Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ

ᩅᩥᨶᨿᨸᩥᨭᨠᩮ

ᩅᩥᨶᨿᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁ-ᨭᩦᨠᩣ (ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ ᨽᩣᨣᩮᩣ)

ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣ

ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩉᩣᩁᩣᨴᩥᨶᨿᨠᨳᩣ

ᨿᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩃᩮᩣᨠᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩅᩁᨲᩁᨸᩁᨴᩮᩣ ᩁᩣᨩᩁᩣᨩᨣ᩠ᨣᨩᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ;

ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨠᩣᩁᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᩁᨾᩁᨲᩥᩁᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᩮᩅᨲ᩠ᨲᩅᨯ᩠ᨰᩮᩣ᪨

ᩈᩴᩈᩣᩁᩣᩈᩣᩁᩈᩣᩁᩮᩣ ᩈᩩᨶᩁᨶᨿᨶᨲᩮᩣ ᨾᩣᩁᩉᩣᩁᨲ᩠ᨲᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ;

ᩃᩮᩣᨠᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲᩥᩈᨲᩥᨣᨲᩥᨾᩣ ᨵᩦᩁᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᩁᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨

ᩈᩦᩉᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨶᨿᨠᨳᩣ

ᩈᩴᩈᩣᩁᨧᨠ᩠ᨠᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩴ, ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᩴ ᩈᩩᨾᩣᨶᩈᩴ;

ᩈᩴᨶᨾᩣᨾᩥ ᩈᩩᨣᩩᩉᩮᩣᩈᩴ, ᩈᩴᨴᩮᩈᩥᨲᩈᩩᨠ᩠ᨡᩈᩴ᪨

ᩋᨴᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣᨴᨠᩣᩅᨲ᩠ᨲᨶᨿᨠᨳᩣ

ᨿᩮᨶ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩥᨲᩣ ᨸᩣᨸᩣ, ᨿᩮᨶ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩣᨸᩥᨲᩣ ᨴᩁᩣ;

េឃត េលិកា តិឃ្សទិស៊ុំ, េឃត ចាហ៊ំ តយាយិ ព៌

ចព្យឌីបចក្កចត្តតតឃកាចា

សង្ឃំ សសង្ឃំ តយាយិ, ចត្តត្តចទឆយុឌ៉ះ;

យក្កក្កយតឋលដ្ឋំ, ស្ុសំសំ ស្ុកយាតសំ៍

អព្យេបពចព្យបិឝអាឌិឃយពកាចា

ចិតឃំ ចិតឃំ សាទ៌, សក្កហ៊ំ សក្កហ៊ំ ពទ៌;

ចទិឃំ ចទិឃំ ចេត្ក, បទយំ បទយំ ស្ុព៌

ព្យេបពចព្យបិឝអាឌិអត្តឃយពកាចា

បពាេទ ពហ្ុបពាេទ, សាកេទ ក្យហ៍សាកេទ;

កទេចា យយ កទេចា, ចត្កាយិ អកិចត្កាយិ៍

ចត្តត្តេឃ កត្តពាេទ, កទ្ទស្ុ សាឝទ៌ យឃា;

ពេពត តយក្កាេទត, ហិត្តា សេត្តា ក្កបក្កេច៍

សិក្លាពាេយហិ ឌីេទហិ, ឌិតសាសតពាទិកិ;

កិក្លហិ ចិតយញ្ញាហិ, សាឝទ៌ អកិឃាចិេពា៍

ចណ្ណឃិឃ្សាយិ ចិតឃ-សក្កហ៊ំ បីពិចដ្ឋត៌;

កិក្លុត៌ ចេតឃិកាត៌, ឃឆាឃត្តិពាល៍ អឋ៌

ចេបិរាចេលាហិ កពា ខឹកា, កិច្ចាបិ អត្ថិ ឃា បត;

អតិឃចេប្ចបភាចេចត, ត ឃាចេឆតិ ឃឆិដ្ឋិពំ៌

ពឃ្ញា ហិ តាតាឃចេព្វហិ, ឃារយាភាឃ ឃាស្យុកំ;

តាពិឃចេប្ចបចិព្វារំ, ករិឃ្សំ អព្វចណ្ណត៌

ចិតឃាលក្ខារំ តាយ, ចេបឃលិត៌ បចេយាភត៌;

ព្ថាយំ បករលំ ឃចេព្ពា, ឃយ្ញា ឆាចេរត្យ ឃាឆចេចាតិ៌

កត្វារយ្កកឆាចណ្ណតា

ចិចិឆចិចេឃឃតឃឃយត្នាកពំ កាឃចាចាចិតឃតករលាឃយព្វំ លឌ្ឋិចេបឃលកិក្លុត៌ ឃំឃឃចិចេតាភតការកំ ចេឃាកាចចេរបុក្កលិត៌ ឃឹលចិឃុឌ្ឍិឃយ្យាបកំ ឌិតឃារឃតចុឌ្ឍិចេហព្យុក្ខពំ បករលយិភយារកិព្យកាចេយា អឃយាចរិឃារឃចេកា បឆយំ ពាច ចេពតព្វឃបលាយបលាយារហកាចអភិចេឆឃ្យករលាចេហព្យ ករលប្យការបករលាកិឆាតតិយិព្វបចេឃាឌតាតិ ភចេឃ្យពុំ “ចព្វព្វឃំ តយឃ្សិព្វា”តិអាឌិយាហ៌ ៦ព្វ ហិ ចព្វព្វឃំ តយឃ្សិព្វាតិ ព្ថាយិតា ចេពតព្វឃបលាចេយា ចុចេព្វា បលាចេយពព្ថាបលាយអព្វភឃ្យូតចេពា៌ ឃរលំ ឃព្ថាបិលិតព្វិ ព្ថាយិតា បលាយារហកាចេចា បលាយចេហព្យភឃ្យូតចេពា៌ បិញ្ញព្ថាយុព្វចិតិដ្ឋឃព្វិ អភិចេឆឃ្យា ព្ថាយឃ្យ បករលាឃ្យ អព្វកាចចេពា៌ ចិប្យកិណ្ណយតេកព្វាតិ ករលាចេហព្យ ចេពចេតចការចេលាត បករលាឃ្យ កពព្វា៌ ឃយាហរិព្វា ៦កព្វ, ភឃ្យឃិឃ្សយតាក្យលព្វិ ករលប្យកាចេរា ចេពតាកាចេរត បករលាឃ្យ ករលាចេពា៌ បករលាកិឆាត៌ បត ឃយាហរិពឃក្ខឃ្យ ឃាយព្វិឃចេពា ភឃ្យិពំ ឃយាហរិព្វា ភឃ្យូតេតច ព្ថាយឃ្យ បករលាឃ្យ ចិតឃឃក្កឺហតិ តាយឃ្យ លកតចេពា៌

តិយិព្វំ បត អញ្ញព្វិកពាហិរចេចឃត ក្យចិឆំ៌ ពព្វ អញ្ញព្វិកំ តាយ កក្យលា, ពំ ភឃ្យូតកិរិឃាឃ ឃាយព្វិឃចេពា ភឃ្យិពំ ពឃ្ញិ អឃតិ ភឃ្យូតកិរិឃាឃ អភាចចេពា៌ ពាហិរំ តាយ ចេឃាព្យឌតឃប្ញុចេហា, ពំ ចេឃាកាចចេរកិក្លុតព្វិ ពឃ្យ កក្យលារយ្ញលកាចចេពា៌ បចេឃាឌត៌ បត ក្យចិឆំ បលាយបចេឃាឌតបករលបចេឃាឌតចចេឃត៌ ពព្វ បលាយបចេឃាឌត៌ តាយ អត្តរាឃចិចេឃារតបឃាភឌតតាឌិកំ, ពំ ឃរលំ

សន្តាបិលិនន្តិ ព្ពាមស្ស សាមត្ថិយេន ឥច្ឆិតំ ហេតុម្ហិ សតិ ផលស្ស អវិនាភាវតោ។ វុត្តញ្ហិ អភិធម្មដីកាចរិយេន “គុណវិសេសវា ហិ បណាមារហោ ហោតិ, បណាមារហេ ច កតោ បណាមោ វុត្តប្បយោជនសិទ្ធិការណញ្ច ហោតី”តិ (ធ. ស. មូលដី. ១)។ បករណប្បយោជនម្បិ ទុវិធំ មុខ្យានុសង្គិកវសេន។ តេសុ មុខ្យប្បយោជនំ នាម ព្យញ្ជនានុរូបំ អត្ថស្ស បដិវិជ្ឈនំ បកាសនតា អត្ថានុរូបំ ព្យញ្ជនស្ស វិសុទ្ធិភាវបកាសនតា, តំ វិនេយ្យ បាបេតុំ វាយាមតិ ញាណិតា វុត្តំ។ អនុសង្គិកប្បយោជនំ នាម សីលាទិអនុបាលនាទិតិត្ថានន្តរា អនត្ថា, តំ សមាហិត្វា ឧកត្ត ឥស្សមិស្សន្តិ ព្ពាមស្ស សាមត្ថិយេន ឥច្ឆិតំ ឧកត្ត សមាហិត្វា ឥស្សតេ សតិ នក្កហបរិបុច្ឆាទិនា កតបយោគស្ស អនន្តរាយេន នឥត្ថសិទ្ធិតោតិ។

កិមត្ថំ បនេត្ថ រតនត្តយបណាមោ អាចរិយេន កតោ, តតោ អភិធម្មកថាមគ្គោ ច កាតព្ពោតិ? វុច្ចតេ – ឧត្ត រតនត្តយបណាមករណំ នត្ថិហតន្តរាយោ ហុត្វា អនាយាសេន គន្ថបរិសមាបនត្ថំ បណាមារហភាជនំ អត្តនោ យុត្តបត្តការិតាទស្សនត្ថំ, តំ វិញ្ញូនំ តោសាបនត្ថំ, តំ បករណស្ស វុគ្គហណត្ថំ, តំ សព្ពសមត្ថិនិប្ផាទនត្ថំ។ អភិធម្មិកានំ វិធិនាភិធម្មស្ស គន្ថស្ស វិញ្ញូនំ វុគ្គហធារណាទីនវសេន បដិបជ្ជនត្ថំ។ ករណហេតុកានំ អការណោ កតស្ស ធាតុមស្ស និប្ផលភាវតោ តប្បដិក្ខេបនត្ថំ ករណប្បការកានំ វិធិនប្បការស្ស គន្ថស្ស សោតូនំ វុគ្គហណាទីសុ រុចិជននត្ថំ។ អភិធាតស្សនំ វោហារសុខត្ថំ និមិត្តកានំ អាសង្កាករណទស្សនត្ថំ។ បយោជនទស្សនំ ទុវិធបយោជនកាមីនំ សោតូនំ សមុស្សាហជននត្ថន្តិ។

រតនត្តយបណាមបយោជនំ បន ពហូហិ បការេហិ វិត្ថារយន្តិ អាចរិយា, តំ តត្ថ តត្ថ វុត្តនយេនេវ គហេតព្ពំ។ ឥធ បន គន្ថារម្ភាចរិយានន្តំ អដ្ឋកថាចរិយេហិ អភិធម្មបយោជនវសេន កថមិមា វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាចរិយេន –

“និបច្ចការស្សេតស្ស ;

កតស្ស រតនត្តយេ;

អានុភាវេន សោសេត្វា;

អន្តរាយេ អសេសតោ”តិ។ (ធ. ស. អដ្ឋ. គន្ថារម្ភកថា ៥);

អយមេត្ថ សមុទាយត្ថោ, អយំ បន អវយវត្ថោ – អហំ សព្ពបលិពោធំ សករំ សករីភូតំ វត្ថុត្តយំ នមស្សាមិ, នមស្សិត្វា យោគាវចរភិក្ខូនំ វិនយេ បាដវត្ថាយ អនេកត្ថវិបុលកិត្តំ បិដកត្តយមុត្តវិនិច្ឆយំ ឧកត្ត សមាហិត្វា អនាកុលំ កត្វា ឥស្សមិស្សំ ឥស្សមិស្សាមីតិ យោជនា។

តត្ថ នមន្តិ ឧត្តាតិ វត្ថុ កិំ តំ? ពុទ្ធាទិរតនំ។ តញ្ហាមង្គា សរណាគតា សប្បុរិសា សរណាគមនសម្បន្នោ ហុត្វា ពុទ្ធាទិរតនំ អារម្មណំ កត្វា

តស្មិំ អារម្មណេ វសន្តិ អាវសន្តិ និវសន្តិ, តស្មា “វត្ថុ”តិ វុច្ចតិ។ អារម្មណធម្មា អាធារា, អារម្មណិកា អាធេយ្យាតិ។ ឥតោ បរានិបិ វត្ថុសទ្ទស្ស វចនត្ថាទីនិ អាចរិយេហិ វុត្តានិ, តានិបិ តត្ថ តត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពានិ។ ឥធ បន គន្ថវិត្ថារបរិហរណត្ថំ ឯត្តកមេវ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពន្តិ។ តិណ្ណំ សមូហោតិ តយំ, តយោ អំសា អវយវា អស្សាតិ វា តយំ។ កិំ តំ? សមុទាយោ។ វត្ថូនំ តយន្តិ វត្ថុត្តយំ។ កិំ តំ? ពុទ្ធាទិរតនត្តយំ។ នមស្សាមីតិ នមស្សិត្វា, អនមិន្តិ នមស្សិត្វា។ ពុទ្ធាទិរតនត្តយារម្មណំ កត្វា ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជនកាលេ ត្វា-បច្ចយោ បច្ចុប្បន្នកាលិកោ ហោតិ, តស្មា បឋមោ វិកប្បោ កតោ, បិញ្ញាណយុត្តចិត្តទ្វយំ ឯកត្ត ទស្សនកាលេ អតីតកាលិកោ, តស្មា ទុតិយោ វិកប្បោ។ តេនេវ ច ការណេន អត្ថយោជនាយបិ បច្ចុប្បន្នកាលអតីតកាលវសេន យោជនា កតា។

សរតិ ហិំសតីតិ សរណំ។ កិំ តំ? ពុទ្ធាទិរតនត្តយំ។ តញ្ហិ សរណគតានំ សប្បុរិសានំ ភយំ សន្តាសំ ទុក្ខំ ទុគ្គតិវិនិបាតំ សំកិលេសំ សរតិ ហិំសតិ វិនាសេតិ, តស្មា “សរណ”ន្តិ វុច្ចតិ។ វុត្តញ្ហិ ភគវតា –

“យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ តថាគតំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតី”តិអាទិ (អ។ និ។ ៦។ ១០; ១១។១១),

“ឯវំ ពុទ្ធំ សរន្តានំ;

ធម្មំ សង្ឃញ្ច ភិក្ខវោ;

ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វា;

លោមហំសោ ន ហេស្សតី”តិ ច (សំ។ និ។ ១។២៤៩);

យស្មា បន “សរណ”ន្តិ ឥទំ បទំ “នាថ”ន្តិ បទស្ស វេវចនភូតំ កិតសុទ្ធនាមបទំ ហោតិ, ន កិតយុត្តបទំ, តស្មា ធាត្វត្ថេ អត្ថោតីតោ។ “សរ ហិំសាយ”ន្តិ ហិ វុត្តំ ហិំសត្ថំ គហេត្វា សព្ពបាណីនំ សរណំ ហិំសកំ វត្ថុត្តយំ នមស្សិត្វា វិញ្ញាយមានេ អតិប្បសង្គតោ សព្ពបាណីនំ សរណំ សរណីភូតំ នាថភូតំ វត្ថុត្តយំ នមស្សិត្វាតិ វិញ្ញាយមានេនេវ យុជ្ជតិ, តេនេវ ច ការណេន អត្ថយោជនាយម្បិ តថា យោជនា កតា។ សព្ព-សទ្ទោ និរវសេសត្ថវាចកោ សព្ពនាមបទំ។ សហ អវេន យោ វត្តតីតិ សព្ពោតិ កតេ បន សកល-សទ្ទោ វិយ សមុទាយវាចកោ សមាសនាមបទំ ហោតិ។ បាណោ ឯតេសំ អត្ថីតិ បាណិនោ, បាណោតិ ចេត្ថ ជីវិតិន្ទ្រិយំ អធិប្បេតំ។ សព្ពេ បាណិនោ សព្ពបាណិនោ, តេសំ សព្ពបាណីនំ។ ឯត្តាវតា វត្ថុត្តយស្ស សព្ពលោកសរណភាវោ, តតោយេវ ច នមស្សនារហភាវោ, នមស្សនារហេ ច កតាយ នមស្សនកិរិយាយ យថាធិប្បេតត្ថសិទ្ធិករភាវោ, អត្តនោ កិរិយាយ ច ហេតុភូតភាវោ ទស្សេតិ។

ឲចំ សហេតុកំ ទតតត្តយបណាមំ ងស្សេត្វា ឰងាតិ បកទណាទម្ពស្ស សតិមិត្តំ មុព្យបឃោឌតំ ងស្សេតុមាហ “ចិតឃេបិដចត្វាយ, ឃោកាចឆទកិក្លូត”ត្តិ៍ ឲត្វ ឆ ចិតឃេ បិដចត្វាឃាតិ មុព្យបឃោឌតងស្សេតំ, ចំងស្សេតេត ឆ អតុសក្កិកបឃោឌតម្បិ ចិកាចិតឃេច ហោតិ កាទណេ សិឆ្ឆេ កាទិឃស្ស សិឆ្ឆូតទោ៍ ឃោកាចឆទកិក្លូតត្តិ ឰហិទតិមិត្តងស្សេតំ, តស្មិំ ងស្សិទោ អឆ្ញត្តិកតិមិត្តម្បិ ឌឹបិតឃេច ហោតិ អាទម្ពណេ ឌាទេត អាទម្ពហិកស្ស ឌាតត្តទោ៍ តត្វ ចិចិឆា តឃា ឲត្វាតិ ចិតឃោ, ទុចិឆបិតិយោគ្គទុចិឆចិកក្កបត្ថាចិឆបិតិយោគ្គទ្ធេសបត្ថាអាបត្តិក្ខន្ធសត្តអាបត្តិក្ខន្ធាឃោ ចិចិឆា អនេកប្បកាទា តឃា ឲត្វ សត្តិតិ អទេត្វា៍ អឆ ចា ចិឃេសា តឃា ឲត្វាតិ ចិតឃោ, ងញ្ញហិកម្ពុសិធិលកទណបឃោឌតា អតុបព្ពាត្តិតឃាឃោ ចិឃេសា តឃា ឲត្វ សត្តិតិ អទេត្វា៍ អឆ ចា ចិទេតិតិ ចិតឃោ៍ កាឃោ ចិទេតិ កាឃឆាឆាឃោ, ឰតិ កាឃឆាឆាតំ ចិតឃតទោ ចិតឃោ៍ ទុត្តញ្ចាអដ្ឋកថាយំ
—

“ចិចិឆចិឃេសសតឃត្វា ;

ចិតឃតទោ ឆេច កាឃឆាឆាតំ;

ចិតឃត្វចិទ្ទហិ អឃំ;

ចិតឃោ ‘ចិតឃោ’តិ អក្ខរទោ”តិ៍ (បិទា៍ អដ្ឋ៍ ៧៍បឌយយហាសក្កិតិកថា; ឆ៍ ស៍ អដ្ឋ៍ តិងាតកថា; ឌឹ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ៧៍ បឌយយហាសក្កិតិកថា);

កោ ឃេ? ចិតឃបិដកំ៍ តស្មិំ ចិតឃេ៍ បដតិ ចិឃត្តកាចំ កឆ្ឆតីតិ បទុ៍ កោ ឃេ? បណ្ឌិទោ៍ បទុកោ កាទេថា បិដចំ៍ កិ ចំ? ឌាកំ៍ អសតិ កាទណាតុទ្ទុបំ កចតីតិ អទេត្វា៍ កោ ឃេ? បឃោឌតំ៍ បិដចឃេច អទេត្វា បិដចទេត្វា, តស្ស បិដចត្វាយ, ចិតឃបិដកេ កោសល្លដាណបឃោឌតាឃាតិ ទុត្តំ ហោតិ៍ ឃុព្វាតំ ឃោកោ, កម្ពដ្ឋាតយតសិកាទោ៍ អចឆទត្តីតិ អចឆទា, ឃោកេ អចឆទា ឃោកាចឆទា, កម្ពដ្ឋាតិកា កិក្លូ៍ សំសាទេ កយំ ឰក្ខត្តីតិ កិក្លូ, ឃោកាចឆទា ឆ តេ កិក្លូ ឆាតិ ឃោកាចឆទកិក្លូ, តេសំ ឃោកាចឆទកិក្លូតំ៍ ឲតេត ចិតឃេ បទុកាទេថា តាយ កិក្លូតំឃេច អទេត្វា ហោតិ, ត កហដ្ឋតាបសបរិព្វាឌកាឌឹតំ៍ កិក្លូស្ស ឆ កម្ពដ្ឋាទេត តិឃុត្តាតំ លឌ្ឌីបេសលកិក្លូតំឃេច, ត ចិស្សដ្ឋកម្ពដ្ឋាតាតំ អលឌ្ឌីកិក្លូតត្តិ ឰយយតំ ងស្សេតិ៍

ឲចំ បកទណាទម្ពស្ស សតិមិត្តំ បឃោឌតំ ងស្សេត្វា ឰងាតិ សហេតុកំ អកិធេយ្យំ ងស្សេតុំ “ចិប្បកិណ្ណយតេកត្ត, បិញ្ញឰយុត្តចិតិច្ឆយ”ត្តិ អាហ៍ តត្វ ចិប្បកិណ្ណំ អនេកត្វាតិ ឰយិតា បកទណាទម្ពស្ស ហេតុំ ងស្សេតិ ហេតុយត្តចិឃេសតត្វា, ឰយស្ស អនេកត្វចិប្បកិណ្ណត្តាឃេច អាចទិឃស្ស អាទម្ពទា ហោតិ, ត អចិប្បកិណ្ណេ សតិ៍ ចក្កូតិ ហិ “សយាហទិត្វា ឲកត្វ ងស្សយិស្ស”ត្តិ (ចិ៍ សក្ក៍ អដ្ឋ៍ កត្វាទម្ពកថា)៍ បិញ្ញឰយុត្តចិតិច្ឆយត្តិ ឰយិតា បកទណាកិធេយ្យំ៍ តត្វ កិទតិ ចិក្ខូបតីតិ កិណ្ណោ, បកាទេត កិណ្ណោ បកិណ្ណោ, ចិចិធេត បកិណ្ណោ

វិប្បកិណ្ណោ។ កោ សោ? បញ្ញត្តិយុត្តវិនិច្ឆយោ, តំ វិប្បកិណ្ណំ។

អនេកត្តាតិ ឯត្ថ សង្ខ្យាវាចកោ សព្ពនាមិកោ ឯក-សទ្ទោ, ន ឯកោ អនេកោ។ ពហុត្តវាចកោ អនេកសទ្ទោ។ ឯកត្តឯកវចនន្តោបិ ឯក-សទ្ទោ ន-ព្ដិតិនិបាតេន យុត្តត្តា ពហុវចនន្តោ ជាតោតិ។ តត្ថ អនេកត្ត ពហូសូតិ អត្ថោ, បារាជិកកណ្ឌកថាទីសុ អនេកេសុ បករណេសូតិ វុត្តំ ហោតិ។ បោរាណដីកាយំ បន អនេកត្តាតិ អនេកេសុ សិក្ខាបទបទេសេសូតិ អត្ថោ ឥច្ឆិតោ, ឯវញ្ច សតិ ឧបរិ “សមាហរិត្វា ឯកត្ថ”តិ វក្ខមានត្តា “អនេកត្ថវិប្បកិណ្ណំ ឯកត្ថ សមាហរិត្វា”តិ ពន្ធេយនំ បទានំ សហយោគីកតត្តា អនេកេសុ សិក្ខាបទបទេសេសុ វិប្បកិណ្ណំ ឯកស្មិំ សិក្ខាបទបទេសេ សមាហរិត្វាតិ អត្ថោ ភវេយ្យ, សោ ច អត្ថោ អយុត្តោ។ កស្មា? អនេកេសុ បករណេសុ វិប្បកិណ្ណំ ឯកស្មិំ បករណេ សមាហរិត្វាតិ អត្ថោ អធិប្បេតោ វុត្តោ។ អថ បន “ឯកត្ថ”តិ បទស្ស “ឯកតោ”តិ អត្ថំ វិកប្បេត្វា អនេកេសុ សិក្ខាបទបទេសេសុ វិប្បកិណ្ណំ ឯកតោ សមាហរិត្វាតិ អត្ថំ គណ្ហេយ្យ, សោ អត្ថោ យុត្តោ ភវេយ្យ។

បកដ្ឋានំ អាញ្ញត្រាតិ បញ្ញត្តិ, ឋានានំ វចនានំ អនុក្កមេនាតិ អត្ថោ។ អថ វា អត្តត្តបទត្តាទីនំ អត្តំ បរេតិ ធម្មតីតិ បញ្ញត្តិ, លញ្ឆនាទយោ វិនយោ។ កា សា? វិនយធម្មោ។ យុត្តាតិតិ យុត្តា, បញ្ញត្តិតោ យុត្តា បញ្ញត្តិយុត្តា។ វិត្ថារេន អនេកនាតិ ធម្មោ, តីហរិត្វា ធម្មោ និច្ឆយោ, វិសេសេន និច្ឆយោ វិនិច្ឆយោ, វិលម្ពនាការេន បវត្តោ សម្ពន្ធោ អត្ថនយោ ច។ បញ្ញត្តិយុត្តោ ច សោ វិនិច្ឆយោ ចាតិ បញ្ញត្តិយុត្តវិនិច្ឆយោ, តំ បញ្ញត្តិយុត្តវិនិច្ឆយំ។ ឋានេសុ “អាគតា ធម្មវិនយ”ន្តិអាទីសុ វិយ យោគ្យនយវសេន វុត្តំ គត្វាបិ បញ្ញត្តិវិនិច្ឆយស្សាបិ ទិស្សនតោ។ បោរាណដីកាយំ បន បញ្ញត្តិវិនិច្ឆយោ ច បញ្ញត្តិយុត្តវិនិច្ឆយោ ច បញ្ញត្តិយុត្តវិនិច្ឆយោតិ ឯកំ ឯកទេសសរូបេកសេសវសេន វា ឯតំ វុត្តត្តិ ទដ្ឋព្វត្តិ វុត្តិយនយោបិ វុត្តោ, ឯវញ្ច សតិ បញ្ញត្តិវិនិច្ឆយបញ្ញត្តិយុត្តវិនិច្ឆយេហិ អញ្ញស្ស វិនិច្ឆយស្ស អភាវា អនិយមេន គហេត្វានេន បញ្ញត្តិយុត្តគ្គហណេន វិសេសនត្ថោ សព្វត្ថវិនិច្ឆយេ ច សតិ សាត្ថកំ សិយាតិ បរិយត្តិយោគ អាទានតិយោ ហោតិ។

ឯវំ សមេតព្វំ អតិទិសយំ ទស្សេត្វា ឥទានិ ករណីយានំ ទស្សេតិ “សមាហរិត្វា”តិអាទិនា។ វុត្តោ ហេត្ថ ករណីយានេន ឯកត្ថសមាហរណអនាគតករណតាវសេន។ សោ វុត្តោបិ ហេតុ បការេន បករណស្ស ភាវត្តា “ករណីយានេន”តិ វុច្ចតិ។ តត្ថ សមាហរិស្សាមីតិ សមាហរិត្វា, សំ-សទ្ទោ សម្ពន្ធត្តោ, តស្មា សង្គហំ អាហរិស្សាមីតិ អត្ថោ។ អនាគតកាលវសេន បវត្តនេន “ទស្សយិស្ស”ន្តិ បទេន សមាសកាលត្តា អនាគតកាលិកោ ឯស តុ-បច្ចយោ វុត្តោ។ ឯកត្ថាតិ ឯកស្មិំ ឋានេ វិនយសង្គហប្បករណេ។ ឯកត្ថាតិ វា ឯកតោ។ ទស្សយិស្សន្តិ ទស្សយិស្សាមិ, បកាសយិស្សាមីតិ អត្ថោ។ អាកុលតិ ញាកុលតីតិ អាកុលោ, ន អាកុលោ អនាកុលោ, បុព្វាបរញ្ញាកិណ្ណវិរហិតោ បញ្ញត្តិយុត្តវិនិច្ឆយោ។ អនាកុលត្តំ បន ករណត្ថំ, តស្មា ករណាភាវេន គន្ថាសត្តេន យោអន្តា ទស្សនក្រិយាយ សម្ពន្ធិតព្វា។

ឯវំ វិនេតព្វយបណាមាទិកំ បុព្វាករណំ ទស្សេត្វា ឥទានិ យេ បញ្ញត្តិយុត្តវិនិច្ឆយេ ទស្សេតុកាមោ, តេសំ អនុក្កមករណត្ថំ មាតិកំ ឋបេន្តោ “តត្រាយំ មាតិកា”តិអាទិមាហ។ មាតិកាយ ហិ អសតិ ទស្សិតវិនិច្ឆយា វិកិណ្ណត្តិ វិនស្សេន្តិ យថា តំ សុត្តេន អសង្គហិតានិ

បុប្ផានិ។ សន្តិយា បន មាតិកាយ ទស្សិតវិនិច្ឆយា ន វិកិរន្តិ ន វិធំសេន្តិ យថា តំ សុត្តេន សង្គហិតានិ បុប្ផានិ។ តំ តំ អត្ថំ ជានិតុកាមេហិ មាតិកានុសារេន គន្ត្វា ឋិតិដ្ឋិតវិនិច្ឆយំ បត្វា សោ សោ អត្ថោ ជានិតព្វោ ហោតិ, តស្មា សុខគ្គហណត្ថំ មាតិកា ឋបិតា។ តត្ថ តត្រាតិ តស្មិំ បាឡិមុត្តវិនិច្ឆយេ។ អយន្តិ អយំ មយា វក្ខមានា។ មាតា វិយាតិ មាតិកា។ យថា ហិ បុត្តា មាតិតោ បភវន្តិ, ឯវំ និទ្ទេសបទានិ ឧទ្ទេសតោ បភវន្តិ, តស្មា ឧទ្ទេសោ មាតិកា វិយាតិ “មាតិកា”តិ វុច្ចតិ។

ទិវាសេយ្យាតិអាទីសុ ទិវាសេយ្យា ទិវាសេយ្យវិនិច្ឆយកថា។ បរិក្ខារោ បរិក្ខារវិនិច្ឆយកថា...បេ... បកិណ្ណកំ បកិណ្ណកវិនិច្ឆយកថាតិ យោជនា។ តេនេវ វក្ខតិ “ទិវាសេយ្យវិនិច្ឆយកថា សមត្តា”តិអាទិ។ ឥតិ-សទ្ទោ ឥទមត្ថេ ច និទស្សនត្ថេ ច បរិសមាបនត្ថេ ច។ តេសុ ឥទមត្ថេ កា សា? ទិវាសេយ្យា...បេ... បកិណ្ណកំ ឥតិ អយន្តិ។ និទស្សនត្ថេ កថំ សា? ទិវាសេយ្យា...បេ... បកិណ្ណកំ ឥតិ និទ្ទិដ្ឋាតិ។ បរិសមាបនត្ថេ សា កិត្តកេន បរិសមត្តា? ទិវាសេយ្យា...បេ... បកិណ្ណកំ ឥតិ ឯត្តកេន បរិសមត្តាតិ អត្ថោ។ ឥមេសំ បន ទិវាសេយ្យាទិបទានំ វាក្យវិគ្គហំ កត្វា អត្ថេ ឥធ វុច្ចមានេ អតិបបញ្ចោ ភវិស្សតិ, សោតូនញ្ច ទុស្សល្លក្ខណីយោ, តស្មា តស្ស តស្ស និទ្ទេសស្ស អាទិម្ហិយេវ យថានុរូបំ វក្ខាម។

គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១. ខិចាទវឃ្យចិតិច្ឆយកថា

១. ឲចិ បិញ្ចព្ពយុត្តចិតិច្ឆយកថាតិ យាតិកំ ជះបត្វា ព្ពជាតិ យថាជបិតយាតិកាតុក្កមេត តិក្ខិវទត្វា “តត្ថ ខិចាទវឃ្យាតិ ខិចាតិបន្នត”ត្តិអាខិយាហ. តត្ថ តត្ថាតិ តេវុ យាតិកាបទេវុ វយតិតិចិទ្ទឃ្យ “ខិចាទវឃ្យា”តិ បទឃ្យ “ខិចាតិបន្នត”ត្តិ អទត្ថា ឌទ្ធទេ្ឋាតិ ឃោជតា. តត្ថ ខិចា-វេទ្ទ្ធា អហចាឆពោ អាកាទទេ្តា តិបិទេតា. ទុត្តញ្ហិញ្ញាអតិឆាតបុ្យខីបិកាឃំ “អាតុក្ខុល្យេត្យុ វេទ្ទ្ធា, តត្តំ ទោទវា ខិចា ព្ទហ”តិ. វយតិ វេឃ្យា, កទឌកាឃកតន្ទបិតំ ហ្វ្ទ្ធិ អតុក្ខក្តា ខីឈចវេត ចិត្វាទតា បចត្តតវក្ខាទតា ព្ពទិឃាបឆចិវេវោ. ខិចាកាលង្ហិ វេឃ្យា ខិចាទវឃ្យា. អនុល្យាក្កុយតតា បក្ខ្ទាឃ ឃាច វ្ទុទិយតុក្ខយតា, ឲតង្ហិ កាទល វយតិតិទិឃាបឆកាទលត្តិ. តេតាហ “ខិចាតិបន្នតត្តិ អទត្ថា”តិ.

តត្រាតិ តង្ហិ ខិចាវឃតេ អឃំ ចក្ខយាតោ ចិតិច្ឆយោ ទចខិតទេ្ឋាតិ ឃោជតា. “អតុជាតាយិ...បេ... ចចតទតា”តិ (បិទា. លិលិ) អឃំ បជយបិទាខិកដិក្ខាបទឃ្យ ចិតិតចទ្ធុ អាកេតា កកចតា អាហច្ចកាដិតា ញាបកបិទេជ. តត្ថ ខិចា បខិវលិ្លឃទេ្តាតិ ខិចា តិបន្នទេ្តត. ច្ហាទំ វិចទិត្វា បខិវលិ្លយិតុត្តិ ច្ហាទំ បិជហិត្វា តិបន្និតំ. “ខិចា...បេ... តិបន្នឹតព្ពត្តិ ញាប្បំ. តតុ បិញ្ចព្ពឃំ “អឃំ តាយ អាបត្តិ”តិ ត ទុត្តា, អច កចទេត្ថ អាបត្តិ ចិន្ហាឃតិតិ ទោជតំ វក្ខាយាហ “ឲត្ថ ច កិច្ចាបិ”តិអាខិ. តត្ថ ឲត្ថាតិ ឲតង្ហិ ខិចាតិបន្នទោ ច-វេទ្ទ្ធា ចាត្យាទម្មុឌាតទកោ, កិច្ចាបិ-វេទ្ទ្ធា តិបិតវយុជាទឃោ, ឃខិបិត្យទេ្ថា. បិញ្ចព្ពឃំ អឃំ តាយ អាបត្តិតិ កិច្ចាបិ ត ទុត្តា, បត តចាបិ អវិចទិត្វា តិបន្នត្តឃ្យ អដ្ឋកចាឃំ (បិទា. អដ្ឋ. ១.លិលិ) ទុក្កដំ ឃត្វា ទុត្តំ, តង្វា ឲត្ថ អាបត្តិ ចិន្ហាឃតិតិ ឃោជតា. ឲចិ វទេ្តាបិ អវតិ កកចតា ចចេត កចំ អដ្ឋកចាឃំ ទុត្តំ ដិឃាតិ អាហ “ចិចទិត្វា...បេ... អតុញ្ញាតត្វា”តិ. ឲទេត កកចទតា អតុជាតតយ្យិតំ អកទោត្តឃ្យ អាបត្តិកាទណំ ទោតីតិ ជទឃ្យតិ.

តត្ថ “ឆ្បយុទេ្ត ចត្ថុយិទ្ធិ ព្ពត្តិឃា កតអញ្ញាចាទចត្ថុង្ហិ”ត្តិ ចិយតិចិតោជតិឃំ (ចិ. ចិ. ខី. ១.លិលិ) ទុត្តំ, វាទត្ថខីបតិឃំ (វាទត្ថ. ខី. ១.លិលិ) បត “ទេចតុតចត្ថុង្ហិ ឆ្បយុទេ្ត”តិ ទុត្តំ, ទេបិទាលខីកាឃយ្យិ តទេចកទេហត្វា “ឆ្បយុទេ្ត ទេចតុតចត្ថុង្ហិ”ត្តិ ទុត្តំ, តទេជតំ ចិទានទេតព្ព្ពំ ទេចតុតលក្ខលាឃ្យ អកាចា. តតុ វិក្ខាបជបញ្ញាបតំ តាយ ព្យុទ្ធចិវេឃោ, អច កង្វា អដ្ឋកចាឃំ ទុក្កដំ ទុត្តត្តិ អាហ “កកចទតា”តិអាខិ. តទោចល់ ឆ្បិលិទេ្តទាខីហិ ឲច អដ្ឋកចា ជបិតា, អច ទេវា បិញ្ចព្ពទេតា ច អត្ថទេតា ច ព្យុទេ្ធត កកចតា ទុទេ្តា. ត ហិ កកចតា អញ្ញាកតំ តត្តិបជំ តាយ អត្ថិ, វទេ្ឋាវំទឃច អទត្ថា កចិទេតា, តង្វា វព្ពុទេ្ទតច តិល្ហ បិដកាតំ អត្ថចល្ហតក្កុយាបិ កាយិទេតាតិ ជដ្ឋព្ពំ. តត្ថ តត្ថ ហិ កកចតា បចត្តិតា បកិល្ហកទេវតាទយេច អដ្ឋកចាតិ.

កិំ បនេតត្ថ ឲតំ ខិចា ច្ហាទំ អវិចទិត្វា តិបន្នត្តឃ្យ ទុក្កដបត្តិអាបន្នតំ អដ្ឋកចាឃំ ទុត្តត្តា ឲច វិន្ទ្ធិ, ឆ្បាហុ អទេ្ឋាតបឹតិ អាហ “អត្ថាបត្តិ”តិអាខិ. ឲតំ ទុក្កដបត្តិអាបន្នតំ ត ទោចល់ អដ្ឋកចាឃំ ទុត្តត្តា ឲច វិន្ទ្ធិ, អច ទេវា “អត្ថាបត្តិ ខិចា អាបន្នតិ, តោ ទត្តិ”ត្តិ (បទិ. ១១១) ព្ពយិតា បទិចាទបិទេជតបិ វិន្ទ្ធិ ទោតីតិ ឃោជតា. កតទង្ហិ បត ចត្ថុង្ហិ ព្ពជំ វិក្ខាបជំ ទុត្តត្តិ? “ទេតត ទេវា បត វយទេឃត

អញ្ញាតរោ កិក្ខុ ចេឆរាលិយំ យហាចេត ក្សុដិការសាលាយំ ជិចា ចិហារកេតា ឆ្វារ៉ំ ចិចរិត្វា តិបន្នោ អតេហាសិ៍ តស្ស អក្កុយក្កាតិ ចាត្យុបត្ថឆ្កាតិ អតេហសុំ៍ តេតត តេលា បត អសេយេត សប្ពហុលា ខ្លុត្តិយោ កន្ត្តវា យាលច្ចា អាកោឈ ចិហារ៉ំ អាកយិំសុ ចិហារបេក្ខិកាយោ៍ អឆ តេលា តា ខ្លុត្តិយោ តំ កិក្ខុំ បស្សិត្វា អក្កុខារេត អកិតិសិជិត្វា ឈាចេតត្តុំ កត្វា ‘ប្ញុរិសុ សោកោ ចតាឈ’ត្តិ ចត្វា កន្ត្តវា យាលច្ចា អារោរាបេត្វា បក្កមិំសុ៍ កិក្ខុ កិលិត្តុំ បស្សិត្វា កកចតោតា ឲតយត្តុំ អារោរាចេសុំ៍ បច្ចាហិ, កិក្ខុចេ, អាការរេហិ អក្កុខាតំ កយ្យុតិយំ ហោតិ រារោកត, ចេច្ឆុត, បស្សារេចត, ចារតេត, ក្ខុច្ចាលិក្កុបិលាកកេងខ្ឆេត៍ ឱ្ឋយេហិ តេលា, កិក្ខុចេ, បច្ចាហាការរេហិ អក្កុខាតំ កយ្យុតិយំ ហោតិ៍ អក្ខាតេយតំ, កិក្ខុចេ, អតចការេសា, ឃំ តស្ស កិក្ខុតោ រារោកត អក្កុខាតំ កយ្យុតិយំ អស្ស, អរោហំ សោ, កិក្ខុចេ, កិក្ខុ, អតាបត្តិ កិក្ខុចេ តស្ស កិក្ខុតោ៍ អត្ញខាតាយ កិក្ខុចេ ជិចា បដិសល្លិយតេ្តត ឆ្វារ៉ំ សំចរិត្វា បដិសល្លិយិត្យុ”ត្តិ (បរិវា៍ សំសំ) ឲតស្មិំ ចត្វស្មិំ ខ្លុជំ ច្យុត្តត្តិ ងខ្ឆាំ៍

១៍ ខ្លុកាតិ ឆ្វារចិសេសំ ងស្សេតុំ “កិជិស”ត្តិអាជិយាហ៍ តត្តុ បរិចត្តុកឆ្វាររេយចាតិ សំចរណចិចរណចេសត ខ្លុតោតា ចិតោតា ច បរិចត្តុតយោក្កុឆ្វាររេយច៍ ទុក្ខស្ទុចិកល្អកឆ្វារត្តិ ទុក្ខស្ទុចិឆ្វារ៉ំ កល្អកឆ្វារេច្ចា៍ “ទុក្ខស្ទុចិឆ្វារកល្អកឆ្វារ”យិទេច្ចច ចា បរិចោ៍ ឃំ ក្ខុកោស្ញុ បស្សេស្ញុ ទុក្ខតុយេក្ខុ តិលតិត្វា តត្តុ ចិជ្ញិត្វា យនេ្តាឆ្លេ តិស្សោ ទុក្ខស្ទុចិយោ បចេចសេត្វា កេរោត្តិ, តំ ទុក្ខស្ទុចិឆ្វារ៉ំ តាម៍ បចេចសតិក្ខុយភការេល អបតេត្វា ឆកាតយោក្កុំ ឲកាឈ, ពាហុហិ ចា កល្អកសាលាហិ កតំ កល្អកឆ្វារ៉ំ តាម៍ កាយឆ្វារស្ស បិឆាតត្តុំ បឆេតេ ចា កល្អកសាលាជិហិ ចា កតស្ស កចាដស្ស ក្ខុក្ខុលបិសករហិតតាឈ ឲកេត សំចរិតុំ ចិចរិតុំច្ចា អសក្កុណេយ្យស្ស ហេដ្ឋា ឲកំ ចក្កុំ យោរេដត្តិ, យេត បរិចត្តុយាតកកចាដំ ស្បុលឆកតកំ ហោតិ, តំ សន្តុឈ ច្យុត្តុំ “ចក្កលកយ្យុត្តុឆ្វារ”ត្តិ៍ ចក្កយេច ហិ លិតត្តុរេត្តុត សំចរណចិចរណត្តុឈ កហេតត្តុរេត្តុត ចក្កលកំ, តេតត យ្យុត្តុកចាដយិ ចក្កលកំ តាម, តេតត យ្យុត្តុឆ្វារ៉ំ ចក្កលកយ្យុត្តុឆ្វារ៉ំ៍

យហាឆ្វារស្ញុ បត ទេ្វ តីណិ ចក្កលកាតិ យោរេដតីតិ អាហ “ចលេកស្ញុ”តិអាជិ៍ កិជិកាស្ញុតិ ចេឡុក្ខុបេសិកាជិហិ កល្អកសាលាជិហិ ច កតឆកាតកេស្ញុ៍ សំសរណកិជិកឆ្វារត្តិ ចក្កលកយត្តេត សំសរណកិជិកាយ្យុត្តុយហាឆ្វារ៉ំ៍ កោរេប្យុត្វាតិ អាច្ញុលិត្វា, រជ្ជុហិ កត្តេ្វា ចា៍ ឲកំ ទុស្សសាណិឆ្វាររេយចាតិ ឲត្តុ កិលញ្ជសាណិឆ្វារយិ សក្កុហំ កឆ្វតិ៍ ចជិរត្យុ្ខិជិកាយំ (ចជិរ៍ ជី៍ បរិវាជិក សំ៩-សំសំ) បត “ទុស្សឆ្វារ៉ំ សាណិឆ្វារេច្ចា ទុស្សសាណិឆ្វារ៉ំ ទុស្សសាណិ កិលញ្ជសាណីតិអាជិតា ច្យុត្តុំ សព្វាយិ ទុស្សសាណិយេច សក្កុហេត្វា ច្យុត្តុំ, ឲកសជិសត្វា ឲកត្តិ ច្យុត្តុ”ត្តិ ច្យុត្តុំ៍

១៍ ឲចំ ឆ្វារចិសេសំ ងស្សេត្វា ខ្លុកាតិ យត្តុកោត ឆ្វារ៉ំ សំច្យុតំ ហោតិ, តំ បយាណំ ងស្សេតុំ “កិត្តុកោត”ត្យាជិយាហ៍ តត្តុ ស្ទុតីតិ យនេ្តាលិចំ្ខ កត្វា បចេចសិតា៍ ឈដិកាតិ ក្ខុបរិ យោជិតា៍ ខ្លុកាតិ យត្តុ ឆ្វារ៉ំ សំចរិត្វា តិបជ្ជិតុំ ត សក្កា ហោតិ, តត្តុ កាតត្តុចិឆិ ងស្សេតុំ “សចេ ពាហុតំ ចត្យអញ្ញតក្ខាតំ ហោតី”តិអាជិ ច្យុត្តុំ៍ ពាហុតំ អចត្យអញ្ញតក្ខារេតបិ ឲកំ អាប្ញុច្ឆិត្វា តិបជ្ជិតុំ ចដ្តិយេច៍ អឆ កិក្ខុ...បេ... តិបិត្តុា ហោត្តីតិ ខ្លុជំ តត្តុ កិក្ខុតំ សត្តិហិតកាចងស្សតត្តុំ ច្យុត្តុំ, ត សេចំសរិយាបឆសយក្កិតាតិចត្តុតត្តុំ, តស្មា តិបន្នោបិ អារេកាកំ កាតុំ ចដ្តិ៍ តិបជ្ជិត្វា តិទ្ធាយតេ្តា បត អារេកាកំ កាតុំ ត ចដ្តិ៍ អសត្តុបេក្ខុ ជិតត្វា រេហា តិសជ្ជាឈ ចិឈ ឆ្វារសំចរណំ តាម យាត្យុកាយាតំ បចេចសតិចារលត្តុំ អត្ញញាតត្តិ អាហ “កោចលំ កិក្ខុតិំ ចា”តិអាជិ៍

ឯត្ថ ច តំ យុត្តំ, ឯវំ សន្តេបិ យោ យោ ថេរវាទោ វា អដ្ឋកថាវាទោ វា បច្ឆា វុច្ចតិ, សោ សោវ បមាណន្តិ កថេតព្ពន្តិ ឥទំ អដ្ឋកថាវចនតោ អតិរេកំ អាចរិយស្ស វចនំ។ ឥតោ បុព្ពាបរវចនំ អដ្ឋកថាវចនមេវ។ តត្ថ តំ យុត្តន្តិ “កុរុន្ទដ្ឋកថាយំ បន…បេ… ន វដ្ដតី”តិ យំ វចនំ អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តំ, តំ វចនំ យុត្តន្តិ អត្ថោ។ ឯវំ…បេ… កថេតព្ពន្តិ យថា ចេត្ថ កុរុន្ទិយំ វុត្តវចនំ យុត្តំ, ឯវំ សន្តេបិ វិនិច្ឆយេ យោ យោ ថេរវាទោ វា អដ្ឋកថាវាទោ វា បច្ឆា វុច្ចតិ, សោ សោវ បមាណន្តិ កថេតព្ពំ, បុរេ វុត្តោ ថេរវាទោ វា អដ្ឋកថាវាទោ វា បមាណន្តិ ន កថេតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ។ ឥទំ វចនំ អដ្ឋានេ វុត្តំ វិយ ទិស្សតិ។ កស្មា? យំ តាវ វុត្តំ, តំ យុត្តន្តិ។ តំ ឥមស្មិំ អាបុច្ឆនអាគមនាគមនវិនិច្ឆយេ អញ្ញស្ស អយុត្តស្ស អដ្ឋកថាវាទស្ស វា ថេរវាទស្ស វា អភាវា វត្តុំ ន សក្កា។ ន ហិ បុព្ពវាទេសុ “កិញ្ចិ ឯវា”តិ អវធារណំ កតំ, អថ ខោ អាវសថេ វា បដ្ឋានេ វា “កិញ្ចិ ទិវសកម្មំ”ឥច្ចាទិកំយេវ វុត្តំ។ យម្បិ វុត្តំ “ឯវំ សន្តេបី”ត្យាទិ, តម្បិ អនោកាសំ។ ឥមស្មិំ វិនិច្ឆយេ អញ្ញស្ស អដ្ឋកថាវាទស្ស វា អាចរិយវាទស្ស វា អវចនតោ បុរេ បច្ឆាភាវោ ច ន ទិស្សតិ, អយំ “បមាណ”ន្តិ កថេតព្ពោ, អយំ “ន កថេតព្ពោ”តិ វត្តព្ពភាវោ ច។

ឧបរិ បន “កោ មុច្ចតិ, កោ ន មុច្ចតី”តិ ឥមស្ស បញ្ហស្ស វិស្សជ្ជនេ មហាបច្ចរិវាទោ ច កុរុន្ទិវាទោ ច មហាអដ្ឋកថាវាទោ ចាតិ តយោ អដ្ឋកថាវាទា អាគតា, ឯកោ មហាបទុមត្ថេរវាទោ, តស្មា តេស្វេវ យុត្តាយុត្តភាវោ ច បមាណាបមាណភាវោ ច កថេតព្ពាកថេតព្ពភាវោ ច ទិស្សតិ, តស្មា តស្មិំយេវ ឋានេ វត្តព្ពំ សិយា, សុវិមលវិបុលបញ្ញាវេយ្យត្តិយសមន្នាគតេន បន អាចរិយាសភេន អវត្តព្ពដ្ឋានេ វុត្តំ ន សិយា, តស្មា ឧបរិ អដ្ឋកថាវាទសំសន្ទនាវសានេ មហាបទុមត្ថេរេន វុត្តន្តិ ឥមស្ស វចនស្ស បច្ឆតោ វុត្តំ សិយា, តំ បច្ឆា លេខកេហិ បរិវត្តេត្វា លិខិតំ ភវេយ្យ, បារាជិកកណ្ឌដ្ឋកថាយម្បិ ឥទំ វចនំ វុត្តំ។ ដីកាយម្បិ ឥមស្មិំ ឋានេ ន វុត្តំ, ឧបរិយេវ វុត្តំ, “យោ ច យក្ខគហិតកោ, យោ ច ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោ”តិ ឥមស្ស អដ្ឋកថាវាទស្ស បច្ឆិមត្តា សោសោវ បមាណតោ កថេតព្ពោ។ តថា ច វក្ខតិ “សព្ពត្ថ យោ យោ អដ្ឋកថាវាទោ វា ថេរវាទោ វា បច្ឆា វុច្ចតិ, សោ សោវ បមាណតោ ទដ្ឋព្ពោ”តិ, តស្មា ឥធាបេត្ថ វិចារេត្វា កថេតព្ពំ។

៣. ឥតាតិ ទ្វារំ សំវរណស្ស អន្តរាយេ សតិ អសំវរិត្វាបិ និបជ្ជិតុំ វដ្ដតីតិ ទស្សេតុំ “អថ ទ្វារស្ស”ត្យាទិមាហ។ និស្សេណិំ អារោបេត្វាតិ ឧបរិតលំ អារោបេត្វា, វិសង្ខរិត្វា ភូមិយំ បាតេត្វា, ឆាទេត្វា វា និបជ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ ឥទំ ឯកាពទ្ធតាយ វុត្តំ។ ទ្វេបិ ទ្វារានិ ជគ្គិតព្ពានីតិ ឯត្ថ សចេ ឯកស្មិំ ទ្វារេ កវាដំ វា នត្ថិ, ហេដ្ឋា វុត្តនយេន សំវរិតុំ វា ន សក្កា, ឥតរំ ទ្វារំ អសំវរិត្វា និបជ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ ទ្វារបាលស្សាតិ ទ្វារកោដ្ឋកេ មហាទ្វារេ, និស្សេណិមូលេ វា ឋត្វា ទ្វារជគ្គនកស្ស។ បច្ឆិមានំ ភារោតិ ឯកាពទ្ធវសេន អាគច្ឆន្តានំ សព្ពេសំ វុត្តំ។ អសំវុតទ្វារេ អន្តោគព្ភេ វាតិ យោជេតព្ពំ។ ពហិ វាតិ គព្ភតោ ពហិ។ និបជ្ជនការេបិ…បេ… វដ្ដតិយេវាតិ ឯត្ថ ទ្វារជគ្គនកស្ស តទាយត្តត្តា តទា តស្ស តត្ថ សន្និហិតាសន្និហិតភាវំ អនុបធារេត្វាបិ អាភោគំ កាតុំ វដ្ដតិយេវាតិ វទន្តិ។

យេន កេនចិ បរិក្ខិត្តេតិ ឯត្ថ បរិក្ខេបស្ស ឧព្ពេធតោ បមាណំ សហសេយ្យប្បហោនកេ វុត្តនយេនេវ។ វុត្តញ្ហេតំ បរិវារដ្ឋកថាយំ (បរិ. អដ្ឋ. ៣៧១) “យញ្ហិ សេនាសនំ ឧបរិ បញ្ចហិ ឆទនេហិ អញ្ញេន វា កេនចិ សព្ពមេវ បដិច្ឆន្នំ, អយំ សព្ពច្ឆន្នា នាម សេយ្យា…បេ… យំ បន សេនាសនំ ភូមិតោ បដ្ឋាយ យាវ ឆទនំ អាហច្ច បាការេន វា អញ្ញេន វា កេនចិ អន្តមសោ វត្ថេនបិ បរិក្ខិត្តំ, អយំ

ສຕ຺ຕປຣິຈ຺ຉນ຺ນາ ຕາຍ ເສຍ຺ຍໍ ລຠຕິ ອຠາວຈ຺ຈ ສຕ຺ຕຕິເຍວ ປຣິຍາເຍນ ນິຍມ຺ມຫຕ຺ຕເຕ຺ຕເສນ ປາກາຣາທິນາ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕາປິ ສຕ຺ຕປຣິຈ຺ຉນ຺ນາເຍວາຕິ ຄຸຣຸຕ຺ຕກທີປໍ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ "ນິຍມ຺ມຫຕ຺ຕເຕ຺ຕເສ ສມ຺ມຕິຫເຕ຺ຕນ ກເຫຕເພ຺ພາ"ຕິ ສາຣຕ຺ຖທີປນິຍໍ (ສາຣຕ຺ຖ. ຏີ. ປາຈິຕ຺ຕິຍ ໒.໓໑) ວິມຕິວິໂນທນິຍມ຺ປິ (ວິ. ວິ. ຏີ. ປາຈິຕ຺ຕິຍ ໒.໓໐-໓໑) ວຸຕ຺ຕໍ. ຍຖາປຣິເຈ຺ຉທຕ຺ຕິ ຍຖາຕ຺ຕໍ ອຄ຺ຄຫໍ ເຕນ ພາຫຸສຈ຺ຈສຸຕຣຸຏ຺ຐານໍ ນເສ຺ສຕິ. ເຕນາຫ "ຍຖາເພາທີ"ຕິອາທິ.

ອຣຸເຓ ອຸຄ຺ຄເຕ ວຸຏ຺ຐາຕິ, ອນາປຕ຺ຕິ ອນາປຕ຺ຕິເຂຕ຺ຕພູຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ສຸທ຺ຘຈິຕ຺ເຕນ ນິປນ຺ນຕ຺ຕາ. ປຈ຺ຈູເສ ປຸນ ສຸປຕິ, ອາປຕ຺ຕີຕິ ອຣຸເຓ ອຸຄ຺ຄເຕ ປຈ຺ຈູເສ ອຣຸຓຸຄ຺ຄມໍ ຎຕ຺ວາ ວາ ອຎຕ຺ວາ ວາ ອນຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ສຍິຕສຕ຺ເຕນ ສຸປຕິ, ຏຫິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕພ຺ພສ຺ສ ທ຺ວາຣສໍວຣນາທິໂນ ອກຕຕ຺ຕາ ອກິຣິຍສມຸຏ຺ຐານາ ອາປຕ຺ຕິ ໂຫຕິ ອນາປຕ຺ຕິເຂຕ຺ເຕ ກຕກິຣິຍາຍ ອຠາວໍ. ອຍມ຺ປິ ອາປຕ຺ຕິ ປຸພ຺ເພ ວຸຕ຺ຕາ ອກິຣິຍາ, ທິວາ ທ຺ວາຣໍ ອສໍວຣິຕ຺ວາ ນິປຊ຺ຊນກ຺ຂເຓ ກິຣິຍາກິຣິຍາ ຈ ອຈິຕ຺ຕກາ ຈາຕິ ເວທິຕພ຺ພາ. ປຸຣາຣຸຓາ ປຈ຺ຈູເສປິ ຍາວ ອຣຸຓຸຄ຺ຄມຫາ ສຍນ຺ຕສ຺ສາປິ ປຸຣິມເຍນ ອາປຕ຺ຕິເຍວ.

ອຣຸເຓ ອຸຄ຺ຄເຕ ວຸຏ຺ຐຫິສ຺ສາມີຕິ...ເປ... ອາປຕ຺ຕິເຍວາຕິ ເອຕ຺ຖ ກຖໍ ອສ຺ສ ອາປຕ຺ຕີຕິ? ວຸຈ຺ຈເຕ – ນ ຕາວ ຣຕ຺ຕິຍໍ, "ທິວາ ອາປຊ຺ຊຕິ, ໂນ ຣຕ຺ຕິ"ນ຺ຕິ (ປຣິ. ໒໒໓) ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອນາທຣິຍທຸກ຺ກຕໍ ນ ມຸຈ຺ຈຕີຕິ ວຸຕ຺ຕທຸກ຺ກຕໍ ປນ ທິວາສຍນທຸກ຺ກຕເມວ ນ ໂຫຕິ ອນາທຣິຍທຸກ຺ກຕຕ຺ຕາ ເອວໍ "ອຣຸຓຸຄ຺ຄມເນ ປນ ອຈິຕ຺ຕກໍ ອກິຣິຍສມຸຏ຺ຐານໍ ອາປຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊຕີຕິ ເວທິຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ວິມຕິວິໂນທນິຍໍ (ວິ. ວິ. ຏີ. ໑.໔໔) ວຸຕ຺ຕໍ, ສາຣຕ຺ຖທີປນິຍມ຺ປິ (ສາຣຕ຺ຖ. ຏີ. ປາຣາຊິກ ໒.໔໔) "ຍຖາປຣິເຈ຺ຉທເມວ ວຸຏ຺ຐາຕີຕິ ອຣຸເຓ ອຸຄ຺ຄເຕເຍວ ອຸຏ຺ຐຫຕິ. ຕສ຺ສ ອາປຕ຺ຕີຕິ ອສຸທ຺ຘຈິຕ຺ເຕນ ນິປນ຺ນຕ຺ຕາ ນິທ຺ທາຍນ຺ຕສ຺ສາປິ ອຣຸເຓ ອຸຄ຺ຄເຕ ທິວາປຏິສລ຺ລານມູລິກາ ອາປຕ຺ຕິ. 'ເອວໍ ນິປຊ຺ຊນ຺ໂຕ ອນາທຣິຍທຸກ຺ກຏາປິ ນ ມຸຈ຺ຈຕີ'ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອສຸທ຺ຘຈິຕ຺ເຕນ ນິປຊ຺ຊນ຺ໂຕ ອຣຸຓຸຄ຺ຄມນໂຕ ປຸພ຺ເພ ວຸຏ຺ຐຫນ຺ໂຕປິ ອນຸຏ຺ຐຫນ຺ໂຕປິ ນິປຊ຺ຊນກາເລເຍວ ອນາທຣິຍທຸກ຺ກຏໍ ອາປຊ຺ຊຕິ, ທິວາປຏິສລ຺ລານມູລິກໍ ປນ ທຸກ຺ກຏໍ ອຣຸເຓເຍວ ອາປຊ຺ຊຕີ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ເອວໍ ນິປຊ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ເທ຺ວ ທຸກ຺ກຏານິ ອາປຊ຺ຊນ຺ຕີຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ.

ສເຈ ທ຺ວາຣໍ ສໍວຣິຕ຺ວາ ອຣຸເຓ ອຸຄ຺ຄເຕ ອຸຏ຺ຐຫິສ຺ສາມີຕິ ນິປຊ຺ຊຕິ, ທ຺ວາເຣ ຈ ອເຎ຺ຎຫິ ອຣຸຓຸຄ຺ຄມນກາເລ ວິວເຏປິ ຕສ຺ສ ອນາປຕ຺ຕິເຍວ ທ຺ວາຣປິທຫນສ຺ສ ຣຕ຺ຕິທິວາການເລກສ຺ສ ວິເສສາກາວາ ອາປຕ຺ຕິອາປຊ຺ຊນສ຺ສ ຈ ກາລວິເສສສ຺ສ ອຍຸຕ຺ຕເຕ຺ຕາ, ນ ຕປ຺ປຣິຫາຣສ຺ສາຕິ ກເຫຕພ຺ພໍ "ທ຺ວາຣໍ ສໍວຣິຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິໍ ນິປຊ຺ຊຕີ"ຕິ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໔໔) ຫິ ວຸຕ຺ຕໍ. ທິວາ ສໍວຣິຕ຺ວາ ນິປນ຺ນສ຺ສ ເກນຈິ ວິວເຏປິ ທ຺ວາເຣ ອນາປຕ຺ຕິເຍວ, ອຕ຺ຕນາປິ ອຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາຈ ສຕິ ປຈ຺ຈເຍ ວິວເຏປິ ອນາປຕ຺ຕີຕິ ວທນ຺ຕິ, ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ວິມຕິວິໂນທນິຍເມວ (ວິ. ວິ. ຏີ. ໑.໔໔) ວຸຕ຺ຕໍ.

ຍຖາປຣິເຈ຺ຉທເມວ ວຸຏ຺ຐາຕີຕິ ອຣຸເຓ ອຸຄ຺ຄເຕເຍວ ວຸຏ຺ຐາຕິ, ອາປຕ຺ຕິເຍວາຕິ ມູລາປຕ຺ຕິ ສນ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ. ອນາທຣິຍອາປຕ຺ຕິ ປນ ປຸຣາຣຸຓາ ອຸຏ຺ຐິຕສ຺ສາປິ ຕສ຺ສ ໂຫເຕວ "ທຸກ຺ກຏາ ນ ມຸຈ຺ຈຕີ"ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ. ທຸກ຺ກຏາ ນ ມຸຈ຺ຈຕີຕິ ຈ ປຸຣາຣຸຓາ ອຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ມູລາປຕ຺ຕິຍາ ມຸເຕ຺ຕາປິ ອນາທຣິຍທຸກ຺ກຏາ ນ ມຸຈ຺ຈຕີຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ.

ເອໍ ນິທ຺ທາວເສນ ນິປຊ຺ຊຕີຕິ ນິທ຺ທາພິພູຕຕາຍ ເອກປເສ຺ສນ ນິປຊ຺ຊຕິ. "ນິທ຺ທາວເສນ ນິປຊ຺ຊຕີ"ຕິ ເວາຫາຣວເສນ ວຸຕ຺ຕໍ, ປາຄາຕໍ ປນ ພ຺ຍິເຕາ

អមោចិតត្តា អយំ និបន្នោ នាម ហោតីតិ តេនេវ អនាបត្តិ វុត្តា។ អបស្សាយ សុបត្តស្សាតិ កដិដ្ឋិតោ ឧទ្ធំ បិដ្ឋិកណ្ដកេ អប្បយត្តកំ បទេសំ ក្វចិ អច្ចុសារេត្វា សុបត្តស្ស។ កដិដ្ឋិំ បន ក្វចិ ចុសារេត្វា សុបត្តស្ស សយតំ នាម ន ហោតិ។ បិដ្ឋិបសារណលក្ខណា ហិ សេយ្យា ដីឈា, វត្ថនាទីសុបិ តីរិយំ បិដ្ឋិកណ្ដកានំ បសារិតត្តា និបជ្ជនមេវាតិ អាបត្តិ បរិហរិតព្ពាវ។ វត្ថនាបិ ហិ បាទមូលេ និបជ្ជតីតិអាទីសុ និបជ្ជនមេវ វុត្តា។ សហសា វុដ្ឋាតីតិ បក្ខលិតា បតិតោ វិយ សហសា វុដ្ឋាតិ, តស្សាបិ អនាបត្តិ បតនក្ខណេ អវិសយត្តា, វិសយេ ជាតេ សហសា វុដ្ឋិតត្តា ច។ យស្ស បន វិសញ្ញិតាយ បច្ឆាបិ អវិសយោ ឯវ, តស្ស អនាបត្តិយេវ បតនក្ខណេ វិយ។ តថេវ សយតិ, ន វុដ្ឋាតីតិ ឧម្មិនា វិសយេបិ អករណំ ទស្សេតិ, តេនេវ តស្ស អាបត្តីតិ វុត្តំ។

ឥទានិ អដ្ឋកថាចារិយានំ មតំ កាតុំ "កោ មុច្ចតិ, កោ ន មុច្ចតី"តិអាទិមាហ។ តត្ថ មហាបច្ចរិយត្ថិអាទីសុ បច្ចរីតិ ឯកេកំ វុច្ចតិ, តស្មិំ និសីទិត្វា កតត្តា តមេវ នាមំ ជាតំ។ កុរុន្ទិវល្លិវិហារោ នាម អត្ថិ, តត្ថ កតត្តា កុរុន្ទីតិ នាមំ ជាតំ។ មហាអដ្ឋកថា នាម សង្គីតិត្តយមារុឡ្ហា តេបិដកស្ស ពុទ្ធវចនស្ស អដ្ឋកថា។ យា មហាមហិន្ទត្ថេរេន តម្ពបណ្ណិទីបំ អានីតា, តម្ពបណ្ណិយេហិ ថេរេហិ បច្ឆា សីហឡភាសាយ អភិសង្ខតា ច ហោតិ។ ឧក្កដ្ឋន្តាតិ ឧក្កបស្សកញ្ញនេន បាទេ ក្វចិតោ អវិយាទេត្វា ឧក្កបស្សេន សរីរំ កញ្ញេត្វា និបន្នោតិ វុត្តំ ហោតិ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន មហាបទុមត្ថេរេន វុត្តន្តិ សមន្តា។ តេន មហាអដ្ឋកថាយ លិខិតមហាបទុមត្ថេរវាទេ "អយ"ន្តិ ទស្សេតិ។ "មុច្ឆិត្វា បតិតត្តា អវិសយត្តា អាបត្តិ ន ទិស្សតី"តិ ថេរេន វុត្តំ។ អាចរិយា បន យថា យក្ខគហិតកោ ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោ ច បរវសោ ហោតិ, ឯវំ អបរវសត្តា មុច្ឆិត្វា បតិតោ កញ្ចិកាលំ ជានិត្វា និបជ្ជតីតិ អនាបត្តិំ ន វទន្តិ, វិសញ្ញិតោ បន សតិ អនាបត្តិយេវ។

ឯត្ថ ជនាតិអាទិ មហាអដ្ឋកថាយមេវ វទន្តិ, តទេវ បច្ឆា វុត្តត្តា បមាណំ។ យក្ខគហិតគ្គហណេនេវ ចេត្ថ វិសញ្ញិភូតោបិ សង្គហិតោ, ឧក្កដ្ឋេន និបន្នោ បន អនិបន្នត្តា អាបត្តិតោ មុច្ចតិយេវាតិ គហេតព្ពំ។ សារត្ថទីបនិយម្បិ (សារត្ថ។ ដី។ ៣។៤៤) "យោ ច យក្ខគហិតកោ, យោ ច ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោ"តិ ឯវមស្ស អដ្ឋកថាចរិយស្ស បច្ឆិមត្តា សោយេវ បមាណតោ គហេតព្ពោ, តថា ច វទន្តិ "សព្ពត្ថ យោ យោ អដ្ឋកថាវាទោ វា ថេរវាទោ វា បច្ឆា វុច្ចតិ, សោ សោយេវ បមាណតោ គហេតព្ពោ"តិ។ ឥមស្មិំ ឋានេ ឥមស្ស អដ្ឋកថាបាឋស្ស អាគតត្តា ឥមស្មិំ វិនយសង្គហប្បករណេបិ ឥមស្មិំយេវ ឋានេ សោ បាឋោ បក្ខិត្តោតិ វត្តព្ពោតិ នោ ខន្តិ។ ឯត្ថ ច "រត្តិំ ទ្វារំ វិវរិត្វា និបន្នោ អរុណេ ឧដ្ឋិតេ ឧដ្ឋាតិ, អនាបត្តី"តិអាទិវចនតោ អរុណុគ្គមនេ សំយមវិនោទនត្តំ អរុណកថា វត្តព្ពា។ តត្រិទំ វុច្ចតិ –

"កោ ឯស អរុណោ នាម;

កេន សោ អរុណោ ភវេ;

កីទិសោ តស្ស វណ្ណា ច;

ឧណ្ហាត់ កឹឌិរំ ករេច៏

“កិស្ទុ ពាលេ ច ឧេឧេរ ច, អរុណោ រឃុកន្ធិ;

កិ បច្ចក្លុរិទេន្លា ឯទេរា, ក្ខោហុ អត្បាភទេពា”តិ៏

ពត្ថ រកា ឯរ អរុណោ ភាយាតិ ឯត្ថ ឯរ អរុណោ ភាយ ឃ្វុរិឃស្ស បកាចិរេរេរា៏ ចុត្តញ្ហិ អភិធានប្បឌីបិកាឃំ –

“ឃ្វុរស្សោឧឃរេតា បុព្ពុដ្ឋិតរំសិ សិឃារុណោ”តិ;

ពដ្ឋីកាឃញ្ចា “ឃ្វុរស្ស ក្ខឧឃរេតា បុរេព្ពា ក្ខដ្ឋិតរំសិ អរុណោ ភាយ សិឃា”តិ៏ ចិយតិចិទេភាឌតីភាយិកាឃំ ចិភឃឌីកាឃញ្ចា (ចិ៏ ចិ៏ ឌី៏ ១៏ ៣៩១) “អរុណោតិ ចេត្ថ ឃ្វុរិឃុក្កយភស្ស បុរេទេចរោ ចន្ទ្រភឈភទេត្តា បកាចិរេរេរាតិ ឌដ្ឋព្វា”តិ ចុត្តំ, ពស្មា ឃ្វុរិឃប្បការេឃច អរុណោ ភាយ, ភ អញ្ញោតិ ឌដ្ឋព្វំ៏ រោគភ រេរា អរុណោ ករេចតិ ឯត្ថ អរុណោ ចណ្ណោ អស្សាតិ អរុណោ, កិញ្ចិរត្តចណ្ណរឃត្តាកេតាតិ អត្ថោ៏ អឆ ចា អទតិ កច្ឆតិ ទត្តចណ្ណការេចភ បចត្តតីតិ អរុណោ៏ ចុត្តញ្ហិ អភិធានប្បឌីបិកាឌីកាឃំ “អរុណចណ្ណតាឃ អទតិ កច្ឆតីតិ អរុណោ”តិ៏ កីឌិរេរា ពស្ស ចណ្ណោតិ ឯត្ថ អព្យត្តទត្តចណ្ណោ ពស្ស ចណ្ណោ ករេច៏ ចុត្តញ្ហិអភិធានប្បឌីបិកាឃំ “អរុណោ កិញ្ចិរត្តាឆា”តិ៏ ពដ្ឋីកាឃញ្ចា “កិញ្ចិរត្តា អព្យត្តទត្តចណ្ណោ អរុណោ ភាយ ឃឆា ឃន្ធស្ស អក្លិ”តិ៏ ចិយតិចិទេភាឌតិឃញ្ចា (ចិ៏ ចិ៏ ឌី៏ ១៏៣៩១) “ចន្ទ្រភឈភទេត្តា បកាចិរេរេរា”តិ, ពស្មា ឃ្វុរិឃស្ស ទត្តប្បការេឃច អរុណោ ភាយ, ភ រេឃតប្បការេឃាតិ ឌដ្ឋព្វំ៏ ឃតិ ឯចំ បិតិរេឃាក្ឃដ្ឋបភក្ខដ្ឋកចណ្ណភាឃ ចិយតិចិទេភាឌតិឃំ (ចិ៏ ចិ៏ ឌី៏ ទ្វុត្យអចក្ក ១៏១ប័១) “បិត្យព្វឃំ បភ ភគ្គិយុលិឃាតិ ឌ្ឋកាតឌិរាឃុលតាឃ ពក្ខយុលិឃា”តិ ចុត្តំ, តំ កចំ ឃុរេជ្ជឃ្យាតិ, រេតា ភ ឃុរេជ្ជឃ្យ៏ ពត្ថ ហិ អរុណុក្កតការេល អរុណោការេរភ ឌ្ឋកាតឌិរាឃុលការេចា ចុរេត្តា, ភ អរុណោការឃស្ស ឌ្ឋកាតការេចា៏ ចុត្តញ្ហិ ក្ខោភក្ខកឆាឃំ (ក្ខោ៏ អដ្ឋ៏ ១១) “ភគ្គិយុលិឃាតិ អរុណស្ស ក្ខក្កតត្តា ឯច អរុណោការឃ ឃ្វុរិឃារេលាក្វុបឌីចិរេភា រេត្ត ភគ្គាបភយុលិឃា ទត្តិឃា ឌាពាឃ ចិកាឃឃាភាឃាតិ អត្ថោ”តិ៏

ឌាតកក្ខដ្ឋកឆាឃញ្ចា –

“ឌិឈញ្ញាទត្តិ អរុណស្សិយុហរេត;

ឃា ឌិស្សតិ ក្ខត្តយទ្វុបចណ្ណិតិ;

តថូបមា មំ បដិភាសិ ទេវតេ;

អាចិក្ខ មេ តំ កតមាសិ អច្ឆរា”តិ (ជា។ អដ្ឋ។ ៥។២០។២៥៤);

ឥមស្ស គាថាយ អត្ថវណ្ណនាយំ “តត្ថ ទិឈញ្ញារត្តិន្តិ បច្ឆិមរត្តិំ, រត្តិបរិយោសានេតិ អត្ថោ។ ឧហតេតិ អរុណេ ឧគ្គតេ។ យាតិ យា បុរត្ថិមា ទិសា រត្តវណ្ណតាយ ឧត្តមរូបធរា ហុត្វា ទិស្សតី”តិ។ ឯវំ អរុណុគ្គតសមយេ បុរត្ថិមទិសាយ រត្តវណ្ណតា វុត្តា, តស្មា តស្មិំ សមយេ អរុណស្ស ឧដ្ឋិតត្តា បុរត្ថិមាយ ទិសាយ រត្តាការោ សូរិយាលោកស្ស បវត្តត្តា សេសទិសាសុ ឱទាតាការោ វិញ្ញាយតិ។

សណ្ឋានំកីទិសំ ភវេតិ ឯត្ថ អរុណស្ស បាដេក្កំ សណ្ឋានំ នាម នត្ថិ រស្មិមត្តត្តា។ យត្តកំ បទេសំ ផរតិ, តត្តកំ តស្ស សណ្ឋានន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ អថ វា បុរត្ថិមទិសាសណ្ឋានំ។ វុត្តញ្ហិ ជាតកដ្ឋកថាយំ (ជា។ អដ្ឋ។ ៥។២០។២៥៥) “បុរត្ថិមទិសា រត្តវណ្ណតាយ ឧត្តមរូបធរា ហុត្វា ទិស្សតី”តិ។

កិស្មិំ កាលេ ច ទេសេ ច, អរុណោ សមុដ្ឋតីតិ ឯត្ថ ឯស អរុណោ សូរិយុគ្គមនស្ស បុរេ កាលេ បុរត្ថិមទិសាយំ ឧគ្គច្ឆតិ។ វុត្តញ្ហិ ឧទានដ្ឋកថាយំ (ឧទា។ អដ្ឋ។ ២៣) “ឧទ្ធស្តេ អរុណេតិ ឧគ្គតេ អរុណេ, អរុណោ នាម បុរត្ថិមទិសាយំ សូរិយោទយតោ បុរេតរមេវ ឧដ្ឋិតោភាសោ”តិ។ អភិធានប្បទីបិកាយញ្ច “សូរស្សោទយតោ បុព្វុដ្ឋិតរំសី”តិ។

កិំ បច្ចុប្បន្នោ ឯសោ, ឧទាហុ អនាគតោតិ ឯត្ថ អយំ អរុណោ នាម បច្ចុប្បន្នោ ឯវ, ន អនាគតោ។ កស្មា វិញ្ញាយតីតិ ចេ? ចក្ខុវិញ្ញាណគោចរវណ្ណាយតនភាវតោ។ អក្ខស្ស បតីតិ បច្ចក្ខំ, ចក្ខុរូបានំ អភិមុខភាវេន អាបាថគតត្តា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ ភគវតា “ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណ”ន្តិ (ម។ និ។ ១។២០៤, ៤០០; ៣។៤២១, ៤២៥, ៤២៦; សំ។ និ។ ២។៤៣, ៤៤, ៤៥; សំ។ និ។ ៤។៦០; កថា។ ៤៦៥, ៤៦៧), តស្មា អយំ អរុណវណ្ណោ ចក្ខុនា ទិស្វា ជានិតព្វតោ បច្ចុប្បន្នោយេវ ហោតិ, ន ឯវំ សតិ ឯវំ កថេយ្យាតិ អនាគតេន បុគ្គលេន ចិន្តេតេន សិទ្ធោតិ។ ឥមំ បញ្ហវិស្សជ្ជនំ សាធុកំ មនសិ ករិត្វា បណ្ឌិតេហិ រត្តាការោយេវ អរុណោតិ បច្ចេតព្វោ សល្លក្ខេតព្វោតិ។

កស្មា បន ឥមស្មិំ ឋានេ អរុណកថា វុត្តាតិ? ឥមិស្សា អរុណកថាយ មហាវិសយភាវតោ។ កថំ? ឧបោសថិកា ឧបាសកា ច ឧបាសិកាយោ ច អរុណុគ្គមនំ តថតោ អជានន្តា អនុគ្គតេយេវ អរុណេ ឧគ្គតសញ្ញាយ ខាទនីយំ វា ខាទន្តិ, ភោជនីយំ វា ភុញ្ជន្តិ, មាលាគន្ធាទីនិ វា ធារេន្តិ, តេន តេសំ សីលំ ភិជ្ជតិ។ សាមណេរា តថេវ វិកាលភោជនំ ភុញ្ជិត្វា សីលវិនាសំ បាបុណន្តិ។ និស្សយបដិបន្នកា ភិក្ខូ អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ វិនា ពហិសីមេ វសន្តា និស្សយប្បស្សទ្ធិំ បាបុណន្តិ, អន្តោវស្សេ ភិក្ខូ ឧបចារសីមតោ ពហិ គន្ត្វា វស្សច្ឆេទំ, តេចីវរិកា ភិក្ខូ អវិប្បវាសសីមាយំ ចីវរេន វិប្បវសន្តា និស្សគ្គិយបាចិត្តិយំ, តថា សត្តព្ភន្តរសីមាយំ, សហសេយ្យប្បហោនកដ្ឋានេ អនុបសម្បន្នមាតុគាមេហិ សហ សយន្តា បាចិត្តិយំ, តថា យាវកាលិកំ ភុញ្ជន្តា ភិក្ខូ, បរិវាសិកាទយោ វត្តំ និក្ខិបន្តា រត្តិច្ឆេទំ ឯវមាទិអនេកាទីនវសម្បយុត្តតោ លជ្ជីបេសលានំ ភិក្ខូនំ តថតោ អរុណុគ្គមនស្ស ជានតត្ថំ វុត្តាតិ ទដ្ឋព្វំ។

កេចិ បន កិក្ខ អឌ្ឍរត្តិសមយេ ឃដិសុញ្ញាតា អឌ្ឍរត្តិកាលំ អតិក្កម្ម អញ្ញទិវសោ ហោតិ, តស្មា តស្មិំ កាលេ អរុណំ ឧដ្ឋិតំ នាម ហោតីតិ បញ្ញាយតា អឌ្ឍរត្តិំ អតិក្កម្ម ចាគតិយកោដតិយាទីតិ វទន្តិ, តេ បន ពុទ្ធសមយំ អជានន្តា ចេតសមយេន យនសិ ករោន្តា ឯវំ ករោន្តិ, តស្មា តេសំ វចនំ បមាណំ ន ហោតិ។ ពហវោ បន កិក្ខ អរុណស្ស បច្ចក្ខកាលំ អជានន្តា អទ្ធយាមវសេន ចិន្តិតព្វោ អបរក្កន្តា អត្ថស្សវសេនេវ បវត្តេតិ សន្ធហត្ថា អយញ្ហិ អាចរិយា អរុណុគ្គមនតោ បលិយំ ឋាយ គន្ត្វា សូរិយុគ្គមនតោ បលិយំ ឆ្វហស្សានម្ពបយាណំ ធាតុ បរិបុណ្ណន្តិ, តិសហស្សានម្ពបយាណំ ធាតុ បរិបុណ្ណន្តីតិ ច វទន្តិ។ ពុទ្ធយុគវិហារា អស្សុតំ នាម វិហារេ អស្សុតំ នាម ចេតិយំ អស្សុតំ នាម កាយំ បរិបុណ្ណន្តីតិអាទីនិ ច វទន្តីតិ ឯវំ អត្ថស្សវសេនេវ វទន្តិ, តម្បិ អបយាណំ។ កស្មា? អឌ្ឍតំ នាម ពាលវគ្គស្ស ជនបទត្ថស្ស ច ទស្សំ ហោតិ, ទុព្ពលស្ស សត្តស្ស ច ទីឃំ ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ ភគវតា –

“ទីឃា ជាគរតោ រត្តិ, ទីឃំ សន្តស្ស យោជនំ;

ទីឃោ ពាលានំ សំសារោ, សទ្ធម្មំ អវិជានត”ន្តិ។ (ធ· ប· ៦០);

តស្មា អឌ្ឍតំ នាម សព្ពេសំ ឯកសទិសំ ន ហោតីតិ អរុណុគ្គមនស្ស លក្ខណំ កថិតុំ ន សក្កា, ន ច តេ អាយស្មន្តោ បិដកត្តយតោ កិញ្ចិ សាធកសុត្តំ វចនំ អាហរន្តិ, អសក្ខិកំ អឌ្ឌំ ករោន្តិ វិយ យថាជ្ឈាសយេន វទន្តីតិ បមាណំ ន ហោតិ។

អញ្ញេ បន –

“អតីតរត្តិយា យាមោ;

បច្ឆិមទ្ធយាមស្ស ច;

កាចិតិយាទិព្យហារោ;

តទឌ្ឍំ ចាដ្ឋតេហ្យ ហោតិ –

ពន្ធុមតិសារព្យាករណាគតំ កាលំ ចត្វា អតីតរត្តិយា បច្ឆិមោ យាមោ អដ្ឋ បរិយាបន្នោ, តស្មា បច្ឆិមយាមស្ស អាទិតោ បដ្ឋាយ អរុណំ ឧគ្គច្ឆតី”តិ វទន្តិ។ អយំ វាទោ សកាលបញ្ញាបកត្តា បុរិមេហិ ពលវា ហោតិ, ឯវំ សន្តេបិ អយុត្តោយេវ។ កស្មា? អយញ្ហិ កាលា ពាហិរសទ្ទសត្ថ ឧក្កដ្ឋាសព្យាករណេ វុត្តនយេន អដ្ឋ ឃដា អដ្ឋតិកីតិ វុត្តអដ្ឋវោហារស្ស បវត្តកាលំ ទស្សិតំ វុត្វា, ន បិដកត្តយេ

ចុត្តស្ស អទុល្យក្ខុយតស្ស ពាលំ ឥនេស្សុតំ, តស្មា អញ្ញាសាឈ្យស្ស អញ្ញាសាឆេពាត សាឆិតត្តា អឃុទ្ធេត្តាខេយច៉

អបរេ បត "បហារេរា ឃាយសង្ខ្ញាតេតា"តិ អភិឆាតប្បឌីបិកាយំ ចុត្តត្តា បហារឃាយសង្ខាតំ ឲពត្តត្តា តទេត្ត "ពិឃាយា និចទី ករេច"តិ ចុត្តត្តា ទត្តិឃា ច ពិឃាយកាចទេតា បិឡត្ថាយឝ្ញា (ប្តេកា៉ ៣៥; គ្នឹអច៉ ១ប័១) "អភិក្កត្តា , ករត្ត, ទត្តិ, តិក្ខទេត្តា បត្ថិរយា ឃារយា, ប្ចឆ្ចេស្ធា អនុរលា"តិ អាកតត្តា ត្ថកាតិ ទត្តិឃា ចត្សុ បហារេទ្ស តតិឃប្បហារស្ស អចសាទេត អនុរលា ប្ចក្ខុទេតា, តស្មា អចទេសឲពប្បហារឃេត្តា ពារលិ ឌិចសកាក់ កឌពីតិ ចខេយ្យុំ, អយំ ចារេកា តតិឃចារេតាបិ ឆាលចពទេរា៉ ពស្មា? ឆាបកខាប្បាត់ អត្ថ្នបកាចទេតា៉ តធា ហិ "បហារេរា ឃាយសង្ខ្ញាតេតា"តិ អយំ ឆាបខេពា បហារឃាយាតំ ឲពត្តកាចស្ស អត្ថ្នបិ, "ពិឃាយា និចទីករេច"តិ អយំ ទត្តិឃា ពិឃាយកាចស្ស, "បិឡត្ថាយឝ្ញា"តិអាឌិ តតិឃប្បហារស្ស អចសាទេត អនុល្យក្ខុយតស្ស, តធាបិ អឃុទ្ធេត្តាខេយច ហោតិ៉ ពស្មា?
"អចទេសឲពប្បហារឃេត្តា ពារលិ ឌិចសកាក់ កឌពី"តិ ចចតស្ស ចិទុឆ្ចត្តា៉ យត្ថិយខេយ ហិ ឥសឈដិពាបយាលាស្ស ពាលស្ស ឲពប្បហារត្តា សត្តា ទត្តិ ពិឃាយាច ហោតិ, ត ចត្យឃាយា, ត្ថកាតិ បត បច្ចត្តឌិសខេយ្ស សត្តធ្ឈដិពាយត្តស្ស ពាលស្ស ឲពប្បហារពតត្តា ចត្យប្បហារា កចតិ, តស្មា យត្ថិយខេសទេចាហាទំ កទេហត្វា អភិឆាតប្បឌីបិកាយឝ្ញា "ពិឃាយា និចទី ករេច"តិ ចុត្តំ, បិឡត្ថាយឝ្ញា (ប្តេកា៉ ៣៥; គ្នឹអច៉ ១ប័១) "តិក្ខទេត្តា បត្ថិរយា ឃារយា, ប្ចឆ្ចេស្ធា អនុរលា"តិ, តស្មា ទត្តិបរិទេឃាសាទេតខេយច អនុរលា ប្ចក្ខុទេតាតិ ឥត្ថេត្តា៉ តធា ហិ ចុត្តំ ឌិយតិឌិខេតាកតិយំ (ឌិ៉ ឌិ៉ ឌី៉ យហាចក្ក ១៉១០១) "តធា បិរិទិចាសិពាឌីតប្បិ អនុលំ អត្ថ្នាខេបត្វា ចត្តំ តិក្ខបត្តាតំ ទត្តិខេត្ថខេកា ចុខេត្តា, ប្ចក្ខុទេត អនុរលា តិក្ខបិតត្តត្តិ ហិ ចុត្ត"ត្តិ៉

សហេសឃ្យសិក្ខាបខេបិ (បរិចិ៉ ៥១-៥៣) "អត្ថបសប្បទេត្តហិ សហ តិចុត្តកាចបរិទេយាចតត្តំ បុនាទុលា តិក្ខយិត្វា"តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ឲចំ ឌីចទចិប្បចាសាឌីស្ ច សត្តត្តំ ទត្តិបរិទេឃាសាទេត អាកយតចទេសត អនុល្យក្ខុយតំ ឥស្សិតំ, ត អតីតាទុលាចទេសតាតិ៉ ខាតពក្ខពធាយប្បិ (ខា៉ អត្ថ៉ ៥៉១៧៉១៥៥) "ទត្តិបរិទេឃាសាទេតតិ អទេត្វា"តិ៉ ត ពេចលំ យត្ថិយខេសស្ ទត្តិឃាខេយច ពិប្បហារកាទេចា ហោតិ , អច ខោ ឌិចសស្សបិ៉ តធា ហិ ចុត្តំ អត្ថសាលិតិយំ (ឆ៉ ស៉ អត្ថ៉ តិកាតពធា) "សប្វាសប្វុត្តស្ស អភិធម្មខេសតាបរិទេឃាសាតឝ្ញា ទេពសំ តិក្ខំ សត្តប្បកទេ័លាក្ខហលាឝ្ញា ឲពប្បហារទេតេច ហោតី"តិ, ម្ខលដីកាយឝ្ញា (ឆ៉ ស៉ ម្ខលដី៉ តិកាតពធាចល្អតា) "ឲពប្បហារទេតាតិ ឲពត្ត បហារទេតាតិ ឌិចសស្ស តតិឃភាគេពា ចុច្ចតី"តិ, តស្មា ឲទេពា ទត្តិឌីទេចា លប្បហារេរា ហោតីតិ ចិញ្ញាយតិ៉ ឲចំ យត្ថិយខេសទេចាហារេត ពិឃាយសង្ខាតស្ស ពិប្បហារស្ស អចសាទេត សត្តទត្តិបរិទេឃាសាទេត ប្ចឌិតំ អនុលំ បច្ចត្តខេសទេចាហារេត ពិប្បហារស្ស អចសាទេតតិ កទេហត្វា ឲពប្បហារាចទេសសពាទេល អនុរលា ប្ចក្ខុទេតាតិ ចុត្តត្តា អយប្បិ ចារេកា អឃុទ្ធេត្តាខេយច ហោតីតិ ឥត្ថេត្តា៉

ឆាហេចា បត បណ្ឌិតា "លុត្ថសិក្ខាតិស្សខេយ ចុត្តំ –

'ខេសតាទុលាឝ្ញា បឥយំ, ទុតិយំ តត្ថិឃាចត្ថំ;

តតិយំ តម្ពចល្អត្ថា, ចត្យត្តំ ពក្ឆក់ យុល'ត្តិ៉ –

ฐุมํ กาลํ นิสฺสาย อุการตฺติยํ อรุโณ จตุวณฺโณ โหติ, ตตฺถ ปฐมํ เสตวณฺณํ โหติ, ทุติยํ นตฺถิยาวนุปุปฺผวณฺณํ โหติ, ตติยํ ตมฺพวณฺณํ โหติ, จตุตฺถํ คฺรกมุลวณฺณํ โหตี”ติ วตฺวา รเตฺวาการสโต ปุเรตเร อตีตรตฺติกาเลเยว วตฺตกิจฺจปตาทิกมฺปิ กโรนฺติ. เตสํ ตํ กรณํ อติสยุการิตํ อาปชฺชติ. อยมฺปิ กถา เนว ปาฬิยํ ทิสฺสติ, น อฏฺฐกถายํ, น ฏีกาสุ, เกวลํ นิสฺสเย อุจ, นิสฺสเยสุ จ อุกฺกฏฺเฐเยว ลกฺขณนิสฺสเย ทิสฺสติ, น อญฺญนิสฺสเยสุ, ตตฺราปิ เนว ปุพฺพาปรสมฺพนฺโธ ทิสฺสติ, น เหตุผลวิภาวนา, น จ ลิงฺคนิยโมติ น นิสฺสยการาจริเยน ฐปิตา ภเวยฺย, อถ โข ปจฺฉา อญฺเญหิ เลขเกหิ วา อตฺตโน ญาณานุรูปํ ลิขิตา ภเวยฺย, ตสฺมา อยํ กถา กุโต อาคตา ปาฬิโต วา อฏฺฐกถาโต วา ฏีกาโต วา วินยโต วา สุตฺตนฺตโต วา อภิธมฺมโต วาติ ปภวํ อปริเยสิตฺวา นิสฺสเย ทิฏฺฐมตฺตเมว สารโต คเหตฺวา ปาฬิยฏฺฐกถาฏีกาสุ วุตฺตนยํ อติสาเรตฺวา กเถตฺวา อติสยุการิตํ อาปชฺชติ.

ตตฺรายํ ปาฬิ “เตน โข ปน สมเยน พุทฺโธ ภควา สีตาสุ เหมนฺติกาสุ รตฺตีสุ อนฺตรฏฺฐกาสุ หิมปาตสมเย รตฺตึ อชฺโฌกาเส เอกจีวโร นิสีทิ, น ภควนฺตํ สีตํ อโหสิ. นิกฺขนฺเต ปฐเม ยาเม สีตํ ภควนฺตํ อโหสิ, ทุติยํ ภควา จีวรํ ปารุปิ, น ภควนฺตํ สีตํ อโหสิ. นิกฺขนฺเต มชฺฌิเม ยาเม สีตํ ภควนฺตํ อโหสิ, ตติยํ ภควา จีวรํ ปารุปิ, น ภควนฺตํ สีตํ อโหสิ. นิกฺขนฺเต ปจฺฉิเม ยาเม อุทฺธสฺเต อรุเณ นนฺทิมุขิยา รตฺติยา สีตํ ภควนฺตํ อโหสิ, จตุตฺถํ ภควา จีวรํ ปารุปิ, น ภควนฺตํ สีตํ อโหสี”ติ. อยํ มหาวคฺเค (มหาว. ๓๔๘) จีวรกฺขนฺธกาคตา วินยปาฬิ. ปาฬิยํ นนฺทิมุขิยาติ ตุฏฺฐิมุขิยา, ปสนฺนทิสามุขายาติ อตฺโถ. อยํ ตํสํวณฺณนาย วิมติวิโนทนีปาโฐ (วิ. วิ. ฏี. มหาวคฺค ๒.๓๔๘).

“เตน โข ปน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ ปุพฺพาราเม มิคารมาตุปาสาเท. เตน โข ปน สมเยน ภควา ตทหุโปสเถ ภิกฺขุสงฺฆปริวุโต นิสินฺโน โหติ. อถ โข อายสฺมา อานนฺโท อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา นิกฺขนฺเต ปฐเม ยาเม อุฏฺฐายาสนา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา เยน ภควา เตนญฺชลึ ปณาเมตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ – อภิกฺกนฺตา, ภนฺเต รตฺติ, นิกฺขนฺโต ปฐโม ยาโม, จิรนิสินฺโน ภิกฺขุสงฺโฆ, อุทฺทิสตุ, ภนฺเต, ภควา ภิกฺขูนํ ปาติโมกฺขนฺติ. เอวํ วุตฺเต ภควา ตุณฺหีอโหสิ. ทุติยมฺปิ โข อายสฺมา อานนฺโท อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา นิกฺขนฺเต มชฺฌิเม ยาเม อุฏฺฐายาสนา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา เยน ภควา เตนญฺชลึ ปณาเมตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ – อภิกฺกนฺตา, ภนฺเต, รตฺติ, นิกฺขนฺโต มชฺฌิโม ยาโม, จิรนิสินฺโน ภิกฺขุสงฺโฆ, อุทฺทิสตุ, ภนฺเต, ภควา ภิกฺขูนํ ปาติโมกฺขนฺติ. ทุติยมฺปิ ภควา ตุณฺหีอโหสิ. ตติยมฺปิ โข อายสฺมา อานนฺโท อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา นิกฺขนฺเต ปจฺฉิเม ยาเม อุทฺธสฺเต อรุเณ นนฺทิมุขิยา รตฺติยา อุฏฺฐายาสนา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา เยน ภควา เตนญฺชลึ ปณาเมตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ – อภิกฺกนฺตา, ภนฺเต, รตฺติ, นิกฺขนฺโต ปจฺฉิโม ยาโม, อุทฺธสฺตํ อรุณํ, นนฺทิมุขี รตฺติ, จิรนิสินฺโน ภิกฺขุสงฺโฆ, อุทฺทิสตุ ภนฺเต ภควา ภิกฺขูนํ ปาติโมกฺขนฺติ. อปริสุทฺธา, อานนฺท, ปริสา”ติ (จูฬว. ๓๘๓). อยํ จูฬวคฺเค ปาติโมกฺขฏฺฐปนกฺขนฺธกาคตา อปราปิ วินยปาฬิ.

นนฺทิมุขิยา รตฺติยาติ อรุณุฏฺฐิตกาเล ปีติมุขา วิย รตฺติ ขายติ. เตนาห “นนฺทิมุขิยา”ติ (จูฬว. อฏฺฐ. ๓๘๓) อยํ

ពំសំចណ្ណតាក្ខតសយត្តបិសាឌិកដ្ថកធាបិរេធា៉ អកិក្កត្តាតិ បរិក្លិលា៉ ដ្ថន្ទរេដ្ឋ អទ្ធរេលាតិ ដ្កក្ករេត អទ្ធលាឃឹរេឃ៉ តគ្គិយុលិឃាតិ ញដ្ថិយុលិឃា៉ អឃំ ពំសំចណ្ណតាក្ខតសារត្តឌឹបតឹបិរេធា (សារត្ត៉ ឌី៉ ក្ខឡអចក្ក ១៉១ប័១)៉ បិឡត្ថឃំ តគ្គិយុលិឃាតិ ឱ្ធធាតឌិសាយុលិតាឃ ញដ្ថយុលិឃា៉ អឃំ ពំសំចណ្ណតាឃ (ចិ៉ ចិ៉ ឌី៉ ក្ខឡអចក្ក ១៉១ប័១) ចិយតិចិរេតាឌតឹបិរេធា៉

“តតិឃយ្យិ រេលា អាឃម្ភា អាគរេន្ថា អកិក្កត្តាឃទត្តិឃា គិក្លរេត្ត បធ្ធិរេយ ឃារេយ ដ្ថន្ទរេដ្ឋ អទ្ធរេលា តគ្គិយុលិឃា ទត្តិឃា ដ្ថដ្ឋាឃាសគា ឲកំសំ ឌឹចទំ កញ្ជា រេឃគ កកចា រេតគឌ្ឍលិ បលារេយត្វា កកចត្តិ ឲតឌរេចាឌ – អកិក្កត្តា, កឌត្ត, ទត្តិ, គិក្លរេត្តា បធ្ធិរេយា ឃារេយា, ដ្ថន្ទរេដ្ឋា អទ្ធរេលា, តគ្គិយុឹ ទត្តិ, ចិទតិសិគ្គា អាកត្តកា កិក្លុ, បឌិសរេយ្យាឌត្យ, កឌត្ត, កកចា អាកត្តរេកា កិក្លុ”តិ៉ អឃំ ដ្ថធាតាកតា ឃុត្តត្តបិឡត្ថ (ដ្ថធា៉ ១ ៣៥)៉ ដ្ថន្ទរេដ្ឋអទ្ធរេលាតិ ដ្កក្ករេត អទ្ធរេលា៉ អទ្ធរេលា តាឃ ឫរេត្តិយឌិសាឃំ ឃ្វិរេឃាឌឃរេតា ឫរេទតទរេយច ដ្ថឌិរេតាការរេសា៉ តគ្គិយុលិឃា ទត្តិឃាតិ អទ្ធលាឃ្ស ដ្កក្កតត្តា ឲច អទ្ធរេលាកាឃ ឃ្វិរិឃារេលិក្យបឌីចិរេតា សរេត្ត តគ្គាបតយុលិឃា ទត្តិឃា ឌាតាឃ, ចិកាឃយាតាឃាតិ អរេត្វា៉ អឃំ ពំសំចណ្ណតាក្ខតា ដ្ថធាតដ្ថកធា (ដ្ថធា៉ អដ្ឋ៉ ១១)៉

ត្ថតិ ឲត្តកាឃ្ស ចិតឃឃុត្តត្តាកតាឃ្ស បិឡត្ថឃដ្ថកធាឌីកាឃ្ស ឲកឃ្លិយ្យិធារេគ អទ្ធរេលា ចត្យក្លត្តិ ដ្កក្ករេតាតិ តគ្គិ, ឲកចារេយច ចុរេត្តា៉ ចត្យត្តិឌចណ្ណសយត្តារេតាតិបិ តគ្គិ, ឲកចរេណ្ណា ឲច ចុរេត្តា៉ ឌាតកដ្ថកធាឃយ្យិ (ឌា៉ អដ្ឋ៉ ៥៉១៨៉១៥៥) ទត្តចរេណ្ណា ឲច ចុរេត្តា, គ រេសតចណ្ណាឌិរេកា៉ តគ្គិយុឹតិ ច សរេត្ត តគ្គាបតឌិសាយុឹ ទត្តិ ឲច ចុត្តា, គ អទ្ធលាឃ្ស តគ្គិឃាចដ្ថឫបឲ្យសឌិសចណ្ណតា៉ រេតគាហ “សរេត្ត តគ្គាបតយុលិឃា ទត្តិឃា”តិ៉ ឲចំ អកិឌាតព្យឌឹបិកាបករេលាចធរេគគ ចិទ្ធដ្ឋត្តា បិឡត្ថឃដ្ថកធាឌឹហិ អសំសត្តូរេតា ជ្ឈ្វាលសាឌកញ្ជា ច អឃយ្យិ ចាររេធា អឃុរេត្តារេឃចាតិ ឌដ្ឋរេន្តា, តម្ភា សយ្យាសឡ្ឌ្ឍ អាលាំ អគតិក្លរេត្តគ លឌ្ឍិកិក្លុតា ឃឌិ រេកគឌិ អព្យដិធ្ធរេត្ត ចិចរេដិការេស រេហាតិ, យធ្ធក្លិសយាតអត្យត្តទរេត្តាកាសឃ្ស បណ្ណាឃយាតកាលរេតា បដ្ឋាឃ ចត្តគិក្លិបតាឌិកយុ កាតត្ថា៉

ឃឌិ បគ បត្ថាតាឌិគា បឌិធ្ធត្តដ្ឋាតំ រេហាតិ, ឃត្តរេកគ ការេលគ ចិចដ្ឋារេគ ទរេត្តាការេសា បណ្ណាឃតិ, ឃ្វិរិឃយណ្ណលឃ្ស ឌិឃ្សគកាលរេតា ឲកឈឌិកាយរេត្តគ ចា ខ្វិឈឌិកាយរេត្តគ ចា តត្តកំ កាលំ សលូរេក្លត្វា ត្ថឃម្ភិ ការេល អទ្ធរេលា ដ្កក្ករេតា កឌចឃ្យាតិ តរេក្លត្វា កាតត្ថំ, សំសឃំ អតិធ្ធរេត្តគ តរេតាបិ កញ្ចិកាលំ អឌិចារេសត្វា គិឃ្សំសឃការេល កត្តត្ថំ, អឃំ តត្ត សាឃឹធិ៉ អឃំ បគ ចាររេធា ឃធាចុត្តព្យករេលាចធរេគហិ ឃ្វដ្ឋ សំសគ្គតិ ឃធា កឌ្គាឌរេកគ ឃយុរេគាឌកំ, តម្ភា បល្លិរេតហិ ឫគព្យត្តំ ឫត្ថាបទំ អារេលិឡឲរេត្តគ យគសិ កាតរេត្ថា៉ ឲចំ យគសិ កទិត្វា អទ្ធលាបឌិសំឃុរេត្តឃ្ស ធារេគឃ្ស សំសរេឃា លិគ្គិតរេត្ថា, សំសឃំ លិគ្គិត្វា ចិសាររេឌគ ហុត្វា ពំ ពំ កយុ កាតត្ថត្តិ៉

ចិឃ្ធន្នត្វាឃ ឃឹលឃ្ស, កិក្លុគំ បិឃឃឹលិគំ;

កតាទ្ធលកធា ឲសា, គ សារេឌ្ឍាឌិការេលា៉

តម្ភា ឃ្វដ្ឋបធារេទត្វា, ឃុត្តំ កលាត្តុ សាធរេចា;

អឃ្យត្តព្វោ ឈដ្ឋឃត្តុ, យា ហោត្តុ ឌ្យឲ្យតាគោឃាតិ៍

ញ្ចាតិ ចិតឃសក្កហសំចណ្ហតាក្វពោ ចិតឃាលក្កាទេ

ឥចាសោឃ្យចិតិឆ្លឃកឆាលក្កាទោ តាយ

បឍយោ បរិឆ្លោគា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៙។ បរិក្ខារចិតិ្ឋយកថា

៩។ ឧចំ ឌិចារសេឃ្យចិតិ្ឋយំ កេឆត្វា ត្ថុងាតិ បរិក្ខារចិតិ្ឋយំ កេឆតុំ “បរិក្ខារេរាតិ នយហបរិក្ខារេរា”តិអាឌិយាហ។ តត្ថ ឌិចារសេឃ្យចិតិ្ឋយកថាយ អាឌិយិត្រូត្តំ “តត្វា”តិ បង់ អារេតត្វា តត្ថ ទោសុ យាតិកាបេគសុ នយកិតិចិដ្ឋស្ស “បរិក្ខារេរា”តិ បគស្ស “នយហបរិក្ខារេរា”តិ អេត្វា ឥដ្ឋេត្តាតិ សោយាឌតា, ឧន តេយា ត្ថុតោ បេរេបិ។ នយហបរិក្ខារេរា ថុេត្តា, ត កិហិបរិក្ខារេរាតិ អធិប្បាយោ។ បរិនយត្តតោ កិរិយតោតិ បរិក្ខារេរា, លត្តាឌិកោ។ ត(ត្រាតិ នយហបរិក្ខារេ។ កប្បតីតិ កប្បិយោ, ត កប្បិយោ អកប្បិយោ, កប្បិយោ ច អកប្បិយោ ច កប្បិយាកប្បិយោ, នយាហារទ្វន្ត្បិ បុល្លិដ្ឋយិន្តិ បញ្ចិតា។ កប្បិយាកប្បិយោ ច សោ បរិក្ខារេរា ចេតិ តថា, តស្ស ចិតិ្ឋយោ កប្បិយាកប្បិយបរិក្ខារចិតិ្ឋយោ។

កេចិ តាលបណ្ណច្ឆត្តតិ ត្ថុគំ ដ្ឋបលក្ខណយត្តំ។ នត្ថយ្បិ ហិ លត្តំ តថាកិរិយយាត់ ត ចដ្ដតិ។ ទោតេចាហ ចឌិទត្វុដ្ឋិឌីកាយំ (ចឌិទ។ ឌី។ បារាជិក ប័ទ៊) “នត្ថបរិក្ខារេរសុ ចណ្ណយដ្ឋចិការំ កេរាត្តស្ស ទ្យក្កដត្តិ ឌីរេបត្តេត ត ចដ្ដតីតិ ថុត្តត្តិ ខេចិតត្ថា”ត្តិ។ ត ចណ្ណយដ្ឋត្វាយាតិ ត្ថុយិតា ឆិទកាទលត្តុំ ឧកចណ្ណយុទេត្តត ចិតត្ថិយយាត់ យគិ ចណ្ណយដ្ឋំ ទោហាតិ, តត្ថ ត ខេគារសាតិ ឥសេ្យតិ។ អារេក្កតាតិ តិលាគតយុទលត។ យគិ ត ចដ្ដតិ, តាឌិសំ លត្តគល្ជំ លកិត្វា កំ កាតត្តត្តិ អាហ “ឈដកំ ចា”តិអាឌិ។ សុត្តកោត ចា គខេល្លា ខេចខេឆតខេត្តាតិ យថា ខេលហា ត បញ្ញាយតិ, តថា ខេចខេឆតខេត្តា។ គល្ជាទ្យេគ្គតិ គល្ជយុខេល, លត្តគល្ជស្ស ទោហដ្ឋិយខេកាឌិយត្តិ អខេត្វា។ លត្តយល្ជលិកត្តិ លត្តស្ស អខេត្តា ព្យុគ្គកយល្ជលំ, លត្តបញ្ជរេទ យល្ជលិកាខេទត ពគ្គគល្ជចលយំ ចា។ ដ្ឋក្កិទិត្វាតិ តិត្តំ, ដ្ឋត្តំ ចា កត្វា ដ្ឋដ្ឋារេបត្វា។ នា ចដ្ដតីតិ នា ខេលហា ទដ្ឋខេកហិ ពត្តត្ត ចា យា ចា, ពត្ថិតុំ យុត្តដ្ឋាតត្វា ចដ្ដតិ។ ទោត ថុត្តំ អាចរិយព្យុគ្គត្តយហារេឆខេទត –

“លត្តំ បណ្ណយំ កិត្តិ, ពាហិ អខេត្តា ច នត្ថខេនា;

បញ្ចចណ្ណេត សុទេត្តត, សិត្តិតុំ ត ច ចដ្ដតិ។

“លិត្តិតុំ អគ្គចត្តំ ចា, បខេណ្ណ យកាខេគត្តកំ;

ឈដកំ ចាត្យអត្វុបំ ចា, ខេលហា គខេល្ល ត ចដ្ដតិ។

“សិត្តិតុំ ឧកចណ្ណេត, លត្តំ សុទេត្តត ចដ្ដតិ;

ឆិទត្តំ បញ្ចចណ្ណេត, បញ្ជរំ ចា ចិតត្ថិតុំ។

“ឈដក៌ ចាឡអទ្ទប៌ ចា, ៩លឍា ចា បត ៩កចលិ;

លិត្ថ៏តា្វ ចាបិ ឈ៌សិតា្វ, ឆា៩ទតា៌ បត ចដូតិ៍

“អហិដ្ឋត្តកសណ្តាត៌ , ឥល្ល៏ញត្ថ៏យិប្រចដូតិ;

ក្តូក្តិទិតា្វ កតា ៩លឍា, ពត្ថ៏តត្វាឃ ចដូតី”តិ៍

តស្ស ចណ្ណតាឃយ្បិ លត្តំ បណ្ណយឃំ កិឡ៉ឹតិ តាលបណ្ណាឌិបណ្ណឆ្លូឥត៌ ឃំ កិឡ៉ឹ លត្តំ៍ ពហីតិ ក្តបទិ៍ អ៩ត្តាតិ ៩ហដ្ឋា៍ សិផ្លឹតត្តិ ទ្ទប៌ ឥ៩ស្សតា្វ ស្វចិកយ្ខំ កាតំ៍ ប៩ណ្ណតិ លឥតប៩ណ្ណ៍ អដ្ឋចត្តិ អដ្ឋចត្តាកាទ៍ យក៩ឥត្តកត្តិ យក៩ឥត្តាកាទិ, ឃំ “កិទិក្វដ”ត្តិ ចុច្ចតិ៍ លិត្ថ៏តំ៌ ត ចដូតីតិ សប្ពួ៩ត្តា៍ យុឍចដូ៌ឃា តា៩យតា្វ ពត្ថ៏បណ្ណ៩កាដ៌ឃា ចា យត្វកយណ្ណ៏ល៩កាដ៌ឃា ចា កិទិក្វដ៌ឌ៏ ក៩ទាត្តិ, ត្តួយិតា តំ បដិក្ខិត្តំ៍ ឥ៩ណ្ណ៏តិ លត្តឥ៩ណ្ណ៍ ឈដកត្តិ ឈដ៌កា៩ទា៍ ចាឡអទ្ទប៌ ចាតិ ឡ្យឈ្ណាឌិចាឡអាត៌ ទ្ទបក៌ ចា៍ ៩លឍាតិ ក្តូក្តិទិតា្វ ចា លិត្ថ៏តា្វ ចា ឌិត្តកយ្ខច៩សត ចា កតទាឌិ៍ បញ្ចាចណ្ណាត៌ ស្វត្តាត៌ អត្តូ៩ទ តិលិឌិឲកច៩ណ្ណត ស្វ៩ត្តត ឆិទត្តំ លត្តំ អ៩ត្តា ច ពហិ ច សិផ្លឹតំ៌ ចា លត្តឥណ្ណ៏ក្កាហកសលិកបឡ្ហាទ៍ ឆិទត្តំ ចិតត្ថ៏តំ៌ ចា ចដូតីតិ ៩ឃាឌតា៍ បញ្ចាចណ្ណាត៌ ឲកច៩ណ្ណត ឆិទត្វត្តិ ត្តួយិតា អ៩តកច៩ណ្ណហិ ស្វ៩ត្តហិ ចណ្ណយដ្ឋត្វាឃ សិផ្លឹតុញ្ចា ចិតត្ថ៏តុញ្ចា ត ចដូតីតិ ឌី៩បតិ៍ ៩បិត្វ៩កស្វ បត “បញ្ចាច៩ណ្ណតា”តិ បិ៩ផា ឌិស្សតិ, តស្ស ឲកច៩ណ្ណត បញ្ចាច៩ណ្ណត ចា ស្វ៩ត្តត ឆិទត្តំ សិផ្លឹតំ៌ ចិតត្ថ៏តំ៌ ចា ចដូតីតិ ៩ឃាឌតា កាតត្ពា ៩ហាតិ៍

ឲត្ត ច ៩ហដ្ឋា ចុ៩ត្តត “បញ្ចាច៩ណ្ណត ស្វ៩ត្តត សិផ្លឹតំ៌ ត ច ចដូតី”តិ បិ៩ផត ច “៩កចិ តាលបណ្ណឆ្លូត្តំ អ៩ត្តា ចា ពហិ ចា បញ្ចាច៩ណ្ណត ស្វ៩ត្តត សិ៩ផ្លតា្វ ចណ្ណយដ្ឋំ ក៩ទាត្តិ, តំ ត ចដូតិ, ឲកច៩ណ្ណ បត តិ៩លត ចា បីត៩កត ចា ៩ឃត ៩កតចិ ស្វ៩ត្តត អ៩ត្តា ចា ពហិ ចា សិផ្លឹតំ៌, លត្តឥណ្ណ៏ក្កាហក៌ សលិកបឡ្ហាទ៍ ចា ចិតត្ថ៏តំ៌ ចដូតិ, តញ្ចា ៩ឍា ឆិទក៩លត្តំ, ត ចណ្ណយដ្ឋត្វាឃា”តិ អដ្ឋកធាបិ៩ផត ច ចិទ្ធញ្ចតិ, តស្វា ៩សា ត ក៩ហត៩ត្តា៍

៩លឍាចា បត ៩កចលិតិ ឃធាចុត្តប្យការា សកលិ ៩លឍា ចា៍ លិត្ថ៏តាតិ ក្តូក្តិទិតា្វ កត៌ លិត្ថ៏តា៍ ឈ៌សិតាតិ ឌិត្តកយ្ខាឌិច៩សត កត៌ ឈ៌សិតា្វ៍ ឥល្ល៏ញត្ថ៏យឹត្វិ លត្តឥល្ល៏ស្ស បឡ្ហា៩ទ កាហឍត្វាឃ ថាលិតញត្ថ៏យិ,ព្រុ៩លតិ អ៩ត្វា៍ អឃ៩យត្វ តិស្ស៩ត្ថ៏៩ហ ចុត្តត៩ឃា៍ ឲដ្ឋសិក្ខាកណ្ដិប៩ឥ បត “លត្តបិល្ហិឃា ព្វ៩ល”តិ ចុត្តំ៍ អហិដ្ឋត្តកសណ្តាតត្តិ ឲុល្លអហិដ្ឋត្តកាកាទ៍ ទត្ថ៏៩កហិ កាហា៩បត្វា ឥ៩ណ្ណ៏ ពត្ថ៏ត្តិ, តស្មិំ ពត្ថ៏តដ្ឋា៩ត ចលឃបិច ក្តូក្តិទិតាតិ ចលឃំ ចិឃ ក្តបដ្ឋា៩បត្វា៍ ពត្ថ៏តត្វាឃាតិ ចា៩តត ឃធា ត ចលតិ, ឲចំ ទត្ថ៏ហិ ឥ៩ណ្ណ៏ បឡ្ហា៩ទស្ស ពត្ថ៏តត្វាឃ៍ ក្តូក្តិទិតា្វ កតា ៩លឍា ចដូតីតិ ៩ឃាឌតា៍ ឃធា ចាតប្យហា៩ទត អចលតត្តំ លត្តយណ្ណ៏លិក៌ ទត្ថ៏៩កហិ កាហា៩បត្វា ឥ៩ណ្ណ៏ ពត្ថ៏ត្តិ, តស្មិំ ពត្ថ៏តដ្ឋា៩ត ចលឃបិច ក្តូក្តិទិតា្វ ៩លឍ៏ ផ៩បត្តិ, សា ចដូតីតិ៍ ស៩ចបិ ត ពត្ថ៏តិ, ពត្ថ៏តា៩ហដ្ឋាតត្តា ចលឃំ ក្តូក្តិទិតា្វ ចដូតីតិ

គណ្ឋិបទេ ចតុត្ថីតិ អាគតំ, តស្មា បក្ខរេណស្ស អាគតនយេនេវ ឯត្ថ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ.

ទិ. ចីវរេ បន នានាសុត្តកេហីតិ (សារត្ថ. ដី. ២.ប៊ី; វិ. វិ. ដី. ១.ប៊ី) នានាវណ្ណេហិ សុត្តេហិ. ពហុកា តថា ករោន្តានំ វសេន វុត្តំ, ឯកវណ្ណសុត្តកេនបិ ន វដ្ដតិយេវ. “បកតិសូចិកម្មេនេវ វដ្ដតី”តិ ហិ វុត្តំ. បដ្ដយុគេតិ ទ្វិន្នំ បដ្ដានំ សិព្ពិតដ្ឋានំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ. បរិយន្តេតិ ចីវរបរិយន្តេ. អនុវាតំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ. វេណីតិ វរកសីសាការេន សិព្ពិតំ. សង្ខលិកន្តិ ទិគុណសង្ខលិកាការេន សិព្ពិតំ, ពិឡាលសង្ខលិកាការេន សិព្ពិតំ វា. វេណិំ វា សង្ខលិកំ វា ករោន្តីតិ ករណកិរិយាយ សម្ពន្ធោ. អគ្ឃិយំ នាម ចេតិយសណ្ឋានំ, យំ “អគ្ឃិយត្ថម្ភោ”តិ វទន្តិ. គទា នាម មូលេ តនុកំ អគ្គេ មហន្តំ កត្វា គទាការេន សិព្ពិតំ. មុគ្គរោ នាម មូលេ ច អគ្គេ ច ឯកសទិសំ កត្វា មុគ្គរាការេន សិព្ពិតំ. កក្កដក្ខីតិ ឧក្កិរន្តីតិ គណ្ឋិកបដ្ដបាសកបដ្ដានំ អន្តេ បិឡន្ធំ កត្វា កក្កដកានំ អក្ខិសណ្ឋានំ បដ្ឋបេន្តិ, ករោន្តីតិ អត្ថោ. “កោណសុត្តពិឡកាតិ គណ្ឋិកបាសកបដ្ដានំ កោណេហិ នីហដសុត្តានំ កោដិយោ”តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ. កិំ បន តា ពិឡកា ទុវិញ្ញេយ្យរូបា កាតព្ពាតិ? កោណេហិ នីហដសុត្តានំ អន្តេសុ ឯកវារំ គណ្ឋិករណេន វា បុន និវត្តេត្វា សិព្ពនេន វា ទុវិញ្ញេយ្យសភាវំ កត្វា សុត្តកោដិយោ រស្សំ កត្វា ឆិន្ទិតព្ពា. ធម្មសិរិត្ថេរេន បន “កោណសុត្តា ច ពិឡកា, ទុវិញ្ញេយ្យាវ កប្បរេ”តិ វុត្តំ, តថា អាចរិយពុទ្ធទត្តត្ថេរេនបិ “សុត្តា ច ពិឡកា តត្ថ, ទុវិញ្ញេយ្យាវ ចីវរេ”តិ វុត្តំ, តស្មា តេសំ មតេន កោណសុត្តា ច ពិឡកា ច កោណសុត្តពិឡកាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ.

វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ១.ប៊ី) កោណសុត្តពិឡកាតិ គណ្ឋិកបាសកបដ្ដានំ កោណេហិ ពហិ និគ្គតសុត្តានំ ពិឡកាការេន ឋបិតកោដិយោតិ កេចិ វទន្តិ, តេ ពិឡកេ ឆិន្ទិត្វា ទុវិញ្ញេយ្យា កាតព្ពាតិ តេសំ អធិប្បាយោ. កេចិ បន “កោណសុត្តា ច ពិឡកា ចាតិ ទ្វេធា”តិ វទន្តិ, តេសំ មតេន គណ្ឋិកបាសកបដ្ដានំ កោណតោ កោណំ នីហដសុត្តា កោណសុត្តា នាម. សមន្តតោ បន បរិយន្តេន គតា ចតុរស្សសុត្តា ពិឡកា នាម. តំ ទុវិធម្បិ កេចិ ចីវរតោ វិសុំ បញ្ញាណត្ថាយ វិការយុត្តំ ករោន្តិ, តំ និសេធាយ “ទុវិញ្ញេយ្យរូបា វដ្ដន្តី”តិ វុត្តំ, ន បន សព្ពថា អចក្ខុគោចរភាវេន សិព្ពនត្ថាយ តថាសិព្ពិតស្ស អសក្កុណេយ្យត្តា, យថា បកតិចីវរតោ វិការោ ន បញ្ញាយតិ, ឯវំ សិព្ពិតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ. រជនកម្មតោ បុព្ពេ បញ្ញាយមានោបិ វិសេសោ ចីវរេ រត្តេ ឯកវណ្ណតោ ន បញ្ញាយតីតិ អាហ “ចីវរេ រត្តេ”តិ.

ប៉ះមណិកាតិ នីលមណិអាទិបាសាណេន, អំសពន្ធកាយពន្ធនាទិកំ អចីវរត្តា សង្ខាទីហិ ឃំសិតុំ វដ្ដតីតិ វទន្តិ. កណ្ហសុត្តកន្តិ ចីវរស្ស ទីឃតោ តិរិយញ្ច សិព្ពិតានំ វត្ថូនំ កណ្ណេសុ កោណេសុ ច និក្ខន្តានំ សុត្តសីសានមេតំ នាមំ, តំ ឆិន្ទិត្វាវ បារុបិតព្ពំ. តេនាហ “រជិតកាលេ ឆិន្ទិតព្ព”ន្តិ. ភគវតា អនុញ្ញាតំ ឯកំ កណ្ហសុត្តម្បិ អត្ថិ, តំ បន នាមេន សទិសម្បិ អត្ថតោ អញ្ញមេវាតិ ទស្សេតុំ “យំ បន”តិអាទិ វុត្តំ. លគ្គនត្ថាយាតិ ចីវររជ្ជុយំ ចីវរពន្ធនត្ថាយ. វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ១.ប៊ី) ឯត្តកមេវ វុត្តំ.

សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ២.ប៊ី) បន “បាសកំ កត្វា ពន្ធិតព្ពន្តិ រជនកាលេ ពន្ធិតព្ពំ, សេសកាលេ មោចេត្វា ឋបេតព្ព”ន្តិ វុត្តំ. វិនយសង្គហប្បករណស្ស បោរាណដីកាយម្បិ តថេវ គហេត្វា វុត្តំ, តំ បន ចីវរក្ខន្ធកេ (មហាវ. ៣៤៤) “មជ្ឈេន លគ្គេន្តិ, ឧភតោ

គលតិ, ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កណ្ណេ ពន្ធិតុន្តិ។ កណ្ណោ ជីរតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កណ្ណសុត្តក"ន្តិ ឯវំ អនុញ្ញាតចីវររជ្ជុយំ ឋិត្វា បសារិតចីវរស្ស ឱលម្ពកសុត្តំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។

គណ្ឋិកេតិ ចីវរបារុបនកាលេ បាសកេ លគ្គាបនត្ថំ កតេ ទន្តាទិមយេ គណ្ឋិកេ។ បិឡកាតិ ពិន្ទុំ ពិន្ទុំ កត្វា ឧដ្ឋាបេតព្ពបិឡកា។ វុត្តញ្ហេតំ វិនយវិនិច្ឆយប្បករណេ –

“នានាវណ្ណេហិ សុត្តេហិ, មណ្ឌនត្ថាយ ចីវរំ;

សមំ សតបទាទីនំ, សិព្ពិតុំ ន ច វដ្ដតិ។

“បត្តស្ស បរិយន្តេ វា, តថា បត្តមុខេបិ ច;

វេណិំ សង្ខលិកំ វាបិ, ករោតោ ហោតិ ទុក្កដំ។

“បដ្ដម្បិ គណ្ឋិបាសានំ, អដ្ឋកោណាទិកំ វិធិំ;

តក្ឈិយកនារូបំ, មុក្ករាទិំ ករោន្តិ ច។

“តត្ថ កក្កដក្ខីនិ, ឧដ្ឋាបេន្តិ ន វដ្ដតិ;

សុត្តា ច បិឡកា តត្ថ, ទុវិញ្ញេយ្យាវ ទីបិតា។

“ចតុកោណាវ វដ្ដន្តិ, គណ្ឋិបាសកបដ្ដកា;

កណ្ណកោណេសុ សុត្តានិ, រត្តេ ឆិន្ទេយ្យ ចីវរេ។

“សូចិកម្មវិការំ វា, អញ្ញំ វា បន កិញ្ចិបិ;

ចីវរេ ភិក្ខុនា កាតុំ, ការាបេតុំ ន វដ្ដតិ។

“យោ ច បក្ខិបតិ ភិក្ខុ ចីវរំ,

គព្ភិបិណ្ឌលសិអសិ្សកាតិយំ;

ចណ្ឌយជ្ជយកិបត្វយំ បទំ;

តស្ស នត្ថិ បន យុត្តិ ទុក្កដា៍

“ឃដិហត្វយលិទីតំ, គរុតោ ចីវរស្ស ច;

តថា កិលិដ្ឋកាលេ ច, ធោវនត្ថំ ច ចជ្ជតិ៍

“រជនេ បន គន្ធំ វា, តេលំ វា លាខមេវ វា;

កិញ្ចិ បក្ខិបិតុំ តត្វ, ភិក្ខុនោ ន ច ចជ្ជតិ៍

“សង្ខេន មណិនា វាបិ, អញ្ញេនបិ ច កេនចិ;

ចីវរំ ន ច ឃដ្ដេយ្យ, ឃដ្ដិតព្ពំ ន ទោណិយា៍

“ចីវរំ ទោណិយំ កត្វា, នាតិឃដ្ដេយ្យ មុដ្ឋិនា;

រត្តំ បហរិតុំ កិញ្ចិ, ហត្ថេហេវ ច ចជ្ជតិ៍

“គណ្ឋិកេ បន លេខា វា, បិឡកា វា ន ចជ្ជតិ;

កប្បពិន្ទុវិការោ វា, បាឡិក្កណ្ណិកភេទតោ”តិ៍

ចិតយសារទ្ធសត្ថិបតិយល្បិ សយំ សតបតាឌីតត្តិ សតបតាឌីហិ សតិសំ៍ ត្យល្យទេ្ធ ករលាចចតប្យសត្តេ សាយិចចត៍ បដ្ឋស្ស បរិយតេ្ត ចាតិ អត្យចាតស្ស ក្កកយបរិយតេ្ត ចា៍ បដ្ឋយុទេលបិ ចាតិ ក្ខិត្ត អាឃាយចិត្តារបដ្ឋាត៍ សណ្ហិ្ចតដ្ឋានត, កលេ្លបិ ចា ឲកស្សេច ចា បដ្ឋស្ស ក្ចាតបុ្ទរលាត្ធ ឈបិតដ្ឋានតបិ ចា៍ ទេចលឹតិ កុដ្រយសឹសាកាទេត សិទ្ធត៍ ពេចិ “ចរេកឹសាកាទេតា”តិ ចគត្តិ៍ សដ្ឋលិកត្តិ ចិឡអាលកាយសតិសសិទ្ធត៍ ពេចិ “សតបតិសតិស”ត្តិ ចគត្តិ៍

បដ្ឋយឹតិ បត្តយឹ៍ អដ្ឋកោលាឌិកោ ចិឌិ បកាទោ ឲតស្សាតិ អដ្ឋកោលាឌិកចិឌិ, ចំ៍ អដ្ឋកោលាឌិកត្តិ ចា កាឆាពត្តចសេត តិក្កហិតាកយោ៍ “អដ្ឋកោលាឌិកំ ចិឌិ”ត្តិ ឲចំ “បដ្ឋ”ត្តិ ឲតស្ស សយាតាឌិករលាចិសេសត៍, កិរិយាចិសេសត៍ ចា៍ “កទោត្តិ”តិ ត្ថាយិតា សព្ទតេ្ថ៍ អឆ ចា បដ្ឋត្តិ ឲត្ត កុយុទេ្ធ ក្ខបយោកចចត៍, បដេ្ឋតិ អទេ្ធ៍ ត្ថាយស្ថិ បកេ្លអដ្ឋកោលាឌិកត្តិ ក្ខបយោកចចត៍ ចិឌិត្តិ ឲតស្ស ចិសេសត៍ ត្ថាឆ ចក្លយាតចត្យកោលាសណ្ឋាតទោ អញ្ញា អដ្ឋកោលាឌិកំ តាយ៍ តត្តាតិ តស្ថិ បដ្ឋដ្ឋយេ៍ អណ្ហិយកោត្វបត្តិ អណ្ហិយសណ្ឋាតទោ្ឋច កោសណ្ឋាតទ្ឋ សិទ្ធត៍ យុក្កត្តិ លក្យឡអសណ្ឋាតសិទ្ធត៍ អាឌិ-សដេ្ឋត ចេតិយាឌិសណ្ឋាតាត៍ កហលំ៍

តត្តាតិ បដ្ឋដ្ឋយេ តស្ថិ ចាទេត៍ កក្កដកក្លិតិតិ ក្យឡ្រាទេកដ្ឋិសតិសាតិ សិទ្ធតចិការាតិ៍ ក្ខដ្ឋាទេបត្តិតិ កទោត្តិ៍ តត្តាតិ តស្ថិ កណ្ហិកបិសកបដ្ឋកោ៍ ស្យត្តាតិ កោលាទោតា កោលាំ សិទ្ធិតស្យត្តា ទេច ចត្យទេស្ស សិទ្ធិតស្យត្តា ច៍ បិឡអកាតិ តោសទេច ស្យត្តាត៍ តិចទេ្ធត្តា សិទ្ធិតកោដិយោ ច៍ ក្យចិឡោឃ្យាចាតិ ទេឌតកាទេល ក្យចិឡោឃ្យត្វបិ អតោឡអារិកា ឌីបិតា ចដ្ឋត្តិតិ៍ ឃឆាហ “កោលាស្យត្តបិឡអកា ច ឌីចទេ ទេត្ត ក្យចិឡោឃ្យត្វបិ ចដ្ឋត្តិ”តិ (បរិា៍ អដ្ឋ៍ ១៍ប៊ះ)៍

កណ្ហិកបដ្ឋិកា បិសបដ្ឋិកាតិ យោឌតា៍ កណ្ហកោលាស្យ ស្យត្តាតិតិ ឌីចរកណ្ហោ ស្យត្តា ទេច បិសកបដ្ឋាត៍ កោលាស្យ ស្យត្តាតិ ច អណ្ហិត្តិ៍ ឲត្ត ច ឌីចទេ អាឃាយតោ ចិត្តារតោ ច សិទ្ធិត្តា អត្យចាតតោ ពាហិ តិក្លយិតស្យត្តំ ឌីចរំ ទេឌិត្តា ស្យក្លាបតកាទេល ទេដ្ឋយា ចា ឌីចរចំសេ ចា ពាត្តិត្តា ឡូលយ្តិតំ អត្យចាទេត ពាត្តស្យត្តាតិ ច កណ្ហស្យត្តាតិ តាយ៍ ឃឆាហ “ឌីចរស្ស កណ្ហស្យត្តកំ ត ច ចដ្ឋតិ, ទេឌិតកាទេល លិត្តិតត្តំ, ឃំ បត ‘អត្យឌាតាយិ កិក្លទេច កណ្ហស្យត្តក’ត្តិ ឲចំ អត្យញ្ញាតំ, ចំ អត្យចាទេត បិសកំ កត្វា ពាត្តិតត្តំ ទេឌតកាទេល លក្កតត្តាយា”តិ (បរិា៍ អដ្ឋ៍ ១៍ ប៊ះ)៍

ស្វចិកយុចិកាទេ ចាតិ ឌីចរយណ្ហតត្តាយ តាតាស្យត្តកោហិ សតបតិសតិសំ សិទ្ធត្តា អាកត្យកបដ្ឋិ ឌទេបត្តិ, ឲចទ្វបំ ស្វចិកយុចិកាទេ ចា៍ អញ្ញា ចា បត កិត្ថិបឹតិ អញ្ញាយ្បិ ឃំ កិត្ថិ យាលិកយុយិកបក្លបតាឌិកំ សិទ្ធតចិកាទេ៍ កាត្យត្តិ សឃំ កាត្យំ៍ កាទោទេបត្យត្តិ អទេញ្ញាត ចា កាទោទេបត្យំ៍

ទេយា កិក្ល បទេ ក្ខត្តយំ ចណ្ហយដ្ឋយកិបត្តយទេត្តា កញ្ហិកបិដ្ឋលលិអស្លិកាឌីស្យ ឌីចទេ បក្លិបតិ, តស្ស បត កិក្លទេតា ក្យក្កដិ ទេយាទេក្លា ត ចិឌ្ឋតីតិ ទេយាឌតា៍ កញ្ហិកត្តិ ចាឃតតត្តយក្លត៍ កញ្ហិកសតិសា ស្យលិកញ្ហិកំ៍ បិដ្ឋត្តិ តណ្ហុលបិដ្ឋិ៍ តណ្ហុលបិទេដ្ឋហិ បក្កា លលិ៍ អស្លិកាតិ តិឃ្យាទេសា៍ អាឌិ-សដេ្ឋត លិលាឌិត៍ កហលំ៍ ឌីចរស្ស កទេលា កទេលាកាទេល សយដ្ឋិតាត៍ ស្វចិហត្តយលិឌិត៍ កិលិដ្ឋកាទេល ទេឆាចតត្តញ្ញា កញ្ហិកបិដ្ឋលលិអស្លិកាឌីស្យ បក្លិបតិ, ចដ្ឋតីតិ ទេយាឌតា៍

ຕຕ຺ຖາຕິ ເຍນ ກສາເວນ ຈີວຣໍ ຣຊຕິ, ຕສ຺ມິໍ ຣເຊເນ ຈີວຣສ຺ສ ສຸຄນ຺ຘຠາວຕ຺ຖາຍ ຄນ຺ຘໍ ວາ ອຸຊ຺ຊລຠາວຕ຺ຖາຍ ເຕລໍ ວາ ວຓ຺ຓຕ຺ຖາຍ ລາຂໍ ວາ ກິຎ຺ຈີຕິ ໂຈວນ຺ທໍ ຍໍ ກິຎ຺ຈິ. ມຫິຕາຕິ ປິສາເຓນ. ອເຎ຺ຎນປິ ວ ເກນຈີຕິ ເຍນ ອຸຊ຺ຊລໍ ໂຫຕິ, ໂຈວນ຺ທເວນ ມຸຄ຺ຄາທີນາ ອເຎ຺ຎນປິ ເກນຈິ ວຕ຺ຖາ. ເຄາລິຍາຕິ ຣຊນປ຺ປເຓ ນ ຌສິຕຕ຺ຕໍ ທເຕ຺ຕນ ກາທາເປຕ຺ວາ ນ ກເທຕຕ຺ຕໍ. ຣຕ຺ຕໍ ຈີວຣໍ ທເຕ຺ຕຫິ ກິຎ຺ຈິ ເຄາລໍ ປທຣິຕ຺ວາ ວຏ຺ຏຕີຕິ ເຍາຊນາ. ມຕ຺ຖ ປກ຺ກຣຊນໍ ປກ຺ຂິປນ຺ຕິ, ສາ ຣຊນເທາຓີ. ຕຕ຺ຖ ອໍສພທ຺ຘກາຍພທ຺ຘາຕິ ຌເຣ຺ຕ຺ວາ ວຏ຺ຏຕີຕິ ກຖິປເນ ວຸຕ຺ຕໍ.

ກຖິເກຕິ ເວຕ຺ຖກຓ຺ຘປິສາຓາທິມກຖິເກ. ເລທາ ວາຕິ ວຏ຺ຏາທິເກທາ ເລທາ ວາ. ປິຎອກາຕິ ສາສປກຸທ຺ຈສທິສາ ຕຸຄ຺ຄເຕຍ຺ຍຍ຺ຍອາ. ປິຍ຺ຍກກ຺ຖິເກທເກຕາຕິ ມຫິກາວຍ຺ຍກຸປປຸປ຺ຍກ຺ຖິກຸປເທເກຕາ. “ກປ຺ປິຍ຺ຖິກຈິການໍ ວາ ນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ເຍາຊນາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ຕເທວ ຈີວເຣ ປທີປຊ຺ຊິຕຕ຺ຕໍ.

ຘໍປເຕ຺ຕ ວາ ຘາລເກ ວາຕິອາທີສຸ ຘາລເກຕິ ຕຏ຺ຏາທີເກ ມຸກ຺ກລີເກ ຕີທີເຈປິ ກປ຺ປິຍຘາລເກ ນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ມຫິວຓ຺ຓກເລປເຍາເກ ນ ວຏ຺ຏຕິ, ເຕລວຓ຺ຓປເຍາເກ ປນ ວຏ຺ຏຕິ. ເຕລວເຓ຺ຓາຕິ ສມຫສາຣຸປ຺ປວຓ຺ຓິ ສຕ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ມຫິວຓ຺ຓິ ປນ ປຕ຺ຕໍ ອເນ຺ຍນ ກຕໍ ລຫິຕ຺ວາ ປຣິຍ຺ຍຊິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີຕິ ວທຕ຺ຕິ. ປຕ຺ຕມຓ຺ຘເລຕິ ຕິປຸສີສາທິມເຍ ປຕ຺ຕປຕກມຓ຺ຘເລ. “ນ ຠິກ຺ຂເວ ວິຈິຕ຺ຣານິ ປຕ຺ຕມຓ຺ຘລານິ ຘາເຣຕພ຺ພານິ ຣູປກາກິຓ຺ຓານິ ຠິຕ຺ຕິກມ຺ມກຕານີ”ຕິ (ຈູຬວ. ໒໕໓) ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ “ຠິຕ຺ຕິກມ຺ມໍ ນ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. “ອນຸຊານາມິ, ຠິກ຺ຂເວ, ມກຣທນ຺ຕກໍ ຉິນ຺ທິຕຸ”ນ຺ຕິ (ຈູຬວ. ໒໕໓) ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ “ມກຣທນ຺ຕກໍ ປນ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ເຕນາຫ ໂປຣາຓາ –

“ຘາລກສ຺ສ ຈ ປຕ຺ຕສ຺ສ, ທາຫິ ອນ຺ຕຣາປິ ວາ ປນ;

ອາເຣກ຺ກນ ຄຕາ ເລທາ, ນ ຈ ວຏ຺ຏຕິ ກາຈິປິ.

“ອາເຣາເປຕ຺ວາ ມຍໍ ປຕ຺ຕໍ, ມຍ຺ຊິຕ຺ວາ ເຕ ປຈນ຺ຕິ ຈ;

‘ມຫິວຓ຺ຓໍ ກຣິສ຺ສາມ’, ຍ຺ຎຕິ ກາຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕິ.

“ປຕ຺ຕມຓ຺ຘລເກ ກິຎ຺ຈິ;

ຠິຕ຺ຕິກມ຺ມໍ ນ ວຏ຺ຏຕິ;

ນ ເຄາເສາ ເກາຈິ ຕຕ຺ຖສ຺ສ;

កាតុំ មករទន្តក”ន្តិ.

វិនយសារត្ថទីបនិយម្បិ “អារកេនាតិ អារកណ្ដកេន, សូចិមុខេន វា. កាចិបិ លេខាតិ វង្កគោមុត្តាទិសណ្ឋានា យា កាចិបិ រាជិ. កមំ អារោបេត្វាតិ កមេ អល្លីយាបេត្វា. បត្តមណ្ឌលកេតិ បត្តេ អវិក្ខលនត្ថាយ តិបុសីសាទីហិ កតេ បត្តស្ស ហេដ្ឋា អាធារាទីនំ ឧបរិ កាតព្ពេ បត្តមណ្ឌលកេ. ភិត្តិកម្មន្តិ នានាការរូបកកម្មវិចិត្តំ. យថាហ “ន, ភិក្ខវេ, វិចិត្រានិ បត្តមណ្ឌលានិ ធារេតព្ពានិ រូបកាកិណ្ណានិ ភិត្តិកម្មកតានី”តិ. តត្ថាតិ តស្មិំ បត្តមណ្ឌលេ. អស្សាតិ ភិក្ខុស្ស. មករទន្តកន្តិ គិរិកូដន្តិ វុត្តំ, តស្មា ឥទំ បត្តថាលកាទីសុ បដិបជ្ជិតព្ពំ.

ធមករណ...បេ... លេខា ន វដ្ដតីតិ អារកេន ទិន្នលេខា ន វដ្ដតិ, ជាតិហិង្គុលិកាទិវណ្ណេហិ កតលេខា បន វដ្ដតិ. ឆត្តមុខវដ្ដិយន្តិ ធមករណស្ស ហេត្តក គហណត្ថំ កតស្ស ឆត្តាការស្ស មុខវដ្ដិយំ “បរិស្សាវនតនពទ្ធដ្ឋានេ”តិ កេចិ. វិនយវិនិច្ឆយេបិ –

“ន ធមករណច្ឆត្តេ, លេខា កាចិបិ វដ្ដតិ;

កុច្ឆិយំ វា ឋបេត្វា តំ, លេខំ វា មុខវដ្ដិយ”ន្តិ –

វុត្តំ. តដ្ដីកាយំ បន “មុខវដ្ដិយា យា លេខា បរិស្សាវនតនពទ្ធត្ថាយ អនុញ្ញាតា, តំ លេខំ ឋបេត្វា ធមករណច្ឆត្តេ វា កុច្ឆិយំ វា កាចិ លេខា ន វដ្ដតីតិ យោជនា”តិ វុត្តំ, តស្មា តត្ថ វុត្តនយេនេវ ធមករណេ បដិបជ្ជិតព្ពំ.

១០. កាយពន្ធនេ បន កក្កដក្ខីនីតិ កក្កដកស្ស អក្ខិសទិសានិ. មករមុខន្តិ មករមុខសណ្ឋានំ. ទេឌ្ឌុភសីសន្តិ ឧទកសប្បសីសសទិសសណ្ឋានានិ. អច្ឆីនីតិ កុញ្ជរច្ឆិសណ្ឋានានិ. ឧជុកមេវ វដ្ដតីតិ ឯត្ថ ឧជុកំ ទីឃំ កត្វា ពន្ធិតុំ ន វដ្ដតិ, ឧជុកមេវ បន សមចតុរស្សំ សរីរំ បរិក្ខិបិត្វា ពន្ធិតុំ វដ្ដតិ. “ពហុរជ្ជុកេ ឯកតោ កត្វា ឯកេន និរន្តរំ វេឋេត្វា កតំ ពហុរជ្ជុកន្តិ ន វត្តព្ពំ, តំ វដ្ដតី”តិ វុត្តត្តា តំ មុរជសង្ខំ ន គច្ឆតីតិ វេទិតព្ពំ. មុរជញ្ហិ នានាវណ្ណេហិ សុត្តេហិ មុរជវដ្ដិសណ្ឋានំ វេឋេត្វា ករោន្តិ. ឯកំ បន មុរជំ មទ្ទវីណសង្ខាតំ បាមង្គសណ្ឋានញ្ច ទសាសុ វដ្ដតិ “កាយពន្ធនស្ស ទសា ជីរន្តិ. អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, មុរជំ មទ្ទវីណ”ន្តិ (ចូឡវ. ២៧៨) វុត្តត្តា.

វិធេតិ ទសាបរិយោសានេ ថិរភាវាយ ទន្តវិសាណសុត្តាទីហិ កតេ វិធេ. សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ៣.២៧៨) បន “កាយពន្ធនស្ស បាសន្តេ ទសាមូលេ តស្ស ថិរភាវត្ថំ កត្តព្ពេ ទន្តវិសាណាទិមយេ វិធេ”តិ វុត្តំ. អដ្ឋមង្គលិកន្តិ នាម សង្ខោ, ចក្កំ, បុណ្ណកុម្ភោ, គយា, សិរីវច្ឆោ, អង្កុសោ, ធជំ, សោវត្ថិកន្តិ. មច្ឆយុគឡអត្តក្កិយាវង្គាទីនិបិ វទន្តិ. បរិច្ឆេទលេខាមត្តន្តិ ទន្តាទីហិ កតស្ស វិធស្ស ឧភោសុ កោដីសុ កាតព្ពបរិច្ឆេទរាជិមត្តំ. វិនយវិនិច្ឆយប្បករណេបិ –

“សុត្តំ វា ទិគុណំ កត្វា, កោដ្ដេន្តិ ច តហិំ តហិំ;

កាយពន្ធនសោភត្ថំ, តំ ន វដ្ដតិ កិញ្ចនោ។

“ទសាមុខេ ទឡ្ហត្ថាយ, ទ្វីសុ អន្តេសុ វដ្ដតិ;

មាលាកម្មលតាកម្ម-ចិត្តិកម្បិ ន វដ្ដតិ។

“អក្ខីនិ តត្ថ ទស្សេត្វា;

កោដ្ដិតេ បន កា កថា។

កក្កដក្ខីនិ វា តត្ថ;

ឧដ្ឋាបេតុំ ន វដ្ដតិ។

“ឃដំ ទេឌ្ឌុភសីសំ វា, មករស្ស មុខម្បិ វា;

វិការរូបំ យំ កិញ្ចិ, ន វដ្ដតិ ទសាមុខេ។

“ឧជុកំ មច្ឆកណ្ដំ វា, មដ្ឋំ វា បន បដ្ដិកំ;

ខជ្ជុរិបត្តាការំ, កត្វា វដ្ដតិ កោដ្ដិតំ។

“បដ្ដិកា សូករន្តន្តិ, ទុវិធំ កាយពន្ធនំ;

រជ្ជុកា ទុស្សបដ្ដាទិ, សព្ពំ តស្សានុលោមិកំ។

“មុរជំ មទ្ទវីណញ្ច, ទេឌ្ឌុភញ្ច កលាពុកំ;

ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨿᩮᩣ ᨧ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩩᩁᩥᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨴᩈᩣ ᩈᩥᨿᩩᩴ᪨

“ᨴᩈᩣ ᨷᩤᨾᨦ᩠ᨣᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩣ, ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩣ ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮ;

ᩑᨠᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨲᩥᨧᨲᩔᩮᩣ ᩅᩣ, ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ᪨

“ᩑᨠᩁᨩ᩠ᨩᩩᨾᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨾᩩᨶᩥᨶᩣ ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ;

ᨲᨬ᩠ᨧ ᨷᩤᨾᨦ᩠ᨣᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨧ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

“ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨠᩮ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨻᩉᩪ ᩑᨠᩣᨿ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨿᩣ;

ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴᩉᩥᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᩴ᪨

“ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩅᩥᩈᩣᨱᨭ᩠ᨮᩥ-ᩃᩮᩣᩉᩅᩮᩊᩩᨶᩊᩩᨻ᩠ᨽᩅᩣ;

ᨩᨲᩩᩈᨦ᩠ᨡᨾᨿᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲ-ᨹᩃᨩᩣ ᩅᩥᨵᨠᩣ ᨾᨲᩣ᪨

“ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩅᩥᨵᩮᨷᩥ , ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᨧ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴ-ᩃᩮᨡᩣᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩩ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ –

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᩥᨶᨿᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨴᩦᨷᨶᩥᨿᩴ ᨲᩉᩥᩴ ᨲᩉᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨭᩥᨠᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ᪨ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨴᩣᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩥᨲᨶᩥᨣ᩠ᨣᩣᩊᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨴᨬ᩠ᨬᩉᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩈᩣᨾᩩᩃᩮ ᨶᩥᨣᩩᩊᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾᩦᨲᩥ ᨾᩣᩃᩣᨠᨾ᩠ᨾᩃᨲᩣᨠᨾ᩠ᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ᪨ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣ ᨠᨳᩣ᪨ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ឈេត្តិ ឈេសណ្ឋានំ៍ ទេឌ្ឍកឃឹងំ ចាតិ ក្តេកាលប្បឹងំ យុពសណ្ឋានំ ចា៍ ឃំ កិច្ចិ ចិការទ្បំ ឌសាយុទេព ត ចេ្ចតីតិ ទោយភតា៍ ឲត្តុ ច ក្តេកឃបទេស្សុ យច្ឆកល្អកយុត្តំ យច្ឆស្ស បិក្ខិកល្អកំ ចិឃ ឃស្សា បក្ខិកាឃ ចាឃតំ ទេហាតិ, ឡាទំ កាឃពាត្ថតំ យច្ឆកល្អកំ ភាយ៍ ឃស្ស ពឌ្ឍុទិបត្តុសណ្ឋានភយិច ចាឃតំ ទេហាតិ, តំ ពឌ្ឍុទិបត្តុកាកាទំ ភាយ៍

បកតិចិការា បក្ខិកា ស្មុកទត្តិ ភាយ កុច្ចិការកាយសណ្ឋានំ៍ តស្ស ទុចិឆស្ស កាឃពាត្ថតស្ស៍ តត្ថ ទឌ្ឍុកា ស្មុកទត្តាតុទេលិយិកា, ទុស្សបក្ខំ បក្ខិកាតុទេលិយិកំ៍ អាឌិ-សទេ្ទត យុត្តិកកាឃពាត្ថតំ កហិតំ, តច្ចា ស្មុកទត្តាតុទេលិយិកំ៍ ឃឆាហ “ឲកទឌ្ឍុកំ បត យុត្តិកកាឃពាត្ថតច្ចា ស្មុកទត្តិ អតុទេលិទេយតី”តិ (ទ្វេអច៍ អក្ខ៍ ៧លិប័)៍ តត្ថ ទឌ្ឍុកា ភាយ ឲកាចក្ខា, ពាហុទឌ្ឍុកស្ស អកប្បិយកាចំ ចក្ខុតិ៍ យុត្តិកកាឃពាត្ថតំ ភាយ ចតុទស្សំ អកត្វា សឌ្ឍិតត្តិ កណ្ឌិបទេឌ ចុត្តំ៍

យុទឌំ ភាយ យុទឌចក្ខិសណ្ឋានំ ទេចទេធត្វា កតំ៍ ទេចទេធត្វាតិ ភាភាសុទេត្តហិ ទេចទេធត្វា៍ សិក្ខាកាឌតចិតិច្ឆទេឃ បត “ពាហុកា ទឌ្ឍុទេឃា ឲកទេតា កត្វា ឲកាឃ ទឌ្ឍុឃា ទេចដិត”ត្តិ ចុត្តំ៍ យក្ខចិលំ ភាយ បិយក្ខុសណ្ឋានំ៍ ទេឌ្ឍកកំ ភាយ ក្តេកាលប្បឹសឌិងំ៍ កលិត្យកំ ភាយ ពាហុទឌ្ឍុកំ៍ ទឌ្ឍុទេឃាតិ ក្តេកឃទេកាងិឃំ ឲកទេតា អពាត្ថា ពាហុទឌ្ឍុទេឃា, តឆាពាត្ថា កលិត្យកំ ភាយ ទេហាតិ៍ ត ចេត្តីតិ យុទឌាឌីតិ ឡាយាតិ សឌ្ឍាតិ កាឃពាត្ថតាតិ ត ចេត្តិ៍ បុទិយា ទេត្វតិ យុទឌំ យក្ខចិលភាយច្ចាតិ ទេត្វ៍ “ឌសាសុ សិឃុ”ត្តិ ចត្តទេត្ត កាឆាពាត្ថចទេសត ចល្អទេលិទេបត “ឌសា សិឃុ”ត្តិ ចុត្តំ៍ ឃឆាហ “យុទឌំ យក្ខចិលត្តិ ឡាទំ ឌសាសុទេឃច អតុញ្ញាត”ត្តិ៍

បិយក្ខុសណ្ឋានភាតិ បិយក្ខុឌាយំ ចិឃ ចតុទស្សសណ្ឋានភា៍ ឲកទឌ្ឍុយឃត្តិ ភាភាចទេក្ខ ឲកទេតា ចទេក្ខត្វា កតំ ទឌ្ឍុយឃំ កាឃពាត្ថតំ ចត្តុ ចេត្តីតិ “ទឌ្ឍុកា ទុស្សបក្ខាឌី”តិ ឲត្តុ ឲកចក្ខទឌ្ឍុកា កហិតា៍ ឡាឆ បត ភាភាចទេក្ខ ឲកទេតា ចទេក្ខត្វា កតា ឲកាច ទឌ្ឍុ កហិតា៍ តច្ចាតិ តំ ចា ភឃប្បិ ឲកទឌ្ឍុកកាឃពាត្ថតំ បិយក្ខុសណ្ឋានទេភត កត្តិតំ៍ ឲកប្បិ ច ត ចេត្តីតិ ទេកចលប្បិ ត ចេត្តិ៍

ពាហុ ទឌ្ឍុទេក ឲកទេតា កត្វាតិ ទេឃាឌភា៍ ចេត្តិ ពាត្ថិតុត្តិ យុទឌំ កលិត្យកច្ចា ត ទេហាតិ, ទឌ្ឍុកកាឃពាត្ថតទេយច ទេហាតីតិ អឌិប្បាទេឃា៍ អឃំ បត ចិតិច្ឆទេឃា “ពាហុទឌ្ឍុទេក ឲកទេតា កត្វា ឲទេកត តិទត្តទំ ទេចទេធត្វា កតំ ពាហុទឌ្ឍុកត្តិ ត ចត្តត្តំ, តំ ចេត្តី”តិ អក្ខកឆាកទេតា ឡាឆ ចុទេត្តា៍ សិក្ខាកាឌតចិតិច្ឆទេឃ “ពាហុទឌ្ឍុទេឃា ឲកទេតា កត្វា ឲកាឃ ទេចដិតំ យុទឌំ ភាយា”តិ ឃំ ចុត្តំ, តំ ឡាយិភា ចិទេឌ្ឍភទេតា ត កទេហតត្តំ៍

ឌត្ត-សទេ្ទត ហត្តិឌត្តា ចុត្តា៍ ឌត្វតិ លិលា៍ សក្ខយឃត្តិ សក្ខភាកិយឃំ៍ ចិឆកា យតាតិ ឲត្តុ ទេចឆិកាតិបិ បិទេឆា, ចិឆបទិឃាទេឃា៍ កាឃពាត្ថតចិទេឆតិ កាឃពាត្ថតស្ស ឌសាឃ ឆិទភាចត្តំ កក្ខឌត្តាឌីហិ កទេត ចិទេឆ៍ ចិការទេរា អក្ខយក្ខលិឌិទេកា៍ តត្តុ តត្តាតិ តស្មិំ តស្មិំ ឆាទេភ៍ តុ-សទេ្ទត ឈេងិការទេរាបិ ចេត្តីតិ ឌីទេបតីតិ អទេត្វា បកាសិទេតា, តស្វា ទេតភ ភទេឃភ កាឃពាត្ថតចិចាទេរា កាតទេត្តាតិ៍

១០៍អញ្ញាតិឃំ “ក្តេកទេយចា”តិ ចុត្តត្វា ចតុទស្សាឌិសណ្ឋានភាបិ ចក្ខាកតិកា ត ចេត្តិ៍ សិបិឌិកាឃាតិ ចាសិអាឌិកល្អបក្ខបទេភ៍ ចិភឃចិតិច្ឆឃប្បកទេណ បត –

“យាលិកយូលតាកយូ-គាគាទ្ទបចិទិត្តិតា;

ត ច ចដ្ឋតិ កិញ្ចនំ, អញ្ញាតិ ឌតទញ្ញាតិ៑

“តាឌិរំ បត ឈសិត្វា, ខេខេត្វា ឃុត្តកោត ចា;

ចឭអញ្ញាត្តស្ស កិញ្ចស្ស, ត ខោខសា កោឌិ ចិន្នតិ៑

“ចដ្ឋា ចា ចត្យុរស្សា ចា, អឌ្ឍសា ចាបិ អញ្ញាតិ;

ចដ្ឋខេតចាតិ គិទ្ធដ្ឋា, ចណ្ណយដ្ឋា ត ចដ្ឋតិ៑

“តឆាញ្ញាតិសលិកាបិ, អញ្ញាតិឆចិកាឃ ច;

គាគាចណ្ណេហិ ឃុត្តេហិ, ចិត្តកយុំ ត ចដ្ឋតិ៑

“ឲកចណ្ណេត ឃុត្តេត, សិបាឌិ៑ ខេឃត កោតចិ;

ឃំ កិញ្ចិ បត សិខ្ពេត្វា, ចឭអញ្ញាត្តស្ស ចដ្ឋតី”តិ៑ –

អាកតំ៑

តដ្ឋីកាឃយ្បិ យាលិ…បេ… ចិត្តិតាតិ យាលិកយូលតាកខេយូហិ ច យិកបក្តិទ្ទបាឌិគាគាទ្ទខេបហិ ច ចិចិត្តិតា៑ ឌតទញ្ញាតិតិ ខាលឌតបខេលិកិតិ៑ អឌ្ឍសា ចាបីតិ ឲត្ត អបិ-សន្ទេត សោឭអសំសាឌីតំ កហណំ៑ ចណ្ណយដ្ឋាតិ យាលិកយូាឌិចណ្ណយដ្ឋា៑ អញ្ញាតិសលិកាបិ តឆា ចណ្ណយដ្ឋា ត ចដ្ឋតីតិ ខេឃាឌតា៑ អញ្ញាតិឆចិកាឃ ច គាគាចណ្ណេហិ ឃុត្តេហិ ចិត្តកយុំ ត ចដ្ឋតីតិ បាខេធា ឃុជ្ជតិ, “ឆចិកាបិ ចា”តិ បាខេធា ឌិស្សតិ, ខេសា ត កខេហតខេត្ថា៑ “បីតាឌិតា ខេឃត កោតចិ ឲកចណ្ណេត ឃុត្តេត បិខេលិតិកាឌិយឃំ កិញ្ចិបិ សិបាឌិកំ សិខ្ពេត្វា ចឭអញ្ញាត្តស្ស ចដ្ឋតីតិ ខេឃាឌតា”តិ អាកតំ៑

᪑᪑᪨ ᩋᩣᩁᨠᨭ᩠ᨭᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩣᩁᨠᨭ᩠ᨭᨠᩮᩣᨲᩥ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᩥᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨲᩮ ᨴᩦᨥᨾᩩᨡᩈᨲ᩠ᨳᨠᩮ᪨ ᨠᨿᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᨴᩣᩁᩩᩋᩣᨴᩥᩃᩥᨡᨶᩈᨲ᩠ᨳᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᪨ ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩃᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨸᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨸᩣᨿᩥᨲᩣ ᨸᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᨴᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᩃᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨨᩮᨴᨶᨠᩮ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩈᨲ᩠ᨳ ᨾᩃᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᩃᨠᩅᨭ᩠ᨭᨾᩃᩥ᪨ ᨸᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨸᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᨲᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨻᩉᩩᩅᨭ᩠ᨭᩮᩃᩣ᪨ ᨸᩣᨿᩈᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨽᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩃᩮᨡᨶᩥᨿᩴ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩣᩈᩥᨿᨭ᩠ᨭᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ ᨸᨶ "ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨿ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩅᩣᩈᩩᨸᩥᨿᨿᩣᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩃᩮᨡᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ 'ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣᩈᩥᨿᨭ᩠ᨭᩥᨠᩣᨿᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ'ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨ᨸ᪨) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩃᩮᩣᩉᩣᨴᩥᨾᨿᩣᩅ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᩉᩁᨱᩦᨿᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩣᩁᨠᨭ᩠ᨭᨠᩮᩣ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩈᨲ᩠ᨳᨠᨩᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨿᨴ᩠ᨴᩈᩣᩁᨠᩮᩣ ᩋᩣᨿᩃᨠᨧᩃᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᩃᩥᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨳᩮᨧ᩠ᨨᨠᩣᩁᩮᩃ ᨴᨬ᩠ᨬᩉᨠ᩠ᨠᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩃᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩁᨿᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨸᩣᨿᩥᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨸᩥ ᨩᩥᨠᩣᨿᩴ ᨴᨬ᩠ᨬᩉᩦᨠᨿᩮᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩅᩃᩥᨿᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨳᩣᨿ, ᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩥᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᨧ ᨠᨲ᩠ᨲᩁᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩅᩃᨿᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩮᨶᩣ ᩅᩥᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨴᨬ᩠ᨬᩉᩦᨠᨿᩮᩣᨴᩦᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᩁᩥᩔᩣᩅᨶᨧᩮᩣᩊᨶᩣᨴᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᩃᨿᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᩁᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᨠᨲᩅᩃᨿᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩁᨱᩴ ᨴᩦᨥᨩᩣᨲᩥᨠᩣᨴᩥᨸᩁᩥᩔᩣᩅᨶᨧᩮᩣᩊᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩁᩮᩣ –

"ᨾᩃᩥᨠᩴ ᨸᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᩴ ᨧᩣᨸᩥ, ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩮ ᩋᩣᩁᨠᨭ᩠ᨭᨠᩮ;

ᨴᩮᨸᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᨶ ᨧ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ᪨

"ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮᨸᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴ-ᩃᩮᨡᩣᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩩ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ;

ᩅᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨿᨳᩮᨧ᩠ᨨᩴ, ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩃᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩩᩁᩔᨾᨱᩥᨠᩴ᪨ ᨸᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᨾᨱᩥᨠᩴ᪨ ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩮᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᩈᨲ᩠ᨳᨠᩮ᪨ ᩋᩣᩁᨠᨭ᩠ᨭᨠᩮᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᨣᩣᩁᩅᩃᨿᩣᨶᩴ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨠᨭ᩠ᨭᨠᩮ᪨ ᨴᩮᨸᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨾᩮᨾᩅᨱ᩠ᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ᪨ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮᨲᩥ ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩥᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮ᪨ ᨿᨳᩣᩉ "ᨸᩥᨸ᩠ᨹᩃᩥᨠᩮᨸᩥ ᨾᩃᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨸᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᩴ ᩅᩣ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩮᨸᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩃᩮᨡᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩃᩮᨡᩣᨾᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩥᨷᨶ᩠ᨵᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩑᨠᩣᩅ ᩃᩮᨡᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩅᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨾᨠᩁᨴᨶ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥᩅᩃᩥᨿᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩮᨧ᩠ᨨᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩣ᪨

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᩁᩣᩁᩮᩣᨷᩥᨿᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᩁᩣᩁᩮᩣᨷᩥᨿᩣ ᨸᩅᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩅᩣᨭᨾᨴ᩠ᨴᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨴᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᩅᩣᩈᩥᨿᩴ ᩈᩪᨧᩥᨠᩮᩣᨿᩮᩅ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨻ᩠ᨻᩮᨠᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᩪᨧᩥᨠᩮᩣᨿᩅᩣᨲᩥ ᨸᩣᨿᩥᨲᩣ ᩅᩃ᩠ᩃᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩔᩮᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩣᨿᨸᩥ ᨲᨳᩣ ᨴᩔᩥᨲᩴ᪨ ᩈᩪᨧᩥᨠᩣᨿ ᨸᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᨸᩅᩮᩈᩮ ᩅᩣᨲᩥ

ចចតសេសោ, ចាសិតណ្ណស្ស ក្ខេការុ បសេ្សរុ តណ្ហេកោឌិតំ អចលតត្វំ ពាត្ថិតុត្តិ អសេត្វា។ កប្បិយសេលិសេហត ចតុរស្សំ ចា អដ្ឋំសំ ចា កាតុំ ចដ្ឋតីតិ សេឃាឌតា។

១៦។ អាយណ្ហសារេកតិ អាយលកឋលិតិ បិសិត្វា សេតត កសេក្កត កតសេតលកាឌសេត។ តត្វ កិរ បក្លិត្តំ សេតលំ ឋិតំ សេហាតិ។ តឆា ហិ ចុត្តំ អាចរិសេយត –

“ក្ខត្តុរារេហិឃំ ចាបិ, ឆត្ុរេក សេបល្លតណ្ហេក;

យាលិកយុ្វាឌិ ឃំ កិញ្ចិ, ចណ្ហយដ្ឋំ ត ចដ្ឋតិ។

“សណ្ហាសេស តត្តកដ្ឋាតំ, តឆា សេលតតចាសិឃា;

ក្វីសុ បសេ្សរុ សេលិសេហត, ពាត្ថិតុំ បត ចដ្ឋតិ។

“តឆា កត្តុរតសេណ្ហបិ, ឌិត្តកយុំ ត ចដ្ឋតិ;

ចដ្ឋសេលញាច ចដ្ឋត្តិ, ទុកា ចា ឥត្វបិ សេហដ្ឋសេតា។

“ឌិសារេលា តាញ្ញាឃំ ចាបិ, តសេឆចាយណ្ហសារេក;

សេតលកាឌតសេក សត្ថំ, ចណ្ហយដ្ឋំ តុ ចដ្ឋតី”តិ។

ឌិកាឃញ្ញិ អរហិសហិសេត កត្តកិច្ចកសេរា តសេណ្ហា ក្ខត្តុរារេហិ តាយ។ ចាបីតិ បិ-សទ្ទេត អឆរារេហិ សក្កហ្យាតិ។ ក្ខុក្លលតណ្ហសេស្សំ អឆិចចតំ។ អញ្ញាតកឃត្តឆតុ ឆតុកំ តាយ។ យុសលយត្វកបិញ្ញអតតណ្ហេកា សេបល្លតណ្ហេកា តាយ។ សណ្ហាសេសតិ អក្កិសណ្ហាសេស។ តត្តកដ្ឋាតំ សេលតតចាសិឃា តឆា ឃំ កិញ្ចិ ចណ្ហយដ្ឋំ ត ចដ្ឋតីតិ សម្ពសេត្ថា។ ក្វីសុ បសេ្សរុតិ ចាសិឃា ក្ខេការុ បសេ្សរុ។ សេលិសេហតាតិ កប្បិយសេលិសេហត។ ពាត្ថិតុំ ចដ្ឋតីតិ ក្ខត្តកសេយច ចា ចតុរស្សំ ចា អដ្ឋំសំ ចា ពាត្ថិតុំ ចដ្ឋតិ។ សណ្ហាសេសតិ អក្កិសណ្ហាសេសតិ តិស្សតេ្តសេហ ចុត្តំ។ អដ្ឋកឆាឃំ បសេត្វ ឃ្វុឌិសណ្ហាសេសា តស្សិសេតា។ សេហដ្ឋាតិ សេហដ្ឋា អសេឃាបដ្ឋចលសេឃ។ “ក្ខបរិ អហិច្ចត្តកយកុញ្ញអយត្ត”ត្តិ អដ្ឋកឆាឃំ ចុត្តំ។ ឌិសារេលាតិ សេតលិសិញ្ញាតកកាចឃយហិសាឌិសិសេក្ក។ តាញ្ញាឃំ ចាបីតិ សេចញ្ញតាញ្ញាកាឌិតាញ្ញាឃំ។ អបិ-សទ្ទេត អលិតុំ សក្កហ្យាតិ។ អាយណ្ហសារេកតិ អាយលកក្ខណ្ណយឃសេតលឈសេដ ។ សេតលកាឌតសេកតិ ចុត្តប្បការសេរយច សេតលកាឌសេត។ សត្ថំ ចណ្ហយដ្ឋំ ចដ្ឋតីតិ បុយិត្វិទ្ធបរេហិតំ យាលិកយុ្វាឌិ

សព្ពំ វណ្ណមដ្ឋំ វដ្ដតីតិ អាគតំ។

ភូមត្ថរណេតិ កដសារាទិមយេ បរិកម្មកតាយ ភូមិយា អត្ថរិតព្ពអត្ថរណេ។ បាតិយាធារេតិ ឥមិនា សព្ពភាជនំ សង្គណ្ហាតិ។ សព្ព…បេ… វដ្ដតីតិ យថាវុត្តេសុ មញ្ចាទីសុ ឥត្ថិបុរិសរូបម្បិ វដ្ដតិ។ តេលភាជនេសុ យេវ ឥត្ថិបុរិសរូបានិ បដិក្ខិបិតព្ពា តេលភាជនេន សហ អគណេត្វា វិសុំ មញ្ចាទីនំ គហិតត្តា ថាតិ វទន្តិ។ កិញ្ចាបិ វទន្តិ, ឯតេសំ បន មញ្ចាទីនំ ហេតុន អាមសិតព្ពភណ្ឌត្តា ឥត្ថិរូបមេវ ន វដ្ដតីតិ គហេតព្ពំ។ វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ. ដី. បារាជិក ៥៥) បន “តាលវណ្ដពីជនិអាទីសុ វណ្ណមដ្ឋកម្មំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ កិញ្ចាបិ តានិ កុញ្ចិកា វិយ បរិហរណីយានិ, អថ ខោ ភាជនានិ ន ធារេតព្ពានីតិ បដិក្ខេបាភាវតោ វុត្តំ។ កេវលញ្ញាតានិ “អនុជានាមិ ភិក្ខវេ វិធូបនញ្ច តាលវណ្ដញ្ចា”តិអាទិនា វុត្តានំ។ គណ្ឋិបទេ បន “តេលភាជនេសុ វណ្ណមដ្ឋកម្មំ វដ្ដតិ, សេនាសនបរិក្ខារត្តា វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ អាចរិយពុទ្ធទត្តត្ថេរេនបិ វុត្តមេវ –

“បាតិយស្ស ខុញ្ញុកេបិ, ទោណិកំ រជនស្សបិ;

ឃដេ ផលកបីឋេបិ, វលយាធារកាទិកេ។

“តថា បត្តបិធានេ ច, តាលវណ្ដេ ច ពីជនេ;

បាទបុញ្ឆនិយំ ចាបិ, សម្មុញ្ជនិយមេវ ច។

“មញ្ចេ ភូមត្ថរេ បីឋេ, ភិសិពិម្ពោហនេសុ ច;

មាលាកម្មាទិកំ ចិត្តំ, សព្ពមេវ ច វដ្ដតី”តិ។

១៣. ឯវំ សមណបរិក្ខារេសុ កប្បិយាកប្បិយំ កថេត្វា ឥទានិ សេនាសនេ កថេតុំ “សេនាសនេ បនា”ត្យាទិមាហ។ ឯត្ថ បន-សទ្ទោ វិសេសជោតកោ។ តេន សព្ពរតនមយម្បិ វណ្ណមដ្ឋកម្មំ វដ្ដតិ, កិមង្គំ បន អញ្ញវណ្ណមដ្ឋកម្មន្តិ អត្ថំ ជោតេតិ។ យទិ ឯវំ កិស្មិញ្ចិ បដិសេធេតព្ពេ សន្តេបិ តថា វត្តព្ពំ សិយាតិ អាហ “សេនាសនេ កិញ្ចិ បដិសេធេតព្ពំ នត្ថី”តិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ អាចរិយពុទ្ធទត្តត្ថេរេន –

“នានាមណិមយត្ថម្ភ-កវាដទ្វារភិត្តិកំ;

សេនាសនមនុញ្ញាតំ, កា កថា វណ្ណមដ្ឋកេ។

“ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩅᩣᨭᨻᨴ᩠ᨵᩴ;

ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨶᩣᨾᨱᩥᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ;

ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩥᩈᩮᨵᩥᨿᩴ;

ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ.

ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᨮᨾᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᨷᩣᩁᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪒.᪒᪖᪑) “ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᨾᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩋᩣᨾᩣᩈᩣ. ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩁᨲᨶᨾᨱ᩠ᨯᨷᩮ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩃᩥᨠᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩮ ᩁᨲᨶᨴᩣᨾᨷᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩪᨷᨠᩁᨱᩣᨶᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩴ. ᨲᩔᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᨷᨶ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ (ᩅᩥ. ᩅᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪒᪖᪑) “ᩈᨻ᩠ᨻᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨾᨿᩣᨶᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᩣᨾᩈᨶᨣᩮᩣᨷᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ. ᨲᩮᨶᩣᩉ ‘ᨲᩈ᩠ᨾᩣ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ‘ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᨾᩮᩅ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨧ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩴ.

ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ (ᨧᩪᩊᩅ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪒᪒᪐) ‘ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩣᩈᩣᨴᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᩣᨴᩥᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᩁᩣᨶᩥ ᨠᩅᩣᨭᩣᨶᩥ ᨾᨬ᩠ᨧᨷᩦᨮᩣᨶᩥ ᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᩣᨶᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᨾᨿᨷᩣᨶᩦᨿᨥᨭᨷᩣᨶᩦᨿᩈᩁᩣᩅᨠᩣᨶᩥ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᨠᨲᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ. ᨷᩣᩈᩣᨴᩔ ᨴᩣᩈᩥᨴᩣᩈᩴ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨣᩮᩣᨾᩉᩥᩴᩈᩴ ᨴᩮᨾᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩣᨭᩮᨠ᩠ᨠᩴ ᨣᩉᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨷᩣᩈᩣᨴᩮ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨣᩮᩣᨶᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩤ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩤ ᨾᨬ᩠ᨧᨷᩦᨮᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᩈᨶᩮ ᨷᨶ ᨣᩥᩉᩥᩅᩥᨠᨲᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᩁᩣᨷᩥ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩴ. ᨲᩔᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᨷᨶ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ (ᩅᩥ. ᩅᩥ. ᨭᩦ. ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣ ᪒.᪒᪒᪐) “ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᩣᨴᩥᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᩁᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᨷᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᩁᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᨾᩮᩅ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ‘ᨶ ᨲ᩠ᩅᩮᩅᩣᩉᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᩴ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ’ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ. ᪒᪙᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ‘ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩤ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩤ’ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨣᩮᩣᨶᨠᩣᨴᩥᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨽᨱ᩠ᨯᩅᩥᩈᨿᩮᨿᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔᩣᨷᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨣᩉᨱᩮ ᨴᩮᩣᩈᩣᨽᩣᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩴ.

ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨧᩪᩊᩅ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪒᪒᪑) “ᩈᨧᩮᨷᩥ ᩁᩣᨩᩁᩣᨩᨾᩉᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᩑᨠᨷ᩠ᨷᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨾᨬ᩠ᨧᩈᨲᩴ ᩅᩤ ᨾᨬ᩠ᨧᩈᩉᩔᩴ ᩅᩤ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾᨬ᩠ᨧᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨶ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨳᩣᨲᩥ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩅᩈᩮᨶ ᨶ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩴ. ᨲᩔᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴᨿᩮᩅ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ “ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾᨬ᩠ᨧᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾᨬ᩠ᨧᩣ ‘ᩈᨦ᩠ᨥᩔᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ‘ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᨴᩮᨾᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩔᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ

ចល្លិតំ, តស្មា ករចេតា អាលំ សព្យជិន្នត្តេហិ លជ្ជិបេសលពហុស្សុតសិក្ខាកាមក្ខតេហិ កិក្ខុហិ ស្វេដ្ឋ យតសិកាតព្ពាយិឝំ ឍាតំ៉

តត្ ច សេតាសេតេ ចិន្តេសេតាសតំ តាយ បដិសេឆេតព្ពំ អត្ថិ, អឆ ពស្មា "សេតាសេតេ កិញ្ចិ បដិសេឆេតព្ពំ តត្ថី"តិ ចុត្តត្តិ ចោឝតំ សន្តាយាហ "អញ្ញាត្រ ចិន្តេសេតាសតា"តិ៉ តស្សេត្ថា – ចិន្តេសេតាសតា ចិន្តេសេតាសតំ អញ្ញាត្រ ឍបេត្វា អញ្ញំ ចល្លយដ្ឋពយ្យាឝិពយ្យំ សន្តាយ សេតាសេតេ កិញ្ចិ បដិសេឆេតព្ពំ តត្ថីតិ ចុត្តំ, ត តឝការចោតិ៉ យឝិ ឧចំ តំ ចិន្តេសេតាសតំ អាចទិយេត ចត្តព្ពំ, ពតយំ ចិន្តេសេតាសតំ តាយាតិ បុច្ឆាយយាហ "ចិន្តេ...បេ... ចុច្ចតី"តិ៉ តត្ថ អនេញ្ញាសត្តិ សីយស្សាយិកាតំ៉ ទាឌចល្លេកហីតិ លជ្ជិបេសលិតំ ដ្ឋេបិសចាឝិអត្ថទាយកទា អលជ្ជិតោ កិត្តលជ្ជិកា ច កិក្ខុ អឆិបេត្យតា តេហិ សហ ដ្ឋេបិសចាឝិករលារយាកេតោ៉ តេត ច "សីយាយា"តិ ចុត្តំ៉ តេសំ លជ្ជិបទិសាតិ តេសំ សីយស្សាយិកាតំ អត្ថាលំ ឌាតុំ សយត្វា លជ្ជិបទិសា៉ កិក្ខុហិ ពតត្តិ យំ អលជ្ជិតំ សេតាសតកេឝតាឝិកំ លជ្ជិកិក្ខុហិ ពតំ, តំ សត្ថំ សុពតយេច អលជ្ជិតិក្កហត្វាយ បចេត្តតព្ពតោ៉

ឧត្ត ច និយា – "អនេញ្ញាសំ សីយាយា"តិ អដ្ឋកថាយំ ចុត្តំ, សីយា តាយ ពហុចិឆា, ពតទសីយំ សន្តាយាតិ? ពាន្ទសីយំ សន្តាយាតិ ឝដ្ឋព្ពំ៉ ពតំ ចិញ្ញាយតីតិ ចេ? "យា អយត្រាំ ដ្ឋេបិសឆបចារលាតំ អត្ថទាយយកត្វា"តិ អដ្ឋកថាយេច ចុត្តត្តា, សារត្ថឌីបតិយម្បិ (សារត្ថ៉ឌី៉ ៣៉ប៉័វ) "ដ្ឋេបិសឆបចារលាតំ អត្ថទាយកទា អលជ្ជិតោ ទាឌក្យល្ហុបកា ចុច្ចន្តី"តិ ចុត្តត្តា, ដ្ឋេបិសចាឝិចិតយកយ្យេលត្តក្ខតាយ ឧច សីយាយ ព្ពឆ អឆិបេត្យតត្តា៉ យឝិ ឧចំ កាយសីយសត្តព្ពត្តទសីទ៍យាឝក្យេក្លបសីយាយោបិ តំលេត្តក្ខតា ឧច, តស្មា តាបិ សន្តាយាតិ ចត្តព្ពាត្តិ? ត ចត្តព្ពំ តាសំ អពាន្ទសីយត្តា, ត តេ តាសំ សាយិកា, ពាន្ទសីយាយេច កិក្ខូតំ កិរិយាយ សិទ្ធត្តា តាសំយេច តេ សាយិកា៉ តេត ចុត្តំ "យំ បត សីយស្សាយិកេហិ កិក្ខូហី"តិ៉ យំ បត ចឝត្តិ "ដ្ឋបចារសីយាបិ តំលេត្តក្ខតា"តិ, តំ ត ពេហតព្ពំ, តស្សា តឝេក្លត្តកាចំ ដ្ឋបទិ សីយាចិតិច្ឆយកថាឌីសុ (ចិ៉ សដ្ឋ៉ អដ្ឋ៉ ៣៥៩ អាឝយោ) ពឆយិស្សាយ៉ អបិច កាយសីយាយ អនេញ្ញាសំ សេតាសតកលារស្ស បដិសេឆិតុំយុត្តត្តា សត្តព្ពត្តទ៍ទាឝក្យេក្លបសីយាតច្ចា សព្ពឝា អតិដ្ឋតេតា ពាន្ទសីយាយេច អឆិបេត្យតាតិ ចិញ្ញាយតីតិ៉

លិក្ខារបេឃ្យ ចា កិក្ខារបេឃ្យ ចា, អត្ថបចេន្ជាតិ ព្ពឆំ សព្ពយត្តិកាយយក្យឌី ចិយ សព្ពឆា អត្ថបេយាការទំ សន្តាយ ចុត្តំ៉ យំ បត បញ្ចុចល្លាសុត្តេហិ ចិតន្តលត្តាឝិកំ, តត្ថ អពប្បិយការកាច លិក្ខិតព្ពា, ត តឝចេសេសា, តស្ស ពប្បិយត្តាតិ លិក្ខត្ថា ដ្ឋបចេន្ជាច តេហាតិ៉ តេតេច ចុត្តំ "ឈដពម្បិ ចាត្យអត្ថបម្បិ លិក្ខិត្វា ឆារេតព្ព"ត្តិអាឝិ៉

ឥតិ ចិតយសក្កហសំចល្លកាក្ខតេ ចិតយាលង្ការេ

បទិក្ខារចិតិច្ឆយកថាលង្ការេទា តាយ

ទុតិយោ បទិច្ឆេទោ៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪇᪨ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪁᪅᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩣᨴᩥ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩍᨴᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᩴ? ᨲᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᨶᩴ ᪨ ᨠᩁᩥᨿᨲᩮ ᨠᩁᨱᩴ, ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩔ ᨠᩁᨱᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᩴ, ᩅᩮᨩ᩠ᨩᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩣᨿᨲᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨠᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿᩴ “ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ (ᩅᩥ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣ) ᨾᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ , ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨠᩥᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮ᪨ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩑᨲᩮᩈᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ, ᨲᩮᩈᩴ, ᩑᨠᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩈᩉᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ, ᨲᩮᩈᩴ, ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨮᨶᩥᩔᩥᨲᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᩈᩦᩃᩈᨴ᩠ᨵᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣᨶᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩃᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨠᩣᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

ᨬᩣᨲᨠᨸᩅᩣᩁᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩣ ᨬᩣᨲᨠᨸᩅᩣᩁᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᨠᩁᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨠᨲᩣ, ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩋᨠᨲᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪁᪈᪙) ᨸᨶ “ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᩋᨶᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨲᩣᨸᩥ ᩋᨠᨲᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ, ‘ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨿᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ’ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨠᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪂᪨᪁᪈᪅) “ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨲᩣᨸᩥ ᩋᨠᨲᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ, ‘ᩅᨴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᩣ’ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨠᨲᨸᩅᩣᩁᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪁᪆᪨ᨸᨭᩥᨿᩣᨴᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᩁᨱᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩣᨾᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩈᩁᩦᩁᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᨶᩣᨾᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᩣᩅ ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨶ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨲᩔ ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨶ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᩈᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪁᪈᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪁᪇᪨ ᨸᩥᨲᩩ ᨽᨣᩥᨶᩦ ᨸᩥᨲᩩᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᨾᩣᨲᩩ ᨽᩣᨲᩣ ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ᪨ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨭᩦᨠᩣᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ, ᨴᩮᨳ ᨶᩮᩣ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᨭᩥᨴᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩔ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨾᩮᩅ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩅᩥᨾᩴᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨶ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩃᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨶ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩣ᪨ “ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪂᪨᪁᪈) ᨸᨶ “ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩁᨱᨴᩔᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᩴ ᨸᨶ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨲᩦᩈᩩ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮᩈᩩ ᩃᩥᨡᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨭᩦᨠᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪁᪨᪁᪈᪅) ᨸᨶ ᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ “ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᩔ, ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ‘ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ’ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ ‘ᨲᩮᩈᨬ᩠ᨬᩮᩅ

សន្តក'ន្តិអាទិ វុត្ត”ន្តិ៑

ឲតេ ឥស ញាតកេក ឱរបត្វាតិ ឯតេសំ បុត្តកត្តាឥយោបិ តព្យុជិពន្ធត្វា ញាតកោ ឲចាតិ ឯតេបិ ឲេត្វច សង្គហិតា៑ ឯតេន អញ្ញោសត្តិ ទ្ពយិតា អញ្ញាតកានំ កហណំ ឯចជិតព្វំ៑ ឯតេនេចាហ “ឲេតសំ បុត្តបរិយាយា”តិអាទិ៑ កុលបរិចជ្ជាតិ កុលានំ បជិបាទិ, កុលបរិយាទាតិ វុត្តំ ហោតិ៑ គេសញ្ចិ កទោត្តស្សាតិ យថាវុត្តចិធិតា កទោត្តស្ស, “តាចកាលិកំ ឥស្សាមី”តិ អាទោកាំ អកត្វា ឯគ្គុស្សបិ បត អត្តរាបត្តិត្យុក្កាំ ចិតា យិន្ធាឌិចតំ ចា កុលទូសតំ ចា ន ហោតិឯយច៑ ឯតេនាហ “ឯចជ្ជកយំ ចា កុលទូសកាបត្តិ ចា ន ហោតី”តិ៑ ញាតកានត្យោសត្តកំ យាចិត្វាបិ កទេហតំ ចជ្ជតិ, តស្មា តត្ថ កុលទូសតាទិ ន សិយា៑ សារត្ថទីបនិយម្បិ (សារត្ថ៑ ដី៑ ២.១៥៣) “យឃំាឥស្សត្តិ កិរិយ្យត្តិតិ បច្ចាសាយ កទោត្តស្សបិ យាចិត្វា កទេហតព្ពជ្ជាតតាយ ញាតកេស្ស ឯចជ្ជកយំ ចា កុលទូសកាបត្តិ ចា ន ហោតីតិ ចទត្តិ”តិ វុត្តំ៑ ចជិរត្ពុទ្ធិដីកាយំ (ចជិរ៑ ដី៑ បារាជិក ១៥៩) បត “ឯចជ្ជកយំ ចា កុលទូសកាបត្តិ ចា ន ហោតីតិ ចទតេតា យាច សត្តយោ កុលបរិចជ្ជា, តាច គេសញ្ចិ កាតុំ ចជ្ជតីតិ ចទត្តិ”តិ ឲត្តកយេច វុត្តំ៑ សន្តបគេសុ ចិតិច្ឆយោ ឯចជិតព្វោតិ “ត្វញ្ជអយាតុយា”តិអាទិសុ សន្តបគេសុ ត្វញ្ជអយាតុយា សាយិកោតិអាទិតា ឯយាឌេត្វា ឯហជ្ជា វុត្តតយេតេច ចិតិច្ឆយោ ឯចជិតព្វោ៑

ឧបដ្ឋាយស្ស អាហរាយាតិ ឯត្ថ ឧបដ្ឋាកយេត យយ ញាតកានំ គេសញ្ចិ អាហរទាតិ អាហរេត្វាហិ កត្តព្ពចិធិឥស្សតំ វុត្តំ៑ ឯត្ថិតា ច សាយលោរាទីតំ អបច្ចាសាយបិ បរឌតស្ស គេសញ្ចកទោណំ ន ចជ្ជតីតិ ឥស្សតិ៑ វុត្តតយេតេច បរិយេសិត្វាតិ ឯត្ថិតា “កិល្លាចារចទេត្វត ចា”តិអាទិតា, “ញាតិសាយលោទេហិ ចា”តិអាទិតា ច វុត្តយត្តំ អតិជិសតិ៑ អបច្ចាសីសតេត្វតាតិ (ចិ៑ ចិ៑ ដី៑ ១.១៥៣) អាកត្តុកទោរាទីតំ កទោរតេត្តតបិ យតុស្សា តាយ ឧបការកា ហោន្តីតិ អត្តទោ ទេហិ លិកំ អបត្តយតេត្វត, បច្ចាសាយ កទោត្តស្ស បត ឯចជ្ជកយកុលទូសតាទិតា ឯឌោសោ ហោតីតិ អធិប្បាយោ៑ ឲចញ្ហិឧបការេ កទេត សាសតស្ស កុណំ ញាត្វា បសីទត្តិ, សព្ពស្ស ចា ឧបការកា ហោន្តីតិ កទោលេ បត ឯឌោសោ តត្ថិ៑ ពោធិ បត “អបច្ចាសីសតេត្វត អាកត្តុកាទីតំ បជិក្កិត្តុបុក្កលិតយ្យិ ឌាតុំ ចជ្ជតី”តិ ចទត្តិ, តំ ន យុត្តំ កត្តព្ពាកត្តព្ពជ្ជាតចិកាកស្ស តិរត្ពកត្តប្យសង្គទោតា អបច្ចាសីសតេត្វត “សទ្ធោសយ្យិ ឌាតុំ កាតុព្វា ចជ្ជតី”តិ ឲត្តកយត្តទេស្សច ចត្តព្ពទោតា៑ អបច្ចាសីសតត្វា យិន្ធាឌិចកុលទូសតាទិឌោសតិសេឆតត្វេយេច វុត្តំ ន គេសញ្ចកទោលេសត្តាតាយ ឯត្ថិយ្យា អត្តរាបត្តិយា យុត្តតំ អាកត្តុកទោរាទីតំ អតុញ្ញាតានំ ឌាតេតេច តាយ អាបត្តិយា យុត្តតោតិ កទេហតព្វំ៑

១៥៑ ឯតេតេច អបច្ចាសីសតេត្តតបិ អកាតព្ពជ្ជាតំ ឥស្សេតុំ “សត្ថិ កុល”ន្តិអាទិ វុត្តំ៑ “គេសញ្ចិ អាចិក្ខថា”តិ វុទេត្តបិ “អញ្ញាយញ្ញា បត កឆា កាតព្វា”តិ ឯត្ថំ បរិយាយត្តា ចជ្ជតិ៑ ឲចំ ឯហជ្ជា វុត្តតយេត ឯត្ថិឥន្ថិ កទេហត្វា កទោន្តីតិ ឯត្ថិតា បរិយាទេយត កទោឆត្តស្សបិ តេចត្ថិ ឯឌោសោតិ អាចរិយា៑ បុច្ឆន្តីតិ ឯត្ថិតា ជិជ្ជិជ្ជរាកិតំ បរិយាទេយតបិ ចត្វា ចិចទោណំ អយុត្តត្តិ ឥស្សតិ៑ បុច្ឆិតស្សបិ បត បច្ចាសីសត្តស្ស បរិយាយកឆាបិ ន ចជ្ជតីតិ ចទត្តិ៑ សយុល្លបេសិតិ អបច្ចាសីសតេត្វា ឲច អញ្ញាយញ្ញា កឆំ សយុជ្ជាបេសិ៑ អាចរិយការកោតិ ចិតយាចារំ អទោកាបេត្វា គេសញ្ញាចិក្ខលោត ឯចជ្ជាចរិយការកោ អយត្តិ អទេត្វាតិ ចិយតិចិទេតាឥតិយំ (ចិ៑ ចិ៑ ដី៑ ១.១៥៣) វុត្តំ៑

សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ៑ ដី៑ ២.១៥៣) បត “ចិតយលក្ខណំ អជាតត្តស្ស អតាចរិយស្ស តទត្ទុបទេចាហារាសយុជ្ជទោតា ព្រាជិសស្ស លិកស្ស

ឧប្បត្តិ នាម នត្ថីតិ ‘អាចរិយការកោ នាម អយ’ន្តិ វុត្តំ។ វិនយេ បកតញ្ញុនា អាចរិយេន លភិតព្ពការកោ អយន្តិ វុត្តំ ហោតី”តិ វុត្តំ។ “បុប្ផបូជនត្ថាយ ទិន្នេបិ អកប្បិយវោហារេន វិធានស្ស អយុត្តត្តា ‘កប្បិយវចនេនា’តិ វុត្តំ, ‘បុប្ផំ អាហរថា’តិអាទិនា កប្បិយវោហារវចនេនាតិ អត្ថោ”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ២.១៥៥) វុត្តំ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ១.១៥៥) បន “បុប្ផបូជនត្ថាយបិ មម្មជិន្ទិយមានំ រូបិយំ អត្តនោ មត្តកត្តកនេន និស្សគ្គិយមេវាតិ អាហ ‘កប្បិយវចនេន អាហរាបេត្វា’តិ។ ‘អម្ហាកំ រូបិយំ ន វដ្ដតិ, បុប្ផបូជនត្ថំ បុប្ផំ វដ្ដតី’តិអាទិនា បដិក្ខិបិត្វា កប្បិយេន កមេន អាហរាបេត្វាតិ អត្ថោ”តិ វុត្តំ។ វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ. ដី. បារាជិក ១៥៩) បន “កប្បិយវចនេនាតិ អម្ហាកំ បុប្ផំ អានេថាតិអាទិនា។ ‘បុប្ផំ អាកាសី’តិ វុត្តត្តា នយំ កេហចិ ន វដ្ដតីតិ វទន្តី”តិ ឯត្តកមេវ វុត្តំ។ អយមេត្ថ ភេសជ្ជករណវិនិច្ឆយកថាលង្ការោ។

១៨. ឯវំ ភេសជ្ជករណវិនិច្ឆយំ កថេត្វា ឥទានិ បរិត្តករណវិនិច្ឆយំ កថេតុមាហ “បរិត្តំ បនា”តិអាទិ។ តត្ថ មេ “បរិត្តំ ករោថា”តិ វុត្តេ ករោន្តិ, ភេសជ្ជករណំ វិយ គិហិកម្មំ វិយ ច ហោតីតិ “ន កាតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ “បរិត្តំ ភណថា”តិ វុត្តេ បន ធម្មុទ្ទេសនត្តា អនជ្ឈិដ្ឋេនបិ ភណិតព្ពោ ធម្មោ, បគេវ អជ្ឈិដ្ឋេនាតិ “ភណិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ, ចាលេត្វា សុត្តំ បរិមជ្ជិត្វាតិ បរិត្តំ ករោន្តេន ភណិតព្ពវិធិ ទស្សេតិ។ ចាលេត្វា សុត្តំ បរិមជ្ជិត្វាតិ ឥទំ ច “បរិត្តោទកំ ឯត្ថ បក្ខិបេយ្យា”តិ វិនេត្វា ឯវំ កតេ បរិត្តោទកំ ឯត្ថ បក្ខិបិតំ នាម ហោតីតិ វុត្តំ។ វិហារតោ...បេ... ទាតព្ពន្តិ ឥទំ អញ្ញាតកេ គហដ្ឋេ សន្ធាយ វុត្តន្តិ វទន្តិ។ បិតេសុ ឧទកំ អាកិរិត្វាតិ ឥទំ តស្មិំ ទេសេ វារិត្តវចនេន វុត្តំ។ តត្ថ ហិ បិញ្ឆក្ខមា និសិន្នានំ កិច្ចំ បិតេសុ ទោសប្បសមនត្ថាយ ឧទកំ សិញ្ចិត្វា បរិត្តំ កាតុំ សុត្តញ្ច ទេបេត្វា “បរិត្តំ ភណថា”តិ វត្វា គច្ឆន្តិ។ ឯវមិតរិយាបថេ មេធិ បិតេ អបនេន្តិ, មនុស្សា តំ “អវមង្គល”ន្តិ មញ្ញន្តិ “ទោសោ ន វូបសមេយ្យា”តិ។ តេនាហ “ន បិដ្ឋា អបនេតព្ពា”តិ។

មតសរីរទស្សនេ វិយ គេហេ សុសានទស្សនេបិ ឯកំ ឋានំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ មរណសញ្ញា ឧប្បជ្ជតីតិ អាហ “សីវថិកទស្សនេ...បេ... មរណស្សតិ បដិលភិស្សាមាតិ កាតុំ វដ្ដតី”តិ។ ទេសនាបិ អកត្វា សមុប្បន្នសុទ្ធចិត្តេន “បរិវារត្ថាយ អាគច្ឆន្តូ”តិ វុត្តេបិ កាតុំ វដ្ដតីតិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ១.១៥៥) វុត្តំ។ ឯតេន អសុភទស្សនត្ថំ វិនយតេន្តេ ទេសនាបិ កត្វា ឯវំ ករោ មតស្ស ទានានិ បរិនិស្សត្ថិ, ទានំ ទស្សន្តិ, មមំ លិខិ លភិស្សាម, ឧបដ្ឋាកំ លភិស្សាមាតិ អសុទ្ធចិត្តេន កាតុំ ន វដ្ដតីតិ ទស្សេតិ។ កម្មដ្ឋានសីសេន បន “មរណស្សតិ លភិស្សាមា”តិអាទិនា សុទ្ធចិត្តេន បគ្គាហិតេបិ អបគ្គាហិតេបិ កាតុំ វដ្ដតីតិ ទីបេតិ។ តាលបណ្ណស្ស បរិត្តលេខនដ្ឋានត្តា បរិត្តសុត្តស្ស បរិត្តករណសញ្ញាណត្តា តានិ ទិស្វា អមនុស្សា បរិត្តសញ្ញាយ អបក្កមន្តីតិ អាហ “តាលបណ្ណំ បន បរិត្តសុត្តំ វា ហត្ថេ វា បិដ្ឋេ វា ពន្ធិតព្ព”ន្តិ។

ឯត្ថ ច អាទិតោ បដ្ឋាយ យាវ “អាដានាដិយបរិត្តំ (ទី. និ. ៣.២៧៥ អាទយោ) វា ភណិតព្ព”ន្តិ ឯត្តកោ បាឋោ វិនយដ្ឋកថាយតោ បិញ្ញត្តយុត្តបរិត្តករណវិនិច្ឆយោ, ន បន តតោ បរំ វុត្តោ, តស្មា “ឧទក បនា”តិអាទិកោ កថាមគ្គោ សមន្តបាសាទិកាយំ នត្ថិ, ទីឃនិកាយដ្ឋកថាយបិ តំសំវណ្ណនាភូតាយ នត្ថិ, តថាបិ សោ សុត្តដ្ឋកថាយំ អាគតោ ភវិស្សតីតិ តំ ទស្សេតុំ “ឧទក បន អាដានាដិយសុត្តស្ស បរិកម្មំ ជានិតព្ព”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ ឧទកាតិ “អាដានាដិយបរិត្តំ វា ភណិតព្ព”ន្តិ វចនេ។ បនាតិ វិសេសត្ថេ និបាតោ។ ទីឃនិកាយេ

បាថិកវគ្គេ អាគតស្ស អាដានាដិយបរិត្តស្ស បរិកម្មំ ឯវំ វេទិតព្ពន្តិ ចោទនា· យទិ បនេវំ ន វត្តព្ពំ, អថ កិំ កាតព្ពន្តិ អាហ "មេត្តសុត្ត"ន្តិអាទិ· ឯវញ្ហិ អនុសន្ធិវសេន ហុត្វា អតិច្ឆេទន្តំ ហោតិ·

បិដ្ឋិំ វា យំសំ វាតិ វា-សទ្ទោ អនិយមេត្វា, តេន យក្ខបិសាចទេវតាទយោ សង្គណ្ហាតិ· ឯតានិ លភន្តីតិ អត្ថោ·
បិសាចាទិតោ លាភិតិយតិបត្តសន្ធានលិកតាយ អវតារំ លភន្តិ· ហរិត្វាបលិត្តន្តិ អល្លគោមយលិត្តំ· ឥមស្សាបិ ទោណមត្តាទិកំ
ក្ខុបិវិសុទ្ធការំ· បរិសុទ្ធំ...បេ... និសីទិតព្ពន្តិ ឥមិនា បរិត្តការកស្ស កិច្ចតោ មេត្តាករុណាវសេន និត្តវិសុទ្ធិំ ទស្សិតព្ពាតិ ទស្សេតិ·
ឯវញ្ហិ សតិ ឧបរិ វក្ខមានន័យេន អារក្ខសំវិធានេន សមេតិ· ដីកាយំ (ទី· និ· ដី· ១·១៥០) បន "សវិរសុទ្ធិំបិ ទស្សិតព្ពាតិ ទស្សេតី"តិ
វុត្តំ· តទេតំ វិចារេតព្ពំ· ន ហិ "កាយសុទ្ធិមត្តេន អមនុស្សានំ បិយោ ហោតី"តិ វុត្តំ, មេត្តាវសេនេវ បន វុត្តំ· វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា
"មេត្តាយ, ភិក្ខវេ, ចេតោវិមុត្តិយា...បេ... ឯកាទសានិសំសា បាដិកង្ខា· កតមេ ឯកាទស? សុខំ សុបតិ, សុខំ បដិពុជ្ឈតិ, ន បាបកំ សុបិនំ
បស្សតិ, មនុស្សានំ បិយោ ហោតិ, អមនុស្សានំ បិយោ ហោតី"តិអាទិ (អ· និ· ១១·១៥; បរិ· ១១១; មិ· ប· ៤·៤·៦)·

បរិត្តការកោ...បេ... សម្បរិវារេតព្ពោតិ ឥទំ បរិត្តករណេ ពាហិរតោ អារក្ខសំវិធានំ, "មេត្ត...បេ... វត្តព្ពា"ន្តិ អជ្ឈត្តតោ
អារក្ខសំវិធានំ, ឯវំ ឧភយតោ អារក្ខសំវិធានំ ហោតិ· ឯវញ្ហិ អមនុស្សា បរិត្តការកស្ស អន្តរាយំ កាតុំ ន វិសហន្តិ· មង្គលកថា
វត្តព្ពាតិ អមនុស្សានំ តោសនត្ថាយ បណ្ណាការំ កត្វា មហាមង្គលកថា កថេតព្ពា· ឯវំ ឧបរិ វក្ខមានេន "តុម្ហាកំ បណ្ណាការត្ថាយ
មហាមង្គលកថា វុត្តា"តិ វចនេន សមេតិ· ដីកាយំ បន "បុព្ពបទានវសេន វត្តព្ពា"តិ វុត្តំ· សព្ពសន្និបាតោតិ តស្មិំ វិហារេ តស្មិំ
គាមខេត្តេ សព្ពេសំ ភិក្ខូនំ សន្និបាតោ ឃោសេតព្ពោ "ទេវតាមង្គលេ សព្ពេហិ សន្និបតិតព្ពា"ន្តិ· អនាគន្តុកាមេន លភតីតិ អមនុស្សា
ពុទ្ធាណាភយេន រាជាណាភយេន អនាគន្តុំ ន លភតិ· វត្តុំ មហារាជូនំ អាណាដ្ឋានិយត្តា· គហិតការណវសេន អមនុស្សាន បុច្ឆិតោ
ហោតីតិ "អមនុស្សគហិតកោ 'ត្វំ កោ នាមោ'តិ បុច្ឆិតព្ពោ"តិ វុត្តំ· មាលាគន្ធាទីសូតិ មាលាគន្ធាទិបូជាសុ· អាសនបូជាយាតិ ទេតិយេ
ពុទ្ធាសនបូជាយ· បិណ្ឌបាតោតិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស បិណ្ឌបាតទានេ· ឯវំ វត្ថុបរិទេវនេន ទេវតា វុត្តា, តស្មា បត្តិទានំ សម្ពុតិ·

ទេវតាតន្តិ មង្គលសភាបតិតំ· វុត្តញ្ហិ អាដានាដិយសុត្តេ (ទី· និ· ៣·២៩៣, ២៩៥) "ឥទំ ខោ តំ មារិសា អាដានាដិយំ រក្ខំ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនំ
ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ គុត្តិយា រក្ខាយ អវិហិំសាយ ផាសុវិហារាយា"តិអាទិ· អាណាតិ ទេវតាមន្តនំ· តេ អាណា ភវន្តិ វុត្តាតិ អាណាទិ, ទេវតានំ, អាណាទេ កតំ
អាណាទិយំ, វុត្តំ· ដីកាយំ (ទី· និ· ដី· ១·១៥០) "បរិត្តំ ករិតព្ពន្តិ វត្វាបិ 'មេត្តចិត្តំ បុរេចារិកំ កត្វា'តិ ច 'មង្គលកថា វត្តព្ពា'តិ ច
'វិហារស្ស ឧបចារេ'តិ ច ឯវមាទិ សព្ពំ គិហីនំ បរិត្តករណេ វុត្តំ បរិកម្មំ កាតព្ពមេវា"តិ វុត្តំ, ឯវំ សតិ អដ្ឋកថាយំ (ទី· និ· អដ្ឋ· ១·
១៥០) "ឯវំ តាវ គិហីនំ បរិកម្ម"ន្តិ វត្វា "សចេ បន ភិក្ខូ"តិអាទិនា វិសេសវត្វាវតោ បន-សទ្ទេន សហ វុត្តយានំ "ឥទំ ភិក្ខូនំ
បរិកម្ម"ន្តិ វចនំ និរត្ថកំ វិយ ហោតិ· អវិសេសេ ហិ សតិ ភេទោ កាតព្ពោ ន សិយា· ភិក្ខុនំ បន វុត្តាវ ពាហិរារក្ខា ទុល្លភា ហោតិ,
តស្មា គិហីនំ បរិត្តករណេ វុត្តបរិកម្មំ អសម្បជ្ជមានេបិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេនេវ កាតុំ វដ្ដតីតិ នោ មតិ·

ឥទំ បន ឥធ អាគតំ អាដានាដិយសុត្តបរិកម្មំ សុត្វា "ឥទំ សុត្តំ អមនុស្សានំ អមនាបំ, សព្ពាយត្តស្ស បរិត្តំ ករោន្តស្ស អមនុស្សា អន្តរាយំ

ກເຣຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ມນ຺ຕປທາ ໂປຣາຓາ ຈຕູຫິ ມຫາຣາເຊຫິ ອາໂຣຈິຕໍ ສພ຺ພຎ຺ຎຸພຸທ຺ເຘນ ເທສິຕໍ ມູລຠູຕໍ ທີຆນິກາເຍ ອາຄຕໍ ອາຏານາຏິຍສຸຕ຺ຕໍ (ທີ. ນິ. ໓.໒໗໕ ອາທໂຍ) ປຫາຍ ມູລສຸຕ຺ຕໂຕ ກາຈາລ຺ກເມວ ຄເຫຕ຺ວາ ອເນເກສໍ ສຕ຺ຕ ສຸຕ຺ຕໍ ຐເປຕ຺ວາ ອຎ຺ຎກາຈາຣິຍາ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ “ອາຏານາຏິຍປຣິຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ, ຕມ຺ປິ ປຣິຕ຺ຕໍ ອມູລຠູຕຕ຺ຕາ ເອກາກາເຣນ ຘາເຣຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ເກຈິ ນິສິເທຕ຺ວາ ຘາເຣນ຺ຕິ, ເກຈິ ຈິນ຺ເຕ຺ເຕນ, ເກຈິ ເອກເທ຺ສໍ ກາຈາເຣຍາ ປກ຺ຂິປນ຺ຕິ, ເກຈິ ນິກ຺ຂິປນ຺ຕິ, ເກຈິ ກິຎ຺ຈິ ຕໍ ມິສ຺ສກປຣິຕ຺ຕມ຺ປິ ມຄ຺ຄເຣາການາລີຘີສຸ ຈຕ຺ຕມຈິສຫຕ຺ຕາ ຕໍ ຐເປຕ຺ວາ ອຎ຺ຎາສຸຕ຺ຕານິເມວ ກເຣນ຺ຕິ, ສພ຺ພເມຕໍ ອຍຸຕ຺ຕໍ ຈິຍ ທິສ຺ສຕິ. ກສ຺ມາ? ຈຕ຺ຕາເຣາປິ ມຫາຣາຊາເນາ ພຸທ຺ທໍ ອາຏານາຏິຍໍ ຣກ຺ຂໍ ສໍວິທຫມານາ ພຸທ຺ຘສາສເນ ອມນຸສ຺ສານໍ ປສາທາຍ, ຈຕສ຺ສນ຺ນໍ ປຣິສານໍ ອວິເຫຘນາຍ ຈ ສໍວິທຫິສຸ, ນ ອເຎ຺ຎນ ການເຣນ.

ວຸຕ຺ຕຎ຺ຫິ ເຕຕ຺ຖ “ຕຕ຺ຖ ສນ຺ຕິ ອຸຬາຣາ ມຍ຺ຫາກໍ ສາວກາ, ເຍ ພຸທ຺ທໍ ອະເປເທາ ປິເຍາເຕ ອທ຺ທສນ຺ຕາ, ເຕສໍ ອມນາຍ ຄຸກ຺ກຓ຺ຫາຕຸ ອເຕ຺ຕ ອເຣາຈາ ອາຏານາຏິຍໍ ຣກ຺ຂໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ຠິກ຺ຂູນີນໍ ອຸປາສການໍ ອຸປາສິການໍ ຄຸຕ຺ຕິຍາ ຣກ຺ຂາຍ ອວິຫິໍສາຍ ຜາສຸວິຫາຣາຍາ”ຕິ (ທີ. ນິ. ໓.໒໗໙).

ສມ຺ມາສມ຺ພຸເທ຺ຘນປິ ອິມສ຺ສ ສຸຕ຺ຕສ຺ສ ນິຄມເນ “ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫາຖ ຠິກ຺ຂເວ ອາຏານາຏິຍໍ ຣກ຺ຂໍ, ປຣິຍາປຸຓາຖ ຠິກ຺ຂເວ ອາຏານາຏິຍໍ ຣກ຺ຂໍ, ຘາເຣຖ ຠິກ຺ຂເວ ອາຏານາຏິຍໍ ຣກ຺ຂໍ, ອຕ຺ຖສໍຫິຕາ ຠິກ຺ຂເວ ອາຏານາຏິຍາ ຣກ຺ຂາ ຠິກ຺ຂູນໍ ຠິກ຺ຂູນີນໍ ອຸປາສການໍ ອຸປາສິການໍ ຄຸຕ຺ຕິຍາ ຣກ຺ຂາຍ ອວິຫິໍສາຍ ຜາສຸວິຫາຣາຍາ”ຕິ (ທີ. ນິ. ໓.໒໙໕) ຠິກ຺ຂູນໍ ຘາເຣຕໍ ອຸເຍ຺ຍາຊິຕໍ ອານິສໍສຎ຺ຈ ປກາສິຕໍ. ອຏ຺ຐກຖາຈຣິເຍຫິ ຈ “ພຸທ຺ຘກາລິເຕ ເອກ຺ກເນ຺ຍິ ເອກປເທ຺ຍິ ອປເຣຕຕ຺ຕ຺ວາ ນາຍ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ຈຕູຫິ ມຫາຣາເຊຫິ ສໍວິທຫິຕໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸເທ຺ຘນ ອານຸຎ຺ຎາສິຕໍ ຝິເຕຍ຺ຍາ ສຄ຺ຄີຕິເຍາ ອາຣູຬ຺ຫໍ ປກຕິອາຏານາຏິຍສຸຕ຺ຕເມວ ຘາເຣຕຸໍ ສຄ຺ຄາຍິຕຸໍ ຍຸຕ຺ຕໍ, ນ ກເຈຕາ ອການິຕໍ ຝິເຕຍ຺ຍາ ສຄ຺ຄີຕິເຍາ ອນາຣູຬ຺ຫໍ ມິສ຺ສກສຸຕ຺ຕໍ.

ທີຆນິກາຍຏ຺ຐກຖາຍໍ (ທີ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໓.໒໗໗) ອາຄຕໍ ອິທໍ ອາຏານາຏິຍປຣິຕ຺ຕປຣິກມ຺ມໍ ປນ ປກຕິສຄ຺ຄາຍນຈານກາເລ ສຄ຺ຄາຍ ອຏ຺ຐກຖາຈຣິເຍຫິ ນ ວຸຕ຺ຕໍ, ອຖ ເຂົາ ຄຫຏ຺ເຐ ຈາ ປຏ຺ຐິຕໍ ຈາ ອມນຸສ຺ເສຫິ ຄຫິຕການເລ ເຍາຈາປນຕ຺ຕາຍ ເລາກິເຍຫິ ມຕ຺ຕໍ ຈິຍ ກໍຫາຕໍ ສຄ຺ຄາຍ ວຸຕ຺ຕໍ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ຫິ ເຕຕ຺ຖ “ອມນຸສ຺ສຄຫິຕເກາ ຕໍ ເກາ ຕາເຍາສີຕິ ປຸຈ຺ຉິຕເພ຺ພາ”ຕິອາທິ (ທີ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໓.໒໗໗).

ອາຏານາຏິຍາ ຣກ຺ຂາ ຈ ນາຍ ນ ສກລສຸຕ຺ຕໍ, ອຖ ເຂົາ “ວິປສ຺ສິສ຺ສ ຈ ນເມຕ຺ຖູ”ຕິ ປທໍ ອາທິ ກຕ຺ວາ ຈຕຸນ຺ນໍ ມຫາຣາຊານໍ ຈເຣສ ຈຕ຺ຕາໂລກ຺ເຕ ອາຄຕໍ “ອິທໍ ຈຕ຺ຖາຍ ເກາຕມໍ”ນ຺ຕິ ປທໍ ປຣິເຍາສານໍ ກຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕສຸຕ຺ຕກເທສເຍວ. ກຕໍ ຈິຎ຺ຎາຍຕີຕິ ເຈ? “ອຖ ເຂົາ ເວສ຺ສວເຓາ ມຫາຣາຊາ ຠຄວເຕາ ອທິວາເສນໍ ວິທິຕ຺ວາ ພຸທ຺ທໍ ອາຏານາຏິຍໍ ຣກ຺ຂໍ ອຠາສີ”ຕິ ອາຣຠິຕ຺ວາ ຍເທາ ເຣາຈຸຕ຺ຕສຸຕ຺ຕກເທສສ຺ສ ອເຘາສາເນ “ອຍໍ ເຂົາ ມາຣິສ ອາຏານາຏິຍາ ຣກ຺ຂາ”ຕິ ນິຄ຺ຄາມິຕຕ຺ຕາ. ຕສ຺ມາ ຍທາ ນາຍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫເຍ຺ຍາ ອຕ຺ຕເນາ ກລ຺ປ ປິລຸຕ຺ຕໍ ຍະຕ຺ຕານໍ ທລ຺ຫຍຕ຺ວາ ກເຣາຕິ, ອທ຺ທ ອຕ຺ຕເນາ ຄຫິຕມນຸສ຺ສໍ ເຍາຈາປເຕ຺ຕານໍ ອມນຸສ຺ສາ ປຕຸຍຕ຺ວາ ໂສຕິ ຕທາ ໂສຕິ ເຍາຈາປເຕໍ ອາຣທ຺ຘການເລ ຠິກ຺ຂຸ ປຣິສ຺ສຍິຕຸໍກາໂມ ຕດ຺ຕິ ອາຏານາຏິຍປຣິຕ຺ຕປຣິກມ຺ມໍ ອຏ຺ຐກຖາຈຣິເຍຫິ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ອຍໍ ປຣິຕ຺ຕກເຣາຈິຕິຕ຺ຖຍກຖາລຄ຺ຄາເຣາ.

໑໐. ອຄາເຍຕ຺ວາ ປິຓ຺ຑປາເຕາຕິ (ວິ. ຈິ. ທີ. ໑.໑໙໕) ເອຕ຺ຖ ອເຍສິຍິຕ຺ວາຕິ ອາຍເຕ຺ວາ, ນ ອາຍເຕ຺ວາ ອຄາເຍຕ຺ວາ. ປິຓ຺ໂຑ ປິຓ຺ໂຑ ຫຸຕ຺ວາ ປຕຕີຕິ ປິຓ຺ຑປາເຕາ. ອຄາເຍຕ຺ວາ ຈ ເສາ ປິຓ຺ຑປາເຕາ ຈາຕິ ຕຖາ, ອຄ຺ຄຫິຕອຄ຺ຄາ, ອປຣິກຸຕ຺ຕາ ປິຓ຺ຑປາເຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ສເຈປິ ກຫາປຓຄ຺ຄຄເກາ ເຫາຕີຕິ ທາຍິກາ ຄາຍເກຫິ ພາຫຸສ຺ສຸຕເກນ ສມ຺ມາເທຕ຺ວາ ສກ຺ກັຈ຺ຈໍ ທັກ຺ຂິເຓຍ຺ຍໍ ຘີເປຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ “ສຄ຺ຄາເທຍ຺ຍະທິປາຕໍ ນຕ຺ຖີ”ຕິ, ເອຕ຺ຖ ສກ຺ກັຈ຺ຈໍ ສຄ຺ຄາຍ ທັກ຺ຂິ ມຫຄ຺ຄສ຺ສກາຊົມປິ ມານາປິຕ຺ວາ ສຄ຺ຄາເທຍ຺ຍະທິປາຕໍ ນາຍ ນ ເຫາຕິ, ປເກາຈ ອປ຺ປຄ຺ຄສ຺ສກາຊົມປິ ອຘິປ຺ປາເຍາ.

យាតាឌិបញ្ញាកំយេច ចត្វា កេសដ្ឋករេលោ ចិឃ អបទេសយ្យិ ឌសត្តុំ ឌាតុំ ចដ្តីតិ អចុត្តត្តា អន្ញោសំ ទោតតកាតយ្យិ បេសេត្វា ឌាតុំ ត ចដ្តីតិ សិទ្ធំ, “ចិហាទំ សយ្យត្តស្ស បត ឃស្ស កស្សចិ អាកត្តកស្ស ចា”ឡាច្ចាឌិចក្លយាតត្តា ចិហាទំ សយ្យត្តាតំ ទោតតកាតយ្យិ អាកត្តកសាយញ្ញាត ឌាតុំ ចដ្តីតិ ច៍ ឆាលេកតិ សឈ្លិទ្រក កំសាឌិយេឃ ឆាលេក៍ បេត្តាបិ ៤ត្វ សក្កឃ្យតិ៍ ត ចដ្តីតិ ឡាយិតា ទុក្កដត្តិ ឌស្សតិ៍ ឌាយទិកេចាទស្សាតិ ទដ្ឋិ បេត្វត្តស្ស បិកដេចាទស្ស៍ អឌឹឃយាតេបិ “ត ចេត្តិ”តិ កជ្ឈត្តិតិ សយ្ឋត្វា៍

អាយិសស្ស ឆយ្ហស្ស ច អលិកេត អត្តេតា បទស្ស ច អត្តេទ សយ្ហចត្តស្ស លិទ្ធស្ស ចិចទស្ស បដិសត្វទលំ បិឌហតំ បដិសត្វាទេទា៍ សោ បត ឆយ្ហាយិសចសេត ទុចិឆោ៍ តត្វ អាយិសបដិសត្វាទំ សត្ថាឃ “កស្ស កាតញ្ញា, កស្ស ត កាតញ្ញា”តិ ចុត្តំ៍ អាកត្តកស្ស ចា...បេ... កាតញ្ញាយេចាតិ ចុត្តយត្វំ បិកដំ កាតុំ “អាកត្តកំ តាចា”តិអាឌិយាហ៍ លឹលបទិញ្ញាឃត្តិ ឡាយិតា អកតិកាចំ កទ្រលាដ្ឋាតតញ្ញា ឌស្សតិ៍ តេត ច តញ្ញិស្ទាតំ សយិទ្ធាតំ អាកត្តកត្តបិ ឌាតុំ ត ចដ្តីតិ សិទ្ធំ ហោតិ៍ “អបច្ចាសឹសត្តតា”តិ ចត្វា បច្ចាសឹសតប្បកាទំ ឌស្សតុំ “យតុស្សា តាយា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ អតត្រញ្ញាតាតំ បត អបច្ចាសឹសត្តតបិ ឌាតុំ ត ចដ្តីតិ សទ្ធាឌឃ្យចិតិបិតត្តា, បច្ចាសាឃ បត សតិ កុលទ្វសតយ្យិ ហោតិ៍ ឡ្ញាសេត្វាតិ សយត្តតា តិឃោឌតំ ចិលុយ្យត្ត យតុស្ស បលិបេត្វា៍ ចទេបិត្វកចិត្តត្វទលត្តិ អតតកប្បកាទំ ឡាត្វិបុទិសាឌិស្តត្តយទ្វបចិចិត្តំ អត្វទលំ៍ អឃំ បដិសត្វាទចិតិច្ឆឃកឆាលក្កាទេទា៍

ឡាតិ ចិតឃសក្កហសំចណ្ហតាក្ខទោ ចិតឃាលក្កានេ

កេសដ្ឋាឌិចិតិច្ឆឃកឆាលក្កានេទា តាឃ

តតិយោ បទិច្ឆេឆោ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣` ចិញ្ញាត្តិចិតិទ្ធយកថា

១៧` ឲច៌ ខេមប្ព្ហាឌិចិតិទ្ធយំ កេឆ្វា ព្ទកាតិ ចិញ្ញាត្តិចិតិទ្ធយំ កេឆតុំ “ចិញ្ញាត្តីតិ ឃាចតា”តិអាឌិយាហ` តត្វ ចិញ្ញាបតា ចិញ្ញាត្តិ, “ព្ទយិតា តេតា អតេ្វា”តិ ចិញ្ញាបតា, ឃាចតាតិ ចុត្តំ ហោតិ` តេតាហ “ចិញ្ញាត្តីតិ ឃាចតា”តិ` តេ(ត ចិញ្ញាត្តិយំ អយំ យឃា ចក្លុយាតោ ចិតិទ្ធយោ ចេឌិតព្ពោតិ ឃោឌតា` ម្ទុលតេ្ហ្ជាឃាតិ (ចិ` ចិ` ឌី` ១`ឲ្យ៣៦) បរមត្ថកាចតោ យោតេ្វា អត្តតោ ឲច មត្ថកេរលចមេក` ឲច៌ ឃាចតោ អព្ញាតកចិញ្ញាត្តិក្ខេព្ទោច កាយបដិក្ខហក្ខព្ទា ហោតិ “កាយិកាយបដិក្ខហលា បឌិចិរតោ (ឌី` តិ` ១`១០, ១៨៣) ហោតី”តិ ចចត៌ តិស្សាឃ អដ្ឋកថាយំ បដិក្លិត្តត្តា` ញាតកបចារិតដ្ឋាគតោ បត ការំ ម្ទុលតេ្ហ្ជាឃ ឃាចត្ថស្ស មាឌិឃតចមេតច ក្ខព្ទ៌` មកកយុត្តិ បិលាចឆកយុំ` ព្ទកព្ទា បិលាតិបិតកាយបរិហារាឃ ចុត្តំ, ត ចិញ្ញាត្តិបរិហារាឃ` អតិឃយេត្វាបិ ត ឃាចិតព្ពាតិ មាឃីចិកស្សតត្វំ ចុត្តំ, មុទ្ធចិត្តេត បត ហត្វកយុំ ឃាចត្ថស្ស អាបត្តិ តាយ តត្វិ` ឃឌិទ្ធក៌ ការរេបតុំ ចដ្ឋតីតិ “ហត្វកយុំ ឃាចាយិ, តេឆា”តិអាឌិតា អឃាចិត្វាបិ ចដ្ឋតិ, មកិច្ចបមុតយ្យិ ឲច៌ ការរេបត្ថស្ស ចិញ្ញាត្តិ តត្វិ ឲច, មាឃីចិកស្សតត្វំ បត ចិកឌិត្វា ចុត្តំ`

មព្ពកប្បិយកាចឌីបតត្វិត្តិ មព្ពមោ កប្បិយកាចកស្សតត្វិ` ម្ទុលំ តេឆាតិ ចត្តុំ ចដ្ឋតីតិ “ម្ទុលំ កស្សាយា”តិ បចេយំ ចុត្តត្តា ចិញ្ញាត្តិ ចា “ម្ទុល”ត្តិ ចចតស្ស កប្បិយាកប្បិយចត្វុមាយព្ញាចចតត្វា អកប្បិយចចត៌ ចា តិដ្ឋិតកតិកិច្ចាត៌ កាបតតោ អកប្បិយចត្វុមាឌិឃត៌ ចា ត ហោតីតិ កត្វា ចុត្តំ` ម្ទុលតេ្ហ្ជាឃ ចាតិ ព្ទកំ ព្ទឆ ឆយ្ទាឌីត៌ កាយិកាមាឌិកាចាកាចតោ ចុត្តំ` អតព្ហាចុត្វកត្តិ អបរិក្ខហិតំ, អស្សាយិកត្តិ អតេ្វា`

១៩`ត តេចលព្ទា...បេ... ឌីចរាឌីតិ ការរេបតុការយតាតិអាឌីមុ ឌីចរំ ការរេបតុកាយស្ស អព្ញាតកអប្យចារិតតត្ថចាតេឃហិ ហត្វកយុឃាចតចមេត ចាឃាបតេ ចិញ្ញាត្តិបច្ចឃា ក្ខព្ទ៌ការេចបិ ឌីចរចាឃាបតមិក្លាបតេត ឃឆារេហ៌ បិឌិត្តិឃក្ខព្ទ៌តិ ហោត្តីតិ ចេឌិតព្វា` អកប្បិយកហាបលាឌិ ត កាតព្ពត្តិ កប្បិយមុតេចត លទ្ធយ្យិ តត្វ កយុករលត្វាឃ ព្ទយស្ស កហាបលំ តេហីតិ ចត្វា “កាតុំ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ` បុតព្ព កតកយុស្ស កាបតេ កិច្ចាបិ តោតមា ត ឌិស្សតិ, តថាបិ អមារុប្បយេចាតិ ចតត្តិ` កតកយុត្វាឃបិ កប្បិយចោហារេត បរិឃាឃតោ កតំ កាតបត្ថស្ស តត្វិ តោតមា, មារត្វឌីបតិយំ (មារត្វ` ឌី` ១`ឲ្យ៣៦) បត “អកប្បិយកហាបលាឌិ ត កាតព្ពត្តិ កិច្ចាបិ អកប្បិយកហាបលាឌិ អមាឌិឃត្តេត កប្បិយចោហារតោ កាតុំ ចដ្ឋតិ, តថាបិ មារុប្បំ ត ហោតិ, យតុស្សា ច ឲតស្ស មត្ថក៌ កិច្ចិ អត្វីតិ ចិតេហតេតព្ពំ យញ្ញាត្តីតិ អកប្បិយកហាបលាឌិកាត៌ បដិក្លិត្ត”ត្តិ ចុត្តំ` តតេឆច បិតេចត្វាតិ ហត្វកយុចមេតច បិតេចត្វា` “កិំ កតេ្ត”តិ ឲត្តតេកបិ បុច្ឆិតេ ឃកត្វាឃ បចិតេ្ដា, តំ កេឆតុំ លកតិ បុច្ឆិតបញ្ញត្តា`

១៩`ចត្តត្តិ ចារិត្តំ, អាបត្តិ បត ត ហោតីតិ អធិប្បាយោ` កប្បិយំ ការរេបត្វា បដិក្ខេហតព្ពាតីតិ មាលាឃ យក្លិកពីឌតេត បណ្ណាឌិលេចេ ពីឌកាយកោបតស្ស តេច តត្វ លក្ខេឌាឌិអប្យដិក្ខហិតកស្ស ច បរិហារត្វាឃ ចុត្តំ, តក្មុឃាមក្ខាឃ អមតិ តថា អការលោ តោតមា តត្វិ` មារត្វឌីបតិយំ (មារត្វ` ឌី` ១`ឲ្យ៣៦) បត “កប្បិយំ ការរេបត្វា បដិក្ខេហតព្ពាតីតិ មាលាឃ លក្ខេឌម្ពុំ បតេ្ត

បតិតេបិ សាខំ លិក្ខិត្វា លាខិត្យកាយតាយបិ សតិ ស្ុលបរិភោគត្វំ ចុត្ត”ន្តិ ចុត្តំ. តនិយាឌីសុ ឋ្ភេកស្ស អបរិក្កហិតត្តា “អាហរាតិ ចត្តំ ចជ្ជតី”តិ ចុត្តំ. ភេហរេតា...បេ... នេច ចជ្ជតីតិ បរិក្កហិតុកេកត្តា ចិន្នាតុិយា ទុក្កដំ ហោតីតិ អធិប្បាយោ. “ន អាហដំ បរិក្ខិត្ត”ន្តិ ចចនតោ ចិន្នាតុិយា អាបត្តិ ទុក្កដំ ទេសេត្វាបិ តំ ចត្តំ បរិក្ខិត្តស្ស បរិភោគេ បរិភោគេ ទុក្កដមេច, បន្នាត្តិ៍បិ សហធម្មិកានំ ន ចជ្ជតិ.

“អលជ្ជីហិ បន កិច្ចហិ ចា សាយលោហេហិ ចា ហត្ថកម្មំ ន កាទេតព្ពា”ន្តិ សាមន្នោតោ ចុត្តត្តា អត្តនោ អត្ថាយ យំ កិញ្ចិ ហត្ថកម្មំ កាទេតុំ ន ចជ្ជតិ. យំ បន អលជ្ជី និចាទិយមានោបិ ចីឌនានិ ករោតិ, តត្ថ ទោសោ នត្ថិ, ចេតិយកម្មានិ បន ចេហិ ការាបេតុំ ចជ្ជតីតិ ចិមតិចិនោទនិយំ (ចិ. ចិ. ដី. ១.៦៣៧) ចុត្តំ. សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ៦.៦៣៧) បន “អលជ្ជីហិ...បេ... ន កាទេតព្ពន្តិ ឥទំ ឋ្ភត្តទិកប្បានិការត្តា អនុលោហលាមំ សន្ធាយ ចុត្តំ, ឥាហិរបរិភោគេសុ បន អលជ្ជីហិបិ ហត្ថកម្មំ កាទេតុំ ចជ្ជតី”តិ ចុត្តំ. ចត្ថ ច “អលជ្ជីហិ សាយលោហេហី”តិ ចុត្តត្តា “សញ្ចិច្ច អាបត្តិំ អាបជ្ជតី”តិ (បរិ. ៦៤៥) អលជ្ជិលក្ខណំ ឋ្ភក្កដ្ឋចសេន ឋ្បសម្បន្នេ្ត បដិច្ច ឋ្បលក្ខណតោ ចុត្តន្តិ តំលក្ខណចិរហិតានំ សាយលោហាទីនំ លិក្កទេ្ថនកោ(តាកុបរិយោសានានំ កិច្ចបដិន្នានំ ចុឃ្ឃឹលិកម្បិ សាធារណចសេន អលជ្ជិលក្ខណំ យធាធាឌិតបដិបត្តិយា អតិដ្ឋនមេចាតិ ករេហតព្ពំ.

៦៣. កោលំបន...បេ... អាហរាបេត្តស្ស ទុក្កដន្តិ ចិន្នាតុិក្កលោ ចិន្នាតុិបច្ចយា, បដិលិកក្កលោ កោលានំ សាខិយនបច្ចយា ច ទុក្កដំ. កោលាទិក្កអត្តនោ អត្ថាយ អចិន្នាតុិយា លទ្ធម្បិ សាទិតុំ ន ចជ្ជតិ “ហត្ថិកចាស្សចឲអចបដិក្កហណា បដិចិរតោ ហោតី”តិ (ឌី. និ. ១. ១០, ១៩៣) ចុត្តត្តា. តេនេចាហ “ចាតាតកបចារិតជ្ជានេតាបិ មូលច្ឆេជ្ជាយ យាចិតុំ ន ចជ្ជតី”តិ. ចត្ថ ច ចិន្នាតុិទុក្កដាការចេបិ អកប្បិយចត្ថុយាចនេនបិ បដិក្កហណេបិ ទុក្កដមេច. ទក្ខិត្វាតិ ចោរាទិឋ្បទ្ទចតោ ទក្ខិត្វា. ជក្កិត្វាតិ តិណអគ្គាទីហិ បេរិសេត្វា. ន សម្បដិច្ឆិតព្ពន្តិ អត្តនោ អត្ថាយ កោសាខិយនស្ស បដិក្ខិត្តត្តា ចុត្តំ.

៦៤. ចាតាតកបចារិតដ្ឋានេ បន ចជ្ជតីតិ សកដស្ស សម្បដិច្ឆិតព្ពត្តា មូលច្ឆេជ្ជចសេន យាចិតុំ ចជ្ជតិ. តាចកាលិកំ ចជ្ជតីតិ ឋ្ភយត្ថាបិ ចជ្ជតីតិ អត្ថោតិ ចិមតិចិនោទនិយំ (ចិ. ចិ. ដី. ១.៦៣៧) ចុត្តំ. សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ៦.៦៣៧) បន “សកដំ ទេថាតិ...បេ... ន ចជ្ជតីតិ មូលច្ឆេជ្ជចសេន សកដំ ទេថាតិ ចត្តុំ ន ចជ្ជតិ. តាចកាលិកំ ចជ្ជតីតិ តាចកាលិកំ កត្វា សព្ពត្ថ យាចិតុំ ចជ្ជតី”តិ ចុត្តំ. ចាសិអាទីនិ បុក្កលិកានិបិ ចជ្ជន្តីតិ អាហ “ចុស ភណ្ឌោ ចាសី”តិអាទិ. ចល្លិអាទីសុ ច បរបរិក្កហិតេសុ ចុស ភណ្ឌោតិ ចោរោតព្ពំ. ករុកភណ្ឌប្បហោនកេសុយេចាតិ ឥទំ ចិន្នាតុិ សន្ធាយ ចុត្តំ, អនិត្តាទានេ បន តិណសលាកំ ឋ្បាទាយ បរបរិក្កហិតំ ថេយ្យចិត្តេន កណ្ហតោ អចហារោ ចុច, កណ្ហប្បេត្ត កាទេតព្ពោ. ចល្លិអាទីសូតិ ចត្ថ អាទិ-សទ្ទេន បិឲ្ចត្ថអាកតានំ ចេឲ្យុឋ្យុជ្ជាបព្ពជតិណយត្តិកានំ សង្កហោ ទដ្ឋព្ពោ. តត្ថ ច យស្មិំ បទេសេ ហរិតាលជាតិហិង្គុលិកាទិ អប្បកម្បិ មហគ្ឃំ ហោតិ, តត្ថ តំ តាលបក្កប្បមាណតោ ឋ្ភានម្បិ ករុកណ្ហមេច, ចិន្នាបេតុំ ន ចជ្ជតិ.

៦៥. សាតិ ចិន្នាតុិ. បរិកចាទីសុ “សេនាសនំ សង្ឃាដ”ន្តិអាទិនា បរិយាយេន កចនំ បរិកថា នាម. ឋ្ជុកមេច អកចេត្វា “កិច្ចំ កិ

បាសាទោ ន វដ្ដតី”តិអាទិនា អធិប្បាយោ យថា វិភូតោ ហោតិ, ឯវំ កថនំ ឱភាសោ នាម។ សេនាសនាទិអត្ថំ ភូមិបរិកម្មាទិករណវសេន បច្ចយុប្បាទាយ និមិត្តករណំ និមិត្តកម្មំ នាម។ តីសុ បច្ចយេសុ វិញ្ញត្តិអាទយោ ទស្សិតា, គិលានបច្ចយេ បន កថន្តិ អាហ “គិលានបច្ចយេ បនា”តិអាទិ។ តថា ឧប្បន្នំ បន ភេសជ្ជំ រោគេ វូបសន្តេ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ, ន វដ្ដតីតិ? តត្ថ វិនយធរា “ភគវតា រោគសីសេន បរិភោគស្ស ទ្វារំ ទិន្នំ, តស្មា អរោគកាលេបិ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ, អាបត្តិ ន ហោតី”តិ វទន្តិ, សុត្តន្តិកា បន “កិច្ចាបិ អាបត្តិ ន ហោតិ, អាជីវំ បន កោបេតិ, តស្មា សល្លេខបដិបត្តិយំ ឋិតស្ស ន វដ្ដតិ, សល្លេខំ កោបេតី”តិ វទន្តីតិ។

ឥតិ វិនយសង្គហវណ្ណនាភូតេ វិនយាលង្ការេ

វិញ្ញត្តិវិនិច្ឆយកថាលង្ការោ នាម

ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

តេសំយេវ ទ្វិន្នន្តិ កុលសង្គហបរិភោគានំ. ទុក្កដន្តិ កុលសង្គហត្ថាយ សយំ និដ្ឋានេ, កប្បិយវោហារេន វា អកប្បិយវោហារេន វា និដ្ឋាបនេ ទុក្កដំ, បរិភោគត្ថាយ សយំ និដ្ឋានេ, អកប្បិយវោហារេន និដ្ឋាបនេ ច ទុក្កដំ. បយោគពហុលតាយាតិ សយំ ករណេ, កាយបយោគស្ស ការាបនេ វចីបយោគស្ស ពហុត្តេន. អាបត្តិពហុលតា វេទិតព្វាតិ ឯត្ថ សយំ និដ្ឋានេ ធារាបច្ឆេទគណនាយ អាបត្តិគណនា វេទិតព្វា. និដ្ឋាបនេ បន បុនប្បុនំ អាណាបេន្តស្ស វាចាយ វាចាយ អាបត្តិ, សកិំ អាណត្តស្ស ពហុនិដ្ឋានេ ឯកាវ.

ឆិន្ទនេ ទុក្កដបាចិត្តិយានីតិ កុលសង្គហបច្ចយា ទុក្កដំ, ភូតគាមបាតព្យតាយ បាចិត្តិយំ. អញ្ញត្ថាតិ វត្ថុបូជាទិអត្ថាយ ឆិន្ទនេ. សកិំ អាណត្តោតិ អកប្បិយវោហារេន អាណត្តោ. បាចិត្តិយមេវាតិ អកប្បិយវោហារេន អាណត្តត្តា ភូតគាមសិក្ខាបទេន (បាចិ. ៩០-៩១) បាចិត្តិយំ. កប្បិយវចនេន បន វត្ថុបូជាទិអត្ថាយ ឆិន្ទាបេន្តស្ស អនាបត្តិយេវ.

២១. គន្ថេន និព្វត្តំ ទាមំ គន្ថិមំ. ឯស នយោ សេសេសុបិ. ន វដ្ដតីតិ កុលសង្គហត្ថាយ, វត្ថុបូជាទិអត្ថាយ វា វុត្តនយេន ករោន្តស្ស ការាបេន្តស្ស ច ទុក្កដន្តិ អត្ថោ. វដ្ដតីតិ វត្ថុបូជាទិអត្ថាយ វដ្ដតិ, កុលសង្គហត្ថាយ បន កប្បិយវោហារេន ការាបេន្តស្សបិ ទុក្កដមេវ. បុរិមនយេនេវាតិ “ភិក្ខុស្ស វា”តិអាទិនា វុត្តនយេន. ធម្មាសនវិតានេ ពន្ធកណ្ដកេសុ បុប្ផានិ វិនិវិជ្ឈិត្វា ឋបេន្តីតិ សម្ពន្ធោ. ឧបរូបរិ វិជ្ឈិត្វា ឆត្តសទិសំ កត្វា អាវុណន្តោ “ឆត្តាតិឆត្តំ វិយា”តិ វុត្តំ. “កទលិក្ខន្ធម្ហី”តិអាទិនា វុត្តំ សព្ពមេវ សន្ធាយ “តំ អតិឆត្តអាទិកមេវា”តិ វុត្តំ, សព្ពត្ថ ករណេ, អកប្បិយវោហារេន ការាបនេ ច ទុក្កដមេវាតិ អត្ថោ. បុប្ផវិជ្ឈនត្ថំ កណ្ដកម្បិ ពន្ធិតុំ ន វដ្ដតីតិ ឥមស្ស ឧបលក្ខណត្តា បុប្ផទាមលម្ពកាទិអត្ថាយ រជ្ជុពន្ធនាទិបិ ន វដ្ដតីតិ កេចិ វទន្តិ. អញ្ញេ បន “បុប្ផវិជ្ឈនត្ថំ កណ្ដកម្បិ វិសេសិតត្តា តទត្ថំ កណ្ដកមេវ ពន្ធិតុំ ន វដ្ដតិ, តស្មា អដ្ឋកថាបមាណតោ”តិ វទន្តិ, វីមំសិត្វា គហេតព្វំ. បុប្ផបដិច្ឆកំ នាម ទន្តាទីហិ កតំ បុប្ផាធានំ. ឯតម្បិ នាគទន្តកម្បិ សលិង្គមេវ គហេតព្វំ. អសោកបិណ្ឌិយាតិ អសោកសាខានំ, បុប្ផានំ វា សមូហេ. សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ២.៤៣១) បន “អសោកបិណ្ឌិយាតិ អសោកបុប្ផមញ្ជរិកាយា”តិ វុត្តំ. ធម្មរជ្ជុ នាម ចេតិយំ វា ពោធិំ វា បុប្ផប្បវេសនត្ថំ អាវិជ្ឈិត្វា ពន្ធរជ្ជុ. វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ១.៤៣១) បន “ធម្មរជ្ជុ នាម ចេតិយាទីនិ បរិក្ខិបិត្វា តេសញ្ច រជ្ជុយា ច អន្តរា បុប្ផប្បវេសនត្ថាយ ពន្ធរជ្ជុ. សិថិលវដ្ដិតាយ វា វដ្ដិយា អន្តរេ បុប្ផប្បវេសនត្ថាយ ឯវំ ពន្ធាតិបិ វទន្តី”តិ វុត្តំ.

មត្ថកាយន្តិ ធម្មាសនាទិមត្ថកេ បលម្ពកាយំ. តេសំយេវាតិ ឧប្បលិនីនំ ឯវ. វារេន វាតិ បុប្ផភាជនំ ចាលេត្វា បុនប្បុន ឯកាពទ្ធិតវារេន នខេន ច ឯកាពន្ធនេន. ឯតេន បុប្ផំ ពីជគាមសង្គហំ ន គច្ឆតិ បដ្ឋាសុ ពីជេសុ អបវិទ្ធត្តា បណ្ណំ វិយ, តស្មា កប្បិយំ អការាបេត្វាបិ វិកោបនេ ទោសោ នត្ថិ. យស្មា ឆិន្នស្សបិ មកុឡស្ស វិកាសនំ, តម្បិ អតិតរុណស្ស អភាវា វុឌ្ឍិលក្ខណំ ន ហោតិ, បរិណតស្ស បន មកុឡស្ស បត្តានំ សិនេហបរិយាទានំ កតេ វិសុំការោ ឯវ វិការោ, តេនេវ ឆិន្នមកុឡស្ស វិការោ អច្ឆិន្នមកុឡវិការតោ បរិហីនោ, មិលាតតិយុត្តោ វា ជីយ្យតិ. យស្មា មិលាតស្ស ឧទកសញ្ញោគេ អមិលាតតាបជ្ជនំ, តម្បិ តម្ពូលបណ្ណាទីសុ សមានំ វុឌ្ឍិលក្ខណំ ន ហោតិ. បិញ្ញអដ្ឋកថាសុ ច ន កត្ថចិ បុប្ផានំ កប្បិយករណំ អាគតំ, តស្មា បុប្ផំ សព្ពថា អពីជមេវាតិ វិញ្ញាយតិ, វីមំសិត្វា គហេតព្វំ.

“ປຣິຕ຺ຕເກ ຈິຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປຸປ຺ຜໍ ປຣິຕ຺ຕເກ ຈາ ປຣິຕ຺ຕກສທິສໍ ປເຕ຺ຕ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ຈີວເຣ ຈາ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ວນ຺ທຕີຕິ ສິທ຺ທໍ ສາຣຕ຺ຖທີປນິຍໍ (ສາຣຕ຺ຖ° ຏີ° ໑:໓໑໑) ປນ “ຫເຕ຺ຖ ຜປິຕກາສາວສ຺ສາຕິ ຫເຕ຺ຖ ຜປິຕສຸວ຺ວາງ ສຕ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ ຕຈີປາຕຈາຕາທິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາ ກເຈຍ຺ຍໍ ຖປິກາ ຈ ອຍ຺ຍາຍປິ ຕາທິສໍ ກາສາຈໍ ຈາ ຈຕ຺ຕໍ ຈາ ວຸຕ຺ຕກເຍນ ທຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ປຸປ຺ຜານິ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ວນ຺ທຕີຕິ ສິທ຺ທໍ ອໍສກຸຕ຺ຕິກປຣິຕ຺ຕເກ ປກ຺ຂິຕ຺ຕສທິສຕ຺ຕາ ເວທິຍໍ ກາຍ ນ ທາຕໍ, ຕສ຺ມາ ນິຈິຕທນ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖຣຕ຺ຖຣາ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາປິ ວນ຺ທຕີຕິ ວທນ຺ຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫຕ຺ຖາ ວຕ຺ວາ ປນ ທຕ຺ວາ ນວນ຺ທຕີຕິ ຣຸກ຺ຂາທີຫິ ທຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ປຸປ຺ຜເສຍ຺ຍ ປນ ອຕ຺ຖິກຕ຺ວາເກຫິ ທຕ຺ວາ ວນ຺ທຕິ ວຕ຺ຕ

ປຸປ຺ຜປເຕ ຈ ວຕ຺ຕນ຺ຕີຕິ ປຸປ຺ຜປຕໍ ກເຣາຕ຺ຕສ຺ສ ຈີວເຣາ ປຸປ຺ຜທາຍກສ຺ສ ຫທຍປຕ຺ຖຫທຍວເສນ ປຸຣໍ ສຕ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕິຣິຍເຕາ ຫຣໍ ປນ ຈາຍິໍ ກາຍ ເຫາຕິ, ນ ປຸຣິມໍ “ປຸຣິມວຕ຺ຕໍ ອຕິກ຺ກເມຕີ”ຕິ ສາມຍ຺ຍເຕາ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປຸຣິມໍ ປຸປ຺ຜໂກຕິ ສຸສາເນຕ຺ວາ ຈາ ອສຸສາເນຕ຺ວາ ຈາ ປຣິກ຺ຂິປນເວເຕນ ອຕິກ຺ກເມຕ຺ຕສ຺ສ ອາປຕ຺ຕິເຍວ ທຕ຺ວາ ວຕ຺ຕີຕິ ປຸປ຺ຜຣິຕາຍ ສຸຕ຺ຕາກເກາຕິຍາ ທຕ຺ວາ ວຕ຺ຕິ ວິກາເຣ ຫຣິຕ຺ວາ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາຕິ ຖາເນ ປຸເຣຕ຺ຕ ວຸຕ຺ຕເຈຕິຍາທິປຣິເກ຺ຂປໍ ປຸປ຺ຜປທກເຣາຕ຺ຕ ສຕ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ເຈຕິຍໍ ຈາ ເພາທິ ຈາ ປຣິກ຺ຂິປເຕ຺ຕນ ວິກາເຣ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປຸຣິມວຕ຺ຕໍ ສຍຍເຕ຺ຕ ອຍ຺ຍສ຺ສ ທາຕຸໍ, ເຕນປິ ວິກາເຣ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕເຜຈ ກາຕຸໍ ປຸປ຺ຜປຕໍ ກເຣາຕ຺ເຕນ ນ ຫຣິຕ຺ວາ ອຍ຺ຍສ຺ສ ທາຕຸໍ, ເຕນປິ ຕເຜຈ ກາຕຸໍ ສເຈປິ ເຖ຺ເວເຍຈ ກິລ຺ຖຸເກາສຸ ປເສ຺ສຸ ທຕ຺ວາ ປຣິຍາເຍນ ຫເຣຕ຺ຕິ, ວຕ຺ຕິເຍຈາຕິ ວທນ຺ຕິ

ປເຣຫິ ປຸຣິຕຕ຺ຕິ ທີຍເຕາ ປສາຣິຕໍ ຈາຍິຕຸຕ຺ຕິ ຕິຣິຍເຕາ ຫຣິຕໍ, ຕໍ ປນ ວິກາເຣປິ ນ ລພຕິ ປຸປ຺ຜານິ ຜເປເຕ຺ຕນາຕິ ອາຄຕ຺ຕາຕິ ປິກຕິກປຸປ຺ຜານິ ອຍ຺ຍາຍຍ຺ຍາ ສຸສາເນຕ຺ວາປິ ຜເປເຕ຺ຕນ ປຸປ຺ຜທາຍໍ ປນ ປຸຊນຕ຺ວາຍ ກຸຍິໍ ຜເປເຕ຺ຕນ ສຸສາເນຕ຺ວາ ຈາ ອສຸສາເນຕ຺ວາ ຈາ ທີຄຸລໍ ກຕ຺ວາ ຜເປຕຸໍ ນ ວຕ຺ຕີຕິ ວທນ຺ຕິ

໑໑: ຍທີກາຍຊລປ຺ປເກາຕິ ເຫຕ຺ຖາກາເກ ຍທີກາກາຣຍຸເຕ຺ຕາ, ທາຣຸຍທີກາກາເຣາ ຈາ ຊລປ຺ປເກາ ສາຣຕ຺ຖທີປນິຍໍ (ສາຣຕ຺ຖ° ຏີ° ໑: ໓໑໑) ປນ “ຍທີກາຍຊລປ຺ປເກາຕິ ອເຕ຺ຕ ຍທີກາກາຣຍຸເຕ຺ຕາ ຍຍກາຍຊລປ຺ປເກາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ວິມິຣຕ຺ຖທີປິກາຍໍ (ວິມິຣ° ຏີ° ປາຣາຊິກ ໓໑໑) ປນ “ຍທີກາຍຊລປ຺ປເກາຕິ ຍຍກາຍຊລປ຺ປເກາຕິ ລິຂິຕ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ວເກກໍ ປນ ທາຍໍ ກິລ຺ຖສຸຕ຺ຕເກາຕິຍາວ ທຕ຺ວາ ຊລປ຺ປິຕໍ ວຕ຺ຕິ, ປຸປ຺ຜທາຍທ຺ວຍໍ ສຍ຺ຍິຕກາເຍນປິ ກິລ຺ຖສຸຕ຺ຕເກາຕິຍາວ ສຸຕ຺ຕເກາຕິ ສຍ຺ຍິຕໍ ວຕ຺ຕິ ອທ຺ທຈນ຺ທາກາເຣນ ຍາລິກຸລປຣິເກ຺ຂປິຕິ ອທ຺ທຈນ຺ທາກາເຣນ ຍາລິກຸລສ຺ສ ປຸນປ຺ປຸຕໍ ຫຣລປນ຺ຖາຫຣລຈເຍນ ປຸເຣຕ຺ວາ ປຣິກ຺ຂິປນໍ, ເຕເນວ ຕໍ ປຸຣິເມ ປທິນ຺ນໍ, ຕສ຺ມາ ວຕຍິ ອທ຺ທຈນ຺ທາກາຣໍ ປຸນປ຺ປຸຕໍ ຫຣລປນ຺ຖາຫຣລຈເຍນ ປຸເຣຕໍ ນ ວຕ຺ຕິ ວກຈາຣໍ ປນ ອທ຺ທຈນ຺ທາກາຣກເຣລ ຍາລິກຸລໍ ຫຣິຕໍ ວຕ຺ຕີຕິ ວທນ຺ຕິ

ປຸປ຺ຜທາຍກເຣລຕ຺ຕິ ວຕ຺ຕ ສຸຕ຺ຕເກາຕິຍໍ ກເຫຕ຺ວາປິ ວເກາ ກາຕໍ ນ ວຕ຺ຕີຕິ ວທນ຺ຕິ ສຸຕ຺ຕມຍໍ ເກາລຸກໍ ກາຍ, ເກາລຸກລເຣາປຕ຺ຕທາຍາຕໍ ປຕິກ຺ຂິຕຕ຺ຕາ ເຈລິທີຫິ ກຕທາຍມ຺ປິ ນ ວຕ຺ຕິ ອກປ຺ປິຍາກຸເລາປຕ຺ຕາຕິ ວທນ຺ຕິ ປຣສຕ຺ຕກໍ ເທຕິ, ທຸກ຺ກເຕເຍວາຕິ ຈິສ຺ສາສກ຺ກາເຫນ ປຣສຕ຺ຕກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເທນ຺ຕິ ສຕ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ ທຸລ຺ລພຍນ຺ຕິ ວຕ຺ຕ ກລ຺ຍາເທຍ຺ຍມ຺ປິ ເຫາຕິ

໑໒: ຕນ຺ຕຸ ເວາ ຈຕ຺ຕຸປຸຊນຕ຺ວາຍາຕິ ຍາຕາປິຕຸນຍ຺ປິ ປຸປ຺ຜໍ ເທເນ຺ຕນ ຈຕ຺ຕຸປຸຊນຕ຺ວາເຍຈ ທາຕຸນ຺ຕິ ທເສ຺ສຕິ “ຍລ຺ລນຕ຺ວາຍ ປນ ສິຈລິກ຺ກາທີປຸຊນຕ຺ວາຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕກເຍຈ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ “ຖລໍ ຈິກ຺ກິລິຕ຺ວາ ທີຈິສ຺ສນ຺ຕີ”ຕິ ຍາຕາປິຕຸນໍ ຈຕ຺ຕິ, ເສສຍາຕກາໍ ຕາຈກາລິກເຍຈ ທາຕຸໍ

វុច្ចតិ។ កស្សចិបីតិ ញាតកស្ស វា អញ្ញាតកស្ស វា។ កស្សចិបិ ញាតិសាមណេរេហេវាតិ តេសំ គិហិបរិកម្មមោចនត្ថំ វុត្តំ។ ញាតកេតិ អញ្ញាតកា។ តេហិបិ សាមណេរេហិ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ វត្តសីសេន ហរិតព្ពំ។ បយុត្តានំ សាមណេរានំ ឧបដ្ឋាកានំ ទាតុំ វដ្ដតីតិ សង្ឃិកស្ស លិកស្ស ឧបជ្ឈាយស្សិមេ សាមណេរានម្បិ មត្តកព្ពា តេសម្បិ ឧបដ្ឋាកោ លព្ភតេវាតិ ករោ វុត្តំ។ ឧបជ្ឈាយកត្តំ ឧបដ្ឋាកានេតាបិ ឧបដ្ឋំ វត្តុឧបដ្ឋាកានស្សេតំ អនិច្ចន្តំ សាមណេរា…បេ… ធរេបត្តិតិ ឯត្ថ អនុក្កមនិកាបិតំ មន្ត្វា វុត្តំ។ សាទុត្តីបតិមំ បន “វស្សេក្កត អភានតិមំ មន្ត្វា វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ តត្ថាតិ មេក្កេ វា វេតិមក្កេណ វា។

១៣។ សាមណេរេហិ ទាបេតុំ ន លភតីតិ ឯត្ថ សាមណេរេហិ គិហិកម្មំ ការិតំ វិយ ហោតីតិ វុត្តំ, ន បន បុព្ពណ្ណំ ហោតីតិ សាមណេរានម្បិ ន វដ្ដតេវា វុត្តត្តា “បវារេវា”តិអាទិ។ ន ហិ តំ បុព្ពណ្ណំ ភាម សិមា។ មនិ ហិ តថា អាគតានំ តេសំ ទានំ បុព្ពណ្ណំ ភាម ករេយ្យ, សាមណេរេហិបិ ទាតុំ ន លព្ភេយ្យ។ បវារេវាតិ សាមណេរា បវារេវ។ មាគុកត្តានីតិ អាទាមាតិ ឯត្ថ កិច្ចំ អត្តាម មាគុកត្តានិយ្យាទនំ មន្ត្វា វុត្តត្តា “ន វដ្ដតី”តិ អវិសេសេន វុត្តំ។ អវិសេសេន វុត្តត្តិ ឯវំសតា សព្ពេសម្បិ ន វដ្ដតីតិ ទស្សេតិ។

១៤។ វុត្តនយេនេវាតិ “មាតាបិតូនំ តាវ ហរិត្វាបិ ហរាបេត្វាបិ បក្កោសិត្វាបិ បក្កោសាបេត្វាបិ ទាតុំ វដ្ដតិ, សេសញាតកានំ បក្កោសាបេត្វាវ មាតាបិតូនញ្ច ហរាបេន្តេន ញាតិសាមណេរេហេវ ហរាបេតព្ពំ។ ឯតរេ បន មនិ បវារេវ ឯត្តន្តិ, វដ្ដតី”តិ ឯវំ បុព្ពណ្ណេ វុត្តនយំ ផលទានេបិ អតិទិសតិ, តស្មា ផលម្បិ មាតាបិតូនំ ហរណហរាបនាទិនា ទាតុំ វដ្ដតិ, សេសញាតីនំ បក្កោសាបេត្វាវ។ ឯទានិ “មេមា ហរិត្វា វា ហរាបេត្វា វា…បេ… ឯស្សេវតាម ធនេតា វុល្លន្តុម”ន្តិ (បារា॰ អដ្ឋ॰ ១.១៨៥-១៨៦) ឯវំ បុព្ពណ្ណេ វុត្តនយំ ផលទានេ សង្គិបិត្វា ទស្សេន្តោ “គិលានបច្ចត្ថាម បន”តិអាទិមាហ។ ចីវរបរិព្ពយាទត្តិ អាគន្តុកេ មន្ត្វា វុត្តំ។ ផលបរិច្ឆេទេនាតិ “ឧត្តកានិ ផលានិ ទាតព្ពានី”តិ ឧទំ ផលបរិច្ឆេទេន វា។ រុក្ខបរិច្ឆេទេន វាតិ “ឯតេហិ រុក្ខេហិ ទាតព្ពានី”តិ ឧទំ រុក្ខបរិច្ឆេទេន វា។ បរិច្ឆិន្នេសុបិ បន រុក្ខេសុ “ឯតេ ផលានិ សុន្ទរានិ, ឯតោ គណ្ហថា”តិ វទន្តេន គិលានបច្ចយោ កតោ ភាម ហោតីតិ អាហ “ឧទំ បន ន វត្តព្ព”ន្តិ។ រុក្ខច្ឆល្លីតិ រុក្ខត្តចោ, សា “ភាជនីយភណ្ឌ”ន្តិ វុត្តា។ វុត្តនយេនាតិ បុព្ពផលេសុ វុត្តនយេន គិលានបច្ចយោ ហោតីតិ ទស្សេតិ។

១៥។ តេសំ តេសំ គិហីនំ ការមត្ថរេសុត្តាទីសុ សាមន្តបដិសាមន្តហត្ថេ ឥស្សរបរតិមំ។ តេនាហ “គិហីនំ ទុតេយ្យំ សាមន្តហត្ថកម្ម”ន្តិ។ ទុតស្ស កម្មំ ទុតេយ្យំ។ បមាណំ សាមន្តំ អក្កេហត្វាបិ…បេ… បទេ បទេ ទុក្កដន្តិ ឯត្ថ “តស្ស សាមន្តំ អាទរោចេស្សាមី”តិ ឯទិត្វា អភិប្បាយេន គមនំ មន្ត្វា វុត្តំ។ តស្ស បន សាមន្តំ បដិក្ខិបិត្វា បមេន ការុញ្ញេន ធនេតា គន្ត្វា អត្តនោ បតិរូបំ សាមន្តំ អារោចេតិ, អនាបត្តិ។ គិហីនញ្ហិ កប្បិយសាមន្តំ ហរិតុំ ចដ្ដតីតិ មន្ត្វា ឯត្ថ អត្ថិ គិលានបច្ចយោហិតីតិ បុព្ពណ្ណានំ ផលានំ ធ្វណ្ណានំ មត្តិកានំ ទន្តកដ្ឋានំ វេឡុទានំ បណ្ណានំ ទុតេយ្យមហិតត្តិ ឯត្ថេហិ មនោទុត្តកំ បញ្ញាមតិមកម្មុការេតាតិ គិលានបច្ចយោ ទេតិ បញ្ញាមតិមកម្មោ។

ឲ្យសិ៍សេក្លក្នុមិឃំ ចាតិ ព្ចមិភា ឥសាភក្នុមិឃ្យិ សង្កញ្ជាតិ៍ ពិស្លុំ ចិះចកាភត្តិ កាឃចិទ្ទិត្តាបឆិចិះចកក្នុតាភ៌ ពិស្លុំ ចិះចកាភ៌៍ បិល្ហាឃ ឆរណាឃ្យ កោះភបរិះឃាឃាភត្តា ចុត្តិ “ឃាច កោះភបរិះឃាឃាភ”ត្តិ៍ កុត្ថា អាកច្ឆត្តឃ្យបិ បុភ ចុត្តភះឃះភច បលិឆាឃ ឌិចរសល្ហាបភាឌិភិ ពះទាត្តឃ្យ ក្យក្លុះដះបចាតិ ដង្គ៌ត្តិ៍

ញាតិ ចិភឃឃង្កហសំចណ្ណភាក្នុះព ចិភឃាលក្កាះរ

ក្យលឃង្កហចិតិច្ឆឃកឆាលក្កាះរា ភាឃ

បញ្ចាះឃា បរិះច្ឆះឆា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. បច្ឆយំសវិនិច្ឆយកថា

១៥១. ឯវំ កុលសង្គហវិនិច្ឆយំ កថេត្វា ឥទានិ បច្ឆយំសវិនិច្ឆយំ កថេតុំ “បច្ឆយំសេសុ បន”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ ធលេ ឋបិតបេត្តោ បទតិ, កេចង្ហាទីហិ ចា យារិយតីតិ បច្ឆោ. បច្ឆស្ស ឮនត្តិ បច្ឆំ, បសិយេត អាយសិយេតិ បំសំ, បច្ឆព្វា បំសព្វា បច្ឆបំសានិ, តេសុ. បច្ឆយំសេសុ បន វិនិច្ឆយោ ឯវំ វេទិតព្វោតិ យោជនា. បច្ឆក្កហលេនាតិ ឯត្ថ និទ្ធារណេ ន ការតព្វំ. បន-សទ្ទោ បក្ខន្តរេ ត្វា, វិចារយេយ្យាទីសុ វិនិច្ឆយេត អបរោ បច្ឆយំសេសុ វិនិច្ឆយោ វេទិតព្វោតិ អត្ថោ. កឃ្យោត អនេកាតិ គហណំ កិំ តំ? សទ្ទោ, បរិច្ឆតិ គហណំ បច្ឆក្កហណំ, តេន បច្ឆក្កហលេន, បច្ឆសទ្ទេនាតិ អត្ថោ. បំសេសុ បន...បេ... អកប្បិយានីតិ ឯត្ថ បតុស្សបំសំ សយានជាតិបំសតោ បដិក្ខិត្តំ. ហត្ថិអស្សានំ បំសានិ រាជង្គតោ, សុនខអហីនំ ជេគុច្ឆភាវតោ, សេសានំ ចាឡអមិកត្តា កិក្ខនំ បរិវាត្តចិយោគត្ថំ បដិក្ខិត្តានិ ឯដ្ឋំ.

តិកោដិបរិសុទ្ធន្តិ ទិដ្ឋសុតបរិសង្កិតសង្ខាតាហិ តីហិ កោដីហិ តីហិ អាការេហិ តីហិ ការណេហិ បរិសុទ្ធំ, វិមុត្តន្តិ អត្ថោ. តត្ថ អទិដ្ឋអសុតានិ ចក្ខុវិញ្ញាណសោតវិញ្ញាណានំ អគោចរភាវតោ ជាតិតព្ពានិ. អបរិសង្កិតំ បន កថំ ជាតិតព្វន្តិ អាហ “អបរិសង្កិតំ បន”តិអាទិ, តីណិ បរិសង្កិតានិ ញត្វា តេសំ បដិបក្ខវសេន អបរិសង្កិតំ ជាតិតព្វន្តិ អត្ថោ. ឮនានិ តានិ តីណិ បរិសង្កិតានិ ន ឧបិ បរិសង្កិតេ សតិ កិក្ខុហិ កាតព្វាបដិបត្តិ តេន វិភាវេន អបរិសង្កិតេ សតិ កាតព្វាកាតព្វំ វិត្វារេតោ ទស្សេតុំ “កេន”ន្តិអាទិមាហ. តត្ថ ទិស្វា បរិសង្កិតំ ទិដ្ឋបរិសង្កិតំ នាម. សុត្វា បរិសង្កិតំ សុតបរិសង្កិតំ នាម. អទិស្វា អសុត្វា តក្កេន អនុមានេន បរិសង្កិតំ តទុភយវិនិមុត្តបរិសង្កិតំ នាម. តំ តិវិធម្បិ បរិសង្កិតសាមញ្ញេន ឯកា កោដិ ហោតិ, តតោ វិមុត្តំ អបរិសង្កិតំ នាម. ឯវំ អទិដ្ឋំ អសុតំ អបរិសង្កិតំ បច្ឆយំ តិកោដិបរិសុទ្ធំ ហោតិ.

ជាតំ បច្ឆុបត្ថម្ភំ ចាតុទ្ទសា មិកបត្តីនំ កប្បតីតិ យទិ តេសំ ជជគេន បដ្ឋា តិជត្តតិ, ជដតិ, ន តំ ជជតំ លេសកប្បំ កាតុំ ជដតី. តេនេវ ចក្ខតិ “យត្ថ ជ តិទ្ធេមតិកោ ហោតិ, តំ សត្តំ កប្បតី”តិ. បជត្តំសត្តិ អាបណាទីសុ បជត្តំ វិក្កាយិកំ ចា មតបំសំ ចា. បក្ខលិទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន អាហុនបាហុនាទីនេ សង្គហាតិ. កិក្ខុនំសេច អត្ថាយ អកតត្តិ ឯត្ថ អទ្ទនបហ្មនេត្តា ឯច-សទ្ទោ, កិក្ខុនំ អត្ថាយ អកតំសេចាតិ សម្ពន្ធិតព្វំ, តម្មា កិក្ខុនព្វា បក្ខលិទីនព្វាតិ មិស្សេត្វា កតម្បិ ន ជត្តតីតិ ចេទិតព្វំ. កោថិ បន “សេចាឋិតចំសេន អជជានេនំ កេហេត្វា ជដតី”តិ ជជន្តិ, តំ ន សុន្ទរំ. សេត្វ ជ តិទ្ធេមតិកោ ហោតីតិ កិក្ខុនំ អត្ថាយ កតេបិ សទ្ទេន សត្តំ បរិសង្កិតាភាវយោហ.

១៥២. តសេចត្ថំ អាទិកាតុំ “សចេ បន”តិអាទិ វុត្តំ. ឮតទេសំ ជដតីតិ អជានន្តានំ ជដតិ, ជានេតារេចត្ថំ អាបត្តិ ហោតីតិ. តេសេវចាតិ សេវ ភុជិស្ស គតំ, តេសេវច ភុជិស្ស គតបំសបរិភោគេតោ អកប្បិយបំសបរិភោគេ វិសេសំ ទស្សេតុំ “អកប្បិយបំសំ បន”តិអាទិ វុត្តំ. បុរិមស្មិំ សចិត្តកាបត្តិ, ឮតទស្មិំ អចិត្តកោ. តេនាហ “អកប្បិយបំសំ អជានិត្វា ក្ខជន្តស្សបិ អាបត្តិយេវចា”តិ. “បរិភោគកាលេ បុច្ឆិត្វា បរិភុញ្ជិស្សាមីតិ វា គហេត្វា បុច្ឆិត្វាវ បរិភុញ្ជិតព្វ”ន្តិ (ចិ. បង្គ. អដ្ឋ. ១៥២) ចនតេតា អកប្បិយបំសំ អជានិត្វា បដិគ្គហណម្បិ បដិគ្គហណេ អនាបត្តិ សិទ្ធា. អជានិត្វា បរិភុញ្ជន្តស្សេច ហិ អាបត្តិ វុត្តា. ចត្តន្តិ ចនត្តីតិ ឮមិតា អាបត្តិ នត្ថីតិ ទស្សេតិ.

ច្ពពិ ចិតឃរក្ដហរំចណ្ណតាក្ទពេ ចិតឃាលក្កាទេ

យឆ្លុំរចិតិឆ្លួឃកចាលក្កាទោ តាយ

លក្ខោ បរិឆ្លេកោ៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

លិ៍ អគាយាបចិតិក្ខយកធា

៦០៍ ៤ច៌ យក្ខយំបចិតិក្ខយំ កធេត្វា ខ្ពងាតិ អគាយាបចិតិក្ខយំ កធេតុំ “អគាយាប”ត្តិអាឌិយាហ៍ ពត្ថ អាយបិឃធេតិ អាយាបំ, ត អាយាបំ អគាយាបំ, អបទាយបិតន្តាត្តិ អធេត្វា៍ បរិទិបត្តិកាតិ ចិក្បូតិកា, អត្ថទាឃិកាតិ ទុត្ត ធេហាតិ៍ តឌឹធេបធេតត ទុឃ្យាតិ យាពទត្តិ ៤ចំ ខ្ពក្ខបទិធ្វេដេឃ្យតត្វំ ទុត្តំ៍ អន្តាក្ខ បត ខ្ពត្តិក្ខ កាទ្ធធេន្តាឌិប្បាធេឃត យាពទិ ទុត្តតធេឃត បដិបន្ចត្តឃ្យ ធេតចត្តិ ធេបាធេបាតិ ចឝត្តិ៍ “យាពទ”ត្តិ ទុត្តត្វា អន្តាក្ខ ត ចដ្តីតិ ចឝត្តាបិ អត្តិ៍ ៤ត្ថ កហ្យាហិតិ ត ចត្តន្តាតិ ធេកហឃ្យិតធេបធេឃត កាឃប្បឌិតធេដ្ឋត ឫបធេត ទុក្ខបំ បត្ថាឃ ទុត្តំ៍ កាទ្ធធេន្តាត បត ចត្វាឌិ កធេហតុំ អបធេក្ខាត្តិ “កហ្យាហិ”តិ ចឝត្តឃ្យបិ អចបកាចប្បត្តិធេពា ខ្ពឝធេព តិឃុន្ចត្តិ កាទ្ធធេន្តាត បហបា អគាយាបត្តិ អចិធេត្តត្វា ធេពបាឌីក្ខ កធេហត្វា ធេយាក្ខាឌិប្បាធេឃត អាកដ្ឋធេពាបិ អគាបត្តិធេឃច៍ ត ហិ យឹឃយាតិ យាពទិ ខ្ពធេបក្ខិតុំ ចដ្តីតិ៍ អន្តាតិកាឃ ខ្ពត្តិឃាបិ ៤ធេបច តធេឃា៍ ខ្ពក្ខដ្ឋាឃ យាពឃាបិ អាយាធេបា ត ចដ្តីតិ ឝឃ្យតត្វំ “យាពទ”ត្តិ ទុត្តំ៍ ពឃ្យ កាពត្ថំ បត អន្តាកបយ្បិ ខ្ពត្តិតំ កធេទាត្តឃ្យបិ អគាបត្តិធេឃច អគាយាបធេត្ត ចិធេបបាកាធា៍

តិលាភុបកត្តិ ហិទិធេចទាឌិឃុធេលហិ ធេពបាលក្ខាទត្វាឃ កពត្ឋូងកំ៍ ពាលបណ្ណុឃក្តិកត្តិ ពាលបធេណ្ណហិ កពំ អក្ខុលិឃក្តិកំ៍ ធេពត ពាលបណ្ណាឌិយំ កឌិឃត្តកណ្ណបិឝ្យអត្ថគាឌិ បន្តំ ត ចដ្តីតិ បិត្ថ៍ បទិចធេត្តត្វាតិ អត្តធេគា តិចាបតបិទុបតកាចធេពា អបធេតត្វា, ឌឹចទត្វាឃ បទិលាធេឃត្វាតិ ទុត្ត ធេហាតិ៍ ឌឹចទត្វាឃ បិឝឃុធេល ឌធេបតឹតិ ខ្ពឌំ តិឝឃ្យតយត្តំ៍ បក្ខត្តទលាចិពាគាឌិអត្ថយ្បិ ចដ្តិធេឃច, ឃុឌាឌិអត្តំ ពាចកាលិកយ្បិ អាយបិតុំ ចដ្តីតិ៍ ឹបបបាឝតឝត្តឃុឌឹតិ ខ្ពឌំ ឹបាលក្ខាទត្វាឃ បដបិធេលពិកាហិ កពឹបបបាឝតកធេឃ្លាច ឝត្តឃុឌិអាឌិ ចាតិ ធេត្ថ ពធេឃា៍ ឹបបបាឝតំ បិបិឌិធេពាបកទលត្វាឃ ធេចច ឝត្តឃុឌិ៍ ឃុឌិខ្ពបកទលត្វាឃ ច កធេហតន្តាត្តិ ឃចាក្ខុយំ អត្តំ ឝធេឃ្យពិ៍ ធេពបកលិបំ ចាគ្គិត្វា ពត្ថ ពិទិយំ បធេចបតត្វាឃ កពា ឃុឌិ ៤ច ឹបបបាឝតកឝត្តឃុឌឹតិ ៤កធេឃច កត្វា បិបិឌិកាឃ បក្ខិបិត្វា បទិហទិតន្តាឃុឌិធេឃច ពឃ្យ ពឃ្យ កិច្ចឃ្យ ខ្ពបកទលត្តិ បិបិឌិកឃុឌិខ្ពបកទលំ, ៤ចំ ចា ធេឃាឌគា កាពន្តា៍

ធេបិត្វកទុបត្តិ ឃុឝាឌឹហិ កពំ បិទាឌិកចត្វត្វាតំ ពិទក្ខាតកពិត្តិតំ បណ្ណុធេតត កពយ្បិ អគាយាបធេឃច ៍ ខ្ពត្តិទុបិតិ ឝធេឃ្យត្វា កពំ ចត្វកិត្តិអាឌិក្វា ខ្ពត្តិទុបំ អគាយបិត្វា ចឝ្យអធេណ្ណតុំ ចដ្តីតិ៍ ៤ចទុធេប ហិ អគាយាធេប កាឃបំបក្ខុទាធេក អបតិ កាឃប្បឌិតធេដ្ឋត អាយបធេពា ធេបាធេបា តត្តិ៍ កិត្តិត្វាតិ ៤ត្ថ ហធេត្វត អក្ខុធេហត្វាច ធេពតឌិ ឝណ្ណាឌិគា កិត្តិតន្តា៍ ៤ត្ថ ច អគាយាបយ្បិ ឝណ្ណបិបាលាឌឹហិ ធេកឝតឃ្យ អដ្ឋកធាយំ ទុត្តត្វា, បិឝ្យន្តឃយ្បិ អាបឝាក្ខ ធេយាក្ខាឌិប្បាឃឃ្យ អាយបធេតបិ អគាបត្តិឃា ទុត្តត្វា ច បប្បិតិអាឌិចាឝ្យអឃិកិហិ កហិពបិលាកាតិ ធេយាចតត្វាឃ ពំ ពំ បប្បិតិអាឌិចត្វំ ឝណ្ណាឌឹហិ បដិក្ខិបិត្វា កធេហតុំ, យាពឃអាឌិ ខ្ពធេព យឹឃយាតិ ចត្វាឌឹហិ កធេហតុំ, អបធេក្ខាត្តិ ធេពបាឌីក្ខ កធេហត្វា កាទ្ធធេន្តាត ខ្ពក្ខិបិតុញ្ចា ចដ្តីតិ អឃយធេត្វា កធេហតធេន្តាច៍ “អដ្ឋកធាយំ ‘ត ធេត្តច អាយបិតន្តា’តិ ខ្ពឌំ បត ចចតំ អយឹឃយាតំ ចត្វំ បត្ថាឃ ទុត្តត្តិ អឃំ អយ្យាតំ ពត្តិ”តិ ចិយតិចិធេគាឝតិយំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌឹ៍ ១៍១ប័១) ទុត្តំ៍

៦១៍យក្ខុ អឌិដ្ឋាឃាតិ “យធេក្ខុ អឃ”ត្តិ យក្ខុបន្តាំ ខ្ពប្បាធេឝត្វាតិ អធេត្វា៍ បន្តាធេបត្វា ធេឝត្តិតិ ខ្ពឌំ បាឃឹចិធេចបធេត ទុត្តំ, ធេពហិ បត “អាបតំ

បញ្ញាបេបក្ខាច តិរិឌចា”តិ ចុទេត្ត បឃបេច បញ្ញាបេបក្ខា តិរិឌិតំ ចដ្ឋតិ៍ ពត្ត ឌាពកាតិតិ អន្ធិតិក្ខា ក្វុតកាយការចេតច ជិតាតិ៍ “កិឡុអន្តេត្តតា”តិ ចុត្តត្តា បតិ បច្ចេឃ អាយបត្តស្ស អតាបត្តិ, ខ្ពងឡ្វ កិហិបត្តក៌ បត្ថាឃ ចុត្តំ, ហិក្ខុបត្តក៌ បត ឋរិកោការេហំ បត្ថាចា អាយសិតំ ត ចដ្ឋតិ ក្សុបទិណ្ណត្តា៍ តាលបតយាឌីតិតិ ចេត្ត អាឌិ-បទេ្ឌត តាឡុខ្ពកេរលចាុឌតិបុបអលិឡុក្សុឡ្ហុបុស្សបលឲ្យអាលុកបលិត៌ បក្ខហោ ឌដ្ឋេត្ថា៍ “ឃចាចុត្តបលិត៌ឃេច ចេត្ត កិឡុអាឌិប្បាឃេត អាយបត៌ ត ចដ្ឋតិ”តិ ចុត្តត្តា ឋរិយាលាបក្ខរាឌីតិ កិឡុអាឌិប្បាឃេតឋិ អាយសិតំ ចដ្ឋតិ៍ អតុបបឃត្តាត៌ ឌស្សាឃិតិ ខ្ពឌិ អបដិក្ខេហក្ខា កហលំ បត្ថាឃ ចុត្តំ៍ អត្តតោបិ អត្តាឃ បដិក្ខេហក្ខា កហេលា ចោះយា តត្តិ អតាយាយត្តាកាចា៍

៥៦៍យុត្តាតិ (ឃ៍ តិ៍ ឌី៍ ០៍៦ បឆជីចារចណ្ណតា; យារត្ត៍ ឌី៍ ៦៍៦ប័០) ហត្តិក្យុឌាតិកា អដ្ឋចិឆា យុត្តា៍ តចា ហិ ហត្តិក្យុំ, ចរាហឌាឆំ, ក្យុឌកសិរំ, ចលិហក៌, ចេឡ្យ, យច្ឆិរេរា, បេដ្ឋា, សិប្បិតិ អដ្ឋ យុត្តាឃោតិឃោ៍ ពត្ត ហត្តិក្យុឌា ឋិតចណ្ណា បកាហិតា៍ ចរាហឌាធា ចរាហឌាធាចណ្ណាច៍ ក្យុឌកសិបឌា តិលិឌិចណ្ណា បុចិបុទ្ធា ចដ្ឋលិ ច៍ ចលិហកឌា កាបុរា ក្សុដ្ឋិកាកា រត្តិការេក អត្ថការំ ចិឆេយត្តិឃោ តិដ្ឋត្តិ, ឌេច្វុបកោកា ឲច ច ហោត្តិ៍ ចេឡ្យឌា ករកបលបយាតចណ្ណា ត កាបុរា, តេ ច ចេឡ្យា អយតុស្សកោចរេឃេច បេឌេប ឌាឃត្តិ៍ យច្ឆិរេឌា ឋិឌិតបិដ្ឋិបយាតចណ្ណា ចដ្ឋលិ លឈេចា ច ពេឌចត្តា ហោត្តិ បកាចិហិតា ច, តេ ច យច្ឆា បយុទ្ធយេឡ្យឃេច ឌាឃត្តិ៍ បដ្ឋឌា បទ្ធិាឌរច្ឆចិចណ្ណា កោលបលប្បយាលាបិ ហោត្តិ បកាចិហិតាច៍ សិប្បិឌា បកាចិបេបឃុត្តា ហោត្តិ តាតាបណ្ណាតា៍ ឲចំ ឌាតិតោ អដ្ឋចិឆាបុ យុត្តាបុ ឃា យច្ឆបដ្ឋសិប្បិឌា, តា យាយុទ្ធិកា៍ ក្យុឌកឌាបិ កាចិ យាយុទ្ធិកា ហោត្តិ, ខ្ពតរា អយាយុទ្ធិកា៍ ឃម្ពា ឌាហុល៌ យាយុទ្ធិកាច យុត្តា លេិកេ ឌិស្សត្តិ, ពត្តាបិ សិប្បិឌាច, ខ្ពតរា កឌាចិ កាចិ, តម្ពា បយោហចិតោឌតិឃំ (ចិក៍ អដ្ឋ៍ ០លិ៦) “យុត្តាតិ យាយុទ្ធិកា យុត្តា”តិ ចុត្តំ៍

យលិតិ ចេឡ្យរិឃាឌិតោ អចេត្តា ឌេាតិរយាឌិកេឌា បេត្តា យលិ៍ ចេឡ្យរិឃោតិ អល្លចេឡ្យចណ្ណា យលិ, “យឌ្ឋារក្ខិយណ្ហលចណ្ណា”តិបិ ចឌត្តិ៍ បេដ្ឋាតិ យាយុទ្ធិកបេដ្ឋា៍ សិលិតិ យុក្ខចណ្ណា អតិសិតិទ្ធា កាឡុអសិលិ៍ យលិចោហារំ អកតា រត្តបេតាឌិចណ្ណា បុយដ្ឋាបិ សិលិ អតាយាយា ឲចាតិ ចឌត្តិ៍ យារត្តឌីបតិឃំ (យារត្ត៍ ឌី៍ ៦៍៦ប័០) បត “បេដ្ឋាតិ យាយុទ្ធិកបេដ្ឋា៍ សិលិតិ កាឡុអសិលិបណ្ហុសិលិបេតសិលិឌិកេឌា បត្ថាបិ សិលិ”តិ ចុត្តំ៍ បចាឡុអំ បយុទ្ធតោ ឌាតតាតិរត្តយលិ៍ រេឌតត្តិ កហាបលយាយាឌិកេឌំ ឌាុយាយាឌិ ក្ខបិឌាឃ បត្ថំ ចុត្តាចេបបវ្វុបិឃំ កហិត៌ ឌាតរុបត្តិ បុចណ្ហា៍ លេិហិតេក្កាតិ រត្តយលិ៍ យយារកល្លិត្តិ កតារចណ្ណា យលិ៍ “យរកត”ត្តិបិ ចឌត្តិ៍

កណ្ឌយុលត្តាឃាតិ បត្តឌីចរាឌិយុលត្តាឃ៍ ក្សុដ្ឋេរាកស្សាតិ តិឌស្សតយត្តិ៍ តាឃ ច្វុបបេយតត្ថាស្ស ឃស្ស កស្សចិ រោកស្ស អត្តាឃ ចដ្ឋតិឃេច៍ “កេបដ្ឋត្តឡ្វ អចិទ្ធាឃេច យុត្តា ចដ្ឋតិ”តិ តិបុបិ កល្សិបេឌបុ ចុត្តា៍ កេបដ្ឋត្តាឃ បិសិក្ខា ឃោឌិតាត៌ យុត្តាត៌ រតតកាចចិឌហតតោ កហលាក្ខលាបិ រតតាកាកេរត អបេបក្ខាកាចា “កេបដ្ឋត្តាឃ បត ចដ្ឋតិ”តិ ចុត្តំ៍ ឃាច បត តា យុត្តា រតតវ្វុបេត តិដ្ឋត្តិ, តាច អាយសិតំ ត ចដ្ឋត្តិ៍ ឲចំ អញ្ញាយិ រតតឋិយាល៌ បិសិក្ខា កេបដ្ឋ ឃោឌតត្តាឃ កេហតំ ចដ្ឋតិ ឲច៍ ឌាតវ្វុបរេឌតំ បត យិស្សេត្តា ឃោឌតកេបដ្ឋត្តាឃបិ បយ្យដិត្ថិតំ ត ចដ្ឋតិ៍ កហដ្ឋេហិ ឃោឌេត្តា ឌិត្តយិ ឃឌិ កេបដ្ឋ បុចណ្ហាឌិវ្វុបេត តិដ្ឋតិ,

ចិរេឃាដេត្យុា ឋក្កា, តាទិសំ កេសជ្ជម្បិ ត ចដ្ឋតិ។ តំ អន្តោហារិកត្តាកោតេញ្ចា ចដ្ឋតិ។ “ជាតិចលិតំ ឱបិតោឃា”តិ ចុត្តត្តា ឃ្វុទិយកត្តចក្កកត្តាទិកំ ជាតិបរិយាយំ យហិម្បិ ឲ្យច ឋក្កហិតត្តិ ឥដ្ឋត្តាំ។ អាកាទយុទេត្តាតិ អាកាទទេតា យុត្តយទេត្តា។ កល្លម្បុលត្ថំឋយបួជិន្និតំ ចដ្ឋតីតិ ត្តុបិតាច អាយសិត្យម្បិ ចដ្ឋតីតិ ឥទេស្សតិ។ បឋិត្វា កទេតាតិ កាចកាទេហិ បឋិត្វា កទេតា។

ឆយតសេន្លា ច សោតចិន្តោ ច ទតតយិស្សោ ចាតិ ឃោរេដតត្តាំ។ ចិន្តោតិអាទិការេចត កតលិន្តោ។ ទតតយិស្សោតិ កត្យាតលតាទិចិចិទេត្តា យុត្តាទិទតតលចិទេតា ច។ ឲទេតត ឆយតឋន្លទេតា អន្តោ្ញ ទតតឋយ្ខិស្សោ អតាយាយេសាតិ ឥទេស្សតិ។ និលិឃម្បិ ឲទេសច តទេឃា។ បរិតិឃឋន្លោតិ ត្តុបិតា ឆាលកាទិអាកាទេត កតឋន្លយឃកាដតាតិ កិក្លុតំ ឋយ្បជិន្និតំ ចដ្ឋត្តិតិ និក្លុំ។ សេឋត្តិ ទតតយិស្សំ ដេបត្វា អចេសសំ។ យុក្កចល្ហិទេឃច ទតតឋយ្ខិស្សំ កទេទាត្តិ, ត អញ្ញាត្តិ អាហ “យុក្កចល្ហាចា”តិ, យុក្កចល្ហា ទតតឋយ្ខិស្សាច ត ចដ្ឋតីតិ ចុត្តំ ហោតិ។ សេសាតិ ទតតឋយ្ខិស្សំ ដេបត្វា អចេសសា និលិ។

តិដេតា បដ្ឋាឃាតិ ឆាត្យុបិរសាលទេតា បដ្ឋាឃ។ ឃុចល្លទេចតិឃត្តិ ឆាត្យុកទល្លកំ។ បជិក្លុបិតិ “ឆាត្យុដ្ឋបតត្វាឃ កល្យូទា”តិ អចត្វា “ត្យុម្បាតំ កល្យូទា”តិ សេបសិតត្តា បជិក្លុបិ។ ចិយតិចិនោតតិយំ (ចិ។ ចិ។ ឌី។ ០។១៦ប័០) បត “បជិក្លុបិតិ ឃុចល្លយឃស្សុ ឆាត្យុកទល្លកស្សុ ត្យុន្លាទិទ្វុបស្សុ ច អត្តទេតា ឋត្តកកទេលា តិស្សក្កិឃត្តា ចុត្ត”ត្តិ ចុត្តំ។ ឃុចល្លត្យុត្យុអកត្តិ ឃុចល្លតាទកំ។ “ទ្វុបិឃលិន្លកដ្ឋាទេត”តិ ចុត្តត្តា ទ្វុបិឃលិន្លកស្សុ ជាតទ្វុបទេដតំ អាយសិត្វា លទេន្លត្យុំ ចដ្ឋតីតិ ចុត្តំ។ កោត្យុអាបឃិត្យុត្តិ អាយសិត្វា ត្តុទេតា ចិទេតា ច ឋត្យុាទេត្យុំ។ ចុត្តត្តិ យហាអដ្ឋកថាយំ ចុត្តំ។ កចចទេយច ហរិត្យុំ ចដ្ឋតីតិ កោបកា ចា ហោត្តុ អន្តោ្ញ ចា, ហទេត្វតបិ បុន្និត្វា កចចទំ អបទេតត្យុំ ចដ្ឋតិ, “យលម្បិ បយន្ទុំត្យុំ ចដ្ឋតិទេឃចា”តិ ឋារត្ថទីបតិយំ (ឋារត្ថ។ ឌី។ ១។១៦ប័០) ចុត្តំ។ ចិយតិចិនោតតិយំ (ចិ។ ចិ។ ឌី។ ០។១៦ប័០) បត “កចចទេយច ហរិត្យុំ ចដ្ឋតីតិ កោបកា ចា ហោត្តុ អន្តោ្ញ ចា, ហទេត្វតបិ បុន្និត្វា កចចទំ អបទេតត្យុំ ចដ្ឋតិ, យលម្បិ យន្ទុំត្យុំ ចដ្ឋតិ ឲចាតិ ចទត្តិ, តំ អដ្ឋកថាយ ត ឋទេយតិ កោត្យុអាឃតឋទឹឋត្តា”តិ ចុត្តំ។ កចំ ត ឋទេយតិ? យហាអដ្ឋកថាយំ ទេចតិឃឈទេកោបកា ទ្វុបិឃលិន្លកដ្ឋាទេត ជិតាតិ តេសំទេឃច កោត្យុអាឃតំ អត្យុញ្ញាតំ, ត អន្តោ្ញសំ, តស្មា “កោបកា ចា ហោត្តុ អន្តោ្ញ ចា”តិ ចចតំ យហាអដ្ឋកថាយ ត ឋទេយតិ។

ក្យុត្តិយំ បត តម្បិ បជិក្លុត្តំ, ឃុចល្លទេចតិទេឃ កចចទេយច ហរិត្យុំ ចដ្ឋតីតិ ឲត្តកទេយច អត្យុញ្ញាតំ, តស្មា ឋាចឆាទលំ កត្វា ចុត្តត្តា “ហទេត្វតបិ បុន្និត្វា”តិ ច “យលម្បិ បយន្ទុំត្យុំ ចដ្ឋតិ ឲចា”តិ ច ចចតំ ក្យុត្តដ្ឋកថាយ ត ឋទេយតិ, តស្មា ចិចាទេតត្តុយេតត្តិ។ អាទក្ជដទេលិហត្តិ ឃុចល្លចល្លា កិត្តិយទេលិហចិទេសសោ។ តិចិឆត្យុាកិត្តិយទេលិហំ – កំឋទេលិហំ ចដ្ឋទេលិហំ អាទក្ជដទេលិហត្តិ។ តត្វ តិប្បុតទេន្លត្តិ យិស្សេត្វា កតំ កំឋទេលិហំ តាម, ឃឹឋតទេន្ល យិស្សេត្វា កតំ ចដ្ឋទេលិហំ, ទឋត្យុទេត្វហិ ទន្និតំ តន្ទុំ អាទក្ជដទេលិហំ តាម។ “បកតិទេឋតទេន្ល យិស្សេត្វា កតំ អាទក្ជដ”ត្តិ ច ឋារត្ថទីបតិយំ (ឋារត្ថ។ ឌី។ ១។១៦ប័០) ចុត្តំ។ តំ បត “ជាតទ្វុបកតិក”ត្តិ ចុត្តត្តា ឱក្កល្យុតា តិស្សក្កិឃម្បិ ហោតីតិ កោចិ ចទត្តិ, ទ្វុបិទេឃស្សុ បត អកលិតត្តា តិស្សក្កិឃំ ត ហោតិ, អាយឋទេត ឋយ្បជិន្នទេត ច ក្យុក្កដទេយចាតិ ទេចទិតត្តាំ។ ឋទេន្លាបិ កប្បិទេឃាតិ ឃឆាចុត្តឃុចល្លាទិយឃាតំ ទេសតាឋតបទិក្លារាតំ អាយឋតកោបតាទិចទេសត បរិកោទកោ ឋន្ល្តធា កប្បិទេឃាតិ អធិប្បាទេឃា។ ទេតតាហ “តស្មា”តិអាទិ។ “កិក្លុតំ ឆយ្ខិតឃចល្លតដ្ឋាទេត”តិ ចុត្តត្តា ឋឈ្លិកទេយច ឃុចល្លាទិយំ ទេសតាឋតំ ទេសតាឋតបទិក្លារា ច ចដ្ឋតិ, ត បុក្កលិកាតីតិ កទេហតត្តាំ។ បជិដក្កិត្យុំ ចដ្ឋត្តិតិ ទេសតាឋតបជិតាត្លទេតា ចុត្តំ។

៣៦ៈ សាយិកាត៌ េបេសតដ្ឋត្តិ សាយិកាត៌ សាសត៌ េបេសតដ្ឋាៈ កិត្តិ៍ត្វាតិ បឌេយេច អគាយសិត្វា បរិសាណាឌិតា កិទ្ឋិាយត្ត េកឌំ កត្វា បន្ធា កបរិយកល្ពត្វាឃ អឌិដ្ឋហិត្វា ហេត្វត គេហត្យំ ចដ្ឋតិៈ េតភាហ “កបរិយកល្ពំ ការិស្សាមីតិ សរ្យដិន្ធិត្យំ ចដ្ឋតី”តិៈ ៤ត្វាបិ តន្ទា ចិេឃាេឌត្វា អាយសិតន្ដ្ឋាៈ ឋលកឌាលិកាឌីតិតិ ៤ត្ត សេបរិត្វាណាឃ ហេត្វត គេហតន្ដ្ឋាៈ កិឌិកាឋលកំ អក្លិទក្លណត្វាឃ អឃេលិហាឌីហិ ឌាលិកាេទត កត្វា សឹសាឌឹស្ វឌិយុត្តិាតន្ដ្ឋ ឌាលិកំ គាយៈ អាឌិ-សេឌ្តត កចចាឌិកំ សក្ដញាតិៈ អគាយាសាតិតិ យន្ធឌាលិឌិបទ្វបេទាឌំ សត្ថាឃ ចុត្តំ, ត សេបរិត្វាណំ តស្ស អាចុឆកល្ពត្វាកាចាៈ េតត ចក្លតិ “បទ្វបេទាឆតិចាទលាតឹ្យ”តិអាឌិ (ចិៈ សក្ដៈ អដ្ឋៈ ៣៦)ៈ អាសតស្សាតិ េចតិឃស្សសយត្វា កតបរិកល្ពស្សៈ ឆត្ថិស្សាមីតិ កាកាឌឹត៌ អទ្វសតត្វាឃ ឆត្ថិស្សាមិៈ

“េកិរសញ្ញាេដាតិ សញ្ញិតចយុេកិៈ ចិណាសញ្ញាេដាតិ សញ្ញិតចយុចិណា”តិ សាទត្វឌីបតិឃំ (សាទត្វៈ ឌីៈ ១ៈ១ប័០) ចុត្តំៈ “ចយុចិតន្ថ ចិណាេកិរអាឌិតិ”តិ យហាអដ្ឋកថាឃំ ចុត្តចចតេតា ចិេសសាកាចា “ក្បុត្តិ៍ឃំ បតា”តិអាឌិតា តេតា ចិេសសស្ស ចត្វយាទដ្ឋត្វា ច េកិរអាឌិត៌ ចិតេន្ថាបកទលាសយ្ទុេហា េកិរចិណាសញ្ញាេដាតិ េចឌិតេន្ទា “សញ្ញិតេន្ទាតិ សញ្ញាេដា”តិ កត្វាៈ ត្យន្ធេបិក្លទត្តិ អចិតន្ថចយុេកិរចិណាត៌ េបិក្លទំៈ អាេទាបិតចយុត្តិ ប្បេន្ទា អាេទាបិត៌ ហ្វត្វា បន្ធា តេតា អបេតត្វា ចិស្ ឆបិតយុ្ឋចយុយត្តំ, ត េសេសាបកទលាសហិត៌, ត៌ បត សញ្ញាេតាតិ អឃំ ចិេសេសាៈ ឡុតហិត្យត្តិ េកិរេបិក្លទាឌីតិ ចយុំ អាេទាេបត្វា ចយុចដ្ឋិអាឌីហិ សេន្ទាហិ ដ្ឋបកទេណហិ ចិតន្ថិត្យំៈ ឡុតហាេបត្យត្តិ តេឆច អេន្ទាហិ ចិតន្ថាេបត្យំៈ

ឆ្លតិ ចិតឃសក្ដហសំចណ្ឌតាក្ស្វេត ចិតឃាលក្កាេទ

អគាយាសចិតិន្ធឃកឆាលក្កាេទា គាយ

សត្វេយា បរិេន្ធេគាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᨷ᪨ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪃᪃᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩣᨾᩣᩈᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩮᩈᩩ ᨷᨶ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩦᨿᨲᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨠᩁᨱᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩦᨿᨲᩮ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩣ, ᩈᩘᨠᨷ᩠ᨷᨶᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ᪨ ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ‘ᩍᨾᩴ ᩈᩘᨥᩣᨭᩥᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨾᩦ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᩣᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᨶ ‘ᩍᨾᩴ ᩈᩘᨥᩣᨭᩥᩴ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᩔ ᨲᩔ ᨧᩦᩅᩁᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ‘ᩍᨾᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩤ, ᨿᨴᩥ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ, ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪂᪨᪃᪉᪅) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪁᪨᪃᪉᪅) ᨷᨶ “ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩘᨥᩣᨭᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣᨾᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ᪨ ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩣᨾᩮᨶ ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ, ᩑᨲᩮᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩮᩣ ᨲᩮᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩮ ᩅᩥᨿ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩣᨴᩥᨶᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩅᩥᨵᩥ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨶ ᨷᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩮ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪃᪉᪅) ᨷᨶ “ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ, ᨿᩴ ᩅᩤ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨲᩔ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩣᩃᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨲᩴ ᨠᩣᩃᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩈᨲᩥ ᨷᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩤ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ‘ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩔᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩦ’ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᨲᩦᩈᩩ ᨭᩦᨠᩣᩅᩤᨴᩮᩈᩩ ᨲᨲᩥᨿᩅᩤᨴᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨧ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨠᨳᩴ? ᨷᩣᩊᩥᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨠᩣᩃᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᨠᨱ᩠ᨯᩩᨷ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩈᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨲᩁᩣᩈᩩ ᨷᨶ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, “ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩈᩘᨡᩮᨷᩮᨶ ᨷᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ᪨ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩴ ᨷᨶ ᨧᩣᨲᩩᨾᩣᩈᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᨾᩮᩅ, ᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ, ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩮ ᩑᨠᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᩮᨶ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩈᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨧᩦᩅᩁᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩤᩈᩈᩩᨡᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩣᨿ ᩒᨠᩣᩈᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨷᨮᨾᩅᩤᨴᩮ “ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ “ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, “ᨶᩣᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩮ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲᩥ “ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ “ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨽᩮᨴᩅᨧᨶᩴ ᨶ ᩈᩥᨿᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨧᩦᩅᩁᩮᩈᩩ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᩤᨴᩮ ᨧ “ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ

ច្ចយិតា តាទេយត ត ចិកេប្យត្តិ ទុត្តំ, ត អតុជាតាយឹតិ បិផេរេរា៉ បផេយ ច “តិចិចរិ ចា ទេហាត្យ អញ្ញា ចា, ឃចិ តំ តំ តាយំ កេហត្វា ចិកេប្យតិ, អចិកប្បិតំ ទេហាតិ, អតិទេកចិចរទ្ទ្រាទេត តិទ្ទ្រតិ”តិ៉ ទុតិទេឃ ច “ត បត ចិកប្យេត ទេខាទេរា”តិ, តទ្ទា អញ្ញាយញ្ញាចិរុទ្ធិ ចិឃ ចិឃ្សតិ, តរ្វា ចិចាទេទតញ្ញទេយតិ៉

តទេតា បរិ ចិកេប្យតុត្តិ ចាត្យាយរទេតា បរិ ចិកេប្យត្វា បរិកុឌ្ឍិតុត្តិ តឹរុ កល្ហិបេផរុ ទុត្តំ៉ ទេកចិ បត “តទេតា បរិ ចិកេប្យត្វា ឃាច អាកាយិរំចច្ចទេរ ចឃ្សាតំ ចាត្យាយរំ, តាច ផេបតុំ អតុញ្ញាត”ត្តិបិ ចេត្តិ៉ “តទេតា បរិ ចិកេប្យតុំ អតុជាតាយឹតិ ឲត្តាចតា ចឃ្សិកយាចិកំ កណ្ហបចិទ្ឋាចិទ្ឋា តំ តំ តាយំ កេហត្វា ចិកេប្យតុំ អតុញ្ញាតត្តិ ឲចយេត្វា ត កេហតេត្វា៉ តទេតា បរិ ចឃ្សិកយាចិកាចិតាយេឃ្សច អកាចទេតា, ករ្វា តទេតា បរិ ចិកេប្យេត្តតបិ តាយំ កេហត្វា ត ចិកេប្យតត្តំ៉ ក្លកិត្តយ្យិ តទេតា បរិ ចិកេប្យត្វា បរិកេកាឃ្ស អតុញ្ញាតត្វា តចាចិកប្បិតំ អញ្ញាតាទេយត អធិដ្ឋហិត្វា បរិកុឌ្ឍិតញ្ញត្តិ តឹរុបិ កល្ហិបេផរុ ទុត្ត”ត្តិ រាទេត្តចិបតិឃំ (រាទេត្ត៉ ចិ៉ ១៉៣៩៥) ទុត្តំ៉ ចិយតិចិទេតាឆតិឃយ្យិ (ចិ៉ ចិ៉ ចិ៉ ១៉៣៩៥) “តទេតា បទត្តិ ចាត្យាយរទេតា បរិ ចិកេប្យត្វា បរិកុឌ្ឍិតុំ អតុញ្ញាតត្តិ ទេកចិ ចេត្តិ៉ អទេញ្ញា បត ‘ចិកេប្យត្វា ឃាច អាកាយិចឃ្សាតំ តាច ផេបតុំ ចទ្ទ្រតិ’តិ ចេត្តិ៉ អបេទ បត ‘ចិកប្យេត ត ទេខាទេរា, តចា ចិកប្បិតំ បរិក្ខារាចិតាទេយត អធិដ្ឋហិត្វា បរិកុឌ្ឍិតញ្ញ’ត្តិ ចេត្តិ”តិ ទុត្តំ៉

ចចិទេត្តិចិកាឃំ (ចចិទ៉ ចិ៉ បិរាចិក ៣៩៥) បត “ចឃ្សិកយាចិកំ តទេតា បរិ ចិកេប្យតុំទេឃច, តាធិដ្ឋាតុំ៉ ចត្តចិត្យាកតបរិទេឃារិតំ អទេត្តាចាត្យាទេរ ចឃ្សាតចិចរំ អាចិ៉ កត្វា អទេត្តាផរាទេហ អធិដ្ឋាតុំ អតុជាតាយិ, ចាត្យាយរទេតា ឃ្លិ អត្តទេតា រត្តកំ កត្វា ផេបតុកាទេយត ចិកេប្យតុំ អតុជាតាយឹតិ អទេត្វា”តិ ទុត្តំ៉ ច្ចឆាបិ បត្តិយចាទេឆា បរត្តតទេរាតិ ចិឃ្សតិ, ករ្វា? រុចិទេញ្ញាឃ្សត្តា, រុទិទេយរុ បត អាចទិឃាតំ អធិប្បាទេយាទេឃច ទុចិទេញ្ញាទេឃ្យា ទេហាតិ តាតាចាផេឃ្សច កចិតត្វា៉ យុទ្ធិបញ្ញាកត្តិ យុទ្ធិឃា ក្លបលក្ខិតំ បញ្ញាកំ យុទ្ធិបញ្ញាកំ, ចត្យហទេត្វ យិតិត្វា បញ្ញាយំ ហត្វយុទ្ធិ កត្វា យិតិតញ្ញត្តិ អធិប្បាទេយា៉ ទេកចិ បត “យុទ្ធិហត្វាតំ បញ្ញាកំ យុទ្ធិបញ្ញាកំ៉ បញ្ញាបិ ហត្វា យុទ្ធិ កត្វាច យិតិតញ្ញា”តិ ចេត្តិ៉ យុទ្ធិត្តិកត្តិ ឲត្វាបិ ឲទេរច តទេឃា៉ ទ្ធិហទេត្វត អត្តទេចារទេកត តិយល្ហល់ បចិទ្ឋាផេតុំ រក្ខាតិ អាហ “បិរុបទេតតបិ”តិអាចិ៉ អតិទេកត្តិ រុកាតចិចទេតា អតិទេកំ៉ ក្លាតកត្តិ យុទ្ធិបញ្ញាកាចិទេតា ក្លាតកំ៉ ទេតាត ច ទេតារុ តិចិចទាធិដ្ឋាតំ ត រុហតីតិ ផេឃ្សតិ៉

ច្ចយំ រុល្លាចិ៉ បច្ចុទ្ធរាយឹតិ ច្ចយំ រុល្លាចិអធិដ្ឋាតំ ក្លក្ខិបាយិ, បរិច្ចជាយឹតិ អទេត្វា៉ រាទេត្តចិបតិឃំ (រាទេត្ត៉ ចិ៉ ១៉៣៩៥) បត “បច្ចុទ្ធរាយឹតិ ផេបយិ, បរិច្ចជាយឹតិ ចា អទេត្វា”ច្ចទេច្ចច ទុត្តំ៉ កាឃចិកាទិ កទេរាទេត្តតាតិ ហទេត្វត ចិចរិ បរាយទេត្តត, ចាទេលទេត្តត ចា៉ ចាចាឃ អធិដ្ឋាតញ្ញាតិ ឲត្វ កាទេឃតបិ ចាទេលត្វា ចាចយ្យិ កិត្តិត្វា កាឃចាចាហិ អធិដ្ឋាតយ្យិ រុក្ខហិតត្តិ ទេចចិតញ្ញំ, “កាទេឃត អចុរិត្វា”តិ ចត្តញ្ញត្វា អហត្វបិរហត្វបិរចេរត ទុចិធំ អធិដ្ឋាតំ៉ តត្វ “ហត្វបិទេរា តាឃ អទ្ធទេតាឃ្យហទេត្វា ទុទ្ធតិ៉ ‘ទ្ធាឆរហត្វ’ត្តិ ទេកចិ ចេត្តិ, តំ ច្ចឆ ត រទេយតី”តិ ចិយតិចិទេតាឆតិឃំ (ចិ៉ ចិ៉ ចិ៉ ១៉៣៩៥) ទុត្តំ៉ “ច្ចចាតិ រយុតាបទេយុតាទេកេផត ទុចិធំ អធិដ្ឋាតំ ផេឃ្សតុំ “រទេច ហត្វបិទេរតិអាចិ ទុត្តំ៉ រាទេត្តចិបតិឃំ (រាទេត្ត៉ ចិ៉ ១៉៣៩៥) បត “ហត្វបិទេរតិ ច ច្ចចំ ទ្ធាឆរហត្វំ រត្តាឃ ទុត្តំ, តរ្វា ទ្ធាឆរហត្វញ្ញត្តទេរ ចិតំ ‘ច្ចយ’ត្តិ ចត្វា អធិដ្ឋាតញ្ញំ, តទេតា បរិ ‘ឲត’ត្តិ ចត្វា អធិដ្ឋាតញ្ញត្តិ ទេកចិ ចេត្តិ, កល្ហិបេផរុ បទេត្វ ត កិត្តិ ទុត្តំ, បិញ្ញច្ចយំ

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ ‘ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᩈᩮᩣ’ᨲᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨿ᩠ᨿᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᩉᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩣᨿ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨣᩅᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩍᨵ ᨸᩣᩊᩥᨿᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩᨸᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨿ᩠ᨿᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᩈᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨭᩦᨠᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨧ ᨲᨳᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨿ᩠ᨿᩉᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ “ᩍᨾᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨽᩪᨲᩴ “ᩑᨲᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺

“ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨲᩥ ᨸᩣᩊᩥᩴ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩮ ᨮᩥᨲᨾᩮᩅ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨧᩦᩅᩁᩔ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᩩᩴ, ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᨸᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ ‘ᨲᨳᩣᨸᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᨶ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᩺ ᩅᩥ᩺ ᨭᩦ᩺ ᪑.᪓᪙᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᩺ ᨭᩦ᩺ ᪒.᪓᪙᪘) ᨸᨶ “ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᨴᩉᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ᩺ ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨲᩥ ᨸᩣᩊᩥᩴ ᩑᨠᩈᩦᨾᩣᨿᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮ ᨮᩥᨲᨾᩮᩅ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧ ᨸᩣᩊᩥᩴ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨧᩦᩅᩁᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᩺ ᨭᩦ᩺ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓᪙᪘) “ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᩁᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩩᩈᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᩁᩮᨶ ᨶᩣᩈᩴ ‘ᩋᨿᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨱᩦ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ‘ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩮᨶ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩅᩈᩮᨿ᩠ᨿ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨲᩥ ᨣᩮᩣᨧᩁᨣᩣᨾᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮᨸᩥ ‘ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨲᩥ ᩑᨠᩈᩦᨾᩣᨿᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮ ᨮᩥᨲᨾᩮᩅ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᨴᩉᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ᩺ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨸ᩠ᨸᩅᩣᩈᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᨠᩥᩁ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᨠᩮᨧᩥ ‘ᨧᩦᩅᩁᩅᩴᩈᩮ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨮᨸᩮᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩁᩩᩉᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩔ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨾᨲᩮᨶ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺

ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩅᩈᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅ “ᩍᨾᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩦ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᩮᨾᩥᨶᩥᨠᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩮᨲᩩᩴ ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩥᨠᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩅᩈᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨾᩣᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩁᩈᩣ ᨲᩥᩔᩩᨠᩩᨾᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ “ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᩮᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ (ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᪑.᪒᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨸᩩᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨱᩥᩋᩣᨴᩥᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩔ ᨶᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᨸᨶ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨸᩩᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲᨴᩣᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩉᨲ᩠ᨲᩁᩮᨾᩣᨴᩥᩋᩣᨴᩥ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩣᨠᩣᩁᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩔ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔ ᩋᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩈᨦ᩠ᨠᩁᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩈᨦ᩠ᨠᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ᩺ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᨭ᩠ᨭᩮᨶ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᨸᨭ᩠ᨭᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ᩺ ᨿᨳᩣᩉ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ...ᨸᩮ... ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩴ ᩅᩔᩣᨶᩴ ᨧᩣᨲᩩᨾᩣᩈᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ...ᨸᩮ... ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪓᪕᪘)᩺

ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨴᩥᨲᩥᨧᩦᩅᩁᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ

អចរេសសា កិល្គុតិ ចល្លយាគការេល តិសិត្ថា កិល្គុ៍ ពស្មា ចជ្ជតីតិ ឃធា “អត្ថជាតាយិ, កិល្លរេច, ពិឌិចរំ អឆិដ្ឋាពុំ, ត ចិការេប្បពុ”ត្តិ (យហាច៍ ឲ្យ៤៥) ចុត្តំ, ឲុចំ បរិក្លាររចាឝ្យអយ្យិ ចុត្តំ, ត ចស្ស វ្ហក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោ ចុរត្តា, ត ច សព្ហាបរិច្ឆេទោ, ពស្មា តីលិបិ ឌិចរាតិ បច្ចុទ្ទិត្វា ព្ហយាតិ ឌិចរាតិ បរិក្លាររចាឝ្យអាតិ អឆិដ្ឋហិត្វា បរិក្ខុជ្ជិពុំ ចជ្ជតីតិ អរេត្វា៍ តិឆាតយុលរេយពត្តិ ឲុពំ បរិក្លាររចាឝ្យអាឆិដ្ឋាតំ តិឆាតយុលំ ឆបតយុលំ, អតិររកឌិចរដ្ឋបតការលាត្តិ អរេត្វា៍ ពធំ ចាយតីតិ រេច, រេពត រេលា បត សយរេឃត កិល្គុតំ បរិបុណ្ណំ រេហាតិ ពិឌិចរំ, អរេត្វា ច រេហាតិ បរិស្សាចរេតហិបិ ឆចិកាហិបិ៍ ឲពស្មិំ ចព្ទុស្មិំ “អត្ថជាតាយិ, កិល្លរេច, បរិក្លាររចាឝ្យអក”ត្តិ អត្ថញ្ញាពត្វា កិល្គុតញ្ញា ឲករេយច បរិស្សាចតំ, ឆចិកា ចា ចជ្ជតិ, ត រេច្ច ចា តីលិ ចាតិ បជិរេក្លបិកាចរេពា ចិកប្បត្វុបកបច្ឆិយប្បយាណាតិ, អតិររកប្បយាណាតិ ចា បរិស្សាចតាឌីតិ បរិក្លារាតិ កប្បត្តីតិ សិដ្ធំ៍ បធយំ ពិឌិចរាឆិដ្ឋារេតត អឆិដ្ឋាពត្តាំ, បុត បរិហរិពុំ អសរេក្ការរត្តត បច្ចុទ្ទិត្វា បរិក្លាររចាឝ្យអំ អឆិដ្ឋាពត្តាំ , ត រេត្វច អាឌិរេពាច ព្ហធំ ចុត្តំ៍ ពាដ្ឋសីយាឃ អចិប្បចាយសីយាសយុតិសម្ពុចរេពា ឌិចរចិប្បចាររេស រេតចត្តិ៍ រេគារេសាតិ ត ពត្វ ចុប្បរិហាររេរាតិ អាហ “អពាដ្ឋសីយាឃ ចុប្បរិហារ”ត្តិ៍

៣៥៍ អតិរិត្តប្បយាណាឃ រលេឆតកំ បរិចិត្តិឃត្តិ អាហ “អតតិរិត្តប្បយាណា”តិ៍ ពរេពា បរំ បច្ចុទ្ទិត្វា ចិការេប្បពត្តាតិ ចស្សិកយាសរេពា បរំ អឆិដ្ឋាតំ បច្ចុទ្ទិត្វា ចិការេប្បពត្តា, ព្ហយិតា ចពុត្តំ ចស្សិកយាសាតំ វ្ហបរិ អឆិដ្ឋាតំ ពិដ្ឋតីតិ ចិញ្ញាឃតិ, អសរេពា បច្ចុទ្ទាររឃាកា, ឃញ្ញា យាតិកាដ្ឋកធាឃំ (កង្ខា៍ អដ្ឋ៍ កធិតសិក្លាបធចណ្ណតា) “ចស្សិកសាជិកា ចស្សាតយាសាតិក្កុរេយតាបិ កណ្ហុបជិច្ឆាធិ អាពាធច្ចុបសរេយតាបិ អឆិដ្ឋាតំ ចិដហត្តី”តិ ចុត្តំ, ពំ សយត្តបិសាធិកាឃំ តត្តិ៍, បរិចារដ្ឋកធាឃញ្ញា “អត្វាបត្តិ រេហយរេត្ត អាបជ្ជតិ, រេគា កិរេយ៉្យាតិ ឲពុ្វ ត ពំ ចុត្តំ, កត្តិកបុណ្ណយាសិឃា បច្ឆិរេយ បាដិបធធិចរេស ចិការេប្បត្វា ឆបិតំ ចស្សិកសាជិកំ តិចាររេសរេត្តា រេហយរេត្ត អាបជ្ជតិ៍ កុរុត្តិឃំ បត “កត្តិកបុណ្ណយធិចរេស អបច្ចុទ្ទិត្វា រេហយរេត្ត អាបជ្ជតី”តិ ចុត្តំ, ពយ្យិ សុចុត្តំ៍ “ចាពុយាសំ អឆិដ្ឋាពុំ, ពរេពា បរំ ចិការេប្បពុ”ត្តិ ហិ ចុត្តំ៍ ពត្វ យហាអដ្ឋកធាឃំ តិចាសតបច្ចុយា ចុក្កដំ ចុត្តំ, កុរុត្តដ្ឋកធាឃំ បត អបច្ចុទ្ទារបច្ចុយា, ពស្មា កុរុត្តិឃំ ចុត្តតរេឃតបិ ចស្សិកសាជិកា ចស្សាតាតិក្កុរេយបិ អឆិដ្ឋាតំ ត ចិដហតីតិ បញ្ញាឃតិ៍ អឆិដ្ឋាតចិដហរេតសុ ច ចស្សាតយាសអាពាធឆាតំ ចិករេយ ចិដហតំ យាតិកាដ្ឋកធាឃយ្យិ ត វ្ហដ្ឋដំ, ពស្មា សយត្តបិសាធិកាឃំ (បរិរា៍ អដ្ឋ៍ ៦៑៣៩៥) អាកពតរេឃត ឃាច បច្ចុទ្ទារា អឆិដ្ឋាតំ ពិដ្ឋតីតិ កហេតត្តា៍

តហាតត្វាឃ អត្ថញ្ញាពត្វា “ចណ្ណរេគឆយត្តរត្តាបិ រេធសា ចជ្ជតី”តិ ចុត្តំ៍ រេច្ច បត ត ចជ្ជត្តីតិ ព្ហយិតា សញ្ញាជិអាឌីសុបិ ចុតិឃអឆិដ្ឋាតំ ត រុហតិ, ពំ អតិររកឌិចរំ រេហាតីតិ ឆរេស្សតិ៍ យហាបច្ចុរិឃំ ឌិចរចរេសត បរិរេកាកកិច្ចុស្ស អកាចំ សត្តាឃ “អគាបត្តី”តិ ចុត្តា រេសតាសតបរិរេកាកត្វាឃ ឌិត្តុបច្ចុត្វររេលា ចិឃ៍ ឃំ បត “បច្ចុត្វរលាយ្យិ អឆិដ្ឋាពត្តា”ត្តិ ចុត្តំ, ពំ រេសតាសតត្វារេឃចាតិ តិឃយិតំ ត រេហាតិ តចសុ ឌិចររេសុ កហិតត្តា, ពស្មា អត្តរេគា គារេយត អឆិដ្ឋហិត្វា តិឆហិត្វា បរិក្លាររចាឝ្យអំ ចិឃ ឃធា ពធា ចិតិយុជ្ជិតរេយចាតិ កហេតត្តាំ, បិចាររារេកាឌរេចាតិ ព្ហរេយសយ្យិ បច្ចុត្វរលាឌិតា រលិរេកបិ រេចាហរលារេពា រេសតាសតបរិក្លាររត្វាឃ ឌិត្តុបច្ចុត្វរលារេពា ចិសុំ កហលំ កពំ៍ សរេធ អចសារេត អបរាចស្សិកសាជិកា វ្ហប្បត្តា រេហាតិ, បុរិយចស្សិកសាជិកំ បច្ចុទ្ទិត្វា ចិការេប្បត្វា អឆិដ្ឋាពត្តាតិ ចធត្តិ៍

តិសីធតយិ្យបយាណាឃុត្តត្តិ “ឌីឈរេពា សុកតចិធត្តិឃា រេច្ច ចិធត្តិរេឃា, ចិត្វាររេពា ធិឃដ្ឋំ, ធសា ចិធត្តី”តិព្ហយិតា បយារេលាត ឃុត្តំ, ពំ បត

មជ្ឈិមបុរិសហត្ថសង្ខាតេន វឌ្ឍកីហត្ថេន ទីឃតោ តិហត្ថំ ហោតិ, វិត្ថារតោ ឆឡង្គុលាធិកទ្វិហត្ថំ, ឯសា វិទត្ថាធិកហត្ថំ, ឥទានិ មនុស្សានំ បកតិហត្ថេន ទីឃតោ វិទត្ថាធិកចតុហត្ថំ ហោតិ, វិត្ថារតោ នវង្គុលាធិកតិហត្ថំ, ឯសា ឆឡង្គុលាធិកទ្វិហត្ថា, តតោ ឩនំ វដ្ដតិ, ន អធិកំ “តំ អតិក្កាមយតោ ឆេទនកំ បាចិត្តិយ”ន្តិ (បាចិ៑ ៣១១) វុត្តត្តា៑ កណ្ឌុបដិច្ឆាទិយា បមាណិកាតិ “ទីឃតោ ចតស្សោ វិទត្ថិយោ សុគតវិទត្ថិយា, តិរិយំ ទ្វេ វិទត្ថិយោ”តិ (បាចិ៑ ៣១៥) វុត្តត្តា ឯកំ វុត្តប្បមាណយុត្តា, សា បន វឌ្ឍកីហត្ថេន ទីឃតោ ឆហត្ថា ហោតិ, វិត្ថារតោ តិហត្ថា, ឥទានិ បកតិហត្ថេន បន ទីឃតោ នវហត្ថា ហោតិ, តិរិយតោ វិទត្ថាធិកចតុហត្ថាតិ វេទិតព្ពា៑ វិកប្បនុបគបច្ឆិមចីវរប្បមាណំ បរិក្ខារចោឡិយំ ឯកំ បន វិកប្បនុបគបច្ឆិមចីវរប្បមាណំ នាម សុគតង្គុលេន ទីឃតោ អដ្ឋង្គុលំ ហោតិ, តិរិយតោ ចតុរង្គុលំ, វឌ្ឍកីហត្ថេន ទីឃតោ ឯកហត្ថំ ហោតិ, តិរិយតោ វិទត្ថិប្បមាណំ, ឥទានិ បកតិហត្ថេន បន ទីឃតោ វិទត្ថាធិកហត្ថំ ហោតិ, តិរិយតោ ឆឡង្គុលាធិកវិទត្ថិប្បមាណំ៑ តេនាហ “តស្ស បមាណ”ន្តិអាទិ៑

ភេសជ្ជត្ថាយាតិអាទីសុ អត្តនោ សន្តកភាវតោ មោចេត្វា ឋបិតំ សន្ធាយ “អនធិដ្ឋិតេបិ នត្ថិ អាបត្តី”តិ វុត្តំ, “ឋបេត្វា ភេសជ្ជាយ, ឋបេត្វា មាតុយា”តិ វិភជិត្វា សកសន្តកភាវតោ មោចេត្វា ឋបេន្តេន អធិដ្ឋានកិច្ចំ នត្ថីតិ អធិប្បាយោ៑ “ឋបិតា ភេសជ្ជំ ចេតាបេស្សាមិ, ឋបេត្វា មាតុយា ទស្សាមី”តិ ឋបេន្តេន បន អធិដ្ឋាតព្ពមេវាតិ វទន្តិ៑ សេនាសនបរិក្ខារត្ថាយ ទិន្នបច្ចយេនាតិ ឯត្ថ អតិរេកេន អបរិភុញ្ជិត្វា កេវលំ មញ្ចបីឋេសុយេវ អត្ថរិត្វា បរិភុញ្ជិយមានំ បច្ចត្ថរណំ អត្តនោ សន្តកម្បិ អនធិដ្ឋាតុំ វដ្ដតីតិ វទន្តិ, តេហិ បន បច្ចត្ថរណម្បិ អធិដ្ឋាតព្ពមេវាតិ អវិសេសេន វុត្តត្តា អត្តនោ សន្តកំ អធិដ្ឋាតព្ពមេវាតិ អម្ហាកំ ខន្តិ, វិមតិវិនោទនិយំ វិកប្បេត្វា បន ឋបិតំ អធិដ្ឋាតព្ពំ នាម នត្ថិ៑ ឯត្ថ បន្នរស ទិវសេ អនធិដ្ឋិតេបិ ហោតិ, បុន អធិដ្ឋានកិច្ចំ នត្ថិ៑ សចេ បន បរិច្ឆេទំ ទស្សេត្វា អត្តនោ ទិន្នំ ហោតិ, បុន អធិដ្ឋាតព្ពន្តិ វទន្តិ៑ ឯវមេវ នយោតិ វិកប្បនុបគប្បមាណេសុ ទិន្នេ វា តន្តេ ឋិតំ វេយ អធិដ្ឋាតព្ពន្តិ អត្ថោ៑

៣៩៑“ហីនាយាវត្តនេនាតិ ‘សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ គិហិភាវូបគមនេនា’តិ ដីកាសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ, តំ យុត្តំ អញ្ញស្ស ទានេន វិយ ចីវរេ និរាលយភាវេនេវ បរិច្ចត្តត្តា៑ កេចិ បន ‘ហីនាយាវត្តនេនាតិ ភិក្ខុនិយា គិហិភាវូបគមនេនេវាតិ ឯកាយតំ កថេត្វា ភិក្ខុ បន វិព្ភន្តោបិ យាវ សិក្ខំ ន បច្ចក្ខាតិ, តាវ ភិក្ខុយេវាតិ អធិដ្ឋានំ ន វិជហតី’តិ វទន្តិ, តំ ន គហេតព្ពំ ‘ភិក្ខុនិយា ហីនាយាវត្តនេនា’តិ វិសេសេត្វា អវុត្តត្តា៑ ភិក្ខុនិយា ហិ គិហិភាវូបគមនេន អធិដ្ឋានវិជហនំ វិសុំ វត្តព្ពំ នត្ថិ តស្សា វិព្ភមនេនេវ អស្សមណីភាវតោ៑ សិក្ខាបច្ចក្ខានេនាតិ បន ឥទំ បន ភិក្ខុលិង្គេ ឋិតោវ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, តស្ស កាយលគ្គម្បិ ចីវរំ អធិដ្ឋានំ វិជហតីតិ ទស្សនត្ថំ វុត្ត”ន្តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ៑ ដី៑ ២៑៣៦៩) វុត្តំ៑ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ៑ វិ៑ ដី៑ ១៑៣៦៩) បន “ហីនាយាវត្តនេនាតិ ឥទំ អត្ថិភាវំ អញ្ញាបទេត្វា ភិក្ខុបដិញ្ញាយ ឋិតស្ស ចេវ តិត្ថិយបក្កន្តស្ស ច ភិក្ខុនិយា ច ភិក្ខុនិភាវេ និរបេក្ខតាយ គិហិលិង្គតិត្ថិយលិង្គគហណំ សន្ធាយ វុត្តំ៑ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ គិហិភាវូបគមនំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ កេចិ វទន្តិ, តំ ន យុត្តំ, តទាបិ តស្ស ភូបសម្បន្នត្តា ចីវរស្ស ច តស្ស សន្តកត្តា វិជហនតោ”តិ វុត្តំ, ឥតិ ឥមានិ ទ្វេ វចនានិ អញ្ញមញ្ញវិរុទ្ធានិ ហុត្វា ទិស្សន្តិ៑

អដ្ឋកថាយំ បន “ហីនាយាវត្តនេន សិក្ខាបច្ចក្ខានេនា”តិ (បារា៑ អដ្ឋ៑ ២៑៣៦៩) វិសុំ វុត្តត្តា ហីនាយាវត្តនេ សតិ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខន្តេបិ ចីវរំ អធិដ្ឋានំ វិជហតិ, សិក្ខំ បច្ចក្ខន្តេ សតិ ហីនាយ អនាវត្តន្តេបីតិ អធិប្បាយោ ទិស្សតិ, តស្មា សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ កេវលំ គិហិភាវំ

ឧបកណ្ឋស្ស កិញ្ចាបិ ភិក្ខុភាវោ អត្ថិ, ចីវរស្ស ច តស្ស សន្តកត្តា វិជហតិ, តថាបិ “ហីនាយាវត្តនតោ”តិ វុត្តត្តា គិហិភាវូបគមនតោវ អធិដ្ឋានវិជហនំ វិយ។ យថា តំ លិង្គបរិវត្តនតោ។ គិហិភាវំ អនុបគន្ត្វា ច កេវលំ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ ករោន្តស្ស កិញ្ចាបិ ភិក្ខុលិង្គំ អត្ថិ, ចីវរស្ស ច តស្ស សន្តកត្តា វិជហតិ, តថាបិ “សិក្ខាបច្ចក្ខានតោ”តិ វុត្តត្តា សិក្ខាបច្ចក្ខានតោវ អធិដ្ឋានវិជហនំ វិយ។ យថា តំ បព្ពជ្ជាយ, តស្មា ភិក្ខុ វា ហោតុ ភិក្ខុនី វា, ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ចិត្តេន គិហិលិង្គគ្គហណេន ចីវរំ អធិដ្ឋានំ វិជហតិ។ សិក្ខាបច្ចក្ខានេន បន ភិក្ខុស្សេវ ចីវរំ ភិក្ខុនិយា សិក្ខាបច្ចក្ខានាភាវាតិ អយមយ្យា នត្ថិ។ អត្ថិយវត្ថុអញ្ញាបត្តិកតត្តិយបក្ខត្តកានំ បន ចីវរស្ស អធិដ្ឋានវិជហនំ អដ្ឋកថាយំ អនាគតត្តា តេនស្ស ហីនាយាវត្តនេនេវាការេន វិចារេតព្ពំ។

កនិដ្ឋង្គុលិនខវសេនាតិ ហេដ្ឋិមបរិច្ឆេទំ ទស្សេតិ។ ឱរតោ បរតោតិ ឯត្ថ ច “ឱរតោ ឆិទ្ទំ អធិដ្ឋានំ ភិន្ទតិ, បរតោ ន ភិន្ទតី”តិ វុត្តំ។ កថំ ឱរបរភាវោ វេទិតព្ពោតិ? យថា នទីបរិច្ឆិន្នេ បទេសេ មនុស្សានំ វសនទិសាភាគេ តីរំ ឱរិមំ នាម ហោតិ, តទនុទិសាភាគេ តីរំ បារិមំ នាម, តថា ភិក្ខុនោ និវាសនបារុបនដ្ឋានក្កមំ ចីវរស្ស មជ្ឈដ្ឋានំ យថាវុត្តវិនយាទិប្បមាណស្ស បទេសស្ស ឱរំ នាម, ចីវរបរិយន្តដ្ឋានំ បរំ នាម, ឧភតោ វា សោតោ វា យថា ច ឱរតោ តោភាគំ បរតោ អត្ថំ គត្វា ចីវរំ នទេបតដ្ឋាតិ វុត្តោ ភិក្ខុតោ អភិមុខដ្ឋានំ ឱរំ នាម, តទនដ្ឋានំ បរំ នាម, ឯវំ ភិក្ខុនោ និវាសនបារុបនដ្ឋានំ ឱរំ នាម, តទនំ បរំ នាម, ឯវំ វាមតោ វា ឱរបរភាវោ វេទិតព្ពោ។ តេនេវ វោ បន ទុព្ពលដ្ឋានេ បឋមំ អគ្គឡំ ទត្វា បច្ឆា ទុព្ពលដ្ឋានំ ឆិន្ទិត្វា អបនេតិ, អធិដ្ឋានំ ន ភិជ្ជតិ។ មណ្ឌលបរិវត្តនេបិ ឯសេវ នយោតិ វចនស្មិំ ចីវរេ អធិដ្ឋានភិជ្ជនាភិជ្ជនការោ ទស្សិតោ។ តេន វុត្តំ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ៓ វិ៓ ដី៓ ១៓១៩៨) “ឯវំ នយោតិ ខុទ្ទកា បមាណយុត្តេសុ យត្ថ កត្ថចិ ឆិន្ទេ អធិដ្ឋានំ វិជហតីតិអាទិអត្ថំ សង្គណ្ហាតី”តិ។

ទុព្ពលំ ចីវរន្តិ មជ្ឈិមបមាណាទិតោ ឧបមាណតោ អតិរេកេ ទុព្ពលចីវរេ។ មហន្តំ វា ទុព្ពលំ ករោតីតិ ឯត្ថ តិណ្ណំ ចីវរានំ វត្ថុ បរិស្សុ យស្មិំ បទេសេ ឆិទ្ទំ អធិដ្ឋានំ ន វិជហតិ, តស្មិំ បទេសេ ឧប្បន្នតោ ឆិន្ទិត្វា ទុព្ពលំ ករោន្តស្ស អធិដ្ឋានំ ន វិជហតីតិ អធិប្បាយោ។ វិមតិវិនោទនិយំ បន វុត្តំ “មហន្តំ វា ទុព្ពលំ វា ករោតីតិ ឯត្ថ អតិមហន្តំ ចីវរំ មជ្ឈិមបមាណាទិបព្ពិមបមាណយុត្តំ កត្វា ឧបមាណតោ ឆិន្ទន្តេនបិ វិស្សជ្ជនការេន ឆិន្ទមានដ្ឋានំ ឆិន្ទបច្ឆា ន គច្ឆតិ, អធិដ្ឋានំ ន វិជហតិ ឯវាតិ សិទ្ធំ, ‘ឃដេត្វា ឆិន្ទតិ ន ភិជ្ជតី’តិ វចនេន ច ឧបមេតិ។ បរិក្ខារចោឡំ បន វិនយក្ខបបុព្ពិមបមាណតោ ហានំ កត្វា ឆិន្ទំ អធិដ្ឋានំ វិជហតិ អធិដ្ឋានស្ស អតិសយត្តា, តានិ បុន ពន្ធានិ ឃដិតានិ បុន អធិដ្ឋាតព្ពមេវាតិ វេទិតព្ពំ។ កេចិ បន ‘វស្សិកសាដិកចីវរេ ទ្វិធា ឆិន្ទេ យទិបិ ឯកេកំ ខណ្ឌំ បមាណយុត្តំ ហោតិ, ឯកស្មិំយេវ ខណ្ឌេ អធិដ្ឋានំ តិដ្ឋតិ, ន ឥតរស្មិំ, ទ្វេ បន ន វដ្ដន្តី’តិ វុត្តត្តា តិំសិកាវណ្ណបដិច្ឆាទិស្សបិ ឯវមេវ នយោតិ វទន្តី”តិ។

៣៤៓ វស្សិក បច្ចត្ថរណាតិ បច្ចត្ថរណំ, តញ្ច វិកប្បនាទិវសេន, តស្មា “វស្សិក”តិ វុត្តំ តិស្សវណ្ណំ កត្វាបិ អត្ថំ វទន្តិ, អភិធានតិ អទេវ។ អថ វា វស្សិកា អត្តនោ វាចាយ ឯវ វិកប្បិតា វស្សិកាវិកប្បិតា។ បរវស្សិកា វិកប្បិតា បរវស្សិកាវិកប្បិតាតិ ករណវចនេបិ អទេវ វទន្តិ។ អយមេវ បនិញ្ញាយ វទតិ។ វត្ថុភិហិតាវត្ថុភិហិតកាវត្ថុ អាវត្តន្តិកាទ៓ ឯវត្តាវតា និវេទិតំ វទតីតិ ឯវត្តរោរាវ វិកប្បិតាកិច្ចស្ស និដ្ឋិតត្តា អតិរេកចីវរំ ន ហោតីតិ ទសាហាតិក្កមេ និស្សគ្គិយំ ន ជនេតីតិ អធិប្បាយោ។ បរិភុញ្ជិតុំ... បេ... ន វដ្ដតីតិ វចនំ អបច្ចុទ្ធារណបរិភុញ្ជនេ បរិភុត្តិ៓ អធិដ្ឋហនេ បនេវំ វិស្សជ្ជនេ ច ទុក្កដញ្ហា វត្តាយ វុត្តំ៓ បរិភោគាទយោបិ

ចដ្ឋិតិ បរិរេកាកចិឃ្សជ្ជតអធិដ្ឋាតាតិ ចដ្ឋិ៍ អបិ-ឃរេក្ខត តិរេឆាឲ្យរឿ ចដ្ឋីតិ អរេត្វា៍ ឲរេពត បច្ចន្ទារេរបិ កោរេព ឌីចរំ អធិដ្ឋាឲ្យការេយត ចិកប្បិពឌីចររេយច រេហាតិ, ត អតិរេរកឌីចរំ, ពំ បត ពិឌីចរាឌិតារេយត អធិដ្ឋាឲ្យការេយត អធិដ្ឋហិពត្តំ, ទ្ទពរេរត ចិកប្បិពឌីចររេយច កោត្វា បរិក្ខុប្បិពត្តត្តិ ដរេឃ្សតិ៍

រេកាឌិ បត "ឃំ ចិកប្បិពឌីចរំ, ពំ ឃាច បរិរេកាកកាលេ អបច្ចន្ទារេបត្វា តិដរេហពត្តំ, បរិរេកាកការេល បត ឃយ្យរេត្ត បច្ចន្ទារេបត្វា អធិដ្ឋហិត្វា បរិក្ខុប្បិពត្តំ៍ ឃឌិ ហិ ពរេពា បុរេត្តបិ បច្ចន្ទារេបឃ្យ, បច្ចន្ទាររេតច ចិកប្បតាឃ ចិកាពត្តា អតិរេរកឌីចរំ តាយ រេហាតិ, ដឃាហាតិក្កុរេយ បរេត្តច តិឃ្សក្កិឃំ, ពស្វា ឃំ អបរិក្ខុប្បិត្វា ដរេបពត្តំ, ពរេដច ចិករេប្បពត្តំ៍ បច្ចន្ទារេរ ច កោរេព អរេត្តាដឃារេហរេឃច អធិដ្ឋាពត្តំ៍ ឃថ្ងា អដ្ឋកថាឃំ (បរា៍ អដ្ឋ៍ ១៍៣៩៥) 'ពរេពា បរំ បរិរេកាកាឌិ ចដ្ឋីតិ'តិអាឌិ ទុត្តំ, ពំ បព្វព្ទឃា ចិរុទ្ធ្យុតិ"តិ ចដត្តិ, ពំ រេពឃំ ឃតិឃត្តរេយច៍ បព្វព្ទឃតិ្យា"អរេត្តាដឃាហំ អធិដ្ឋេតិ ចិករេប្បតិ"តិ (បរា៍ ៣៩៥) ច "ឃាឃំ ឌីចរំ ចិករេប្បត្វា អបច្ចន្ទារណំ បរិក្ខុរេញ្ញាឃ្យ បាចិត្តិឃ"ត្តិ (បាចិ៍ ១៤១) ច "អតាបត្តិ រេឃា ចា រេតតិ, ពឃ្ស ចា ចិឃ្សាឃរេត្តា បរិក្ខុញ្ញាតិ"តិ (បាចិ៍ ១៤៩) ច ឃាឃត្ញរេពា ទុត្តត្តា, អដ្ឋកថាឃថ្ងា (បរា៍ អដ្ឋ៍ ១៍៣៩៥) "ទ្ទាឃំ ឌីចរំ ចា ចិកប្បតំ ចា បច្ចន្ទារីឌ"តិអាឌិតា បច្ចន្ទារំ អធរេឃ្សត្វា "ឃឃ្យា ឃត្តកំ បរិក្ខុញ្ញា ចា ចិឃ្សរេជ្ជហិ ចា ឃថាបច្ចំ ករោហិ"តិ ឲចំ អត្តរេតា ឃត្តកត្តំ អរេយាចេត្វាច បរិរេកាកាឌិចរេឃត បច្ចន្ទារឃ្ស ទុត្តត្តា, "ពរេពា បក្ខុតិ បរិរេកាកាដរេឃាបិ ចដ្ឋិតិ"តិ អធិដ្ឋាតំ ចិតាបិ ចិឃំ បរិរេកាកឃ្ស តិឆាតឃ្ស ច ទុត្តត្តា ចិកប្បតាតត្តររេយច បច្ចន្ទារេបត្វា អតធិដ្ឋហិត្វា ឲច ច ពិឌីចររហិពំ ចិកប្បតារហំ ឌីចរំ បរិក្ខុប្បិព្យថ្ងា តិដហិព្យថ្ងា ទ្ទាឌំ បរេដក្កុ ចិតឃកាយុត្តិ លាឃតិ៍ អបិច ពាហុតំ បត្តាតំ ចិករេប្បពំ បច្ចន្ទរេពព្យថ្ងា ទុត្តត្តា បច្ចន្ទារេរ រេពឃំ អតិរេរកបត្តតា ដឃ្សិពាតិ ឃិជ្ញាតិ រេពឃុ ឲករេឃ្សច អធិដ្ឋាពត្តរេពា, ពស្វា អដ្ឋកថាឃំ អាកពតរេឃរេតច ករេហពត្តំ៍

ឃិរេត្តាតិ ដញហឃិរេត្តា៍ ឃត្តិរេដ្ឋាតិ ឌិដ្ឋឃរេត្តា, ត ដញហឃិរេត្តា៍ បញ្ញាត្តិរេកាចិរេដា ត រេហាតីតិ ឲចំ ចិកប្បិរេព អតត្តររេយច ឲចំ បច្ចន្ទិពត្តត្តិ ចិតឃកយុំ ត ជាតាតិ៍ រេពតាហ "ត ជាតាតិ បច្ចន្ទិព្យ"ត្តិ៍ ទ្ទឃិតាបិ រេចពំ រេចឌិពត្តំ "ចិកប្បតាឃឃតត្តររេយច បច្ចន្ទារេរា កាពរេត្តា"តិ៍ ចិកប្បិពចិកប្បតា តារេឃឃា ចដ្ឋីតិ អធិដ្ឋិពអធិដ្ឋាតំ ចិឃាតិ អធិប្បារេឃា៍

៣ប័៍ ឲចំ ឌីចរេរ អធិដ្ឋាតចិកប្បតាតឃំ ដរេឃ្សត្វា ទ្ទដាតិ បរេត្ត អធិដ្ឋាតចិកប្បតាតឃំ ដរេឃ្សរេត្តា "បរេត្ត បតា"តិអាឌិយាហ៍ ពត្វ បពតិ បិណ្ឌបរេពា ឲត្វាតិ បរេត្តា, ឌិតឃាឃតការេចា កិច្ចាកាដតចិរេឃរេឃា៍ ទុត្តតិ្យា"បត្តំ បរេត្ត ដរេល បរេត្តា, កាដរេត រេឃា កោរេព តិឃ្ម"តិ, ពស្មិ បរេត្តា៍ បតាតិ បច្ចត្តររេត្វ តិបរេពា៍ តរេឃាតិ អធិដ្ឋាតចិកប្បតាតរេឃា៍ ឌីចរេរ ទុត្តអធិដ្ឋាតចិកប្បតាតឃរេពា អញ្ញាក្ខុរេពា អឃំ ចក្កយារេតា បរេត្ត អធិដ្ឋាតចិកប្បតាតរេឃា រេចឌិពរេត្តាតិ រេឃាជតា៍ បត្តំ អធិដ្ឋហរេត្តត បយាលឃុរេត្តាច អធិដ្ឋាពរេត្តា, ត អប្បយាលឃុរេត្តាតិ ឃជ្ជរេត្តា៍ រេពត បយាលរេពា ក្លាតាឆិរេក បរេត្ត អធិដ្ឋាតំ ត ទុហតិ, ពស្វា ពាឌិឃំ បត្តំ កាដតបរិរេការេកត បរិក្ខុប្បិពត្តត្តិ ដរេឃ្សតិ៍ ចក្កតិ ហិ "ឲរេព កាដតបរិរេការេកត បរិក្ខុប្បិពត្តា, ត អធិដ្ឋាត្វបកា ត ចិកប្បត្វបកា"តិ៍

រេក្វ យកឆតាញត្តរេឃាតិ ឲត្វ យកឆតាញត្ត តាយ ឃា យាកឆិកាឃ ព្យលិឃ អឌ្ឍរេពរឃបលបរិឃិពំ ក្លតក់ កណ្យាតិ៍ ឃិហញអឌីរេប

បកតិភាវត្ថតោ លុត្តា ហោតិ, វិបរីតភាវត្ថតោ បន មហន្តា· វុត្តញ្ហេតំ សមន្តបាសាទិកាយំ (បារា· អដ្ឋ· ១·៤០១) “មគធភាវត្ថ

ភាយ អដ្ឋតោរសបលិ ហោតីតិ អត្ថកដ្ឋកថាយំ វុត្តំ· និហញ្ញអគិរេប បកតិភាវត្ថ មហន្តា, វិបរីតភាវត្ថ លុត្តា,

មគធភាវត្ថបរិយាយវុត្តា, តាយ មគធភាវត្ថយា និយឌ្ឍភាវត្ថ ៤កា និហញ្ញអភាវត្ថ ហោតីតិ មហាអដ្ឋកថាយំ វុត្ត”ន្តិ· អថ ចា

មគធភាវត្ថ ភាយ យា បញ្ញា ក្សុរចាតិ ៤កញ្ញា មដ្ឋិ ៤កាយ ច មដ្ឋិយា តតិយកាកំ កញ្ចាតិ· វុត្តញ្ហេតំ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ· ដី· ១·

៥៥៥-៤០១) “មគធភាវត្ថ ភាយ លេបសតា ភាវត្ថប្រាតិ ពេចិ· ‘អដ្ឋបសតា’តិ អបរេ· តត្ថ បុរិមានំ មតេន តិបសតាយ ភាវត្ថយា ឆេ

ភាវត្ថតោយា ៤កា មគធភាវត្ថ ហោតិ· បច្ឆិមានំ ចតុបសតាយ ភាវត្ថយា ឆេ ភាវត្ថតោយា ៤កា មគធភាវត្ថ·

អាចរិយធម្មបាលត្ថេរេន បន បកតិយា ចតុមដ្ឋិកំ ក្សុចំ, ចតុក្សុចំ ភាវត្ថកំ, តាយ ភាវត្ថយា សោឡស ភាវត្ថតោយា ទោណំ, តំ

បន មគធភាវត្ថយា ឆ្កាធរ ភាវត្ថតោយា ហោន្តីតិ វុត្តំ, តស្មា តេន នយេន មគធភាវត្ថ ភាយ បញ្ញា ក្សុរចាតិ ៤កញ្ញា មដ្ឋិ ៤កាយ

មដ្ឋិយា តតិយកាកញ្ញា កញ្ចាតីតិ វេទិតព្វ”ន្តិ· តត្ថ ក្សុរចោតិ បសតោ· វុត្តញ្ហិ អភិធានប្បទីបិកាយំ –

“ក្សុរចា បសតោ ៤រកា;

បរត្ថា តេ ចត្តរោ សិយុំ;

អាញហកោ ចត្តរោ បត្ថា;

ទោណំ ចា ចតុរាញហក”ន្តិ·

អថ ចា មគធភាវត្ថ ភាយ យា ចតុក្សុចាយ ភាវត្ថយា ចតសោឡស ភាវត្ថតោយា កញ្ចាតិ· វុត្តញ្ហេតំ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ· វិ· ដី· ១·

៤០១) “វិបរីតភាវត្ថប្រាតិ បុរាណកភាវត្ថំ សន្ធាយ វុត្តំ· សា ច ចតុមដ្ឋិកេហិ ក្សុចេហិ អដ្ឋក្សុចា, តាយ ភាវត្ថយា ឆេ ភាវត្ថតោយា

មគធភាវត្ថ កញ្ចាតិ, បុរាណា បន និហញ្ញអភាវត្ថ តិសោឡស ភាវត្ថតោយា កញ្ចាតីតិ ចន្តិ, តេសំ មតេន មគធភាវត្ថ ភ្លាតិ

ចត្តារភាយ ចតុក្សុចាយ វិបរីតភាវត្ថយា ចតុភាវត្ថកា ហោតិ, តតោ មគធភាវត្ថតោ ឌបឌ្ឍញ្ញ បុរាណវិបរីតភាវត្ថសន្ធាតំ

បត្តំ ភាយ ហោតិ, ៤តេន ច ឆ្លមតោ ភាយ បត្តោ បត្តោតិ កញ្ចាតីតិ បិញ្ញត្ថចតំ សរេតិ· លោកិយេហិបិ –

‘លោកិយំ មគធេញ្ញាតិ, បញ្ញ្ចមមុធាហវំ;

លោកិយំ សោឡសបលំ, មាកធំ ទិក្បាំ មត’ន្តិ (វិ· វិ· ដី· ១·៤០១) –

៤ចំ លោកេ ភាវត្ថយា មគធភាវត្ថ ទិក្បាតិ ធម្មិតា· ៤ចញ្ញ កឃ្យារេត ឆ្លមកបត្តស្ស ច យាបតរត្តានតកាហិកា ច សិន្ធា ហោតិ·

ន ហិ សក្កា អដ្ឋកុសុវតោ ថ្លានោគនកាហិនា បត្តេន អច្ឆុបីកតំ បិណ្ឌបាតំ បរិយេសិត្វា យាបេតុំ។ តេនេវ វុត្តំ វេរញ្ជកណ្ឌកថាយំ ‘បត្តោ នាម នាឡិប្បមត្តំ ហោតិ, ឯកស្ស បុរិសស្ស អលំ យាបនាយា’តិ”។ វុត្តម្បិ ហេតំ ជាតកដ្ឋកថាយំ (ជា. អដ្ឋ. ៤.១០.១៥១) “បត្តោទនោ នាលិយមំ វុច្ចតី”តិ, “ឯកស្ស ទិន្នំ ទ្វិន្នំ តិណ្ណំ បហោតី”តិ ច, តស្មា ឥធ វុត្តនយានុសារេន គហេតព្វន្តិ។ អាលោបស្ស អាលោបស្ស អនុរូបន្តិ ព្យញ្ជនស្ស ចតុភាគមត្តំ។ វុត្តមេវ មជ្ឈិមនិកាយេ (ពាហិតិកសុត្តវណ្ណនាយំ (ម. និ. អដ្ឋ. ៣.៣៥១) “ព្យញ្ជនស្ស មត្តា នាម ព្យញ្ជនចតុត្ថភាគោ”តិ។ ព្យញ្ជនកាតិកានីតិ ព្យញ្ជនស្ស កតិ កតិ យេមំ នាតិ ព្យញ្ជនកាតិកានិ។ កតីតិ ច ព្យញ្ជនសោ ព្យញ្ជនស្ស អត្តាបចិសនសីលត្តា ព្យញ្ជនស្ស ព្យញ្ជនសោ សោយេវ តេសំ ព្យញ្ជនសោ ហោតិ, ន អញ្ញោ អត្តនោ ព្យញ្ជនំ កោវសន្តីតិ អត្ថោ។ ភាជនបរិភោគកានីតិ ឧទាហរណាទិកា ភាជនបរិភោគកា។

ឯវំ បមាណតោ អធិដ្ឋានុបគវិកប្បនុបគបត្តំ ទស្សេត្វា ឥទានិ បាកតោ មូលតោ ច តំ ទស្សេតុំ “បមាណយុត្តានម្បី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ អយោបត្តោ បញ្ចហិ បាកេហិ បត្តោតិ កម្មារបក្កេន អនធិដ្ឋហិត្វា សមណសារុប្បនីលវណ្ណករណត្ថាយ បុនប្បុនំ នានាសម្ភារេហិ បចិតព្វោ, អយោបត្តស្ស អតិកក្ខឡត្តា កម្មារបាកេន សទ្ធិំ បញ្ចវារបក្កោយេវ សមណសារុប្បនីលវណ្ណោ ហោតិ។ មត្តិកាបត្តោ ទ្វីហិ បាកេហិ បត្តោតិ ឯត្ថាបិ ឯវមេវ នយោ។ តស្ស បន មុទុកត្តា កុម្ភការបាកេន សទ្ធិំ ទ្វិវារបក្កោបិ សមណសារុប្បនីលវណ្ណោ ហោតិ។ ឯវំ កតោយេវ ហិ បត្តោ អធិដ្ឋានុបគោ វិកប្បនុបគោ ច ហោតិ, នាកតោ។ តេន វុត្តំ “បាកេ ច មូលេ ច សុនិដ្ឋិតេយេវ អធិដ្ឋានុបគោ ហោតិ។ យោ អធិដ្ឋានុបគោ, ស្វេវ វិកប្បនុបគោ”តិ (វិ. សង្គ. អដ្ឋ. ៣៥)។ សោ ហត្ថំ អាគតោបិ អនាគតោបិ អធិដ្ឋាតព្វោ វិកប្បេតព្វោតិ ឯតេន ទូរេ ឋិតម្បិ អធិដ្ឋាតុំ វិកប្បេតុញ្ច លភតិ, ឋបិតដ្ឋានសល្លក្ខណេន បមាណន្តិ ទស្សេតិ។ ឥទានិ តមេវត្ថំ វិត្ថារេតុមាហ “យទិ ហិ”តិអាទិ។ ហិ-សទ្ទោ វិត្ថារជោតកោ។ តត្ថ បចិត្វា ទស្សាមីតិ កាញ្ចនវណ្ណបាកំ សន្ធាយ វុត្តំ។

ឥទានិ បត្តាធិដ្ឋានំ ទស្សេតុមាហ “តត្ថ ទ្វេ បត្តស្ស អធិដ្ឋានា”តិអាទិ។ តត្ថ សាមន្តវិហារេតិ ឥទំ ឧបលក្ខណវសេន វុត្តំ, តេនេវ ទូរេ ឋិតម្បិ អធិដ្ឋាតព្វមេវ។ ឋបិតដ្ឋានំ សល្លក្ខេត្វាតិ ឥទម្បិ ឧបចារយុត្តំ, បត្តសល្លក្ខណេនេវ បមាណំ។

ឥទានិ អធិដ្ឋានវិជហនំ ទស្សេតុំ “ឯវំ អធិដ្ឋិតស្ស”ត្យាទិមាហ។ តត្ថ បត្តេ វា ឆិទ្ទំ ហោតីតិ មុខវដ្ដិតោ ហេដ្ឋា ទ្វង្គុលមត្តោកាសតោ បដ្ឋាយ យត្ថ កត្ថចិ ឆិទ្ទំ ហោតិ។

សត្តន្នំ ធញ្ញានន្តិ –

“សាលិ វីហិ ច កុទ្រូសា;

គោធុមា វរកោ យវោ;

គក្ឆតិ យត្ថ ឆន្ញាតិ;

តិចារាឌី ញ ឋក្កិដា”តិ៍ –

ចុត្តាតំ យត្តចិឆាតំ ឆន្ញាតំ៍

៦៨៍ ឲចំ បត្តាឆិដ្ឋាតំ ឌវេយ្សត្ថា ព្ពឌាតិ បត្តចិកប្សតំ ឌវេយ្សញំ “ចិកប្សេត បតា”តិអាឌិយាហ៍ ញំ ឌិចរចិកប្សេត ចុត្តតឃេតេច ខេចឌិតត្ថា៍

៦០៍ ឲចំ ចិកប្សតាតឃំ ឌវេយ្សត្ថា ព្ពឌាតិ បវេត្ត កិវេត្ត គត្តព្ពចិឌិ ឌវេយ្សញយាហ “ឲចំ អឆិដ្ឋហិត្ថា”ព្ពច្ឆាឌិ៍ ឋត្ត អបវេត្តាតិ ព្ពយិតា អឆិដ្ឋាតចិឌហតយ្យិ ឌវេយ្សតិ៍ បញ្ចាពត្តេតបិ បវេត្ត អបរិបុណ្ណបិកេ បវេត្ត ចិឃ អឆិដ្ឋាតំ ត ទុហតិ៍ “តិបុបវេដ្ឋត ចា”តិ ចុត្តត្តា តព្ពវេលិហាឌិកប្បិឃលេហិ អឃោបត្តយ្ស លិឌ្ឍិ លាវេឌញំ ចដ្ឋតិ៍ ខេតេតច “វេលិហយណ្ឌលកោតា”តិ ចុត្តំ៍ យុវេឌ្ឍហិ...វេប... ត ចដ្ឋតីតិ ព្ពឌំ ដ្ឋលេបុកាឌតេ បក្ខិវេត្ត ចិលីឃយាតត្តា ចុត្តំ៍ ឋាលិតំ ឈរេបត្ថា បិឃាលាចុណ្ណេត ពត្ថិញំ ចដ្ឋតីតិ បិឃាលាចុណ្ណេត យឌ្ឍិ ឋាលិតំ បឌិត្ថា តឆាបេក្កត បិឃាលាចុណ្ណេត ពត្ថិញំ ចដ្ឋតិ៍ អបរិកោរកោតាតិ អឃុត្តបរិកោរកោត៍ “អតុឌាតាយិ កិក្ខវេច អាឆារក”ត្តិ ចុត្តត្តា យញ្ចាបីធាឌិយុ ឃត្ត គត្តឌិ អាឆារកំ ធវេបត្ថា តត្ត បត្តំ ធវេបញំ ចដ្ឋតិ អាឆារកដ្ឋបកោកាឃយ្ស អតិឃយិតត្តាតិ ចឌត្តិ៍

ព្ពតិ ចិតឃយក្កហឆំចណ្ណតាក្ខេត ចិតឃាលក្កាវេ

អឆិដ្ឋាតចិកប្សតចិតិច្ឆឃកឆាលក្កាវេរា តាយ

អដ្ឋវេយា បរិវេច្ឆវេដា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៨។ ឧទរវិប្យចានវិទិដ្ឋិមកថា

៣១។ ឯវំ អធិដ្ឋានវិកប្យនវិទិដ្ឋិមកំ ទស្សេត្វា ឥទានិ ឧទេរន វិតាចានវិទិដ្ឋិមករណំ ទស្សេតុំ “ឧទេរនវិតាចានេនា”ត្យាទិមាហ។ តត្ថ ឧមតីតិ ឧទរំ, វមំ សព្វាមំ ករិមតីតិ អត្ថោ, អរិមគ្គេហា ចត្តវិសេសេនា។ ឃ្លោ បន ពិឧទរាធិដ្ឋានេន អធិដ្ឋហិត្វា ឆាទិតំ ឧទរត្តមវេទ។ វិតាតិ ចដ្ឋនេត្វ និបរិតោ។ ចសតំ ចានេនា, វិតា ចានេនា វិតាចានេនា, ឧទរេន វិតាចានេនា ឧទរវិតាចានេនា, “ឧទរវិប្យចានេនា”តិ ចត្តេត្ត ចត្តិន្ធាចសេន, កាឆាបិឌប្ឋរណត្តាម ចា អលុត្តបមានំ កត្វា ឯវំ ទុត្តន្តិ ឌដ្ឋព្ពំ។ តថា ច ចក្កតិ “ពិឧទរាធិដ្ឋានេន…បេ… វិប្យចានេនា”តិ, “ឃ្លយំ សញ្ញាឌិំ អធិដ្ឋាមិ, ឃ្លយំ ខ្លត្តរាសក្កំ អធិដ្ឋាមិ, ឃ្លយំ អត្តចានសកំ អធិដ្ឋាមី”តិ ឯវំ នានេន អធិដ្ឋិតានំ ពិល្ហិ ឧទរានំ ឯវកេកេន វិប្យចានេនាតិ អត្ថោ, ឯវកេនបិ វិតា ចសិតុំ ន ចដ្ឋតិ, ចសត្តស្ស និល្លនោ សហ អនុល្លោមតា ឧទរំ និស្សក្កិមំ ហោតិ, បិឌិត្តិមញ្ញា អាបជ្ជតីតិ សម្ពន្ធោ។ ចសិតព្ពត្តិ ឯវត្ត ចសនកិរិមា ចតុព្ពិរិមាបថសាធារណា, តស្មា កាមលក្កំ ចា ហោតុ អលក្កំ ចា, អឌ្ឍតេយ្យរតនស្ស បទេសស្ស អន្តោ កត្វា ពិដ្ឋន្តោបិ ចរន្តោបិ និសិន្នោបិ និបន្នោបិ ហត្ថបិនេ កត្វា ចសន្តោ នាម ហោតិ។

ឯវំ សាមញ្ញតោ អវិប្យចានលក្ខណំ ទស្សេត្វា ឃ្លឌាតិ កាមានុបស្សនោកាសចសេន វិសេសតោ ទស្សេតុមាហ “កាមី”ត្វាទិ។ តត្ថ កាមនិវេសនាតិ បិរកដីនេនវ។ ខ្លេឌាសិតោ នាម មាតាឌិតំ កណ្ឌាតំ សាលិ។ អដ្ឋោ នាម បដិរាជាទិបដិឆាហតត្ថំ ឃ្លដ្ឋកាហិ កតោ ចាហលកិត្តិកោ ចតុបញ្ញាកុមិកោ បតិស្សុមវិសេសោ។ មាត្ថ នាម ឯកក្ខនបក្កហិតោ ចតុរស្សបិសាឌោ។ បិសាឌោ នាម ទីឃបិសាឌោ។ ហម្មិមំ នាម មុណ្ឌច្ឆទនបិសាឌោ, មុណ្ឌច្ឆទនបិសាឌោតិ ច ចន្ទិកង្គណមុត្តោ បិសាឌោតិ ទុច្ចតិ។ សេត្វា នាម ឌដ្ឋិសេត្វា ច សកដសេត្វា ច។ ពេត្តំ នាម ឃ្លតាលាបរណ្ណានំ ចិរហតង្គានំ។ ឆណ្ណកសាលំ នាម ពលមណ្ឌលំ។ អារាមោ នាម ម្ពុប្ផារាមោ ផលារាមោ។ ចិហារាឌមោ បិកដំ ឯវ។ តត្ថ និវេសនាទីនិ កាមតោ ពហិ សន្តិចិដ្ឋានិ កហិតានីតិ វេទិតព្ពំ។ អត្តោកាមេ ធិតានឆិញ្ញា កាមក្កហណេន កហិតត្តា កាមបរិហារោមេវចាតិ។ កាមក្កហណេន ច និកាមនិកាមនិបិ កហិតានេវ ហោន្តិ។

បរិលាម ចា បរិក្ខិត្តាតិ ឃ្លមិតា សមន្តា គឺពុត្តអាកាសិត្វឌេកេន បរិក្ខិត្តាបិ បរិក្ខិត្តាមេវចាតិ ឌស្សិតិ។ ពំ បមាណំ អតិក្កមិត្វាតិ លស្សិ ខ្លបរិ អាកាសេ អឌ្ឍតេយ្យរតនប្បមាណំ អតិក្កមិត្វា។ សកាមេ ចា ចត្តត្តិ ឃ្លមិតា សការសង្ខស្ស បរិមាមោ សកាមសន្ថោ តប៉ុសកលិន្តោ អត្តិតិ ឌស្សិតិ។ សការសន្ថោ ហិ ឃ្លត្តិលិន្តោ, សកាមសន្ថោ តប៉ុសកលិន្តោតិ។ ខ្វារម្ពុលេ ចាតិ តការស្ស ខ្វារម្ពុលេ ចា។ តេបន្តិ សកាមតការខ្វារម្ពុលានិ។ ពស្មា ឥមិមា សកាមខ្វារានិ កាហណានេវ តត្ថ សន្ថានិបិ ពកហានិ, សា ច អត្តរឥមិ កាហិតាមេវ ហោតិ។ ឯវត្ត ច ខ្វារឥមិលទេស្ស ចសន្តេន កាមប្បទេសនតសហនេម្យានិនោសំ បរិហរិត្វា ស្សប្បដ្ឋន្តតានិយុត្តេនេវ កវិតព្ពំ។ សកា បន ឃនិ សន្ថោសំ ចសតព្វាម បបិសនិសា ពណា, អត្តរារាមេ វិម ឃចាស្សុំ ចសិតុំ ចដ្ឋតីតិ ឧលនិតព្ពំ។ អតិហរិត្វា ឈរេ និក្កិបតីតិ ឥមិ មុដ្ឋិត្វា និរេត អត្តាស្សិ ឈរេ និក្កិបតិ។ តេនាហ “ឥមិហត្ថបិនេន ន ទល្លតី”តិ។ ប្ករតោ ចា បន្ឋតោ ចា ហត្ថបិនេតិ លស្សិ ហត្ថបិនំ សន្ត្វាម ចនតិ។

ឲចំ កាយចរេន ចិប្បចារមាចិប្បចារំ ឌស្សេត្វា ឰឌាតិ តិចេបតចរេន ឌស្សេន្តោ “ឞចេ ឲពក្យលស្ស ឞត្តកំ តិចេបតំ ហោតី”តិអាឌិយាហ៊ ពត្ថ ឰចរេកោ តាយ ពក្កស្ស អក្កត្តរេ អញ្ញោ ពក្កេទាតិ ចឌត្តិ, ពក្កស្ស ចា បរិឃាឃចចតយេតំ៊ ឰឌាតិ ឬឌោរសិតាឌិចរេន ឌស្សេន្តោ “ឬឌោរសិតី”ច្ចាឌិយាហ៊ ពត្ថ ចុត្តតយេតចាតិ “ឲពក្យលស្ស ឞត្តកោ ឬឌោរសិតោ ហោតិ បរិក្លិត្តោ ចា”តិអាឌិតា តិចេបតេ ចុត្តតយេត៊ ឲច-ឞន្តោ ចិរេឞតិចត្តិ អត្ថោ៊ តេត ចិរេឞរេឞា តត្ថិតិ ឌស្សេតិ៊

ឰឌាតិ យេហុ ចិរេឞរេឞា អត្ថិ, តេ ឌស្សេន្តោ “ឞចេ ឲពក្យលស្ស តាចា”តិអាឌិយាហ៊ ពត្ថ បរិឃាឌិឃិត្វាតិ ចិតិចិឌ្ឍិត្វា, អញ្ញោត្ថទិត្វា ចា៊ ចុត្តរេយចត្ថំ ចិការេចតិ “អន្តោបចិរេដ្ឋតា”តិអាឌិតា៊ ពត្ថ អន្តោបចិរេដ្ឋតាតិ កាយស្ស, តឌិឃា ចា អន្តោបចិរេដ្ឋត៊ “ឞតេ្ថតា”តិ បិដេរេឞា៊ តឌីបរិហារេទា លក្ខតីតិ ឲត្ថ “ចិឞុំ តឌីបរិហារេស្ស អចុត្តត្តា កាយាឌីហិ អញ្ញាត្ថ ចិឃ ឌីចទេហត្ថបិរេឞារេយច តឌីបរិហារេទា”តិ តីស្បុបិ កណ្ឌិបេគស្បុ ចុត្តំ៊ អញ្ញោ បត “ឰយិតា អដ្ឋពឆាចចតេត តឌីបរិហារេទាបិ ចិឞុំ ឞិន្ធោតិ តឌីហត្ថបិរេឞា ត ចិដហិតព្វោ”តិ ចឌត្តិ៊ យឆា បត អញ្ញោការេឞ ឞត្តក្ខត្តរចរេន អទញ្ញាបរិហារេទា លក្ខតិ, ឲចំ តឌិឃំ ឬឌក្យក្លេបចរេន តឌីបរិហារេទា លក្ខតីតិ ពត្វា អដ្ឋពឆាឃំ តឌីបរិហារេទា ចិឞុំ អចុត្តោ ឞិឃា ឞត្តក្ខត្តទ៌ោឌក្យក្លេបឞឹយាត់ អទញ្ញាតឌីស្បុ អឆាន្ធឞឹយាចរេន លក្ខយាតត្វា៊ ឲចព្វា ឞតិ ឞយុគ្គដាពស្សេទស្បុបិ បរិហារេទា អចុត្តសិន្ធោ ហោតិ តឌិឃា ឞយាតលក្កណត្តា, តឌីហត្ថបិរេឞា ត ចិដហិតព្វោតិ បត អត្ថ ឞតិ តឌិឃា អតិចិត្វារត្តា ពាហុសាឆារណត្តា ច អន្តោតឌិឃំ ឌីចទំ ឌរេបត្វា តឌីហត្ថបិរេឞ ឌិតេត ឌីចទស្ស បចត្តិ ឌាតិត្បុ ត ឞក្កា កចេយ្យ៊ ឲឞ តយោ ឞយុគ្គដាពស្សេទស្បុបិ៊ អន្តោឬឌក្យក្លេប ចា ពស្ស ហត្ថបិរេឞ ចា ឌិតេត បត ឞក្កាតិ អឃំ អយ្យាកំ អត្តតោយតិ, ចិធារេត្វា កហេតព្វំ៊ ចិហារឞឹយត្តិ អចិប្បចារឞឹយំ ឞន្ធាឃាហ៊ ឲត្ថ ច ចិហារស្ស តាតាក្យលឞត្តកការេចបិ អចិប្បចារឞឹយាបរិច្ឆេឌក្ខត្តរេ ឞព្វត្ថ ឌីចទអចិប្បចារឞយុចតោ បឆាតត្វា ពត្ថ ឞត្ថបរិហារេទា ត លក្ខតីតិ “ចិហារំ កន្ត្វា ចឞិតព្វា”ន្តិ ចុត្តំ៊ ឞត្ថឞឃីបេតិ ឰឌំ យឆាចុត្តអក្ខត្តរបរិច្ឆេឌចរេន ចុត្តំ៊

យស្មា “តាតាក្យលស្ស បរិក្លិត្តេ ខេត្តេ ឌីចទំ តិក្លិបិត្វា ខេត្តទ្វារមូលេ ចា ពស្ស ហត្ថបិរេឞ ចា ចត្តព្វ”ន្តិ ចុត្តំ, ពស្មា ទ្វារមូលតោ អញ្ញាត្ថ ខេត្តេបិ ចឞន្តេត ឌីចទំ តិក្លិបិត្វា ហត្ថបិរេឞ កត្វាយេច ចឞិតព្វំ៊

ចិហារេទា តាយ ឞបរិក្លិត្តោ ចា អបរិក្លិត្តោ ចា ឞកលេរិ អាចាឞោតិ ចឌត្តិ៊ យស្មិំ ចិហារេទតិ ឲត្ថ បត ឲពកោហយេច ចុត្តំ៊ ចិមតិចិតោឌតិឃំ (ចិ៊ ចិ៊ ឌី៊ ១៊៣៥១-៣៥៣) បត “ចិហារេទា តាយ ឬបចារឞឹយា៊ យស្មិំ ចិហារេទតិ ពស្ស អន្តោបរិចេណាឌិ ឞន្ធាឃ ចុត្ត”ន្តិ ចុត្តំ៊ ឲពក្យលិឌិឞត្តកតា ខេត្ថ ការាបកាត់ ចរេន ចេឌិតព្វា៊

ឃំ ឞញ្ញោត្បិណា ការេល ឞយត្តា លាឃា ឞចតីតិ យឌា ឞហាចិឌិឃំ ឬឌក្ខេយច កន្ធត្តំ ឃ្មុទិឃយណ្ឌលំ ឞញ្ញោត្បិណា បិប្បុណាតិ, ពឌា ឃំ ឰការំ លាឃា ឞចតិ, ពំ ឞន្ធាឃ ចុត្តំ៊ ចិមតិចិតោឌតិឃំ បត “លាឃាឃ ឞុរេដ្ឋាការឞស្សាតិ ឬឌក្យំ អចិក្លិត្តលេឌ្ឋបិតក្ខត្តរំ ឞន្ធាឃ ចឌតី”តិ ចុត្តំ៊ អកាយតបទេឆតិ ពឌរេហច កន្ត្វា តិចទេត្តព្យំ អឞក្កុរេណយ្យេកោ ឞយុគ្គឞញ្ញោយេ ឌីបកា, តេឞ្មុតិ យោឌតា៊ ឰពទស្មិត្តិ ឞុទត្ថិឞឌិឞាឃ

ឌីចររ៉

ទៀ៉តដ៏ ខ្លួតទតីតិ ហត្ថបិរំ យុត្តិត្វា ខ្លួតទតិ៍ តាបដ្ឋតីតិ បរិគោកាបច្ចយា ទក្កេដ៏ តាបដ្ឋតិ៍ តេតាគហ "គេរា ហិ"តិអាដិ៍ អបរិគោការទហត្តាតិ ខ្លយិតា តិស្សក្កិយឌីចទំ អតិស្សដ្ឋិត្វា បរិក្ខដ្ឋត្តស្ស ទក្កេដ៏ អចិត្តកត្តិ សិន្ធុ៍ ខុក់បរិទ្បិត្វា ខុក់ អំសក្ខេដ ឌេបត្វា កត្តត្តត្តិ ខ្លត់ ខាហុត់ សញ្ញទលដ្ឋគេត ខុចំ អកត្វា កយតំ ត សាទុប្បត្តិ កត្វា ចុត្តំ, ត អាបត្តិអក្កត្តា៍ ខាហិកាគេយ ឌេបត្វាបិ អបិទុបិតត្តតាយ ចុត្តំ "ចិតយកមុំ កាតត្តា"ត្តិ៍ អឆ ចា ចិហាគេទ សកាក់ កិក្កុ ត បស្សតិ, ខុចំ សតិ អាសតសាល៍ កត្វា ចិតយកមុំ កាតត្តត្តិ គេយាឌតា៍ អាសតសាល៍ កន្ទេត្តត កាំ តីហិ ឌីចគេទហិ កត្តត្តត្តិ អាហ "សត្តុទុត្តគេតា"តិ តដ្ឋ ឌីចទស្ស សត្តុទុត្តសាឌិយតគេតា៍ សញ្ញាដិ បត កាំ កាតត្តាតិ អាហ "សញ្ញាដិខាហិកាគេយ ឌេបត្វា"តិ៍ ឌ្ឋត្តទាសកេ្ក ច ខាហិកាគេយ ឌេបិតសញ្ញាដិយត្តា បធេយំ ចិតយកមុំ កត្វា បន្ទា ឌ្ឋត្តទាសក្តំ តិចាគេសត្វា អត្តុទចាសគេក កាតត្តា៍ ខុត្ថ ច ខាហិកាគេយ ឌេបិតស្សបិ ចិតយកមុចចតគេតា បទមុលាបិ ឌិត់ តិស្សដ្ឋិត្វ, តិស្សដ្ឋិ គាតុត្តា ចដ្ឋតីតិ គេចឌិតត្តា៍

ឌហទាត់ កយគេត ទិំសាស្សាហត្តា "តិស្សគេយា បត ត បដិប្បស្សម្ភតី"តិ ចុត្តំ៍ យុហុត្តំ...គេប... បដិប្បស្សម្ភតីតិ ទិំសាស្សាហគេត្ត កយតស្ស ឌ្ឋបន្ទិត្តត្តា ចុត្តំ, តេតំ បត បុទាទុលា ឌ្ឋដ្ឋហិត្វា ទិំសាស្សាគេហត កន្ទត្តាត់ អទុគេលា អត្តទា ឌ្ឋដ្ឋិតេបិ ត បដិប្បស្សម្ភតិ "យាច អទុលាក្កយតា សយត្តិ"តិ ចុត្តត្តា៍ តេតគេច "កាយំ បចិសិត្វា...គេប... ត បដិប្បស្សម្ភតី"តិ ចុត្តំ៍ អញ្ញាយញ្ញាស្ស ចចតំ អក្កុហត្វាតិអាដិមិទិំសាស្សាហត្តា កយតក្កូលា បដិប្បស្សន្ធិ ត ចុត្តា៍ គេឌតុកគេយតាតិ តទុលាចន្ទកាឌិតំ អាឆាចិត្វា សិគេក្ក្ខត បហទលាកគេយត៍ តិស្សគេយា ច បដិប្បស្សម្ភតីតិ ខុត្ថ គេឌតុកយាឌីហិ ឌិតាត់ យាច កយត្វុបសយា ឌាតត្តគេតា "អគេត្តាអទុលាគេយច កយិស្សាមី"តិ តិយគេយត្វ អសក្កលោយ្យត្វា ចុត្តំ៍ យត្ថ បត ខុចំ តិយគេយត្វ សក្កា, តត្ថ អត្តទា អទុគេលា ឌ្ឋក្កេតេបិ តិស្សគេយា ត បដិប្បស្សម្ភតិ គេកសដ្ឋត្តាយ កាយំ បចិឌ្ឋដហទាត់ ចិយ៍

អគេត្តាសិយាមំកាយត្តិ អចិប្បចាសសិយាសមុតិគេតា បន្ទា បតិដ្ឋាបិតកាយំ សត្តាយ ចចតិ កាយត្ថា កាយុបចាទត្ថា ឌេបត្វា សមុត្តិតត្តគេតា៍ បចិដ្ឋាតត្តិ អាចទិយគេត្តចាសិកាត់ ចិសុំ ចិសុំ កតាត់ អចិប្បចាសសិយត្តា គេតច ឌីចទាតិ តិស្សក្កិយាតិ គេហាត្តិ, ទិំសាស្សាហតាយ ត តិស្សគេយា បដិប្បស្សម្ភតិ៍ អត្តទាយគេក្កតិ ឆយុំ សុត្វា អាកន្ទត្តាត់ អត្តទាយគេក្ក៍

ខ្លតិ ចិតយសក្កហសំចណ្ណតាក្ខេត ចិតយាលក្កាគេទ

ឌីចទចិប្បចាសចិតិន្ទយកចាលក្កាគេទា តាយ

តចគេយា បរិគេន្ទគេឌា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០. ភណ្ឌបដិឃាយតចិតិច្ឆយកថា

៣៧. ឧចំ ឌឹចរចិប្បចារសចិតិច្ឆយំ ពរេឆត្វា ពុទ្ធាតិ ភណ្ឌបដិឃាយតចិតិច្ឆយំ ពរេឆត្វំ “ភណ្ឌស្សបដិឃាយត”ត្តិអានិយាហ. តត្ថ ភដិតព្ពំ ភារេដតព្ពត្តិ ភណ្ឌំ, ភដិតព្ពំ ពុទ្ធិតព្ពត្តិ ចា ភណ្ឌំ, ភណ្ឌត្តិ បរិភណ្ឌត្តិ សត្វា ឧទេតភាតិ ចា ភណ្ឌំ, ឫលឆត់, បរិក្ខារេរា ចា. ទុត្តំពីា អភិឆាតប្បឌីបិពាយំ –

“ភាឌតានិបរិក្ខារេរ, ភណ្ឌំ ឫលឆេតបិ ចា”តិ.

តស្ស ភណ្ឌស្ស, បដិសាយិយតេ បដិសាយតំ, រក្ខណំ គោបតត្តិ អតេ្វា. តេតាហ “បទេរសំ ភណ្ឌស្ស គោបត”ត្តិ. យាត្យ ពណ្ណបិទ្យអត្ថត់ តាលបណ្ណ្យីតិ បិ-សទ្ធោ សម្មាចតទេ្វា. តេត បគេច អញ្ញាតពាត់ សត្តពត្តិ ឥទេស្សតិ. ពិហិសត្តពត្តិ ពុ្យិតា បទ្ធាត្តំ សហឆយ្ធិពាត់ សត្តព់ បដិសាទេយត្យំ ចដ្ឋីតិតិ ឌឹទេបតិ. ភណ្ឌាពារិកឃិទេសតាតិ ឧទេតត ចិស្សារសក្កាហានិតា គេហត្វា បដិសាទេយត្តស្ស អតាបត្តីតិ ឥទេស្សតិ. តេត ចក្ខតិ “អត្ថេតា អត្ថាយ គេហត្វា បដិសាទេយតព្ព”ត្តិ. លទេ្ធតបិ ភទេយតបីតិ ចឌ្ឍឹអានឹស្ស លទេ្ធត, រាឌចល្លភានឹស្ស ភទេយត ពាលក្ខាទេត បិទេតត្វា គេតស្ស ច បដិសាទេយត្យំ ចដ្ឋីតិ ទេយាទេដតព្ពំ.

សទ្ធាបតត្វាយ អត្ថេតា ហទេត្វ តិក្ខិត្តស្ស ភណ្ឌស្ស ព្យត្ដ្ឋាទេត បដិសាយតបទេយាព់ ចិតា “តាហំ ពណ្យាមី”តិអានិតា អញ្ញាសិ បទេយាទេព អពទេត រឌ្ឍសទេ្ធាភានិពាទេល “ត ជាតិ តស្ស ឥស្សាមិ, ត យយំាជាតិ ឥស្សតី”តិ ក្តុទេភាហិបិ សពសពដ្ឋាទេត តិសីជិត្វា ឆុទតិទេក្ខប ពទេតបិ អចហារេរា តត្ថិ. ទេពថិ បទេត្វ “បិរាជិពទេយច បដិសាយតបទេយាពស្ស ពតត្តា”តិ ចឥត្តិ, តំ ទេតសំ យតិយត្តំ, ត សារទេតា បទេ្ធតព្ពំ បដិសាយតពាទេល ហិស្ស ទេឆយ្យចិត្តំ តត្ថិ, “ត ជាតិ តស្ស ឥស្សាមី”តិ ទេឆយ្យចិត្តុប្បត្តិក្ខទេណ ច សាមិទេតា ឆុទតិទេក្ខបចិត្តុប្បចត្តិយា ទេហត្យក្ខុទេតា ពាយចឌឹបទេយាទេពា តត្ថិ, ទេយត ទេសា អាបត្តិ អាបទេជ្ជយ្យ. ត ហិ អពិរិយសមុដ្ឋាតា អយំ អាបត្តីតិ. ជាទេត ទិសារស្សាទេហា, រក្ខតិ តាចាតិ អចហារំ សត្ថាយ អចុត្តត្តា “តាហំ ពណ្យាមី”តិអានិតា ឫសាចាឥពរទេណ បិទិត្តិយទេយច ទេហាតិ, ត ឥក្កដំ ទេឆយ្យចិត្តាភាទេចត សហបទេយាពស្សបិ អភាចទេតាតិ គេហតព្ពំ.

យនិបិ ឫទេលត ឥស្សាមីតិ ចឥតិ…ទេប… បិរាជិពត្តិ ឧត្ត ពតរបទេយាទេពត អាបត្តិ, ត តាច បឥទេយត ភណ្ឌបដិសាយតបទេយាទេពត តជា ទេឆយ្យចិត្តភាចា, តាបិ “ឥស្សាមី”តិ ពឆតបទេយាទេពត តជា ទេឆយ្យចិទេត្ត ចិជ្ជយាទេតបិ បទេយាពស្ស ពប្បិយត្តាតិ? ទុច្ចទេត – សាមិតា “ទេឥហិ”តិ ពាហុទេសា យាចិយយាទេតាបិ អឥត្វា ទេយត បទេយាទេពត អត្ថេតា អជាត្យពាយតំ សាមិពស្ស ពារទេបសិ, ទេយត ច ទេសា អជាត្យពារេយា អយំ ចិក្ខិបតីតិ ពាត្វា ឆុទំ តិក្ខិបតិ, តេទេតច បទេយាទេពស្ស អាបត្តិ. ត ទេហត្វ ក្តុបតិក្ខិត្តភណ្ឌ បរិយាទេយត ឫត្តិ អត្ថិ. អជាត្យពាយតាយ ហិ “ពជា ទេត ជិត្វា, ពត្វ ទេត ជិត្វា”ត្តិអានិបរិយាយចចទេតតបិ សាមិពស្ស ឆុទេតិក្ខិបិបិទេត អាបត្តិទេយច. តេទេតច អដ្ឋពថាយំ ទុត្តំ “ពិ ត្យទេប្យភាលឆ…ទេប… ក្តុភិត្វា ឆុទតិទេក្ខបទេត ភិក្ខុទេតា បិរាជិព”ត្តិ. បទសត្តពស្ស បទេទហិ ពណ្យាបទេត ឧច ហិ

បរិឃាយតោ យុត្តិ, ត សន្ឋាតាតិ កេហតព្ពំ អត្តនោ ហត្ថេ និក្ខិត្តត្តាតិ ឲត្ថ អត្តនោ ហត្ថេ សាមិកា ចិត្តាយ កណ្ឌាការិកដ្ឋានេ ធិតត្តា ច ធាតាចាចតេបិ តត្ថ អចហារោ, ចេយ្យចិត្តេន បត គហណេ ទុក្កដេតា ត យុច្ចតីតិ ចេដិតព្ពំ ឲវេវច តយោតិ អចហារោ តត្ថិ, កណ្ឌេយ្យំ បត ហោតីតិ អធិប្បាយោ

៥៥៖ បញ្ចាត្តំ សហធម្មិកាតត្តិ កិក្ខុកិក្ខុតីមិក្ខុយាតសាយលោះសាយលោទិតំ ឲតេត ត កេចលំ កិហិតំ ឲច, អធ តោ តាបសបរិព្ពាជកាជីតម្បិ សត្តកំ បដិសារេមតំ ត ចដ្ឋតីតិ ជស្សេតិ តដ្ឋេបិ កិចា ត ហោតិ, កស្មា? អសម្បដិច្ឆាបិតត្តាតិ អតេត្វា ទុតិយេ ឲវេវច តយោតិ កិចា ត ហោតិ, កស្មា? អឌាតិតត្តា តតិយេ ច ឲវេវច តយោតិ កិចា ត ហោតិ, កស្មា? បដិក្ខិបិតត្តា ឲត្ថ ច កាលេត ចា ចាចាយ ចា ចិតេត្តត ចា បដិក្ខិតេត្តាបិ បដិក្ខិតេត្តាយេច តាយ ហោតិ

តស្សេច កិចា ហោតិ, ត សេសកិក្ខុតំ, កស្មា? តស្សេច កណ្ឌាការិកស្ស កណ្ឌាកាលេ ព្ពស្សកាចេតា កណ្ឌាការិកស្ស កិចា ត ហោតិ អលសឌាតិកស្សេច បយាធេត ហរិតត្តា ទុតិយេ កណ្ឌាការិកស្ស កិចា ត ហោតិ តស្ស អតាតោចិតត្តា តដ្ឋេ តស្ស កិចា ខេត ធបិតត្តា តស្សេច កិចា, ត អតេញ្ញាសំ ខេត កណ្ឌាការិកេត សម្បដិច្ឆិតត្តា ធបិតត្តា ច តត្ថ កិចា ខេត បដិក្ខិបិតត្តា តដ្ឋ ស្វតដ្ឋេយេច កណ្ឌាការិកស្ស អសម្បដិច្ឆាបតេតា តដ្ឋេ កិចា ខេត ធបិតត្តា សព្ពំ តស្ស កិចា តស្ស កណ្ឌាការិកស្ស បយាធេត ហរណេតា តេត្វច ដ្ឋបចាលេ ចិន្នយាតេតិ កណ្ឌាការិកស្ស សមីបេយេច ដ្ឋច្ចាបស្សាចដ្ឋានេ ចិន្នយាតេ

៥៦៖ យឃិច យតេ សញ្ញស្ស ច សេតាសតេ ចិតដ្ឋេតិ ឲត្ថ កេចលំ សញ្ញស្ស សេតាសតំ យា ចិតស្សីតិ ព្ពមិតា អធិប្បាយេត ចិចរិតុម្បិ ចដ្ឋតិយេចាតិ ចតត្តិ “តំ យាតេស្សាមី”តិ ឲត្តកេ ចុតេត្តបិ ចិចរិតុំ ចដ្ឋតិ “កិលិតបេក្ខ ធិតត្តា អចិសយោ”តិ ចុត្តត្តា យលោតេ ហិ បរំ កេលព្ពា អចិសយត្តញ្ញា តត្ថិ “ឌ្វារំ លិត្តិត្វា ហរិស្សាមា”តិ ឲត្តកេ ចុតេត្តបិ ចិចរិតុំ ចដ្ឋតិយេច សហាយេហិ កចិតព្ពត្តិ តេហិបិ កិក្ខាចារាជីហិ បរិយេមិត្វា អត្តនោ សត្តកម្បិ កិញ្ចិ កិញ្ចិ ដាតព្ពត្តិ ចុត្តំ ហោតិ អយពញ្ញាសាមីចិតិ កណ្ឌាកាលេ ចសត្តាតំ ព្ពដំ ចត្តំ លេលិលយហារេធេរាតិ យេត្ថា យោយុហោ អាកិណ្ណចិហារី សភា កិញ្ញអាបសុតោ ចា យហារេធេរា

៥៧៖ ព្ពតេរហីតិ តស្មិំយេច កក្ខេ ចសេត្តហិ កិក្ខុហិ ចិហារេក្ខលាចាលេ តិឃុតេត្តា ចិហារចារិកោ, ចុទ្ធបដិបិដិឃា អត្តនោ ចាលេ ចិហារេក្ខលាកោ តិចាបត្តិ កត្តចេតតំ ចោរាតំ បដិបធំ កតេស្វតិ ចោរាតំ អាកយតំ ញាត្វា “បធេយេតរំយេច កត្វា សដ្ឋំ ការិស្សាមា”តិ ចោរាតំ អភិមុខំ កតេស្វ “ចោរេហិ ហដកណ្ឌំ អាហរិស្សាមា”តិ តេសំ អតុបធំ កតេស្វបិ ឲវេវច តយោ តិធាដ្ឋំ កត្វាតិ “អស្វកកុលេ ឃាកុកត្តំ ចិហារចារិកាតំយេចា”តិ ឲចំ តិឃមតំ កត្វា ដេ្វ តិស្សា ឃាកុសលិកា ច ចត្តារិ បញ្ចា សលិកកត្តាតិ ច លកយាតេតាចាតិ ព្ពដំ តិជស្សតយត្តំ, តតោ ដ្ឋាតំ ចា ហោតុ អធិកំ ចា, អត្តនោ ច ចេយ្យាចច្ចកាលស្ស ច ឃាបតយត្តំ លកតេយេច បយាលាត្តិ កតេហតព្ពំ តិស្សិតកេ ឌក្កាលេបត្តីតិ អត្តនោ អត្តនោ តិស្សិតកេ កិក្ខាចរិឃាយ បេរិសេត្តា តិស្សិតកេហិ ចិហារំ ឌក្កាលេបត្តិ អសហាយស្សាតិ សហាយរហិតស្ស “អសហាយស្ស អទុតិយស្សា”តិ បរិធា ឃុតេត្តា បដ្ឋិមំ បុរិមស្សេច ចេចចតំ អសហាយស្ស ចា អត្តទុតិយស្ស ចាតិ ព្ពមស្មិំ បត បរិធេ ឲតេកត អាតីតំ ដ្ឋិត្តំ តប្បហោតីតិ អត្តទុតិយស្សបិ ចាលេ តិចារិតោតិ ចតត្តិ, តំ “ឃស្ស សកាលេកា កិក្ខុ កត្តំ អាតេតត្វា

ទាថា នត្ថី"តិ ឥមិនា ន សមេតិ, វីមំសិតព្ពំ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ· វិ· ដី· ១·១១៧) បន “អត្តទុតិយស្សាតិ អប្បិច្ឆស្ស។ អត្តាសរីរមេវ ទុតិយោ, ន អញ្ញោតិ ហិ អត្តទុតិយោ, តទុភយស្សបិ អត្ថស្ស វិភាវនំ ‘យស្សា’តិអាទិ។ ឯតេន សព្ពេន ឯកេកស្ស វារោ ន បិបេតព្ពោតិ ទស្សេតី”តិ វុត្តំ។

បិលកវត្តត្ថាយាតិ និដ្ឋំ បដិតព្ពយាទុក្ខត្តសព្ពាតវត្តត្ថាយ។ ឋបេន្តីតិ ទាយកា ឋបេន្តិ។ តំ គហេត្វាតិ តំ អារាមិកាទីហិ ទីយមានំ ភាគំ គហេត្វា។ រូបទីវេត្តេន ឋាតព្ពន្តិ អញ្ញទាការសិកទុក្ខយុលិកាភាបិ បិលកវត្តំ រូបនិស្សាយ ទីវេត្តេន អត្តនោ បត្តចីវរគុលត្ថាយ វិហារវារេ សមយេត្ត ឋាតព្ពំ។ ន គាហាបេតព្ពាតិ ឯត្ត យស្ស អញ្ញទាការសិកស្សបិ អត្តនោ អធិកបរិក្ខារេ ទេ ឋបិតោ អត្ថិ, ទីវរាទិសញ្ញិកភាគាបិ អាលយោ អត្ថិ, សោបិ គាហាបេតព្ពោ។ បរិបុច្ឆត្តិ បុច្ឆិតបញ្ចិស្សជ្ជនំ, អដ្ឋកថំ វា។ ទិក្ខលត្តិ អញ្ញោហិ លទ្ធមានតោ ទិគុណំ។ បញ្ចវារេនាតិ អដ្ឋមាសវារេន។

ឥតិ វិនយសង្គហសំវណ្ណនាភូតេ វិនយាលង្ការេ

ភណ្ឌបដិសាមនវិនិច្ឆយកថាលង្ការោ នាម

ទសមោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪘. ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᨳᩣ

ទំប៉ិ ច្ឆដំ បត្តចតុក្កំ ទេជិតព្ចត្តិ អកប្បិយបត្តចតុក្កំ ចុត្តំ, បច្ចាទេយា បត អកប្បិយោ ទោត ចក្ខុតិ “អយំ បទេត្តា បន្តកប្បិយោ ញុច្ឆាគយ្យិ បរិទេភាការទេហា”តិ អយំ បទេត្តា យហាអកប្បិយោ ភាយ, កស្មា? ទ្វីបិយំ ក្កុកហិច្ចុតា អយតិ៍ះ នយដ្ថានេបត្វា ទោត ទេសិទេហត បត្តស្ស ការិតត្តា, ឲចំ តឹះទោតា បដ្ឋាយ ក្មិសិតត្តា ឃឆា ច តតិយបិរាខ៍កចិនទេយ ឆាចទេបទេយាទោកុ បិរសុទ្ធិឌីស្ស ឃ្មុលទោតា បដ្ឋាយ ការិទោតុ កិស្ថិដ្ឋិ ចល្លយទេត្តួ ចា ចាកយទេត្តួ ចា អចសិទេដ្ឋ នតិ ត យុដ្ធតិ, នច្ចស្មិ ភទេដ្ឋទេយច យុដ្ធតិ, ឲចយិឆាបិ តឹះទោតា បដ្ឋាយ កពត្តា តស្មិ បទេត្តួ កិស្ថិដ្ឋិ បទេត្តួ អចសិទេដ្ឋបិ កប្បិយោ កចិតុំ ត នក្កា តឆា ច ចក្ខុតិ “នទេចបិ តំ ចិភាទេនត្វា ឆាលក់ ការទេតិ, តយ្យិ អកប្បិយ”ត្យាឌិ ឲចំ នទេត្តបិ ទុតិយបទេត្តួ ចិយ យ្មុទេល ច យ្មុលស្សាយិកាភំ, បទេត្តួ ច បត្តស្សាយិកាភំ ជិទេត្តា កប្បិយោ កាតុំ នក្កា កទេចយ្យ ក្ ទេលាតិ អានក្កាឃយាហ “ត នក្កា ទេកតចិ ក្ខបិទេយត កប្បិយោ កាតុ”ត្តិ តស្សទេត្វា – ទុតិយបត្តំ ទ្វីបិយំ បដិក្កហិច្ចុតា កិហឹហិ បរិតិដ្ឋាបិតទេយច កិលាតិ, ត តឹះទោតា បដ្ឋាយ ក្មទេនតិ, តស្មា ទុតិយបទេត្តា កប្បិយោ កាតុំ នក្កា, ឆ្មឆ បត តឹះទោតា បដ្ឋាយ ក្មិសិតត្តា ទោត កិក្ខុតា តំ បត្តំ បុត អយបិរសាលតិ៍ះ កាតុំ អនក្កទេលយ្យត្តា, បដិក្កហិតទ្វីបិយស្ស ច ចត្យអច្ចិតត្តា បុត នាយិកាភំ ចាតុំ អនក្កទេលយ្យត្តា ត នក្កា ទេកតចិ ក្ខបិទេយត កប្បិយោ កាតុត្តិ

ឆ្មដាភិ តំ អនក្កទេលយ្យត្តំ អទេញ្ញត បការទេភ ចិត្វាទេតុំ “នទេចបិ”តិអាឌិយាហ ច្ឆយិតា កិដ្ឋិបិ អយចត្វ្យិអចសិទេដ្ឋ នតិ អកប្បិយោច ទេហាតីតិ ឥទេស្សតិ ទោត ចុត្តំ ចិយតិចិទោភាឥតិយំ (ចិ ចិ ឌី ១៖៥៤១) “ទ្វីបិយំ ក្កុកហិច្ចុតាតិ ឆ្មដំ ក្កុកដ្ឋចទេនត ចុត្តំ, យុត្តាឌិក្កុកដចត្វ្យិ ក្កុកហិច្ចុតា ការិតយ្យិ បច្ចាត្តំ ត ចដ្ឋតិ ឲច នយដ្ថានេបតីតិ នយំ កក្ខា ចា ‘ឆ្មយំ កហាបណាឌិ កយ្យុការាភំ ឥត្វា តឹះ នយដ្ថានេបហី’តិ អញ្ញា អាណាទេបត្វា ចា នយដ្ថានេបតិ យហាអកប្បិយោតិ អត្តតាច តឹះទោតា បដ្ឋាយ ក្មិសិតត្តា អញ្ញស្ស យ្មុលស្សាយិកស្ស អភាចទោតា ចុត្តំ ទេនា ហិ ទេចាទេហិ អច្ឆិទេត្តាបិ បុត លទេទ្ធា ឌាភត្តស្ស កស្សចិបិ ត ចដ្ឋតិ ឃឌិ ហិ ចទេដ្ឋយ្យ, តត្យអាកាឌិស្ស ចិយ ‘អច្ឆិទេត្តា ចដ្ឋតី’តិ អាចរិយា ចទេឃ្យុំ ត នក្កា ទេកតចិ ក្ខបិទេយតាតិ នឈ្ឈស្ស ចិស្សជ្ជទេភត ទេចារាឌិអច្ឆិត្តទេភតបិ កប្បិយោ កាតុំ ត នក្កា, ឆ្មដច្ចា ទោត ទ្វទេបត ជិតំ តយ្យុលទេកត ចត្វ្យុត្តាឌិទ្វទេបត ជិតច្ចា នត្ថាយ ចុត្តំ ក្កុកដចត្វ្យិ ហិ តយ្យុលកកប្បិយចត្វ្ ច ត នក្កា ទេកតចិ ទោត ទ្វទេបត កប្បិយំ កាតុំ ឃឌិ បត ទេនា កិក្ខុ ទោត កប្បិយចត្វ្ភា, ក្កុកដចត្វ្ភា ចា បុត ទ្វីបិយំ ទេចតាទេបយ្យ, តំ ទ្វីបិយំ តិស្សជ្ជានេបត្វា អទេញ្ញាសំ កប្បិយំ កាតុយ្យិ នក្កា កទេចយ្យាតិ ឥដ្ឋត្វា”ត្តិ ឃំ បត នារត្វឌីបតិយំ បបច្ចិតំ, ឃច្ចា តទេយច កទេហត្វា ទេបិរាណឌីកាយំ បបច្ចិតំ, តំ ចិត្វាទេត្វា ចុច្ចយាភំ អតិចិត្វារិតច្ចា កចិស្សតិ, ទេនាតុភច្ចា ទុត្ថិទេញ្ញាឃ្យុំ, តស្មា ឲត្តកទេយច ចឌិយ្យអត្វិកេហិ បត ទោតុ ទោតុ បកទេលាតុ ឆ្មទេសិទេកត្វា កទេហតព្ចត្តិ

ទុតិយបទេត្តួ បច្ចាគត្យិ នហឆយ្យិកាភំ ត កប្បតីតិ ទ្វីបិយស្ស បដិក្កហិតត្តា, កយចិក្កយស្ស ច កតត្តា នក្កា បត កប្បិយោ កាតុត្តិ កិហឹហិ បរិតិដ្ឋាបិតបត្តទេស្សច កិលិតត្តា , តឹះទោតា បដ្ឋាយ អក្មិសិតត្តា, យ្មុលយ្មុលស្សាយិកាភច្ចា បត្តបត្តស្សាយិកាភច្ចា ចិជ្ជយាភត្តា ឃឆា បត នក្កា ទេហាតិ, តំ ឥទេស្សតុំ “យ្មុទេល”តិអាឌិយាហ

តតិយបទេត្តួ នឌិទេនាទេយចាតិ “បច្ចាគត្យិ នហឆយ្យិកាភំ ត ចដ្ឋតិ, នក្កា បត កប្បិយោ កាតុ”ត្តិ ឆ្មយំ ភយំ តិច្ឆិនតិ ភត្ត តតិយបទេត្តា

កប្បិយវោហារេន គហិតោ, អថ ខោ អកប្បិយោតិ ចោទេតិ សន្ធាយាហ “កប្បិយវោហារេន គហិតោបិ ទុតិយបត្តសទិសោយេវ, មូលស្ស សម្បដិច្ឆិតត្តា អកប្បិយោ”តិ។ ទុតិយំ ចោទេតុំ បន សយមេវ វទតិ។ ឯត្ថ ច “ទុតិយបត្តសទិសោយេវា”តិ វុត្តត្តា មូលេ ច មូលស្សាមិកានំ, បត្តេ ច បត្តស្សាមិកានំ ទិន្នេ កប្បិយោ ហោតិ, កប្បិយភណ្ឌំ ទត្វា គហេត្វា បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតីតិ វទន្តិ។ មូលស្ស អតិសុទ្ធត្តាតិ យេន គ្គហិតមូលេន បត្តោ កីតោ, តស្ស មូលស្ស សព្ពសោ អតិសុទ្ធត្តា។ ឯតេន រូបិយមេវ និស្សជ្ជិតត្តំ, ន តម្មូលកំ អរូបិយត្តំ ទស្សេតិ។ យទិ ហិ តេន សម្បដិច្ឆិតមូលំ សព្ពសោតិសុទ្ធំ សិយា, តេន កប្បិយេន កយេន អារាមិកាទីហិ គហេត្វា ទិន្នបត្តោ រូបិយបដិគ្គាហកំ ឋបេត្វា សេសានំ វដ្ដេយ្យ។

ចតុត្ថបត្តេ ទុព្ពិចារិតត្តាតិ “ឥមេ កហាបណេ ទត្វា ឥមំ ទេហី”តិ គហិតត្តា គិហិសន្តកានំ កហាបណានំ ទុព្ពិចារិតត្តា ឯតស្ស វិចារណកស្ស កិច្ចតោ ឯវ ន វដ្ដតីតិ អវត្វា មូលស្ស អសម្បដិច្ឆិតត្តាតិ ឯតេន មូលស្ស គិហិសន្តកត្តំ ទស្សេតិ, ឯតេនេវ បត្តស្ស រូបិយសំវោហារេន អនុប្បន្នត្តា ទស្សេតិ, តេន ច តស្ស បត្តស្ស និស្សគ្គិយាភាវំ, កិច្ចស្ស ច បាចិត្តិយាភាវំ ទីបេតិ, តេន ច ទុព្ពិចារិតបត្តេន ទុក្កដមត្តភាវំ បកាសេតិ។ និស្សគ្គីតិ ឥទញ្ច ញាតវសេន វុត្តំ, ន វិនយកម្មវសេន។ ឯតេនេវ ច “សប្បិស្ស បូរេត្វា”តិ វុត្តំ។

បញ្ចមបត្តេ សព្វកប្បិយោតិ អត្ថតោ ច បញ្ចន្នំ សហធម្មិកានញ្ច ញាតកប្បវារិតានញ្ច កប្បិយោ។ តេនាហ “ញាតកានម្បិ បរិភោគារហោ”តិ។

ឥតិ វិនយសង្គហសំវណ្ណនាភូតេ វិនយាលង្ការេ

កយវិក្កយសមាបត្តិវិនិច្ឆយកថាលង្ការោ នាម

ឯកាទសមោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪗᪨ ᩁᩪᨸᩥᨿᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪕᪙᪨ ᩑᩅᩴ ᨠᨿᩅᩥᨠ᩠ᨠᨿᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩁᩪᨸᩥᨿᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩁᩪᨸᩥᨿᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩁᩪᨸᩥᨿᩴ, ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩪᨸᨣᩴ ᨵᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪕᪘᪄-᪕᪘᪕) “ᩍᨵ ᨸᨶ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨣᨾᨶᩦᨿᩴ ᨠᩉᩣᨸᨱᩣᨴᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᨵᨿᩴ ᩋᩣᨴᩦᨿᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ, ᨠᩥᩴ ᨲᩴ? ᩁᩪᨸᩥᨿᩴ, ᩁᩪᨸᩥᨿᩴ ᩋᩣᨴᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨲᩮᨲᩥ ᩁᩪᨸᩥᨿᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨴᩣᩈᩥᨴᩣᩈᨡᩮᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᩋᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨸᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩁᩪᨸᩥᨿᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ᪨ ᨩᩣᨲᩈᨿᨾᩮᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩪᨸᩮᨶ ᩁᩪᨸᩴ ᩋᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩅᩥᨠᩣᩁᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩴ, ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ᨵᩅᩃᩈᨽᩣᩅᨲᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩁᨬ᩠ᨩᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩁᨩᨲᩴ, ᩈᨩ᩠ᨫᩩ᪨ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩮᨶ ᨠᨲᩣ ᨾᩣᩈᨠᩣ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᨾᩣᩈᨠᩣ᪨ ᩁᨩᨲᩮᨶ ᨠᨲᩣ ᨾᩣᩈᨠᩣ ᩁᨩᨲᨾᩣᩈᨠᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᨾᩮᩅ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩃᩮᩣᩉᨾᩣᩈᨠᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᨾ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩣᨴᩦᩉᩥ…ᨸᩮ… ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨾ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩣᨴᩦᩉᩦᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨠᩴᩈᩃᩮᩣᩉᩅᨭ᩠ᨭᩃᩮᩣᩉᨲᩥᨸᩩᩈᩦᩈᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᨲᩣᨸᩥ ᩃᩮᩣᩉᨾᩣᩈᨠᩣᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶᩮᩅ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᨴᩣᩉᩩ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ…ᨸᩮ… ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᨲ᩠ᨳᩪ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩴ ᨠᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ…ᨸᩮ… ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩋᩣᩉ “ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? “ᩍᨴᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨣᩥᩉᩦᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᨣᨱᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᩋᨶᩣᨾᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ “ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨿᩮᩅ ᨮᨸᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨸᩥ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨸᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ “ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩈᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩅᨴᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ “ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨳᩣ”ᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨧᩦᩅᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩦᩅᩁᩮᨿᩮᩅ ᩏᨸᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᨳᩣ ᨴᩣᨿᨠᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᨸᩣᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨳᩣᨿᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᨾᨶᩩᨠᩪᩃᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᩣᨸᨴᩣᩈᩩ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩅᩥᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨧᩮ ᨸᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

᪖᪐᪨ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩅᩥᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩅᩥᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨧᩮ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ”ᨲ᩠ᨿᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨸᩥ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨸᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩊᩣᨠᩔᨸᩥ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩔ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨸᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨳᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ‘ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨲᩊᩣᨠᩴ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᩣ ‘ᨧᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨲᩊᩣᨠᩴ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᨴᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ‘ᩍᨲᩮᩣ ᨲᩊᩣᨠᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒᪨᪕᪘᪄-᪕᪘᪕) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪕᪘᪄-᪕᪘᪕) ᨲᨳᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᨬ᩠ᨧ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨴᩦᨿᨾᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨸᨶ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨲᩊᩣᨠᨡᩮᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨶ ᩏᨴᨠᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩪᨸᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ᪨

‘សញ្ឈស្ស តត្យអាកំ អត្ថិ, តំ ពេឆ’ត្តិ ហិ អាឌិតា សន្តាត្ត សញ្ឈចសេតេច ចុត្តា”ត្តិ ចុត្តំ ហទេត្ត កចិស្សតីតិ ចេស កចិស្សតិ

ពប្បិយការេកំ ឌេបឆាតិ ចុទេត្តតិ សាឃឹចិចសេត ចុត្តំ, អចុទេត្តបិ ឌេបត្តស្ស ត ទោសោ អត្ថិ ទេតតាហ “ប្តេកំ ចាទេត្យលត្តតី”តិ ឃស្មា បរេសត្តកំ កិក្លុតំ តាសេត្យ ត ចដ្ឋតិ, តស្មា “ត សស្សការេល”តិ ចុត្តំ សស្សការេលបិ តាសេត្វា ឫត្ថិត្យ ចដ្ឋតិ, អឫត្ថាទេតា បត កល្ហទេឃ្យំ ឌតបឌស្ស សាឃិកោតិ ឋាយិតាច ឃោ តំ ឌតបឌំ ចិចាទេទតិ, ទេតតបិ អត្ថិត្តិត្វា ឌិត្តំ ចដ្ឋតិឃេចាតិ ចឌត្តិ បុត ឌេតីតិ អត្ថិត្តិត្វា បុត ឌេតិ, ឲចឃិ ចដ្ឋតីតិ សន្តទេគ្គា ឋាយិតា ឃេត ពេតចិ ឋាស្សទេត “បរិច្ចត្តឃិឌំ កិក្លុហិ អស្សាឃិក”ត្តិ សញ្ញាឃ អត្តទេតា ពទេហត្វា ឌិត្តំ ចដ្ឋតីតិ ឌស្សតិ ប្តេកចាហកត្តិ ប្តេកយាតិកំ ពប្បិយចោហារេបិ ចិតិច្ឆយំ ចក្លាឃីតិ បិឌេសេសោ ប្តេកចេសតាតិ ប្តេកបរិកោកត្តំ

ស្ថចិត្តាតត្តិ ប្តេកបរិកោកត្តេយេច ឋាឌំ សហទេត្តត ច អកប្បិយចោហារេត ច ពទេរាទេត្ត សន្តាឃ ចុត្តំ “សស្សសឃ្យាឌតត្ត”ត្តិ ឲចំ អស្ថចិត្តាតឃិ បត សឃំ អកត្វា ពប្បិយចោហារេត អាណាបេត្យ ចដ្ឋតិ ឲចំ ពប្បិយការេកំ ឌេបត្យ ត ចដ្ឋតីតិ ឋាឌំ សហត្តាឌិតា ពតតត្យអាកត្តា អស្សារុប្បត្តិ ចុត្តំ ឌេបត្តស្ស បត តំ បច្ចយំ បរិក្ខុត្តស្ស ចា សញ្ឈស្ស អាបត្តិ ត បញ្ញាឃតិ, អដ្ឋកចាបយាលោត ចា ឲត្ត អាបត្តិ ពទេហតត្វា អលឌ្ឌិតា ការាបិទេត ចត្តត្វាយេច តត្តិតិ អាហ “លឌ្ឌិកិក្លុតា”តិ, យត្តិក្ខុរលាឌឹស្ ការាបិទេតស្វតិ អឌិប្បាយោ

៩០ តចសេស្សតិ អកតបុទេត្ត ពេឌាទេ ពហាបលេតិ ឋាយិតា ឌេញ្ញុដ្ឋាបេត តទេស្សច អកប្បិយត្តិ ឌស្សតិ អបរិច្ចិត្តការេកតិ “ឲត្តកេក្ខុយិការេក ឲត្តកោ ការេកា ឌាតទេត្ត”តិ ឲចំ អបរិច្ចិត្តការេក ឌេញ្ញុដ្ឋាបេត ពសតិ, បឃោរេកបិ ឲ្យក្កាដេយេច, ត ពហាបលុដ្ឋាបេត ចិឃ “ពសឆ ចបឆា”តិ ចចទេតត សទេត្តសឃិ អកប្បិយំ សិឃាតិ អាហ “អចត្វា”តិ ឲត្តកោ តាយ ការេកាតិ ឲត្ត ឲត្តកោ ពហាបលោតិ ឋាឌឃិ សន្តាឃ ចឌតិ តឆាចុទេត្តបិ ហិ តឌា ពហាបលាតំ អចិឌ្ឌយាតត្តា អាឃតិ ប្តប្បឌ្ឌយាតំ អទេញ្ញសំ ចដ្ឋតិ ឲច ទេតតាហ “តទេស្សច តំ អកប្បិយ”ត្តិ តស្ស បត សន្តបឃោរេកស្ បរិកោរេក ច ឲ្យក្កាដំ ពេចិ បត ឌេញ្ញបរិកោរេក ឲច អាបត្តិ, ត បុត្តការេកតិ ចឌត្តិ, តំ ត ឃុត្តំ, ឃេត ឃិតតទេក្លលាឌិតា បឃោរេកត បច្ឆា ឌេញ្ញបរិកោរេក អាបត្តិ ទេហាតិ តស្ស បឃោរេកស្ស ពទេលេ អតាបត្តិឃា អឃុត្តត្តា បរិឃាឃកឆាឃ បត សន្តាត្ត អតាបត្តិ ទេតតេច “ឲត្តកេកហិ ចីហីហិ ឋាឌត្ថិឌត្ថា អាហរឆា”តិ តិឃបចចេត អកប្បិយំ ចុត្តំ ពហាបលចិចារេលបិ ឲសេច តឃោ “ចត្ត ច ឲចទ្បុំ តាយ សំចិឌ្ឌតិ, ពប្បិយការេកោ តត្តិតិ ចត្តត្វា”ត្តិអាឌិចចតទេត្តត្ត សាឌកំ រឌ្ឌឃា ចា ឌទេល្លត ចាតិ ឲត្ត “បិទេឌហិបិ ឃិតិត្យ ត ចដ្ឋតី”តិ ចឌត្តិ ពលេ ចា ឌត្វា រក្ខតីតិ ឲត្ត បត ទេឆទេតត្វា ពលុបត្ត ឌិស្វា “យា ពលុចា”តិ តិចាទេទត្តា រក្ខតិ តាយ, សទេច បត អចិចាទេទត្វា ពេចលំ តុលិក្ខុទេតាច រក្ខលត្តាឃ ឌ្ឋលោដេត្តា តិដ្ឋតិ, ចដ្ឋតិ “សទេចបិ តស្មិ តុលិក្ខុទេត ចោរិកាឃ ហទេត្តិ, ‘ឃឃំ កិក្លុសញ្ឈស្ស អាទេរាចស្សាឃា’តិ ឲចំ ចត្តឃិ ចដ្ឋតី”តិ ចឌត្តិ តឹហរេបតិ បឌិសាទេឃតីតិ ឲត្តាបិ “សទេច បរិឃាឃេត ចឌតិ, ចដ្ឋតី”តិ ចឌត្តិ អបុត្តស្ស អត្តប្បាឌិតត្តា អទេញ្ញសំ ចដ្ឋតីតិ អាហ “តទេស្សចេតំ អកប្បិយ”ត្តិ

សទេត្តសំ អកប្បិយំ, ពស្មា? ពហាបលាតំ ចិចារិតត្តាតិ ឲត្ត សារត្តឌឹបតិឃំ (សារត្ត ឌី ១.៥៦៧-៥៦៨) ឲចំ ចិចារលា ពតា – តត្រ ច ត្ត្ថិចារិតបទេត្តត តទេស្សចេតំ អកប្បិយំ, ត សទេត្តសំ ទ្វបិឃសំចោហារេ ចត្យត្តបទេត្តា ចិឃ ចុត្តត្យាតត្ត (បារា អដ្ឋ ១.៥៥៨) “ឃោ បត ទ្វបិឃំ អសប្បដិច្ចិត្វា ‘ឆេរស្ស បត្តំ ពិលិត្វា ឌេហី’តិ បហិតពប្បិយការេកេត សឌ្ឋិ ពឃ្យារពុលំ ពត្វា បត្តំ ឌិស្វា ‘ឋាទេយ ពហាបលេ ពទេហត្វា ឋាយំ ឌេហី’តិ ពហាបលេ ឌាទេបត្វា ពហិទេតា, អយំ បទេត្តា ឲតទេស្សច កិក្លុទេតា ត ចដ្ឋតិ ត្ត្ថិចារិតត្តា , អទេញ្ញសំ បត ចដ្ឋតិ

ម្ពលស្ស អរយ្យដិដ្ឋិតត្តា”តិ, តស្មា ឃំ ទេ អាហន្តិ, សន្តោសំ អកប្បិយំ៉ កស្មា? កហាបណាត់ ចិចារិតត្តាតិ ញ្ចង់ កស្មា ចុត្តន្តិ? ឲត្ត ពេចិ

ចគន្តិ “កហាបពេណ សាឌិយិត្វា ចិចារិតំ សន្លាឃ ឲចំ ចុត្ត”ន្តិ, សញ្ញិកត្តា ច តិស្សន្ទិតុំ ត សក្កា, តស្មា សន្តោសំ ត កប្បតីតិ ទេតសំ

អធិប្បាយោ៉ ពេចិ បត “អសាឌិយិត្វាបិ កហាបណាត់ ចិចារិតត្តា ទ្វបិយសំចោហារេរា កទេតា ហោតិ, សញ្ញិកត្តា ច តិស្សន្ទិតុំ ត សក្កា,

តស្មា សន្តោសំ ត កប្បតី”តិ ចគន្តិ៉ កណ្ឌិបទេស្ ហត តីស្ហបិ ញ្ចង់ ចុត្តំ “ចត្តុបទេត្វា ពិហិសន្តកាត់ឃេច កហាបណាត់ ចិចារិតត្តា អទេន្តាសំ

កប្បតិ, ញ្ចឆ បត សញ្ញិកាត់ ចិចារិតត្តា សន្តោសំ ត កប្បតី”តិ៉ សន្តោសប្បិ ចារេគា ទេត ទេត បរិឃាយេត ឃុទ្ទោតេឃចាតិ៉

៩៧៉ចត្តសាលក្ខារេតិ កោឌតសាល់ សន្លាឃ ចុត្តំ៉

៩៨៉“ចត់ គម្ពិ, អទេញ្ញា គម្ពី”តិ ចុទេត្ត បត ចដ្ឋតីតិ ឲត្ត តិចាសដ្ឋាតត្តា ហុក្កលស្សបិ ស្ហន្ធិទេត្តត កទេហតុំ ចដ្ឋតិ៉ សឹមំ ឥឃាតិ

ចិហារសីមាឌិសាធារណចចទេតត ចុត្តត្តា “ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ៉ បរិឃាយេត កឆិតត្តាតិ “កណ្សាហឹ”តិ អចត្វា “សីមា កតា”តិ បរិឃាយេត

កឆិតត្តា៉ បកតិកម្មិកទេលាត្តំ “ទេហដ្ឋា កហិតំ បំស្”ន្តិអាឌិ ចុត្តំ៉ គារំ គម្ពីតិ ឲត្ត “មត្សស្សំ គម្ពីតិ ចុទេត្ត ចដ្ឋតី”តិ ចគន្តិ៉

ទេចឃ្យាចទ្ធកន្តិអាឌិតា ចុទេត្ត ហុក្កលស្សបិ គារំ កទេហតុំ ចដ្ឋតិ “អត្ជាតាយិ កិក្ខុទេច អារាមិក”ន្តិ ចិទេសទេសត្វា អត្ជ្ញាតត្តា៉ តញ្ញា ទេលា

បិលិត្តូចទេដ្ឋត កហិតបរិក្ខត្តក្កេមត, ត កហដ្ឋាត់ គារបរិកោកក្កេមត៉ ទេលត្តាគេឃា បត សទេត្តា សញ្ញស្សេច ចដ្ឋត្តិ បិឡញ្ចឃំ

ហុក្កលិកចទេសត កទេហតុំ អតត្ជ្ញាតត្តាតិ គដ្ឋញ្ញា៉ ក្យក្កដស្ហកទេ…ទេប… ចដ្ឋតីតិ ឲត្ត ក្យក្កដស្ហកទេស្ ឌឹឃយាតេស្ “ញ្ចទេមហិ អយ្យាត់ អទេត្វា

តត្វិ, ស្ហល់ ឌឹចត្តុ, អទេញ្ញោ ចិស្សទេដ្ឋា”តិ ចត្តំ ចដ្ឋតិ ៉ ចិហារស្ស ឥឃាតិ សញ្ញិកចិហារំ សន្លាឃ ចុត្តំ៉ “ទេលត្តចត្តុបដិក្កហណា បដិចិទេតា

ហោតី”តិអាឌិតា (ឌឹ៉ តិ៉ ១៉១០, ១៨៩) ស្ហត្តទេគ្គស្ អាកតបដិទេក្ខបិ កកចតា អាបត្តិឃាបិ ហេតុកាទេចត កទេតាតិ កកចទេតា

អធិប្បាឃំ ឌាតទេគ្គហិ សក្កីតិការកេមហារេធទេហិ ទេលត្តបដិក្កហណាឌិតិស្សិទេតា អឃំ សន្តោបិ បិឡញ្ចមុត្តចិតិដ្ឋយោ ចុទេត្តាតិ កទេហតន្តោ៉

៩៩៉ឌឹចទេចតាបត្ត្តិ ឌឹចទេម្ពល៉ បហិណេយ្យាតិ ទេបទេសឃ្យ៉ ទេចតាទេបត្វាតិ បរិចទេត្តត្វា៉ អដ្ឋារេគហឹតិ ទេចាហារចចទេតមត់, ញ្ចត្តគ្គាមស្ស

កិក្ខុទេតា ទេគហឹតិ អឃំ បទេត្ត អទេត្វា៉ អាកតន្តិ អាតិតំ៉

ញ្ចមស្ហិ ធាទេត សារត្ត្ឌឹបតិឃំ (សារត្ត្៉ ឌី៉ ៣៉៥៣ប៉-៥៦១) ឲចំ ចិចារណា កតា – ឲត្ត ច ឃំ ចុត្តំ ឃាតិកាដ្ឋកធាឃំ (កញ្ហា៉ អដ្ឋ៉

រាឌសិក្ខាបទចណ្ណតា) “ញ្ចមិតា ឌឹចទេចតាបទេគ្គត ឌឹចទំ ទេចតាទេបត្វា ញ្ចត្តគ្គាមំ កិក្ខុ ឌឹចទេទត អដ្ឋារេគហឹតិ ញ្ចង់ អាកមតស្ហិទ្ធិ គទេស្សតុំ

ចុត្តំ៉ សទេច ហិ ‘ញ្ចង់ ញ្ចត្តគ្គាមស្ស កិក្ខុទេតា ទេគហឹ’តិ ទេបទេសឃ្យ, អាកមតស្ស អស្ហដ្ឋត្តា អកប្បិយចត្ថុំ អារព្ភ កិក្ខុតា កប្បិយការទេកាបិ

តិទ្ទិសិតទេត្តា ត កទេចឃ្យា”តិ, តត្ត អាកមតស្ស ស្ហទ្ធិយា ចា អស្ហទ្ធិយា ចា ចិទេសសប្បទេយាឌត់ ត ឌិស្សតិ៉ សតិបិ ហិ អាកមតស្ស

អស្ហដ្ឋកាទេច ទ្វទេតា អត្តទេតា ក្យសលតាឃ កប្បិយទេចាហារទេត ចគតិ, កប្បិយការទេកា ត តិទ្ទិសិតទេត្តាតិ ញ្ចង់ តត្វិ, ត ច ទ្វទេតត

កប្បិយទេចាហារចទេសត ចុទេត្ត គាឃទេពត “ញ្ចង់ កធំ ទេបសិត”ន្តិ ច្រាឌិឝី ចិចារណា ដ្ឋបលញ្ចតិ, អចិចារេត្វា ច តំ ត សក្កា ឌាតិតុំ៉ ឃឌិ

បត អាកមតស្ស អស្ហដ្ឋត្តា កប្បិយការទេកា តិទ្ទិសិតទេត្តា ត កទេចឃ្យ, ឌឹចទាត់ អត្វាឃ ទ្វតស្ស ហទេត្វ អកប្បិយចត្ថុមិទ្ធបសិទេត សន្តោត្វ

គាឃទេពត កធំ ទេបសិតន្តិ ហុដ្ឋិត្វាច កប្បិយការទេកា តិទ្ទិសិតទេត្តា កទេចឃ្យ, តស្មា អសតិបិ អាកមតស្ហទ្ធិយំ សទេច ទេសា ទ្វទេតា អត្តទេតា

ក្យបលតាឃ ពប្បិយចោហារចបេត ចឆតិ, ក្វាតស្សេច ចចត់ កហេតព្វា៑ ឃនិ ហិ អាកាយតឃុទ្ធិឃេចត្វេ បយាលំ, ម្វលឃ្យាយិពេត ពប្បិយចោហារចបេត បេសិតស្ស ក្វាតស្ស អពប្បិយចោហារចបេត ចឆតោបិ ពប្បិយការកោ តិឌ្គិសិតព្វោ កចេយ្យ, តស្មា បព្វាតត្វេ ក្វាតចចតយេច បយាលត្តិ កហេតព្វា៑ ព្វាយិតា ឌិចរចេតាបត្តេតាតិអាឌិតា បត ព្វាយបត្វេ ឆស្សេតិ "ពប្បិយចបេត អាកតយ្យិ ឌិចរម្វល៌ ព្រាឌិបេត ក្វាតចចតេត អពប្បិយំ ហោតិ, តស្មា តំ បឌិក្ខិបិតព្វា"ត្តិ៑ តេតចាហ "តេត កិព្វូតា បោ ក្វតោ ឧចយស្ស ចចតិឃោតិអាឌិ"តិ៑

ឌិយតិឌិតោឆតិយំ (ឌិ៑ ឌិ៑ ឌី៑ ៧៑៓៧ប៑-៓៧ឌ) បត ឧចំ ចុត្តំ – យំ ចុត្តំ យាតិកាដ្ឋកថាយំ (ពង្ខា៑ អដ្ឋ៑ ទាឌសិក្ខាបឆចណ្ណតា) "ព្វាយិតា ឌិចរចេតាបត្តេត ឌិចរំ ចេតាបេត្វា ព្វាត្វេត្វាយំ កិព្វូ ឌិចរេត អដ្ឋាឆេហីតិ ព្វាឆំ អាកាយតឃុទ្ធិ ឆស្សេតុំ ចុត្តំ៑ បចេ ហិ 'ព្វាឆំ ព្វាត្វេត្វាយស្ស កិព្វូតា ឆហី'តិ បេបេយ្យ, អាកាយតស្ស អឃុទ្ធត្វា អពប្បិយចត្វុំ អាទេ្ធ កិព្វូតា ពប្បិយការកោបិ តិឌ្គិសិតព្វោ ត កចេយ្យា"តិ, តំ តិស្សក្កិយចត្វុក្កដចត្វុតំ អពប្បិយឌិចរចេតាបត្តំ "អឃុពស្ស កិព្វូតា ឆហី"តិ ឧចំ អាកាយតឃុទ្ធិយា អសតិ, សិក្ខាបឆេ អាកាតតយេត ក្វាតចចតេ ច អឃុទ្ធេ បព្វាថា បឌិក្ខេបិយេច កាតុំ ចដ្ដតិ, ត បត "ឌិចរេត្វា ពោ យំ បឌិក្កញ្ញា"តិ ចត្តុំ, តឆត្ថុសារេត ចយ្យាចត្ថកត្ថោ តិឌ្គិសិតុំ អាកាយតក្វាតចចតាតំ ដ្ឋកិត្តំ អឃុទ្ធត្វា, បិញ្ញព្វាយំ អាកាតតយេត បត អាកាយតឃុទ្ធិយា សតិ ក្វាតចចតេ អឃុទ្ធេបិ សិក្ខាបឆេ អាកាតតយេត បព្វាំ កាតុំ ចដ្ដតីតិ ឆស្សេត្វំ ចុត្តំ៑ តេត ច ឃថា ក្វាតចចតាឃុទ្ធិយម្បិ អាកាយតេ ឃុទ្ធេ ចយ្យាចត្ថការេ តិឌ្គិសិតុំ ចដ្ដតិ, ឧចំ អាកាយតាឃុទ្ធិយម្បិ ក្វាតចចតេ ឃុទ្ធេ ចដ្ដតិ ឧចាតិ អឃយេ្វា អត្វេតា សិទ្ធេច ហោតិ៑ ដ្ឋកឃឃុទ្ធិយំ ចត្ថព្វយេច តត្វីតិ ដ្ឋកឃាឃុទ្ធិបក្ខយេច បត្តាឃ យាតិកាដ្ឋកថាយំ (ពង្ខា៑ អដ្ឋ៑ ទាឌសិក្ខាបឆចណ្ណតា) "ពប្បិយការកោបិ តិឌ្គិសិតព្វោ ត កចេយ្យា"តិ ចុត្តត្តិ ចេឌិតព្វា៑

យំ បតេត្វ សារត្វឌីបតិយំ (សារត្វ៑ ឌី៑ ៗ៑ៗ៧ល៑-៓៧ឌ) "អាកាយតស្ស ឃុទ្ធិយា ចា អឃុទ្ធិយា ចា ឌិសេសបយោជតំ ត ឌិស្សតី"តិអាឌិ ចុត្តំ, តំ យាតិកាដ្ឋកថាចចតស្ស អធិប្បាយំ អសល្លក្ខេត្វា ចុត្តំ ឃថាចុត្តតយេត អាកាយតឃុទ្ធិអាឌិតា សបយោជតត្តា៑ ឃោ បតេត្វ "ម្វលឃ្យាយិពេត ពប្បិយចោហារចបេត, បេសិតក្វាតស្ស អពប្បិយចោហារេត ចឆតោបិ ពប្បិយការកោ តិឌ្គិសិតព្វោ កចេយ្យា"តិ អតិដ្ឋប្បសង្គោ ចុត្តោ, សោ អតិដ្ឋប្បសង្គោ ឧច ត ហោតិ អកិយតត្តា៑ តថា ហិ សិក្ខាបឆេ ឧច "បឌិក្កញ្ញា អាឃស្មា ឌិចរចេតាបត្តំ"ត្តិ អពប្បិយចោហារេត ចឆតោ ក្វាតស្ស ពប្បិយេត កម្មេត ចយ្យាចត្ថកោ តិឌ្គិសិតព្វោ ចុត្តោ អាកាយតស្ស ឃុទ្ធត្វា, អាកាយតស្សបិ អឃុទ្ធិយំ បត ពប្បិយេតបិ កម្មេត ចយ្យាចត្ថកោ ត តិឌ្គិសិតព្វោតាតិ អត្វេច អាកាយតស្ស ឃុទ្ធិអឃុទ្ធិយា បយោជតំ៑ ពថំ បត ក្វាតចចតេត អាកាយតឃុទ្ធិ ឌិញ្ញាយតីតិ? តាយំ ការោ៑ ក្វតេត ហិ អពប្បិយចោហារេត ចុត្តេ ឧច អាកាយតឃុទ្ធិ កចេសិតព្វា, ត ព្វាតត្វេ៑ តត្វេ ច តស្ស ចចតក្ខយេត បុច្ឆិត្វា ច ឃុត្តិអាឌីហិ ច សក្កា ឌិញ្ញាតុំ៑ ព្វាធាបិ ហិ សិក្ខាបឆេ "ឌិចរចេតាបត្តំ អាកត"ត្តិ ក្វាតចចតេតច ឌិចរំ កិលិត្វា ធាតុំ បេសិតការចា ឌិញ្ញាយតិ៑ ឃនិ ហិ បព្វាថា អាកាយតឃុទ្ធិ ត ឌិញ្ញាយតិ, បឌិក្ខេបិ ឧច ពត្វព្វោតិ៑

ឃុចណ្ណំ ទជតំ ពហាបណោ យាសកោតិ ព្វាយាតិ ហិ ចត្វារិ តិស្សក្កិយចត្វុតិ, ឃុត្វា យលិ ចេញ្ញុទិយោ សង្ខា សិលា បចាឡអំ លោហិតង្គោ យសារពល្លំ សត្វ ឆញ្ញាតិ ធាសិធាសំ ខេត្តំ ចត្វុ បុប្ផារាមផលារាមាឆយោតិ ព្វាយាតិ ឆុក្កដចត្វុតិ ច អត្វតោ ចា

ចេតិយសង្ឃគណបុគ្គលិកំ វា អត្ថាយ សម្បដិច្ឆិតុំ ន វដ្ដតិ, តស្មា តំ សាទិតុំ ន វដ្ដតីតិ ទស្សនត្ថំ “ន ខោ មយំ អាវុសោ ចីវរចេតាបន្នំ បដិគ្គណ្ហាមា”តិ វុត្តំ។ ចីវរញ្ច ខោ មយំ បដិគ្គណ្ហាមា”តិអាទិ ទូតវចនស្ស អកប្បិយវត្ថុបិ អាគមនសុទ្ធិយា បដិបជ្ជនវិធិទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ កាលេន កប្បិយន្តិ យុត្តបត្តកាលេន យទា នោ អត្ថោ ហោតិ, តទា កប្បិយំ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហាមាតិ អត្ថោ។ វេយ្យាវច្ចករោតិ កិច្ចករោ, កប្បិយការកោតិ អត្ថោ។ “វេយ្យាវច្ចករោ និទ្ទិសិតព្ពោ”តិ ឥទំ “អត្ថិ បនាយស្មតោ កោចិ វេយ្យាវច្ចករោ”តិ កប្បិយវចនេន វុត្តត្តា អនុញ្ញាតំ។ សចេ បន ទូតោ “កោ ឥមំ គណ្ហាតិ, កស្ស វា ទេមី”តិ វទតិ, ន និទ្ទិសិតព្ពោ។ អារាមិកោ វា ឧបាសកោ វាតិ ឥទំ សារុប្បតាយ វុត្តំ, ឋបេត្វា បន បញ្ច សហធម្មិកេ យោ កោចិ កប្បិយការកោ វដ្ដតិ។ ឯសោ ខោ អាវុសោ ភិក្ខូនំ វេយ្យាវច្ចករោតិ ឥទំ ទូតេន “អត្ថិ បនាយស្មតោ កោចិ វេយ្យាវច្ចករោ”តិ បុដ្ឋត្តា បុច្ឆាសភាគេន ភិក្ខុស្ស កប្បិយវចនទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ ឯវមេវ ហិ ភិក្ខុនា វត្តព្ពំ, ន វត្តព្ពំ “តស្ស ទេហី”តិអាទិ។ តេនេវ បាឡិយំ “ន វត្តព្ពោ តស្ស ទេហី”តិអាទិមាហ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ ១។៥៣៨-៥៣៩) បន “ឯសោ ខោ...បេ... ន វត្តព្ពោ តស្ស ទេហីតិអាទិ អកប្បិយវត្ថុសាទិយនបរិយាយទស្សនត្ថំ វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។

អាណត្តោ សោ មយាតិ យថា តុម្ហាកំ ចីវរេន អត្ថេ សតិ ចីវរំ ទស្សតិ, ឯវំ វុត្តោតិ អត្ថោ។ វិមតិវិនោទនិយំ បន “សញ្ញត្តោតិអាទិ ឯវំ ទូតេន បុន វុត្តេ ឯវ ចោទេតុំ វដ្ដតិ, ន ឥតរថាតិ ទស្សនត្ថំ វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ ឯត្ថ បន បាឡិយំ “សញ្ញត្តោ សោ មយា”តិ អាគតត្តា ឯវំ វុត្តោ, បុរិមវារេ បន វិនយសង្គហប្បករណេ (វិ។ សង្គ។ អដ្ឋ។ ៩៣) “អាណត្តោ សោ មយា”តិ បរិយាយវចនេន បរិវត្តិត្វា ឋបិតត្តា តថា វុត្តោ, តេន ច កប្បិយការកស្ស សញ្ញាបិតភាវេ ទូតេន ភិក្ខុស្ស បុន អារោចិតេ ឯវ ភិក្ខុនា កប្បិយការកោ ចោទេតព្ពោ ហោតិ, ន អនារោចិតេតិ ទស្សេតិ។

អត្ថោ មេ អាវុសោ ចីវរេនាតិ ចោទនាលក្ខណនិទស្សនមេតំ។ ឥទំ វា ហិ វចនំ វត្តព្ពំ, តស្ស វា អត្ថោ យាយ កាយចិ ភាសាយ វត្តព្ពោ។ ទេហិ មេ ចីវរន្តិអាទីនិ បន ន វត្តព្ពាការទស្សនត្ថំ វុត្តានិ។ ឯតានិ ហិ វចនានិ, ឯតេសំ វា អត្ថោ យាយ កាយចិ ភាសាយ ន វត្តព្ពោ។ “ឯវំ វទន្តោ ច បដិក្ខិត្តត្តា វត្តភេទេ ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ, ចោទនា បន ហោតិយេវា”តិ មហាគណ្ឋិបទេ មជ្ឈិមគណ្ឋិបទេ ច វុត្តំ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ ១។៥៣៨-៥៣៩) បន “ន វត្តព្ពោ ‘ទេហិ មេ ចីវរំ...បេ... ចេតាបេហិ មេ ចីវរ’ន្តិ ឥទំ ទូតេនាភតរូបិយំ បដិគ្គហេតុំ អត្តនា និទ្ទិដ្ឋកប្បិយការកត្តា ច ‘ទេហិ មេ ចីវរំ...បេ... ចេតាបេហិ មេ ចីវរ’ន្តិ វទន្តោ រូបិយស្ស បកតត្តា តេន រូបិយេន បរិវត្តេត្វា ‘ទេហិ ចេតាបេហី’តិ រូបិយសំវោហារំ សមាបជ្ជន្តោ នាម ហោតីតិ តំ ទោសំ ទូរតោ បរិវជ្ជេតុំ វុត្តំ រូបិយបដិគ្គាហកេន សង្ឃមជ្ឈេ និស្សដ្ឋរូបិយេ វិយ។ វុត្តវិធានត្ថ ‘ន វត្តព្ពោ ឥមំ វា ឥមំ វា អាហរា’តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៥៨១-៥៨៥), តស្មា ន ឥទំ វិញ្ញត្តិទោសេ បរិវជ្ជេតុំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ ‘អត្ថោ មេ អាវុសោ ចីវរេនា’តិបិ អវត្តព្ពតាប្បសង្គតោ។ តេនេវ ទូតនិទ្ទិដ្ឋស្ស រូបិយសំវោហារសង្កាភាវតោ អញ្ញំ កប្បិយការកំ ឋបេត្វាបិ អាហរាបេតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថាបិ “ទូតេន ឋបិតរូបិយេន ចេតាបេត្វា ចីវរំ អាហរាបេហី”តិ អវត្វា កេវលំ “ចីវរំ អាហរាបេហី”តិ ឯវំ អាហរាបេតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ គហេតព្ពោតិ វុត្តំ។

ឡេ្ទតំ ក្យលត្តិ ឲចំ ឃាចតតិឃំ ចោេគត្តោ តំ ឌិចទ់ អកិតិប្បាេគតុំ សេក្កាតិ អត្តេតា បដិលិកចេសត, ឡេ្ទតំ ក្យសលំ សាគុ ស្វុ

ស្វុត្វទ៌ ចត្យក្ខត្តុំ បឡាក្ខត្តុំ លក្ខត្តុបទេយំ ត្យលឹក្ក្វេតត ខ្ពុឌិស្ស ផាតឡាត្តិ ផាកលក្ខលាតិគស្សតេយតំ៌ លក្ខត្តុបទេយត្តិ ច កាចតប៉ុ្យសកចចតេយតំ៌

លក្ខត្តុបទេយត្តិ ឲេតាត ឌិចទ់ ខ្ពុឌិស្ស ត្យលឹក្ក្វេតេតច ផាតឡាំ, ត អឡ្ហា កិឡ្វិ កាតឡាត្តិ ឡាគំ ផាកលក្ខលាំ៌ េតតេច “ក អាសេតេតិអាទី”តិ

អដ្ឋកចាឃំ ចុត្តំ៌ សុក្ខសេត្ត បត –

“កិទិយាចិសេសតំ សេត្ត, ចុត្តំ ឆាត្យចិសេសតំ;

កាចតប៉ុ្យសកេត្តុច, សាសេត សយុឌីទិត”ត្តិ៌ –

ចចតសោ កិទិយាចិសេសតេយច សាសតេចាហាេទត កាចតប៉ុ្យសកំ តាយ ឌាតំ;

“យុគ្គំ បចតិឡេ្ទ្តា, បចតំ កចតីតិ ច;

ស្យលំ សឃតិឡេ្ទ្តា, កេទាតិ សឃតត្តិ ចា”តិ៌ –

ចចតសោ កិទិយាចិសេសតបេគត ត្យល្យាឆិកទលាក្សតំ កិទិយាចិសេស្សបគំ អកយុ្ទកយ្បិ សកយុ្ទកយ្បិ ក្សឆាត្យកទឆាត្វហិ សឡ្ហិតឡាំ េហាតីតិ

ឡេយិតា ឌាាេឃត លក្ខត្តុបទេយំ ផាតំ កចិតឡាំ, លក្ខត្តុបទេយំ ផាតំ កាតឡាត្តិ អេត្ត៌ ឲេតាត លក្ខត្តុបទេយំ ឲចំ ផាតំ កចិតឡាំ, ត តេតា អឆិកំ

, លក្ខត្តុបទេយំ ឲច ផាតំ កាតឡាំ, ត តេតា ខ្ពុណ្តិ ឡេយេតុំ គេស្សតិ៌ ត អាសេតេ តិឃីឌិតឡាត្តិ “ឡេឆ កេត្ត តិឃីគចា”តិ ចុេត្តបិ ត តិឃីឌិតឡាំ៌

ត អាយិសំ បដិក្កុេហតឡាត្តិ “ឃាក្យលឌ្ឍកាឌិេកគំ កិឡ្វិ អាយិសំ កល្យ្ហ កេត្ត”តិ ឃាឌិឃយាេតតបិ ត កល្ឹ្យឡាំ៌ ត ឆេយ្វ កាសិតេឡាតិ

“យក្កុលំ ចា អតុេយាគតំ ចា កាសចា”តិ ឃាឌិឃយាេតតបិ កិឡ្វិ ត កាសិតឡាំ, េកចលំ “កិកាទលា អាកេតាសី”តិ ប្ជុ្ឋិឃយាេតត

“ឌាតាហិ អាចុេសា”តិ ចត្តេឡា៌

ផាតំ កឌ្ឍាតីតិ អាកតកាទលំ កឌ្ឍាតិ េកាេបតិ៌ ផាតត្តិ ឌិតិឃា ច កាទលស្ស ច តាយំ, តស្វា អាសេត តិឃីគេតត ផាតំ ក្យប្បតិ,

អាកតកាទលាយ្បិ, អាយិសបដិក្កុហលាឌីស្វុ បត អាកតកាទលាេយច កឌ្ឍាតិ, ត ផាតំ៌ េតតាហ “អាកតកាទលំ កឌ្ឍាតី”តិ៌ េកចិ បត

“អាយិសបដិក្កុហលាឌិតា ផាតយ្បិ កឌ្ឍាតី”តិ ចគត្តិ, តំ អដ្ឋកចាឃ ត សេយតិ, ឌីកាឃយ្បិ តាតាចាេគ គេស្សត្វា ផាតកឌ្ឍាតំ ចុត្តំ, តំ

អដ្ឋកចាចចេតត អសំសុត្តតេតា កត្វក្យកេឃត ត ចឌិយ្យាឡេគាតិ ឃា តិេស្សា េចាគតា, ល ច ផាតាតិ ចុត្តាតិ, តត្វ ចុ្ឌិហាតិ គេស្សេត្តា

“សេឆ ចត្យក្ខត្តុំ េចាេគតី”តិអាឌិយាហ៌ ឃស្វា ច ឲកេចាគតាចុ្ឌិឃា ខ្វិត្តុំ ផាតាតំ ហាតិ ចុត្តា, តស្វា េចាគតា ខ្វិក្យលំ ផាតត្តិ លក្ខលំ

គស្សិតំ េហាតិ៌ ឡេតិ ឡេយិតា លក្ខេលាត តិក្ខត្តុំ េចាេគត្វា លក្ខត្តុំ ផាតឡាំ, ខ្វិក្ខត្តុំ េចាេគត្វា អដ្ឋក្ខត្តុំ ផាតឡាំ, សកិ េចាេគត្វា គសក្ខត្តុំ

ផាតឡាំ៌

ឤ៧ ឤ៧ ជាតេ ហិដ្ឋីតិ ញ្ចាង ចោងកេស្ស ជិតដ្ឋាតទោ អបក្កុ ឤ៧ ឤ៧ ដ្ឋិស្ស ជាត់ចេយច ឞត្ថាយ ទុត្តំ ពោ បត ចាតោ តាតាឪចចេយស្ទុតិ តាតាឪចចេយស្ទុ ខុចំ កទោត្តស្ស ពោ បត ចាតោ, ចត្តុញ្ញចេយច តត្វីតិ អឆិប្បាយោ "ឞាយំ ចា កត្តុញ្ញំ, ក្ខទោ ចា បិទេហតទេ្លាតិ ញ្ចាង ឞកាចទោ ចោងតំ្ប អតិន្ធទេត្តតបិ កាតញ្ញចេយចា"តិ ចងត្ថិ ត ឋំ ឤស្ស កិល្លទោ កិន្ទ្យា អត្ថំ អត្ថកាតីតិ ឋំ ឌិចចទោបត្ថិ អស្ស កិល្លទោ កិន្ទ្យា អប្បយត្តកយ្បិ កយុំ ត តិបៗាងតិ យុញ្ញត្តាយឞ្ញទេត្តា ឞកត្តិ អាយឞ្ញទេត្តា អត្តទោ ឞត្ថកំ ឆត់ បិបុលាត្ត ចិយតិចិទោងតិឃំ (ចិ ចិ ជី ១ ៹៦ឞ៉-៹៦ឆ) បត "យឤស្សឌិចចទោបត្តិ្តអាឪ ចេយត អត្តតា ចេយ្យាចន្ទ្វុកទោ តិន្ទ្ទិដ្ឋា, ឌិចទ្យា អតិប្បាឪឋំ, ឤស្ស កត្តុញ្ញងស្សត់ ខុចំ កិល្លតា ចត្តុឞាយិកាត់ ទុទេត្ត ចោងត្វា ងត្ថិ, ចដ្ឋតិ 'ឞាយិកា ចោងត្វា ងត្ថិ'តិ (បិទា ៹៣១) អតាបត្តិយំ ទុត្តត្តា ឤទតច ឞោ ឞយំ អចោងត្វា ដ្ឋបិឞកាឌីហិ បរិយាយេត ចត្វា ចោងាទេបតិ , ឤទុ ឞឤល្លត្តប្បិ ចោងត្វា ឌិចទំ ងាទេបទេត្តស្ទ ឤស្ស អតាបត្តិ ឞិន្ទ្វា ទេហាតិ ឞិល្លាបងស្ស អតាលាត្តិកត្តា"តិ ទុត្តំ

៩៹ ពោតចិ អតិន្ទ្ទិដ្ឋា អត្តទោ យុទេលទោច ញ្ញាចដកាចំ ចេយ្យាចន្ទ្វុកទេត្តំ បទេត្តា យុលចេចដិពោ, អចិចាទេតុកាយតាយាតិ ញ្ចយិតា ចិន្ទ្វយាតយ្បិ ងាតំ្ប អតិន្ធត្តា អរិយាបិ ចន្ទ្យាតាឆិប្បាយំ ចិតា ចោហាទេទោ តត្វីតិ ចងត្ថិតិ ងស្សតិ ឞាទេត្វឌីបតិឃំ (ឞាទេត្វ ជី ១ ៹៦ល៉-៹៦ឆ) បត "អចិចាទេតុកាយតាយាតិ ញ្ចយស្មិ បទេក្ខ 'តត្វយុក់ កប្បិយកាទេពោ'តិ ញ្ចាង ឤាឪឞំ កទោត្តា កប្បិយកាទេពោ តត្វីតិ ញ្ចយិតា អឆិប្បាយេត ទុត្ត"ត្ថិ ទុត្តំ ចេឞញ្ញល្លត្ថពោ ចេយល្លកចេដ្ឋិចត្វយ្បិ (យហាច ១ឆឆ) ទុត្តំ "ឞត្ថិ កិល្លចេ"តិអាឪចចតចេយច ចេយល្លកឞិល្លាបងំ តាយ ឤត្វ ហិ ចេយល្លពោត តាយ ចេដ្ឋិតា "ឞត្ថិ ហិ កទេត្ត យក្កា កត្តាទោ អចេប្បាងកា អប្បកល្លា ត ស្វុកទោ អបិទេឆទេយ្យត កត្តំ, ឞាឆុ កទេត្ត កកចា កិល្លត់ បិទេឆយ្យំ អត្ថុញ្ញាតាត្វ"តិ យាចិឤទត កកចតា "អត្ថុញ្ញាតាយិ កិល្លចេ បិទេឆយ្យំ បរិយេឞិតំ្ប ឤល្លទេលិ ឤល្លលត្វិពោត, យុទេក្កា យុក្កត្វិពោត, យាទេឞា យាឞត្វិពោត, ទេលិលំ ទេលិលាត្វិពោត, ក្យុញ្ញ ក្យុញ្ញអត្វិពោត, ឤលំ ឤលត្វិពោត, ឞប្បិ ឞប្បិត្វិពោតា"តិ ចត្វា ញ្ចាង ទុត្តំ "ឞត្ថិ, កិល្លចេ, យត្តស្សា ឞន្ទ្វា បឞត្ថា, ឤ កប្បិយកាទេកាត់ ហទេត្វ ហិទេញ្ញា ដ្ឋបតិល្លិបត្តិ 'ញ្ចយិតា ឃំ អយ្យស្ស កប្បិយំ, ឋំ ទេឆា'តិ អត្ថុញ្ញាតាយិ, កិល្លចេ, ឃំ ឤទោ កប្បិយំ, ឋំ ឞាឪតំ្ប, ត ទេត្វចាហំ, កិល្លចេ, ពោតចិ បរិយាយេត ញាឤទ្វបទេដឋំ ឞាឪឤញ្ញំ បរិយេឞិតញ្ញត្តិ ចងាយិ"តិ "កប្បិយកាទេកាត់ ហទេត្វ ហិទេញ្ញា តិល្លិបត្តី"តិ ខុត្វាបិ កិល្លស្ស អាទោចត់ អត្វិចេយច, អញ្ញាឆា អតិន្ទ្ទិដ្ឋកប្បិយកាទេកបល្លិ កដតីតិ ត ចោងឤទេ្លា ឞិយា, ញ្ចាង បត ក្ខទោត តិន្ទ្ទិដ្ឋកប្បិយកាទេពោ ឞត្ថាយ ទុត្តំ, ត បត កិល្លតា តិន្ទ្ទិដ្ឋ ចា អតិន្ទ្ទិដ្ឋ ចា ឤទតចាហ "ខុត្វ ចោងតាយ បរិយាលំ តត្វី"តិអាឪ យឪ យុ្វលំ ឞត្ថាយ ចោងតិ, ឋំ ឞាឪឤចេយច ឞិយាតិ អាហ "យុ្វលំ អឞាឪយទេត្តតា"តិ

អញ្ញាឤកអប្បចាទិឤទុ ចិយ បដិបញ្ញិតញ្ញត្តិ ញ្ចាង អត្តតា ចោងតាដ្ឋាតទ្យា ត កាតញ្ញត្តិ ងស្សតត្វំ ទុត្តំ បិល្លបិតាឌីតំ អត្វាយាតិ ញ្ចយិតា ឌិចទត្វាចេយច ត ទេហាតីតិ ងស្សតិ ខុចេឞច តចេយាតិ ញ្ចយិតា ចត្តុឞាយិតា តិន្ទ្ទិដ្ឋកប្បិយកាទេកស្ទុបិ បិល្លបិតាឌីតយ្បិ អត្វាយ ឌិទេត្ថ ច ជាតចោងតាឪឞញ្ញំ ទេហដ្ឋា ទុត្តតចេយទតច កាតញ្ញត្តិ ងស្សតិ

៩៩ ដ្ឋបតិល្លិត្តឞាឪយទតបតាតិអាឌីស្ទុ "ញ្ចាង អយ្យស្ស ទេហាត្វ"តិ ខុចំ ឞយុលា ចា "អយុកស្មិ តាយ ជាតេ យយ ហិទេញ្ញាស្ទុចល្លំ អត្វិ, ឋំ តុឃ្យា

ហោតុ”តិ ឧចំ បរេសុ ចា ជិតស្ស កោចលំ ចាចាយ ចា ហត្ថយុត្តាយ ចា “តុយ្យុ”ន្តិ ចត្វា បរិច្ចត្តស្ស កាយចាចាហិ អប្បដិក្ខិបិត្វា ចិត្តេន

សាឌិយតំ ក្ខបតិក្ខិត្តសាឌិយតំ តាយ៉ សាឌិយតីតិ ចុត្តមេចត្ត ចិការេចតិ “កាលិញ្ញការេយា ហោតី”តិ៉

ពួជំ ក្ខត្តន្តាគន្តិ អាចិក្ខិតព្ពន្តិ បច្ចយបរិកោគេយេច សន្តាយ អាចិក្ខិតព្ពំ៉ “ពួឈ តិក្ខិបិ”តិ ចុទេត្ត “ក្ខក្កញ្ញាបេយ្យ ចា”តិ ចុត្តលក្ខណេន

តិស្សក្កិយំ ហោតីតិ អាហ “ពួឈ តិក្ខិបាហីតិ ត ចត្តព្ពា”ន្តិ៉ អឆ ចា “ពួជំ ក្ខត្តន្តាគ”ន្តិ អាចិក្ខេន្តោ ឌាតស្ស ក្ខត្តកាចមេច ជនេស្សតិ, ត ចត្តុំ

បរាយេតិ, តស្មា អាចិក្ខិតព្ពំ៉ “ពួឈ តិក្ខិបាហី”តិ បត ចជេន្តោ តិក្ខិបិតព្ពំ ចត្តុំ តិក្ខិបាហីតិ ចត្តុំ បរាយេតិ តាយ, តស្មា ត ចត្តព្ពំ៉ បរេតោ

ពួជំ កាញ្ញាតិ ឧត្តាបិ ឧមេច តមោ៉ កប្បិយញ្ច អកប្បិយញ្ច តិស្សាយ ជិតំ ហោតីតិ យស្មា តតោ ក្ខប្បត្តបច្ចយបរិកោគោ កប្បតិ,

តស្មា កប្បិយំ តិស្សាយ ជិតំ, យស្មា បត ក្ខន្តិចារណាយ តតោ ក្ខប្បត្តបច្ចយបរិកោគោ ត កប្បតិ, តស្មា អកប្បិយំ តិស្សាយ ជិតន្តិ

ចេជិតព្ពំ៉ អឆ ចា ពួជំ ឆត យស្មា “តយិជំ កប្បតី”តិ បដិក្ខិត្តំ, តស្មា កប្បិយំ តិស្សាយ ជិតំ, យស្មា បត បត្តមេសា អចិស្សន្តិតំ, តស្មា

អកប្បិយំ តិស្សាយ ជិតំ៉ អឆ ចា តំ ឆត យស្មា បន្ធា ស្សត្តចិចារណាយ សតិយា កប្បិយំ កចិស្សតិ, ក្ខន្តិចារណាយ សតិយា អកប្បិយំ

កចិស្សតិ, តស្មា កប្បិយញ្ច អកប្បិយញ្ច តិស្សាយ ជិតំ ហោតីតិ៉ ចិយតិចិតោគតិយំ បត “ឧកោ សតំ ចា សហស្សំ ចាតិអាជិ ទ្វបិទេយ

ហេដ្ឋិមកោដិយា បចត្តកាការំ ជនេស្សតុំ ចុត្តា”ន្តិ ច “ត បត ឧចំ បដិបន្ថិតព្ពមេចាតិ ជនេស្សតុំ, ‘ពួឈ តិក្ខិបាហី’តិ ចុទេត្ត ក្ខក្កញ្ញាបតំ

ហោតីតិ អាហ ‘ពួឈ តិក្ខិបាហី’តិ ត ចត្តព្ពា”ន្តិ ច “កប្បិយញ្ច…បេ… ហោតីតិ យស្មា អសាឌិតត្តា តតោ ក្ខប្បត្តបច្ចយា ចដ្ដន្តិ, តស្មា

កប្បិយំ តិស្សាយ ជិតំ, យស្មា បត ក្ខន្តិចារណាយ សតិ តតោ ក្ខប្បត្តំ ត កប្បតិ, តស្មា អកប្បិយំ តិស្សាយ ជិតន្តិ ចេជិតព្ពា”ន្តិ ច ចុត្តំ៉

ឧលិ៉សឈ្ឈមេឡោតិស្សន្ថិតព្ពន្តិ យស្មា ទ្វបិយំ តាយ អកប្បិយំ, តស្មា សឈ្ឈស្ស ចា កណស្ស ចា បុក្កលស្ស ចា តិស្សន្ថិតព្ពន្តិ ត ចុត្តំ៉ យស្មា បត តំ

បដិក្កហិតមត្តមេច ហោតិ, ត តេត កិញ្ចិ កប្បិយកម្ពំ ចេតាបិតំ, តស្មា ក្ខបិទេយត បរិកោគជស្សតត្ថំ “សឈ្ឈមេឡោតិស្សន្ថិតព្ពា”ន្តិ (បារា៉

ឫប៉ះ) ចុត្តំ៉ ត តេត កិញ្ចិ កប្បិយកម្ពំ ចេតាបិតន្តិ ពួយិតា ចេតាបិតមេច្ចា, តត្ថ បរិកោគ្យបិយោ ក្ខក្កហេត្វា អតិស្សដ្ដទ្វបិទេយត

ចេតាបិតត្តា៉ ឲ្រឌិសញ្ញាសឈ្ឈមេឡោតិស្សដ្ឋតំ កត្វាច លចេន្តា បាចិត្តិយំ ជេសាបេតព្ពន្តិ ជនេស្សតិ៉ កោចិ បត “យស្មា តិស្សក្កិយចត្តុំ

បដិក្កហេត្វាបិ ចេតាបិតំ កប្បិយកម្ពំ សឈ្ឈេ តិស្សដ្ឋំ កប្បិយការកោហិ តិស្សដ្ឋទ្វបិទេយត បរិចេត្តត្វា អាតីតកប្បិយកម្ពសជិសំ ហោតិ,

តស្មា ចិតាច ក្ខបិយំ ការេត្វា បរិក្ខន្ថិតុំ ចដ្ដតី”តិ ចជន្តិ, តំ បត្តចតុក្កាឌិកេចាយ ត សមេតិ៉ តត្ថ ហិ ទ្វបិទេយត បរិចត្តិតបត្តស្ស

អបរិកោគោច ជស្សិតោ, ត តិស្សដ្ឋតចិចារោតិ៉ កប្បិយំ អាចិក្ខិតព្ពន្តិ បត្តឌិតាតំ សប្បិ ចា តេលំ ចា ចដ្ដតិ ក្ខបិសកាតិ ឧចំ

អាចិក្ខិតព្ពំ៉

អារាមិកាតំ ចា បត្តកាកន្តិ ពួជំ កិហីតំ ហត្ថកេតាបិ សោរេយេច ការេកាតិ កត្វា ចុត្តំ៉ សចេ បត តេត អញ្ញា បរិចេត្តត្វា អារាមិកា

ជេន្តិ, បរិក្ខន្ថិតុំ ចដ្ដតីតិ យត្ថិម្បកាល្លិបជេ ទ្វន្យអកាល្លិបជេ ច ចុត្តំ៉ តតោ ហរិត្វាតិ អញ្ញោសំ បត្តកាកេតោ ហរិត្វា៉ កសិណបរិកម្មន្តិ

អាលោកកសិណបរិកម្មំ៉ យញ្ចាបិជាឌីតិ ចាតិ ឧត្ត តតោ កហិតយញ្ចាបិជាឌីតិ បរិចេត្តត្វា អញ្ញា ជេ កហិតំ, ចដ្ដតីតិ ចជន្តិ៉ លាយាបិតិ

កោឌតសាលិឌីតំ លាយាបិ៉ បរិច្ឆេជាតិក្កន្តាតិ កេហបរិច្ឆេជំ អតិក្កន្តា, លាយាយ កតកតដ្ឋាតំ កេហំ ត ហោតីតិ អឌិប្បាយោ៉

យក្កេតបិតិ ឧត្ត សចេ អញ្ញោ យក្កោ តត្ថិ, យក្កំ អឌិដ្ឋហិត្វា កត្តំ ចដ្ដតីតិ ចជន្តិ៉ កិតាយាតិ តេត ចត្តុំតា កិតាយ៉ ក្ខបតិក្ខេបំ ជនេបត្វា

សង្ឃោ បច្ចយេ បរិភុញ្ជតីតិ សចេ ឧបាសកោ “អតិតាហុ ឯតំ ហិរញ្ញំ, ឥទំ ភន្តេ អជ្ជេវ ន វិនាសេតព្ព”ន្តិ វត្វា សយំ ឧបនិក្ខេបំ ឋបេតិ, អញ្ញេន វា ឋបាបេតិ, ឯវំ ឧបនិក្ខេបំ ឋបេត្វា តតោ ឧប្បន្នបច្ចយំ បរិភុញ្ជន្តោ សង្ឃោ បច្ចយេ បរិភុញ្ជតិ, តេន វត្ថុនា គហិតត្តា “អកប្បិយ”ន្តិ វុត្តំ. វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ១.៥៩៦-៥៩៣) បន “ឧបនិក្ខេបំ ឋបេត្វាតិ កប្បិយការកេហិ វឌ្ឍិយា បយោជិតំ សន្ធាយ វុត្តំ. អកប្បិយន្តិ តេន វត្ថុនា គហិតត្តា វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ.

សចេ សោ ឆឌ្ឌេតីតិ យត្ថ កត្ថចិ ខិបតិ, អថាបិ ន ឆឌ្ឌេតិ, សយំ គហេត្វា គច្ឆតិ, ន វារេតព្ពោ. នោ ចេ ឆឌ្ឌេតីតិ អថ នេវ គហេត្វា គច្ឆតិ, ន ឆឌ្ឌេតិ, “កិំ មយ្ហំ ឥមិនា ព្យាបារេនា”តិ យេនកាមំ បក្កមតិ, តតោ យថាវុត្តលក្ខណោ រូបិយឆឌ្ឌកោ សម្មន្និតព្ពោ. យោ ន ឆន្ទាគតិន្តិអាទីសុ លោភវសេន តំ វត្ថុំ អត្តនោ វា គណ្ហន្តោ អត្តានំ វា ឧក្កំសេន្តោ ឆន្ទាគតិំ នាម គច្ឆតិ. ទោសវសេន “នេវាយំ មាតិកំ ជានាតិ, ន វិនយ”ន្តិ បរំ អបសាទេន្តោ ទោសាគតិំ នាម គច្ឆតិ. មោហវសេន បមុដ្ឋោ បមុដ្ឋស្សតិកោ អាបជ្ជន្តោ មោហាគតិំ នាម គច្ឆតិ. រូបិយបដិគ្គាហកស្ស ភយេន ឆឌ្ឌេតុំ អវិសហន្តោ ភយាគតិំ នាម គច្ឆតិ. ឯវំ អករោន្តោ ន ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតិ, ន ទោសាគតិំ គច្ឆតិ, ន មោហាគតិំ គច្ឆតិ, ន ភយាគតិំ គច្ឆតិ នាមាតិ វេទិតព្ពំ.

ឯវំ បនិទោកាសំ អសម្មតារហេន ឆឌ្ឌេតព្ពន្តិ ឥទំ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយបទន្តិ វេទិតព្ពំ, តស្មា បតិដ្ឋានេ ជាតេបិ តស្ស ភាគំ ឆឌ្ឌនស្ស វិនា និស្សគ្គិយបាចិត្តិយមេវ បយោគន្តិ វេទិតព្ពំ. អសត្តសម្មុខាភាវាតិ អត្ថោ. អវិជ្ជមានេ និតាត្តរិយត្ថស្សឆម្ពានេទានំ សន្ធាយ វុត្តំ. ថេយ្យបរិភោគោ នាម អនរហស្ស បរិភោគោ. ភគវតា ហិ អត្តនោ សាសនេ សីលវតោ បច្ចយា អនុញ្ញាតា, ន ទុស្សីលស្ស. ទាយកានម្បិ សីលវតោ ឯវ បរិច្ចាគោ, ន ទុស្សីលស្ស អត្តនោ ការានំ មហប្ផលភាវស្ស បច្ចាសីសនតោ. ឥតិ សត្ថារា អននុញ្ញាតត្តា ទាយកេហិ ច អបរិច្ចត្តត្តា ទុស្សីលស្ស បរិភោគោ ថេយ្យបរិភោគោ. ឥណវសេន បរិភោគោ ឥណបរិភោគោ, បដិគ្គាហកតោ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិយា អភាវតោ ឥណំ គហេត្វា បរិភោគោ វិយាតិ អត្ថោ. តស្មាតិ “សីលវតោ”តិអាទិនា វុត្តមេវត្ថំ ការណភាវេន បច្ចាមសតិ. ជីវេ បរិភោគេ បរិភោគេតិ ការយតោ យោជេត្វា បរិភោគេ បរិភោគេ. បុរេភត្ត...បេ... បច្ឆិមយាមេសុ បច្ចវេក្ខិតព្ពន្តិ សម្ពន្ធោ. តថា អសក្កោន្តស្ស យថាវុត្តកាលវិសេសវសេន ឯកស្មិំ ទិវសេ ចតុក្កត្តុំ តិក្ខត្តុំ ទ្វិក្ខត្តុំ សកិំ ឯវ វា បច្ចវេក្ខិតព្ពំ.

សចស្ស អបច្ចវេក្ខតោវ អរុណោ ឧគ្គច្ឆតិ, ឥណបរិភោគដ្ឋានេ តិដ្ឋតីតិ ឯត្ថ ទិវសេ យំ យំ ចីវរំ បរិភុត្តំ, តំ យាវទេវ សីតស្ស បដិឃាតាយ...បេ... ហិរិកោបីនបដិច្ឆាទនត្ថន្តិ ទិវសេ យេ យេ បិណ្ឌបាតា បរិភុត្តា, យេ នេវ ទវាយាតិអាទិនា សចេ អតីតបរិភោគបច្ចវេក្ខណំ ន ករេយ្យ, ឥណបរិភោគដ្ឋានេ តិដ្ឋតីតិ វទន្តិ. តំ វីមំសិតព្ពំ. សេនាសនម្បិ បរិភោគេ បរិភោគេតិ បវេសេ បវេសេ. ឯវំ បន អសក្កោន្តស្ស បុរេភត្តាទីសុ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ សក្កា វិញ្ញាតុន្តិ ឥធ វិសុំ ន វុត្តំ. សតិបច្ចយតាតិ សតិយា បច្ចយការោ. បដិគ្គហណស្ស បរិភោគស្ស ច បច្ចវេក្ខណសតិយា បច្ចយការោ យុជ្ជតិ, បច្ចវេក្ខិតាវ បដិគ្គហេតព្ពំ បរិភុញ្ជិតព្ពញ្ចាតិ អត្ថោ. តេនេវាហ “សតិំ កត្វា”តិអាទិ. ឯវំ សន្តេបីតិ យទិបិ ទ្វីសុបិ ឋានេសុ បច្ចវេក្ខណា យុត្តា, ឯវំ សន្តេបិ. អបរេ បនាហុ “សតិបច្ចយតាតិ សតិ ភេសជ្ជបរិភោគស្ស បច្ចយការេ, បច្ចយេតិ អត្ថោ. ឯវំ សន្តេបីតិ បច្ចយេ សតិបី”តិ, តំ តេសំ មតិមត្តំ. តថា ហិ បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ បច្ចវេក្ខណាយ វិសុជ្ឈតិ, ន បច្ចយសព្ភាវមត្តេន.

តត្ថ ច “បរិភោគេ ករោន្តស្ស អនាបត្តី”តិ ឞ្លយិតា បាតិមោក្ខសំវរសីលំ ទុត្តំ, តស្មា បច្ចយសន្និស្សិតសីលស្ស បាតិមោក្ខសំវរសីលស្ស ច កោ ចិសេសោតិ? ទុច្ចតេ – បុរិមេសុ តាច តីសុ បច្ចយេសុ ចិសេសោ បាកដោយេច, កិលាតបច្ចយេ បត ឃថា ចតិំ កត្វា ទុក្ខមូលេ កោបិតេ តស្ស ផលានិបិ ទក្ខិតានេច ហោន្តិ, ឯចមេច បច្ចចេក្ខណាយ បច្ចយសន្និស្សិតសីលេ ទក្ខិតេ តប្បដិពទ្ធំ បាតិមោក្ខសំវរសីលម្បិ និប្ផន្នំ នាម ហោតិ។ កិលាតបច្ចយំ អប្បច្ចចេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជន្តស្ស សីលំ ភិជ្ជមានំ បាតិមោក្ខសំវរសីលមេច ភិជ្ជតិ, បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ បន បច្ឆាភត្តបុរិមយាមាទីសុ ឃាច អរុណុគ្គមនា អប្បច្ចចេក្ខណត្តេនេច ភិជ្ជតិ។ បុរេភត្តម្បិ អប្បច្ចចេក្ខិត្វាបិ កិលាតបច្ចយំ បរិភុញ្ជន្តស្ស អនាបត្តិ, ឞ្លជេយេតនំ តាតាការណត្ថំ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ។ ដី។ ២។៥៥៥) អាគតំ។

ចិមតិចិនោទនិយំ (ចិ។ ចិ។ ដី។ ១។៥៥៥) បន “ថេយ្យបរិភោគោតិ បច្ចយទាយកេហិ អននុញ្ញាតត្តា ទុត្តំ។ ឥណបរិភោគោតិ ភគវតា អនុញ្ញាតម្បិ កត្តព្ពំ អកត្វា បរិភុញ្ជនតោ ទុត្តំ។ តេន ច បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ ចិបជ្ជតីតិ ទស្សេតិ។ បរិភោគេ បរិភោគេតិ កាយតោ នីហរិត្វា នីហរិត្វា បរិភោគេ។ បច្ឆិមយាមេសុ បច្ចចេក្ខិតព្ពន្តិ យោជនា។ ឥណបរិភោគដ្ឋានេ តិដ្ឋតីតិ ឯត្ថ ‘ហិយ្យោ យំ មយា ចីវរំ បរិភុត្ត’ន្តិអាទិនាបិ អតីតបច្ចចេក្ខណា ចដ្ដតីតិ ចទន្តិ។ បរិភោគេ បរិភោគេតិ ឯកាបតដ្ឋានតោ អញ្ញត្ថបវេសនេសុ និសីទនសយនេសុ ច។ សតិបច្ចយតា ចដ្ដតីតិ បច្ចចេក្ខណសតិយា បច្ចយត្តំ លទ្ធុំ ចដ្ដតិ។ បដិគ្គហណេ ច បរិភោគេ ច បច្ចចេក្ខណសតិ អវស្សំ លទ្ធព្ពាតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ ‘សតិំ កត្វា’តិអាទិ។ កេចិ បន ‘សតិបច្ចយតា បច្ចយេ សតិ ភេសជ្ជបរិភោគស្ស ការណេ សតី’តិ ឯចម្បិ អត្ថំ ចទន្តិ, តេសម្បិ បច្ចយេ សតីតិ បច្ចយសព្ភាចសល្លក្ខណេ សតីតិ ឯចមត្ថោ គហេតព្ពោ បច្ចយសព្ភាចមត្តេន សីលស្ស អសុជ្ឈនតោ។ បរិភោគេ អករោន្តស្សេច អាបត្តីតិ ឞ្លយិតា បាតិមោក្ខសំវរសីលស្ស ភេទោ ទស្សិតោ, ន បច្ចយសន្និស្សិតសីលស្ស តស្ស អតីតបច្ចចេក្ខណាយ ចិសុជ្ឈនតោ។ ឯតម្បិ បន សេសបច្ចយេសុ ច ឥណបរិភោគាទិចចនតោ បច្ចយសន្និស្សិតសីលស្សេច ភេទោតិ ឯចមិមេសំ នានាការណំ ចេទិតព្ព”ន្តិ អាគតំ។

ឯតេសុ ទ្វីសុ បករណេសុ “ឥណបរិភោគដ្ឋានេ តិដ្ឋតី”តិ ឯត្ថ ហិយ្យោ យំ មយា ចីវរំ បរិភុត្តន្តិ…បេ… ចទន្តីតិ អាគតំ។ ឞ្លយំ បន តយំ និស្សាយ ឞ្លតាតិ ឯកច្ចេ បណ្ឌិតា “អជ្ជបិតោ បរិភុត្តំ សាយំ បច្ចចេក្ខតេ អជ្ជ យំ មយា ចីវរំ បរិភុត្តន្តិអាទិនា អតីតចសេន បច្ចចេក្ខណា កាតព្ពា”តិ ចទន្តិ។ កេចិ “ហិយ្យោ បរិភុត្តមេច អតីតចសេន បច្ចចេក្ខណា កាតព្ពា, ន អជ្ជ បរិភុត្តំ, តំ បន បច្ចុប្បន្នចសេន បច្ចចេក្ខណាមេចា”តិ ចទន្តិ។ តត្ថ មូលចចនេ ឯចំ ចិចារណា កាតព្ពា។ កថំ? ឞ្លចំ ហិយ្យោត្យាទិចចនំ សុត្តំ ចា សុត្តានុលោមំ ចា អាចរិយចាទោ ចា អត្តនោមតិ ចាតិ។ តត្ថ ន តាច សុត្តំ ហោតិ “សុត្តំ នាម សកលេ ចិនយបិដកេ បាឡិ”តិ ទុត្តត្តា ឞ្លយស្ស ច ចចនស្ស ន បាឡិឞ្លក្ខតត្តា។ ន ច សុត្តានុលោមំ “សុត្តានុលោមំ នាម ចត្តារោ មហាបទេសា”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។៤៥) ទុត្តត្តា ឞ្លយស្ស ច មហាបទេសភាចាភាចតោ។ ន ច អាចរិយចាទោ “អាចរិយចាទោ នាម ធម្មសង្គាហកេហិ បញ្ចហិ អរហន្តសតេហិ ឋបិតា បាឡិឞ្លចិនិមុត្តា ឱក្កន្តចិនិច្ឆយប្បចត្តា អដ្ឋកថាតន្តី”តិ ចចនតោ ឞ្លយស្ស ច អដ្ឋកថាបាឋភាចាភាចតោ។ ន ច អត្តនោមតិ “អត្តនោមតិ នាម សុត្តសុត្តានុលោមអាចរិយចាទេ មុញ្ចិត្វា អនុមានេន អត្តនោ ពុទ្ធិយា នយគ្គាហេន ឧបដ្ឋិតាការកថនំ, អបិច សុត្តន្តាភិធម្មចិនយដ្ឋកថាសុ អាគតោ ថេរចាទោបិ អត្តនោមតិ នាមា”តិ ទុត្តត្តា ឞ្លយស្ស ច អដ្ឋកថាសុ

អាគតត្ថេរវាទភាវាភាវតោ.

ឥតិ –

“ចតុព្ពិធញ្ហិ វិនយំ, មហាថេរា មហិទ្ធិកា;

នីហរិត្វា បកាសេសុំ, ធម្មសង្គាហកា បុរា”តិ. (បារា. អដ្ឋ. ១.៤៥) –

វុត្តេសុ ចតុព្ពិធវិនយេសុ អនន្តោគធត្តា ឥទំ វចនំ វិចារេតព្ពំ. តេន វុត្តំ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ២.៥៨៥) ដីកាចរិយេន “តំ វីមំសិតព្ព”ន្តិ. អថ វា “នយគ្គាហេន ឧបដ្ឋិតាការកថន”ន្តិ ឥមិនា លក្ខណេន តេនំ តេនំ អាចរិយានំ ឧបដ្ឋិតាការវសេន កថនំ អត្តនោមតិ នាម, ឯវម្បិ វិចារេតព្ពមេវ “អត្តនោមតិ អាចរិយវាទេ ឱតារេតព្ពា. សចេ តត្ថ ឱតរតិ ចេវ សមេតិ ច, គហេតព្ពា. សចេ នេវ ឱតរតិ ន សមេតិ, ន គហេតព្ពា. អយញ្ហិ អត្តនោមតិ នាម សព្ពទុព្ពលា”តិ (បារា. អដ្ឋ. ១.៤៥) វចនតោ ឥមស្ស ច វចនស្ស អដ្ឋកថាវចនេន អនោតរណតោ អប្បដិសមនតោ. វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ “សចស្ស អប្បច្ចវេក្ខតោវ អរុណោ ឧគ្គច្ឆតិ, ឥណបរិភោគដ្ឋានេ តិដ្ឋតី”តិ.

អបរោ នយោ – កិំ ឥទំ វចនំ បាឡិវចនំ វា អដ្ឋកថាវចនំ វា ដីកាវចនំ វា គន្ថន្តរវចនំ វាតិ. តត្ថ ន តាវ បាឡិវចនំ, ន អដ្ឋកថាវចនំ, ន គន្ថន្តរវចនំ, អថ ខោ ដីកាវចនន្តិ. ហោតុ ដីកាវចនំ, សកវចនំ វា បរវចនំ វា អធិប្បេតវចនំ វា អនធិប្បេតវចនំ វាតិ. តត្ថ ន សកវចនំ ហោតិ, អថ ខោ បរវចនំ. តេនាហ “វទន្តី”តិ. ន ដីកាចរិយេន អធិប្បេតវចនំ ហោតិ, អថ ខោ អនធិប្បេតវចនំ. តេនាហ “តំ វីមំសិតព្ព”ន្តិ. តេហិ បន អាចរិយេហិ អតីតបរិភោគបច្ចវេក្ខណាតិ ឥទំ អតីតបរិភោគវសេន បច្ចវេក្ខណា អតីតបរិភោគបច្ចវេក្ខណាតិ បរិកប្បេត្វា អតីតវាចកេន សទ្ទេន យោជេត្វា កតំ ភវេយ្យ. អតីតេ បរិភោគោ អតីតបរិភោគោ, អតីតបរិភោគស្ស បច្ចវេក្ខណា អតីតបរិភោគបច្ចវេក្ខណាតិ ឯវំ បន កតេ អតីតបរិភោគស្ស បច្ចុប្បន្នសមីបត្តា បច្ចុប្បន្នវាចកេន សទ្ទេន កថនំ ហោតិ យថា តំ នគរតោ អាគន្ត្វា និសិន្នំ បុរិសំ “កុតោ អាគច្ឆសី”តិ វុត្តេ “នគរតោ អាគច្ឆាមី”តិ បច្ចុប្បន្នវាចកសទ្ទេន កថនំ.

វិនយសុត្តន្តវិសុទ្ធិមគ្គាទីសុ (ម. និ. ១.២៣; វិសុទ្ធិ. ១.១៨) ច “បដិសង្ខា យោនិសោ ចីវរំ បដិសេវតី”តិ វត្តមានវចនេនេវ បាឋោ ហោតិ, ន អតីតវចនេន, អតីតបរិភោគោតិ ច ឥមស្មិំយេវ ទិវសេ បច្ឆាភត្តាទិកាលំ ឧបាទាយ បុរេភត្តាទីសុ បរិភោគោ ឥច្ឆិតព្ពោ, ន ហិយ្យោ បរិភោគោ. កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? អដ្ឋកថាបមាណតោ. វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (បារា. អដ្ឋ. ២.៥៨៥) “បិណ្ឌបាតោ អាលោបេ អាលោបេ, តថា អសក្កោន្តេន បុរេភត្តបច្ឆាភត្តបុរិមយាមបច្ឆិមយាមេសុ. សចស្ស អប្បច្ចវេក្ខតោវ អរុណោ ឧគ្គច្ឆតិ, ឥណបរិភោគដ្ឋានេ តិដ្ឋតី”តិ. ឯត្ថ បិណ្ឌបាតំ អាលោបេ អាលោបេ បច្ចវេក្ខន្តោ ភោជនកិរិយាយ អបរិនិដ្ឋិតត្តា ភុញ្ជតោ

ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ໂຫຕິ, ປຸເຣຠຕ຺ຕາທີສຸ ຈຕູສຸ ໂກຏ຺ຐາເສສຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂເຕ຺ວາ ໂຠຊນກິຣິຍາຍ ປຣິນິຏ຺ຐິຕຕ຺ຕາ ອຕີຕປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ໂຫຕີຕິ ວເທ຺ຍຸຕິ໌ ສາ ປນ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນສມີປຕ຺ຕາ ວຕ຺ຕມານວຈເນນ ວິຠາວຕິ໌ ຍທິ ຫິ ຫິເຍ຺ຍາ ປຣິກ຺ຂຕ຺ຕາຕິ ອຕີຕປຈ຺ຈເວກ຺ຂເຓນ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕຕ຺ຕາຕິ ສິຍໍ, ອຕີຕຄ຺ຄຫິຍທິວສຕທິຍທິວສາທິຍາສນ຺ນເວລາທິປຣິກ຺ຂຕ຺ຕາຕິປິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕຕ຺ຕາຕິ ສິຍໍ, ເອວັ຺ຈ ສຕິ ຍວາຄຸຕ຺ຕອຏ຺ຐກວາວຈນໍ ກິຣຕ຺ຕ໌ ສິຍາ, ຕສ຺ມາ ອຏ຺ຐກວາວຈເນເຍວ ປຍາຓໍ ກາຕຕ຺ຕ໌ ຍວາຫ –

“ທ຺ວເຍ຺ຫ ຍເສ຺ມາ ປິເຣເຍາ ຈ ຄຸເຕ຺ຕາ;

ເຍາ ຕສ຺ສ ປຸເຣຕ຺ຕຫິ ຕເທວ ວາເຣຕາ;

ເສາ ເຍຫິ ເຕສໍ ຍຕິຍຈ຺ຈຊຕ຺ຕາ;

ຍສ຺ມາ ປຸເຣ ອຏ຺ຐກວາ ອກໍສຸ໌

“ຕສ຺ມາ ຫິ ຍໍ ອຏ຺ຐກວາສຸ ວຸຕ຺ຕໍ;

ຕໍ ວຊ຺ຊຍິຕ຺ວານ ປຍາວເລາໍ;

ສຕ຺ຕຸປ຺ປິ ສິກ຺ຂາສຸ ສຄາຣເວາໍ;

ຍສ຺ມາ ປຍາຓໍ ຕ຺ວຓ ປຎ຺ຑິຕາໜ”ຕ຺ຕິ໌ (ປາຣາ໌ ອຏ຺ຐ໌ ໑໌ກຄ຺ຄາເຣຍ຺ຍກວາ);

ຍສ຺ມາ ຈ ສຕ຺ຕາສຈຸຕ຺ຕາທີສຸ (ຍ໌ ຕິ໌ ໑໌໑໓) ກາຈຕາ ເທສິຕກາເລ ກິລ຺ຍກຕ຺ຍກຕ຺ຕາ ຕາຍເຍາກຕ຺ຕາ ວຕ຺ຕມານປເທຍປຸຣິສເວເນ “ປຈິສຕ຺ຕາ ເຍາຕິເສາ ຊີວໍ ປຈິເສວຕີ”ຕິ ເທສິຕາ, ຕທຕ຺ກເຣເລາຕ ກິລ຺ຕໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓກາເລ ອຕ຺ຕກຕ຺ຍກຕ຺ຕາ ອຍຸຕ຺ຍາກຕ຺ຕາ ວຕ຺ຕມານອຸຕ຺ຕມປຸຣິສເວເນ “ປຈິສຕ຺ຕາ ເຍາຕິເສາ ຊີວໍ ປຈິເສວາມີ”ຕິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕພ຺ພາ ໂຫຕິ, “ສິຕສ຺ສ ປຈິຍາຕາຍາ”ຕິອາທີຕິ ຕທຕ຺ວສຍ຺ຍາຕປທາຕິ ຈ “ປຈິເສວຕິ, ປຈິເສວາມີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕປຈິເສວຕກິຣິຍາຍເຍວ ສມ຺ພນ຺ທິຕພ຺ພາຕິ ໂຫນ຺ຕິ, ຕາຕິ ຈ ກິຣິຍາປທາຕິ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວເສນ ວາ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນສມີປອຕີຕວເສນ ວາ ວຕ຺ຕມານວິພຕ຺ຕິຍຸຕ຺ຕາຕິ ໂຫນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນປຣິກ຺ຕຕ຺ຕາໍ ວາ ອຕີຕປຣິກ຺ຕຕ຺ຕາໍ ວາ ປຈ຺ຈຍາໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓກາເລ “ປຈິເສວາມີ”ຕິ ວຈໍ ກາຈເຕາ ວຈນສ຺ສ ອຕ຺ຍາຕຕ຺ຕາ ຈຸປປນ຺ນເຍວາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ໌

ອຕ຺ຍວເຈປິ ເອວໍ ວິຈາຣຓາ ກາຕພ຺ພາ – “ອຊ຺ຊ ປິເຕາ ປຣິກ຺ຕຕ຺ໍ ສາຍໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂເຕ຺ວ ອຊ຺ຊ ຍໍ ຍຍາ ຊີວໍ ປຣິກ຺ຕຕ຺ຕິອາທິນາ ອຕີຕວເສນ

ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ກາຕພ຺ພາ"ຕິ ເຍ ວທນ຺ຕິ, ເຕ ເອວໍ ປຸຈ຺ຉິຕພ຺ພາ – ກິໍ ຠຓນ຺ຕາ ຠຄວຕາ ອຕີຕປຣິພຸຕ຺ເຕສຸ ອຕີຕວເສນ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ເທສິຕາຕິ? ນ ເທສິຕາ. ກຶ ເທສິຕາຕິ? "ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ"ຕິ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວເສເນວ ເທສິຕາຕິ. ກິໍ ຠຓນ຺ຕາ ຠຄວເຕາ ກາເລ ອຕີຕປຣິພຸຕ຺ເຕສຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ນຕ຺ຖີຕິ? ອຕ຺ຖິ. ອຖ ກສ຺ມາ ຠຄວຕາ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວເສເນວ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ເທສິຕາຕິ? ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນສີລວເສນ ຈ ສາຍຓ຺ຫວເສນ ຈ ເທສິຕາຕິ. ເອວໍ ສນ຺ເຕ ຠຄວຕາ ອນຸກ຺ກເມນ ຍາຄາທີນິປິ ອຕີຕປຣິພຸຕ຺ຕານິ ປຈ຺ຈຍານິ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວເສນ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ກາຕພ຺ພາຕິ. ເຍ ປນ ເອວໍ ວທນ຺ຕິ "ຫິຍ຺ໂຍ ປຣິພຸຕ຺ຕານເມວ ອຕີຕປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ກາຕພ຺ພາ, ນ ອຎ຺ເຎ ປຣິພຸຕ຺ຕານໍ, ເຕສໍ ປນ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາເຍວາ"ຕິ, ເຕ ເອວໍ ວຕ຺ຕພ຺ພາ – ກິໍ ຠຓນ຺ຕາ ຍຖາ ຣຸຈິໍ ວທນ຺ຕິ, ເອວໍ ປາຬິຍໍ ອຕ຺ຖີຕິ? ນຕ຺ຖິ. ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ອຕ຺ຖີຕິ? ນຕ຺ຖິ. ເອວໍ ສນ຺ເຕ ສາຏ຺ຐກເຖສຸ ເຕປິຏເກສຸ ພຸທ຺ຘວຈເນສຸ ອສໍວິຊ຺ຊມານໍ ຣຸຈິໍ ວທນ຺ຕໍ ກຖໍ ປຈ຺ເຈຕພ຺ພນ຺ຕິ? ອາຈຣິຍປຣມ຺ປຣາວເສນ. ໂຫຕຸ ຣຸຈິໍ ອາຈຣິຍລທ຺ຘິວເສນ ກຖນໍ, ກາໂລ ປນ ຕິວິໂທ ອຕີໂຕ ອນາຄໂຕ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ໂນຕິ. ຕຕ຺ຖ ປຣິນິຏ຺ຐິຕກິຣິຍາ ອຕີໂຕ ນາມ, ອປ຺ປຕ຺ຕກິຣິຍາ ອນາຄໂຕ ນາມ, ອາຣທ຺ຘອນິຏ຺ຐິຕກິຣິຍາ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ໂນ ນາມ. ເຕນາຫ ໂປຣາຓາ –

"ອາຣທ຺ຘານິຏ຺ຐິໂຕ ຠາໂວ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ໂນ ສຸນິຏ຺ຐິໂຕ;

ອຕີຕານາຄຸປ຺ປາທ-ຍປ຺ປຕ຺ຕານິຍຸຕາ ກິຣິຍາ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຊ຺ຊ ຈ ໂຫຕິ ຫິຍ຺ໂຍ ຈ ຕໂຕ ປຸພ຺ເພ ຈ, ປຣິພຸຕ຺ຕປຈ຺ຈຍາ ສຸປຣິນິຏ຺ຐິຕພຸຎ຺ຊນກິຣິຍຕ຺ຕາ ອຕີໂຕ ນາມ. ຕຕ຺ຖ ຫິຍ຺ໂຍ ຈ ຕໂຕ ປຸພ຺ເພ ຈ ປຣິພຸຕ຺ຕປຈ຺ຈຍາ ອຕິກ຺ກນ຺ຕອຣຸຓຸຄ຺ຄມນຕ຺ຕາ ນ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາຣຫາ, ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕາປິ ອປ຺ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕາເຍວ ໂຫຕິ, ອິຓປຣິໂຠຄຏ຺ຐາເນ ຕິຏ຺ຐຕິ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ຫິ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ "ສເຈ ອປ຺ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິໂຕວ ອຣຸໂຓ ອຸຄ຺ຄຉ຺ຉຕິ, ອິຓປຣິໂຠຄຏ຺ຐາເນ ຕິຏ຺ຐຕີ"ຕິ. ອຊ຺ເຊວ ປນ ຈີວຣໍ ເສນາສນຎ຺ຈ ປຣິໂຠເຄ ປຣິໂຠເຄ, ປິຓ຺ຑປາຕໍ ອາໂລເປ ອາໂລເປ, ເຠສຊ຺ຊໍ ປຏິຄ຺ຄຫເຓ ປຣິໂຠເຄ ຈ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂໂຕ ອປຣິນິຏ຺ຐິຕພຸຎ຺ຊນກິຣິຍຕ຺ຕາ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນປຣິພຸຕ຺ຕປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ນາມ ໂຫຕິ. ປຸເຣຠຕ຺ຕໍ ປຣິພຸຕ຺ຕໍ ຕໂຕ ປຈ຺ຉາ ຈຕູສຸ ໂກຏ຺ຐາເສສຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂໂຕ ສຸປຣິນິຏ຺ຐິຕພຸຎ຺ຊນກິຣິຍຕ຺ຕາ ອຕີຕປຣິພຸຕ຺ຕປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ນາມ ໂຫຕິ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ຫິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາຍ ເຠທໍ, ນ ຕໂຕ ປຸພ຺ເພ ປຈ຺ຉາ ຈ. ຍຖາຫ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ "ສີລວໂຕ ອປ຺ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕປຣິໂຠໂຄ ອິຓປຣິໂຠໂຄ ນາມ. ຕສ຺ມາ ຈີວຣໍ ປຣິໂຠເຄ ປຣິໂຠເຄ...ເປ... ເຠສຊ຺ຊສ຺ສ ປຏິຄ຺ຄຫເຓປິ ປຣິໂຠເຄປິ ສຕິປຈ຺ຈຍຕາ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ, ຕສ຺ມາ ຫິຍ຺ໂຍ ປຣິພຸຕ຺ຕສ຺ສ ອິຓປຣິໂຠຄຕ຺ຕາ ຕໍ ອນາມສິຕ຺ວາ ອຊ຺ຊ ປຣິພຸຕ຺ເຕສຸ ອຕີຕປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ເນສຸ ຠຄວຕາ ວຈນສ຺ສ ອນຸກ຺ກເມນ ວຕ຺ຕພ຺ພາຕິກ຺ກມຠູເຕນ "ປຏິເສວາມີ"ຕິ ກິຣິຍາປເທນ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ສມ຺ປນ຺ນາ ໂຫຕີຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພາ. ອາທີສປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາເຍວ ສນ຺ຘາຍ ວິນຍວິນິຈ຺ຉຍຏີກາຍໍ (ວິ. ວິ. ຏີ. ໑.໓໒໓) "ປຈ຺ຈຍສນ຺ນິສ຺ສິຕສີລສ຺ສ ອຕີຕປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາຍ ວິສຸທ຺ຘຕາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

ເອວໍ ປຈ຺ຈຍສນ຺ນິສ຺ສິຕສີລສ຺ສ ສຸທ຺ຘິ ເທສນຕ຺ຕາ ຎາຓາທີ ເຕເນວ ປສເງ຺ຄນ ສພ຺ພານິປິ ສຸທ຺ຘິໂຍ ເທເສຕຸໍ "ຈຕຸພ຺ພິຘາ ຫິ ສຸທ຺ຘີ"ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ສຸຘ຺ຍຕິ ເອຕາຍາຕິ ສຸທ຺ຘິ, ຍຖາຘມ຺ມໍ ເທສນາວ ສຸທ຺ຘິ ເທສນາສຸທ຺ຘິ. ວຸຏ຺ຐານສ຺ສາປິ ເຈຕ຺ຖ ເທສນາຍ ເອວ ສງ຺ຄໂຫ ທຏ຺ຐພ຺ໂພ. ຉິນ຺ນມູລາປຕ຺ຕີນໍ ປນ ອຠິກ຺ຂຸຕາປຏິຎ຺ຎາເວ ເທສນາ. ອຘິຏ຺ຐານວິສິຏ຺ເຐາ ສໍວໂຣວ ສຸທ຺ຘິ ສໍວຣສຸທ຺ຘິ. ຘມ຺ເມນ ສເມນ ປຈ຺ຈຍານໍ ປຣິເຍຏ຺ຐິ ເອວ ສຸທ຺ຘິ ປຣິເຍຏ຺ຐິສຸທ຺ຘິ.

ចត្បុ បច្ចយេសុ ចុត្តចិឆិតា បច្ចេចក្ខលាច ឞុទ្ធិ បច្ចេចក្ខលាឞុទ្ធិ៑ ឲស ពាច ឞុទ្ធិឞុ សយាសតយោ៑ ឞុទ្ធិយត្តេឞុ ឞីលេឞុ បត ឆេសតា ឞុទ្ធិ ឲពឞ្យាតិ ឆេសតាឞុទ្ធិ៑ សេសេឞុបិ ឲសេច តយោ៑ ត បុតេចំ ពរិឞ្យាមីតិ ឲត្ត ឲចត្តិ សំចរេកឌំ សគ្គាឃាហ៑ បហាឃាតិ ចឌ្ឌេត្វា, អពក្វាតិ អនេត្វា៑ ចិយតិចិតោឌតិយំ បត “ឞុឌ្ឍាតិ ឆេសតាឌីហិ, សោឌិយតីតិ ចា ឞុទ្ធិ, ចត្បុគ្គិឆឞីលំ៑ ពេតាហ ‘ឆេសតាយ ឞុឌ្ឍតេពា’តិអាឌិ៑ ឲត្ត ឆេសតាក្កហលោត ចុឌ្ឍាតយ្បិ លិត្តប្អលិតំ អកិក្លុពាបឌិដ្ឋាបិ សក្កហិពា៑ លិត្តប្អលិបត្តិតយ្បិ ហិ បិរាឌិពាបត្តិចុឌ្ឍេតត ហេឌ្ឍាបរិរក្លិតំ កិក្លុឞីលំ ចិឞុទ្ធិ តាយ ហោតិ៑ ពេត ពេសំ យក្កបឌិលិកោបិ សយ្បដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ៑

ពត្ត ឆេឞឹយតិ ប្ដូច្ឆារីយតីតិ ឆេសតា, ឌិឞិ ប្ដូច្ឆារលោតិ ធាតុ, ឆេឞឹយតិ ធាបឹយតិ ឲពាយាតិ ចា ឆេសតា, ឌិស ឞេបក្លូតេតិ ធាតុ៑ ប្ដូកយឆាបិ ចិរតិបធាតក្សុលចិត្តសយ្បឌ្ឍពា ឆេសតាចឌីកេឌសឌ្ឍោ៑ សំចរលំ សំចរេរា, សំ-បុព្ព ចរ សំចរលោតិ ធាតុ, សតិបធានោ ចិត្តប្យាឌោ៑ បរិយេសតា បរិយេដ្ឋិ, បរិ-បុព្ព ព្កស បរិយេសតេតិ ធាតុ, ចីរិយបធានោ ចិត្តប្យាឌោ៑ បដិ បុតប្យុតំ ឞ្កាហេពត្វា ព្កក្លតា បច្ចេចក្ខលា, បដិ-បុព្ព អច-បុព្ព ព្កក្ល ឥឞ្យតេក្កិឞុតិ ធាតុ, បញ្ញាបធានោ ចិត្តប្យាឌោ៑ ពេឞុ ឆេសតាយ ចឌីកេឌសឌ្ឍកាចពោ ចឌីកេឌំ ពាពំ អសពក្តត្តឞ្យ ច ក្ខុតិយកំ អលកត្តឞ្យ ច ត សយ្បដ្ឋតិ, សេសា បត ចិត្តប្យាឌយត្តកាចពោ ចឌីកេឌំ ពាពំ អសពក្តត្តឞ្យបិ ក្ខុតិយកំ អលកត្តឞ្យបិ សយ្បដ្ឋត្តិ ឲច, ពឞ្ហា ពិលិតាឌិពាលេឞុ បច្ចេចក្ខលាបំជំ បជំពុយសពក្តត្តតបិ អត្ថំ យតសិពត្វា ចិពេត្តតេច បច្ចេចក្ខលា ពាពព្ពាតិ៑

ឌាពព្ពឌេ្ឌត ឌាយំ, ពំ អាឌិយត្តីតិ ឌាយាឌា, អតត្សញ្ញពេឞុ សពេត្តត សព្តំ បរិភោពាកាចពោ អតត្សញ្ញពេឞុយេច ច បរិភោពសក្កាចកាចពោ កិក្លុហិ បរិក្សដ្ឋិពត្តបច្ចយា កពេចពោ សត្តកា៑ ឆយ្យឌាយាឌសុត្តទេត្ត សាឆកត្តិ “ឆយ្យឌាយាឌា មេ, កិក្លូចេ, កចឆ, មា អាមិសឌាយាឌា , អត្ថិ មេ ពុមេឞ្យ អត្សពម្បា, កិត្តិ មេ សាចកា ឆយ្យឌាយាឌា កចេយ្យុំ, ចោ អាមិសឌាយាឌា”តិ ឲចំ បចត្តំ ឆយ្យឌាយាឌសុត្តញ្ញ (ម៑ តិ៑ ១៑១៨) ឲត្ត ឲពឞ្ហិ អពេត្ត សាឆកំ៑ អឌិពរាពាតំ ពល្យាចឞឹពពាយ បច្ចយបរិភោពេ សាមិកាចេចា តត្ថិ, ពឌកាចេចត ចិពរាពាតំ ពត្ត សាមិកាចេចា យឆារុចិ បរិភោពសក្កាចពោ៑ ពឆា ហិ ពេ បដិក្កូលយ្បិ អប្បដិក្កូលិពាចេត អប្បដិក្កូលយ្បិ បដិក្កូលិពាចេត ពក្សកយ្បិ ចឌ្ឌេត្វា អដ្ឋសបក្ខលាពាចេត បច្ចយេ បរិក្សដ្ឋត្តិ, ឌាយកាតញ្ហា មតោរេចំ បរិប្អូរេត្តិ៑ ពេតាហ “ពេ ហិ ពល្យាយ ឌាសញ្ញំ អតីពត្តា សាមិពោ ហុត្វា បរិក្សដ្ឋត្តី”តិ៑ មោ បតាយំ ឞីលចពោ បុថុដ្ឋតឞ្យ បច្ចេចក្ខិពបរិភោពេពា, សោ ឩលបរិភោពឞ្យ បច្ចតិពត្តា អាតល្យបរិភោពេពា តាម ហោតិ៑ ឃឆា បត ឩលាឃិពោ អត្តតោ រុចិយា ឩដ្ឋិតំ ឆេសំ ពត្តំ ត លកតិ, ឲចំ ឩលបរិភោពឃុត្តោ លេពិពោ តិឞ្យរិពំ ត លកតីតិ ពប្បដិបក្ខត្តា ឞីលចពោ បច្ចេចក្ខិពបរិភោពេពា អាតល្យបរិភោពេពាតិ ចុច្ចតិ, ពឞ្ហា តិប្បរិយាយពោ ចតុបរិភោពចិតិមុត្តោ ចិឞុំមេចាយំ បរិភោពេពាតិ ចេឌិតព្ពោ, សោ ឩឆ ចិឞុំ ត ចុត្តោ, ឌាយដ្ឋបរិភោពេយេច ចា សក្កហំ ពច្ឆតីតិ៑ ឞីលចាបិ ហិ ឩមាយ សិក្ខាយ សមន្នាពពត្តា សេក្ខោត្វេច ចុច្ចតិ៑

សពេព្វសត្តិ អរិយាតំ បុថុដ្ឋតាតញ្ហា៑ ពចំ បុថុដ្ឋតាតំ ឩមេ បរិភោពា សម្ភចត្តីតិ? ប្ដូបចារចេសត៑ មោ ហិ បុថុដ្ឋតឞ្យបិ សល្លេខបដិបត្តិយំ ឋិពឞ្យ បច្ចយេពេឆំ បហាយ ពត្ត អត្សបលិត្តេត ចិត្តេត បរិភោពោ, សោ សាមិបរិភោពោ ចិយ ហោតិ៑ ឞីលចពោ បត បច្ចេចក្ខិពបរិភោពោ ឌាយដ្ឋបរិភោពោ ចិយ ហោតិ ឌាយកាតំ មតោរេថឞ្យាចិរាឆតពោ៑ ពេត ចុត្តំ “ឌាយដ្ឋបរិភោពេយេច ចា

សង្ឃំ គច្ឆតី”តិ។ កល្យាណបុថុជ្ជនស្ស បរិភោគេ វត្តព្ពមេវ នត្ថិ តស្ស សេក្ខសង្គហតោ។ សេក្ខសុត្តញាណស្ស (អ. ឋិ. ២.៥៩) អត្ថស្ស សាធកំ។

វិមតិវិនោទនីដីកាយំ (វិ. វិ. ដី. ១.៣៥៣) បន “គាមដ្ឋេន គាមំ, តំ អាទិយន្តីតិ គាហកា។ សត្តន្នំ សេក្ខានន្តិ ឯត្ថ កល្យាណបុថុជ្ជនាបិ សង្គហិតា តេសំ អានណ្យបរិភោគស្ស ទាយជ្ជបរិភោគេ សង្គហិតត្តាតិ វេទិតព្ពំ។ ធម្មទាយាទសុត្តន្តិ “ធម្មទាយាទា មេ, ភិក្ខវេ, ភវថ, មា អាមិសទាយាទា”តិអាទិនា បវត្តំ សុត្តំ (ម. និ. ១.២៩)។ តត្ថ “មា មេ អាមិសទាយាទាតិ ឯវំ មេ-សទ្ទំ អានេត្វា អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ ឯវញ្ហិ យថាវុត្តត្ថសាធកំ ហោតី”តិ វុត្តំ។ តត្ថ មេ មម អាមិសទាយាទា ចតុបច្ចយភុញ្ជកាតិ ភវេថា សព្ពត្តកស្ស សព្ពត្តិកតា បច្ចយា វុត្តា, តស្មា គាមគេហិ ទិន្នាបិ បច្ចយា ភវេថា អនុញ្ញាតត្តា ភវេថា បច្ចយាយេវ ហោន្តីតិ ឯតស្ស អត្ថស្ស ធម្មទាយាទសុត្តំ សាធកំ ហោតីតិ អធិប្បាយោតិ វុត្តំ។

លជ្ជិនា សទ្ធិំ បរិភោគោ នាម លជ្ជិស្ស សន្តកំ គហេត្វា បរិភោគោ។ អលជ្ជិនា សទ្ធិន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ អាទិតោ បដ្ឋាយ ហិ អលជ្ជី នាម នត្ថីតិ ឥមិនា ទិដ្ឋទិដ្ឋេ សុយេវ អាសង្កា ន កាតព្ពាតិ ទស្សេតិ។ អត្តនោ ភារភូតា សទ្ធិវិហារិកាទយោ។ តេបិ និវារេតព្ពាតិ យោ បស្សតិ, តេន និវារេតព្ពាតិ អធិប្បាយោ។ អដ្ឋកថាយំ បន “យោបិ អត្តនោ ភារភូតេន អលជ្ជិនា សទ្ធិំ បរិភោគំ ករោតិ, សោបិ និវារេតព្ពោ”តិ អធិប្បាយោ ទិស្សតិ, តថាបិ អត្តនោ ភារភូតាបិ យុជ្ជតិ។ អត្តនោ សទ្ធិវិហារិកាទយោបិ អលជ្ជិភាវេន និវារេតព្ពា។ អលជ្ជីហិ សទ្ធិវិហារិកាទីហិ ឯកតោ បរិភោគំ ករោន្តា អញ្ញេបិ និវារេតព្ពាវ។ សចេ ន ឱរមតិ, អយម្បិ អលជ្ជីយេវ ហោតីតិ ឯត្ថ ឯវំ និវារិតោ សោ បុគ្គលោ អលជ្ជិនា សទ្ធិំ បរិភោគតោ ឱរមតិ វិរមតិ, ឥច្ចេវំ ភុញ្ជំ។ នោ ចេ ឱរមតិ, អយម្បិ អលជ្ជីយេវ ហោតិ, តេន សទ្ធិំ បរិភោគំ ករោន្តោ សោបិ អលជ្ជីយេវ ហោតីតិ អធិប្បាយោ។ តេន វុត្តំ “ឯវំ ឯកោ អលជ្ជី អលជ្ជិសតម្បិ ករោតី”តិ។ អធម្មិយោតិ អនេសនាទីហិ ឧប្បន្នោ។ ធម្មិយោតិ ភិក្ខាចរិយាទីហិ ឧប្បន្នោ។ សង្ឃស្ស ទេតីតិ ភត្តំ អគ្គហេត្វា អត្តនា លទ្ធសលាកំយេវ ទេតិ។

វិមតិវិនោទនីដីកាយំ បន “លជ្ជិនា សទ្ធិំ បរិភោគោតិ ធម្មាមិសវសេន មិស្សីភាវោ។ អលជ្ជិនា សទ្ធិន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ អាទិតោ បដ្ឋាយ ហិ អលជ្ជី នាម នត្ថីតិ ឥមិនា ទិដ្ឋទិដ្ឋេសុ អាសង្កា នាម ន កាតព្ពា, ទិដ្ឋសុតាទិការណេ សតិ ឯវ កាតព្ពាតិ ទស្សេតិ។ អត្តនោ ភារភូតា សទ្ធិវិហារិកាទយោ។ សចេ ន ឱរមតីតិ អាទិកាយ វសេន ធម្មាមិសបរិភោគតោ ន ឱរមតិ។ អាបត្តិ នាម នត្ថីតិ ឥមំ អលជ្ជិំ ធម្មេនុគ្គណ្ហន្តស្ស ធម្មាមិសានំ សង្គាហ វុត្តំ។ តេនេវ ហិ កុលទូសកាទិវសេន ឧប្បន្នំ បច្ចយំ បរិភុញ្ជន្តានំ វិករាមិសាទីនិ ករោន្តានម្បិ អាបត្តិ ឯវ ‘ធម្មិយាធម្មិយបរិភោគោ បច្ចយវសេនេវ វេទិតព្ពោ’តិ វុត្តត្តា ហេដ្ឋា លជ្ជិបរិភោគាលជ្ជិបរិភោគា បច្ចយវសេន ឯកតោមិស្សីភាវសេន ន វុត្តា ឯវាតិ វេទិតព្ពំ។ តេនេវ ទដ្ឋព្ពសវិនិច្ឆយដ្ឋកថាយំ (បរិ. អដ្ឋ. ២.២២៣-២២៩) ធោវនាទិក្ខន្ធកាទិនា ទិតា ទេវ អលជ្ជីនោ ធម្មបរិភោគម្បិ សន្ធាយ ‘ឯកសម្ភោគបរិភោគា ហុត្វា ជីវថា’តិ វុត្តា តេសំ អញ្ញមញ្ញំ ធម្មាមិសបរិភោគេ វិនោទនាការោ។ លជ្ជីនំយេវ ហិ អលជ្ជិនា សហ ធម្មាមិសបរិភោគោ ន វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។

សទេបត លទ្ធិ អលជ្ជិ បក្កញ្ញាតិ...ទេប... អត្តូទឆាទេបតិតិ ឲត្ត ទេពចល់ បក្កលិក្ខ្យាកាយតាឃ ឲចំ កាត់ោ ត ចដ្ចតិ, ឆយ្ជូ្យ បត សាយតអ្យ ទេសាត្យតព្ធា អត្យក្កហត្តាឃ ចដ្ចតីតិ ទេចឌិតក្ខ្ាំ បុទិយតទេឃត “ទេសា អាបត្តិឃា កាទេទតទេក្ខា”តិ ចុត្តតា ក្តុយស្ស អាបត្តិទេឃចាតិ ចឥត្តិ៍ ក្ខទេក្ខ្សក្កហណាឌិតា ឆយ្ជូ្យ បទិទេកាទេកា ឆយ្ជូបទិទេកាទេកា៍ ឆយ្ជាត្យក្កទេហត កណ្ហត្តស្ស អាបត្តិឃា អកាទេចបិ ទេឆទេទា តស្ស អលជ្ជិកាចំទេឃច សក្ខាឃ “បិទេបិ កិទាឃ”ត្តិអាឌិយាហ៍ តស្ស បត សត្តិទេពតិ យហាទក្ខិតទេត្តទេស្ស សត្តិទេពា៍

ចិយតិចិទេតាឌតិឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ ១៍ទ៍ប៍ទ៍) បត ក្តុយស្ចុំ ឌាទេត ចិត្តាទទេតា ចិតិច្ចិតំ៍ ពធំ? ឆយ្ជូបទិទេកាទេកាតិ “ឲពកយ្ជំ ឲក្យក្ខទេសា”តិអាឌិតា ចុត្តសំចាទេសា ទេចច តិស្សឃក្កហណាឌិទេកា សទេក្ខា តិទាយិសបទិទេកាទេកា ច ទេចឌិតទេក្ខា៍ “ត ទេសា អាបត្តិឃា កាទេទតទេក្ខា”តិ ចុត្តតា លជ្ជិទេតា អលជ្ជិបក្កទេហ អាបត្តីតិ ទេចឌិតក្ខ្ាំ ក្តតទេទាបីតិ លជ្ជិបិ៍ តស្សាបិ អត្តាត់ បក្កណ្ហត្តស្ស អលជ្ជិទេតា, ក្តុយិតា ច លជ្ជិទេតា ចណ្ហកណតាឌិលិកំ បដិច្ច អាយិសកទុកតាឃ ចា ទេកហស្សិតទេបទេយត ចា ត់ អលជ្ជិ បក្កណ្ហុត្តា លជ្ជិ សាយត់ អត្តូទឆាទេបតិ តាយាតិ ឌទេស្សតិ៍ ឲចំ កហដ្ឋាឌិស្ស ក្ខបត្តុម្ពិទេតា អលជ្ជិ ពាល់ លកិត្តា ទេបសទេល អកិកចិត្តា ត ចិទទេស្សច សាយត់ ក្ខគ្គុយុំ ក្ខក្ខិតឃំ ពទេទាតីតិ៍

ឆយ្ជូបទិទេកាទេកាបិ តត្ត ចដ្ចតីតិ ក្តុយិតា អាយិសបទិទេកាកទេតា ឆយ្ជូបទិទេកាទេកាច កទុទេកា, តស្ជា អតិចិឃ អលជ្ជិចិទេចទេពត កាតទេក្ខាតិ ឌទេស្សតិ៍ “ឆយ្ជាត្យក្កទេហត ក្ខក្កលិក្ខ្ាំ ចដ្ចតី”តិ ចុត្តតា អលជ្ជូស្សត្តតាឃសាយទេត ឱសក្កទេត្ត, លជ្ជិស្ស ច អប្យទេហាទេត្តស្ស អលជ្ជិ បពាតត្តំ កណប្សទក់ កទេហត្តា ក្ខបសយ្យគាឌិកទទេណាត ទេចច ទេពធិ អលជ្ជិទេតា ឆយ្ជាយិសបទិទេកាទេកត សក្កទេហត្តា ទេសសាលជ្ជិកណស្ស តិក្កទេហត ច សាយត់ បក្កលិក្ខ្យាយ្យិ ចដ្ចតិ ឲច៍

ទេពធិ បត “ទេកាដិឃំ ចិទេតា កទេត្តាតិ ចុត្តតា កត្តបទិឃាបុណតទេយច ឆយ្ជូបទិទេកាទេកា, ត ឲពកយ្ជាឌិ, តស្ជា អលជ្ជិហិ សឌ្ឍិ ក្ខទេបិសឆាឌិក់ កយ្ជំ កាត់ោ ចដ្ចតិ, អាបត្តិ តត្តិ”តិ ចឥត្តិ, ត់ ត ឃុត្តំ, ឲពកយ្ជាឌិស្ស ពាហុស្ស ឆយ្ជូបទិទេកាទេកស្ស អលជ្ជិតាបិ សឌ្ឍិ កត្តក្ខាចត្តាឃត្តំ ឆយ្ជូបទិទេកាក់ ឌទេស្សត់ោ ក្តុឆ តិគស្សតចទេសត កត្តទេស្សច សយុគ្គដត្តា៍ ត ហិ ឲពកយ្ជាឌិទេកា ចិឆិ ឆយ្ជូបទិទេកាទេកា ត ទេហាតីតិ សក្កា ចត្តុំ អតាយិសត្តា ឆយ្ជាយិទេសស្ស អបទិឃាបត្តស្ស ច កស្សចិ អកាចា៍ ទេតទេតច អដ្ឋសាលិតិឃំ ឆយ្ជូបដិសត្តាទពឆាឃំ (ឆ៍ ស៍ អដ្ឋ៍ ១៦ទ១) “កយ្ជដ្ឋាត់ កទេឆតក្ខ្ាំ, ឆទេយ្ជា ចាទេចតទេក្ខា...ទេប... អក្ខាតចុដ្ឋាតយាតត្តបទិចាសា ឌាតក្ខា, បក្ខាខ្លាទទេហា បក្ខាទេខតទេក្ខា, ក្ខបសយ្យគាទទេហា ក្ខបសយ្យាទេឌតទេក្ខា...ទេប... អឃំ ឆយ្ជូបដិសត្តាទេទា តាយា”តិ ឲចំ សឌ្ឍកយ្ជាឌិបិ ឆយ្ជូទេកាដ្ឋាទេស ឌស្សិតំ៍ ទេតស្ស បត ឆយ្ជូទេកាដ្ឋាទេសស្ស ឃំ កណប្សទកាឌិចទេសត អលជ្ជិទេតា អទេបក្ខិត្តា ក្ខទេបិសឆាឌិ ចា ទេតសំ សត្តិកា ឆយ្ទក្កហណតិស្សឃក្កហណាឌិ ចា កទិឃតិ, ត់ ឆទេយ្ជា ទេចច បទិទេកាទេកា ចាតិ ឆយ្ជូបទិទេកាទេកាតិ ចុច្ចតិ, ឲត់ តឆាទុបបច្ចឃំ ចិតា កាត់ោ ត ចដ្ចតិ, កទេទាត្តស្ស អលជ្ជិបទិទេកាទេកា ច ទេហាតិ ទុក្កដញ្ញា៍ ឃំ បត អលជ្ជិសត់ អតទេបក្ខិត្តា តឆ្ជូតិឃាឌិតិក្កហកយ្ជំ ចា បទិចាសាឌិក្ខបការកយ្ជំ ចា ក្ខក្កហបទិបុច្ឆាឌាតាឌិ ចា កទិឃតិ, ត់ ឆទេយ្ជា ឲច, ទេតា បទិទេកាទេកា, ឲត់ អត្យុបិតំ កាត់ោ ចដ្ចតិ, អាយិសឌាទេត ចិឃ អាបត្តិ តត្តិ៍ តិស្សឃឌាតយ្យិ ទេតទេសសយុត្តិឌាតាឌិ ច ចត្តបដិបត្តិសាឌិឃតាឌិបទិទេកាកស្សបិ ទេហត្យត្តា ត ចដ្ចតិ៍

ទេឃា បត យហាអលជ្ជិ ក្ខគ្គុយុំ ក្ខក្ខិតឃំ សត្តុសាយត់ កទេទាតិ, តស្ស សឌ្ឍិចិហាទិកាឌិត់ ក្ខបសយ្យគាឌិ ក្ខបការកយ្ជូយ្យិ ក្ខក្កហបទិបុច្ឆាឌាតាឌិ ច

កាតុំ ន វដ្ដតិ, អាបត្តិ បន ហោតិ, និគ្គហកម្មេន កាតព្ពំ។ តេនេវ អលជ្ជីបុគ្គលេហាបិ បដិគ្គហេត្វា។ ធម្មាមិសបរិភោគវិវជ្ជនេនាបិ ហិ ទុស្សីលំ បុគ្គលំ និគ្គហេន អធិប្បេតោ, សោ ច បេសលានំ ផាសុវិហារសទ្ធម្មដ្ឋិតិវិនយានុគ្គហានំ អត្ថាយ ឯតទត្ថា និគ្គហបញ្ញត្តិយា, តស្មា តំ តំ ទុស្សីលំ ឧបត្ថម្ភាយ, បេសលានំ អផាសុវិហារាយ, សទ្ធម្មបរិហានាទិអត្ថាយ ហោតិ, តំ សព្ពម្បិ បរិភោគោ វា ហោតុ អបរិភោគោ វា កាតុំ ន វដ្ដតិ, ឯវំ ករោន្តា សាសនំ អន្តរធាបេន្តិ, អាបត្តិញ្ច អាបជ្ជន្តិ, ធម្មាមិសបរិភោគេសុ ចេត្ថ អលជ្ជីហិ ឯកកម្មាទិធម្មបរិភោគោ ឯវ បេសលានំ អផាសុវិហារាយ សទ្ធម្មបរិហានាទិអត្ថាយ ហោតិ, ន តថា អាមិសបរិភោគោ។ ន ហិ អលជ្ជីនំ បច្ចយបរិភោគមត្តេន បេសលានំ អផាសុវិហារាទិ ហោតិ, យថាវុត្តធម្មបរិភោគេន បន ហោតិ។ តប្បរិវជ្ជនេន ច ផាសុវិហារាទយោ។ តថា ហិ កតសិក្ខាបទវីតិក្កមា អលជ្ជីបុគ្គលា ឧបោសថាទីសុ បវិដ្ឋា “តុម្ហេ កាយទ្វារេ ចេវ វចីទ្វារេ ច វីតិក្កមំ ករោថា”តិអាទិនា ភិក្ខូហិ វត្តព្ពា ហោន្តិ។ យថា វិនយញ្ញូ អតិដ្ឋន្តា សង្ឃតោ ពាហិករណាទិវសេន សុដ្ឋុ និគ្គហេតព្ពា, តថា អកត្វា តេហិ សហ សំវសន្តាបិ អលជ្ជិនោវ ហោន្តិ “ឯកោបិ អលជ្ជី អលជ្ជីសតម្បិ ករោតី”តិអាទិវចនតោ (បារា· អដ្ឋ· ១.៣៥៣)។ យទិ ហិ តេ ឯវំ អនិគ្គហិតា សិយុំ, សង្ឃេ កលហាទិំ វឌ្ឍេត្វា ឧបោសថាទិសាមគ្គិកម្មបដិពាហនាទិនា បេសលានំ អផាសុំ កត្វា កមេន តេ ទេវទត្តវជ្ជីបុត្តកាទយោ វិយ បរិសំ វឌ្ឍេត្វា អត្តនោ វិប្បដិបត្តិំ ធម្មតោ វិនយតោ ទីបេន្តា សង្ឃភេទាទិម្បិ កត្វា ន ចិរស្សេវ សាសនំ អន្តរធាបេយ្យុំ។ តេសុ បន សង្ឃតោ ពាហិករណាទិវសេន និគ្គហិតេសុ សព្ពោបិ អយំ ឧបទ្ទវោ ន ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ “ទុស្សីលបុគ្គលេ និស្សាយ ឧបោសថោ ន តិដ្ឋតិ, បវារណា ន តិដ្ឋតិ, សង្ឃកម្មានិ ន បវត្តន្តិ, សាមគ្គី ន ហោតិ…បេ… ទុស្សីលេសុ បន និគ្គហិតេសុ សព្ពោបិ អយំ ឧបទ្ទវោ ន ហោតិ, តតោ បេសលា ភិក្ខូ ផាសុ វិហរន្តី”តិ, តស្មា ឯកកម្មាទិធម្មបរិភោគោវ អាមិសបរិភោគតោបិ អតិវិយ អលជ្ជីវិវជ្ជនេន កាតព្ពោ, អាបត្តិករោ ច សទ្ធម្មបរិហានិហេតុត្តាតិ វេទិតព្ពំ។

អបិច “ឧបោសថោ ន តិដ្ឋតិ, បវារណា ន តិដ្ឋតិ, សង្ឃកម្មានិ ន បវត្តន្តី”តិ ឯវំ អលជ្ជីហិ សទ្ធិំ សង្ឃកម្មករណស្ស អដ្ឋកថាយំ បការិតត្តាបិ ចេតំ សិជ្ឈតិ។ តថា បរិវត្តលិង្គស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនុបស្សយំ គច្ឆន្តស្ស បដិបត្តិកថាយំ “អារាធិកា ច ហោន្តិ សង្គាហិកា លជ្ជិនិយោ, តា កោបេត្វា អញ្ញត្ថ ន គន្តព្ពំ។ គច្ឆតិ ចេ, គាមន្តរនទីបាររត្តិវិប្បវាសគណោហាយាបត្តីហិ ន មុច្ចតិ…បេ… អលជ្ជិនិយោ ហោន្តិ, សង្គហំ បន ករោន្តិ, តាបិ បរិច្ចជិត្វា អញ្ញត្ថ គន្តុំ លភតី”តិ ឯវំ អលជ្ជិនីសុ ទុតិយិកាគហណាទីសុ សំវាសាបត្តិបរិហារាយ នានាភិក្ខុនុបស្សយគមនាទិគរុកាបត្តិដ្ឋានានំ អនុញ្ញាតត្តា តតោបិ អលជ្ជីសំវាសាបត្តិ ឯវ សទ្ធម្មបរិហានិយា ហេតុភូតតោ គរុកតរាតិ វិញ្ញាយតិ។ ន ហិ លហុកាបត្តិដ្ឋានំ វា អនាបត្តិដ្ឋានំ វា បរិហរិតុំ គរុកាបត្តិដ្ឋានវីតិក្កមំ អាចរិយា អនុជានន្តិ។ តថា អសំវាសបទស្ស អដ្ឋកថាយំ “សព្ពេហិបិ លជ្ជិបុគ្គលេហិ សមំ សិក្ខិតព្ពភាវតោ សមសិក្ខាតា នាម។ ឯត្ថ យស្មា សព្ពេបិ លជ្ជិនោ ឯតេសុ កម្មាទីសុ សហ វសន្តិ, ន ឯកោបិ តតោ ពហិទ្ធា សន្ទិស្សតិ, តស្មា តានិ សព្ពានិបិ គហេត្វា ឯសោ សំវាសោ នាមា”តិ ឯវំ លជ្ជីហេវ ឯកកម្មាទិសំវាសោ វដ្ដតីតិ បការិតោ។

យទិ ឯវំ កស្មា អសំវាសិកេសុ អលជ្ជី ន គហិតោតិ? នាយំ វិរោធោ, យេ គណបូរកេ កត្វា កតំ កម្មំ កុប្បតិ, តេសំ បារាជិកាទិអបកតត្តានញ្ញេវ អសំវាសិកត្តេន គហិតត្តា។ អលជ្ជិនោ បន បកតត្តភូតាបិ សន្តិ, តេ ច គណបូរកា ហុត្វា កម្មំ សាធេន្តិ, កេវលំ កត្វា អកតិកម្មេន ករោន្តានំ អាបត្តិករា ហោន្តិ សភាគាបត្តិអាបន្នា វិយ អញ្ញមញ្ញំ។ យស្មា អលជ្ជីតញ្ញ លជ្ជីតញ្ញ បុថុជ្ជនានំ

ចិត្តក្ខណបដិពទ្ធំ, ន សត្ថាកាលិកំ។ សញ្ចិច្ច ហិ វីតិក្កមិត្វាបិ ឧប្បន្នេ អលជ្ជិនោ "ន បុន ឯវំ ករិស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា លជ្ជិនោ ហោន្តិ។

តេសុ ច យេ បេសលេហិ ឱវទិយមានាបិ ន ឱរមន្តិ, បុនប្បុនំ ករោន្តិ, តេ ឯវ អសំវសិតព្វា, ន ឱតរេ លជ្ជីធម្មេ ឱក្កមន្តា, តស្មាបិ អលជ្ជិនោ អសំវាសិកេសុ អការេត្វា តប្បរិវជ្ជនត្ថំ សោធេត្វាវ ឧបោសថាទិកម្មំ អនុញ្ញាតំ។ តថា ហិ "បារិសុទ្ធឹ អាយស្មន្តោ អារោចេថ, បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិស្សាមី"តិអាទិនា (មហាវ. ១៣៤) អបរិសុទ្ធាយ បរិសាយ ឧបោសថករណស្ស អយុត្តតា បកាសិតា, "យស្ស សិយា អាបត្តិ, សោ អាវិករេយ្យ...បេ... ផាសុ ហោតី"តិ (មហាវ. ១៣៤) ឯវំ អលជ្ជឹបិ លជ្ជីធម្មេ បតិដ្ឋាបេត្វា ឧបោសថករណប្បការោ ច វុត្តោ, "កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា...បេ... បរិសុទ្ធេត្ថាយស្មន្តោ"តិ (បារា. ២៣៣) ច បារិសុទ្ធិឧបោសថេ "បរិសុទ្ធោ អហំ, ភន្តេ, បរិសុទ្ធោតិ មំ ធារេថា"តិ (មហាវ. ១៦៨) ច ឯវំ ឧបោសថំ ករោន្តានំ បរិសុទ្ធតា ច បកាសិតា, វចនមត្តេន អនោរមន្តានំ ឧបោសថបវារណដ្ឋបនវិធិ ច វុត្តា, សព្វថា លជ្ជីធម្មំ អនោក្កមន្តេហិ សំវាសស្ស អយុត្តតាយ និស្សយទានគ្គហណបដិក្ខេបោ, តជ្ជនីយាទិនិគ្គហកម្មករណំ ឧក្ខេបនីយកម្មករណេន សភាគចត្តកបរិសស្ស អលជ្ជិស្ស អសំវាសិកត្តាបិ វុត្តា។ តស្មា យថាវុត្តេហិ សុត្តន្តនយេហិ, អដ្ឋកថាវចនេហិ ច បកតត្តេហិបិ អបកតត្តេហិបិ សទ្ធិំ អលជ្ជីហិ ឧបោសថាទិសំវាសោ ន វដ្ដតិ, ករោន្តានំ អាបត្តិ ឯវ ទុក្កដំ ពុគ្គលិកំ និគ្គហត្ថាយេវ សន្ធិកាលបនានំ បញ្ញត្តត្តាតិ និដ្ឋមេត្ថ គន្តព្វំ។ តេនេវ ទុតិយសង្គីតិយំ បកតត្តាបិ អលជ្ជិនោ វជ្ជិបុត្តកា យសត្ថេរាទីហិ មហន្តេន វាយាមេន សង្ឃតោ វិយោជិតា។ ន ហិ តេសុ បារាជិកាទិអសំវាសិកាបត្តិ អត្ថិ, តេហិ ទីបិតានំ ទសន្នំ វត្ថូនំ លហុកាបត្តិវិសយត្តាតិ វុត្តំ។

តស្ស សត្តិកោតិ យថារូបស្ស អលជ្ជិស្ស សត្តិកោ។

ឥតិ វិនយសង្គហសំវណ្ណនាភូតេ វិនយាលង្ការេ

រូបិយាទិបដិគ្គហណវិនិច្ឆយកថាលង្ការោ នាម

ទ្វាទសមោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪗᪨ ᨴᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩥᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪙᪕᪨ ᩑᩅᩴ ᩁᩪᨸᩥᨿᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨴᩣᨶᩅᩥᩔᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩃᩣᨽᨸᩁᩥᨱᩣᨾᨶᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ “ᨴᩣᨶᩅᩥᩔᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩉᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩦᨿᨲᩮ ᨴᩣᨶᩴ, ᨧᩦᩅᩁᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩤ ᩋᩃᩮᩣᨽᨸ᩠ᨸᨵᩣᨶᩣ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨠᩩᩈᩃᨠᩥᩁᩥᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ᪨ ᩈᩈᨶᩴ ᩈᩣᩈᩮᩣ, ᩈᩈᩩ ᩉᩥᩴᩈᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩ, ᩉᩥᩴᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩅᩥᨣᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᩮᩣ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᩣᩉᩣᨲᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᩣ᪨ ᨣᩉᨱᩴ ᨣᩣᩉᩮᩣ, ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᨶ ᨣᩣᩉᩮᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩮ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᩴ, ᩅᩥᩔᩣᩈᩅᩈᩮᨶ ᨣᩣᩉᩮᩣ, ᨶ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩮᨲᩥ ᩃᩣᨽᩮᩣ, ᨧᩦᩅᩁᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ, ᨲᩔ ᩃᩣᨽᩔ᪨ ᨸᩁᩥᨱᩣᨾᩥᨿᨲᩮ ᨸᩁᩥᨱᩣᨾᨶᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᩁᩥᨱᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨱᩣᨾᨶᩴ, ᨴᩣᨸᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩣᨶᩅᩥᩔᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩉᩥ ᩃᩣᨽᩔ ᨸᩁᩥᨱᩣᨾᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᩈᨾᨽᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ “ᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨿᩮᩣ ᨲᩣᩅ ᨸᨴᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩔ ᨧᩦᩅᩁᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩔ ᨴᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨶᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨿᨴᩥᨴᩴ “ᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᨲᩕᩥᨴᩴ ᨴᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩍᨴᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨲᩥᩅᨦ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨴᩮᨾᩦᨲᩥ ᨴᩣᨿᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨴᨴᩣᨾᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩣᨶᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ “ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨴᩣᨿᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᨴᩣᨶᩔᩣ”ᨲᩥ, “ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩣᩅᩣ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ᪨ “ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩣᨶᩔᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨸᨶ ᩑᨠᨴᩮᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᨠᨳᨶᨾᩮᩅ, ᨠᩥᩴ ᩑᩅᩴ ᨴᩦᨿᨾᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨿᩮᩅ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨸᩁᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨸᩥ ᨸᩁᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨸᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ – “ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨴᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, “ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᨣᩉᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴᨿᩮᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨲᩣᨠᩁᨱᩮ ᩅᨧᨶᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨶᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩉᩥ ᩋᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣᨸᩥ ᨸᩩᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣᨸᩥ “ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ”ᨲᩥ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᨠᩩᩈᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩ ᩁᨩ᩠ᨩᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶᩮᩅ ᨴᩣᨲᩣ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨶ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨶ ᨴᩣᨿᨠᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᨠᩮᩣᩅᩥᨴᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨠᩮᩣᩅᩥᨴᨲᩣᨿ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩅᨧᨶᩮᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᩑᨠᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨶ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩅᨧᨶᩮᨶ ᨴᩮᨲᩥ, ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᩣᨸᩥ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩅᨧᨶᩮᨶ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩣᨿᨠᩔ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩᩉᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨸᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩔᨸᩥ ᨶ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨸᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᩔ ᨸᨶ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩍᨾᩔ ᨧᩦᩅᩁᩔ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩔ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᨽᩣᩅᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨶ ᨴᩣᨿᨠᩮᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩅᩥᨩᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩩᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩍᨲᩁᩮᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ឥត្ថន្នាមស្ស ទេហីតិអាទីសុ បន អាណត្យត្ថេ បវត្តាយ បញ្ចមីវិភត្តិយា វុត្តត្តា អាណត្តេន បដិគ្គាហកស្ស ទិន្នកាលេយេវ បដិគ្គាហកស្ស សន្តកំ ហោតិ, ន តតោ បុព្ពេ, បុព្ពេ បន អាណាបកស្សេវ, តស្មា “យោ បហិណាតិ, តស្សេវ សន្តក”ន្តិ វុត្តំ។ ឥត្ថន្នាមស្ស ទម្មីតិ បន បច្ចុប្បន្នេ បវត្តាយ វត្តមានវិភត្តិយា វុត្តត្តា តតោ បដ្ឋាយ បដិគ្គាហកស្សេវ សន្តកំ ហោតិ, តស្មា “យស្ស បហីយតិ, តស្ស សន្តក”ន្តិ វុត្តំ។ តស្មាតិ ឥមិនា អាយស្មតា រេវតត្ថេរេន អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស ចីវរបេសនវត្ថុស្មិំ ភគវតា ទេសិតេសុ អធិដ្ឋានេសុ ឥធ វុត្តលក្ខណេន អសម្មោហតោ ញាតព្ពន្តិ ទស្សេតិ។

តត្ថ ទ្វាធិដ្ឋិតំ, ស្វាធិដ្ឋិតន្តិ ច ន ចីវរាធិដ្ឋានំ សន្ធាយ វុត្តំ, អថ ខោ សាមិកេ ជីវន្តេ វិស្សាសគ្គាហចីវរភាវេន ច សាមិកេ មតេ មតកចីវរភាវេន ច គហណំ សន្ធាយ វុត្តំ, តតោ បន ទសាហេ អនតិក្កន្តេយេវ ចីវរាធិដ្ឋានំ វា បរិក្ខារចោឡាធិដ្ឋានំ វា វិកប្បនំ វា កាតព្ពំ។ យោ បហិណាតីតិ ទាយកំ សន្ធាយាហ, យស្ស បហីយតីតិ បដិគ្គាហកំ។

បរិច្ឆិន្ទិត្វា...បេ... ន លភតិ, អាហរាបេន្តោ ភណ្ឌគ្ឃេន ការេតព្ពោតិ អត្ថោ។ អត្តនា...បេ... និស្សគ្គិយន្តិ ឥមិនា បរសន្តកភូតត្តំ ញាបេន្តោ ថេយ្យបសយ្ហវសេន អច្ឆិន្ទន្តោ បារាជិកោ ហោតីតិ ទស្សេតិ។ បោរាណដីកាយំ បន “សកសញ្ញាយ វិនា គណ្ហន្តោ ភណ្ឌំ អគ្ឃាបេត្វា អាបត្តិយា ការេតព្ពោ”តិ វុត្តំ។ សកសញ្ញាយ វិនាបិ តាវកាលិកបំសុកូលសញ្ញាទិវសេន គណ្ហន្តោ អាបត្តិយា ន ការេតព្ពោ។ អដ្ឋកថាយំ បន បសយ្ហាការំ សន្ធាយ វទតិ។ តេនាហ “អច្ឆិន្ទតោ និស្សគ្គិយ”ន្តិ។ សចេ បន...បេ... វទតីតិ តុដ្ឋទានំ អាហ, អថ បនាតិអាទិនា កុបិតទានំ។ ឧភយថាបិ សយំ ទិន្នត្តា វទតិ, គហណេ អាបត្តិ នត្ថីតិ អត្ថោ។

មម សន្តិកេ...បេ... ឯវំ បន ទាតុំ ន វដ្ដតីតិ វត្ថុបរិច្ចាគលក្ខណត្តា ទានស្ស ឯវំ ទទន្តោ អបរិច្ឆិន្ទិត្វា ទិន្នត្តា ទានំ ន ហោតីតិ ន វដ្ដតិ, តតោ ឯវ ទុក្កដំ ហោតិ។ អាហរាបេតុំ បន វដ្ដតីតិ បុព្ពេ “អកតវត្តស្ស ន ទេមី”តិ វុត្តត្តា យថាវុត្តបញ្ញាយគ្គហណាទីនិ អករោន្តេ អាចរិយស្សេវ សន្តកំ ហោតីតិ កត្វា វុត្តំ។ ករោន្តេ បន អន្តេវាសិកស្ស សន្តកំ ភវេយ្យ សព្ពសោ អបរិច្ឆិន្ទិត្វា ទិន្នត្តា។ សកសញ្ញាយ វិញ្ញាយនត្តា “អាហរាបេតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ សិយា។ ដីកាយំ (សារត្ថ។ ដី។ ២។៣១៥) បន “ឯវំ ទិន្នំ កតិបយទិវសត្តា អាហរាបេតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ កតិបយទិវសេ សតិបិ កម្មេ កតេ ភតិ លទ្ធា ហោតិ, តស្មា អាហរាបេតុំ ន វដ្ដេយ្យ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ ១។ ៣១៥) បន “អាហរាបេតុំ វដ្ដតីតិ កម្មេ អកតេ កតិបយទិវសត្តា វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ, តេន កម្មេ កតេ អាហរាបេតុំ ន វដ្ដតីតិ សិទ្ធំ។ ឧបបញ្ញ គហិស្សតីតិ សាមណេរស្ស ទានំ ទីបេតិ, តេន ច សាមណេរកាលេ ទត្វា ឧបសម្បន្នកាលេ អច្ឆិន្ទតោបិ បាចិត្តិយំ ទីបេតិ។ អយំ តាវ ទានេ វិនិច្ឆយោតិ ឥមិនា ទានវិនិច្ឆយាទីនំ តិណ្ណំ វិនិច្ឆយានំ ឯកបរិច្ឆេទគតភាវំ ទីបេតិ។

វិស្សាសគ្គាហលក្ខណវិនិច្ឆយកថា

៤០។ អនុដ្ឋានសេយ្យា នាម យាយ សេយ្យាយ សយិតោ យាវ ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទំ ន បាបុណាតិ, តាវ វុច្ចតិ។ ឯកយាមេន ច មតកធនំ

តាច ឯយ តស្ស ឆនេត ញ្ញស្សរា ពហុ្ក ចា បណ្ណខិតា ចា, ខេតសំ ភាតញ្ញត្តិ ឲត្ត ខេក ពហុ្ក ខេក បណ្ណខិតា ខេកត ការលោត តស្ស ឆនេត ញ្ញស្សរាតិ? ពហុ្ក តាច កិលិត្យបក្កោកក្ខតា ខេតត ការលោត កិលិត្យបក្កោកកាកក្ខតេ តស្ស ឆនេត ញ្ញស្សរា, ឯយសញ្ញា ចាលិខាត់ ហត្តតោ កប្បិយការខេកត បត្តាខិបរិក្ខារេរា កាហាបិខេតា, ខេតសំ ឃំ ភាតញ្ញប្ជល់, ខេត ច តស្ស ឆនេត ញ្ញស្សរា, ឯយសញ្ញា យាតាបិត្វត់ អត្តាឃ បរិដ្ឋិត្តិតា ចត្តាតិ ឍបិតាតិ, ខេតបិ តស្ស ឆតស្ស ញ្ញស្សរា៍ ឲចយាខិតា ឯយត ឯយត ការលោត ឃំ ឃំ បរិក្ខារឆត់ ឯយហិ ឯយហិ ពហុ្ខហិ លកិតញ្ញាំ ហោតិ, ខេតត ខេតត ការលោត ខេត ខេត ពហុ្ក តស្ស តស្ស ឆតស្ស ញ្ញស្សរា៍

បណ្ណខិតា បត ឌាហិរេកា តរេឆច សតិ ការលោ ញ្ញស្សរា៍ បញ្ញាស្ស បត សហឆម្ពិកេបុ កិក្ខុ សាយលោរា ច យតាតិ កិក្ខុសាយលោរាត់ ឆត់ ខិតាបិ ការលោត ភាឃាឆការេចត លកត្តិ, ត ញ្ញតរា៍ កិក្ខុតីនិក្ខុយាតសាយលោតីតយ្យិ ឆត់ តាឯយច លកត្តិ, ត ញ្ញតរេ៍ ព់ បត យតកឆតកាខត់ ចត្យបច្ចយកាខតខិតិដ្ឋឯយ អាចិ កខិស្សតិ, ឌាហូ បត ខិតឃឆរេត្ត្រា "ឯយ តស្ស ឆតស្ស ញ្ញស្សរា ពហុ្ក ចា បណ្ណខិតា ចា"តិ បាឋំ តិស្សាឃ "យតកិក្ខុស្ស ឆត់ ពហុក្ខតា ខាតតកា លកត្តិ"តិ ខិតិដ្ឋិតត្តិ, តយ្យិ ខិតិដ្ឋឃំ តស្ស ច ឃុត្តាឃុត្តកាចំ តរេត្តច ចក្ខាយ៍

អតត្តយតស្ស សត្តកត្តិ "ឥទ្ធ កតំ តឃា យឃា អខិតិ្ត យយ សត្តកំ កលាបត្តតា"តិ ចឌីខេតឆេត ចា ខិត្តប្បាឆយត្តេត ចា ខោយតស្សប្បត្តស្ស សត្តកំ៍ ឯយា បត បឆយំខេត "ឥទ្ធ កតំ តឃា យយ សត្តកំ កលាបត្តតា"តិ ចឌីខេតឆេត ចា ខិត្តប្បាឆយត្តេត ចា អត្ថខេយាខិត្តា បច្ឆា ខេកតខិ ការលោត កូបិខេតា, បច្ចាហរាបេត់ ត លកតិ៍ ឯយាបិ អភាត្យការយា, ខិខេត្តត បត អឆិចាឯសតិ, ត កិក្ខុ ចឆតីតិ ឲត្ត ត្យ ខេបិរាលាខីកាឃំ (សារត្ត ខី៍ ព្យ៍១៦១) "ខិខេត្តត បត អឆិចាឯសតីតិ ត្យត្តឯយចត្តំ ខិការេចត្យ 'ត កិក្ខុ ចឆតី'តិ ត្យត្ត"ត្តិ ត្យត្តិ៍ ឲចំ សតិ "ខិខេត្តតា"តិ ញ្ញតំ អឆិចាឯសតកិរិឃាឃ ករលំ ហោតិ៍ អភាត្យការយាតិ ឲត្តាបិ តរេយច ករលំ សិឃា, តរេតា "ខិខេត្តត អភាត្យការយា, ខិខេត្តត អឆិចាឯសតី"តិចចត់ ឌូខិត្យឆយ្យាសកំ ត កខេចយ្យ៍ ព់ ឍឯបត្តា "អភាត្យការយា"តិ ឲត្ត កាឯយតាតិ ចា ចាចាឃាតិ ចា អញ្ញា ករលយ្យិ ត សម្ភចតិ, តឆសម្ភេច សតិ ខិឯសសត្តចាឆខេកា បត-សឌ្ខោបិ តិរត្តខេកា៍ ត កិក្ខុ ចឆតីតិ ឲត្ត ត្យ ចឆតកិរិឃាឃ ករលំ "ចាចាឃា"តិ បគំ ញ្ញដ្ឋិតញ្ញាំ, តទា ច សតិ អញ្ញា អឆិចាឯសតកិរិឃាឃ ករលំ, អញ្ញា ចឆតកិរិឃាឃ ករលំ, អញ្ញា អឆិចាឯសតកិរិឃា, អញ្ញា ចឆតកិរិឃា, តស្មា "ត្យត្តឯយចត្តំ ខិការេចត្យ"ត្តិ ចត្តំ ត អរហតិ, តស្មា ឯយាបិ ខិខេត្តត អភាត្យការយា ហោតិ, បត តទាបិ ចាចាឃ អឆិចាឯសតិ, ត កិក្ខុ ចឆតីតិ ឯយាឆត់ កត្តា បត "អឆិចាឯសតីតិ ត្យត្តឯយចត្តំ បការឯសត្យ ត កិក្ខុ ចឆតីតិ ត្យត្ត"ត្តិ ចត្តយរហតិ៍ ឲត្ត ត្យ បត-សឌ្ខោ អត្ថខិលក្ខលាស្វតតេត្ត៍ "ខិខេត្តតា"តិ ញ្ញតំ អភាត្យការយកិរិឃាឃ ករលំ, "ចាចាឃា"តិ អឆិចាឯសតកិរិឃាឃ អចឆតកិរិឃាឃ ច ករលំ៍ អឆិចាឯសតកិរិឃា ច អចឆតកិរិឃាឯយច ៍ "អឆិចាឯសតី"តិ ត្យខេត្ត អចឆតកិរិឃាឃ អបិកាឌកាចតោ ព់ បការឯសត្យ "ត កិក្ខុ ចឆតី"តិ ត្យត្តំ, ឲចំ កឃ្សាខេត បុញ្ញាបរេចចតត្តេ ឌូខិត្យឆយ្យាសកោ សិឃា, តស្មា ឲត្តកចិចរេហិ ខិចារេត្តា កហេតតញ្ញាតិ៍

លិកបរិលាយតចិតិដ្ឋឃកចា

លិ១៍ លិកបរិលាយតចិតិដ្ឋឯយ ត្យប្បាកំ សប្បិអាខិតិ អាកតាតីតិ ត្យប្បាកំ អត្តាឃ អាកតាតិ សប្បិអាខិតិ៍ បរិលាតកាចំ ខាតិត្តាបិ ត្យត្តខិឆិតា ខិញ្ញាខេបត្តេត ខេតសំ សត្តកឯយច ខិញ្ញាបិតំ តាយ ហោតីតិ អាហ "យឃ្សាយ្យិ ឆេឆាតិ ចឆតិ, ចក្កតី"តិ៍

“ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩮᨲᩥᨿᩮ ᨷᩪᨩᩥᨲᩴ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩮᨲᩥᨿᩮ ᨷᩪᨩᩮᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ. ᨭᩦ. ᪒.᪙᪙᪐) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨷᩣᩁᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪒.᪙᪙᪐) ᨷᨶ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨧᩮᨲᩥᨿᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩁᩮᩣᨷᩥᨲᨾᩣᩃᩣᩅᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨷᩁᩥᨱᨲᨠᩣᩁᩮᩣᨿᩮᩅ ᨠᨳᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨷᩥᨲᨠᩣᩁᩮᩣᨷᩥ. ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨾ᩠ᨷᩦᨲᩥ ᨷᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨣᩩᨲᩮᩣ ᨾᩣᩃᩣᩅᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ. ᩅᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪙᪙᪐) ᨷᨶ “ᩁᩮᩣᨷᩥᨲᨾᩣᩃᩣᩅᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨷᩥᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨶᩮᩣᨵᩥᨲᩴ ᨾᩥᩃᩣᨿᨾᩣᨶᩴ ᩒᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨷᩪᨩᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨮᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩮᩈᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ. ᨴᩩᨾᩔ ᩈᩩᨶᨡᩔ ᨾᩣ ᨴᩮᩉᩥ, ᩑᨲᩔ ᨴᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨱᨲᩮᨿᩮᩅ, ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩔ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨷᨶ ᨲᩴ ᨷᩃᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨠᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᨾᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩑᨠᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩥᨲᩣ. ᩑᩅᩴ ᨷᨶ ᩋᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᨷᩥ ‘ᩋᨷᩁᩥᨱᨲᩴ ᨴᩮᩉ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨧᩥᨿᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩦᩈᩩᨷᩥ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨿᨲ᩠ᨳ ᩍᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᨳᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᩩᨧᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩥ.

ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮ (ᨷᩁᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪒᪒᪕) ᨷᨶ ᨶᩅ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨶᩥ ᨴᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩅᩣ ᨧᩮᨲᩥᨿᩔ ᩅᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨲᩥ, ᨧᩮᨲᩥᨿᩔ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨧᩮᨲᩥᨿᩔ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩅᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨲᩥ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩅᩣ ᨧᩮᨲᩥᨿᩔ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ. ᨶᩅ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩣᨧᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᨴᩣᨶᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩣ ᨧ. ᨶᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨶᩥ ᨴᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩔᩮᩅ ᨴᩮᨲᩥ, ᨧᩮᨲᩥᨿᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩮᨲᩥᨿᩔᩮᩅ ᨴᩮᨲᩥ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔᩮᩅ ᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨶᩅ. ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩣᨷᩥ ᩑᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩴ.

ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨶᨿᩈᨦ᩠ᨣᩉᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨽᩪᨲᩮ ᩅᩥᨶᨿᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮ

ᨴᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩥᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ

ᨲᩮᩁᩈᨾᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣។ បថវីខណនវិនិច្ឆយកថា

៩២។ ឯវំ ទានវិស្សាសគ្គាហលាភបរិណាមនវិនិច្ឆយំ កថេត្វា ឥទានិ បថវីវិនិច្ឆយំ កថេតុំ “បថវី”ត្យាទិមាហ។ តត្ថ បត្ថរតីតិ បថវី, ប-បុព្ព ថរ សន្ថរណេតិ ធាតុ, រ-ការស្ស វ-ការោ, សសម្ភារបថវី។ តព្ភេទមាហ “ទ្វេ បថវី, ជាតា ច បថវី អជាតា ច បថវី”តិ។ តាសំ វិសេសំ ទស្សេតុំ “តត្ថ ជាតា នាម បថវី”ត្យាទិមាហ។ តត្ថ សុទ្ធបំសុកា…បេ… យេភុយ្យេនមត្តិកាបថវី ជាតា នាម បថវី ហោតិ។ ន កេវលំ សាយេវ, អទឌ្ឍា បថវីបិ “ជាតា បថវី”តិ វុច្ចតិ។ ន កេវលំ ឥមា ទ្វេយេវ, យោបិ បំសុបុញ្ជោ វា…បេ… ចាតុមាសំ ឱវដ្ឋោ, សោបិ “ជាតា បថវី”តិ វុច្ចតីតិ យោជនា។ ឥតរត្រាបិ ឯសេវ នយោ។

តត្ថ សុទ្ធា បំសុកាយេវ ឯត្ថ បថវិយា អត្ថិ, ន បាសាណាទយោតិ សុទ្ធបំសុកា។ តថា សុទ្ធមត្តិកា។ អប្បា បាសាណា ឯត្ថាតិ អប្បបាសាណា។ ឥតរេសុបិ ឯសេវ នយោ។ យេភុយ្យេន បំសុកា ឯត្ថាតិ យេភុយ្យេនបំសុកា, អលុត្តសមាសោយំ, តថា យេភុយ្យេនមត្តិកា។ តត្ថ មុដ្ឋិប្បមាណតោ ឧបរិ បាសាណា។ មុដ្ឋិប្បមាណា សក្ខរា។ កថលាតិ កបាលខណ្ឌានិ។ មរុម្ពាតិ កដសក្ខរា។ វាលុកា វាលុកាយេវ។ យេភុយ្យេនបំសុកាតិ ឯត្ថ តីសុ កោដ្ឋាសេសុ ទ្វេ កោដ្ឋាសា បំសុ, ឯកោ បាសាណាទីសុ អញ្ញតរកោដ្ឋាសោ។ អទឌ្ឍាបីតិ ឧទ្ធនបត្តបចនកុម្ភការាវាបាទិវសេន តថា តថា អទឌ្ឍា, សា បន វិសុំ នត្ថិ, សុទ្ធបំសុអាទីសុ អញ្ញតរាវាតិ វេទិតព្ពា។ យេភុយ្យេនសក្ខរាតិ ពហុតរសក្ខរា។ ហត្ថិកុច្ឆិយំ កិរ ឯកំ បច្ឆិបូរំ អាហរាបេត្វា ធោហិយំ ធោវិត្វា បថវិយា យេភុយ្យេនសក្ខរភាវំ ញត្វា សយំ កិញ្ចិ បោក្ខរណឹ ខណិស្សតិ។ យានិ បន ឯត្ថ “អប្បបំសុអប្បមត្តិកា”តិ ទ្វេ បទានិ, តានិ យេភុយ្យេនបាសាណាទិបច្ចនីកមេវ បវិសន្តិ។ តេសញ្ញេវ ហិ ទ្វិន្នំ បភេទវចនមេតំ, យទិទំ សុទ្ធបាសាណាទិអាទិ។

ឯត្ថ ច កិញ្ចាបិ យេភុយ្យេនបំសុំ អប្បបំសុញ្ច បថវឹ វត្វា ឧបឌ្ឍបំសុកាបថវី ន វុត្តា, តថាបិ បណ្ណត្តិវជ្ជសិក្ខាបទេសុ សាវសេសបញ្ញត្តិយាបិ សម្ភវតោ ឧបឌ្ឍបំសុកាយបិ បថវិយា បាចិត្តិយមេវាតិ គហេតព្ពំ។ កេចិ បន “សន្ថតាទីសុ ឧបឌ្ឍឌ្ឍេ ទុក្កដស្ស វុត្តត្តា ឥធាបិ ទុក្កដំ យុត្តំ”តិ វទន្តិ, តំ ន យុត្តំ បាចិត្តិយវត្ថុកញ្ច អនាបត្តិវត្ថុកញ្ច ទុវិធំ បថវឹ ឋបេត្វា អញ្ញិស្សា ទុក្កដវត្ថុកាយ តតិយាយ បថវិយា អភាវតោ។ ទ្វេយេវ ហិ បថវិយោ វុត្តា “ជាតា ច បថវី អជាតា ច បថវី”តិ, តស្មា ទ្វីសុ អញ្ញតរាយ បថវិយា ភវិតព្ពំ។ វិនយវិនិច្ឆយេ ច សម្បត្តេ គរុកលហុកេសុ គរុកេយេវ ឋាតព្ពត្តា ន សក្កា ឯត្ថ អនាបត្តិយា ភវិតុំ។ សន្ថតាទីសុ បន ឧបឌ្ឍេ ទុក្កដំ វុត្តំ តត្ថ តាទិសស្ស ទុក្កដវត្ថុនោ សម្ភវតោ។ វិមតិវិនោទនិយម្បិ (វិ។ វិ។ ដី។ បាចិត្តិយ ២។៨៦) “អប្បបំសុមត្តិកាយ បថវិយា អនាបត្តិវុត្តាការេន វុត្តត្តា ឧបឌ្ឍបំសុមត្តិកាយបិ បាចិត្តិយមេវាតិ គហេតព្ពំ។ ន ហេតំ ទុក្កដវត្ថូតិ សក្កា វត្តុំ ជាតាជាតវិនិមុត្តាយ តតិយាយ បថវិយា អភាវតោ”តិ វុត្តំ។

ខណន្តស្ស ខណាបេន្តស្ស ចាតិ អត្ថមេសោ បិទង្គុដ្ឋកេនបិ សម្មុញ្ជនិសលាកាយបិ សយំ វា ខណន្តស្ស អញ្ញេន វា ខណាបេន្តស្ស។ “បោក្ខរណឹ ខណា”តិ វទតិ, វដ្ដតីតិ “ឥមស្មឹ ឱកាសេ”តិ អនិយមេត្វា វុត្តត្តា វដ្ដតិ។ “ឥមំ វល្លឹ ខណា”តិ វុត្តេបិ បថវិខណនំ សន្ធាយ

បចត្តធាហារត្តា ញ្ញយិតាច សិក្ខាបទេគ បរិចិត្តិឃំ, ត ក្វតកាយសិក្ខាបទេគ, ក្ខកឃយ្យិ សន្លាឃ ចុទេត្ត បត ទេ្ចបិ បរិចិត្តិឃាតិ ទោហត្តិ៍

សិ៍ទ្វ៍ក្យទេហឹតិ ឈទេហិ៍ តត្យកកន្តទេយាតិ ក្ខកកយិស្សកកន្តទេយា, ទេសា ច ក្ខកកពិកត្តា ចដ្ឋតិ៍ ក្ខកកបប្យដទេកាតិ ក្ខកទេក អទេត្តាក្វយិឃំ បចិទេ្ឋ តស្ស ក្ខបរិកាក៌ លាទេគត្វា តត្យកប៉ស្ន ចា យត្តិកា ចា បដល៌ ហ្យត្វា បលចយាតា ក្ខដ្ឋាតិ, តស្មិ៍ ក្ខកទេក ស្យទេក្ខបិ ត៌ បដល៌ ចាទេតត ចលយាត៌ តិដ្ឋតិ, ត៌ ក្ខកកបប្យដទេកា តាយ៍ ឈ្ឃយកចាត្យយាសត្តិ ក្ខាតចាត្យយាស៌៍ ឈ្ឃចដ្ឋត្តិ ទេគទេចត ឈ្ឃចដ្ឋិ៍ អកតបញ្ញទេតិ អចលញ្ញាតដ្ឋាតគស្សតត្តិ ចុត្តិ៍ តាគិទេស ហិ ចយ្ញិកស្ស សញ្ញទេចាតិ៍ ឃ្ចសិក្យក្ក្រទ៌ តាយ ឃ្ចសិកាហិ ឈសិត្វា ឆាហិ កតប៉ស្នរាសិ៍

ឲ្យទេសចតទេឃាតិ ឈ្ឃយកចាត្យយាស៌ ឈ្ឃចទេ្ឋាទេឃច ចដ្ឋតីតិ អទេត្ត្វ៍ ឲ្យកគិចសយ្យិ ត ចដ្ឋតីតិ ឈ្ឃចដ្ឋចាត្យយាសទេតា ឲ្យកគិចសាតិក្កទេត្តាបិ ចិទេកាទេបត្យ ត ចដ្ឋតិ៍ ទេហដ្ឋក្វយិសញ្ញទេត្តបិ ច ទេកាកល្ហទេក ក្វយិទេតា សិត្តិត្វា សិត្តិត្វា ក្ខក្កតត្តា អន្ធក្កត៌ យត្វកទេតា សិត្តិត្យ កទេហត្យញ្ញា ចដ្ឋតីតិ ចគត្តិ៍ សកដ្ឋាទេត អតិដ្ឋយាត៌ កត្វា បរិទេគហិ យដ្ឋិត្វា អាទេសិញ្ញញ្ញតកន្តយយ្យិ កទេហត្យ ចដ្ឋតិ៍

អន្ធគតត្តិអាគិតា ចុត្តត្តា ក្ខក្ក៌ អាកាសទេតា បតិតចទេស្សាគទេកត ឈ្ឃចដ្ឋទេយច ឌាតបឆចិ ទោហតិ, ត លគតាគិស្ន បតិត្វា តទេតា បចទិត្តាគទេកត តិត្តត្តិ ទេចគិតត្តា៍ តទេតាតិ ប្យរាលទេសតាសតទេតា៍ ញ្ញដ្ឋក៌ កល្យាយឹតិអាគិ ស្យន្តចិត្តិ សន្លាឃ ចុត្តិ៍ “ក្ខកទេកតាតិ ក្ខក្ក៌ អាកាសទេតាទេឃច បតិទិតាគទេកត៍ សទេច បត អញ្ញាត្វ បហទិត្វា បតិទេតត ក្ខកទេកត ទេតយិត៌ ទោហតិ, ចដ្ឋតី”តិ ចគត្តិ៍ យល្ហបត្វយគ្គិ សាលាយល្ហបត្វយ្ញិ៍

សិ៍ះក្ខទ្ធាទេលត្វាតិ ក្ខក្ខិបិត្វា៍ ទេតត អបទេគទេសតាតិ ទេតត ទេលទេសត៍ អចិសឃត្តា អតាបត្តីតិ ឲ្យត្វ សទេចបិ តិញ្ញាទេបត្យ សក្កា ទោហតិ, បធយ៌ ស្យន្តចិទេត្តត គិត្តត្តា គហត្វតិ សល្លទេក្ខត្វាបិ តិដ្ឋតិ, អតាបត្តិ៍ យហាយត្តិកត្តិ កិត្តិទេលបត៌

ញ្ញតិ ចិតឃសក្កហស៌ចល្ហតាក្វទេត ចិតឃាលក្កាទេទ

បឆចិឈលាតចិតិន្ធឃកឆាលក្កាទេរា តាយ

ក្យន្តសទេយា បទិទេន្ធទេគា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣. ក្ខតកាយចិតិច្ឆយកថា

៤៥. ឧច៌ បធចិចិតិច្ឆយំ កេឆាត្វា ពួងាតិ ក្ខតកាយចិតិច្ឆយំ កេឆតាំ “ក្ខតការេយា”តិអាឌិយាហ. តត្ថ កចត្តិ អហុក្ខុត្តាតិ ក្ខតា, ឌាឃត្តិ ចឌ្ឍត្តិ ឌាតា ចឌ្ឍិតា ធាតិ អត្វោ. ការេយាតិ រាសិ, ក្ខតានំ ការេយាតិ ក្ខតការេយា, ក្ខតា ឧច ធា ការេយា ក្ខតការេយា, បតិដ្ឋិតហរិតតិលារុក្ខាឌីតយេតំ អឌិចចតំ. តត្ថ “កចត្តិ”តិ ពួយស្ស ចិចរណំ “ឌាឃត្តិ ចឌ្ឍត្តិ”តិ, “អហុក្ខុ”ត្តិ ពួយស្ស “ឌាតា ចឌ្ឍិតា”តិ. ឧច៌ ក្ខត-ឯវដ្ឋា បក្ខុប្បត្តាតីតចិឯវេយា ហោតិ. តេតាហ ចិយតិចិនោឆតិយំ (ចិ. ចិ. ឌី. បារិចត្តិយ ១.៨០) “កចត្តីតិ ចឌ្ឍត្តិ, អហុក្ខុត្តិ ឌាក្ខុ”តិ. ពួងាតិ តំ ក្ខតកាយំ ឌស្សេត្តោ “ក្ខតការេយាតិ បញ្ចហិ ពីឌេហិ ឌាតានំ រុក្ខលតាឌីតយេតំ អឌិចចត”ត្តិ អាហ. លតាឌីតត្តិ អាឌិ-ឯវដ្ឋេត ឌួឯឌិកច្ឆាឌេយា ចេឌិតព្វា.

ពួងាតិ តាតិ ពីឌាតិ ឯរូបតោ ឌស្សេត្តោ “តព្រិយាតិ បញ្ចា ពីឌាតី”តិអាឌិយាហ. តត្ថ ម្ចូលយេច ពីឌំ ម្ចូលពីឌំ. ឧច៌ សេសេឃុបិ. អឆ ធា ម្ចូលំ ពីឌំ ឧតាស្សាតិ ម្ចូលពីឌំ, ម្ចូលពីឌតោ ធា តិព្វត្តំ ម្ចូលពីឌំ. ឧច៌ សេសេឃុបិ. តត្ថ បឌមេត ចិក្ខហេត ពីឌការេយា ឧច លព្ភតិ, ឌុតិយតតិយេហិ ក្ខតការេយា. ពួងាតិ តេ ក្ខតការេយ ឯរូបតោ ឌស្សេត្តោ “តត្ថ ម្ចូលពីឌំ តាយា”ត្យាឌិយាហ. តត្ថ តេឃុ បញ្ចឃុ ម្ចូលពីឌាឌីឃុ ហលិទ្ធិ...បេ... កដ្ឋបុត្តកំ ម្ចូលពីឌំ តាយ. ត ពោចលំ ពួយាតិយេច ម្ចូលពីឌាតិ, អឆ ខោ ពួតោ អញ្ញាតិបិ ឃាតិ ធា បត ក្ខតកាយឌាតាតិ អត្ថិ ឯត្តិ, ម្ចូល ឌាឃត្តិ, ម្ចូល ឯញ្ញាឃត្តិ, ឧតំ ក្ខតកាយឌាតំ ម្ចូលពីឌំ តាយ ហោតីតិ ឃោឌតា. សេសេឃុបិ ឧសេច តយោ. ក្ខុត្តចិព្រអដ្ឋកថាយំ (បាចិ. អដ្ឋ. ៨១) “ពួងាតិ តំ ក្ខតកាយំ ចិកឌិត្វា ឌស្សេត្តោ ‘ក្ខតការេយា តាយ បញ្ចា ពីឌឌាតាតី’តិអាឌិយាហា”តិ. តត្ថ ក្ខតការេយា តាយាតិ ក្ខតកាយំ ឌ្រដ្ឋិត្វា ឃស្មិ ឯតិ ក្ខតការេយា ហោតិ, តំ ឌស្សេតុំ “បញ្ចា ពីឌឌាតាតីតិ អាហា”តិ អដ្ឋកថាឃុ ក្ខុត្តំ. ឧច៌ ឯតេត្ថបិ “ឃាតិ ធា បតញ្ញាតិបិ អត្ថិ, ម្ចូល ឌាឃត្តី”តិអាឌីតិ ត ឯយេត្តំ. ត ហិ ម្ចូលពីឌាឌីតិ ម្ចូលាឌីឃុ ឌាឃត្តំ. ម្ចូលាឌីឃុ ឌាឃយាតាតិ បត តាតិ ពីឌឌាតាតិ, តស្មា ឧចយត្ថចណ្ណតា ចេឌិតព្វា – ក្ខតការេយា តាយាតិ ចិកឌិតព្វបឌំ. បញ្ចាតិ តស្ស ចិកាកបរិច្ឆេឌោ. ពីឌឌាតាតីតិ បរិច្ឆិន្នធម្មតិឌស្សតំ, ឃតោ ពីជេហិ ឌាតាតិ ពីឌឌាតាតិ, រុក្ខាឌីតំ ឧតំ អឌិចចតត្តិ ធ. ឃថា “ឯាលីតំ ចេបិ ឌួឌតំ កុញ្ញាតី”តិអាឌីឃុ (ឃ. តិ. ១.៤៩) ឯាលិតណ្ឌុលានំ ឌួឌតោ ឯាលិឌួឌតោតិ ក្ខុច្ចតិ, ឧច៌ ពីឌតោ ឯម្ចូតោ ក្ខតការេយា “ពីឌ”ត្តិ ក្ខុត្តោតិ ចេឌិតព្វោតិ ធ.

ចព្វុព្ពីឌត្តិ បព្ពពីឌំ. បក្ខុឃត្តុរេយចាធេឃ ឯឌិឯចលុប្បត្តិឃា ចិសេឯការលោកាចតោ ចិរុហលាឯយត្វេ ឯារចលេ តិរុឡ្ហោ ពីឌ-ឯវដ្ឋា តឌត្វុំឯិឌ្ឋិឃា ម្ចូលាឌីឃុបិ កោឃុចិ បចត្តតីតិ ម្ចូលាឌីតោ តិចត្តតត្វុំ ឧកោត ពីឌឯវដ្ឋេត ចិសេឯត្វា ក្ខុត្តំ “ពីឌ”ត្តិ “រូបរូបំ, ក្ខុក្ខុក្ខុ”ត្តិ ធ ឃថា. តិទ្ទេឯ “ឃាតិ ធា បតញ្ញាតិបិ អត្ថិ, ម្ចូល ឌាឃត្តិ ម្ចូល ឯញ្ញាឃត្តី”តិ ឧត្ថ ពីឌតោ តិព្វត្តេត ពីឌំ ឌស្សិតំ, តស្មា ឧចេយត្ថ អត្វោ ឌដ្ឋព្វោ – ឃាតិ ធា បតញ្ញាតិបិ អត្ថិ, អាលុចកេឃេរុកយលតិលុប្បលបុណ្ឌរិកកុចលឃកុត្តបិដលិម្ចូលាឌិគេឌេ ម្ចូល កច្ឆចល្លិរុក្ខាឌីតិ ឌាឃត្តិ ឯញ្ញាឃត្តិ, តាតិ, ឃថិម្ចូល ឌាឃត្តិ ចេច ឯញ្ញាឃត្តិ ធ, តញ្ចា បារិព្វពួយំ (បាចិ. ៨១) ក្ខុត្តហលិទ្ទាឌិ ធ, ឯព្ពម្បិ ឧតំ ម្ចូលពីឌំ តាយ, ឧតេត ការិឃោយបធាតេត ការណំ ឌស្សិតត្តិ ឌស្សតិ. ឧឯ តយោ លត្ថពីឌាឌីឃុ. យេចាបតកាលត្ថពីឌេឃុ

បនេត្ថ អព្ភាងទិក្ខសាលត្យហិបិលិកក្ខកកលិការាទីនិ លក្ខពីខាតិ ៉ អប្ពិលិចល្លិចត្យរយ្យចល្លិកលាចេរាទីនិ ផញ្ញ្ញពីខាតិ៉ យកចិយល្លិការុយតខឃរុយតាទីនិ អក្កពីខាតិ៉ អប្ពខប្ពុបតសុដ្ឋិអាទីនិ ពីខពីខាតិតិ ដេដ្ឋាតិ៉ ក្ខតាកាយេ ក្ខតាកាយសញ្ញិ លិក្ខតិ ចា លេងាវេបតិ ចាតិ សត្តកាតិ កេហត្វា សយំ ចា លិក្ខតិ, អញ្ញេត ចា លេងាវេបតិ៉ កិក្ខតិ ចា កេងាវេបតិ ចាតិ បិសាលាទីនិ កេហត្វា សយំ ចា កិក្ខតិ, អញ្ញេត ចា កេងាវេបតិ៉ បចតិ ចា បចាវេបតិ ចាតិ អក្កិ ក្ខបសំហរិត្វា សយំ ចា បចតិ, អញ្ញេត ចា បចាវេបតិ, បិនិត្តិយំ ហេតិតិ សព្ពក្ខា៉ តត្ថ អាបត្តិភេទំ ឌេយ្យក្ខា "ក្ខតាកាយញ្ញ៉ាតិអាទិយាហ៉ តត្ថ ក្ខតាកាយបរិយេយាចិតត្តិ ក្ខតាកាយតោ ចិយោទិតំ៉

លិ៩៉ សញ្ញិច្ច ក្ខក្កិបិតំ ត ចដ្ឋតីតិ ឲត្ថ "សញ្ញិច្ចា"តិ ចុត្តត្តា សរីវេ លក្កកាចំ ឌាត្វាបិ ក្ខដ្ឋហតិ, "តំ ក្ខដ្ឋិរិយ្យាយី"តិ សញ្ញាយ អកាចតោ ចដ្ឋតិ៉ អតត្តកក្កហលោត សាសបយត្តិកា កហិតា៉ តាយញ្ញោតំ តយ្យា សេចាលខាតិយា៉ មូលបណ្ណាតំ អកាចេត "អសប្បណ្ណក្ខតាកាយា តាយា"តិ ចុត្តំ៉ អក្ខតាកាយមូលត្តាតិ ឲត្ថ ក្ខតាកាយា មូលំ ការណំ ឲតយ្យាតិ ក្ខតាកាយមូលេលិ, ក្ខតាកាយស្ស ចា មូលំ ការណត្តិ ក្ខតាកាយមូលំ៉ ពីខកាយេ ហិ តាយ ក្ខតាកាយតោ សមុចតិ, ក្ខតាកាយស្ស ច ការណំ ហេតិ៉ អយំ បត តាទិសោ ត ហេតីតិ "អក្ខតាកាយមូលត្តា"តិ ចុត្តំ៉

កិញ្ចាបិ ហិ តាលតាឡព្ពកោរាទីតំ លាលុ ក្ខដ្ឋិ អចដ្ឋតតោ ក្ខតាកាយស្ស ការណំ ត ហេតិ, តថាបិ ក្ខតាកាយសញ្ញុបកតតិព្ពត្តបណ្ណមូលពីខតោ សមុតត្តា ក្ខតាកាយតោ ក្ខប្បទក្ខា តាយ ហេតីតិ ពីខកាយេត សក្កហំ កច្ឆតិ៉ សោ ពីខកាយេត សក្កហិតោតិ អចដ្ឋយាតេបិ ក្ខតាកាយមូលត្តា ចុត្តំ៉

"អក្កូទេ ហរិតេ"តិ ចត្វា តយេចត្វំ ចិការេចតិ "តិលចណ្ណេ ខាតេ"តិ, តិលបណ្ណស្ស ចណ្ណសទិសេ បណ្ណេ ខាតេតិ អត្ថោ, "តិលចណ្ណេ ខាតេ"តិ ចា បិឆេ កេហតញ្ញោ៉ អប្បលកក្ខតាកាយេ សក្កហំ កច្ឆតីតិ ព្ពាងំ តាឡព្ពកេរស្ស អាចេលិកំ កត្វា ចងតិ៉ "បិតិឃឈដ្ឋីតំ ពហិ សេចាលេលិ ក្ខងេត អដ្ឋិតត្តា ពីខកាយាគុលិយត្តា ច ក្ខក្កដចត្ថ"តិ ចងត្តិ៉ កណ្ណកយិ អញ្ញាហារិកយេចាតិ តិលចណ្ណយិ អញ្ញាហារិកយេច៉

លិលិ៉ សេលេឃ្យកំ តាយ សិលិយ សមុក្ខតា ឲកា កក្ខខាតិ៉ បុយ្យិតកាលតោ បដ្ឋាឃាតិ ចិកសិតកាលតោ បក្យតិ៉ អហិច្ឆត្តកំ កល្យុត្តាតិ ចិកសិតំ កល្យុត្តា៉ យក្យញអំ បត ក្ខក្កត្តចំ អកោរបត្តេតបិ កេហតំ ត ចដ្ឋតិ៉ "ក្ខក្កត្តចំ ចិកោរបតីតិ ចុត្តត្តា ក្ខក្កេ ខាតំ យំ កិញ្ចិ អហិច្ឆត្តកំ ក្ខក្កត្តចំ អចិកោរបត្វា យត្ថកតោ លិក្ខិត្វា កេហតំ ចដ្ឋតី"តិ ចងត្តិ, តឃយុត្តំ "អហិច្ឆត្តកំ ឃាច យក្យញអំ ហេតិ, តាច ក្ខក្កដចត្ថ"តិ ចុត្តត្តា៉ ក្ខក្កតោ មុច្ចិត្វាតិ ឲត្ថ "ឃទិបិ កិញ្ចិយត្តំ ក្ខក្កេ អល្លិតា ហុត្វា តិដ្ឋតិ, ក្ខក្កតោ កឃ្យមាតា បត ក្ខក្កច្ឆិ ត ចិកោរបតិ, ចដ្ឋតី"តិ ចងត្តិ៉ អល្លក្ខក្កតោ ត ចដ្ឋតីតិ ឲត្វាបិ ក្ខក្កត្តចំ អចិកោរបត្វា យត្ថកតោ តឆ្ឆត្វា កេហតំ ចដ្ឋតីតិ ចេទិតញ្ញា៉ ហត្ថក្យក្កច្ចតាតិ ហត្ថចាបល្លេត៉ បិតិឃំ ត ចាសេតព្ពត្តិ ព្ពាងំ អត្តតោ អត្ថាយ តាយិតំ សក្ខាយ ចុត្តំ៉ កោចលំ អត្តុបសយុត្តស្ស អត្ថាយ តាយិតេ បត បច្ឆាតតោ លកិត្វា ត ចាសេតព្ពត្តិ តត្ថិ៉ ចិយតិចិតោគតិយំ (ចិ៉ ចិ៉ ខ៉ បិនិត្តិយ ១៉៥១) បត "បិតិឃំ ត ចាសេតព្ពត្តិ ព្ពាងំ អត្តតោ បិចតបិតិឃំ សក្ខាយ ចុត្តំ, អញ្ញេសំ បត ចដ្ឋតិ អត្ថក្កហិតត្តា៉ តេតាហ អត្តតា លាទិត្យកាយេតា"តិ ចុត្តំ៉ "ឃេសំ ក្ខក្កាតំ សាលា ក្ខហតីតិ ចុត្តត្តា ឃេសំ សាលា ត ក្ខហតិ, តត្ថ កប្បិយករណកិច្ចំ តត្ថិ"តិ ចងត្តិ៉ ចិយតិចិតោគតិយយិ "ឃេសំ ក្ខក្កាតំ សាលាក្ខហតីតិ មូលំ

អេភាតារេទ្វា បណ្ណយត្តិក្កុយភយេត្តភាបិ ចឌ្ឍតិ, តត្ថ ពប្បិយប្បិ អពេរារេត្តា លិត្ថភាឡព្តុពេរចេឡ្កុឌណ្ឌាឌយោ ពោរេបត្វំ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ “ចក្កុយិតដ្ឋាភំ ឌេស្សស្សាយី”តិ ចុត្តត្តា ពេចលំ ចក្កុយភាឆិប្បាយេឃភ ចា យក្កុពយភាឆិប្បាយេឃភ ចា អក្កុយត្តស្ស, តិណាភំ ក្លុបរិ ភិសិឌភាឆិប្បាយេឃភ ភិសិឌត្តស្ស ច ឆោរេសា ភត្ថិំ

លិបំ សយណាពេប្បហីតិ សយណាភំ ពប្បិយេចាហារេហិ កិច្ចាបិ ពីឌាឌីភំ អក្កិភា ប្ចដ្ឋយេត្តភ, ភលាឌីហិ ចិលិលភយេត្តភ ច អចិទ្ធ្យហិឆយុតា ភ ហោតិ, តធាបិ ឧចំ ពេតេឃច សយណាភំ ពប្បតីតិ អក្កិបរិឌិតាឌេឃា សយណេចាហារា ភាយ ឌាតា, តស្មា តេហិ សយណេចាហារេហិ ពេរណក្ខេតហិ ឋលំ បរិក្ខិត្តំ អត្ថុឌាភាយីតិ អឆិប្បាយោ អតីឌភិច្ចដ្ឋពីឌាភិបិ សយណាភំ ពប្បត្តីតិ បញ្ញត្តបណ្ណត្តិកាចេតា សយណេចាហារាព្តេច្ចច សង្គំ ពតាភំ អធ ចា អក្កិបរិឌិតាឌីភំ បច្ចាភ្ត ពប្បិយកាចេតាេឃច បច្ចាហិ សយណពប្បិយកាចសង្គារេតហិ ពារេណាហិ ឋលំ បរិក្ខិត្តំ អត្ថុឌាភាយីតិ ឧចេយត្ថ អឆិប្បាយោ ចេឌិតេត្តា អក្កិបរិឌិតត្តិអាឌីសុ “បរិចិត”ត្តិបិ បចត្តិំ អតីឌំ ភាយ តទ្ធណអយ្ត្តឋលិឌិំ ភិច្ចដ្ឋពីឌំ ភាយ អយ្ត្តបភសាឌិ, ឃំ ពីឌំ ភិច្ចេដ្ឋទ្វា ចិសុំ ពទ្វា បរិក្ខិត្តំ សក្កា ហោតិំ ភិច្ចេដ្ឋត្តំ ចិឃោរេឌត្តំ ពីឌំ ឃស្មិំ, តំ បភសាឌិ ភិច្ចដ្ឋពីឌំ ភាយំ “ពប្បិយ”ត្តិ ចទ្វាច ពាតត្តត្តិ ឃោ ពប្បិយំ ពេរាតិ, តេភ ពត្តត្តាបពារេស្សច ចុត្តត្តា កិក្កភា អចុេត្តបិ ពាត្វំ ចដ្ឋតីតិ ភ ពេហតត្តំ បុភ “ពប្បិយំ ពារេតត្តា”ត្តិ ពារាបភស្ស បឆយេយច ពឆិតត្តា កិក្កភា “ពប្បិយំ ពេរាហី”តិ ចុេត្តឃេច អត្ថុបសយ្យេត្ថភ “ពប្បិយ”ត្តិ ចទ្វា អក្កិបរិឌិតាឌិ ពាតត្តត្តិ ពេហតត្តំ “ពប្បិយត្តិ ចចភំ បភ ឃាឃ ពាឃធិ ភាសាឃ ចត្វំ ចដ្ឋតី”តិ ចឌត្តិំ “ពប្បិយត្តិ ចទ្វាច ពាតត្តា”ត្តិ ចចភេតា បឆយំ “ពប្បិយ”ត្តិ ចទ្វា បច្ឆា អក្កិអាឌិភា ឋ្ចសភាឌិ ពាតត្តត្តិ ចេឌិតត្តំ “បឆយំ អក្កិយិក្រិក្លិបិទ្វា, ភលាឌិភា ចា ចិឌ្ឈិត្វា តំ អត្ថុឌ្ឍទ្វាច ពប្បិយត្តិ ចត្វំ ចដ្ឋតី”តិបិ ចឌត្តិំ

ចិយតិចិេភាឌភិឃំ (ចិំ ចិំ ឌីំ បរិចិត្តិឃ ១ំ៥១) បភ “ពប្បិយត្តិ ចទ្វាចាតិ បុត្តពាលកិរិយាចេសភ ចុេត្តបិ ចចភក្លេណាច អក្កិសទ្វាឌិភា ពីឌពាេយ ចលំ ពាតត្តត្តិ ចចភេតា បភ បុេត្ត ពាត្វំ ភ ចដ្ឋតិ, តច្ចា ក្ខិសា អពទ្វា េឈឌភេកឌភេយច ឌេស្សតត្តំ ពេរារេត្ថភ ច កិក្កភា ‘ពប្បិយំ ពេរាហី’តិ ឃាឃ ពាឃធិ ភាសាឃ ចុេត្តឃេច ពាតត្តំ ពីឌពាយបរិេយាចភត្ថំ បុភ ពប្បិយំ ពារេតត្តត្តិ ពារាបភស្ស បឆយេយច អឆិពតត្តា”តិ ចុត្តំ

ឧពស្មិំ ពីេឌ ចាតិអាឌីសុ “ឧពំេឃច ពារេយីតិ អឆិប្បាយេឃ សតិបិ ឧពាពាឌ្ឍត្តា សត្តំ ពតេយច ហោតី”តិ ចឌត្តិំ ឌាទ្ធំ ចិឌ្ឈាតិតិ ឧតុ្ថ “ឌាភិទ្វាបិ ចិឌ្ឈាតិ ចា ចិឌ្ឈាេបតិ ចា, ចដ្ឋតិេឃចា”តិ ចឌត្តិំ កត្តសិេត្ថ ចិឌ្ឈាតីតិ ឧទ្ធាបិ ឧេសច ភេឃាំ “តំ ចិឌ្ឈាតិ, ភ ចដ្ឋតីតិ ទឌ្ឍអាឌីភំ កាឌភពាតិពត្តា”តិ ចឌត្តិំ យទីចបក្កាឌីហិ ច យិេស្សទ្វាតិ ឧតុ្ថ កត្តសិត្ថសយ្ត្តឌ្ឍចេសភ ឧពាពាឌ្ឍតា ចេឌិតត្តា, ភ ឋលិភំេឃច អត្តាយត្តាសយ្ត្តឌ្ឍចេសភំ “ពដាេហបិ ពាត្វំ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តត្តា ពដាហេតា ភឹហដាឃ យិឌ្ឈាឃ ចា ពីេឌ ចា ឃតុ្ថ ពតុ្ឋធិ ចិឌ្ឈិត្វំ ចដ្ឋតិ ឧចំ កិឌ្ឍ្តាេបទ្វា ពប្បិយំ ពារាេបតត្តត្តិ ពីឌេតា យុត្តស្ស ពដាហស្ស ភាឌភពាតិពត្តា ចុត្តំ

ឰតិ ចិភឃសង្គហសំចណ្ណភាក្ខេត ចិភឃាលង្ការេ

ក្វពកាយចិត្ឋឃកឆាលក្កាទោ ភាយ

បត្នទឃយោ បរិច្ឋេទោ៍

᪑᪙. ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

ᩃᩥᨭᩴ. ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩃᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ “ᨴᩩᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩥᨵᩣ ᨷᨠᩣᩁᩣ ᨿᩔ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᨠᩔ ᨲᩴ ᨴᩩᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩈᩉ ᩈᨿᨶᩴ, ᩈᩉ ᩅᩣ ᩈᨿᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩑᩅ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᨠᩴ ᩈᨠᨲ᩠ᨳᩮ ᨠ-ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶ. ᨲᩴ ᨷᨶ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨿᩣᨶᩩᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨴᩩᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᨧᨶᩈᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿᩮᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨿᩣ ᩈᩉᩅᩣᩈᩮ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᨧ ᩑᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩅᩥᨶᩣ ᨶ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᨲᩮᨶᩮᨲᨴᩣᩉ “ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ. ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨠᨲᩴ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩅᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩣᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᨶᩣᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨿᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨷᩣᩅᩥᩈᩮ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ. ᩅᩥ. ᨭᩦ. ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪒.᪕᪐-᪕᪑) “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩅᨧᨶᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ. ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᨽᩥᩔᩣᩅ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩈᩩ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᨠᨲ᩠ᨳᨠᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴᨷᩦᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᩈᩣᩁᨱᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩈᨿᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᩈᩣᩁᨱᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᩉᨲ᩠ᨳᩩᨻ᩠ᨻᩮᨵᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩥᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩣᩉᩥ ᨨᨴᨶᩮᩉᩦᨲᩥ ᩍᨭ᩠ᨮᨠᩣᩈᩥᩃᩣᩈᩩᨵᩣᨲᩥᨱᨷᨱ᩠ᨱᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨨᨴᨶᩮᩉᩥ. ᩅᩣᨧᩩᨣ᩠ᨣᨲᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨷᨣᩩᨱᩅᩈᩮᨶ.

ᩑᨠᩪᨷᨧᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩅᩊᨬ᩠ᨩᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩔ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ. ᩅᩥ. ᨭᩦ. ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪒.᪕᪐-᪕᪑) ᨷᨶ “ᩑᨠᩪᨷᨧᩣᩁᩮᩣ ᩑᨠᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᩋᨶᩮᩣᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨶᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᩑᨲᩴ ᨻᩉᩩᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨷᩥ ᩑᨠᩪᨷᨧᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᩣᨴᩦᩉᩥ ᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨶᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨠᩮᩣᨷᩥ ᩑᨠᩪᨷᨧᩣᩁᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩥᩉᩥᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᩉᩥᨶᨧᩥ. ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩮ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩉᩥ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨷᩥᨲᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩅᩁᩮᨷᨲ᩠ᨳᩔᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨧᨲᩩᩁᩣᩃᩮ ᩑᨠᩪᨷᨧᩣᩁᩮ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᨶ [illegible] ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᨧᩥ “ᩋᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨲᩮ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩥᩅᩣ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩣ [illegible] ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩋᩈᩴᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ, ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩣ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩉᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. “ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨲᩮ, ᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᩔᨿᨲᩥ, ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ.

ᨷᨬ᩠ᨧᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨿ ᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᨾᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨴᩮᩈᩮ ᨲᩦᩉᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨷᨬ᩠ᨧᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩦᨲᩥ “ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥ ᩈᩁᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨶᩣᨶᩣᨷᨴᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨷᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨴᩔᩥᨲᩴ “ᩅᩮᨴᨶᩣᨠᩩᩃᩮᩣᨲᩥ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨷᨠᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶᩩᨷᨷᩣᨲᩥ ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᨽᩮᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩥᨾᩮ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ

“ອຑ຺ຒກຸຏ຺ຏກໍ ນາມ ຍຕ຺ຖ ອຸປຑ຺ຒໍ ມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ຕີສຸ ປສ຺ເສສຸ ພິຕ຺ຕິໂຍ ພທ຺ຘາ ໂຫນ຺ຕິ, ຍຕ຺ຖ ວາ ເອກສ຺ມິໍ ປສ຺ເສ ພິຕ຺ຕິໍ ອຸຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ອຸໂພສຸ ປສ຺ເສສຸ ອຸປຑ຺ຒໍ ອຸປຑ຺ຒໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພິຕ຺ຕິໂຍ ອຸຏ຺ຐາເປນ຺ຕິ, ຕາທິສໍ ເສນາສນ”ນ຺ຕິ ຕີສຸປິ ຄຓ຺ຐິປເທສຸ ວຸຕ຺ຕໍ, ຄຓ຺ຐິປເທ ປນ “ອຑ຺ຒກຸຏ຺ເກຕິ ຉທນໍ ອຑ຺ເຒນ ອສມ຺ປຕ຺ຕກຸຏ຺ເກ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕມ຺ປິ ໂນ ນ ຍຸຕ຺ຕໍ˙ ວິມຕິວິໂນທນິຍໍ ປນ “ສກາສເນ຺ວເປສາຕິ ວຸຕ຺ຕເສ຺ສນ ອຑ຺ຒກຸຏ຺ເກຕິ ຐາຍິກາ ສຓ຺ຒາຕໍ ນເຣ຺ສຕິ˙ ຍຕ຺ຖ ຕີສຸ, ທ຺ວີສຸ ວາ ປສ຺ເສສຸ ພິຕ຺ຕິໂຍ ພທ຺ຘາ, ຉທນໍ ຈ ອສມ຺ປຕ຺ຕໍ ອຑ຺ຒພິຕ຺ຕິ, ຍໍ ອຑ຺ຒກຸຏ຺ຏກໍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ˙ ຉາຍາອສມ຺ພຸເທຕິ ນາມ ປຣິເກ຺ຂປສ຺ສ ອນ຺ໂຕ ຉທນສ຺ສ ອຸປຣິ ຉາຍາອນຸປເຕ ນາມສ຺ເສຕິ˙

ປຣິເກ຺ຂປສ຺ສ ພຫິ ຄເຕຕິ ເອຕ຺ຖ ຍຕ຺ຖ ຍສ຺ມິໍ ເສນາສເນ ປຣິເກ຺ຂໂປ ນຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖາປິ ປຣິເກ຺ຂປາຣຫປເທສໂຕ ພຫິ ຄເຕ ອນາປຕ຺ຕິເຍວາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ˙ ວິມຕິວິໂນທນິຍໍ (ວິ˙ ວິ˙ ຏີ˙ ປາຈິຕ຺ຕິຍ ໑˙໓໐-໓໑) ປນ “ປຣິເກ຺ຂປສ຺ສ ພຫິ ຄເຕຕິ ເອຕ຺ຖ ຍສ຺ມິໍ ເສນາສເນ ປຣິເກ຺ຂໂປ ນຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ສເຈ ຠູມິໂຕ ວຕ຺ຖຸ ອຸຈ຺ຈໍ ໂຫຕິ, ອຸທໂກ ອຸຈ຺ຈວຕ຺ໂຕ ໂຫຕຸ ຠູມິໍ ນິພ຺ພຸຕ຺ຕຄາເຣປິ ອນາປຕ຺ຕິ ເອວ ຕຕ຺ຖ ເສນາສນຕ຺ໂຕ ວາທາຫາຣາກາເຣໂຕ ອຉ ວຕ຺ຖຸ ນິຈໍ ຠູມິສເມນ ເສນາສນສ຺ສ ໂຫຕິຍເຕເລ ທີເຄຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຣິເກ຺ຂປຣຫິຕໂທສາຍ ນິພ຺ພຸເກາສພ຺ພຕ຺ຕເຣ ສພ຺ພຕ຺ຖ ອາປຕ຺ຕິ ໂຫຕິ, ປຣິເຉທາກາເຣໂຕ ປຣິເກ຺ຂປສ຺ສ ພຫິ ເອວ ອນາປຕ຺ຕີຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ˙ ອປຣິເຉ຺ຉນ຺ນຄພ຺ພູປຈາເຣຕິ ເອຕ຺ຖ ຍເຕ຺ຖວ ຉທນຄຸຓສຕ຺ຕາສຸ ຍທາວຕາລີສຸ ຍທາ ອາກາສຄຸຓ຺ຓໍ ອເນາຕຣິຕ຺ວາ ປຍຸເລເນວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຕຄພ຺ເພ ປຈິສິຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ ໂຫຕິ, ເອວໍ ເອເກກຄພ຺ພສ຺ສ ຕີສຸ ປສ຺ເສສຸ ກຸຓ຺ຓໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ກຕໍ ປຣິເຉ຺ຉນ຺ນຄພ຺ພູປຈາເຣ ນາມ, ອຍໍ ປນ ຕາທິສໍ ນ ໂຫຕີຕິ “ອປຣິເຉ຺ຉນ຺ນຄພ຺ພູປຈາເຣ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ˙ ສຕ຺ຕຄພ຺ເພປິ ປວິສນ຺ຕີຕິ ຄພ຺ພູປຈາຣສ຺ສ ອປຣິເຉ຺ຉນ຺ນຕ຺ຕາ ອາກາສຄຸຓ຺ຓໍ ອເນາຕຣິຕ຺ວາປິ ປຍຸເລເນວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ຕໍ ຄພ຺ພໍ ປວິສນ຺ຕິ˙ ອຉ ຄເຕາ ຕສ຺ສ ປຣິເກ຺ຂປາເຍວ ສພ຺ພປຣິເຉ຺ຉນ຺ນຕ຺ຕາຕິ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ອາຫ “ຄພ຺ພປຣິເກ຺ຂໂປເຍວ ຫິສ຺ສ ປຣິເກ຺ຂໂປ”ຕິ, ຕສ຺ມາ ສພ຺ພາ ຄພ຺ພກຸຓ຺ຓໂຍ ສນ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ˙ ວຕ຺ຖຸສາລເວເສນ ຫິ ສນ຺ຕິວິເຓ ເສນາສເນ ຄພ຺ພປຍຸລໍ ວິສຸໍ ອປຣິກ຺ກິຕ຺ຕມ຺ປິ ສພ຺ພາ ວິຕໍ ຄພ຺ພກຸຓ຺ຓີນໍ ວເສນ ປຣິກ຺ກິຕ຺ຕໍ ນາມ ໂຫຕິ˙

໕໑˙ ເອກຣິສາຍ ອຸຕ຺ຕເຣນ ວິນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຕ຺ວເທສິໂຕ ປຫາເຣ ເອກສາລສຕ຺ຕ຺ວເທເສ ທ຺ວີສຸ ຕີສຸ ວຕ຺ຖຸສຸ ວາ ວິສາສຸ ສຎ຺ຎາຄຸໍ ນຸຎ຺ຎາຕາວິເທເສນ ຄຕາ ທ຺ວິສາລິວິສຕ຺ເຕາ ເວທິຕພ຺ພາ˙ ສາລປຍເຄວິປເທນ ເວຕ຺ຖ ປຸຣິມເຕາ ວິເສເສາຕິ˙ ອຈ຺ຈ ປາຈິຕ຺ຕິຍາຕີຕິ ອຸປຑ຺ຒຈ຺ຉນ຺ໂນ ອຸປຑ຺ຒປຣິເຉ຺ຉນ຺ເນ ເສນາສເນ ທຸກ຺ກຏສ຺ສ ອາວິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ ຍສ຺ສິຕຕ຺ຕາ ຕເທາ ອເສກໍ ສຕ຺ຕຉ຺ຉທີສຸປຎ຺ຎາປິເຕາ ປຓ຺ຓຕ຺ຕິປຎ຺ຎຕ຺ຕາ, ຄຸເຣຸ ຮາຕພ຺ພເຕາ ນາຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ˙ “ສຕ຺ຕ ປາຈິຕ຺ຕິຍານີ”ຕິ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ ວຸຕ຺ຕປາຈິຕ຺ຕິຍທ຺ວຍໍ ສາຍຕ຺ຕເຕາ ເອກເຕ຺ຕຕ ຄເຫຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ˙ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ (ປາຈິ˙ ໓໓) “ຕຕິຍາຍ ເຣຕ຺ຕິຍາ ປຸເຣາຣຸຓາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປຸນ ສຍຕີ”ຕິ ຍໍ ສຸຕ຺ຕນ຺ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ, ອນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປຸເຣາຣຸຓາ ອຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ອເນ຺ຕາເສເນ ນິສິນ຺ນສ຺ສາປິ ປຸນ ທິວເສ ສຫເສຍ຺ຍາ ອນາປຕ຺ຕິ ເອວ˙ ເອຕ຺ຖ ວຕຸກາເຣາ ຄ຺ວຍອກໍ, ເຉກາເຣາ ອຸປຑ຺ຒໍ, ທີສຸ ກາເຣາສຸ ເຉ ກາເຣາ ເຍກຸຍ຺ຍນ຺ຕິ ຠາຍິຕາ ວເສເນ ຄ຺ວຍອເກຉ຺ຉນ຺ນປຣິເຉ຺ຉນ຺ນາທີນິ ເຍທິຕພ຺ພານີ˙ ຠາຕາຕິ ຄຕິຍສິກ຺ຂາປເທປິ ຍຕາວຸຕ຺ຕນໍ ອທີທິສເນ຺ຕາ “ຍາວຕາເຍກ…ເປ… ອເຍເຍວ ວິຕິເຉ຺ຉເຍາ”ຕິ ອາຫ˙ “ຍຕິຕ໌ຍາ ປາຣາຊິກວຕ຺ຖຸຕາຍປິ ອນຸປຊິສ຺ສເປ຺ລ ຍິຕຕ຺ວາ ສຫເສຍ຺ຍາປຕ຺ຕິ ນ ຊາເຍຕີ”ຕິ ວທນ຺ຕິ˙ “ອຕ຺ຖຄເຕ ສຸຣິເຍ ຍາວຕາເຍ ນິປເນ຺ຕ ນິປຊ຺ຊຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ປາຈິຕ຺ຕິຍສ຺ສາ”ຕິ (ປາຈິ˙ ໓໔) ວຈນເຕາ ປີວາ ຕສ຺ສ ສຍນ຺ຕສ຺ສ ສຫເສຍ຺ຍາປຕ຺ຕິ ນ ໂຫຕິເຍວາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ˙

ອິຕິ ວິນຍສງ຺ຄຫສໍວຓ຺ຓນາພູເຕ ວິນຍາລງ຺ກາເຣ

ឃហេឃឃ្យចិតិឆ្លឃកឆាលក្កាេទា ភាយ

េឃាញអឃេយា បទិេឆ្លេកា៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪔. ᨾᨬ᩠ᨧᨷᩦᨮᩣᨴᩥᩈᩘᨥᩥᨠᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮᩈᩩ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪙᪑. ᩑᩅᩴ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᩘᨥᩥᨠᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩩ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ “ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩈᩘᨥᩥᨠᩮ ᩈᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲ᩠ᨿᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨾᩩᨷᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩈᩘᨥᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩘᨥᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᩣ. ᩈᩘᨥᩔ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩘᨥᩥᨠᩣ, ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ. ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᨲᩴ. ᩋᩈᨶ᩠ᨳᩁᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ. ᨷᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿ, ᨣᨾᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. “ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩈᩘᨥᩥᨠᩮ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩈᨶ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨷᨴᩔ ᩈᩘᨥᩥᨠᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ...ᨷᩮ... ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨴ᩠ᩅᩮᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨴᨶᩣ. ᨲᨲᩕᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨲᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩎᨴᩥᩈᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣᨲᩥ ᩌᩉ “ᩈᩘᨥᩥᨠᩮ...ᨷᩮ... ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨷᨧᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᩩᨷᩣᨲᩣ. ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨮᨾᩴ ᨷᩣᨴᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ. ᨠᨳᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲ᩠ᨿᩣᩉ “ᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ...ᨷᩮ... ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩘᨥᩥᨠᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨷᩣᨠᨭᩣ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩋᨷᩣᨠᨭᩣ, ᩈᩣ ᨠᨲᩥᩅᩥᨵᩣᨲ᩠ᨿᩣᩉ “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨶᩣᨾ...ᨷᩮ... ᨽᩥᩈᩥᨴᩣ”ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨠᨲᨾᩣ ᨽᩥᩈᩥ, ᨠᨲᨾᩣ ᨧᩥᨾᩥᩃᩥᨠᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᩌᩉ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᩈᩦᨲᩥ...ᨷᩮ... ᩑᩈ ᨶᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨬ᩠ᨧᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨧᨠᨽᩥᩈᩥ, ᩑᩅᩴ ᩍᨲᩁᨲᩕ. ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨲᩣᨲᩥ ᨷᨭᨡᨱ᩠ᨯᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩣ. ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨧᩥᨾᩥᩃᩥᨠᩣᨿ ᩈᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᩏᨷᩁᩥ, ᩋᩈᨲᩥ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᩈᩦᩉᨧᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᩁᩥᩉᩁᨱᩮ ᩑᩅ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᨷᩦᨮᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩈᩴᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨷᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᩁᩥᩉᩁᨱᨾᩮᩅ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨽᩪᨾᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩁᩥᩉᩁᨱᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ ᩉᩥ “ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨾᨬ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨻᩉᩥᨷᩥ ᨾᨬ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨾᨬ᩠ᨧᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨬ᩠ᨬᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩉᩁᨱᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩉᩣᨧᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩈᩦᩉᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩦᨷᩥᨧᨾ᩠ᨾᩴ, ᨿᩮᩣ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩌᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ. ᪒᪕᪕) ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ. ᨭᩦ. ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓.᪑᪑᪑) ᨷᨶ “ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ‘ᨷᩁᩥᩉᩁᨱᩮᨿᩮᩅ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ’ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩣᩈᩣᨴᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣ’ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ. ᪓᪒᪐) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩮᨷᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ. ᩑᩅᨾᩥᨴᩴ ᨽᩪᨾᨲ᩠ᨳᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩁᩥᩉᩁᨱᩮᨿᩮᩅ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

ᨷᩣᩅᩣᩁᩮᩣ ᨠᩮᩣᨩᩅᩮᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᩅ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩃᩮᩣᨾᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ (ᨷᩣᨧᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪑᪑᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. “ᩍᨴᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ ᨲᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᨷᩦᨮᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨲᩦᩈᩩᨷᩥ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨾᩣᨲᩥᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᨷᨶ “ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᩣᩅᩣᩁᩮᩣ ᨠᩮᩣᨩᩅᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ, “ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ. ᨭᩦ. ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓.᪑᪑᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲᩮ ᨷᨶ ᩑᩅᨾᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ – ᨾᩣᨲᩥᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨷᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ “ᨷᩣᩅᩣᩁᩮᩣ ᨠᩮᩣᨩᩅᩮᩣ”ᨲᩥ

និយមេត្វា វុត្តំ, ឯវំ និយមនេ សតិបិ យថា “លទ្ធាតបត្តោ រាជកុមារោ”តិ អាតបត្តស្ស លទ្ធាការេនេវ និយមេត្វា វុត្តេបិ និទស្សននយវសេន រាជកកុធភណ្ឌសាមញ្ញេន សមានា វាលពីជនាទយោបិ វុត្តាយេវ ហោន្តិ, ឯវំ “បាវារោ កោជវោ”តិ និយមេត្វា វុត្តេបិ និទស្សននយវសេន តេហិ មញ្ចបីឋេសុ អត្ថរិតព្វាការសាមញ្ញេន សមានា អញ្ញា អត្ថរណាបិ វុត្តាយេវ ហោន្តិ, តស្មា គណ្ឋិបទេសុ វុត្តវចនំ អដ្ឋកថាចរិយស្ស បដិលោមំ ន ហោតិ, អនុលោមមេវាតិ ទដ្ឋព្វំ។

ឥមស្មិំ បន ឋានេ “យេន វិហារោ ការិតោ, សោ វិហារស្សាមិកោ”តិ បាឡិំ និស្សាយ ឯកច្ចេ វិនយធរា “សង្ឃិកវិហារស្ស វា បុគ្គលិកវិហារស្ស វា វិហារទាយកោយេវ សាមិកោ, សោយេវ ឥស្សរោ, តស្ស រុចិយា ឯវ វសិតុំ លភតិ, ន សង្ឃគណបុគ្គលានំ រុចិយា”តិ វិនិច្ឆយំ ករោន្តិ, សោ វិចារេតព្វោ, កថំ អយំ បាឋោ កិមត្ថំ សាធេតិ ឥស្សរត្តំ វា អាបុច្ឆិតព្វត្តំ វាតិ? ឯវំ វិចារិតេ “ភិក្ខុម្ហិ សតិ ភិក្ខុ អាបុច្ឆិតព្វោ”តិអាទិវចនតោ អាបុច្ឆិតព្វត្តមេវ សាធេតិ, ន ឥស្សរត្តន្តិ វិញ្ញាយតិ។

អថ សិយា “អាបុច្ឆិតព្វត្តេ សិទ្ធេ ឥស្សរត្តំ សិទ្ធមេវ ហោតិ។ ឥស្សរភាវតោយេវ ហិ សោ អាបុច្ឆិតព្វោ”តិ។ តទេវំ វត្តព្វំ – “អាបុច្ឆន្តេន ច ភិក្ខុម្ហិ សតិ ភិក្ខុ អាបុច្ឆិតព្វោ, តស្មិំ អសតិ សាមណេរោ, តស្មិំ អសតិ អារាមិកោ”តិអាទិវចនតោ អាយស្មន្តានំ មតេន ភិក្ខុបិ សាមណេរោបិ អារាមិកោបិ វិហារការកោបិ តស្ស កុលេ យោ កោចិ បុគ្គលោបិ ឥស្សរោតិ អាបជ្ជេយ្យ, ឯវំ វិញ្ញាយមានេបិ ភិក្ខុម្ហិ វា សាមណេរេ វា អារាមិកេ វា សតិ តេហេវ ឥស្សរា, ន វិហារការកោ។ តេសុ ឯកស្មិម្បិ អសតិយេវ វិហារការកោ ឥស្សរោ សិយាតិ។ ឥមស្មិំ បន អធិការេ សង្ឃិកំ សេនាសនំ រក្ខណត្ថាយ អាបុច្ឆិតព្វំយេវ វទតិ, ន ឥស្សរភាវតោ អាបុច្ឆិតព្វំ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១១៩) “អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យាតិ ឯត្ថ ភិក្ខុម្ហិ សតិ ភិក្ខុ អាបុច្ឆិតព្វោ”តិអាទិ។

អថាបិ ឯវំ វទេយ្យ “ន សកលស្ស វាក្យបិណ្ឌស្ស អធិប្បាយត្ថំ សន្ធាយ អម្ហេហិ វុត្តំ, អថ ខោ ‘វិហារស្សាមិកោ’តិ ឯតស្ស បទត្ថំយេវ សន្ធាយ វុត្តំ។ កថំ? សំ ឯតស្ស អត្ថីតិ សាមិកោ, វិហារស្ស សាមិកោ វិហារស្សាមិកោ។ ‘កោ វិហារស្សាមិកោ នាម’តិ វុត្តេ ‘យេន វិហារោ ការិតោ, សោ វិហារស្សាមិកោ នាម’តិ វត្តព្វោ, តស្មា វិហារការកោ ទាយកោ វិហារស្សាមិកោ នាមាតិ វិញ្ញាយតិ, ឯវំ វិញ្ញាយមានេ សតិ សាមិកោ នាម សស្ស ធនស្ស ឥស្សរោ, តស្ស រុចិយា ឯវ អញ្ញេ លភន្តិ, តស្មា វិហារស្សាមិកភូតស្ស ទាយកស្ស រុចិយា ឯវ ភិក្ខូ វសិតុំ លភន្តិ, ន សង្ឃគណបុគ្គលានំ រុចិយាតិ ឥមមត្ថំ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិ។ តេ ឯវំ វត្តព្វា – យា អាយស្មន្តា ឯវំ អវចុត្ថ, យថា នាម “ឃដិការោ ព្រហ្មា”តិ វុត្តោ សោ ព្រហ្មា ឥទានិ ឃដំ ន ករោតិ, បុរិមត្តភាវេ បន ករោតិ, តស្មា “ឃដំ ករោតី”តិ វចនត្ថេន “ឃដិការោ”តិ នាមំ លភតិ។ ឥតិ បុព្វេ លទ្ធនាមត្តា បុព្វវោហារវសេន ព្រហ្មភូតោបិ “ឃដិការោ”ឥច្ចេវ វុច្ចតិ, ឯវំ សោ វិហារការកោ ភិក្ខូនំ បរិច្ចត្តកាលតោ បដ្ឋាយ វិហារស្សាមិកោ ន ហោតិ ចត្តបរិច្ចាគលក្ខណត្តា ទានស្ស, បុព្វេ បន អបរិច្ចត្តកាលេ វិហារស្ស ការកត្តា វិហារស្សាមិកោ នាម ហោតិ, សោ ឯវំ បុព្វេ លទ្ធនាមត្តា បុព្វវោហារវសេន “វិហារស្សាមិកោ”តិ វុច្ចតិ, ន, បរិច្ចត្តស្ស វិហារស្ស ឥស្សរភាវតោ។ តេនេវ សម្មាសម្ពុទ្ធេន “វិហារទាយកានំ រុចិយា ភិក្ខូ វសន្តូ”តិ អវត្វា សេនាសនបញ្ញាបកោ អនុញ្ញាតោតិ ទដ្ឋព្វោ។ តថា ហិ វុត្តំ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ មហាវគ្គ ២.២៨៥) “តេសំ គេហានីតិ ឯត្ថ ភិក្ខូនំ វាសត្ថាយ កតម្បិ យាវ ន ទេន្តិ, តាវ តេសំ សន្តកំយេវ ភវិស្សតីតិ ទដ្ឋព្វ”ន្តិ, តេន ទិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ តេសំ

ឞត្តកានិ ត ហោត្តីតិ ងេឞ្យតិ៑ អឃំ បត ពឆា បិដេឞ្យ ឞឰ្ឫិក្ខតត្តា ព្ទឃស្ថិ ផាេត ពឆិតា៑ ចិហារចិតិច្ឆឃោ បត ចត្យុបច្ចយកាឌតចិតិច្ឆេយ (ចិ៑ ឞក្ក៑ អដ្ឋ៑ ១៥៖ អាងេឃោ) អាចិ កចិឞ្យតិ៑ ឃោ កោឌីតិ ទាោតកោ ចា អញ្ញាតកោ ចា ឃោ កោចិ៑ ឃេត ឃច្ចា ប៊ិធ ចា ចិតត្តិ, ថំ ឃច្ចាប៊ិធពចាត៑

ប័ឲ្យ៑ ឃិលុច្ចឃលោឡត្តិ ឃិលុច្ចេឃ លោឡំ, បត្តតក្យហាតិ អេត្តេ៑ "ឃេតាឃត់ ស្ថបធិកាហិ ឍាឃិត"ត្តិ ព្ទឃស្ថិ ចត្យស្ថិ បញ្ញាតត្តា ចត្យអត្ថុបចេឃត អដ្ឋពឆាឃំ ស្ថបធិកាឃក្កាឃ អភារចត អតាបត្តិ ឫត្តា៑ ចត្តក្កឡត្តពេ (ក្ខឡអច៑ ១៩០ អាងេឃោ) ពឃិពចត្តំ បញ្ញារបត្តេត "ឃេតាឃត់ អាបុច្ឆិតត្តា"ត្តិ ឫត្តត្តា កោចល់ ព្ទតិកត្តត្តាតាឃត្តងឞ្យតឃត្តំ "អាបុច្ឆត់ បត ចត្ត"ត្តិ ឫត្តំ , ត បត ចត្តកេង ឫក្កដត្តិ ងឞ្យតត្តំ, ថេតច អត្តពដ្ឋពឆាឃំ "ឃេតាឃត់ អាបុច្ឆិតត្តា"ត្តិ ៩ត្ត "ឃំ បិឃាឡបិដ្ឋិឃំ ចា បិឃាឡត្តឃ្យេឃុ ចា ពថេឃតាឃត់ ឃត្ត ស្ថបធិកា តាេរាហត្តិ, ថំ អតាបុច្ឆត្តឞ្យបិ អតាបត្តិ"តិ ឫត្តំ៑ ថស្មា ឃំ ឫត្តំ ពល្ហិបេឆ "ថាឌិឃេ ឃេតាឃេត អតាបុច្ឆា ពច្ឆត្តឞ្យ បិធិត្តិឃំ តត្តំ, ពឃិពចេត្ត ឃេតាឃត់ អតាបុច្ឆា ពច្ឆត្តា ចត្តកេងា ហោតិ, ថស្មា ឫក្កដំ អាបត្តិ"តិ, ថំ ត ពហេតត្តា៑

បច្ឆិឃឞ្យ អារការពត ឃ្យត្តិ តត្តិតិ ថឞ្យ បច្ឆេថា ពច្ឆត្តឞ្យ អញ្ញាឞ្យ អភាចថា ឫត្តំ៑ ៩ក់ ចា បេឃត្តា អាបុច្ឆិតត្តាត្តិ ៩ត្ត ពឃតធិត្តឞ្យ ស្ថប្យត្តដ្ឋាតថា អតាបុច្ឆិត្តា ពច្ឆត្ត ឫតិឃបិក្ខដ្ឋារេ បិធិត្តិឃំ៑ ឃល្លួេប ចាតិ ឃាឍាឃល្លួេប ចា បងេឃល្លួេប ចា៑ រក្ខឃុលេតិ ឃឞ្យ ពឞ្យធិ រក្ខឞ្យ ហេដ្ឋា៑ បលុឌ្ឍតិតិ ចិតឞ្យតិ៑

ប័៖៑ ឃញ្ញ្យឃំលិត្តំ បឡចឃឡ្ឋាត់ ពត្តា ពាឆ្ឋិ ៩រពបត្តាឌីហិ ចេលិ ពត្តា ថាឃ ចេលិឃា ស្ថេការុ បឞ្យ្យុ ចិត្តតដ្ឋារេត ពាហុំ ចេធេត្តា ថេថា បដ្ឋាឃ ឃាច ឃញ្ញ្ឈាត់, ថាច អេត្តាអាពដ្ឋតចេឃត ចេធេត្តា ឃញ្ញ្យឃំលិបិត្តា ថត្ត ថត្ត ពាត្ថិត្តា ពថំ៑ ឃត្ត កាកា ចា ក្យលលិ ចា ត ស្ថាហងត្តិតិ ឃត្ត ឆ្យចតិចារេឃត ក្យលិចពេ ពត្តា ចឃឃាតា ៩េថ កាពក្យលលិ, អេញ្ញា ចា ឃក្យឡា ថំ ឃេតាឃត់ ត ស្ថាហងត្តិ, ថាឌិឃេ រក្ខឃុលេ តិក្កិបិតំ អក្យឌាតាឃិតិ អេត្តេ៑

ប័ថ៑ តចចាឃិឃោតិ អឆ្យតា ឃ្យេត្តត ឌិតពច្ឆេត បលិចេធិតឃច្ចោ៑ ឍ្ឋតេឌ្ឍតិ ពឞ្យិឃចឃ្យេត ឍ្ឋតឌ្ឍ, ឃោច ឍ្ឋតឌ្ឍកោ ឃពេត្ត ព-បច្ចឃចេឃត៑ ថេត ហិ ចឞ្យេត ឃិឈំ ត តឞ្យតិ៑ ស្ថក្កដ្ឋអត្ថុពាឃិកោតិ ព្ទធំ ថឞ្យ ឃ្យឡបដិបត្តិងឞ្យតឃត្តំ , ស្ថក្កដ្ឋឞ្យាបិ បត ឌីចក្យដិ ចដ្ឋថច៑ កាឃាត្យពិពត្តាតិ ក៏ក្កេតា ថេត្តច តិឃិត្តកាចំ ឌីេបតិ, ថេត ច ចឞ្យកេឃត ឃឃំ អញ្ញាត្ត ពច្ឆត្តឞ្យ អាបត្តិ ងេឞ្យតិ៑ អត្តុពាឃិកាត់ អេថឃតត្តាឃ តិឃេឃត្តា ងាឃពេហិ ឌិត្តុឃ្យិ អត្តាត់ រក្ខេត្តត រក្ខិតត្តេឃច៑ "ឃស្មា បត ងាឃពេហិ ងាតកាលេឃច ឃតឃហឞ្យក្ឈត្តពឃ្យិ ពឃ្ទល់ 'បិងបុច្ឆាត៉ ពត្តា បរិក្យឌ្ឈឆា'តិ ឌិត្តំ ថេឆច បរិក្យឌ្ឈិតំ ចដ្ឋតិ, ថស្មា ព្ទងឃ្យិ ឃច្ចាប៊ិផាឌិឃេតាឃត់ 'អញ្ញ្យាកាឃេបិ ឃឆាឃ្យល់ បរិក្យឌ្ឈឆា'តិ ងាឃពេហិ ឌិត្តំ ឃេ, ឃត្តស្ថិឃ្យិ កាលេ អញ្ញ្យាកាឃេ តិក្កិបិតំ ចដ្ឋតិតិ ចងត្តិ"តិ ឃារត្តឌីបតិឃំ (ឃារត្ត៑ ឌី៑ បិធិត្តិឃ ១៑១០ប័-១១០) ឫត្តំ៑ បេឃត្តា ពត្តត្តាត្តិ ៩ត្ត "ឃោ ក៏ក្ក ព្ទឃំ ផាត់ អាពត្តា ចឃតិ, ថឞ្យ ធេឆា"តិ ចត្តា បេឃេតត្តា៑

ចលិហកាត់ អត្ថិតកាច់ បល្លរេច្ឆព្វាតិ ព្ទយិតា កិយ្យាតបិ រេបរឈ ្ថ្ថិរេពា អគ្គរាការេប តិក្លិបិតុំ ត ចដ្ថតីតិ ឌីរេបតិ៎ ពថា ពថាតិ

រេចតិឃក្កុលាឌិរេកា ពស្មិំ ពស្មិំ អគ្គរាការេប តិឃរេយព្វា តិក្លិព្វា៎ យឡ្ឌេតា បដ្ឋាឃ បិតដ្ឋាតាកិយុលាតិ ឃព្វ បយត្តរេតា បយ្ឌ្ជិព្វា អក្កលាយរេឡ្ឋ

បព្ឋាតា ពាចចរេប្ស បក្កឆ្លរេតត យរេឡ្ឋចាលិកា បត្ថិតា រេហាតិ, ពព្វ ពាព្តព្ឋាចិឌិតស្សតព្វំ ចុត្តំ, ្ថិច្ចចព្ឋបិតដ្ឋាតាកិយុលំ, កិព្តិបិតដ្ឋាតាកិយុលំ

ចា ចាលិកា ហរិតព្ឋាតិ អរេព្វា៎ “ឃព្វ ចា បត រេការរេលាបុ ចាលិកា បត្ថិតា, ពព្វ ពរេតា បដ្ឋាឃ អបរឌីឞាកិយុលា ហរិតព្ឋា”តិ រេកាចិ

អព្វំ ចតត្តិ៎ រេកាចិ បត “បយ្ឌដ្ឋាតស្ស បតចលរេឡ្ឋត អចិរេកាបតព្វាឃ បឃំ អបយ្ឌដ្ឋារេត ដព្វា អព្តរេតា បិតាកិយុលំ ចាលិកា

ហរិតព្ឋាតិ ចុព្ត”ត្តិ ចតត្តិ៎ ពព្វ “យឡ្ឌេតា បដ្ឋាឃា”តិ ចចតស្ស បរេឃាឌត់ ត ឌិស្សតិ៎ បារេព្វឌីបតិឃំ បត “បិតដ្ឋាតាកិយុលាតិ តិឞីតត្តាត់

បិតដ្ឋាតាកិយុលត្តិ រេកាចិ, បយ្ឌ្ជត្តស្ស បិតដ្ឋាតាកិយុលត្តិ អបររេ, ពាហិចាលិកាឃ អកាយតតិយិព្តំ បិតដ្ឋាតាកិយុលា ហរិតព្ឋាតិ ចុព្តត្តិ ៖រេកា”តិ

ចុព្តំ៎ ពាចចរំ ហរេព្វហិ ករេហព្វា ពាហិ លរេឆ្លពព្ឋត្តិ ព្ទយិតា “ពាចចរំ លរេឆ្លស្សាយី”តិ ចាលិកា ត លរេឆ្លពព្ឋាតិ ឌីរេបតិ៎

ប័៩៎ពាប្បំ លកិព្វាតិ “ពន្ធា”តិ ចុព្តចចរេតត ពាប្បំ លកិព្វា៎ រេឆរស្ស ហិ អាលាព្តិឃា ពន្ធត្តស្ស អតាបព្តិ៎ បុរិយតរេឃរេតចាតិ “តិឞីឌិព្វា បឃំ

ពន្ធរេត្តា”តិអាឌិតា បុរេព្ឋា ចុព្តតរេឃរេតច៎

អញ្ញាព្វ ពន្ធតីតិ ព់ យក្កំ អតិក្កមិព្វា អញ្ញាព្វ ពន្ធតិ៎ រេលឆ្លបិព្យបចាររេតា ពាហិ ឌិពព្តា “បិតុឆ្លារេរត ការេរពរេព្ឋា”តិ ចុព្តំ, អញ្ញាព្វ ពន្ធត្តស្ស

បដយបិតុឆ្លារេរ តុក្កដំ, តុតិយបិតុឆ្លារេរ បិចិព្តិយត្តិ អរេព្វា៎ បិកាតិកំ អកព្វាតិ អបដិបារេយព្វា៎ អត្តរបត្តិបិរេពាតិ អត្តរត្តរា បត្តិបិរេពា៎

ប័លិ៎អាចាឞិកាត់រេឃច បលិរេពារេឆាតិ ៖ព្វ អាកាត្តរេកាបុ អាកាត្តា កិត្ថិ អចព្វា ពព្វ តិឞិរេត្តបុបិ តិឞីឌិព្វា “អាចាឞិការេឃច ្ថ្ឆ្លរិស្សត្តី”តិ

ករេតបុបិ អាចាឞិកាតរេយច បលិរេពារេឆា៎ យហាបច្ចរិចារេត បត “ព្ទត់ អយ្យា”ត្តិ ចព្វាបិ អចព្វាបិ តិឞិត្តាតរេយចាតិ អធិប្បារេឃា៎

យហាអដ្ឋកចាចារេត “អាបព្តី”តិ បិចិព្តិយរេយច ចុព្តំ៎ យហាបច្ចរិឃំ បត បត្តរាបរេត បិចិព្តិរេឃត កចិពព្ឋត្តិ អតាលាព្តិឃា បញ្ញាព្តព្វា

តុក្កដំ ចុព្តំ៎ ្ថស្សារេកាតិ បរកាលារេកា៎ រេបា ហិ ្ថ្ឆ្លស្ឆ្ល បិព្យព្ទបិធំ បាររេតិ បចរេព្តតីតិ “្ថស្សារេកា”តិ ចុច្ចតិ៎ “ព្ទត់ ្ថស្សារេកស្ស, ព្ទត់

ឆយ្យកមិកស្សា”តិ ចិឞុំ បញ្ញាព្តព្វា អតាលាព្តិឃា បញ្ញារេព្តបិ បិចិព្តិរេឃរេតច កចិពព្ឋត្តិ អធិប្បារេឃត “ពស្មិំ អាកាត្តា តិឞិរេត្ត ពស្ស

បលិរេពារេឆា”តិ ចុព្តំ៎ រេកាចិ បត ចតត្តិ “អតាលាព្តិឃា បញ្ញារេព្តបិ ឆយ្យកមិកស្ស អត្ថាបតិឃព្វា បិចិព្តិរេឃត កចិពព្ឋំ, អាកាត្តកស្ស បត

បន្ធា អាករេពហិ ចុឆ្លពរេរហិ ្ថ្ឋាបតិឃព្វា តុក្កដំ ចុព្ត”ត្តិ៎

ប័ប័៎បិតបុញ្ឆាតិ តាឃ រេឌ្ឋរេកាហិ ចា បិរេលាិតិកាឃ ចា បិតបុញ្ឆាតព្វំ ពពា៎ ឋលកបីធំ តាឃ ឋលកាយឃំ បីធំ៎ អឆ ចា ឋលករេព្ចច

តារុយឃបីឋច្ចា៎ តារុយឃបីឋត្តិ ច ឋលកាយឃរេយច បីធំ រេចឌិពព្ឋា៎ បិតកឋលិកត្តិ អរេឆាពបិតដ្ឋាបតកំ៎ អរេឡ្ឋាការេប រេឌតំ បចិព្វា ...

រេប... បដិបារេយពព្ឋត្តិ ៖ព្វ រេឆរេច អបតិ រេឌតការេយ្យ តិដ្ឋិរេពា បដិបារេយពព្ឋា៎ “កិញ្ចិ ចា បាយរេលារេរា ចា អារាយិរេកា ចា លឌ្ឌិ រេហាតីតិ

ចុព្តព្វា អលឌ្ឌិ អាបុញ្ឆិព្វា ពព្វំ ត ចដ្ថតី”តិ ចតត្តិ៎ ឲ្យតារេបរេត្តា...រេប... ពន្ធតីតិ ៖ព្វ “កិត្ថាបិ ‘៖ព្តកំ តុរំ ពត្តព្ឋា’ត្តិ បរិរេច្ឆរេតា តព្វំ,

ពឆាបិ រេលឆ្លបិព់ អតិក្កមយ្យ តាតិតុរំ ពត្តព្ឋា”ត្តិ ចតត្តិ៎

ញត្តិ ចិតយសក្កហសំចណ្ហតាក្ងេព ចិតយាលក្កាទេ

បញ្ហាបឹធាឌិសឈ្លិក្កាសេតាសតេស្បបិបខ្ញឹពញ្ញា-

ចិតិច្ឆយកធាលក្កាទោ តាយ

សត្តទសយោ បទិច្ឆេធោ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪕᪨ ᨠᩣᩃᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪕᪖᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩥᨠᩮᩈᨽᩣᩈᩮᨽᩈᩩ ᨠᨷ᩠ᨸᩥᨿᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨧᨲᩩᨠᩣᩃᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ “ᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥᨸᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩁᨱᩴ ᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨠᩣᩁᩮᩣ ᩑᩅ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩁ-ᨠᩣᩁᩔ ᩃ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣ “ᨿᩉᩣᩈᩣᩃᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨴᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ–

“ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩩᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ;

ᩋᨲᩦᨲᩣᨶᩣᨣᨲᩩᨷ᩠ᨸᩣᨴ-ᩅᨿᩩᨷ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨿᩩᨲᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨲᩔ ᨲᩔ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᩘ᩠ᨡᩣᨲᩔ ᨠᩣᩃᩔ ᨸᨽᩮᨴᨽᩪᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩑᨠᩋᩉᩮᩣᩁᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨩᩦᩅᩥᨠᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩈᩘ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩣᩃᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩅᩥᩈᩮᩈᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥ᪨ ᨸᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨠᨷ᩠ᨸᩥᨿᩣ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩥ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨶᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩦᨲᩥ ᩈᩘ᩠ᨡ᩠ᨿᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᩦᨱᩥ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨬᩣᨲᩥ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨸᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᩅᩁᨱᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨶ ᩋᨿᩴ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩈᩘ᩠ᨣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣ) “ᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥᨸᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨸᨴᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ…ᨸᩮ… ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨬᩣᨲᩥ ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨳᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥ ᩍᨾᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨬᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩣ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩈᩩ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨵᨸᩣᨶᩴ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ, ᩈᨷ᩠ᨸᩥᩋᩣᨴᩥᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨬᩣᨲᩥ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨾᩣᩉ “ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲ᩠ᨿᩣᨴᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᨿᩣᩅ…ᨸᩮ… ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩉᩮᨲᩩᨶᩣ, ᩑᨲᩮᨶ ᨿᩣᩅ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨵᩴ ᨸᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨷ᩠ᨸᩣᨱᩥᨠᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩣᩉ “ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨸᩣᨶᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩣᩅ…ᨸᩮ… ᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩉᩮᨲᩩᨶᩣ, ᩑᨲᩮᨶ ᨿᩣᨾᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨶᩥᨵᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩉᩮᨲᩩᨶᩣ, ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲᩴ “ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠ”ᨶ᩠ᨲ᩠ᨿᩣᩉ᪨ ᨿᩣᩅ…ᨸᩮ… ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩉᩮᨲᩩᨶᩣ, ᩑᨲᩮᨶ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳᩣᩉ – “ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩩᨡᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩏᨴᨠᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨶᩣ, ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪙᪕) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ “ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩋᩅᩈᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᨴ᩠ᨴᨾᩣᨴᩥᩈᩉᩥᨲᩴ ᨸᨶ

ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩈᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ "ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩩᨱ᩠ᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᩶ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ "ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩔᨸᩥ ᨣᩉᨱᨲᩮᩣᨲᩥ? ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ "ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨭ᩠ᨮᩔ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩔ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ, ᨶ ᨸᨶ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩅᩥᨠᨭ᩠ᨮᩔ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩔ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᨱᩮ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᩶

᪔᪐᩶ ᨾᩪᩃᨠᨾᩪᩃᩣᨴᩦᨶᩦᨲᩥ ᩏᨸᨴᩮᩈᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣᨶᩥᨸᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩᩴ᩶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩉᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩮᩣᨿᩮᩅ ᩈᩥᨿᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᩣᨾ᩶ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩪᨲᩥᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩉᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨽᨩ᩠ᨩᩣᩉᩁᨱᩈᨾ᩠ᨸᩣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᨶᩮᩅ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᩶ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩣ ᩋᩈᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩣ ᩋᨸᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩮᩈᩮ ᨾᩪᩃᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩥᩁᩈᩣᨴᩥᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᩅᩥᨽᨩ᩠ᨩᩣᩉᩁᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᩈᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨩᨶᨸᨴᩮᩈᩩ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩶ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ "ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᨶᨸᨴᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᩈᨩᨶᨸᨴᩮᩈᩩᨸᩥ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩶ ᨸᨠᨲᩥᩋᩣᩉᩣᩁᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩉᩥ ᩋᩈᩴᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣᩅ ᩋᩣᩉᩣᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ᩶ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩮᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᩥᨿᩣ᩶ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨾᩪᩃᨠᨾᩪᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨶ᩠ᨲᩁᩔᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ ᩏᨸᨴᩮᩈᨲᩮᩣᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ᩶

ᨿᨭ᩠ᨮᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᨶ᩠ᨲᩥ᩶

ᨾᩩᨬ᩠ᨩᩋᩣᩃᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᨲᩥᨱᨾᩪᩃᩮᨶ᩶

ᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩃᩥᩋᩣᨴᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩶

ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᩃᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩶

ᩈᨻ᩠ᨻᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᨾᩪᩃᨲᨧᨸᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ, ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᨾᩅᩈᩮᨶ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᩶

ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨸᩁᩥᨸᨠ᩠ᨠᩣᨶᩮᩅ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᩋᨸᩁᩥᨸᨠ᩠ᨠᩣᨶᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩶

ᩉᩁᩦᨲᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨾᩥᨬ᩠ᨩᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣᨶᩥ ᨠᨸᩣᩃᩣᨶᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᩶ ᨾᩥᨬ᩠ᨩᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩶ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᩶ ᩅᩥ᩶ ᨭᩦ᩶ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪒᩶᪒᪓᪐-᪒᪓᪔) ᨸᨶ "ᩉᩁᩦᨲᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ 'ᨾᩥᨬ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠ'ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪈

ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩪᨲᩥ ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᩁᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᩥᨲᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᩈᩮᩣ᪈ ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᨩᨲᩩᩋᩣᨴᨿᩮᩣᨷᩥ ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᩅᩥᨠᨲᩥᨿᩮᩣ ᩑᩅ᪈ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᨩᨲᩩ ᨶᩣᨾ ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨴᨱ᩠ᨯᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨷᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᩈᩮᩣ᪈ ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᩈᩥᨷᩣᨭᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨷᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᩈᩮᩣ᪈ “ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨾᩥᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪈ ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩈᩥᩃᩮᩈᩮᩣ᪈ ᨲᨠᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩈᩥᩃᩮᩈᩮᩣ᪈ ᨲᨠᨷᨱ᩠ᨱᩦᨲᩥ ᨷᩃᩣᩈᩮ ᨽᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩈᩥᩃᩮᩈᩮᩣ᪈ “ᨴᨱ᩠ᨯᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩈᩥᩃᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪈

᪒᪗᪈ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩈᩩ ᨷᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᨧᩣᨲᩦᨿᨠᩮᩣᨭᩦᨿᨷᨶᩮᩉᩥ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨾᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨶ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ, ᨲᨳᩣᨷᩥ “ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨿᩣᨾᩮ ᨶᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨧᩮᩅ “ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ…ᨷᩮ… ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨿᩣᨾᩮ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨿᩣᨾᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ (ᨾᩉᩣᩅ᪈ ᪓᪐᪕) ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩈᩣᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᨲᩮᩣ ᨧ ᨶᨿᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨬ᩠ᨬᩪᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᨠᩣᩁᨠᩴ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᨿᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪈

ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨬ᩠ᨬᨹᩃᩁᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨵᩮᩣᩅᨶᩮᩣᨴᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᨬ᩠ᨬᨹᩃᩁᩈᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪈

᪒᪘᪈ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩦᨲᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ ᩅᩣ ᨾᩣ ᩅᩣ, ᩑᩅᩴᩃᨴ᩠ᨵᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ᪈ “ᨣᩮᩣᩈᨷ᩠ᨷᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨷᩣᨠᨭᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩮᩈᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩁᩮᩣᩉᩥᨲᨾᨧ᩠ᨨᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᩔᨲᩥ᪈ ᨿᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨡᩦᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩅ, ᨲᩴ ᨷᨶ ᩈᩩᩃᨽᩴ ᩅᩣ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩴ ᩅᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪈ ᩑᩅᩴ ᨶᩅᨶᩦᨲᨾ᩠ᨷᩥ᪈ “ᨿᩮᩈᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨷᨶ ᨿᩮᩈᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪈ ᨾᨶᩩᩔᨡᩦᩁᩣᨴᩦᨶᩥᨷᩥ ᩉᩥ ᨲᩮᩣ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ᪈

᪒᪙᪈ ᨿᩣᩅ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩃᩮᩣᨲᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᨮᩥᨲᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩣ᪈ ᨮᩥᨲᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᨠᩣᩃᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᨶ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᩈᩉᩈᩣ ᨷᩥᩅᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨠᩮᨶ ᨷᨶ ᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈ ᨠᩣᩃᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨩᩣᨶᨶᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᩃᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪈ ᨠᩣᩃᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨲᩥ ᨣᩉᨱᩮᨿᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪈ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩴ, ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩉᩥᨲᩴ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦᨲᩥ ᨷᩩᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ “ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨣᩉᩥᨲᩔ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪈ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪈ ᩋᨭ᩠ᨮ᪈ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᨠᩣᩁᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᨷᨶ “ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᩔ ᨣᩉᨱᩮ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪈

ᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ᪈ ᩈᨲ᩠ᨠᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᩏᨷᩁᩥ ᩈᨲ᩠ᨠᩥᩔᨲᩥ᪈ ᨲᩮᩃᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲᩥᨷᩥ ᨶᩥᩈ᩠ᨶᩮᩉᨽᩣᩅᩮ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨿᩣ ᨥᩴᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩃᩮᨡᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩈᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪈ ᩈᨿᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶ, ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨶᩥᩁᨷᩮᨠ᩠ᨡᨴᩣᨶᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᩥᨩᩉᩥᨲᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ

ឮយិតា ្ហកយចាបិ អចិដហិតបដិក្កហណេយច ទុត្តំ, តស្មា យំ បរស្ស បរិច្ចជិត្វា អជិត្តេយ្យំ ឃរេច បដិក្កហរណ តិទរបេក្ខចិយ្យុទ្ជុរគត ចិដហិតបដិក្កហណំ ហោតិ, តយ្យិ ទុតិយជិចរយ ចដ្ថតីតិ រចជិតព្ពំ៍ យជិ ឲចំ "បរច្ចា ទុរជ្ជរតា ហោតី"តិអាឌីសុ កស្មា អាបត្តិ ទុត្តាតិ?

"បដិក្កហណំ អចិយ្យុរខ្ជត្វាច ឃយំ ចា អរញ្ញេត ចា ឮដ្ឋំ កត្វា ត ឃយ្ហា រឆាចិត្វា តិដ្ជាបិរតា បរច្ចា លក្កយ្យំ អចិដហិតបដិក្កហណេយច ហោតីតិ តត្ថ អាបត្តី"តិ តីសុបិ កណ្ឋិបទេសុ ទុត្តំ៍ រកចិ បត "ឃាយរណាទាតំ បរិច្ចជត្តីតិ ឮយម្ពិ អធិការរ ចត្វា 'អបរិច្ចត្តរយចា'តិ ទុត្តត្តា អតុបឃយ្យត្តស្ស បរិច្ចត្តរយច ចដ្ថតិ, អបរិច្ចត្តំ ត ចដ្ថតីតិ អាបត្តំ, តស្មា តិទាលយការចេត បដិក្កហណេ ចិដហិរតបិ អតុបឃយ្យត្តស្ស អបរិច្ចត្តំ ត ចដ្ថតី"តិ ចតត្តិ៍ តំ យុត្តំ ចិយ ត ជិយ្យតិ៍ យតរក្កេត ហិ បដិក្កហណំ ចិដហតិ, តតរក្កេត ឃត្តិជិយ្យិ ត កតទាតិ ចិដហិតបដិក្កហណស្ស អប្បដិក្កហិតឃជិឃត្តា៍ បដិក្កហេត្វា តិតហិរតរយច ច ឃត្តិជិបច្ចយា អាបត្តិ ទុត្តា៍

ចិយតិចិតោគតិយំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌឺ៍ បាចិចិត្តិយ ១.១៤១-១៤៣) បត "អបរិច្ចត្តរយចាតិ តិទរបេក្ខតាយ អតុបឃយ្យត្តស្ស អជិត្តំ អបរិច្ចត្តញ្ញា យាចកាលិកាជិចត្ថុរយច ឃត្តាយ ចតតិ, ត បត តក្កតបដិក្កហណំ៍ ត ហិ ចត្ថុំ អបរិច្ចជិត្វា តត្ថកតបដិក្កហណំ បរិច្ចជិតុំ ឃក្កា, ត ច តាជិឃំ ចតតំ អត្ថិ, យជិ ករចយ្យ , 'ឃរេច បរច្ចា ទុរជ្ជរតា ហោតិ...ប...ក្សញ្ញត្តស្ស បាចិចិត្តិយ'ត្តិ ចតតំ ចិទុរខ្ជស្ស្យ៍ ត ហិ រឆាចរតត អាមិឃំ អបរគតុំ ចាយយត្តស្ស បដិក្កហណេ អរបក្ខា ចត្តតិ៍ រយត ឮតជិចរយ ក្សញ្ញរតា បាចិចិត្តិយំ ឌរតយ្យ, បរច្ចា បត ចត្តយាគា អរបក្ខា តក្កតិរក អាមិឃរយបិ ចត្តតិ ឲច តាយាតិ អាមិឃរយ អតរបក្ខតា ឲត្ថ ត លព្ភតិ, តរតា អាមិឃរយ អចិដហិតបដិក្កហណំ ឮតជិចរយ បាចិចិត្តិយំ ឌរតតីតិ ឮជំ ទុត្តំ៍ អច យតំ 'យតរក្កេត្ថ អាមិឃាតរបក្ខតា ត លព្ភតិ, តតរក្កេត បដិក្កហណាតរបក្ខតាបិ ត លព្ភតី'តិ៍ តចា ឃតិ យត្ថ អាមិឃារបក្ខា អត្ថិ, តត្ថ បដិក្កហណារបក្ខាបិ ត ចិកច្ឆតីតិ អាបត្តំ, ឲចញ្ច បដិក្កហណេ អតរបក្ខចិយ្យុខ្ជតំ ចិទុំ ត ចត្តព្ពំ ឃិយា, អដ្ជកចាយរច្ចាតយ្យិ បដិក្កហណចិដហតំ ការណរត្តត អភិយតំ ឃិយា៍ ឮជំ ឃុដ្ឋតរំ កត្វា ចិទុំ ចត្តព្ពំ ចីចរាបេក្ខាយ ចត្តយាគាយបិ បច្ចដ្ជាររត អជិដ្ជាតចិដហតំ ចិយ៍ ឲតម្ពិច្ចា ្ហុបិរយ ឃតិ កណ្ឋិកាហតបរច្ចាសុ អចដ្ថតតា តាយ ត ឃិយាតិ ទុរច្ចាចាយរច្ចា, តស្មា យំ ទុត្តំ ឃារត្ថឌីបតិយំ (ឃារត្ថ៍ ឌី៍ បាចិចិត្តិយ ១.១៤១-១៤៣) 'យំ បរស្ស បរិច្ចជិត្វា អជិត្តេយ្យំ ឃរេច បដិក្កហរណ តិទរបេក្ខចិយ្យុទ្ជុរគត ចិដហិតបដិក្កហណំ ហោតិ, តយ្យិ ទុតិយជិចរយ ចដ្ថតី'តិអាជិ, តំ ត ឃាររតា បរច្ចតព្ពំ"ត្តិ ទុត្តំ៍

បាចិត្តិយំ (បាចិ៍ ១៤៥) "ឃត្តាហកាលិកំ យាចជីចិកំ អាហាររត្ថាយ បដិក្កណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស"តិអាជិតា ឃត្តិហិរតសុ ឃត្តាហកាលិកយាចជីចិរកសុ បុររកត្តយ្យិ អាហាររត្ថាយ អរត្លាហររណបិ ទុក្កដស្ស ទុត្តត្តា យាយកាលិរកបិ អរត្លាហាររ ចិយ្យុំ ទុក្កដរត កចិតព្ពត្តិ អាហ "អាហាររត្ថាយ អរត្លាហររតា ទុក្កដរត ឃជ្ជិ បាចិចិត្តិយ"ត្តិ៍ បកតិអាមិឃរយតិ ឮជតាជិកប្បិយាមិឃរយ៍ រត្ថតិ បុររកត្តំ បដិក្កហិតំ យាយកាលិកំ បុររកត្តំ ឃាមិឃរយត យុរលត ក្សញ្ញរតា ឃត្តិជិបច្ចយា ឲកំ, យាចកាលិកឃំឃដ្ឋតាយ យាចកាលិកត្តុកតរតត អតតិរិត្តបច្ចយា ឲកត្តិ រត្ថ បាចិចិត្តិយាតិ៍ ចិកប្បដ្ជរយតិ ឃាមិឃតិរាមិឃបក្ខរយ៍ ទុលច្ចយំ ទុក្កដញ្ញា ចដ្ថតីតិ យតុស្សបំរយ ទុលច្ចយំ, រឃឃអកប្បិយបំរយ ទុក្កដំ ចដ្ថតិ៍

បដិក្កហណបច្ចយា តាច ទុក្កដត្តិ ឲត្ថ ឃត្តិហិតត្តា បុររកត្តយ្យិ ទុក្កដរយច៍ ឃតិ បច្ចរយ បត ឃត្តិហិតយ្យិ ឃត្តាហកាលិកំ យាចជីចិកញ្ញា ករឃជ្ជត្ថាយ កណ្ហត្តស្ស បរិក្សញ្ញត្តស្ស ច អតាបត្តិរយច៍

᪕᪓᪃ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩴᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪃ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪃ ᩅᩥ᪃ ᨭᩦ᪃ ᪑᪃᪙᪑᪑) “ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨿᩴ ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪃ ᩈᨿᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪃ ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨴᩉᩩᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪃ ᩈᨿᩴᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩅᨶᩦᨲᩴ ᨸᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩴ᪃ ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᨴᩉᩩᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪃

᪕᪔᪃ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩈᨿᩴᨠᨲᩴ ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᨾᩮᩅ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᨾᩥᩈᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶᩅᨶᩦᨲᩴ ᨲᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪃ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩮᩉᩦᨲᩥ ᨡᩦᩁᨴᨵᩦᨶᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪃ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩮᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩈᩩ ᩏᨸᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪃ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨡᩦᩁᨴᨵᩦᩉᩥ ᨧ ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩮᩉᩥ ᨧ ᨠᨲᩣᨶᩥ᪃ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪃ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾᩴᩈᩈᨸ᩠ᨸᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᩈᨩᩣᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨠᩣᩅᩮᨲᩣ”ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨶᩮᨾᨠ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪃ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨶᩅᨶᩦᨲᩮ᪃ ᨵᩮᩣᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨵᩮᩣᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨳᩮᩁᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪃

ᨾᩉᩣᩈᩦᩅᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿᩮᩣᨩᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᨵᩥᨣᩩᩊᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᨾᩮᩅ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ, ᨶ ᨸᨶ ᨴᨵᩥᨣᩩᩊᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩉ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪃ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩅᨶᩦᨲᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ...ᨸᩮ... ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪃ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨶᩅᨶᩦᨲᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᨵᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪃ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ “ᨲᨠ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩃᨽᩥᩔ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩔ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ “ᨲᨠ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩮᩣᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᨵᩥᨣᩩᩊᨠᩣᨴᩥᩈᩉᩥᨲᩴ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪃ ᨶ ᩉᩥ ᨴᨵᩥᨣᩩᩊᨠᩣᨴᩥᩋᩣᨾᩥᩈᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩅᨶᩦᨲᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ᪃ ᨶᩅᨶᩦᨲᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨶᩅᨶᩦᨲᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ᪃ ᨴᨵᩥ ᩑᩅ ᨴᨵᩥᨣᨲᩴ ᨿᨳᩣ “ᨣᩪᨳᨣᨲᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾ᪃ ᨶᩥ᪃ ᪑᪃᪑᪑᪘; ᩋ᪃ ᨶᩥ᪃ ᪕᪃᪑᪑)᪃ “ᨡᩦᩁᩴ ᨣᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨡᩦᩁᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩈᨸ᩠ᨸᩥᩋᩣᨴᩥᨸᩥ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪃ ᨡᩦᩁᩴ ᨣᨾᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪃ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣᨲᩥ ᨶᩅᨶᩦᨲᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨴᨵᩥᩋᩣᨴᩥᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᨵᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩑᨲᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨴᨵᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩉ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩈᨦ᩠ᨡᨾᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪃ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᨽᩪᨲᩮᨸᩥ᪃ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨠᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨿᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ – ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᨲᩣᩅ ᨴᨵᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᨶ ᩈᩉᩥᨲᨣᩩᩊᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨴᩥ ᩅᩥᨿ ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪃ ᨲᩴ ᨸᨶ ᨸᨧᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨸᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪃ ᨷᩣᨲᩁᩮᨵᩣ ᨸᨧᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲᨴᨵᩥᨣᩩᩊᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈᨲᩣᨿ ᩈᩣᨾᩥᩈᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᨩᩣᨲᩴ, ᨲᩮᩈᩩ ᨡᩦᨱᩮᩈᩩᨸᩥ ᩈᩣᨾᩥᩈᨸᨠ᩠ᨠᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᨾᩮᩅ ᨸᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ “ᩋᩣᨾᩥᩈᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪃

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧᩣᨿᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ – ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᩣᨾᩥᩈᩮᨶ ᩈᩉ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨲᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩔ ᩈᨿᩴᨸᩣᨠᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩦᨿᨲᩥ, ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨲᩣ ᩅᩣ᪃ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨲᩣᩅ ᩈᨿᩴᨸᩣᨠᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ᪃ ᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᨵᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᩣᨾᩥᩈᨣᨲᩴ, ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨵ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨴᨵᩥᨣᩩᩊᨠᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᩉ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨲᩣ ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩦᨿᨲᩥ, ᨲᨳᩣ “ᩋᩣᨾᩥᩈᩮᨶ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ

ការណំ ចត្តន្តំ, ត បត "បក្កត្តា"តិ, តឆា ច ្វបឌ្ឌតេ្តទាតំ យតរេច អ្ក៊ីកតំ សិឃា៑ តត្ថ ច សាយលោទាឌីហិ បក្កយ្យិ ឃាចកាលិករេច

សិឃា បដិក្កហិតលីទាឌិ បចិត្វា អត្យបសយ្យត្ដេហិ កតសប្បិអាឌិ ចិឃ, ត ច តំ ឃុត្តំ កិក្ខាចារេត លទ្ធតចតីតាឌីតំ

តក្កាឌិអាយិសសំសដ្ឋ សម្ពុទេត អបរិក្ខ្ជិតត្តត្តាប្យសក្កតោ៑ ត ហិ កហដ្ឋា ឆោចិត្វា, សោឆេត្វា ចា បតេ្ត អាកិរន្តីតិ តិឃយោ អត្ថ៑

អដ្ឋកចាឃត្ថ "ឃឆា តត្ថ បតិតតណ្ហុលកណាឌយោ ត បច្ចន្តិ, ឲចំ...បេ... ឬត បចិត្វា ទេតិ, ឬរិមតឃេតេច សត្តាហំ ចដ្ឋតី"តិ ត្តយិតា

ចចតេតបេតំ ចិរុន្ឈតិ, តស្មា ត្តឆ ក្យក្ខកាតំ ក្យក្ខប្យត្តិឃា តិមិត្តរេច ត ឌិស្សតិ៑ ឃឆា ទេចត្ថ, ឲចំ "លឌ្ឌី សាយលោទា ឃឆា តត្ថ

តណ្ហុលកណាឌយោ ត បច្ចន្តិ, ឲចំ អក្កិមិស្រចលីឃារបត្វា...បេ... ទេតី"តិ ចចតស្សាបិ តិមិត្តំ ត ឌិស្សតិ៑ ឃឌី ហិ ឲតំ

ឃាចកាលិកសំសក្កបរិហារាយ ចុត្តំ សិឃា៑ អត្តតាបិ តឆា កាតន្តុំ កទេចយ្យ៑ កហដ្ឋេហិ ឌិត្តសប្បិអាឌីសុ ច អាយិសសំសក្កសង្កា ត

ចិកច្ឆេយ្យ៑ ត ហិ កហដ្ឋា ឲចំ ចិលីឃារបត្វា បរិស្សាទេត្វា កណតណ្ហុលិឌិ អបទេត្វា ឬត បចន្តិ៑ អបិច ទេកសឌ្ឍេហិ សឌ្ឌិ លីទាឌិ បក្កិបិត្វា

ឃឆា លីទាឌិ ឍឃំ កច្ឆតិ, ឲចំ បទេហិ បក្កកេសឌ្ឍតេលិឌិបិ ឃាចកាលិករេច សិឃា, ត ច តយ្យិ ឃុត្តំ ឌសិអាឌិឍឃកាណតេ្ថ "ឬត

បចិត្វា ទេតី"តិ ចុត្តត្តា, តស្មា យហាសីចតេ្តទចារេឆ ក្យក្ខំ អកត្វា អឆោតយ្យិ តចតីតំ តឆហុបិ ឬតឌិចសាឌីសុបិ បចិតំ, តណ្ហុលិឌិមិស្ស

សប្បិអាឌិ អត្តតាបិ អក្កិមិស្រចលីឃារបត្វា ឬត តក្កាឌិឍឃត្តំ បចិត្យុំ ចដ្ឋតិ៑

តត្ថ ចិឌ្ឍាតស្សាបិ បច្ចាតក្ខរោ សម្មុក្ខរសស្ស ឃាចកាលិកស្ស អតេ្តាហារិកតេ្តត សចតេ្តកបដិក្កហិតប្យុរេបដិក្កហិតកាតយ្យិ

អតេ្តាហារិកតោតិ តិដ្ឋរេយត្ថ កត្តត្តិ៑ តេតេច "ឲត្តាចតា ហិ សចតេ្តកបដិក្កហិតំ តាយត ហោតី"តិ ចុត្តំ៑ ចិសុំ បដិក្កហិតេត បត

លីទាឌិតា អាយិសេត តចតីតាឌិ មិស្សេត្វា កិក្ខតា ចា អតេ្តាហិ ចា បក្កតេលិឌិកេសឌ្ឍំ សចតេ្តកបដិក្កហិតសម្ពរេច កច្ឆតិ តត្ថ

បចិដ្ឋ ឃាចកាលិកស្ស អតេ្តាហារិកត្តាភាចា៑ ឃំ បត ឬរេបដិក្កហិតកេសឌ្ឍេហិ សឌ្ឌិ អប្យដិក្កហិតំ លីទាឌិ បក្កិបិត្វា បក្កតេលិឌិកំ

អត្យបសយ្យត្ដេហេច បក្កយ្យិ សចតេ្តកបដិក្កហិតយ្យិ សត្តិឆិបិ ត ហោតិ តត្ថ បក្កិត្តលីទាឌិមិស្សាបិ តស្មិ ឍរោ សម្មុក្ខរសតាឃ

ឬរេបដិក្កហិតត្តាបត្តិតោ, សទេ បត អប្យដិក្កហិតោតេហេច, អតេ្តាហិ ចា បក្កតេលិឌីសុបិ អាយិសទេសោ បត្តាឃតិ, តំ ឃាចកាលិកំច

ហោតីតិ ទេចឌិតត្តំ៑ អឃំ កចាយទេក្កា ចិយតិចិទោភឆតិឃំ (ចិ៑ ចិ៑ ឌី៑ ១៑៩១១) អាកតោ៑ សារត្ថឌីបតិឃំ (សារត្ថ៑ ឌី៑ ១៑៩១១) បត

"ក្យក្ខចាឃត្តិ ក្យក្ខកាតិ ត្តយិតា អត្តតោបិ តត្ថ ក្យក្ខសម្ពាចយ្យិ ឌីរេបតិ៑ តេតេច យាតិកាដ្ឋកចាឃំ (កង្ខា៑ អដ្ឋ៑

ទេកសឌ្ឍសិក្ខាបទចណ្ណតា) 'តិត្តាដ្ឋិតសប្បិ ចា តចតីតំ ចា បចិតុំ ចដ្ឋតី'តិ ចុត្ត"ត្តិ ឲត្តករេច អាកតោ៑

្វក្កទេហត្វាតិ សឃរេច កទេហត្វា៑ តាតិ បដិក្កទេហត្វាតិ តាតិ លីទេឆឹតិ បដិក្កទេហត្វា៑ កហិតត្តិ តណ្ហុលិឌិចិកយត្ថ ឬត បចិត្វា កហិតត្តិ

អតេ្តា៑ បដិក្កទេហត្វា ច ឆបិតកេសឌ្ឍហីតិ អតិទេកសត្តាហបដិក្កហិតេហិ ឃាចឌីចិកកេសឌ្ឍេហិ, ឲតេត តេហិ ឃុត្តយ្យិ សប្បិអាឌិ

អតិទេកសត្តាហបដិក្កហិតំ ត ហោតីតិ ឌស្សតិ៑ ចក្ខលិសយឃេតិ ចស្សកាលសយឃេ, អតាតបកាលេតិ អតេ្តា៑ ចុត្តតឃេត ឃឆា

តណ្ហុលិឌីតិ ត បច្ចន្តិ, តឆា លឌ្ឌីឃេច សយ្យាទេត្វា ទេតីតិ លឌ្ឌីសាយលោទក្កហណំ៑ អបិច អលឌ្ឌីតា អតេ្លាហរិតត្តំ ឃំ កិក្ខិត

អកិសង្ខារបតំ ត ចដ្ឋតិ, តស្មាបិ ឲចយាហ៑

៥៩. តិលេបដិក្កហេត្វា កាតពេលត្ថិ អត្ថតា កញ្ជាឌីតិ អកត្វា កាតពេលំ. ពេតេច “សាយិសយ្យិចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ. តិញ្ញដ្ឋីតត្តាតិ ឃាចកាលិកេតា ចិចេចិតត្តា, ៩ុតេត ៩លិអកាចេតា ឃាចកាលិកត្តាកាចំ, កិក្លូតោ សចត្វកបដិក្កហេលោត ឃាចកាលិកត្វបាយតញ្ញ ចេសុ្សតិ. ក្លកឃយ្យិតិ អត្ថតា អញ្ញោហិ ច កតំ.

ឃាច អទុល្យក្កុយតា តិដ្ឋតិ, តិស្សក្កិយត្តិ សត្តុរេយ ខិចេស កាតពេលំ សេច ឃាច អទុល្យក្កុយតា តិដ្ឋតិ, តិស្សក្កិយំ.

អន្តុចសត្តិ ទុក្កុដចត្វគោ ចសាយ អតុញ្ញាតត្តា តំសឌីសាត់ ទុក្កុដចត្វត់យេច អកាបរិឃយំសសត្តាត់ ចសា អតុញ្ញាតា, ត ទុល្លចយចត្វ យតុស្សាត់ ចសាតិ អាហ “ចេបេត្វា យតុស្សចស”ត្តិ. សំសដ្ឋត្តិ បទិស្សាចិតំ. តិល្លំ ទុក្កុដ៏តត្តិ អញ្ញោហាគេទ អញ្ញោហាគេទ តឹលិ ទុក្កុដ៏តិ សត្តាយ ចុត្តំ. កិញ្ញាបិ បទិកោកាត្វាយ ចិកាលេល បដិក្កហលេបចតបទិស្សាចតាឌីសុ បុត្តបយោគេកុ បិឡាគ្គឃំ, អដ្ឋកចាយញ្ញ អាបត្តិ ត ចុត្តា, តចាបិ ៩ត្ត អាបត្តិឃា ៩ច កចិតត្តំ បដិក្កិត្តស្ស កាលោតា អាហារេត្វាយ ចិកាលេល ឃាយកាលិកាឌីតំ បដិក្កហលោ ចិឃ. “កាលេល បដិក្កហិតំ ចិកាលេល អតុបសយ្យតេត្តាបិ តិបត្តិ សំសដ្ឋញ្ញ បទិកុញ្ញតុស្ស ឆេច្ចបិ ទុក្កុដ៏តិ ហោត្តិយេចា”តិ ចទត្តិ.

ឃេត្វា តីទាឌីតិ បត្តិបិត្វា បត្តកេសេញ្ញពេលេ កសដំ អាយិសកាតិក់, ពេត សហ ពេលំ បដិក្កហេតុំ, បចិតុំ ចា កិក្លូតោ ត ចដ្ឋតិ, តត្វា ចុត្តំ “បត្តពេលកាសេដ ចិឃ ក្យក្យញ្ញាយតី”តិ. “សចេ ចសាយ សហ បត្តត្តា ត ចដ្ឋតិ, ត្លត់ កត្វា ចដ្ឋតី”តិ បុគ្គត្តា “កតេត្ត...បេ... ចដ្ឋតី”តិ អាហំសុ, ឆេចេទា អតិក្យក្យញ្ញកាតាយ “៩តយ្យិ អាទុសោ ត ចដ្ឋតី”តិ អាហ, ទោកត៏កុហត្វាយ ៩ច ចសាយ អតុញ្ញាតត្តំ សល្លេក្ខត្វា បត្តា “សាទ្ទុ”តិ សយ្យិដិត្តិ.

៥៧. “យទុកាទីហិ យទុយក្លិកាហីតិ ត្លត់ លុទ្ធកយទាត់ ខ្លិត្តំ ៩ច ចិសេសត”ត្តិ កេចិ ចទត្តិ. អញ្ញោ បត “ចល្លុកេសុ យទុកាទិកា យទុកាទិយក្លិកា តាយ, តាហិ សហ តិស្សា យទុយក្លិកាឌាតិយោ”តិ ចទត្តិ. កយទយក្លិកាតិ យហាបដលេកាទិកា. សិលេសសឌីសត្តិ ហុក្លតាយ ចា បត្តតាយ ចា ឈតឹក្យតំ. ត្លតាទត្តិ តត្កយទុ. យទុបដលត្តិ យទុទហិតំ កេចលំ យទុបដលំ. “សចេ យទុហិតំ បដលំ បដិក្កហេត្វា តិក្លិបត្តិ. បដលស្ស កាឌតដ្ឋាតំយត្តា យទុតោ ចសេត សត្តាហាតិក្កុយ តិស្សក្កិយំ ហោតី”តិ ចទត្តិ, “យទុយក្លិតំ បត យទុកាតិកេយចា”តិ ត្លយិតា តំ សយេតិ.

៥៨. “ចាលិតំ តាយ ក្លត្សុយ្យាតិត្តាត”ត្តិ បិឡាគ្គឃំ (បិចិ. ១៩០) អចិសេសេត ចុត្តត្តា, អដ្ឋកចាយញ្ញ “ក្លត្សុទសំ ក្លបិតាយ...បេ... អចត្វកា ក្លត្សុចិកាតិ ‘ចាលិត’ត្តិ ចេខិតត្តា”តិ ចចតេតា ក្លត្សុទសោបិ តិក្កុសដេ សត្តាហកាលិកោតិ ចេខិតត្តំ. កោតចិ បត “យទុយិប្រត្តាទោ កាលិកា យចាសង្កចំ ឃោរេឌតត្តា, ក្លត្សុយិប្រា”តិ ចត្វា “សយក្លិកល្លំ សេលក់ យទុ ឃាចកាលិក់, អតេលក់ ក្លកាសយ្យិត្តំ ឃាយកាលិក់, អសយ្យិត្តំ សត្តាហកាលិក់, យទុសិត្វំ បទិសុទ្ធំ ឃាចឌីចិក់, តចា ក្លត្សុទសោ សកសដេ ឃាចកាលិកោ, តិក្កុសដេ ក្លកាសយ្យិតត្តោ ឃាយកាលិកោ, អសយ្យិតត្តោ សត្តាហកាលិកោ, សុទ្ធកសដំ ឃាចឌីចិក”ត្តិ ច ចត្វា ក្លត្តិទិបិ តាហុតា បបញ្ញិតំ. តត្វ “ក្លកាសយ្យិត្តំ យទុ ចា ក្លត្សុទសោ ចា សកសដេ ឃាចកាលិកោ, តិក្កុសដេ ក្លកាសយ្យិតត្តោ ឃាយកាលិកោ”តិ ត្លត់ តេច បិឡាគ្គឃំ, ត អដ្ឋកចាយំ ឌីស្សតិ, “ឃាចកាលិក់ សយាត់ កទុតេយ្យិ យត្ថិកាឌាតិទសំ អត្ថតា សំសដ្ឋំ លហុក់ ឃាយកាលិកកាចំ ក្លបេតត្តិ ក្លក់ លហុតទំ សត្តាហកាលិក់ អត្ថតា

ឆំសដ្ឋិ ករុតរំ ឃាមកាលិកភាចំ ឧបេតតី”តិ ឲត្ត ការហំ េសាេឃច បុឆ្ឋិតេទ្ទា៉ សទ្ទតត្ត បិញ្ចដ្ឋឃំ អដ្ឋកធាឃឡា ឧក្ខកាសម្ពិេត្តត ករុតរស្សាបិ លហុភាេចាបកាមតំេឃច ឥស្សិតំ៉ បិញ្ចដ្ឋឃម្បិ (មហាច៉ ១ប័ះ) ហិ “អតុខាគាមិ, គិក្ខេច, កិលិតស្ស ក្យញ្ញអំ, អកិលិតស្ស ក្យញ្ញខ្ញក”ត្តិ ចគេត្តត អកិលិតេត បរិកុញ្ញិតំុ អឃុេត្តាបិ ក្យញ្ញខ្ញ ឧក្ខកាសម្ពិេត្តា អកិលិតស្សបិ ចដ្ឋតីតិ អតុញ្ញាេតា៉

ឃម្បិ ច “ឧច្ឆុ េច, ឃាចកាលិេកា, ឧច្ឆុរេសា េច, ឃាមកាលិេកា, ផាណិតំ េច, សត្តាហកាលិកំ, តេចា េច, ឃាចជីចិេកា”តិ អដ្ឋកធាចចតំ ឥេស្សត្តា “ឧច្ឆុរេសា ឧក្ខកាសម្ពិេត្តា ឃាមកាលិេកា”តិ អេឡាត េកាតធិ ចុត្តំ, តម្បិ តធាចិឆស្ស អដ្ឋកធាចចតស្ស សមត្តបិសាឌិកាឃ ចិតឃដ្ឋកធាឃ អភាចេតា ត សារេតា បេច្ចតព្វំ, តេតាេឃច ច “ឧច្ឆុរេសា ឧក្ខកាសម្ពិេត្តាបិ អសម្ពិេត្តាបិ សត្តាហកាលិេកាេឃចា”តិ េកាធិ អាចរិឃា ចគត្តិ៉ េគសជ្ជក្ខន្ធេក ច “អតុខាគាមិ, គិក្ខេច, ឧច្ឆុរស”ត្តិ ឲត្ត តីឃុបិ កណ្ឌិបេគឃុ អចិេសេសត ចុត្តំ “ឧច្ឆុរេសា សត្តាហកាលិេកា”តិ៉ សឃំកតំ គិរាមិសេមច ចដ្ឋតីតិ ឲត្ត អបរិស្សាចិតំ បដិក្កហិតម្បិ ករណសមេឃ បរិស្សាេចត្វា, កសដំ អបេនត្វា ច អត្តភា កតត្តិ េចឌិតព្វំ, អឃំ សារត្ថឌីបតីបិេធា (សារត្ថ៉ ជី៉ ១៉៤១៣)៉

ចិមតិចិេតាឆតិឃំ (ចិ៉ ចិ៉ ជី៉ ០៉៤១៣) បត ឧច្ឆុរសំ ឧបិគាឃាតិ តិក្កសដ្ឋរសស្សាបិ សត្តាហកាលិកត្តំ ឥេស្សតិ “ឧច្ឆុមព្យាតិឡ្ហត្ត”ត្តិ បិញ្ចដ្ឋឃំ សាមញ្ញេតា ចុត្តត្តា៉ ឃំ បត សុត្តត្ថដ្ឋកធាឃំ “ឧច្ឆុ េច, ឃាចកាលិេកា, ឧច្ឆុរេសា េច, ឃាមកាលិេកា, ផាណិតំ េច, សត្តាហកាលិកំ, តេចា េច, ឃាចជីចិេកា”តិ ចុត្តំ, តំ អព្ឋផលរសាឌិមិស្សតាឃ ឃាមកាលិកត្តំ សន្ធាឃ ចុត្តត្តិ កេហតព្វំ, អចិតឃចចតត្តា តំ អប្បមាណត្តិ៉ េតតេច “បុេរកត្តំ បដិក្កហិេតត អបរិស្សាចិតំ តាឆ្ឆុរេសតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តិរាមិសេមច ចដ្ឋតិ តត្ត បចិដ្ឋឃាចកាលិកស្ស អេឡាហារិកត្តាតិ ឡ្ហគំ ក្យញ្ញ ករត តត្ត ចិជ្ជមាតម្បិ កសដំ បិេកាត សុក្កតាឃ ឃាចជីចិកត្តំ គដតីតិ ចុត្តំ៉ តស្ស ឃាចកាលិកេត្តា ហិ សាមំបិេកាត បុេរកេត្តាបិ អគេឡ្ឡាហរណឹឃំ សិឃាតិ៉ “សចត្ថកបដិក្កហិតត្តា”តិ ឡ្ហគំ ឧច្ឆុរេស ចុណ្ណចិចុណ្ណ ហុត្វា ឋិតកសដំ សន្ធាឃ ចុត្តំ, េតត ច “អបរិស្សាចិេតត អប្បដិក្កហិេតត អតុបសម្បេត្តហិ កតំ សត្តាហំ ចដ្ឋតីតិ ឥេស្សតី”តិ ចុត្តំ៉

ឥសាេរិមាឆ្ឆផាណិតត្តិ អក្កិមិឧច្ឆុំ តាេបត្វា កតំ៉ េកាដ្ឋិេរិតាឆ្ឆផាណិតត្តិ ចុដ្ឋាតុចុដ្ឋកំ ចិត្តិត្វា េកាេដ្ឋត្វា តិម្បីឡេឲត្វា បក្កំ៉ តំ តត្ត ចិជ្ជមាតម្បិ កសដំ បក្កកាេល ឃាចកាលិកត្តំ ចិដហតីតិ អាហ “តំ ឃុត្ត”ត្តិ៉ សីេតាឌេកាត កតត្តិ មធុកបុប្ផាតិ សីេតាឌេកាត មទ្ទិត្វា បរិស្សាេចត្វា បចិត្វា កតំ៉ “អបរិស្សាេចត្វា កត”ត្តិ េកាធិ, តត្ត ការហំ ត ឥស្សតិ៉ តីរំ បក្កិបិត្វា កតំ មធុកផាណិតំ ឃាចកាលិកត្តិ ឲត្ត តីរំ បក្កិបិត្វា បក្កេតាសំ កម្ពុា ចិកាេល ចដ្ឋតីតិ េច? េតេល បក្កិត្តំ តីរំ េតលេមច េហាតិ, អឡ្ឡា បត តីរំ បក្កិបិត្វា កតំ តីរភាចំ កណ្ហាតីតិ ឡ្ហគេមត្ត ការហំ៉ មឌិ ឲចំ ខណ្ឌសក្ខរម្បិ តីរំ បក្កិបិត្វា កេរាត្តិ, តំ កម្ពុា ចដ្ឋតីតិ អាហ “ខណ្ឌសក្ខរំ បតា”តិអាឌិ៉ តត្ត តីរជល្លិកត្តិ តីរេផណំ៉

៥៥៉“មធុកបុប្ផំ បតា”តិអាឌិ ឃាចកាលិកទ្វេបត ឋិតស្សាបិ អចដ្ឋតកំ េមរេមតីខចត្តំ ឥេស្សតុំ អារទ្ធំ៉ អាហារកិច្ចំ កេរាត្តាតិ ឲតាតិ កម្ពុា ឲចំ បរិកុញ្ញិតព្វាតីតិ េធាគតាបរិហារាឃ េគសេជ្ជាឌិស្សំ ឥេស្សេត្តត តប្បសេក្កត សទ្ទាតិបិ ខ្ញឌិស្សកាតិ ឲកេតា ឥេស្សតុំ “សត្តចិឆតឹញ”តិអាឌិ ចុត្តំ សមត្តបិសាឌិកាឃំ (បិរា៉ អដ្ឋ៉ ១៉៤១៣)៉ ចិតឃសក្កហប្បករេណ បត តំ ត ចុត្តំ, “បឆ្ឋាកត្តេតា បដ្ឋាឃ សតិ

បច្ចយេតិ ចុត្តត្តា បដិគ្គហិតសេកឋញ្ញាតិ ទុតិយឌិចរេតា បដ្ឋាយ បុរេកត្តប្បិ រតិ បច្ចយេច បរិក្ខ្យិតញ្ញាតិ, ត អាហារត្ថាយ

សេករញ្ញត្ថាយ បដិគ្គហិតត្តា”តិ ចគត្តិ ទ្វារចាតបិតកចាឧេដ្ឋតិ យហាទ្វារស្ស ចាតបិតាគត្ថា កចាដេចលកោរុ កររេច បក្តិត្តាតិ តាតិ

អត្តសេតា រការចំ បរិច្ចដត្តិតិ “ករេច...សេប... យកេ្កតញ្ញាតី”តិ ចុត្តំ, ឈុលបិលកាឌិបរិហារត្ថំ យកេ្កតញ្ញាតីតិ អេត្ថោ អធិប្បេតីតិ “ញ្ញទាតិ

យឋ្សាអត្តេ្ឋាហរសីយំ ត កចិស្សតិ, ទាហិរបរិភោគត្ថាយ កចិស្សតី”តិ ចិត្តំ ជ្ជប្បារេគតីតិ អេត្ថោ តេសតចាហ “របិញ្ចា តេលញ្ចា ចរញ្ចា

យុទ្ធតិ តេលំ ចា អត្ថញ្ជាតំ ចា”តិអាទិ, ឲចំ បរិភោគេ អគបេក្កតាយ បដិគ្គហណំ ចិឌហតីតិ អធិប្បាយោ ឲចំ អញ្ញេរុបិ កាលិកេរុ

អគត្តោ្ឋាហរិត្យកាយតាយ រុទ្ធចិត្តេត ទាហិរបរិភោគត្ថាយ តិយមេបិ បដិគ្គហណំ ចិឌហតីតិ ញ្ញគប្បិ ចិរុំ ឲតំ បដិគ្គហណចិឌហតត្តិ ឥដ្ឋញ្ញំ

អញ្ញោត កិច្ចតា ចត្តញ្ញាតិ ឲត្ថ រុទ្ធចិត្តេត ឌិត្តត្តា រយប្បិ អាហារបត្ថា បរិក្ខ្យិតំ ចដ្ឋតិយេចំ ទ្វិត្តប្បិ អតាបត្តីតិ យថា អញ្ញស្ស

រត្តកំ ឲកេត បដិគ្គហិតំ រត្តាហាតិក្កេមេបិ តិស្សគ្គិយំ ត សេហាតិ បររត្តកកាចតោ, ឲចមិគប្បិ អចិកត្តត្តា ជ្ជកយរាឆារណប្បិ

ចិតិត្ថទោកាកាចតោ តិស្សគ្គិយំ ត សេហាតីតិ អធិប្បាយោ បរិក្ខ្យិតំ បត ត ចដ្ឋតីតិ កិច្ចតា បដិគ្គហិតត្តា រត្តាហាតិក្កេមេ យស្ស កស្សចិ

កិច្ចសេតា បរិក្ខ្យិតំ ត ចដ្ឋតិ បដិគ្គហិតរបិអាឌិតំ បរិភោគស្ស រត្តាហេតេច បរិច្ឆិន្នត្តា “តាតិ បដិគ្គេហត្វា រត្តាហបរមំ រត្តិធិការកំ

បរិក្ខ្យិតញ្ញាតី”តិ (បារា ៩១១) ហិ ចុត្តំ

“អាចុរេរាញ្ញមំ តេលំ រត្តាហមត្តំ បរិក្ខ្យិតំ ចដ្ឋតី”តិ ញ្ញមិតា សេយត បដិគ្គហិតំ, សេតត អគត្តោ្ឋរត្តាហេតយេច បរស្ស ចិស្សជ្ជិតកាចំ

គស្សតិ កស្ស អាបត្តីតិ “បធមំ តាច ជ្ជកិត្តំ រាឆារណត្តា អតាបត្តិ ចុត្តា, ញ្ញទាតិ បត ឲកេត ញ្ញតស្ស ចិស្សដ្ឋកាចតោ

ជ្ជកយរាឆារណតា តត្តិ ចិកត្តរឌិរំ ហុត្វា ឌិតំ, តរ្មា ឲត្ថ បដិគ្គហិតស្ស រត្តាហាតិក្កេមេ ឲកស្ស អាបត្តិយា កចិតញ្ញា”ត្តិ យញ្ញាយាសេតា

“កិ បដិគ្គហណបច្ចយា បដិក្កាហកស្ស អាបត្តិ, ជ្ជាហុ យស្ស រត្តកំ ឌាតំ, តស្សា”តិ បុច្ឆតិ តិស្សដ្ឋកាចសេតាយេច ច ញ្ញត

“អចិកត្តកាចតោ”តិ ការណំ អចត្វា “សេយត បរិក្កហិតំ, សេតត ចិស្សជ្ជិតត្តា”តិ ចុត្តំ, ញ្ញគញ្ចា ចិស្សដ្ឋាកាចតោ ជ្ជកយរាឆារណតំ បហាយ

ឲកស្ស រត្តកំ សេហាត្តប្បិ សេយត បដិគ្គហិតំ, តតោ អញ្ញស្ស រត្តកំ ឌាតំ, តរ្មា បររត្តកបដិគ្គហសេណ ចិយ បដិក្កាហកស្ស

បដិគ្គហណបច្ចយា តត្ថិ អាបត្តីតិ គស្សតត្ថំ ចុត្តំ, ត បត “សេយត បដិក្កហិតំ, សេតត ចិស្សជ្ជិតត្តា”តិ ចចតសេតា អចិស្សជ្ជិតេ រតិ អចិកត្តេបិ

រត្តាហាតិក្កេមេ អាបត្តីតិ គស្សតត្ថំ អចិស្សជ្ជិតេ អចិកត្តកាចតោតេយច អតាបត្តិយា រិទ្ធត្តា រចេ បត ញ្ញតេរា សេយត បដិគ្គហិតំ,

តសេ្សច អគត្តោ្ឋរត្តាហេ អត្តសេតា កាកប្បិ ចិស្សជ្ជេតិ, រត្តាហាតិក្កេមេ រិយា អាបត្តិ សេយត បដិគ្គហិតំ, តសេ្សច រត្តកកាចយាបត្តត្តា

“ញ្ញតស្ស អប្បដិគ្គហិតត្តា”តិ ញ្ញមិតា តស្ស រត្តកការេចបិ អញ្ញោហិ បដិគ្គហិតរការត្តកេ ចិយ សេតត អប្បដិគ្គហិតកាចតោ អតាបត្តីតិ

ឌីរេបតិ, ញ្ញមំ បត អធិប្បាយំ អដាតិត្វា ញ្ញតោ អញ្ញថា កល្តិបគការាឌីហិ បបញ្ចិតំ, ត តំ រារតោ បច្ចេតត្ថំ, ញ្ញគំ រារត្ថឌីបតីចចតំ

(រារត្ថ ឌី ១.៩១៥)

ចិមតិចិសេតាគតិយំ (ចិ ចិ ឌី ១.៩១៥) បត – រចេ ទ្វិត្តំ...សេប... ត ចដ្ឋតីតិ ឲត្ថ បិរេថា កព្វញ្ញតោ, ឲចំ បគេត្វ បិរេថា ចេឌិតញ្ញោ –

រចេ ទ្វិត្តំ រត្តកំ ឲកេត បដិគ្គហិតំ អចិកត្តំ សេហាតិ, រត្តាហាតិក្កេមេ ទ្វិត្តប្បិ អតាបត្តិ, បរិក្ខ្យិតំ បត ត ចដ្ឋតីតិ អញ្ញថា បត

រដ្ឋប្បយោរកាបិ ត រដ្ឋហំ កច្ឆតិ, “កល្តិបគេបិ ច អយមេច បិរេថា គស្សិតោ”តិ រារត្ថឌីបតិយំ (រារត្ថ ឌី ១.៩១៥) ចុត្តំ “ទ្វិត្តប្បិ

ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. "ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨷᨶ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ ᩍᨴᩴ "ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨷᩁᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᨠᩣᩁᨠᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ" (ᨷᩣᩁᩣ. ᪖᪒᪓) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. "ᨿᩮᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨴᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ "ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩦ"ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨶᩥᩁᨸᩮᨠ᩠ᨡᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩔ ᩋᩅᩥᨣᨲᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩈᨠᩈᨶ᩠ᨲᨠᨲᩣ ᩅᩥᨣᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ. "ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠᩈᨶ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩮᩅ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩏᨽᩮᩣ. ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨶᩥᩁᨸᩮᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨷᨶ ᨴᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩅᩥᨩᩉᨲᩥ, ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᩈᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨴᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ. "ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ [illegible] ᨠᩔᨧᩥ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᨲᩣᨿ ᨨᨯ᩠ᨯᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. "ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩍᨴᨬ᩠ᨧ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩥᨩᩉᨶᩅᩥᨵᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᩉᩥ ᩅᩥᨩᩉᩥᨲᩮ ᨷᩩᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ [illegible] ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮᩣ ᩈᨠᩈᨶ᩠ᨲᨠᨲᩣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ. ᩑᨲᩮᨶ ᨧ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨱᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩈᨲᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩥᨶᩣ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ "ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ, "ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩑᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᩑᨲ᩠ᨳ "ᨷᩩᨶ ᨣᩉᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩋᨷᩮᨠ᩠ᨡ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩣᨾᩈᨲᩥ. ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨾᩪᩃᩥᨠᩣᩉᩥ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩥᩌᨷᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ. ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩔ ᨠᩣᨿᩥᨠᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩣᨿ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ.

᪑᪐᪐. ᩑᩅᩴ ᨧᨲᩩᨠᩣᩃᩥᨠᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᩈᩮᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨷᨶᩣ"ᨲᩥᩌᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᨷ᩠ᨷᩉᩮᩣᨶᨠᩮ ᨣᩮᩉᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᩑᨠᩁᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨮᨷᩥᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᨠ᩠ᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨷᨶ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ. ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨷᩥᨲᩴ ᨷᨶ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᨲᩣᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩑᨠᨾᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩣᩁᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨷᨶᩣ"ᨲᩥᩌᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩁᩈᩣᨶᩥ. ᨴᩦᨥᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᩁᩔᨠᩣᩃᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᩁᩔᨠᩣᩃᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩌᩉ "ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨷᨶ...ᨷᩮ... ᨲᩦᨱᩥᨷᩥ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩦ"ᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩌᨴᩦᩈᩩ ᨲᨴᩉᩩᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᨲᨴᩉᩩᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩣᨴᩦᩈᩪᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᨠᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ. ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ "ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶᩮᩅ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶᩣ"ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩩᩁᩮᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨲᩥ ᨲᨴᩉᩩᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᨶᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨱᩦᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ. "ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᨧᩮᨷᩥ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ, ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈᩴ ᩈᩮᩈᨠᩣᩃᩥᨠᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ "ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶᩣ"ᨲᩥ ᨲᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨧᩁᩥᨿᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ. ᨲᩔ ᨹᩃᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᩅ.

ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ ᨷᨶ "ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨶ [illegible] ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩴ. ᨿᨲ᩠ᨳ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩴ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ?

ᨴᩩᨲᩥᨿᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᩣᩅᩥᩈᩮᩈᨶᨸᨴᩴ ᩏᨽᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᩋᩁᩩᨱᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩮᩣ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨠᨲ᩠ᨲᩣ, “ᨴᩦᨥᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥ ᩁᩔᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᩁᩩᨱᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩏᨸᩁᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᨶ “ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᨸᨶ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨

ᩋᨸᩥᨧ “ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᨶ ᩏᨽᨿᩴ ᨲᨴᩉᩩ ᨿᩣᩅ ᩋᩁᩩᨱᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩮᨶ ᨠᨳᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩃᩮᨡᨠᩮᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨸᩣᨮᩮᩈᩩ “ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᨶᩣ ᨲᨴᩉᩩᨸᨴᩮᨶ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨸᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, “ᨲᨴᩉᩩ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨸᨶ “ᨿᩣᩅ ᩋᩁᩩᨱᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨿᩣᩅ ᨲᨴᩉᩩᩋᩁᩩᨱᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᩉᩣᨴᩥᩋᩁᩩᨱᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨸᩥ “ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᨸᨶ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩁᩔᨠᩣᩃᩥᨠᨴ᩠ᩅᨿᩮᨶ ᨲᩩᩃ᩠ᨿᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᨸᨴᩴ ᨲᨾᩮᩅ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨶ ᨴᩦᨥᨠᩣᩃᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᨸᨴᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨴ᩠ᩅᩦᩉᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ “ᨴ᩠ᩅᩦᩉᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨨᩣᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᩦᩉᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨧᨲᩩᩉᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨧᨲᩩᩁᩣᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩉᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨲᩦᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨨᩣᩉᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨲᨴᩉᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩔᩮᩅ ᩋᨲᩦᨲᨴᩥᩅᩈᩴ ᨸᩁᩥᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᨴᩥᩅᩈᩅᩈᩮᨶ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨶ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩔ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩔ ᩉᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᨴᩥᩅᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᩴ ᩏᨸᨶᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩈᩩᨧᩥ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ “ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᨶ ᩏᨽᨿᩴ ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ ᨸᩣᨮᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨽᨿᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮ “ᨲᨴᩉᩩᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩮᨶᩮᩅ ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩣ “ᨸᩩᩁᩮᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩈᩩᨧᩥ “ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩴ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩈᩩ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᨠᩣᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ, ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨿᩣᨾᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᨲᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᩉ “ᨠᩣᩃᨿᩣᨾ”ᨾᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨠᩣᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ “ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᩅᩣ ᨡᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩣ, ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ

ចិការលេកោដតនិក្ខាបទេធ (បាចិ៓ ១៩៥) អាបត្តិ ហោតិ៓ ឃាយកាលិកំ ឃាយាតិក្កមេ បរិក្ខោត្តស្ស “យោ បត កិក្ខុ សត្តិធិការកំ

ឍាឌតឹឃំ ចា កោដតឹឃំ ចា ឍាឌេឃ្យ ចា ក្ខេឡាឃ្យ ចា, បាចិត្តិយ”ត្តិ ក្ខមិតា សត្តិធិនិក្ខាបទេធ (បាចិ៓ ១៩៩) អាបត្តិ ហោតិ៓

សត្តាហកាលិកំ សត្តាហាតិក្កមេ បរិក្ខោត្តស្ស “ឃាតិ ខោ បត តានិ កិលាតាតំ កិក្ខូតំ បដិសាឃតឹឃាតិ ភេសជ្ជាតិ, សេឃ្យថិជំ, សប្បិ

តចតឹតំ តេលំ មធុ ឋាណិតំ, តានិ បដិក្កហេត្វា សត្តាហបរមំ សត្តិធិការកំ បរិក្ខោិតព្ពានិ, តំ អតិក្កាមយតោ តិស្សក្កិយំ បាចិត្តិយ”ត្តិ

ក្ខមិតា ភេសជ្ជនិក្ខាបទេធ (បារា៓ ៤១១) អាបត្តិ ហោតីតិ៓

ក្ខយាតិ ចត្តារិ កាលិកាតិ ខុគតោ សំសដ្ឋាតិ សម្ភិន្នរសាតិ បុរិមបុរិមកាលិកស្ស កាលចសេត បរិក្ខោិតព្ពាតីតិ ចុត្តំ៓ អសម្ភិន្នរសាតិ ចេ

ហោត្តិ, កធំ បរិក្ខោិតព្ពាតីតិ អាហ “សចេ បតា”តិអាទិ៓ តស្សត្ថោ បុចិទ្ធោឃ្យាច៓

ក្ខតិ ចិតយសង្កហសំចណ្ណតាក្ខេថា ចិតយាលង្កាទេ

ចតុកាលិកចិតិច្ឆយកថាលង្កាទោ តាម

អដ្ឋារសមោ បរិច្ឆេទោ៓

᪑᪘᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨽᩪᨾᩥᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪑᪐᪑᪨ ᩑᩅᩴ ᨧᨲᩩᨠᩣᩃᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩩᨭᩥᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ “ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣ ᨧᨲᩩᨽᩪᨾᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣ, ᨠᨸ᩠ᨸ ᩈᩣᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩ᪨ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩣᩈᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩩᨲ᩠ᨳᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᨠ᩠ᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥᨿᩮᩣ, ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩮᩣ ᨧᨲᩩᨽᩪᨾᩥᨿᩮᩣ, ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩩᨭᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩣ ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩏᩔᩣᩅᨶᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ…ᨸᩮ… ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥᨧ᩠ᨧᩣᩉ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ…ᨸᩮ… ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᨸᩣᩊᩥᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪒᪙᪕) ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᩅᨶᩣ ᩏᩔᩣᩅᨶᩣ, ᩏᩔᩣᩅᨶᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩔᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨽᩪᨾᩥᨿᩣᨲᩥ ᩏᩔᩣᩅᨶᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ᪨ ᨣᩣᩅᩮᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨣᩮᩣᨶᩥᩈᩣᨴᩥᨠᩣ, ᨣᩮᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩪᨸᨸᨴ ᨶᩥ-ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᨴ ᩅᩥᩈᩁᨱᨣᨲ᩠ᨿᩣᩅᩈᩣᨶᩮᩈᩪᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩ᪨ ᨣᩉᨸᨲᩦᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᨣᩉᨸᨲᩥ, ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨸᨴᩃᩮᩣᨸᨲᨲᩥᨿᩣᨲᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣᨿᩴ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩥᨾᩣᩈᩴ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩩᨭᩥᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ᪨ ᨲᩴ ᨸᨶ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ᪨ ᨸᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨲᨳᩣᩅᨧᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩈᩮᩈᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ “ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩩᨭᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨶᩴ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᩏᩔᩣᩅᨶᨶ᩠ᨲᩥᨠᨠᩩᨭᩥᨠᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ᪨ ᨧᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ᪨ ᨿᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᨲᩮᩣ ᩍᨭ᩠ᨮᨠᨲᩮᩣ ᩈᩥᩃᨲᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨸᩥᨱ᩠ᨯᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ᪨ ᨸᨮᨾᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᨮᨾᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨸᨮᨾᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥᨣᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ “ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨶᩥᨡᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨳᨾ᩠ᨽᩣ ᨠᨳᩴ ᨲᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨳᨾ᩠ᨽᩣ ᨸᨶ…ᨸᩮ… ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩈᨦ᩠ᨥᩈᨶ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᩣᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨶ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩑᩅ ᨠᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ᪨

᪑᪐᪒᪨ ᨾᩩᨡᩈᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᨴᩪᨾᩥᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩅᩮᩈᨾᨣ᩠ᨣᨾᩮᩅ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨

ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪒᪨᪒᪙᪕) ᨸᨶ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – ᨲᩴ ᨸᨶ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣᨸᩦᨲᩥ ᨸᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨲᨳᩣᩅᨧᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩪᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩣᩈᩩ ᩈᩮᩈᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ᪨ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩈᩉ ᩈᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨶᩴ᪨ ᨧᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ᪨ ᨿᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᨲᩮᩣ ᩍᨭ᩠ᨮᨠᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧᨿᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᨳᨾ᩠ᨽᩣ ᨸᨶ ᩏᨸᩁᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨸᨮᨾᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᨿᨴᩥ ᨧᨿᨲᩮᩣ, ᨽᩪᨾᩥᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨠᩃᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᨱᨠᩩᨭᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᨶᩥᩅᩣᩈᨣᩮᩉᩣᨶᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᨣᩮᩣᨶᩥᩈᩣᨴᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣᩮᩣᨶᩥᩈᩣᨴᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᨿᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨸᩥ ᩋᩣᩁᩣᨾᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᨽᩣᩅᩮᨶ “ᨣᩮᩣᨶᩥᩈᩣᨴᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩏᨸᨯ᩠ᨰᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩐᨶᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩋᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨸᨠ᩠ᨡᨾᩮᩅ

គណ្ឋីតិ វទន្តិ។ វុត្តាតិ ឧបឌ្ឍាទិបរិក្ខិត្តោ។ កប្បិយកុដិ លទ្ធុំ វដ្ដតីតិ គោនិសាទិកាយ អការេត្វា សេសកប្បិយកុដីសុ តីសុ យា កាចិ កប្បិយកុដិ កាតព្វាតិ អត្ថោ។

តេសំ គេហានីតិ ឯត្ថ កិញ្ចិ វាសត្ថាយ កតម្បិ យាវ ន និដ្ឋាតិ, តាវ តេសំ សន្តកំយេវ ហោតីតិ ទដ្ឋព្វំ។ វិហារំ ឋបេត្វាតិ ឧបសម្បន្នានំ វាសត្ថាយ កតំ គេហំ ឋបេត្វាតិ អត្ថោ។ គេហន្តិ និវាសគេហំ។ តទញ្ញំ បន ឧបោសថាគារាទិ សព្វំ អនិវាសគេហំ វត្ថុកប្បិយកុដិវិមុត្តា បដ្ឋាយ កប្បិយកុដិំ សង្ឃសន្តកម្បិ ហិ វុត្តាទីសុ គេហេ សុទ្ធ បរិក្ខិត្តារាមដ្ឋេបិ អព្ភោកាសេ វិយ អន្តោវុត្ថាទិទោសោ នត្ថិ។ យេន កេនចិ ឆន្នេ បរិច្ឆន្នេ ច សហសេយ្យប្បហោនកេ គេហស្ស, សង្ឃស្ស វា និវាសគេហេ អន្តោវុត្ថាទិទោសោ, ន អញ្ញត្ថ។ តេនាហ "យំ បន"តិអាទិ។ តត្ថ "សង្ឃិកំ វា បុគ្គលិកំ វា"តិ ឥទំ គិហីនម្បិ គិហិគេហានំ សាធារណតោ វុត្តំ គេហំ បន សង្ឃិកំ បុគ្គលិកញ្ច គេហានំ, តានំ សង្ឃិកំ បុគ្គលិកញ្ច គេហំ គិហិសន្តកញ្ចាតេ ឋិតន្តិ វេទិតព្វំ។

មុខសន្និធីតិ អន្តោសន្និហិតទោសោ ហិ មុខប្បវេសននិមិត្តំ អាបត្តិំ ករោតិ, នាញ្ញថា, តស្មា "មុខសន្និធី"តិ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.២៩៤) វុត្តោតិ។

តត្ថ តត្ថ ខណ្ឌា ហោន្តីតិ ឧបឌ្ឍតោ អធិកំ ខណ្ឌា ហោន្តិ។ សព្វាបិ ឆទនេ វិនដ្ឋេ តិណបណ្ណាទិវស្សបរិត្តាណកេ ឆទនេ វិនដ្ឋេ គោបានសីនំ បន ឧបរិ វល្លីហិ ពទ្ធទណ្ឌកេសុបិ ឋិតេសុ ជហិតវត្ថុកា ហោន្តិ។ យទិ បន គោបានសិយោ បក្ខបាសមណ្ឌលម្បិ ឯកស្មិំ បស្សេ តិណ្ណំ គោបានសីនំ ឧបរិ ឋិតតិណបណ្ណាទិឆទនំ វដ្ដតិ។

១០២ "អនុបសម្បន្នស្ស ទត្វា តស្ស"តិអាទិនា អកប្បិយកុដិយំ វុត្ថម្បិ អនុបសម្បន្នស្ស ទិន្នេ កប្បិយំ ហោតិ, សាបេក្ខទានេបិ វដ្ដតិ, បដិគ្គហណំ វិយ ន ហោតីតិ វទន្តិ។ អន្តោបក្កសាមំបក្កេសុ បន "ន, ភិក្ខវេ, អន្តោវុត្ថំ អន្តោបក្កំ សាមំបក្កំ បរិភុញ្ជិតព្វំ, យោ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អន្តោ ចេ, ភិក្ខវេ, វុត្ថំ អន្តោបក្កំ សាមំបក្កំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ តិណ្ណំ ទុក្កដានំ។ អន្តោ ចេ, ភិក្ខវេ, វុត្ថំ អន្តោបក្កំ អញ្ញេហិ បក្កំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្កដានំ។ អន្តោ ចេ, ភិក្ខវេ, វុត្ថំ ពហិបក្កំ សាមំបក្កំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្កដានំ។ ពហិ ចេ, ភិក្ខវេ, វុត្ថំ អន្តោបក្កំ សាមំបក្កំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្កដានំ។ អន្តោ ចេ, ភិក្ខវេ, វុត្ថំ ពហិបក្កំ អញ្ញេហិ បក្កំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ពហិ ចេ, ភិក្ខវេ, វុត្ថំ អន្តោបក្កំ អញ្ញេហិ បក្កំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ពហិ ចេ, ភិក្ខវេ, វុត្ថំ ពហិបក្កំ សាមំបក្កំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ពហិ ចេ, ភិក្ខវេ, វុត្ថំ ពហិបក្កំ អញ្ញេហិ បក្កំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អនាបត្តី"តិ (មហាវ. ២៧៤) វចនតោ ឯកំ តិកាបត្តិកំ, តីណិ ទ្វាបត្តិកានិ, តីណិ ឯកាបត្តិកានិ, ឯកំ អនាបត្តិកន្តិ អដ្ឋ ហោន្តិ។ តត្ថ អន្តោវុត្ថន្តិ អកប្បិយកុដិយំ វុត្ថំ។ អន្តោបក្កម្បិ ឯសេវ នយោ។ សាមំបក្កន្តិ ឯត្ថ យំ កិញ្ចិ អាមិសំ ភិក្ខុស្ស បចិតុំ ន វដ្ដតិ។ តត្ថ យំ វត្តព្វំ, តំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តមេវ។

ឥតិ វិនយសង្គហសំវណ្ណនាភូតេ វិនយាលង្ការេ

កប្យិឃក្សយិចិតិឆ្លឃកឆាលក្កាទោ ភាយ

ឲក្សភចឹងពិយោ បទិឆ្លេភោ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០. បដិក្កហណចិតិច្ឆយកថា

១០៣. ឲចំ កប្បិយភូមិចិតិច្ឆយំ កថេត្វា ឡទានិ បដិក្កហណចិតិច្ឆយំ កថេតុំ “ពាទតិយាទិបដិក្កាទេហា”តិអាទិមាហ. តត្ថ ពាទិយទេតិ ពាទតិយំ, ធទេបត្វា បញ្ចា ទេភាឌតានិ សត្តាស្ស អទេ្ឋាហរិតព្ពទេស្សតំ អធិចចតំ. អាទិសទេ្ទត ទេភាឌតិយំ សង្គហ្យាតិ. បដិក្កហណំ សម្បជិច្ឆតំ បដិក្កាទេហា, ពាទតិយាទីតំ បដិក្កាទេហា ពាទតិយាទិបដិក្កាទេហា. ទេតតាហ “អទេ្ឋាហរិតព្ពស្ស យស្ស កស្សចិ ពាទតិយស្ស ចា ទេភាឌតិយស្ស ចា បដិក្កហណ”ន្តិ. បញ្ចាសុ អទេ្កាសុ វុច្ចារណាយត្តត្តិ វុក្លិបតយត្តំ, ព្ទាយិតា បដិក្កហិតព្ពការស្ស បយាណំ ធទេស្សតិ. ទេតទេតច តាទិទេសត បុរិទេសត អត្តក្លិបតិយចត្តុស្មិ បដិក្កហណំ ត រុហតីតិ ឌីទេបតិ. “ហត្ថបិទេសា”តិ ព្ទាយិតា អាសត្តកាចំ. ទេតទេតច ច ក្ខុទេទ ធត្វា អភិហទេត្តស្ស បដិក្កហណំ ត រុហតីតិ ឌីទេបតិ. អភិហារទោតិ បរិណាមិតការេចា, ទេតត ច តព្រុដ្ឋកាឌីសុ ត រុហតីតិ ឌីទេបតិ. “ទេធទេចា ចា”តិអាទិតា ទាយកទេតា បទេយាកត្តយំ ធទេស្សតិ. “តទេ្ញា”តិអាទិតា បដិក្កាហកទេតា បទេយាកទ្វយំ ធទេស្សតិ.

ព្ទាទានិ ទេតសុ បញ្ចាសុ អទេ្កាសុ ហត្ថបិសស្ស ទុរាឌាតតាយ តំ ធទេស្សតុំមាហ “តត្ថិ”ញ្ចាទិ. តត្ថ អឌ្ឍទេតយ្យហទេត្វា ហត្ថបិទេសា តាមាតិ ទេយាឌតា. “តស្ស ឋូរិយទេត្តតា”តិ ព្ទាយិតា អាកាទេស វុឌ្ឍំ ធត្វា បទេទត វុក្លិត្តំ កណ្ហាស្សាបិ អាសត្តដ្កាតបិទេតលទេតា បដ្ឋាយ ហត្ថបិទេសា បរិច្ឆិត្តិតទេព្ពា, ត សីសទេតា បដ្ឋាយាតិ ធទេស្សតិ. តត្ថ “ឋូរិយទេត្តតា”តិ ព្ទាយស្ស ទេហដ្ឋិយទេត្តតាតិ អទេ្ថា កទេហតទេព្ពា.

ឲត្ថ ច បចារណាសិក្ខាបទដ្ឋកថាយំ (បរិធិ. អដ្ឋ. ១០ប៉-១០៥) “សទេធ បត កិក្លុ តិសិទេត្តា ទេហាតិ, អាសត្តស្ស បន្ឋិយត្តទេតា បដ្ឋាយា”តិអាទិតា បដិក្កាហកាតំ អាសត្តដ្ឋស្ស បរិយត្តទេតា បដ្ឋាយ បរិទេច្ឆធស្ស ធស្សិតត្តា ព្ទាធាបិ អាកាទេស ធិតស្ស បដិក្កាហកស្ស អាសត្តដ្កាតបិទេតលស្ស បរិយត្តក្កាតទេតា បហ្លិមបរិយត្តស្ស ទេហដ្ឋិយតលទេតា បដ្ឋាយ, ទាយកស្ស បត ឋូរិយត្តក្កាតទេតា បិទេក្កាលស្ស ទេហដ្ឋិយបរិយត្តទេតា បដ្ឋាយ ហត្ថបិទេសា បរិច្ឆិត្តិតទេព្ពាតិ ធដ្ឋព្ពំ. ព្ទាយិតាច តទេយត ក្ខុយិំ តិបជ្ជិត្វា វុស្សីសទេក តិសិត្តស្ស ហត្ថទេតា បដិក្កហណត្តស្សាបិ អាសត្តសីសដ្កស្ស បរិយត្តក្កាតទេតា កិចត្តទេតា បដ្ឋាទេយច ហត្ថបិទេសា មិតិតទេព្ពា, ត បិទេតលទេតា បដ្ឋាយ. ឲចំ តិបជ្ជិត្វា ធាទេតបិ យថាត្តរូបំ ទេចឌិតព្ពំ. “យំ អាសត្តតទំ អដ្ក”ន្តិ (បរិធិ. អដ្ឋ. ១០ប៉-១០៥) ហិ វុត្តំ. អកាល្លទេកាតិ កិលិទេតា សហត្វា បរិក្ខ្ណិតុំ អសទេក្កាទេត្តា ម្យុទេពត បដិក្កហ្យាតិ. ចិមតិចិទេភាទតិយំ (ចិ. ចិ. ឌី. បរិចិត្តិយ ១.១០៥) បត “អកាល្លទេកាតិ កិលិទេតា កទេហតុំ ចា”តិ ឲត្តកទេមច វុត្តំ, ឲទេតត អកាល្លទេកាតិ កិលិទេតា ចា អឆ ចា កទេហតុំ អកាល្លទេកា អសមទេត្ថាតិ អទេ្ថា ធស្សិទេតា. ទេតតាហ “សទេធបិ តត្តកទេហិយំ ឌីយមាតំ តាសាបុទេដត អកាល្លទេកា ចា ម្យុទេពត បដិក្កហ្យាតី”តិ.

១០៥. ឲកទេធទេសតាបីតិ អក្កុលិយា ផុដ្ឋមទេត្តត.

តទេ្ញា បដិក្កហ្យាតិ, សព្ពំ បដិក្កហិតទេមចាតិ ទេចហ្យុទេកាឌិយំ ពាត្ថិត្វា ធបិតត្តា. សទេធ ក្ខុយិំ ធិតទេមច ឈដំ ទាយទេកាត ហត្ថបិទេស ធត្វា “ឈដំ ធស្សាមី”តិ ឌិត្តំ ទេចហ្យុទេកាឌិយា កហណទេសត បដិក្កហ្យាតិ, វុកយទេកាឌិពាទ្ធំ សព្ពម្បិ បដិក្កហិតទេមច ទេហាតិ. កិក្ខុស្ស ហទេត្ថ

អបិច្ចេត្វា បកតិយា បីឡ្ហមយាតំ វណ្ណេនំ សន្ធាយ “កណ្ហា”តិ វុត្តត្តា “អភិហារោ ន បញ្ញាយតី”តិ វុត្តំ, តត្ថាបិ សេ ធិតស្ស បន កិញ្ចស្ស អត្ថាយ បីឡ្ហមយាតំ វណ្ណេតោ បណ្ណត្តិ វនំ កណ្ហំ ចេតិ. ខោលិកាយ សមំ បណ្ណត្តិ វណ្ណេនំ មន្ទោអាចរិត្វា មិស្សន្ធិតមបិ កណ្ហំ ចេតិ. បដិក្កូលសញ្ញាយាតិ “មន្តាភិតា បដិក្កូលេហស្សាមី”តិ ឧប្បាទិតសញ្ញាយ, ព្ពមិតា “បដិក្កុល្យាមី”តិ ចាចាយ ចត្តត្តាកិច្ចំ នត្ថិតិ ភេទស្សតិ.

យត្ថកត្ថចិ អដ្ឋកថាសុ, បនេទេវសុ ចា. អសំហារិយេ មលតេតិ ខាយបន្តិមេត អសំហារិយេ. “តិត្តិលិកាទិបណ្ណេសុតិ ចចតេតា សាលាសុ បដិក្កូលំ វុហតីតិ ភេដ្ឋា”ត្តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ៣.១៩៥) វុត្តំ. បេរាណដីកាយម្បិ តទេច វុត្តំ, តទេតំ មិចារេតព្ពំ. អដ្ឋកថាយញ្ហិ“ក្វមិយំ អត្ថេតសុ សុចុមេសុ តិត្តិលិកាទិបណ្ណេសុ បដិក្កូលំ ន វុហតី”តិ វុត្តំ. តំ តិត្តិលិកាទិបណ្ណាតំ សុចុមត្តា តត្ថ ធបិតអាមិសស្ស អសហ្វហតេតា ក្វមិយំ ធបិតសទិសត្តា “ន វុហតី”តិ វុត្តំ, តិត្តិលិកាទិសាលាសុ ធបិតេបិ ឧចេមេច សិយា, តស្មា “សាលាសុ បដិក្កូលំ វុហតី”តិ ចចតំ អយុត្តំ មិយ ទិស្សតិ. អដ្ឋកថាយំ “ន វុហតី”តិ កិរិយាបទស្ស “កស្មា”តិ ហេតុបរិយេសនេ សតិ ន អញ្ញំ បរិយេសិតព្ពំ, “សុចុមេសុ”តិ វុត្តំ មិនេសនបទំយេច ហេតុមន្តមិនេសនំ ភចតិ, តស្មា តិត្តិលិកបណ្ណាទីសុ បដិក្កូលំ ន វុហតិ, កស្មា? តេសំ សុចុមត្តា. អញ្ញេសុ បន បត្តមិតិបណ្ណាទីសុ វុហតិ, កស្មា? តេសំ ថូលអាទិកត្តាតិ ហេតុផលសម្ពន្ធោ ព្ពធិតព្ពោតិ ទិស្សតិ, តស្មា “តទេតំ មិចារេតព្ពំ”ត្តិ វុត្តំ. តថា ហិ វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “ន ហិ តាតិ សន្ធាទេតុំ សមត្ថានីតិ មហន្តេសុ បន បត្តមិតិបណ្ណាទីសុ វុហតី”តិ.

១០៩. បុញ្ឆិត្វាតិ បុញ្ឆិតេបិ វេឌនច្ចណ្ណាសណ្ណាយ សតិ បដិក្កូលត្ថាយ វុត្តំ, ភាសតិ. តំ បតាតិ បតិតទេជំ អបដិក្កូលេហត្វា ឧបរិ កហិតបិណ្ឌបាតំ. អតាបត្តីតិ ខុទ្ទបទិណ្ណាទីទោសោ នត្ថិ. បុន្តោរភាកស្ស អត្ថបចេមេន “អត្ថបមយត្ថស្ស ភត្វា...បេ... ចេតី”តិ វុត្តំ. យស្មា បន តំ “អញ្ញស្ស ភស្សាមី”តិ មិត្តប្បាទេមត្តេន បមសត្តំ ន ហោតិ, តស្មា តស្ស អភត្វាបិ បដិក្កូលេហត្វា បរិក្ខត្តំ ចេតិ. “អត្ថបមយត្ថស្ស ភស្សាមី”តិអាទិបិ មិនយធុរេន បរិហារាយ វុត្តំ, តថា អកត្វា កហិតេបិ បដិក្កូលេហត្វា បរិក្ខត្តោតា អតាបត្តិយេច. កិញ្ចស្ស ភេតីតិ អញ្ញស្ស កិញ្ចស្ស ភេតិ. កញ្ចិកត្តិ លិទ្ទសាទិ យំ កិញ្ចិ ទ្រចំ សន្ធាយ វុត្តំ. ហត្ថេតា មេមាចេត្វា បុន កណ្ហាតិ, ឧក្កហិតកំ ហោតីតិ អាហ “ហត្ថេតា អមោចេត្វេតច”តិ. អាលុឡចេត្វាតត្តិ អាលោឡចេត្វាតំ, អមេមេច ចា បាឋោ. អាហរិត្វា ក្វមិយំ ធបិតត្តា អភិហារោ នត្ថីតិ អាហ “បត្តោ បដិក្កូលេហតព្ពោ”តិ.

១០៣. បមេមតានំ ឧច្ចណ្ណេតា ខេចា បត្តោ បតត្តីតិ ឯត្ថ “យថា បមេមតានំ បតិតទេចេ ភោសោ នត្ថិ, តថា អាកិរិត្វា អបនេត្តាតំ បន្ធា បតិតទេចេបិ អភិហដត្តា នេចត្ថិ ភោសោ”តិ ចទន្តិ. ចទុពេតាតិ លុទ្ធកាវេតេន “អភិហដត្តាតិ ទីយមានក្ខលំ សន្ធាយ វុត្តំ. ភត្វា អបនយនកាលេ បន ឈាទិកា ចា ពិន្ទុ ចា បតត្តិ, បុន បដិក្កូលេហតព្ពំ អភិហារស្ស មិកតត្តា”តិ ចទន្តិ, តំ យថា ន បតតិ, តថា អបនេស្សាមីតិ បដិហរត្តេ យុជ្ជតិ, បកតិសញ្ញាយ អបនេត្តេ អភិហារោ ន លិជ្ជតិ, ស្សបតិតំ. បដិក្កហិតមេច ហិ តំ ហោតិ. មុខចង្គិយាបិ កហេតុំ ចេតីតិ អភិហរិយមានស្ស បត្តស្ស មុខចង្គិយា ឧបរិកហេក ហត្ថំ បសារេត្វា ផុសិតុំ ចេតិ. បិធេត បេលេត្វាតិ បិធេត “បដិក្កូលេហស្សាមី”តិ សញ្ញាយ អក្កមិត្វា. ភោទីតិ អនយកិរិចាធិភោ. ចចតមេត្តមេចាតិ បដិតន្ធិ បដិតន្ធបដិតន្ធុត្តិ សន្ធមេត្តមេច ភាតំ,

កាយបដិពទ្ធមេវ ហោតិ, តស្មា ឯតំ វចនំ ន គហេតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ។ ឯស នយោតិ "បដិពទ្ធបដិពទ្ធម្បិ កាយបដិពទ្ធមេវា"តិ អយំ នយោ។ តថា ច តត្ថ កាយបដិពទ្ធេ តប្បដិពទ្ធេ ច ថុល្លច្ចយមេវ វុត្តំ។

តេន អាហរាបេតុន្តិ យស្ស ភិក្ខុនោ សន្តិកំ គតំ, តំ "ភណ្ឌំ តំ អានេហី"តិ អាណាបេត្វា តេន អាហរាបិតំ ភណ្ឌស្ស វទតីតិ អត្ថោ។ តស្មាតិ យស្មា មូលដ្ឋស្សេវ បរិភោគោ អនុញ្ញាតោ, តស្មា។ តំ ទិវសំ ឋបេត្វា គហេត្វា ទុតិយទិវសេ បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជន្តស្ស ឧគ្គហិតកបដិគ្គហិតំ ហោតីតិ អាហ "អនាមសិត្វា"តិ។ អប្បដិគ្គហិតត្តា "សន្និធិបច្ចយា អនាបត្តី"តិ វុត្តំ។ អប្បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជន្តស្ស អទិន្នមុខទ្វារាបត្តិ ហោតីតិ អាហ "បដិគ្គហេត្វា បន បរិភុញ្ជិតព្ព"ន្តិ។ "ន តតោ បរន្តិ តទហេវ សាមំ អប្បដិគ្គហិតំ សន្ធាយ វុត្តំ, តទហេវ បដិគ្គហិតំ បន បុនទិវសាទីសុ អប្បដិគ្គហេត្វាបិ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី"តិ វទន្តិ។

១០ប័៍លិយន្តីតិ ឥមំ គណ្ឋិំ, ឯតំ ទ្វិន្នំ ហិ ថុល្លច្ចយអប្បដិគ្គហណាបត្តីនំ ន ហោន្តីតិ អធិប្បាយោ។ សត្តកេនាតិ បដិគ្គហិតសត្តកេន នវសមុដ្ឋិតន្តិ ឯតេនេវ ឋច្ឆអាទីសុ អភិនវលគ្គតា អព្ភោហារិកំ ន ហោតីតិ ទស្សេតិ។ ឯវេវ នយោតិ សន្និធិទោសាទិំ សន្ធាយ វទតិ។ តេនាហ "ន ហី"តិអាទិ។ កស្មា បនេត្ថ ឧគ្គហិតបច្ចយា, សន្និធិបច្ចយា វា ទោសោ ន សិយាតិ អាហ "ន ហិ តំ បរិភោគត្ថាយ បរិហរន្តី"តិ។ ឋបិតា ច ពាហិរបរិភោគត្ថំ សាមំ គហេត្វា វា អនុបសម្បន្នេន ទិន្នំ វា បរិហរិតុំ វដ្ដតីតិ ទីបេតិ, តស្មា បត្តសម្មក្ខនាទិអត្ថំ សាមំ គហេត្វា បរិហរិតតេលាទិំ សចេ បរិភុញ្ជិតុកាមោ ហោតិ, បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជន្តស្ស អនាបត្តិ។ អព្ភន្តរបរិភោគត្ថំ បន សាមំ គហិតំ បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជន្តស្ស ឧគ្គហិតបដិគ្គហណំ ហោតិ, អប្បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជន្តស្ស អទិន្នមុខទ្វារាបត្តិ ហោតិ។ អព្ភន្តរបរិភោគត្ថមេវ អនុបសម្បន្នេន ទិន្នំ គហេត្វា បរិហរន្តស្ស និក្ខិលេលាកប្បោ វិយ សន្និធិបច្ចយា អាបត្តិ ហោតិ។ គណ្ឋិ បន "វាយមន្តិយស្ស បុរិសស្ស ឋច្ចារលាយត្ថំ ហោតីតិអាទិនា វុត្តបច្ចត្ថរណត្តិយា បដិគ្គហណស្ស ទុហណតោ ពាហិរបរិភោគត្ថម្បិ សចេ អនុបសម្បន្នេហិ ទិន្នំ គណ្ហាតិ, បដិគ្គហិតមេវា"តិ វទន្តិ។ ឯវំ សតិ ភណ្ឌ ពាហិរបរិភោគត្ថំ អនុបសម្បន្នេន ទិន្នំ គហេត្វា បរិហរន្តស្ស សន្និធិបច្ចយា អាបត្តិ វត្តព្ពា សិយា។ "ន ហិ តំ បរិភោគត្ថាយ បរិហរន្តី"តិ ច ន វត្តព្ពំ, តស្មា ពាហិរបរិភោគត្ថំ គហិតំ បដិគ្គហិតំ នាម ន ហោតីតិ វេទិតព្ពំ។

យទិ ឯវំ បញ្ចសុ បដិគ្គហណេសុ "បរិភោគត្ថាយា"តិ វិសេសនំ វត្តព្ពន្តិ? ន វត្តព្ពំ។ បដិគ្គហណញ្ហិ បរិភោគត្ថមេវ ហោតីតិ "បរិភោគត្ថាយា"តិ វិសុំ អវត្វា "ទេន្តោ កិញ្ចិ កាយេន វា កាយបដិពទ្ធេន វា បដិគ្គណ្ហាតី"តិ ឯត្តកមេវ វុត្តំ។ អបរេ បន "សតិបិ បដិគ្គហណេ 'ន ហិ តំ បរិភោគត្ថាយ បរិហរន្តី'តិ ភណ្ឌ អបរិភោគត្ថាយ បរិហរណេ អនាបត្តិ វុត្តា"តិ វទន្តិ។ តេន ច បដិគ្គហណេសុ បញ្ចសុ សមិទ្ធេសុ អញ្ញោហរិតុកាមតាយ គហិតមេវ បដិគ្គហិតំ នាម ហោតិ អញ្ញោហរិតព្ពេសុយេវ បដិគ្គហណស្ស អនុញ្ញាតត្តាតិ ទស្សេតិ។ តថា ពាហិរបរិភោគត្ថាយ គហេត្វា ឋបិតតេលាទិ អញ្ញោហរិតុកាមតាយ សតិ បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតីតិ ទស្សេតិ។ ឧទុក្ខលមុសលាទីនិ ឃំសីយន្តីតិ ឯត្ថ ឧទុក្ខលមុសលានំ ឃំសនេន បិសិតកោដ្ដិតភេសជ្ជេសុ សចេ អាគន្តុកវណ្ណោ បញ្ញាយតិ, ន វដ្ដតិ។ ឯត្ថ ឋានំ ហោតីតិ ទុក្ខសាលាទីហិ កញ្ចព្ពត្វា បតន្តិកានំ សន្ធាយ វុត្តំ។

១០៩។ បត្តោ វាស្ស បដិគ្គហេតព្ពោតិ ឯត្ថាបិ បត្តគតំ ផុសិត្វា ទេន្តស្ស ហត្ថេ លគ្គេន អាមិសេន ទោសាភាវត្ថំ បត្តបដិគ្គហណន្តិ អព្ភន្តរបរិភោគត្ថមេវ បត្តបដិគ្គហណំ វេទិតព្ពំ។ យំ សាមណេរស្ស បត្តេ បតតិ...បេ... បដិគ្គហណំ ន វិជហតីតិ ឯត្ថ បុនប្បុនំ គណ្ហន្តស្ស អត្តនោ បត្តេ បក្ខិត្តមេវ អត្តនោ សន្តកន្តិ សន្និដ្ឋានករណតោ ហត្ថគតំ បដិគ្គហណំ ន វិជហតិ។ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ទិន្នំ បន គណ្ហន្តស្ស គហណសមយេយេវ អត្តនោ សន្តកន្តិ សន្និដ្ឋានស្ស កតត្តា ហត្ថគតំ បដិគ្គហណំ វិជហតិ។ កេសញ្ចិ អត្ថាយ ភត្តំ បក្ខិបតីតិ ឯត្ថ អនុបសម្បន្នស្ស អត្ថាយ បក្ខិបន្តេបិ អាគន្ត្វា គណ្ហិស្សតីតិ សយមេវ បក្ខិបិត្វា ឋបនតោ បដិគ្គហណំ ន វិជហតិ។ អនុបសម្បន្នស្ស ហត្ថេ បក្ខិត្តំ បន អនុបសម្បន្នេនេវ ឋបិតំ នាម ហោតីតិ បដិគ្គហណំ វិជហតិ បរិច្ចត្តភាវតោ។ តេន វុត្តំ “សាមណេរ...បេ... បរិច្ចត្តត្តា”តិ។ កេសញ្ចីតិអាទីសុ អនុបសម្បន្នានំ អត្ថាយ កត្ថចិ ឋបិយមានម្បិ ហត្ថតោ មុត្តមត្តេ ឯវ បដិគ្គហណំ ន វិជហតិ, អថ ខោ ភាជនេ បតិតមេវ បដិគ្គហណំ វិជហតិ។ ភាជនត្ថា ភិក្ខុនា បុនទិវសត្ថាយ អបេក្ខិតមេវាតិ តគ្គតម្បិ អាមិសំ ទុទ្ធោតបត្តគតំ វិយ បដិគ្គហណំ វិជហតីតិ សន្ធាយ “សាមណេរស្ស ហត្ថេ បក្ខិបិតព្ព”ន្តិ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឦទិសេសុ ហិ យុត្តិ ន គវេសិតព្ពា, វុត្តនយេនេវ បដិបជ្ជិតព្ពំ។

១១០។ បត្តគតា យាគូតិ ឋបិតា បត្តមុខវដ្ដិយា ផុដ្ឋេបិ បុនេ យាគុ បដិគ្គហិតា, ឧគ្គហិតា វា ន ហោតិ ភិក្ខុនោ អនិច្ឆាយ ផុដ្ឋត្តាតិ ឆេស្សតិ។ អារោបេតីតិ ហត្ថំ ផុសាបេតិ។ បដិគ្គហណូបគំ ភារំ នាម ថាមមជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស ឧក្ខេបារហំ។ កិញ្ចាបិ អវិស្សជ្ជេត្វាវ អញ្ញេន ហត្ថេន បិធហន្តស្ស ទោសោ នត្ថិ, តថាបិ ន បិធហិតព្ពន្តិ អដ្ឋកថាបមាណេនេវ គហេតព្ពំ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ បាចិត្តិយ ២។ ១៩៥) បន “នបិធហិតព្ពន្តិ ហត្ថេន មុត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ, ហត្ថគតំ បន ឋិតេន ហត្ថេន បិធហតោ, ហត្ថេន មុត្តម្បិ វា អផុសិត្វា ឧបរិ បិធានំ បិធេន្តស្ស ន ទោសោ”តិ វុត្តំ។

១១១។ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ឋាយត្ថាយ ឧបរិ ឆាទិយមានា មហាសាលា យេន កេនចិ ឆិជ្ជេយ្យ, តត្ថ លគ្គរជំ មុខេ បតេយ្យ វាតិ កប្បិយំ ការាបេត្វា បដិគ្គណ្ហាតិ។

យដ្ឋិកចារណន្តិ ឯត្ថ “សចេបិ សាលាយ លគ្គរជំ បត្តេ បតតិ, សុលេន បរិភុញ្ជិតុំ សក្កាតិ សាលាយ បដិគ្គហិតត្តា អព្ភន្តរបរិភោគត្ថមេវិធ បដិគ្គហណន្តិ មូលបដិគ្គហណមេវ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ អបរេ បន “យដ្ឋិកចារណន្តិ វទនមត្តំ គហេត្វា ពាហិរបរិភោគត្ថំ គហិត”ន្តិ វទន្តិ។ កុណ្ឌេកតិ មហាយជេ។ តស្មិម្បីតិ វាជិយេបិ។ អនុបសម្បន្នំ គាហាបេត្វាតិ តមេវ អញ្ញាហរណីយំ ភណ្ឌំ អនុបសម្បន្នេន គាហាបេត្វា។

ថេរស្ស បត្តំ ទុតិយត្ថេរស្សាតិ “ថេរស្ស បត្តំ មយ្ហំ ទេថា”តិ តេន អត្តនោ បរិច្ចជាបេត្វា ទុតិយត្ថេរស្ស ទេតិ។ តុយ្ហំ យាគុំ មយ្ហំ ទេហីតិ ឯត្ថ ឯវំ វត្វា សាមណេរស្ស បត្តំ គហេត្វា អត្តនោបិ បត្តំ តស្ស ទេតិ។ ឯត្ថ បនាតិ “បណ្ឌិតោ សាមណេរោ”តិអាទិបត្តបរិវត្តនកថាយំ។ ការណំ ឧបបរិក្ខិតព្ពន្តិ យថា មាតុអាទីនំ តេលាទីនិ ហរន្តោ តថារូបេ កិច្ចេ អនុបសម្បន្នេន អបរិវត្តេត្វាវ បរិភុញ្ជិតុំ លភតិ, ឯវមិធ បត្តបរិវត្តនំ អកត្វា បរិភុញ្ជិតុំ កស្មា ន លភតីតិ ការណំ វីមំសិតព្ពន្តិ អត្ថោ។ ឯត្ថ បន “សាមណេរេហិ គហិតតណ្ឌុលេសុ បរិក្ខីណេសុ អវស្សំ អម្ហាកំ សាមណេរា សង្គហំ ករោន្តីតិ ចិត្តុប្បត្តិ សម្ភវតិ, តស្មា តំ បរិវត្តេត្វាវ

បរិច្ចជិតព្វំ មាតាបិតូនំ អត្ថាយ បន លាភត្ថាយ វា គហណេ បរិភោគាសា នត្ថិ, តស្មា តំ វដ្ដតី”តិ ការណំ វទន្តិ។ តេនេវ អាចរិយពុទ្ធទត្តត្ថេរេនាបិ វុត្តំ –

“មាតាបិតូនមត្ថាយ, តេលម្បិ ហរតោបិ ច;

សាមិ លាភាទិអត្ថាយ, ថូមស្ស ន វិសេសតោ។

“តស្មា ហិស្ស វិសេសស្ស, វិសេត្តតញ្ញំ វា ការណំ;

តស្ស សាលយភាវំ វា, វិសេសំ តក្កយាមហ”ន្តិ។

ពុគ្គលេ មេវេត្ថ យុត្តតរំ អវស្សំ តទាទិវិតក្កុប្បត្តិយា សម្ភវតោ។ ន ហិ សក្កា ឯត្ថ វិតក្កំ សោធេតុន្តិ។ មាតាទីនំ អត្ថាយ ហរណេ បន នាវស្សំ តទាទិវិតក្កុប្បត្តីតិ សក្កា វិតក្កំ សោធេតុំ។ យត្ថ ហិ វិតក្កំ សោធេតុំ សក្កា, តត្ថ នេវត្ថិ ទោសោ។ តេនេវ វក្ខតិ “សចេ បន សក្កោតិ វិតក្កំ សោធេតុំ, តតោ បដ្ឋាយ ភាជិតុម្បិ វដ្ដតី”តិ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. បាចិត្តិយ ២.២៩៥) បន “ឯត្ថ បនាតិ បត្តបរិចត្តេ ការណន្តិ ឯត្ថ យថា សាមណេរា ទូតោ អមច្ចំ ទេន្តីតិ វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ, ន តថា អញ្ញាតកាតិ ការណំ វទន្តិ, តញ្ច យុត្តំ។ យស្ស បន ញាតកេសុ វិតក្កោ នត្ថិ, តេន អបរិចត្តេនាបិ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។

១១២. ចាលេតុន្តិ ចាលេត្វា បិសាលសក្ខរាទិអបនយនំ ការំ រូបំ អារោបេតព្វន្តិ អធិប្បាយោ។ រូបំ សង្ខាយ វុត្តំ។ រូបេន បដ្ឋមាតស្ស អាលុញ្ចនេ រូបំ អបរាធតល្លិ ហេដ្ឋា បតិដ្ឋិតា បត្តីតិ អាហ “សាមំបិទ្ធោ ច ហោតី”តិ។

១១៣. អារាមេ បត្តា ធម្មេតាតិ អប្បដិគ្គហិតាយេវ បត្តា ឥត បដិគ្គហណត្ថាយ ធម្មេតា។ ចាលេតីតិ ទិសា ការណំ ចាលេតិ, សតិបិ ការណេ ភិក្ខុំ បរិភោគារហំ ចាលេតុំ ន វដ្ដតិ។ តិច្ឆាបិ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អមនុស្សិកាពាធេ អាមកមំសំ អាមកលោហិត”ន្តិ (មហាវ. ២៦៤) វាចាយ អាពាធេ អត្តនោ អត្ថាយ អាមកមំសបដិគ្គហណំ អនុញ្ញាតំ, “អាមកមំសបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតី”តិ (ទី. និ. ១.១០, ១៩៤) ច សាមញ្ញតោ បដិក្ខិត្តំ, តថាបិ អត្តនោ, អញ្ញស្ស វា ភិក្ខុនោ អត្ថាយ អគ្គហិតត្តា “សីហវិឃាសាទិ…បេ… វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ សក្កោតិ វិតក្កំ សោធេតុន្តិ “មយ្ហម្បិ ទេតី”តិ វិតក្កស្ស អនុប្បន្នកាលេ សល្លក្ខេតុំ សក្កោតិ, “សាមណេរស្ស ទស្សាមី”តិ សុទ្ធចិត្តេន មយា គហិតន្តិ វា សល្លក្ខេតុំ សក្កោតិ។ សចេ បន មូលេបិ បដិគ្គហិតំ ហោតីតិ ឯត្ថ “គហេត្វា គតេ មយ្ហម្បិ ទទេយ្យន្តិ សញ្ញាយ សចេ បដិគ្គហិតំ ហោតី”តិ វទន្តិ។

១១៤. កោដ្ឋេ វា ករោតីតិ “ភិក្ខុ សាមណេរោ ច អត្តនោ អត្តនោ អភិរុចិតំ កោដ្ឋាសំ គណ្ហន្តូ”តិ សង្កេតំ សមកេ កោដ្ឋេ វា ករោតិ។

ᨣᩉᩥᨲᩣᨧᩮᩁᩔᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨿᩮᩃᩮᩁᩉᩥ ᨣᩉᩥᨲᩮᨠᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᨲᩣ ᩋᨧᩮᩁᩔᩴ ᨣᩉᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ “ᨿᩅᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩥᨲᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨻ᩠ᨻᨵ ᨣᩉᩥᨲᩣᨧᩮᩁᩔᩴ ᨶᩣᨿ ᩮᨲᨶ ᨣᩉᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩩᨶ ᨮᨸᩥᨲᩴ

ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩮᨲᩮᨶᩅ “ᨿᩣᨧᨠᩣᩃᩮᨠᨶ ᨿᩣᨧᨴᩦᨯᩥᨠᩴᩈᩮᨠ᩠ᨠ ᩮᨴᩣᩮᩈᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨧ ᨷᨶ ᨷᩩᩁᩥᨿᨴᩥᨧᩮᩈ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩮᩉᩣᨲᩥ, ᩈᩣᨿᩥᩮᩈᨶ ᨿᩩᩮᨻᨶ ᨲᩔᩣ ᨧᨭᩥᨿᩣ ᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩥᨧᩥᨲᩴ ᨶ ᨧᨭᨲᩥ ᩈᨿᩩᩮᨭ᩠ᨮᩣᨴᩮᨠᨶᩣᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩉᩥᨲᩈᨿᩩᩮᨭ᩠ᨮᩣᨴᩮᨠᨶ

ᩉᩥᨿᨠᩁᨠᩣ ᨶᩣᨿ ᨠᨴᩣᨴᩥ ᨧᩮᩈ᩠ᨿᩣᨴᩮᨠᨶ ᩈᩉ ᨷᨲᨶᨠᩣ ᨷᩥᩈᩣᩃᩮᩃᩣ ᨧᩥᨿ ᨪᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨮᨴᨠᨧᩥᩮᩈᩣ, ᩮᨲᩈᩩ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩉᩃᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩮᨲᨶᩣᩉ “ᨮᨴᨠᨣᨲᩥᨠᩣ ᩁᨧᩣ”ᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨲᨠᨯ᩠ᨰᩥ ᨮᨴᨠᩴ ᨷᩈᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᩈᩩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᩮᨭ᩠ᨮᩣᩉᩣᩁᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩉᩥᨲᩣᨷᨲ᩠ᨳᩥᩉᩥ ᩋᩮᨭ᩠ᨮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩴ, ᨧᩥᨠᩣᩃᩮᨠᩣᨭᨶᩣᨷᨲ᩠ᨳᩥᩉᩥᨷᩥ ᩋᩮᨭ᩠ᨮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩔᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᩮᨠ᩠ᨡ ᨿᩩᩮᨻ ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᩅ ᨶ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩣᨧᨠ᩠ᨡᩥ ᨴᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨻᩣᩉᩃᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᨲ᩠ᩅᨿᩩᩮᨻᩈᩩ ᩋᩃᨠ᩠ᨡᨱᨿᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᨲᨭ᩠ᨮᩴ

ᨧᩣᩈᨿᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩥ ᩮᩁᨠᩣᩃᩥᨴᩣᨠᩣᨧᩥ ᨴᩮᩔᨲᩥ ᨷᩥᨲᩥᨿᩴ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᩮᨿᨧ ᩋᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨧ ᨷᨶ ᨷᩦᨲᩣᨧᩮᩈᨠᩴ ᨲᩮᨲ᩠ᩅᨧ ᩋᩣᨠᩥᩁᩥᩔᩣᨿᩦᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨲᩥ, ᨷᩩᨶ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩉᩃᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᨠᩥᩁᨲᩥ, ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᨲᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨸᩁᩈᩔ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᨶᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨠ᩠ᨡᨿᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧᩥᨿᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩮᨲ᩠ᩅᩣ

᪑᪑᪓ᨿᩉᩣᨠ᩠ᨡᨲᩮᩈ᩠ᩅᨲᩥ ᨷᩥᩃᩣᩈᩁᩦᩁᩈᨲ᩠ᨳᩥᩈ᩠ᨿᩥᨲᩮᩈᩩ ᨷᨨᨧᩦᩋᩣᨴᩥᨿᩉᩣᨠ᩠ᨡᨲᩮᩈᩩ ᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨧᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᩮᩁᩈᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩈᨲ᩠ᨳᩥᩈ᩠ᨿᩥᨲᩴ ᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨧᨭᨲᩥ, ᩋᨠᨷ᩠ᨸᩥᨿᨿᩴᩈᩣᨠ᩠ᨡᩃᩥᨿᨲᩣᨿ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨴ᩠ᨵᨿᩣᨴᩥ ᨶ ᨴᩮᨶᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨷᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮᨲᩣ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲᨲᩥ “ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᨷᨨᨧᩥ ᨻᩉᩥᨲᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩪᩃᨷᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨧᩥᩈᩮᨠᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩥᨠᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩉᩥᨲᨿᩥ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨧᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ

ᨻ᩠ᨻᨲᩥ ᨧᩥᨶᨿᩈᨦ᩠ᨣᩉᩈᩴᨧᨱ᩠ᨱᨶᩣᨠ᩠ᨡᨲᩮ ᨧᩥᨶᨿᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮ

ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩉᩃᨧᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨿ

ᨧᩦᩈᨲᩥᨾᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪘. ᨷᩅᩣᩁᨱᩣᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪁᪁᪉. ᩑᩅᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ “ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨷᩅᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ, ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨷᩅᩣᩁᩦᨿᨲᩮ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣ, ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᨶᨲ᩠ᨲᩩᩮᨲ᩠ᩅᩣ. ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨷᩅᩣᩁᨱᩣ. ᩋᨳ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨷᩅᩣᩁᨱᩣ. ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᩋᨽᩥᩉᨭᩮ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ.

᪁᪂᪀. ᨿᩴ ᩋᩈ᩠ᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ. ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨷᩣᨿᩣᩈᩣᨴᩦᩈᩪᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨡᩦᩁᨷᩣᨿᩣᩈᩣᨴᩥᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨷᩣᨿᩣᩈᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨲᨠ᩠ᨠᩣᨴᩥᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨥᨶᨿᩣᨣᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ. ᨡᩦᩁᨷᩣᨿᩣᩈᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨡᩦᩁᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩣᨣᩩ ᩈᨦ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᨲᩥ. ᨷᩅᩣᩁᨱᩴ ᨩᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᨲᩥᩁᩥᨲ᩠ᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩴ ᩈᩣᨵᩮᨲᩥ. ᨠᨲᩮᩣᨷᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᩋᨶᨲᩥᩁᩥᨲ᩠ᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨠᨲᩈᨴᩥᩈᩮᩣᩅ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨷᩅᩣᩁᨱᩴ ᨶ ᨩᨶᩮᨲᩦ”ᨲᩥ.

“ᨿᩣᨣᩩ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨷᩅᩣᩁᨱᨩᨶᨠᨿᩣᨣᩩᨿᩣᨷᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣ ‘ᨿᩣᨣᩩᩴ ᨷᩥᩅᨳᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᩅᩣᩁᨱᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩦᩈᩩᨷᩥ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩴ ᨷᩁᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ “ᨽᨲ᩠ᨲᨾᩥᩔᨠᩴ ᨿᩣᨣᩩᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ – ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨿᩣᨣᩩᨠᩮ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩮ ᩏᨴᨠᨠᨬ᩠ᨩᩥᨠᨡᩦᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨿᩣᨣᩩᩴ ᨷᩥᩅᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. “ᨽᨲ᩠ᨲᨾᩥᩔᨠᩴ ᨿᩣᨣᩩᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨡᩦᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨿᩣᨣᩩᩴ ᨷᩥᩅᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨷᩅᩣᩁᨱᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨲᩥ ᨷᩁᨲᩮᩣ “ᨿᩮᨶᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨱᩮᨶᨷᩥ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩁᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨧ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩦᨲᩥ. ᩈᨾᩮᨶ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨿᩥᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩔ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᩈᨾᨱ᩠ᨯᩔ ᨶᩉᩣᩁᩩᨲᩮᩣ ᨧᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩣᩁᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩮᩔᨲᩥ ᨲᩣᩉᩦᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᩣᩉᩥ.

ᩈᩣᩃᩥᩅᩦᩉᩥᨿᩅᩮᩉᩥ ᨠᨲᩈᨲ᩠ᨲᩪᨲᩥ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᨵᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨷᨶ ᨽᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩮᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨿᩮᩅ. ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨠᨦ᩠ᨣᩩᩅᩁᨠ...ᨷᩮ... ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩈᨦ᩠ᨣᩉᨿᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ. ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨾᩮᩣᨴᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨿᩮᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩮᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨣᩩᩊᩮᩣ. ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ. ᩅᩥ. ᨭᩦ. ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪒.᪒᪓᪘-᪒᪓᪙) ᨷᨶ “ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨾᩮᩣᨴᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨲᩮᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩮᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨷᨶ ᨷᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩪᩅᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩔ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨾᩩᨡᩮ ᩈᩣᩈᨷᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ...ᨷᩮ... ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. “ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨾᩴᩈᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᨧᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩴ ᩃᩣᨽᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨷᩣᨷᩩᨱᨶ᩠ᨲᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ

បដិក្ខិបិតព្ពស្សេវ បដិក្ខិត្តតា, អលជ្ជិសន្តកំ បដិក្ខិបន្តោបិ ន បវារេតិ។ អវត្ថុតាយាតិ អនតិរិត្តាបត្តិសាធិកាយ បវារណាយ អវត្ថុភាវតោ។ ឯតេន បដិក្ខិបិតព្ពស្សេវ បដិក្ខិត្តភាវំ ទីបេតិ។ យញ្ហិ បដិក្ខិបិតព្ពំ ហោតិ, តស្ស បដិក្ខេបេបិ អាបត្តិយា អង្គំ ន ហោតីតិ តំ បវារណាយ អវត្ថូតិ វុច្ចតិ។

១១៤. អាសន្នតរំ អង្គន្តិ ហត្ថបាសតោ ពហិ ឋត្វា ឱនមិត្វា ទេន្តស្ស យំ អាសន្នតរំ ហោតិ, តស្ស ឱរិមន្តេន បរិច្ឆិន្ទិតព្ពំ។

ឧបនាមេតីតិ ឥមិនា កាយាភិហារំ ទស្សេតិ។ អបនាមេត្វាតិ អភិមុខំ ហរិត្វា។ ឥទំ ភត្តំ គណ្ហាតិ វទតីតិ កិញ្ចិ អបនាមេត្វា វទតិ។ កេវលំ វាចាភិហារស្ស អនធិប្បេតត្តា គណ្ហាតិ គហេតុំ អារទ្ធំ។ ហត្ថបាសតោ ពហិ ឋិតស្ស សតិបិ ទាតុកាមតាភិហារេ បដិក្ខិបន្តស្ស ទូរភាវេនេវ បវារណាយ អភាវតោ ថេរស្សបិ ទូរភាវមត្តំ គហេត្វា បវារណាយ អភាវំ ទស្សេន្តោ "ថេរស្ស ទូរភាវតោ"តិអាទិមាហ, ន បន ថេរស្ស អភិហារសម្ភវតោ។ សចេបិ គហេត្វា គតោ ហត្ថបាសេ ឋិតោ ហោតិ, កិញ្ចិ បន អវត្វា អាធារដ្ឋានេ ឋិតត្តា អភិហារោ នាម ន ហោតីតិ "ទូតស្ស ច អនភិហរណតោ"តិ វុត្តំ។ "គហេត្វា អាគតេន 'ភត្តំ គណ្ហថា'តិ វុត្តេ អភិហារោ នាម ហោតីតិ 'សចេ បន គហេត្វា អាគតោ ភិក្ខុ...បេ... បវារណា ហោតី'តិ វុត្ត"ន្តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ។ កេចិ បន "បត្តំ កិញ្ចិបិ ឧបនាមេត្វា 'ឥទំ ភត្តំ គណ្ហថា'តិ វុត្តន្តិ គហេតព្ព"ន្តិ វទន្តិ, តំ យុត្តំ វិយ ទិស្សតិ វាចាភិហារស្ស ឥធ អនធិប្បេតត្តា។

បរិវេសនាយាតិ ភត្តគ្គេ អភិហដោវ ហោតីតិ បរិវេសនកាលេ អភិហដោ ហោតិ។ តទា ទាតុកាមតាយ គណ្ហន្តិ បដិក្ខិបន្តស្ស បវារណា ហោតីតិ ឯត្ថ អគ្គហិតម្បិ បដិក្ខិបតោ បវារណា ហោតីតិ ចេ។ កស្មា? ទាតុកាមតាយ អភិហដត្តា, "តស្មា សា អភិហដោវ ហោតី"តិ ហិ វុត្តំ។ តេនេវ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ "ទាតុកាមាភិហារេ សតិ កេវលំ 'គណ្ហាមី'តិ គហណមេវ អភិហារោ ន ហោតិ, 'គណ្ហាមី'តិ គណ្ហន្តេបិ អគណ្ហន្តេបិ ទាតុកាមតាភិហារោវ អភិហារោ ហោតិ, តស្មា គហណសមយេ វា អគ្គហណសមយេ វា តំ បដិក្ខិបតោ បវារណា ហោតី"តិ វុត្តំ។ ឧទាតិ តស្ស អសតិ ទាតុកាមតាភិហារេ គហណសមយេបិ បដិក្ខិបតោ បវារណា ន ហោតីតិ ទស្សេតុំ "សចេ បនា"តិអាទិ វុត្តំ។ កដច្ឆុនា អនុក្ខិត្តម្បិ បូរេត្វា ឯវ អភិហដត្តា បវារណា ហោតីតិ "អភិហដោវ ហោតី"តិ វុត្តំ។ ឧទ្ធដមត្តេតិ ភាជនតោ វិយោជិតមត្តេ។ ទ្វិន្នំ សមភារេបីតិ បរិវេសកស្ស ច អញ្ញស្ស ច ភត្តបច្ឆិការគ្គហណេ សមភារេបីតិ អត្ថោ។

១១៥. រសំ គណ្ហាតិ ឯត្ថ កេវលំ មំសរសស្ស អបវារណាជនកស្ស នាមេន វុត្តត្តា បដិក្ខិបតោ បវារណា ន ហោតិ។ មច្ឆរសន្តិអាទីសុ មច្ឆោ ច រសញ្ចាតិ អត្ថសម្ភវតោ, វត្ថុនោបិ តាទិសត្តា បវារណា ហោតិ។ "ឥទំ គណ្ហថា"តិបិ អវត្វា តុណ្ហីភូតេន អភិហដំ បដិក្ខិបតោបិ ហោតិ ឯវ។

ករម្ពកោតិ មិស្សកាធិវចនមេតំ។ យញ្ហិ ពហូហិ មិស្សេត្វា ករោន្តិ, សោ "ករម្ពកោ"តិ វុច្ចតិ, សោ សចេបិ មំសេន មិស្សេត្វា កតោ ហោតិ, "ករម្ពកំ គណ្ហថា"តិ អបវារណារហស្ស នាមេន វុត្តត្តា បដិក្ខិបតោ បវារណា ន ហោតិ។ "មំសករម្ពកំ គណ្ហថា"តិ វុត្តេ បន "មំសមិស្សកំ គណ្ហថា"តិ វុត្តំ ហោតិ, តស្មា បវារណាវ ហោតិ។

១៦០ “ក្ខិំ នឹស្សក្កត”ន្តិ យញ្ញាយានោតិ ឧត្តំ “ចត្តុនោ កបឹ្យត្តា អកបឹ្យយញ្ញាយ បដិគ្គហេតាបិ អធិត្តកត្តា ទ្ពាយស្ស និក្ខាបទស្ស បចារណា ហោតី”តិ ចទន្តិ។ “ហេដ្ឋា អឃាក្យេក តិយត្តនេ វ្កកកញ្ញ៉ិកលឹទាឌីហិ សង្គិ យដ្ឋិតំ កត្តូមេច សន្ធាយ ‘ឃាក្យំ កល្យោនា’តិ ទុត្តត្តា បចារណា ហោតិ, ‘កត្តូមិស្សកំ ឃាក្យំ អាហរិត្វា’តិ ឧត្តំ បត ចិសុំ ឃាក្យឃា ចិន្ជយាតត្តា បចារណា ត ហោតី”តិ ចទន្តិ។ អឃមេត្ត អធិប្បាយោតិ “ឃេតាបុឆ្ឆិតោ”តិអាឌីតា ទុត្តមេចត្តំ សន្ធាយ ចទតិ។ ការណំ បនេត្ត ទុដ្ឋសន្តិ ឧត្តំ ឧរេក តាច ចទន្តិ “ឃស្មា ឃាក្យមិស្សកំ តាយ កត្តូមេច ត ហោតិ, លឹទាឌិកឃ្យិ ហោតិយេច, តស្មា កទ្ធមេក ចិឃ បចារណាឃ ត កចិតញ្ញ៉, ឧចញ្ញា សតិ ‘ឃាក្យ ពាហុតរា ចា ហោតិ សមសមា ចា , ត បចារេតិ, ឃាក្យ យត្ថា, កត្តំ ពាហុតរំ, បចារេតី’តិ ឧត្តំ ការណំ ទុដ្ឋស”ន្តិ។ កេចិ បត ចទន្តិ “ឃាក្យមិស្សកំ តាយ កត្តំ, តស្មា តំ បដិគ្គហេតា បចារណាឃ ឧច កចិតញ្ញ៉, ឧចញ្ញា សតិ ‘ឮឆ បចារណា ហោតិ, ត ហោតី’តិ ឧត្តំ ការណំ ទុដ្ឋស”ន្តិ។

ឃថា ចេត្ត ការណំ ទុដ្ឋសំ, ឧចំ បរេតា “មិស្សកំ កល្យោនា”តិ ឧត្តាបិ ការណំ ទុដ្ឋសមេចាតិ ចេឌិតញ្ញ៉។ ត ហិ បចារណាប្បហោតកស្ស អប្បពាហុភាវេចា បចារណាឃ ភាចាភាចតិមិត្តំ, កិញ្ចរហិ បចារណាជតកស្ស តាយ កហណមេចេត្ត បយាណំ, តស្មា “ឮកញ្ញា កទ្ធមេកត ត សយានេតញ្ញ”ន្តិអាឌីតា ឃយ្យិ ការណំ ទុត្តំ, តយ្យិ បុព្ពេ ទុត្តេត សំសន្ទិយមានំ ត សមេតិ។ ឃឌី ហិ មិស្សកន្តិ កត្តូមិស្សកោយេច រុឡ្ហំ សិយា, ឧចំ សតិ ឃថា “កត្តូមិស្សកំ កល្យោនា”តិ ទុត្តេ កត្តំ ពាហុតរំ ចា សមំ ចា អប្បតរំ ចា ហោតិ, បចារេតិយេច, ឧចំ “មិស្សកំ កល្យោនា”តិ ទុត្តេបិ អប្បតរេបិ កត្តេ បចារណាឃ កចិតញ្ញ៉ “មិស្សក”ន្តិ កត្តូមិស្សកោយេច រុឡ្ហត្តា។ តថា ហិ “មិស្សកន្តិ កត្តូមិស្សកោយេច រុឡ្ហចោហារត្តា ឮតំ បត កត្តូមិស្សកមេចាតិ ទុត្ត”ន្តិ តីសុបិ កណ្ឋិបទេសុ ទុត្តំ។ អថ មិស្សកន្តិ កត្តូមិស្សកោ រុឡ្ហំ ត ហោតិ, មិស្សកកត្តំ បត សន្ធាយ “មិស្សកំ កល្យោនា”តិ ទុត្តន្តិ។ ឧចយ្យិ ឃថា អឃាក្យេក តិយត្តនេ លឹទាឌីហិ សម្ពន្ធិតំ កត្តូមេច សន្ធាយ “ឃាក្យំ កល្យោនា”តិ ទុត្តេ បចារណា ហោតិ, ឧចមិធាបិ មិស្សកកត្តូមេច សន្ធាយ “មិស្សកំ កល្យោនា”តិ ទុត្តេ កត្តំ អប្បំ ចា ហោតុ, ពាហុ ចា, បចារណា ឧច សិយា, តស្មា មិស្សកន្តិ កត្តូមិស្សកោ រុឡ្ហំ ចា ហោតុ, មិស្សកំ សន្ធាយ ភាសិតំ ចា, វ្កឃថាបិ បុព្ពេតាបរំ ត សមេតីតិ កិមេត្ត ការណាធិគ្គាយ។ ក្រាឌីសេសុ បត ធាតេសុ អដ្ឋកថាបយាណោតេច កត្តព្ពន្តិ អឃំ អម្ហាកំ ខន្តិ។

ចិមតិចិនោទតិយំ (ចិ។ ចិ។ ដី។ បរិចិត្តិយ ១។១៦ប័-១៦៨) បត “វ្កិស្សកតន្តិ យញ្ញាយានោតិ ឧត្តំ ចត្តុនោ កបឹ្យត្តា ‘បចារិតោច ហោតី’តិ ទុត្តំ។ តេញ្ញា វ្កិស្សកតមេច ហោតិ, បដិគ្គហេបិ តត្តំ។ អឃមេត្តាធិប្បាយោតិ ‘ឃេតាបុឆ្ឆិតោ’តិអាឌីតា ទុត្តមេចត្តំ សន្ធាយ ចទតិ។ ការណំ បនេត្ត ទុដ្ឋសន្តិ កត្តស្ស ពាហុតរភាចេ បចារណាឃ សម្ភចការណំ ទុដ្ឋសំ, អញ្ញថា កទ្ធមេកបិ យត្ថាឌីពាហុភាចេ បចារណា កចេយ្យាតិ អធិប្បាយោ។ ឃថា ចេត្ត ការណំ ទុដ្ឋសំ, ឧចំ បរេតា ‘មិស្សកំ កល្យោនា’តិ ឧត្តាបិ ការណំ ទុដ្ឋសមេចាតិ ទដ្ឋញ្ញ។ ឃញ្ញា ‘ឮតំ បត កត្តូមិស្សកមេចា’តិអាឌី ការណំ ទុត្តំ, តយ្យិ ‘អប្បតរំ ត បចារេតី’តិ ចចនេត ត សមេតី”តិ ឧត្តកមេច ទុត្តំ។

“ចិសុំ កត្វា ទេតីតិ កត្តស្ស វ្កបរិ ឋិតំ រសាឌី ចិសុំ កហេត្វា ទេតី”តិ តីសុបិ កណ្ឋិបទេសុ ទុត្តំ។ កេហិចិ បត “ឃថា កត្តសិត្តំ ត បតតិ, តថា កាឡ្ហំ ហត្ថេត បីឡុឧត្វា បរិស្សាចេត្វា ទេតី”តិ ទុត្តំ។ តត្តាបិ ការណំ ត ឌិស្សតិ។ ឃថា ហិ កត្តូមិស្សកំ ឃាក្យំ អាហរិត្វា “ឃាក្យំ

គហ្វា”តិ ចត្វា ឃាគុយិស្សកំ កត្វយ្បិ ខេត្តេ បជិក្ខិបតោ បចារណា ត ហោតិ, ឧចយិធាបិ ពាហុសិទេវសាជីសុ កតេត្តសុ “សិទំ គហ្វា”តិអាជីតិ ចត្វា ជិត្តានិ សិទាជីតិ ចា ខេត្ត សិទាជិយិស្សកំ កត្វា ចា, ភ្ញកឃចាបិ បចារណាយ ត កចិតព្វំ, តស្មា “ចិឃំ ពត្វា ខេតី”តិ ខេតភាពាខេត ខេត្តិ សត្ថាយ ចុត្តំ, ត បត កត្វាយិស្សកំ ពត្វា ឌិឃមាតំ បជិក្ខិបតោ បចារណា ហោតីតិ ឌស្សតត្ថត្តិ កេហតព្វំ៉ ឃឌិ បត កត្វាយិស្សកំ ពត្វា ឌិឃមាខេត បចារណា ហោតីតិ អធិប្បាយេឃត អដ្ឋកថាយំ “ចិឃំ ពត្វា ខេតី”តិ ចុត្តំ, ឲចំ សតិ អដ្ឋកថាខេឃខេចត្ត បយាណត្តិ កេហតព្វំ, ត បត ការណត្តំ កេចសិតព្វំ៉ ចិយតិចិខេភាឌតិឃំ (ចិ៉ ចិ៉ ជី៉ បាចិត្តិយ ២៉២២ប័-២២៥) បត “ចិឃំ ពត្វា ខេតីតិ ‘ខសំ គហ្វា’តិអាជីតា ចាចាយ ចិឃំ ពត្វា ខេតីតិ អខេត្វា កេហតខេត្តា, ត បត កាខេឃត ខសាជឹ ចិខេឃាខេឌត្វាតិ តឆា អចិខេឃាជិខេតាបិ បជិក្ខិបតោ បចារណាយ អសម្ភចខេតា អបចារណាបខេហាតកស្ស ភាខេយត ចុត្តត្តា កត្វាយិស្សកឃាគុំ អាហរិត្វា ‘ឃាគុំ គហ្វា’តិ ចុត្តដ្ឋាតាជីសុ ចិឃ, អញ្ញថា ឲត្ត ឃឆា បុព្វាបខំ ត ចិរុជ្ឈតិ, តឆា អធិប្បាយេឃា កេហតខេត្តា”តិ ចុត្តំ៉

ភាចា ចា ខេសត្ត ចាតិអាជិយិគ្រាចាជិអភិរហតាជិក្ខេណ កិច្ចិ ឌត្វាបិ អភិរហតាជិកាតព្វខេត្តបិ កឃតតប្បខេតាយ ឌាតំ ភាយ ត ហោតិ, ឌតសម្ពុទ្ធេត បត អខេភាកាសាជិកាខេចត ឌាតុំ ត ចដ្ដតិ៉ អចារលត្វាតិ ចុត្តដ្ឋាតខេតា អញ្ញាម្បិ ឞឌប្បខេឌស ចា ភ្ញុឌ្ឍំ ចា អខេបខេល្លត្វា, តស្មិំ ឲច បត ឌាខេត បវិចខេត្តុំ លកតិ៉ ខេតភាហ “ខេឃត បខេស្សតា”តិអាជិ៉ សខេច ភ្ញុក្កជិកំ តិសិខេត្វា បាខេឌ អប្បុច្ចិត្វាបិ ក្សយិឃំ តិសីឌតិ, ព្ពរិឃាបធំ ចិខេកាខេបខេត្វា ភាយ ហោតីតិ ភ្ញុក្កជិកាសតំ អចិខេកាខេបត្វា សុខេណត តិសីជិតុំ “តស្ស បត ខេហដ្ឋា...ខេប... តិសីឌតកំ ឌាតព្វា”ត្តិ ចុត្តំ៉ “អាសតំ អចារលត្វាតិ ឞិខេឌ ចុខេដ្ឋាកាសខេតា អាតិសឌមំសំ អខេមាខេចត្វា អតុដ្ឋហិត្វាតិ ចុត្តំ ហោតិ៉ អជិក្ខាឌាខេត ចិឃ ឌាភាចាចតំ ត កេហតព្វា”ត្តិ តីសុបិ គណ្ឋិបខេឌសុ ចុត្តំ៉

១១៨៉អកប្បិយកតត្តិ ឲត្ត អកប្បិយកតខេស្សច អតតិរិត្តកាចខេតា កប្បិយំ អការាបត្វា តស្មិំ បខេត្ត បក្ខិត្តំ មូលផលាជិខេឃច អតិរិត្តំ ត ហោតិ, អកប្បិយខេភាជតំ ចា កុលក្ខសតាជិតា ភ្ញប្បត្តំ៉ ខេសសំ បត បត្តបរិឃាបត្តំ អតិរិត្តខេយច ហោតិ, បរិភុញ្ជិតុំ ចដ្ដតិ, តំ បត មូលផលាជិំ បរិភុញ្ជិតុកាខេយត តខេតា តីហរិត្វា កប្បិយំ ការាបត្វា អញ្ញាម្បិ ភាឌខេត ឌខេបត្វា អតិរិត្តំ ការាបត្វា បរិភុញ្ជិតព្វំ៉

១១៩៉ខេសា បុត ការុំ ត លកតីតិ តស្មិំខេឃច ភាឌខេត ករិឃមាតំ បឌមំ កខេតត សទ្ធិំ កតំ ហោតីតិ បុត ខេសាខេឃច ការុំ ត លកតិ, អខេញ្ញា លកតិ៉ អញ្ញាម្បិ បត ភាឌខេត ខេតត ចា អខេញ្ញាត ចា ការុំ ចដ្ដតិ៉ ខេតភាហ “ខេឃត អកតំ, ខេតត កាតព្វំ, ឃេឆ្នា អកតំ, តំ កាតព្វា”ត្តិ៉ ខេតភាបីតិ ឲត្ត បិ-សខេទ្ធា ត ខេកចលំ អខេញ្ញាខេតចាតិ ព្ពយបត្វំ ឌីខេបតិ៉ ឲចំ កតត្តិ អញ្ញាម្បិ ភាឌខេត កតំ៉

ខេបខេសត្វាតិ អតុបសម្បត្តស្ស ហខេត្ថ ខេបខេសត្វា៉ ព្ពយស្ស ចិតឃកម្ពុកាចខេតា “អតុបសម្បត្តស្ស ហខេត្ថ ឌិតំ ត កាតព្វា”ត្តិ ចុត្តំ៉

សខេច បត អាមិសសំសដ្ឋាតីតិ ឲត្ត សខេច មុខគខេតភាបិ អតតិរិខេត្តត អាមិខេសត សំសដ្ឋាតិ ហោត្តិ, បាចិត្តិឃខេមចាតិ ខេចជិតព្វំ, តស្មា បចារិខេតត ខេភាជតំ អតិរិត្តំ ការាបត្វា ភុញ្ជខេត្តតបិ ឃឆា អកខេតត មិស្សំ ត ហោតិ, ឲចំ មុខញ្ញា ហត្ថញ្ញា សុទ្ធំ ពត្វា ភុញ្ជិតព្វំ៉ កិញ្ចាបិ អបចារិតស្ស បុខេរកត្តំ ឃាមកាលិកាជីតិ អាហារត្ថាយ បរិភុញ្ជខេតាបិ អតាបត្តិ, បចារិតស្ស បត បចារណមូលកំ ឌុក្កដំ ហោតិខេឃចាតិ

“ឃាយកាលិកំ…បេ… អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដ ស្សា”តិ បាឡិពុត្តំ (បរិ៍ ១៣០) ទុត្តំ៍

ព្ដតិ ចិតឃឃក្កហង់ចល្លតាក្វេព ចិតឃាលក្កាេរ

បជិេក្លបបចារណាចិតិឆ្ឆឃកឆាលក្កាេរា តាយ

ឲកចឹឃតិេយា បរិេឆ្ឆេតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១៎ បញ្ញដ្ឋាចិតិក្ខយកថា

១១១៎ ឧច៎ បដិក្ខេបបចារណាចិតិក្ខយំ កេឆត្វា ញ្ញកាតិ បញ្ញដ្ឋាចិតិក្ខយំ កេឆត្វំ “បញ្ញដ្ឋាតិ ឧត្ត បតា”ត្យាឌិយាហ៎ ពត្ត បឆយំ ចឌិតញ្ញាតិ បញ្ញដ្ឋា, ក្ខបឃេប្យងារតោ បឆយំ ក្ខបកន្ធិតញ្ញាតិ អេត្វោ៎ ប-បុញ្ញ ចឌ កតិយីត្វិ ឆាត្យ៎ ក្យលបុត្តិត្តិ អាចារក្យលបុត្តិ ឃន្លាឃ ចឆតិ៎ ឃេ បុក្កលិ បដិក្ខិត្តា, តេ ចឌេត្វាតិ ឃព្ទុន្តេ៎ បញ្ញដ្ឋាតោឃចិរហិតោតាតិ បញ្ញដ្ឋាឃ អត្តរាឃកេរហិ បញ្ញាឌាឆាឌិតោរឃហិ ចិរហិតោ៎ តលបិដ្ឋិប្យយាហត្តិ ឧត្ត កតិដ្ឋក្ខលិតលបិដ្ឋិ អឆិប្បេតា៎ “តេញ្ញោ តលបិដ្ឋិប្យយាហយ្យិ ចឆ្ឆតបេក្ខ ឌិតំ តេហាតិ, ត បញ្ញាឌេតេញ្ញាតិ ញ្ញយិតា ឃាយញ្ញាលក្ខលំ ឌឃ្យិតំ, តង្វា ឃត្ត កត្តឌិ ឃនិរាចឃចេឃុ តលបិដ្ឋិប្យយាលំ ចឆ្ឆតកបេក្ខ ឌិតំ ចេ, ត ចដ្ឋីតិ ឃិត្ថិ៎ ឧចញ្ញោ ឃតិ តលបិដ្ឋិប្យយាហយ្យិ អចឆ្ឆតកបេក្ខ ឌិតំ ចេ, ឃញ្ញត្ត ចដ្ឋីតិ អាបត្តិ, តញ្ញោ ត ឃាយញ្ញាតោ អឆិប្បេតត្តិ បេឆឃចិឃេឃេឃច តិឃេយត្វា ឌេឃ្យេន្តា ‘ឃេច បតា’តិអាឌិយាហ៎ ឃេច ហិ អចិឃេឃេត តលបិដ្ឋិប្យយាលំ អចឆ្ឆតកបេក្ខ ឌិតំ ចដ្ឋេឃ្យ, ‘តិចាឃតបិរុបេតហិ បកតិបដិក្ខត្ដ្ឋាតេត’តិ បេឆឃតិឃយំ ត កេរឃ្យ, តង្វា តិចាឃតបិរុបេតហិ បកតិបដិក្ខត្ដ្ឋាតតោ អញ្ញាត្ត តលបិដ្ឋិប្យយាលំ អចឆ្ឆតកបេក្ខ ឌិតយ្យិ ត ចដ្ឋីតិ ឃិត្ថិ៎ តលបិដ្ឋិប្យយាលតោ ល្យត្តកតេ៎ បត អចឆ្ឆតកបេក្ខ ចា ចឆ្ឆតកបេក្ខ ចា ឌិតំ តេហាត្យ, ចដ្ឋតិ តលបិដ្ឋិប្យយាលតោ ល្យត្តកតេឃ្យ ចឆ្ឆតកបេក្ខ អចឆ្ឆតកបេក្ខ ចា ឌិតឃ្យ យុលាឌិឃុឃេច បដិក្ខិត្តត្តា”តិ ឃារត្តឌីបតិយំ (ឃារត្ត៎ ឌី៎ យហាចក្ក ១៎ប័ប័) វុត្តំ៎

ចិយតិចិតោងតិយំ (ចិ៎ ចិ៎ ឌី៎ យហាចក្ក ប័ប័-ប័ឆ) បត “បដិក្ខត្ដ្ឋាតេត តលបិដ្ឋិប្យយាលំ អចឆ្ឆតកបេក្ខ ឌិតំ តេហាតិ, ចដ្ឋីតិ វុត្តត្តា អប្បដិក្ខត្ដ្ឋាតេត តាឌិឃយ្យិ ត ចដ្ឋតិ, បដិក្ខត្ដ្ឋាតេតបិ ច ចឆ្ឆតកបេក្ខ ឌិតំ ត ចដ្ឋីតិ ឃិទ្ធយេច តេហាតិ៎ បិកេដ្ឋាតេតបិ បត តលបិដ្ឋិប្យយាលតោ ក្ខាតតេ៎ អចឆ្ឆតកំ ចដ្ឋីតិ ឃេ កេល្យឃ្យ, តេតំ តំ កហលំ បដិឃេឆត្វំ ‘យុតេល បតា’តិអាឌិ វុត្ត”ត្តិ វុត្តំ៎ តេកាឆា… តេប… ត ចដ្ឋីតិ ញ្ញយិតា តាឌិតោបិ តេរោកា ក្យេដ្ឋតេយច អន្តោកេឆាតិ ឌេឃ្យតិ៎ កេល្លបិ ញ្ញយិតា តតេឃត ចិតិក្ខតេឃា តេចឌិតេញ្ញា៎ តត្ត បត យុលាឌិឃុ តេកាលដ្ឋិយត្តតោ ល្យត្តកតេរោបិ កេល្លា ត ចដ្ឋីតិ ចិឃុំ ត ឌឃ្យិតោ៎ “អប្បដិក្ខត្ដ្ឋាតេត អចឆ្ឆតកបេក្ខ ឌិតោបិ ត ចដ្ឋតី”តិ ឧត្តកេយច ហិ តត្ត វុត្តំ, តឆាបិ ក្យេដ្ឋ វុត្តតេឃត យុលាឌិឃុ តេកាលដ្ឋិប្យយាលតោ ល្យត្តកតេរោបិ កេល្លា ត ចដ្ឋីតិ ចិញ្ញាឃតិ, តង្វា អចឆ្ឆតកបេក្ខ ឌិតោបីតិ ឧត្ត បិ-ឃេដ្ឋា អវុត្តឃយ្យិល្លតេត្វា, តេត តេកាលដ្ឋិយត្តតោ ល្យត្តកតេរោបិ ត ចដ្ឋីតិ អឃយេត្វា ឌឃ្យិតោតេឃចាតិ អយ្យាតំ លត្តិ៎ បកតិចេល្ល ឌាតេតតិ តេរាកេហត្យកឃ្យ ចិការចេល្លឃ្យ អការច៎ ឃន្លាឃ វុត្តំ៎

តេកាលដ្ឋិយត្តតោតិ ពាឌរដ្ឋិប្យយាតោលា៎ “ឃញ្ញាតលឆិ កាតេរត្វា”តិ បិតេផា, ចិញ្ញយាតលឆិ កាតេរត្វាតិ អេត្វោ៎ ចិយតិចិតោងតិយំ (ចិ៎ ចិ៎ ឌី៎ យហាចក្ក ១៎ប័ប័-ប័ឆ) បត “ឃន្ធចិ កាតេរត្វាតិ ចិញ្ញយាតលឆិ កាតេរត្វាតិ អេត្វោ, ឃញ្ញាចិត្តិ ចា បិតេផា, ឃញ្ញាតលអត្តិ អេត្វោ៎ កល្លាឌិឃុ ក្ខុបឃេត្តឃុបិ តំ ផាតំ ចិចល្លយ្យិ តេហាតិ, តំ ចដ្ឋី”តិ វុត្តំ៎

បក្យបុល្លឌិកបត្តចល្លត្តិ រត្តបក្យេឃតបក្យបុប្យផលចល្លំ៎ ក្យេដ្ឋ វុត្តតេឃតេតចាតិ “បដិក្ខត្ដ្ឋាតេត អចឆ្ឆតកំ ចដ្ឋតិ, អញ្ញាត្ត ត កិច្ចិ

ចដ្ឋតី”តិ ទុត្តនយំ ឥទេវ្យតិ។ ឧយាឧញ្ញាឌីតិ ឧយទោនេកា។ យក្ខុម្ពាំឌោតិ ៣ឌោធិ អាកន្ត្វា ក្ញបិយំ បិនេតត្វា ហត្ថបុព្វាឌិកំ អចយចំ ក្ញបិយំ ឈិឧតនេកា យនក្ខោច ទទោនេកា។

១៦៣. យហាយេត្វាតិ យហតិយា ញ្ញស្សទិយយត្វាយ ឧយគ្គាកេតា។ “ត ឌាតាហំ ឌេចស្ស កនេ៉ា”តិ អាបុច្ឆតីតិ ទញ្ញា ឲច ជិត្ថ ដាតត្វាទំ ឧគ្គាយ ទុត្តំ។ ឥយា បត ទាឌកម្ពិតេកហិ អយច្ចាឌីហិ ឌបិទេតា, អយច្ចាឌីតំ ឲច ចា កនេ៉ា ទេហាតិ, តេតត ចំ ចំ អយច្ចាឌិយ្យិ អាបុច្ឆិត្វំ ចដ្ឋតីតិ។

១៦៤. “ឆឌពាត្ត្លា”តិ ទុត្តត្វា អបិកឌ ទេចាទេទា បញ្ញាឌេតទេញ្ញាតិ ចិញ្ញាយតិ។ តេតត ចក្ខុតិ “ឥយ បត អញ្ញលព្យឌាឌិទេចាទេកា”តិអាឌិ។ ឲចំ ឌាតត្ថីតិ “ឃឹលចា ឌាទេតា”តិ ឌាតត្ថិ។

១៦៥. កិត្តិត្វាតិ អត្ថពាត្តំ កិត្តិត្វា។ លិត្តិត្វាតិ ឧច្ចលិកពាត្តំ លិត្តិត្វា។ បុញ្ញិត្វាតិ ទន្ទពាត្តំ បុញ្ញិត្វា។ ចិចទិត្វាតិ កាយពាត្តតាឌីស្ញ កាយច្ចាទាឌីតិ ចិចទិត្វា។ អបស្សុយាតាតំ ចា បលិយតីតិ បុទិឧក្យត្តិយំ បុទិឧាតំ ទេកាបកាតំ អបស្សុយាតាតំ បលិយតិ។

១៦៦. បុទិយតទេយទេតចាតិ “កឧាហទេតា កពឌល្លកទេម្ពា”តិ ឲត្ត ទុត្តតទេយទេតច។

១៦៧. បលិទេតាបីតិ ញ្ញលាស្សាយិកាតំ អាកាយតំ ឌាត្វា កទេយត បលិទេតាបិ ញ្ញលាឃិទេកា។ កីចា ទេហាតិ ញ្ញលាឃិកកាចំ ឌាត្វា អតាឌទេទត ញ្ញលាយុត្តទេក កិក្ខុកាទេច បទេចឃិតត្វា។

ក្ញបក្ខុបក្ខត្តិ ទេចាកំ ទេចាកំ។ ឌាតញ្ញាទេយចាតិ ញ្ញលាឃិទេកត ឆតំ ឧយព្ជុត្យ ចា, យា ចា, ឌាទេត ទ៏ឧាស្សាទេហទេតច កចិតញ្ញាំ, អទេញ្ញាហិ ច កិក្ខុហិ “យា ស្ញទំ តិក្ខុបិហី”តិ ចត្វា ឧហាយទេកហិ កចិតញ្ញត្តិ ឌទេស្សតិ។ ស្ញទតិទេក្ខុទេបត ហិស្ស កល្លទេឈ្ត កាទេទតញ្ញតា ឃិយាតិ។

១៦៨. ឌាឧចាទិត្ត អាទេទាទេបត្វា កីទេតាតិ ញ្ញបិតា ឌាឧកាចបទិទេយាចតត្វាយ កីតំ តិចទេត្តតិ។ តាឌិទេឧា ហិ ឆតក្កីទេតាបិ អឌាទេឧា ឲច។ ចឌិទត្យឌ្ឌីឌីកាយំ (ចឌិទ។ ឌី។ យហាចក្ក ៥៩) បត “ទេឌឧចាទិត្តត្តិ ឧាចតបណ្ណាទេទាបតាឌិកំ ចំ ចំ ទេឌឧចាទិត្ត”ត្តិ ទុត្តំ។ តត្ថ តត្ថ ចាទិត្តចទេឧតាតិ តស្មឹ តស្មឹ ឌតបទេឌ ឌាឧបណ្ណញ្ញាបតាឌិតា អឌាឧកទេលតិយាទេយត។ អកិទេឧកាឌីស្ញ ឧញ្ញាពាត្តតាតិ ទេយាចាទេបត្តិ, ចំ ឧគ្គាយ “ឧញ្ញឧាឆាទេលាតា”តិ ទុត្តំ។

ឧទេច ឧយទេយច បណ្ណិ អាទេទាទេបត្តិ, ត ចដ្ឋតីតិ តា ក្ញឌិឃ្សិត្តិទេយា “យយម្បិ ចណ្ណិឌាឃិទេយា ទេហាយា”តិ អត្តទេតា ទក្ខុលត្វាយ ឧយទេយច ទាឌ្ញតំ ឌាឃិបទេណ្ណ អត្តទេតា តាយំ លិលាទេបត្តិ, តាឃំ បុត្តាបិ ទាឌឌាឧាច ទេហាត្តិ, តស្មា ទេត បញ្ញាទេឌត្វំ ត ចដ្ឋតិ។ ទេតហិ អឌិត្តា ត បញ្ញាទេឌតញ្ញាតិ យត្តកា ទេតឃំ ឧាយិទេតា, ទេតស្ញ ឲទេកត អឌិទេត្តបិ ត បញ្ញាទេឌតញ្ញា។ ក្ញឌិទេស្ស កត្វា បត បញ្ញាទេឌត្វំ ចដ្ឋតីតិ យស្ស ចិហាទស្ស ទេត អាទាយិកា ឌិត្តា, តស្មិ ចិហាទេទ ឧញ្ឈំ ឌាទេបត្វា ចាតិកទេយ្ញត ឆតាឌិ កត្វា ក្ញឌិទេស្ស កត្វា បញ្ញាទេឌត្វំ ចដ្ឋតិ។

ចឌិទព្វឌ្ឌីកាយំ (ចឌិទ៓ ឌី៓ យហាចក្ក ៥ល៏) បត "ខេចតាសិបុទ្ធេ ចដ្ឋតីតិ លិលិតំ៓ 'អារាយិកទ្ធោ បដ្ឋារេឌត្យកាទេយា, អដ្ឋាទេយកំ ឥទ្វា បដ្ឋារេឌតដ្ឋា'ត្តិ ចុត្តំ៓ យហាបច្ចុទិចាឥស្ស អឃយិឆ អឆិប្បាទេឃា, 'ភិក្ខុបញ្ញស្ស អារាយិទេក ខេយា'តិ ឌិត្តុត្វា ត ទេព ទេពនំ ឥាឃា, 'អារាយិទេកា ឆ ទេតច ឥាទេឃា ត កុឌិទេស្សា'តិ ចត្តដ្ឋទេពា ត ឥាទេឃាតិ លិលិតំ៓ តក្កាឃិច្ចាត់ ឃីហឍ្យអឌីទេប ចាទិត្តំ, ទេព ឆ បដ្ឋារេឌតដ្ឋា ឃញ្ញស្សារាយិកត្តា៓ តិស្សាយិកំ ឥាឃំ អត្តតាបិ កុឌិស្សំ កាតុំ លកតី"តិ ចុត្តំ៓

ឃារត្ថឌីបតិយំ (ឃារត្ថ៓ ឌី៓ យហាចក្ក ៦៓៥ល៏) បត "តក្កំ ឃីទេឃ អាឃិត្តកាឃឌិឃាច ទេហាត្តីតិ ឃឆា អឥាទេឃ កទេទាត្តា តទេក្កត ឃីឃំ ទេឆាចិត្វា អឥាឃំ កទេទាត្តិ, ៩ចំ អារាយិកចចទេតត ឌិត្តុត្វា អឥាឃាច ទេពតិ អឆិប្បាទេឃា៓ 'តក្កាឃិច្ចាត់ បត ឃីហឍ្យអឌីទេប ចាទិត្ត'ត្តិ ចឥត្តិ៓ ទេតច បដ្ឋារេឌតទេដ្ឋាតិ ចុត្តត្តិ កប្បិឃចចទេតត ឌិទេត្តុបិ ឃញ្ញស្ស អារាយិកឥាឃត្តា ៩ចំ ចុត្ត"ត្តិ ចុត្តំ៓ ចិយតិចិទេតាឥតិឃយ្យិ (ចិ៓ ចិ៓ ឌី៓ យហាចក្ក ៦៓៥ល៏) "តក្កំ ឃីទេឃ អាឃិត្តកាឃឌិឃាច ទេហាត្តីតិ ទេកឃុចិ ឌតបទេឥឃុ អឥាទេឃ កទេទាត្តា តក្កំ ឃីទេឃ អាឃិច្ចាត្តិ, ទេពត កិទ ទេព អឥាឃា ទេហាត្តិ, ៩ចយិឥយ្យិ អារាយិកចចទេតត ឌិត្តុយ្យីតិ អឆិប្បាទេឃា៓ តឆា ឌិទេត្តុបិ ឃញ្ញស្ស អារាយិកឥាទេឃា ៩ចាតិ 'ទេតច បដ្ឋារេឌតទេដ្ឋា'តិ ចុត្តំ៓ 'តាចកាលិទេកា តាយ'តិ ចុត្តត្តា កាលបទិច្ឆេឌំ កត្វា ចា បច្ឆាបិ កទេហត្យកាយតាឃ ចា ឌិត្តុំ ឃត្តំ តាចកាលិកទេយចាតិ កទេហតដ្ឋំ៓ តិស្សាយិកឥាទេឃា តាយ ឃស្ស ឃាយិកុលំ អដ្ឋាតិកំ យទទេលាត បទិក្ខិលំ, ត ទេកាចិ តស្ស ឥាឃាទេឥា, ទេឃា បត ឃយាតឌាតិទេកហិ ចា តិចាឃកាយចាឃីហិ ចា ឮស្សទេហិ ចា កុឌិទេស្សា កទេតាច បដ្ឋារេឌតទេដ្ឋា៓ ខេចឥាឃាបិ ឥាឃា ៩ច៓ ទេព ហិ កត្តួចិ ខេទេឃ ទាឌឥាឃា ទេហាត្តិ, កត្តួចិ ចិហារឥាឃា ចា, តស្មា បដ្ឋារេឌតុំ ត ចដ្ឋតី"តិ ចុត្តំ៓

ឃារត្ថឌីបតិយំ (ឃារត្ថ៓ ឌី៓ យហាចក្ក ៦៓៥ល៏) បត "តិស្សាយិកឥាទេឃា តាយ ឃស្ស ឃាយិកា ឃបុត្តឥាទា យតា ទេហាត្តិ, ត ទេកាចិ តស្ស បទិក្កាហទេកា, ទេឃាបិ បដ្ឋារេឌតុំ ត ចដ្ឋតិ, តំ បត អត្តតាបិ កុឌិស្សំ កាតុំ ចដ្ឋតិ៓ ទេឃ ចា បត តស្មិំ ទទេដ្ឋ ឃាយិទេតា, ទេពហិបិ ការទេបតុំ ចដ្ឋតិ, 'ខេចតាសិបុត្តំ បដ្ឋារេឌតុំ ចដ្ឋតី'តិ តីឃុបិ កណ្ឌិបទេឥឃុ ចុត្តំ៓ 'ឥាឃស្ស បដ្ឋាឌិត្វា អត្តទេតា ឃាយិទេក ឌិស្វា បលិឃត្តស្ស អាបត្តិ តត្តួ'តិ ចឥត្តី"តិ ចុត្តំ៓ ចិយតិចិទេតាឥតិយំ បត "ឥាឃយ្យិ បដ្ឋារេឌត្វា ឃាយិទេក ឌិស្វា បឌិច្ឆាឥតត្តំ អបទេតទេត្តា បឥចាទេទត អឌិត្តុាឥាតាបត្តិឃា កាទេទតទេដ្ឋា, ឥាឃស្ស បត បលិឃទេពា អតាបត្តី"តិ ចុត្តំ៓

១៩១៓ ហត្ថឆ្និត្តកាឌិចត្តុឃុ កណ្ណាយុទេលតិ ឃកលស្ស កណ្ណស្ស ទេលឌំ ឃត្តាឃាហ៓ កណ្ណឃក្ខលិកាឃាតិ កណ្ណច្ឆិឍ្យត្តកាឃ ៓ ឃស្ស បត កណ្ណាចទេដ្ឋតិ ទេហដ្ឋា កុណ្ឌលិឌិឍបតលិដ្ឋំ ឃត្តាឃ ចុត្តំ៓ "តចិញ្ញាឃញ្ញតក្ខយំ៓ អឌបឥទេកតិ អឌបឥតាឃិកដ្ឋិទេកាឌិយំ៓ តទេពា ហិ ក្ខដ្ឋំ ត ចិឆ្និត្តំ ឃក្កា ទេហាតិ៓ ឃទេត្តុត្តិ អចិទ្ធុបឃណ្ឌាត់ ឃត្តាឃ ចុត្តំ, ចិទ្ធុបំ បត បទិឃទ្ធុឃកំ អាបិទេឥតិ៓

ឮដ្ឋឃទីទេទាតិ ចក្កឃទីទេទា៓ ព្រាហ្វទេតា ចិឃ ក្ខទុកំ កត្តំ ឃទីទំ ឃស្ស ទេឃា ព្រាហ្វទុកទេត្តា, ភកចា៓ អចទេឃទេឃា ឃទេត្តាតិ ឮយិតា លក្ខទេលាត ទហិតឃទេត្តា៓ ៩ទេពត ឥទេបត្វា យហាបុទិឃំ ចក្កចត្តិច្ចា ឮតទេទ ឃត្តា ឮដ្ឋបក្ខិកាតិ ឥទេស្សតិ៓ ទេឃកុទេឃ្សត ហិ ឃត្តា លទេត្ត កឌិឃំ ឌាលុឃ្វតិ តីឃុ ឍាទេតឃុ តយត្តិ, ទេព កឌិឃំ តយត្តា បច្ឆទេពា តយត្តិ, ក្ខិឃុ ឍាទេតឃុ តយត្តា បុទទេពា តយត្តិ, ឌីឈឃទីទា បត ៩ទេកត បទេស្សត ចក្កា ទេហាត្តិ, ៩ទេក យុចំ ក្ខត្តាទេយត្វា តក្ខត្តាតិ កណឃត្តា ចិឃ ចទត្តិ, ៩ទេក អប្បយំឃទេលាហិតា ឃ្វលឃឌិឃា ទេហាត្តិ, ៩ទេក បុទទេពា បឍ្ឍារា

ហោន្តិ, បវេធមានា គច្ឆន្តិ។ បរិវត្តេមាតិ សមន្តតោ ចង្កមេមា។ ឯតេន ឯវម្បិ ឯវ វាមនកា ន ចង្កមន្តីតិ ទស្សេតិ។

១៧១. អដ្ឋិសិរាចម្មសរីរោតិ អដ្ឋិសិរាចម្មមត្តសរីរោ។ ឃនឃនសីសោតិ អនេកេសុ ឋានេសុ បិណ្ឌិតមំសតំ ទស្សេតុំ អាមេណ្ឌិតំ កតំ។
តេនាហ “តាលផលបិណ្ឌិសទិសេនា”តិ។ តាលផលានំ មញ្ជរី បិណ្ឌិ នាម។ អនុបុព្ពតនុកេន សីសេនាតិ ចេតិយថូបិកា វិយ កមេន កិសេន
សីសេន។ មហាចាដិកប្បមាណេន? វិយ អាធីតោ បដ្ឋាយ មាធ បរិមាណវតា អធិមត្តថូលេន សីសេន សមន្នាគតោ។ នាឡិក្កសីសោ នាម។
កបិសីសោតិ កដមត្តកំ វិយ ថោកំ កិត្តិមសីសោ។ “កល្លិកកោសោ ច”តិ ឆាមស្ស ចិចកំ “បិលាកោកហី”តិអាទិ។ មក្កដស្សេវ នលាដេ បិ
កោសាតំ ឧដ្ឋិតកាចំ សន្ធាយាហ “សីសតលាមេហី”តិអាទិ។

មក្កដកមុកោតិ នលាដតលាមេហិ អចិកតុតលាមកមុកោ។ អក្ខិចក្កោហីតិ អក្ខិមណ្ឌលេហិ។ កោកកោតិ តិរិយំ បស្សកោ។ ឧណ្ណតារកាតិ
ឧណ្ណតលោកក្ខាតំ ឧណ្ណកោ បដិតិម្ពិកច្ឆាយា។ ឧណ្ណកាទុប្បុត្តិអត្តិ កោចិ។ អក្ខិតារកាតិ អក្ខិមុខេ ជិតាតំ លោមា។ អក្ខិកណ្ណកាតិបិ វទន្តិ។
អតិបិង្គលក្ខិ មជ្ជារក្ខិ។ មធុបិង្គលក្ខិ មធុវណ្ណបិង្គលំ។ តិបុបុមក្ខិតិ ឯត្ថ បុមុ-សទ្ទោ អក្ខិទលលោមេសុ តិរុឡ្ហោ, តេនាហ តិបុបុមក្ខិ
អក្ខិបិលោកាតិ អក្ខិទលបរិយន្តេសុ បុតិតាបដ្ឋនទោសោ។

ទីឃនាសិកោតិ អនុត្តតាសិកោ។ បដង្គមណ្ឌកោ នាម មហាមុខមណ្ឌកោ។ កិត្តមុខោតិ ឧបក្កមុខបរិយោសានោ, សទ្ធោ ទីឃមុខោ
ចាតិ។ ចង្កមុខោតិ ឯកបស្ស អបក្កមុ ជិតហេដ្ឋិមហនុកដ្ឋិកោ។ ឆដ្ឋដ្ឋិតនុកោតិ ឧកាសុ ឆដ្ឋេសុ មត្ត កត្តមិ ជាតិយា ច បច្ឆា ច
សមុដ្ឋិតា អបនីតមំសេន ឆដ្ឋេន សមន្នាគតោ។ ឯឡមុខោតិ តិទ្ធបគ្ឃរិតលាលាមុខោ។

កិត្តកលាតិ អចនតកលា។ កិទិត្តានោតិ អតិតិទិត្តានមដ្ឋោ។ ឯចំ កិត្តបិង្គតិ។ សទ្ធោទាតត្តិ “កត្តកទន្តា”តិអាទិ សន្ធាយ ចុត្តំ។ ឯត្ថ ច
ចិតិច្ឆេយា ក្ងង្គនីសុ ចុទន្តា ឯចាតិ អាហ “ចិតិច្ឆេយា”តិអាទិ។

ចាតណ្ឌិកោតិ អណ្ឌកេសុ ចុទ្ធិទោសេន សមន្នាគតោ, អណ្ឌចាតទោសេន ឧទ្ធតពីជណ្ឌកោសេន សមន្នាគតោ ចា។ យស្ស តិចាសនេន
បដិច្ឆន្នម្បិ ឧណ្ណតំ បការតិ, សោច ន បញ្ញាយតេ។ ចិកដោតិ តិរិយំ កមនបិលេហិ សមន្នាគតោ, យស្ស ចង្កមតោ ជាណុកា ឃដ្ដិ
តិកច្ឆន្តិ។ សង្ឃដ្ដោតិ កដ្ឋតោ បរិវត្តនបិលេហិ សមន្នាគតោ, យស្ស ចង្កមតោ ជាណុកា អន្តោ បវិសន្តិ។ មហាជង្ឃោតិ ថូលជង្ឃោ។
មហាបិលោតិ មហន្តេន បិលតលេន យុត្តោ។ បិលទោមមណ្ឌោតិ បិដ្ឋិបិលទោមមណ្ឌោ ឯតេន អគ្គបិលោ ច បតិត្ត សមិនាចាតិ ទស្សេតិ។

១៧៣. មណ្ឌោ សំកុដិតបិលត្តាតិ កុណ្ឌបិលតាយ កាកលំ ទស្សេតិ, អគ្គេ សំកុដិតបិលត្តាតិ កុណ្ឌបិលតាយ។ កុណ្ឌបិលស្សេវ ចង្កមនចិកាចតំ
“បិដ្ឋិបិលគ្គេន ចង្កមន្តោ”តិ។ “បិលស្ស ពាហិរន្តេនា”តិ ច “អព្ភន្តរន្តេនា”តិ ច ពួត់ បិលតលស្ស ឧភោហិ បរិយន្តេហិ ចង្កមនំ សន្ធាយ
ចុត្តំ។

យុត្តិ ពលិនវទតិ, យោ ឧកាសេវក្កំ វត្តប្បដ្ឋាកត្តំ វទតិ, តស្សិតំ អសិវវតិ, ធាតុកាវេលាវិសុទ្ធិយា អការវេន អបុដ្ឋក្កវវតិ. វវនាត្ថការវេលោន ហិ សោ “យុត្តោ”តិ វុត្តោ. យោ ច ការលសម្បត្តោបិ ឧកាសេវក្កំ ហិក្ការវាហុសោ វទតិ, សោបិ ពុទ្ធេសេវ សង្ឃម្ហិ. យោ វា បន តំ និគ្គហេត្វាបិ អនាមសិតក្កមេវ និមិលំ និលិង្គវវតិ វត្តំ សមេត្វា, សោ បដ្ឋាបេតព្វោ. អាបត្តិតោ ន មុច្ចតីតិ វាត្វា កវេរាត្តាវ ន មុច្ចតិ. វីមិតត្តរាយាទិអាបទាសុ អនុមិយា កាយសាមគ្គិំ ទេន្តស្ស អនាបត្តិ.

១៩៣. អកុសលបុគ្គលកថាសុ “យោ កាឡបក្ខេ ឥត្ថី ហោតិ, ជុណ្ហបក្ខេ បុរិសោ, អយំ បក្ខបណ្ឌកោ”តិ កេចិ វទន្តិ. អដ្ឋកថាយំ បន “កាឡបក្ខេ បណ្ឌកោ ហោតិ, ជុណ្ហបក្ខេ បនស្ស បរិឡាហោ វូបសម្មតី”តិ អបណ្ឌកបក្ខេ បរិឡាហវូបសមស្សេវ វុត្តត្តា បណ្ឌកបក្ខេ ឧស្សន្នបរិឡាហតា បណ្ឌកភាវាបត្តីតិ វិញ្ញាយតីតិ វីមំសិត្វា យុត្តតរំ គហេតព្វំ. ឥត្ថិភាវោ បុម្ភាវោ វា នត្ថិ ឯតស្សាតិ អភាវកោ. “តស្មិំយេវស្ស បក្ខេ បព្ពជ្ជា វារិតា”តិ ឥទំ អបណ្ឌកបក្ខេ បព្ពជិត្វា បណ្ឌកបក្ខេ នាសេតព្វោ”តិ ឦទិសំ កេចិ បន “អបណ្ឌកបក្ខេ បព្ពជិតោ សចេ កិលេសក្ខយំ បាបុណាតិ, ន នាសេតព្វោ”តិ វទន្តិ, តំ តេសំ មតិមត្តំ. បណ្ឌកស្ស ហិ កិលេសក្ខយាសម្ភវតោ, តិហេតុកស្ស ច បណ្ឌកភាវានាបត្តិតោ. អហេតុកបដិសន្ធិកថាយញ្ហិ អវិសេសេន បណ្ឌកស្ស អហេតុកបដិសន្ធិតា វុត្តា, អាសិត្តុសូយបក្ខបណ្ឌកានញ្ច បដិសន្ធិតោ បដ្ឋាយេវ បណ្ឌកភាវោ, ន បវត្តិយំយេវាតិ វទន្តិ. តេនេវ អហេតុកបដិសន្ធិនិទ្ទេសេ ជច្ចន្ធាទិនាមេន វិយ បណ្ឌកោ ជាតិបណ្ឌកោ វិសេសេត្វា ន និទ្ទិដ្ឋោ. វិភង្គដ្ឋកថាយញ្ហិ (វិភ. អដ្ឋ. ៣.១១១) អកុសលេន ចស្សេត្ថ បណ្ឌកតិរច្ឆានគតឧភតោព្យញ្ជនកា តយោ វត្ថុវិបន្នា អហេតុកបដិសន្ធិកា, តេសំ សគ្គោ អវារិតោ, មគ្គោ បន វារិតោតិ អវិសេសេន វុត្តន្តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.១០៨) អាគតំ.

វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១០៨) បន បណ្ឌកវត្ថុម្ហិ អាសិត្តឧសូយបក្ខបណ្ឌកា តយោបិ បុរិសភាវលិង្គាទិយុត្តា អហេតុកបដិសន្ធិកា, តេ ច កិលេសបរិយុដ្ឋានស្ស ពលវតាយ នបុំសកបណ្ឌកសទិសត្តា “បណ្ឌកា”តិ វុត្តា, តេសុ អាសិត្តឧសូយបណ្ឌកានំ ទ្វិន្នំ កិលេសបរិយុដ្ឋានំ យោនិសោមនសិការាទីហិ វីតិក្កមតោ និវារេតុម្បិ សក្កា, តេន តេ បព្ពាជេតព្វាតិ វុត្តា. បក្ខបណ្ឌកស្ស បន កាឡបក្ខេ ឧម្មាទោ វិយ កិលេសបរិឡាហោ អវត្ថរន្តោ អាគច្ឆតិ, វីតិក្កមំ បត្វា ឯវ ច និវត្តតិ, តស្មា តស្មិំ បក្ខេ សោ ន បព្ពាជេតព្វោតិ វុត្តោ, តេនេតំ វិការំ ទស្សេតុំ “យស្ស បទេស”ន្តិ វុត្តំ. តត្ថ អាសិត្តស្សាតិ មុខេ អាសិត្តស្ស អត្តនោបិ អសុចិមុច្ចនេន បរិឡាហោ វូបសម្មតិ. ឧស្សូយាយ ឧប្បន្នាយាតិ ឧស្សូយាយ វសេន អត្តនោ សេវេតុកាមតារាគេ ឧប្បន្នេ អសុចិមុត្តិយា បរិឡាហោ វូបសម្មតិ.

“ពីជានិ អបនីតានី”តិ វុត្តត្តា ពីជេសុ ឋិតេសុ និមិត្តមត្តេ អបនីតេ បណ្ឌកោ ន ហោតិ. ភិក្ខុនោបិ អនាពាធប្បច្ចយា តទុបក្កមេន ថុល្លច្ចយមេវ, ន បណ្ឌកត្តំ. ពីជេសុ បន អបនីតេសុ អង្គជាតម្បិ រាគេន កម្មនិយំ ន ហោតិ, បុមភាវោ វិគច្ឆតិ, មស្សុអាទិបុរិសលិង្គម្បិ ឧបសម្បទាបិ វិគច្ឆតិ, កិលេសបរិឡាហោបិ ទុន្និវារវីតិក្កមោ ហោតិ នបុំសកបណ្ឌកស្ស វិយ, តស្មា ឦទិសោ ឧបសម្បន្នោបិ នាសេតព្វោតិ វទន្តិ. យទិ ឯវំ កស្មា ពីជុទ្ធរណេ បារាជិកំ ន បញ្ញត្តន្តិ? ឯត្ថ តាវ កេចិ វទន្តិ “បញ្ញត្តមេវេតំ ភគវតា ‘បណ្ឌកោ ភិក្ខវេ អនុបសម្បន្នោ ន ឧបសម្បាទេតព្វោ, ឧបសម្បន្នោ នាសេតព្វោ’តិ វុត្តត្តា”តិ. កេចិ បន “យស្មា ពីជុទ្ធរណក្ខណេ បណ្ឌកោ ន

ហោតិ, តស្មា តស្មិំ ខណេ បរិនាមិតំ ន បញ្ញាត្តំ៊ យស្មា បន សោ វុឌ្ឍហិតោ កិច្ច អបទេន នយេន ចុត្តនយេន បណ្ណកត្តំ អាបជ្ជតិ, អកាចកោ ហោតិ, វុបសម្បទាយ អចត្ត, តតោ ឲច ចស្ស វុបសម្បទា ចិកច្ឆតិ, តស្មា ឲស បណ្ឌកត្តុបាយតកាលតោ បដ្ឋាយ ឌាតិយា តប៉ុសកបណ្ឌកេត សង្គិ ឃោរេឌត្វា 'វុបសម្បន្នោ តាសេវតន្នោ'តិ អកន្នោតិ ចុន្នា, ន តតោ បុន្នោ៊ អយញ្ចា កិញ្ចាបិ សហេតុកោ, កាចក្កយេន បតស្ស អហេតុកសមឹវតាយ យកេ្កាបិ ន វុប្បជ្ជតី"តិ ចតត្ថិ៊ អបទេ បន "បព្វជ្ជតោ បុន្នោ វុបក្កមេន បណ្ឌកាចយាបត្តិ សន្ធាយ 'វុបសម្បន្នោ តាសេវតន្នោ'តិ ចុត្តំ, វុបសម្បន្នស្ស បន បឆ្នា វុបក្កមេន វុបសម្បទាបិ ន ចិកច្ឆតី"តិ, តំ ន យុត្តំ៊ យតេក្កន ហិ បព្វជ្ជតោ បុន្នោ វុបក្កមេន អកន្នោ ហោតិ, តតេក្កន បឆ្នាបិ ហោតីតិ ចិយំសិត្វា កហេតព្វំ៊

ព្ពត្តាមិ កាចេចា តត្ថិ ឲតស្សាតិ អកាចកោ៊ បព្វជ្ជា ន ចារិតាតិ ឲត្ត បព្វជ្ជាក្កហណេតច វុបសម្បទាបិ កហិតា៊ តេតាហ "យស្ស ចេត្ត បព្វជ្ជា ចារិតា"តិអាមិ៊ តស្មិំ ឃេចស្ស បក្កេ បព្វជ្ជា ចារិតាតិ ឲត្ត បន អបណ្ឌកបក្កេបិ បព្វជ្ជាយត្តមេច លកតិ, វុបសម្បទា បន តទាបិ ន ចដ្ឋតិ, បណ្ឌកបក្កេ បន អាកតោ លិក្កនាវតាយ តាសេវតន្នោតិ ចេមិតព្វត្តិ ចុត្តំ៊

១១៩៊វុកតោតាញ្ជនយស្ស អត្ថិតិ វុកតោតាញ្ជនកោតិ ព្វមិតា អវយាតាឌិកនហចិវឃោ ឆាហិរត្វវយានវាយំ, បុរិមបទេ ច ចិកត្តិអលោបេតិ ឥស្សតិ៊ ញ្ជនត្តិ ចេត្ត បុរិសតិមិត្តំ ព្វត្តិតិមិត្តញ្ច អធិប្បេតំ៊ អឆ វុកតោតាញ្ជនកស្ស ឲកមេច ព្វត្ត្រិយំ ហោតិ, វុតាហុ ទេ្វតិ? ឲកមេច ហោតិ, ន ទេ្វ៊ កឆំ ចិញ្ញាយតីតិ ចេ? "យស្ស ព្វត្តិត្ត្រិយំ វុប្បជ្ជតិ, តស្ស បុរិសិត្ត្រិយំ វុប្បជ្ជតីតិ, តោ៊ យស្ស ចា បន បុរិសិត្ត្រិយំ វុប្បជ្ជតិ, តស្ស ព្វត្តិត្ត្រិយំ វុប្បជ្ជតីតិ, តោ"តិ (យម៊ ៦៊ព្វត្ត្រិយយមក៊១៨៨) ឲកស្មិំ សន្តាតេ ព្វត្ត្រិយទ្វយកាចក្កយស្ស វុប្បត្តិយា អតិឌទ្ធេ បដិខេធិតត្តា, តញ្ចា ខោ ព្វត្តិវុកតោតាញ្ជនកស្ស ព្វត្តិត្ត្រិយំ, បុរិសវាកតោតាញ្ជនកស្ស បុរិសិត្ត្រិយន្តិ៊ យមិ ឲចំ ចុតិយញ្ជនស្ស អកាចេចា អាបជ្ជតិ ព្វត្ត្រិយញ្ចាញ្ជនស្ស កាទណំ ចុត្តំ, តញ្ចា តស្ស តត្ថិតិ? ចុច្ចតេ – ន តស្ស ព្វត្ត្រិយំ ចុតិយញ្ជនកាទណំ៊ កស្មា? សទា អកាចតោ៊ ព្វត្តិវុកតោតាញ្ជនកស្ស ហិ យទា ព្វត្តិយា ទាកចិត្តំ វុប្បជ្ជតិ, តទា បុរិសញ្ជនំ បាកដំ ហោតិ, ព្វត្តិញ្ជនំ បដិច្ឆន្នំ កុឡ្ហំ ហោតិ, តថា ព្វតរស្ស ព្វតទំ៊ យមិ ច តេសំ ព្វត្ត្រិយំ ចុតិយញ្ជនកាទណំ កចេយ្យ, សទាបិ ញ្ជនទ្វយំ តិដ្ឋេយ្យ, ន បន តិដ្ឋតិ, តស្មា ចេមិតព្វមេតំ "ន តស្ស តំ ញ្ជនកាទណំ, កម្មសហាយំ បន ទាកចិត្តមេចេត្ត កាទណ"ន្តិ៊ យស្មា ចស្ស ឲកមេច ព្វត្ត្រិយំ ហោតិ, តស្មា ព្វត្តិវុកតោតាញ្ជនកោ សយម្បិ កព្ភំ កណ្ហាតិ, បរម្បិ កណ្ហាបេតិ៊ បុរិសវាកតោតាញ្ជនកោ បរំ កណ្ហាបេតិ, សយំ បន ន កណ្ហាតីតិ សារត្ថទីបតិយំ (សារត្ថ៊ ដី៊ យហាចក្ក ៣៊១១៩) អាកតំ៊

ចិមតិចិតោឌតិយំ (ចិ៊ ចិ៊ ដី៊ យហាចក្ក ៣៊១១៩) បន – ព្វត្តិវុកតោតាញ្ជនកោតិ ព្វត្តិត្ត្រិយយុត្តោ, ព្វតទោ បន បុរិសិត្ត្រិយយុត្តោ៊ ឲកស្ស ហិ កាចទ្វយំ សហ ន វុប្បជ្ជតិ យមកេ (យម៊ ៦៊ព្វត្ត្រិយយមក៊១៨៨) បដិក្ខិត្តត្តា៊ ចុតិយញ្ជនំ បន កម្មសហាយេន អកុសលចិត្តេនេច កាចទាហិតំ វុប្បជ្ជតិ៊ បកតិត្តិបុរិសានម្បិ កម្មមេច ញ្ជនលិង្គានំ កាទណំ, ន កាចេចា តស្ស កោតធិ បច្ចយេន បច្ចយត្តស្ស បដ្ឋានេ អចុត្តត្តា៊ កោចលំ កាចសហិតានំយេច ញ្ជនលិង្គានំ បចត្តឥស្សតត្តំ អដ្ឋកថាយុ (ធ៊ ស៊ អដ្ឋ៊ ៩៧៧-៩៧៧) "ព្វត្តិត្ត្រិយំ បដិច្ច ព្វត្តិលិង្គាមីនី"តិអាមិតា ព្វត្ត្រិយស្ស ញ្ជនកាទណតេត្តន ចុត្តំ៊ ព្វធ បន អកុសលពលេន ព្វត្ត្រិយំ ចិតាបិ ញ្ជនំ វុប្បជ្ជតីតិ ចេមិតព្វំ៊ វុភិន្នម្បិ ចេ តេសំ វុកតោតាញ្ជនកានំ៊ យទា ព្វត្តិយា ទាតេកា វុប្បជ្ជតិ, តទា បុរិសញ្ជនំ បាកដំ ហោតិ, ព្វតទំ

បដិច្ឆន្នំ. យទា បុរិសេ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ, តទា ឥត្ថិព្យញ្ជនំ បាកដំ ហោតិ, ឥតរញ្ច បដិច្ឆន្នន្តិ អាការោ.

១៦៥. ថេយ្យាយ សំវាសោ ឯតស្សាតិ ថេយ្យសំវាសកោ. សោ ច ន សំវាសមត្តថេយ្យេន ថេនកោ ឥធាធិប្បេតោ, អថ ខោ លិង្គស្ស តទុភយស្ស ច ថេនកោបីតិ អាហ “តយោ ថេយ្យសំវាសកា”តិអាទិ. ន យថាវុឌ្ឍំ វន្ទនំ សាទិយតីតិ យថាវុឌ្ឍំ ភិក្ខូនំ វា សាមណេរានំ វា វន្ទនំ ន សាទិយតិ. យថាវុឌ្ឍំ វន្ទនំ សាទិយតីតិ អត្តនា វុឌ្ឍាចារំ កត្វា ទស្សិតវស្សានុរូបំ យថាវុឌ្ឍំ វន្ទនំ សាទិយតិ. ភិក្ខុវស្សគណនាទិកោតិ ឥមិនា ន ឯកកម្មាទិកោវ ឯស សំវាសោ នាមាតិ ទស្សិតំ.

១៦៦. រាជ...បេ... ភយេនាតិ ឯត្ថ ភយ-សទ្ទោ បច្ចេកំ យោជេតព្ពោ “រាជភយេន ទុព្ភិក្ខភយេនា”តិអាទិនា. សំវាសំ នាធិវាសេតិ, យាវ សោ សុទ្ធមានសោតិ រាជភយាទីហិ គហិតលិង្គតាយ សោ សុទ្ធមានសោ យាវ សំវាសំ នាធិវាសេតីតិ អត្ថោ. យោ ហិ រាជភយាទិំ វិនា កេវលំ ភិក្ខូ វញ្ចេត្វា តេហិ សទ្ធិំ សំវសិតុកាមតាយ លិង្គំ គណ្ហាតិ, សោ អសុទ្ធចិត្តតាយ លិង្គគ្គហណេនេវ ថេយ្យសំវាសកោ នាម ហោតិ. អយំ បន តាទិសេន អសុទ្ធចិត្តេន ភិក្ខូ វញ្ចេតុកាមតាយ អភាវតោ យាវ សំវាសំ នាធិវាសេតិ, តាវ ថេយ្យសំវាសកោ នាម ន ហោតិ. តេនេវ “រាជភយាទីហិ គហិតលិង្គានំ ‘គិហី មំ សមណោតិ ជានន្តុ’តិ វញ្ចនចិត្តេ សតិបិ ភិក្ខូ វញ្ចេតុកាមតាយ អភាវា ទោសោ ន ជាតោ”តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ. កេចិ បន “វូបសន្តភយតា ឥធ សុទ្ធចិត្តតា”តិ វទន្តិ, ឯវញ្ច សតិ សោ វូបសន្តភយោ យាវ សំវាសំ នាធិវាសេតិ, តាវ ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតីតិ អយមត្ថោ វិញ្ញាយតិ. ឥមស្មិញ្ច អត្ថេ វិញ្ញាយមានេ អវូបសន្តភយស្ស សំវាសសាទិយនេបិ ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតីតិ អាបជ្ជេយ្យ, ន ច អដ្ឋកថាយំ អវូបសន្តភយស្ស សំវាសសាទិយនេបិ អថេយ្យសំវាសកតា ទស្សិតា. សព្ពបាសណ្ឌិយភត្តានិ ភុញ្ជន្តោតិ ច ឥមិនា អវូបសន្តភយេនបិ សំវាសំ អសាទិយន្តេនេវ វសិតព្ពន្តិ ទីបេតិ. តេនេវ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ “យស្មា វិហារំ អាគន្ត្វា សង្ឃិកំ គណ្ហន្តស្ស សំវាសំ បរិហរិតុំ ទុក្ករំ, តស្មា ‘សព្ពបាសណ្ឌិយភត្តានិ ភុញ្ជន្តោ’តិ ឥទំ វុត្ត”ន្តិ. តស្មា រាជភយាទីហិ គហិតលិង្គតាយេវេត្ថ សុទ្ធចិត្តតាតិ គហេតព្ពំ.

សព្ពបាសណ្ឌិយភត្តានីតិ សព្ពសាមយិកានំ សាធារណំ កត្វា វីថិចតុក្កាទីសុ ឋបេត្វា ទាតព្ពភត្តានិ. កាយបរិហារិយានីតិ កាយេន បរិហរិតព្ពានិ. អព្ភុគ្គច្ឆន្តីតិ អភិមុខំ គច្ឆន្តិ. កម្មន្តានុដ្ឋានេនាតិ កសិគោរក្ខាទិកម្មករណេន. តទេវ បត្តចីវរំ អាទាយ វិហារំ គច្ឆតីតិ ចីវរានិ និវាសនបារុបនវសេន អាទាយ, បត្តញ្ច អំសកូដេ លគ្គេត្វា វិហារំ គច្ឆតិ.

នាបិ សយំ ជានាតីតិ “យោ ឯវំ បព្ពជតិ, សោ ថេយ្យសំវាសកោ នាម ហោតី”តិ វា “ឯវំ កាតុំ ន លភតី”តិ វា “ឯវំ បព្ពជិតោ សមណោ នាម ន ហោតី”តិ វា ន ជានាតិ. យោ ឯវំ បព្ពជតិ, សោ ថេយ្យសំវាសកោ នាម ហោតីតិ ឥទំ បន និទស្សនមត្តំ. អនុបសម្បន្នកាលេយេវាតិ ឥមិនា ឧបសម្បន្នកាលេ សុត្វា សចេបិ នារោចេតិ, ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតីតិ ទីបេតិ.

សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ...បេ... ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតីតិ ឥទំ ភិក្ខូហិ ទិន្នលិង្គស្ស អបរិច្ចត្តត្តា ន លិង្គត្ថេនកោ ហោតិ, លិង្គានុរូបស្ស សំវាសស្ស សាទិតត្តា នាបិ សំវាសត្ថេនកោ ហោតីតិ វុត្តំ. ឯកោ ភិក្ខុ កាសាយេ សឧស្សាហោវ ឱទាតំ និវាសេត្វាតិ ឯត្ថាបិ

ឥទមេវ ការណំ ទដ្ឋព្ពំ. បរតោ “សាមណេរោ សលិង្គេ ឋិតោ”តិអាទិនា សាមណេរស្ស វុត្តវិធានេសុបិ អថេយ្យសំវាសបក្ខេ អយមេវ នយោ. “ភិក្ខុនិយាបិ ឯសេវ នយោ”តិ វុត្តមេវត្ថំ “សាបិ គិហិភាវំ បត្ថយមានា”តិអាទិនា វិភាវេតិ.

សចេ កោចិ វុឌ្ឍបព្ពជិតោតិ សាមណេរំ សន្ធាយ វុត្តំ. មហាបច្ចរិអាទីសុ ឯតេន គិហិសន្តកំ ទស្សិតំ. សាមណេរបដិបាដិយា...បេ... ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតីតិ ឯត្ថ កិញ្ចាបិ ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតិ, បារាជិកំ បន អាបជ្ជតិយេវ. សេសមេត្ថ វុត្តានយេវាតិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.១១០) វុត្តំ.

វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១១០) បន – ថេយ្យាយ លិង្គគ្គហណមត្តម្បិ ឥធ សំវាសោ ឯវាតិ អាហ “តយោ ថេយ្យសំវាសកា”តិ. នយថាវុឌ្ឍំ វន្ទនំ ភិក្ខូនំ សាមណេរានំ វា វន្ទនំ ន សាទិយតិ. យថាវុឌ្ឍំ វន្ទនំ អត្តនា មុសាវាទេន ឧប្បាទិតវស្សគ្គេន ភិក្ខូនំ វន្ទនំ សាទិយតិ. ឧភយសាមណេរា បន វុឌ្ឍសាមណេរានំ, ឧភយភិក្ខូ ច វុឌ្ឍានំ វន្ទនំ សាទិយន្តោបិ ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតិ. ឥមស្មិំ អត្ថេតិ សំវាសត្ថេនកេត្ថ. ភិក្ខុវស្សានីតិ ឥទំ សំវាសត្ថេនកេ វុត្តបាឋវសេន វុត្តំ, សយមេវ បន បព្ពជិត្វា សាមណេរវស្សានិ គណេន្តោបិ លិង្គត្ថេនកោ ឯវ. ន កេវលញ្ច បុរិសោវ, ឥត្ថីបិ ភិក្ខុនីសុ ឯវំ បដិបជ្ជតិ, ថេយ្យសំវាសិកាវ. អាទិកម្មិកាបិ ចេត្ថ ន មុច្ចន្តិ. ឧបសម្បន្នេសុ ឯវ បញ្ញត្តាបត្តិំ បដិច្ច អាទិកម្មិកា វុត្តា, តេនេវេត្ថ អាទិកម្មិកោបិ ន មុត្តោ.

រាជ...បេ... ភយេនាតិ ឯត្ថ ភយ-សទ្ទោ បច្ចេកំ យោជេតព្ពោ. យាវ សោ សុទ្ធមានសោតិ “ឥមិនា លិង្គេន ភិក្ខូ វញ្ចេត្វា វសិស្សាមី”តិ អសុទ្ធចិត្តាភាវេន សុទ្ធចិត្តោ. តេន ហិ អសុទ្ធចិត្តេន លិង្គេ គហិតមត្តេ បច្ឆា ភិក្ខូហិ សហ សំវសតុ វា មា វា, លិង្គត្ថេនកោ ហោតិ. បច្ឆា សំវសន្តោបិ អភព្ពោ ហុត្វា សំវសតិ, តស្មា ឧភយត្ថេនកោបិ លិង្គត្ថេនកេ ឯវ បវិសតីតិ វេទិតព្ពំ. យោ បន រាជាទិភយេន សុទ្ធចិត្តោវ លិង្គំ គហេត្វា វិចរន្តោ បច្ឆា “ភិក្ខុវស្សានិ គណេត្វា ជីវិស្សាមី”តិ អសុទ្ធចិត្តំ ឧប្បាទេតិ, សោ ចិត្តុប្បាទមត្តេន ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតិ សុទ្ធចិត្តេន គហិតលិង្គត្តា. សចេ បន សោ ភិក្ខូនំ សន្តិកំ គន្ត្វា សាមណេរវស្សគណនាទិំ ករោតិ, តទា សំវាសត្ថេនកោ, ឧភយត្ថេនកោ វា ហោតីតិ វត្តព្ពំ. យំ បន បរតោ “សហ ធុរនិក្ខេបេន អយម្បិ ថេយ្យសំវាសកោវា”តិ វុត្តំ, តំ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ សំវាសាធិវាសនវសេន ធុរនិក្ខេបំ សន្ធាយ វុត្តំ. តេន វុត្តំ “សំវាសំ នាធិវាសេតិ, យាវា”តិ, តស្មា តាវ ថេយ្យសំវាសកោ នាម ន វុច្ចតីតិ សព្ពត្ថ វត្តព្ពោ. ឯត្ថ ច ចោរាទិភយំ វិនាបិ កីឡាធិប្បាយេន លិង្គំ គហេត្វា ភិក្ខូនម្បិ សន្តិកេ បព្ពជិតាលយំ ទស្សេត្វា វន្ទនាទិំ អសាទិយន្តោបិ “សោភតិ នុ ខោ មេ បព្ពជិតលិង្គ”ន្តិអាទិនា សុទ្ធចិត្តេន គណ្ហន្តោបិ ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតីតិ វត្តព្ពំ.

សព្ពបាសណ្ឌិយភត្តានីតិ សព្ពសាមយិកានំ សាធារណំ កត្វា បញ្ញត្តានិ ភត្តានិ. ឥទញ្ច ភិក្ខូនញ្ញេវ និយមិតភត្តគ្គហណេ សំវាសោបិ សម្ភវេយ្យាតិ សព្ពសាធារណភត្តំ វុត្តំ. សំវាសំ បន អសាទិយិត្វា អភិក្ខុកវិហារាទីសុ វិហារភត្តានីតិ ភុញ្ជន្តោបិ ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតិ ឯវ. កម្មន្តានុដ្ឋានេនាតិ កសិអាទិកម្មាករណេន. បត្តចីវរំ អាទាយាតិ ភិក្ខុលិង្គវសេន សរីរេន ធារេត្វា.

ឃោ ឲចំ បព្ពជតិ, សោ ឆេយ្យសំចាសកោ តាយ ហោតីតិ ព្ពធំ គិងស្សតយត្ថំ “ឆេយ្យសំចាសកោ”តិ បត តាយំ អជាតន្តោបិ “ឲចំ កាចុំ ត ចដ្ឋតី”តិ ចា “កទេរាទន្តា សយទោ តាយ ត ហោតី”តិ ចា “ឃដិ អាទេរាទេធស្សាយិ, ឈន្តឃិស្សត្តិ យ”ត្តិ ចា “ទឃត ទោតថិ បព្ពជ្ជា ទយ ត ទ្វហតី”តិ ជាតាតិ, ឆេយ្យសំចាសកោ ហោតិ៑ ឃោ បត បធយំ “បព្ពជ្ជា ឲចំ ទយ កហិតា”តិ សញ្ញី ទោចលំ អត្ថទា អត្តទោតា

សេតចត្វគិចាសភាឌិចិប្បការំ បការសេតុំ លជ្ជទន្តា ត កទេធតិ, សោ ឆេយ្យសំចាសកោ ត ហោតិ៑ អត្យបសយ្យត្តការលេឃចាតិ ឲត្វ អចឆារទោត ប្តសយ្យត្តការល ឆេយ្យសំចាសកលក្ខណំ ពាត្វា ចក្ខុតាឃបិ តាទេរាធតិ, ឆេយ្យសំចាសកោ ត ហោតីតិ ឌីទបតិ៑ សោ ហិ ឃុដ្ឋថិទត្តត កហិតលិក្ខត្តា លិក្ខទត្វតទោ ត ហោតិ, លឌ្វបសយ្យគត្តា តគត្យក្សាទស្សច សំចាសស្ស សាឌិតត្តា សំចាសទត្វតកោបិ ត ហោតិ៑ អត្យបសយ្យទន្តា បត លិក្ខទត្វតកោ ហោតិ, សំចាសាទហស្ស លិក្ខស្ស កហិតត្តា សំចាសសាឌិឃតយទត្តត សំចាសទត្វតកោ ហោតិ៑

សលិទក្ខឌិទតាតិ សលិក្ខកាទេច ឌិទតា៑ ឆេយ្យសំចាសកោ ត ហោតីតិ កិក្ខុហិ ឌិត្នលិក្ខស្ស អបរិច្ចត្តត្តា លិក្ខទត្វតកោ ត ហោតិ៑ កិក្ខុបដិញ្ញាយ អបរិច្ចត្តត្តា សំចាសទត្វតកោ ត ហោតិ៑ ឃំ បត យាតិកាដ្ឋកចាឃំ (កក្ខា៑ អដ្ឋ៑ បធយបិរាឌិកចណ្ណតា) “លិក្ខាត្រុទ្ធបស្ស សំចាសស្ស សាឌិតត្តា តាបិ សំចាសទត្វតកោ”តិ ការណំ ចុត្តំ, តយ្យិ ព្ពគទេច ការណំ សន្តាឃ ចុត្តំ៑ ព្ពតទធា សាយទោទស្សាបិ កិក្ខុចស្សកាលតាឌីសុ លិក្ខាត្រុទ្ធបសំចាសោ ឲច សាឌិទតាតិ សំចាសទត្វតកតា ត សិឃា កិក្ខុហិ ឌិត្នលិក្ខស្ស ក្ខកិត្នយ្យិ សាឆារលត្តា៑ ឃធា ទេធត្វ កិក្ខុ, ឲចំ សាយទោទោបិ បិរាឌិកំ សយាបទន្តា សាយទោទបដិញ្ញាយ អបរិច្ចត្តត្តា សំចាសទត្វតកោ ត ហោតីតិ ទេចឌិតទន្តា៑ ទសាកតីតិ សយ្យដិដ្ឋិត្វាតិ កាសាចឆារទោ ត្វុទំ គិក្ខុបិត្វា កិហិភាចំ សយ្យដិដ្ឋិត្វា៑

សទេធ ទោកថិ ចុឌ្ឍបព្ពឌិទតាតិ សាយទោទំ សន្តាឃ ចុត្តំ៑ យហាបញ្ញអាឌីស្វតិ ចិលីចាឌិយឃោសុ ឈទក្ខាទេសុ ធបិទតាសុ កត្តកាជតចិសេសេសុ៑ ឲទតត ចិហាទេរ កិក្ខុហិ សទ្ធិំ ចស្សកាលតាឌីតំ អកទណំ គទស្សតីតិ ចុត្តំ៑

១៦៥៑ តិត្ថិឃបក្កត្តកកចាឃំ ទតសំ លិទក្ខ អាឌិត្នយទត្ត តិត្ថិឃបក្កត្តកោ ហោតីតិ “តិត្ថិឃោ កចិស្សាយី”តិ កតស្ស លិក្ខក្កហទោទតច ទតសំ លទ្ធិបិ កហិតាទឃច ហោតីតិ កត្វា ចុត្តំ៑ ទោតថិ បត “ទតសំ លិទក្ខ អាឌិត្នយទត្ត លទ្ធិឃា កហិតាឃបិ អក្កហិតាឃបិ តិត្ថិឃបក្កត្តកោ ហោតី”តិ ចុត្តំ, តំ ត កទេហតព្ពំ៑ ត ហិ “តិត្ថិឃោ កចិស្សាយី”តិ កតស្ស លិក្ខសយ្យដិច្ឆតទតា អញ្ញា លទ្ធិក្កហណំ តាយ អត្ថិ៑ លិក្ខសយ្យដិច្ឆតទតច ហិ សោ កហិតលទ្ធិកោ ហោតិ៑ ទតទតច “ចិយំសតត្វំ ក្យសចីទាឌីតិ...ទប... ឃាច ត សយ្យដិច្ឆតិ, តាច តំ លទ្ធិ ទក្ខុតិ, សយ្យដិដ្ឋិតយទត្ត តិត្ថិឃបក្កត្តកោ ហោតី”តិ ចុត្តំ៑ តទក្កាច អាឌីចកាតំ ប្តបស្សឃំ កច្ឆតិ, បគចាទេរ បគចាទេរ ទ្យក្កដត្តិ “អាឌីចទោកា កចិស្ស”ត្តិ អស្វុដ្ឋថិទត្តត កយតបច្ចឃា ទ្យក្កដំ ចុត្តំ៑ តទក្កត ហុត្វា កយតបច្ចឃាបិ បគចាទេរ ទ្យក្កដៅ ត យុច្ចតិទឃចាតិ សារត្វឌីបតិឃំ (សារត្វ៑ ឌី៑ យហាចក្ក ៣៑១១០) ចុត្តំ៑

ចិយតិចិទភាគតិឃំ (ចិ៑ ចិ៑ ឌី៑ យហាចក្ក ៣៑១១០) បត – តិត្ថិឃបក្កត្តកាឌិកចាឃុ ទតសំ លិទក្ខ អាឌិត្នយទត្តតិ ចិយំសាឌិអធិប្បាយំ ចិតា “តិត្ថិឃោ កចិស្សាយី”តិ សត្តិដ្ឋាតចទេសត លិទក្ខ កាទឃត ឆារិតយទត្ត៑ សឃទេចាតិ តិត្ថិឃាតំ សត្តិកំ អកត្វា សឃទេច សញ្ញាទេយបិ

កុសលាទីនិ និវារេតិ។ អាទីនវោ នត្ថិ…បេ… គណ្ហាតីតិ អាទីនវំ នត្ថិ ឯតំ បញ្ញត្តិនិសិតា “អាទីនវោ នត្ថិស្សាមី”តិ

គណ្ហាតិ។ តស្ស ហិ ទិដ្ឋិយា កាមុបាយតំ បតិ សត្តិដ្ឋានេ និដ្ឋយានេបិ “គន្ត្វា នត្ថិស្សាមី”តិ បរិកប្បិតត្តា បដិចារេទ ទុក្កដមេច វុត្តំ ទុក្កដន្តិ

បរិញ្ញាយ អចុទិត្តបិ មេចុនាទីសុ វុត្តបុព្ពបយោគទុក្កដានុលោមតោ វុត្តំ។ ឯតេន ច សត្តិដ្ឋានេ ចរេន លិង្គេ សម្បដិច្ឆិតេ បារាជិកំ,

តតោ បុរិមបយោគេ ថុល្លច្ចយញ្ច ចត្តព្ពមេវ។ ថុល្លច្ចយក្ខេណ និចត្តនេត្តាបិ អាបត្តិ នេសាទេត្វា មុច្ចតិ ឯវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ យថា ចេត្ថ,

ឯវំ សញ្ចរិត្តេបិ លោហិតុប្បាទេបិ កិច្ចំ បុព្ពបយោគាទីសុ ទុក្កដថុល្លច្ចយបារាជិកាហិ មុច្ចនសីមា ច វេទិតព្ពា។ សាសនិកេសុ ឧជ្ជាតេមេត្ថ

អាទិកម្មិកាទម្បិ អនាបត្តិ ន វុត្តា។ បញ្ញត្តាយបិ អកត្តព្ពាទស្សនត្ថំ បនេតេ អញ្ញោ ច បារាជិកកម្ពេ ចិណ្ណំ សិក្ខាបទេន បារាជិកាទិ

អទស្សេត្វា ពួធ អកទ្ធាសុ ឯច វុត្តាតិ វេទិតព្ពំ។

តំ លទ្ធិំតិ ទិដ្ឋិយេចេស មេដ្ឋកាចក្ខុហណមេច សន្ធាយ វុត្តំ។ តេសញ្ញិ ទិដ្ឋិយាតំ សម្បតាទិក្ខាហំ គហេត្តាបិ លិង្គេ អសម្បដិច្ឆិតេ

ទិដ្ឋិយបក្ខត្តតោ ន ហោតិ, តំ លទ្ធិំ អគ្គហេត្វាបិ “ឯតេសំ ចតុទិយា ឋុត្តរា”តិ លិង្គំ សម្បដិច្ឆន្តោ ទិដ្ឋិយបក្ខត្តតោ ហោតិ ឯវ។

លទ្ធិយា អការេចនាតិ កិច្ចការេច សាលយតាយ ទិដ្ឋិយកាមុបាយតលទ្ធិយា អការេចនំ។ ឯតេន ច អាបទាសុ កុសលាទិ បរិបុច្ឆត្តស្សបិ

នគ្គស្ស ចិយ អនាបត្តីតិ ទស្សេតិ។ ថូបសម្បត្តិកិច្ចនា គមិតោតិ ឯត្ថ សញ្ចរណតោបិ ថូបសម្បត្តិកិច្ចនាច គមិតោ, យាចុយាចនាទយោ

បន អនុបសម្បន្នតាតិបិ ទដ្ឋព្ពន្តិ អាគតំ។

១៣០។ ទិដ្ឋិគតកថាយំ “ឯសា គោចរិ អយត្ថុស្សជាតិមេសា, សទ្ធាច ពួយស្មិ អទេត្វ ទិដ្ឋិគតកេតាតិ វេទិតព្ពា”តិ ឯតេន ឯសា

យត្ថុស្សជាតិមេសា ឯច កាចទោតា សាសនេ បព្ពជិតុំ ចា ថូបសម្បជ្ជិតុំ ចា លភតិ, ន តតោ អញ្ញោតិ ទីបេតិ។ តេនាហ កាចា “ចុមេយ្យសេតាត្វ

នាគា អចិរុឡ្ហិធម្មា ពួយស្មិ ធម្មចិនយេ”តិ (មហាច។ ១១១)។

១៣១។ អាគន្តុកិយកថាយំ ទិដ្ឋិគតាទិអយត្ថុស្សជាតិតោ យត្ថុស្សជាតិកាតញ្ញោច បុគ្គលស្ស មេត្តាទយោបិ ទិក្ខុចិសទា ហោន្តិ លោកុត្តរកុលា

ចិយាតិ អាហ “យត្ថុស្សិត្ថិក្ខុតា ឧតិកា យាតា”តិ។ យថា យត្ថុស្សានញ្ញោច កុសលបចត្តិ ទិក្ខុចិសទា, ឯវំ អកុសលបចត្តីបីតិ អាហ

“សយម្បិយត្ថុស្សជាតិកោតេចា”តិអាទិ។ អថ ចា យថា សមានជាតិយស្ស ចិកោបនេ គរុំ ករុតរំ, ន តថា ចិជាតិយស្សាតិ អាហ

“យត្ថុស្សិត្ថិក្ខុតា”តិ។ បុត្តសម្ពន្ធេន មាតុបិតុសមញ្ញា, ឧត្តរិត្តិយាទិចនេសបិ បុត្តចោហារោ លោកេ ទិស្សតិ, សោ ច គោ បរិយាយតោតិ

និប្បរិយាយសិទ្ធំ ទស្សេតុំ “ឧតិកា យាតា”តិ វុត្តំ។ យថា យត្ថុស្សត្តការេច ចិតស្សេច កុសលធម្មានំ ទិក្ខុចិសទស្សុកាចាបត្តិ យថា តំ

ទិព្ពម្បិ ចៅឌិសត្តានំ ចៅឌិត្តយតិព្ពត្តិយំ, ឯវំ យត្ថុស្សត្តការេច ចិតស្សេច អកុសលធម្មានម្បិ ទិក្ខុចិសទស្សុកាចាបត្តីតិ អាហ “សយម្បិ

យត្ថុស្សជាតិកោតេចា”តិ។ អាគន្តុកិយេនាតិ ឯត្ថ ទុតិអគន្តុនំ និរយេ បដិសន្ធិផលំ អគន្តុនំ នាម, តស្មិំ អគន្តុនេ ឧតកោត្តន និយុត្តំ

អាគន្តុកិយំ, តេន។ អថ ចា ទុតិអគន្តុនំ ផលំ អគន្តុនំ នាម, តស្មិំ អគន្តុនេ និយុត្តំ, តន្និដ្ឋាត្តនេន អគន្តុកាមណសីលំ, អគន្តុនប្បយោជនំ ចា

អាគន្តុកិយំ, តេន អាគន្តុកិយេន មាតុឃាតកកម្មេន។ បិតុឃាតកេបិ “យេន យត្ថុស្សភូតោ ឧតកោ បិតា សយម្បិ យត្ថុស្សជាតិកោតេច

សតា សញ្ចិច្ច ជីវិតា វោរោបិតោ, អយំ អាគន្តុកិយេន បិតុឃាតកកម្មេន បិតុឃាតកោ”តិអាទិនា សព្ពំ វេទិតព្ពន្តិ អាហ

“បិតុឃាតកោបិ ឯសេច នយោ”តិ។

បរិចត្តិតលិក្ខយ្យិ យាតទំ ចា បិតទំ ចា ឌីចិតា ចោរោបត្តស្ស អាតត្តរិយកម្មំ ហោតិយេច៑ សតិបិ ហិ លិក្ខបរិចេត្ត សោ ឲច ឲកកម្មតិត្ថតេត្តា កចក្ខប្បតេត្តា ឌីចិតប្បតេត្តា, ត អញ្ញោតិ៑ យោ បត សយំ មត្ថស្សា តិរច្ឆាតក្ខតំ បិតទំ ចា យាតទំ ចា, សយំ ចា តិរច្ឆាតក្ខតោ មត្តុស្សក្ខតំ, តិរច្ឆាតោយេច ចា តិរច្ឆាតក្ខតំ ឌីចិតា ចោរោបតិ, តស្ស កម្មំ អាតត្តរិយំ ត ហោតិ, ការិយំ បត ហោតិ, អាតត្តរិយំ អាហច្ចេច តិដ្ឋតិ៑ ឲឡអកចត្តក្ក សក្ខាមចត្តក្ក ចោរចត្តក្កច្ចោត្ត កចេតត្ថា៑ "ឲឡអកំ យាតេមិ"តិ អភិសត្ធិតាបិ ហិ ឲឡអកដ្ឋាតេ ឋិតំ មត្ថស្សា មត្តស្សក្ខតំ យាតទំ ចា បិតទំ ចា យាតេត្តា អាតត្តរិយំ ម្ងសតិ មលោណាធិប្បាយេតេច អាតត្តរិយចត្ថុតោ ចិកោបិតត្តា៑ ឲឡអកាភិសត្ធិតា, បត យាតាបិតិអភិសត្ធិតា ចា ឲឡអកំ យាតេត្តា អាតត្តរិយំ ត ម្ងសតិ អាតត្តរិយចត្ថុតោ អភាចតោ៑ យាតាបិតិអភិសត្ធិតា យាតាបិតោរា យាតេត្តា ម្ងស្សតេច៑ ឲស តយោ ច្ចតរស្មិម្បិ ចត្តក្កដ្ឋយេ៑ យថា ច យាតាបិត្មសុ, ឲចំ អរហត្តេសុ ឲតាតិ ចត្តក្កាតិ ចេធិតព្វាតិ៑ សព្វត្ថ ហិ បុរិមំ អភិសត្ធិចិត្តំ អប្បមាណំ, ចធកចិត្តំ, បត តទារម្មណជីចិតិន្ទ្រិយញ្ច បមាណំ៑ កតាតត្តរិយកម្មោ ច "តស្ស កម្មស្ស ចិបាកំ បដិពាហិស្សាមី"តិ សកលចក្កចាឡអំ មហាចេតិយប្បមាណេហិ កញ្ចតថ្មបេហិ ប្មរេត្វាបិ សកលចក្កចាឡអំ ប្មរេត្វា តិសិត្នស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាធាតំ ធត្វាបិ ពុទ្ធស្ស កាចតោ សង្ឃាដិកណ្ណំ អមុញ្ចត្តោ ចិចរិត្វាបិ កាមស្ស ភេធា តិរមមេច ឧបបជ្ជតិ, បព្វជ្ជញ្ច ត លភតិ៑ បិតុឃាតកោ ចេសិយា បុត្តោតិ ឧបលក្ខណមត្តំ, កុលិត្ថិយា អតិចារិតិយា បុត្តោបិ អត្តតោ បិតរំ អជាតិត្វា ឃាតេត្តេត្តាបិ បិតុឃាតកោច ហោតិ៑

អរហត្តឃាតកកម្មេ អចសេសត្តិ អភាកាមិអាធិកំ៑ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, ចិត្ថារោ បត តតិយបារាជិកចណ្ណតាតោ កហេតព្វោ៑

"ឥដ្ឋជិតេត្តភា"តិ ទុត្តមេចត្ថំ ចិភាចេតិ "ចធកចិតេត្តភា"តិ៑ ចធកចេតតាយ ហិ ឥសិតំ ជិត្តំ ព្ពង ឥដ្ឋជិត្តំ តាម៑ លោហិតំ ឧប្បាធេតីតិ ឲត្ថ តថាកតស្ស អភេជ្ជកាយតាយ បត្មបក្កមេត ចម្មច្ឆេធំ កត្វា លោហិតបគ្ឃរណំ តាម តត្ថិ, សរីរស្ស បត អន្តោយេច ឲកស្មិំ ឋាតេ លោហិតំ សមោសរតិ, អាឃាតេត បក្យប្បមាតំ សញ្ចិតំ ហោតិ៑ ធេចធត្តេត បដិទ្ធសិលតោ ភិជ្ជិត្វា កតា សក្កលិកាបិ តថាកតស្ស បិធត្តំ បហរិ, ជរកុតា បហដោ ចិយ បិតោ អន្តោលោហិតោយេច អហោសិ៑ ជីចកោ បត តថាកតស្ស ទុចិយា សត្ថកេត ចម្មំ ឆិត្ថិត្វា តម្បា ធាតា ឥដ្ឋលោហិតំ តីហរិត្វា ជាសុមកាសិ, តេតស្ស បុញ្ញកម្មមេច អហោសិ៑ តេតាហ "ជីចកោ ចិយា"តិអាធិ៑

អថ យេ បរិតិព្វុតេ តថាកតេ ចេតិយំ ភិត្ថតិ, ពោធិំ ឆិត្ថតិ, ធាតុម្បិ ឧបក្កមតិ, តេសំ កិំ ហោតីតិ? ការិយំ កម្មំ ហោតិ អាតត្តរិយសធិសំ៑ សធាតុកំ បត ថ្មបំ ចា បដិមំ ចា ពាធមាតំ ពោធិសាខំ ឆិត្ថិតុំ ចដ្ដតិ៑ សចេបិ តត្ថ តិលីតា សកុណា ចេតិយេ ចច្ចំ បាតេត្តិ, ឆិត្ថិតុំ ចដ្ដតិយេច៑ បរិភោគចេតិយតោ ហិ សរីរចេតិយំ កុរុតរំ៑ ចេតិយចត្ថុំ ភិត្ថិត្វា កច្ឆត្តេ ពោធិម្មលេបិ ឆិត្ថិត្វា ហរិតុំ ចដ្ដតិ៑ យា បត ពោធិសាខា ពោធិឃរំ ពាធតិ, តំ កេហរក្ខណត្ថំ ឆិត្ថិតុំ ត លភតិ៑ ពោធិអត្ថាយ ហិ កេហំ, ត កេហត្ថាយ ពោធិ៑ អាសតឃរេបិ ឲសេច តយោ៑ យស្មិំ បត អាសតឃរេ ធាតុ តិហិតា ហោតិ, តស្ស រក្ខណត្ថាយ តំ សាខំ ឆិត្ថិតុំ ចដ្ដតិ៑ ពោធិជក្កតត្ថំ ឱជោហរណសាខំ ចា ម្មតិដ្ឋាតំ ចា ឆិត្ថិតុំ ចដ្ដតិយេច, សត្ថុ ទ្មបកាយបដិជក្កតេ ចិយ បុញ្ញម្បិ ហោតិ៑

សង្ឃភេទេ ចតុត្ថំ ពយ្ឋាតន្តិ អបលោកតាទីតំ ចតុត្ថំ ពយ្ឋាតំ។ អយំ សង្ឃភេទកោតិ បកតត្តំ កិក្ខុ សន្ធាយ ទុត្តំ។ បុព្វេ ឧច បរិវាទិកំ សយាបន្នោ ចា ចតុត្ថាទីនោរេសត ចិបត្តុបសយ្បនោ ចា សង្ឃិ កិត្តុន្តោបិ អាតត្តុទិយំ ត ចុសតិ, សង្ឃោ បត កិន្នោច ហោតិ, បញ្ញា ចស្ស ត ចាទិតាតិ ឥទ្ធិ។

កិក្ខុតិក្នុសនេត ព្ពន្ធយាតត្តិ ខ្ចាតចតុចសត់ ព្ពន្ធយាត់។ ពោតតចាហ "កិហិកាមេ សយ្បនិច្ចិតយពេត្តុយេចា"តិ។ តេច បព្ពជ្ជា អត្តិតិ ឃោនតា។ ឃោ ច បដិក្លិពេត្ត អកម្មេ ច បុក្កុល តាតុ្វា បព្ពាជេតិ, ចូបសយ្បាទេតិ ចា, ទុក្កដំ។ អនាតត្តស្ស សព្ពត្ថ អតាបត្តីតិ ចេឝិតព្ពំ។

១៣៧។ កព្ភយាតេសហិ សង្ឃិ ចិរតិ ចស្សាតិ អស្សាតិ កព្ភចិនេសា។ ហាយតចន្ធតត្តិ កព្ភយាតេសុ អធិកោសុ ចូត្តុទិ ហាយតំ, ច្បាតេសុ ចន្ធតត្តិ ចេឝិតព្ពំ។ ឧក្កុតចិរតិចស្សត្តិ ខ្ចាតេស យាតេស យាតុក្កច្ចិស្សិ ចសិត្វា យហាបចារណាយ ឌាតកាលតោ បដ្ឋាយ ឧក្កុតចិរតិចស្សំ។ បរិបុណ្ណចិរតិចស្សត្តិ តាយ បន្តិយកាយ ចស្សុបកយតឝិចេស។ "តិសទត្តិឝិចា យាតេសា"តិ (អ॰ តិ॰ ៤.៤១; ប៉॰ ៣៤; ចិក॰ ១០៤៤) ចចតតោ "ចត្តារោ យានា បរិហាយត្តី"តិ ទុត្តំ។ ចស្សំ ចូក្កុឈ្ណិតិ ចស្សំ ចូឌ្ឍិ កាឈ្ណិ, តតិយចំចម្ពុទេ ឧកយាសស្ស អធិកត្តា យាសបរិច្ចេនតចេសត ចស្សំ ចូឌ្ឍិ កាឈ្ណិតិ អត្ថោ, តស្មា តតិយោ ចំចម្ពុទោ ពោទសយាសិកោ ហោតិ។ ចំចម្ពុស្ស បត ខ្ចាតសយាសិកត្តា អដ្ឋាសេសុ ចស្សេសុ អធិកយាសេ ចិសុំ កហេត្វា "ឲ យាសា ចឈ្ណី"តិ ទុត្តំ។ តតោតិ ឲយាសតោ។ តិក្កព្ភា ហុត្វាតិ អធិកយាសេហិ សង្ឃិ បរិបុណ្ណចិរតិចស្សត្តា តិទ្ទោសតិកា ហុត្វា។ យំ បត ទុត្តំ តីសុបិ កណ្ឋិបទេសុ "អដ្ឋាសេសត្តុយេច ចស្សាតំ អធិកយាសេ កហេត្វា កណិតត្តា សេសចស្សទ្វយស្សបិ អធិកឝិចសាតិ ហោត្តិ, តាតិ អធិកឝិចសាតិ សន្ធាយ 'តិក្កព្ភា ហុត្វា'តិ ទុត្ត"ត្តិ, តំ ត កហេតព្ពំ។ ត ហិ ទ្វីសុ ចស្សេសុ អធិកឝិចសាតិ តាម ចិសុំ ចូបលព្ភត្តិ តតិយេ ចស្សេ ចស្សុក្កឌ្ឍតចេសត អធិកយាសេ បរិច្ចត្តេយេច អតិរេកយាសសម្ភចតោ, តស្មា ទ្វីសុ ចស្សេសុ អតិរេកឝិចសាតិ ចិសុំ ត សម្ភចត្តិ។

"ពោ ម្ចេ យាសេ កហេត្វា ចិរតិ ចស្សាតិ បរិបុណ្ណាតិ ហោត្តី"តិ កស្មា ទុត្តំ, ឧក្កុតចិរតិចស្សយិប្បច បុត អបរទ្វិ ចស្សេ បក្ខិពេត្ត ចិរតិ ចស្សាតិ បរិបុណ្ណាតិ ហោត្តីតិ អាហ "ឧត្តុ បត...បេ... ទុត្ត"ត្តិ។ អតេកពត្តត្តា តិបាតាតំ បត-សទ្ទោ ហិសទ្ទត្ថោ, ឧត្តុ ហីតិ ទុត្តំ ហោតិ។ ព្ពុតព្ឍាទុត្តស្សចត្តស្ស សយត្ថតចេសត ទុត្តំ។ ព្ពយិកា ច ព្ពយំ ឝិបេតិ – យំ ទុត្តំ "ឧក្កុតចិរតិចស្សំ សាយណេរំ តិក្ខយតិយបុណ្ណយាសិ អតិក្កយ្យ បរិបុណ្ណចិរតិចស្សំ ចូបសយ្បាទេត្តី"តិ, តត្ថ កព្ភយាសេបិ កហេត្វា ទ្វីហិ យាសេហិ អបរិបុណ្ណចិរតិចស្សំ សន្ធាយ "ឧក្កុតចិរតិចស្ស"ត្តិ ទុត្តំ, តស្មា អធិកយាសេសុ ទ្វីសុ កហិតេសុ ឧច ចិរតិ ចស្សាតិ បរិបុណ្ណាតិ តាម ហោត្តីតិ។ តស្មាតិ យស្មា កព្ភយាសាបិ កណត្វុបកា ហោត្តិ, តស្មា។ ឯកចិរតិចស្សោ ហោតីតិ ឌាតឝិចសតោ បដ្ឋាយ ចិរតិចស្សោ សយាតោ កព្ភយាសេហិ សង្ឃិ ឯកចិរតិចស្សោ ហោតិ។ អញ្ញោ ចូបសយ្បាទេតីតិ ចូបជ្ឈាយោ, កម្មចាចាចរិយោ ចា ហុត្វា ចូបសយ្បាទេតីតិ សារត្ថទីបតិយំ (សារត្ថ॰ ដី॰ បាចិត្តិយ ៤.៤០៩) អាកតំ។

កព្ភេ សយិតកាលេត សង្ឃិ ចិរតិយំ ចស្សំ បរិបុណ្ណយស្សាតិ កព្ភចិនេសា។ តិក្ខយតិយបុណ្ណយាសីតិ សាចណយាសស្ស បុណ្ណយិយា អាសាឡ្ហីបុណ្ណយិយា អតត្តុទបុណ្ណយី។ បាឝិបឝិចេសតិ បន្តិយកាយ ចស្សុបតាយិកាយ, ខ្ចាតេស យាតេស យាតុក្កច្ចិស្សិ ចសិត្វា យហាបចារណាយ ឌាតំ ចូបសយ្បាទេត្តីតិ អត្ថោ។ "តិសទត្តិឝិចា យាតេសា, ខ្ចាតសយាសិកោ ចំចម្ពុទោ"តិ ចចតតោ "ចត្តារោ យានា

បរិហាយត្តី”តិ ចុត្តំ់ ចស្សំ ស្កោឌត្តីតិ ចស្សំ ស្កន្ធ កឌត្តិ, “ឲកយាសំ អឝិកយារេសា”តិ លេឌ្ឋត្វា ចស្សំ ស្កបកន្ធត្តីតិ អសេត្វា, តស្មា តតិសេយា

តតិសេយា សំចន្ធសេរា សេតរសយាសិសេកា សេហាតិ់ សេត សេក្ខ យាសេស កសេហត្វាតិ គិក្ខយគិយបុណ្ណយាសសេតា ឃាច ឌាតឌិចសក្ខតា យហាបចារណា,

តាច សេឃ សេក្ខ យាសា អភាកតា, សេតសំ អត្វាឃ អឝិកយាសសេតា លសេទ្ធ សេក្ខ យាសេស កសេហត្វា់ សេតភាហ “សេឃា បចារសេត្វា ចិសតិចសេស្សា

កចិស្សតី”តិអាឌិ់ “គិក្កដ្ឋា ហុត្វា”តិ ត្ថាគ អដ្ឋារសត្តំ ចស្សាគំ ឲច អឝិកយាសេស កសេហត្វា តសេតា ចិសតិឃា ចសេស្សស្ចុបិ ចាតុឌ្ឍិគំ អត្វាឃ

ចតុត្ថំ យាសាគំ បរិហាបសេគគ សត្ថុឆា បរិបុណ្ណចិសតិចស្សតំ សត្ថាឃ ចុត្តំ់

បចារសេត្វា ចិសតិចសេស្សា កចិស្សតីតិ យហាបចារណាឌិចសេស អតិក្កន្តេ កត្ថុចសេស្សគ សហ ចិសតិចសេស្សា កចិស្សតីតិ អសេត្វា់ តស្មាតិ ឃស្មា

កត្ថុយាសាបិ កលត្វបកា សេហាត្តិ, តស្មា់ ឲកចិសតិចសេស្សាតិ ឌាតិឃា ចិសតិចស្សំ សត្ថាឃ ចុត្តំ់ អញ្ញា ស្កបសយ្យាសេគតីតិ ស្កបញ្ញាសេឃា,

អាចរិសេយា ចា ហុត្វា ស្កបសយ្យាសេគតិ់ សេសាបីតិ ស្កបសយ្យាសេគត្តាបិ អត្វបសយ្យត្តោតិ ចិយតិចិសេភាគគិឃំ (ចិ់ ចិ់ ចី់ បរិចិត្តិឃ ១់៣០៩)

អាកតិ់

ឲត្ត សិឃា – អដ្ឋកថាឌីកាស្ “អដ្ឋារសស្ ចសេស្សស្ ល យាសា ចឌ្ឍត្តី”តិ ចុត្តំ, ត្ថគាគិ បគ “ឲក្ខគចិសតិឃា ចសេស្សស្ សត្ត យាសា អឝិកា”តិ

ចគត្តិ, កចសេយត្ត ចិញ្ញាតត្ថត្តិ? ចុច្ចសេត – អដ្ឋកថាឌីកាស្ សាសគសេចាហារសេគ សេលាកិយកតិ អត្វបកម្ម តីស្ តីស្ សំចន្ធសេរស្ យាសលេឌ្ឋគំ

កសេហត្វា “អដ្ឋារសស្ ចសេស្សស្ ល យាសា ចឌ្ឍត្តី”តិ ចុត្តំ, ត្ថគាគិ បគ សេចគសេចាហារសេគ ចគ្គស្ទុរិយកតិសញ្ញាតំ តិថិ កសេហត្វា កសេលាសេត្តា

“ឲក្ខគចិសតិឃា ចសេស្សស្ សត្ត យាសា អឝិកា”តិ ចគត្តិតិ, តំ ចស្សុបភាឃិកកថាឃំ អាចិ កចិស្សតិ់

១៣២់ យាតា ចា យតា សេហាតីតិ សប្បសេត្ថា់ សេសាសេឃចាតិ បត្តឌ្ឍារសេបក្លា ឲច់

១៣៣់“ឲកសិយាឃត្ថាអសេត្តាបិ គិក្ខុ អតិ្តតិ ត្ថយិភា ឲកសិយាឃំ គិក្ខុបិ អសតិ កណ្ហកម្មាសេរាចគកិច្ចំ គតិ្តតិ គសេស្សតិ់ ពណ្ឌសិយាឃ ចា ឌត្វា

គចិសឃុឌ្ឍាឌិគិ ចា កត្វា បត្តាសេឌតសេត្តាតិ ឲសេតគ សសេត្ថ សិយដ្ឋកគិក្ខុ អាបុច្ឆិតត្វា, អភាបុច្ឆា បត្តាសេឌតុំ គ ចដ្ឋតីតិ ឌិសេបតិ់

១៣៤់អភាយដ្ឋ បិណ្ឌបាតត្តិ អក្កហិតអក្កំ បិណ្ឌបាតំ់ សាយសេលារភាកសយសេកា អាយិសភារសេកាតិ ឲត្ត កិច្ចាបិ សាយសេលារាគំ អាយិសភាកស្ស

សយកសេយច ឌិឃយាគត្វា ចិស្ញុំ សាយសេលារភារសេកា ភាយ គតិ្ត, សេហដ្ឋា កន្ធត្តិ បគ កត្តំ កគាចិ យគ្គិ គសេចឃ្យ, តស្មា ស្កបរិ អក្កសេហត្វា

សាយសេលារបិញ្ញត្ថឃាច កសេហត្វា គាតសេត្តាតិ អឝិប្បាសេឃា់ គិឃតបត្តឌ្ឍសេស្សច ចាឃំ ភារសេកា ឌិឃតិ់ សេតគេច “អបក្កំ បត្ត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ់

អសេត្តា ចា គិក្ខុ គាតុកាយា សេហាត្តីតិ សប្បសេត្ថា់

១៣៥់សឃំ បត្តាសេឌតសេត្តាតិ សេកាសសេច្ឆគភាឌិគិ សឃំ កសេរាសេត្តគ បត្តាសេឌតសេត្តា់ សេកាសសេច្ឆគំ កាសាឃច្ឆាគំ សរលគាគត្តិ ហិ ត្ថយាគិ

តីហិ កសេរាសេត្តា “បត្តាសេឌតី”តិ ចុច្ចតិ, សេតស្ ឲកំ សេក្ខ ចាបិ កសេរាសេត្តា តឆា សេចាហរិឃតិសេឃច, តស្មា ឲកំ បត្តាសេឌហីតិ សេកាសសេច្ឆគំ

កាសាឃច្ឆាគគត្ថា សត្ថាឃ ចុត្តំ់ ស្កបញ្ញាឃំ ស្កឌ្ឍិស្ស បត្តាសេឌតីតិ ឲត្វាបិ ឲសេសច គសេឃា់ ពណ្ឌសិយំ គេត្វាតិ កណ្ហកម្មាសេរាចគបរិហរលាត្ថំ

ចុត្តិ៍ ខេតត ឋកិក្លខេក ចិហារេ អន្ណាយ្បិ “ឲតឃ្ស ខេកេឋ លិត្ថា”តិ ចត្តិ ត ចដ្ឋតិ៍ បដ្ឋារេឌត្វាតិ ខេកឋខេឆ្នគតិ ឋត្ថាឃ ចគតិ៍ កិក្លខេតា អខេដ្ឋា បដ្ឋារេឌត្ញុ ត លកតីតិ ឋខេលាគាតិ ឋត្ថាឃ ចុត្តិ៍ ខេតខេតចាហ “ឋាយខេលាខេរា បតា”តិអាឌីតិ ឋារេតួឌីបតិឃំ (ឋារេតួ ឌី៍ យហាចក្ក ៦៍៦៣) អាកតំ៍ ចិយតិចិខេតាគតិឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ យហាចក្ក ៦៍៦៣) បត – ឋឃំ បដ្ឋារេឌតខេដ្ឋាតិ ឲតួ “ខេកឋយឃ្សុំ

ឌ្ឋហារេទត្វា”តិអាឌិចចតខេតា ខេកឋខេឆ្នគកាឋាឃឆ្នាគតឋខេលាគាតាតិ បដ្ឋាឌតិ តាយ, ខេតឋុ បឆ្នឹយតួឃំ កិក្លុហិ ឲច កាតឌ្ឋុំ, កាខេទតឌ្ឋុំ ចា៍ បដ្ឋារេឌហីតិ ឌ្ឋាឌំ តិចិឆយ្បិ ឋត្ថាឃ ចុត្តិ៍ ពល្ឋាឃឹយំ ខេតត្វាតិ កល្ហុកយុខេរាចតបរិហខេលាត្តុំ៍ កិក្លុតញ្ញុអតាខេរាខេចត្វា ឲកឃឹយាឃ “ឲតឃ្ស ខេកេឋ លិត្ថា”តិ អន្ណា អាលាខេបតុយ្បិ ត ចដ្ឋតិ៍ បដ្ឋារេឌត្វាតិ ខេកឋាឌិខេឆ្នគខេយច ឋត្ថាឃ ចុត្តិ “កាឋាឃាតិ អឆ្នារេឌត្វា”តិ ចិឋុំ ចុត្តត្វា៍ បដ្ឋារេឌត្ញុ ត លកតីតិ ឋខេលាគាតិ ឋត្ថាឃ ចុត្តិ៍ អតុបឋយ្យខេត្ថត កិក្លុអាលាត្តិឃា ឌិត្ថយ្បិ ឋខេលា ត ទុហតីតិ ចុត្តិ៍

ចឌិខេទា្ឋិឌីកាឃយ្បិ (ចឌិខេ ឌី៍ យហាចក្ក ៦៣) – ពល្ឋាឃឹយំ ខេតត្វាតិ កល្ហុកយុខេរាចតបរិហខេលាត្តុំ ចុត្តិ, ខេតត ឋកិក្លខេក ចិហារេ អន្ណាយ្បិ “ឲតឃ្ស ខេកេឋ លិត្ថា”តិ ចត្តិ ត ចដ្ឋតិ៍ “បដ្ឋារេឌត្វា”តិ ឌ្ឋាយឃ្ស អឆិប្បាឃបកាឋតត្តុំ “កាឋាឃាតិ អឆ្នារេឌត្វា ឲហី”តិ ចុត្តិ៍ ដ្ឋបដ្ឋាខេឃា ខេច ខេកឋយឃ្សុឌ្ឋខេរាបតាឌីតិ អកត្វា បដ្ឋាឌ្ឋុំ ឋខេលាតិ ខេគតិ, ត ទុហតិ បដ្ឋាឌ្ឋា៍ កយុចាចាឃ ឋារេចត្វា ដ្ឋបឋយ្យារេគតិ, ទុហតិ ដ្ឋបឋយ្យគា៍ អបត្តឌីចរាតិ ដ្ឋបឋយ្យគាឋិឌ្ឋិគឃ្សតខេតា, កយុចិបត្តិឃា អកាចខេតា ខេចតំ ឃុឌ្ឋខេតចាតិ ឲខេកា៍ ខេហាតិ ខេចតួ –

“ឋលិក្កុខេឃ្សច បដ្ឋាឌ្ឋា, ចិលិក្កុឃ្សាបិ ខេចតរា;

អខេបតបុដ្ឋាខេចឋឃ្ស, តំត្វឃា ឌ្ឋាតិ ចាបខេរ”តិ៍

កិក្លុតា ហិ ឋហខេតួត ចា អាលាត្តិឃា ចា ឌិត្ថខេយច កាឋាចំ ចដ្ឋតិ, អឌិត្ថា ត ចដ្ឋតីតិ បត ឋខេត្តខេត្វច កាឋារេចឋុំ, តាឋខេត្តឋុំ អឋយុត្តខេតាតិ ខេតឋំ អឆិប្បាខេឃាតិ អាកខេតា៍

កត្ថារេចុបិតិ កត្ថឋការេចា៍ តខេយចត្តុំ បរិឃាឃត្តខេរត ចិការេចតិ “ឋខេហតុខេកា”តិ៍ ឌាារេតាតិ បិកខេឌ៍ ឃឋឃ្សឹតិ បរិចារេឋយ្យត្តិឃា ឋយត្ថាកខេតា៍

ចល្ហុឋល្ហុតកត្ថារេឋខេឃាកាឋចខេឋត អឋុចិខេឌក្សឆ្នបឌិក្កុលកាចំ បិកចំ កខេរាខេត្តតាតិ ឋដ្ឋខេត្ថា៍ តត្តុ ខេកឋា តាខេយខេត ចល្ហុខេតាបិ បឌិក្កុលិ, ឋល្ហុាតខេតាបិ កត្ថខេតាបិ អាឋឃខេតាបិ ឌ្ឋកាឋខេតាបិ បឌិក្កុលិ៍ យតុខេដ្ឋាបិ ហិ ឃាក្យុបខេត្តុ ចា កត្តុបខេត្តុ ចា ខេកឋចល្ហុ កិឌ្ឋិ ឌិត្វា “ខេកឋបិឃ្សុកយិចំ, ហខេច ត”ត្តិ ឌិក្យុត្ថិ, ឲចំ ខេកឋា ចល្ហុខេតា បឌិក្កុលិ៍ ទត្តិ កុដ្ឋាត្តាបិ ខេកឋឋល្ហុាតិ អក្កចាកំ ចា យកចិចាកំ ចា លុបិត្វា តខេឆច ឌិក្យុត្ថិ, ឲចំ ឋល្ហុាតខេតាបិ បឌិក្កុលិ៍ ខេតលយក្កុតបុប្ផុយាឌិឋដ្ឋារេចិខេហិតាគត្នុ ខេកឋាតិ កខេត្ថា បខេយខេឌក្សខេឆ្នា ខេហាតិ៍ តខេតា ខេឌក្សឆ្នតខេរា អក្កុិយិ្សកត្តិតាតិ៍ ខេកឋា ហិ ចល្ហុឋល្ហុាតខេតា អប្បឌិក្កុលាបិ ឋិយុំ, កខេត្ថត បត បឌិក្កុលាខេឃច៍ ឃចា ហិ គខេហរឃ្ស កុយារេកឃ្ស ចត្តុំ ចល្ហុខេតា ហលិត្ថិចល្ហុ, ឋល្ហុាតខេតា ហលិត្ថិបិល្ឋិឋល្ហុាតិ៍ ឋត្ថុខេឌ្ឋាខេត ឈ្ឋិតត្វា ដ្ឋត្វុយាតាកកាឌ្ឋអឋុតលឋឹខេំ

ចណ្ណតោ តាលបក្កចណ្ណា, សណ្ឋានតោ ចដ្ដេត្វា ចិស្សដ្ឋមុទ៌្កសណ្ឋានំ, ឪឃាបិស្ស ស៊ុមតមក្យូអសទិសា, តំ ឌ្កឃយ្យិ ចណ្ណសណ្ឋានតោ សិឃា អប្បដិក្កូលំ, កេន្តូត បត បដិក្កូលមេច, ឲុចំ គោសាបិ សិឃុំ ចណ្ណសណ្ឋានតោ អប្បដិក្កូលា, កេន្តូត បត បដិក្កូលាឃេចាតិ៍

ឃឆា បត អសុចិដ្ឋានេ កាយតិស្សន្តេត ខាតាតិ ស្ទុបឃ្យុបណ្ណាតិ តាកទិកមត្យុស្សាតំ ខេក្យុឆ្នាតិ ហោត្តិ អបទិកេកាកាតិ, ឲុចំ គោសាបិ បុព្វលោហិតមុត្តករីសបិត្តសេម្ហាទិតិស្សន្តេត ខាតត្តា បទមខេក្យុឆ្នាតិ៍ ឲុចំ អាឃឃតោបិ បដិក្កូលា៍ ព្វាយ ច គោសា តាយ ក្ខុចទាសិយ្យិ ធ្វដ្ឋិតកណ្ណកា ចិឃ ឲកតិសគោដ្ឋាសទាសិយ្យិខាតា, តេ ស៊ុសាតសង្គាទដ្ឋាតាឌឹស៊ុ ខាតសាកំ ចិឃ, បទិលាឌឹស៊ុ ខាតកមលក្យុចលឃាឌិមុប្បូ ចិឃ ច អសុចិដ្ឋានេ ខាតត្តា បទមខេក្យុឆ្នាតិ ឲុចំ ឋ្កាកាសតោ បដិក្កូលាតិអាឌិតា តយេត តចបញ្ចកស្ស ចណ្ណាឌិចសេត បដិក្កូលកាចំ បកាសេត្តតាតិ អតេ្ថា៍

តិខ្ជិចតិស្សត្តកាចំ ចា បិកេដំ កទោសេត្តតាតិ ព្វាយ គោសា តាយ សិសកឌ្ឋហបលិចេចឌតចមុ ខាតា, តត្ថ ឃឆា ចម្មិកមត្ថកេ ខាតេសុ ក្យុណ្ឌកិលាសុ ត ចម្មិកមត្ថកោ ខាតាតិ "យឃិ ក្យុណ្ឌកិលាតិ ខាតាតី"តិ, តាបិ ក្យុណ្ឌកិលាតិ ខាតត្តិ "យឃំ ចម្មិកមត្ថកេ ខាតាតី"តិ៍ ឲុចមេច ត សិសកឌ្ឋហបលិចេចឌតចម្មុំ ខាតាតិ "យឃិ គោសា ខាតា"តិ, តាបិ គោសា ខាតត្តិ "យឃំ សិសកឌ្ឋហបលិចេចឌតចមុ ខាតា"តិ, អញ្ញមញ្ញំ អាភោកបច្ចវេក្ខណរហិតា ឲុតេ ឌម្មា៍ ព្វាតិ "គោសា តាយ ព្វាយស្មិំ សទិរេ បិដិឃេក្កា គោដ្ឋាសោ អចេតតោ អព្យាកតោ ស៊ុញ្ញោ តិស្សត្តោ ឆទ្ធោ បឆឹឌាត្យ"តិអាឌិតា តយេត តិខ្ជិចតិស្សត្តកាចំ បកាសេត្តត៍ បុព្វោតិ បុទិមត្យុឌ្ឋាតំ សត្ថិកោ៍ មត្ថិតសង្គាទាតិ តាមទ្ធុបចត្តេតត ចេច បច្ចឃបទិក្កហចសេត ច ឌាវេលាត បទិមត្ថិតសង្គាទោ៍ កាចិតកាចតោតិ កលិបសមុ្មតាឌិតា សព្វោសា ក្យុសលកាចតាឃ ប្ទុវេលាត កាចិតកាចតោ ៍ អឌិត្ថុំ ត ចដ្ដតីតិ ឲត្ថ "បព្វជ្ជា ត ទ្យហតីតិ ចឌត្តី"តិ សារត្ថឌីបតិយំ (សារត្ថ៍ ឌី៍ មហាចក្ក ៣៍៣៖) ចុត្តំ៍

ចិមតិចិតោឌតិយំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ មហាចក្ក ៣៍៣៖) បត – ឃសស្សីតិ បទិចាទសមេ្យត្តោ៍ តិខ្ជិចតិស្សត្តកាចត្តិ "គោសា តាយ ព្វាយស្មិំ សទិរេ បិដិឃេក្កា គោដ្ឋាសោ អចេតតោ អព្យាកតោ ស៊ុញ្ញោ តិស្សត្តោ ឆទ្ធោ បឆឹឌាត្យ"តិអាឌិតយំ សក្កញ្យាតិ, សព្វំ ចិស៊ុទ្ធិមគ្គេ (ចិស៊ុទ្ធិ៍ ១៍៣១១) អាកតតយេត កហេតព្វំ៍ បុព្វោតិ បុព្វត្យុឌ្ឋបា្បទេស៊ុ ៍ មត្ថិតសង្គាទាតិ ចិបស្សតាចសេត ចុត្តំ៍ កាចិតកាចតោតិ សមឆចសេតបិ៍

កាសាឃាតិ តិក្កត្តំ ចា...បេ... បដិក្កាហាបេតព្វោតិ ឲត្ថ "សព្វត្យុក្កតិស្សលត្ថាឃ ព្វមំ កាសាចំ កហេត្វា"តិ ចា "តំ កាសាចំ ឌត្វា"តិ ចា ចត្វា "បព្វាខេឆ មំ, ភត្តេ, អត្យុកម្បំ ឌ្កបិឌាឃា"តិ ឲុចំ ឃាចតបុព្វាកំ ឌឹចទំ បដិច្ឆាបេតិ៍ អឆាប៊ីតិអាឌិ តិក្កត្តំ បដិក្កាហាបតតោ បទំ កត្តព្វចិឌិឌស្សតំ, អឆាប៊ីតិ តតោ បទម្បីតិ អតេ្ថា៍ គោចិ បត "ឌឹចទំ អប្បដិក្កាហាបេត្វា បព្វាខេតប្យការេកឌឌស្សតត្ថំ 'អឆាប៊ី'តិ ចុត្តំ៍ អឆាប៊ីតិ អឆ ចាតិ អតេ្ថា"តិ ចឌត្តិ៍ អឌិត្ថុំ ត ចដ្ដតីតិ ព្វមិតា បព្វជ្ជា ត ទ្យហតីតិ ឌស្សតិ៍

៣៖សិ៍បិតេឌ ចត្ថាបេត្វាតិ បិឌាកិមុ៧ំ តមាបេត្វា៍ ក្ទុទេ ចត្ថត្ថោបិ ហិ បិតេឌ ចត្ថតីតិ ចុច្ចតីតិ៍ ឌ្កបញ្ញាឃេត ចាតិ ឲត្ថ ឃស្ស សត្តិកេ

ឧបជ្ឈ្យាកណ្ហាតិ, អយំ ឧបជ្ឈាយោ។ យំ អាកិរយាចារិកេសុ ចិតយតត្វាយ អាចរិយំ កត្វា តិឃ្យាតេតត្តិ, អយំ អាចរិយោ។ វទេច បត ឧបជ្ឈាយោ វយមេច វត្ថុំ វិក្លាតេបតិ, អញ្ញាយ្បិ ត តិឃ្យាតេតតិ, ឧបជ្ឈាយោចស្ស អាចរិយោបិ ហោតិ។ យថា ឧបវយ្យគាការេល វយមេច កយុចាធំ ចារេចត្វា ឧបជ្ឈាយោច កយុចាចាចរិយោបិ ហោតីតិ ចុត្តំ។

អត្ថញ្ញាទ៍តាបវយ្យគាតិ ចាត្តិចតុត្តកេម្មេត អត្ថញ្ញាទ៍តាបវយ្យគា។ ផាតកោលាវយ្យគត្តិ ឲុត្តុ ឧរអាឌីតិ ផាតាតិ, វិចុតាឌីតិ កោលាតីតិ ចេចិតត្តាតិ។ អត្ថតាវិកត្តិ កត្វា គាតកាការេល អត្តរាចិរេផ្ទធំ អកត្វា គាតត្តាតីតិ គេវស្សតុំ "ឲុកវយ្យត្តាតី"តិ ចុត្តំ។ ចិវិត្តិត្វាតិ យ-ការត្តំ កត្វា គាតវយមេយ ចិរេផ្ទធំ កត្វា។

១៣ប័។ វត្តយស្សកប្បិយាកប្បិយំ អាចិក្លិតត្តត្តិ គេវិក្លាបគចិតិស្សត្តិ បរាយាវាបរាយាវាឌីកេគំ កប្បិយាកប្បិយំ អាចិក្លិតត្តាំ។ អាកិរយាចារិកេសុ ចិតេតតេត្តាតិ ត្តរិតា "វេលិទិ៍យាបជ្ញាយចត្វាឌីអាកិរយាចារិកវិលលយតេត បុទេតត្តំ។ តត្ថ ច កត្តុត្តស្ស អកោរេលា, អកត្តុត្តស្ស ច កោរេលា គល្លកយ្យាទេហា ហោតីតិ ឌីរេបតីតិ វារេត្វឌីបតិឃំ (វារេត្វ ឌី។ យហាចក្ក ៦៦៣) ចុត្តំ។ អត្ថតាវិកត្តិ កត្វា គាតកាការេល អត្តរាចិរេផ្ទគោ ត កាតត្តាតិ អាហ "ឲុកវយ្យត្តាតី"តិ។ អាកិរយាចារិកេសុ ចិតេតតេត្តាតិ ត្តរិតា វេលិយចត្វាក្លូតកចេត្វាសុ, អត្តោសុ ច សុក្កុចិស្សិដ្ឋិអាឌីលេវិកចត្លវិក្លាបគេសុ ច វាយលោទេហិ ចត្តិតត្តំ, តត្ថ អចត្វារាគោ អលខ្ញី គល្លកយ្យាទេហា ច ហោតីតិ គេវស្សតីតិ ចិយតិចិតោគតិឃំ (ចិ។ ចិ។ ឌី។ យហាចក្ក ៦៣)។

ឧរាឌីតិ ផាតាតិ តាយ, វិចុតាឌីតិ កោលាតិ តាយ។ អត្ថតាវិកត្តិ កត្វា ឲុកវយ្យត្តិ កត្វា គាតកាការេល អត្តរា អដ្ឋត្វា ចត្តត្តំ, ចិវិត្តិត្វា គាតកាការេលបិ យចាចុត្តដ្ឋាតេ ឲុច ចិរេផ្ទគោ, អញ្ញាថា ត ចដ្ឋតីតិ លិលិតំ, អត្ថតាវិកត្តេ ឌីយាតេ ឧលិត្វា "ចុត្តំ វរណ៍ កផ្ទាយី"តិ យ-ការេត ចិស្សិត្តតេ រេចត្ត ខ្វតិល្លត្វា ចដ្ឋតីតិ ឧបតិស្សតេត្វេរោ។ ចិស្សំ កត្វា ចត្តំ ចដ្ឋតិ, ចចតការេល បត អត្ថតាវិកដ្ឋាតេ ចិរេផ្ទធំ អកត្វា ចត្តត្តត្តិ គេយ្យវិទ៍ត្វេរោ។ "ឲុចំ កយុចាចាយយ្បី"តិ ចុត្តំ។ ឧកតេតាសុត្តិយាច ចដ្ឋតីតិ ឲុត្តុ យហាតេចរោ បតិតគត្ថាឌីកោលាតាយ អចតុរស្សំ កត្វា ចគតិ, ត្យុត្តវាយលោរោ វយិះប ជិតោ បត្តត្តខ្ញាតេបក្លំ ត្យត្តំ ចគាតេបតិ, យហាតេចរេត អចុត្តំ ចគាតេបតីតិ ត ចដ្ឋតិ។ កយុចាចាយ ត្តតេរោ កិក្លុ ចេ ចគតិ, ចដ្ឋតីតិ។ វស្សោ ហិ កយុំ កេរោតិ, ត បុក្កលេតិ។ ត, តាតាវិយបចត្តុកយុចាចាវាយត្តាតេយត បតិក្លិបិតត្តត្វា។ អច ចេចេត ចតុរស្សំ ចុត្តំ បត្តត្តខ្ញាតេបក្លំ ចត្តំ អវេក្លាត្តំ វាយលោរោ វយំ ចត្វា ចគាតេបតិ, ឧកតេតាសុត្តិ ឲុច ហោតិ ចេចេត ចុត្តស្សច ចុត្តត្វា។ "ចុត្តំ វរណ៍ កផ្ទេត្វា អវាគារេលា ចុត្តក្កណ៍, គយុំ វរណ៍ កផ្ទេត្វា តិត្តាតំ, វស្សំ វរណ៍ កផ្ទេត្វា វេវក្លគយុំ អវេវក្លគយុត្តំ វរណ៍ កផ្ទតី"តិ អក្កហិតក្កហាចវេវត វោខគតា កាតត្តា។ អញ្ញាថា វរលាត្តុយវដ្ឋរេគោវោ។ វត្តយស្ស កប្បិយាកប្បិយត្តិ គេវិក្លាបគចិតិស្សត្តិ បរាយាវាបរាយាវាឌីកេគំ។ "អាកិរយាចារិកេសុ ចិតេតតេត្តា"តិ ចចតេតា វេលិទិ៍យាបជ្ញាយចត្វាឌីអាកិរយាចារិកវិលលយតេត បុទេតត្តំ។ តត្ថ ចារិត្តស្ស អកោរេលា, ចារិត្តស្ស កោរេលា គល្លកយ្យាទេហា ហោតី"តិ ឌីរេបតីតិ ចឌីរត្តុំឌីកាឃំ (ចឌីរ។ ឌី។ យហាចក្ក ៦៣) អាកេតា។

អត្ថខាតាយិកិក្លូរេច វាយលោរាត់ គេវ វិក្លាបគាតីតិអាឌីសុ វិក្លិតត្តាតិ បគាតិ វិក្លាបគាតិ, វិក្លាកោដ្ឋាវាតិ អត្វេ។ វិក្លាយ ចា បគាតិ

ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩣᨶᩥ, ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩋᨵᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩋᨵᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨣᨾᩩᨷᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩁᨲᩥᨿᩮᩣ, ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨷᩣᨱᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ, ᨲᩔ ᩋᨲᩥᨷᩣᨲᨶᩴ ᨷᨻᨶ᩠ᨵᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨲᨶᩴ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩮᩣ, ᨷᩣᨱᩅᨵᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨷᩣᨱᩮ ᨷᩣᨱᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩩᨷᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨠᩣ ᩅᨵᨠᨧᩮᨲᨶᩣᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᩅᩮᩁᩉᩮᨲᩩᨲᩣᨿ ᩅᩮᩁᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣᨴᩥᨷᩣᨷᩴ ᨾᨱᨲᩦ ᨶᩦᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᩁᨲᩥ “ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩁᨾᨲᩥ ᩑᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩣ “ᩅᩥᩁᨾᨱᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᩮᨶ “ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ”ᨲᩥ ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩅᩥᩁᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ᪨

ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᩋᩣᨴᩣᨶᩴ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩴ, ᨳᩮᨿ᩠ᨿᨧᩮᨲᨶᩣ᪨ ᩋᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩮᨭ᩠ᨮᨧᩁᩥᨿᩴ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶᨾᨣ᩠ᨣᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨠᩣ ᨾᩮᨳᩩᨶᨧᩮᨲᨶᩣ᪨ ᨾᩩᩈᩣᨲᩥ ᩋᨽᩪᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ, ᨲᩔ ᩅᩣᨴᩮᩣ ᩋᨽᩪᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨽᩪᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᨧᩮᨲᨶᩣ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣ᪨ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᨷᩪᩅᩣᨴᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩁᩣ ᨧᩮᩅ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᩈᩅᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᨾᩮᩁᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᩁᩣᨾᩮᩁᨿᩴ᪨ ᨲᨴᩮᩅ ᨾᨴᨶᩦᨿᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨾᨩ᩠ᨩᩴ᪨ ᨷᨾᩣᨴᨠᩣᩁᨱᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨷᨾᩣᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨿᩣᨿ ᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᨷᩥᩅᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᩑᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨

ᩋᩁᩩᨱᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩣ, ᩋᨿᩴ ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩔ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᨴᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮᩣ᪨ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨽᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨵ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩔ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨱᩴ ᩍᨵ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨷᨴᩃᩮᩣᨷᩮᨶ ᨽᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨱᩴ ᩅᩥᨠᩣᩃᨽᩮᩣᨩᨶᩴ, ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᩅᩣᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩔ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨱᩴ ᩅᩥᨠᩣᩃᨽᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨱᨧᩮᨲᨶᩣᩅ᪨

ᩈᩣᩈᨶᩔ ᩋᨶᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩪᨠᩴ ᨷᨭᩣᨱᩦᨽᩪᨲᩴ ᨴᩔᨶᩴ “ᩅᩥᩈᩪᨠᨴᩔᨶᩴ, ᨶᨧ᩠ᨧᨣᩦᨲᩣᨴᩥᨴᩔᨶᩈᩅᨶᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᨿᩩᨴ᩠ᨵᨶᨠᩦᩊᩣᩋᩣᨴᩥᩈᨻ᩠ᨻᨠᩦᩊᩣᩋᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᨴᩔᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᩅᩥᩈᨿᩔ ᩋᩣᩃᩮᩣᨧᨶᩈᨽᩣᩅᨲᩣᨿ ᨴᩔᨶᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩅᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᨶᨧ᩠ᨧᨣᩦᨲᩅᩣᨴᩥᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩉᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᨧ᩠ᨧᨶᨣᩣᨿᨶᩣᨴᩦᨶᩥᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨾᩣᩃᩣᨲᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᨾᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨾᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᩥᩊᨶ᩠ᨵᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨾᩣᩃᩣᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᩈᨧᩩᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᩅᩥᩃᩮᨷᨶᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨩᩣᨲᩴ᪨ ᩅᩥᩃᩮᨷᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨨᩅᩥᩁᩣᨣᨠᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨣᨶ᩠ᨵᨩᩣᨲᩴ᪨ ᨵᩣᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᩥᩊᨶ᩠ᨵᨶᩴ᪨ ᨾᨱ᩠ᨯᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩐᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷᩪᩁᨱᩴ᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᩅᩈᩮᨶ, ᨨᩅᩥᩁᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩈᩣᨴᩥᨿᨶᩴ ᩅᩥᨽᩪᩈᨶᩴ ᨶᩣᨾ, ᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩣ ᨵᩣᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨿᨳᩣᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨵᩣᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨧᩮᨲᨶᩣ᪨

ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩏᨧ᩠ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨾᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨿᨶᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᨾᩣᨱᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨴᩣᨴᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨿᨶᩴ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨲ᩠ᨳᩁᨱᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩴ ᩈᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩅᩥᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ᪨ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᩈᨿᨶᨬ᩠ᨧ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨿᨶᨾᩉᩣᩈᨿᨶᩈᨴ᩠ᨴᩮᩉᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨷᨴᩃᩮᩣᨷᩮᨶ᪨ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩁᨩᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨴᩣᩁᩩᨾᩣᩈᨠᩣᨴᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩁᩪᨷᩥᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨾᨱᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᨳ ᨵᨬ᩠ᨬᨡᩮᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ

សង្កិហិតាតិ ឥដ្ឋា៑ បដិក្កហណ-សង្គេត បត បដិក្កាហាបតសាឌិយតាតិបិ សង្កិហិតាតិ៑

១៦៥៑សេតាសតក្កេហា ច បដិប្បស្សប្តិ្តតិ ព្ទយិតា ចស្សេឆ្ឆំ ឥស្សេតិ៑ ឩបសយត្តាតយ្យិ បិទាឌិកសយាបត្តិយា សទណាកយតាឌិសាយលោទកាចស្សបិ ចិតស្សតទោតា សេតាសតក្កេហា ច បដិប្បស្សប្តិ, សញ្ឈលិកយ្យិ ទោ ត លកត្តីតិ ទេចិតព្ទា៑ បុទិយិកាយ បុត សទណាតិ កហិតាតីតិ សទណាកហលោត សហ ពឥទេហចស្ស ចស្សុបកយតយ្យិ ឥស្សេតិ៑ បឆ្ទិយិកាយ ចស្សាចានិកត្តិ ចស្សាចានិកលិកក្កហណឥស្សតយត្តទេយទេចតំ, ពទោតា បុទេបិ ចា បឆ្ទាបិ ចា ចស្សាចានិកឆ្នា ឌិចទយាទេសុ សញ្ឈេុឩប្យត្តកាលឌិចទឆ្នា បុទិយិកាយ ឩបកត្តា អចិបត្តសិទេលិ សាយលោទោ លកតិ ៧ច៑ សទេ បឆ្ទិយិកាយ កហិតាតីតិ បឆ្ទិយិកាយ ចស្សុបកយតឆ្នា ល៊ិត្តចស្សតឆ្នា ឥស្សេតិ៑ តស្ស ហិ កាលឌិចទលិទេកា ត បិបុណាតិ, តស្មា “អបទលិទេកត្វា លិទេកា ឥាតទេ្ឋា”តិ ចុត្តំ៑ ចស្សាចានិកលិទេកា បត យឌិ សេតាសតស្សាយិកា ឥាយកា សេតាសតក្យត្តត្វាយ បឆ្ទិយិកាយ ឩបកត្តា ចត្តំ កត្វា អត្តទោតា សេតាសទោ ចសត្តស្សបិ ចស្សាចានិកំ ឥាតព្ទាត្តិ ចឥត្តិ, អតបទលិទេកត្វាបិ ឥាតទេ្ឋាច៑ យំ បត សារត្ថឌីបតិយំ (សារត្ថ៑ ឌី៑ យហាចក្កា ៦៑១០ប័) “បឆ្ទិយិកាយ ចស្សាចានិកំ លឆ្ទតីតិ បឆ្ទិយិកាយ បុត ចស្សំ ឩបកតត្តា លឆ្ទតី”តិ ចុត្តំ, តយ្យិ ចស្សាចានិទេក ឥាយកាតំ ព្ទយំ អឆិប្បាយំ តិស្សាយ ចុត្តទេឆ្នា, សុត្តទំ, សញ្ឈិកំ, កាលឌិចទយ្យិ សត្តាយ ចុត្តទេឆ្នា, ត យុជ្ជតីតិ ទេចិតព្ទា៑

ត អឌាតិត្វាតិ “សុទា”តិ អឌាតិត្វា បិចទោតា បិណាតិបិតាទេចទយណិអាឌិសព្ទាសិលទេកឥំ សទណាទេកឥឆ្នា ត អាបជ្ជតិ៑ អក្យុសលំ បត សុទាបិតាទេចទយណិសិលទេកទេឥា ច ទេហាតិ យាលិឌិឆាទណាឌិសុ ចិយាតិ ឥដ្ឋព្ទា៑ ព្ទតទាតីតិ ចិកាលទេកាឌតាទេចទយណិអាឌិតិ៑ តាតិបិ ហិ សញ្ញុឆ្ន ឌិតិក្កាយត្តស្ស តំ តំ កិជ្ជតិ ៧ច, ព្ទតទិតទេទសំ បត អកិជ្ជទេតត តាសតក្កាតិ ត ទេហាត្តិ៑ ទោតទេតច “៧ទោសុ កិទេត្តសុ”តិ ទេកឥចចតំ ចុត្តំ៑

អឆ្នយំ ទេឥសាទេបតទេ្ឋាតិ “អឆ្នទេយា យំ កទេត្ត អឆ្នាកយា”តិអាឌិតា សញ្ឈយទេញ្ញុទេឥសាទេបត្វា សទណាសិលំ ឥាតព្ទាត្តិ អឆិប្បាទេយា បិទាឌិកត្វា ទោតំ៑ ទោតាហ “លិក្កតាសតាយ តាទេសតទេ្ឋា”តិ៑ អយទេយច ហិ តាសតា ព្ទឆាឆិទេប្យតាតិ លិក្កតាសតាកាទទេណាហិ បិណាតិបិតាឌីហិ អចណ្ណកាសតាឌីតំ សហ បតិតត្វា ចុត្តំ៑ តត្យុ ច កហ្គកសាយលោទោបិ យិឆ្នាឌិឌ្ជ៊ិទេកា ៧ច, តស្ស ច ទេហដ្ឋា ឥល្ហកយុតាសតាច ចុត្តា, ព្ទឆ បត យិឆ្នាឌិឌ្ជ៊ិកស្ស លិក្កតាសតា ចុឆ្នតិ, ទេកា ព្ទទេយសំ ទេកទេឥាតិ ទេចាឥតំ យតសិ តិឆាយាហ “សស្សព្យុទេឆ្នឥាតឆ្ញាអញ្ញាតទេឌ្ជ៊ិទេកា”តិ៑ ៧ត្ត ចាយំ អឆិប្បាទេយា – ទេយា ហិ “អត្តា ព្ទស្សទេរា”តិ ចា “តិទេឆ្នា ឥុទេចា”តិអាឌិតា ចា “អត្តា ឩឆ្និជ្ជិស្សតិ ចិតស្សិស្សតី”តិអាឌិតា ចា តិត្តិយបទិកប្បិតំ យំ កិញ្ចិ សស្សព្យុទេឆ្នឥឌ្ជ៊ិ ឥព្ទហំ កទេហត្វា ទេចាហទតិ, តស្ស សា បិទាឌិកដ្ឋាតំ ទេហាតិ, ទេសា ច លិក្កតាសតាយ តាទេសតទេ្ឋា៑ ទេយា បត ព្រាឌិសំ ឌ្ជ៊ិ អក្កទេហត្វា សាសតិទេកាច ហុត្វា ទេកចលំ ព្យុឆ្ទចចតាឆិប្បាយំ ចិបទិតទោតា កទេហត្វា កិក្ខុហិ ឲ្យចឌិយាទោតាបិ អប្បដិតិស្សជ្ជិត្វា ទេចាហទតិ, តស្ស សា ឌ្ជ៊ិ បិទាឌិកំ ត ទេហាតិ, ទេសា បត កហ្គកតាសតាយ ៧ច តាទេសតទេ្ឋាតិ ចិយតិចិទោតាឥតិយំ៑ ព្ទយស្មិំ ឥាទេត សារត្ថឌីបតិយំ ឥសសិក្កាបឥទោតា បដ្ឋាយ ចិត្វាទទោតា ចណ្ណតា អាកតា, សា ទេបិទាណាឌីកាយំ សព្ទទេសា ទេបិត្វកំ អាទុព្ទហា, តស្មា ព្ទឆ ត ចិត្វាទយិយ្យា

១៦០៑“អត្តទោតា បទិទេចណត្តិ ព្ទតំ បុក្កលិកំ សត្តាយ ចុត្ត”ត្តិ កណ្ឌិបទេឥសុ ចុត្តំ៑ អយំ បទេតត្ត កណ្ឌិបឥកាទាតំ អឆិប្បាទេយា – ចស្សទេក្កត

បត្តវេតាវតន្តិ ព្ទយិតា តស្ស ចស្សេក្កេត បត្តំ វស្លិក្កវេតាវតំ ចុត្តំ៉ អត្តនោ បរិវេចលន្តិ ព្ទយិតាបិ តវេស្សច បុក្កលិកវេតាវតំ ចុត្តន្តិ៉ អឃំ បនេតត្ថ អយ្យាក់ លត្តិ – ឃត្ថ ចា ចវតីតិ ព្ទយិតា វស្លិក្កំ ចា ហោតុ បុក្កលិកំ ចា, តស្ស តិជាន្ទចវតកវេតាវតំ ចុត្តំ៉ ឃត្ថ ចា បដិក្កូយតីតិ ព្ទយិតា បត ឃំ អាចរិយុបឌ្ឍាយស្ស ចវតដ្ឋាតំ ប្ឋបដ្ឋាតាឌិតិមិត្តំ តិជាន្ទ បចិវតិ, តំ អាចរិយុបឌ្ឍាយាតំ បចិវតដ្ឋាតំ ចុត្តំ, តន្វ៉ា តក្ខកឃំ ឥវេស្សតំ "ប្ឋកវេឃតបិ អត្តនោ បរិវេចលញ្ចា ចស្សេក្កេត បត្តវេតាវតញ្ចា ចុត្ត"ន្តិ អាហ៉ តត្ថ អត្តនោ បរិវេចលន្តិ ព្ទយិតា អាចរិយុបឌ្ឍាយាតំ តិចាវតដ្ឋាតំ ឥស្សិតំ, ចស្សេក្កេត បត្តវេតាវតន្តិ ព្ទយិតា បត តស្ស ចវតដ្ឋាតំ, តន្វ៉ា តក្ខកឃយ្យិ វស្លិក្កំ ចា ហោតុ បុក្កលិកំ ចា, អាចរលំ កាតត្ពុវេយចាតិ៉ យុលក្ខរិកត្តិ យុលក្ខវេត ក្សូ្លិតត្តំ៉ ឥល្ហកយុំ កក្វាតិ ឥល្ហកយុំ វេឃាឌេត្វា៉ ឥល្ហន្តិ ចិវេតត្តិ ឲវេតតាតិ ឥវេល្ហា, វេវាវេឃច កត្តត្ពត្តា កយុត្តិ ឥល្ហកយុំ, អាចរលាឌិ៉ ឥល្ហកយុយស្ស កវេរាធាតិ អស្ស ឥល្ហកយុំ វេឃាឌេធ អាលាវេបធ៉ ឥល្ហកយុត្តិ ចា តិក្កហកយុំ, តន្វ៉ា តិក្កហយស្ស កវេរាធាតិ ចុត្តំ ហោតិ៉ ឲវ តវេឃា វត្ពត្ថ ព្រាឌិវេវុ ធាវេតុ៉

វេវតាវតក្កាវេហា ច បដិប្បស្សុន្តីតិ ព្ទយិតា លិត្តចវេស្សា ហោតីតិ ឌីវេបតិ៉ វេវច អាកិល្លវេធាវេវាច ហោតិ, អាឃតិំ វិចវេវ ត តិដ្ឋតិ, តិក្កដ្ឋិតវេត្ពាតិ ឲត្ថ វេច ឃាចតតិឃំ ចុច្ចយាវេតា ត ឌូវេយតិ, វស្លិ អបវេលិវេកត្វា តាវេវតវេត្ពា, បុត បត្ពាឌ្ឌ ឃាចយាវេតាបិ អបវេលិវេកត្វា បត្ពាវេឌតវេត្ពាតិ ចេតន្តិ៉ បន្ថិមិកាឃ ចស្សាចាវិកំ លន្ធតីតិ បន្ថិមិកាឃ បុត ចស្សំ ប្ឋបកតត្ពា លន្ធតិ៉ អបវេលិវេកត្វា លិវេកា ឌាតវេត្ពាតិ លិត្តចស្សតាឃ ចុត្តំ៉ ព្ទតវាតិ បច្ចា វិក្លាបធាតីតិ ចិកាលវេកាឌតាឌីតិ បច្ចា៉ អច្ចឃំ វេឌវាវេបតវេត្ពាតិ "អច្ចវេឃា ឃំ កវេត្ត អច្ចាកយា"តិអាឌិតា តវេឃត វេឌវាវេបតវេត្ពាតិ វាវេត្តឌីបតិឃំ (វាវេត្ត៉ ឌី៉ យហាចក្ក ១៉១០ប័) ចុត្តំ៉

ព្ទតិ ចិតឃវក្កហវិចល្លតាក្សវេត ចិតឃាលក្កាវេរ

បត្ពាឌ្ឌាចិតិន្ឋយកធាលក្កាវេរា តាយ

ក្វាឌិវតិវេយា បរិវេន្ធវេធា៉

ប្ឋបវយ្យឌាចិតិន្ឋយកធា

ឲចិ បត្ពាឌ្ឌាចិតិន្ឋឃំ កវេធត្វា តឌតត្តរំ ប្ឋបវយ្យឌាចិតិន្ឋវេឃា កវេធតវេត្ពា, ឲចិ វត្តេបិ អដ្ឋកធាឃំ ប្ឋបវយ្យឌាចិតិន្ឋយកធា បិញ្ញពចល្លតាចវេវតច អាកតា, វេតា បិញ្ញពយុត្តកចិតិន្ឋយចវេវត, ព្ទយស្ស បត បកវលស្ស បិញ្ញពយុត្តកចិតិន្ឋយកធាក្សតត្ពា តយកវេធត្វា តិស្សយចិតិន្ឋវេឃា ឲច អាចរិវេឃត កចិវេតា, យឃំ បត ប្ឋបវយ្យឌាចិតិន្ឋយស្ស អតិវុលយត្ពា អតិកម្ពិរត្ពា វុក្ខល្លកត្ពា វាវតាត្សក្កហត្ថំ អាចរិវេឃត អចុត្តម្យិ វេយត្តបិវាឌិកវេតា តឹហរិត្វា ចិយតិចិវេតាឌតីអាឌិប្បកវេរលាវុ អាកតចិតិន្ឋវេឃត អលដ្ឋរិត្វា តំ ចិតិន្ឋឃំ កធឃិស្សាយ៉

ពេត ពលា បត សយពឃតាតិ ពឃត សយពឃត កកចតា “ត កិក្លូចេ អត្ថុបន្ត្បាយពកា”តិអាឌិសិក្លាបង់ អបន្ត្បាត្តិ ហោតិ, ពេត សយពឃត៍ អត្ថុបន្ត្បាយកត្តិ ក្របន្ត្បអកាហារពបត្វា សព្វោត សត្តំ ក្របន្ត្បាយចិរហិតំ, ឲចំ ក្របសយត្ថា តេច ឆយូតា ត អាយិសតា សញ្ជហំ លកត្តិ, ពេ បរិហាយត្តិពយច, ត ចន្ត្តិ៍ ត កិក្លូចេ អត្ថុបន្ត្បាយពកាតិ ក្របន្ត្បអកាហារពបត្វា តិរុបន្ត្បាយពកា ត ក្របសយាពេតព្វោ, ពយា ក្របសយាពឃ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ សិក្លាបកបន្ត្បាត្តិពតា បដ្ឋាយ ឲចំ ក្របសយាពកត្តស្ស អាបត្តិ ហោតិ, កយ៉ំ បត ត កុប្បតិ៍ កោមិ “កុប្បតិ”តិ ចកត្តិ, តំ ត ករហតព្វំ៍ “សព្វូត ក្របន្ត្បាពឃតា”តិអាឌិស្សុបិ ក្រកពតាឲ្យត្តកុបន្ត្បាយបរិពយាសាតស្ស ឲពសច តពយា៍

អបត្តកា ហពត្តស្ស បិណ្ឌាយ ចរត្តិតិ ពយា ហពត្តស្ស បិពណ្ឌា លព្ភតិ, តគត្វាយ ចរត្តិ៍ ពសឃ្យចាបិ តិត្តិយាតិ ឃចា អាឌីចកតាយកា តិត្តិយា៍ ស្វបញ្ញត្តិ យិស្សេត្វា ហពត្តស្ស ឌបិតបិណ្ឌពយច ហិ ពេ កុដ្ឋត្តិ៍ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ ឲចំ ក្របសយាពកត្តស្សេច អាបត្តិ ហោតិ, កយ៉ំ បត ត កុប្បតិ, អឌិចរកាឌិចត្តស្សុបិ ឲពសច តពយា៍

ឃាចិតកោតាតិ “ឃាច ក្របសយង់ កពរាយ, តាច ពេចា”តិ ឃាចិត្វា កហិពតត, តាចកាលិកោតាតិ អពត្វា៍ ក្រាឌិសេត ហិ បពត្តត ចា ឌិចពេត ចា បត្តឌិចពេត ចា ក្របសយាពកត្តស្សេច អាបត្តិ ហោតិ, កយ៉ំ បត ត កុប្បតិ, តស្វា បរិបុណ្ណបត្តឌិចពោច ក្របសយាពេតព្វោ៍ សពេច តស្ស តត្វិ, អាចរិយុបន្ត្បាយា ចស្ស ឌាតុកាយា ហោត្តិ , អពន្ត្បា ចា កិក្លូ, តិរពបក្ខេហិ ចិស្សជ្ជេត្វា អឌិដ្ឋាត្វបកំ បត្តឌិចរំ ឌាតព្វំ៍

កោពត្តតបិ អត្ថុស្សាពចត្តិ “ឃហាកស្សបស្ស ក្របសយការពកន្លោ”តិ ឲចំ កោត្តំ ចត្វា អត្ថុស្សាពចតំ អត្ថុឌាតាឃីតិ អពត្វា៍ ពេ ឲកាត្ថុស្សាចពតតិ ពេ ឲកពតា អត្ថុស្សាចពត, ឲពកត ឲកស្ស, អពន្ត្បាត ឌ្ហតស្សាតិ ឲចំ ឌ្វីហិ ចា អាចរិយេហិ ឲពកត ចា ឲកក្លូលា កយ៉ូចាចំ អត្ថុស្សាពចត្តហិ ក្របសយាពកតំ អត្ថុឌាតាឃីតិ អពត្វា៍ ពេ តពយា ឲកាត្ថុស្សាចពត កាតំ, តព្វា ពលា ឲពកាទ៍តាបន្ត្បាពឃតាតិ ពេ ចា តពយា ចា ឌពត បុរិយតពយតេច ឲកពតា អត្ថុស្សាចពត កាតំ អត្ថុឌាតាឃិ, តព្វា ពលា អត្ថុស្សាចតកិរិយំ ឲពកត ក្របន្ត្បាពឃត អត្ថុឌាតាឃីតិ អពត្វា៍ តស្វា ឲពកត អាចរិយេត ពេ ចា តពយា ចា អត្ថុស្សាពចតព្វោ៍ ឌ្វីហិ ចា តីហិ ចា អាចរិយេហិ ចិស្សំ ចិស្សំ ឲពកត ឲកស្សាតិ ឲចំ ឲកបហារពរតេច ពេ តិពស្សា ចា កយ៉ូចាចា កាតព្វោ៍ សពេច បត តាតាចរិយា តាត្ថុបន្ត្បាយា ហោត្តិ, តិស្សពត្វោរា ស្ញុយតព្វោរស្ស សន្តិចិហារិកំ, ស្ញុយតព្វោរា តិស្សពត្វោរស្ស សន្តិចិហារិកំ អត្ថុស្សាចតិ, អព្ហាយព្ហាព្វា កហប្ញុកា ហោត្តិ, ចដ្ឋតិ៍ សពេច តាត្ថុបន្ត្បាយា ហោត្តិ, ឲពកា អាចរិយោ ហោតិ, “ត ពេ្វច តាត្ថុបន្ត្បាពឃតា”តិ បឌិក្លិត្តត្តា ត ចដ្ឋតិ៍ ឌ្ហង់ សត្ថាយ ហិ ឲស បឌិពក្លបិ៍

បគយំ ក្របន្ត្បកាហារពបតព្វោតិ ឲត្ត ចព្វាចព្វំ ក្របតិន្ត្បាឃតីតិ ក្របន្ត្បា, តំ ក្របន្ត្ប“ក្របន្ត្បាពយា ពយ, កតេ្ត, ហោហី”តិ ឲចំ ចគារពបត្វា កាហារពបតព្វោ៍ ចិត្វាឃត្តីតិ ចិត្តក្តកត្វា ហោត្តិ៍ ឃំ ឌាតត្តិ ឃំ តច សរីរេ ឌាតំ តិព្វាត្តំ ចិដ្ឋយាតំ, តំ សព្ហយព្វ្យស្ញូត្ត សត្តំ អត្វីតិ ចត្តព្វាត្តិអាឌិ៍ ក្រលួយត្ថ យត្តិ ក្រដ្ឋត្ថ យំ៍

តាចពេចាតិ ក្របសយត្តសយតត្តពយច៍ ឈាឃា ពយតព្វាតិ ឲកពបរិពសា ចា ឌ្វីពបរិពសា ចាតិ ឈាឃា ពយតព្វា៍ ក្រត្ថុប្បយាឈំ អាឌិក្លិត្តត្តិ “ចស្សាពតា ពហយព្វា កិពយ្យ”តិ ក្រត្ថុប្បយាឈំ អាឌិក្លិត្តព្វំ៍ ឲត្ត ច ក្រត្ថុពយច ក្រត្ថុប្បយាឈំ៍ សពេច ចស្សាតាគពយា អបរិបុណ្ណា ហោត្តិ,

ឃត្តកេហិ ឌិចរេសហិ ឃស្ស ឃោ ក្តុ អបរិបុណ្ណោ, តេ ឌិចរេ សល្លក្ខេត្វា សោ ឌិចរសការោ អាចិក្ខិតព្ពោ៝ អថ ចា “អឃំ តាឃ ក្តុ, សោ ច ឈោ បរិបុណ្ណោ អបរិបុណ្ណោ ចា”តិ ឧចំ ក្តុប្បឃាលំ អាចិក្ខិតព្វំ, “បុព្ពណ្ហោ ចា សាឃត្ហោ ចា”តិ ឧចំ ឌិចរសការោ អាចិក្ខិតព្ពោ៝ សក្ខិតីតិ ព្ពងេឃេច សត្តុំ ឧកោតា កត្វា “ត្វំ កិំ លកសិ, កោ តេ លាឃា, កិំ ក្តុប្បឃាលំ, កោ ឌិចរសការោ”តិ បុច្ឆោ “ព្ពគំ តាឃ លកាឃិ ចស្សំ ចា ហេបត្តុ ចា កិឃំ្យចា, អឃំ ឃេ លាឃា, ព្ពគំ ក្តុប្បឃាលំ, អឃំ ឌិចរសការោតិ ចចេឃ្យាសី”តិ ឧចំ អាចិក្ខិតព្វំ៝

ញ្ចហាឃាតិ លេឆ្វេត្វា៝ ក្ខតិឃំ គាតុក្តិ ក្តបសប្យគេឃាញ្ញអកោតា បរិចេលំ កច្ឆត្តស្ស ក្ខតិឃកំ គាតុំ អត្ថុងាតាឃិ, ចត្តារិ ច អកោលីឃាតិ អាចិក្ខិតុក្តិ អតេ្វា៝ បល្ហបលិសោតិ បល្ហចណ្ណោ បតេ្តា៝ ពាត្ថុតា បចុតេ្តាតិ ចល្ហុតោ បតិតោ៝ អកោព្ពោ ហរិតត្វាឃាតិ បុត ហរិតោ កចិតុំ អកោព្ពោ៝ បុត្ថុសិលិតិ ឃហាសិលិ៝ អឃំ សឃត្តុបិសាឌិកោតា តីហរិត្វា អាកោតា ក្តបសប្យគាចិតិត្ថុឃោ៝

អត្ថុបន្នាឃាឌិចត្តុស្វុ សិក្ខាបជំ អបព្ពាត្តត្តិ “ត អត្ថុបន្នាឃកោ ក្តបសប្យាគេតព្ពោ”តិ (ឃហាច៝ ១១លិ) ព្ពងេឆច បព្ពាបិឃយាតំ សិក្ខាបជំ សត្ថុាឃ ចុត្តុំ៝ កឃុំ បត ត កុប្បតីតិ ព្ពគំ ក្តបន្នាឃាកាចេបិ “ព្ពត្តុត្តាឃស្ស ក្តបសប្យគាសបក្ខោ ព្ពត្តុត្តាឃេត ក្តបន្នាឃោតា”តិ ឃតស្ស ចា ចិត្តត្តស្ស ចា បុទាល៍ហាបន្នាឃស្ស, អព្ពាស្ស ចា ឃស្ស កស្សចិ អចិន្ខឃាតស្សបិ តាឃេត សព្ពត្តុ ក្តបន្នាឃកិត្តតស្ស កតត្វា ចុត្តុំ៝ ឃគិ ហិ ក្តបន្នាឃកិត្តតំ ត កចេឃ្យ, “បុក្កល់ ត បឃាសតី”តិ ចុត្តកឃុចិបត្តុិ ឧច សិឃា៝ តេតតច បិញ្ចព្ពុឃំ (ឃហាច៝ ១១លិ) “អត្ថុបន្នាឃក”ត្តិ ចុត្តុំ, អដ្ឋកចាឃយ្បិ (ឃហាច៝ អដ្ឋ៝ ១១លិ) អស្ស “ក្តបន្នាឃំ អកិតេ្តត្វា”តិ អចត្វា “ក្តបន្នាឃំ អកាហាចេបត្វា សចេ្តត សត្តុំ ក្តបន្នាឃចិតហិតំ” ព្ពងេ្ឆច អតេ្វា ចុតេ្តា៝ បិញ្ចព្ពុឃំ សឃ្លេត ក្តបន្នាឃេឃតាតិ “អឃំ ព្ពត្តុត្តាឃោ សឃ្លេស្ស ក្តបសប្យគាសបក្ខោ, ព្ពត្តុត្តាឃោ សឃ្លំ ក្តបសប្យគំ ឃាចតិ សឃ្លេត ក្តបន្នាឃេឃតា”តិ ឧចំ កឃុចាចាឃ សឃ្លេឃេច ក្តបន្នាឃំ កិតេ្តត្វាតិ អតេ្វា៝ ឧចំ កេលាត ក្តបន្នាឃេឃតាតិ ឧត្វាបិ “អឃំ ព្ពត្តុត្តាឃោ កលាស្ស ក្តបសប្យគាសបក្ខោ”តិអាឌិតា ឃោធតា ចេឌិតព្ពោ៝ ឧចំ ចុតេ្តាបិ កឃុំ ត កុប្បតិ ឧច ក្ខក្ដេឃ្សេច ចុត្តត្វា, អព្ពាថា “សោ ច បុក្កលោ អត្ថុបសប្យត្តោ”តិ ចចេឃ្យ៝ តេតាហ “សឃ្លេតា”តិអាឌិ៝ តត្វ បល្ហកាឌិក្តបន្នាឃេហិ កេរិឃាតតស្វុ កឃុស្វុ បល្ហកាឌិកោ ចិតាច ឃគិ បញ្ចកក្កាឌិកេណោ បុទតិ, កឃុំ ត កុប្បតិ, ព្ពតរថា កុប្បតីតិ ចេឌិតព្វំ៝

អបត្តឌឹចរចត្តុស្វុបិ បត្តឌឹចរាតំ អកាចេបិ “បរិបុណ្ណស្ស បត្តឌឹចរ”ត្តិ កឃុចាចាឃ សាចិតត្វា កឃុកោបំ អចត្វា ក្ខក្ដេឃេច ចុត្តុំ៝ ព្ពតរថា សាចតាឃ ហាបតតោ កឃុកោបេបិ ឧច សិឃា៝ កេចិ បត “បធំ អត្ថុញ្ញាតកឃុចាចាឃំ ក្តបសប្យត្តា ចិឃ ព្ពគាតិបិ ‘បរិបុណ្ណស្ស បត្តឌឹចរ’ត្តិ អចត្វា កឃុចាចាឃ ក្តបសប្យត្តាបិ ស្វុបសប្យត្តា ឧចា”តិ ចគត្តិ, តំ ត ឃុត្តុំ៝ អត្ថុញ្ញាតកាលតោ បដ្ឋាឃ ហិ អបរាឃសតំ សាចតាឃ ហាបតចិបត្តុិ ឧច ហោតិ “ព្ពត្តុត្តាឃោ សឃ្លំ ក្តបសប្យគំ ឃាចតី”តិ បគស្ស ហាបតេ ចិឃ៝ តឃ្បិ ហិ បត្ថា អត្ថុញ្ញាតំ, “សឃ្លំ, កតេ្ត, ក្តបសប្យគំ ឃាចាឃី”តិអាឌិចាកេ្យត អឃាចេត្វា តឃ្បិ ក្តបសប្យាគេតព្ពោ “អឃំ ព្ពត្តុត្តាឃោ សឃ្លំ ក្តបសប្យគំ ឃាចតី”តិ ចត្វាច ឃគិ កឃុចាចំ កចេរាតិ, កឃុំ ស្វុកតឃេច ហោតិ៝ គោ ចេ, ចិបត្តុិ៝ សព្ពបត្ថា ហិ អត្ថុញ្ញាតកឃុចាចតោ កិត្វុិបិ បរិហាបេតុំ ត ចដ្ឋតិ, សាចតាឃ ហាបតេឃេច ហោតិ, អព្ពោ ចា កិញ្ចុ គាតុកាឃា ហោត្តីតិ សព្ពត្ថា, អឃេឃត្វ ចិឃតិចិតោគតិឃា (ចិ៝ ចិ៝ ឌី៝ ឃហាចក្ក ៦៝១១លិ) អាកោតា ចិតិត្ថុឃោ៝ សារត្វឌីបតីចិតិត្ថុឃោ បត ព្ពងេឆច អតេ្តាកធា ហោតិ អប្បតរត្វា អចិសេសត្វា ច៝

វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ. ដី. មហាវគ្គ ១១៥) បន “កេចិ កុប្បតីតិ វទន្តិ, តំ ន គហេតព្ព”ន្តិ វត្វា, តំ “បញ្ចវគ្គករណីយញ្ចេ, ភិក្ខវេ, កម្មំ, ភិក្ខុនិបញ្ចមោ កម្មំ ករេយ្យ, អកម្មំ ន ច ករណីយ”ន្តិអាទិនា (មហាវ. ៣៩០) នយេន វុត្តត្តា បណ្ឌកាទិ គណបូរកេ កតេ ឯវ កម្មំ កុប្បតិ, ន សព្ពត្ថាតិ គហេត្វា សុវុត្តំ, ឥតរថា “បណ្ឌកបញ្ចមេន កម្មំ ករេយ្យ, អកម្មំ ន ច ករណីយ”ន្តិអាទិកាយ បាឡិយា វិរោធោ សិយា។ យថា អបរិបុណ្ណបត្តចីវរស្ស ឧបសម្បាទនកាលេ កម្មវាចាយំ “បរិបុណ្ណស្ស បត្តចីវរ”ន្តិ អសន្តំ វត្ថុំ កិត្តេត្វា ឧបសម្បទាយ កតាយ តស្មិំ អសន្តេបិ ឧបសម្បទា រុហតិ, ឯវំ “អយំ ពុទ្ធរក្ខិតោ អាយស្មតោ ធម្មរក្ខិតស្ស ឧបសម្បទាបេក្ខោ”តិ អវត្វា បណ្ឌកបញ្ចមាទិំ, អសន្តំ វា វត្ថុំ កិត្តេត្វា កតាយបិ គណបូរកភាវមត្តេនាយ ឧបសម្បទា រុហតេវ។ “ន, ភិក្ខវេ, បណ្ឌកោ ឧបសម្បាទេតព្ពោ, យោ ឧបសម្បាទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស, សោ ច បុគ្គលោ អនុបសម្បន្នោ”តិអាទិវចនស្ស អភាវា អយមត្ថោ សិទ្ធោវ ហោតិ។ ន ហិ ពុទ្ធា វត្តព្ពយុត្តំ ន វទន្តិ។ តេន វុត្តំ “យោ បន ភិក្ខុ ជានំ ឩនវីសតិវស្សំ ...បេ... សោ ច បុគ្គលោ អនុបសម្បន្នោ”តិអាទិ (បាចិ. ៣០១)។ តថា “ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ”តិ (មហាវ. ៧១) វចនតោ ថេយ្យសំវាសកាទិអាចរិយេហិ អនុស្សាវនាយ កតាយ ឧបសម្បទា ន រុហតិ តេសំ អភិក្ខុត្តាតិ វចនម្បិ ន គហេតព្ពំ។

កិញ្ចិ ភិយ្យោ – “ឥមានិ ចត្តារិ កម្មានិ បញ្ចហាការេហិ វិបជ្ជន្តី”តិអាទិនា (បរិ. ៣៨១) នយេន កម្មានំ សម្បត្តិវិបត្តិយា កថិតាយ “សត្តហិ អាការេហិ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ វត្ថុតោ វា ញត្តិតោ វា អនុស្សាវនតោ វា សីមតោ វា បរិសតោ វា ឧបជ្ឈាយតោ វា អាចរិយតោ វា”តិ អកថិតត្តា ន គហេតព្ពំ។ “បរិសតោ វា”តិ វចនេន អាចរិយុបជ្ឈាយានំ វា សង្គហោ កតោតិ ចេ? ន, “ទ្វាទសហិ អាការេហិ បរិសតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តី”តិ ឯតស្ស វិភង្គេ តេសមនាគតត្តា, អយមត្ថោ យស្មា តត្ថ តត្ថ សន្ទេហេន វុត្តវិបត្តិវចនេន សក្កា ជានិតុំ, តស្មា នយមុខំ ទស្សេត្វា សំខិត្តោតិ អយមស្ស យុត្តិគវេសនាតិ វុត្តំ។

តតិយំ វិចារេតព្ពំ – អនុបជ្ឈាយកំ ឧបសម្បាទេន្តា តេ ភិក្ខូ យថាវុត្តនយេន អត្ថំ វត្វា កិត្តយិំសុ, ឧទាហុ មុសាវាទភយា នាមេន បរាមសិត្វា ន សារេសុន្តិ។ កិញ្ចេត្ថ – យទិ តាវ ឧបជ្ឈាយាភាវតោ ន សារេសុំ, “បុគ្គលំ ន បរាមសតី”តិ វុត្តវិបត្តិប្បសង្គោ ហោតិ, អថ សារេសុំ, មុសាវាទោ តេសំ កថន្តិ? វុច្ចតេ – សារេសុំយេវ យថាវុត្តវិបត្តិប្បសង្គភយា, “កម្មំ បន ន កុប្បតី”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តត្តា ច។ ន, មុសាវាទស្ស អសម្ភវតោ, មុសាវាទេនបិ កម្មសម្ភវតោ ច។ ន ហិ សក្កា មុសាវាទេន កម្មវិបត្តិសម្បត្តិ កាតុន្តិ។ តស្មា “អនុបជ្ឈាយកំ ឧបសម្បាទេន្តី”តិ វចនស្ស ច ឧភយាភាវបរិយុត្តោ អត្ថោ បរិយេសិតព្ពោ។

អយមេត្ថ យុត្តិ – យថា បុព្ពេ បព្ពជ្ជុបសម្បទុបជ្ឈាយេសុ វិជ្ជមានេសុបិ ឧបជ្ឈាយគ្គហណក្កមេន អគ្គហិតត្តា “តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ អនុបជ្ឈាយកា”ន្តិអាទិ វុត្តំ, តថា ឥធាបិ ឧបជ្ឈាយស្ស វិជ្ជមានស្សេវ សតោ អគ្គហិតត្តា “អនុបជ្ឈាយកំ ឧបសម្បាទេន្តី”តិ វុត្តំ។ កម្មវាចាចរិយេន បន “គហិតោ តេន ឧបជ្ឈាយោ”តិ សញ្ញាយ ឧបជ្ឈាយំ កិត្តេត្វា កម្មវាចំ សាវេតព្ពំ។ កេនចិ វា ការណេន កាយសាមគ្គិំ អទេន្តស្ស ឧបជ្ឈាយស្ស ឆន្ទំ គហេត្វា កម្មវាចំ សាវេតិ, ឧបជ្ឈាយោ ច ឧបសម្បទាបេក្ខស្ស ឧបជ្ឈំ ទត្វា បច្ឆា ឧបសម្បទេ តស្មិំ តាទិសេ វត្ថុស្មិំ សមនុយុញ្ជិយមានោ ច អសមនុយុញ្ជិយមានោ ច ឧបជ្ឈាយភាវតោ បុព្ពេ ឯវ សាមណេរោ បដិជានាតិ, សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ ច អន្តិមវត្ថុអជ្ឈាបន្នកោ ច បដិជានាតិ, ឆដ្ឋហារកាទយោ វិយ ឧបជ្ឈាយោ ច អគ្គហិតោ ហោតិ។

កយូចាចា ទ្វហតីតិ ចត្វា “អត្ថុខាតាយិ កិក្លូចេ បច្ចត្តិយេសុ ឌតបចេសុ ចិតឃឆេរបច្ចាយេត កចេលាត ថ្លបសយ្យេឌ”ត្តិ ទុត្តត្តា៉ ពេចិ “ចិតឃឆេរបច្ចាយេត ថ្លបញ្ញាឃេត សត្តិហិតេតច កចិតព្ពា”ត្តិ ចឥត្តិតិ បេរិទាលាកហ្លិបេឌ ទុត្តំ៉ សេវា ច បិចេថា អប្បយាចេលា យច្ចិរេយសុ ឌតបចេសុ តយ្សួ ចចតយ្សូកាចចេតា៉ អសត្តិហិតេបិ ថ្លបញ្ញាឃេឃ កយូចាចា ទ្វហតីតិ អាបឌ្ជតីតិ ចេ? ត៉ កស្មា? កយូសយ្យត្តិឃំ “បុក្កលំ បរាយសតី”តិ ទុត្តបិចេថាច ចេតា បយាលំ៉ ត ហិ តត្ថ អសត្តិហិតេតា ថ្លបញ្ញាឃសន្លាចេតា បុក្កលេលិ បរាយសតំ អទេហតិ, តស្មា តត្ថ សឈ្ឍូបរាយសតំ ចិឃ បុក្កលបរាយសតំ ចេចតិតព្ពំ៉ សឈ្ឍេត កចេលាត ថ្លបញ្ញាឃេត ថ្លបសយ្យាឌេត្តិ តេចសំ អត្ថចេតា បុក្កលត្តា, បល្ហកាឌិថ្លបញ្ញាឃេត ថ្លបសយ្យាឌេត្តិ ថ្លបសយ្យាឌតកាចេល អចិតិតត្តាតិ បេរិទាលា៉

អបត្តឌិចទិ៍ថ្លបសយ្យាឌេត្តិតិ កយូចាចាចទិឃោ “បរិបុណ្ណស្ស បត្តឌិចទ”ត្តិ សញ្ញាឃ, ពេចលំ អត្ថសយ្យត្តិ អតបេក្ខិត្វា សត្តបឌតិហាចេត ចា “បរិបុណ្ណស្ស បត្តឌិចទ”ត្តិ កយូចាចំ សាចេចតិ៉ ឃឆា ៤តទហិ យតចិប្បទុត្តយាតាបិតិកោបិ “អត្ថញ្ញាចេតាសិ យាតាបិតុហី”តិ បុទ្ធោ “អាយ កចេត្ត”តិ ចឥតិ, កិំ ពាហុតា? អឃំ បចេត្ថ សាចេរា – “តស្មឹ សយឃេ ចត្តារិ កយូាតិ បច្ចាហាកាចេរហិ ចិបឌ្ជត្តី”តិ លក្ខលាស្ស ត តាច បញ្ញាតតត្វា អត្ថបញ្ញាឃកាឌិ ថ្លបសយ្យាឌេត្តិ៉ ចឌ្ជតិឃបុក្កលិតំ អទុត្តត្តា បល្ហកុបញ្ញាឃាឌិ ថ្លបសយ្យាឌេត្តិ, តេទសត្តទាឃបុច្ឆាឃ អឌស្សុតត្វា អបត្តឌិចទកំ ថ្លបសយ្យាឌេត្តិ, “អត្ថុខាតាយិ កិក្លូចេ ពាត្តិចតុចេត្ថត កចេយូត ថ្លបសយ្យាឌេតុ”ត្តិ (យហាច៉ ៩៨) ៤ចំ សព្ពបឌយំ អត្ថញ្ញាតាឃ កយូចាចាឃ “បរិបុណ្ណស្ស បត្តឌិចទ”ត្តិ អចចតេយត្ថ សាឈកត្តិ ចេចតិតព្ពំ៉ តតិញ្ញចចតំ អត្ថក្កេយតាត្ថញ្ញាតត្តិ៉

ព្ពាឌំ តាច សព្ពឆា ចេហាតុ, “ឡុក់ បព្ពាចេឌត្តិ ពាឥទិ បព្ពាចេឌត្តី”តិ ព្ពាឌំ កចំ សឃ្លុចិតុយទេហតិ អាឌិចេតា បឌ្វាឃ “អត្ថុខាតាយិ កិក្លូចេ ព្ពាចេយហិ តីហិ សទេលាកយតេហិ បព្ពាឌ្ឌ”ត្តិអាឌិតា អត្ថញ្ញាតត្តាតិ? ទុច្ចេត – “៤ចញ្ញ បត, កិក្លូចេ, បព្ពាចេឌតចេព្ពាតិ, ៤ចំ ចឥចេហីតិ ចត្តចេព្ពា... ចេប... តតិឃម្បិ សឈ្ឍំ សទេលាំ កច្ឆាមី”តិ ៤ត្ថ “៤ចំ ចឥចេហីតិ ចត្តចេព្ពា”តិ ព្ពាយស្ស ចចតស្ស យិច្ឆា អត្ថំ កេហត្វា ឡុក់ បព្ពាចេឌសុំ៉ “៤ចំ ចឥចេហី”តិ តំ បព្ពាឌ្ឌាចេបក្ខុ អាលាចេបត្វា សឃំ ថ្លបញ្ញាឃេត ចត្តចេព្ពា “តតិឃម្បិ សឈ្ឍំ សទេលាំ កច្ឆាមី”តិ, សេវា បព្ពាឌ្ឌាចេបក្ខា តឆា អាលាចេត្វា ថ្លបញ្ញាឃចចតស្ស អត្ថ អត្ថ ចឥតុ ចា យា ចា, តត្ថ តត្ថ កកចា “កាចេឃត ចិព្ពាចេបតិ, ចាចាឃ ចិព្ពាចេបតិ, កាចេឃត ចាចាឃ ចិព្ពាចេបតិ, កហិចេតា ចេហាតិ ថ្លបញ្ញាឃោ៉ ឌិចេត្តា ចេហាតិ លចេត្តា, ឌិត្តា ចេហាតិ បិរិសុទ្ធិ, ឌិត្តា ចេហាតិ បចាទលា”តិ ចឥតិ ៉ តឥត្ថុយាចេតត ចា កាចេឃត ចេតត បព្ពាឌ្ឌាចេបចេក្លូត ចិព្ពាតុំ ចេហាតិ សទេលាកយតត្តិ ចា ចេលិចេកាបិ កាចេឃត ចិព្ពាចេបចេត្តា ៤ចំ ចឥតីតិ ទុច្ចតិ, តំ បរិឃាឃំ កេហត្វា ឡុក់ បព្ពាចេឌត្តិតិ ចេចតិតព្ពំ៉ បេរិទាលាកហ្លិបេឌ “ឡុក់ កចំ បព្ពាចេឌត្តិតិ បុច្ឆិ កត្វា តយ្សួ កាឃបសាឌសឃ្លុចេតា កាចេឃត បហាទំ ឌត្វា ហត្ថយុទ្ធាឃ ចិព្ពាចេបត្វា បព្ពាចេឌសុ”ត្តិ ទុត្តំ៉ កិំ ពាហុតា?

អឃំ បចេត្ថ សាចេរា – ឃឆា បុចេព្ពា បព្ពាឌ្ឌាឌិកាចេទ ចត្តយាចេត បព្ពាឌ្ឌាកិលិបំ ថ្លបឆ្ពិត្តិត្វា “បល្ហចេកា, កិក្លូចេ, អត្ថុបសយ្យចេត្តា ត ថ្លបសយ្យាឌេតចេព្ពា”តិអាឌិតា (យហាច៉ ១០៨) តេឃត ថ្លបសយ្យឌចេសចេតច អកិលិចេបិ កចេតា៉ ចេឆយ្យសំចាសកបេឌ អសឃ្លុចេតា កិច្ចាបិ សេវា ត កចេតា, បព្ពាឌ្ឌាច តត្ថ កតា, សព្ពត្ថ បត ថ្លបសយ្យឌាកិលិចេបត អឌិចេយ្យតា តឥត្ថុកាចេតា ថ្លបសយ្យឌាឃ, បព្ពាឌ្ឌាឃ ចារិតាឃ ថ្លបសយ្យឌា ចារិតា ចេហាតីតិ កត្វា, តឆា ព្ពាឆ ថ្លបសយ្យឌាឌិកាចេទ ចត្តយាចេត ថ្លបសយ្យឌាកិលិបំ ថ្លបឆ្ពិត្តិត្វា ថ្លបសយ្យឌេយេច សត្តាឃ បព្ពាឌ្ឌាកិលិចេបិ កចេតាតិ ចេចតិតចេព្ពា៉ កាយំ សេវា ត កត្តចេព្ពា, ឡុកបេឌ អសឃ្លុចេតា តយ្សួ ចេសត អាឌិចេតា បឌ្វាឃ

ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨠᨾ᩠ᨾᩮᨷᩥ ᨧ ᨣᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩮᨿ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨶᩮᩈᨶ ᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩮᨷᩥ ᨧ ᨠᨲᩣ

ᩅᩥᨵᩣᨶᨾᩉᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥᨶᩮᩣᨾᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨳᩴ? “ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨷᩁᩮᩣ ᨩᨶᩣᨾᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᩣ ᨩᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣᨶᩣᨲᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪁᪂᪉)

ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᩈᩮᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨷᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ

ᩅᩥᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ

ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᩣᩁᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺

ᩋᨷᩥᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᨣᨲᩣᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨶᩴ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨶᨠᩣᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨶᩈᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥᨶᩣᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩮᨷᩥ ᨠᨲᩣ᩺ ᨠᨳᩴ? “ᨶ,

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪁᪁᪘) ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨶ, “ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶ ᨲᩮᩈᩴ

ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨶᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᨿᩮᨿ᩠ᨿ, ᨿᨳᩣ ᨷᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᨿᩮ, ᨲᨳᩣ ᨷᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩮᨷᩮᨿ᩠ᨿ᩺ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ “ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨷᩁᩮᩣ

ᨩᨶᩣᨾᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᩣ ᨩᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣᨶᩣᨲᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪁᪂᪉) ᨶᨿᩮᨶ ᨠᨳᩣ ᨶᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨶᨿᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ

ᨷᨶᩮᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩮᨷᩥ ᨷᩩᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩣᨲᩥ ᨶᩦᨷᩮᨲᩥ᩺ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩮᨷᩮᨲ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲᩥ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᩺

ᨠᨳᩴ? “ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨲᩥᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᩮᩣ

ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪁᪁᪘) ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨶᩥᨷᩣᨲᩣᨿ ᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᨠᩮ “ᩈᩮᩣᨶᩣᨲᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥ

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ “ᩍᨾᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩮᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨷᩥ ᨶᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶᩣᨲᩥᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᨧ

ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᩺

ᩍᨴᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ – “ᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨷᩈᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᩋᨠᨲᩮᩣᨲᩩᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ

ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᨠᨳᩴ ᨶᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ? ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᨷᨶ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥᨷᩥ ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᩣᩁᩴ ᨶᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨿᨳᩣᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ

ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨿᨳᩣᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨠᩣᩁᩈᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩋᨷᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᩺ ᨠᨳᩴ? “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᩮᩣ

ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨲᩔᩣᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᨲᩣᨿ᩺ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨷᨿᩮᩣᨣᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩅᩥᨿ ᨷᨶᩮᨲᩴ

ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨲᩔᩮᩅ ᩋᨠᨲᩮᩣᨲᩣ ᩍᨴᩴᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ ᨩᩣᨶᨶᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᩣᩃᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨶᩮᩈᨶ

ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨷᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ

ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨷᨿᩮᩣᨣᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩮᨲᩴ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᨷᨶ

ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ, ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉ ᨶᩣᨿᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨠᩣᨿᨷᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ –

ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨶᩥᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨠᩁᩮᩣ᩺

“ᨠᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᨳᨶᨷᩥ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᩮᨶ”ᨲ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪁᪁᪁) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᩮᨶ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᩮᩣᩉᩁᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾᩮᩣ ᨲᩮ

ᩏᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨷᩥ ᨠᩮᩣᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩣᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩮᨲᩩ ᨶᩣᨾᩮᩣ ᩈᩮᨶ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩣᨾᩮᨶ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣ

ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩑᨠᩔ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨶᩣᨾᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩑᨠᩴ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᨶᩣᨿ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩮᩣ ᨧ

អភិន្នាហិ អនុស្សាវនាហិ កថិតត្តា. កិញ្ចាបិ “ឥត្ថន្នាមោ ឥត្ថន្នាមស្ស អាយស្មតោ”តិ បាឡិយំ “អាយស្មតោ”តិ បទំ បច្ឆា វុត្តំ, កម្មវាចាបាឡិយំ បន “អយំ ពុទ្ធរក្ខិតោ អាយស្មតោ ធម្មរក្ខិតស្សា”តិ បឋមំ លិខន្តិ, តំ ឧប្បដិបាដិយា វុត្តន្តិ ន បច្ចេតព្ពំ. បាឡិយម្បិ“ឥត្ថន្នាមោ ឥត្ថន្នាមស្សា”តិ អត្ថមត្តំ ទស្សិតំ, តស្មា បាឡិយំ អវុត្តាបិ “អយំ ពុទ្ធរក្ខិតោ អាយស្មតោ ធម្មរក្ខិតស្សា”តិ កម្មវាចាបាឡិយំ បយោគោ ទស្សិតោ. “ន មេ ទិដ្ឋោ ឥតោ បុព្ពេ ឥច្ចាយស្មា សារិបុត្តោ”តិ ច “អាយស្មា សារិបុត្តោ អត្ថកុសលោ”តិ ច បទំ “អាយស្មា”តិ បយោគស្ស ទស្សនតោតិ វទន្តិ. កត្ថចិ “អាយស្មតោ ពុទ្ធរក្ខិតស្សា”តិ វត្វា កត្ថចិ កេវលំ “ពុទ្ធរក្ខិតស្សា”តិ សាវេតិ, សាវនំ ហាបេតីតិ ន វុច្ចតិ នាមស្ស អហាបិតត្តាតិ ឯកេ. សចេ កត្ថចិ “អាយស្មតោ ពុទ្ធរក្ខិតស្សា”តិ វត្វា កត្ថចិ “ពុទ្ធរក្ខិតស្សាយស្មតោ”តិ សាវេតិ, បាឋានុរូបត្តា ខេត្តមេវ ឱតិណ្ណន្តិបិ ឯកេ. ព្យញ្ជនភេទប្បសង្គតោ អនុស្សាវនានំ តំ ន វដ្ដតីតិ វទន្តិ. សចេ បន សព្ពដ្ឋានេបិ ឯកេនេវ បការេន វទតិ, វដ្ដតិ.

ឯកានុស្សាវនេតិ ឯត្ថ ឯកតោ អនុស្សាវនំ ឯតេសន្តិ ឯកានុស្សាវនាតិ អសមានាធិករណវិសយោ ពាហិរត្ថសមាសោតិ ទដ្ឋព្ពំ. តេនេវាហ “ទ្វេ ឯកតោ អនុស្សាវនេ”តិ. តត្ថ ឯកតោតិ ឯកក្ខណេតិ អត្ថោ, វិភត្តិអលោបេន ចាយំ និទ្ទេសោ. បុរិមនយេនេវ ឯកតោ អនុស្សាវនេ កាតុន្តិ “ឯកេន ឯកស្ស, អញ្ញេន ឥតរស្សា”តិអាទិនា បុព្ពេ វុត្តនយេន ទ្វីហិ វា តីហិ វា អាចរិយេហិ ឯកេន វា ឯកតោ អនុស្សាវនេ កាតុំ. វជ្ជាវជ្ជំ ឧបនិជ្ឈាយតីតិ ឧបជ្ឈាតិ ឥមិនា ឧបជ្ឈាយសទ្ទសមានត្ថោ ឧបជ្ឈាសទ្ទោបីតិ អត្ថំ ទស្សេតីតិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.១១៩).

គោត្តេនាបីតិ “អាយស្មតោ បិប្ផលិស្ស ឧបសម្បទាបេក្ខោ”តិ ឯវំ នាមំ អវត្វា គោត្តនាមេនាបីតិ អត្ថោ, តេន “កោ នាមោ តេ ឧបជ្ឈាយោ”តិ បុដ្ឋេន គោត្តនាមេន “អាយស្មា កស្សបោ”តិ វត្តព្ពន្តិ សិទ្ធំ ហោតិ. តស្មា អញ្ញម្បិ យំ កិញ្ចិ តស្ស នាមំ បសិទ្ធំ, តស្មិំ វា ខណេ សុខគ្គហណត្ថំ នាមំ បញ្ញាបិតំ, តំ សព្ពំ គហេត្វាបិ អនុស្សាវនា កាតព្ពា. យថា ឧបជ្ឈាយស្ស, ឯវំ ឧបសម្បទាបេក្ខស្សាបិ គោត្តាទិនាមេន តង្ខណិកនាមេន ច អនុស្សាវនំ កាតុំ វដ្ដតិ, តស្មិម្បិ ខណេ “អយំ តិស្សោ”តិ វា “នាគោ”តិ វា នាមំ ករោន្តេហិ អនុសាសកសម្មុតិតោ បុព្ពេវ កាតព្ពំ. ឯវំ អកត្វាបិ អន្តរាយិកធម្មានុសាសនបុច្ឆនកាលេសុ “កិន្នាមោសិ, អហំ ភន្តេ នាគោ នាម, កោ នាមោ តេ ឧបជ្ឈាយោ, ឧបជ្ឈាយោ មេ ភន្តេ តិស្សោ នាមា”តិអាទិនា វិញ្ញាបេន្តេន ឧភិន្នម្បិ ចិត្តេ “មមេតំ នាម”ន្តិ យថា សញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ, ឯវំ វិញ្ញាបេតព្ពំ. សចេ បន តស្មិំ ខណេ បកតិនាមេន វត្វា បច្ឆា “តិស្សោ នាមា”តិ អបុព្ពនាមេន អនុស្សាវេតិ, ន វដ្ដតិ.

តត្ថ ច កិញ្ចាបិ ឧបជ្ឈាយស្សេវ នាមំ អគ្គហេត្វា យេន កេនចិ នាមេន “តិស្សស្ស ឧបសម្បទាបេក្ខោ”តិអាទិនាបិ បុគ្គលេ បរាមដ្ឋេ កម្មំ សុកតមេវ ហោតិ អនុបជ្ឈាយកាទីនំ ឧបសម្បទាកម្មំ វិយ ឧបជ្ឈាយស្ស អភាវេបិ អគ្គហណេបិ កម្មវាចាយ បុគ្គលេ បរាមដ្ឋេ កម្មស្ស សិជ្ឈនតោ. ឧបសម្បទាបេក្ខស្ស បន យថាសកំ នាមំ វិនា អញ្ញេន នាមេន អនុស្សាវិតេ កម្មំ កុប្បតិ, សោ អនុបសម្បន្នោវ ហោតិ. តត្ថ ឋិតោ អញ្ញោ អនុបសម្បន្នោ វិយ គហិតនាមស្ស វត្ថុបុគ្គលស្ស តត្ថ អភាវា, ឯតស្ស ច នាមស្ស អនុស្សាវនាយ អវុត្តត្តា. តស្មា ឧបសម្បទាបេក្ខស្ស បកតិនាមំ បរិវត្តេត្វា អបុព្ពេន នាគាទិនាមេន អនុស្សាវិតុកាមេន បដិកច្ចេវ “ត្វំ នាគោ”តិអាទិនា វិញ្ញាបេត្វា អនុសាសនអន្តរាយិកធម្មាបុច្ឆនក្ខណេសុបិ តស្ស ច សង្ឃស្ស ច យថា បាកដំ ហោតិ, តថា បកាសេត្វាវ នាគាទិនាមេន អនុស្សាវេតព្ពំ.

ឲកស្ស ពាហុតិ តាយាតិ ហោន្តិ, តេស្ស ឲកំ កហេត្វា ចដ្តិ៍

ឃំ បត ក្ខបរយ្យការេបរិត្តបញ្ញាយាត់ ឲកត្វ កហិតំ តាយំ តេតេច ឌាត្តិយា, រត្ថត្វ អត្យុស្សាចតាយុ ច កេហតត្ថា៍ កហិតតោ ហិ អញ្ញាសិ៍ កហិតេត ញ្ញញ្ញាត់ កិត្តិ តាយ ហោតិ, កយ៉ុំ ចិបដ្ឋតិ៍ អត្វតោ ហិ ញ្ញញ្ញាតតោ ច អកិត្តា ឲច ឌាត្តិ អត្យុស្សាចតា ច ចដ្តិ៍ ក្ខបញ្ញាយតាយស្ស បត បុរតោ “អាឃរូតោ តិស្សស្សា”តិអាឌិតា អាឃរូត្តបត់ រត្ថត្វ ឃោរេឌត្វាបិ អត្យុស្សាចេតិ៍ តឆា អឃោឌិតេបិ ឌោរសា តត្វិ៍

បិញ្ញត្តយំ (យហាច៍ ១១៩) បត កិត្តាបិ “ត្តត្វត្តាយស្ស អាឃរូតោ”តិ បដ្ឋតោ “អាឃរូតោ”តិ បត់ ទុត្តិ, តឆាបិ “អាឃរូា សារិបុត្តា អត្វក្បរលិ”តិអាឌិតា តាយស្ស បុរតោ ‘អាឃរូត្តបត’ឃោកស្ស ឥស្សតោ បុរតោច បឃោកោ ឃុត្តតរោ, តត្ថា ឲកត្វ ឃោរេឌត្វា អញ្ញាត្វ អឃោឌិតេបិ ឲកត្វ បុរតោ ឃោរេឌត្វា អញ្ញាត្វ បដ្ឋតោ ឃោឌតេបិ សាចតាយ ហាបត់ តាយ ត ហោតិ តាយស្ស អហាបិតត្តា៍ តេតេច បិញ្ញត្តយបិ “ត្តត្វត្តាយស្ស អាឃរូតោ”តិ ឲកត្វ ឃោរេឌត្វា “ត្តត្វត្តាយេត ក្ខបញ្ញាយេតា”តិអាឌីសុ “អាឃរូតោ”តិ ត ឃោឌិតត្តិ ចេត្តិ៍ តត្ថា កិត្តាបិ ឲចំ, តឆាបិ រត្តដ្ឋាតេបិ ឲកេតេច បកាសេត ឃោរេឌត្វា ឲច ចា អឃោរេឌត្វា ចា អត្យុស្សាចត់ បរត្វតាត្តិ កេហតត្វា៍

ឲកតោ រហេច ឲកស្មិំ ឥលោ អត្យុស្សាចត់ ឲតោរត្តិ ឲកាត្យុស្សាចតា, ក្ខបរយ្យការេបត្តា, ឲតោ ឲកាត្យុស្សាចេត កាត់ំ តោតាហ “ឲកតោអត្យុសាចេត”តិ៍ ត្តតត្ថា ឲកំ បត់ ចិកត្តិអលិបេត ឥដ្ឋត្វា៍ ឲកោត ចាតិ ត្វិត្តយបិ ឲកស្មិំ ឥលោ ឲកាឃ ឲច កយុចាចាឃ អត្យុស្សាចេត ឲកោត អាចរិយេតាតិ អត្វា៍ “អឃំ ឥាន្តរក្តិតោ ច អឃំ ឥយ្យុរក្តិតោ ច អាឃរូតោ រដ្ឋរក្តិតស្ស ក្ខបរយ្យការេបត្តា”តិអាឌិតា តេឃេត ឲកោត អាចរិយេត ត្វិត្តយេកស្មិំ ឥលោ អត្យុស្សាចតតឃោ ឥដ្ឋត្វា, ត្តយិតាច តេឃេត តិណ្ណយបិ ឲកោត អាចរិយេត ឲកត្តលោ អត្យុស្សាចត់ ចេឌិតត្វា៍

បុរិយតឃេតេចឲកតោ អត្យុស្សាចេត កាតុត្តិ “ឲកោត ឲកស្ស, អនេញ្ញាត ត្តតរស្សា”តិអាឌិតា បុរត្ថា ទុត្តតឃេត ត្វិត្តិ ត្វីហិ ចា តិណ្ណំ តីហិ ចា អាចរិយេហិ, ឲកោត ចា អាចរិយេត តឃោបិ ឲកតោអត្យុស្សាចេត កាតុត្តិ អត្វា៍ “តត្ថា តោ ឲកោត ក្ខបញ្ញាឃេត, ត ត្វេច តាត្យុបញ្ញាឃេតា”តិ ត្តត់ ឲកោត អាចរិយេត ត្វីហិ ចា តីហិ ចា ក្ខបញ្ញាយេហិ ត្វេ ចា តឃោ ចា ក្ខបរយ្យការេបត្ត ឲកត្តលោ ឲកាឃ អត្យុស្សាចតាឃ ឲកាត្យុស្សាចេត កាត់ំ ត ចដ្តីតិ បដិត្តេបបត់, ត បត តាតាចរិយេហិ តាត្យុបញ្ញាឃេហិ តឃោ ឲកាត្យុស្សាចេត កាត់ំ ត ចដ្តីតិ អាហ “រេច បត តាតាចរិយា តាត្យុបញ្ញាយា…បេ… ចដ្តី”តិ៍ ឃេត្ថាត្វ “តិស្សត្វេរា ស៊ុយតត្វេរស្ស រត្តិចិហារិកំ, ស៊ុយតត្វេរា តិស្សត្វេរស្ស រត្តិចិហារិក”ត្តិ ឲចំ ក្ខបញ្ញាឃេហិ អញ្ញាយត្តា រត្តិចិហារិកាត់ អត្យុស្សាចតការំ ទុត្តិ, តំ ក្ខបលក្ខលាយត្តិ៍ តរូា រេច តិស្សត្វេរា ស៊ុយតត្វេរស្ស រត្តិចិហារិកំ, ស៊ុយតត្វេរា តត្តត្វេរស្ស រត្តិចិហារិកំ អត្យុស្សាចេតិ, អញ្ញាយញ្ញាត្ថា កាលបូរកា ហោត្តិ, ចដ្តិ ឲច៍ រេច បត ក្ខបញ្ញាឃោ រឃេច អត្តតោ រត្តិចិហារិកំ អត្យុស្សាចេតិ, ឲត្វ ចត្តត្តេច តត្វិ, កយ៉ុំ ស៊ុកតេច ហោតិ, អត្យុបញ្ញាយកស្សបិ ឃេត កោតចិ អត្យុស្សាចិតោ ក្ខបរយ្យា ហោតិ, កិយត្ថា បត រិសាបញ្ញាយកស្ស ក្ខបញ្ញាឃេតេច អត្យុស្សាចេតិ ឥដ្ឋត្វា៍ តេតេច តចដ្តបត្ត ឥស្សតំ “រេច បតា”តិអាឌិយាហ៍

ឧបញ្ញាតិ ឧបញ្ញាយសង្ខយាតេត្វ អាការន្តោ ឧបញ្ញាសង្ខោតិ ឥេយ្យតិ៑ ឧបញ្ញាយ-សង្ខោ ឲច ចា ឧបញ្ញា, ឧបេយាកបច្ចត្តចេនេតសុ យ-ការ េលិប៉ំ កត្វា ឲចំ ចុេត្តា ករលាចចតាឌីសុ ឧបញ្ញាសង្ខស្យ បេយាកាកាចាតិ ឥដ្ឋត្ថំ៑ បិញ្ញាឈំ អត្តតាច អត្តាត៌ សយុត្តិតព្ពាត្តិ អត្តតាច កត្តក្វេតត ករលាក្វេតត អត្តាតេយច កយុក្វតំ បតិ សយុត្តតកិច្ចំ កាតព្ពំ, អត្តាតត្តិ ចា បច្ចេត្ត ឧបេយាកចចតំ, អត្តតាច អត្តា សយុត្តិតេព្ពាតិ អេត្វា៑ ត េកចលច្ចា ឲេត្វច, អញ្ញត្រាបិ េតាេសសយុតិអាឌីសុ ព្ពយិតាច លក្ខេលាត អត្តតាច អត្តា សយុត្តិតេព្ពាច៑ អបិច សឃំ កយុារេហត្តា អត្តាត៌ យុត្តិត្វា ចត្យចក្កាឌិេកា កេលា សព្ពត្វ ព្ពណ្ឋិតេព្ពា៑

សច្ចកាេលិតិ "តិក្វហិស្សាយី"តិ ចច្ចាត៌ បហាយ សច្ចេស្សច េត ព្ពណ្ឋិតព្ពកាេលិ៑ ក្វតកាេលិតិ ចច្ចាតាយ អការេចបិ យត្យុត្តាឌិចត្វេតា ក្វតតាឃ អចស្សំ ព្ពណ្ឋិតព្ពកាេលិ, ព្ពតេឆា កយុេកាបិឌិអត្តរាេឃា េហាតីតិ អឆិប្បាេឃា៑ យច្ចតិ អេឆាយុេលា៑ ឧទ្ធេត្វតិ អត្យបសយុត្តកាចេតា ឧបសយុត្តិឃំ បតិដ្ឋេបត្វតិ អេត្វា៑

សព្ពកយុចាចាសុ អត្វេកាសល្លត្វំ បេតត្វ ឧបសយុេកយុចាចាឃ ឲចយេត្វា ឥដ្ឋេព្ពា – សុលាត្វតិ សចតាលត្តិឃំ បឆយបុរិេសកចចត៌ តច្ចា កិច្ចាបិ េឃា េសា សេញ្ញា សចតកិរិឃាឃំ តិេឃាឌីឃតិ, តស្ស សយុលត្តា "សុលាហី"តិ យឌ្ឍិយបុរិសចចេតត ចត្តព្ពំ, តឆាបិ ឃដ្ឋា សញ្ញសង្ខសត្តិឆាេត បឆយបុរិសប្យេឃាេកាច សង្ខចិត្វហិ សយាចិេណ្ណា កចត្តកចត្តអាឃដ្ឋាឌីសង្ខសត្តិឆាេតសុ ចិឃ "អឆិចាេសត្យ េយ កចំ េកាតេយា (បិរា៑ ១១), ឲតស្ស សុកត ការេលិ, ឃំ កកចា សាចកាត៌ និក្ខាបធំ បញ្ញាេបឃ្យ (បិរា៑ ១១), បក្កយតាឃដ្ឋា (បិរា៑ ៣១៩), សុលត្វ េយ អាឃដ្ឋេត្តា"តិអាឌីសុ (យហាច៑ ៤៩ប័)៑ តដ្ឋា ព្ពឆ បឆយបុរិសប្យេឃាេកា កេតា៑ អឆ ចា ការចចេសេតតំ ចុត្តំ៑ កេដ្ឋាតិេឃសុ ហិ ការចចេសត យឌ្ឍិយបុរិសបេឃាក្យត្តិឃយ្យិ បឆយបុរិសប្យេឃាកំ បឃុដ្ឋត្តិ "េឥេសត្យ សុកេតា ឆយុ"ត្តិអាឌីសុ (ឌី៑ តិ៑ ១.៩៩; យ៑ តិ៑ ១.១១ប័; យហាច៑ ប័) ចិឃាតិ ឥដ្ឋព្ពំ៑ េកាចិ បត "កេត្ត អាចុេសាតិ បេឥ អេបក្ខិត្វា ព្ពឆ បឆយបុរិសប្យេឃាេកា"តិ ចឥត្តិ, តំ ត សុត្តំ "អាចទិេឃា េយ, កេត្ត, េហាហិ (យហាច៑ លិលិ), ព្ពញ្ញាចុេសា ឧបិលិ, ព្ពយំ បព្ពឌិតំ អត្យឃុញ្ញាហី"តិអាឌីសុ (បិរា៑ ៣៤លិ) តប្យេឃាេកាបិ យឌ្ឍិយបុរិសប្យេឃាេកស្សច ឥស្សតេតា៑

េយតិ េឃា សាេចតិ, តស្ស អត្តតិេន្ទេស សាយិចចត៌ កេត្តតិ អាលបតេត្វ ចុេឌ្ឍសុ សការចចចត៌, "អាចុេសា"តិ បធំ បត តចេកាសុ៑ តក្វកឃយ្យិ តិបិេតា "ត្យេយ្យកេត្ត ត្យេយ្យអាចុេសា"តិ ពាហ្វសុបិ សយាតក្វបត្តា៑ សេញ្ញាតិ អចិេសសេតា ចត្យចក្កាឌិេក បកាតត្តបុក្កលសម្ពុេហ ចត្តតិ៑ ព្ពឆ បត បច្ចត្តិេយសុ ឌតបេឥសុ បច្ចាចក្កេតា បដ្ឋាឃ, យឌ្ឍិេយសុ ឌតបេឥសុ ឥសចក្កេតា បដ្ឋាឃ សេញ្ញាតិ កេហតេព្ពា៑ តត្រាឃំ បិណ្ឌេត្វា – កេត្ត, សេញ្ញា យយ ចចត៌ សុលាត្វតិ៑ ព្ពឥច្ចា តចកតេទត ចត្តព្ពចចត៌ សេច បត អត្យស្សាចេកា សេព្ពាហិ កិក្ខហិ ចុេឌ្ឍតេរា េហាតិ, "សុលាត្យ េយ, អាចុេសា សេញ្ញា"តិ ចត្តព្ពំ៑ េសាបិ េច "កេត្ត"តិ ចេឥឃ្យ, តចកតេរា ចា "អាចុេសា"តិ, កយុេកាេបិ តត្វិ៑ េកាចិ បត "ឲកត្វ 'អាចុេសា'តិ ចត្វា អញ្ញត្វ 'កេត្ត'តិ ចុេត្តបិ តត្វិ េឆាេសា ឧកេឃតបិ អាលបតស្ស និឌ្ឍតេតា"តិ ចឥត្តិ៑

ព្ពឥាតិ ឃយត្វំ ឆាេបត្យកាេយា "សុលាត្វ"តិ សញ្ញសចេត តិេឃាេឌតិ, តំ ឆាេបត្តា "អឃំ ព្ពត្វត្តាេយា"តិអាឌិយាហ៑ តត្វ អឃត្តិ

ឱបនយ្យគាបេក្កស្ស ហត្ថបិនេន នត្ថិហិតកាចឥស្សត់, តេត ច ហត្ថបិនេន ជិតេស្សច ឱបនយ្យគា ទ្រហតីតិ និដ្ឋតិ ហត្ថបិនេតា ធាហិ ជិតស្ស “អយ”ន្តិ ត ចត្តត្ថាតេ៍ តេតេច អត្រនាយកនយុ្ទតិយំ នេ ហត្ថបិនេតា ធាហិ ជិតត្តា “អយ”ន្តិ ត ចុតេត្តា, តន្ទុា ឱបនយ្យគាបេក្កា អត្រុបនយ្យត្តេ ហត្ថបិនេន ជបេតត្តេ៍ អយំ ឰត្ថត្តេយាតិ អយំ-នត្តេ ច អចស្សំ បឃុខ្ជិតត្តេ, នេ ច ឰយស្ទុំ បជយតាយបយោកេ ឲចាតិ កហេតត្តេ៍ “ឰត្ថត្តេយា”តិ ឰក់ អតិឃតេ តស្ស តាយឥស្សត់, ឱកេឃតបិ អយំ ឰក្ខេទក្ខិតេតាតិអាឌិតាយំ ឥស្សតិ៍ “ឱបនយ្យគាបេក្កា”តិ កិត្តាឌិកទលចិននេឃ ធាហុត្ថិហិនយាេនេ, ឱបនយ្យំ នេយ នេ្ឈា អបេក្កាយាតេតាតិ អត្តេ៍ តស្ស ច ឱបញ្ញាឃតំ នយក្តិកាចេត ឥស្សតុំ “ឰត្ថត្តាយស្ស អាឃទ្ទុតេ”តិ ចុត្តំ៍ ឲតេត “អយំ ឰក្ខេទក្ខិតា អាឃទ្ទុតា ឆយុទក្ខិតស្ស នក្ខិចិហាទិកក្ខុតា ឱបនយ្យគាបេក្កា”តិ ឲចយាឌិតា តេឃត តាយឃោឌតាឃ នហ អត្តេ ឥស្សិតេ៍ ឲត្ត ច “អាឃទ្ទុតា”តិ បធំ អចត្តាបិ “អយំ ឰក្ខេទក្ខិតា ឆយុទក្ខិតស្ស ឱបនយ្យគាបេក្កា”តិ ចត្តំ ចដ្ឋតិ៍ តេតេច បិឰឰយំ “ឰត្ថត្តេយត ឱបញ្ញាយេតា”តិ ឲត្ត “អាឃទ្ទុតា”តិ បធំ ត ចុត្តំ៍ ឃទ្ទោត្ត ចត្តត្ថំ, តំ ហេដ្ឋា ចុត្តយេច៍

តត្រ ចេត្ត ឱបញ្ញាយោបិ ឱបនយ្យគាបេក្កា ចិឃ ហត្ថបិនេន ជិតេ ឲច ឰគ្និតត្តេ, អធ កន្ទុា “អយំ ឰត្ថត្តេយា ឰយស្ស ឰត្ថត្តាយស្ស ឱបនយ្យគាបេក្កា”តិ ឲចំ ឱបញ្ញាឃស្ស តាយបទាយនតេបិ ឰធំ-នត្តុបយោកោ ត កតេតាតិ? តាយំ ចិនេទេឌា ឱបញ្ញាឃស្ស អកាចេបិ កយុ្ទកោបិកាចតេ៍ កោចលតិ្យកយុ្ទតិត្ថត្តិឃា នត្តបឥចេនេត អចិខ្ជយាតស្សបិ ឱបញ្ញាឃស្ស តាយកិត្តត់ អត្រុបញ្ញាឃស្ស ឱបនយ្យគាឌីស្សុបិ កទឹឃតិ, តន្ទុា ឱបញ្ញាឃស្ស អនត្ថិហិតាឃបិ តព្យទាយនតយត្តេតេច កយុ្ទនិក្ខិតា “ឰយស្សា”តិ តិក្ខិនិតុំ ត ចដ្ឋតីតិ៍

បទិស្ទុក្ខេ អត្តទាឃិកេហិ ឆយុ្ទហិតិ អកត្តត្តាឌិកេហិ ឱបនយ្យគាឃ អចត្តុកទេហិ ចេច បញ្ហាធាឆហត្ថិត្តាឌីហិ អាបត្តិកទេហិ ច អត្តទាឃិកនកាចេហិ បទិយុតេត្តា៍ ឲចំ ចុតេត្ត ឲច អាបត្តិយត្តកទេហិ បញ្ហាធាឆាឌីហិ អបទិយុត្តស្សបិ ឱបនយ្យគា ទ្រហតិ, តាត្ថាឆា៍ បទិបុណ្ណស្ស បត្តឌីចទត្តិ បទិបុណ្ណយស្ស ឱបនយ្យគាបេក្កស្ស បត្តឌីចទ៌៍ ឲចំ ចុតេត្ត ឲច អបត្តឌីចទស្សបិ ឱបនយ្យគា ទ្រហតិ, តាត្ថាឆា៍ ឱបនយ្យំ ឃាចតីតិ “នដ្ឋិ, កតេត្ត, ឱបនយ្យំ ឃាចាយី”តិអាឌិតា (យហាច៍ ១៦៩) ឃាចាបិតកាចំ នត្ថាឃ ចុត្តំ៍ ឲចំ តេត នេ្ឈ អឃាចិតេបិ “ឰត្ថត្តេយា នដ្ឋិឱបនយ្យំ ឃាចតី”តិ ចុតេត្ត ឲច កយុំ អចិបត្តិ ហេតិ, តាត្ថាឆា៍ ឱបញ្ញាយេតាតិ ឱបញ្ញាយេត កទលក្ខុតេត, ឰត្ថត្តាយំ ឱបញ្ញាយំ កត្តា កយុក្ខុតំ ឱបនយ្យំ គាតុំ តិប្បាទេតុំ កត្តក្ខុតំ នដ្ឋិ ឃាចតីតិ អត្តេ៍ ឃាចឆាតុតោ បត ខ្ចិកយុកត្តា “នដ្ឋិឱបនយ្យ”ន្តិ ឥត្ត កយុបគាតិ ចុត្តាតិ៍

ឃឌិ នដ្ឋស្ស បត្តកល្លត្តិ ឲត្ត បតេត្តា កាតេលិ ឰយស្ស កយុស្សាតិ បត្តកាលំ, អបតេលិកតាឌិចតុត្ថិធំ នដ្ឋកលកយុំ, តេឥច នកតេត្ត ឃ-បច្ចយេត “បត្តកល្ល”ន្តិ ចុច្ចតិ៍ ឰឆ បត ធាត្តិចតុទិ្ទាបនយ្យគាកយុំ អឌិតេយ្យតំ, តំ កាតុំ នដ្ឋស្ស បត្តកល្លំ ឌាតំ៍ ឃឌីតិ អត្រុយតិកហលចនេត កយុស្ស បត្តកល្លតំ ធាតេបតិ, ឃោ ហិ កោធិ តត្ត អបត្តកល្លតំ យត្តិស្សតិ, នេ ចក្កតិ៍ ឰយេច ហិ អត្ថំ នត្ថាឃ អត្រុស្សាចតាត្រ “ឃស្សាឃទ្ទុតា ឈយតិ...បេ... នេ ភាសេយ្យា”តិ (យហាច៍ ១៦៧) ចុត្តំ៍ តេឥតំ បត្តកល្លំ ចត្តុនយ្យគា, អត្តទាឃិកេហិ ឆយុហិ ចស្ស បទិសុទ្ធតា, ឌីយានយ្យគា, បទិនានយ្យគា, បុត្តកិច្ចតិដ្ឋាតត្តិ ឰយេហិ បញ្ហាហិ អដ្ឋេហិ នដ្ឋហិតំ៍

ពត្ថ ចត្តុសមុដ្ឋានា តាយ យថាចុទេត្តហិ ឲកាតសអកដ្ឋាបុក្កលេហិ ចេច អត្ថិយចត្តុអញ្ញាបនេត្តហិ ច អទេដ្ឋា បរិបុណ្ណឌីសតិចស្សា អត្ថបសមុត្តក្កទេតា យត្តស្សបុរិសោៈ ឲតស្ថិតិរិក្កបុក្កលេ សតិ ឲច ឌ្ឋាត៌ សង្ឃស្ស ក្ខុបសមុដ្ឋានាកម្មំ បត្តកល្លំ តាយ ហោតិ, តាសតិ, កតញ្ញា ក្យប្បេយច ហោតិៈ

អត្តរាយិកេហិ ឆទេម្មហិ ចស្ស បរិសុទ្ធតា តាយ យថាចុទ្តុទេស្សច ក្ខុបសមុដ្ឋានាចត្តុក្កតស្ស បុក្កលស្ស ដេយ ឌ្ឋាទេយ កកចតា បដិក្លិត្តា បញ្ញាវរាឌិឆថុដ្ឋតាតទេយា យាតាបិត្ងហិ អតត្តុញ្ញាតតាបអទេយាសាតា ចេច ហត្តធ្និត្តាតទេយា ច ទេភាសឆមុា កាទេកសង្ឃស្ស អាបត្តាឌិអត្តរាយហេតុតាយ "អត្តរាយិកា"តិ ចុច្ចន្តិ, តេហិ អត្តរាយិកេហិ ទេភាសឆទេម្មហិ បរិសុត្តតា, ឌ្ឋាយិស្សា ច សតិ ឲច ឌ្ឋាត៌ កម្មំ បត្តកល្លំ តាយ ហោតិ, តាសតិ, កត៌ បត កម្មំ សុកតទេយច ហោតិ ឆទេបត្វា ក្ខាតឌីសតិចស្ស បុក្កល៌ៈ

សីមាសមុដ្ឋា បត ក្ខុទេបិសចក្លត្តទេក (មហាចៈ ១៦៥ អាគទេយា) ចក្លយាតតទេយត សត្តទេភាសទេហិតាយ ពន្ធាពន្ធចទេសតេច គុចិឆាយ សីមាយ ចទេសត ទេចឌិតត្តាៈ តាឌិសាយ ហិ សីមាយ សតិ ឲច ឌ្ឋាត៌ កម្មំ បត្តកល្លំ តាយ ហោតិ, តាសតិ, កតញ្ញា កម្មំ ចិបត្តតិៈ

បរិសាសមុដ្ឋា បត ដេយ ឌ្ឋាទេយ ក្ខុបសមុដ្ឋានាកម្មស្ស សត្តត្តិមេត បរិទេច្ឆទេត កម្មប្បត្តា ឆសហិ ចា បញ្ញាហិ ចា អត្ថតាបិរាឌិកំ អតាបត្តា អត្តក្លិត្តា ច សយាតសំចាសកា កិក្ល, តេសំ ឲកសីមាយ ហត្តបិសំ អចិឌហិត្វា ឆាត៌, លក្ខារហាតញ្ញា លក្ខស្ស អាតយត៌, សមុលឹក្កតាតញ្ញា អប្បដិកោសត៌, ក្ខុបសមុដ្ឋានាទេបក្លទេហិតាត៌ ក្ខុទេបិសចក្លត្តទេក បដិក្លិត្តាត៌ កហដ្ឋាឌិអត្ថបសមុត្តាតទេញច បិរាឌិក្យក្លិត្តកតាតាសំចាសកកិក្លតឹតញ្ញា ចដ្ឋតឹយបុក្កលិត៌ សង្ឃស្ស ហត្តបិទេស អកាទេចា ចាតិ ឌ្ឋាទេយហិ ចត្ងហិ អទេក្កហិ សក្កហិតាៈ ឲចរូបិយ ច បរិសាសមុដ្ឋាតាយ សតិ ឲច ឌ្ឋាត៌ បត្តកល្លំ តាយ ហោតិ, តាសតិៈ តត្ថ បុរិមាត៌ តិណ្ណំ អក្កាត៌ អញ្ញាតរស្សបិ អកាទេច កត៌ កម្មំ ចិបត្តតិ, ត បដ្ឋិមស្សៈ

បុត្តកិច្ចតិដ្ឋាត៌ តាយ យាតិមាតិ "បឆមំ ក្ខុបត្តិ្យកាហាទេបតទេត្តា"តិអាឌិតា បិឡិឌ្ឋាឃំ (មហាចៈ ១១៩) ចុត្តាតិ "ក្ខុបត្តិ្យកាហាបត៌, បត្តឌីចរាឌិក្លល៌, តទេតា ត៌ ហត្តបិសទេតា ឌាហិ ទេបទេសត្វា អត្ថសាសកសមុតិកមុកទេល៌, សមុទេតត ច កក្ត្វា អត្ថសាសត៌, ទេតត ច បឆមតទេ៌ អាកក្វា សង្ឃស្ស ឌាត្តិ ឌាទេបត្វា ក្ខុបសមុដ្ឋានាទេបក្លុ 'អាកច្ឆាហឹ'តិ ហត្តបិទេស ឲច អក្ខាត៌, ទេតត កិក្លុត៌ បិទេឆ ចក្ខាទេបត្វា ក្ខុបសមុដ្ឋាយាចាបត៌, តទេតា អត្តរាយិកឆមុបុច្ឆកសមុតិកមុកទេល៌, សមុទេតត ច បុច្ឆត"ត្តិ ឌ្ឋាយាតិ អដ្ឋ បុត្តកិច្ចាតិ, តេសំ សទេត្តសំ យាចាចទេតា កទេលាត តិដ្ឋាត៌ៈ ឲតស្ថិតញ្ញា បុត្តកិច្ចតិដ្ឋាបទេត សតិ ឲច ឌ្ឋាត៌ សង្ឃស្ស ក្ខុបសមុដ្ឋានាកម្មំ បត្តកល្លំ តាយ ហោតិ, តាសតិៈ ឲទេតសុ បត បុត្តកទេម្មសុ អកទេតសុបិ កត៌ កម្មំ យថាចុទេត្តសុ ចត្តុសមុត្តិអាឌីសុ ចិដ្ឋមាទេតសុ អក្យប្បេយច ហោតិៈ តទេឆចទេយត្ថ បត្តកល្លំ ឌ្ឋាទេយហិ បញ្ញាហិ អទេក្កហិ សក្កហិតត្តិ ទេចឌិតត្តាៈ ឌ្ឋាយិតាច តទេយត ហេដ្ឋា ចុទេត្តសុ, ចក្លយាទេតសុ ច សទេត្តសុ កទេម្មសុ បត្តកល្លតា យថារហំ ទេយាទេឌត្វា ឌាតតត្តាៈ

ឌ្ឋាត្តត្តាមំ ក្ខុបសមុដ្ឋានទេឃ្យាតិ ក្ខុបសមុដ្ឋានាតិប្បាតទេតត ត៌សមញ្ញឹ កទេរម្យ កទេរាត្ងតិ បត្តតាឃំ, ចិឌិមិប្បចា ឌ្ឋាត៌ ឥដ្ឋត្តាៈ យថា ហិ "ទេឆចឆត្ថ

វុដ្ឋាបេយ្យា”តិ វុត្តេ វុដ្ឋិមស្ស និប្ផាទេត្វា តំ វុដ្ឋិសមប្បិតំ ករេយ្យាតិ អត្ថោ ហោតិ, ឯវមិធាបិ ឧបសម្បទមស្ស និប្ផាទេត្វា តំ ឧបសម្បទាសមប្បិតំ ករេយ្យាតិ អត្ថោ។ បយោជកព្យាបារេ ចេតំ។ យថា វុដ្ឋហន្តំ កិញ្ចិ សុទ្ធកត្តារំ កោចិ ហេតុកត្តា វុដ្ឋិហេតុនិប្ផាទនេន វុដ្ឋាបេយ្យាតិ វុច្ចតិ, ឯវមិធាបិ ឧបសម្បជ្ជន្តំ សុទ្ធកត្តារំ បុគ្គលំ ហេតុកត្តុភូតោ សង្ឃោ ឧបសម្បទាហេតុនិប្ផាទនេន ឧបសម្បាទេយ្យាតិ វុត្តោ។ ឯតេន ច សុវំ វិយ វុដ្ឋកាមកេន សង្ឃេន បុគ្គលស្ស ទីយមានា នវាបវត្តបរមត្ថនេយ្យ ឧបាទាយ អភិនវបញ្ញត្តា ឧបសម្បទា នាម សម្មុតិសច្ចតោ អត្ថីតិ សមត្ថិតំ ហោតិ។ ឯត្ថ ច “ឥត្ថន្នាមោ សង្ឃំ ឧបសម្បទំ យាចតី”តិ (មហាវ. ១២៦) វុត្តត្តា បរិវាសាទីសុ វិយ យាចនាត្ថម្ហិ “ឥត្ថន្នាមស្ស ឧបសម្បទំ ទទេយ្យា”តិ អវត្វា “ឥត្ថន្នាមំ ឧបសម្បាទេយ្យា”តិ វុត្តត្តា ឥទំ ឧបសម្បទាកម្មំ ទានេ អសង្គហេត្វា កម្មលក្ខណេ ឯវ សង្គហិតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ ឥមិនា នយេន “ឥត្ថន្នាមំ ឧបសម្បាទេតិ, ឧបសម្បន្នោ សង្ឃេនា”តិ ឯត្ថាបិ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ កេវលញ្ហិ តត្ថ វត្តមានកាលអតីតកាលវសេន, ឥធ បន អនាគតកាលវសេនាតិ ឯត្តកមេវ វិសេសោ។

ឯសា ញត្តីតិ “សង្ឃោ ញាបេតព្វោ”តិ វុត្តញាបនា ឯសា។ ហេដ្ឋា អនុស្សាវនាសុបិ សង្ខាវសានន្តំ វុច្ចតិ។ អវស្សំ ទេសន្តំ វត្តព្វមេវ ញត្តិកម្មេ ឯវ តំ ន វត្តព្វំ។ តត្ថ បន យ-ការេ វុត្តមត្តេ ឯវ ញត្តិកម្មំ និដ្ឋិតំ ហោតីតិ ទដ្ឋព្វំ។ ខមតីតិ រុច្ចតិ។ ឧបសម្បទាតិ សង្ឃេន ទីយមានា និប្ផាទិយមានា ឧបសម្បទា, យស្ស ខមតិ, សោ តុណ្ហស្សាតិ យោជនា។ តុណ្ហីតិ ច អកថេន្តោ និបិតោ, អកថេន្តោ អស្ស ភវេយ្យាតិ អត្ថោ។ ខមតិ សង្ឃស្ស ឥត្ថន្នាមស្ស ឧបសម្បទាតិ បកតេន សម្ពន្ធោ។ តត្ថ ការណមាហ “តស្មា តុណ្ហី”តិ។ តត្ថ “អាសី”តិ សេសោ។ យស្មា “យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យា”តិ តិក្ខត្តុំ វុច្ចមានោបិ សង្ឃោ តុណ្ហីភូតោវ អហោសិ, តស្មា ខមតិ សង្ឃស្សាតិ អត្ថោ។ ឯវន្តិ ឥមិនា បការេន តុណ្ហីភាវេនេវ ឥមំ សង្ឃស្ស រុច្ចនភាវំ ធារយាមិ, ពុជ្ឈាមិ ជានាមីតិ អត្ថោ។ ឥតិ-សទ្ទោ បរិសមាបនត្ថេ កតោ, សោ ច កម្មវាចាយ អន្តំ, តស្មា អនុស្សាវនេន “ធារយាមី”តិ ឯត្ថ មិ-ការបរិយោសានមេវ វត្វា និដ្ឋបេតព្វំ, ឥតិ-សទ្ទោ ន បយុញ្ជិតព្វោតិ ទដ្ឋព្វំ។ ឥមិនា នយេន សព្ពកម្មវាចានមន្តោ វេទិតព្វោ។

ឯកបរិទិសាវាតិអាទី សព្ពត្ថំ សទ្ទិស្សមានំ បិធេហិ មិនិត្វា ឧានន្តប្បការេស្សតំ ដ្ឋសន្តបទបរិមិតា ហិ ដ្ឋាយា “បរិទិសា”តិ វុច្ចតិ, ឋិតញ្ញា ឧតុប្បមាណាទិក្ខណាទី ច អាកត្តុកេហិ សទ្ធិំ មិនិត្វា វុទ្ធនវការំ ញត្វា វត្ថវត្ថាបនាទិករណត្ថំ វុត្តំ។ ឯតិ អាគន្តិ, គន្តិ នាតិ ឧតុ, សោ វ បមីយតេ អនេន សិវឌ្ឍន្តិ បមាណន្តិ អាហ “ឧតុយេវ ឧតុប្បមាណ”ន្តិ។ អបរិបុណ្ណាតិ ឧបសម្បទាទិវសេន អបរិបុណ្ណា មនិ ឧតុវេមន្តេ ឧបសម្បទាទិនោ, ជនា ជស្មិំ ឧតុមិ អវសិដ្ឋទិវសាទិន្នំ ទិវសការាទិន្នន្តិ ទស្សេតិ។ នេនាហ “មត្តកេហិ ទិវសេហិ មស្ស សោ ឧតុ អបរិបុណ្ណោ, តេ ទិវសេ”តិ។ តត្ថ មស្ស ជន្នំ ដ្ឋទ្ធុបសម្បទស្ស បុគ្គលស្ស សមុដ្ឋី សោ ឧតុ មត្តកេហិ ទិវសេហិ អបរិបុណ្ណោ, តេ ទិវសេតិ យោជនា។

ដ្ឋាយាទិកមេវ សន្តំ សង្គហេត្វា ការមិនន្តោ កវេធន្តោ សង្គីតីតិ អាហ “ឋេយ្យវា”តិអាទិ។ តត្ថ ឯកតោ គត្វា អាទិក្ខិតព្វំ តំ ក៏ ដ្ឋគសីតិ តំ ឧបសម្បទាយាករាលេ កតរវស្សំ, កតរឧតុ ដ្ឋគសិ, កតរទិវសំ តេ ឧបសម្បទា ដ្ឋទ្ធាតិ អត្ថោ។ វស្សន្តិ វស្សានឧតុ, ឋិយ្យ ឥម្ពាទិកំ ទិតា វុត្តម្បិ ន វិញ្ញាយតីតិ ឋមិតា ឧតុអាទិក្ខណោតេវ សាសនវេស្សមុ វា កលិយុគវស្សាទីសុ វា សហស្សិមេ វា

ឯតិរេ ចា អសុរិកាតុំ លភាយឹតិ ឥស្សិតត្តិ ឥដ្ឋញ្ញាំ៍ ឈាឃាតិ ញ្ញាត់ ឋិញ្ញញាឃំ អាកតបដ៏បិដ៏ ឯត្ថាឃ ទុត្តំ, ចត្តញ្ញាកយុ៍តោ បត កលិឃុកចស្យានិឞុ ឯញ្ញាតេឥឯបឯិតេន្តុ អសុកចេស្សុ អសុរិកាតុយិ អសុកយាតេឯ អសុកកតេញ្ញាចា ឞុតេក្ក ចា បតេក្ល អសុតេក តិឱចារចិតេឯឯឃុតេត្ត បុញ្ញាញ្ញាឥ៍ឥ៍ចឯភាតេក ទុត្តតេក ឈាឃាបយាតេហ, ភាឥកាបយាតេហ ចា យឃា ក្តបឯយ្យភា លន្តាតិ ចតេភយ្យាឃឹតិ ទុចំ អាឥក្លិតញ្ញាំ៍ ញ្ញាត់ ឞុដ្ឋ ក្តក្កតេហត្វា អាកត្តុតេកហិ ចុន្ដបដ៏បិដ៏ ញាត្វា បដ៏បញ្ញាហឹតិ ចត្តញ្ញាំ៍ ញ្ញាតិ ទុត្តតេកា កឆាយតេក្កា ចិយតិចិតេភាឥភិឃំ អាកតោ៍ ចឌិរញុឥ្ឌិឹកាភតេឃា បត ទុកតេដ្ឋា ញ្ញាតេឆច ឯក្កុហំ កតោ, ទុកតេដ្ឋា អឯត្តិដ្ឋាភចិតិដ្ឋឃត្តា ឯិឯឃតេហតុតេកា តេហាតិ, តឞ្ញា ញ្ញាឆ ភ កហិតោតិ៍

ញ្ញាតិ ចិភឃឯក្កហឯិចណ្ណភាក្ខុតេត ចិភឃាលក្កាតេរ

ក្តបឯយ្យភាចិតិដ្ឋឃកឆាលក្កាតេរា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៩. និស្សយចិនិន្ឋយកថា

១៥៨. ឧចំ ស្ថបសយ្យកាចិនិន្ឋយំ កទេឆត្វា ឮកាតិ និស្សយចិនិន្ឋយំ កទេឆតុំ “និស្សយេយាតិ ឧត្តូ បតា”តិអាឌិយាហ. តត្ថូ និស្សយតំ និស្សយេយា, សេចតំ កឌតត្តូទ្វា. និបុត្ថាបិ សេចាយត្តិ ឆាតុ កាចសាឆេតា, ត “និស្សាយ តំ ចសតីតិ និស្សយេយា”តិ ឮឆ ចិយ អចុត្តកម្ពុសាឆេតា. តត្ថូ ហិ សេចិតទ្ធោ បុក្កលេរ៉ា លក្កតិ, ឮឆ បត សេចតកិរិយាតិ. ឮកាតិ តំ និស្សយំ បុត្ថាបុត្ថក្ខយាយ ចិស្សជ្ជតាយ ចិត្វាទេតា ឆេបតុំ “ទោកត

ភាតទ្ធោ”តិអាឌិយាហ. តត្ថូ ទោកត ភាតទ្ធោ, ទោកត ត ភាតទ្ធោតិ និស្សយភាយកំ កត្វាទំ បុត្ថតិ, កស្ស ភាតទ្ធោ, កស្ស ត ភាតទ្ធោតិ និស្សយបដិក្កាហកំ សយ្យកាតំ, កតំ កហិទេតា ទេហាតិ, កតំ បដិប្បស្សយ្យក្កតីតិ កាទេលំ, និស្សាយ ទោកត ចសិតត្ថុំ, ទោកត ត ចសិតត្ថាតិ និស្សយបដិបត្តកំ. តទេតា បុត្ថាត្ថកូទេយត ចិស្សជ្ជេតុំ “តត្ថូ”ត្យាឌិយាហ. ត ទោកចលំ ឧទេត្វូច, អឆ ទោតា និស្សយយុត្តិតក្កេបិ “ត្យទេត្វូតា”តិ អាកទេតា.

តត្ថូ ឧត្តូ ច ទោកា ចិទេសទេសាតិ អាហ “ឧត្តូ ច ‘ត្យទេត្វា’តិ ឮយិតា បរិសុបដ្ឋាបទោកា ពាហុស្សទេតា ទេចឌិតទ្ធោ”តិ. ឮកាតិ បរិសុបដ្ឋាបកលក្ខលំ ឆទេស្សតុំ “បរិសុបដ្ឋាបទោកត ហិ”តិអាឌិយាហ. តត្ថូ អកិចិតទេយតិ សកទេល ចិតយបិឌទេកា. ចិទេតតុត្តិ និក្ខាទេបតុំ ទេត្វូ ចិកក្កា បក្យលា ចាត្យក្កតា កាតត្ថាតិ ឮកំ បរិបុត្ថាចទេសត ស្កក្កលាត់ សត្វាយ ចុត្តត្តិ ចឥត្តិ. ឧកស្ស បយិដ្ឋំ, ឮតទេទនំ បក្យលំ កទេចយ្យាតិ អាហ “តីហិ ឌទេតហិ សឌ្ឋិ បរិចត្តតក្កូយា កាតត្ថា”តិ. អកិឆទេមូតិ តាយទ្វបបរិទេឆ្ឋទេឆ. ទេហដ្ឋិយា ចា តទេយា ចក្កាតិ យហាចក្កទេតា ទេហដ្ឋា សកាឆាចទេក្កា តិកាតចទេក្កា ឧត្តូចទេក្កាតិ ឮទេយ តទេយា ចក្កា. “ឆមូបឆយ្យិ សហ ចត្វុតា ស្កក្កទេហតុំ ចដ្ឋិតី”តិ យហាបត្ថុទិយំ ចុត្តត្តា ឌាតកកាលទោកត សាដ្ឋកតំ ឌាតកំ ស្កក្កទេហត្វាបិ ឆមូបតំ សហ ចត្វុតា ស្កក្កទេហតត្ថុទេយច.

បត្ថុាហិ កិក្ខូទេច អទេក្កហិ សយត្កាកទេតតាតិអាឌីសុ ត សាយទេលាទេទា ស្កបដ្ឋាទេបតទ្ធោតិ ស្កបត្ថូទេយត ហុត្វា សាយទេលាទេទា ត ស្កបដ្ឋាទេបតទ្ធោ. អទេសទេក្កូត សីលក្ខូទេត្កតាតិ អទេសក្ខូស្ស សីលក្ខូទេត្កាបិ អទេសទេក្ខូ សីលក្ខូទេត្កា តាយ. អទេសក្ខូស្ស អយត្តិ ហិ អទេសទេក្ខូ, សីលក្ខូទេត្កា. ឧចំ សត្ថាតូ ឧចត្ថុា កត្វា ចិមុត្តិញាណឆស្សតសត្ថាតស្ស បត្ថុទេចក្ខូលញាណស្សបិ ចទេសត អទេបក្ខូត្វា ស្កប្បត្កា អយំ កថា. អទេសក្ខូសីលត្តិ ច ត អក្កុចលសីលទេយច អធិទេប្បតំ, អឆ ទោតា យំ កិត្ថុំ អទេសក្ខូសត្តាទេត បចត្តូសីលំ ទេលាកិយទេលាកុត្តទេមិស្សកស្ស សីលស្ស ឮឆាឆិទេប្បតត្វា. សយាឆិក្ខូត្កាឌីសុបិ ចិមុត្តិក្ខូត្កបរិទេយាសាទេតសុ អយទេយច តទេយា, តស្មុា យឆា សីលសយាឆិបញ្ញាក្ខូត្កា ទេលាកិយមិស្សកា កឌិតា, ឧចំ ចិមុត្តិក្ខូទេត្កាបីតិ តឥក្កចិមុត្តិអាឥទេយាបិ ទេចឌិតទ្ធោ, ត បដិប្បស្សទ្ធិចិមុត្តិ ឧច. ចិមុត្តិញាណឆស្សតំ បត ទេលាកិយទេយច. ទេតទេតច សំយុត្តតិកាយដ្ឋកថាយំ (សំ. និ. អដ្ឋ. ០.០.០៩៥) ចុត្តំ “បុទិទេយហិ ចតុហិ បទេឆហិ ទេលាកិយទេលាកុត្តទេសីលសយាឆិបញ្ញាចិមុត្តិទេយា កឌិតា, ចិមុត្តិញាណឆស្សតំ បត្ថុទេចក្ខូលញាណំ ទេហាតិ, តំ ទេលាកិយទេយចា”តិ.

អស្សទេទ្ធាតិអាឌីសុ តីសុ ចត្វុសុ សទ្ធា ឧតស្ស តត្ថីតិ អស្សទេទ្ធា. តត្ថិ ឧតស្ស ហិទីតិ អហិទិទេកា, អក្យសលសយាបត្តិយា អឌិក្យុត្ថយាតទេស្សតំ អធិចចតំ. ត ឱត្តប្បតីតិ អទេតាត្តប្បី, អក្យសលសយាបត្តិយា ត កាយតីតិ ចុត្តំ ទេហាតិ. ក្យុត្ថិតំ សីឥតីតិ ក្យសីទេតា, ហីតចីរិយទេស្សតំ

ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨵᩣᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨲᩥ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩔᨲᩦ, ᨶᨭ᩠ᨮᩔᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩈᨲᩥ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩦ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨽᩥᨾᩩᨡᨸᩅᨲ᩠ᨲᩈᨲᩥᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨

ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩮ ᩈᩦᩃᩅᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨧ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩣᩁᩮ ᩋᩣᨧᩣᩁᩅᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩔᨲᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨣᩣᩉᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩣ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᨴᩣᨶᩦᨲᩥ "ᨶ ᨸᨭᩥᨻᩃᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᩴ ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᩴ ᩅᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ, ᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩴ ᩅᩪᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩅᩪᨸᨠᩣᩈᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᨴᩣᨶᩥ᪨

ᩋᨽᩥ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ, ᩋᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣᩅ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨧ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ, ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩔ ᩋᩣᨴᩥᨽᩪᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨠᩣ, ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ "ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩥᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨠᩴ, ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ (ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᪁᪨᪁᪁) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ, ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥ "ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪃᪨᪈᪄)᪨

ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᨧᩁᩥᨿᨠᨳᩣᨿᩴ ᨶ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᩔᨲᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩣᨿ᪨ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩔᩩᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ᪨ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩦᨲᩥ ᨶ ᨸᨭᩥᨻᩃᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲᩩᩴ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩔ ᩉᩥ ᨸᩣᩊᩥᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨶᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᩃᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩣᨸᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩋᨦ᩠ᨣᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩋᨽᩥ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ, ᩅᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᩦᩃᩴ, ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠᩣ᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨱᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩉᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩔ ᩋᩣᨴᩥᨽᩪᨲᩣ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩣ ᩋᩣᨴᩥᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨠᩣ, ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᨸᩥ (ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᪁᪨᪁᪁) "ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩋᩣᨴᩥᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨠᩴ, ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ, ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥ "ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨩᩣᨲᩥᨽᩪᨾᩥᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᨾ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩅᨲ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩃᨠ᩠ᨡᨱᩁᩈᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩉᩥ ᩅᩮᨴᨶᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᨾᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨶᩣᨾᩴ, ᨽᩪᨲᩮᩣᨸᩣᨴᩣᨿᨽᩮᨴᩴ ᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨶᨶᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨠᩮᩣ ᨧ ᨣᨶ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪂᪨᪈᪄) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

១៥៦. អាយស្មតោ និស្សាយ វច្ឆាមីតិ ឯត្ថ អាយស្មតោតិ ឧបយោគត្ថេ សាមិវចនំ, អាយស្មន្តំ និស្សាយ វសិស្សាមីតិ អត្ថោ។ ឥទំ បន វុត្តំ សមន្តបាសាទិកាយំ (មហាវ. អដ្ឋ. ៧៦) “ញត្វា...បេ... វុត្តលក្ខណោយេវា”តិ, តំ បរិសុបដ្ឋាកពាហុស្សុតំ សន្ធាយ វទតិ។ បព្ពជ្ជូបសម្បទធម្មន្តេវាសិកេហិ បន...បេ... តាវ វត្តំ កាតព្វន្តិ បព្ពជ្ជាចរិយុបសម្បទាចរិយធម្មាចរិយានំ ឯតេហិ យថាវុត្តវត្តំ កាតព្វំ។ តត្ថ យេន សិក្ខាបទានិ ទិន្នានិ, អយំ បព្ពជ្ជាចរិយោ។ យេន ឧបសម្បទកម្មវាចា វុត្តា, អយំ ឧបសម្បទាចរិយោ។ យោ ឧទ្ទេសំ វា បរិបុច្ឆំ វា ទេតិ, អយំ ធម្មាចរិយោតិ វេទិតព្វំ។ សេសមេត្ថ ឧត្តានត្ថមេវ។

១៥៧. និស្សយបដិប្បស្សទ្ធិកថាយំ ទិសំ គតោតិ បុន អាគន្តុកាមោ, អនាគន្តុកាមោ វា ហុត្វា វាសត្ថាយ កញ្ចិ ទិសំ គតោ។ ភិក្ខុស្ស សភាគតន្តិ បេសលភាវំ។ ឱលោកេត្វាតិ ឧបបរិក្ខិត្វា។ ចិន្តេត្វា...បេ... តត្ថ គន្តព្វន្តិ ឯត្ថ “សចេ កេនចិ ករណីយេន តទហេវ គន្តុំ អសក្កោន្តោ ‘កតិបាហេន គមិស្សាមី’តិ គមនេ និរាលយោ ហោតិ, រក្ខតី”តិ វទន្តិ។ យាវ ទូរំ បដិក្កមីតិ យាវ ទូរំ បចិនិ។ តត្រេវ វសិតព្វន្តិ តត្ថេវ និស្សយំ គហេត្វា វសិតព្វំ។ តំយេវ វិហារំ...បេ... វសិតុំ វដ្ដតីតិ ឯត្ថ ឧបជ្ឈាយេន បរិច្ចត្តត្តា ឧបជ្ឈាយសមោធានបរិហារោ នត្ថិ, តស្មា ឧបជ្ឈាយសមោធានគតស្សបិ អាចរិយស្ស សន្តិកេ គហិតនិស្សយោ ន បដិប្បស្សម្ភតិ។

អាចរិយម្ហា និស្សយបដិប្បស្សទ្ធីសុ អាចរិយោ បក្កន្តោ វា ហោតីតិ ឯត្ថ “បក្កន្តោតិ ទិសំ គតោ”តិអាទិនា ឧបជ្ឈាយស្ស បក្កមនេ យោ វិនិច្ឆយោ វុត្តោ, សោ តត្ថ វុត្តនយេនេវ ឥធាបិ សក្កា វិញ្ញាតុន្តិ តំ អវត្វា “កោចិ អាចរិយោ អាបុច្ឆិត្វា បក្កមតី”តិអាទិនា អញ្ញោ នយោ អារទ្ធោ។ អយញ្ហិ នយោ ឧបជ្ឈាយបក្កមនេបិ វេទិតព្វោយេវ។ ឦទិសេសុ ហិ ឋានេសុ ឯកត្ថ វុត្តលក្ខណំ អញ្ញត្ថាបិ ទដ្ឋព្វំ។ សចេ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វា និវត្តតិ, បដិប្បស្សទ្ធោ ហោតីតិ ឯត្ថ ឯត្តាវតា ទិសាបក្កន្តោ នាម ហោតីតិ អន្តេវាសិកេ អតិក្កន្តេសុបិ និស្សយោ បដិប្បស្សម្ភតិ។ អាចរិយុបជ្ឈាយា ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កម្ម អញ្ញស្មិំ វិហារេ វសន្តីតិ ពហិឧបចារសីមាយំ អន្តេវាសិកសទ្ធិវិហារិកានំ វសនដ្ឋានតោ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កម្ម អញ្ញស្មិំ សេនាសនេ វសន្តិ, អន្តោឧបចារសីមាយំ បន ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វាបិ វសតោ និស្សយោ ន បដិប្បស្សម្ភតិ។ “សចេបិ អាចរិយោ មុញ្ចិតុកាមោវ ហុត្វា និស្សយបណាមនាយ បណាមេតី”តិអាទិ សព្ពំ ឧបជ្ឈាយស្ស អាណត្តិយម្បិ វេទិតព្វន្តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.៨៣) វុត្តំ។

១៥៦. សាហូតិ សាធុ សុដ្ឋុ។ លហូតិ អគរុ, សុភរតាតិ អត្ថោ។ ឱបាយិកន្តិ ឧបាយបដិសំយុត្តំ, ឯវំ បដិបជ្ជនំ និត្ថរណូបាយោតិ អត្ថោ។ បតិរូបន្តិ សាមីចិកម្មមិទន្តិ អត្ថោ។ បាសាទិកេនាតិ បសាទាវហេន, កាយវចីបយោគេន សម្បាទេហីតិ អត្ថោ។ កាយេនាតិ ឯតទត្ថវិញ្ញាបកំ ហត្ថមុទ្ទាទិំ ទស្សេន្តោ កាយេន វិញ្ញាបេតិ។ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆនំ សន្ធាយាតិ ឧបជ្ឈាយេន “សាហូ”តិអាទីសុ វុត្តេសុ សទ្ធិវិហារិកស្ស “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆនវចនំ សន្ធាយ “កាយេន វិញ្ញាបេតី”តិអាទិ វុត្តន្តិ អធិប្បាយោ។ អាយាចនទានមត្តេនាតិ សទ្ធិវិហារិកស្ស បឋមំ អាយាចនមត្តេន, តតោ ឧបជ្ឈាយស្ស ច “សាហូ”តិអាទិនា វចនមត្តេនាតិ អត្ថោ។ អាចរិយស្ស សន្តិកេ និស្សយគ្គហណេ អាយស្មតោ និស្សាយ វច្ឆាមីតិ អាយស្មន្តំ និស្សាយ វសិស្សាមីតិ អត្ថោ។

១៩៦៎ តិស្សយបដិប្បស្សទ្ធិកថាយំ ឃោ ចា ឲកសម្ភោគបរិភោគោ, តស្ស សន្តិកេ តិស្សយោ គហេតព្វោតិ ឮយិតា លជ្ជិំ ឲច តិស្សយក្កហណំ តិឃោរេតិ អលជ្ជិំ បដិក្លិត្តព្វា៎ ឲត្ត ច បរិភោគសទ្ទេត ឲកកម្មាទិកោ សំចាសោ គហិតោ បច្ចយបរិភោគស្ស សម្ភោគសទ្ទេត គហិតត្តា៎ ឲតេត ច សម្ភោគសំចាសាតំ អលជ្ជីហិ សទ្ធិំ ត កត្តព្វតំ ឌស្សេតិ៎ បរិហារោ តត្ថីតិ អាបត្តិបរិហារោ តត្ថិ៎ តាឌិសោតិ យត្ត តិស្សយោ គហិតបុព្វោ, ឃោ ច ឲកសម្ភោគបរិភោគោ, តាឌិសោ៎ តថា ចុត្តត្តិ "លហុំ អាគមិស្សតី"តិ ចុត្តត្តោតិ អត្ថោ៎ ចត្តារិ បញ្ច ទិចសាតីតិ ឮត្តំ ឧបលក្ខណមត្តំ៎ យទិ ឲកាហទ្វីហេត សភាគតា បញ្ញាយតិ, តាតិទិចសេ គហេតព្វោច៎ អថាបិ ចតុបញ្ចាហេតបិ ត បញ្ញាយតិ, យត្តកេហិ ទិចសេហិ បញ្ញាយតិ, តត្តកាតិ អតិក្កាមេតព្វាតិ៎ សភាគតំ ឱ្យលោកេមីតិ បត លេសោ ត កាតព្វោ៎ ឌហរា ឃុលត្តីតិ ឲត្ត អឃុត្តាបិ "អាគមិស្សតិ, កោតចិ អត្តរាយេត ចិរាយតី"តិ សញ្ញាយ សតិបិ លព្ភតេច បរិហារោ៎ តេតាហ "ត្ពមេចាហំ ចសិស្សាមីតិ បហិណតិ, បរិហារោ តត្ថី"តិ៎ ឲកទិចសម្បិ បរិហារោ តត្ថីតិ កមេត តិទ្ទស្សាហំ សន្ធាយ ចុត្តំ, ទិសាឃ្យាហស្ស បត សេតាសតបដិសាមតាទិចសេត កតិបាហេ គតេបិ ត ទោសោ៎

តសេ្មាច ចសិតព្វត្តិ តត្ថ សភាគដ្ឋាតេ ឲច តិស្សយំ គហេត្វា ចសិតព្វំ៎ តំឃេច ទិហារំ...បេ... ចសិតុំ ចដ្ដតីតិ ឮយិតា ឧបជ្ឈាយេ សង្គហត្តឃេច តំសមោធាតេ តិស្សយបដិប្បស្សទ្ធិ ចុត្តា, តស្មិំ បត កោមេត ចា កាលកិរិយាយ ចា អសង្គហត្ត អញ្ញោឃុ គហិតោ តិស្សយោ ត បដិប្បស្សម្ភតីតិ ឌស្សេតិ៎

អាចរិយម្ហាតិស្សយបដិប្បស្សទ្ធិយំ ចុត្តោ "កោចិ អាចរិយោ"តិអាទិកោ តយោ ឧបជ្ឈាយបក្ខេតាឌីឃុបិ តេត្ត្វា តត្ថ ច ចុតោត្តា ត្ពាលាបិ តេតត្វា យថាសំ ឃោរេតព្វោ៎ ទ្វេ លេឌ្ឌុបិតេ អតិក្កមូ អញ្ញាស្មិំ ចិហារេ ចសត្តីតិ ឧបចារសីមតោ ពាហិ អញ្ញាស្មិំ ចិហារេ អត្តេចាសិកាឌីតំ ចសតដ្ឋាតតោ ទ្វេ លេឌ្ឌុបិតេ អតិក្កមិត្វា ចសត្តិ៎ តេត ពាហិឧបចារេបិ អត្តេចាសិកាឌីតំ ចសតដ្ឋាតតោ ទ្វិត្តំ លេឌ្ឌុបាតាតំ អត្តរេ អាសតេ្ត បទេសេ ចសតិ, តិស្សយោ ត បដិប្បស្សម្ភតីតិ ឌស្សេតិ៎ អត្តោឧបចារសីមាយំ បត ទ្វេ លេឌ្ឌុបិតេ អតិក្កមិត្វា ចសតោ តិស្សយោ ត បដិប្បស្សម្ភតេចាតិ ចិមតិចិតោតេឌតិយំ (ចិ៎ ចិ៎ ដី៎ មហាចគ្គ ១៎ប៍១) ចុត្តំ៎

ឮតិ ចិតយសង្គហសំចណ្ណតាក្កេ ចិតយាលង្ការេ

តិស្សយចិតិច្ឆយកថាលង្ការោ តាម

តេចីសតិមោ បរិច្ឆេទោ៎

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣. និយាចិតិច្ឆយកថា

១៦៩. ឲចំ តិឃ្សយចិតិច្ឆយំ កទេឆត្វា ឰជាតិ និយាចិតិច្ឆយំ កទេឆតុំ “និយាតិ ឲត្ត”ត្យាឌិយាហ. តត្ថ និយាតិ និតិយទេត នយទេក្កត នទេឈ្ឈត កយុចាចាយ ពាត្ថិយទេតតិ និយា. និ ពាត្ថទេតតិ ឆាតុ, យ-បច្ចទេយា, កិយាឌិកទេណាយំ. ចិកាកចត្តាត់ នកាចចិកាចត់ ចិកាទេកត ចិតា ត ទេហាតីតិ អាហ “និយា តាទេយនា...ទេប... ទេហាតី”តិ. តត្ថ ពាដ្ឋិនិយំ តាច ឌទេឃ្សតុំ “តត្ថ ឲកាឌន”ត្យាឌិយាហ.

ចិនតិចក្កកទេលិឃបទេយត្វា នឈ្ឈកយុឃ្ស ទេហដ្ឋិយត្ថទេតា យត្ថ កយុាទេហត នដ្ឋិ ឲកាចិនតិ កិក្លា តិនិឌិតុំ នទេក្កាត្តិ, តត្ថទេក បទេឌទេន និយំ ពាត្ថិតុំ ចដ្ឋតិ, ត តទេតា ឱ្ឈទេត្ថិ អាហ “អតិលុដ្ឋកា តាយ យត្ថ ឲកាចិនតិ កិក្លា តិនិឌិតុំ ត នទេក្កាត្តី”តិ. បុទេត្ថិយាឃ ឌិនាឃាតិ ឰាឌំ តិឌឃ្សតយត្តំ, តឃ្សំ បត ឌិនាយំ តិយិទេត្ត អនតិ យត្ថ អត្ថិ, តទេតា បដ្ឋាឃ បឆយំ “បុទេត្ថិយាឃ អតុឌិនាឃ, ឌក្លិណាឃ ឌិនាឃា”តិអាឌិតា នយត្តា ចិឌ្ឍយាតដ្ឋាទេតឃុ តិយិត្តាតិ កិទេត្តត្វា បុត “បុទេត្ថិយាឃ អតុឌិនាឃា”តិ បឆយកិត្តិតំ បដិកិទេត្តតុំ ចដ្ឋតិ តីហិ តិយិទេត្តហិ និឈ្ឈាដកនដ្ឋាតាឃបិ និយាឃ នយុត្តិតត្ថទេតា. តិក្លត្តុំ និយយល្ហលំ នយ្ឋតទេត្តតាតិ ចិតឃឆទេទត នយំ ឲកាឃ្ហិទេឃច ជាទេត ឆត្វា ទេកចលំ តិយិត្តកិត្តតចចទេតទេតច និយយល្ហលំ នយត្តា តិយិទេត្តត តិយិត្តំ ពាត្ថទេត្តតាតិ អទេត្វា. តំតំតិយិត្តដ្ឋាត់ អកត្វាបិ ហិ កិទេត្តតុំ ចដ្ឋតិ. តិទេឃាឌតបទេយាឃបិ និយាឃ នយត្តទេតា តិក្លត្តុំ អតុបរិកយតឃ្ស ឲកាឌិចទេនត ឌក្លាទេត្វា ចិតឃឆទេទត នយំ អឌិដ្ឋយ្យិ បុទេត្តា កិក្លាហិ យឆាចចត្តិតំ តិយិត្តំ “បិនាទេណា កទេត្ត”តិអាឌិតា ទេកតចិ ចុត្តាតុនាទេទត នលូទេក្លត្វា “ឲទេនា បិនាទេណា តិយិត្ត”ត្តិអាឌិតា កិទេត្តតុំយ្យិ ចដ្ឋតិ ឲច.

នំនដ្ឋចិដបិតិ ឰយិតា អញ្ញាយញ្ញាឃ្ស អានត្ថតំ ឌិទេបតិ. ពាដ្ឋា ទេហាតីតិ បដ្ឋិយឌិនាកាទេក និយំ នត្តាឃ ចុត្តំ. ឲកាទេតតយត្វា ឃុចិទេញ្ញាឃ្យតទេា ទេហាតីតិ កត្វា ចុត្តំ “បដ្ឋិយទេកាឌិឃា ហត្ថយត្វា និយត្តទិកា ឆទេបតត្វា”តិ. ឲកដ្ឋលិយត្វាបិ និយត្តទិកា ចដ្ឋតិទេឃច. តត្តទេកតបិ ហិ និយា អនយុត្តាច ទេហាតិ. ទ្វិត្តំ និយាត់ តិយិត្តំ ទេហាតីតិ តិយិត្តឃ្ស និយទេតា ឰាហិទេត្វា និយនយុទេឆា ត ទេហាតីតិ ចុត្តំ. និយនដ្ឋទិ កទេទាតីតិ ចដ្ឋិត្វា និយប្បទេឆនំ បចិទេដ្ឋ ទ្វិត្តំ និយាត់ កតដ្ឋាតឃ្ស ឌុចិទេញ្ញាឃ្យត្វា ចុត្តំ, ត, បត តត្ថ កយុំ កាតុំ ត ចដ្ឋតីតិ ឌឃ្សតត្តំ. ត ហិ និយា តត្តទេកត អនិយា ទេហាតិ, ទេច្ច បត និយា បដ្ឋា ចដ្ឋិតទុទេក្លត អទេញ្ញាត្តដត្វា ឲកាពាដ្ឋា ទេហាត្តិ, តឃ្សា ឲកត្ថ ឆត្វា កយុំ កទេទាទេត្តហិ ឰាតទិ ទេនាទេឆត្វា កាតត្ថ្វា. តឃ្សា បទេឌនត្តិ យត្ថ ឆត្វា កិក្លាហិ កយុំ កាតុំ នក្កា ទេហាតិ, តាឌិនំ បទេឌនំ, យត្ថ បត ឌិទេតហិ កយុំ កាតុំ ត នក្កា ទេហាតិ, តាឌិនំ បទេឌនំ អទេត្តាកទិត្វា ពាត្តត្វា និយាឃ និយំ នំកិត្តត្តិ តាយ. ត កយុចាឆំ ចក្កិ កទេទាត្តីតិ កយុចាឆំ ត កិត្តត្តិ, កយុំ ត ទេកាទេបត្តីតិ អឌិប្បាទេយា.

១៧០. ឃុទ្ធបំឃុបត្តទេតាតិ ត ទេកតចិ កទេតា នយំឌាទេតាច ចុទេត្តា. តឆា ទេនទេាបិ. ឰាតទេទាបីតិ ឃុទ្ធបំឃុបត្តតាឌិទេកា បត្តទេតាបិ. ហត្ថិប្បយាទេណាតិ ឲត្ថ គុយិទេតា វក្កតបទេឌទេនត ហត្ថិប្បយាណំ កទេហតត្តា. នាទេត្ថឌិបតិយំ (នាទេត្ថ. ឌី. យហាចក្ក ១.១៦៩) បត ចឌិទេតុត្ថិឌីកាយត្ថា (ចឌិ. ឌី. យហាចក្ក ១៦៩) “ហត្ថិប្បយាទេណា តាយ បត្តទេតា ទេហដ្ឋិយទេកាឌិឃា អឌ្ឍដ្ឋយទេតតុទេត្តទេឆា”តិ ចុត្តំ. ចតុហិ ចា តីហិ ចាតិ និយគុយិយំ ចតុឃុ, តីឃុ ចា ឌិនាឃុ ឌិទេតហិ, ឲកិឃ្សា ឲច បត ឌិនាឃ ឌិទេតហិ តទេតា ពាហុហិបិ នយុត្តិតុំ ត ចដ្ឋតិ, ទ្វីហិ បត

ឆ្និស្ស ឌិសាស្ស ជិនេហិបិ ត ចដ្ចតិ៍ តស្វាតិ ឃស្វា ឲនេកត ត ចដ្ចតិ, តស្វា៍ ចំ ឌាហិន្ទា គន្វាតិ គិត្តិតតិយិត្តស្ស អសីយត្តា អនេក្តាសីយាឃ គរេលំ អឃុត្តត្តិ ចុត្តំ៍ ខេតភាហ “សចេ”តិអាឌិ៍

ឆត្តិសបលក្ខមអបិល្លប្បយាលតា សណ្ហាតនេតា គេហតត្ថា, ត ត្យលគលភាចនេសត, ភារនេតា បលបទិយាលច្ចា យកឆត្យលិឃ គេហតត្ថំ, សា ច លេរិកិឃត្យលិឃ ឆ្និក្យលាតិ ចឥត្តិ៍ សារេត្ថឌីបតិយំ (សារេត្ថ៍ ឌី៍ យហាចក្គ ៣.១៦៥) បត “ឆត្តិសបលក្ខមអបិល្លប្បយាលតា ត្យលតាឃ គេហតត្ថា, ត ត្យលគលភាឃា”តិ ចុត្តំ៍ អតិយហនេក្តាបីតិ ក្សយិនេតា ហត្តិប្បយាលំ អត្យក្គ្រា នេហដ្ឋាក្សយិយំ ឌ្ចតិល្លាឃតនេតា អនេតគនេឃាឌតប្បយានេលាបិ៍ សចេ ហិ តនេតា ហត្តិប្បយាលំ ក្យង់ ស្កុត្ថតិ, បត្តតសដ្ឋនេយច គន្ធតិ៍ ចខិទេត្យទ្ធិឌីកាយំ (ចខិទ៍ ឌី៍ យហាចក្គ ១៦៥) – សចេ ឲកាឌានេន្ទា នេហាតិ, ត កាតនេត្តាតិ ឲត្ត ចត្យស្ស ឌិសាស្ស ចត្យត្តំ បត្តតក្យងនំ នេហដ្ឋា បិដ្ឋិបិសាលសឌិនេស បិសានេល ឌិតត្តា ឲកាឌាន្ទភានេច សតិបិ បធចិនេតា ស្កន្ធិ នេតសំ សត្តនេន្ទ អសតិ នេហដ្ឋា បធចីគតសត្តន្ទយនេត្ត អនេត្តាហាទិកំ គន្វា គិនេត្តតំ ចដ្ចតិ៍ នេតនេតច “បិដ្ឋិបិសានេលា អតិយហនេក្តាបិ បិសាលសន្ត្រយច គន្ធតី”តិ ចុត្តំ៍ បធចិនេតា នេហដ្ឋា តស្ស យហត្តភានេច គឃ្យសានេត បត្តតនេយច នេហាតីតិ អត្យគ្និបនេឥ ចុត្តំ៍ ឌិតិត្វា គតបំស្សបុនេឌ្ឍ តិលាក្យត្តារុក្ខា នេច ឌាឃត្តិ, បត្តនេតា នេហាតីតិ ឆយ្ទុសិទិនេត្វនេរា, នេតធាតិ ស្កបតិស្សនេត្វនេរាតិ ចុត្តំ៍ បិសានេលាតិ ស្សនាយឃបិសានេលាបិ ចដ្ចតីតិ ចឥត្តិ, ឌីយំសិតត្ថំ ឌ្នងកាឃ បដិក្ខិត្តតា៍ នេសាបីតិ លាល្យនេកា ឌិឃ ស្កដ្ឋិតបិសានេលាបិ៍ ចត្យបញ្ចារុក្ខតិយិត្តយត្តយ្យីតិ ឲកនេធ្ធស្ស តិយិត្តសនេន្ទា តត្តិតិ ចុត្តំ៍

អនេក្តាសារាតត្តិ តស្សិ លនេល តទ្យលតាឃ សានេទ អចិឌ្ឍយាតតបិ បទិលានេយត កធិស្សយាតសានេទបិ សត្តាឃ ចុត្តំ ៍ តាឌិសាតឃ្យា ស្សចិតល្ហគប្បយាលបទិលាហាតំ ចត្យបញ្ចយត្តាតយ្យិ ចតំ ចដ្ចតិ៍ អនេក្តាសារយិស្សកាតត្តិ អនេក្តាសានេទហិ រុនេក្ខហិ សយិស្សាតំ៍ ឲនេតត តចសារុក្ខយិស្សកាតយ្យិ ចតំ ចដ្ចតីតិ ឥនេស្សតិ៍ ចត្យបញ្ចារុក្ខយត្តយ្យីតិ សារុនេក្ខ សត្តាឃ ចុត្តំ៍ ចខិទេត្យទ្ធិឌីកាយំ (ចខិទ៍ ឌី៍ យហាចក្គ ១៦៥) បត “ឲត្ត តនេឃា នេច សារុក្ខា នេហាត្តិ, នេក្ខ អសារា, សារុក្ខាតំ ឌាហុត្តំ ឌ្នត្ថិតត្ថំ៍ ស្សសាតយ្យិ ឌ្នឆ ចតនេយចាតិ សត្តន្ធិគន្ធតិ សយំឌាតត្តាតិ ចុត្តំ៍ នេគចិ បត ‘ចត្យស្ស នេក្ខ អនេក្តាសារា នេច, ចដ្ចតិ, អនេក្តាសារា អឌិកា, សយា ធា, ចដ្ចតិ, តស្វា ឌាហុស្សបិ នេក្ខ នេច អនេក្តាសារា អត្តិ, ចដ្ចតី’តិ ចឥត្តិ”តិ ចុត្តំ៍ ចតយនេឡ្យចិហារំ គនេរាត្តិតិ រុក្ខឈងឃ អត្តនេទ រុនេក្ខ អច្ឆិត្តិត្វា ចតិអាឌីហិ ចិហារបទិនេច្ឆ្ធំ គន្វាច អនេក្តារុក្ខត្តនេទស្ស ឲច បទិនេចលបណ្ណសាលិឌឹតំ គេលចនេសត ឃធា អនេក្តាចិហារយ្យិ ចតនេយច នេហាតិ, ឲចំ ចិហារំ គនេរាត្តិតិ អនេត្វា៍ ឃឌិ ហិ សត្តំ រុក្ខំ លិត្តិត្វា ចិហារំ គនេរយ្យំ, ចិហារស្ស អចតត្តា តំ បទិក្ខិបិត្វា ឌិតចតំ ឲគត្វ គិនេត្តតត្ថំ សិឃា, ឌ្នឆ បត អនេក្តាបិ ចតត្តា “ចតំ ត គិនេត្តតត្ថា”ត្តិ ចុត្តំ៍ សចេ ហិ តំ គិនេត្តត្តិ, “តិយិត្តស្ស ស្កបទិ ចិហារនេរា នេហាតី”តិអាឌិតា អតត្តនេទ ចុត្តនេតានេសា អាបជ្ជតិ ៍ ឲគនេឥសត្តិ ចនេតគនេឥសំ, រុក្ខចិទហិតដ្ឋានេត គតចិហារស្ស ឲគបនេស្ស ឌិតចតស្ស ឲគនេឥសត្តិ អនេត្វា៍

ស្សចិតល្ហគប្បយានេលាតិ ចំសតល្ហប្បយានេលា៍ “នេលលតិតល្ហប្បយានេលា”តិ នេគចិ៍ យាតិកាដ្ឋកធាយំ (គក្ខា៍ អដ្ឋ៍ ត្យត្តលសិក្ខាបតចណ្ណតា) បត អនេចកក្ខីឃចិតិត្ធនេយ “នេឃា នេគាចិ អដ្ឋក្យលស្សចិតល្ហយនេត្តាបិ នេចឡ្ហ...នេប... គរុកល្ហ”ត្តិ ចុត្តត្តា តត្យតនេរា នេចឡ្ហតនេល្ហាតិ ច ស្សចិតនេល្ហាតិ ច គេហតត្ថំ៍ ចំសតត្យអគសទាធាឌីស្សតិ នេចឡ្ហបនេត្ត ធា តត្យអបនេត្ត ធា គបលក្ខាឌិយត្តិគភាឌនេតស្ស ធាតិ អនេត្វា៍ តក្ខលយ្យីតិ តទ្យលនេបិតនេក អយិលិឃិត្វា ចិទ្យហតឌាតិនេក សត្តាឃ ចុត្តំ៍ នេឃ បត បទិលតា សត្យលំ ស្កន្ធិទិត្វា នេរាបិតាបិ លិត្តសាតា ឌិឃ

យិលាយិត្វា ចិរេន នចម្ពុលង្កុរុប្បត្តិយា ឌីចន្តិ, យិឃន្តិយេច ចា, តាទិសេ កិរេត្តតុំ ន ចដ្ដតិ៍ ឲតត្តិ នចម្ពុលសាខានិក្កមនំ៍ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ៍ ឌី៍ យហាចក្ក ឲ៍១ឲប៉) បន “ស្វចិតល្លកប្បយារោណាតិ សីហឡអដ្ឋេប លេខនិតល្លប្បយារោណាតិ ចទន្តិ, សោ ច

ណតិដ្ឋក្កលិបរិយារោណាតិ ទដ្ឋព្វា”ន្តិ ចុត្តំ៍

មញ្ញេហិ សីមាយ មហាទិសានំ អន្តោ៍ កោណត្តិ សីមាយ ចតូសុ កោណេសុ ខ្វិតំ ខ្វិតំ មក្ខានំ សមូហដ្ឋានំ៍ បទការេក កិរេត្តតុំ ចដ្ដតីតិ តេនសំ

ចតុត្ថំ កោណានំ ឆាហិ និក្ខមិត្វា ទិតេសុ អដ្ឋសុ មគ្គេសុ ឲកិស្សា ទិសាយ ឲកំ, អញ្ញិស្សា ទិសាយ ចាបន្តិ ឲចំ ចត្តារោបិ យក្ខា ចតូសុ

ទិសាសុ កិរេត្តតុំ ចដ្ដតីតិ អធិប្បាយោ៍ ឲចំ បន កិត្តិតមគ្គេន គន្ធំ ឲកាឆន្ទតា ចិកច្ឆតីតិ ចិញ្ញាយតិ៍ បរតោ កតដ្ឋានេបិ ឲតេ ឲច

តេ ចត្តារោ យក្ខា៍ “ចត្តារោ យក្ខា ចតូសុ ទិសាសុ គច្ឆន្តី”តិ ហិ ចុត្តំ, តស្មា ឲត្ថ ការណំ ចិចិនិតព្ពន្តិ ចិមតិចិនោទនិយំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍

យហាចក្ក ឲ៍១ឲប៉) ចុត្តំ៍ ចិចិនតេត្តា បន ឲចំ ការណំ បញ្ញាយតិ – បុព្ពចារេបិ “ចិហារំ បរិក្ខិបិត្វា ចត្តារោ យក្ខា”តិ, បរចារេបិ

“ចិហារមជ្ឈេ និក្ខិបិត្វា កតមក្កោបិ”តិ ចិហារមេច សន្ធាយ ចុត្តោ, តស្មា ព្ពឆាបិ “គោណំ និក្ខិបិត្វា កតំ បតា”តិ (មហាច៍ អដ្ឋ៍

១ឲប៉) អដ្ឋកថាយំ ចុត្តត្តា ឲតេ យក្ខា ចិហារស្ស គោណមេច និក្ខិបិសុ, ន អញ្ញមញ្ញំ មិស្សិំសុ, តស្មា ឲកាឆន្ទកាចាកាចា ចតុត្ថំ មក្ខានំ

ចតូសុ ឋានេសុ កិរេត្តតុំ ចដ្ដតីតិ៍ សារត្ថទីបនិយំ បន “បទការេក កិរេត្តតុំ ចដ្ដតីតិ ឆាហិ និក្ខមិត្វា ទិតេសុ អដ្ឋសុ មគ្គេសុ ឲកិស្សា ទិសាយ

ឲកំ, អបរាយ ឲកន្តិ ឲចំ ចតូសុ ឋានេសុ កិរេត្តតុំ ចដ្ដតី”តិ ឲត្តកមេច ចុត្តំ៍ ចជិរពុទ្ធិដីកាយំ (ចជិរ៍ ឌី៍ យហាចក្ក ១ឲប៉) បន

“បទការេកាតិ ឲត្ថ ឲតេហិ ឆាដ្ឋានេតោ កតត្តា ចដ្ដតិ, តថា ឌីឃមេក្កបិ កតិតដ្ឋានេតោ កតដ្ឋានស្ស អញ្ញត្តាតិ ចទន្តី”តិ ចុត្តំ៍ តម្បិ

ឲកាឆន្ទនិមិត្តត្តា ចិចារេតព្ពំ៍

ដ្ឋត្តរន្តិយា និក្ខិតិយាតិ ព្ពទេទ្ធា បរិច្ឆេទំ និក្ខិតិតំ នឌីបរិទកមេន នឌីលក្ខណស្ស អាកតត្តា ចុត្តំ, និក្ខិតំ អន្តរចារឥតោមនមត្តម្បិ

ចដ្ដតិយេច៍ សារត្ថទីបនិយម្បិ (សារត្ថ៍ ឌី៍ យហាចក្ក ឲ៍១ឲប៉) “និក្ខិតិយា ឲច កហណេច្ឆត្ថ និក្ខិតិចិករណ្ណ និក្ខិតិចនេន នឌីលក្ខណស្ស

បរិច្ឆេទំ អាកតត្តា តេនេច នេឃន ទស្សនត្ថំ កតំ៍ សីមំ ឆន្ទន្តានំ និមិត្តំ ហោតីតិ អយំ ចុត្តលក្ខណា នឌី សមុទ្ទំ ចា បចិសតុ តឡាកំ

ចា, បភចតោ បដ្ឋាយ និមិត្តំ ហោតី”តិ ចុត្តំ៍ ចជិរពុទ្ធិដីកាយំ (ចជិរ៍ ឌី៍ យហាចក្ក ១ឲប៉) បន “អន្តរចារឥតោ តេមិយតីតិ ចុត្តត្តា

តត្ថកប្បយាវិណោទកោគេច គាតុំ ចដ្ដតីតិ គោធិ៍ ‘តេមិយតី’តិ ព្ពមិកា ហេដ្ឋិមគោដិ យា នឌីលក្ខណំ ចុត្តំ, ឲចន្ទុបិយ នទិយា យស្មិំ ឋានេ

ចត្តារោ មាសេ អប្បំ ចា ពាហុំ ចា ដ្ឋកំ អន្លោត្ថរិត្វា បចត្តតិ, តស្មិំ ឋានេ អបៀរោគេបិ ឌត្វា កាតុំ ចដ្ដតីតិ ឲកេ”តិ ចុត្តំ៍

នឌីចតុក្កេបិ ឲសេច នយោតិ ព្ពមិកា ឲកត្ថ កិរេត្វា អញ្ញត្ថ បរតោ កតដ្ឋានេបិ កិរេត្តតុំ ន ចដ្ដតីតិ ទស្សេតិ៍ តេនេច ន “អមម្ពិស្សា

នទិយា បន ចនេស្សាបិ កិរេត្តតុំ ចដ្ដតី”តិ អមម្ពិស្សក្កហណំ កតំ៍ អន្លោត្ថរិត្វា អាចរណំ បចត្តតិយេចាតិ អាចរណំ អន្លោត្ថរិត្វា

សន្តតិយេច៍ អបចត្តមានាតិ អសន្តមានាគទកា៍ អាចរណាភិមុខត្តា នទិយា យត្តកេ បទេសេ ដ្ឋកំ អសន្តមានំ សន្តិដ្ឋតិ, តត្ថ នទីនិមិត្តំ កាតុំ

ន ចដ្ដតិ, ដ្ឋបរិ សន្តមានដ្ឋានេយេច ចដ្ដតិ៍ អសន្តមានដ្ឋានេ បន ដ្ឋកនិមិត្តំ កាតុំ ចដ្ដតិ៍ ឲតេនេច ហិ ដ្ឋកំ ដ្ឋកនិមិត្តំ ចដ្ដតិ, ន

សន្តមានំ៍ តេនេចាហ “បចត្តនដ្ឋានេ នទីនិមិត្តំ, អបចត្តនដ្ឋានេ ដ្ឋកនិមិត្តំ កាតុំ ចដ្ដតី”តិ៍ “បចត្តនដ្ឋានេ នទីនិមិត្តន្តិ ចុត្តត្តា

សេតុតោ បរតោ តត្ថកំ ដ្ឋកំ មរិ បចត្តតិ, នទី ឲចាតិ ចទន្តិ៍ ខាតស្សរាទីសុ ចិនេតាទំ ខាតស្សរាទិបទេសេស អន្តរិកម្បិ និមិត្តំ កាតុំ

ວຕ຺ຕຕິ ຄມິປາເຣສິຍາຍ ຕິປິຕ຺ຕ ປິຍໍ ນເຈ ເນາ ປເຣເນາ ການຕ຺ຕເຣຄ ກາຍເຕຕ຺ຕກາເປ ປິປຸຫາຕິ, ຕຕ຺ຖ ອຍ຺ຍາ ນີຍໍ ນປ຺ປຕ຺ຕຳ ວຕ຺ຕີ”ຕິ

ວຍິເຣຕຸຕ຺ຕີກາຍໍ (ວຍິຣ໌ ຍີ໌ ປາຫາຈກ຺ກ ໑໑໖) ວຸຕ຺ຕ໌ ຍຸເລຕິ ອາຄິກາເລ໌ ຄມິ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາຕິ ຍຖາ ນເຄາ ອຕິຕ຺ຖເຕ຺ຕຫິ ກສ຺ສເກຫິ ຍເທາເຍ

ຕິວເຣຕຸຕ຺ ຄ ນກ຺ກາ, ໑ວ ກຸສ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ໌ ຄມິ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາຕິ ວາ ຍາຕິກາຍຸຕ຺ຕາເຣຄ ຄມິກຸສ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ໌

ນເກຕ຺ປິຍຕ຺ຕິ ຍີເຍເຣຕ຺ຄາ ກຸເຣຫິ ນສ຺ສິຕາຕິຍໍ໌ ນເກຕ຺ປິຍຕ຺ຕິ ວາ ກຸປເຕາ ປິຍ ນກິປິຕ຺ວາ ກເທາຕຕ຺ຕາ໌ ນເກຕ຺ປິຍຕ຺ຕິ ວາ ນຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກເທາຕຕ຺ຕາກ໌

ອນຸຍິເຍຫີຕິ ນຕ຺ຕມິນາສຸ ຍິຕາປຕ຺ຕເຕຫິ ໑ວ ວາ ປິນາຫາມີສຸ ອຍ຺ຍາຕເຣຫິ ວາ ຕິປິຕ຺ຕຕ຺ຕາເຍ຺ຍວທິເຕຫິ໌ ນຍິເຍຫີຕິ ໑ກຕ຺ຕ ປຕ຺ຕເຕາ, ອຍ຺ຍາຕ຺ຕ ປິນາເຣຫາຕິ ໑ວ ຍິເຕຫິ ອຕ຺ຖຫິ໌ ຕິປິຕ຺ຕາຄໍ ນເຕຄາປີຕິ ຕຸລິຄາ ໑ກິສ຺ສາເຍວ ມິນາຍ ຕທຸຕິປິ ຕິປິຕ຺ຕາຕິ “ປຸເຣຕ຺ຕິຍາຍ ມິນາຍ ກິ ຕິປິຕ຺ຕໍ, ປຕ຺ຕເຕາ, ກເຕ຺ຕ໌ ປຸຄ ປຸເຣຕ຺ຕິຍາຍ ມິນາຍ ກິ ຕິປິຕ຺ຕໍ, ປິນາເຣຫາ, ກເຕ຺ຕ”ຕິອາມິຄາ (ປາຫາຈ໌ ອຕ຺ຖ໌ ໑໑໖) ກິເຕຕ຺ຕໍ ວຕ຺ຕີຕິ ເຣສ຺ສຕິ໌

ນິຕ຺ຖາຕກນຫ຺ຖາຄາຕິ ຕິເກາຫາ໌ ນິຕ຺ຖາຕກນຫ຺ຖາຄາຕິ ວາ ຕິເກາຫາເຣຕ຺ຖາ ນຫ຺ຖາຄາ໌ ວຕຸເຣສ຺ສາຕິ ນປວຕຸເຣສ຺ສາ໌ ຍຸຕ຺ຕິກ຺ກນຫ຺ຖາຄາ ປຄ

ອາຍຕວຕຸເຣສ຺ສາ, ໑ກເກາມີຍໍ ນເຕ຺ຕາຍິຕາ, ຕເຍ຺ຍາຍ ປິຕ຺ຕິຫ຺ຍາ ວາ ເທາຕິ໌ ຍຸຕ຺ຕິກ຺ກນຫ຺ຖາຄາຕິ ວາ ຍຸຕ຺ຕິກ຺ກເຣຍີ ປິຍ ປເຕ຺ຕ຺ປິຕ຺ຕາຕາ ນເກາສຸ

ເກາມີສຸ ນເຕ຺ຕາຍິຕາ ເທາຕິ໌

໑໘໙໌ ໑ວ ຕຕ຺ຖມິຍາຍ ຕິປິຕ຺ຕນປ຺ປຕ຺ຕິຍຸຕ຺ຕໍ ເຣສ຺ສຕ຺ວາ ຕຸລາຄິ ປຣິນນປ຺ປຕ຺ຕິຍຸຕ຺ຕໍ ເຣສ຺ສຕໍ “ປຣິນນປ຺ປຕ຺ຕິຍຸຕ຺ຕາ ຄາຍາ”ຕິອາມິຍາຫ໌ ຕຕ຺ຖ

ນຕ຺ຕຕິເປຄ ປຣິເຈ຺ຖເຣຄາຕິ ນຕ຺ຕເທຕ຺ຖິເປຄ ກຫຄປຣິເຈ຺ຖເຣຄ, ອປ຺ປຕເຣາ ເຣ ກເຫາ ເທາຕີຕິ ອຍິປ຺ປາເຍາ໌ ຕຸປສ຺ສ ປຄ

ນິຍານປຸຕິກປຸສ຺ສ ວຕຸວກ຺ກກະລີຍຕ຺ຕາ “ວຕຸຫິ ກິກ຺ຂຸຫີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ໌ ນຕ຺ຕິປຕິຕາຕິ ນປກ຺ກາ ຫຸຕ຺ວາ ອຍ຺ຍາປຍ຺ຍາສ຺ສ ຫຕ຺ຖປາສໍ ອປິຍຫິຕ຺ວາ ນຕ຺ຕິປຕິຕາ໌

ຕຸລິຄາ “ວຕຸວກ຺ກກະລີເຍ ກເປຸ ວຕ຺ຕາເຣາ ກິກ຺ຂຸ ປກຕຕ຺ຕາ ກປຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ເຕ ອາກຕາ ເທາຕິ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ ປເຍນປ຺ປຕ຺ຕິລກ຺ຂຳ ເຣສ຺ສຕິ໌ ຍາວຕິກາ

ຕສ຺ມິ ກາຍເກ຺ລຕ຺ຕິ ຍສ຺ມິ ປເຣເນ ນີຍໍ ຕຕ຺ຖິຕຸກາຍາ, ຕສ຺ມິ ໑ກສ຺ສ ກາຍເຄາຕກສ຺ສ ອາຍຸປ຺ປຕ຺ຕິຕ຺ຖາຄເຄ ກາຍເກ຺ລຕ຺ຕ ຍິຕາ ກິກ຺ຂຸຕິ ນປ຺ປເນ຺ຕາ໌

ຕຕ຺ຖນີຍໍ ວາ ຄມິນປ຺ປຕ຺ຖາຕສ຺ເຣ ວາ ອເຄາກ຺ກຍິຕ຺ວາຕິ ໑ເຕຄ ໑ຕາ ຕຕ຺ຖນີຍາເຣເຍາ ກາຍນີຍເຕາ ນີຍຕ຺ຕເຣກ຺ຕາ, ຄ ຕາສຸ ຍິຕາ ກາຍນີຍາຍ

ກປຸ ກເຣາຕ຺ຕາຄ໌ ວກ຺ກ ກເຣາຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຄ ເຕນໍ ລເຣ຺ຕາ ອາຫຣິຕເຕ຺ຕາຕິ ເຣສ຺ສຕິ໌ ເຕ ນເຕ຺ຕ ຫຕ຺ຖປາເສນ ວາ ກຕ຺ວາຕິ ວກ຺ກປຸປຣິຫຣລຕ຺ຕໍ

ນຕ຺ຕິປຕິຕ຺ ນເຍເຕ຺ຕ ເຕ ກາຍເກ຺ລຕ຺ຕເຣ຺ຖ ນເຕ຺ຕ ກິກ຺ຂຸ ນຍ຺ຍສ຺ສ ຫຕ຺ຖປາເສນ ກຕ຺ວາຕິ ອເຕ຺ຕາ໌ ລຕ຺ຕິ ວາ ອາຫຣິຕ຺ວາຕິ ນຕ຺ຕິປຕິຕ຺ ອນຍຕ຺ຕາຄ໌ ລຕ຺ຕິ

ອາຫຣິຕ຺ວາ໌ ຕສ຺ມິ ກາຍເກ຺ລຕ຺ຕ ຍມິປິ ນຫສ຺ສກິກ຺ຂຸ ເຫາຕິ, ເຕສຸ ວຕ຺ຕາເຣາເຍວ ກປຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ອວເຣ ນນາ ລກ຺ຂາເຣຫາ, ຕສ຺ມາ ອຄາກຕາຄໍ ລເຣ຺ຕາ

ອາຫຣິຕເຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ຕາ, ຕຸລິຄາ “ລກ຺ຂາເຣຫາຄໍ ລເຣ຺ຕາ ອາຫເຣວ ເຫາຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ ຕຸຕິຍນປ຺ປຕ຺ຕິລກ຺ຂຳຍາຫ໌ “ນປຸປຕິນຸຕາ ຄ ປຣິເກ຺ກາຍຕ຺ຕີ”ຕິ

ວຸຕ຺ຕ ຕຕິຍນປ຺ປຕ຺ຕິລກ຺ຂຳ ປຄ ຕຸເລຍໍ ນາຍຕ຺ຕິເຍຄ ວຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ໌

໑໙໐໌ ໑ວ ຕຕ຺ຖມິຍາຍ ປຣິນນປ຺ປຕ຺ຕິຍຸຕ຺ຕໍ ເຣສ຺ສຕ຺ວາ ຕຸລາຄິ ກປຸວາວານປ຺ປຕ຺ຕິຍຸຕ຺ຕໍ ເຣສ຺ສຕໍ “ກປຸວາວານປ຺ປຕ຺ຕິຍຸຕ຺ຕາ

ຄາຍາ”ຕິອາມິຍາຫ໌ ຕຕ຺ຖ “ນຸຫາຕຸ ເຍ”ຕິອາມີຄໍ ອເຕ຺ຕາ ເທເຕຸ ນປນປ຺ປເຄປຸວາວາວຫ຺ຖາຄາຍໍ ວຸເຕ຺ຕາວ໌ ໑ວ ວຸຕ຺ຕາຍາຕິ ໑ວ ຕຸລິຄາ

ອຄຸກ຺ກເມຄ ນເປິນວກ຺ຂເກ (ປາຫາຈ໌ ໑໑໖-໑໑໘) ກກວຕາ ວຸຕ຺ຕາຍ໌ ປຣິນຸຕ຺ຖາຍາຕິ ຍາຕ຺ຕິເຍາວອນິຕາສ຺ປາວກເຍາເນຫິ ປຣິນຍຕ຺ຕເຕາ

ນຸຕ຺ຖາຍ໌ ຍາຕ຺ຕິຕຸຕິຍກປຸວາວາຍາຕິ ໑ການ ຍາຕ຺ຕິຍາ ໑ການ ອຄຸສ຺ສາວຄາຍ ກຣິຍຍາຄຕ຺ວາ ຍາຕ຺ຕິ ໑ວ ຕຸຕິຍາ ຕຸລິນ຺ສາ

កយុចាចាឃាតិ ឌាត្តិក្យតិឃកយុចាចា, តាឃៈ គិយិត្តាគំ អទេត្តា និយា ទេហាតិ, គិយិត្តាគិ និយទេតា ឌាហិ ទេហាត្តិ គិយិត្តាគិ ឌាហិ កត្វា ទេហ្ឌា បចចិសគ្គាទ៏ទាគកំ បទិឃត្តិ កត្វា និយាឃ កតត្តាៈ

១៩១ៈ ឧចំ សយាគសំចាសកនិយាសយុតិឃា កយុចាចាសយុត្តិ ឥទេស្សត្វា ព្ភុឥាគិ អឆិដ្ឋិតទេតចិចទិកោគំ កិក្ខុគំ ឌិចទេ សុលបទិទេកាកត្តុំ ភកចតា បញ្ញាត្តំ អចិប្យចាសនិយាសយុតិកយុចាចាសយុត្តិ ឥទេស្សទេត្តា "ឧចំ ពាន្ទាឃ ច"ត្យាឌិយាហៈ តត្តុ តិឌិចទេទេគ អចិប្យចាសំ សយុទេត្តឃ្យាតិ ឃចា អឆិដ្ឋិតទេតចិចទិទេកា កិក្ខុ អទេត្តានិយាឃំ តិឌិចទេទេគ ចិប្យចសទេត្តាបិ អចិប្យចាទេសាទេឃច ទេហាតិ, ក្យតិឃកចិគសិក្ខាបទេគ (បិទាៈ ៣៤១ អាឥទេឃា) អាបត្តិ គ ទេហាតិ, ឧចំ តំ សយាគសំចាសកនិយំ តិឌិចទេទេគ អចិប្យចាសំ សយុទេត្តឃ្យាតិ អទេត្តុាៈ ឥទេបត្វា កាយព្វា កាយុបចាទេព្វាតិ ឃឌិ តិស្សា សយាគសំចាសកនិយាឃ អទេត្តា កាទេយា អត្តិ, តំ កាយព្វា កាយុបចាទេព្វា ឥទេបត្វា តទេតា ចិគិយុត្តិ តំ សយាគសំចាសកនិយំ តិឌិចទេទេគ អចិប្យចាសំ សយុទេត្តឃ្យាតិ អទេត្តុាៈ

និយសត្យុទេឃច កន្ទតីតិ អចិប្យចាសនិយសត្យុទេឃច កន្ទតិៈ ឧកយិ ក្យលំ បចិដ្ឋិ ចាតិ អកិភចកតទេកទេហសុ សត្តុបឥយំ ឧកយិ ក្យលំ បចិដ្ឋិ អត្តុិៈ អកតំ ចាតិ ទេបិទាលកកាទេយ អទេញ្ញាសុ ក្យទេលសុ ទេកហាគិ លទេឆ្លត្វា កទេតសុបិ ឧកយិ ក្យលំ អកតំ អត្តុីតិ អទេត្តុាៈ

១៩១ៈ ឧចំ សទេច្ចទេបគ និយាសយុតិ ឥទេស្សត្វា បុគ ចិត្តុាទេទេគ ឥទេស្សទេត្តា "អឃទេយត្តុ សទេច្ចទេបិ, អឃំ បគ ចិត្តុាទេទា"តិអាឌិយាហៈ និយាឃ ក្សបចាទ៌ ឥទេបត្វាតិ អាឃតិ ពាគ្គិតព្ពាឃ និយាឃ ទេគសំ ចិហាទាគំ បទិទេច្ឆឥទេតា ឌាហិ និយគ្គទិកប្យទេហាគកំ ក្សបចាទ៌ ឥទេបត្វាៈ ពាន្ទា និយាទេឃសុ ចិហាទេទសុ, ទេត ពាន្ទនិយាៈ បិឌិទេឃក្កត្តិ បទេច្ចកំៈ ពាន្ទនិយាសឌិសាគីតិ ឃចា ពាន្ទនិយាសុ ឌិតា អញ្ញាយញ្ញា លទេក្ខាឌិ អគទេបក្ខិត្វា បទេច្ចកំ កយុំ កាតុំ លកត្តិ, ឧចំ កាយនិយាសុ ឌិតាបីតិ ឥទេស្សតិៈ អទេត្តាគិយិត្តកទេតហិ បគាតិ ឧកស្ស កាយស្ស ក្សបឆ្និ អទេត្តាកត្យកាយតាឃ សតិ សទេត្តុសំ អាកយទេគ បទេឃាឥគំ គត្តុីតិ កត្វា ក្យត្តិៈ អាកត្តព្វាត្តិ ច សាឌិចិចទេសគ ក្យត្តិ, គាឃំ គិឃទេយា "អាកត្តព្វាទេយចា"តិៈ ទេតទេគចាហ "អាកយគយិ អគាកយគយិ ចដ្ឋតី"តិៈ អពាន្ទាឃ ហិ និយាឃ គាគាកាយទេក្លត្តាគំ គាគានិយសកាចត្តា ទេតសំ អគាកយទេគបិ ចក្កកយុំ គ ទេហាតិ, តស្មា អគាកយគយិ ចដ្ឋតិៈ ពាន្ទាឃ បគ និយាឃ ឧកនិយកាចទេតា បុគ អញ្ញាស្មិំ កទេយុ កទិឃាទេគ អទេត្តានិយកទេតហិ អាកត្តព្វាទេយចាតិ អាហ "អចិប្យចាសនិយា...ទេប... អាកត្តព្វា"ត្តិៈ គិយិត្តកិត្តគកាទេល អទេសាឌិតាឃបិ និយាឃ ទេគចត្តុិ ទេឥាទេសា គិយិត្តកិត្តគស្ស អបទេលាកគាឌិសុ អញ្ញាតទាកាចទេតាៈ

ទេកទិសញ្ញា ចាតិ សយុត្តគបទិទេឃាសាគំ កទេទាយាតិ ចត្វាតិ លិលិតំៈ ទេតគ តាឌិទេស កាទេល តំ កប្យតីតិ សិទ្ធំ ទេហាតិៈ ទេកទិសញ្ញា ចា សទ្ធសញ្ញា ចាតិ បគ ទេតសំ សដ្ឋិ សុត្វា ព្ភុឥាគិ សទេឈ្លា និយំ ពាន្ទតីតិ ឌាត្វា អាកត្តកកិក្ខុគំ តំ កាយទេក្លត្តំ អប្យទេចសគត្តុំ, អាទាយិកាឌិគព្វា ទេតសំ គិចាទេលត្តុំ កយុចាចាទេន្ទកាទេលទេឃច សញ្ញា កទឹឃតិ, ឧចំ សតិ តំ កទេលំ សប្យទេឃាឥគំ ទេហាតិៈ ទេតទេគច "ទេកទិសទ្ធសដ្ឋិ កត្វា"តិ អចត្វា "ទេកទិសទ្ធសញ្ញា កត្វា"តិ សញ្ញាក្កហលំ កតំៈ "សញ្ញា កត្វា"តិ ច បុព្វកាលកិទិឃំ ចត្វា "កយុចាចាឃ និយា ពាគ្គិតព្វា"តិ អបទកាលកិទិឃំ ចឥតិ, បទិទេឃាសាគកាទេល បគ សព្វត្យទិឃាតាលិកសដ្ឋិ កត្វា ទេឥចយគុស្សាគំ អត្យទេយាឥគំ កាទេទតព្វំ ទេហាតីតិ ទេចឌិតព្វាៈ

១៩១. ខណ្ឌកយោបុច្ឆំ សន្តាយ បព្ពជ្ជាកុលហាំ ឋុលកាទលាគ្គិ សទ្ធោរំ សន្តិកាវាសបរិច្ឆេទំ បហាយ អប្បតរេហិ ឋុលកាទលាតុំ ឯកវីសតិ ភិក្ខូ គណ្ហាតីតិ វីសតិវគ្គករណីយបរមត្តា សង្ឃកម្មស្ស កម្មារហេន សទ្ធឹ ឯកវីសតិ ភិក្ខូ គណ្ហាតិ. ឥទញ្ច និសិន្នានំ វសេន វុត្តំ. ហេដ្ឋិមន្តតោ ហិ យត្ថ ឯកវីសតិ ភិក្ខូ និសីទិតុំ សក្កោន្តិ, តត្តកេ បទេសេ សីមំ ពន្ធិតុំ វដ្ដតិ. ឥទញ្ច កម្មារហេន សហ អព្ភានកម្មាទិការកានំ បហោនកត្តា វុត្តំ. និមិត្តុបគា បាសាណា ឋបេតព្វាតិ ឥទំ យថារុចិតដ្ឋានេ រុក្ខនិមិត្តាទីនំ ទុល្លភតាយ វត្វា ខណ្ឌំ ពន្ធសីមាតំ សក្ខរកាទិតោ ច បាសាណនិមិត្តស្ស ច តទាការេន យត្ថ កត្ថចិ អានេត្វា ឋបេតុំ សុករតាយ ច វុត្តំ. តថា សីមន្តរិកបាសាណា ឋបេតព្វាតិ ឯត្ថាបិ. ចតុរង្គុលប្បមាណាបីតិ យថា ខណ្ឌសីមាបរិច្ឆេទតោ ពហិ និមិត្តបាសាណំ ចតុរង្គុលមត្តំ ឋានំ សមន្តា និគច្ឆតិ, អវសេសំ ឋានំ អន្តោខណ្ឌសីមាយំ ហោតិយេវ, ឯវំ តេសុ ឋបិតេសុ ចតុរង្គុលមត្តា សីមន្តរិកា ហោតីតិ វេទិតព្វំ.

សីមន្តរិកបាសាណាតិ សីមន្តរិកាយ ឋបិតនិមិត្តបាសាណា. តេ បន កិត្តេន្តេន ទក្ខិណតោ អនុបរិយាយន្តេនេវ កិត្តេតព្វា. កថំ? មហាសីមតោ ហិ បច្ឆិមាយ ទិសាយ បុរត្ថិមាភិមុខេន ឋត្វា "បុរត្ថិមាយ ទិសាយ កិំ និមិត្ត"ន្តិ តត្ថ សន្តានិ និមិត្តានិ អនុក្កមេន កិត្តេត្វា, តតោ ឧត្តរាយ ទិសាយ ទក្ខិណាភិមុខេន ឋត្វា "ទក្ខិណាយ ទិសាយ កិំ និមិត្ត"ន្តិ អនុក្កមេន កិត្តេត្វា, តតោ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ បច្ឆិមាភិមុខេន ឋត្វា "បច្ឆិមាយ ទិសាយ កិំ និមិត្ត"ន្តិ អនុក្កមេន កិត្តេត្វា, តតោ ទក្ខិណាយ ទិសាយ ឧត្តរាភិមុខេន ឋត្វា "ឧត្តរាយ ទិសាយ កិំ និមិត្ត"ន្តិ តត្ថ សន្តានិ និមិត្តានិ អនុក្កមេន កិត្តេត្វា បុន បច្ឆិមាយ ទិសាយ បុរត្ថិមាភិមុខេន ឋត្វា បុរិមកិត្តិតំ ឃដ្ដេន្តេន បុន កិត្តេតព្វំ. ឯវំ ពហូសុបិ មហាសីមាសុ សីមន្តរិកបាសាណា បច្ចេកំ កិត្តេតព្វា. តតោតិ បច្ឆា. អវិប្បវាសនិមិត្តានីតិ មហាសីមាយ ពាហិរន្តេសុ អវិប្បវាសនិមិត្តានិ. ន សក្កុណន្តីតិ អធិប្បាយោ ពទ្ធកានំ អសល្លក្ខេត្វា "សមានសំវាសកសីមាយេវ សម្មន្និស្សាមា"តិ វាយមន្តា ន សក្កុណន្តិ. ពទ្ធាយ ហិ អវិប្បវាសសីមាយ តំ សម្មន្និត្វា "សមានសំវាសកសីមំ សម្មន្និស្សាមា"តិ កតាយបិ កម្មវាចាយ អសម្មតា ច ហោតិ សីមា. បឋមញ្ហិ អវិប្បវាសំ សម្មន្និត្វា បច្ឆា សីមា សម្មន្និតព្វា. ពទ្ធសីមាយ បច្ឆាយ ពទ្ធត្តំ អាចិណ្ណំ, អាចិណ្ណករណតោ ច សមូហនេ ន ហោតីតិ អាហ "ពទ្ធសីមាយ បច្ឆាយ ពន្ធិតព្វា"តិ. សកិន្តិបិ ន កោបេតីតិ សកិន្តិបិ គេ ន កោបេតិ. ឯវំ ពន្ធាសុ បន...បេ... សីមន្តរិកា ហិ គាមខេត្តំ ភជតីតិ ន អាចារេន សាមគ្គិបរិច្ឆេទោ, កិន្តុ សីមាវសេនេវាតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ.

ពុទិកោហតិ សុមិនា គតតិលគុទិនា ឧទកុក្ខេបន្តិ ឧទកុក្ខេបសីមាយ សមានសំវាសកាទិ. និមិត្តំ ន ឧបគច្ឆតិ នាទិ ចា ឧទកុក្ខេបំ ចា និមិត្តំ ន ឧបគច្ឆតិ. ព្ពុជ្ជា យថារុចិតេសុ អង្គេសុ និមិត្តេសុ អនាគតេត្វេ ន វដ្ដតីតិ សិទ្ធម្បិ "អចិរវតីនទីសម្បាប្ពាតិ"ន្តិ សព្ពាយ ហោតិ យោនេន និមិត្តំ គហេតព្វន្តិ ទស្សេតា ចិបត្តិបរិហារត្ថំ វុត្តំ. និមិត្តុបគបាសាណា ឋបេតព្វាតិ សព្ពាទិយនិមិត្តស្ស គហេតាយ វុត្តំ. ឯវំ ឧបរិ "និមិត្តំ អកិត្តេត្វា"តិអាទីសុបិ សិទ្ធមេវត្តំ បុតប្បុនំ គហេតេ ការណំ វេទិតព្វំ. សីមាចិបត្តិ ហិ ឧបសម្បទាទិសព្ពកម្មចិបត្តិមូលន្តិ តស្ស ន្ធាវំ សព្ពត្ថាបិ បិទហតពេនេត ចត្តព្វំ. សព្ពំ ចត្វាច ព្ពក អាចរិយា ចិតិច្ឆយំ គហេស្សន្តិ វេទិតព្វំ.

កិត្តិន្តិ ព្ពុទ្ធកាទុរូបត្តិកាយយំ. សីលាឋយាយ បន កិត្តិយា និមិត្តុបគំ ឯកំ បាសាណំ តំតំទិសាយ កិត្តេត្វា វដ្ដតិ. អនេកសីលាហិ ចិតិតំ សកលំ កិត្តិំ កិត្តេត្វា ន វដ្ដតិ "ឯសោ បាសាណោ និមិត្ត"ន្តិ ឯកវចនេន ចត្តព្វតោ. អន្តោគុហំ យេវាតិ ឯត្ថ អន្តោគុហម្បិ និមិត្តានំ

ឯតាការតោ អត្ថោ ឯវ សិយាតិ គហេតព្ពោ។ បដុភេ និមិត្តបរិយាយេ ឋបេត្វាតិ គណ្ហាមិបុភេបិ ធាតុបុភេ គណ្ហិត្វាបរិយាយេ ឋានេ បរិយាយេ ឋបេត្វា សមុដ្ឋិតព្ពោ។ ឯវញ្ហិ កណ្ហបុភាតំ អត្ថេន ឋិតភូតម្បិ រូបាទីនំ អត្ថោ ច ធាតុ ច ចតុរស្សសណ្ឋានោ សិយា ហោតិ។ ធាតូតិ សកលស្ស ភូមិលេណស្ស សមន្តតោ ធាតុ។

អត្ថោ ច ធាតុ ច សិយា ហោតីតិ មញ្ញេឋិតកិច្ចិយា សហ ចតុរស្សសិយា ហោតិ។ រូបរិបរិយាទេយ្យេន ហោតី”តិ ញាយិតា គណ្ហស្ស ច បុភស្ស ច អត្ថុទា ឋិតកិច្ចិយា ឧកត្វា តត្ថ ច ឧកឋិសតិយា កិច្ចំ ឧកាសាការេន ហេតុ ន ឧបទេតិ, រូបរិកិច្ចិ បន សិយាមាន ហោតីតិ ឥទស្សិតំ។ ហេតុ ន ឧបទេតីតិ កិច្ចិតោ ឧទំ និមិត្តានិ ឋបេត្វា គិច្ចិតព្ពា ហេតុ អាកាសបច្ចេសំ ន ឧបទេតិ, រូបរិ គតេ បរិយាទេតិ អត្ថោ។ ហេតុមេតភេ ភូមិតិ ហេតុមេតភេ ចតុស្សុ ទិសាសុ ឋិតភូមិ។ សចេ ហិ ខិស្សុ, តីសុ ឯវ វា ទិសាសុ ភូមិ តិដ្ឋេយ្យ, ហេតុ ន ឧបទេតិ។ ហេតុបិ ឧបទេតីតិ សចេ ហេតុ អត្ថោកិច្ចិយំ ឧកឋិសតិយា កិច្ចំ ឧកាសេសា ហោតិ, ឧបទេតិ។ ឧបទេយាភា ច ន រូបរិសិយាបរិយាយេន ឧបទេតិ, សមត្ថា កិច្ចិបរិយាយេន ឧបទេតិ។ ចតុគ្គំ បន កិច្ចិតំ ធាតុរត្តបរិច្ឆេទេន ហេតុក្ខិការេ រូបកបរិមត្តំ គត្វា ឧបទេតិ, ន បន កិច្ចិតំ ធាតុ គេសក្កមត្តម្បិ ឋានំ។ បរិយាទកិច្ចិតោតិ រូបរិមេភេ កិច្ចិតោ។ ឧបទេណានិភាតេណំ ចុត្តនេយ្យេន ចេតិតព្ពន្តិ សចេ ហេតុ ឧកឋិសតិយា កិច្ចំ ឧកាសេសា ហោតិ, ឧបទេតិ, គោ ចេ, ន ឧបទេតីតិ អធិប្បាយោតិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.១៣៥)

ចុត្តំ ទិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៣៥) បន “រូបរិសិយបរិយាណស្ស អត្ថោគតានំ ហេតុមេភេ ចតុស្សុ ទិសាសុ ភូមានំ តុលិទុកេហិ ឧកសមុត្តំ, តទត្ថោ បដ្ឋិមសិយបរិយាណតានិត្តា សត្តាយ ចុត្ត”ន្តិ ចុត្តំ។ កិច្ចារបត្ត និយ្យូហកាទយោ និមិត្តានិ ឯតាការតាយ ធាតុយាតព្ពោ សិយា ន ហោន្តិ, ធាតាយ បន សិយាយ សិមាន ហោន្តីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

បរិយត្តមក្ខាតត្តិ និមិត្តគតបរិយាណត្តក្ខេ សត្តាយ ចុត្តំ។ រូបរិមេភេន សមុទ្ទេ ហោតីតិ ញាធំ ភូមានំ អត្ថុទា សិមានំ មក្ខានំ អភាវតោ ចុត្តំ។ យទិ ហិ ភវេយ្យ, ភូមិ រូបរិមេភេន អសមុទ្ទេបិ សិមមក្ខានំ រូបរិ ឯតោ បរិយាទោ សិមាន ហោតិ។ សចេ បន ធាតុំ មក្ខបត្តិំ រូបរិ គតបរិយាទស្ស ហេតុបមថិយំ សត្តធាតុទាយ មក្ខបត្តិយា អត្ថោ និមិត្តបរិយាយេ ឋបេត្វា សិយា ធាតុ ហោតិ, ឧត្តុ គមត្តិ? ឧត្តាបិ “យំ តាច សិមមក្ខេហេច ឆាទិយមានានំ តុលានំ រូបរិមេភេ, សត្តំ តំ សិមរេមច, ឧត្តុ ថិចាទោ នត្ថិ, យំ បន សិមមក្ខបត្តិយា, អសិមាយ ធាតុទមក្ខបត្តិយា ច សមុទ្ទំ ឆាទយមានានំ តុលានំ រូបរិមេភេ, តត្ថ រូបនំ សិយា”តិ កេចិ ចទន្តិ។ “សកលម្បិ កាយសិយា”តិ អបរេ។ “ធាតុសិយា ឯវ”តិ អញ្ញេ។ តស្មា គម្ភំ គទេទារត្តហិ គណ្ហិ និទាសញ្ញានេ ឋត្វា សត្តំ តំ អាសញ្ញានំ ទេសទេត្វាន គម្ភំ កាតព្ពំ, សត្តិមានការេណំ វា គទេមិត្វា តទត្ថុភណំ កាតព្ពំ។

តាលមូលកបដ្ឋតេតិ តាលក្ខន្ធមូលសទិសេ ហេតុ ថុទេសិ ហុត្វា គទេយន គិទេសា ហុត្វា រូបកេតា ហិត្តាលមូលសទិសោ ភាវ ហោតិ។ ថិតានសណ្ឋានភាតិ អភិន្ទតកសណ្ឋានភា។ បណាចសណ្ឋានភាតិ មញ្ញេតម្ភេកា, ហេតុ ច រូបរិ ច ថិត្តិណ្ហា។ ហេតុ វា មញ្ញេ វាតិ មុទិង្គសណ្ឋានស្ស ហេតុ, បណាចសណ្ឋានស្ស មញ្ញេ សប្បផណសទិសោ បដ្ឋតេតិ សប្បផណោ ថិយ ឲុទ្ធេ, មូលដ្ឋានតោ អញ្ញត្ត អចភតសិទេសា។ អាកាសបក្ខារត្តិ កិច្ចិយា អបរិក្ខិត្តបក្ខារ។ សិមបរិយាណោតិ អត្ថោ អាកាសេសន សន្ធិំ បដ្ឋិមសិមបរិយាណោ។ ទេសា ច បរិយាណោ សិមទេត្តតិ ញាយិតា ធ្រុឧទេសហិ សុមិទបរិយាណលេណភូមីហិ បរិច្ឆិន្នេ ក្ខិការេ ឯវ សិយា បតិដ្ឋាតិ, ន អបរិច្ឆិន្នេ។ ទេត បន

ᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩦᨾᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᨶ ᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᨾᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨴᩔᩥᨲᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᩩᩈᩥᩁᨸᩣᩈᩣᨱᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᩋᨶᩣᩉᨧ᩠ᨧ ᩋᩣᨠᩣᩈᨣᨲᩮᩣ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᨲᩥ, ᩈᩦᨾᩣ ᨶ ᩒᨲᩁᨲᩥ᪨ ᩈᩩᩈᩥᩁᨸᩣᩈᩣᨱᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨿᩴ ᩈᩦᨾᩣᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩦᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨸᨳᩅᩦᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩁᩉᩥᨲᩮᩉᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᩈᩥᩁᨸᩣᩈᩣᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩦᨾᩣ ᨶ ᩒᨲᩁᨲᩦᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ? ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨸᨾᩣᨱᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨸᩥᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᩈᩥᩁᨸᩣᩈᩣᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩋᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨾᩪᩃᩥᨠᩣᨭᩦᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨲᩃᩮ ᩒᨲᩁᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨸᨶ ᨸᨳᩅᩦᩈᩦᨾᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᨾᨲ᩠ᨲᨻᩉᩃᩮᩉᩥ ᨸᩣᩈᩣᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩋᩣᨴᩦᩉᩥᨸᩥ ᩏᨸᩁᩥᨾᨲᩃᩴ ᩋᩣᩉᨧ᩠ᨧ ᨮᩥᨲᩮᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩮᩣ, ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᨲᩥ ᩏᨸᩁᩥ ᨻᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ ᩈᩦᨾᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩣᩈᩣᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩥᨲᩣᨿ ᨲᨸ᩠ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨽᩪᨾᩥᨿᩣᨸᩥ ᩏᨸᩁᩥᨾᨲᩃᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᩪᨸᩁᩥᩈᩦᨾᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᨴᩦᩋᨶ᩠ᨲᩁᩥᨲᩮᩈᩩ ᩏᨸᩁᩥᨾᩮᩈᩩ ᨮᩥᩁᩮᩈᩩ ᩃᩮᨱᩮᩈᩩ ᩋᨸᩪᩁᩥᨲᩮᩈᩩᨸᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩈᩦᨾᩣ ᨿᩣᩅ ᩈᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨶᩣ ᨶ ᩅᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨸᨶ ᩏᨸᩁᩥ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩃᩮᨱᩣᨴᩥᨠᨲᩮᩈᩩᨸᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩈᩦᨾᩣ ᩒᨲᩁᨲᩥ ᩑᩅ, ᨠᩮᨧᩥ ᨲᩴ ᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨧ ᩈᩣ ᩈᩦᨾᩣ ᩑᨠᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩣᨴᩥᨻᩣᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᩈᩦᨾᩣ ᩋᨻᨴ᩠ᨵᩈᩦᨾᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨠᨲᩥᨶᩥᩔᨿᨠᩮ ᨣᩣᨾᩣᩁᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨠᩮ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨣᩁᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩥᨶᩦ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᨲᩮ ᨲᩮ ᨶᩥᩔᨿᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩮᩉᩥ ᩈᩣᩈᨶᩥᨠᩮᩉᩥ ᨧ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨶᩥᩔᨿᩮᩉᩥ ᩑᩅ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᨣᩣᨾᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᨴᩦ ᨩᩣᨲᩔᩁᩮᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣ, “ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩣ ᩈᩦᨾᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩩᨶᩴ, ᩋᨸᩣᨿᨠᩮᩣ ᨧ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩣ, ᩋᨿᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᩣ ᩑᨠᩪᨸᩮᩣᩈᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨧ ᩏᨸᨧᩣᩁᩉᩣᩁᩮᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᩏᨸᩔ ᩋᨶᩣᨠᩣᩈᩔ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩈᩥᨱᩩᨣ᩠ᨥᩣᨭᩥᨾᩣᨠᩣᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨶᨿᩮᩣ ᨿᨲᩥ᪨

ᩋᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨽᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᨲᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮ᪨ ᩃᩮᨱᩔᩣᨲᩥ ᩃᩮᨱᩴ ᨧᩮ ᨠᨲᩴ, ᨲᩔ ᩃᩮᨱᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨾᩮᩅ ᨸᩩᨶ ᩃᩮᨱᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨸᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨲᩁᨱᩣᨶᩮᩣᨲᩁᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᨽᩪᨾᩔ “ᩃᩮᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ᪨ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩃᩮᨱᨬ᩠ᨧ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ, ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᩣᨴᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨾᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩦᨾᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩅᩥᩅᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩏᨸᩁᩥᨾᩔ ᩈᩦᨾᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩔ ᨸᩣᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᩣᨴᩴ ᨸᨶ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩒᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩈᩦᨾᩣᨶᩥᩔᨿᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨸᩣᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ “ᨻᩉᩥ ᩃᩮᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨻᩉᩥᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩅᩥᩅᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩏᨸᩁᩥᨾᩔ ᩈᩦᨾᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩔ ᩒᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᩣ ᨶ ᩒᨲᩁᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨻᩉᩦᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᩣᨴᩮ ᩃᩮᨱᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩃᩮᨱᩔ ᨧ ᨻᩉᩥᨽᩪᨲᩮ ᩏᨸᩁᩥᩈᩦᨾᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩈᩮ ᩈᩦᨾᩣ ᨶ ᩒᨲᩁᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᨾᩣᨲᩥ ᩃᩮᨱᩔ ᨧ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᩣᨴᩔ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩒᨲᩁᨱᩣᩁᩉᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶ ᩒᨲᩁᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᨻᩉᩥ ᩈᩦᨾᩣ ᨶ ᩒᨲᩁᨲᩥ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᨾᩣ ᨶ ᩒᨲᩁᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩒᨲᩁᨱᩣᩁᩉᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩃᩮᨱᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣ ᩋᨶᩮᩣᨲᩁᨱᨾᩮᩅ ᨴᩔᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᩋᨶᩮᩣᨲᩁᨱᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪂᪨᪁᪘᪃) ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᪨

ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪂᪨᪁᪘᪃) ᨸᨶ “ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩃᩮᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩃᩮᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᩋᩣᨣᨲᩴ᪨ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪁᪘᪃) ᨧ “ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩃᩮᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩃᩮᨱᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨸᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ‘ᨸᩣᩁᨲᩮᩣ ᩒᩁᨲᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ,

សទ្ធាបិ និយតោ ពាហិរលោកេន ឧបត្ថិតីតិ អធិប្បាយោ”តិ អាគតោ។ អយំ បន អញ្ញាលេខពាហិរលេខទិដ្ឋិយោ គច្ឆេយ្យ ទុទ្ទេសា ទុទ្ទេសាតិ អាចរិយា វទន្តិ, តថាបិ ទិយតិទិនោគតំ (វិ។ វិ។ ដី។ បឋមក ១។១១២) អាគតំ តំ និស្សាយ វុត្តំ ទិដ្ឋិតទ្ធា ចិត្តាហីតិ។ ពាហិ បត្តំ អនិយតិអាទិកា ឧបរិបិដកាទីសុ អធិគន្តព្វេសុ ឋិតា និយាបិ តេសំ ទិនាសេន ចិនស្សតីតិ វុច្ចតិ ទុទ្ទេសា។

បេលិក្ខល្លិ វទន្តិ, និយានេយ្យាតិ ឯត្ថ សចេ តេហ្ថា ឧបក្កតិ និយប្បយានោតោ អត្ថា បឋមេបេ បចត្តា ហោតិ, និយា ច បន្ថា ពន្ធា តទិតោ ឧបរិ ឯវ ហោតិ, តទិ អាហច្ច បេលិក្ខល្លិយា ច វតាយ និយា ចិនស្សតីតិ វុច្ចតិ។ តេហ្ថាបទិដិតលេតិ អតន្តរា គុយិចិចេរ។

និយ្យាទេនកេតិ វណ្ណនិយក្កេណ ចដុត្តេល្លាតិ ពុទ្ធំ បិនេរហោបត្តុក្កេន អតិទ្ធរយ្យិ គត្តិ សយត្តសាលាសយក្កិតាយ ចុត្តំ។ សន្ធរុក្ខលតាទីនយ្យិ សន្ធតេ្ត ន ចដ្ឋតិ ឯវ។ តេនេវ នាចាវេជ្ជសេនុសន្ធត្តាបិ បដិក្កិល្លេត្វា។ វទេតាតិ វទេតា សាលេតា។ យហានិយាម បឆទិតលត្តិ ឯត្ថ អាសត្តតយ្យិ កាយនិយំ អក្កេហត្វា ពន្ធនិយាម ឯវ គហិតត្តា កាយនិយពន្ធនិយានំ អញ្ញាយញ្ញំ ទុក្កាទិសន្ធតេ្តបិ សក្ខទេវោសា នត្ថិ អញ្ញាយញ្ញំ និស្សយនិស្សិតការេន បចត្តិតោតិ គហេតព្វំ។ យទិ ហិ តាសយ្យិ សន្ធត្តទោសោ កទេយ្យ, គចំ កាយនិយាម ពន្ធនិយា សន្ធិតត្តា កទេយ្យ? យស្មា ហិ និយាម យាម និយាម សន្ធិ សន្ធេត្តោ ទោសោ កទេយ្យ, សា តត្ថ ពាគ្គិតុយេច ន ចដ្ឋតិ ពន្ធនិទិយាគក្ខុល្លេបនិយាសុ ពន្ធនិយា ចិយ, អត្តនោ អតិស្សយក្ខតកាយនិយាទីសុ ឧគក្ខុល្លេបនិយា ចិយ ច, តេនេវ “សចេ បន ទុក្ខស្ស សាលា ចាតទោ តិក្ខត្តបិនេរហោ ចា ពាហិតទីតីរេ ចិហារនិយាម ចា កាយនិយាម ចា បតិដ្ឋិតោ”តិអាទិកា ឧគក្ខុល្លេបនិយាម អត្តនោ អតិស្សយក្ខតកាយនិយាទីហិ ឯវ សន្ធត្តទោសោ វស្សិតោ, ន តទិនិយាម, ឯវមិនាបីតិ វុច្ចតិ។ អយញ្ហោត្វា ឧបរិ បិគេដៅ កថិស្សតិ។ អាហច្ចាតិ ផុសិត្វា។

យហានិយំ ចា សោធេត្វាតិ យហានិយកតានំ សន្ធានំ កិក្ខំ ហត្តបិសាតយតលក្ខាហទលាទិចេសេន សគលំ យហានិយំ សោធេត្វា។ ឯវេតន សន្ធិបត្តិយោ យោចេត្វា បុន្ធោ វុត្តំ ពន្ធាតយ្យិ ទិត្តំ ពន្ធនិយានំ បន្ថា ទុក្ខាទិសន្ធត្តេន ឧប្បជ្ជតោ ព្រាទិសា បិញ្ញាលុត្តកោ សន្ធត្តទោសោ អត្ថីតិ វស្សតិ, សោ ច “ន, កិក្ខវេ, និយាម និយា សន្ធិតព្វា”តិអាទិកា ពន្ធនិយានំ អញ្ញាយញ្ញំ សក្ខទេវោត្តលំ បដិក្ខិបិត្វា “អនុជានាមិ កិក្ខវេ និយំ សន្ធត្តេន និយត្ថទិកំ ទបេត្វា និយំ សន្ធិតុ”ន្តិ (យហាច។ ១៣៣) ឧកិត្តំ ពន្ធនិយានំ អន្តរា និយត្ថទិកំ ទបេត្វា ពន្ធិតុំ អនុជាននេន សក្ខទេវោត្តរេណ ចិយ តានំ អញ្ញាយញ្ញំ ផុសិត្វា តិដ្ឋនចេសេន ពន្ធនយ្យិ ន វដ្ដតីតិ សិទ្ធត្តា ពន្ធាតយ្យិ តានំ បន្ថា អញ្ញាយញ្ញំ ឯកទុក្ខាទីហិ ផុសិត្វា ឋាតយ្យិ ន វដ្ដតីតិ ករចតោ អធិប្បាយញ្ញាហិ សគ្គិតិការកេហិ តិន្ធាទិតោ ពន្ធនការេល បដិក្ខិត្តស្ស សន្ធត្តទោសស្ស អនុលោមេន អកប្បិយានុលោមត្តា។ អយំ បន សន្ធត្តទោសោ បុន្ធោ វុត្តំ ពន្ធានំ បន្ថា សញ្ជាតត្តា ពជ្ជាតក្ខលោ ចិយ អនិយត្តំ កាតុំ ន សក្កោតិ, តស្មា ទុក្ខាទិសន្ធត្តេ អបនីតមត្តេ តា និយា បកតិកា ហោន្តិ។ យថា ចាយំ បន្ថា ន វដ្ដតិ, ឯវំ ពជ្ជាតក្ខលោបិ តានំ ទុក្ខាទិសន្ធត្តេ សតិ តា ពន្ធិតុំ ន វដ្ដតីតិ វុច្ចតិ។

កេចិ បន យហានិយំ ចា សោធេត្វាតិ ឯត្ថ “យហានិយកតា កិក្ខុ យថា តំ សារំ ចា បិដេរាហំ ចា កាយកាយបដិពទ្ធេហិ ន ផុសន្តិ, ឯវំ សោធេតព្វេន ពុទ្ធាធិប្បេតំ, ន សកលនិយាសោធន”ន្តិ វទន្តិ, តំ ន យុត្តំ អដ្ឋកថាយ ចិរុជ្ឈនតោ។ តថា ហិ “យហានិយាម បឆទិតលំ ចា

ตตฺขาตกรุกฺขานีติ วา อาหจฺจ ติฏฺฐตี"ติ เอวํ สาลาปริวาหาตํ ยหาสิยํ ผุสิตฺวา ฐาภเยจ สมนฺตเภเส กาวณฺเฑวฺตก ฉุตฺติ, ภ ปภ ตตฺถ ฐิตกิลฺลหิ สาลานีติ ผุสภิ ยทิ หิ กิลฺลติ สาลานิ ผุสิตฺวา ฐาภเยจ กาวณํ สิยา, "ตสฺส สาลํ วา ตเตา ติกฺกปริวาหํ วา ยหาสิยาย ปจิฏฺฐิ ตเตเฏฺฐา เกาธิ กิลฺล ผุสิตฺวา ติฏฺฐตี"ติ กิลฺลผุสภเยจ จตฺตฺฏฺฐา สิยา ยทิฏฺฐิตฺถ ยหาสิยาเสาฆเต กาวณํ, ตเฆจ ตสฺวิ ธาเกฺย ปฆาภเตา ฆเสฺสตฺฏฺฐา ภ หิ อาหจฺฉฏฺฐิตเยจ สาลานิ ผุสิตฺวา ฐิเตา กิลฺล เสาเฆตเฏฺฐา อากาสฏฺฐ สาลานิ ผุสิตฺวา ฐิตกิลฺลสฺสปิ เสาเฆตฏฺฐเตา, กิ ติรตฺเกาภ อาหจฺฉฏฺฐาภจเภภ, อากาสฏฺฐ สาลาสุ จ กิลฺลผุสภเยจ กาวณฺเฑวฺตก ฉุตฺติ , เสาฆภฏฺฐ ตเสฺสจ กิลฺลสฺส หตฺถปิสาภยภาธิจเสภ เสาฆภิ ฉุตฺติ ฏฺฐฆ ปภ "ยหาสิยํ เสาเฆตฺวา"ติ สเกลสิยาสาฆาเวฆจเภภ เสาฆภิ ฉุตฺติ, อปิ จ สาลานิ ผุสิตฺวา ฐิตกิลฺลยตฺตฺสาฆเต อหิยเต "ยหาสิยาย ปจจิตลฺ"ตฺติ จิเสยสิเยาปิฆาภิ ติรตฺเกํ สิยา ยตฺถ กตฺถจิ อตฺถยเสา อากาเสปิ ฆตฺวา สาลานิ ผุสิตฺวา ฐิตสฺส เสาเฆตฏฺฐเตา

ลิฏฺฐิตฺวา ธาหิฏฺฐกา กาตฏฺฐาติ ตตฺถ ปติฏฺฐิตภาจจิเยาธภจจภเตา จ จิสภากสิยาภิ ผุสเภภจ สเกลสิยาเสาฆภเหตุเกา อฏฺฐกถาสิฏฺฐาฆํ เอเกา สมนฺตเภเสา อเตฺถาติ กเหตเฏฺฐา เตเภจ ฐฆภุเกฺขปสิยากถายปิ (ยหาจ อฏฺฐ ๑๑๕) "จิหารสิยาย วา กายสิยาย วา ปติฏฺฐิเตา"ติ จ "ภนีติเร ปภ ตาลมุเล เกาเฏฺฐา ตตฺถ ธาฏฺฐาถาย วา ภ จฏฺฐตี"ติ จ "สเจ ปภ เสตุ วา เสตุปิฆา วา ธาหิติเร ปติฏฺฐิตา, กยฺย กาตุ ภ จฏฺฐตี"ติ จ เอวํ จิสภากาสุ กายสิยาสุ สาลานีติ ผุสภเยจ สฏฺฐเภฆาสกาวณฺเฑวฺตก ฉุตฺติ, ภ กิลฺลผุสภิ ตถา หิ "อเสฺขาภนิยํ ฆาตรุกฺข ธาตฺฏฺฐา กยฺย กาตฏฺฐา"ตฺติ ภนิยํ ภาธาธาตฺฏฺฐิ อภุฏฺฐาตํ ฐฆภุเกฺขปภิสฺสยเตฺตก ภนีสิยาย สภากตฺตา ยทิ หิ กิลฺลติ ผุสภเยจ ปฏิจฺจ สฏฺฐตฺถ สมนฺตเภเสา ฉุเตฺตา สิยา, ภนิยปิ ธาตฺฏฺฐิ ปฏิกฺขิปิตฺตฺฏฺฐา ภเจยฺย ตตฺถาปิ หิ กิลฺลผุสภิ กยฺยกาปกาวณํ เหาติ, ตสฺมา สภากสิยาสุ ปจิสิตฺวา ฐุยิอานิ ผุสิตฺวา, อผุสิตฺวา วา สาลานิปิฏฺฐิเต ตํ สาลานิ ผุสเตฺถาจ กิลฺล เสาเฆตเฏฺฐา จิสภากสิยาสุ ปภ สาลานิปิ ผุสิตฺวา ฐิเต ตํ สาลานิ อผุสตฺถาปิ สเตฺถา กิลฺล เสาเฆตฏฺฐา, อผุสิตฺวา ฐิเต ปภ ตํ สาลานิ ผุสตฺถาจ กิลฺล เสาเฆตฏฺฐาติ ติฏฺฐเยตฺถ กตฺตฺฏฺฐา

ฆํ ปเภตฺถ เกาจิ "ธาฏฺฐสิยาภิ ฐุิตฺถ อตฺถยตฺถ จิย ธาฏฺฐสิยกายสิยาภยปิ ตฆตฺถาสยปิ สตฺถาสํ สยาภสํถายกสิยาภิ อตฺถยตฺถ รุกฺขานิสมฺพเนฺธ สติ ตเภกยปิ เอกสิยํ จิย เสาเฆตฺวา เอกเตฺถจ กยฺย กาตตฺถ, อตฺถธา กตํ กยฺย จิปชฺชติ, ภเตฺถตฺถ สกากจิสภากเภเฆา"ติ จฆตฺติ, ตํ เตสํ ยติยตฺติ สภากสิยาภิ อตฺถยตฺถ สมนฺตเภเสาสาภาจสฺส จิสภากสิยาภเยจ ตกฺขาจสฺส สุตฺตสุตฺตาภุเลยิยาธิจิภยเภยหิ สิฏฺฐตฺตา ตถา หิ "อภุชาภายิ, กิลฺลเจ, สิยํ สมฺพภฺตฺติ"ตฺติ (ยหาจ ๑๑๖) กายสิยายเยจ ธาฏฺฐสิยํ สมฺพภฺตฺติ อภุฏฺฐาตตฺถา ตาสํ ติสฺสยติสฺสิตภาเจภ สกาตา, สมฺภเฆฏฺฐาตฺตเวฆาสาภาเรจา จ สุตฺตเตาจ สิเฏฺฐ ธาตฺภกาเล ปภ อภุฏฺฐาตสฺส สมฺพนฺธสฺส อภุเลยเตา ปฏฺฐา สชฺฌาตรุกฺขานิสมฺพเนฺธปิ ตาสํ จฏฺฐติ เอจ "ฆํ, กิลฺลเจ...เสย... กปฺปิยํ อภุเลยยติ, อกปฺปิยํ ปฏิกฺขิปติ, ตํ เจา กปฺปตี"ติ (ยหาจ ๑๐๕) ฉุตฺตตฺตา เอวํ ตาจ กายธาฏฺฐสิยาภิ อตฺถยตฺถ สกากตา, สมฺภฆานิเฆาสาภาเรจา จ สุตฺตสุตฺตาภุเลยเตา สิเฏฺฐา, ฏฺฐยิกา เอจ ภเยภ อเรตฺถสิยสตฺตฺตฺถสิยาภิ ภนีอานิสิเริยาฆกุเกฺขปสิยาภฏฺฐ สุตฺตสุตฺตาภุเลยเตา อตฺถยตฺถ สกากตา, สมฺภฆานิเฆาสาภาเรจา จ สิเฏฺฐาติ เจจิตเฏฺฐา

ពាទ្ធសឹយាឃ បត អញ្ញាឃ ពាទ្ធសឹយាឃ តឌីអាឌីសឹយាឞ្ ច ពាត្ថិតុំ បដិទេក្លបសិទ្ធិតោ ទេចច ក្ខកុទេក្លបសត្តឤត្តទសឹយាត់ តឌីអាឌីឞ្ ៧ច កាតុំ តិឃយតឞ្តួសាយតិ្តទេឃត ពាទ្ធសឹយកាយសឹយាឞ្ ពទលបដិទេក្លបសិទ្ធោ ច តាសំ អញ្ញាយញ្ញាសកាកតា ក្ខប្យតិក្លូទេលា បន្ធា ច ទុក្លាឌីហិ

សប្ពុទេគាឌិទេគាសសប្ពុទេចា ច ចុត្តតទេឃត ឞ្តួឞ្តួាតុទេលិយទេតាច សិដ្ឋិត្ថិ៍ ទេតទេតច អដ្ឋកចាឃំ ចិសកាកសឹយាតទេយច ចដទុក្លាឌិចចទេតហិ

សប្ពទ្ធូទេគាសំ ឝទេឞ្សូ្តតា សកាកាត់ ពាទ្ធសឹយកាយសឹយាឌីត់ សប្ពទ្ធូទេគាទេសា ត ឝឞ្សិទេតា៍ ត ទេពចលញ្ចា ត ឝឞ្សិទេតា, អឆ ទេលា តាសំ

សកាកសឹយាត់ ទុក្លាឌិសប្ពទេត្ធបិ ទេគាសាកាទេចាបិ បិញ្ចូព្ទអដ្ឋកចាឞ្ ពាបិទេតា ៧ច៍ តឆា ហិ បិញ្ចូព្ទឃំ (យហាច៍ ១៦ប័) “បព្ទតតិយិត្តុំ

បិសាលាតិយិត្តុំ ចតតិយិត្តុំ ទុក្លតិយិត្តូ”ត្តិអាឌិតា ចទ្ធតកតិយិត្តាតិ អតុញ្ញាតាតិ, ទេតត ទេតសំ ទុក្លាឌិតិយិត្តាត់ ចទ្ធទេត ពាទ្ធសឹយកាយសឹយាត់

សប្ពទទេគាសាកាទេចា ពាបិទេតាច ទេហាតិ, ក្ខិត្ត បត ពាទ្ធសឹយាត់ ថ្វាឌិទេសា សប្ពទេត្ធា ត ចដ្ឋតិ៍ ចុត្តតិញ្ញា“៧កទុទេក្លាបិ ក្ខិត្ត សឹយាត់ តិយិត្តុំ

ទេហាតិ, ទេសា បត ចទ្ធទេត្តា សឹយសប្ពទំ ពទេទាតិ, តស្មា ត កាតទេព្វា”តិ៍ “អតុឌាតាយិ, កិក្លូទេច, តិទេឃាឌតបទេយំ សឹយំ ពាត្ថិតុ”ត្តិ (យហាច៍

១៣០) ចចតទេតាបិ ចាឃំ ពាបិទេតា៍ តិទេឃាឌតបទេយាឃ ហិ សឹយាឃ សយត្តា បទិឃទេត្តឞ្ ទុក្លលតាកុញ្ញាឌីហិ ពាទ្ធកាយសឹយាត់ តិឃទេយត

អញ្ញាយញ្ញា សប្ពទ្ធូឞ្សូ សប្ពុចទេតា “ថ្វាឌិសំ សប្ពទ្ធិ ចិតាទេសតាច សឹយា សប្ពុត្តិតព្វា”តិ អដ្ឋកចាឃយិ្យ ត ចុត្តុំ៍

ឃឌិ ទេចត្ត ទុក្លាឌិសប្ពទេត្ធត កយុចិបត្តិ កទេចឃ្យ, អចឞ្សទេយច ចត្តព្តុំ សិឃា៍ ចិបត្តិបទិហាទត្តិញ្ញាអាចទិឃា តិទាសដ្ឋទាតឞ្បិ “កិត្តុំ

អកិទេត្តតា”តិអាឌិតា សិទ្ធទេយចត្តុំ បុតប្យុត់ អទេចាគុំ, ព្ទឆ បត “ចតយទេឡ្សចិហាទ៌ ពទេទាត្តិ, ចត់ ត កិទេត្តតព្វា”ត្តិអាឌិតា ទុក្លលតាឌីហិ

តិទត្តូទេទ ចតយទេឡ្សិ សឹយាពាត្ធតយទេចាគុំ៍ តឆា ឆប្ពុាត់ ក្ខបទិ កតបិសាគាឌីឞ្ ទេហដ្ឋា ឆប្ពុាឌីហិ ៧កាពាទេទ្ធឞ្ ក្ខបទិយតលិឌីឞ្ សឹយាពាត្ធត់

ពាហុឆា ចុត្តុំ, តស្មា ពាទ្ធសឹយកាយសឹយាត់ ទុក្លាឌិសប្ពទេត្ធា ទេតហិ យុលទេតាច ចិហិទេតា, អបិច កាយសឹយាតយិ្យ បិទេដក្កុំ ពាទ្ធសឹយាសឌិសតាឃ

៧កាឃ កាយសឹយាឃ កយុំ ពទេទាតត្តហិ ឝព្ទតិលាយទេត្តតបិ សប្ពទ្ធា កាយត្តូទបទេយ្យទា អទេញ្ញាតឌីសយុដ្ឋា ច ទេសាទេឆតព្វាតិ សកលំ ឌីបំ

ទេសាទេឆត្តាច កាតព្តុំ សិឃា៍ ៧ចំ បត អទេសាទេឆត្តា បឆយយហាសក្កីតិកាលទេតា បកុតិ កតាត់ ក្ខបសយ្យគាឌិកយុាត់ សឹយាសប្ពុតិតញ្ចា

ចិបដ្ឋតទេតា សទេព្ទសយិ្យ កិក្លូត់ អតុបសយ្យត្តសប្ពាបសទេក្កា ច ទុត្តិចាទេទា ទេហាតិ, ត ទេចត់ ឃុត្តុំ, តស្មា ចុត្តតទេឃត ចិសកាកសឹយាតទេយច

ទុក្លាឌិសប្ពទ្ធូទេគាទេសា, ត ពាទ្ធសឹយកាយសឹយាឌីត់ សកាកសឹយាតត្តិ កទេហតព្តុំ៍

យហាសឹយាទេសាឆតឞ្សូ ឌុក្កទតាឃ លល្ទសឹយាឃទេយច ទេឃកុទេឃ្សត សឈ្ឈកយុពទលត្តិ អាហ “សឹយយាញ្ចអទេក”តិអាឌិ៍ យហាសឈ្ឈសត្តិបិទេតាឞ្ បត

លល្ទសឹយាឃ អប្យទេហាតកតាឃ យហាសឹយាឃ ពទេយុ ពទិឃយាទេតបិ អឃំ តទេឃា កទេហតទេព្វាច៍ ក្ខក្លិបិទេបត្តាតិ ព្ទយិតា កាឃបដិពាទេទ្ធត

សឹយំ ចុសទេត្តាបិ សឹយទេដ្ឋាច ទេហាតីតិ ឝទេឞ្សតិ៍ បុទិយតទេឃបិតិ លល្ទសឹយទេតា យហាសឹយំ បចិដ្ឋសាលាតទេឃបិ៍ សឹយដ្ឋទុក្លសាលាឃ តិសិទេត្តា

សឹយទេដ្ឋាច ទេហាតីតិ អាហ ‘ហត្តបិសទេយច អាទេតតទេព្វា”តិ៍ ៧ត្ត ច “ទុក្លសាលាឌីហិ អញ្ញាយញ្ញាសប្ពទ្ធាឞ្ ៧តាឞ្ លល្ទសឹយាឃ តទេឃា កិក្លូ,

យហាសឹយាឃ ទេត្តតិ ៧ចំ ក្ខិឞ្ សឹយាឞ្ សឹយត្តទិកំ អចុសិត្តា, ហត្តបិសញ្ចា អចិឌហិត្តា ឌិទេតហិ បញ្ចាហិ កិក្លូហិ ក្ខបសយ្យគាឌិ កយុំ កាតុំ ចដ្ឋតី”តិ

ទេពឌិ ចឝត្តិ, តំ ត ឃុត្តុំ “តាតាសឹយាឃំ ឌិតចតុទេត្តា កយុំ ពទេឃ្យ, អកយុំ ត ច ពទេលិឃ”ត្តិអាឌិចចតទេតា (យហាច៍ ៦ប័ង)៍

ទេតទេតទេចត្តាបិ យហាសឹយំ ទេសាទេឆត្តា យាញ្ចអកសឹយាឃទេយច កយុពទេលា ចិហិតំ៍ អញ្ញាឆា កិត្តសឹយដ្ឋតាឃ តថ្វដ្ឋឞ្សូ កលាប្ញុទកត្តាកាចា

កយុទេកាទេបិច ទេហាតីតិ៍

យងិ ឲចំ ពាធំ លគ្គបរិទិសុទ្ធិអាហរលាចរេសត យហាសិយារេសាឈតត្តិ? ពយ្យិ ចិតយញ្ញា ត ញូឆ្នត្តិ, ហត្ថបិសាតយតជាហិសិយការលាចរេសត បរេតត្ថ រេសាឈតំ ញូឆ្នត្តិ, ជិត្តស្សបិ លគ្គស្ស អតាកយរេតត យហាសិយរេដ្ឋា ពយ្យុំ រេកាបេតីតិ៉ យងិ ចស្ស លគ្គាជិ តាកច្ឆតិ, ពាធំ រេសា ពយ្យុំ រេកាបេស្សតីតិ? ដ្ឋិត្តំ ចិរកាកសិយាតំ សប្បត្តូរេគាសរេតា, រេសា ច សប្បត្តូរេគារេសា អដ្ឋពធាចចតប្យាយាលរេតា៉ ត ហិ ចិតរេយ សប្បត្ត ឃុត្តិ សក្កា ពាពាតុំ ញូឆ្ងរេកាចរេត្តាតិ រេចជិតត្ថា៉ រេពជិ បត "សរេច រេច្ចបិ សិយារេយា ប្ញរេទត្វា តិរត្តាទំ ជិរេតាសុ កិច្ចសុ ពយ្យុំ ពរេទារេត្តាសុ ឲកាយ ឲច សិយាឃ ករេលា ច ដ្ឋបសប្យគារេបរេក្លា ច អត្តស្សាចរេកា ច ឲពរេតា តិដ្ឋតិ , ពយ្យុំ ស្ញុកតរេយច រេហាតិ៉ សរេច បត ពយ្យុំរេហា ចា អត្តស្សាចរេកា ចា សិយត្តរេដ្ឋា រេហាតិ, ពយ្យុំ ចិបដ្ឋតី"តិ ចឝត្តិ, តញ្ញា ពាច្ចសិយកាយសិយាជិសកាកសិយាសុ ឲច ឃុដ្ឋតិ៉ ឃាសុ អញ្ញាយញ្ញា ទុក្ខាជិសប្បត្តរេច្ចសុបិ រេគារេសា តត្ថិ, ឃាសុ បត អត្ថិ, ត តាសុ, ចិរកាកសិយាសុ ទុក្ខាជិសប្បត្តរេច្ច សតិ ឲពត្ថ ជិរេតា ញូតរេដ្ឋាតំ ពយ្យុំ រេកាបេតិ ឲច អដ្ឋពធាយ សាយញ្ញារេតា រេសាឈតស្ស ទុត្តត្តាតិ អយ្យាកំ លត្តិ, ចិយំសិត្វា ករេហតត្ថា៉

សារត្ថជិបតិយំ (សារត្ថ៉ ជិ៉ យហាចក្ក ១៉១១៦) "ដ្ឋាក្លិបិរេបត្វា កាតុំ ត ចដ្ឋតីតិ ពល្ហសិយាឃ អរេត្តា ជិតត្តា ទុក្ខស្ស តត្ថ ជិរេតា ហត្ថបិសរេយច អារេតតរេត្តាតិ ដ្ឋាក្លិបិរេបត្វា កាតុំ ត ចដ្ឋតី"តិ ទុត្តំ៉ ចជិរទុទ្ធិជិកាយំ (ចជិរ៉ ជិ៉ យហាចក្ក ១៦៦) បត "ដ្ឋាក្លិបិរេបត្វា កាតុំ ត ចដ្ឋតិ, កស្មា? អរេត្តា ជិតត្តា៉ ទុក្ខស្ស ហិ រេហដ្ឋា បចចិកតំ ឮលំ ពល្ហសិយារេយច រេហាតិ៉ អរេញ្ញាហាទិកំ ចាតិ អបរេ៉ 'យរេដ្ឋបត លិរេត្ត យហាសិយាឃ ជិតំ ឮលំ យហាសិយរេយច កដតិ, ពល្ហសិយាឃ ជិតំ ពល្ហសិយរេយច កដតិ តគាឃត្ថបចជិអាជិហិ អត្តក្កហិតត្តា'តិ ច ទុត្តំ៉ 'សិយាឃ បឆ្ឋា ដ្ឋិតទុរេក្ល តិសិជិត្វា ពយ្យុំ កាតុំ ចដ្ឋតិ បឆ្ឋា សិយាឃំ កតរេកហ ចិឃា'តិ ចត្វា 'ពាត្តតការេល ជិរេត ទុរេក្ល តិសិជិត្វា កាតុំ ត ចដ្ឋតិ ដ្ឋបរិសិយាឃ អកយតរេតា'តិ ការលំ ចឝត្តិ៉ ឲចំ សតិ ពាត្តតការេល បុត អារេទាហលំ តាយ តត្ថិ, ពាត្តិតការេល ឲច អារេទាហតីតិ អាបដ្ឋតិ បឆ្ឋា ដ្ឋិតទុរេក្លា បត តប្យជិពាច្ចត្តា សិយាសក្ករេយច ករេតា៉ ឲចំ បុរេត្តា ដ្ឋិតទុរេក្លាបីតិ ករេហតត្ថា៉ "ឃំ កិញ្ចិ"តិ ចចតរេតា តិលាជិបិ សក្កហិតំ, យហារេធរាបិ តិលំ រេសារេឆត្វាច ពរេទាត្តិ"តិ ទុត្តំ៉

ត ឆ្កតរេតីតិ បលាចសល្លាតបត្តាតាជិសុ រេហដ្ឋា បយាលរេហិតំ ឌាតំ ត ឆ្កតរេតិ៉ កិញ្ចាបិ បរេតត្ថ ពាឆ្ឃាតក្លរេលា ដ្ឋច្ឆយ្យិ បយាលរេហិតបត្តាតាជិ តារេទាហតិ, តធាបិ តំ បឆ្ឋា សិយដ្ឋតាឃ សិយា រេហាតិ៉ រេហដ្ឋា បលាចសល្លាតាជិ បត ដ្ឋបរិ ពាច្ចាឃបិ សិយាឃ សិយសដ្ឋ ត កច្ឆតិ, តរេស្សច ចរេសត "ត ឆ្កតរេតី"តិ ទុត្តំ, ញូតរេធា ឆ្កូរេទាហលារេទាហលាតំ សាឈារលាចរេសត "ត ឆ្កតរេតី"តិអាជិតា ចត្តត្តារេតា៉ ឌាតំ ឃំ កិញ្ចិតិ តិដ្ឋិតសិយាឃ ដ្ឋបរិ ឌាតំ ចិឌ្ឃយាតំ បុរេត្តា ជិតំ បឆ្ឋា សឌ្ឃាតំ បចិដ្ឋញ្ញា ឃំ កិញ្ចិ សចិត្តាលាកាចិត្តាលាកំ សត្តាយ្យីតិ អរេត្វា៉ អរេត្តាសិយាឃ ហិ ហត្ថិក្លត្តាជិសចិត្តាលរេកាសុ តិសិរេត្តាបិ កិក្ល សិយរេដ្ឋាច រេហាតិ៉ ពាច្ចាឃ សិយាឃាតិ ញូឝត្វា បករេលាចរេសត ដ្ឋបលក្ខលរេតា ទុត្តំ៉ អពាច្ចសិយាសុបិ សត្តាសុ ជិតំ តំ សិយាសក្ករេយច កច្ឆតិ៉ ឲពសប្បត្តរេច្ចត កតត្តិ ទុក្ខលតាជិត(ជាតរេយចសត្តាឃ ទុត្តំ៉ តាជិសចិញ្ញា"ញូរេតា កត"ត្តិ ចត្តត្តាតំ អទរហតិ៉

ឃំ បត "ញូរេតា កត"ត្តិ ចា "តរេតា អាកត"ត្តិ ចា ចត្វិ អសក្កូរេលាឃ្យំ ដ្ឋរេកាសុ ពាច្ចសិយកាយសិយាសុ ដ្ឋឝពុរេក្លបតជិអាជិសុ ច តិទិឃំ បតិតាទុដ្ឋឝល្ហាជិ, តត្ថ កិ កាតត្តាត្តិ? ឲត្ថ បត "ពាច្ចសិយាឃ បតិដ្ឋិតការេកា ពាច្ចសិយា, កាយសិយាឃ បតិដ្ឋិតការេកា កាយសិយា តត្តុកឃសិយដ្ឋបត្តាតាជិ ចិឃ, ពាច្ចសិយរេតា ដ្ឋិតចដទុក្ខស្ស បិរេទារេហ, កាយសិយាឃ កាយសិយរេតា ដ្ឋិតចដទុក្ខស្ស បិរេទារេហ ច

ពទ្ធសីមាយ បតិដ្ឋិតេបិ ឯសេវ នយោ។ មូលេ បតិដ្ឋិតកាលតោ បដ្ឋាយ ហិ ‘កុតោ គតំ, តតោ អាគត’ន្តិ វត្តុំ អសក្កុណេយ្យតោ សោ ភាគោ យថាពទ្ធសីមដ្ឋសង្ឃេនេវ គច្ឆតិ។ តេសំ រុក្ខបរោហានំ អន្តរា បន អាកាសដ្ឋសាខា ភូមិំ សីមាបរិច្ឆេទប្បមាណេន តទុភយសីមា ហោតី”តិ កេចិ វទន្តិ។ យស្មា បនស្សា សាខាយ បរោហោ ពទ្ធសីមាយ បថវិយំ មូលេហិ បតិដ្ឋហិត្វាបិ យាវ សាខំ ឋិតា ឋាតុំ ន សក្កោតិ, តាវ មូលសីមដ្ឋំ ន វិជហតិ។ យទា បន សណ្ឋាតុំ សក្កោតិ, តទាបិ បរោហមត្តេនេវ ពទ្ធសីមតំ សមុបេតិ, តស្មា សណ្ឋាបិ អាកាសដ្ឋសាខាភាគោ បុរិមសីមដ្ឋំ ន វិជហតិ តតោ អាគតភាគស្ស អវិជហិតត្តាតិ អម្ហាកំ ខន្តិ។ ឧទកុក្ខេបនទីអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ តត្ថ ច វិសភាគសីមាយ ឯវ ពទ្ធ សកលសីមាសោធនំ, សភាគាយ ពទ្ធ វុសិត្វា ឋិតាយត្តកិច្ចសោធនត្ថា សព្វំ បុព្វេ វុត្តនយេនេវ។

១៩៣។ ឯត្ថ ច នទីបារសីមាកថាយ បារយតីតិ អជ្ឈោត្ថរតិ។ នទិយា ឧភោសុ តីរេសុ បតិដ្ឋហមានា សីមា នទីអជ្ឈោត្ថរា នាម ហោតីតិ អាហ “នទិំ អជ្ឈោត្ថរមាន”ន្តិ។ អន្តោនទិយំ ពទ្ធសីមា ន ឱតរតិ។ នទីលក្ខណេ បន អសតិ ឱតរតិ។ សា ច តទា នទីបារសីមា ន ហោតីតិ អាហ “នទិយា លក្ខណំ នទីនិមិត្តេ វុត្តនយេនេវា”តិ។ អស្សាតិ ភវេយ្យ។ អវស្សំ លព្ភនេយ្យា បន ធុវនាវាវ ហោតីតិ សម្ពន្ធោ។ ន នាវាយាតិ ឋបិតា នាវំ ឋិតាបិ សីមា ពទ្ធា សុពទ្ធា ឯវ ហោតិ, អាបត្តិបរិហារត្ថា នាវាតិ ទស្សេតិ។

រុក្ខសង្ឃាដមយោតិ អនេករុក្ខេ ឯកតោ ឃដេត្វា កតសេតុ។ រុក្ខំ ឆិន្ទិត្វា កតោតិ បាឋសេសោ។ “សន្ថតិមិត្តានំ អន្តោ ឋិតភិក្ខុហត្ថបាសេ កត្វាតិ ឋានំ ឧក្ខិត្តំ តីរានំ ឯកកាយេវត្តភាវំ សន្ធាយ វុត្តំ។ បដ្ឋតសណ្ឋានាតិ ឯកតោ ស្កន្ធីបសិវេត្វា សមត្តបាសាទិកាយំ វុត្តំ។

១៩៤។ សីមាសមូហនកថាយំ សោតិ ភិក្ខុសង្ឃោ។ ទ្វេបីតិ ទ្វេ សមានសំវាសអវិប្បវាសសីមាយោ។ អវិប្បវាសសីមាតិ មហាសីមំ សន្ធាយ វទតិ។ តត្ថេវ យេភុយ្យេន អវិប្បវាសាតិ។ អវិប្បវាសំ អជានន្តាបីតិ ឯតំ មហាសីមាយ ញាតាញាតត្តា, តស្សា ពាហិរបរិច្ឆេទំ អជានន្តានំ វសេន វុត្តំ។ ឯតំ អជានន្តេហិបិ អន្តោសីមាយ ឋត្វា កម្មវាចាយ កតាយ សា សីមា សមូហតាវ ហោតីតិ អាហ “សមូហនិតុញ្ចេវ ពន្ធិតុញ្ច សក្កុណិស្សន្តី”តិ។ និរាសង្កដ្ឋានេតិ ខណ្ឌសីមារហិតដ្ឋានេ។ ឋត្វា មហាសីមាយ ញាតាយបិ ភមុកោណេសុខណ្ឌសីមា ឋិតាតិ តំ ចេតិយង្គណាទិពហុសន្និបាតដ្ឋានេ ន ពទ្ធតីតិ វុត្តំ។ តត្ថាបិ សា ពទ្ធា សុពទ្ធា ឯវ មហាសីមា វិយ។ បដិពន្ធិតុំ បន ន សក្កុណិស្សន្តេវាតិ ឯតំ ខណ្ឌសីមាយ អសមូហតត្តា, តស្សា អញាតត្តស្ស អជានតោ ច មហាសីមាពន្ធំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ខណ្ឌសីមា បន និរាសង្កដ្ឋានេ ពន្ធិតុំ សក្កុណិស្សន្តេវ។ សីមាសម្ភេទំ កត្វាតិ ខណ្ឌសីមាយ ញាតបក្ខេ សីមាយ សីមំ អជ្ឈោត្ថរណសម្ភេទំ កត្វា អញាតបក្ខេបិ សម្ភេទសង្កាយ អតិវត្តនេន សម្ភេទសង្ករំ កត្វា។ អវិហារំ ករេយ្យាតិ សង្ឃកម្មារហំ ករេយ្យ។ បុព្វេ ហិ ចេតិយង្គណាទិនិរាសង្កដ្ឋានេ កម្មំ កាតុំ សក្កា, ឋានាតិ តយិ វិតាសិតត្តិ អធិប្បាយោ។ ន សមូហនិតព្វាតិ មហាសីមំ អជានន្តេហិ ន សមូហនិតព្វា។ ឯកាបិ ន ជានន្តីតិ ឯកិស្សា បទេសនិយំ វា តាសំ ទ្វីសុបិ វា អញ្ញតរាយ វា ញាតំ វា អញាតំ វា ន ជានន្តិ, សព្វត្ថ សក្កា ឯវ ហោតិ។ នេវ សមូហនិតុំ, ន ពន្ធិតុំ សក្កុណិស្សន្តីតិ ឥទំ និរាសង្កដ្ឋានេ ឋត្វា សមូហនិតុំ សក្កោន្តាបិ មហាសីមំ បដិពន្ធិតុំ ន សក្កុណិស្សន្តីតិ ឥមមត្ថំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ន ច សក្កា ...បេ... កម្មវាចា កាតុន្តិ ឥទំ សីមាពន្ធនកម្មវាចំ សន្ធាយ វុត្តំ។ តស្មាតិ យស្មា ពន្ធិតុំ ន

សក្កា, តស្មា ន សម្មន្និតព្ពាតិ អត្ថោ។

កេចិ បន “ខុទ្ទកេសុបិ វិហារេសុ ឧបដ្ឋាបេត្វា កិច្ច ការេត្វា វិហារកោដិតោ បដ្ឋាយ វិហារបរិក្ខេបស្ស អន្តោ ច ពហិ ច សមន្តា លេឌ្ឌុបាតោ សព្ពត្ថ មញ្ចប្បមាណោ ឱកាសោ និរន្តរំ ឋត្វា បឋមំ អវិប្បវាសសីមំ, តតោ សមានសំវាសកសីមញ្ច សម្មន្នន្តេន សីមាយ សម្មុញ្ចេតា កតោ តស្មិំ វិហារេ ខណ្ឌសីមាយ, មហាសីមាយ វា ឋិតចិត្តយាកេត្វ សតិ អវស្សំ ឧក្កំសេ? មញ្ចដ្ឋានេ តាសំ មជ្ឈាតា តេ កិច្ច តា សម្មន្នេយ្យុំ, តតោ គាមសីមា ឯវ អវសិស្សេយ្យ។ ន ហេត្ថ សីមាយ, តប្បរិច្ឆេទស្ស វា ជានតំ អត្ថិ។ សីមាយ បន អន្តោជាតំ ‘សម្មតិស្សាមា’តិ គមនាវាគមនេត្វា អត្ថិ។ អទ្ធគតាយំ ‘ខណ្ឌសីមំ បន ជានន្តា អវិប្បវាសំ អជានន្តាបិ សម្មន្និតុំ វា ពន្ធិតុំ វា សក្កុណេយ្យុំ’តិ ឯវំ មហាសីមាយ បរិច្ឆេទស្ស អជានតោបិ សម្មន្នតស្ស វុត្តត្តា គាមសីមាយ ឯវ ច អវសិដ្ឋាយ តត្ថ មនាវុធិ វុវិធមិ សីមំ តន្តិមុត្តោ ឧបសម្បទាទិកម្មំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ, តំ យុត្តំ វិយ ទិស្សតិ, វីមំសិត្វា គហេតព្ពន្តិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ មហាវគ្គ ២.១៣៣) អាគតោ វិនិច្ឆយោ។ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ។ ដី។ មហាវគ្គ ៣.១៣៣) បន “អវិប្បវាសសីមា ន សម្មន្និតព្ពាតិ មហាសីមំ សន្ធាយ វទតិ។ និរាសង្កដ្ឋានេសុ ឋត្វាតិ ចេតិយង្គណាទីនិ ខណ្ឌសីមាយ អនោកាសត្តា វុត្តំ។ ខណ្ឌសីមញ្ហិ ពន្ធន្តា តានិ ឋានានិ បហាយ អញ្ញស្មិំ វិវិត្តេ ឱកាសេ ពន្ធន្តិ។ អវសេស ឋានេ សម្មន្និតុំ សក្កុណិស្សន្តីតិ អវិប្បវាសសីមំយេវ សម្មន្និតុំ សក្កុណិស្សន្តិ, ន ខណ្ឌសីមំ។ បតិពន្ធិតុំ បន ន សក្កុណេយ្យុន្ត្វេវាតិ ខណ្ឌសីមាយំ អញ្ញាតត្តា ន សក្កុណេយ្យុំ។ ន សម្មន្និតព្ពាតិ ខណ្ឌសីមំ អជានន្តេហិ ន សម្មន្និតព្ពា”តិ វុត្តំ។

១៩៩។ ឯវំ ពទ្ធសីមាវិនិច្ឆយំ កថេត្វា ឥទានិ អពទ្ធសីមាវិនិច្ឆយំ ទស្សេតុំ “អពទ្ធសីមា បនា”តិ អាហ។ តត្ថ គាមសីមាទិវសេន តិវិធាតិ អាហ “គាមសីមា សត្តព្ភន្តរសីមា ឧទកុក្ខេបសីមាតិ តិវិធា”តិ។ បាឡិយំ (មហាវ។ ១៣៧) “អសម្មតាយ, ភិក្ខវេ, សីមាយ អដ្ឋបិតាយា”តិអាទិនា គាមសីមា ឯវ ពទ្ធសីមាយ ខេត្តំ អនុញ្ញាតភូមិភាវេន វិយ សត្តព្ភន្តរទីកុក្ខេបាទីនំ, យា ច គាមសីមា ពទ្ធសីមាយ ខេត្តភូតា សមានសំវាសា ហោតីតិ ទស្សេតិ “យា តស្ស គាមស្ស គាមសីមា”តិ ឯត្ថ គាមបរិក្ខេបស្ស អន្តោ ច ពហិ ច ខេត្តវត្ថុអរញ្ញបព្ពតាទីកំ សព្ពំ គាមខេត្តំ សន្ធាយ “គាមស្សា”តិ វុត្តំ, ន អន្តរឃរមេវ, តស្មា តស្ស សកលស្ស គាមខេត្តស្ស សព្ពន្តិមា គាមសីមាតិ ឯវមត្ថោ គហេតព្ពោ។ យា ហិ សា អន្តរឃរខេត្តាទីសុ អនេកេសុ ភូមិភាគេសុ “គាមោ”តិ ឯកត្តេន លោកជនេហិ បញ្ញត្តា គាមវោហារា, សោវ ឥធ “គាមសីមា”តិបិ វុច្ចតីតិ អធិប្បាយោ។ គាមោ ឯវ ហិ គាមសីមា។ ឥមិនាវ នយេន ឧបរិ អរញ្ញំ នទី សមុទ្ទោ ជាតស្សរោតិ, ឯវំ តេសុ តេសុ ភូមិប្បទេសេសុ ឯកត្តេន លោកជនបញ្ញត្តានមេវ អរញ្ញាទីនំ អរញ្ញសីមាទិភាវោ វេទិតព្ពោ, លោកេ បន គាមសីមាទិវោហារោ គាមាទីនំ មរិយាទាយមេវ វត្តុំ វដ្ដតិ, ន គាមខេត្តាទីសុ សព្ពត្ថ។ សាសនេ បន តេ គាមាទយោ ពទ្ធសីមាទិចត្តិអត្ថេន សមានមេវ អត្ថេនា មរិយាទាតិ កត្វា គាមោ ឯវ គាមសីមា, អរញ្ញមេវ អរញ្ញសីមា, សមុទ្ទោ ឯវ សមុទ្ទសីមាតិ សីមាវោហារេន វុត្តាតិ វេទិតព្ពោ។ បាឡិយំ និគមស្ស វាតិ ឯត្ថ គាមសីមប្បភេទំ ឧបលក្ខណវសេន ទស្សេតុំ វុត្តំ។ តេនាហ “នគរម្បិ គហិតមេវា”តិ។

ពលិ លភន្តីតិ ឯតំ យេភុយ្យវសេន វុត្តំ។ “អយំ គាមោ ឯត្តកោ ករីសភាគោ”តិអាទិនា បន រាជបណ្ណេសុ អារោបិតេសុ ភូមិភាគេសុ យស្មិំ យស្មិំ តត្ថអាគាមាតិកាសុ សានបត្តាទិកេ បវេសេ ពលិ ន គណ្ហន្តិ, សោបិ គាមសីមា ឯវ។ រាជាទីហិ បរិច្ឆិន្នភូមិភាគោ ហិ សព្ពោវ

ឋេបត្វា តតិលោហិតាគស្សេរ កាយឃឹយាតិ វេទិតព្ពា។ តេនាហ “បរិច្ឆិន្ទិត្វា រាជា កស្សចិ ទេតី”តិ។ សចេ បន តត្ថ រាជា កញ្ចិ បទេសំ កាយន្តរេន យោជេតិ, សោ បតិដ្ឋកាយឃឹយតំ ខុច ករតិ។ តតិខាតស្សេរ ចិតានេសត្វា តញ្ញអាកាទិការច្ច ចា ប្វុនេត្វា រេលត្តាទិការច្ច ចា បាបិរេតស្សបិ ខុនេសច តនេយា។

យេ បន កាយា រាជគេហាទីសុយបីញ្ញត្តតេហិ យគ្គុស្សេហិ ឈស្ថិតា ចិនេយ្យិ តិមុត្តស្សា តិដ្ឋន្តិ, សេយត្ថា បន កាយា សន្តិ, តេបិ បរេនក្កកាយឃឹយាច។ តេសុ ហិ រាជានោ សេយត្តកាយចារីហិ កសារេបត្វា ចា យេហិ រកោហិចិ កសិតដ្ឋានំ លិខិត្វា ចា ជាលិ កណ្ហន្តិ, អរញ្ញាត ចា ការេយត ខុកិការច្ច ដ្ឋបេតន្តិ, យេ បន កាយា រាជ្ជហិបិ បរិច្ឆត្វា កាយរេលត្តាតត្តិកា យហាអរញ្ញាត ខុកិក្វុតា, តេ អកាយការញ្ញាឃឹយតំ បាបុណន្តិ, បុរិយា កាយឃឹយា ចិតស្សតិ, រាជានោ បន ខុកាស្វិ អរញ្ញាទិបទេសេ យហត្តំ កាយំ កត្វា អនេកសហស្សានិ កុលានិ ចាសារេបត្វា តត្ថ ចាឃឹតំ គោកកាយាតិ សេយត្តា ក្វុតការេយ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ទេន្តិ, បុរាណតាយំ បន បរិច្ឆេទញ្ញា ន ចិតានេសន្តិ, តេបិ បច្ឆេកំ កាយឃឹយា ខុច, ខុត្តាចតា បុរិយកាយឃឹយតំ ន ចិជហន្តិ។ សា ច ត្តតរា ចាតិអាទិ “សេយាតសំចាសា ខុក្វុបេសចា”តិ បាញ្ញត្តបទស្ស (យហាច។ ១៣១)

អធិប្បាយចិចរណ៍។ តត្ថ ហិ សា ច រាជិច្ឆាចនេសត បរិចរេត្តត្វា សេយុប្បត្តា អកិតចា, ត្តតរា ច អបរិចត្តា បកតិកាយឃឹយា យចា ពាទ្ធឃឹយាយ សន្តំ សញ្ញកាយំ កាតុំ ចដ្ឋតិ, ខុចនេយតាបិ សន្តកយុរហតាសទិនេសត ពាទ្ធឃឹយាសទិសា សេយាតសំចាសា ខុក្វុបេសចាតិ

អធិប្បារេយា ៍ សាយញ្ញរេតា “ពាទ្ធឃឹយាសទិសា”តិ ចុរេត្ត តិចឹចរាចិប្បចាសឃឹយំ ពាទ្ធឃឹយំ ខុច យញ្ញាត្តីតិ តំសទិសតាតិចត្តតយុរេលត ដ្ឋបរិសត្តញត្តរឃឹយាយ តំសទិសតាបិ អត្ថិតិ ឌស្សតតយស្ស ត្តនេឆច បសក្កំ ឌស្សតុំ “រោចល”ត្តិអាទិ ចុត្តំ។

ចិញ្ញាដចិសទិនេស អរញ្ញាតិ យត្ថ “អស្វុកកាយស្ស ត្តជំ រេលត្ត”ត្តិ កាយចោហារោ តត្ថិ, យត្ថ ច គេច កសន្តិ ន ចបន្តិ, តាទិនេស អរញ្ញា។ យច្ឆពាទ្ធត៌ អកាយតបចា តិមុត្តស្សាចាសា សេយដ្ឋត្តរទឹបកាបិ ខុរេត្តច សក្កយុត្តិ។ យំ យញ្ញាអកាយរេល្លត្វុតំ

តតិសេយដ្ឋខាតស្សរចិរហិតបទេសំ, តំ សន្តំ អរញ្ញាឃឹយាតិ វេទិតព្ពំ។ សា ច សត្តញត្តរឃឹយំ ចិតា សេយេយច សេយាតសំចាសា ពាទ្ធឃឹយាសទិសា, តតិអាទិឃឹយាស្វុ ចិយ សន្តរេយត្ត សញ្ញកាយំ កាតុំ ចដ្ឋតិ។ តតិសេយដ្ឋខាតស្សរាតំ តាច អដ្ឋកចាយំ “អត្តនោ សការេចតេច

ពាទ្ធឃឹយាសទិសា”តិអាទិនា ចុត្តត្តា ឃឹយតា សិទ្ធា។ អរញ្ញាស្ស បន ឃឹយតា កថន្តិ? សត្តញត្តរឃឹយាត្វុខាតតស្វុត្តាទិសាយត្តិយរេតា។ យចា ហិ កាយឃឹយាយ ចក្កកយុបរិហារត្តំ ពាហុ ពាទ្ធឃឹយារេយា អត្វុញ្ញាតា, តាសញ្ញា ទ្វិត្តំ អន្តរា អញ្ញាយញ្ញា អសយុក្ខេត្តំ ឃឹយត្តរិកា អត្វុញ្ញាតា, ខុចមិឆ

អរញ្ញាបិ សត្តញត្តរឃឹយា។ តាសញ្ញា ទ្វិត្តំ អន្តរាបិ ឃឹយត្តរិកាយ បាញ្ញត្តអដ្ឋកចាស្វុ ចិឆាតសាយត្តិយរេតា អរញ្ញាស្សបិ សការេចតេច

តតិអាទិត៌ ចិយ ឃឹយការេចា តត្ថ ចក្កកយុបរិហារត្តរេយច សត្តញត្តរឃឹយាយ អត្វុញ្ញាតត្តាច សិទ្ធោតិ វេទិតព្ពំ។ តត្ថ ឃឹយាយរេយច ហិ ជិតា ឃឹយដ្ឋានំ ចក្កកយុំ ករោន្តិ, ន អឃឹយាយំ អាកាសេ ជិតា ចិយ អាកាសដ្ឋានំ។ ខុចនេយច ហិ សាយត្តិយំ ករេហត្វា “សន្តា, កិក្ខេច, តតិ

អឃឹយា”តិអាទិនា (យហាច។ ១៣ល៍) បដិក្ខិត្តពាទ្ធឃឹយាតយ្យិ តតិសេយដ្ឋខាតស្សរាតំ អត្តនោ សការេចតេច ឃឹយការេចា អដ្ឋកចាយំ (យហាច។ អដ្ឋ។ ១៣ល៍) ចុរេត្តាតិ ករហតរេត្តា។

អឆស្សជិរេតាកាសរេតាតិ តស្ស កិក្ខុស្ស ជិរេតាកាសរេតា។ សរេចបិ ហិ កិក្ខុសហស្សំ តិដ្ឋតិ, តស្ស ជិរេតាកាសស្ស ពាហិរត្តរេតា បដ្ឋាយ កិក្ខុនំ ចក្កកយុបរិហារត្តំ ឃឹយារេបក្ខាយ ដ្ឋប្បត្តាយ តាយ សហ សេយេយច ដ្ឋប្បត្តា សត្តញត្តរឃឹយា សេយាតសំចាសកាតិ អធិប្បារេយា។ យត្ថ បន

ល្ហក អរទេញ្ញា យហទេត្តហិ គិក្ខហិ បរិបុណ្ណតាឃ ចក្កកឡុបក្កាការចេត បត្តុឌ្ឍត្តរសិយារបញ្ហា គត្តិ, ពត្ត បត្តុឌ្ឍត្តរសិយា គ ក្អប្បជ្ជតិ៍ ពេចលិទេញ្ញាសិយាឃរេច, ពត្ត បស្លេត កឡុំ កាពត្ថា៍ គតិអាតិហ្វបិ ឲុសេច គរឃា៍ ចក្ខតិ ហិ “បទេ គតិ តាតិតិឈា ទេហាតិ, បគចទេពា បក្ខាឃ ឃាច ឃុលក្ខារា បត្តត្ត បស្លេ គិសិតតិ, ក្អកព្វុទេក្លបសិយាឃ កឡុំ គត្តិ”តិអាតិ (ចិ៍ បក្ក៍ អក្ខ៍ ១៩៧), ត្តុបិតា ឲុច ច ចចទេគ ចក្កកឡុបរិហារត្តិ សិយារបក្ខាឃ បតិ ឲុច ក្អកព្វុទេក្លបបត្តុឌ្ឍត្តរសិយា ក្អប្បជ្ជត្តិ, គាឃតិតិ កក្ខត្ថា៍

ពេចតិ បគ “បយត្តា អត្តុត្តទំ ឃិតិត្វា បរិច្ឆេទការលោគេច សិយា បព្ហាឃតិ, គ បឃរេចា”តិ ចគត្តិ, តំ គ កទេហពត្ថា៍ ឃតិ ហិ អត្តុត្តរបរិច្ឆេទការលោប្បការទេគ សិយា ក្អប្បទេជ្ជឃ្យ, អពាក្ខសិយាច គ បិឃា គិក្ខត់ កិរិឃាបការបិក្ខិទេពា៍ អបិច ចក្ខកិហត្វាគំ បកាតិហត្វាគត្ថា ទលិទេក អទេគកចិឆត្វា, ចិគឃេ “ត្រាតិបំ ហត្តបយាលា”ត្តិ អត្វុត្តត្វា ច “ទេយត ពេកតិ ឃិតិទេព គកចពា អត្វុញ្ញាទេពគ ត្វុ ទេពា ហទេត្វុត ឃិតិតំ, គ ត្វុ ទេពា”តិ សិយាឃ ចិបត្តិបក្កា គទេចឃ្យ, ឃិតទេត្តហិ ច អត្វុយត្តប្បិ ក្អាគយឆិកយកត្វា ឃិតិត្វំ អបក្កលោឃ្យតាឃ ចិបត្តិ ឲុច បិឃា, បរិបចរេបគ ចាឃំ ចក្ខយាគា ទេពបំ ឃិតទេគគ ចក្ខតិ, ហាឃតិ ចា៍ បស្លេច កឡុំ កពត្វា កទេព អឃំ គិក្ខត់ បឃោទេកគ បឃុប្បត្តា សិយា ទេពបំ បឃោទេកគ ចិកច្ឆតិ គ ចិកច្ឆតិ ច, កចំ ពាក្ខសិយា ចិឃ ឃាច បាឃគត្តរឆាគា គ តិទេក្ខឃ្យ, ចិតិឃា ច បុរាលាចិហារទេឃុ ចិឃ បកទេលបិ ចិប៉ុ អរទេញ្ញា កពសិយា បឃ្ញុទេឃក្កា គ គទេចឃ្យ, ពត្វា សិយារបក្ខាឃ ឲុច បឃុប្បជ្ជតិ, ពត្តិកទេយគ ចិកច្ឆតិតិ កទេហពត្ថា៍ ឃចា ទេចត្ត, ឲុចំ ក្អកព្វុទេក្លបសិយាឃប្បិ គតិអាតិហ្វបិ៍

ពត្វាបិ ហិ ឃជ្ញិបបុរិទេឃា គ បញ្ញាឃតិ, ពចា បត្តចារេយគ លិបគំ, ក្អកឃត្វបិ ច ឃឃ្យំ តិឃាឃំ បត្តុឌ្ឍត្តរឃ្យ, ក្អកព្វុទេក្លបឃ្យ ចា ឌ្លកាទេឃា គប្បទេហាតិ, ពត្វ កចំ ឃិគគំ, លិបគំ ចា គទេចឃ្យ, កាឃទេក្លត្វាតិហ្វ បចិបគទេពា អទេលទេត្វ សិយា បចិក្ខា កិត្ថាឃ សិយា គ ចិបទេជ្ជឃ្យ៍ អទេបក្ខាឃ សិយុប្បត្តិឃំ បគ ឃទេពា បទេហាតិ, ពត្វ បត្តុឌ្ឍត្តទ៌រាគព្វុទេក្លបសិយា បឃរេច បរិបុណ្ណា ឌាឃត្តិ៍ ឃទេពា បគ គប្បទេហាតិ, ពត្វ អត្តុទេគា ទេលត្វប្បយារលោគេច ឌាឃត្តិ, គ ពាហិ៍ ឃំ បទេគត្វ អត្តុត្តរឃិគគប្បយាលាឃ្យ ចាលុកាតិលិបគកឡុឃ្យ ច ក្ឃ្យគំ, តំ បឃំឌាពសិយាគំ ចិពក្ខាគឃ្យ បរិច្ឆេទគត្តិ កពំ កាឡុបចារេឈរុបចារឌាគគត្តិ ទេលក្ខុប្បាតិលិបគចិឆាគក្ឃ្យគំ ចិឃ៍ ទេពគេច ឃាតិកាក្ខកចាឃំ (កក្ខា៍ អក្ខ៍ ក្អាគចិបតិចឃ្យសិក្ខាបចចណ្ណតា) “សិឃំ ចា បឡុត្តតិ, ក្អកព្វុទេក្លបំ ចា បរិក្ខិត្តតិ”តិ ត្វុត្តា៍ ឲុចំ កទេពបិ ពឃ្យ បរិច្ឆេទឃ្យ ឃាចាចទេពា ឌាគត្តំ អបក្កលោឃ្យទេត្វគ បុត្វុលទេពា ឌាពត្វា អទេត្តា តិក្ខទេត្តហិ គិរាបក្ខក្ខាទេគ ចាពត្ថា, អត្តា ពាហិ កទេរាទេត្តហិ អតិត្វុទេរ គិរាបក្ខក្ខាទេគ ទេបទេបពត្ថា៍

អបទេរ បគ “សិយារបក្ខាឃ កិត្ថំ គត្តិ, ឃក្កកឃគគហាគាតិអទេត្វហិ ឲុកកិក្ខុសិឃ្យិ អរទេញ្ញា ចា គតិអាតិហ្វ ចា បចិក្ខ តំ បរិក្ខិបិត្វា បត្តុឌ្ឍត្តទ៌រាគព្វុទេក្លបសិយា បឃរេច បកា ចិឃ បតិបឃ្យ បឃុប្បជ្ជតិ៍ កាឃទេក្លត្វាតិហ្វ ពត្តុំ ឌ្លតិណ្ណយទេត្វ ចិកច្ឆតិ៍ ទេពគេចត្វ ក្ខិត្តិ បស្លាគំ ចិប៉ុ កឡុំ កទេរាត្តាគំ សិយាក្ខឃឃ្យ អត្តុរា សិយត្តុរិកំ អត្តា បត្តុឌ្ឍត្តទំ ក្អកព្វុទេក្លបត្ថា ឆទេបត្តិ អត្វុញ្ញាតំ៍ សិយាបរិឃទេត្ត ហិ ពេកតិ កទេឃុគ ទេបបិពឃ្យ គិក្ខទេគា បយត្តា បព្ហាពា សិយា ត្តុពទេរបំ សិយាឃ ឲុបិត្វា សិយាបឃ្ញុទេចំ កទេរឃ្យ, ទេឃា ឃា ទេហាត្វុតិ ចា, ត្តុពទេចា ហត្តចត្វុទេក្ខលយត្តាឃរេបត្ត សិយត្តុរិកាឃ អត្វុឌាតិតត្តទេពា៍ អបិច សិយត្តុរិកាឃ ចិពឃ្យ ក្អកឃត្វ កឡុទេកាបចចគទេពាបិ ទេចតំ សិជ្ជាតិ ពប្បិ បរិក្ខិបិត្វា បឃរេច បព្ហាពាឃ សិយាឃ ក្អកិត្តប្បិ សិយាគំ, ឲុកាឃ ឲុច ចា បក្ករទេពា៍ ត្តុពទេចា ពឃ្យ កឡុទេកាបចចគំ គ ឃុទេជ្ជឃ្យ៍

ចុត្តនិក្យាយាតិកាដ្ឋកថាយំ (កង្ខា៓ អដ្ឋ៓ តិកាតចណ្ណតា) ‘បរិច្ឆេទត្ថភត្តរេ ហត្ថបរិយំ ចិដហិត្វា ជិតេរតាបិ បរិច្ឆេទតោ ពាហិ អញ្ញា តត្តក៌ទេយច បរិច្ឆេទំ អតតិក្កមិត្វា ជិតេរតាបិ កមុំ ពោតេបតី’តិ៓ កិច្ឆា អកាយកាតេញ្ញា ជិតស្ស កមុកនលិច្ឆាចិនហិតស្សបិ កិក្លុតោ សត្ថភត្តរបរិច្ឆិតេន្ត អក្ខទាកាតេស ឌិចនចិប្យចាតេសា កកចតា អត្ថញ្ញាតេតា, តេសា ច បរិច្ឆេទោ ឃិយា, ឲចំ អតេបក្លិ ចិតា សយុប្យត្តា៓ តេតតេចត្វ ‘អយំ ឃិយា ឌិចនចិប្យចាសបរិហាតេយ្យិ លកតី’តិ (យហាច៓ អដ្ឋ៓ ១៣លិ) ចុត្តំ, តស្ថា កមុកនលិច្ឆំ ចិតាបិ ចុត្តតេយត សយុប្យត្តិ កតេហតន្តា”តិ ចងត្តិ៓ តំ ត ឃុត្តំ បឌីបបកា ចិយ សន្តាបុក្កលិតយ្យិ បតេច្ឆក៌ ឃិយាសមុតេចត សតេឈ្ម កតេលា ចា កមុំ កតេទាតេត្ត តត្វ ជិតាត៌ កិក្លុត៌ សយត្តា បតេច្ឆក៌ សយុប្យត្តាត៌ អតេតកឃិយាត៌ អញ្ញាយញ្ញា សក្កទេតោសប្យសក្កតេតា៓ បរិសចតេសត ចស្សា ចឌ្ឋិ ហាតិ ច សមុចតិ, បច្ឆា អាកតាត៌ អកិតចឃិយត្តរុប្យត្តិ ឲច, កតាត៌ សយត្តា ជិតឃិយាចិតាតេសា ច កតេចយ្យ៓

បិឡុត្តយំ (យហាច៓ ១៣លិ) បត “សយត្តា សត្ថភត្តរា, អយំ តត្វ សយាតសំចាសា”តិអាឌិតា ឲកា ឲច សត្ថភត្តរា ភ្ជកក្យតេក្លុបិ ច អត្ថញ្ញាតា, ត តេចសា ឃិយា សកាតេចត, កាតលាសាយតិ្វតេយត ចា បកា ចិយ បឌីបស្ស ភ្ជប្យឌ្ឋតិ, កិត្តុ កកចតេតា អត្ថុឌាតតេតតេច៓ កកចា ច ត្ពុយា អត្ថុឌាតតេត្តា កិក្លុត៌ ចក្កកមុបរិហាតេទត កមុកនលាស្យុលត្វេយច អត្ថញ្ញាឃិតិ កចំ តហាតាឌិកិតេច្ឆត បចិដ្ឋាតយ្យិ សយត្តា តាសំ ឃិយាត៌ សយុប្យត្តិ បតេយាឌតាកាចា, បតេយាឌតេត ច ឲក៌ ឲច បតេយាឌតត្តិ កចំ បតេច្ឆក៌ កិក្លុកលតាយ អតេតកឃិយាសយុប្យត្តិ៓ “ឲកឃិយាយ ហត្វបរិសំ អចិដហិត្វា ជិតា”តិ (កង្ខា៓ អដ្ឋ៓ តិកាតចណ្ណតា) ហិ ចុត្តំ៓ យំ បត ឌ្ចិត្ត ឃិយាត៌ អត្តរា តត្តកបរិច្ឆេទតេតច ឃិយត្តរិកាឌបតចចត៌, តត្វ ជិតាត៌ កមុតេកាបចចតច្ឆា, តយ្យិ ត្ពុយាសំ ឃិយាត៌ បរិច្ឆេទស្ស ក្យតេត្តាឈតាយ ឃិយាយ សមុតេសក្កំ កមុតេកាបសក្កច្ឆា ក្ឃតេតា បរិហរិត្យំ ចុត្តំ៓

តេយា ច ឌិចនចិប្យចាសតិ្វ កកចតា អក្ខទាកាតេស តេស្សិតេតា សត្ថភត្តរបរិច្ឆេទោ, តេសា ឃិយា ឲច ត តេហាតិ, តេលត្តតញ្ញអាកាឌិបរិច្ឆេទោ ចិយ អយតេយត្វ ឲតេកា បរិច្ឆេទោច៓ តត្វ ច ពាហុស្យ កិក្លុស្យ ឲកតេតា ជិតេតស្យ តេតសំ ចិស្យំ ចិស្យំ អត្តតោ ជិតដ្ឋាតតេតា បដ្ឋាយ សយត្តា សត្ថភត្តរបរិច្ឆេទភត្តរេ ឲច ឌិចទំ ឌតេបតត្តំ, ត បរិសបរិយត្តតេតា៓ បរិសបរិយត្តតេតា បដ្ឋាយ ហិ អក្ខត្តរេ កយ្យសាតេត សត្ថភត្តរបរិតេយាសាតេត ឌបិតឌិចទំ យតេឡ្យជិតស្ស សត្ថភត្តរេតា ពាហិ តេហាតីតិ តំ អត្យុលក្កុយតេត តិស្សក្កុយំ សិយា៓ ឃិយា បត បរិសបរិយត្តតេតាច កតេហតន្តា៓ ឌិចនចិប្យចាសបរិហាតេទាតេបត្វ អតេឡ្យកាសបរិច្ឆេទស្ស ចិឌ្ឍយាតត្វា ចុតេត្វា, ត បត យាច ឃិយាបរិច្ឆេទំ លក្ខយាតត្វា យហាឃិយាយ អចិប្យចាសឃិយាតេចាហាតេទា ចិយ៓ យហាឃិយាយយ្យិ ហិ កាយកាឡុបចាតេទស្យ ឌិចទំ តិស្សក្កុយំ តេហាតិ, ត្ពុឆាបិ យតេឡ្យជិតស្ស ឃិយាបរិយតេត្ត តិស្សក្កុយំ តេហាតិ, តស្ថា យចាចុត្តឃិយាតេបក្លាចតេសតេតច តាសំ សត្ថភត្តទ៌ាឌក្យតេក្លុបឃិយាត៌ ភ្ជប្យត្តិ, តត្ថិកតេយត ចិតាតេសា ច កតេហតតេន្តាតិ អយ្យក៌ លត្តិ, ឌិយំសិត្វា កតេហតព្ពំ៓ អតេញ្ញា ចា បកាតេទា ត្ពុតេតា ឃុត្តតេទា កតេចសិតេន្តា៓

ត្ពុឈ បត “អនតេញ្ញា សយត្តា សត្ថភត្តរា”តិ ឲចំ បិឡុត្តយំ (យហាច៓ ១៣លិ), “ចិញ្ញាដចិសឌិតេស អនតេញ្ញា សយត្តា សត្ថភត្តរា”តិ អដ្ឋកថាយច្ឆា (យហាច៓ អដ្ឋ៓ ១៣លិ) ទុក្លាឌិតិទត្តរេបិ អនតេញ្ញា សត្ថភត្តរឃិយាយ ចិហិតត្វា អត្តតោ តិស្សយក្ខតាយ អនតេញ្ញាឃិយាយ សហ ឲតិស្សា ទុក្លាឌិសមុតេត្ឋ តោសាកាតេចា, បតេកច អកាយតេក ទុតេក្លុតិ តិស្សិតេតបិ បតេឌតេស ឌិចនចិប្យចាសស្ស ទុក្លុបរិហាទ៌ ចិតាច អតេឡ្យកាសបរិហាតេទា ច អត្ថុយតេតាតិ សិតេឌ្ឋាតិ តេចឌិតព្ពំ៓

ក្ខបធានត្តាយាតិ ឃឹយត្តទិកត្តាយ៍ បត្តត្តត្តទទេតា អធិកំ ចដ្ថតិ, ឃ្លាតកំ បត ត ចដ្ថតិ ៗច បត្តត្តត្តទបទិច្ឆេតស្ស ត្ឋាឌាតត្តា៍ តស្មា បញ្ញូ ចិតា ៗពោតបិ កិច្ចតា ពាហិ ពិដ្ឋត្តេត អត្ថា បត្តត្តត្តទំ អតិក្កមិត្វា តួទទ ៗច ធាតត្ថា៍ ព្តាតទឆា កាមុពោបបដ្ឋទទេតា៍ ក្ខតក្យុពេក្កបមិ ៗទេបច

តយោ៍ ទេតតេច ចក្កតិ “ឃ្លាតកំ បត ត ចដ្ថតិ”តិ (ចិ៍ បក្ក៍អដ្ឋ៍ ១៩៧)៍ ព្លតទេញ្ញ ឃឹយត្តទិកាចិធាតំ ធ្វិត្តំ ពាដ្ឋឃឹយាតំ ឃឹយត្តទិកាត្យឌាតតយុត្តាត្យលេិយទេតា ឃិដ្ឋត្តិ ធដ្ឋត្ថា៍ កិច្ចាបិ ហិ កកចតា តិធាតចទេបត ៗកាយតិស្សិតាតំ ៗកបកាកាតច្ចា ធ្វិត្តំ ពាដ្ឋឃឹយាតមេច អត្ថាយត្ថា បមុធេអច្ឆោត្តទលោធោរបទិហាទាយ ឃឹយត្តទិកា អត្យត្ថាតា, តធាបិ តធត្យលេិយទេតា ៗកំ អទត្ថាឃឹយំ តធិអាធិឃឹយត្ថា តិស្សិតាតំ ៗកបកាកាតំ ធ្វិត្តំ បត្តត្តត្តទឃឹយាតយ្យិ ក្ខតក្យុពេក្កបឃឹយាតយ្យិ អត្ថាយត្ថា បមុធេច្ឆោត្តទលំ, ឃឹយត្តទិកំ ចិតា អត្យចធាទេតត ធាតច្ចា កកចតា អតកិយតទេយចាតិ ពាត្តា អដ្ឋកធាចទិយា ព្លធាបិ ឃឹយត្តទិកាចិធាតយកំយ៍ ចិបកាកឃឹយាតយ្យិ ហិ ៗកឃឹយាតិស្សិតត្តិ ៗកបកាកត្តច្ចាតិ ធ្វិហដ្ឋហិ បយត្តាកេយ បតិ ៗច ឃឹយត្តទិកំ ចិតា ធាតំ បមុធោយ ទេហាតិ, តាយបឹតិ ធដ្ឋត្ថា៍ ឃឹយត្តទិកចិធាតបាយត្តិទេយទេតច ទេចតាបំ ទុក្កធិបត្តត្តឃ្លាបិ ពាដ្ឋឃឹយា ចិយ អត្ថាយត្ថា ត ចដ្ថតីតិ អយយ្យិ តយទេតា ធស្សិទេតាចាតិ កទេហតត្ថា៍

១៩៧៍បការទេចតេចាតិ ព្លមិតា កាយឃឹយា ចិយ អពាដ្ឋឃឹយាតិ ធទស្សតិ៍ បត្តាទេយត្ត បញ្ញកាមុំ កាតំ ចដ្ថតីតិ បយាតបំធាបា ៗកុទេបិបធាតិ ធទស្សតិ៍ ទេយត ទេកតជីតិ អត្តយទេបា ឃ្លកទាធិតា បទេត្តត៍ យទេហាទេឈត បត ក្ខណ្ឌតដ្ឋាតទេតា តិត្តដ្ឋាទេត បតាទេត្តត លទេតា លុដ្ឋទេកា ចា យហាទេត្តា ចា លក្កលាឃុទេត្តា “ឌាតស្សទទោ”ទេត្ថច ទុច្ចតិ៍ ៗត្តបិ លុដ្ឋទេក ក្ខតក្យុពេក្កបកិច្ចំ តត្តិ៍ បមុធេ្ឋ បត បត្ថាត្ត ក្ខតក្យុពេក្កបឃឹយាយទេយច កាមុំ កាតត្ថា ទេបាទេធតំ ត្លក្កទេត្តា៍ បុត តត្ថាតិ ទេលិកទេចាហាទេឃិដ្ឋឹ ៗច តាទុ តធិអាធិទុ តីទុ អពាដ្ឋឃឹយាទុ បុត ចក្កកាមុបទិហាទេតំ បាបតទេចាហាទេឃិដ្ឋាយ អពាដ្ឋឃឹយាយ បទិច្ឆេធំ ធទស្សទេត្តាតិ អធិប្បាទេយា៍ បិត្ថព្លយំ (យហាច៍ ១៣៧) “យំ យត្ថឹមស្ស បុទិបស្សា”តិអាធិទុ ក្ខតំ ក្ខក្កិមិត្តា លិបឹយតិ ៗត្តាតិ ក្ខតក្យុពេក្កបំ, ក្ខតកាស្ស បតទេតាកាទេបា, តស្មា ក្ខតក្យុពេក្កបំ, អយទេញ្ញត្ត បធបយ្យាត្តចទេបត អទេត្តា – បទិបបទិយត្តទេតា បដ្ឋាយ បយត្តា យាច យត្ថឹមស្ស បុទិបស្ស ក្ខតក្យុពេក្កបំ ក្ខតកាស្ស បតតដ្ឋាតំ, តាច យំ តំ បទិច្ឆិត្តដ្ឋាតំ, អយំ តត្ត តធិអាធិទុ អបទា បយាតបំធាបា ក្ខតក្យុពេក្កបឃឹយាតិ៍

តស្ស អទេត្តាតិ តស្ស ក្ខតក្យុពេក្កបបទិច្ឆិត្តស្ស ធាតស្ស អទេត្តា៍ ត ទេកាចលច្ចា តទេស្សច អទេត្តា, តទេតា ពាហិបិ, “ៗកស្ស ក្ខតក្យុពេក្កបស្ស អទេត្តា ធាតំ ត ចដ្ថតី”តិ ចធតំ ក្ខតក្យុពេក្កបបទិច្ឆេតស្ស ត្ឋាឌាតទេតា កាមុពោបបត្តា ទេហាតីតិ ៍ ទេតតេច យាតិកាដ្ឋកធាយំ (កត្ថា៍ អដ្ឋ៍ តិធាតចណ្ណតា) “បទិច្ឆេធត្តត្តទ ហត្តបិបំ ចិឌហិត្វា ធិទេតាបិ បទិច្ឆេធទេតា ពាហិ អត្ថា តត្តកំទេយច បទិច្ឆេធំ អតតិក្កមិត្វា ធិទេតាបិ កាមុំ ទេកាទេបតិ, ព្លធំ បត្ថាអដ្ឋកធាទុ បតិដ្ឋាត”ត្តិ ទុត្តំ៍ យំ បទេតត្ត បាទត្តឌីបតិយំ (បាទត្ត៍ ឌី៍ យហាចក្ក ៦៍១៣៧) “តស្ស អទេត្តាហត្តបិបំ ចិឌហិត្វា ធិទេតា កាមុំ ទេកាទេបតីតិ ព្លមិតា បទិច្ឆេធទេតា ពាហិ យត្ត កាត្តចិ ធិទេតា កាមុំ ត ទេកាទេបតី”តិ ចត្វា យាតិកាដ្ឋកធាចចតយ្យិ បដិក្កិមិត្វា “តេច បិត្ថព្លយំ ត អដ្ឋកធាយំ ក្ខបលព្ភតី”តិអាធិ ពាហុ បបច្ចិតំ, តំ ត ទុត្តំទំ ព្លធ អដ្ឋកធាចទេតេត យាតិកាដ្ឋកធាចចតស្ស តយទេតា បំបត្តតទេតា បញ្ញតទេតា៍ តធា ហិ ធ្វិត្តំ ក្ខតក្យុពេក្កបបអច្ឆធាតយត្តទា ចិធត្តិចត្យដ្ឋលយត្តយ្យិ ឃឹយត្តទិកំ អធទេបត្វា “អទេត្តា ក្ខតក្យុពេក្កបបិ ឃឹយត្តទិកាយ ធទេបតទេត្តា, “តទេតា អធិកំ ចដ្ថតិ ៗច, ឃ្លាតកំ បត ត ចដ្ថតី”តិ ៗចំ ព្លទេធច ទុទេត្តត ព្លមិតា អដ្ឋកធាចទេតេត

សិយត្តិទិកោបចារេ ហ្វកក្យុព្លួបតោ ហ្វាភកេ ផបិទោ សិយាឃ សិយាឞយ្ហុខេតោ កយុកោរេបិបិ ចុទ្ធា ឲច· ឃខេក្កុភ ឯ ឲចំ ចុទ្ធា, តខេក្កុភ ឯ តត្ត ឲកកិក្លុតា បចេចេសបិ ឞតិ តឞ្ស សិយដ្ឋកាចេតោ កយុកោរេបិ ចុទ្ធា ឲច ហោតិ· អដ្ឋកឆាយំ “ហ្វាភកំ បភ ភ ចដ្ឋតី”តិ កឆភទ្បោតំ ហ្វកក្យុព្លួបបរិច្ឆេទឞ្ស ក្សត្តិខាភេត្តភបិ សិយាឞយ្ហុខេឞក្កាបរិហារត្តំ ចុត្តំ· ឞត្តឆ្ពត្តុសិយាភយត្តុទា តត្តកបរិច្ឆេទេខេភច សិយត្តិទិកចិឆាភចចភតោបិ ឲតាឃំ ក្សត្តិខាភបរិច្ឆេទតា, តត្ត ឯ ដិតាភំ កយុកោបឞក្កា សិដ្ឋ្យាតិ· កយុកោបឞក្កដ្ឋាភយ្បិ អាចទិយា ក្សុទតោ បរិហារត្តំ “កយុកោបដ្ឋាភ”ត្តិ ចត្វាច ផេបឞុត្តិ កេហតញ្ញា·

ឞារត្តខីបតិយំ (ឞារត្ត· ឌី· យហាចក្កុ ១·១១លិ) បភ – អបរិច្ឆិន្នាឃាតិ ពត្តសិយាចេឞភ អកតបរិច្ឆេទាឃ· ឃេភ កោភចិ លហិត្វា អកតោតិ អត្តុយឞោ តិទច្ឆាភេតភបិ លហិត្វា អកតោ· តឞ្ស អត្ត្កាហត្តបិឞំ ចិខហិត្វា ដិតោ កយុំ កោរេបតីតិ ញ្ញុយិតា បរិច្ឆេទតោ ពាហិ ឃត្ត កត្តចិ ដិតោ កយុំ ភ កោរេបតីតិ ឌីបេតិ· ឃំ បភ ចុត្តំ យាតិកាដ្ឋកឆាយំ (កង្ខា· អដ្ឋ· ភិទាភចណ្ណុភា) “បរិច្ឆេទឆ្ពត្តុទេ ហត្តបិឞំ ចិខហិត្វា ដិតោបិ បរិច្ឆេទតោ ពាហិ អញ្ញា តត្តកំឃេច បរិច្ឆេទំ អភតិក្កុយិត្វា ដិតោបិ កយុំ កោរេបតិ, ញ្ញុខំ ឞត្តអដ្ឋកឆាឞុ ឞត្តិដ្ឋាភ”ត្តិ· តត្ត អញ្ញា តត្តកំឃេច បរិច្ឆេទំ អភតិក្កុយិត្វា ដិតោបិ កយុំ កោរេបតីតិ ញ្ញុខំ ភេច បិឡ្យុញ្ញុឃំ, ភ អដ្ឋកឆាយំ ហ្វបលព្ភតិ, ឃខិ ចេចតំ ក្ខិន្ទុ ឞញ្ញាភំ ចិឞុំ ហ្វបិឞឆាខិកយុកទណាឆិកោរេ ចុត្តត្តា ហ្វកក្យុព្លួបតោ ពាហិ អញ្ញា ហ្វកក្យុព្លួបំ អភតិក្កុយិត្វា ហ្វបិឞឆាខិកទណត្តំ ដិតោ ឞញ្ញា សិយាឞយ្ហុខេឞយ្ហុចតោ កយុំ កោរេបតីតិ ញ្ញុយិតា អធិប្បាឃេភ ចុត្តំ សិឃា, ឲចយ្បិ ឃុច្ឆុឃ្យ· តេភេច យាតិកាដ្ឋកឆាឃ លិភត្តប្បកាឞតិយំ (កង្ខា· ឌី· ភិទាភចណ្ណុភា) ចុត្តំ “អញ្ញា តត្តកំឃេច បរិច្ឆេទត្តិ ក្សតិយំ ហ្វកក្យុព្លួបំ អភតិក្កុទត្តាបិ កោរេបតិ· កយ្ហា? អត្តុតោ ហ្វកក្យុព្លួបសិយាឃ បចេទំ ហ្វកក្យុព្លួបសិយាឃ អញ្ញោត្តដ្ឋត្តា សិយាឞយ្ហុទោ ហោតិ, តយ្ហា កោរេបតី”តិ· “ញ្ញុខំ ឞត្តអដ្ឋកឆាឞុ ឞត្តិដ្ឋាភ”ត្តិ ឯ ញ្ញុយិតាច អធិប្បាឃេភ ចុត្តត្តិ កេហតញ្ញា ឞត្តាឞុបិ អដ្ឋកឆាឞុ សិយាឞយ្ហុខេឞ្ស អតិច្ឆិតត្តា· តេភេច ហិ “អត្តុតោ ឯ អញ្ញាឞញ្ញា ហ្វកក្យុព្លួបបរិច្ឆេទឞ្ស អត្តុទា អញ្ញា ហ្វកក្យុព្លួបេបិ សិយត្តិទិកត្តាឃ ផេបតញ្ញា”តិ ចុត្តំ· អញ្ញា បភត្ត អញ្ញាឆាបិ បបញ្ញោត្តិ, តំ ភ កេហតញ្ញា·

ឞត្តត្ត ឞញ្ញា តិសិខតីតិ ហត្តបិឞំ អចិខហិត្វា តិសិខតិ· ហ្វកក្យុព្លួបសិយាឃ កយុំ ភត្តីតិ ឃយ្ហា ឞញ្ញាបិ ភឌីបខេឞោ កិក្លុហិ អញ្ញោត្តដ្ឋេបិ, តយ្ហា ឞយត្តុតោ ភខិឃា អភាចា ហ្វកក្យុព្លួបប្បឃោខភំ ភត្តិ· ហ្វកក្យុព្លួបប្បយាណា សិយត្តិទិកា ឞុចិញ្ញាឃ្យុតទា ហោតិ, សិយាឞយ្ហុខេឞក្កា ឯ ភ សិឃាតិ ឞាឃីចិខឞ្សុភត្តំ “អញ្ញា ហ្វកក្យុព្លួបេបិ សិយត្តិទិកត្តាឃ ផេបតញ្ញា”តិ ចុត្តំ· ឃត្តុកោភ បភ សិយាឞយ្ហុទោ ភ ហោតិ, តត្តកំ ផេបត្តំ ចដ្ឋតិឃេច· តេភេចាហុ បេបិទាណា “ឃត្តុកោភ សិយាឞយ្ហុទោ ភ ហោតិ, តត្តកយ្បិ ផេបត្តំ ចដ្ឋតី”តិ· ហ្វាភកំ បភ ភ ចដ្ឋតីតិ ញ្ញុខយ្បិ ហ្វកក្យុព្លួបសិយាឃ បរិឞចេឞភ ចណ្ណុភតោ សិយាឞយ្ហុខេឞក្កា សិឃាតិ តន្និចារណត្តេឃេច ចុត្តត្តិ ចុត្តំ·

ចឌិទត្តុក្ខិដីកាឃយ្បិ (ចឌិទ· ដី· យហាចក្កុ ១១លិ) – ឃំ យញ្ញុយឞ្ស បុទិឞឞ្ស ឞយត្តា ហ្វកក្យុព្លួបិតិ បភ ឲតិឞ្យា ភខិឃា ចតុចក្កាឌីភំ ឞញ្ញាភំ ចិឞុំ ចតុចក្កុកទលិឃាខិកយុកទណាកោលេ សិយាបរិច្ឆេទឞ្សុភត្តំ ចុត្តំ តិឌីចេទេភ ចិប្បចាឞាចិប្បចាឞបរិច្ឆេទឞ្សុភត្តយ្បិ ឞត្តឆ្ពត្តុសិយាឃ បរិច្ឆេទឞ្សុភំ ចិឃាតិ អាចទិយា, តយ្ហា ហ្វកក្យុព្លួបបរិច្ឆេទាការេចបិ អត្តុាភខិឃំ កយុំ កាតុំ ចដ្ឋតីតិ សិទ្ធំ· អឃំ បភ ចិទេឞោ – តត្ត ភាចាកេតោ ចេ, ភាចាយំ ចុត្តភេឃភ, ឞត្តកេតោ ចេ, ឞទេត្ត ចុត្តភេឃភ· ឞោ ចេ អតិទេកចាត្យុយាឞតិចុទេត្វា ចេ,

ការេយ ទុត្តតយេត ពិឌិចរាចិប្យចារេរា រេចឌិតរេដ្ឋា៍ ពត្វាបិ អឃំ ចិរេសរេរា – សរេច សរេត្វា ្ភកក្យុរេក្លបស្ស អរេត្តា រេហាតិ, ្ភកក្យុរេក្លបឃីយា បយាឈត្តិ ខុរេពា៍ សរេត្វាច បយាឈត្តិ អាចរិយា៍ សរេច បរេតត្វ ឆាហ្ម កិក្លុតិអាឌិប្យរេពចិ អឌិដ្ឋាត្យុរេបិរេសធំ, រេពចិ ពល្យរេបិរេសធំ, រេពចិ សដ្ឈុរេបិរេសធត្តិ ចត្យុកាយពាឃ "ឆាហ្ម សដ្ឈា"តិ អចត្វា "កិក្លុ"តិ ទុត្តា៍ ្ភាតក់ បត ត ចដ្ឋីតិ ខុត្វ ឃីយាសផ្កុរេងសផ្កុចរេពាតិ ្ភបតិស្សរេត្វរេរា៍ ឍរេបរេត្ត ហិ ្ភាតក់ ត ឍរេបពត្ថា, "អដ្ឋរេបត្យប្បិ ចដ្ឋតិ ខុចា"តិ ទុត្តត្តិ ទុត្តា៍

ពត្តិ ឃិយ៉៍ ឃិឈរេយច អតិក្កយតីតិ ត្អយិតា ធំ អតតិក្កយិត្វា អរេត្តា ខុច បរិចត្តយាតាឃ ពាត្យំ ចដ្ឋីតិ ឯរេស្សតិ៍ ខុតឯត្វរេយច ហិ ចាលិពាឌីហិ ឃីយាបរិច្ឆិត្តតំ, ត្អាតរេឆា ឆាហិ បរិចត្តា ត្យ រេហា, រេតា ចាតិ ពយុរេពាបសក្កា កចេឃ្យាតិ៍ អឌ្ឋាស្សា អត្យស្សាចតាតិ រេពចលិឃ តឌីឃីយាឃ អត្យស្សាចតា៍ អរេត្តាតឌិឃំ ឌាតរុរេក្លុ ចាតិ ្ភកក្យុរេក្លុបបរិច្ឆេឯស្ស ឆាហិ ធិរេព រុរេក្លុ ចា៍ ឆាហិតឌីតីររេយច ហិ ចិសកាពឃីយត្វា អឆាត្ថិតត្អដ្ឋាតំ, ត អរេត្តាតឌី តិស្សយរេត្វត សកាពត្វា៍ រេពរេតច "ឆាហិតឌីតីរេរ ចិហាររឃីយាឃ ចា"តិអាឌិតា តីររេយច អឆាត្ថិតត្អដ្ឋាតរេត្វត ឯស្សិធំ, ត បត តឌី៍ ឌាតរុរេក្លុបិ ធិរេពហីតិ ត្អង់ អរេត្តា្ភកក្យុរេក្លុបដ្ឋំ សត្លាឃ ទុត្តា៍ ត ហិ ឆាហិ្ភកក្យុរេក្លុរេប កិក្លុតំ ធាត្យំ ចដ្ឋតិ៍

រុក្លុស្សាតិ ពរេស្សច អរេត្តា្ភកក្យុរេក្លុបដ្ឋស្ស រុក្លុស្ស៍ ឃិយំ ចា រេសារេឆត្វាតិ យឆាទុត្តំ ចិហារេរ ឆាដ្ឋឃិយំ ការយឃិយត្ថា ពត្វ ធិពកិក្លុតំ ហត្វបិរោតយតឆាហិឃិយពរឈចរេសរេតច រេសារេឆត្វា៍ យឆា ច ្ភកក្យុរេក្លុបឃីយាឃំ ពយុំ ពរេរារេត្តាហិ, ខុចំ ឆាដ្ឋឃីយាឃំ ចា ការយឃីយាឃំ ចា ពយុំ ពរេរារេត្តាហិបិ ្ភកក្យុរេក្លុបឃិយដ្ឋេ រេសារេឆត្វាច ពាតត្ថាំ៍ ខុរេតរេតច សត្តឆាត្តរអរេឌ្ឋាឃីយាហិបិ សគ្គិ ្ភកក្យុរេក្លុបឃីយាឃ, ត្អយាឃ ច សគ្គិ ពារំ រុក្លាឌិសប្តត្ថរេងារេរាបិ តឃរេតា ឯស្សិរេតាច រេហាតិ៍ ត្អយិតាច តរេយត សត្តឆាត្តរឃីយាឃ ឆាដ្ឋឃិយការយឃីយាហិបិ សគ្គិ, ខុតារស្ថា សត្តឆាត្តរឃីយាឃ សគ្គិ សប្តត្ថរេងារេរា ធាតរេត្ថា៍ អដ្ឋពចាឃំ បរេតធំ សត្ថំ ទុត្តតឃរេតាច សក្កា ចិត្ថាតុត្តិ អត្ថាយត្ថារត្វាតរេយរេចត្វ ឯស្សិធំ៍

ពព្រិធំ ស្យុត្តាត្យុរេលិយរេតា តយក្កហឈយ្យុធ – យឆា ហិ ឆាដ្ឋឃីយាឃំ សយុតា ឆាដ្ឋឃិយា ចិបត្តិឃិយា រេហាតីតិ ពារំ អត្ថាយត្ថា រុក្លាឌិសប្តរេត្តា ត ចដ្ឋតិ, ខុចំ តឌីអាឌីស្យុ សយុតាបិ ឆាដ្ឋឃិយា ចិបត្តិឃិយាច រេហាតីតិ ពាហិបិ សគ្គិ ពស្សា រុក្លាឌិសប្តរេត្តា ត ចដ្ឋីតិ ឃិត្ថាតិ៍ ត្អយិតា តរេយត សត្តឆាត្តរឃីយាឃ ការយតឌីអាឌីហិ សគ្គិ, ្ភកក្យុរេក្លុបឃីយាឃ ច អរេឌ្ឋាឌីហិ សគ្គិ រុក្លាឌិសប្តត្តស្សតចដ្ឋតពការរេចា ធាតរេត្ថា, ខុចរេយតា កពចតា អត្យត្ថាតា ឆាដ្ឋឃិយសត្តឆាត្តរ៌ាឯក្យុរេក្លុបឃិយា អត្ថាយត្ថារេត្ថាច អត្វរេតា តិស្សយចិរហិតាហិ ត្អតរិតរារំ តិស្សយឃីយាហិ ច រុក្លាឌិសប្តរេត្ត សតិ សផ្កុរេងរេងារសយាបត្ថិតីតិ ស្យុត្តាត្យុរេលិយតរេយា ធាតរេត្ថាច៍

អត្វរេតា អត្វរេតា បត តិស្សយក្វតកាយាឌីហិ សគ្គិ ឆាដ្ឋឃិយាឌិតំ ពិស្សត្តំ ្ភបត្តិការេល កពចតា អត្យត្ថាតស្ស សផ្កុរេងរេឌ្ឋាត្វរេលស្ស អត្យរេលិយតរេតា រុក្លាឌិសប្តរេត្តាបិ អត្យត្ថារេតាច រេហាតីតិ ឯដ្ឋត្ថា៍ យឌិ ខុចំ ្ភកក្យុរេក្លុបឆាដ្ឋឃិយាឌិតំ អត្តរា ពយ្ហា ឃិយត្តរិកា ត ចិហិតាតិ? តិស្សយរេកឯសកាចរេករេឯហិ សឃរេយច កិត្ថត្វា៍ ខុពតិស្សយខុពសកាចាតរេយច ហិ ឃិយត្តរិកាឃ ចិតារំ ពរេរាតីតិ ទុរេត្វាចាឃយរេត្វា៍ ខុរេតរេតច តឌីតិយិត្តំ ពត្វា ឆាដ្លាឃ ឃិយាឃ សរេឈ្ល ពយុំ ពរេរារេត្ត តឌិឃប្បិ ឃាច ការយរេក្លុត្តំ អាហច្ឆ ធិពាឃ ្ភកក្យុរេក្លុបឃីយាឃ អរេឌ្ឋារំ

កយ៉ុ កាត៌ុ ចក្ខុតិតិ សិទ្ធំ ហោតិ៝ ឃា បគតា លោកចោហារសិទ្ធា កាយារញ្ញាតឌឹសមុដ្ឋាបកស្សរសិយា បច្ចា, តា អញ្ញាយញ្ញា រុក្ខាឌិសម្ពន្ធេបិ សមុគ្គគោសំ គាបជ្ជតិ តថា លោកចោហារាកាចតោ៝ គ ហិ កាយាគយោ កាយត្តរាឌិហិ គឌឹអាឌឹហិ ច រុក្ខាឌិសម្ពន្ធយតោ្តក សមុដ្ឋាតិ លោកេ ចោហរត្តិ៝ លោកចោហារសិទ្ធាតច្ចា លោកចោហារតោច សមុគ្គោ ចា អសមុគ្គោ ចា កហេតត្ថោ, គ អញ្ញាថា៝ តោគច អដ្ឋកថាយំ តាសំ អញ្ញាយញ្ញា កត្តូឌិបិ សមុគ្គគយោ គ គស្សិតោ, សាសគចោហារសិទ្ធា ឲច គស្សិតោតិ៝

ឲត្តូ បគ ពាទ្ធសិយាឃ តាច “ហេតុ បចចិសត្តារកំ ឬគកំ បរិឃត្តំ កត្ថា សិយា កតា ហោតិ”តិអាឌិតា អគោកាកបរិច្ឆេទោ អដ្ឋកថាយំ សព្ពថា គស្សិតោ, កាយសិយាឌិតំ បគ គ គស្សិតោ៝ កថយំ ឌាតិតព្ពោតិ? កោឌិ តាចេត្តូ “កាយសិយាគយោបិ ពាទ្ធសិយា ចិឃ បចចិសត្តារកំ ឬគកំ អាហច្ច តិដ្ឋតី”តិ ចគត្តិ៝

កោឌិ បគ តំ បដិក្ខិបិត្វា “គឌឹសមុដ្ឋាបកស្សរសិយា, តាច តត្តិស្សិទ្ធិតាគក្ខគក្ខបសិយា ច បចចិយា ឬបរិតលេ ហេតុ ច ឬគពោគ អគ្គោត្តូរលាប្បគេស ឲច តិដ្ឋត្តិ, គ តតោ ហេតុ ឬគកស្ស អគ្គោត្តូរលាកាចា៝ សគេ បគ ឬគពោឈាឌិតា ឃោគបប្យាលយ្យិ តិត្ថដ្ឋាតំ ហោតិ, គឌឹសិយាគយោច ហោត្តិ, គ តតោ ហេតុ៝ តស្មា គឌឹអាឌិតំ ហេតុ ឌាហិតិរយុពោគ ឬយក្កេត, ធ្លាគ្គិយា ចា បចិដ្ឋោ កិក្ខូ គឌិយំ ឌិតាតំ កយ៉ុ គ កោរបតិ, យោ បគ អាសគ្គារយ កិក្ខូតំ កយ៉ុ កោរបតិ៝ សគេ បគ យោ ឬកិត្តំ តីរកាយាតំ យគ្គោ្បតិសិទ្ធោ ហោតិ, ឬកឃកាយដ្ឋាតំ កយ៉ុ កោរបតិ៝ សគេ បគ តីរំ កាយគ្គូត្តំ គ ហោតិ, អកាយការញ្ញាយេច៝ តត្ថ បគ តីរទ្ធូឃេបិ សត្តត្ថត្តូរសិយំ ចិតា កោចលិឃ ញុក្កការញ្ញាសិយាឃយេច កយ៉ុ កោរបតិ៝ សគេ សត្តត្ថត្តូរសិយាឃ កទោត្តិ, តគា ឃឌិ តោសំ សត្តត្ថត្តូរសិយាឃ បរិច្ឆេទោ ឲតស្ស តិសិទ្ធោកាសស្ស បរតោ ឲកំ សត្តត្ថត្តូ អតិក្កមិត្វា ឌិតោ គ កយុកោរបិ៝ តោ ចេ, កយុកោរបិ៝ កាយសិយាយំ បគ អគ្គោ្តឬយក្កេ ចា ឆិលេ ចា ឈលិត្វា ចា ឃត្តូ បចិសិត៌ុ សក្កា, ឃត្តូ ចា ស្មុចណ្ណយលិអាឌិ ឈលិត្វា កណ្ឌូ្ឋិ, កហេត៌ុ សក្កាតិ ចា សមុគ្គតា ហោតិ, តត្តាកំ ហេតុបិ កាយសិយា, តត្ថ ធ្លាគ្គិយា អគ្គោ្តា តិសិទ្ធោបិ កយ៉ុ កោរបតិ៝ ឃត្តូ បគ បកតិយត្ថស្សាតំ បគេសសមុគ្គតាបិ គត្តិ, តំ សព្ពំ ឃាច បចចិសត្តារិកាគកា អរញ្ញាសិយាច, គ កាយសិយា៝ អរញ្ញាសិយាយយ្យិ ឲគេសច គគយោ៝ តត្តូបិ ហិ ឃត្តាកេ បគេស បគេសសមុគ្គតា, តត្តាកយេច ឬបរិតលេ អរញ្ញាសិយា បចត្តតិ៝ តតោ បគ ហេតុ គ អរញ្ញាសិយា តត្ថ ឬបរិតលេគ សហ ឲការញ្ញាចោហារាកាចតោ៝ គ ហិ តត្ថ បចិដ្ឋំ អរញ្ញា បចិដ្ឋោតិ ចោហរត្តិ, តស្មា តហ្វេដ្ឋា ឬបរិ អរញ្ញាដ្ឋាតំ កយ៉ុ គ កោរបតិ ឬយក្កគឌិយំ ឌិតោ ចិឃ ឬបរិគឌិយំ ឌិតាតំ៝ ឲកិស្មិញ្ញិញ្ចក្កចាឞ្យុឲ កាយគឌឹសមុដ្ឋាបកស្សរេ យុត្តិំ្ចិត្វា តគចសេសំ អយត្ថស្សាចាសំ គគចហ្វាហ្វលោកំ ឬបិគោឃ សព្ពំ អរញ្ញាយេច៝ ‘កាយា ចា អរញ្ញា ចា’តិ ទុត្តត្តា ហិ គឌឹសមុដ្ឋាបកស្សរាឌិបិ អរញ្ញាយេច៝ ធ្លាឆ បគ គឌឹអាឌិតំ ចិស្ស៊ុ សិយាការចេគ កហិតត្តា គគចសេសសយេច អរញ្ញាំ កហេតត្ថំ៝ តត្ថ ច ឃត្តាកេ បគេស ឲកំ អរញ្ញាត្តិ ចោហរត្តិ, អឃយេកា អរញ្ញាសិយា៝ ធ្លាគ្គុប្បុរញ្ញាសព្វំ ឲការញ្ញាសិយា, តថា អស្សុរឃក្ខប្បុរាឌិ៝ អាកាសដ្ឋគេចហ្វាហ្វចិយាគាតិ បគ សយត្តា អាកាសបរិច្ឆិត្តាតិ បច្ចេកំ អរញ្ញាសិយា សមុដ្ឋយគ្គោ្បព្ពាតឌឹបកា ចិឃ៝ តត្ថ សព្ពត្ថ សត្តត្ថត្តូរសិយាឃំ, អរញ្ញាសិយាឃយេច ចា កយ៉ុ កាតព្ពំ, តស្មា ធ្លាឆាបិ ឬបរិអរញ្ញាតលេគ សទ្ធិំ ហេតុបចចិយា ឲការញ្ញាចោហារាកាចា ចិស្ស៊ុ អរញ្ញាសិយាតិ កហេតព្ពំ៝ តោគចេត្តូ កាយគឌឹអាឌិសិយាកថាឃ អដ្ឋកថាយំ (យហាច៝ អដ្ឋ៝ ១៦ប័)
‘ធ្លាគ្គិយា កិក្ខូ ហេតុបចចិតលេ ឌិតោ កយ៉ុ កោរបតី’តិ ពាទ្ធសិយាយំ គស្សិតគយោ គ គស្សិតោ”តិ ចគត្តិ៝

ញាណេន្ទាតាសំ ការយឹយាឌីតំ េហដ្ឋាបយាលេស្សតំ ស្ុត្តាឌិចិេទាឆាកាចា យុត្តំ ចិយ ឌិស្សតិ, ចិយំសិត្វា កេហតព្ពំ៍ ៩ចំ កហេណ ច កាយឹយាឃំ សយុ្ឌតា ពាន្ឌឹយា ្ឋបរិកាយឹយំ, េហដ្ឋា ្ឋេកបរិយត្តំ អទេព្ចាឹយញ្ចុ អចត្វទតីតិ តស្សា អទេព្ចាឹយាបិ េលត្តត្តិ ឹង្ឃាតិ៍ កកចតា ច "សព្ពា, កិក្លេច, តឌី អឹយា"តិអាឌិតា (យហាច៍ ១៣សិ) តឌីសយុ្គឌាតស្សទា ពាន្ឌឹយាឃ អេលត្តការេចត ចុត្តា, ត បត អទេព្ចាំ, តស្វា អទេព្ចាយ្បិ ពាន្ឌឹយាឃ េលត្តេយចាតិ កេហតព្ពំ៍ ឃឌី ៩ចំ កស្វា តត្វ សា ត ពាញ្ញាតិ? បេឃាឌតាកាចា៍ ឹយាេបក្លាតត្តទេយច ហិ សត្តក្ខត្តទឹយាឃ សយុ្គចេតា, តស្សា ច ្ឋបរិ សយុ្ឌតាឃ ពាន្ឌឹយាឃ សយុ្គេឌេព្ឡាត្វទលាត្ុេលិយេតា ចិបត្តិឹយា ៩ច ឹឃា៍ កាយេក្លេត្ត បត ឌត្វា អកាយការទេព្ចាកេឌសយ្បិ អេត្តាកទិត្វា សយុ្ឌតា កិច្ចាបិ ស្ុសយុ្ឌតា អកាយការទេព្ចា កកចតា ចិហិតាឃ សត្តក្ខត្តទឹយាឃបិ អតិចត្តតេតា, តត្វ បត កយុំ កាតុំ បចិដ្ឋាតយ្បិ តេតា ពាហិ េកចលិទេព្ចា កេទាត្តាតយ្បិ អត្តទា តឹលិ សត្តក្ខត្តទាតិ ឌេបតព្ពាតិ៍ អព្ចាឆា ចិបត្តិ ៩ច ឹឃាតិ សព្ពឆា តិទត្វកេយច អកាយេក អទេព្ចា ពាន្ឌឹយាកទលត្តិ េចឌិតព្ពំ៍

អេត្តាតឌិឃំ បចិដ្ឋសាលាឃាតិ តឌិឃា បឆឌីតលំ អាហដ្ឋ ឌិតាឃ សាលាឃបិ, បេកច អតាហដ្ឋ ឌិតាឃ៍ បិទេទាេហបិ ៩េសច តេឃា៍ ៩េតត សកាកតឌីឹយំ ចុសិត្វា ឌិេតត ចិសកាកឹយាសព្ឌ្ឋសាលាឌិតា ្ឋេកុ្យេក្លបឹយាឃ សព្ពេន្ឌា ត ចដ្ឋតីតិ ឌេស្សតិ៍ ៩េតេតច យហាឹយំ កាយឹយញ្ចុ ចុសិត្វា ឌិេតត សាលាឌិតា យាញ្ចអកឹយាឃ សព្ពេន្ឌា ត ចដ្ឋតីតិ ខាបិេតាតិ ឌដ្ឋេព្ពា៍ អេត្តាតឌិឃំេឃចាតិ េសត្យុបិឌាតំ តីទដ្ឋិតត្តំ តិចេត្តតិ៍ េតត ្ឋេកុ្យេក្លបបរិេច្ឆេឌតា ពាហិតឌិឃំ បតិដ្ឋិតេត្តបិ សយុ្គេឌាកាចំ ឌេស្សតិ៍ េតតាហ "ពាហិតីេទ បតិដ្ឋិតា"តិអាឌិ៍ ឃឌី ហិ ្ឋេកុ្យេក្លបេតា ពាហិ អេត្តាតឌិឃយ្បិ បតិដ្ឋិតេត្ត សយុ្គេឌា កេចយ្យ, តយ្បិ បឌិក្លិបិតព្ពំ កេចយ្យ កយុ្េកាបស្ស សយាតត្តា, ត ច បឌិក្លិត្តំ, តស្វា សព្ពត្វ អត្តេតា តិស្សឃឹយាឃ សយុ្គេឌេឌាេសា តេត្វចាតិ កេហតព្ពំ៍

អាចទេលាត ចាតិ ឌាទ្ុអាឌីតិ លលិត្វា ្ឋេកតិចាទេលាត៍ េកាដ្ឋកពាន្ឌេតត ចាតិ យត្តិកាឌីហិ ប្ុទេត្វា កតេសត្យុពាន្ឌេតត ចា, ្ឋកេឃតាបិ អាចទលេយច ឌេស្សតិ៍ "តឌិ៍ ចិតាេសត្វា"តិ ចុត្តេយចត្វំ ចិការេចតិ "េហដ្ឋា បិញ្ចព្ពពាន្ឌា"តិ, េហដ្ឋា តឌិ៍ អាចទិត្វា បិញ្ចព្ព ពាន្ឌាតិ អេត្វា៍ លន្ឌិេតាឌេកត្តិ អតីទិេត្តាឌេកំ៍ តឌិ៍ ឌ្លូតទិត្វា សន្គតដ្ឋាតេតាតិ ព្ពុយិតា តញ្ចអាកតឌីតំ អត្តទា បចត្តតដ្ឋាេត ត ចដ្ឋតីតិ ឌេស្សតិ៍ ្ឋប្បតិត្វាតិ តីទាឌិកិន្គតចេសត ចិប្ុលិ ហ្ុត្វា៍ ចិហារឹយត្តិ ពាន្ឌឹយំ៍

អកាយតបេឆតិ តឌេហច កន្ត្វា តិចត្តិតំុ អសក្កុេលាេឃ្យ៍ អទេព្ចាឹយាសឌ្ឈុេយច កច្ឆតីតិ េលិកេចាហារសិន្ឌំ អកាយការេព្ចាឹយំ សន្ឌាឃ ចេឌតិ៍ តត្វាតិ បកតិឃា យច្ឆពាន្ឌាតំ កយតបេឆស្ុ ឌីបេកាស្ុ៍

តំ ឌាតត្តិ េតសំ អាចាដ្ឋីឌីតំ កតដ្ឋាតេយច, ត អកតត្តិ អេត្វា៍ េលិលឹតិ សយុេន្គាេកស្ស ្ឋប្បត្តិេចកតិេត្វា យាតិកាការេទត បចត្តតេកា៍

សារត្វឌីបតិឃំ (សារត្វ៍ ឌី៍ យហាចក្ក ១៍១៣សិ) បត – កច្ឆត្តិឃា បត តាចាឃ កាតុំ ត ចដ្ឋតីតិ ៩ត្វ ្ឋេកុ្យេក្លបយតតិក្កយិត្វា បរិចត្តយាតាឃ កាតុំ ចដ្ឋតីតិ េចឌិតព្ពំ៍ ឹយំ ចា េសាេឆត្វាតិ ៩ត្វ ឹយាេសាឆតំ តាយ កាយឹយាឌីស្ុ ឌិតាតំ ហត្វបិសាតឃតាឌិ៍ "តឌិ៍ ចិតាេសត្វា តញ្ចអាកំ កេទាត្តី"តិ ចុត្តេយចត្វំ ចិការេចតិ "េហដ្ឋា បិញ្ចព្ព ពាន្ឌា"តិ, េហដ្ឋា តឌិ៍ អាចទិត្វា បិញ្ចព្ព ពាន្ឌាតិ អេត្វា៍

លឆ្ដិខតាឥកត្តិ តឮអាកាខក្លលាត្ថ៍ ឲកាយខត្តត លឆ្ដិតយុឥក៌ៈ ខឥខច អចឃ្សខត្តតិ ក្ខញ្ញ៉ិកាខល ចឃ្សាខតបិ ខឥខច អចឃ្សខត្តៈ ក្ខប្យតិត្វាតិ ក្ខត្តទិត្វាៈ កាយតិកាយឃិ៎ ឌ្ឍត្តទិត្វា បចត្តតីតិ ចុត្តប្យកាខខ ចឃ្សកាខល ចត្តាខខា យាខឃ អខត្តាឆ្ជិត្វា បចត្តតិៈ ចិហាខឃិយត្តិ ពាឆ្ហឃិ៎ ឃត្ថាឃ ចឥតិៈ

អាកាយតបខឆតិ ឃត្ត តឥខហច កត្វា បច្ចាកត្តិ ត ឃខក្កាតិ, តាឥ៍ខឃ បខឥខឃៈ អខត្តាឃិយាឃក្សូខយច កច្ចតីតិ ឃត្តឮត្តខឃិ៎ ឃត្ថាឃ ចឥតិៈ ខតឃត្តិ យច្ឆាពាត្ថាត៌ៈ កាយតបទិឃត្តឃ្សឌ្ឍខតាតិ កាយតបទិឃត្តឃ្ស ឌ្ឍទិយកាខក ឌីបក៌ បត្តតញ្ច ឃត្ថាឃ ចុត្ត៌, ត ឃយុក្ខប្យខឥឃត្តិ ចុត្ត៌ៈ

ឃឮិត្ផត្តីតិ ឃត្ត ចត្វហិ កិក្លហិ តិឃិឌ៍ត៌ ត ឃក្កា, តត្ត តខតា បក្ខាឃ ឃាច ខកាឃក្កុយត្តឮិ អត្តខតា ឃិយាឃ កខខាត្តា ឃឮិត្ផត្តិ, ចត្វត្តឮិ កិក្លត៌ បខហាតកខតា បក្ខាឃ ឃាច ឃកាលឮិ អខត្តាកខខាត្តា អត្តេញ្ញត្តទត្តីតិ ខចឌិតត្តាៈ ឃ៍ឃក្ខចិឥបាតិ អត្តាយញ្ញ ឃិត្តិត្វា ឌិតយហាឃាលញ្ញលិ, ឲខតត អត្តាយញ្ញាឃ្ស អតិអាឃត្តត៌ ឌីខបតិៈ ឃាតាឃ ឃាល៌ ចុឃត្តាបិ ហិ ក្ខខក្ខាបិ ឃិឃុំ, តខតា ឲក៌ឃខតា ឃយុក្ខខឥលក្លល៌ ត ឥឃ្សិត៌ ឃិឃាតិ ត៌ ឥខឃ្សត៌ ចិឥបក្កហល៌ កត៌ៈ ឲចត្សាកិក្លត៌ តិឃិឌ៍ត៌ អប្យខហាតកក្ខាត៌ អត្តខតា ឃិយាឃ អខត្តាឃិយក្ខ៍ កាទិត្វា បុខាលាចិហាខ៌ កខខាត្តា ឃិយាឃ ឃិ៎ ឃឮិត្ផត្តិ តាយ, ត តខតា បខត្តិ ឥឃ្សិតខយច ខហាតិៈ ពាត្ថា ខហាតីតិ ខបិខាលាកចិហាខឃិ៎ ឃត្ថាឃ ចុត្ត៌ៈ ត៌ អឮត្តិ អបខខត ឃយខឃត បុខាលាចិហាខបទិក្លបិឌីត៌ ចិតក្ខត្វា អឌាតត្តាត៌ ត៌ បុខាលាចិហាខឃិយាឃ តិឃិត្តក្វត៌ អឮ៌ៈ អត្តខតា ឃិយាឃ អខត្តាឃិយក្ខ៍ កាទិត្វា បុខាលាចិហាខឃិយក្ខ ឌឮ៌ កិខត្តត្វា អឮឌឮត៌ អត្តខខ ឃ៌ ធាត៌, ត៌ អត្តខតា ឃិយាឃ បខចខឃត្វា ពាត្ថាតិ អខត្វាៈ ឲត្ត ច បុខាលាឃិយាឃ តិឃិត្តក្វតឃ្ស កាយក្ខឃ្ស អឮ្ហខក្លឃ្ស អខត្តាឃិយក្ខាឃ ឌឮយា ឃហ ឃ៍ឃក្ខចិឥបខត្វបិ ឃិយាឃ ពាត្ថតកាខល ចិបត្តិ ចា បច្ឆា កាយឃិយាឃ ឃហ ឃយុក្ខខឌា ចា កយុចិបត្តិ ចា តាខហាឃីតិ យុលខតាច ចុត្តត្តិ ខចឌិតត្តាៈ

បខឥឃត្តិ ឃឈ្មឃ្ស តិឃិឥតប្យខហាតក៌ បខឥឃ៌ៈ ឃិយត្តទិក៌ ឥខបត្វាតិអាឌិតា ឃយុក្ខឥត្តេញ្ញត្តទល៌ កត្វា ពាត្ថឃិយាបិ អត្តាយញ្ញ ចុឃាខបត្វា អត្យចឥាខតត ពាត្ថឃិយាបិ អឃិយា ឲចាតិ ឥឃ្សិតិ, តស្វា ឲកក្ខក្កុលយត្តាបិ ឃិយត្តទិកា ចក្ខតិ ឲចៈ ឃា បត ក្ខខត្តាឆាតិ អក្ខកចាឃុ ចត្វខក្កុលឌិកា ចុត្តាតិ ឥក្ខត្តាៈ ខ្ចិត្ត ឃិយាតត្តិ ខ្ចិត្ត ពាត្ថឃិយាត៌ៈ តិឃិត្ត ខហាតីតិ តិឃិត្តឃ្ស ឃិយខតា ឆាហិទត្តា ពាត្ថតកាខល តាច ឃយុក្ខឥខឌាខឃា តត្តីតិ អឌិប្យាខយាៈ ត ខកាចលញ្ច តិឃិត្តកខតា ឲច ឃក្កទ៌ កខខាតិ, អឆ ខលា ឃិយត្តទិកាឃ ចិខតា អខត្តាបិ ទុខក្កា កខខាតិ ឲច, តស្វា អប្យយត្តិកាឃ ឃិយត្តទិកាឃ ចឆ្ហកាទុក្លាឥខឃា ត ចក្ខត្តិ ឲចៈ ឲត្ត ច ក្ខបទិ ឌិឃ្សយាតពត្ថឃាលាឌិបខចខឃាឃុ ឲច ឃក្កខខឌាឃឃ្ស ឃត្តត្ត ឥឃ្សិតត្វា អឌិឃ្សយាតាត៌ យុលិត៌ បខចខឃបិ ក្វយិកាតិកត្វា ខឌាខឃា តត្តីតិ ឃិត្ថាតិៈ ឃខច បត យុលិតិបិ ឌិឃ្សយាតាតិ ខតច បចិឃត្តិ, ឃក្កខខាច, បត្តតបិឃាលា បត ឌិឃ្សយាតាបិ ក្វយិកាតិកាខយចៈ ឃឌិ បត ពាត្ថតកាខល ឲច ឲខកា ក្វលទុខក្កា ក្ខកឃឮិ ឃិ៎ អាហច្ច តិក្ខតិ, បច្ឆា ពាត្ថា អឃិយា ខហាតីតិ ឥក្ខត្តាៈ

ឃិយឃក្កទត្តិ ឃិយឃយុក្ខឥ៌ៈ ឃ៌ បខតត្ត ឃាខត្តឌីបតិឃ៌ (ឃាខត្តៈ ឌីៈ យហាចក្ក ៧ៈ៨៦ប័) ចុត្ត៌ "ឃិយឃក្កទ៌ កខខាតីតិ ចឆ្ហិត្វា ឃិយប្យខឥឃ៌ បចិខក្ខ ខ្ចិត្ត ឃិយាត៌ កតក្ខាតឃ្ស ក្ខត្តិខត្តាឃ្សត្វា ចុត្ត"ត្តិ, ត៌ ត ឃុត្ត៌ កាយឃិយាឃបិ ឃហ ឃក្កទ៌ កខខាតីតិ ចត្តត្តខតាៈ តត្វាបិ ហិ តិឃិខត្ត ចឆ្ហិខត កាយឃិយពាត្ថឃិយាត៌ កតក្ខាត៌ ក្ខត្តិខត្តាឃ្សខយច ខហាតិៈ តត្ត បត អចត្វា ខ្ចិត្ត ពាត្ថឃិយាតខយច ឃក្កទឃ្ស ចុត្តត្តា ឃឆាចុត្តឃយុត្តឥខឌាខឃាច

ນ຺ກ຺ຣນເຕ຺ຄ ຈຸເຕ຺ຕາຕິ ຄເທຕພ຺ພໍ ປາຣິພ຺ພໍ (ຍທາຈ. ໑໓໐) ປຕ ຄິຄາຕຈເນຕ "ເຍນໍ, ກິລ຺ເລ, ນີຍາ ປຈ຺ຈາ ນຍ຺ຕາ, ເຕນໍ ຕໍ ກຍ຺ຍໍ ອຄຍ຺ຍິກ"ຕ຺ຕິອາຄິຕາ ປຈ຺ຈາ ນຍ຺ຕາຍ ອນີຍເຕ຺ຕ ຈຸເຕ຺ຕປິ ຄ຺ຄີນ຺ ກາຍນີຍານ຺ ຄເຕ຺ຕາ ຄ຺ຄີທິ ນເຍ຺ຍທິ ນຍ຺ຍເຄ ຈາ ອເຍ຺ຍາຕ຺ເທໍ ຈາ ກເຕ຺ຕາ ນີຍຕ຺ຕຣິກໍ ອເຕ຺ຕເປຕ຺ຕາ ຈາ ນ຺ຍິປາເຣາທາຄິນຍ຺ຍຕ຺ຕິ ອຈິເຍາເຕເຕ຺ຕາ ຈາ ລຸກນ຺ນໍ ຕເຕ ກຍ຺ຍຈາຈາຕິເຕ຺ຕປຕຈເນຕ ລຸກເຕາ ນຍ຺ຍຕາຕໍ ຄ຺ຄີຕ຺ຕຍ຺ຍີ ນີຍາຕໍ ອນີຍຕາ ປການິຕາຕິ ເຈຄິຕພ຺ພໍ

ນາເຕ຺ຕຄີປຕິຍໍ (ນາເຕ຺ຕ ຄີ ຍທາຈກ຺ກ ໑໓໐) "ນໍນເຕ຺ຕຈິເຕປາຕິ ພາຍິຕາ ອເຍ຺ຍາຍເຍ຺ຍານ຺ຍ ອານຕ຺ຕໍ ຄີເປຕິ ຕເຕ຺ຕ ເທາຕີຕິ ປຕ຺ຕິຍຄີນາກາເກ ນີຍໍ ນຕ຺ຕາຍ ຈຸຕ຺ຕໍ ຕນ຺ນາ ປເຄນຕ຺ຕິ ຍຕ຺ຕ ຄເຕ຺ຕາ ກິລ຺ເລທິ ກຍ຺ຍໍ ກາຕໍ ນກ຺ກາ ເທາຕິ, ຕາຄິນໍ ປເຄນໍ ຍຕ຺ຕ ປຕ ຄິເຕທິ ກຍ຺ຍໍ ກາຕໍ ຕ ນກ຺ກາ ເທາຕິ, ຕາຄິນໍ ປເຄນໍ ອເຕ຺ຕາ ກຣິເຕ຺ຕາ ຕາຕ຺ຕາ ນີຍາຍ ນີຍໍ ນຍ຺ຍິຕ຺ຕິ ຕາຍ ຄ຺ຄີຕ຺ຕິ ນີຍາຕໍ ຕິຍິຕ຺ຕໍ ເທາຕີຕິ ຕິຍິຕ຺ຕນ຺ຍ ນີຍເຕາ ຕາທິເຕ຺ຕາ ນີຍນຍ຺ຍເຄາ ຕ ເທາຕີຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ນີຍນ຺ກ຺ຣິ ກເຣາຕີຕິ ຈຕ຺ຕິເຕ຺ຕາ ນີຍປຍ຺ເຄນໍ ປຈິເຕ຺ຕ ຄ຺ຄີຕ຺ຕິ ນີຍາຕໍ ກຕຕ຺ຕາຕນ຺ຍ ຈຸຈິເຍ຺ຍາຍຍ຺ຕາ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕ ຈ ປຕ ຕຕ຺ຕ ກຍ຺ຍໍ ກາຕໍ ຕ ຈຕ຺ຕີຕິ ຄນ຺ຍຕຕ຺ຕໍ ຕ ທິ ນີຍາ ຕຕ຺ຕເກຕ ອນີຍາ ເທາຕິ, ເຕ຺ຕ ປຕ ນີຍາ ປຈ຺ຈາ ຈຕ຺ຕິເຕຕ ນ຺ເລ຺ລຕ ອເຍ຺ຍາຕ຺ເທໍ ລຸກາຕຕ຺ຕາ ເທາຕ຺ຕິ, ຕນ຺ນາ ລຸກຕ຺ຕ ຄເຕ຺ຕາ ກຍ຺ຍໍ ກເຣາເຕ຺ຕທິ ພາຕເຣ ເນາເຄເຕ຺ຕາ ກາຕພ຺ພໍ"ຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ

ພາຕິ ຈິຕຍນຕ຺ທນໍຈລ຺ລຕາກ຺ເຕ ຈິຕຍາລຕ຺ຕາເຣ

ນີຍາຈິຕິຕ຺ຕຍກຈາລຕ຺ຕາເຣາ ຕາຍ

ຈຕ຺ຄີນຕິເຍາ ປຣິເຕ຺ຕເຄາ

ນີຍາຕາຕ຺ຕຈິຕິຕ຺ຕຍກຈາ

ລຸຈໍ ນີຍາຈິຕິຕ຺ຕຍໍ ກເຈ຺ເຕ຺ຕາ ປາຣິພ຺ພໍ ນີຍກຈາຍ ນ຺ເປນຈລ຺ລຕ຺ຕກປຣິຍາປຕ຺ຕາ ນ຺ເປນຈລ຺ລຕ຺ຕກາຕຕ຺ຕເຣ ປຈາເຣລລ຺ລຕ຺ຕກນ຺ຍ ອາກຕເຕ຺ຕາ ຕຄຕ຺ກ຺ເຣຍຕ ນີຍາຈິຕິຕ຺ຕຍເຕາ ນ຺ເປນຈປຈາເຣລຈິຕິຕ຺ຕຍໍ ກເຈ຺ຍາເຣ຺ເລປິ ນານຕຈຸຕ຺ຕິກເຣລຕ຺ຕໍ ນ຺ປນຍ຺ຄາຄິຈິຕຍກຍ຺ຍກເຣລຕ຺ຕາຕກ຺ຕໍ ນີຍໍ ຕາຕ຺ຕິຈ຺ກາຍາຕໍ ລຕ຺ຕີເປນລຕາທ຺ນ຺ຍຕນິກ຺ລາກາຍກິລ຺ເລຕໍ ປເຍ຺ຍານຕິຈີຣິຍຕຕຕຕ຺ຕໍ ນີຍາຕາຕ຺ຕກກຈາ ອເຍຕ຺ຕໍ ອາຣຄີຍເຕ ຕຕ຺ຕ ອປເລີກາຕາຄິຈຕ຺ຕຕ຺ຕິຄກຍ຺ຍກເຣລຕ຺ຕາຕກ຺ຕາ ນີຍາ ຕາຍ ຕາຕ຺ຕອຕາຕ຺ຕຈເນຕ ຈຸຈິຄາ ເທາຕີ ຕຕ຺ຕາປິ ຕາຕ຺ຕນີຍາ ລລ຺ລນີຍາ, ນຍາຕນໍຈານກນີຍາ, ອຈິປ຺ຍຈານນີຍາຕິ ຕິຕ຺ຕີຄາ ເທາຕິ, ຕຈາ ອຕາຕ຺ຕນີຍາປິ ກາຍນີຍາ, ນ຺ຄກ຺ເຣລ຺ລປນີຍາ, ນຕ຺ຕຕ຺ຕຕ຺ຕນີຍາຕີ ຈຸຕ຺ຕເຕາຕໍ ອາຈຣິຍຕ຺ຕຕຕ຺ຕເຕ຺ຕເຣຕ ຈິຕຍຈິຕິຕ຺ຕເຍ –

"ລລ຺ລນຍາຕນໍຈານາ-ຈິປ຺ຍຈານາຕິ ເກເຄເຕາ;

ឥតិ ពាន្ទា តិឆា វុត្តា, អពាន្ទាបិ តិឆា យតា។

“កាយតោ ឧឃក្យុក្ខេបិ, សត្តពាត្ថតោបិ ច;

តត្ថ កាយបរិច្ឆេទា, កាយសីយាតិ វុច្ចតី”តិ។

តត្ថ ពាន្ទសីយំ ពាត្ថិព្យការេយត អតិលុទ្ធិកា, អតិយហតី, លលួតិយិត្តា, លាឃាតិយិត្តា, អតិយិត្តា, ពាហិសីរេយ ចិតសយុតា, តចិឃា សយុតា, សយុរេទ្ធ សយុតា, ឌាតស្សរេ សយុតា, សីយាឃ សីយំ សយិក្ខេត្តត សយុតា, សីយាឃ សីយំ អន្ទេញ្ញាតុរេត្តត សយុតាតិ វុត្តា ឮយា ឲកាគស ចិបត្តិសីយាឃោ អតិក្កយិត្វា តិយិត្តសយុត្តិ, បរិសសយុត្តិ, កយុចាចាសយុត្តីតិ វុត្តាឃ តិចិឆសយុត្តិឃា ឃុត្តំ កត្វា បឆយំ កិត្តិតតិយិរេត្តត សត្ថាបឆ្នឹយកិត្តិតតិយិត្តំ សយុត្តំ កត្វា ពាត្ថិតត្ថា។ វុត្តេញាំ អដ្ឋកថាចរិយេត កត្ថាចិតរលិយំ (កត្ថា។ អដ្ឋ។ តិចាតចណ្ហតា) “តត្ថ ឲកាគស ចិបត្តិសីយាឃោ អតិក្កយិត្វា តិចិឆសយុត្តិឃុត្តា តិយិរេត្តត តិយិត្តំ សយុត្តិត្វា សយុតា សីយា ពាន្ទសីយា តាយា”តិ។ ឲរេតត ឲរេតសុ ឲកាគសសុ ចិបត្តីសុ ឲកាឃបិ ឃុត្តាឃ, តិចិឆសយុត្តីសុ ឲកាឃបិ អឃុត្តាឃ, តិយិរេត្តត តិយិត្តំ អសយុត្តំ កត្វា សយុតាឃ ច សតិ សីយា ត រេហាតីតិ ឌរេស្សតិ។

ឲចំ សីយំ ពាត្ថិព្យការេយត កិក្ខតា សត្ថាលក្ខលបរិបុរេត្តំ យហេត្តា ឃ្ស្សារេហា ករេលីរេឃា រេហាតិ, តស្មា សីយាពាត្តកាលេល តីសុ សយុត្តីសុ បរិសសយុត្តិសិទ្ធិឃា បឆយំ តាច កាយសីយា ឃ្បបរិក្លិតត្ថា។ ឲត្វាហ “តតុ ពាន្ទសីយា ចា ពាត្ថិតត្ថា, អឆ កស្មា កាយសីយា ឃ្បបរិក្លិតត្ថា”តិ? កាយសីយាឃំ ឆត្វា ពាន្ទសីយាឃ ពាត្ថិតត្ថរេតា។ វុត្តេញាំ តកចតា “អសយុតាឃ, កិក្ខរេច, សីយាឃ អដ្ឋបិតាឃ ឃំ កាយំ ចា តិកយំ ចា ឃ្បតិស្សាឃ ចិហរតិ, ឃា តស្ស ចា កាយស្ស កាយសីយា, តិកយស្ស ចា តិកយសីយា, អឃំ តត្ថ សយាតសំចាសា ឲក្សុរេបិសចា”តិ (យហាច។ ១៣៦)។ ឮឆ បិឡត្ថឃំ សរុរេបត អតាកតយ្យិ អដ្ឋកថាឃំ (យហាច។ អដ្ឋ។ ១៣៦) “កាយក្កហរេលាត រេចត្ថ តករេយ្យិ កហិតរេយច រេហាតី”តិ វុត្តត្តា តករសីយាបិ កហិតា រេហាតិ, តស្មា ឃស្មិំ អពាន្ទសីយចិហារេរ កិក្ខុ ឃំ កាយំ ឃ្បតិស្សាឃ ចិហរត្តិ, តស្ស កាយស្ស បរិច្ឆេទា កាយសីយា តាយ។ ឃំ តិកយំ ឃ្បតិស្សាឃ ចិហរត្តិ, តស្ស តិកយស្ស បរិច្ឆេទា តិកយសីយា តាយ។ ឃំ តករំ ឃ្បតិស្សាឃ ចិហរត្តិ, តស្ស តករស្ស បរិច្ឆេទា តករសីយា តាយ។ តា សត្ថាបិ កាយសីយាតិ វុច្ចត្តិ។ រេតសំ កិក្ខុតំ សយាតសំចាសា ឲក្សុរេបិសចពាន្ទសីយា ចិឃ ឲករេតា ឃ្រេបិសចាចិសព្ឆកយុករលារេហា រេហាត្តិ, ព្រាចិរេសរេយច ច បរេគរេស សីយំ ពាត្ថិព្យរេហតិ, ត ឃ្រេបិសចាចិសព្ឆកយុាតររេហ បរេគរេសតិ វុត្តំ រេហាតិ។

តត្ថ “ឃត្តរេក បរេគរេស តស្ស តស្ស កាយស្ស កាយរេកាឌកា ពាលិ លកត្តិ, រេសា បរេគរេសា អរេបយ្យា ចា រេហាតុ យហេត្តា ចា, កាយសីយារេត្វច សត្បាកច្ឆតី”តិ អដ្ឋកថាឃំ ចចតរេតា កាយាចិរេកាឌកាតំ ពាលិលកតដ្ឋាតំ កាយសីយា រេហាតិ, ឮគឡា រេឃក្យឃ្យចរេសត វុត្តំ។ ពាលិ អលករេត្តាបិ រាឌបណ្ណ អារេរាបិតបរេគរេស តស្ស កាយស្ស កាយសីយារេឃច។ វុត្តក្យាចិយតិចិរេតាគតិឃំ (ចិ។ ចិ។ ដី។ យហាចក្ក ១។១៣៦)

“ពាលិ លកត្តីតិ ឮគំ រេឃក្យឃ្យចរេសត វុត្តំ។ ‘អឃំ ការេយា ឲត្តរេកា កឫសការេកា’តិអាចិតា បត រាឌបណ្ណសុ អារេរាបិរេតសុ ក្សយិការេកសុ

ຍສ຺ມິ ຍສ຺ມິ ຕຍ຺ອາກາຍາຕິກາສຸຮາຕປ຺ຕາຂິເກ ປເຄເຣ ຄາລິ ຕ ກຄ຺ຄິ, ເຮາປິ ກາຍສີຍາ ຂຈ. ຣາຊາຂີຫິ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕກ຺ຂຍິກາເກາ ຫິ ຮເກ຺ຕາຈ ຂເປຕ຺ວາ ຕຂີເລາລິຊາຕສ຺ສເຣ ກາຍສີຍາຕິ ເຈຂິຕເກ຺ຕາ"ຕິ. ອຍໍ ປກຕິກາຍສີຍາ ຕາຍ. "ຍສ຺ມິ ຂກຮ຺ມິເຍຈ ກາຍເກ຺ລເຕ຺ຕ ຂກໍ ປເຄຮໍ, 'ອຍໍ ຈິຕ຺ຕກາເຍາ ໂຫຕູ'ຕິ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຣາຊາ ກສ຺ສຈິ ເຄຕິ, ເຮາປິ ຈິຕ຺ຕກາຍສີຍາ ໂຫຕິເຍຈາ"ຕິ ອຕ຺ຖກຖາຍໍ (ຍຫາຈ. ອຕ຺. ໑໓໙)
ຈຈຕເຕາ ຣາຊາ "ປກຕິກາຍເກ຺ລເຕ຺ຕເຍຈ ປກຕິກາຍເຕາ ຈິຕ຺ຕໍ ປກຕິກາເຍຕ ອຮຍິເຂ຺ຍ຺ຍາ ກາເຍາ ໂຫຕູ"ຕິ ຍໍ ປເຄຮໍ ເຄຕິ, ເຮາ ປເຄເຣາ ຈິຕ຺ຕກາຍສີຍາ ຕາຍ. ຄ຺ລຕິ ປກຕິກາຍສີຍາ ຈ ຣາຊ຺ຄຕໍ ຄ຺ລກ຺ຂາຈເຣຕ ປຈຕ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕກາຍສີຍາ ຈ ຄຄ຺ຄສີຍາ ຈິຍ ຮຕ຺ຕາກຍ຺ຍາຣຫາ, ຕສ຺ມາ ອຕິຕຈຄຄ຺ຄສີຍໍ ຄຕ຺ຄິຕຸກາເຍຫິ ປກຕິກາຍສີຍໍ ຈາ ຈິຕ຺ຕກາຍສີຍໍ ຈາ ເຮາເຣຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຕໍ ໂຫຕິ. ຕຖາ ຫິ ວຸຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຖກຖາຍໍ "ຕສ຺ມາ ຮາ ຈ ຄ຺ລຕຣາ ຈ ປກຕິກາຍຕກຣຕິກາຍສີຍາ ຄຄ຺ຄສີຍາຮຂີຮາເຍຈ ໂຫຕ຺ຕີ"ຕິ. ຈິຍຕິຈິເຕາຄຕິຍຕ຺ຖາ (ຈິ. ຈິ. ຂີ. ຍຫາຈກ຺ກ ໑.໑໓໙) "ຕຕ຺ຖ ຫິ ຮາ ຈ ຣາຂິກ຺ຂາຈເຣຕ ປຣິຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຮຍຸປ຺ປຕ຺ຕາ ອຕິຕຈາ ຈ ຄ຺ລຕຣາ ຈ ອປຣິຈຕ຺ຕາ ປກຕິກາຍສີຍາ, ຍຖາ ຄຄ຺ຄສີຍາຍໍ ຮຕ຺ຕໍ ຮຍ຺ຍກຍ຺ຍໍ ກາຕໍ ຈເຕ຺ຕິ, ຂຈເຣຍຕາປິ ຮຕ຺ຕາກຍ຺ຍາຣຫຕາຮຂີເຮຕ ຄຄ຺ຄສີຍາຮຂີຮາ, ຮາ ຮຍາຕຮໍຈາຮາ ຂກ຺ກເປລິຮຖາຕິ ອຄິປ຺ປາເຍາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

ເກຈິ ປຕ ອາຈຣິຍາ "ຍໍ ສີຍໍ ຄຕ຺ຄິຕຸກາຍາ, ຕສ຺ມາ ຂຕ຺ຕເກາ ກ຺ຍິປຣິເຂ຺ຈເຄາ ຈິຕ຺ຕໍ ເລຕ຺ຕໍ ໂຫຕູ"ຕິ ຣາຊາຕໍ ອາປຸກ຺ຂິຕ຺ວາ ເຕຕ ຂ຺ລກາເຣ ກເຣຕ "ຄ຺ລຈໍ ຂາຕໍ ຈິຕ຺ຕກາຍເກ຺ລຕ຺ຕໍ ໂຫຕູ"ຕິ ຍຕສິ ກຕ຺ວາ ຕເຕຣເຕ຺ຖເຍຈ ກິກ຺ກ຺ລ ຈ ຫຕ຺ຕປິຮາຕຍຕາຂິຕາ ເຮາເຣຕ຺ວາ ສີຍາຮຍຸຫຕສີຍາຄຕ຺ຄຕາຂີຕິ ກເຣາຕ຺ຕິ, ຕໍ ກເຣາໍ "ອຍໍ ຈິຕ຺ຕກາເຍາ ໂຫຕູຕິ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຣາຊາ ກສ຺ສຈິ ເຄຕີ"ຕິ ອຕ຺ຖກຖາຈເຈເຕຕ, "ຮາ ຈ ຣາຂິກ຺ຂາຈເຣຕ ປຣິຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຮຍຸປ຺ປຕ຺ຕາ ອຕິຕຈາ ຈາ"ຕິ ອາກເຕຕ ຈິຍຕິຈິເຕາຄຕີຂີກາຈເຈເຕຕ ຈ ຮເຍຕ຺ຕິ ຈິຍ ຕ ຂິສ຺ສຕິ. ກຈໍ? ອຕ຺ຖກຖາຈເຈເຕ ຕາວ "ອຍໍ ຈິຕ຺ຕກາເຍາ ໂຫຕູ"ຕິ ຄ຺ລຍິຕາ ຕ ເກຈລິ ປຸຣິຍກາເຍາເຍຈ ກາເຍາ ໂຫຕຸ, ອຖ ເລາ ຄ຺ລຄາຕິ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕປເຄເຣາປິ ຈິຕ຺ຕເຍຈ ກາເຍາ ໂຫຕູຕິ ຂກໍເຍຈ ກາຍເກ຺ລຕ຺ຕໍ ເຂ຺ຈ ກາເຍ ກເຣາຕີຕິ ຂເຍ຺ຍຕິ. "ຣາຊາ ກສ຺ສຈິ ເຄຕີ"ຕິ ຄ຺ລຍິຕາ ກາຍເກາຂກສ຺ສ ຂິຕ຺ຕກາຈໍ ປກາເຣຕິ, ຄ຺ລຂ ປຕ ເຕຈ ເຂ຺ຈ ກາເຍ ກເຣາຕິ, ຕ ຈ ກາຍເກາຂກສ຺ສ ເຄຕິ, ເກຈລໍ ກິກ຺ກ຺ລຕໍ ອຕຸຍຕິຍາ ຍາຈກາລິກຈເຮເຕຈ ຂ຺ລກາຮໍ ກເຣາຕິ, ຂຈໍ ອຕ຺ຖກຖາຈເຈເຕປິ ຮເຍຕ຺ຕິ ຈິຍ ຕ ຂິສ຺ສຕິ. ຈິຍຕິຈິເຕາຄຕີຂີກາຈເຈເຕປິ "ຣາຂິກ຺ຂາຈເຣຕ ປຣິຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ"ຕິ ຄ຺ລຍິຕາ ອກາຍກ຺ຕໍ ເລຕ຺ຕໍ ຣາຂິກ຺ຂາຈເຣຕ ປຣິຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກາເຍາ ໂຫຕີຕິ ຂເຍ຺ຍຕິ. "ອຕິຕຈາ ຈາ"ຕິ ຄ຺ລຍິຕາ ປຸຣາຄກາຍສີຍາ ຈ ອຕິຕຈກາຍສີຍາ ຈາຕິ ປຸຣິຍກາເຍຕ ອຍິສ຺ສ ຈິຕ຺ຕກາຍລກ຺ລຄໍ ຂເຍ຺ຍຕິ. ຄ຺ລຂ ປຕ ຣາຂິກ຺ຂາຈເຣຕ ປຣິຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເລຕ຺ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕກາຍກ຺ຕກາເຣຈາ ຈ ອຕິຕຈກາເຣຕ ຈິຕ຺ຕກາຍລກ຺ລຄຕ຺ຖາ ຕ ຂິສ຺ສຕິ, ຂຈໍ ຂີກາຈເຈເຕປິ ຮເຍຕ຺ຕິ ຈິຍ ຕ ຂິສ຺ສຕິ.

ຈິຕຍຈິຕິກ຺ຂຍຂີກາຍຕ຺ຖາ "ກາຍປຣິເຂ຺ຈເຄາຕິ ຮຕ຺ຕາຂິຮາສຸ ຮຍາ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕິຕ຺ວາ 'ຄ຺ລຍສ຺ສ ປເຄຮສ຺ສ ຂຕ຺ຕເກາ ກເຣາ'ຕິ ຂຈໍ ກເຣຕ ຕິຍຍິເຕາ ກາຍປ຺ປເຄເຣາ"ຕິ ຂຈໍ ອາຍຈເຮເຕຈ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕ ອຕຸຍຕິກເຣາຍເຕ຺ຕຕ, ຕສ຺ມາ ຈິຕ຺ຕກາຍລກ຺ລຄໍ ອປ຺ປຕ຺ຕາຍ ປກຕິກາເຍຕ ຮກ຺ກເຣາ ໂຫຕິ, ຕ ຕຕ຺ຖ ກ຺ລເປລິຮຖາຂິຮຍ຺ຍກຍ຺ຍໍ ກາຕຸຍເຣຫຕິ, ກ຺ລເປລິຮຖາຂິຮຍ຺ຍກຍ຺ຍກເຣາຄາເຣຫປເຄເຣເຍຈ ສີຍາຮຍຸຫຕຕສີຍາຄຕ຺ຄຕກຍ຺ຍຍິ ກເຣາຄາເຣຫໍ ໂຫຕິ ຄາຕ຺ຕິຖຸຕິຍກຍ຺ຍຕ຺ຕາ ເຕຮໍ ກຍ຺ຍາຕໍ, ຕສ຺ມາ ເຕຮໍ ອາຈຣິຍາຕໍ ຕໍ ກເຣາໍ ອເຍ຺ຍ ອາຈຣິຍາ ຕ ຄ຺ລຈ຺ຂິຕ຺ຕິ. ອເຍ຺ຍ ປຕ ອາຈຣິຍາ "ຕໍ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕປ຺ປເຄຮໍ 'ຈິຕ຺ຕກາເຍາ ໂຫຕູ'ຕິ ຣາຊາ ກສ຺ສຈິ ເຄຕິ, ກາຍເກາຂເກາ ຈ ຕເຕາ ຄາລິ ປຂິຄ຺ຄຍ຺ຍາຕິ, ຕຖາ ຈິຕ຺ຕກາເຍາ ໂຫຕິ, ຕ ຕເຕາ ປຸເຣຕ຺ຕາ"ຕິ ຈຕ຺ຕິ. ເຕຮໍ ຕໍ ຈຈຕໍ "ຂຈໍ ກເຣຕ ຕິຍຍິເຕາ ປເຄເຣາ"ຕິ ຈິຕິກ຺ຂຍຂີກາຈຈຕ຺ຖາ "ກາຍາຂີຕໍ ກເຣກ຺ກາຫປຣິກ຺ຂິເຕ຺ຕາ ຮຍຕ຺ຕເຕາ ປເຄເຣາ ກາຍສີຍາ"ຕິ ສີຍາລກ຺ກາຣກຄ຺ຄິຈຈຕຕ຺ຖາ ຮຕ຺ຄາຍ ວຸຕ຺ຕໍ ຮິຍາ, ເຕຮຸ ປຕ "ຄ຺ລຍສ຺ສ ປເຄຮສ຺ສ ຂຕ຺ຕເກາ ກເຣາ"ຕິ ຂຈໍ

ករបរិច្ឆិន្នត្តំ ចុត្តំ, ត កាយកោដកស្ស ពលិក្កហណំ អដ្ឋកថាយញ្ហ “ទាឌា កស្សចិ ឥតី”តិ ខាតយេច ចតិ, ត “កាយកោដកោ ច ពលិ កណ្ហាតី”តិ បដិក្កហណំ, តស្មា តយិ ចតតំ អញ្ញោ បណ្ឌិតា ត សយ្យដិច្ឆន្តិ, តស្មា បធចិស្សទោ ទាឌា “ព្ពយស្មិ កាយក្លេខត្ត ខុត្តកកទឹសយត្តោ បតេសា បុទិយកាយតោ ចិសុំកាយោ ហោតុ”តិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ឥតិ, ខុត្តាចតា សោ បតេសោ ពលិ បដិក្កហិតោ ចា ហោតុ អប្បដិក្កហិតោ ចា, ចិសុំកាយោ តាយ ហោតីតិ ឥដ្ឋទ្ធោ។

ខុចំ បកតិកាយលក្ខណញ្ហ ចិសុំកាយលក្ខណញ្ហ តឆតោ ញាត្វា ពន្ធសីមំ ពន្ធិត្យកាយោ ឃឌិ បកតិកាយសីមា តាតិចិត្វារា ហោតិ ស្មុលទក្ខិតា, តយេច បកតិកាយសីមំ ស្មុដ្ឋ ទក្ខាបេត្វា ស្មុដ្ឋ សោនេឆត្វា សីមាសម្មុហតតសីមាសម្មុតិកម្មានិ កាតព្វានិ។ ឃឌិ បត បកតិកាយសីមា អតិចិត្វារា ហោតិ, តិកយសីមា, តករសីមា ចា ហោន្តិ, ពហុតំ កិក្ខុតំ តិសិត្តដ្ឋាតសញ្ញាទលដ្ឋាតត្វា សោនេឆតុំ ចា ទក្ខិតុំ ចា ត សក្កោន្តិ, ខុចញ្ហ សតិ បធចិស្សទទាឝ្នុហិ បរិច្ឆិន្នាយ ចិសុំកាយសីមាយ ស្មុដ្ឋ សោនេឆត្វា ស្មុទក្ខិតំ កត្វា សីមាសម្មុហតតសីមាសម្មុតិកម្មំ កាតព្វំ។ កចំ បត ស្មុដ្ឋ សោឆតញ្ហ ស្មុដ្ឋ ទក្ខណញ្ហ កាតព្វំ? សីមំ ពន្ធិត្យកាយត ហិ សាយត្តចិហារទស្ស កិក្ខុ តស្ស តស្ស ចិហារស្ស សីមាបរិច្ឆេទំ បុច្ឆិត្វា ពន្ធសីមចិហារានំ សីមាយ សីមន្តរិកំ, អពន្ធសីមចិហារានំ សីមាយ ឧបចារំ ឋបេត្វា ឌិសាចារិកកិក្ខូតំ តិស្សញ្ញាទសយយោ សតេ ខុកស្មិ កាយក្លេខត្ត សីមំ ពន្ធិត្យកាយា, យោ តត្ថ ពន្ធសីមចិហារា, តេសុ កិក្ខូតំ “យមំ អជ្ជ សីមំ ពន្ធិស្សាម, តុម្ហេ សកសកសីមាយ បរិច្ឆេទតោ មា តិក្ខមថា”តិ បេសេតព្វំ។ យេ អពន្ធសីមចិហារា, តេសុ កិក្ខូ ខុកជ្ឈំ សន្និបាតេតព្វា, លន្ទារហានំ លន្ទោ អាហរាបេតព្វោ។ ខុចំ សន្និបតិតេសុ បត កិក្ខុសុ លន្ទារហានំ លន្ទេ អាហដេ តេសុ តេសុ មគ្គេសុ ច តឌីតិត្វកាយទ្វារាឌីសុ ច អាកត្តុកកិក្ខូតំ សីឃំ សីឃំ ហត្ថបាសាតយតត្ថញ្ហ ពហិសីមករណត្ថញ្ហ អារាមិកេ ចេច សមណុទ្ទេសេ ច ឋបេត្វា ភេរិសញ្ញំ ចា សង្ខសញ្ញំ ចា កត្វា សីមា សម្មុហតិតព្វាតិ។

តត្ថ ច ព្ពឌំ សោឆតំ ទក្ខណញ្ហ សីមាសម្មុតិការលយេច អដ្ឋកថាយំ ចុត្តំ, អថ កស្មា ព្ពឆ សីមាសម្មុហតតេ ចុត្តន្តិ? ព្ពយស្សាបិ សីមាសម្មុហតតកម្មស្ស ញាត្តិទុតិយកម្មត្តា បរិសសម្បត្តិដតត្ថំ ចុត្តន្តិ ឥដ្ឋព្វំ។ ខុចំ សន្តេបិ ព្ពឌំ សីមាសម្មុហតតកម្មំ តាយ ឃឌិ បោរាណា ពន្ធសីមា អត្ថិ, តត្តកសណ្ឋេ ហត្ថបាសកតោ អញ្ញោសុ កិក្ខូសុ កាយសីមំ បចិដ្ឋេសុបិ កម្មំ កោបោ តត្ថិ។ ឃឌិ បោរាណា ពន្ធសីមា តត្ថិ, ខុចម្បិ សតិ តោចលំ កាយសីមាក្ខតត្តា សីមាសម្មុហតតកម្មំ អសម្បជ្ជនត្តេបិ ភោសោ តត្ថិ, អថ កស្មា សោឆតា ចុត្តាតិ? សច្ចំ, តថាបិ សម្មុហតិតព្វា បោរាណសីមាបរិច្ឆេទស្ស ទុចិញ្ញោយ្យត្តា។ សចេ ហិ យហតិយា បោរាណពន្ធសីមាយ ខុកស្មិ បតេសេ សីមំ សម្មុហតិស្សាមាតិ សណ្ឋេ សន្និបតិតោ តស្សាយេច សីមាយ អញ្ញាស្មិ បតេសេ កិក្ខូ ឋិចេដ្ឋេ អដាតត្តស្សាបិ កម្មំ ចិបជ្ជតិ, តស្មា យហុស្សាហេត សោនេឆតព្វាចាតិ ឥដ្ឋព្វំ។ ខុចំ កាយសីមសោឆតំ “បរិសសម្បត្តិយា យុត្តា តាយ សព្ពត្តិយេត បរិច្ឆេទេត ចត្សុហិ កិក្ខូហិ សន្និបតិត្វា ឃាចតិកា តស្មិ កាយក្លេខត្ត ពន្ធសីមំ ចា តឌីសម្បុដ្ឋាតស្សទេ ចា អតោកាក្កយិត្វា ឋិតា កិក្ខូ, តេ សព្ពេ ហត្ថបាសេ ចា កត្វា លន្ទំ ចា អាហរិត្វា សម្មុតា”តិ កង្ខាចិតរណិយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ តិឌានចណ្ណតា) អាកតត្តា បរិសសម្បត្តិការណំ ហោតីតិ ចិញ្ញាយតិ។ តតោ “សីមាយ សីមំ សម្ភិន្ទន្តេន សម្មុតា, សីមាយ សីមំ អជ្ឈោត្ថរន្តេន សម្មុតា”តិ ចុត្តេហិ ខ្វីហិ ចិបត្តិភោសេហិ មុត្តត្ថំ សីមសម្មុហតតកម្មំ កាតព្វំ។

សីមាយ អសម្មុហតាយ សតិ កចំ ចិបត្តិខ្វយំ អាបជ្ជេយ្យាតិ, តថា សោឆិតាយបិ កាយសីមាយ។ ឃឌិ បោរាណពន្ធសីមា ចិជ្ជមាតា

ករេចឃ្យ, តឞ្សា ចិន្ថយាតកាចំ អឌាតត្តា តចំ ពាទ្ទឞីមំ ពាទេ្ទឃ្យុំ៍ របិទាឍឞីយាឃ ហិ គិមិត្តំ អទេត្តា ពត្វា តឞ្ស ឞមឹរេប របិទាឍឞីយាឃ អទេត្តា ជិតំ អដ្ឋា គិមិត្តំ ពត្វា តចំ ពាទ្ទឞីមំ ពាទេ្ទឃ្យុំ, ឞីយាឃ ឞីមំ ឞមិ្គតេត្តត ឞមុ្ខតា គាយ ហោតិ៍ តោត ចុត្តំ ពដ្ឋាចិតរលិឃំ (ពដ្ឋា៍ អដ្ថ៍ គិឌាតចល្លូតា) “ឞីយាឃ ឞីមំ ឞមិ្គតេត្តត ឞមុ្ខតា គាយ អត្ថតោ ឞីយាឃ បទេរ៍ ឞីមំ ឞមិ្គតេត្តត ឞមុ្ខតា៍ ឞេច ហិ របិទាឍពឞ្ស ចិហារឞ្ស បុរត្ថិយាឃ ជឹឞាឃ អទេ្ឋា ទេច ឌ្ឋុ ចាតិ ទេ្វ រុក្ខា អដ្ឋាមដ្ឋា ឞំឞដ្ថចិដបិ ហោត្តិ, តោឞុ អម្ព្ឋឞ្ស បន្ឋិមជិឞាកាទេព ឌ្ឋុ៍ ចិហារឞីយា ច ឌុ្ឋំ អទេត្តា ពត្វា អដ្ឋំ ពិទេត្តត្វា ពាទ្ទា ហោតិ, អឆ បន្ឋា តឞ្ស ចិហារឞ្ស បុរត្ថិមជិឞាយំ ចិហារេរ ពទេត ឞីមំ ពាគ្គតា គិក្ខុ អដ្ឋំ អទេត្តា ពត្វា ឌុ្ឋំ ពិទេត្តត្វា ពាគ្គតិ, ឞីយាឃ ឞីយា ឞមិ្គតា គាយ ហោតី”តិ៍ របិទាឍឞីយាឃ ច ឲពទេឝំ ចា ឞពលរបិទាឍឞីមំ ចា អទេត្តា ពរិត្វា តចំ ឞីមំ ពាទេ្ទឃ្យុំ, ឞីយាឃ ឞីមំ អឡោ្ឋាត្ថុរេត្តត ឞមុ្ខតា គាយ៍ ចុត្តញ្ញោតំ ពដ្ឋាចិតរលិឃំ (ពដ្ឋា៍ អដ្ថ៍ គិឌាតចល្លូតា) “ឞីយាឃ ឞីមំ អឡោ្ឋាត្ថុរេត្តត ឞមុ្ខតា គាយ អត្ថតោ ឞីយាឃ បទេរ៍ ឞីមំ អឡោ្ឋាត្ថុរេត្តត ឞមុ្ខតា៍ ឞេច ហិ បទេរ៍ ពាទ្ទឞីមំ ឞពល៍ ចា តឞ្សា បទេឝំ ចា អទេត្តា ពត្វា អត្ថតោ ឞីមំ ឞមុ្ខគ្គតិ, ឞីយាឃ ឞីមំ អឡោ្ឋាត្ថុរិតា គាយ ហោតី”តិ៍

ឃឞ្មិំ បទេឝេឞ ចត្តារោ គិក្ខុ គិឞីជិត្វា ពម្មំ ពាតុំ គ ឞក្កោគ្តិ, តត្ថ តទោតា បដ្ថាឃ ឃាច ពោឞក្កុមត្តមបិ អឡោ្ឋាឞំ របិទាឍពាទ្ទឞីមប្បទេឝំ អត្ថតោ ឞីយាឃ អទេត្តា ពទេរាទេត្តា ឞីយាឃ ឞីមំ ឞមិ្គតិ គាយ៍ ចតុគ្គំ គិក្ខុគំ គិឞីជិតុំ បហោតកដ្ថាគតោ បដ្ថាឃ ឃាច ឞពលមបិ អឡោ្ឋាឞំ របិទាឍពាទ្ទឞីយាបទេឝំ អត្ថតោ ឞីយាឃ អទេត្តា ពទេរាទេត្តា ឞីយាឃ ឞីមំ អឡោ្ឋាត្ថុរតិ គាយ៍ ចុត្តញ្ញោតំ ពដ្ឋាចិតរលិឃា លិគត្ថុបកាឞគិឃំ (ពដ្ឋា៍ អភិ៍ ឌី៍ គិឌាតចល្លូតា) “តឞ្សា បទេឞត្តិ តឞ្សា ឲពទេឝំ, ឃត្ថុ ឆត្វា ចតុហិ គិក្ខុហិ ពម្មំ ពាតុំ ឞក្កា ហោតិ, តាជិឞំ ឲពទេឞត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ឃត្ថុ បគ ជិទេតហិ ពម្មំ ពាតុំ គ ឞក្កា, តាជិឞំ បទេឝំ អទេត្តា ពរិត្វា ឞីយាឃ ឞីមំ ឞមិ្គត្តិ គាយ, គ តុ អឡោ្ឋាត្ថុត្តិ គាយាតិ ពទេហតព្វា”ត្តិ៍ ចិមតិចិទោគឝគិឃមបិ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ មហាចក្ក ១៍៨៤៥) “ឃត្ថុ ចតុហិ គិក្ខុហិ គិឞីជិតុំ គ ឞក្កា, តត្តកទោតា បដ្ថាឃ ឃាច ពោឞក្កុមត្តមបិ អត្ថតោ ឞីយាឃ ពទេរាត្តា ឞមិ្គត្តិ, ចតុគ្គមបិ គិក្ខុគំ បហោតកទោតា បដ្ថាឃ ឞពលមបិ អទេត្តា ពទេរាត្តា អឡោ្ឋាត្ថុត្តិតិ ចេជិតព្វា”ត្តិ ចុត្តំ៍

ឲចំ ហោតុ, តឞ្មិំ ពាយឞីមបរិច្ឆេទ របិទាឍពឞីយាឃ ចិន្ថយាគាយ ចិបត្តិច្ចឃរោមាចគត្ថុ ឞីយាឞមុហតគពម្មំ ឞាត្ថុពំ, អចិន្ថយាគាយ ពធំ ឞាត្ថុពំ ករេចឃ្យាតិ ឞក្កាគិចត្តគត្ថុ ឞីយាឞមុហតគពម្មំ អពត្វា អគិគចឞីយាឃ ពាឡ្ឋយាគាយ ឞក្កា ខ្លប្បន្ថឃ្យ, ករចទោតា ឆរយាតពាលទោតា បដ្ថាឃ ឃាចន្ថតា ពឍគបធំ ឌីតិក្កត្តា គិក្ខុខ្លបឞមប្បជាឌិពមុ្ខពរឍត្ថុ តឞ្មិំ តឞ្មិំ បទេឞេឞ ឞីមំ ពាគ្គតិ៍ ឞា ឞីយា ឲត្ថុ អត្ថិ, ឲត្ថុ គត្ថិតិ គ ឞក្កា ឌាគិតុំ, តឞ្មា “អមញ្ញំ ឞីយាពាទ្ទគដ្ថាទេគ របិទាឍពឞីយា ករេចឃ្យ តុ ទោ”តិ ឞក្កា ករេចឃ្យ, ឲចំ ឞតិ ឞា អគិគចឞីយា ច អាឞក្កគិឃា ហោតីតិ ឞីយាឃំ ពតំ ខ្លបឞមប្បជាឌិពមុ្ខមបិ អាឞក្កគិឃំ ហោតិ, តឞ្មា ឞក្កាគិចត្តគត្ថុ អគិគចឞីមំ ពាទ្ធិតុពាទេមហិ ឃតិបុក្កទេចហិ អចឞ្ស ឞីយាឞមុហតគពម្មំ ពាតព្វំ ហោតិ៍ ឞមុហតគេត្តហិ បគ “ឞីមំ, គិក្ខុទេច, ឞមុហតគេត្តត បឋមំ តិចីចទេរគ អចិប្បចាទេឞា ឞមុហត្តគេព្វា, បន្ឋា ឞីយា ឞមុហត្តគ្គព្វា”តិ (មហាច៍ ១៣៣) ចចគតោតា បឋមំ អចិប្បចាឞឞីយា ឞមុហតិតព្វា, តទោតា ឞមាគឞំចាឞពឞីយា ឞមុហតិតព្វា៍ តឞ្មិំ ឞមុហតគពាទេល ច “ពល្ទឞីយាឃំ ឆត្វា អចិប្បចាឞឞីយា គ ឞមុហត្តគ្គព្វា, តឆា អចិប្បចាឞឞីយាឃ ឆត្វា ពល្ទឞីយាបិ៍ ពល្ទឞីយាឃ បគ ជិទេតគ ពល្ទឞីយាច ឞមុហតិតព្វា, តឆា ព្ពតរាឃ ជិទេតគ ព្ពតរា”តិ អដ្ថពឆាឃំ (មហាច៍ អដ្ថ៍ ១៣៣) ចចគតោតា ពល្ទឞីយាឃំ ឆត្វាច ពល្ទឞីយា ឞមុហតិតព្វា, មហាឞីយាឃទេមច ឆត្វា មហាឞីយា

ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩥᩔᩣ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩦᨾᩣ ᨶ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩈᩦᨾᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᩦᨾᩴ ᩅᨴᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨿᩮᨠᩩᨾᩮ᩠ᨿᨶ ᨩᩦᩅᨴᩮᩁᨶ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩈᨶᨲᩮᩣ᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨧᩮ ᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩈᩦᨾᨬ᩠ᨧ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᩩᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᨬ᩠ᨧ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᩴ ᨷᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᩩᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᨬ᩠ᨧ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᩴ ᨷᨶ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩴᨿᩮᩅ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᨻᩮᩣᨵᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩣᨣᩣᩁᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶᩥᩁᩣᩈᨦ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩮᩅ ᨶᩣᨾ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᨭᩥᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᩴ ᨷᨶ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩮᩅ᪨ ᩈᨧᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᩈᩦᨾᩣᩈᨾ᩠ᨽᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᩮ ᨷᨶ ᨴ᩠ᩅᩮᨷᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨶᩮᩅ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩦᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᩣ ᩋᩈᩦᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨶᩮᨶ ᩅᩣ, ᨶ ᨧ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩦᨾᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᨷᨶ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᨿᩮᩅ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨧ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪄᪄) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨻᩤᩉᩥᩁᩴ ᩈᩦᨾᩴ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨣᩣᨾᩈᩦᨾᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᨾᩉᩣᩈᩦᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᩈᩦᨾᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨬ᩠ᨧ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩣ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩈᩦᨾᩣᨿᩮᩣ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩈᩦᨾᩴ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨠᨳᩴ ᩋᨽᩥᨶᩅᩈᩦᨾᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᩁᩮᩉᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᩈᨾᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨶᨿᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᩔᩣᩉᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ ᩋᨷᩁᩥᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣ ᩅᩥᩉᩥᨲᨶᨿᩮᨶ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩈᩦᨾᩴ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᨳᩴ? ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩦᨾᩣᩈᨾᩪᩉᨶᨶᨠᩣᩃᩮ ᨿᨴᩥ ᨷᨠᨲᩥᨣᩣᨾᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᩴ ᨷᨠᨲᩥᨣᩣᨾᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ, ᨿᨴᩥ ᩅᩥᩈᩩᩴᨣᩣᨾᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴᨣᩣᨾᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᩅᩥᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩩᩈᩴᩅᩥᩉᩥᨲᩣᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩴ ᩈᩣᩅᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨻᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩮ ᩈᩉ ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩮ ᩃᨩ᩠ᨩᩦᨷᩮᩈᩃᩮ ᨻᩉᩩᩔ ᨣᨱᩔ ᨧᨲᩩᩅᨣ᩠ᨣᨠᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨣᨱᨷᩪᩁᨠᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨷᨠᨲᨲ᩠ᨲᨠᩣᩅᩈ᩠ᩈ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩮᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩤᩉᩥᩁᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩔ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨻᩉᩥ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᩩᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨾᨬ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮ ᨾᨬ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩋᩅᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩈᩦᨾᩣᩈᨾᩪᩉᨶᨶᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩈᩦᨾᩣᩈᨾᩪᩉᨶᨶᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩴ ᩈᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨲᩮ ᨠᨲᩮ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩈᩦᨾᩣᩈᩩ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᩈᩩᨷᩥ ᨷᨮᨾᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩑᨠᩅᩦᩈᨲᩥᨿᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩣᩁᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᨾᨬ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮ ᨾᨬ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩅᩔᩴ ᨲᩣᩈᩩ ᩈᩦᨾᩣᩈᩩ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩅᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᨾᩣᩈᨾᩪᩉᨶᨶᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣ ᩈᩦᨾᩣ ᩈᨾᩪᩉᨶᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᩣᨶᩴ ᩈᨾᩪᩉᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩣᨾᩈᩦᨾᩣᨿᩮᩅ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩁᩮᩅᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪂᪨᪁᪄᪄)

“ᨠᩮᨧᩥ ᨷᨶ ᩎᨴᩥᩈᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩈᩩ ᨨᨷ᩠ᨸᨬ᩠ᨧᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᨠᩮᩣᨭᩥᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩅᩥᩉᩣᩁᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨻᩉᩥ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᩩᨷᩣᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨾᨬ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮ ᨾᨬ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩈᩦᨾᩴ , ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩈᩦᨾᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᩪᩉᨶᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨲᩮ ᨠᨲᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᩣᨿ ᨾᩉᩣᩈᩦᨾᩣᨿ ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨧᩮᨷᩥ ᩋᩅᩔᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨲᩣᩈᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᨣᨲᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩣ ᩈᨾᩪᩉᨶᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨣᩣᨾᩈᩦᨾᩣ ᩑᩅ ᩋᩅᩈᩥᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᨷᨶ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᨿᩮᩅ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨧᩮᩅ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪄᪄) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩦᨾᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅ ᩈᨾᩪᩉᨶᩥᨲᩩᩴ

សក្លិឃ្សត្តិ, ពធំ អដាភត្តាតិ៎ ខ្លួយស្ថិ សីយាសបុហតតាឆឹកាះទ សីយំ ចា សីយាបរិះឆ្នង់ ចា ដាភតការះចា អក្ខុ ត ះហាតិ, អះត្តាសីយាឃំ ជិតការះចា, “សីយំ សប្មហតិឃ្សាយា”តិ ពយ្ខចាចាពរលាត្តិ ខ្លួងះយច ខ្លួឃំ អក្ខុ ះហាតិ, តស្វា ខ្លួយិតា អក្កូះឃត សយ្សះត្ត សតិ ខ្លួយំ អដាភត្តាបិ សប្មហតិតំ្យ សះក្កាត្តិតិ៎ ខ្លួយិតា អក្កូះឃត សយ្សះត្ត សតិ សីយំ អដាភត្តាត់ សប្មហតិតំ្យ សយត្វការះចា ពធំ ចិត្តាតះត្តាតិ?
អដ្ឋកថាឃំ “ពល្លសីយំ បត ដាភត្តា អចិប្បចាឃំ អដាភត្តាបិ សប្មហតិតុះព្លាច ខាត្តិតុព្លា សក្លិឃ្សត្តិ”តិ ឧចំ យហាសីយាឃ បរិះឆ្នង់ អដាភតដ្ឋាះតបិ សប្មហតតឃ្ស ចុត្តត្តា ចិយតិចិះតាឆតិឃយ្សិ (ចិ៎ ចិ៎ ជិ៎ យហាចក្កុ ៧៎០៣៣) “ត ះហត្វ សីយាឃ, តប្សរិះឆ្នងឃ្ស ចា ដាភត់ អក្ខុ, សីយាឃ បត អះត្តាផាត់, ‘សប្មហតិឃ្សាយា’តិ ពយ្ខចាចាពរលាព្លា អក្ខុ៎ អដ្ឋកថាឃំ (យហាច៎ អដ្ឋ៎ ០៣៣) ‘ពល្លសីយំ បត ដាភត្តា អចិប្បចាឃំ អដាភត្តាបិ សប្មហតិតុះព្លាច ខាត្តិតុព្លា សក្លិឃ្សត្តិ’តិ ឧចំ យហាសីយាឃ បរិះឆ្នងឃ្ស អដាភតះតបិ សប្មហតតឃ្ស ចុត្តត្តា”តិ ចុត្តំ៎ តះតា ះបិរាលាខាន្លសីយាត់ សប្មហតត្តា កាយសីយាះឃច អចសិដ្ឋា កះចយ្យាតិ តស្វំ អចសិដ្ឋាឃ តះតា បរំ កិ កាតត្តាត្តិ៎ កាយសីយាឃ អចសិដ្ឋាឃ សតិ តំ កាយសីយំ បុះត្តា ចុត្តតះឃត ះសាឆត់ រក្លលាព្លា ពត្វា តិស្សំ កាយសីយាឃំ ពល្លសីយំ យហាសីយព្លា ឃចារុចិ ខាត្តិតំ្យ លកតិ, សីយំ អខាត្តិតាច ះពចលិយ កាយសីយាឃ ដ្ឋបសយ្សដាឝិសឈ្លួយុព្លា កាតុយ្សិ លកតិ៎

ចុត្តត្តិចិយតិចិះតាឆតិឃំ (ចិ៎ ចិ៎ ជិ៎ យហាចក្កុ ៧៎០៣៣) – “កាយសីយាឃ ឧច ច អចសិដ្ឋាឃ តត្វ ឃចារុចិ កុចិឆយ្សិ សីយំ ខាត្តិតុះព្លាច ដ្ឋបសយ្សដាឝិពយ្ខំ កាតុព្លា ចដ្ឋតិតិ ចឆត្តិ, តំ ឃុត្តំ ចិឃ ឝិឃ្សតិ, ឝិយំសិត្វា ពះហតត្តា”ត្តិ៎ តស្វា ឃឝិ សដ្ឋិហត្វាឃាយំ ចត្តាលិសហត្វចិត្វារំ ពល្លសីយះយច ពត្វកាយា ះហាត្តិ, ឧត្តះព បះឆះស យព្លាដ្ឋាត់ ពលាប្បត្តា បយាលាឃុត្តះកា យះព្លាតិ សត្តាបន្លិយប្បយាលាឃុះត្តា យះព្លា៎ ះសាហិ បពតិចិឆត្វិឃា តចចិឆត្វិះកា, អដ្ឋចិឆត្វិះកា ចា ះហាតិ៎ តះតា លុដ្ឋះកា យះព្លា សីស្សបឆាត់ ផះបត្វា បរិឆំ បសាះទត្វា តិបន្តិតំ្យ តប្សះហាតីតិ សត្តាបន្លិយព្លាឃ្ស អាឃាយប្បយាលាឃ្ស សយត្តបរិសាឝិកាឃំ ចុត្តត្តា តះតា អឆិកាឃាះយាបិ ះហាតិះឃច៎ យព្លាឃ្ស ចិត្វាះទា បត អាឃាយឃ្ស ដ្ឋបះន្លា ះហាតិ, តស្វា យព្លាប្បយាលដ្ឋាត់ អាឃាយះតា បព្លាហត្វំ, ចិត្វារះតា បព្លាចិឆត្វិពត្តិ ពះហត្វា ះតត បយាះលាត ពលាប្បត្តា សដ្ឋិហត្វាឃាយំ សីយដ្ឋាត់ ចតុឝិសតិយព្លាពំ ះហាតិ, ចត្តាលិសហត្វចិត្វារំ អដ្ឋយព្លាពំ ះហាតិ៎ ឧចំ ពលាប្បត្តា ឆក្លិលុត្តរាឃាះយា យះព្លា ះហាតិ, សដ្ឋិហត្វាឃាយំ សីយដ្ឋាត់ ន្លាឆសយព្លាពំ ះហាតិ, ចត្តាលិសហត្វចិត្វារំ ះសាឡអសយព្លាពំ ះហាតិ៎ ឧចំ ពលាប្បត្តា បរិឝិតបន្លិយាឃាះយា យះព្លា ះហាតិ៎ កុចិឆះបិ អាឃាយំ ចិត្វាះទត ក្យូលិតំ ពះទាះត្តា សពលំ អះត្តាសីយដ្ឋាត់ ន្លាតហុត្តរសតយព្លាពំ ះហាតិ, ខាហិសីយដ្ឋាតយ្សិ សយត្តះតា ឧពយព្លាពំ ចា ន្លិតិយព្លាពំ ចា ពះហតត្តា៎ ះតត សហ ពលាត់ ចះន្លតត្តា៎ ចិយតិចិះតាឆតិឃំ (ចិ៎ ចិ៎ ជិ៎ យហាចក្កុ ៧៎០៣៣) បត “សយត្តា ះលន្លុបិះតា”តិ ចុត្តំ, តំ បត យហាសីយាខាត្តតកាះល ចិហារបរិះក្លបឃ្ស ខាហិដ្ឋបចារំ សន្លាឃ ចុត្តំ សិឃា៎ ពល្លសីយាឃបិ ក្សុរះតា សប្មហតះត ះឆាះសា តត្វិ, ក្យក្ករត្តា បត ពារពាត់ បយាលំ ដាតិតត្តា៎ ពល្យាលិឃំ តាយ សីយាឃំ បត អាឃាយះតា ច ចិត្វារះតា ច បព្លាហត្វប្បយាលំ ផាត់ ឧពះពាដ្ឋាឃំ ពត្វា សប្មហតតិ៎ តយ្សិ បន្លិយព្លាប្បយាលះតា អឆិពះយចាតិ ពត្វា ពតំ៎ ខ្លួឆាតិ អះយត្វិ ចុត្តដ្ឋាត់ បត បពរលាតះឃត សំសត្តតត្វា ឃុត្តតាទត្តិ ឆដ្ឋត្តា៎

សប្មហតតាពាះទា បត ឧចំ ះចឝិតះត្តា – ខ្លួឆាតិ ខាត្តិតត្តាឃ សីយាឃ តិយិត្វាត់ អះត្តា ច ខាហិ ច ឃចារុត្តតះឃត សប្មហតិតត្តាសីយដ្ឋាត់ អាឆាសតលំ ចិឃ សយំ ស្សុន្លិ ចិយលំ ពត្វា ឃចារុត្តយព្លាប្បយាលំ យព្លាប្បយាលំ ផាត់ អដ្ឋបឆពះលាំ ចិឃ រន្លុតា ចា ឆះល្លត ចា ះលាំ ពារះបត្វា ះលលាត្យសាះទត តព្លួយត្តិពចុះល្លាត ចា ះសតយត្តិពចុះល្លាត ចា ចល្លចិះសយំ ពារះបត្វា បត្តិ បត្តិ ះពាដ្ឋាឃំ ះពាដ្ឋាឃំ

ការារេបត្វា បុរេត្ថា ចុត្តតរេឃត អារក្ល រេឃាឈតក្នា ការារេបត្វា “ត្ថកាតិ ឃឹយំ នមុ្ហតិស្សាយា”តិ ចត្តារេរា ចា តក្យត្តរិ ចា នយាតរំចារកកិក្ល្វ ករេហត្វា បផយបត្តឃំ បផយរេកាដ្ឋារេរ យត្នាដ្ឋារេត ផត្វា បផយំ អចិប្បចារឃឹយារមុ្ហតតកយុ្ចាធំ, តរេតា នយាតរំចារកឃឹយារមុ្ហតតកយុ្ចាធំ ឃារេចត្វា តស្មិំ រេកាដ្ឋាររេឃច អន្តាយន្តាស្ស ជិតដ្ឋាត់ បរិចរេត្តត្វា បរិចរេត្តត្វា តិក្លត្តំ ចា នត្តក្លត្តំ ចា នមុ្ហតិត្វា តរេតា តិក្លយិត្វា បផយបត្តឃំរេឃច ក្យតិឃរេកាដ្ឋារេរ ផត្វា តរេឆច កត្វា តរេតា បផយបត្តឃំរេឃច អក្យរេលិយតរេឃត ឃាច អត្តិយរេកាដ្ឋារា ឲរេកកស្មិំ រេកាដ្ឋារេរ តរេឆច កត្វា បផយបត្តឃា បរិក្លិណាឃ ក្យតិឃបត្តឃា អត្តិយរេកាដ្ឋារេរ ផត្វា តរេឆច កត្វា តរេតា បដ្ឋាឃ ក្យតិឃបត្តឃំរេឃច បជិរេលិយតរេឃត ឃាច អាឌិរេកាដ្ឋារា តរេឆច កត្វា ឲចំ តតិឃបត្តអាឌឹរុបិ ឲកកា អក្យរេលិយរេតា ឲកកា បជិរេលិយរេតា កត្វា នត្តារុ បត្តិរុ នត្តាស្មិំ រេកាដ្ឋារេរ បរិក្លិរេណ ត្ថកំ ឃឹយារមុ្ហតតកយុំ តិដ្ឋិតំ តាយ រេហាតិ៍ “ចត្តារេរា តក្យត្តរិ ចា”តិ ត្ថកំ បត ត្ថយស្ស កយុស្ស ចត្យចក្កកេរលឹយត្តា ចុត្តា៍ ចិយតិចិរេតាឥតិឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌិ៍ យហាចក្ក ៦៍១៣៣) បត កិក្លត់ បកតត្តកាចស្ស ក្យចិរេន្តាឃ្យត្តា លន្ថិរេបរលកិក្លតក្នា ក្យលកត្តា “លបក្នាយរេត្ត”តិ ចុត្តា៍

កល្យាលឹឃឹយារំ បត ឃឹហត្យអឌឹបរេតា អកិតចរិក្ល ករេហត្វា តិចត្តរេត្តហិ ករហចិចាឥយត្តយ្បិ អលកតេ្តហិ ឆយុរេចតិឃរេន្តា ចិចិតិត្វា កហិរេតហិ ក្យដ្ឋរហិ កិក្លហិ កតត្តិ បិរឃាណរេលណាឃំ អាកតំ៍ រតតប្យុតករេរ បត ឃិរិរុឆយុរាឌាឆិបតិតាយកស្ស ក្យត្យអអក្ករាឌិរេតា ការេល យហាឃឹហត្យអប្បរេត្តាតិ ចិស្សុរេតា ឃិរិរជ្ឋយុកិត្តិតាយរេកា យហារេឆរចរេរា អត្តរេតា ចរតដ្ឋាតស្ស អចិក្យរេរ បន្តាតយត្វរេក ឃឹយំ ពាត្ថរេត្តា អត្តរេតា តិស្សិតរេក អក្ករេហត្វា អត្តតា អកិរុចិរេត លន្ថិរេបរលពាហុស្សុតរិក្លាកាយក្យរេត អរេន្តា យហារេឆរេរ ករេហត្វា អត្តចត្យរេត្វាច ហុត្វា កយុំ កេរាតឹតិ ចគត្តិ៍ តំ ត្ថយស្ស កយុស្ស ចត្យចក្កកេរលឹយត្តា រេតរក្នា រេឆរាត់ បកតត្តការេច តិរារក្កត្តា កតំ តរេចឃ្យ, ឲចំ នរេត្តបិ កិក្លត់ បកតត្តកាចស្ស ក្យត្តិរេន្តាឃ្យត្តា ចត្យចក្កកេរលឹយកយុស្ស អតិរេរកចត្យចរេក្កត ករេរណ រេកាឃាកាចរេតា អតិរេរកកិក្លហិ កតការេចា បរត្វតរេរា រេហាតិ៍ រេតរេតច ច ការេរណត ចិយតិចិរេតាឥឹតាយិកាឃំ ចិតឃឌឹកាឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌិ៍ យហាចក្ក ៦៍១៣៣) “លបក្នាយរេត្ត កិក្ល ករេហត្វា”តិ ចុត្តំ, កល្យាលឹឃឹយារក្នា ក្យដ្ឋរហិ កិក្លហិ កតត្តិ ឥដ្ឋត្តា៍ ឲចំ តិដ្ឋិរេតបិ បត ឃឹយារមុ្ហតតករេយុ តាតាចាកាត់ តាតាចរិឃាត់ តាតាតិកាឃាត់ តាតារេគរចារិកាត់ កិក្លត់ ចិត្តារាឈតត្វំ ករហចិចាឥរេយាចតត្វក្នា បុតប្បុត់ រេតហិបិ កិក្លហិ តរេឆច ការារេបតត្តា៍ ចុត្តតិក្យអដ្ឋកឆាឃំ (បរិ៍ អដ្ឋ៍ ៣ប័៦-៣ប័៦; ចិ៍ នក្ក៍ អដ្ឋ៍ ៦៥៨) “បុតប្បុត់ បត កាតត្តា៍ តតិក្យកុប្បស្ស កយុស្ស កយុំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, អកុប្បស្ស ឆិរកយុកាចាឃ រេហាតិ”តិ៍ រេតរេតច ច ការេរណត ហំឃាចតិតករេរ អរេតកបណ្តុរហត្វិឃាយិយហាឆយុរាឌា នហបុន្តាកយុក្យតរេតា យហារេចតិឃរេតា ចត្យរុ ឌិឃារុ ឃឹយារមុ្ហតតការេល រាយន្តារេគរចាឃឹហិ យហារេឆរេរហិ ច យរយុរេគរចាឃឹហិ យហារេឆរេរហិ ច ចិរ្យុំ ចិរ្យុំ ការារេបឃឹតិ ឥដ្ឋត្តា៍

ឃឌិ បត យហាឃឹយំ ពាត្ថិត្យការេយា រេហាតិ, តកា ដ្ឋរគយត្តំ ចា ទ្ធិដ្ឋរគយត្តំ ចា តក្យត្តរិ ចា បរេគរំ នលុរេក្លត្វា “ឲត្តរេក ផារេត ចិហារំ ករិស្សាយា”តិ បរិរេក្លបំ ការារេបត្វា តស្ស ចិហារបរិរេក្លបស្ស អរេន្តា ច នត្តាត្វ ពាហិ ច នយត្តា រេលដ្ឋុបិតដ្ឋារេត យក្នាប្បយារេណ យក្នាប្បយារេណ ត្ថការេរ រេហដ្ឋា ចុត្តតរេឃត បត្តិរេកាដ្ឋារេរ កត្វា កយុប្បរេត្តហិ កិក្លហិ នត្ថិ តិរត្តរំ ផត្វា បផយំ អចិប្បចារឃឹយា តរេតា នយាតរំចារកឃឹយា ច នមុ្ហតិតត្តា៍ ឲចំ ឃឹយារ នយត្ឈរេត ករេត តស្មិំ ចិហារេរ ពណ្ឌឃឹយារ យហាឃឹយារ ច ចិន្ថយាតរេត្ត នតិ អចស្សំ ឲកស្មិំ យក្នាដ្ឋារេត តារំ យន្តាតា រេត កិក្ល តា នមុ្ហតរេតឃ្យំ, តរេតា កាយឃឹយា ឲច អចឃិរេស្សាឃ្យ, តស្សំ កាយឃឹយារំ

ពណ្ណនីយាយហានីយាចរេត ក្ខុចិសា នីយា យឆាវុចិ ខាត្តិពន្ធា៍ ខាត្តភាកាទ៌ បត ខ្ពបរិ ចក្លាយ៍

កម្ហា បត តិយិព្វាត់ ខាហិបិ នីយាសម្ពុហតត់ កពំ, តត្ថ តិយិព្វាត់ អនេត្វារេយច អកិតចនីយា ពួន្ធិពន្ធាតិ ពនេត្វច សម្ពុរេឥន្ទ្យាត្ថរលាចិរយាចតត្វំ រេបិទាលាកនីយាយ សម្ពុហតត់ កាតព្ពាត្តិ? សច្ចំ, ក្ខុចិរេន្ត្រាឃ្យព្វា បត ខុចំ កពត្តិ ឥដ្ឋព្វាំ៍ ក្ខុចិរេន្ត្រារេឃ្យា ហិ រេបិទាលាកនីយាយ ចិន្ទ្រយាតាចិន្ទ្រយាតការេចា, តម្ហា យឥ តិយិព្វាត់ អនេត្វារេយច នីយាសម្ពុហតត់ ករេទឃ្យ, តរេតា ខាហិ រេបិទាលាកនីយា តិរេដ្ឋឃ្យ, តរេតា អប្បយព្វកំ ឆាត់ អនេត្វា បចិរេសឃ្យ, តំ ឆាត់ កម្ពុចាចាបិឆរេកត សហ នីយាសម្ពុហតតការេកសញ្ញ្ឈ បតិដ្ឋហតប្បរេហាតកំ ត ករេចឃ្យ, ខុចំ សនេត្វ សា រេបិទាលាកនីយា អសម្ពុហតាច ករេចឃ្យ៍ តំ សម្ពុហតសន្ត្រាយ នីយាសម្ពុត្តតការេល អនេត្វាតិយិព្វដ្ឋាត់ សម្ពុត្តេឃ្យំ, តំ អសម្ពុហតរេបិទាលនីយារេកាឌិបចិដ្ឋព្វា នីយាយ នីយំ សម្ពុរេឥរេគារេសា, យឥ បត តំ ឆាត់ ចតុត្ថំ តិនិត្តប្បរេហាតកំ ករេចឃ្យ, នីយាយ នីយំ អនេន្ត្រាត្ថរលារេគារេសា, យឥបិ អនេត្វា ត បចិសតិ, តិទត្វទ៌ ឲុដ្ឋយព្វំ រេហាតិ, ខុចយ៉ិ នីយាសក្តុរេគារេសាតិ ពួយម្ហា រេគាសព្វយា ចិរយាចតត្វំ តិយិព្វាត់ ខាហិបិ នីយាសម្ពុហតត់ កពំ៍ រេតរេតច ចិយតិចិរេតាឥតិយំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៍៨៣៣) “ខាហិ ច សយត្វា រេលឆ្កុបិរេត”តិអាឥ ក្ខុព្វតិ ឥដ្ឋព្វាំ៍

រេកចិ បត អាចទិយា សយត្វា តិយិព្វាត់ អនេត្វា ទន្ទបសាទលំ កព្វា អនេត្វា ឆព្វា ទន្ទយា រេហដ្ឋា បិរេឥ បរេចរេសព្វា ទន្ទរេតា ខាហិ កិន្ទ្វិយព្វំ ឆាត់ អតិក្កយិព្វា នីយាសម្ពុហតត់ ករេទាត្តិ, តរេឥតំ ចិចារេទតព្វាំ៍ បិឥក្កដ្ឋបតយរេត្វត រេបិទាលនីយាសម្ពុញ្ញរេតា ត រេហាតិ, អឆ រេលា កម្ពុចាចាបិឆរេកត សហ កម្ពុបព្វសញ្ញ្ឈ បតិដ្ឋារេតត កម្ពុចាចាយ បិឆរេតត ច សម្ពុញ្ញរេតា រេហាតិ៍ ក្ខុព្វញ៉ាចិយតិចិរេតាឥតិប្បករេលា (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៍៨៣៣) “នីយាយ បត អនេត្វាឆាត់, ‘សម្ពុហតិស្សាយា’តិ កម្ពុចាចាយ ករលារេន្ត្វាត្វ អក្កុ”ត្តិ, តម្ហា ខុករេឥរេសត អនេត្វាបចិដ្ឋាយ ច ខុកសម្ពុរេត្តត ឥតាយ រេបិទាលាកពត្តនីយាយ សម្ពុញ្ញរេត អករេត ក្ខុព្វតរេយត រេគាសព្វយរេតា ត យុរេច្ចឃ្យ, តម្ហា តិយិព្វរេតា ខាហិបិ ឆព្វា សម្ពុហតតករលាការេចាច បិរំសតរេទា រេហាតិ៍ អនេន្ត្រា បត អាចទិយា កម្ពុការេកកិក្កុត់ បឥចលន្ទាសម្ពុត្តំ កព្វា សម្ពុហតត្តិ, តំ កវុករលាចរេសត កពត្តិ កឃ្យាសារេត រេគារេសា តត្វិ៍ ខុករេច្ច បត រេឆទា “ការេកសញ្ញ្ឈ អក្កត្តដ្ឋារេតរេយច នីយា សម្ពុហតា, ត អតក្កត្តដ្ឋារេតតិ សន្ត្រាយ បឆយតទ៌ សាលំ កទិព្វា បន្ធា នីយាយ សម្ពុហតាយ ឆម្ពុដ្ឋារេត អក្កយិតំ ត លកតិ, តម្ហា អសម្ពុហតា នីយា”តិ ចឥត្តិ៍

បុរេន្ត្រាបិ សិទិរេលព្វតការេទ យហាសព្វឆម្ពុទាឌស្ស ការេល រេតត ទន្ត្រា កតស្ស តត្តតចិហារស្ស បុររេតា តស្ស ររេន្ត្រា អក្កុយរេហសិយា នីយាយ បតិដ្ឋាបិតាយ បឆយំ រេឌតចតសាលំ កព្វា បន្ធា នីយំ សម្ពុហតិស្សុ, តឥា តម្ហិ តការេទ យហាវុក្លុម្ពុលិរេកា តាយ ខុរេកា កលាបិរយាក្លុរេត្វរេទា “សរេច ឆម្ពុំ ចិន្ទ្រិព្វា បិរេឥ ឆរេបតំ សក្លិស្សាយិ, ខុចំ សនេត្វ អហំ អាកន្ធិស្សាយី”តិ ចព្វា តាកន្ធតិ៍ សនេត្វ រេឆទា “ត ឆម្ពុយរេត្វត រេបិទាលនីយា តិដ្ឋតិ, ឆម្ពុស្ស សយត្វរេតា ឆព្វា កម្ពុចាចាយ កតាយ នីយា សម្ពុហតា រេហាតី”តិ ចព្វា តស្ស ចឥត់ អក្កុរេហព្វា សម្ពុហតិស្សុ រេចច ខាត្តិស្សុ ច៍ ហំសាចតីតការេទ ឆម្ពុរេចតិយររេន្ត្រា កល្យាលិយនីយាខាត្តការេលបិ បឆយំ សាលំ កទិព្វាច បន្ធា សម្ពុហតិស្សុ, ត ច បិញ្ញួអដ្ឋកចាឌីកាឌីស្សុ “បឥចលន្ទាសម្ពុត្តំ កព្វា នីយា សម្ពុហតិតព្វា”តិ បិរេឆា អត្វិ, “យន្ត្រាប្បយារេលា យន្ត្រាប្បយារេលា ឆារេត”តិ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៍៨៣៣) បត អត្វិ៍ រេបិទាលនីយាយ អនេត្វា ឆព្វា ខុកម្ហិ ឆារេត នីយាសម្ពុហតតកម្ពុចាចាយ កតាយ សកលាបិ នីយា សម្ពុហតាច រេហាតិ, តម្ហា

“បទវលញ្ជសម្ពន្ធំ កត្វា សមូហនិតព្វា”ន្តិ វចនំ បណ្ឌិតា ន សម្បដិច្ឆន្តិ។ ឥទំ បន វចនំ កុករណាចរិយេន វុត្តន្តិ គយ្ហមានេ កិញ្ចាបិ ទោសោ នត្ថិ, តថាបិ សិស្សានុសិស្សានំ ទិដ្ឋានុគតិអាបជ្ជនការណំ ហោតិ។ តេ ហិ “អម្ហាកំ អាចរិយា ឯវំ កថេន្តិ, ឯវំ ករោន្តី”តិ ទឡ្ហីកម្មវសេន គហេត្វា តថា អកតេ សីមា សមូហតា ន ហោតីតិ មញ្ញន្តិ, តស្មា បករណាគតនយេនេវ ករណំ វរំ បសត្ថំ ហោតីតិ វុត្តំ។

អបរម្បិ ឥមស្មិំ សីមាសមូហនាធិការេ ធម្មគារវេហិ វិនយធរេហិ ចិន្តេតព្ពំ គម្ភីរំ ទុទ្ទសំ ឋានំ អត្ថិ, តំ កតមន្តិ ចេ? “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តិយោជនបរមំ សីមំ សម្មន្និតុ”ន្តិ (មហាវ. ១៣០) វចនតោ នានាគាមក្ខេត្តានិ អជ្ឈោត្ថរិត្វា សម្មតា តិយោជនិកាទិកាយោ មហាសីមាយោ ភគវតា អនុញ្ញាតា អត្ថិ, អថ ឯកំ គាមក្ខេត្តំ សោធេត្វា អារក្ខំ ទត្វា សីមាយ សមូហតាយ យទិ តតោ អញ្ញេសុ គាមក្ខេត្តេសុ ភិក្ខូ សន្តិ, ន គាមសីមា ពទ្ធសីមំ បរិច្ឆិន្ទិតុំ សក្កោតិ, តស្មា តេ ភិក្ខូ តស្មិំ កម្មេ វគ្គំ ករេយ្យុំ, ឯវំ សតិ សីមា សមូហតា ន ភវេយ្យ, តាយ អសមូហតាយ សតិ អភិនវសីមា សម្មន្និតព្វា ន ភវេយ្យ, ឥតិ ឥទំ ឋានំ ទុជ្ជានំ ទុទ្ទសំ, តស្មា បរិហារណត្ថំ វិយ ភគវតា អាណំ គរុំ ករោន្តេហិ លជ្ជីបេសលពហុស្សុតសិក្ខាកាមេហិ វិនយវិទូហិ សុដ្ឋុ ចិន្តេតព្វន្តិ។

ឥមស្មិំ អធិការេ ចិន្តេន្តោ គវេសន្តោ វិចិនន្តោ ឥទំ ការណំ ទិស្សតិ – តិយោជនិកាទិមហាសីមាយោ ឥទ្ធិមន្តានំ ភិក្ខូនំ ធរមានកាលេ សង្ខិបិតុំ វា វិសោធេតុំ វា សក្កុណេយ្យកា ចេតា តយាទក្ខ ភគវតា អនុញ្ញាតា ភវេយ្យុំ, សព្ពស្មិំ កាលេ សព្ពស្មិំ បទេសេ សព្ពេ ភិក្ខូ តាទិសំ មហាសីមំ សោធេតុំ វា សង្ខិបិតុំ វា ន សក្កា, ន ច ភគវា អសក្កុណេយ្យំ អលព្ភនេយ្យំ ការណំ វទេយ្យ។ ភគវតោ ធរមានកាលេ រាជគហនគរេ អដ្ឋារស មហាវិហារា ឯកសីមាវ ធម្មសេនាបតិសារិបុត្តត្ថេរេន សម្មតាតិ។ សីហឡទីបេ មហាវិហារសីមា អនុរាធបុរំ អន្តោកត្វា បវត្តា មហាមហិន្ទត្ថេរេន សម្មតាតិ ច បករណេសុ ទិស្សតិ, ន តថា ឥមស្មិំ នាម ទេសេ ទ្វិយោជនិកា វា តិយោជនិកា វា សីមា អមុកេន ភិក្ខុនា សម្មតាតិ ទិស្សតិ។ ឥមស្មិញ្ច មរម្មទេសេ តាទិសានំ សីមានំ នត្ថិភាវោ ច ឧបបរិក្ខិត្វា ជានិតព្វោ។ តថា ហិ អនេកសតអនេកសហស្សវស្សកាលតោ ឧប្បន្នា ពទ្ធសីមា បរិហារវយុត្តនិមិត្តេន សហ តស្មិំ តស្មិំ បទេសេ ទិស្សន្តិ។ អរិមទ្ទនបុរេ ច អនុរុទ្ធមហារាជេន សមុដ្ឋាបិតា ឆាសដ្ឋាធិកសតហត្ថាយាមា សត្តចត្តាលីសាធិកសតហត្ថវិត្ថារា មហាសីមា និមិត្តេហិ សហ ទិស្សតិ។ រតនបុរនគរេ ច នរបតិសេយ្យសូរមហារាជកាលេ អដ្ឋសត្តតាធិកចតុសតកលិយុគេ សម្មតា សីមា បរិហារលេខាយ សទ្ធិំ ទិស្សតិ។ យទិ តិយោជនបរមាទិមហាសីមាយោ អត្ថិ, បោរាណាចរិយា នវំ នវំ ពទ្ធសីមំ ន ពន្ធេយ្យុំ, អថ ច បន ពន្ធន្តិ, តាសុ ច នវសីមាសុ ឧបសម្បទាទិសង្ឃកម្មំ ករោន្តិ, តតោ ឯវ ច គណនបថមតិក្កន្តា ភិក្ខូ បរម្បរតោ វត្តន្តា យាវជ្ជតនា សាសនំ បតិដ្ឋាបេន្តិ។ ឥមិនា ច ការណេន ឥមស្មិំ បទេសេ តិយោជនា សីមាយោ នត្ថីតិ វិញ្ញាយតិ។

អថ វា “វិហារបរិក្ខេបស្ស អន្តោ ច ពហិ ច សមន្តា លេឌ្ឌុបាតេ”តិ វិហារបរិក្ខេបស្ស អន្តោ ច វិហារូបចារតោ ពហិ លេឌ្ឌុបាតេ ច ឋានេសុយេវ សីមាសមូហនស្ស វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៣៣) វុត្តត្តាបិ តាទិសា មហាសីមាយោ នត្ថីតិ វិញ្ញាយតិ។ យទិ អត្ថិ, សីមាសមូហនំ បករណាចរិយា ន កថេយ្យុំ។ កថេន្តាបិ សមន្តា តិយោជនំ ឋានំ សោធេត្វា សីមាសមូហនំ ករេយ្យុំ, តថា បន អកថេត្វា វិហារវិហារូបចារេសុយេវ សីមាសមូហនស្ស កថិតត្តា តិយោជនិកាទយោ មហាសីមាយោ នត្ថីតិ វិញ្ញាយតិ។

អថ ចា "ឦទិសំ បន ឌាតត្តា អចិប្យចាវំ អឌាតត្តាបិ សមុហតិត្យខ្ទោច ពត្ថិត្យខ្ទា សក្កិស្សត្តិ"តិ អដ្ឋកថាយំ (បហាច៑ អដ្ឋ៑ ១៣៣) ចចតេតាបិ តេសុ តេសុ ឌតបទេសុ តិយោឌតិកាឌិកាយោ បហាសិយាយោ តត្ថិតិ ចិញ្ញាយតិ៑ កថំ? យឌិ តាឌិសា សិយាយោ អត្ថិ, សកលប្បិ តំ សិបំ អសោរេឆត្វា សិយាសមុហតតំ អដ្ឋកថាចរិយា ត កថេយ្យុំ, អថ ច បន ឦទិសំ ឌាតត្តា អចិប្យចាវំ អឌាតត្តាបិ សិបំ សមុហតិតំ ពត្ថិត្យខ្ទា សបត្វកាចំ កថេត្តិ, សា កថា ឦត្ថសិយាយ សិបត្តរិកត្តរិតបត្តា ហុត្វា តស្មិំ កាយទេក្លទេត្ត អចិប្យចាវសិយា ភថេយ្យុំ, តស្មា តស្មិំ ឌាតេ ឌត្វា សមុហតិតំ សបត្វភាវេចត អដ្ឋកថាចរិយេហិ កថិយតិ, ត ភាភាកាយទេក្លត្តាតិ អចត្វរិត្វា សមុតាយ តិយោឌតិកាឌិភេឌាយ សិយាយ អញ្ញាសុ កាយទេក្លទេត្តសុ អញ្ញាសុ កិក្លាសុ សត្តេសុបិ សមុហតិតំ សបត្វភាវេចត, តេត ទាយតិ "ត សទេត្តាសុ ឌាតេសុ តិយោឌតិកាឌិភេឌាយោ បហាសិយាយោ ត សត្តិ"តិ៑ ព្រាឌិសាតិ ការណាតិ ភកចតោ អាលំ កទ្វំ កទេវាត្តហិ ចិតយត្វចិទ្វហិ ចិតយឆទេហិ បុតប្បុតំ ចិត្តេតត្តាតិ ស្តបបរិក្លិតត្តាតិ, ត្តតោ អញ្ញាតិបិ ការណាតិ កចេសិតត្តាតីតិ៑

ត្តតោ បទេប្បិ "សទេច អញ្ញាតិបិ កាយទេក្លត្តាតិ អទេត្តាកាត្យកាយា, តេសុ កាយេសុ តេយ កិក្លា ចសត្តិ, តេហិបិ អាកត្តត្តា"ត្តិអាឌិចចតេតា (បហាច៑ អដ្ឋ៑ ១៦៥) ឲកស្មិំយេច កាយទេក្លទេត្ត សិបំ ត ពត្តត្តិ, អថ តោ អញ្ញាតិបិ កាយទេក្លត្តាតិ អទេត្តាករិត្វាបិ ពត្តត្តិ, តស្មា ត្តតាតិ សមុត្តិតត្តាយ សិយាយ តិស្សយភូតំ បកតិកាយទេក្លត្តំ ចា ចិស្សំកាយទេក្លត្តំ ចា សោឆិតត្តិ បតសិ ត កាតត្តាំ៑ កត្តទ្ធេភតត្វំ សិយាសមុហតតកមុចាចាកលាតសបទេយ តេត កាយទេក្លទេត្តត សត្តទេត្តសុ អញ្ញាសុ កាយទេក្លទេត្តសុ ចសទេត្ត កិក្លាបិ យាឌិត្វា តទេតា កាយទេក្លត្តទេតា ពហិ ក្វទេទ ចាសារេបតត្តា៑ ឲចតិក្យាកទេវាទេត្ត អញ្ញាតិ កាយទេក្លត្តាតិ អទេត្តាករិត្វា ទេបិរាលាសិយាយ ចិឌ្ឍយាភាយបិ តេ ចក្កំ កាតំ ត សទេក្លាត្តិ៑ តទេតា សិយាសមុហតតកមុចាចា សប្បឌ្ឍតិ, តស្មា ឲចទ្វទេបិ ស្សល្យទេយា តិបុណោ អទេត្វា ចិតយឆទេហិ ចិទេត្តតទេត្តា៑ ឲចំ សិយាសមុហតតចិឆាទេភត សិយាយ សិបំ សម្បិត្តទេត្តត សមុតា, សិយាយ សិបំ អទេញ្ញាត្វទេត្តត សមុតាតិ ចុទេត្តហិ ទ្វិហិ ចិបត្តិទោសេហិ យុត្តា ទេហាតិ៑

តទេតា "អតិលុទ្ទិកា អតិបហត្តិ"តិ (បរិ៑ ៣២៩) ចុទេត្តហិ ចិបត្តិទោសេហិ ចិយុទ្ធតត្វំ សិយាយ បយាលំ ឌាតិតត្តាំ៑ កថំ? សិយា ភាយ ឲកចិសតិយា កិក្លាតំ តិសិឌិតំ អប្បទេហាទេត្ត សតិ អតិលុទ្ទិកា ភាយ ទេហាតិ, សមុតាបិ សិយា ត ទេហាតិ៑ តិយោឌភទេតា បទំ តោសក្កបត្តប្បិ ឆាតំ អទេត្តា កទេវាទេត្ត សតិ អតិបហតិ ភាយ ទេហាតិ, សមុតាបិ សិយា ត ទេហាតិ , តស្មា ឲកចិសតិយា កិក្លាតំ តិសិឆតប្បទេហាតកទេតា បដ្ឋាយ តិយោឌតំ អតតិក្កមិត្វា យត្វ ឃំ បយាលំ សទេឈ្យា ត្តុទ្ធតិ, តត្វ តំ បយាលំ កត្វា សិយា សមុត្តិតត្តា៑ កថំ ចិញ្ញាយតីតិ ទេច? "តត្វ អតិលុទ្ទិកា ភាយ យត្វ ឲកចិសតិ កិក្លា តិសិឌិតំ ត សទេក្លាត្តិ៑ អតិបហត្តិ ភាយ អត្តបទេសា តោសក្កបទេត្តតបិ តិយោឌតំ អតិក្កមិត្វា សមុតា"តិ កត្លាចិតរលិយំ (កត្លា៑ អដ្ឋ៑ តិភាតចណ្ណតា) ចចតទេតា ចិញ្ញាយតិ៑ ឲចំ សិយាយ បយាលក្កហទេលាត "អតិលុទ្ទិកា អតិបហត្តិ"តិ ចុទេត្តហិ ទ្វិហិ ទោសេហិ យុត្តា ទេហាតិ៑

តទេតា "ឦលូតិមិត្តា លាយាតិមិត្តា អតិមិត្តា"តិ (បរិ៑ ៣២៩) ចុទេត្តហិ តីហិ ចិបត្តិទោសេហិ ចិយុទ្ធតត្វំ តិមិត្តកិត្តតំ កាតត្តាំ, តត្វ អសម្ពត្ឋកិត្តទេភត តិមិត្តា សិយា ឦលូតិមិត្តា ភាយ៑ កថំ? សិយាយ ចត្វាសុ ឌិសាសុ ឆបិតតិមិទេត្តសុ បុរត្ថិមឌិសាយ តិមិត្តំ កិទេត្តត្វា អត្តុក្កមេត

ດກ຺ລິໜປຈ຺ຈິເມາຕ຺ຕຣທິສາສຸ ນິມິຕ຺ຕານິ ກິເຕ຺ຕ຺ວາ ບຸນ ບຸຣຕ຺ຖິມທິສາຍ ນິມິຕ຺ຕໍ ກິເຕ຺ຕຕ຺ພໍ, ເອວໍ ສເຕ ອຂນ຺ທນິມິຕ຺ຕາ ສີມາ ໂຫຕິ. ຍທິ ປນ ບຸຣຕ຺ຖິມທິສາຍ ນິມິຕ຺ຕໍ ກິເຕ຺ຕ຺ວາ ອນຸກ຺ກເມນ ດກ຺ລິໜປຈ຺ຈິເມາຕ຺ຕຣທິສາສຸ ນິມິຕ຺ຕານິ ກິເຕ຺ຕ຺ວາ ຒເປຕິ, ບຸນ ບຸຣຕ຺ຖິມທິສາຍ ນິມິຕ຺ຕໍ ນ ກິເຕ຺ຕຕິ, ເອວໍ ຂນ຺ທນິມິຕ຺ຕາ ສີມາ ໂຫຕິ. ອປຣາປິ ຂນ຺ທນິມິຕ຺ຕາ ສີມາ ຍາ ອນິມິຕ຺ຕູປຄປາສາເນ ວາ ທາຫຸສາຣຣຸກ຺ຂໍ ວາ ສາຄາເຣ ວາ ປໍສຸປຸຍ຺ຊໍ ວາ ອນ຺ຕຣາ ເອກໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ສມ຺ມຕາ. ປຕ຺ຕວຕ຺ຖາຍາທີສຸ ຍໍ ກິຍ຺ຈິ ສາຍໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ສມ຺ມຕາ ສາຍານິມິຕ຺ຕາ ສີມາ. ສມ຺ມເຕາ ນິມິຕ຺ຕໍ ອກິເຕ຺ຕ຺ວາ ສມ຺ມຕາ ອນິມິຕ຺ຕາ ສີມາ. ຕຸເມຫິ ຕີຫິ ໂທເສຫິ ວິບ຺ປມຸຕ຺ຕາຍ ນິມິຕ຺ຕກິຕ຺ຕນໍ ກາຕພ຺ພໍ.

ກຖໍ? ກມ຺ມວາຈາຍ ໂປຣາເນສີມາພນ຺ທຫນໍ ກຕ຺ວາ ປຣິສຸທ຺ທາຍ ເກວລິຍ ກາຍສີມາຍ ພເຍ຺ຸນ ຍອາຊ຺ຍາສໍ ກທິຕພ຺ຍາເລສ຺ສ ສີມພັນ຺ທສ຺ສ ຈຕູສຸ ວາ ທິສາສຸ ອຊ຺ຕສຸ ວາ ທິສາສຸ ນິມິຕ຺ຕບເຄ ເຫຕ຺ຖີຍປຣິເຈ຺ຈເທນ ຈຕ຺ຕິສປລຄ຺ຊອປິນ຺ທປຍາເລ, ຕກ຺ກປຣິເຈ຺ຈເທນ ຫຕ຺ຖິປຍາລເຕາ ຖາຕປຍາເລ ປາສາເນ ທເປຕ຺ວາ ນິມິຕ຺ຕານິ ອເນ຺ຕາ ທິເຕນ ກມ຺ມວາຈາປທເກນ ປິຕພ຺ພເຣນ "ບຸຣຕ຺ຖິມາຍ ທິສາຍ ກິ ນິມິຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ ບຸຈ຺ຈິຕພ຺ພໍ. ອເນ຺ນນ "ປາສາໂນ, ພນ຺ເຕ"ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ. ບຸນ ປິຕພ຺ພເຣນ "ເອໂສ ປາສາໂນ ນິມິຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ກິເຕ຺ຕຕພ຺ພໍ. ທຸຍິນາ ນເຍນ ສີມພັນ຺ທໍ ປດກ຺ຂິນໍ ກເຣນ຺ເຕນ "ບຸຣຕ຺ຖິມາຍ ອນຸທິສາຍ, ດກ຺ລິໜາຍ ທິສາຍ, ດກ຺ລິໜາຍ ອນຸທິສາຍ, ປຈ຺ຈິມາຍ ທິສາຍ, ປຈ຺ຈິມາຍ ອນຸທິສາຍ, ອຸຕ຺ຕຣາຍ ທິສາຍ, ອຸຕ຺ຕຣາຍ ອນຸທິສາຍ ກິ ນິມິຕ຺ຕໍ? ປາສາໂນ, ພນ຺ເຕ. ເອໂສ ປາສາໂນ ນິມິຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ ກິເຕ຺ຕ຺ວາ ບຸນ "ບຸຣຕ຺ຖິມາຍ ທິສາຍ ກິ ນິມິຕ຺ຕໍ? ປາສາໂນ, ພນ຺ເຕ. ເອໂສ ປາສາໂນ ນິມິຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ ກິເຕ຺ຕ຺ວາ ນິຊ຺ເປຕພ຺ພໍ. ວຸຕ຺ຕຍ຺ຫິ ກງ຺ຂາວິຕຣນິຍໍ (ກງ຺ຂາ. ອຊ຺. ນິທານວນ຺ນນາ) "ຂນ຺ທນິມິຕ຺ຕາ ສາຍ ອຂົນ຺ທນິມິຕ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕາ"ຕິອາທິ. ເອວໍ ນິມິຕ຺ຕກິຕ຺ຕເນນ "ຂນ຺ທນິມິຕ຺ຕາ ສາຍານິມິຕ຺ຕາ ອນິມິຕ຺ຕາ"ຕິ ວຸເຕ຺ຕຫິ ຕີຫິ ວິປຕ຺ຕິໂທເສຫິ ວິມຸຕ຺ຕາ ໂຫຕິ.

ຕເທາ ປທໍ "ພາຫິສີເມ ຒິຕສມ຺ມຕາ"ຕິ (ປຣິ. ໓໔໙) ວຸຕ຺ຕວິປຕ຺ຕິໂທສເທາ ວິມຸຈ຺ຈນຕ຺ຖໍ ສີມາສມ຺ມຸຕິກມ຺ມວາຈາປທເກເນ ສມ຺ຍ຺ຸສ຺ສ ຒິຕຊ຺ຖານໍ ຊານິຕພ຺ພໍ. ກຖໍ? ຍທິ ນິມິຕ຺ຕານິ ກິເຕ຺ຕ຺ວາ ສເມ຺ມາ ນິມິຕ຺ຕານໍ ພາຫິ ຒຕ຺ວາ ກມ຺ມວາຈາຍ ສີມໍ ສມ຺ມນ຺ນຕິ, ພາຫິສີເມ ຒິຕສມ຺ມຕາ ສາຍ ໂຫຕິ, ສີມາ ນ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ນິມິຕ຺ຕານິ ກິເຕ຺ຕ຺ວາ ສເມ຺ມນ ນິມິຕ຺ຕານໍ ອເນ຺ຕາ ຒຕ຺ວາ ກມ຺ມວາຈາຍ ສີມາ ສມ຺ມນ຺ນິຕພ຺ພາ. ວຸຕ຺ຕເຍ຺ຫວ ກງ຺ຂາວິຕຣນິຍໍ "ພາຫິສີເມ ຒິຕສມ຺ມຕາ ສາຍ ນິມິຕ຺ຕານິ ກິເຕ຺ຕ຺ວາ ນິມິຕ຺ຕານໍ ພາຫິ ຒິເຕນ ສມ຺ມຕາ". ເອວໍ ສີມາສມ຺ມນ຺ນນິຍເມນ "ພາຫິສີເມ ຒິຕສມ຺ມຕາ"ຕິ (ປຣິ. ໓໔໙) ວຸຕ຺ຕວິປຕ຺ຕິໂທສເທາ ມຸຕ຺ຕາ ໂຫຕິ.

ຕເທາ ປທໍ "ນທິຍໍ ສມ຺ມຕາ, ສມຸເທ຺ທ ສມ຺ມຕາ, ຊາຕສ຺ສເຣ ສມ຺ມຕາ"ຕິ (ປຣິ. ໓໔໙) ວຸເຕ຺ຕຫິ ຕີຫິ ວິປຕ຺ຕິໂທເສຫິ ຈ ວິມຸຈ຺ຈນຕ຺ຖໍ ເອວໍ ປນສິ ກາຕພ຺ພໍ – "ສພ຺ພາ, ພິກ຺ຂເວ, ນທີ ອສີມາ, ສພ຺ເພາ ສມຸເທ຺ທາ ອສີເມາ, ສພ຺ເພາ ຊາຕສ຺ສເຣາ ອສີເມາ"ຕິ (ມຫາວ. ໑໔໗) ວຈນເຕາ ຈຈນເຕາ ນທີສມຸທ຺ທຊາຕສ຺ສເຣສຸ ສມ຺ມຕາ ສີມາ ນ ໂຫຕິ, ໂປຣາເນສີມວິທາເຍ ສຸທ຺ທາຍ ກາຍສີມາຍ ສມ຺ມຕາ ເອວ ສີມາ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ກາຍສີມາຍເມວ ພທ຺ທສີມາ ສມ຺ມນ຺ນິຕພ຺ພາ, ນ ນທີອາທີສຸຕິ. ວຸຕ຺ຕຍ຺ຫິ ກງ຺ຂາວິຕຣນິຍໍ (ກງ຺ຂາ. ອຊ຺. ນິທານວນ຺ນນາ) "ນທິຍາ ສມຸເທ຺ທ ຊາຕສ຺ສເຣ ສມ຺ມຕາ ສາຍ ເອເຕສຸ ນທີອາທີສຸ ສມ຺ມຕາ"ຕິອາທິ. ເອຕ຺ຕາວຕາ "ອຍໍ ສີມາ ອຕິຂຸທ຺ທິກາ , ອຕິມຫຕີ, ຂນ຺ທນິມິຕ຺ຕາ, ສາຍານິມິຕ຺ຕາ, ອນິມິຕ຺ຕາ, ພາຫິສີເມ ຒິຕສມ຺ມຕາ, ນທິຍໍ ສມ຺ມຕາ, ສມຸເທ຺ທ ສມ຺ມຕາ, ຊາຕສ຺ສເຣ ສມ຺ມຕາ, ສີມາຍ ສີມໍ ສມ຺ພິນ຺ທເນ຺ຕນ ສມ຺ມຕາ, ສີມາຍ ສີມໍ ອຊ຺ໂຍຕ຺ຖເຣນ຺ເຕນ ສມ຺ມຕາ"ຕິ (ປຣິ. ໓໔໙) ວຸເຕ຺ຕຫິ ເອກາທສຫິ ໂທເສຫິ ວິມຸຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ "ອຊ຺ຊາ ປທິກາ ໂສເພາ ຣເຊາ ຣາຊ຺ໂນ"ຕິ ວຸເຕ຺ຕຫິ ປຍ຺ຈຫິ

ឧបក្កិលេសេហិ មុត្ត ចន្ទមណ្ឌលំ វិយ, សូរិយមណ្ឌលំ វិយ ច សុបរិសុទ្ធា ហោតិ។

តិវិធសម្បត្តិ នាម និមិត្តសម្បត្តិបរិសសម្បត្តិកម្មវាចាសម្បត្តិយោ។ តាសុ “បព្ពតនិមិត្តំ បាសាណនិមិត្តំ វននិមិត្តំ រុក្ខនិមិត្តំ មគ្គនិមិត្តំ វម្មិកនិមិត្តំ នទីនិមិត្តំ ឧទកនិមិត្ត”ន្តិ (មហាវ។ ១៣៨) វុត្តេសុ អដ្ឋសុ និមិត្តេសុ តស្សំ តស្សំ ទិសាយំ យថាលទ្ធានិ និមិត្តានិ កិត្តេត្វា សម្មន្និតព្ពា។ វុត្តញ្ហិ កង្ខាវិតរណិយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ និទានវណ្ណនា) “បុរត្ថិមាយ ទិសាយ កិំ និមិត្តំ? បាសាណោ, ភន្តេ។ ឯសោ បាសាណោ និមិត្ត”ន្តិអាទិនា នយេន កិត្តេត្វា សម្មតា”តិ។ តេសុ ច អដ្ឋសុ និមិត្តេសុ រុក្ខនិមិត្តាទីនិ យថាជ្ឈាសយដ្ឋានេសុ ទុល្លភភាវតោ វឌ្ឍិត្វា ទ្វិន្នំ ពទ្ធសីមានំ សង្ករករណតោ ច បាសាណនិមិត្តស្ស បន តថា សង្ករករណាភាវតោ យត្ថិច្ឆិតដ្ឋានំ អាហរិត្វា ឋបេតុំ សុករភាវតោ ច សីមំ ពន្ធន្តេហិ ភិក្ខូហិ សីមមណ្ឌលស្ស សមន្តា និមិត្តុបគា បាសាណា ឋបេតព្ពា។ តេន វុត្តំ មហាវគ្គដ្ឋកថាយំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១៣៨) “តំ ពន្ធន្តេហិ សមន្តា និមិត្តុបគា បាសាណា ឋបេតព្ពា”តិ។ វិមតិវិនោទនិយម្បិ (វិ។ វិ។ ដី។ មហាវគ្គ ២។១៣៨) “និមិត្តុបគា បាសាណា ឋបេតព្ពាតិ ឥទំ យថារុចិតដ្ឋានេ រុក្ខនិមិត្តាទីនំ ទុល្លភតាយ”តិអាទិ។ ឯត្តាវតា និមិត្តសម្បត្តិសង្ខាតំ បឋមង្គំ សូបបន្នំ ហោតិ។

តតោ សីមាសម្មុតិករណត្ថំ សព្ពន្តិមេន បរិច្ឆេទេន ចត្តារោ ភិក្ខូ សន្និបតិត្វា យាវតា តស្មិំ គាមេ ពទ្ធសីមំ វា នទីសមុទ្ទជាតស្សរេ វា អនោក្កមិត្វា ឋិតា ភិក្ខូ សន្តិ, សព្ពេ តេ ហត្ថបាសេ វា កត្វា ឆន្ទំ វា អាហរិត្វា យា សីមា សម្មតា, សា បរិសសម្បត្តិយុត្តា នាម ហោតិ។ តេន វុត្តំ កង្ខាវិតរណិយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ និទានវណ្ណនា) “បរិសសម្បត្តិយុត្តា នាម សព្ពន្តិមេន បរិច្ឆេទេន ចតូហិ ភិក្ខូហិ សន្និបតិត្វា”តិអាទិ។ អថ តំ សីមំ ពន្ធន្តា ភិក្ខូ សាមន្តវិហារេសុ វសន្តេ ភិក្ខូ តស្ស តស្ស វិហារស្ស សីមាបរិច្ឆេទំ បុច្ឆិត្វា យេ ពទ្ធសីមវិហារា, តេសំ សីមាយ សីមន្តរិកំ ឋបេត្វា, យេ អពទ្ធសីមវិហារា, តេសំ សីមាយ ឧបចារំ ឋបេត្វា ទិសាចារិកភិក្ខូនំ និស្សញ្ចារសមយេ យទិ ឯកស្មិំយេវ គាមខេត្តេ សីមំ ពន្ធិតុកាមា, តស្មិំ យេ ភិក្ខូ ពទ្ធសីមវិហារា, តេសំ បេសេតព្ពំ “អជ្ជ មយំ សីមំ ពន្ធិស្សាម, តុម្ហាកំ សកសកសីមាបរិច្ឆេទតោ មា និក្ខមថា”តិ។ យេ អពទ្ធសីមវិហារា, តេ សព្ពេ ឯកជ្ឈំ សន្និបាតេតព្ពា, ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហរិតព្ពោ។

យទិ អញ្ញា គាមខេត្តម្បិ អន្តោកត្តុកាមា, តត្ថ និវាសិនោ ភិក្ខូ សមានសំវាសកសីមាសម្មុតិការេ អាគតាបិ អនាគតាបិ វដ្ដន្តិ។ អវិប្បវាសសីមាសម្មុតិការេ បន អន្តោនិមិត្តគតេហិ ភិក្ខូហិ អាគន្តព្ពំ, អនាគច្ឆន្តានំ ឆន្ទោ អាហរិតព្ពោ។ វុត្តញ្ហេតំ សមន្តបាសាទិកាយំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១៣៨) “តំ ពន្ធិតុកាមេហិ សាមន្តវិហារេសុ ភិក្ខូ”តិអាទិ។ ឯវំ ភិក្ខូសុ សន្និបតិតេសុ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទេ អាហដេ តេសុ តេសុ មគ្គេសុ នទីតិត្ថគាមទ្វារាទីសុ ច អាគន្តុកភិក្ខូនំ សីឃំ សីឃំ ហត្ថបាសានយនត្ថញ្ច ពហិសីមាករណត្ថញ្ច អារាមិកសាមណេរេ ឋបេត្វា ភេរិសញ្ញំ វា សង្ខសញ្ញំ វា ការាបេត្វា និមិត្តកិត្តនានន្តរំ វុត្តាយ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ”តិអាទិកាយ (មហាវ។ ១៣៩) កម្មវាចាយ សីមា ពន្ធិតព្ពា។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១៣៨) “ឯវំ សន្និបតិតេសុ បន ភិក្ខូសុ”តិអាទិ។ ឯត្តាវតា បរិសសម្បត្តិសង្ខាតំ ទុតិយង្គំ សូបបន្នំ ហោតិ។

តតោ បរំ កម្មវាចាបរិយោសានេ “សីមំ, ភិក្ខវេ, សម្មន្នន្តេន បឋមំ សមានសំវាសកសីមា សម្មន្និតព្ពា, បច្ឆា តិចីវរេន អវិប្បវាសោ

សម្មន្និតព្វា”តិ (មហាវ. ១៤៤) វចនតោ បឋមំ សមានសំវាសកសីមា សម្មន្និតព្វា, បច្ឆា អវិប្បវាសសីមា សម្មន្និតព្វា, សមានសំវាសកកម្មវាចាបរិយោសានេយេវ និមិត្តានិ ពហិ កត្វា និមិត្តានំ អន្តោបមាណេន សមានសំវាសកសីមា ចតុនហុតាធិកទ្វិលក្ខយោជនពហលំ មហាបថវឹ វិនិវិជ្ឈិត្វា បថវីសន្ធារកឧទកំ បរិយន្តំ កត្វា កតា។ តេន វុត្តំ សមន្តបាសាទិកាយំ “កម្មវាចាបរិយោសានេយេវ…បេ… កតា ហោតី”តិ។ អវិប្បវាសកម្មវាចាបរិយោសានេ អវិប្បវាសសីមា យទិ អន្តោសីមាយ គាមោ អត្ថិ, គាមញ្ច គាមូបចារញ្ច មុញ្ចិត្វា សមានសំវាសកសីមាយ គតបរិច្ឆេទេនេវ កតា។ ឥតិ តិចីវរេន អវិប្បវាសសីមា គាមញ្ច គាមូបចារញ្ច ន ឱត្ថរតិ, សមានសំវាសកសីមាវ ឱត្ថរតិ, សមានសំវាសកសីមា អត្តនោ ធម្មតាយ គច្ឆតិ។ អវិប្បវាសសីមា បន យត្ថ សមានសំវាសកសីមា, តត្ថេវ គច្ឆតិ។ តេន វុត្តំ សមន្តបាសាទិកាយំ “ឥតិ ភិក្ខូនំ អវិប្បវាសសីមា…បេ… គច្ឆតី”តិ។ តស្មា –

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ សង្ឃោ, យាវតា សមន្តា និមិត្តា កិត្តិតា។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឯតេហិ និមិត្តេហិ សីមំ សម្មន្នេយ្យ សមានសំវាសំ ឯកូបោសថំ, ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ សង្ឃោ, យាវតា សមន្តា និមិត្តា កិត្តិតា, សង្ឃោ ឯតេហិ និមិត្តេហិ សីមំ សម្មន្នតិ សមានសំវាសំ ឯកូបោសថំ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឯតេហិ និមិត្តេហិ សីមាយ សម្មុតិ សមានសំវាសាយ ឯកូបោសថាយ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។ សម្មតា សា សីមា សង្ឃេន ឯតេហិ និមិត្តេហិ សមានសំវាសា ឯកូបោសថា, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ (មហាវ. ១៣៨)។

ឯសា សមានសំវាសកកម្មវាចា,

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ សង្ឃោ, យា សា សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមានសំវាសា ឯកូបោសថា។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ តំ សីមំ តិចីវរេន អវិប្បវាសំ សម្មន្នេយ្យ ឋបេត្វា គាមញ្ច គាមូបចារញ្ច, ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ សង្ឃោ, យា សា សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមានសំវាសា ឯកូបោសថា។ សង្ឃោ តំ សីមំ តិចីវរេន អវិប្បវាសំ សម្មន្នតិ ឋបេត្វា គាមញ្ច គាមូបចារញ្ច។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឯតិស្សា សីមាយ តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មុតិ ឋបេត្វា គាមញ្ច គាមូបចារញ្ច, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។ សម្មតា សា សីមា សង្ឃេន តិចីវរេន អវិប្បវាសា ឋបេត្វា គាមញ្ច គាមូបចារញ្ច, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ (មហាវ. ១៤៤)។

ឯសា អវិប្បវាសកម្មវាចា ញត្តិទោសអនុស្សាវនាទោសេ អនុដ្ឋបេត្វា សុដ្ឋុ ភណិតព្វា។ ឯត្តាវតា កម្មវាចាសម្បត្តិសង្ខាតំ តតិយង្គំ ឧបបន្នំ ហោតិ។

ឧបចយំ សិយា អន្តោ យលិចិយាគំ ពហិ រជតបរិក្ខិត្តំ ចិយាតសាយិកវេចបុរេត្តាតិ ឰរេយហិ តីហិ អឌ្ឍេហិ សម្បត្តំ ចក្ខុយព្ពលំ ចិឃ, អន្តោ កតកចិយាគំ ពហិ ឋលិកបរិក្ខិត្តំ ចិយាតសាយិកវេចបុរេត្តាតិ ឰរេយហិ តីហិ អឌ្ឍេហិ សម្បត្តំ សុទិឃយព្ពលំ ចិឃ ច តិឋិត្តសម្បត្តិបរិសសម្បត្តិកម្មុចាធាសម្បត្តិសម្ពារេតហិ តីហិ អឌ្ឍេហិ សម្បន្តា ហុត្វា អតិចិឃ សោភតិ ចិរោចតិ, ឌិតសាសតស្ស ចិរដ្ឋិតិការលក្ខណា ហុត្វា តិដ្ឋតីតិ ឥដ្ឋត្ថំ ចុត្តរេញ្ញាំ វុរេបិសចក្ខុក្កបិញ្ញាឃំ “សិយំ, កិច្ចរេច, សមុដ្ឋានត្តេន បធយំ សយាតសំចាសកសិយា សមុដ្ឋិតត្ថា”តិអាទិ។

“តិឋិត្តេន តិឋិត្តំ សមុដ្ឋិត្តា”តិ ឧត្តុ បត បុរេដ្ឋា ចុត្តរេឃតេច បុរត្តិយធិសរេតា បដ្ឋាឃ បឥក្ខិណំ កត្វា សម្ពាតិឋិត្តាតិ កិរេត្តត្វា វុត្តទោតុធិសំ បត្វា តរេត្តុច អឌ្ឍេបត្វា បុរេដ្ឋា កិត្តិតំ បុរត្តិយធិសាឃ តិឋិត្តំ បុត កិរេត្តត្វា សមុតាតិ អរេត្តា។ ឧចំ សមុតា អឃំ សិយា ឧកាឥសហិ ចិបត្តិហិ យុត្តា, តីហិ សម្បត្តីហិ សមេត្ការតា ហុត្វា សម្ពាការសម្បន្នា បញ្ញាចស្សសហស្សបរិយាលាការលំ អបរិយាលាំ កិច្ចតំ អបរេលិកតាឌិចត្ថវិធីឥកម្មុករលដ្ឋាតក្ខតា ជាត្តសិយា រេហាតីតិ ឥដ្ឋត្ថា។

ឃឌិ បត សពព្ពសិយំ យហាសិយំ ជាត្តិត្តកាយា, បុរេដ្ឋា ចុត្តរេឃត សុត្វ រេសារេធត្វា សម្មហតិតបេរិរាលសិយាឃ រេកចលិឃ បកតិកាយសិយាឃ ចា ចិសុំកាយសិយាឃ ចា ជាត្តិតត្ថា, តាសុ ច ទ្វីសុ សិយាសុបដ្ឋាដ្ឋុបសម្បុជាឌីតំ សឈ្ឈកម្មុតំ សុលករលត្តំ សិយា បធយំ ជាត្តិតត្ថា, តំ បត ជាត្តរេត្តហិ ចត្តំ ឌាតិតត្ថា។ សរេច ហិ រេពាឌិរេចតិឃកត្តុសាលិឌីតិ សត្ថាចត្វុតិ បតិដ្ឋារេបត្វា កតចិហាររេ ជាត្តិតិ, ចិហាររេឃឡ្យេរាហុតំ សរេយាសរលដ្ឋារេត អជាត្តិត្តា ចិហារបច្ចុត្តេ ចិចិរេត្តាការេស ជាត្តិតត្ថា។ អកតចិហាររេ ជាត្តរេត្តហិ រេពាឌិរេចតិឃាឌីតំ សត្ថាចត្វុតំ បតិដ្ឋាតំ សល្លរេក្ខត្វា ឃធា បតិដ្ឋិតាសុ ចត្វុសុ ចិហារបច្ចុត្តេ ចិចិរេត្តាការេស រេហាតិ, ឧចំ ជាត្តិតត្ថា។ តធា ហិ ចុត្តំ សយត្តបិសាឌិកាយំ (យហាច។ អដ្ឋ។ ១៦ប័) “ឰយំ បត សយាតសំចាសកសិយំ សមុដ្ឋត្តហី”តិអាទិ។

កិត្តកប្បយាលា បត ពព្ពសិយា ជាត្តិតត្ថាតិ? រេហដ្ឋិមបរិរេច្ឆេរេត សរេច ឧកាឌិសតិ កិក្ខូ កព្ភាតិ, ចដ្ឋតិ, តរេតា ខ្មុរិ ត ចដ្ឋតិ។ បរិ កិក្ខុសហស្សំ កព្ភន្តំបិ ចដ្ឋតិ។ ចុត្តញ្ហិអដ្ឋកថាយំ (យហាច។ ១៦ប័) “សា រេហដ្ឋិមបរិរេច្ឆេរេតា”តិអាទិ។ ឧកាឌិសតិ កិក្ខូតិ ច តិសិរេត្ត សត្ថាឃ ចុត្តំ, ឰកធ្ធូ អត្តាតការលាការេល កម្មុរហកិក្ខូតា សង្ឃិ ឌិសតិកាលស្ស សឈ្ឈស្ស តិសិឥតប្បរេហាតកត្វំ ចុត្តំ។ ចុត្តញ្ហិចិមតិចិរេតាឥតិឃំ (ចិ។ ចិ។ ឌី។ យហាចក្កុ ១។១៦ប័) “ឧកាឌិសតិ កិក្ខូ”តិអាទិ។ តំ ពព្ពសិយំ ជាត្តរេត្តហិ កិក្ខូហិ សិយយាញ្ញអកស្ស សយត្តា តិឋិត្តុបកា បិសាលា ឥរេបតត្ថា។ អត្តាពព្ពសិយាឃរេយច ឥត្វា ពព្ពសិយា ជាត្តិតត្ថា។ “ឧរេសា បិសារេលា តិឋិត្ត”ត្តិ ឧចំ តិឋិត្តាតិ កិរេត្តត្វា កម្មុចាធាឃ សិយា ជាត្តិតត្ថា, តស្សារេឃច សិយាឃ ឥញ្ញតិកម្មុត្តំ អចិប្បចាសកម្មុចាធា កាតត្ថា។ ចុត្តញ្ហិអដ្ឋកថាយំ (យហាច។ អដ្ឋ។ ១៦ប័) “តំ ជាត្តរេត្តហី”តិអាទិ។ ឧចំ ពព្ពសិយំ សមុដ្ឋិត្តា ជាតិ សិយត្តទិកបិសាលា ឥរេបតត្ថា។ សិយត្តទិកា បដ្ឋិយកោដិយា ឧកាទតតប្បយាលា ចដ្ឋតិ, ចិឥត្តិប្បយាលាបិ ចតុរត្តលប្បយាលាបិ ចដ្ឋតិ។ សរេច បត ចិហាររា យហា រេហាតិ, រេដ្ឋបិ តិរេស្សាបិ តត្តត្តទិបិ ពព្ពសិយារេឃា ជាត្តិតត្ថា។ ចុត្តញ្ហិអដ្ឋកថាយំ “សិយំ សមុដ្ឋិត្តា”តិអាទិ។

ឧចំ ពព្ពសិយំ សមុដ្ឋិត្តា យហាសិយាសម្មុតិការេល ពព្ពសិយរេតា តិក្ខុបិត្វា យហាសិយាឃ ឥត្វា សយន្តា អត្តបរិឃាឃរេត្តហិ សិយត្តទិកបិសាលា

កិរេត្តតន្ដា, តរេតា អចរេយរតិយិត្តាតិ កិរេត្តត្វា ហត្វុបិរំ អថិឌហរេត្តហិ កយុចាធាយ រយាតរំចាររកឹយំ រយុត្ថិត្វា តរ្យ ឥឡ្យហឹកយុត្តិ អថិប្យចាររកយុចាធាបិ កាតន្ដា៑ តឆា ហិ ចុត្តំ អដ្ឋកឆាយំ (យហាច៑ អដ្ឋ៑ ១៦ប័) “ឲុចំ ពល្ហឹយំ រយុត្ថិត្វា”តិអាឌិ៑

“រយត្តា អត្យបរិឃាឃរេត្តហិ ឃឹយត្តុរិកបិរាណា កិរេត្តតន្ដា”តិ ចុត្តំ៑ កធំ កិរេត្តតន្ដាតិ? ឥក្លិលរេតា អត្យបរិឃាឃរេត្តរេតច កិរេត្តតន្ដា៑ តឆា ហិ ពល្ហឹយរេតា បដ្ឋិយាឃ ឌិរាឃ បុរត្វាកិយុរេលត ឥត្វា “បុរត្វិយាឃ ឌិរាឃ កាំ តិយិត្តុ”ត្តិ តត្វ រន្ដាតិ តិយិត្តាតិ អត្យក្កុរេយត កិរេត្តត្វា តឆា ក្ខត្តរាឃ ឌិរាឃ ឥក្លិលាកិយុរេលត ឥត្វា “ឥក្លិលាឃ ឌិរាឃ កាំ តិយិត្តុ”ត្តិ អត្យក្កុរេយត កិរេត្តត្វា តឆា បុរត្វិយាឃ ឌិរាឃ បដ្ឋិយាកិយុរេលត ឥត្វា “បដ្ឋិយាឃ ឌិរាឃ កាំ តិយិត្តុ”ត្តិ អត្យក្កុរេយត កិរេត្តត្វា តឆា ឥក្លិលាឃ ឌិរាឃ ក្ខត្តរាកិយុរេលត ឥត្វា “ក្ខត្តរាឃ ឌិរាឃ កាំ តិយិត្តុ”ត្តិ តត្វ រន្ដាតិ តិយិត្តាតិ អត្យក្កុរេយត កិរេត្តត្វា បុត បដ្ឋិយាឃ ឌិរាឃ បុរត្វាកិយុរេលត ឥត្វា បុរិយំ កិត្តិតំ ចុត្តតរេឃរេតច បុត កិរេត្តតន្ដា៑ ឲុចំ ពហុតយ្បិ ពល្ហឹយាតំ ឃឹយត្តុរិកបិរាណា បរេច្ឆកំ កិរេត្តតន្ដា, តរេតា បឆ្នា អចរេយរតិយិត្តាតិតិ យហាឃឹយាឃ ឌាហិរពាត្ថុរេតរ្យ តិយិត្តាតិ៑ ឲុចំ ឃឹយត្តុរិកបិរាណា យហាឃឹយាឃ អរេត្តា តិយិត្តាតិ រេហាត្តិ ក្ខិត្វ ឃឹយាតំ រក្ក្ខរេធារាបកយតត្វំ ឃឹយត្តុរិកបិរាណាតំ ឥរេបតន្ដត្តា៑ ឲុចំ រយត្តា អត្យបរិឃាឃរេត្តត ឃឹយត្តុរិកបិរាណា កិរេត្តតន្ដា៑ តឆាហិ ចុត្តំ ចិយតិចិរេតាឥតិយំ (ចិ៑ ចិ៑ ឌី៑ យហាចក្ក ៦៑១៦ប័) “ឃឹយត្តុរិកបិរាណាតិ ឃឹយត្តុរិកាឃ ឥបិតតិយិត្តុបិរាណា, រេត បត កិរេត្តរេត្តត បឥក្លិលរេតា អត្យបរិឃាឃរេត្តរេតច កិរេត្តតន្ដា”តិអាឌិ៑

កាំ ក្តុយិភា អត្យក្កុរេយរេតច ឃឹយា រយុត្តិតន្ដា, ក្ខកាហុ អរេន្ដាតបិ អត្យក្កុរេយត រយុត្តិតន្ដាតិ? ររេធ បត ពល្ហឹយាឃ តិយិត្តាតិ កិរេត្តត្វា តរេតា ឃឹយត្តុរិកាឃ តិយិត្តាតិ កិរេត្តត្វា យហាឃឹយាឃ តិយិត្តាតិ កិរេត្តត្តិ, ឲុចំ តឹរ្យ ឥារេតរ្យ តិយិត្តាតិ កិរេត្តត្វា យំ ឃឹយំ ក្តុឆ្នត្តិ, តំ បឥយំ ពាត្ថិតំ ចដ្ឋតិ៑ ឲុចំ ររេត្តបិ ឃឆាចុត្តតរេឃត ពល្ហឹយរេតាច បដ្ឋាឃ ពាត្ថិតន្ដា៑ តឆា ហិ ចុត្តំ អដ្ឋកឆាយំ (យហាច៑ អដ្ឋ៑ ១៦ប័) “ររេធ បត ពល្ហឹយាឃ តិយិត្តាតិ”តិអាឌិ៑ ឲុចំ ពល្ហឹយយហាឃឹយពាត្ថុរេតត កិក្លូតំ រេកា ក្យុរេណាតិ រេធ? ឲុចំ ពាទ្ធាយ្យ បត ឃឹយារ្យ ពល្ហឹយាឃ ឌិតា កិក្លូ យហាឃឹយាយំ កយុំ ករេរាត្តាតំ កិក្លូតំ កយុំ ត រេការរេបត្តិ, យហាឃឹយាឃ ចា ឌិតា ពល្ហឹយាឃ កយុំ ករេរាត្តាតំ, ឃឹយត្តុរិកាឃ បត ឌិតា ក្ខកិត្តយ្បិ ត រេការរេបត្តិ៑ កាយរេក្លុរេត្តុ ឥត្វា កយុំ ករេរាត្តាតំ បត ឃឹយត្តុរិកាឃ ឌិតា រេការរេបត្តិ៑ ឃឹយត្តុរិកា ហិ កាយរេក្លុត្តំ កឌតិ៑ តឆា ហិ ចុត្តំ អដ្ឋកឆាយំ “ឲុចំ ពាទ្ធាយ្យ បត ឃឹយារ្យ”តិអាឌិ, ឲុចំ ពាទ្ធឹយចិហាររេរ្យ ចរត្តា កិក្លូ តិឌីចរាឌិដ្ឋារេតត អឌិដ្ឋិរេតាហិ តិឌីចរេហិ ចិតា ឃឆារុធិ ចរិតំ លកត្តិ៑ ររេធ បត ការេយា អត្វិ, កាយកាឡ្យបធាររេរ្យ ត លកតិតិ ឥដ្ឋន្ដា៑

ក្តុតិ ចិតឃរក្កហរំចណ្ណតាក្យរេត ចិតឃាលក្ការរេ

ឃឹយាពាត្ថុតចិតិឆ្នឃកឆាលក្ការេរា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៩៨. ឧបោសថបវារណាវិនិច្ឆយកថា

១៩៨. ឯវំ សីមាវិនិច្ឆយំ កថេត្វា ឥទានិ ឧបោសថបវារណាវិនិច្ឆយំ កថេតុំ “ឧបោសថបវារណាតិ ឯត្ថ”ត្យាទិមាហ. តត្ថ ឧបោសថសទ្ទោ តាវ –

“ឧទ្ទេសេ បាតិមោក្ខស្ស, បណ្ណត្តិយំ ឧបោសថោ;

ឧបវាសេ ច អដ្ឋង្គេ, ឧបោសថទិនេ សិយា”តិ –

វចនតោ បាតិមោក្ខុទ្ទេសេ បណ្ណត្តិយំ ឧបវាសេ អដ្ឋង្គសីលេ ឧបោសថទិនេ ច វត្តតិ. តថា ហេស “អាយាមាវុសោ កប្បិន ឧបោសថំ គមិស្សាមា”តិអាទីសុ (ទី. និ. អដ្ឋ. ១.១៥០; ម. និ. អដ្ឋ. ២.៨៥) បាតិមោក្ខុទ្ទេសេ អាគតោ, “ឧបោសថោ នាម នាគរាជា”តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.២៣៩) បណ្ណត្តិយំ, “សុទ្ធស្ស វេ សទា ផគ្គុ, សុទ្ធស្សុបោសថោ សទា”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៧៩) ឧបវាសេ, “ឯវំ អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ ខោ, វិសាខេ, ឧបោសថោ ឧបវុត្ថោ”តិអាទីសុ (អ. និ. ៨.៣២) អដ្ឋង្គសីលេ, “ន, ភិក្ខវេ, ឧបោសថេ សភិក្ខុកាអាវាសា អភិក្ខុកោ អាវាសោ”តិអាទីសុ (បាចិ. ១០៣៨) ឧបោសថទិនេ វត្តតិ. “បារិសុទ្ធិឧបោសថោ អធិដ្ឋានុបោសថោ”តិអាទីសុ បារិសុទ្ធិអធិដ្ឋានេសុបិ វត្តតិ. ឥធ បន បាតិមោក្ខុទ្ទេសេ អនេកត្ថាតិ កត្វា វិសុំ ន វុត្តោ. ឥធ បន បាតិមោក្ខុទ្ទេសេ ឧបោសថទិនេ ច វត្តតិ. តត្ថ បាតិមោក្ខុទ្ទេសេ ឧបវសន្តិ ឧបោសថោ, សីលេន ឧបេតា ហុត្វា វសន្តីត្យត្ថោ. ឧបោសថទិនេ ឧបវសន្តិ ឯត្ថាតិ ឧបោសថោ, ឯតស្មិំ ទិវសេ សីលេន ឧបេតា ហុត្វា វសន្តីត្យត្ថោ.

បវារណាសទ្ទោ បន “បវារណា បដិក្ខេបេ, កាមិតានុញ្ញាយ ចា”តិ អភិធានប្បទីបិកាយំ វចនតោ បដិក្ខេបេ អនុញ្ញាតេ ច វត្តតិ. តត្ថ “យោ បន ភិក្ខុ ភុត្តាវី បវារិតោ អនតិរិត្តំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”ន្តិអាទីសុ (បាចិ. ២៣៨) បដិក្ខេបេ, “សង្ឃោ បវារេយ្យា”តិអាទីសុ (មហាវ. ២១០) អនុញ្ញាតេ, “អជ្ជបវារណា ចាតុទ្ទសី”តិអាទីសុ (មហាវ. អដ្ឋ. ២១៣) បវារណាទិវសេ. ឥធ បន អនុញ្ញាតទិវសេ វត្តតីតិ ទដ្ឋព្វំ. ឥធ បន អនុញ្ញាតេ វត្តតិ, តស្មា បវារីយតេ បវារណា, បការេន វារីយតេត្យត្ថោ. ប-បុព្ព វរធាតុ យុបច្ចយោ.

ឯត្ថ ច កិញ្ចាបិ បាឡិយំ ឧបោសថក្ខន្ធកានន្តរំ វស្សូបនាយិកក្ខន្ធកោ, តទនន្តរំ បវារណាក្ខន្ធកោ អាគតោ, តថាបិ ឧបោសថបវារណាកម្មានំ យេភុយ្យេន សមានត្តា ឯកយោគេន វុត្តា វិសេស្សត្វា កថេន្តោ សុចិន្តេយ្យា ហោតិ សល្លក្ខេន្តោ ចាតិ មន្ត្វា លក្ខណវិសេសសង្គហិតំ អត្ថំ ឯកតោ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ទស្សេតិ អាចរិយោ. តត្ថ ចាតុទ្ទសិកោ បន្នរសិកោ សាមគ្គីឧបោសថោតិ ទិវសវសេន តយោ ឧបោសថា ហោន្តីតិ សម្ពន្ធោ. ចាតុទ្ទសិយំ និយុត្តោ ចាតុទ្ទសិកោ, ឯវំ បន្នរសិកោ. សាមគ្គីឧបោសថោ នាម សង្ឃសាមគ្គិកាទិវសេ

កាមាវចរវិបាកានេបិសេចា៉ ហេដ្ឋកិយញ្ញស្សាតំ តិណ្ណំ ព្យត្តិ ឯត្ត ហេដ្ឋាត្យ តាយ អបរកត្តិកកាញ្ញអបក្កស្ស បាឋិបដេតា បដ្ឋាយ មក្កតបុញ្ញយបរិយេឃាសាតា ចត្តារោ យាសា៉ កិរិយាត្យ តាយ មក្កតស្ស កាញ្ញអបក្កបាឋិបដេតា បដ្ឋាយ អាសាញ្ញហិបុញ្ញយបរិយេឃាសាតា ចត្តារោ យាសា៉ ចស្សាដ្ឋេតាត្យ តាយ អាសាញ្ញហស្ស កាញ្ញអបក្កបាឋិបដេតា បដ្ឋាយ អបរកត្តិកបុញ្ញយបរិយេឃាសាតា ចត្តារោ យាសា៉ តតិយសត្តយបក្កេស្ស ទ្វេ ទ្វេ កត្វា ឆ ចាតុក្កដ្ឋិកាតិ ហេដ្ឋស្ស ត្វេតា តតិយេ ច សត្តយេ ច បក្កេ ទ្វេ ចាតុក្កដ្ឋិកា, យិកសិរយាសស្ស កាញ្ញអបក្កេ, យាឈយាសស្ស កាញ្ញអបក្កេ ចាតិ អត្តោ៉ ឯចំ កិយញ្ញស្ស ព្យត្តេតា តតិយេ ដិត្តយាសស្ស កាញ្ញអបក្កេ សត្តយេ ឧដ្ឋយាសស្ស កាញ្ញអបក្កេ ច, ចស្សាតស្ស ព្យត្តេតា តតិយេ សាចលស្ស កាញ្ញអបក្កេ ច សត្តយេ អស្សឃុដយាសស្ស កាញ្ញអបក្កេ ចាតិ អត្តោ៉ ឯសសា បត្តរសិកាតិ ឯសសា អដ្ឋារេស បត្តរសិកា៉

ហោតិ ចេត្ថ –

“កត្តិកស្ស ច កាញ្ញអយ្យា

ឃាច មក្កតបុញ្ញយា;

ហេយត្តកាឡេលិតិ ចិរេដ្ឋាឃេយ្យា;

អដ្ឋ ហោន្តិ ឧបេបិសេចា៉

“មក្កតស្ស ច កាញ្ញអយ្យា

ឃាច អាសាញ្ញហិបុញ្ញយា;

កិយញ្ញាឡេលិតិ ចិរេដ្ឋាឃេយ្យា;

អដ្ឋ ហោន្តិ ឧបេបិសេចា៉

“អាសាញ្ញហស្ស ច កាញ្ញអយ្យា

ឃាច កត្តិកបុញ្ញយា;

ចប្បការលេខិ ចិនេទ្ឍាកេឃ្យា;

អដ្ឋ ហោន្តិ ក្ខបរិសចា៑

“ក្ខត្វាតំ បត ពិល្លាត្តំ, បទេក្លា ពពិឃសត្តទេយ;

ចត្វត្ថូនេសាពិ បិពិនេយាក្លំ, ក្ខិ្ពសត្តិ តឃធ្យាគេតា”ពិ៑ (កន្លា៑ អភិ៑ ឌឹ៑ តិកាតចល្លាតា);

ឲចំ ឲកសំចច្ចេទ ចត្វចឹសពិ ក្ខបរិសចាពិ ឲចំ ច្លុយិតា ចុត្តតទេឃត ហោយត្តាឌីតំ ពិល្លំ ក្ខត្វាតំ ឲទេកកស្ស៊ិ ក្ខត្វយិប្រទេច្ចក់ អដ្ឋអទ្ទ៏ឋោបរិសចត្តា ក្ខត្វត្តឃសេយាឆាតក្ខទោ ឲកស្ស៊ិ សំចច្ចេទ ចត្វចឹសពិ ក្ខបរិសចា ហោន្តីពិ អទេត្វា៑ ច្លុងំ ពាច បកពិចាទិត្តត្តិ ច្លុងំ ឲកស្ស៊ិ សំចច្ចេទ លចាត្វត្ថូសិកអដ្ឋោនសបត្តុទសិទ៏ការបរិសចការលំ ពាច បធយំ បកពិឃា សភារចេត ចាទិត្តំ កាពត្ឋំ កយុំ ហោពិ, ត ពាហុតទាចាសិកាឌិតា ការទោលាត កាពត្ឋត្តិ អទេត្វា៑

ពចាទ្ធបបច្ចេឃសពិ អញ្ញាស្ស៊ិយ្យិ ចាត្វត្ថូនេស ក្ខបរិសចំ កាពុំ ចដ្ឋឹពិ “សកិ បក្លស្ស ចាត្វត្ថូនេស ចា បត្តុទេស ចា បិពិនេយាក្លំ ក្ខិ្ពសិត្វ”ត្តិ (យហាច៑ ១៦៩) ចចតទោតា “ឃោ បត អាកត្តុទេកហិ អាចាសិកាតំ អត្វចត្តិពត្ឋា”ត្តិអាឌិចចតទោតា (យហាច៑ ១លិប័) ច ពចាទ្ធបបច្ចេឃ សពិ អញ្ញាស្ស៊ិយ្យិ ចាត្វត្ថូនេស ក្ខបរិសចំ កាពុំ ចដ្ឋឹពិ អទេត្វា៑ ពត្វ សកិត្តិ ឲកចាទំ៑ អាចាសិកាតំ អត្វចត្តិពត្ឋត្តិ អាចាសិទេកហិ “អឌ្ឍុបរិសចា ចាត្វត្ថូនេសា”ពិ បុត្ឋាកិទេច្ច កទិឃយាទេត អត្វចត្តិពត្ឋំ, ត បដិទេក្កាសិពត្ឋំ៑ អាឌិ-សទេគ្គត “អាចាសិទេកហិ អាកត្តុកាតំ អត្វចត្តិពត្ឋា”ត្តិ ចចតំ, “អត្វឌាតាយិ, ភិក្លូទេច, ពោហិ ភិក្លូហិ ទេត្ថ ពទេឃា ក្ខបរិសទេឆ ចាត្វត្ថូសិទេក កាពុំ, កចំ យឃំ ពោហិ ភិក្លូហិ បធយពទំ បចាទេទ្យាយា”ពិ (យហាច៑ ១៣០) ចចតត្ថា សក្កល្យាពិ៑ ឲត្វ ច បធយសុត្តស្ស ឲទេកកស្ស ក្ខត្វទេតា ពពិឃសត្តយបក្លស្ស ចាត្វត្ថូនេស ចា អចទេសសស្ស បត្តុទេស ចា សកិ បិពិនេយាក្លំ ក្ខិ្ពសិពត្ឋត្តិ៑ បកពិចាទិត្តចទេសតបិ អត្វសយុគ្គចទេតា “អាកត្តុទេកហឹ”ពិអាឌីតិ សុត្តាតិ ឥស្សិតាតិពិ ទេចឌិពត្ឋំ៑ ពចាទ្ធបបច្ចេឃ សពីពិ អញ្ញាស្ស៊ិយ្យិ ចាត្វត្ថូនេស ក្ខបរិសចំ កាពុំ អត្វទ្ធប អាចាសិកា ពាហុតទា ហោន្តីពិ ឲចយាឌិទេក បច្ចេឃ សពិ៑ អញ្ញាស្ស៊ិយ្យិ ចាត្វត្ថូនេសពិ ពិល្លំ ក្ខត្វាតំ ពពិឃសត្តយបក្លចាត្វត្ថូសទេតា អញ្ញាស្ស៊ិ ចាត្វត្ថូនេស៑

ពត្រាឃំ បិឡ្យុត្ត (យហាច៑ ១លិប័) –

“ច្លុឆ បត, ភិក្លូទេច, អាចាសិកាតំ ភិក្លុតំ ចាត្វត្ថូនេសា ហោពិ, អាកត្តុកាតំ បត្តុទេសា៑ សទេច អាចាសិកា ពាហុតទា ហោន្តិ, អាកត្តុទេកហិ អាចាសិកាតំ អត្វចត្តិពត្ឋំ៑ សទេច សយសយា ហោន្តិ, អាកត្តុទេកហិ អាចាសិកាតំ អត្វចត្តិពត្ឋំ៑ សទេច អាកត្តុកា ពាហុតទា ហោន្តិ, អាចាសិទេកហិ អាកត្តុកាតំ អត្វចត្តិពត្ឋំ៑

“ຢູ່ຜ ປຄ, ຫິກູເຈ, ອາຈາສິກາຄໍ ຫິກູຄໍ ປສູຣເສາ ເຫາຕິ, ອາເກຫູກາຄໍ ຣາຫູດູເສາ˙ ສເຣ ອາຈາສິກາ ຄາຫູຕຣາ ເຫາຕູິ, ອາເກຫູເກທີ ອາຈາສິກາຄໍ ອຫູຈຫູິຕຸຫາ˙ ສເຣ ສຍສຍາ ເຫາຕູິ, ອາເກຫູເກທີ ອາຈາສິກາຄໍ ອຫູຈຫູິຕຸຫາ˙ ສເຣ ອາເກຫູກາ ຄາຫູຕຣາ ເຫາຕູິ, ອາຈາສິເກທີ ອາເກຫູກາຄໍ ອຫູຈຫູິຕຸຫາ˙

“ຢູ່ຜ ປຄ, ຫິກູເຈ, ອາຈາສິກາຄໍ ຫິກູຄໍ ປິຂິປເຂາ ເຫາຕິ, ອາເກຫູກາຄໍ ປສູຣເສາ˙ ສເຣ ອາຈາສິກາ ຄາຫູຕຣາ ເຫາຕູິ, ອາຈາສິເກທີ ອາເກຫູກາຄໍ ສາກາຍາ ຂາຕຸຫາ ສາຍກູີ, ອາເກຫູເກທີ ຄິຍູີຍໍ ກຫູາ ຽເປິສເອາ ກາຕເຕູາ˙ ສເຣ ສຍສຍາ ເຫາຕູິ, ອາຈາສິເກທີ ອາເກຫູກາຄໍ ສາກາຍາ ຂາຕຸຫາ ສາຍກູີ, ອາເກຫູເກທີ ຄິຍູີຍໍ ກຫູາ ຽເປິສເອາ ກາຕເຕູາ˙ ສເຣ ອາເກຫູກາ ຄາຫູຕຣາ ເຫາຕູິ, ອາຈາສິເກທີ ອາເກຫູກາຄໍ ສາຍກູີ ຈາ ຂາຕຸຫາ, ຄິຍູີຍໍ ຈາ ກຫູຸຫາ˙

“ຢູ່ຜ ປຄ, ຫິກູເຈ, ອາຈາສິກາຄໍ ຫິກູຄໍ ປສູຣເສາ ເຫາຕິ, ອາເກຫູກາຄໍ ປິຂິປເຂາ˙ ສເຣ ອາຈາສິກາ ຄາຫູຕຣາ ເຫາຕູິ, ອາເກຫູເກທີ ອາຈາສິກາຄໍ ສາຍກູີ ຈາ ຂາຕຸຫາ, ຄິຍູີຍໍ ຈາ ກຫູຸຫາ˙ ສເຣ ສຍສຍາ ເຫາຕູິ, ອາເກຫູເກທີ ອາຈາສິກາຄໍ ສາຍກູີ ຈາ ຂາຕຸຫາ, ຄິຍູີຍໍ ຈາ ກຫູຸຫາ˙ ສເຣ ອາເກຫູກາ ຄາຫູຕຣາ ເຫາຕູິ, ອາເກຫູເກທີ ອາຈາສິກາຄໍ ສາກາຍາ ຂາຕຸຫາ ສາຍກູີ, ອາຈາສິເກທີ ຄິຍູີຍໍ ກຫູາ ຽເປິສເອາ ກາຕເຕູາ”ຕິ˙

ຕຫາຍໍ ອຊູກຊາ (ຍທາຈ˙ ອຊູ˙ ໑ລິປັ) –

ອາຈາສິກາຄໍຫິກູຄໍ ຣາຫູດູເສາ ເຫາຕິ, ອາເກຫູກາຄໍ ປສູຣເສາຕິ ໑ຕູ ເຍສໍ ປສູຣເສາ, ເຕ ທິເຣາຣຊູເຕາ ຈາ ອາເກຕາ, ອທີຕໍ ຈາ ຽເປິສອໍ ຣາຫູດູສິກໍ ອກໍສູຕິ ເຈຂິຕຸຫາ˙ ອາຈາສິກາຄໍ ອຫູຈຫູິຕຸຫາຕູິ ອາຈາສິເກທີ “ອຊູເປິສເອາ ຣາຫູດູເສາ”ຕິ ປຸຫູາກິເຣູ ກຣິເຍຍາເຄ ອຫູຈຫູິຕຸຫາ, ຄ ປຂິເກູາສິຕຸຫາ˙ ສາກາຍາ ຂາຕຸຫາຕິ ຄ ອຄິຣູາຍ ຂາຕຸຫາຕິ˙

“ອຫູຊາຄາຍິ ຫິກູເຈ”ຕິອາຂິຍິ ຽທຍໍ ປຈາຣລກູູກາເກຕາ ປິຖູຕູ (ຍທາຈ˙ ໑໓໐) – ຢູ່ຜ ປຄ, ຫິກູເຈ, ສຍູຫູລີ ສຄຼີຊູາ ສຍູຄູາ ຫິກູ ອຫູາຕຣູີ ອາຈາເຣສ ຈຍູີ ຽປກຣູຼີ, ເຕສໍ ສາຍຫູາ ອເຫູາ ຫິກູ ກລູູຄກາເຣກາ ກລທກາເຣກາ ຂິຈາຂກາເຣກາ ກຍູກາເຣກາ ສເຫູ ອຂິກເລກາເຣກາ ຈຍູີ ຽປກຣູຼີ “ຍຍໍ ເຕສໍ ຫິກູຄໍ ຈຍູີຈູຫູາຄໍ ປຈາຣລາຍ ປຈາຣກໍ ຂເປຍູາຍາ”ຕິ˙ ອຫູຊາຄາຍິ, ຫິກູເຈ, ເຕທີ ຫິກູທີ ເຣູ ຕເຍາ ຽເປິສເຈ ຣາຫູດູສິເກ ກາຕໍ, ກອໍ ຍຍໍ ເຕທີ ຫິກູທີ ປຂຍຕໍ ປຈາເຣຍູາຍາຕິ˙

ຕຫາຍໍ ອຊູກຊາ (ຍທາຈ˙ ອຊູ˙ ໑໓໐) – ເຣູ ຕເຍາ ຽເປິສເຈ ຣາຫູດູສິເກ ກາຕູີ ໑ຕູ ຈຕູຕູປຍູາຍາ ເຣູ, ຕທິເຍາ ປຄ ປກຕິຍາປິ ຣາຫູດູສິເກາເຍຈາຕິ, ຕສູາ ຕທິຍຈຕູຕູາ ຈາ ຕທິຍຈຕູຕູປຍູາຍາ ຈາ ເຣູ ຕເຍາ ຣາຫູດູສິກາ ກາຕຸຫາ˙ ອຍ ຈຕູເຕູ ກເຕ ສູລຕູີ, ປຍູາເຍາ ຣາຫູດູສິເກາ ກາຕເຕູາ, ໑ຈຍູີ ເຣູ ຣາຫູດູສິກາ ເຫາຕູີ˙ ໑ຈໍ ກເຣາຫູາ ກລູູຄກາເຣກາຄໍ ເຕເຣເສ ຈາ ຣາຫູດູເສ ຈາ ຢູ່ເຍ

បត្ថរឹបចារណ៌ បចារេរស្សត្តិតិ។

ពត្ថ អឃំ សារត្ថឌឹបតិបិរេធា (សារត្ថ. ជី. យហាចក្ក ១.១៣០) – ចព្យេត្ថ កេព ឃុលត្តិតិ ចព្យេត្ថ បត្ថរិក្យេបិរេឆ កេព អយ្យាក៌ បចារណ៌ ធរេបស្សត្តិតិ ឃុលត្តិ។ ឲចយ្បិ រេខ្ល ចាព្យុទ្ធរិកា រេហាត្តិតិ ពតិរេឃត យជ្ជិ រេខ្ល ចាព្យុទ្ធរិកា រេហាត្តិតិ។

ពព្រាឃំ ចិយតិចិរេតាងតិបិរេធា (ចិ. ចិ. ជី. យហាចក្ក ១.១៣០) – រេខ្ល ចាព្យុទ្ធរិកា រេហាត្តិតិ ពតិឃបរេក្ល ចាព្យុទ្ធរិឃា យជ្ជិ រេខ្ល ចាព្យុទ្ធរិកា រេហាត្តិ។ កល្ហតការកាត៌ រេពរេរ ចា ចាព្យុទ្ធរេរ ចា ព្ទរេយ បត្ថរឹបចារណ៌ បចារេរស្សត្តិតិ ព្ទយិតា ឃធារក៌ ង្គរេបិរឆការលឌិចរេតា បដ្ឋាឃ កិក្លុត៌ ចាព្យុទ្ធឹបត្ថរឹរេចាហារេរា, ត ចក្ខុកតិរិជ្ជិឃា តិធិឃា ចរេរតាតិ ងរេស្សតិ។ កិច្ចាបិ ឲច៌ "អត្យុឌាតាយិ, កិក្លុរេច, រាទ្ធុត៌ អត្យុចត្តិព្យុ"ត្តិ (យហាច. ១ប័៩) ចចតរេតា បរេតត្ថ រេលិកិឃាត៌ តិធិ អត្យុចត្តរេត្តហិបិ អត្តរេតា ង្គរេបិរឆក្លរេយត ចាព្យុទ្ធរឹ បត្ថរឹ ចា បត្ថរឹ ចាព្យុទ្ធរឹ ចា កេរោរេត្តរេហច អត្យុចត្តិពត្ថា, ត បត រេរាព្យអរយឌិចរំ ចា រេពររយឌិចរំ ចា ង្គរេបិរឆឌិចរំ កេរោរេត្តហិ។ រេពរេតច បិព្យព្ទឃយ្បិ (យហាច. ១៣០) "រេខ្ល ពរេឃា ង្គរេបិរេឆ ចាព្យុទ្ធរិរេក កាព្យុ"ត្តិ ចុត្តំ។ អញ្ញាធា "ខ្លាងរិឃំ, រេពររិឃំ ចា ង្គរេបិរេធា កាពរេព្ទា"តិ ចត្តព្ទរេតា។ "រកិ៍ បក្លុស្ស ចាព្យុទ្ធរេរ ចា បត្ថរេរ ចា"តិអាឌិចចតយ្បិ (យហាច. ១១៩) ង្គបចុត្តក្លរេយរេតច ចុត្តំ, ត តិធិក្លរេយតាតិ កេហពត្ថត្តិ។

ត រេកចលំ ង្គរេបិរឆឌិចរារេឃច ពរេឃា រេហាត្តិ, អឆ រេលា បចារណាឌិចរាបឹតិ អាហ "ឃុរិយចស្សំចុត្តាត៌ បតា"តិអាឌិ។ យាព្ទតិ ចរេត្តា ចុច្ចតិ ពស្ស កតិឃា ឌិចរស្ស យិតិពព្ទរេតា, រេរា ឲត្ថ រព្ទាកលិបបិរិឃុរិឃា ឃុរេណ្ណាតិ ឃុណ្ណិយា។ ឃុព្ទាកត្តិកាឃ ឃុណ្ណិយា ឃុព្ទាកត្តិកឃុណ្ណិយា, អស្សយុជឃុណ្ណិយា។ រា ហិ បច្ឆិយកត្តិក៌ តិចរេត្តព្យុំ ឲច៌ ចុត្តា។ រេពរំរេឃចាតិ ឃុរិយចស្សំចុត្តាត៌រេឃច។ កល្ហតការរេកហឹតិ កលហការរេកហិ។ បច្ចក្ខង្គត្តិតិ ង្គក្ខង្គត្តិ, កល្ហតការរេក អត្យុចាងចរេរត អស្សយុជឃុណ្ណិយាឌិ បរិច្ចុឌត្តា បចារណ៌ កាព្យអបក្លុ ឌុល្យបក្លត្តិ ង្គឌ្ឍិ កង្ឃត្តិតិ អរេត្ថា, "ឃុលត្តុ រេយ, អាឃប្ចុរេត្តា អាចារិកា, ឃងាឃប្ចុត្តាត៌ បព្ទកល្លំ, ព្ទងាតិ ង្គរេបិរឆំ កេរេឃ្យាយ, បិតិរេយាក្លុ ង្គឌ្ឍិរេរឃ្យាយ, អាកេរេយ កាព្យុឲ បចារេរឃ្យាយា"តិ, "ឃុលត្តុ រេយ, អាឃប្ចុរេត្តា អាចារិកា, ឃងាឃប្ចុត្តាត៌ បព្ទកល្លំ, ព្ទងាតិ ង្គរេបិរឆំ កេរេឃ្យាយ, បិតិរេយាក្លុ ង្គឌ្ឍិរេរឃ្យាយ, អាកេរេយ ឌុរេល្យាបចារេរឃ្យាយា"តិ (យហាច. ១៣០) ច ឲច៌ ឆាត្តិឃា បចារណ៌ ង្គឌ្ឍិ កង្ឃត្តិតិ ចុត្តំ រេហាតិ។

អធាតិ អតត្តុរេត្ថ តិបិរេតា។ ចព្យុទ្ធរត្ថុ ឃុរេណា ចាព្យុទ្ធរោ, ឌិចរោ។ ឃំ រត្តាឃ "អាកេរេយ កាព្យុឲ បចារេរឃ្យាយា"តិ ឆាត្តិ ធបឃិរុ។ បច្ឆិយកត្តិកឃុណ្ណិយា ចាតិ រេកាយុឌិចាព្យុយារិតិឃុណ្ណិយឌិចរោ ចា។ ឃំ រត្តាឃ "អាកេរេយ ឌុរេល្យាបចារេរឃ្យាយា"តិ ឆាត្តិ ធបឃិរុ។ ពរុ៌ បត អាកេរេយ ឌុរេល្យារេកាយុឌិឃា ចាព្យុយារិតិឃា អចស្សំ បចារេរពព្ទា។ ត ហិ ពំ អតិក្កុយិព្វា បចារេរពុំ លព្ភតិ។ ចុត្តរេញ្ហា៍ "រេព រេច, កិក្លុរេច, កិក្លុ កល្ហតការកា កលហការកា ចិចាងការកា ភស្សការកា រជ្ឈេអធិករណការកា ពយ្បិ ឌុល៌្យអត្យុចរេរឃ្យំ។ រេពហិ, កិក្លុរេច, កិក្លុហិ រេព្ទរេហច អាកេរេយ ឌុរេល្យារេកាយុឌិឃា ចាព្យុយារិតិឃា អកាយា បចារេរពព្ទា"ត្តិ (យហាច. ១៣០)។ រេពរេតចាហ "បច្ឆិយចស្សំចុត្តាតច្ចា បច្ឆិយកត្តិកឃុណ្ណិយា ឲច ចា"តិ។ ឃឌិ ហិ ពំ អតិក្កុយិព្វា បចារេរឃ្យ, ចុក្កដំបត្តិ អាបរេជ្ជឃ្យំ។ ចុត្តរេញ្ហា៍ "ត ច, កិក្លុរេច, អបចារណាឃ បចារេរពព្ទំ អញ្ញត្រ រជ្ឈរាយក្កិឃា"តិ (យហាច. ១១១)។ ចិឃុឌ្ធិបចារណារេឃាកេតា បចារណាឌិចរា។ បិ-

សន្តេត ត ខេចល់ បចារណាឌិចសាច , អឆ ខោ តគន្ថោ ថ្លេបិរសឆឌិចសាបិ ហោត្តីតិ គន្សេតិ៑ ព្ទគយ្យីតិ បចារណត្តយឿ៑ តចាវ្វបបច្ចយេតិ ពាហុតរាចាសិកាឌិបច្ចយេ៑ ខ្ទិត្ត កត្តិកបុណ្ណយាតត្តិ បុន្តកត្តិកបន្ឋិយកត្តិកសន្លាតាត់ ខ្ទិត្ត អស្សយុជកោយុឌិបុណ្ណយាត់៑

ព្ទគាតិ ឃោ សោ សាយក្តិ្វបិរសឆឌិចសោ ចុន្តា, តត្វា តប្យសន្តេត សាយក្តិបចារណាឌិចសត្វា គន្សេត្តា "ឃគា បតា"តិអាឌិយាហ៑ តត្ថ ឌ្លសាទិតេ តស្មិំ កិល្លុំស្តិ ថ្លេត្តតោ កិល្លុំ ឌ្លសាទិតេ, តំ ករហត្វា សីឃំ កត្វា អាបត្តិំ គេសារបត្វា កយុចាចាឃ កយុបឌិប្យស្សន្តិចសេត បចេសិតេតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ តស្ស ចត្តុ្យាតិ តស្ស អឌិករណស្ស៑ តគា ឌរបត្វា ចុន្តុសបត្នរស អន្ទោ្យ ឃោ កោឌិ ឌិចសោ ថ្លេបិរសឆឌិចសោ តាយ ហោតីតិ សន្ទន្តា៑ កយុាតិ អាហ "តាចគេច ថ្លេបិរសឆោ កាតត្ថោ៑ ‘បិតិយោក្លុំថ្លុំសិតន្នា’ត្តិ ចគតោតា"តិ៑ តត្ថ តាចគេចាតិ តំ ឌិចសមេច៑ ចគតោតាតិ កោសន្តាកុន្តរោ (យហាច៑ ៣លិ៍) ចុត្តត្តា៑ ឃព្រ បត បត្តឌីចរាឌិត់ អត្វាឃ អប្យយត្តកោត ការលោត ចិចគត្តា ថ្លេបិរសធំ ចា បចារណំ ចា ឌរបត្តិ, តត្ថ តស្មិំ អឌិករលោ ចិតិន្ឋិតេ "សយក្កា ឌាតយ្យ"តិ អត្តុរា សាយក្តិ្វបិរសធំ កាតុំ ត លកត្តិ, ករោរត្តហិ អត្ថបិរសឆេ ថ្លេបិរសឆោ ករតា តាយ ហោតិ៑

កត្តិកយាសត្ថត្តរទិ ឲត្ថ កត្តិកយាសោ តាយ បុត្ថកត្តិកយាសស្ស កាត្បអបក្លបិឌិបគតោ បង្ហាឃ ឃាច អបរកត្តិកបុណ្ណយា, តាច ឲក្កុតតិសរត្តិឌិចា, តស្ស អត្ថត្តរទ៑ តរតា បុរទ ចា បត បន្ឋា ចា ចក្ខតិ៑ អឃយេចាតិ ឃោ កោឌិ ឌិចសោរយេច៑ ព្ទគាបិ កោសន្តាកុន្តរោ សាយក្តិឃា សឌិសាច សាយក្តិ ចេឌិតន្តា៑ ឃេ បត កិស្មិន្ទិគេច អប្យយត្តកោ បចារណំ ឌរបត្វា សយក្កា ហោត្តិ, តេហិ បចារណាឃយេច បចារណា កាតព្វា, តាចគេច ត កាតព្វា, ករោរត្តហិ អបចារណាឃ បចារណា កតា តាយ ហោតិ, "ត កាតព្វារឃចា"តិ តិឃយេត ឃឌិ កររាតិ, ឌុក្កដត្តិ គន្សេតិ៑ តត្ថ ហិ ថ្លេបិរសធករណោ ឌុក្កដំ៑ ចុត្តរោឡំ "ត, កិល្លុច, អត្ថបិរសធេ ថ្លេបិរសឆោ កាតព្វោ អន្ទាព្រ សង្ឃសាយក្តិឃា"តិ (យហាច៑ ១ប័១)៑

១៩៥៑សង្ឃ្លេបិរសឆោ តាយ ឲកសីយាឃំ សត្តិបតិតេត ចតុចក្កាឌិសង្ឃេត កត្តព្វោ ថ្លេបិរសឆោ, សោ ច បិតិយោក្លុំស្តសោរយេច៑ ករណ ថ្លេបិរសឆោ តាយ ឲកសីយាឃំ សត្តិបតិតេហិ ខ្ទិហិ, តីហិ ចា កិក្លូហិ កត្តព្វោ ថ្លេបិរសឆោ, សោ ច បិរិសុន្ឋិថ្លេបិរសឆោរឃច៑ បុក្កុលថ្លេបិរសឆោ តាយ ឲកសីយាឃំ តិសិន្នេត ឲកោត កិក្លូតា កត្តព្វោ ថ្លេបិរសឆោ, សោ ច អឌិដ្ឋាត្ថុបិរសឆោរឃច៑ តេតាហ "ការកចសេត អបទរបិ តឃោ ថ្លេបិរសឆា"តិ៑ កត្តព្វាការចសេត ចុន្តុស្ស តីស្ស ថ្លេបិរសធេស្ស សុត្តុន្តុសោ តាយ បិតិយោក្លុំន្តុសោ៑ សោ ចុចិនោ ឌ្លចាគបិតិយោក្លុំន្តុសោ ច អាលាបិតិយោក្លុំន្តុសោ ច៑ តព្រ ឌ្លចារគាច បិតិយោក្លុំ, តស្ស ថ្លេន្តុសោ សន្ទុបេត កឆត់ ឌ្លចាគបិតិយោក្លុំន្តុសោ៑ "ព្ទយស្មិំ ចីតិក្កុយ អឃំ តាយ អាបត្តី"តិ ឲចំ អាបត្តិចសេត អាលាបត់ បន្ថាបត់ អាលា៑ សេសំ អត្ថត្តរសឌិសមេច៑

តត្ថ ឌ្លចាគបិតិយោក្លុំន្តុសោ តាយ –

"ពត្តិ បរយំ តរបិ តិតិក្លា;

ນິພ຺ພານໍ ປຣມໍ ວທນ຺ຕິ ພຸທ຺ຘາ;

ນ ຫິ ປພ຺ພຊິໂຕ ປຣູປຆາຕີ;

ນ ສມໂຓ ໂຫຕິ ປຣໍ ວິເຫຐຍນ຺ໂຕ.

"ສພ຺ພປາປສ຺ສ ອກຣຓໍ, ກຸສລສ຺ສ ອຸປສມ຺ປທາ;

ສຈິຕ຺ຕປຣິໂຍທປນໍ, ເອຕໍ ພຸທ຺ຘານ ສາສນໍ.

"ອນູປວາໂທ ອນູປຆາໂຕ, ປາຕິໂມກ຺ເຂ ຈ ສໍວໂຣ;

ມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາ ຈ ຠຕ຺ຕສ຺ມິໍ, ປນ຺ຕຎ຺ຈ ສຍນາສນໍ;

ອຘິຈິຕ຺ເຕ ຈ ອາໂຍໂຄ, ເອຕໍ ພຸທ຺ຘານ ສາສນນ຺"ຕິ. (ທີ. ນິ. ໒.໙໐; ຘ. ປ. ໑໘໓-໑໘໕) –

ອິມາ ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ.

ຕຕ຺ຖ ຂນ຺ຕີ ປຣມໍ ຕໂປຕິ ອຘິວາສນຂນ຺ຕິ ນາມ ປຣມໍ ຕໂປ. ຕິຕິກ຺ຂາຕິ ຂນ຺ຕິຍາ ເອວ ເວວຈນໍ, ຕິຕິກ຺ຂາສງ຺ຂາຕາ ອຘິວາສນຂນ຺ຕິ ອຸຕ຺ຕມໍ ຕໂປຕິ ອຕ຺ໂຖ. ນິພ຺ພານໍ ປຣມໍ ວທນ຺ຕີຕິ ສພ຺ພາກາເຣນ ປນ ນິພ຺ພານໍ ປຣມນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ ພຸທ຺ຘາ. ນ ຫິ ປພ຺ພຊິໂຕ ປຣູປຆາຕີຕິ ໂຍ ອຘິວາສນຂນ຺ຕິວິຣຫິຕຕ຺ຕາ ປຣໍ ອຸປຆາເຕຕິ ພາຘຕິ ວິຫິໍສຕິ, ໂສ ປພ຺ພຊິໂຕ ນາມ ນ ໂຫຕິ. ຈຕຸຕ຺ຖປາໂທ ປນ ຕສ຺ເສວ ເວວຈນໍ. "ນ ຫິ ປພ຺ພຊິໂຕ"ຕິ ເອຕສ຺ສ ຫິ ນ ສມໂຓ ໂຫຕີຕິ ເວວຈນໍ. "ປຣູປຆາຕີ"ຕິ ເອຕສ຺ສ ປຣໍ ວິເຫຐຍນ຺ໂຕຕິ ເວວຈນໍ. ອຖ ວາ ປຣູປຆາຕີຕິ ສີລູປຆາຕີ. ສີລຎ຺ຫິ ອຸຕ຺ຕມຏ຺ເຐນ ປຣນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ໂຍ ຈ ສມໂຓ ປຣໍ ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ສຕ຺ຕໍ ວິເຫຐຍນ຺ໂຕ ປຣູປຆາຕີ ໂຫຕິ ອຕ຺ຕໂນ ສີລວິນາສໂກ, ໂສ ປພ຺ພຊິໂຕ ນາມ ນ ໂຫຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຖ ວາ ໂຍ ອຘິວາສນຂນ຺ຕິຍາ ອຠາວາ ປຣູປຆາຕີ ໂຫຕິ, ປຣໍ ອນ຺ຕມໂສ ຑໍສມກສມ຺ປິ ສຎ຺ຈິຈ຺ຈ ຊີວິຕາ ໂວໂຣເປຕິ, ໂສ ນ ຫິ ປພ຺ພຊິໂຕ. ກິໍ ກາຣຓາ? ມລສ຺ສ ອປພ຺ພາຊິຕຕ຺ຕາ. "ປພ຺ພາຊຍມຕ຺ຕໂນ ມລໍ, ຕສ຺ມາ 'ປພ຺ພຊິໂຕ'ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີ"ຕິ (ຘ. ປ. ໓໘໘) ອິທຎ຺ຫິ ປພ຺ພຊິຕລກ຺ຂຓໍ. ໂຍປິ ນ ເຫວ ໂຂ ອຸປຆາເຕຕິ ນ ມາເຣຕິ, ອປິຈ ທຓ຺ຑາທີຫິ ວິເຫເຐຕິ, ໂສປິ ປຣໍ ວິເຫຐຍນ຺ໂຕ ນ ສມໂຓ ໂຫຕິ. ກິໍກາຣຓາ? ວິເຫສາຍ ອສມິຕຕ຺ຕາ. "ສມິຕຕ຺ຕາ ຫິ ປາປານໍ, ສມໂຓຕິ ປວຸຈ຺ຈຕີ"ຕິ (ຘ. ປ. ໒໖໕) ອິທຎ຺ຫິ ສມຓລກ຺ຂຓໍ.

ទុតិយគាថាយ សព្ពបាបស្សាតិ សព្ពាកុសលស្ស។ អករណន្តិ អនុប្បាទនំ។ កុសលស្សាតិ ចតុភូមកកុសលស្ស។ ឧបសម្បទាតិ ឧបសម្បាទនំ បដិលាភោ។ សចិត្តបរិយោទបនន្តិ អត្តនោ ចិត្តស្ស វោទាបនំ បភស្សរភាវករណំ សព្ពសោ បរិសោធនំ, តំ បន អរហត្តេន ហោតិ, ឥតិ សីលសំវរេន សព្ពបាបំ បហាយ លោកិយលោកុត្តរាហិ សមថវិបស្សនាហិ កុសលំ សម្បាទេត្វា អរហត្តផលេន ចិត្តំ បរិយោទបេតព្ពន្តិ ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនំ ឱវាទោ អនុសិដ្ឋិ។

តតិយគាថាយ អនុបវាទោតិ វាចាយ កស្សចិ អនុបវទនំ។ អនុបឃាតោតិ កាយេន កស្សចិ ឧបឃាតាករណំ។ បាតិមោក្ខេតិ យំ តំ បាតិមោក្ខំ បអតិមោក្ខំ អតិបមោក្ខំ ឧត្តមសីលំ។ បាតិ វា អគតិវិសេសេហិ មោក្ខេតិ ទុគ្គតិភយេហិ, យោ វា តំ បាតិ, តំ មោក្ខេតីតិ បាតិមោក្ខន្តិ វុច្ចតិ, តស្មិំ បាតិមោក្ខេ ច។ សំវរោតិ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ អវីតិក្កមលក្ខណោ សំវរោ។ មត្តញ្ញុតាតិ បដិគ្គហណបរិភោគវសេន បមាណញ្ញុតា។ បន្តញ្ច សយនាសនន្តិ ជនសង្ឃដ្ដនវិរហិតំ និជ្ជនសម្ពាធំ វិវិត្តំ សេនាសនំ។ ឯត្ថ ច ទ្វីហិយេវ បច្ចយេហិ ចតុបច្ចយសន្តោសោ ទីបិតោតិ វេទិតព្ពោ បច្ចយសន្តោសសាមញ្ញេន ឥតរទ្វយស្សបិ លក្ខណហារនយេន ជោតិតត្តា។ អធិចិត្តេ ច អាយោគោតិ វិបស្សនាបាទកអដ្ឋសមាបត្តិចិត្តំ អធិចិត្តំ, តតោបិ មគ្គផលចិត្តមេវ អធិចិត្តំ, តស្មិំ យថាវុត្តេ អធិចិត្តេ អាយោគោ ច អនុយោគោ ចាតិ អត្ថោ។ ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនន្តិ ឯតំ បរស្ស អនុបវទនំ, អនុបឃាតនំ, បាតិមោក្ខសំវរោ, បដិគ្គហណបរិភោគេសុ មត្តញ្ញុតា, អដ្ឋសមាបត្តិវសីភាវាយ វិវិត្តសេនាសនសេវនំ ពុទ្ធាន សាសនំ ឱវាទោ អនុសិដ្ឋីតិ។ ឥមា បន តិស្សោ គាថាយោ សព្ពពុទ្ធានំ បាតិមោក្ខុទ្ទេសគាថា ហោន្តីតិ វេទិតព្ពា, តំ ពុទ្ធា ឯវ ឧទ្ទិសន្តិ, ន សាវកា។ "សុណាតុ មេ ភន្តេ សង្ឃោ"តិអាទិកា (មហាវ។ ១៣៤) បន អាណាបាតិមោក្ខំ នាម, តំ សាវកា ឯវ ឧទ្ទិសន្តិ, ន ពុទ្ធា។ ឥទមេវ ច ឥមស្មិំ អត្ថេ បាតិមោក្ខន្តិ អធិប្បេតំ។

អនុបគតោ នាម តទហេវ ឧបសម្បន្នោ, អសតិយា បុរិមិកាយ អនុបគតោ វា។ ចាតុមាសិនិយន្តិ ចាតុមាសិនិយំ។ សា ហិ ចតុន្នំ មាសានំ បារិបូរិត្តាតិ ចាតុមាសី, សា ឯវ "ចាតុមាសិនី"តិ វុច្ចតិ, តស្សំ ចាតុមាសិនិយំ, បច្ឆិមកត្តិកបុណ្ណមាសិយន្តិ អត្ថោ។ កាយសាមគ្គិន្តិ កាយេន សមគ្គភាវំ, ហត្ថបាសូបគមនន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

អយំ បនេត្ថ វិនិច្ឆយោ – សចេ បុរិមិកាយ បញ្ច ភិក្ខូ វស្សំ ឧបគតា, បច្ឆិមិកាយបិ បញ្ច, បុរិមេហិ ញត្តិំ ឋបេត្វា បវារិតេ បច្ឆិមេហិ តេសំ សន្តិកេ បារិសុទ្ធិបវារណា កាតព្ពា, ន ឯកស្មិំ ឧបោសថគ្គេ ទ្វេ ញត្តិយោ ឋបេតព្ពា។ សចេ បច្ឆិមិកាយ ឧបគតា ចត្តារោ តយោ ទ្វេ ឯកោ វា ហោតិ, ឯសេវ នយោ។ អថ បុរិមិកាយ ចត្តារោ, បច្ឆិមិកាយបិ ចត្តារោ តយោ ទ្វេ ឯកោ វា, ឯសេវ នយោ។ អថ បុរិមិកាយ តយោ, បច្ឆិមិកាយ តយោ ទ្វេ ឯកោ វា, ឯសេវ នយោ។ ឥទញ្ហេត្ថ លក្ខណំ – សចេ បុរិមិកាយ ឧបគតេហិ បច្ឆិមិកាយ ឧបគតា ថោកតរា ចេវ ហោន្តិ សមសមា ច, សង្ឃបវារណាយ ច គណំ បូរេន្តិ, សង្ឃបវារណាវសេន ញត្តិ ឋបេតព្ពា។ សចេ បន បច្ឆិមិកាយ ឯកោ ហោតិ, តេន សទ្ធិំ តេ ចត្តារោ ហោន្តិ, ចតុន្នំ សង្ឃញត្តិ ឋបេត្វា បវារេតុំ ន វដ្ដតិ។ គណញត្តិយា បន សោ គណបូរកោ ហោតិ, តស្មា គណវសេន ញត្តិំ ឋបេត្វា បុរិមេហិ បវារេតព្ពំ។ ឥតរេន តេសំ សន្តិកេ បារិសុទ្ធិបវារណា

កាតព្ពោ។ សចេ បុរិមិកាយ ទ្វេ, បច្ឆិមិកាយ ទ្វេ វា ឯកោ វា, ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ សចេ បុរិមិកាយបិ ឯកោ, បច្ឆិមិកាយបិ ឯកោ, ឯកេន ឯកស្ស សន្តិកេ បវារេតព្ពំ, ឯកេន បារិសុទ្ធិឧបោសថោ កាតព្ពោ។ សចេ បុរិមេហិ វស្សូបគតេហិ បច្ឆា វស្សូបគតា ឯកេនបិ អធិកតរា ហោន្តិ, បឋមំ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិត្វា បច្ឆា ថោកតរេហិ តេសំ សន្តិកេ បវារេតព្ពំ។ កត្តិកចាតុមាសិនិបវារណាយ បន សចេ បឋមវស្សូបគតេហិ មហាបវារណាយ បវារិតេហិ បច្ឆា ឧបគតា អធិកតរា វា សមសមា វា ហោន្តិ, បវារណាញត្តិំ ឋបេត្វា បវារេតព្ពំ, តេហិ បវារិតេ បច្ឆា ឩនតរេហិ បារិសុទ្ធិឧបោសថោ កាតព្ពោ។ អថ មហាបវារណាយ បវារិតា ពហូ ហោន្តិ, បច្ឆា វស្សូបគតា ថោកា វា ឯកោ វា, បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិដ្ឋេ បច្ឆា តេសំ សន្តិកេ តេន បវារេតព្ពន្តិ។

ឋបេត្វា បន បវារណាទិវសំ អញ្ញស្មិំ កាលេតិ អញ្ញស្មិំ ឧបោសថទិវសេ។ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេ បាតិមោក្ខេតិ “បរិយោសិតមត្តេ ឧទ្ទិស្សមានេ”តិ អបរិយោសិតេ អាគតេ សតិ អវសេសស្ស បាតិមោក្ខស្ស សោតព្ពត្តា បារិសុទ្ធិឧបោសថំ កាតុំ ន វដ្ដតិ។ អវុដ្ឋិតាយាតិអាទីនិបិ បាតិមោក្ខស្ស និដ្ឋិតកាលមេវ បរិសាយ វិសេសេត្វា វទតិ។ សមសមា វាតិ បុរិមេហិ សមបរិមាណា។ ថោកតរា វាតិ បុរិមេហិ ថោកតរបរិមាណា។ ឯតេន ពហុតរេសុ អាគតេសុ បុន បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតព្ពំ, ន បារិសុទ្ធិឧបោសថោ កាតព្ពោតិ ទស្សេតិ។

ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វាតិ ឯកស្មិំ អំសេ សាធុកំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វាតិ អត្ថោ។ សុត្តនិបាតដ្ឋកថាយំ (សុ. និ. អដ្ឋ. ២.២៣៥) បន “ឯកំសំ ចីវរំ កត្វាតិ ឯត្ថ បន បុន សណ្ឋាបនេន ឯវំ វុត្តំ។ ឯកំសន្តិ ច វាមំសំ បារុបិត្វា ឋិតស្សេតំ អធិវចនំ។ យតោ យថា វាមំសំ បារុបិត្វា ឋិតំ ហោតិ, តថា ចីវរំ កត្វាតិ ឯវមស្ស អត្ថោ វេទិតព្ពោ”តិ វុត្តំ។ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វាតិ ទសនខសមោធានសមុជ្ជលំ អញ្ជលិំ ឧក្ខិបិត្វា។ សចេ បន តត្ថ បរិវាសិកោបិ អត្ថិ, សង្ឃនវកដ្ឋានេ និសីទិត្វា តត្ថេវ និសិន្នេន អត្តនោ បាឡិយា បារិសុទ្ធិឧបោសថោ កាតព្ពោ។ បាតិមោក្ខេ បន ឧទ្ទិសិយមានេ បាឡិយា អនិសីទិត្វា បាឡិតំ ឱហាយ ហត្ថបាសំ អមុញ្ចន្តេន និសីទិតព្ពំ។ បវារណាយបិ ឯសេវ នយោ។

សព្ពំ បុព្ពករណីយន្តិ សម្មជ្ជនាទិនវវិធំ បុព្ពកិច្ចំ។ ឥមិនា ពហូនំ វសនដ្ឋានេយេវ ឧបោសថទិវសេ បុព្ពកិច្ចំ កាតព្ពំ ន ហោតិ, អថ ខោ ឯកស្ស វសនដ្ឋានេបិ កាតព្ពមេវាតិ ទស្សេតិ។ យថា ច សព្ពោ សង្ឃោ សភាគាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា “សុណាតុ មេ, ភន្តេ សង្ឃោ...បេ... បដិករិស្សតី”តិ (មហាវ. ១៧១) ញត្តិំ ឋបេត្វា ឧបោសថំ កាតុំ លភតិ, ឯវមេត្ថាបិ តីហិ “សុណន្តុ មេ, អាយស្មន្តា, ឥមេ ភិក្ខូ សភាគំ អាបត្តិំ អាបន្នា, យទា អញ្ញំ ភិក្ខុំ សុទ្ធំ អនាបត្តិកំ បស្សិស្សន្តិ, តទា តស្ស សន្តិកេ តំ អាបត្តិំ បដិករិស្សន្តី”តិ គណញត្តិំ ឋបេត្វា, ទ្វីហិបិ “អញ្ញំ សុទ្ធំ បស្សិត្វា បដិករិស្សាមា”តិ វត្វា ឧបោសថំ កាតុំ វដ្ដតិ។ ឯកេនបិ “បរិសុទ្ធំ លភិត្វា បដិករិស្សាមី”តិ អាភោគំ កត្វា កាតុំ វដ្ដតិ។

តទហូតិ តស្មិំ អហុ, តស្មិំ ទិវសេតិ អត្ថោ។ នានាសំវាសកេហីតិ លទ្ធិនានាសំវាសកេហិ។ អនាវាសោ នាម នវកម្មសាលាទិកោ យោ កោចិ បទេសោ។ អញ្ញត្រ សង្ឃេនាតិ សង្ឃប្បហោនកេហិ ភិក្ខូហិ វិនា។ អញ្ញត្រ អន្តរាយាតិ បុព្ពេ វុត្តំ ទសវិធមន្តរាយំ វិនា។ សព្ពន្តិមេន បន បរិច្ឆេទេន អត្តចតុត្ថេ វា អន្តរាយេ វា សតិ គន្តុំ វដ្ដតិ។ យថា ច អាវាសាទយោ ន គន្តព្ពា, ឯវំ សចេ វិហារេ ឧបោសថំ ករោន្តិ, ឧបោសថាធិដ្ឋានត្ថំ សីមាបិ នទីបិ ន គន្តព្ពា។ សចេ បនេត្ថ កោចិ ភិក្ខុ ហោតិ, តស្ស សន្តិកំ គន្តុំ វដ្ដតិ,

ចិត្តុប្បាទបរិច្ឆេទេបិ អាចរិយា កត្វា ចតុតិ ។ ឯវំ កតោ អភិធម្មត្ថស្ស លក្ខណំ អារម្មណភាវេបិ កិច្ចតោ រូបបរិច្ឆេទេ ការេន បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អត្ថតោ ចិត្តាររូបេ អាហារត្ថាំ ។ ឯតេ អញ្ញា ចិត្តាទិ ឧប្បជ្ជតិ, តត្ថ រូបបរិច្ឆំ កត្វាច អាហារត្ថាំ, អកត្វា អាការំ ន ចតុតិ, ឯវំ ឥញ្ញា

“អនេន្ទ តត្ថ កត្វា ឯកេក្កាយិ”តិ ឯចន្ទបិ បន អាចរិយា កត្វាព្ពា ។ តត្ថ កិច្ចហិ ឯក្ខិរូបបរិច្ឆំ កេនាទត្ថកបិ ហិ ត្វយិតា ទេតេច រូបបរិច្ឆត្តនាយោ កតោ កចិត្តតីតិ ។

១៥០. ឥទានិ រូបបរិច្ឆំ កត្វា អាការេតភាតិ ភជិយា ចា វិយាយ ចា យត្ថ កត្វចិ រូបបរិច្ឆំ កត្វា អាការេតន លក្ខោ ជាតព្ពា, “កតោ យយា រូបបរិច្ឆោ”តិ អត្ថិតំ ន លកតីតិ អធិប្បាយោ ។ កិច្ចបរុតោ ចាតិ កិលិត្តុបដ្ឋានាទិកិច្ចបរុតោ ចា ។ ឯញ្ញា ភប្បហោតីតិ ឌិត្តិ ឌិត្តិ អត្ថរា ហត្ថបិរំ អចិឌហិត្វា បដិបិឌិយា ធាតុំ ភប្បហោតិ ។

“អនេមុត ចក្ក”ត្តិ ឯត្ថ ឯកវិយាយ ចត្តរុ កិច្ចរុ ចិត្តយាគេរុ បរិតិយោក្ខុជ្ជេសោច អត្ថញ្ញាតោតា, តីរុ ត្វិរុ ន បរិទិរុទ្ធិរូបបរិច្ឆោច, ត្វន បន តចា អកតត្វា “អនេមុតា”តិ ពុត្តំ ។ យត្វា បន លក្ខបរិទិរុទ្ធិ ឯញ្ញុ ឯច អាការិតិ, ន ការេណ ន បុក្កលេ, តត្វា “ចក្ក”ត្តិ ពុត្តំ ។ ឯតេ បន ឯកេ ឯញ្ញា ឯកវិយាយំ អញ្ញាយញ្ញា លក្ខំ អាហរិត្វា ឯកត្វំ លោណ ចិត្តំ ឯញ្ញកត្វំ កេនាទត្តិ, ឯត្ថ កចត្តិ? ទេកចិ បន “តំ ចតុតី”តិ ចកត្តិ, តំ ន កេហតព្វំ ចក្កកត្វត្តា ។ ចក្កកត្វំ កេនាទត្តាកចិត្តលក្ខបរិទិរុទ្ធិ អញ្ញាត្វ ន ការិតិ តចា ចនភាកាចា, ចិត្តំ ចិត្តំ កត្វកេលត្វេច វិយាយ អត្ថញ្ញាតត្វា ចាតិ កេហតព្វំ ។ ចិហារវិយាយ បន ឯញ្ញុ ចិត្តយាគេបិ ទេកចិ បត្ថេយន លណ្ឌវិយាយ តីរុ, ត្វិរុ ចា បរិទិរុទ្ធិរូបបរិច្ឆំ កេនាទត្តរុ កត្វំ អនេមុត ឯយក្កេច កិច្ចវិយត្តាតិ ឌដ្ឋព្វំ ។

“អត្ថាភាយិ, កិច្ចេច, តេហុរូបបរិច្ឆេ បរិទិរុទ្ធិ ទេនត្តក លក្ខយិ ជាតំ, ឯត្តិ ឯញ្ញុស្ស កេលិយ”ត្តិ (យហាច ១៩៤) ពុត្តត្តា កកចេតា អាហំ កេនាទត្តក “លក្ខំ ឯយិ”តិ ពុត្តំ ។ “លក្ខហារេកា ទេ, កិច្ចេច, ជិទេ លក្ខេ តេត្វច បក្កយតិ, អញ្ញាស្ស ជាតព្វា លក្ខោ”តិអាជិចចកេតា (យហាច ១៩៤) បុត អត្ថតោ លក្ខជាគបរិស្សយចិតោតេតត្វ “លក្ខំ ទេ ហរា”តិ ពុត្តំ ។ “លក្ខហារេកា ទេ, កិច្ចេច, ជិទេ លក្ខេ ឯញ្ញុប្បទ្វា ឯត្តិច្ច តាទេវាទេតិ, អាហេជា ទេហាតិ លក្ខោ, លក្ខហារកស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ពុត្តត្តា ទុក្កដេតា តំ ទេយាទេតំ “លក្ខំ ទេ អាទេវាទេតី”តិ ពុត្តំ ។ កាទេយត ចា ចាចាយ ចា រូកទេយត ចា ចិញ្ញាបេតព្វាតិ យតយោច អចិទេត្តត្វា កាយបយោគំ កេនាទត្តក ទេយត ទេកចិ អក្កបច្ចក្កត ចា, ចាចំ បត តិច្ឆាទេតំ ឯក្កាទេត្តក តទេច ចាចាយ ចា, រូកយចាបិ ឯក្កាទេត្តក កាយចាចាហិ ចា ចិញ្ញាបេតព្វា, ឌាតាបេតព្វាតិ អត្ថោ ។ “អយយត្វោ”តិចចកេតា បន យាយ កាយចិបិ ភាសាយ ចិញ្ញាបេតុំ ចតុតិ ។

បរិទិរុទ្ធិជាតេបិ លក្ខជាតេ ពុត្តឯជិយោច ចិតិច្ឆយោ, តំ បន ទេនត្តក បជយំ ឯត្តិ អាបត្តិ ទេវាទេតព្វា ។ ន ហិ ឯាបត្តិកោ ឯយាតោ “បរិទិរុទ្ធិ ឯយិ, បរិទិរុទ្ធិ ទេយ ហរ, បរិទិរុទ្ធិ ទេយ អាទេវាទេតី”តិ ចត្តយទេតិ ។ “ឯត្តិ ឯញ្ញុស្ស កេលិយាតី”តិ ចត្តទេត្ត ចនតចិបល្លាសេន “ឯត្តិ ឯញ្ញុស្ស កេលិយ”ត្តិ ពុត្តំ ។ ទេឯទេត្ត អត្ថតោ ន លក្ខបរិទិរុទ្ធិ ទេតីតិ ឯត្ថ លក្ខោ ន បរិទិរុទ្ធិ ន លក្ខបរិទិរុទ្ធិ ន លក្ខបរិទិរុទ្ធិ, តំ ទេតីតិ ឯទ្ធបេកេទេទេត អត្ថោ ឌដ្ឋព្វោ ។ ត្វតរាតិ អញ្ញាស្សំ លក្ខបរិទិរុទ្ធិ ។ ជិព្វអាលឯត្តលិកា លក្ខបរិទិរុទ្ធីតិ ឯត្ថ ជិព្វអាលឯត្តលិកា ភាយ ជិព្វអាលជាត្តត្តំ ។ តត្ថ ហិ ឯត្តលិកាយ បជយចលយំ ទុតិយចលយំទេយច បិឃុណាតិ, ន តតិយំ, ឯចយយយិ លក្ខបរិទិរុទ្ធិ ជាយទេកត យស្ស

ឋិតា, តទា អញ្ញត្ថ ន គច្ឆតិ, តស្មា សា ចិត្តអាលសន្លិកាសទិសត្តា “ចិត្តអាលសន្លិកា”តិ វុត្តា។ ចិត្តអាលសន្លិកាគ្គហណេនេត្ថ ឃានំ ការសន្ធិ សន្លិកានំ ឧបលក្ខណមត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ។

១៤៦។ បចារណាការេនបិ ឧបេច នយោ។ អយំ បន ចិនេសនយោ – តត្ថ “លត្តិ នេ អានេនេចហិ”តិ, ឆ្លង បន “យេបត្តាយ បចារេហិ”តិ។ តត្ថ លន្តហារកោ សញ្ញស្ស ហត្ថំ ឧបគតមេត្តមេវ អាគតា ហោតិ។ ឆ្លង បន ឧចំ ឋិត្វាយ បចារណាយ បចារណាហារកេន សញ្ញិ ឧបសគ្គមិត្វា ឧចំ បចារេតព្វំ “តិស្សា, ករត្ត, កិក្ខ…បេ… បដិកវិស្សាមី”តិ។ ចិមតិចិនោគតិយំ “ឧចមេតំ ឆារយាមិ, សុតា ភោ បគាយសុត្តហីតិ ឧត្ត ‘ឧចមេតំ ឆារយាមី’តិ ចត្វា ឧដ្ឋិដ្ឋំ ភោ អាយសុត្តា តិគាតំ, សុតា ភោ បគាយសុត្តហិ ចត្តាទោ បរាឌិកា ឆយូ”តិអាឌិតា ចត្តព្វំ។ យាតិកាឧគចាយតិក្យឧចមេច វុត្តំ។ សុតេតាតិ សុតបទេត។

១៤៧។ តិគាតុឌ្ឍេន អតិដ្ឋិតេ បរិតិយោក្ខ តិដ្ឋិដ្ឋំ គាយ ន ហោតីតិ អាហ “ទុតិយាឌិសុ ឧឌ្ឍេសុ”តិអាឌិ។

១៤៨។ តីហិបិ ចិឌីហីតិ ឆ្លសារណាកឆតសគតញ្ញហិ។ ឧត្ត ន អត្ថំ គលិត្យកាយតាយ ចា គណាបេត្យកាយតាយ ចា សុត្តស្ស ឆ្លតារណំ ឆ្លសារណំ គាយ។ តស្សេច អត្តប្បការសតា កឆតំ គាយ។ កោចលំ បរិឆស្សេច សនេត គណាតំ សគញ្ញា គាយ។ សញ្ញាយំ អតិដ្ឋហិត្វាតិ “សញ្ញាយំ កនេរាមី”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា។ ឆ្លសារេត្វា បន កនេឆត្តតាតិ សយមេច បរិឆំ ចត្វា បដ្ឋា អត្ថំ កនេឆត្តត។ គចចិឆត្តិ សញ្ញាណបុក្កលេសុ តយោ, សុត្តឧឌ្ឍេសបរិវុទ្ធិអតិដ្ឋាគចនេត តយោ, ឆាត្យឧឌ្ឍីបត្តរឌីសាយក្កិចនេត តយោតិ គចចិឆំ។ ចត្យត្ថិឆត្តិ អឆលេខុគចក្កាឌិ ចត្យត្ថិឆំ។ ទុចិឆត្តិ កិក្ខកិក្ខុនីតំ បរិតិយោក្ខចនេត ទុចិឆំ បរិតិយោក្ខំ។ គចចិឆត្តិ កិក្ខតំ បញ្ច, កិក្ខុនីតំ ចត្តារោតិ គចចិឆំ បរិតិយោក្ខឧឌ្ឍេសំ។ កតិយីតិ កតិសឌ្ឍេនបក្ខ ឆ្លត្ថលិក្កំ ទដ្ឋព្វំ។

ឧត្យចនស្សេយេចាតិ ភេមត្តកិនេយ្យស្សេយេច។ ចិញ្ញាបេតីតិ ឧត្ត មគសា ចិន្តេត្វា កាយចិការការណេមេច ចិញ្ញាបេតត្តិ ទដ្ឋព្វំ។ បរិត្តត្ថយំ អញ្ញស្ស គាតព្វា បរិវុទ្ធីតិ បរិវុទ្ធិគាយកេត បុត អញ្ញស្ស កិក្ខុតោ សត្តិកេ គាតព្វា។ “ក្ខតំ ឧច សាយលោគកាចំ អានេនេចតី”តិ វុត្តត្តា ឧាតចឹសតិចស្សការេល ឧបសយ្ហត្តស្ស, អត្ថិយចត្តុអញ្ញាបត្តសិក្ខាបទ្ធក្ខាតកាឌីតំ ចា យាច កិក្ខុបដិញ្ញា ចត្តតិ, តាច ភេហិ អាហដាបិ លត្តបរិវុទ្ធិ អាគច្ឆតិ។ យថា បន ភេ អត្តតោ សាយលោទាឌិកាចំ បដិគាតត្តិ, តទោ បដ្ឋាយ នាគច្ឆតីតិ គស្សិតត្តិ ទដ្ឋព្វំ។ បរិត្តត្ថយម្បិ (យហាច។ ១៩៣) ហិ “ឋិត្វាយ បរិវុទ្ធិយា សញ្ញប្បេត្វា ចិត្តយតិ…បេ… បណ្ឌកោ បដិជាតាតិ, តិរច្ឆាតកោតោ បដិជាតាតិ, ឧភតោព្យញ្ជាតកោ បដិជាតាតិ, អាហដា ហោតិ បរិវុទ្ធី”តិ វុត្តត្តា បណ្ឌកាឌីតំ កិក្ខុបដិញ្ញាយ ចត្តយាតកាលេសុ បន លត្តបរិវុទ្ធិយាច អាគមតំ សិទ្ធមេច។ ភេតាហ “ឧស គយោ សន្តុត្វា”តិ។ ឧម្មត្តកខិត្តចិត្តចេទតាដ្ដាតំ បន បកតត្តា អត្តរាយេក្កុ ឧម្មត្តកាឌិការេច បដិញ្ញាតេបិ ភេសំ សញ្ញប្បត្តមេត្តតេច លត្តាឌិ អាគច្ឆតីតិ ឧស្សេតិ។

កិក្ខុតំហត្ថបាសត្តិ ឆ្លបិតា គណបុក្កលេសុ លត្តបរិវុទ្ធិយា អតាគមតំ ឧស្សេតិ។ “សញ្ញប្បេត្វា”តិ ហិ បរិត្តត្ថយំ (យហាច។ ១៩៥) វុត្តំ។ សញ្ញសត្តិបាតតោ បចយំ កាតព្វំ បុគ្គលកោណំ សញ្ញសត្តិបាតេត កាតព្វំ បុគ្គលកិច្ចត្តិ ទដ្ឋព្វំ។ បរិត្តត្ថយំ “នេតា នេច អតិដ្ឋហេយ្យ, អាបត្តិ

ទុក្កដស្សា"តិ ឯត្ថ អសញ្ចិច្ច អស្សតិយា អនាបត្តិ។ យថា ចេត្ថ, ឯវំ ឧបរិបិ, យត្ថ បន អចិត្តកាបត្តិ អត្ថិ, តត្ថ វក្ខាម។ បញ្ញត្តំ ហោតីតិ ឥមិនា ន សាបត្តិកេន ឧបោសថោ កាតព្វោតិ វិសុំ បដិក្ខេបាភាវេបិ យថាវុត្តសុត្តសាមត្ថិយតោ បញ្ញត្តមេវាតិ ទស្សេតិ។ ឥមិនា ឯវ នយេន "អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខវេ, អនវកាសោ, យំ តថាគតោ អបរិសុទ្ធាយ បរិសាយ ឧបោសថំ ករេយ្យ, បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសេយ្យា"តិអាទិសុត្តនយេនាបិ (អ. និ. ៨.២០; ឧទា. ៤៥; ចូឡវ. ២៨៩) អលជ្ជីហិ សទ្ធិំ ឧបោសថករណម្បិ បដិក្ខិត្តមេវ អលជ្ជីនិគ្គហត្ថតា សព្វសិក្ខាបទានន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ បារិសុទ្ធិទានបញ្ញាបនេនាតិ ឥមិនា សាបត្តិកេន បារិសុទ្ធិបិ ន ទាតព្វាតិ ទីបិតំ ហោតិ។

១៦៩. ឧភោបិ ទុក្កដន្តិ ឯត្ថ សភាគាបត្តិភាវំ អជានិត្វា កេវលំ អាបត្តិនាមេនេវ ទេសេន្តស្ស បដិគ្គណ្ហន្តស្ស ច អចិត្តកមេវ ទុក្កដំ ហោតីតិ វទន្តិ។ យថា សង្ឃោ សភាគាបត្តិំ អាបន្នោតិ ញត្តិំ ឋបេត្វា ឧបោសថំ កាតុំ លភតិ, ឯវំ តយោបិ "សុណន្តុ មេ, អាយស្មន្តា, ឥមេ ភិក្ខូ សភាគំ អាបត្តិំ អាបន្នា"តិអាទិនា សុត្តនយានុសារេន គណញត្តិំ ឋបេត្វា ទ្វីហិ អញ្ញមញ្ញំ អារោចេត្វា ឧបោសថំ កាតុំ វដ្ដតិ។ ឯកេន បន សាបត្តិកេន ទូរំ គន្ត្វាបិ បដិកាតព្វមេវ វដ្ដតិ, អសម្បាបុណន្តេន "ភិក្ខុំ លភិត្វា បដិករិស្សាមី"តិ ឧបោសថោ កាតព្វោ, បដិករិត្វា ច បុន ឧបោសថោ កាតព្វោ។ កេនចិ ករណីយេន គន្ត្វាតិ សីមាបរិច្ឆេទតោ ពហិភូតំ គាមំ វា អរញ្ញំ វា គន្ត្វាតិ អត្ថោ។ ឯតេនេវ ឧបោសថេ ញត្តិយា ឋបនកាលេ សមគ្គា ឯវ តេ ញត្តិំ ឋបេសុន្តិ សិទ្ធំ។ តេនេវ បាឡិយំ (មហាវ. ១៦១) "ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋ"ន្តិ សព្វបន្នរសកេសុបិ វុត្តំ។

សចេ បន វេមតិកោ ហោតីតិ បវារណាទាយកោ ភិក្ខុ វេមតិកោ ហោតិ។ ឯវម្បិ តេន តស្សត្ថាយ បវារិតំ ហោតីតិ ឯត្ថ ឯវំ តេន អប្បវារិតេបិ តស្ស សង្ឃប្បត្តមត្តេន សង្ឃស្ស បវារណាកម្មំ សមគ្គកម្មមេវ ហោតីតិ ទដ្ឋព្វំ។ តេន ច ភិក្ខុនាតិ បវារណាទាយកេន ភិក្ខុនា។ ពហូបិ សមានសំវាសកា ឯកតោ បវារេតុំ លភន្តីតិ ឯកស្មិំ វិច្ឆេទេ លទ្ធុបសម្បទតាយ សមានុបសម្បទស្សា សព្វេ ឯកតោ បវារេតុំ លភន្តីតិ អត្ថោ។

ឯត្ថ បន បណ្ឌិតេហិ ចិន្តេតព្វំ វិចារេតព្វំ ការណំ អត្ថិ, កិំ បន តន្តិ? ឥទានិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកាលេ –

"សម្មុញ្ជនី បទីបោ ច, ឧទកំ អាសនេន ច;

ឧបោសថស្ស ឯតានិ, បុព្វករណន្តិ វុច្ចតិ។

"ឆន្ទបារិសុទ្ធិឧតុក្ខានំ, ភិក្ខុគណនា ច ឱវាទោ;

ឧបោសថស្ស ឯតានិ, បុព្វកិច្ចន្តិ វុច្ចតិ។

“ឧបោសថោ យាវតិកា ច ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា;

សភាគាបត្តិយោ ច ន វិជ្ជន្តិ;

វជ្ជនីយា ច បុគ្គលា តស្មិំ ន ហោន្តិ;

បត្តកល្លន្តិ វុច្ចតី”តិ។ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១៦៨) –

ឥមា គាថាយោ ធម្មជ្ឈេសកេន បឋមេវ ភណាបេត្វា បាតិមោក្ខុទ្ទេសកោ អត្ថំ កថេតិ។ តតោ បុព្វករណបុព្វកិច្ចានិ សម្មា និដ្ឋាបេត្វា “ទេសិតាបត្តិកស្ស សមគ្គស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស អនុមតិយា បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតុំ អារាធនំ ករោមា”តិ ឥមំ វាក្យ បឋមេវ អជ្ឈេសកេន ភណាបេត្វា អត្ថំ អវត្វាវ “សាធូ”តិ វត្វា បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសតិ។ បវារណាយបិ ឯសេវ នយោ។ “បវារណាយ ឯតានី”តិ ច “បវារណំ កាតុ”ន្តិ ច ឥមានិ បទានេវ វិសិដ្ឋានិ។

កិំ ឥមានិ ធម្មជ្ឈេសកស្ស វចនានិ, ឧទាហុ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកស្សាតិ? កិញ្ចេត្ថ – យទិ ធម្មជ្ឈេសកស្ស វចនានិ, ឯវំ សតិ គាថាត្តយំ វត្វា តាសំ អត្ថម្បិ សោ ឯវ កថេត្វា ឯតានិ បុព្វករណានិ ច ឯតានិ បុព្វកិច្ចានិ ច សង្ឃេន កតានិ, ឥទានិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ សមានីតំ, តស្មា “ឧទ្ទិសតុ, ភន្តេ, បាតិមោក្ខ”ន្តិ តេនេវ វត្តព្វំ សិយា។ អថ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកស្ស វចនានិ, ឯវញ្ច សតិ “សង្ឃោ, ភន្តេ, ថេរំ បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ អជ្ឈេសតិ, ឧទ្ទិសតុ, ភន្តេ, ថេរោ បាតិមោក្ខ”ន្តិ ធម្មជ្ឈេសកេន យាវតតិយំ អជ្ឈេសាបេត្វា “សម្មជ្ជនី...បេ... វុច្ចតី”តិ គាថំ វត្វា ឥតិ “អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តានិ ឯតានិ បុព្វករណានិ កតានី”តិ បុច្ឆិត្វា ធម្មជ្ឈេសកេន “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ឆន្ទបារិសុទ្ធិ ...បេ... វុច្ចតី”តិ គាថំ វត្វា ឥតិ “អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តានិ ឯតានិ បុព្វកិច្ចានិ កតានី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ឧបោសថោ...បេ... វុច្ចតី”តិ គាថំ វត្វា ឥតិ “អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តំ ឥទំ បត្តកល្លំ សមានីត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “អាម ភន្តេ”តិ វុត្តេ “បុព្វករណបុព្វកិច្ចានិ សម្មា និដ្ឋាបេត្វា បត្តកល្លេ សមានីតេ សមគ្គស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស អនុមតិយា បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតុំ អារាធនំ មយំ ករោមា”តិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកេន វត្តព្វំ សិយា, ឯវំ សតិ អជ្ឈេសកអជ្ឈេសិតព្វានំ វចនំ អសង្ករតោ ញាតព្វំ ភវេយ្យាតិ។

ឯត្ថ ច គាថាត្តយស្ស អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តភាវោ អដ្ឋកថាយមេវ អាគតោ។ បច្ឆិមវាក្យ បន នេវ បាឡិយំ, ន អដ្ឋកថាយំ, ន ដីកាសុ ទិស្សតិ។ ខុទ្ទសិក្ខាបករណេបិ –

“បុព្វកិច្ចេ ច ករណេ;

បត្តកល្លេ សមានីតេ;

ឞុត្វា វុឌ្ឍិឃតិ ឞេឈ្សា;

បញ្ចាឆា ឥឃា ចិកាចិឥតា”តិ ច៑

“បុព្ពកិេច្ច ច ករណេ;

បត្តកេល្ល ឞយាតិេត;

ញាត្តិ៍ ចត្វារ ឞេឈ្សក;

កត្តេព្ពាចំ បចារណា”តិ ច៑ –

ចុត្តំ, ត ចុត្តំ តឆា៑ យុលនិក្ខាបករេណេឃច តឆា ចុត្តំ, តស្មា អាចរិយានំ អត្តេនាយតិ កេចឃ្យ៑

តត្ថ “បុព្វករណបុព្វកិច្ចានិ ឞម្ខា តិដ្ឋាេបត្វា”តិ ពូយិតា បុរិមកាឆាដ្ឋយស្ស អត្ថេយច កេឆត្វា តតិយកាឆាយ អេត្ថា ត កធិេតា៑ “េឆសិតាបត្តិកស្សា”តិ ពូយិតា ច អាបត្តិយា េឆសិតភាេចាេយច កធិេតា, ត ឞព្វា បត្តកល្លំ៑ អាបត្តិយា េឆសិតភាេច ច ឞភាគាបត្តិយា េឆសិតភាេចាេយច បត្តកល្លម្បិ អេត្ថាកេឆា, ត ពូតេទា៑ ចុត្តម្បិ ពាឞ្ហាចិតទ្រុហិយំ (កង្ខា៑ អដ្ឋ៑ តិឆានចណ្ណនា) “ឯតាសុ ហិ ឞភាគាបត្តីសុ អចិជ្ជមានាសុ, ចិឞភាគាបត្តីសុ ចិជ្ជមានាសុបិ បត្តកល្លំ េហាតិេយចា”តិ៑ “បុព្វករណបុព្វកិច្ចានិ ឞម្ខា តិដ្ឋាេបត្វា េឆសិតាបត្តិកស្ស ឞមគ្គស្ស ភិក្ខុឞេឈ្សស្ស អនុមតិយា បាតិេមាក្ខំ វុឌ្ឍិសិតុំ អារាធនំ ករេមា”តិ ឯត្តកេមេច ចុេត្ត អចេឞសានិ ពីលិ បត្តកល្លង្គានិ៑ េឞឃ្យមិធំ – វុេបាសេថា, យាចតិកា ច ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា, ចជ្ជនីយា ច បុគ្គលា តស្មិំ ត េហាន្តីតិ (យហាច៑ អដ្ឋ៑ ១៩ប័)៑ េតសុ អឞេត្តសុបិ វុេបាសេថា កាតេព្ពាតិ អាបជ្ជតិ, ត បត កាតេព្វា៑ េតត ចុត្តំ “ត, ភិក្ខេច, អនុេបាសេថ វុេបាសេថា កាតេព្វា, េយា កេរយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (យហាច៑ ១ប័៣) ច, “អនុជាតាមិ, ភិក្ខេច, ចតុត្ថំ បាតិេមាក្ខំ វុឌ្ឍិសិតុំ”ន្តិ (យហាច៑ ១៩ប័) ច, “ត, ភិក្ខេច, ឞកហដ្ឋាយ បរិឞាយ បាតិេមាក្ខំ វុឌ្ឍិសិតព្វំ”ន្តិអាទិ (យហាច៑ ១៣៥) ច, តស្មា វុេបាសថទិេចឞុ ឞេឈ្សុ ឞត្តិបតិេត ឞេច បុេព្វច ឞម្ខេតា ឆម្មេជ្ជសេកា អត្ថិ, ពាេច្ចតំ កុឞលំ៑ េតា េច, ឯកំ ញាត្តំ បដិពាលំ ភិក្ខុ ឞេឈ្សត ឞម្មានេបត្វា េតត ឆម្មេជ្ជសេកត បាតិេមាក្ខុេទ្ទសកំ វុបឞដ្ឋមិត្វា ឯកំឞំ វុត្តរាឞង្គំ ករិត្វា វុក្កុដិកំ តិឞីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គេហត្វា ឯចមស្ស ចចតីេយា – ឞេឈ្សា, ភេន្ត, េឆទំ បាតិេមាក្ខុេទ្ទសំ អេជ្ឈសតិ, វុឌ្ឍិសតុ េឆេទា បាតិេមាក្ខំ៑ ទុតិយម្បិ, ភេន្ត, ឞេឈ្សា…េប… តតិយម្បិ, ភេន្ត, ឞេឈ្សា…េប… វុឌ្ឍិសតុ េឆេទា បាតិេមាក្ខន្តិ តិក្ខត្តុំ យាចាេបត្វា តេតា បាតិេមាក្ខុេទ្ទសេកត –

“សម្មជ្ជនី បទីបោ ច, ឧទកំ អាសនេន ច;

ឧបោសថស្ស ឯតានិ, បុព្ពករណន្តិ វុច្ចតីតិ. (មហាវ. អដ្ឋ. ១៦៨; កង្ខា. អដ្ឋ. និទានវណ្ណនា) –

អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តានិ ចត្តារិ បុព្ពករណានិ, កិំ តានិ កតានី”តិ បុច្ឆិតេ ធម្មជ្ឈេសកេន “អាម, ភន្តេ”តិ វត្វា បុន បាតិមោក្ខុទ្ទេសកេន –

“ឆន្ទបារិសុទ្ធិឧតុក្ខានំ, ភិក្ខុគណនា ច ឱវាទោ;

ឧបោសថស្ស ឯតានិ, បុព្ពកិច្ចន្តិ វុច្ចតីតិ. (មហាវ. អដ្ឋ. ១៦៨; កង្ខា. អដ្ឋ. និទានវណ្ណនា) –

អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តានិ បញ្ច បុព្ពកិច្ចានិ, កិំ តានិ កតានី”តិ បុច្ឆិតេ ធម្មជ្ឈេសកេន “អាម ភន្តេ”តិ វត្វា បុន បាតិមោក្ខុទ្ទេសកេន –

“ឧបោសថោ យាវតិកា ច ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា;

សភាគាបត្តិយោ ច ន វិជ្ជន្តិ;

វជ្ជនីយា ច បុគ្គលា តស្មិំ ន ហោន្តិ;

បត្តកល្លន្តិ វុច្ចតីតិ. (មហាវ. អដ្ឋ. ១៦៨; កង្ខា អដ្ឋ. និទានវណ្ណនា) –

អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តានិ ចត្តារិ បត្តកល្លង្គានិ, កិំ តានិ សមានីតានី”តិ បុច្ឆិតេ ធម្មជ្ឈេសកេន “អាម, ភន្តេ”តិ វត្វា បុន បាតិមោក្ខុទ្ទេសកោ “បុព្ពករណបុព្ពកិច្ចានិ សម្មា និដ្ឋាបេត្វា បត្តកល្លង្គេ សមានីតេ សង្ឃស្ស អនុមតិយា បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិស្សាមា”តិ វត្វា “សាធុ សាធូ”តិ ភិក្ខុសង្ឃេន សម្បដិច្ឆិតេ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ”តិអាទិនា បាតិមោក្ខុទ្ទេសកោ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសតីតិ អយមម្ហាកំ ខន្តិ.

ឯត្ថ ច “ធម្មជ្ឈេសកេន...បេ... ឯវមស្ស វចនីយោ”តិ វុត្តំ, សោ ធម្មជ្ឈេសកោ វចនីយាការោ កថំ វេទិតព្ពោតិ? “ន, ភិក្ខវេ, សង្ឃមជ្ឈេអនជ្ឈិដ្ឋេន បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតព្ពំ, យោ ឧទ្ទិសេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ. ១៥៣) វចនតោតិ “សង្ឃេន សម្មន្នាបេត្វា”តិ វុត្តំ, តំ កថន្តិ? “អជ្ឈេសនា ចេត្ថ សង្ឃេន សម្មតធម្មជ្ឈេសកាយត្តា វា សង្ឃត្ថេរាយត្តា វា”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តត្តា “សង្ឃោ, ភន្តេ, ថេរំ

បិតិយោគ្គង្គេសំ អន្តេ្សាបតិ, ភ្គិ្គសព្យ, កន្តេ្ត, ឆេទោ បិតិយោគ្គ”ត្តិ អយំ អន្តេ្សាបតាការទោ ក្យទោ លគ្ខតីតិ? បិឡឡ្គទោ៑ បិឡឡ្គយត្យោ (យហាច៑ ១៣៥) “ទោ ឆេទំ អន្តេ្សាបត្តិ, ភ្គិ្គសព្យ, កន្តេ្ត, ឆេទោ បិតិយោគ្គ”ត្តិ អាកទោ៑

សេច បត ឆយ្វន្តេ្សាបទោ ចុន្តដទោ, បិតិយោគ្គង្គេសទោ តចទោ, “សន្ទោ្ឈ, អាចុយោ, អាយសុត្តិ បិតិយោគ្គង្គេសំ អន្តេ្សាបតិ, ភ្គិ្គសព្យ អាយសុ្វា បិតិយោគ្គ”ត្តិ ចត្តុត្តិ៑ តំ ក្យទោ លគ្ខតិ? បិឡឡ្គទោយេច៑ បិឡឡ្គយត្យោ(យហាច៑ ១៣៥) “ឧទោតេច ភ្គបិយេត យាច សន្ទូ្ឈតចក់ អន្តេ្សាបត្តិ ភ្គិ្គសព្យ អាយសុ្វា បិតិយោគ្គ”ត្តិ អាកទោ៑ តទោ “បិតិយោគ្គង្គេសកោត សយ្វជ្ជតី…ប… បុន្និទោ ឆយ្វន្តេ្សាបកោត ‘អាយ, កន្តេ្ត’តិ ចុទេ្ត”តិ ឡ្គង ក្យទោ លគ្ខតីតិ? បិឡឡ្គទោ អដ្ឋកឆាទោ ច៑ តិងាតបិឡឡ្គយឡ្យិ ហិ “កំ សន្ទូ្ឈស្យ បុគ្គាកិច្ចុ”ត្តិ អាកតំ, អដ្ឋកឆាយឡ្យិ (កក្លា៑ អដ្ឋ៑ តិងាតចល្លូតា) “កំ សន្ទូ្ឈស្យ បុគ្គាកិច្ចុត្តិ សន្ទោ្ឈ ភ្គបិសធំ កទេឃ្យាតិ…ប… ឧចំ ដ្ឋិហិ តាយេហិ តចថិធំ បុគ្គាកិច្ចុំ ងស្សិតំ, កំ តំ កតត្តិ បុន្តតី”តិ អាកតត្តិ៑

តត្យ ចេតំ អតេ្តាតិងាតយេច អាកតំ, អឆ កសុ្វា បិតិយោគ្គង្គេសកោត បុគ្គាការក ចត្តុត្តាត្តិ? សច្ចុ, តឆាបិ តងត្យលិយទោ ឌាតិតត្តទោ ចត្តុត្តិ៑ អដ្ឋកឆាយត្យោឡ្គយា កាឆាយោ សយ្វជ្ជតាឌីតំ បុគ្គាកទោលាឌីកាចឈាបកការចេតច ចុត្តា, ត បិតិយោគ្គាទ្យក្ខាលេ កលិតត្តការចត៑ អឆ ច បត ឡ្គងាតិ កលត្តិ, ឧចំ សតេ្ត កំយត្តំ កលត្តីតិ ចិត្តាយំ អតេ្តាតិងាតេ “កំ សន្ទូ្ឈស្យ បុគ្គាកិច្ចុ”ត្តិ ចុត្តបុន្តាត្យលិយេត បុគ្គាកទោលាឌីតំ តិដ្ឋកាចបុន្តតត្តំ កលត្តីតិ ឌាតិតត្តិ៑ ចុត្តត្យោ“ឧចំ ចុត្តំ ចត្យត្តិធំ បុគ្គាកទោលំ កត្វាច ភ្គបិសឆា កាតត្តា”តិ (ចិ៑ សក្ខ៑ អដ្ឋ៑ ១៤៤), តសុ្វា បិឡឡ្គអដ្ឋកឆាត្យលិយទោ ឡ្គយិតា អត្យក្កយេត កទោ សតិ ឆយ្វន្តេ្សាបទោ បក្ខាយតិ, តស្យ អន្តេ្សាបតាការទោ បក្ខាយតិ, បិតិយោគ្គង្គេសទោ បក្ខាយតិ, តស្យ បុគ្គាកទោលាឌីតំ តិដ្ឋកាចបុន្តតំ បក្ខាយតិ, ឆយ្វន្តេ្សាបកស្យ ចិស្សជ្ជតំ បក្ខាយតិ, តាតិ តិដ្ឋាបត្វា បិតិយោគ្គង្គេសកស្យ បិតិយោគ្គ ភ្គិ្គសិតំ បដិក្ខា បក្ខាយតិ, ឧចំ ឡ្គយេសំ កាឆាចាក្យាតំ ចចេត បយោឌតំ បក្ខាយតីតិ កត្វា បល្លិតេហិ ចិតយត្យាហិ ចិទបដិន្តតេ្ត អយំ កឆាយក្កោ បដិបឌ្ឈិតត្តាតិ៑ បចាទោលាយបិ ឧសេច តយោ៑

បិឡឡ្គយដ្ឋកឆាឌីតត្យោ, អត្យទូបំ ឡ្គយំ តយំ;

បុតប្យតំ ចិត្តយត្យ, បល្លិតា ចិតយត្យាតោ៑

បុតប្យតំ ចិត្តយិត្វា, យុត្តំ ចេ ឆាទយត្យ តំ;

តោ ចេ យុត្តំ លដ្ឋយត្យ, សយ្វាសយ្វដ្ឋសាចកាតិ៑

ឡ្គតិ ចិតយសក្ខហសំចល្លូតាក្យទោ ចិតយាលក្ខាទេ

ວຸເປໄນຂບຈາຣຓາຈິຄິຈ຺ຈຍກຂາລຕ຺ຕາເຣາ ຄາຍ

ບຎ຺ຈິມຕິເຍາ ບຣິເຈ຺ຈເທາ̀

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪒᪙᪨ ᩅᩔᩪᨷᨶᩣᨿᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

᪑᪘᪔᪨ ᩑᩅᩴ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨷᩅᩣᩁᨱᩣᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩅᩔᩪᨷᨶᩣᨿᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ "ᩅᩔᩪᨷᨶᩣᨿᩥᨠᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ"ᨲ᩠ᨿᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨶᩴ ᩅᩔᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᩴ? ᩅᩈᨶᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨽᩣᩅᨲ᩠ᨳᩮ ᨿ-ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩏᨷᨶᨾᨶᩴ ᩏᨷᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩮᩣ ᩈᩮᩣ? ᩏᨷᨣᨾᨶᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᩅᩔᩔ ᩏᨷᨶᨿᩮᩣ ᩅᩔᩪᨷᨶᨿᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩑᨲᩥᩔᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩅᩔᩪᨷᨶᩣᨿᩥᨠᩣ᪨ ᨠᩣ ᩈᩣ? ᩅᩔᩪᨷᨶᩣᨿᩥᨠᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩏᨷᨶᨿᨲᩥ ᩑᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩏᨷᨶᩣᨿᩥᨠᩣ ᨾᩮᨬ᩠ᨬᩦᨽᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩅᩔᩔ ᩏᨷᨶᩣᨿᩥᨠᩣ ᩅᩔᩪᨷᨶᩣᨿᩥᨠᩣ, ᩈᩣ ᩑᩅ ᨷᩩᩁᩮ ᨽᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᩣ ᨽᩅᨲ᩠ᨳᩮ ᩍᨾ-ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶ, ᩈᩣ ᩑᩅ ᨷᩩᩁᩥᨾᩥᨠᩣ ᩈᨠᨲ᩠ᨳᩮ ᨠ-ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨴᩮ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮ ᩋ-ᨠᩣᩁᩔ ᩍ-ᨠᩣᩁᩣᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨽᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ, ᩈᩣ ᩑᩅ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩥᨠᩣ᪨

ᩋᩔᨲᩥᨿᩣ ᨷᨶ ᩅᩔᩴ ᨶ ᩏᨷᩮᨲᩦᨲᩥ "ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩍᨾᩴ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᩮᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨧᩦᨽᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩏᨷᩮᨲᩥ᪨ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩥᨠᩮᨶ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ"ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪒᪐᪔) ᩅᨧᩦᨽᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩔᩪᨷᨣᨾᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ, ᨶ ᩋᩣᩃᨿᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩏᨷᨣᨾᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᨿᩴ ᨷᨶ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᨴᩩᨲᩥᨿᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪙᪔) "ᩅᩔᩴ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨶᩣᩃᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᨶᩣᨷᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨨᨴᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᨨᨶ᩠ᨶᩮᨿᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩔᨠᩣᩃᩮ ᩈᨧᩮ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᩍᨧ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ᪨ ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᩃᨽᨲᩥ, ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩣᨾᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩋᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩥᨠᩮᨶ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪒᪐᪔) ᩅᨧᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩥᨠᩔ ᨶᩣᩅᩣᨴᩥᩴ ᩅᩥᨶᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩃᨿᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩣᩅᩣᨴᩥᩅᩥᩈᨿᩮᩈᩩᨸᩮᩅ ᩉᩥ "ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩣᩅᩣᨿ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪒᪐᪓) ᩈᨲᩥ, ᩋᩈᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩅᩔᩪᨷᨣᨾᨶᩔ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩥᨠᩮᨶ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪒᪐᪔) ᩋᨿᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨶ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᩋᩈᨲᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩋᩣᩃᨿᩅᩈᩮᨶᨷᩥ ᨶᩣᩅᩣᨴᩦᩈᩩ ᩏᨷᨣᨾᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩍᨵᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ, ᨶ ᩍᨲᩁᨲ᩠ᨲᨿᩴ᪨

ᨭᨦ᩠ᨠᩥᨲᨾᨬ᩠ᨧᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣ ᨠᩩᨭᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨭᨦ᩠ᨠᩥᨲᨾᨬ᩠ᨧᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩦᨥᩮ ᨾᨬ᩠ᨧᨷᩣᨴᩮ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭᨶᩥᨿᩮᩣ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᩮᩣ, ᨲᩔ ᩍᨴᩴ ᩏᨷᩁᩥ, ᩍᨴᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣᨷᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᨴᩮᩅᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨧ ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᩣᩈᩣᨱᩣᨶᩴ ᩏᨷᩁᩥ ᨷᩣᩈᩣᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩴ ᨣᩮᩉᨾ᩠ᨷᩥ "ᨭᨦ᩠ᨠᩥᨲᨾᨬ᩠ᨧᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

"ᩍᨵ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᩮᨾᩦ"ᨲᩥ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᩅᩥᩉᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ "ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ"ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨵ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᩮᨾᩦ"ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ "ᩍᨵ ᩅᩔᩴ ᩏᨷᩮᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨧᩦᨽᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᩣᩃᨿᨠᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᩁᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩦᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩔᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᨿᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᨶᩮ ᨷᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩩᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪨

បដិសន្ធានំ យោជេត្វាតិ សកចាដពន្ធេន យោជេត្វា។ បុរិមិកាយ...បេ... ន បក្កមិត្ថាតិ ឋបិតា អាសាឡ្ហីបុណ្ណមាយ អនន្តរេ បាដិបទទិវសេ បុរិមវស្សំ ឧបគន្ត្វា វស្សាទិតោ ចតូសុ មាសេសុ បច្ឆិមមាសំ ឋបេត្វា បុរិមំ តេមាសំ វសិត្វា។ សាវណបុណ្ណមិយា អនន្តរេ បាដិបទទិវសេ បច្ឆិមវស្សំ ឧបគន្ត្វា បឋមមាសំ ឋបេត្វា បច្ឆិមំ តេមាសំ វសិត្វា។ ឯវំ អវសិត្វា បុរិមិកាយ វស្សំ ឧបគតោ ភិក្ខុ មហាបវារណាយ អន្តោ អរុណំ អនុដ្ឋាបេត្វា បច្ឆិមិកាយ ឧបគតោ ចាតុមាសិនិបវារណាយ អន្តោ អរុណំ អនុដ្ឋាបេត្វា អន្តរា ចារិកំ បក្កមេយ្យ, ឧបចារសីមាតិក្កមេនេវ តស្ស ភិក្ខុនោ ទុក្កដាបត្តិ ហោតីតិ ទស្សេតិ។ ឥមមត្ថំ បាឡិយា សមេតុំ “ន ភិក្ខវេ...បេ... វចនតោ”តិ វុត្តំ។ យទិ ឯវំ វស្សំ ឧបគន្ត្វា សតិ ករណីយេ បក្កមន្តស្ស សព្វថាបិ អាបត្តិយេវ សិយាតិ ចោទនំ សន្ធាយាហ “វស្សំ ឧបគន្ត្វា បនា”តិអាទិ។ ឯវំ សន្តេ តេនេវ សត្តាហករណីយេន បក្កមន្តស្សេវ អនាបត្តិ សិយា, ន ទ្វីហតីហំ វសិត្វា បក្កមន្តស្សាតិ អាហ “កោ បន វាទោ”តិអាទិ។

១៨០។ ឥទានិ សត្តាហករណីយលក្ខណំ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “អនុជានាមិ ភិក្ខវេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សត្តន្នំ សត្តាហករណីយេន បហិតេ គន្តុំ, ន ត្វេវ អប្បហិតេ, ភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនិយា សិក្ខមានាយ សាមណេរស្ស សាមណេរិយា ឧបាសកស្ស ឧបាសិកាយា”តិ (មហាវ. ១៨៧) វុត្តំ, “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បញ្ចន្នំ សត្តាហករណីយេន អប្បហិតេបិ គន្តុំ, បគេវ បហិតេ, ភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនិយា សិក្ខមានាយ សាមណេរស្ស សាមណេរិយា មាតុយា ច បិតុស្ស ចា”តិ (មហាវ. ១៩៨) វុត្តំ, “សចេ បន ភិក្ខុនោ មាតា វា អញ្ញោ វា ញាតកោ គិលានោ ហោតី”តិ វុត្តំ, “ឯកស្មិំ វិហារេ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ វសន្តោ ភិក្ខុគតិកោ”តិ វុត្តំ, “សចេ ភិក្ខុស្ស...បេ... អនភិរតិ វា កុក្កុច្ចំ វា ទិដ្ឋិគតំ វា ឧប្បន្នំ ហោតី”តិ វុត្តំ, “កោចិ ភិក្ខុ គរុធម្មំ អជ្ឈាបន្នោ ហោតិ បរិវាសារហោ”តិ វុត្តំ, “ភិក្ខុនិយាបិ មានត្តារហាយា”តិ វុត្តំ, “សាមណេរោ ឧបសម្បជ្ជិតុកាមោ...បេ... សិក្ខមានា វា...បេ... សាមណេរី វា”តិ វុត្តំ, “ភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនិយា វា សង្ឃោ កម្មំ កត្តុកាមោ តជ្ជនីយំ វា”តិ វុត្តំ, “សចេបិ កតំ ហោតិ កម្ម”ន្តិ វុត្តំ, “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃករណីយេន គន្តុ”ន្តិ (មហាវ. ១៩៩) វុត្តត្តា ឯកាទស ឋានានិ ហោន្តិ។ តត្ថ បឋមតតិយចតុត្ថវសេន តីសុ ឋានេសុ បហិតេ ឯវ គន្តព្វំ, សេសេសុ អដ្ឋសុ អប្បហិតេបិ គន្តព្វំ, បគេវ បហិតេ។ វុត្តញ្ហិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៩) “គន្តព្វន្តិ សង្ឃករណីយេន អប្បហិតេបិ គន្តព្វ”ន្តិ។ ឯត្ថ ច អនុបាសកេហិបិ សាសនកាមំ ញាតុកាមេហិ បហិតេ តេសំ បសាទវឌ្ឍនត្ថម្បិ សត្តាហករណីយេន គន្តុំ វដ្ដតីតិ គហេតព្វំ។ ភិក្ខុគតិកោតិ ភិក្ខុនិស្សិតកោ។ សោ បន យស្មា ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ វសតិ, តស្មា វុត្តំ “ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ វសន្តោ”តិ។

១៨៦។ អបិចេត្វាតិ អបិច វុត្តាតិ លេសោ, វុត្តេ វុត្តស្មិំ សត្តាហករណីយវិនិច្ឆយេ អបិច អបរោ អយំ វិសេសោ បាឡិមុត្តកនយោ វស្សូបនាយិកក្ខន្ធកបាឡិតោ មុត្តោ នយោ វេទិតព្វោតិ យោជេតា។ សមន្តបាសាទិកាយំ (មហាវ. អដ្ឋ. ១៩៩) បន “បាឡិមុត្តករត្តិច្ឆេទវិនិច្ឆយោ”តិ ទិស្សតិ។ តថា ហិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៩) “រត្តិច្ឆេទវិនិច្ឆយោតិ សត្តាហករណីយេន គន្ត្វា ពហិទ្ធា អរុណុដ្ឋាបនសង្ខាតស្ស រត្តិច្ឆេទស្ស វិនិច្ឆយោ”តិ។ សារត្ថទីបនិយម្បិ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.១៩៩) “សត្តាហករណីយេន គន្ត្វា ពហិទ្ធា អរុណុដ្ឋាបនំ រត្តិច្ឆេទោ”តិ។ អនិយមិតេន គន្តុំ ន វដ្ដតីតិ ឯត្ថ អនិយមិតត្វា សត្តាហកិច្ចំ អនិទ្ទិសិត្វា គន្តុកាមស្សបិ វស្សច្ឆេទោ ចេវ ទុក្កដញ្ច ហោតីតិ វេទិតព្វំ។ យថាវុត្តញ្ហិ រត្តិច្ឆេទការណំ វិនា តិរោវិហារេ វសិត្វា អាគមិស្សាមីតិ

កន្ទេតា ចម្បទេន្ធំ ចគត្តិ៍ កត្ថំ ចដ្ឋតីតិ អន្តោរូបចារសមីបំ ជំទេតេច សត្ថាហការហីយគិយិត្តំ សល្លពេត្តា ភ្លឺយិតា គិយិទេត្តត កត្តា “សត្ថាហត្ថក្ខទេទ អាកន្ធិស្សាមី”តិ អាទេកាក់ ពត្វា កត្ថំ ចដ្ឋតិ៍ បុរិមក្លទេលា អាទេកាក់ ពត្វា កយតក្លទេលា ចិសរិត្វា កទេតបិ ទេកាទេសា តត្តិ, “សការហីទេយា បក្កមតី”តិ (មហាច៉ ១០លិ) ចុត្តត្តា សត្ថចា អាទេកាក់ អកត្វា កតស្ស ចម្បទេន្ធទេកាតិ ចគត្តិ៍ ទេយា បត សត្ថាហការហីយគិយិត្តាការទេចបិ “សត្ថាហត្ថក្ខទេទ អាកមិស្សាមី”តិ អាទេកាក់ ពត្វា កត្វា សត្ថាហត្ថក្ខទេទ អាកន្ធតិ, តស្ស អាបត្តិទេយច, ចម្បទេន្ធទេកា តត្តិ សត្ថាហស្ស សត្តិចត្តត្តាតិ ចគត្តិ, ជីបំសិត្វា កទេហតត្ថ៉ា

កល្ហកត្តិ ជីចទកល្ហ៉ បហិលត្តិតិ ជីចទទេឆាចតាឌិកទេមូត បហិលត្តិ៍ សម្យាបុហិត្យំ ត សទេក្កាតិ, ចដ្ឋតីតិ ឲត្ត “អទេខ្ចច អាកមិស្សាមី”តិ សាមត្តចិហារំ កត្តា បុត អាកន្ធត្តស្ស អត្តរាយទេក្ក សទេច អទុល្យក្កមត់ ទេហាតិ, ចម្បទេន្ធទេកាបិ ត ទេហាតិ, ទត្តិទេន្ធកុក្កដញ្ញា តត្តិតិ ចគត្តិ, តគទេហច អាកមទេត ទិំសាស្សាហត្តា ចម្បទេន្ធទេកា ចា អាបត្តិ ចា ត ទេហាតីតិ អធិប្បាទេយា៉ អាចទិយំ បស្សិស្សាមីតិ បត កត្ថំ លកតីតិ “អកិលិតម្បិ អាចទិយំ, រូបជ្ឈាយំ ចា បស្សិស្សាមី”តិ សត្ថាហការហីទេយត កត្ថំ លកតិ, តិស្សយាចទិយំ ឆម្យាចទិយញ្ញា, បទេកច រូបសម្យគាចទិទិយាបជ្ឈាទេយ៉ សទេច តំ អាចទិទេយា “អជ្ជ មា កន្ធា”តិ ចគតិ, ចដ្ឋតីតិ ឲចំ សត្ថាហការហីទេយត អាកតាតំ អទេត្តាសត្តាទេហទេយច បុត អាកន្ធត្តំ សទេច អាចទិទេយា, រូបជ្ឈាទេយា ចា “អជ្ជ មា កន្ធា”តិ ចគតិ, ចដ្ឋតិ, សត្តាហាតិក្កទេមបិ អតាបត្តីតិ អធិប្បាទេយា៉ ចម្បទេន្ធទេកា បត ទេហាតិទេយចាតិ គដ្ឋត្ថ សត្តាហស្ស ពាហិទ្ធា ជីតិតាយិតត្តា៉

សទេច ក្វទំ កទេតា សត្តាហចាទេទត អទុទេលា រដ្ឋាទេបតទេត្តាតិ ភ្លឺយិតា ចម្បទេន្ធកាទេលា សតិ សត្ថាហការហីទេយត កត្ថម្បិ ចដ្ឋតីតិ ជីទេបតិ៉ ឲត្ត ល ជិចសាតិ ពាហិទ្ធា ជីតិតាទេយត្វា សត្តទេម ជិចទេស បុរាទុលា ឲច អទេត្តារូបចារសីមាយំ បចិសិត្វា អទុលំ រដ្ឋាទេបត្វា បុតជិចទេស សត្តាហំ អធិដ្ឋាយ កត្តត្តត្តិ អធិប្បាទេយា៉ ទេពចិ បត “សត្តទេម ជិចទេស អាកត្វា អទុលំ អត្ថដ្ឋាទេបត្វា តគទេហច ជិចសការទេកបិ កត្ថំ ចដ្ឋតី”តិ ចគត្តិ, តំ ត កទេហតត្ថំ “អទុទេលា រដ្ឋាទេបតទេត្តា”តិ ចុត្តត្តា៉ សត្តទេម ជិចទេស តត្ត អទុលដ្ឋាបតទេមច ហិ សត្តាយ បាឡិឡ្លាយំ (មហាច៉ ១៨៥) “សត្តាហំ សត្តិចទេត្តា កាតទេត្តា”តិ ចុត្តំ៉ អទុលំ អត្ថដ្ឋាទេបត្វា កន្ធទេត្តា ច អទេត្តា អប្បចិសិត្វា ពាហិទ្ធាច សត្តាហំ ជីតិតាទេយទេត្តា ច សមុដ្ឋិត្តចទេស្សា ឲច កចិស្សតិ អទុលស្ស ពាហិ ឲច រដ្ឋាបិតត្តា៉ ភ្លឺតទចា “អទុទេលា រដ្ឋាទេបតទេត្តា”តិ ចចត់ តិទេត្តកំ សិយា៉ “សត្តាហចាទេទត អទេត្តាចិហារេទ បចិសិត្វា អទុលំ អត្ថដ្ឋាទេបត្វា កត្តត្ថ”ត្តិ ចត្តត្ថទេតា អទេត្តាសុ ច ជាទេតសុ អទុលដ្ឋាបតទេមច ចុត្តតិ៉ ចក្លតិ ហិ ជីចទក្លត្តទេក (មហាច៉ អដ្ឋ៉ ១៩៣) “ឲកស្មិំ ចិហារេទ ចសទេត្តា ភ្លឺតទស្មិំ សត្តាហចាទេទត អទុលាទេមច រដ្ឋាទេបតី”តិ៉

អចាបិ យំ ទេត ចទេឝយ្យ “សត្តទេម ជិចទេស យគា កគាចិ បចិទេដ្ឋត តំជិចសតិស្សិទេតា អតីតាទុទេលា រដ្ឋាបិទេតា តាយ ទេហាតីតិ ភ្លឺមយត្តំ សត្តាយ អដ្ឋកចាយំ ចុត្ត”ត្តិ, តំ សត្តាតិយាបិ ត សទេមតិ៉ ត ហិ រដ្ឋិទេត អទុទេលា បន្ធា បចិទេដ្ឋា តស្ស បទេយាគទេកា រដ្ឋាបទេកា កចិត្យទេហតិ៉ យជិ កទេចយ្យ, “ចស្សំ រូបកត្វា បត អទុលំ អត្ថដ្ឋាទេបត្វា តគទេហច សត្ថាហការហីទេយត បក្កមត្តស្សា”បីតិ (មហាច៉ អដ្ឋ៉ ១០លិ) ឲត្ត “អទុលំ អត្ថដ្ឋាទេបត្វា”តិ ចចត់ ចិទុទ្ធេស្សយ្យ៉ ទេតតបិ តំជិចសតិស្សិតស្ស អទុលស្ស រដ្ឋាបិតត្តា អាទេឡ្ហាកស្សបិ កិក្លទេតា សាយតត្យមទេយ អដ្ឋយុត្តំ អទេឡ្ហា កត្វា តគា ឲច តិចត្តត្តស្ស អទុទេលា រដ្ឋាបិទេតា ឆុតដ្ឋញ្ញា ចិទេសាធិតំ សិយា, ត ទេចតំ យុត្តំ អទុល្យក្កមតការទេល ឲច អទុលដ្ឋាបតស្ស ចុត្តត្តា៉ ចុត្តតិញ្ញ“កាលទេស្សច បត តិក្លមិត្វា អដ្ឋយុទេត្ត ជាទេត អទុលំ រដ្ឋាទេបតត្ថ៉ា សទេច

อรุณุฏฺฐานเวลายํ เตน อาพาโธ วฑฺฒติ, เตน เอว กิญฺจิ กาตพฺพํ, น ธุตงฺควิสุทฺธิเกน ภวิตพฺพ”นฺติ (วิสุทฺธิ. ๑.๒๑). ตถา ปาริวาสิกาทีนมฺปิ อรุณํ อนุฏฺฐาเปตฺวา วตฺตํ นิกฺขิปนฺตานํ รตฺติจฺเฉโท วุตฺโต. “อุคฺคเต อรุเณ นิกฺขิปิตพฺพ”นฺติ (จูฬว. อฏฺ. ๗๕) หิ วุตฺตํ. สหเสยฺยสิกฺขาปเทปิ อนุปสมฺปนฺเนหิ สห นิวุตฺถภาวปริโมจนตฺถํ “ปุรารุณา นิกฺขมิตฺวา”ติอาทิ (ปาจิ. ๕๓) วุตฺตํ. เอวํ ติจีวรวิปฺปวาสาทีสุ จ สพฺพตฺถ รตฺติปริโยสาเน อาคามิอรุณวเสเนว อรุณุฏฺฐานํ ทสฺสิตํ, น อตีตารุณวเสน, ตสฺมา วุตฺตนเยเนว อรุณุฏฺฐาปนํ เวทิตพฺพํ อญฺญถา วสฺสจฺเฉทตฺตา.

ยํ ปน วสฺสํ อุปคตสฺส ตทเหว อรุณํ อนุฏฺฐาเปตฺวา สกรณียสฺส ปกฺกมนวจนํ, ตํ วสฺสํ อุปคตกาลโต ปฏฺฐาย ยทา กทาจิ นิมิตฺเต สติ คมนสฺส อนุญฺญาตตฺตา ยุตฺตํ, น ปน สตฺตาหวาเรน คตสฺส อรุณํ อนุฏฺฐาเปตฺวา ตทเหว คมนํ “อรุโณ อุฏฺฐาเปตพฺโพ”ติ วุตฺตตฺตา. ยถา จ “สตฺตาหานาคตาย ปวารณาย สกรณีโย ปกฺกมติ, อาคจฺเฉยฺย วา โส, ภิกฺขเว, ภิกฺขุ ตํ อาวาสํ น วา อาคจฺเฉยฺยา”ติอาทินา (มหาว. ๒๐๕) ปจฺฉิมสตฺตาเห อนาคเต อนุญฺญาเตปิ อญฺญสตฺตาเหสุ ตํ น วฏฺฏติ. เอวํ ปฐมสตฺตาเห อรุณํ อนุฏฺฐาเปตฺวา คมเน อนุญฺญาเตปิ ตโต ปเรสุ สตฺตาเหสุ อาคตสฺส อรุณํ อนุฏฺฐาเปตฺวา คมนํ น วฏฺฏติ เอวาติ นิฏฺฐเมตฺถ คนฺตพฺพํ.

สเจ ปวาริตกาเล วสฺสาวาสิกํ เทนฺตีติอาทินา วสฺสาวาสิกทานมฺปิ กฐินทานํ วิย วสฺสํวุตฺถวิหารปฏิพทฺธนฺติ วิญฺญายติ. “ยทิ สตฺตาหวาเรน อรุณํ อุฏฺฐาปยึสุ, คเหตพฺพ”นฺติ ปน วุตฺตตฺตา สตฺตาหกรณีเยน คนฺตฺวา สตฺตาหพฺภนฺตเร อาคตา ลภนฺติ. กฐินานิสํสทาเน ปน สงฺฆํ อนาปุจฺฉา เต น ลภนฺติ. วกฺขติ หิ “สตฺตาหกรณีเยน คตาปิ ภาชนียภณฺฑํ ลภนฺตูติ วา เอวรูปํ อธมฺมิกวตฺตํ น กาตพฺพ”นฺติ (วิ. สงฺค. อฏฺ. ๑๕๑). อิธ อาหฏนฺติ วิหารโต พหิ อาคตฏฺฐาเน อาภตํ.

วาเฬหิ อุพฺพาฬฺหา โหนฺติ, คณฺหนฺติปิ ปริปาเตนฺติปีติ เอตฺถ คณฺหนฺตีติ คเหตฺวา ขาทนฺติ. ปริปาเตนฺตีติ ปลาเปนฺติ, อนุพนฺธนฺตีติ อตฺโถ. อิเมสุ “วาเฬหิ อุพฺพาฬฺหา โหนฺตี”ติอาทีสุ สพฺพูปทฺทวปริยนฺเตสุ วตฺถูสุ เกวลํ อนาปตฺติ โหติ, ปวาเรตุํ ปน น ลภตีติ ทฏฺฐพฺพํ. สเจ ปนาติอาทีสุ ยสฺมา นานาสีมายํ ทฺวีสุ อาวาเสสุ วสฺสํ อุปคจฺฉนฺตสฺส “ทุติเย วสิสฺสามี”ติ อุปจารโต นิกฺขนฺตมตฺเต ปฐโม เสนาสนคฺคาโห ปฏิปฺปสฺสมฺภติ, ตสฺมา ปาฬิยํ (มหาว. ๒๐๕) “ตสฺส, ภิกฺขเว, ภิกฺขุโน ปุริมิกา จ น ปญฺญายตี”ติ ปฐมํ เสนาสนคฺคาหํ สนฺธาย วุตฺตํ. ทุติยเสนาสนคฺคาเห ปน ปุริมิกา ปญฺญายเตว, ตตฺเรว เตมาสํ วสนฺโต ปุริมวสฺสํวุตฺโถ เอว โหติ. ตโต วา ปน ทุติยทิวสาทีสุ “ปฐมเสนาสเน วสิสฺสามี”ติ อุปจาราติกฺกเม ปุริมิกาปิ น ปญฺญายตีติ ทฏฺฐพฺพํ.

ปฏิสฺสวสฺส วิสํวาทนปจฺจยา โหนฺตมฺปิ ทุกฺกฏํ สติเยว ปฏิสฺสเว โหตีติ อาห “ตสฺส ตสฺส ปฏิสฺสวสฺส วิสํวาเท ทุกฺกฏ”นฺติ. เตเนวาห “ตญฺจ โข...เป... วิสํวาทนปจฺจยา”ติ. ปาฬิยํ (มหาว. ๒๐๕) “โส สตฺตาหานาคตาย ปวารณาย สกรณีโย ปกฺกมตี”ติ วุตฺตตฺตา ปวารณาทิวเสปิ สตฺตาหกรณียํ วินา คนฺตุํ น วฏฺฏตีติ วทนฺติ. อิมสฺมึ ฐาเน “นวมิโต ปฏฺฐาย คนฺตุํ วฏฺฏตี”ติ อฏฺฐกถาวจนํ กินฺนุ อุโปสถทิวสโต อุปนิธาย นวมี อิจฺฉิตพฺพา, อุทาหุ โลกิยติถิวเสนาติ อาสงฺกนฺติ. ตตฺเรทํ วินิจฺฉิตพฺพํ –

បុរិមកដ្ឋបទមាសកាឡអបរិក្ខារេបិសដទិវសំ ឧបតិដ្ឋាយ ពន្ធិតព្វា, ន លោកិយតិថិវសេន។ កដ្ឋបទមាសស្ស ហិ កាឡអបរិក្ខារេបិសដទិវសំ មរិយាទំ កត្វា តទនន្តរបាដិបទទិវសតោ បដ្ឋាយ គណិយមានេ សតិ យោ ទិវសោ នវមោ ហោតិ, តតោ បដ្ឋាយាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តិថិវេបក្ខាយ បន ពុទ្ធិលិង្គវោហារេន, តតោ នវមិតោ បដ្ឋាយ អនាគតសត្តាហេ បវារណា ហោតិ។

សត្តាហំ អនាគតាយ អស្សាតិ សត្តាហានាគតា។ កា សា? បវារណា។ អស្សយុជមាសស្ស សុក្កបក្ខនវមិយំ សត្តាហករណីយំ អធិដ្ឋាយ គន្ត្វា ភិក្ខុ អត្តនោ វស្សស្ស សត្តាហមត្តាវសិដ្ឋត្តា សត្តមអរុណេ ឧគ្គតមត្តេ វុត្ថវស្សា ហោតិ, ទសមិយំ ឆាហមត្តា, ឯកាទសមិយំ បញ្ចាហមត្តា, ទ្វាទសមិយំ ចតុរាហមត្តា, តេរសមិយំ តីហមត្តា, ចុទ្ទសមិយំ ទ្វីហមត្តា, បន្នរសមិយំ ឯកាហមត្តា អវសិដ្ឋា ហោតិ, តស្មា បវារណាទិវសស្ស បរិយោសានភូតអរុណម្ហិ ឧគ្គតេ វុត្ថវស្សា ហោតិ, តស្មា តេសំ ភិក្ខូនំ កុក្កុច្ចវិនោទនត្ថំ ភគវា ឆមុស្សាមិ “សោ សត្តាហានាគតាយ បវារណាយ សករណីយោ បក្កមតិ, អាគច្ឆេយ្យ វា សោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តំ អាវាសំ ន វា អាគច្ឆេយ្យ, តស្ស, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បុរិមិកា ច បញ្ញាយតិ, បដិស្សវេ ច អនាបត្តី”តិ (មហាវ· ១០៧) អាហ។ សត្តាហានាគតាយ កោមុទិយា ចាតុមាសិនិយាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ តត្ថ កោមុទិយា ចាតុមាសិនិយាតិ បច្ឆិមកត្តិកបុណ្ណមាយំ។ សា ហិ កុមុទានំ អត្ថិតាយ កោមុទី, ចតុន្នំ វស្សិកមាសានំ បរិយោសានត្តា ចាតុមាសិនីតិ វុច្ចតិ។ តទា ហិ កុមុទានិ សុបុប្ផិតានិ ហោន្តិ, តស្មា កុមុទា ឯត្ថ បុប្ផន្តីតិ កោមុទីតិ វុច្ចតិ, កុមុទវតីតិ វុត្តំ ហោតិ។

១៥៧។ អត្តនោ វស្សវត្តកវាយំ និពទ្ធវត្តំ ឧបេត្វាតិ សញ្ញាយមនសិការាទីសុ និវត្តនការណេសុ គន្តព្វំ កតិកវត្តំ កត្វា។ គមនបរិហរណត្តិ គមនេវហិ ក្យុបរិកម្មំ វត្តន្តិ កតិកវត្តំ។

ឯវរូបំ អធម្មិកវត្តំ ន កាតព្វន្តិ នានាវេរជ្ជកា ហិ ភិក្ខូ សន្និបតន្តិ, តត្ថ កេចិ ទុព្ពលា អប្បថាមា ឯវរូបំ វត្តំ អនុបាលេតុំ ន សក្កោន្តិ, តស្មា ឯវ អាគតត្ថា ចតុត្ថបារាជិកវណ្ណនាយំ (បារា· អដ្ឋ· ១·១១៧) អាគតំ អាវាសំ វា មណ្ឌបំ វា សីមំ វា យំ កិញ្ចិ ឋានំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា “យោ ឥមម្ហា អាវាសា បឋមំ បក្កមិស្សតិ, តំ ‘អរហា’តិ ជានិស្សាមា”តិ កតាយ កតិកាយ យោ “មំ ‘អរហា’តិ ជានន្តូ”តិ តម្ហា ឋានា បឋមំ បក្កមតិ, បារាជិកោ ហោតិ។ យោ បន អាចរិយុបជ្ឈាយានំ វា កិច្ចេន មាតាបិតូនំ វា កេនចិទេវ ករណីយេន ភិក្ខាចារវត្ត វា ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាទីនំ អត្ថាយ អញ្ញេន វា តាទិសេន ករណីយេន តំ ឋានំ អតិក្កមិត្វា គច្ឆតិ, អនាបត្តិ។ សចេបិស្ស ឯវំ គតស្ស បច្ឆា ពុទ្ធាចារោ ឧប្បជ្ជតិ “ន ទានាហំ តត្ថ គមិស្សាមិ, ឯវំ មំ ‘អរហា’តិ សម្ភាវេស្សន្តី”តិ, អនាបត្តិយេវ។

យោបិ កេនចិទេវ ករណីយេន តំ ឋានំ បត្វា សញ្ញាយមនសិការាទិវសេន អញ្ញវិហិតោ វា ហុត្វា ចោរាទីហិ វា អនុពន្ធោ មេឃំ វា ឧដ្ឋិតំ ទិស្វា អនោវស្សកំ បវិសិតុកាមោ តំ ឋានំ អតិក្កមតិ, អនាបត្តិ, យានេន វា ឥទ្ធិយា វា គច្ឆន្តោបិ បារាជិកំ នាបជ្ជតិ, បទគមនេនេវ អាបជ្ជតិ។ តម្បិ យេហិ សហ កតិកា កតា, តេហិ សទ្ធិំ អបុព្ពំ អចរិមំ គច្ឆន្តោ នាបជ្ជតិ។ ឯវំ គច្ឆន្តា ហិ សព្ពេបិ អញ្ញមញ្ញំ រក្ខន្តិ។ សចេបិ មណ្ឌបរុក្ខមូលាទីសុ កិញ្ចិ ឋានំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា “យោ ឯត្ថ និសីទតិ វា ចង្កមតិ វា, តំ ‘អរហា’តិ ជានិស្សាម”, បុប្ផានិ វា ឋបេត្វា, “យោ ឥមានិ គហេត្វា បូជំ ករិស្សតិ, តំ ‘អរហា’តិ ជានិស្សាមា”តិអាទិនា នយេន កតិកា កតា ហោតិ, តត្រាបិ

ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩮᩅ᪨ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣ ᨠᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ "ᨿᩮ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩮ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩩ, ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩪ"ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᩕᩣᨸᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩮᩅ, ᩑᨲᩴ ᨸᨶ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᨠᨲᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ "ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩮᨾᩣᩈᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩥᨠᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩣᨴᩥᩋᩅᩈᩮᩈᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᨵᩁᩣ ᩅᩣ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ᪨ ᨶᩣᨶᩣᩅᩮᩁᨩ᩠ᨩᨠᩣ ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᨧᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨳᩣᨾᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨸᩣᩃᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ "ᩍᨾᩴ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩮᩅ ᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨸᩁᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨾᩪᨣᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩔᨸᩥ ᩈᩃᩣᨠᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ᪨

ᨲᩥᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩅᩈᩮᨶ ᨲᩥᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨳᩣᨲᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᩮ ᩋᩣᨧᩣᩁᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨳ᪨ ᨽᩔᩮ ᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨴᩈᨠᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩪ ᨶᩣᨾ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᨠᨳᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᨳᩣ ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᨠᨳᩣ ᩋᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨠᨳᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣ ᩈᩦᩃᨠᨳᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᨠᨳᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠᨳᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᨳᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᨠᨳᩣᨲᩥ᪨

ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩴ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᩁᩣᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩉᩣᩁᨸᩮᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨸᩩᩔᨲᩦᨲᩥ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨾᩩᨠᩴ ᨾᩁᨱᩣᨸᩩᩔᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩁᩣᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩉᩣᩁᨸᩮᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨡᩣᨴᨶᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩍᨴᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨡᩣᨴᨶᩅᨲ᩠ᨲᩴ – ᨿᩮᩣ ᨴᩮᩅᩈᩥᨠᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩒᩈᩁᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨾᩣᩊᨠᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩑᨠᨾᩮᩅ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨴᩮᩅᩈᩥᨠᩴ ᨶ ᩒᩈᩁᨲᩥ, ᨸᨵᩣᨶᨥᩁᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩮ ᩅᩣ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨡᩦᨱᩮᩈᩩ ᩈᨧᩮ ᨸᩩᨶᨸᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨾᩣᩊᨠᩮ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨸᩩᨶᨸᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᨸᨶ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩋᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨡᩦᨱᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᨾᩣᩊᨠᩮ ᨡᩦᨿᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩮᨧᩥ ᨳᩮᩁᩣ "ᨿᩮᩉᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩮ ᨸᨭᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩪ"ᨲᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨠᩮᨧᩥ "ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩩ, ᨸᩩᨶ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᩅᩣᨴᨸᩁᩥᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨣᩉᨱᩮ ᨸᨶ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᨶᨸᩥ ᩑᨠᩴ ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨳᩅᩥᨠᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩅᩥᨠᩁᩥᩔᨲᩥ᪨

ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩤᨾᩮ…ᨸᩮ… ᨶ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩈᩩ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᨧ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩮ ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨽᩣᩈᨸᩁᩥᨠᨳᩣᨸᩥ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᩥᩃᩣᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᩣᨩᩦᩅᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᩣᨩᩦᩅᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᩦᩃᩴ ᨠᨳᩥᨲᩴ᪨ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩕᩥᨿᩮᩉᩥ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨶ᩠ᨴ᩠ᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᩴ᪨ ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩮᨡᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨸᩪᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᩴ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩈᩦᩃᩴ ᨸᨶ ᨲᩦᩉᩥᨸᩥ ᩈᩣᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᨲᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩴ᪨ ᩍᨲᩥ ᨧᨲᩩᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᩦᩃᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨠᨳᩣ ᨻᩉᩩᨠᩣᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᩅᩥᩈᨿᩮ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨶᨣᩁᩮᩈᩩ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᩣᨩᨠᩣᩃᩮ ᩋᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩅᩣᨴᨠᨳᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩴ? ᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪁᪈᪉) "ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩣᨣᨵᩮᩣ ᩈᩮᨶᩥᨿᩮᩣ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩮᩣ ᩅᩔᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨴᩪᨲᩴ ᨸᩣᩉᩮᩈᩥ 'ᨿᨴᩥ ᨸᨶᩣᨿ᩠ᨿᩣ ᩋᩣᨣᨾᩮ ᨩᩩᨱ᩠ᩉᩮ ᩅᩔᩴ ᩏᨸᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩩ'ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ, 'ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩ'"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ

ភិស្សាយ កកចតា អឆិយានំ បញ្ញាតត្តិ យញ្ញាយាភា ចេឥនយឃេភ និនត្ថិគ្វា កឃ្យាភា អភេកចិហិតំ ចិចាឥំ ករោត្តិ៍ ចេឥនយឃេ កិរ ច្ឆេ អឆិយានាតិ ឃាចាឆិយានញ្ញា បត្តាឆិយានញ្ញា៍ តត្វ កលិឃ្យុកកលេភ ឲក្សភចិនតិកលេភភ ភាឌិតេ ច្ឆេបញ្ញាង្គឥនតេរនសោញ្ញអនង្គារនចេនភ នត្តឆា សេនសោ ហោតិ, តេនំ ចនេភ ចយ្ជាឆិយាន បញ្ញាឆិយាន បច្ឆាឆិយាន ឥនាឆិយាន តេរនាឆិយាន សោញ្ញអនាឆិយាន អង្គារនាឆិយាននាតិ ចោហរត្តិ៍ អង្គារនាឆិយានំ បភ អចនាភាឆិយានត្តិបិ ចោហរត្តិ៍ តេនុ បនុសោញ្ញអនាតិ អបតេ្តឃេច អឆិយានបតភកលិឃ្យុកេ និចន្លូរយានាឌិចិនយកឃេភ ឃាចិគ្វា យានន្ស្ស អាកឌ្ឌិតញ្ញតេ ឃាចាឆិយានត្តិ ចោហរត្តិ, សេននាតិ បភ បញ្ញាយតេ្តឃេច អឆិយានបតភកលិឃ្យុកេ យានន្ស្ស អាកឌ្ឌិតញ្ញតេ បត្តាឆិយានត្តិ៍ តត្រតំ ឃាចាឆិយានលក្ខណំ – តឆេតា អឌាភត្តា បិញ្ញត្ថឃា និនត្ថិគ្វា តិម្ពិនាររញ្ញា កកចតេ ឃាចិតាឆិយានត្តា ឃាចាឆិយានំ ភាយ កចតិ, តន្វា គ្និន្ស ឲច ឃាចាឆិយានេនន្ស ឌិចនេភ នហ យានេនា អាកឌ្ឌិតេញ្ញា, ភ ត្ថតេរន្សុតិ ចឥត្តិ, អញ្ញេ បភ បញ្ញាន្ស បត្តាឆិយានេនន្ស ឲច នហ ឌិចនេភ យានេនា អាកឌ្ឌិតេញ្ញា, ភ ឃាចាឆិយានេនន្សុតិ៍

អបរេ បភ – “ច្ឆេយា, ភិក្ខូចេ, ចន្សុបភាឃិកា បុរិយិកា បន្ឋិយិកាតិ, អបរឌ្ឍកតាឃ អានាញ្ញហិឃា បុរិយិកា ង្គបកត្តញ្ញា, យានកតាឃ អានាញ្ញហិឃា បន្ឋិយិកា ង្គបកត្តញ្ញា”តិ តន្ទិំឃេច ចន្សុបភាឃិកក្ខន្ឌកេ (យហាច៍ ១ប័៣) អាកតាឃ បិញ្ញត្ថឃា អត្វំ អឃោភិសោ កហេគ្វា តិឆិភក្ខត្តឃោកេ ឲច ចន្សុបកយភំ កកចតា អភុញ្ញាតំ, តន្វា អានាញ្ញហិបុណ្ណយាឃ អភត្តរក្សុតា បិឌិបឥឌិចសោ បុណ្ណាតិឆិឃា ច ឃុតេ្តា ហោតុ, បុត្តានាញ្ញរ៍ហាត្តរានាញ្ញហនក្ខាតេនុ គ្និន្ស ភក្ខតេ្តន្ស ឲកេកេភ ឃុតេ្តា ច, ឲចំក្សុតេ កាលេ ឃឌិ ចិតា ឌិចនេភ យានកឌ្ឌេភ នយ្យឌ្ឍតិ, តឆា ច នតិ យានយត្តាកឌ្ឌភយេច កាតត្តំ, ឃឌិ ភ នយ្យឌ្ឍតិ, នហ ឌិចនេភ យានាកឌ្ឌភំ, អឃំ បិងកេភ ច ចេឥេភ ច អភុលេយោ ចិភិន្លូឃោតិ ចឥត្តិ៍

តត្រានប្យកេ ចឥត្តិ – “យា ត្ថតិ ចនេ្គា ចុន្ដតិ តន្ស្ស កតិឃា ឌិចនន្ស្ស យិភិតញ្ញតេ, សោ ឲត្វ នញ្ញកលិបិរិបុរិឃា បុណ្ណោតិ បុណ្ណយា”តិអាឌិភា ចិភឃត្វយញ្ញនាឌិន្ស (កក្ខា៍ អភិ៍ ឌិ៍ ភិឥាភចណ្ណភា) អាកយភតេ បុណ្ណាតិឆិឃោកាបិ បុណ្ណយិឃា ឲច ត្ថន្ឋិតេញ្ញា, ភ បិឌិបឥេ, តឆា ភក្ខត្តឃោកាបិ អានាញ្ញហិន្សក្កបក្ខន្ស្ស បភ្ភរសេ ង្គបិនចេឆ “ង្គត្តរានាញ្ញហភក្ខតេ្ត, ឲចំ ឆាតុ បតិង្គិតា”តិ យហាចំសេ ចចភតោតិ៍ តត្វ បុរិយា ចឥត្តិ – ឲចំ នភេ្ត ង្គបិនចេឌិចនេឃេច ចភ្ភក្កហោ ច ន្សុរិឃក្កហោ ច កចេឃ្យ, ត្ថឥាតិ បភ កាញ្ញអបក្ខបិឌិបឥាឌិន្សឃេច ចភ្ភក្កហោ, ន្សក្កបក្ខបិឌិបឥាឌិន្សឃេច ន្សុរិឃក្កហោ បញ្ញាឃតិ, តន្វា បិឌិបឥេឃេច តិឆិភក្ខត្តឃោកា ត្ថន្ឋិតេញ្ញាតិ៍ បន្ឋិយាបិ ចឥត្តិ – តុយ្យឌិនាភំ ចាឌិភំ ចចេភភ បុតេ្ញា អាកឌ្ឌិតញ្ញឌិចនាភំ អភាកឌ្ឌិតត្តា ឌិចនបុញ្ញភារេចភ ឲចំ ហោតិ, នន្ដុតា បភ ង្គបិនចេឌិចនេឃេច ចភ្ភក្កហោ ន្សុរិឃក្កហោ ច ត្ថន្ឋិតេញ្ញាតិ៍ ហោតុ, ឃឆា ត្ថន្លូឆ, តឆា ចឥឆ, ឲចំ ក្សុតបុតេ្ញា នាង្គកេឆ តេបិងកេ ចុន្ដចចេភ អត្វិតិ? អត្វិ៍ កន្ដារឌាតកេ (ឌា៍ អង្គ៍ ១៍លិ៍លិ៍ កន្ដារឌាតកចណ្ណភា) ហិ ង្គបិនចេឌិចេន ចភ្ភក្កហោ គ្និក្ខត្វំ អាកតោ៍ តឌិក្សាឌាតកំ តិន្ស បិងកេន្ស ន្សុត្តបរិឃាបភ្ភំ, បញ្ញាន្ស ភិកាឃេន្ស ឲុន្ទកភិកាឃបរិឃាបភ្ភំ, ភចន្ស នានភង្គេន្ស ឌាតកបរិឃាបភ្ភត្តិ៍ ឲចំ ចុតេ្ត បុរិយកា បឌិចចភំ ឥាតុំ ភ នក្កុលោឃ្យត្តិ៍

អចេឆកច្ឆេ “បិងកត្តឃេ អឆិកយានាឃេច នត្តិ, ភ អឆិកឌិចនា នារត្វឌិបភិឃំ (នារត្វ៍ ឌិ៍ បាឌិត្តិឃ ១៍៣០៣) ‘ឃំ បភ ចុត្តំ តិន្សុបិ

ກຸຏິປເທເສຸ ອຏ຺ຐາຣສນ຺ເຕເຍວ ວສ຺ສານໍ ອຘິກມາເສ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຫິຕຕ຺ວາ ເສສວສ຺ສູປຄມສ຺ສາປິ ອຘິການິ ທິວສານິ ໂຫນ຺ເຕວ, ຕານິ ອຘິກທິວສານິ ສນ຺ຘາຍ ຠິກ຺ຂູ ຫຸຕ຺ວາຕິ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ, ຕໍ ນ ຄເຫຕພ຺ພໍ· ນ ຫິ ທ຺ວີສຸ ວສ຺ເສສຸ ອຘິກທິວສາ ນາມ ວິສຸໍ ອຸປລພ຺ຠນ຺ຕິ ຕຕິເຍ ວສ຺ເສ ວສ຺ສຸກ຺ກຑ຺ຒນວເສນ ອຘິກມາເສ ປຣິຈ຺ຈຕ຺ເຕເຍວ ອຘິກມາສສມ຺ຠວໂຕ, ຕສ຺ມາ ທ຺ວີສຸ ວສ຺ເສສຸ ອຕິເຣກທິວສາ ນາມ ວິສຸໍ ນ ສມ຺ຠວນ຺ຕີ’ຕິ ວຈນໂຕ”ຕິ ວທນ຺ຕິ· ອຎ຺ເຎ ວທນ຺ຕິ – ປິຏກຕ຺ຕເຍ ອຘິກທິວສາຕິ ອາຄຕາ ອຕ຺ຖິ ວຊິຣພຸທ຺ຘິຏີກາຍໍ (ວຊິຣ· ຏີ· ປາຈິຕ຺ຕິຍ ໓໐໓) “ອວເສສານໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ວສ຺ສານໍ ອຘິກທິວສານິ ໂຫນ຺ເຕວ, ຕສ຺ມາ ຠິກ຺ຂູ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປສມ຺ປາເທນ຺ຕີ”ຕິ ວຈນໂຕຕິ· ຍໂຕ ປເຣສໍ ວິວິເຈນ ອາກາເຣນ ຄຫນ຺ຕິ· ສຸທ຺ຘວຑ຺ຒິກາປິ ເອວໍ ວທນ຺ຕິ, ວິນຍຘຣາ ກິນ຺ນຸ ວິນຍວິນິຈ຺ຉຍວເສນ ວທນ຺ຕິ· ອຍ຺ຍານໍ ປນ ເວທສໍສເຍ ຫຕ຺ຖາຄຕາຄຕວເສນ ຎາຕັບ຺ພນ຺ຕິ ອລມຕິປປຎ຺ເຈນ· ອຕ຺ຖິເກຫິ ຕິວສ຺ສາຘິກສຫສ຺ສກລິຍຸເຄ ຍໂຕຣາເຊນ ພຸທ຺ຘິຕ຺ວາ ກຖໍ ອຘິມາສປກາຣໍ ອຸເປຕິເກຕ຺ວາ ຎາຕັບ຺ພໍ·

ຍທິ ປນ ອຘິປ຺ປາຍວິຈິກິຈ຺ຉາຍເຍວ ກຖາຍ· ປຖມທຸຕິຍວາເຣສຸ ນ ພິມ຺ພິສາຣຣາຊາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຘິມາສປຎ຺ຎາປນໍ ຍາຈຕິ, ນ ຈ ຠຄວາ ປຎ຺ຎາເປຕິ, ນ “ຕສ຺ມິໍ ວສ຺ເສ ເອກໍ ມາສໍ ອຘິມາສໍ ໂຫຕີ”ຕິ ຈ “ຍາມຠຕ຺ຕໍ ຈ ສຫທິວສໍ ຈ ອາຄເມນ຺ຕຸ”ນ຺ຕິ ຈ ປາລິຍໍ ອຏ຺ຐກຖາຏີກາສຸ ຈ ອຕ຺ຖິ, ຣາຊາ ປນ ອຸປກຏ຺ຐາຍ ວສ຺ສູປນາຍິກາຍ ເວທສໍສເຍ ວສ຺ສຸກ຺ກຑ຺ຒນສມ຺ພໂຕ ຠິກ຺ຂູນໍ ປຖມອາສາລ຺ຫມາເສ ວສ຺ສໍ ອນຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ທຸຕິຍອາສາລ຺ຫມາເສ ອຸປຄມນຕ຺ຖໍ “ຍທິ ປນາຍ຺ຍາ ອາຄເມ ຊຸຓ຺ເຫ ວສ຺ສໍ ອຸປຄຉ຺ເຈຍ຺ຍຸ”ນ຺ຕິ ທູຕໍ ປາເຫສິ· ຍທິ ປນ ອຸປຄຉ຺ເຈຍ຺ຍຸໍ, ສາທຸ ວຕາຕິ ສພ຺ຘິຕັບ຺ພໍ· ຠິກ຺ຂູ ປນ ຣຎ຺ໂຎ ປຫິຕສາສນໍ ສຸຕ຺ວາ ອາເຣາເຈສຸໍ· ຠຄວາ ປນ ວສ຺ສຸກ຺ກຑ຺ຒເນ ຠິກ຺ຂູນໍ ຄຸລປຣິຫາຣິຍາ ອຠາວໂຕ “ອນຸຊານາມິ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣາຊູນໍ ອນຸວຕ຺ຕິຕຸ”ນ຺ຕິ (ມຫາວ· ໑໘໖) ອນຸຎາຕໍ· ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ (ມຫາວ· ອຏ຺ຐ· ໑໘໕) “ອນຸຊານາມິ ຠິກ຺ຂເວ ຣາຊູນໍ ອນຸວຕ຺ຕິຕຸນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ວສ຺ສຸກ຺ກຑ຺ຒນໍ ກາຕຸໍ ປຣິຫາຣິ ຕາຍ ນຕ຺ຖິຕິອນຸວຕ຺ຕິຕຸໍ ອນຸຎ຺ຎາຕ”ນ຺ຕິ· ວິມຕິວິໂນທນິຍໍ (ວິ· ວິ· ຏີ· ມຫາວຄ຺ຄ ໒·໑໘໕) ວຸຕ຺ຕໍ “ປຣິຫາຣີຕິ ຄຸລປຣິຫາຣີ”ຕິ, ຕສ຺ມາ ຍາຈາຘິມາເນນ ວາ ໂຫຕຸ ປຕ຺ຕາຘິມາເນນ ວາ, ຍສ຺ມິໍ ຍສ຺ມິໍ ກາເລ ອນຸວຕ຺ຕເນ ຠິກ຺ຂູນໍ ສີລາທິຄຸລສ຺ສາປິ ປຣິຫາຣີ ອຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມິໍ ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ອນຸວຕ຺ຕິຕັບ຺ພໍ·

ກຖໍ ປນ ອນຸວຕ຺ຕິຕັບ຺ພໍ, ກຖໍ ນ ອນຸວຕ຺ຕິຕັບ຺ພໍ? ຍທິ ອນຸວຕ຺ຕເນ ປຸພ຺ເພ ອຸປຄຕທິວສໂຕ ຎາຕິ ອຸປວສິຕຊ຺ຊາຕປຣິຍນ຺ເຕ ວສ຺ສູປນາຍິກາ ຈາຕຸມ຺ມາສາ ວາ ປຕ຺ຕສາ ວາ ໂຫຕິ, ຕທາ ນຕ຺ຖິ ອນຸວຕ຺ຕິຕັບ຺ພໍ· ຍທິ ປນ ເຕຣສມາ ວາ ເຈາທ຺ທສມາ ວາ ໂຫຕິ, ນ ອນຸວຕ຺ຕິຕັບ຺ພໍ· ອນຸວຕ຺ຕນ຺ໂຕ ຫິ ອນຸປຣິວເຈ ປຸປຣິວເຈກາເຣາ ໂຫຕິ, ຍເຖາ “ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອນຸປຣິວເຈ ປຸປຣິວເຈາ ກາຕັບ຺ໂພ, ໂຍ ກເຣຍ຺ຍ, ອາປຕ຺ຕິ ທຸກ຺ກຏສ຺ສາ”ຕິ (ມຫາວ· ໑໘໙) ທຸກ຺ກຏໍ ອາປຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ມາ ສີລຄຸລປຣິຫາຣີຕິ ສມ຺ພໂຕ ນ ອນຸວຕ຺ຕິຕັບ຺ພໍ· ວຸຕ຺ຕຍິມິຍວິໂນທນິຍໍ (ວິ· ວິ· ຏີ· ມຫາວຄ຺ຄ ໒·໑໘໐) “ອນຸຊານາມິ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣາຊູນໍ ອນຸວຕ຺ຕິຕຸນ຺ຕິ ວຈນໂຕ ປເນຕໍ ເລາກິຍານໍ ຕິຕິ ອນຸວຕ຺ຕນ຺ເຕຫິປິ ອຕ຺ຕໂນ ອຸປຣິວເຈກາເຣ ວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຈ, ວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຈ ກເຣາຕ຺ເຕເຫວ ອນຸວຕ຺ຕິຕັບ຺ພໍ, ນ ປນ ເຕຣສມາເສນ ວາ ເຈາທ຺ທສມາເສນ ວາ ອຸປຣິວເຈມາເສນ ວາ ກເຣາຕ຺ເຕຫີ”ຕິ·

ຕຕິຍວຕ຺ຕະສາເຣປິ “ທ຺ເວ ວສ຺ສູປນາຍິກາ”ຕິ ຍາສໍ ວສ຺ສູປນາຍິການໍ ຍາສໍ ວິເຈາເຄນ຺ເທນ “ທ຺ເວມາ, ຠິກ຺ຂເວ, ວສ຺ສູປນາຍິກາ ປຸຣິມິກາ ປຉ຺ຉິມິກາ”ຕິ (ມຫາວ· ໑໘໔) ຍຖາ ອເວາເຈາ· ຕເຕາ ຕາສໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ວສ຺ສູປນາຍິການໍ ອຸປນຍນກາລໍ ທສ຺ເສຕຸໍ “ອປຣຊ຺ຊຸຄຕາຍ ອາສາລ຺ຫິຍາ ປຸຣິມິກາ

ຣູປກລາປາ, ຍາມກາຕາຍ ອາສັຍຫິຍາ ປຕິສນ຺ທິກາ ຣູປກລາປາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ຕຕ຺ຖາຍໍ ປິຓ຺ໂຑ – ອາສັຍຫິປຸຄ຺ຄລິຍາ ອຕ຺ຕໂນ ປຕິສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສ ປຸຣິມິກາ ຣູປກລາປາ, ສາຈລປຸຄ຺ຄລິຍາ ອຕ຺ຕໂນ ປຕິສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສ ປຕິສນ຺ທິກາ ຣູປກລາປາຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອຏ຺ຖກຖາຍໍ (ຍມກ. ອຏ຺. ໑໒໓)

"ຕສ຺ມາ ອາສັຍຫິປຸຄ຺ຄລຍາມ ອຕ຺ຕໂນ ປຕິສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສ, ອາສັຍຫິປຸຄ຺ຄລິໂຕ ຈາ ອປຣາຍ ປຸຄ຺ຄລຍາມ ອຕ຺ຕໂນ ປຕິສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສເຍວ ອິຫາໂນ ປຕິຂິບ຺ປິຕ຺ວາ ປາຕິຍໍ ປຣິໂກາຕິຍໍ ຣູປຏ຺ຖາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຕໍ ເຈຕິຍຈກ຺ກາຕິສາຍິທິກຍໍ ຕິຏ຺ເປຕ຺ວາ 'ຕຳຍສ຺ມິ ອິຫາໂນ ຕຳຍໍ ເຕຍານໍ ຈສ຺ສ ຣູເປຍີ'ຕິ ສກິ ຈາ ຂຕ຺ຕິກຸລຕ຺ຕໍ ຈາ ຈາຄໍ ຕິຏ຺ຖາເນຕ຺ວາ ຈສ຺ສ ຣູປກລາປາ"ຕ຺ຕິ, ສາຣຕ຺ຖທີປນິຍໍ (ສາຣຕ຺. ທີ. ຍມກກ໌ ໑.໑໒໓) "ອປເຣຫິ ອາສັຍຫິໂຕ ອປເຣ ອິຕໍ, ປຕິປຂ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ"ຕິ, ອິຍຕິອິໂຕາຂຕິຍຍໍ (ອິ. ອິ. ທີ. ຍມກກ໌ ໑.໑໒໓) "ອປເຣສ຺ມິ ອິຈເລຕິ ວຸຕິເຍ ປຕິສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສ"ຕິ ໑ວໍ ປາຬິອຏ຺ຖກຖາອິກາສຸ ປຕິສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສເຍວ ຈສ຺ສປາຍຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ, ນ ວຸຕ຺ຕໍ "ອຍຸກຕິອິເຍາເກ"ຕິ ຈາ "ອຍຸກຕກຸລຕ຺ຕເຍາເກ"ຕິ ຈາ, ຕສ຺ມາ ປຕິສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສ ປິໂຕ ອເນຸກາລຸຍຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ສກລຈິຈນໍ ສກລເຣຕ຺ຕິ ຍາວ ວຸຕິຍອເນຸກາລຸຍຕາ ຍຈາເຣຸອິເຕ ກາເລ ຈສ຺ສ ຣູປກລາປາຕ຺ຕິ ຂຏ຺ຖາ. ຕໂຕ ໑ວ ຈສ຺ສປາຍກາເລ ປຸຄ຺ຄລາຕິອິຍາ ເຍາເກ, ຣູປາຣາສັຍຫກລຸເຕ຺ວາ ເຍາເກ ໂຫຕ຺ຕີຕິ ຈຂຕ຺ຖາຕໍ ຈຈຕໍ ອິຕຍອິເຣຸທ຺ຏ ໂຫຕິ, ຕໍ ຈຈຕໍ ກເຫຕ຺ວາ ປຸຄ຺ຄລາຕິອິເຍາກໍ ຣູປາຣາສັຍຫກລຸຕ຺ຕເຍາກຍ຺ ອາກເຣຕ຺ວາ ຈສ຺ສ ຣູປກລາປິ ຕຈາກເຕນ ອປຏ຺ຖາຕ຺ຕໍ ປຏ຺ຖາເປຕິ ກາຍາຕິ ຂຏ຺ຖາ.

໑ວໍ ປາຬິອຏ຺ຖກຖາອິກາສຸ ຈ ປຸຄ຺ຄລາຕິອິເຍາເກ ໑ວ ຈສ຺ສ ຣູປກລາປໍ, ນ ໑ກາຍ ຕິອິຍາ ຍຸເຕ຺ວາຕິ ຈາ ຣູປາຣາສັຍຫກລຸຕ຺ຕເຍາເກເຍວ, ນ ສາຈລກລຸຕ຺ຕເຍາເກຕິ ຈາ ອຕາກຕເຍວ ລາຍໍ ກເຫຕ຺ວາ ຕຈາກເຕນ ປຏ຺ຖາຕ຺ຕໍ ອິຍ ເປເລ຺ຕ຺ວາເກສຸ ລິຂິຕ຺ວາ ເກຫິອິ ຂປິຕຕ຺ວາ ສກລໍ ອິຕຍປິຂກໍ ອປສ຺ສຕ຺ວາ ເຈຂສາຍຍິກາ ຕໍ ຈຈຕໍ ສຂ຺ຫິຕ຺ວາ ຈສ຺ສປາຍກາເລ ປຸຄ຺ຄລາຕິອິຣູປາຣາສັຍຫເຍາເກເຍວ ກເຈສຕ຺ວາ ຍາມຈິຕ຺ເຕສ ສຫ ອາກຂ຺ຕິຕຕ຺ຖກາເລປິ ຍາມຍຕ຺ເຕເຍວ ອາກຂ຺ຖຕ຺ຕິ, ຍາມຍຕ຺ເຕເຍວ ອາກຂ຺ຕິຕຕ຺ຖກາເລປິ ສຫ ຈິຕ຺ເຕສ ອາກຂ຺ຖຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ໑ວໍຈາອິໂຕ ກິຈ຺ຈ "ອປຏ຺ຖາຕ຺ຕໍ ຕຈາກເຕນ ປຏ຺ຖາຕ຺ຕໍ ຕຈາກເຕກາຕິ ທີເປຕີ"ຕິ ຈຕຸຕ຺ຖາຕໍ ອາປຂ຺ຂຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ກກຈຕິ ກາຣຈສຫິຕາ ລຂ຺ຂີໂກ ປຓ຺ຑິຕາ ໑ວໍ ນ ຄເນ຺ຫຕ຺ຕີຕິ. ຕິອິກລຸຕ຺ຕເຍາເກ ປກ ຣູເປສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສເຍວ ພຫຸສາ ປິຂກຕ຺ຕເຍ ອາກເຕາ, ເປຣາຓເຈຂເກເຕ຺ຕສຸ ຈ ປສໍສິເຕາ, ກຂາອິ ປກ ເຈາຫາຣກາເລ ຕິອິຍາ ກລຸເຕ຺ວາ ຈ ອິສເຍາ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ສເຍຕ຺ວໍ ອສິຍາສປຕກາເລ ຍາມຍຕ຺ເຕ ຈິຈສຍຕ຺ເຕ ອາກຂ຺ຖຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ອຏ຺ຖາສ຺ມິ ກາເລ ອິສເຍປິ ອາກຂ຺ຕກາເລ ສຍາເປຕຂ຺ຖາ. ໑ວໍ ສຕິ ຍາອິສາຕຸສໍຈຂ຺ຖາຕໍ ສຍກາຣຈາ ໂຫຕີຕິ ຂຏ຺ຖາ.

ປຂ຺ຖຍຂ຺ຄຈາເຣສຸ ອສິຍາເສາຕິ ອຏ຺ຖາຣສຈສ຺ສເຕາ ອສິກຍານໍ ກເຫຕ຺ວາ ວຸເຕ຺ຕາ, ຕສ຺ມາ "ອສິເກາ ຍາເສາ ອສິຍາເສາ"ຕິ ກຍຸຈາເຣຍສຍານຕ຺ຕາ ປຸລ຺ລິຂ຺ຄໍ ກຕ຺ວາ ວຸເຕ຺ຕາ. ປຸເຂ຺ຂ ປກ ຍາມປຸຂ຺ເຂາ ອສິກຍຂິເຍາ ກເຫຕ຺ວາ ວຸເຕ຺ຕາ, ຕສ຺ມາ "ຍາມເຕາ ອສິກໍ ອສິຍານ"ຕ຺ຕິ ອຍຍີກາຈສຍານຕ຺ຕາ ກປຸສກລິຂ຺ຄໍ ກຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ. ຂຳຂ ປກ "ເປຣາຓກເຕ຺ຕາ ໑ກຸຕທີສຕິຈສ຺ສ ສາຍເລາເຣ ຕິກລຸຍຕິຍປຸຄ຺ຄລຍາສິ ອຕິກ຺ກຸຍ ປຕິສນ຺ທິຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຣູປສຍາເຣຂຕ຺ຕິ, ຕໍ ກສ຺ມາຕິ? ວຸຈ຺ຈເຕ – ໑ກສ຺ມິ ຈສ຺ສ ໒ ຈາຕຸຂຸປິຣິກາເປສຈິຈສາ ໂຫຕ຺ຕິ, ຂຳຕິ ອິສຕິຍາ ຈສ຺ສສຸ ຈຕ຺ຕາເຣາ ຍາສາ ປຣິຫາຍຕ຺ຕິ, ຣາຂາເກາ ຕຕິເຍ ຕຕິເຍ ຈສ຺ສ ຈສ຺ສ ຣູປກຂ຺ຂຕ຺ຕິ, ຂຳຕິ ອຏ຺ຖາຣສສຸ ຈສ຺ສສຸ ໒ ຍາສາ ຈຂ຺ຂຕ຺ຕິ, ຕໂຕ ຣູປສຈເຈສ ປຣິຫີເນ ຈຕ຺ຕາເຣາ ຍາເສ ອປເນຕ຺ວາ ເຂ຺ວ ຍາສາ ອຈເສສາ ໂຫຕ຺ຕິ, ເຕ ເຂ຺ວ ຍາເສ ກເຫຕ຺ວາ ອິສຕິ ຈສ຺ສານິ ປຣິປຸຄ຺ຄລານິ ໂຫຕ຺ຕີຕິ ຕິກ຺ກຂ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຕິກລຸຍຕິຍປຸຄ຺ຄລາສິ ອຕິກ຺ກຸຍ ປຕິສນ຺ເທ ຣູປສຍາເຣຂຕ຺ຕີ"ຕິ ອຏ຺ຖກຖາຈເຣເນ (ປທີ. ອຏ຺. ໓໐໓) "ຕິກ຺ກຂ຺ຖາ

ហុត្វាតិ អធិកយានេហិ សទ្ធិំ បរិបុណ្ណចិសតិចស្សត្តា តិរេត្ថយតិកា ហុត្វា”តិ អវេត្វា សារត្ថទីបតិឃំ (សារត្ថ៉ ឌី៉ បាចិត្តិឃ ៣.៣០៣) ចុត្តោ៉

៣៧ តត្ថ ច “តីស្សុបិ កណ្ឋិបភេស្ស អដ្ឋារសត្តុ...បេ... ចុត្ត”ន្តិ ចុត្តំ, តំ កចត្តិ ទោសេន សន្ទាយ “យំ បន ចុត្តំ...បេ... តំ ន កេហតព្ព”ន្តិ កិច្ចាបិ ចុត្តំ, តថាបិ តំ កណ្ឋិបភេស្ស ចុត្តចចនំ ន កេហតព្ពន្តិ អវេត្វា, កស្មា ន កេហតព្ពន្តិ អាហ “ន ហិ”តិអាទិ៉ ហិ ឃស្មា ន ឧបលព្ភន្តិ, តស្មា ន កេហតព្ពន្តិ យោជនា៉ កធំ ចិញ្ញាយតីតិ អាហ “តតិយេ”តិអាទិ៉ បរិច្ឆេទេទេច សង្ខចេតា, អបរិច្ឆេទេទ អសង្ខចេតា ន ឧបលព្ភន្តីតិ ញាតិទេកចសេន ហេតុផលយោជនា៉ តស្មាតិអាទិ លន្ធព្វហា៉

ចនិទ្យទ្ធិដីកាយំ បន កណ្ឋិបភេស្ស ចុត្តទេច កេហត្វា ចគតិ៉ ឲតាតិ ចចនាតិ សាយលោទានំ ចិសតិចស្សបរិបុណ្ណភាចសាធកានិទេច ហោន្តិ, ន អធិយាសបតនចាទេស្ស សធិចសយាសាកឌ្ឍនភាចសាធកានិ, តស្មា ឮយាតិ អាហរិត្វា តំ អធិករណំ ចិតិច្ឆិតុំ ន សក្កោន្តិ៉ កិច្ច បន ពហូនំ សត្តិបិទេត កិច្ចាបិ បិធំ អាហរិត្វា កទេចតុំ សយទេត្វា ទេសាកតីតិ កត្វា ថ្ងាធិសំ បិធំ អាហរន្តិ៉ ស្វាយសត្តិឧយបណ្ឌិតា បន ឮន្ធិតត្តស្ស អសាធកត្តា ឲចទ្វំ ន អាហរន្តិ៉ ស្វឌ្ឍចធិកាភឃ្យិ ចចទេត ចិនយធរា ចិនយទេច ជានន្តិ, ន ពាហិរសយឃំ៉ អយំ បន កថា ពាហិរសយទេយ បចត្តា, តស្មា ចិនយធរានំ អចិសយោតិ យញ្ញាន្តា ចគន្តិ៉

ចិនយធរា បន ឲកទេច្ច ចិនយទេច ជានន្តិ, ឲកទេច្ច សកលំ បិដកត្តយំ ជានន្តិ, ឲកទេច្ច សពាហិរសយឃំ បិដកត្តយំ ជានន្តិ, តស្មា កទេចតុំ សយត្តភាទេចាទេច បយាលំ៉ ទេចធិកាភឃ្យិ ចចនំ ទេចគប្បកទេណាភតទេច បយាលំ៉ ន ឃំ កិច្ចិ ហត្តភាតកណភឃត្តំ, តស្មា ឃគា បចចិស្សទេរា រាជា សធិចសំ ឃានំ អាកឌ្ឍិត្វាភាទេយា “ទេដ្ឋួយាសកាឡអបទេក្ខាទេបិសចំ បត្តុទិសំ កទេរាត្វូ”តិ ឃាចិស្សតិ, តគា “សកំ បក្ខស្ស ចាតុទ្ទេស ចា បត្តុទេស ចា”តិ ចចតទេតា បត្តុទិសំ ឧទេបាសថកទេណ ទេគាទេសា តត្ថិ, ឃគា ស្វឌ្ឍយាសទេយច អាកឌ្ឍិត្វាភាទេយា “ចាតុទ្ទសិសំ កទេរាត្វូ”តិ ឃាចិស្សតិ, ឲចំ សតិ បកតិឃាបិ ទេដ្ឋួយាសកាឡអបក្ខទេបិសទេថា ចាតុទ្ទសោទេយចាតិ កត្វា ទេគាទេសា តត្ថិ, ឧកឃចាបិ ឧទេបាសទេថា ស្វកទេតាទេយច ហោតិ, តស្មា អត្ថចត្តិតទេព្វា៉ តទេតា បរំ បធយាសាឡហយាសស្ស ឌុណ្ហបក្ខប្បិ កាឡអបក្ខប្បិ ឌុតិឃាសាឡហយាសស្ស ឌុណ្ហបក្ខប្បិ បត្តុទិសីឧទេបាសថំ កត្វា បាដិបទទិចទេស ចិចិទេយាគំ ចា តក្កត្តទេយាគំ ចា អទេតាទេលាទេកត្វា បិទេតា អនុណ្ណុឃភាតត្តទេតា បដ្ឋាយ ឃាច បុត អនុណ្ណុឃភា សកលទិចសទេត្តិំ ឃថាញ្ញាសយំ ចស្សំ ឧបកច្ឆទេត្តា ស្វបកទេតាច ហោតិ, តត្ថិ ទេកាចិ ទេគាទេសាតិ ឥដ្ឋទេព្វា៉ កចទេត្វចំ, បិទេតាច ចស្សំ ឧបកច្ឆទេត្តា អត្ថិតិ? អត្ថិ៉ ចុត្តទេញ្ញូំ ទេសភាសកច្ឆភកចណ្ណភាយំ (ធ្វុអច៉ អដ្ឋ៉ ១៦៥) “សទេច បិទេតាច កាហិទេត ទេសភាសទេត អទេញ្ញា ចិតក្កចាទិទេកា កិច្ច អាកត្វា ទេសភាសនំ ឃាចតិ, ‘កហិតំ, ភទេន្ត, ទេសភាសនំ, ចស្សុបកទេតា សទេញ្ញា, ទេយលិទេយា ចិហាទេរា, ទុក្ខឃុលិដីស្ស ឃត្វ ឮន្ធច, តត្វ ចសថា’តិ ចត្តព្វា”តិ៉

ឮតិ ចិនយសង្គហសំចណ្ណនាភូទេត ចិនយាលង្ការេ

ចស្សុបតាឃិកចិតិច្ឆយកថាលង្ការោ តាម

ᬅᬝ᭄ᬞᬷᬲᬢᬶᬫᭀ ᬧᬭᬶᬘ᭄ᬙᬾᬤᭀ᭞

ᬧᬞᬫᭀ ᬪᬵᬕᭀ ᬦᬶᬝ᭄ᬞᬶᬢᭀ᭞

ᬦᬫᭀ ᬢᬲ᭄ᬲ ᬪᬕᬯᬢᭀ ᬅᬭᬳᬢᭀ ᬲᬫ᭄ᬫᬵᬲᬫ᭄ᬩᬸᬤ᭄ᬥᬲ᭄ᬲ

ᬚᬶᬦᬬᬵᬮᬗ᭄ᬓᬵᬭ-ᬝᬷᬓᬵ (ᬤᬸᬢᬶᬬᭀ ᬪᬵᬕᭀ)

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪓᪗᪨ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪕᪘᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ “ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠᩈᩦᩃᩴ᪨ ᨲᩴ ᨠᨲᩥᩅᩥᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ...ᨸᩮ... ᨻᩣᩉᩩᩅᩥᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩍᨲᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᨴ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ “ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪕᪖) ᨧ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩈᩩ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩅᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩴ, ᩍᨵ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ᪨ ᩍᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩈᩮᨡᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩉᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᩈᩮᨡᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨾᩉᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩥ, ᨾᩉᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᨸᩣᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨠᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮᩈᩩ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪗᪕ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ), ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨵ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨿᩮᩅ ᨴᩔᩥᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨮᨾᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩣᩅ ᩑᩅᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ, ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ, ᨠᨳᩴ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ, ᨠᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᨲᨾᩴ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣᨲᩥ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨸᨭᩥᨻᩃᩮᨶ ᨴᩈᩅᩔᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨴᩈᩅᩔᩮᨶ ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪗᪖) ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨻᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩈᩅᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨴᩈᩅᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᨩ᩠ᨩᩣᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩏᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩴ ᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩅᩣ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᨳᩴ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩮᨶ ᩑᨠᩴᩈᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨧᩮ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ “ᩈᩣᩉᩪ”ᨲᩥ ᩅᩣ “ᩃᩉᩪ”ᨲᩥ ᩅᩣ “ᩒᨸᩣᨿᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨸᨲᩥᩁᩪᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨸᨴᩮᩈᩩ ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨸᨴᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᩉᩥ ᩅᩣ “ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨲᨿᩣ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩉᩪᨲᩥ ᩈᩣᨵᩩ᪨ ᩃᩉᩪᨲᩥ ᩋᨣᩁᩩ, ᩈᩩᨽᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩒᨸᩣᨿᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᩣᨿᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᩅᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᩩᨸᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᩦᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᨾᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩈᩣᨴᩣᩅᩉᩮᨶ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨠᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᩪᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᨲᨾᩴ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᩣᨣᨲᨾᩮᩅ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩃᩔᩮᩅ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩏᨸᩣᩉᨶᩣ ᩒᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨧᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᨠᩣᩃᩮ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩣ ᨵᩮᩣᨲᨸᩣᨴᨸᩁᩥᩉᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨾᩩᨠ᩠ᨠᩣ ᩏᨸᩣᩉᨶᩣ ᨸᩣᨴᨣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣ ᨠᩣᩃᩔᩮᩅ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩮᩅ ᨾᩩᨡᨵᩮᩣᩅᨶᩮᩣᨴᨠᩴ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩦᨲᨠᩣᩃᩮ ᨧ ᩏᨱ᩠ᩉᨠᩣᩃᩮ ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩮᩅ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩈᨣᩩᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩥᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᩉᩥ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᨭᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩦᨲᩥ

ចុច្ចតិ។ ខេត ចុត្តំ “សញ្ញាចិខេយា ខាតព្ពា”តិ។ បឌឋិតិហារេហិតិ ឲុត្តំ បឌំ ឋិតិហនតិ ឲុត្តាតិ បឌឋិតិហារេរា, បឌឋិតិហារដ្ឋានំ

ឌុតចិលម្ពិតំ អកត្វា សយកយេតត ខ្ជិត្តំ បឌាតំ អត្ថរេ យុជ្ជិនេតយត្តំ។ បឌាតំ ចា ឋិតិហនលំ អកិយុលំ ហរិត្វា តិនក្កូនេបិ បឌឋិតិហារេរាតិ

ឲុចនេយត្តំ អនេត្វា ឌុជ្ជនេត្តា។ ត ខ្ចបញ្ញាយស្ស ករយាភស្ស អត្ថនត្ថរា ពឆា ឌូបិនេតតត្តាតិ អត្ថរឈេរ ចា អញ្ញាត្រ ចា ករយាភស្ស អតិដ្ឋិនេត

តស្ស ចឌនេត អញ្ញា ពឆា ត សយដ្ឋារេបតត្តា។ ឌូនេតា បដ្ឋាឃាតិ “ត ខ្ចបញ្ញាយស្ស ករយាភស្សា”តិ ឲុត្តំ ត-ការេតា បដ្ឋាឃ។ តេត

តាតិទ្វេនតិអាឌីសុ ត-ការបដិនិទ្ទេសុ អាបត្តិ តត្តិតិ ឌេយ្យតិ។ សព្ពត្ថ ឌុក្កដាបត្តីតិ អាបឌាឃុឲ្យត្តលិត្តចិត្តនេចឌតាដ្ឋតាឌីហិ ចិតា បណ្ណត្តិ

អឌាតិត្វាបិ ចឌត្ថស្ស កិលិតស្ស ច ឌុក្កដេយេច។ អាបឌាសុ ហិ អត្ថនត្ថរា ពឆា ចត្តំ ចដ្ឋតិ, ឲុចយេឡាសុ ត-ការបដិនិទ្ទេសុ ព្រាឌិនេយសុ,

ឌូតនេរសុ បត ក់លិនេតាបិ ត យុច្ចតិ។ សព្ពត្ថ ឌុក្កដាបត្តិ នេចឌិតព្ពាតិ “ព្រាឌិនេយសុ កិលិនេតាបិ ត យុច្ចតី”តិ ឌស្សតត្តំ ចុត្តំ។ អញ្ញាយ្យិ ហិ

ឃឆាចុត្តំ ខ្ចបញ្ញាយចត្តំ អតាឌរិនេឃត អកនេរាត្ថស្ស អកិលិតស្ស ចត្តនេកឌេ សព្ពត្ថ ឌុក្កដេយេច, តេនេតច ចក្ខូតិ “អកិលិនេតត ហិ

សទ្ទិចិហារិនេកត សដ្ឋិចនេយ្យតបិ សត្តំ ខ្ចបញ្ញាយចត្តំ កាតត្តំ, អតាឌរិនេឃត អកនេរាត្ថស្ស ចត្តនេកឌេ ឌុក្កដំ។ ត-ការបដិសំឃុនេត្តសុ បត

បនេឌសុ កិលិតស្សបិ បដិក្ខិត្តកិរិយំ កនេរាត្ថស្ស ឌុក្កដេយេចា”តិ។ អាបត្តិសាយត្ថា ករយានេតាតិ បឌនេសាឌយុ(បរិឆ។ ៣៣ អាឌនេយា)-

ឌុដ្ឋុល្លាឌិចនេសត (បរិរា។ ១ប័១) អាបត្តិយា អាសត្ថចាធំ ករយានេតា។ អាបត្តិយា អាសត្ថចាធត្តិ ច អាបត្តិឌតកនេយច ចឌតំ សត្ថាឃ

ចឌតិ។ ឃាឃ ហិ ចាធាឃ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, សា ចាធា អាបត្តិយា អាសត្ថាតិ ចុច្ចតិ។

ឋិចនេរត បត្តំ នេចនេឌត្វាតិ ឲុត្តំ “ខ្ចត្តរាសក្កស្ស ឲុនេកត កនេណ្ណត នេចនេឌត្វា”តិ កណ្ណិបនេឌសុ ចុត្តំ។ នេហដ្ឋាបីឋំ ចា បរាយសិត្វាតិ ឌូតំ បុនេត្ត

តត្តំ ឌបិតបត្តាឌិតា អសជ្ឈដ្ឋុតត្វាឃ ចុត្តំ។ ចក្ខុតា ឌូនេលិនេកត្វាបិ អនេឡាសំ អកាចំ ឆាត្វាបិ ឌនេបត្តំ ចដ្ឋតិ ឲុចំ ចត្យនេក្ខលំ កណ្ណិ

ខ្ចស្សារេនត្វាតិ កណ្ណិ ចត្យនេក្ខលបជយាលំ អតិនេរកំ កត្វា ឲុចំ ឋិចនេរំ សញ្ញិតត្តំ។ ឌូនេកានេក កាឃឆាត្ថតំ កាតត្តត្តិ កាឃឆាត្ថតំ សញ្ញិត្វា

ឋិចនេរនេកានេក បក្ខិបិត្វា ឌនេបតត្តំ។ សនេច បិណ្ឌបិនេតា នេហាតីតិ ឲុត្តំ នេឃា កានេយនេឃច ចា អត្ថរឈេរ ចា បដិក្កយនេត ចា កុឌ្ឍិត្វា

អាកឌ្ឍតិ, បិណ្ឌំ ចា ត លកតិ, តស្ស បិណ្ឌបិនេតា ត នេហាតិ, កានេយ អកុត្តស្ស បត លឌ្ឌកិក្ខស្ស ចា នេហាតិ, តស្មា “សនេច បិណ្ឌបិនេតា

នេហាតី”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្តំ កានេយតិ កាឃបរិឃាបនេត្ត តាឌិនេស កិញ្ចិត្តំ បនេឌនេស។ អត្ថរឈេរតិ អនេត្តានេកនេហ។ បដិក្កយនេតតិ

អាសតសាលិយំ។ សនេចបិ តស្ស ត នេហាតិ, កុឌ្ឍិត្យកានេយា ច នេហាតិ, ខ្ចឌកំ ឌត្វា អត្តតា លឌ្ឌនេតាបិ បិណ្ឌបិនេតា ខ្ចបនេតតនេព្ពា។ តិក្ខត្តំ

បរិតិនេឃត បុច្ឆិតនេព្ពាតិ សព្ពនេត្ថ, អាឌិម្ហិ សនេញ្ញអនេត្តតិ ឲុចំ តិក្ខត្តំ បុច្ឆិតនេព្ពាតិ អនេត្វា។ ខ្ចបកនេដ្ឋាតិ អាសនេត្ថា។ នេឆាតចាលិកាឃាតិ

ខ្ចឌនេកត កតដ្ឋានេត តិនេឌាឃ បរិសុទ្ធចាលិកាឃ។

តិឌ្ឍយតិ ឌត្តាឈេរ ឌលយាតអក្កិឌ្ឍយនេហិនេត។ ឌត្តាឈេរព្យាតាយ ហិយបិតតាហុនេកសុ នេឌនេសសុ តព្យច្ចឃនេរាកបីឰអាឌិតិចានេលត្តំ

សរីនេរនេសឌតាបតដ្ឋានំ។ តត្តំ កិរ អត្ថការបដិច្ឆត្តតាឃ តាហុបិ ឲុកនេតា បចិសិត្វា ឋិចរំ តិក្ខិបិត្វា អក្កិតាបបរិហារាឃ យត្តិកាឃ យុលំ

លិយ្យិត្វា សរីរំ ឃាចឌត្តំ នេសនេឌត្វា ចុណ្ណាឌីហិ ខ្ចត្តនេដ្ឋត្វា តហាឃត្តិ។ តេនេតច បិឰព្ពាឃំ (មហាច។ ៩៩) “ចុណ្ណំ សនេត្ថតត្តា”តិអាឌិ ចុត្តំ។

សនេច ខ្ចស្សហតីតិ សនេច បនេហាតិ។ ចុត្តនេយចត្តំ ឋិការេចតិ “នេកតឌិ នេកលនេឡាត អតតិក្ខនេតា នេហាតី”តិ។ អបដិឈ្ឆសនេត្តតាតិ ក្ខយិឃំ

ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᨱ᩠ᨱᨽᩣᨣᩣᨲᩥ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩈᨶ᩠ᨵᩥᨽᩣᨣᩣ ᨧ ᨠᨱ᩠ᨱᨽᩣᨣᩣ ᨧ, ᩋᨭ᩠ᨭᨴᩤᩁᩦᩉᩥ ᩅᩣᨲᨸᩣᨶᨠᩅᩣᨭᨠᩣᨶᩥ ᨧ ᨣᨻ᩠ᨽᩔ ᨧ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩮᩣᨱᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨿᨲᩕ ᩅᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨶ ᨧ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨽᩮᨧ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᨧᩦᩅᩁᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᨸ᩠ᨸᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨶ ᨲᩣᩅ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩴ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩔ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨠᨳᩥᨲᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩃᨩ᩠ᨩᩦᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩦᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩔ ᩋᩅᨯ᩠ᨰᩥᨠᩣᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩦ ᩒᩅᩣᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᩃᨩ᩠ᨩᩦᨶᩮᩣ ᨧ ᩑᨲᩔ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩴ ᩅᩥᩉᩣᨿ ᩃᨩ᩠ᨩᩦᩉᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨾᩥᩈᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᨴᩥᨽᩣᨣᩮᩣ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨸᩁᩥᩅᩮᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩔ ᨸᩁᩥᩅᩮᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩩᩈᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩏᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ᪨ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᩦᨾᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩔ ᩋᩣᨣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩥᩃᩣᨶᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩔ ᩋᩣᨣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪗᪘᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᨿᩴ ᨠᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ, ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ, ᨠᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ, ᨠᨳᩴ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ, ᨠᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᨳᩴ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩈᩅᩔᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨴᩈᩅᩔᩮᨶ ᨶᩥᩔᨿᩴ ᨴᩤᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪗᪗) ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨻᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨴᩈᩅᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨴᩈᩅᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᨶ ᩋᩣᨽᩩᩈᩮᩣ ᨧᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ, ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᨿᩣᨧᩁᩥᨿᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨧᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩔᨿᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶᩥᩔᨿᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨠᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᨠᩣᩃᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᨶᩩᩔᩣᩅᨠᩮᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨠᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨠᨳᩴ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᨶ ᩑᨠᩴᩈᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ “ᩈᩣᩉᩪ”ᨲᩥ ᩅᩣ “ᩃᩉᩪ”ᨲᩥ ᩅᩣ “ᩒᨸᩣᨿᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨸᨲᩥᩁᩪᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ , ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᩉᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨

ᨠᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩅᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥᩅᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩅᨠᨲᩁᩔᨸᩥ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ

និស្សយោ គហេតព្ពោ។ គាមប្បវេសនំ អាបុច្ឆន្តេនាបិ ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វា “គាមប្បវេសនំ អាបុច្ឆាមិ អាចរិយា”តិ វត្តព្ពំ។ ឯស នយោ សព្ពអាបុច្ឆនេសុ។ កតមំ តំ វត្តន្តិ? ឯត្ថ ឧបជ្ឈាយវត្តតោ អញ្ញំ នត្ថីតិ អាហ “ឥទមេវ ច…បេ… អាចរិយវត្តន្តិ វុត្ត”ន្តិ។ តត្រ ឧបជ្ឈាចរិយា ភិន្នបទត្តា, អថ កស្មា ឥទមេវ “អាចរិយវត្ត”ន្តិ វុត្តន្តិ អាហ “អាចរិយស្ស កត្តព្ពត្តា”តិ។ យថា ឯកោបិ ភិក្ខុ មាតុភាតាភូតត្តា “មាតុលោ”តិ ច ធម្មំ សិក្ខាបកត្តា “អាចរិយោ”តិ ច វុច្ចតិ, ឯវំ ឯកមេវ វត្តំ ឧបជ្ឈាយស្ស កត្តព្ពត្តា “ឧបជ្ឈាយវត្ត”ន្តិ ច អាចរិយស្ស កត្តព្ពត្តា “អាចរិយវត្ត”ន្តិ ច វុច្ចតីតិ អធិប្បាយោ។ ឯវំ សន្តេបិ នាមេ ភិន្នេ អត្ថោ ភិន្នោ សិយាតិ អាហ “នាមមត្តមេវ ហេត្ថ នាន”ន្តិ។ យថា “ឥន្ទោ សក្កោ”តិអាទីសុ នាមមត្តមេវ ភិន្នំ, ន អត្ថោ, ឯវមេត្ថាបីតិ ទដ្ឋព្ពន្តិ។

ឥទានិ តស្មិំ វត្តេ សទ្ធិវិហារិកអន្តេវាសិកានំ វសេន លព្ភមានំ កញ្ចិ វិសេសំ ទស្សេន្តោ “តត្ថ យាវ ចីវររជន”ន្ត្យាទិមាហ។ តតោ ឧបជ្ឈាយាចរិយានំ វសេន វិសេសំ ទស្សេតុំ “ឧបជ្ឈាយេ”ត្យាទិមាហ។ តេសុ វត្តំ សាទិយន្តេសុ អាបត្តិ, អសាទិយន្តេសុ អនាបត្តិ, តេសុ អជានន្តេសុ , ឯកស្ស ការករណេបិ អនាបត្តីតិ អយមេត្ថ បិណ្ឌេត្វា។ ឥទានិ អន្តេវាសិកវិសេសវសេន លព្ភមានវិសេសំ ទស្សេតុមាហ “ឯត្ថ វា”តិអាទិ។

អាចរិយវត្តកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សទ្ធិវិហារិកវត្តកថាវណ្ណនា

សទ្ធិវិហារិកវត្តេ កោ សទ្ធិវិហារិកោ, កេនដ្ឋេន សទ្ធិវិហារិកោ, កេន វត្តិតព្ពំ សទ្ធិវិហារិកវត្តំ, កតមំ តំ វត្តន្តិ? តត្ថ កោ សទ្ធិវិហារិកោតិ ឧបសម្បន្នោ វា ហោតុ សាមណេរោ វា, យោ ឧបជ្ឈំ គណ្ហាតិ, សោ សទ្ធិវិហារិកោ នាម។ កេនដ្ឋេន សទ្ធិវិហារិកោតិ ឧបជ្ឈាយេន សទ្ធិំ វិហារោ ឯតស្ស អត្ថីតិ សទ្ធិវិហារិកោតិ អត្ថោ។ កេន វត្តិតព្ពំ សទ្ធិវិហារិកវត្តន្តិ ឧបជ្ឈាយេន វត្តិតព្ពំ។ តេន វុត្តំ វត្តក្ខន្ធកេ (មហាវ។ ៦៧) “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ឧបជ្ឈាយានំ សទ្ធិវិហារិកេសុ វត្តំ បញ្ញបេស្សាមិ, យថា ឧបជ្ឈាយេហិ សទ្ធិវិហារិកេសុ វត្តិតព្ព”ន្តិ។ កតមំ តំ វត្តន្តិ? ឥទានិ បករណាគតំ។ ឥមស្មិំ បន បករណេ សង្ខេបរុចិត្តា, អាចរិយសទ្ធិវិហារិកអន្តេវាសិកវត្តានិ សមានត្តា តេបិ ឯកតោ វុត្តា, តថាបិ វត្តក្ខន្ធកេ វិសុំ វិសុំ អាគតត្តា វិសុំ វិសុំយេវ កថយាម។

សង្គហេតព្ពោ អនុគ្គហេតព្ពោតិ ឧទ្ទេសាទីហិស្ស សង្គហោ ច អនុគ្គហោ ច កាតព្ពោ។ តត្ថ ឧទ្ទេសោតិ បាឡិវចនំ។ បរិបុច្ឆាតិ បាឡិយា អត្ថវណ្ណនា។ ឱវាទោតិ អនោតិណ្ណេ វត្ថុស្មិំ “ឥទំ ករោហិ, ឥទំ មា ករិត្ថា”តិ វចនំ។ អនុសាសនីតិ ឱតិណ្ណេ វត្ថុស្មិំ។ អបិច ឱតិណ្ណេ វា អនោតិណ្ណេ វា បឋមំ វចនំ ឱវាទោ, បុនប្បុនំ វចនំ អនុសាសនីតិ ទដ្ឋព្ពំ។ សចេ ឧបជ្ឈាយស្ស បត្តោ ហោតីតិ សចេ អតិរេកបត្តោ ហោតិ។ ឯស នយោ សព្ពត្ថ។ បរិក្ខារោតិ អញ្ញោបិ សមណបរិក្ខារោ។ ឥធ ឧស្សុក្កំ នាម ធម្មិយេន នយេន ឧប្បជ្ជមានូបាយបរិយេសនំ។ ឥតោ បរំ ទន្តកដ្ឋតោ អាទិំ កត្វា អាចមនកុម្ភិយា ឧទកសិញ្ចនបរិយោសានំ វត្តំ កិលានស្សេវ សទ្ធិវិហារិកស្ស កាតព្ពំ។ អនភិរតិវូបកាសនាទិ បន អកិលានស្សាបិ កត្តព្ពមេវ។ ចីវរំ រជន្តេនាតិ “ឯវំ រជេយ្យាសី”តិ ឧបជ្ឈាយតោ

ឧបាយំ ហុត្វា រជេន្តេន។ សេសំ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ។ សង្គហេតព្វោ អនុគ្គហេតព្វោតិអាទីសុ អនាទរិយំ បដិច្ច ធម្មាមិសេហិ អសង្គណ្ហន្តានំ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ ទុក្កដំ វត្តភេទេន។ តេនេវ បរិវារេបិ (បរិ. ១១១) "ន ទេន្តោ អាបជ្ជតី"តិ វុត្តំ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

សទ្ធិវិហារិកវត្តកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អន្តេវាសិកវត្តកថាវណ្ណនា

អន្តេវាសិកវត្តេ កោ អន្តេវាសិកោ, កេនដ្ឋេន អន្តេវាសិកោ, កតិវិធា អន្តេវាសិកា, កេន វត្តិតព្វំ អន្តេវាសិកវត្តំ, កតមំ តំ វត្តន្តិ? តត្ថ កោ អន្តេវាសិកោតិ ឧបសម្បន្នោ វា ហោតុ សាមណេរោ វា, យោ អាចរិយស្ស សន្តិកេ និស្សយំ គណ្ហាតិ, យោ វា អាចរិយស្ស ឱវាទំ គហេត្វា បព្វជតិ, យោ វា តេនានុស្សាវិតោ ហុត្វា ឧបសម្បជ្ជតិ, យោ វា តស្ស សន្តិកេ ធម្មំ បរិយាបុណាតិ, សោ សព្វោ អន្តេវាសិកោតិ វេទិតព្វោ។ តត្ថ បឋមោ និស្សយន្តេវាសិកោ នាម, ទុតិយោ បព្វជ្ជន្តេវាសិកោ នាម, តតិយោ ឧបសម្បទន្តេវាសិកោ នាម, ចតុត្ថោ ធម្មន្តេវាសិកោ នាម។ អញ្ញត្ថ បន សិប្បន្តេវាសិកោបិ អាគតោ, សោ ឥធ នាធិប្បេតោ។ កេនដ្ឋេន អន្តេវាសិកោតិ អន្តេ វសតីតិ អន្តេវាសិកោ អព្ភន្តរវាសិកោ។ កតិវិធា អន្តេវាសិកាតិ យថាវុត្តនយេន ចតុព្ពិធា អន្តេវាសិកា។

កេន វត្តិតព្វំ អន្តេវាសិកវត្តន្តិ ចតុព្ពិធេហិ អាចរិយេហិ អន្តេវាសិកេសុ វត្តិតព្វំ។ យថាហ វត្តក្ខន្ធកេ (ចូឡវ. ១៥១) "តេន ហិ, ភិក្ខវេ, អាចរិយានំ អន្តេវាសិកេសុ វត្តំ បញ្ញាបេស្សាមិ, យថា អាចរិយេហិ អន្តេវាសិកេសុ វត្តិតព្វ"ន្តិ។ កតមំ តំ វត្តន្តិ យំ ភគវតា វត្តក្ខន្ធកេ វុត្តំ, ឥធ ច សង្ខេបេន ទស្សិតំ, តំ វត្តន្តិ។ ឥធ បន អត្ថោ សទ្ធិវិហារិកវត្តេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ អយំ បន វិសេសោ – ឯតេសុ បព្វជ្ជន្តេវាសិកោ ច ឧបសម្បទន្តេវាសិកោ ច អាចរិយស្ស យាវជីវំ ភារោ, និស្សយន្តេវាសិកោ ច ធម្មន្តេវាសិកោ ច យាវ សមីបេ វសន្តិ, តាវទេវ, តស្មា អាចរិយេហិបិ តេសុ សម្មា វត្តិតព្វំ។ អាចរិយន្តេវាសិកេសុ ហិ យោ យោ ន សម្មា វត្តតិ, តស្ស តស្ស អាបត្តិ វេទិតព្វា។

អន្តេវាសិកវត្តកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អាគន្តុកវត្តកថាវណ្ណនា

៣៥៧. អាគន្តុកវត្តេ អាគច្ឆតីតិ អាគន្តុកោ, តេន វត្តិតព្វន្តិ អាគន្តុកវត្តំ។ "ឥទានិ អារាមំ បវិសិស្សាមី"តិ ឥមិនា ឧបចារសីមាសមីបំ ទស្សេតិ, តស្មា ឧបចារសីមាសមីបំ បត្វា ឧបាហនាឱមុញ្ចនាទិ សព្វំ កាតព្វំ។ គហេត្វាតិ ឧបាហនទណ្ឌកេន គហេត្វា។

ᩏᨸᩣᩉᨶᨸᩩᨬ᩠ᨨᨶᨧᩮᩣᩊᨠᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩏᨸᩣᩉᨶᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ “ᨠᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩏᨸᩣᩉᨶᨸᩩᨬ᩠ᨨᨶᨧᩮᩣᩊᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩣᨲᨸᩮ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨶᩅᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᩔᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮ ᨿᨴᩥ ᨴᩉᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨿᨾᩮᩅ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨴᩤ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨠᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩣᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨻᩉᩥ ᨮᩥᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩉᩥᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨾᨶᩩᩔᩔ ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᨮᩥᨲᩮᨶ ᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪕᪙᪨ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩅᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨸᩣᨴᩮᩣᨴᨠᩴ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪕᪙) ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪓᪕᪙) ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩣᨠᨭᨾᩮᩅ, ᩏᨸᩣᩉᨶᨸᩩᨬ᩠ᨨᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨧᩥᩅᩈᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ “ᩈᨧᩮ ᩏᩔᩉᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨸᩣᩉᨶᩣ ᩋᨸᩩᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔᨸᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨠᨲ᩠ᨳ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, “ᩑᨲᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᨸ᩠ᨹᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᩩᩴ ᨸᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨾᨬ᩠ᨧᨸᩦᨮᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨸ᩠ᨹᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩏᨸᩁᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩋᩣᩅᩣᩈᩮᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩔ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ᪨

ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨣᨾᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪖᪐᪨ ᨣᨾᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨲᩩ ᨽᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨣᨾᩥᨠᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨾᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ – ᨴᩣᩁᩩᨽᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪖᪐) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᨸᩦᨮᩣᨴᩥ᪨ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨽᨱ᩠ᨯᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᨩᨶᨽᩣᨩᨶᩣᨴᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨾᩮᩅ᪨ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨸᨭᩥᩈᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨶᩮᩣᩅᩔᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮᨸᩥ ᨮᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨸᩣᩈᩣᨱᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨸᩣᩈᩣᨱᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨠᨲᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨧᩥᨠᩣ ᨶᩣᩁᩮᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔᨸᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨸᩣᩈᩣᨱᩮᩈᩩ ᩏᨸᨧᩥᨠᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩣᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩅ ᨶᩣᨾ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥᨸᩥ ᩈᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩋᩔᩣᨠᩣᩁᩮ ᨸᩥᨭᩥᨿᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ᪨ ᩏᩃ᩠ᩃᩅᩔᨠᩮᩣᩉᩮ ᨸᨶ ᨲᩥᨱᩮᩈᩩ ᨧ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᩈᩩ ᨧ ᩏᨸᩁᩥ ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᨬ᩠ᨧᨸᩦᨮᩣᨶᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥᨸᩥ ᩅᩥᨶᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨣᨾᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

កត្តក្កចត្តកឆាចល្ហភា

១ប័ប័៍ ចត្តក្កន្លកេ ព្ពុយស្ទិ៍ ផារេត អត្ថុយោគតចត្តិ អាកាចំ, តរេតា កត្តក្កចត្តិ៍ ឃារតត្តិ៍ឌឹបតិឃញ្ជ (ឃារតត្តិ៍ ឌឹ៍ ត្នុឰអចក្កុ ១៍១លិ៍១-១លិ៍៣)
“ព្ពុយស្ទិ៍ ចត្តក្កន្លកេ (ត្នុឰអច៍ ១៣៩) អាកាចតាតិ
អាកាត្តុកាចាឃិកាកាយិឃាត្ថុយោគតកត្តក្កបិល្ហចារិការត្ថាំកេឃភាឃតឌត្តាឈរចន្ទុក្យដិ៍ហ្គុបញ្ញាឃាចរិឃឃន្ទិចិហារិកអត្តេចាឃិកាចត្តាតិ
ត្នុន្គុឃ យហាចត្តាតិ ភាយា”តិ អត្ថុក្កយោ ចុរេត្តា, ព្ពុឆ បត ចិតឃឃក្កហប្យកេរលេ កាឃិកាចត្តរេតា កត្តក្កចត្តិ អាកាចំ, អត្ថុយោគតចត្តិ បត
ចិឃុំ អចត្តា កត្តក្កចរេត្តរឃច អរត្តាកាឆំ កាត្តា បន្ធា ចុត្តិ កត្តក្កិ កាត្តា ករេត្ត កុរេត្តរឃច អត្ថុយោគភាកេរលេតា, បិត្យព្ពុយញ្ជ អរេត្ថាឃុ
ចរេត្តឃុ ចិឃ “តេត ហិ, កិក្លុរច, កិក្ខុភា អត្ថុយោគតចត្តិ បញ្ញាតេបឃ្សាឃី”តិ ចិឃុំ ចត្តការេចត អភាកាចត្តា កត្តក្កចរេត្តរឃច អរត្តាកាឆត្តិ
អាចរិឃឃ្សូ អឆិប្យាយោ ឃិឃា៍ ព្ពុយឃ្ស ច ចិតឃាលក្កាបកេលឃ្ស តឃ្សា ចល្ហភាក្ខុតត្តា ឃំចេល្ហតត្ថាក្កុឃេតច ឃំចល្ហភំ
កាឆឃិឃ្សាឃ៍

កុត្ថាតត្ថត្តិ កត្តិ៍ អឌតិ កាន្ធតិ បចត្តតិ ឲត្តាតិ អក្កិ៍ “អាឌិរកាដ្ឋាឃរកាឌឹឃុ, ឃុរេតាក្កិ ចរេ តិឃ្នុ”តិ អភិឆាតប្យឌិបិកាឃំ អាកាតេបិ
“ទាឌក្កត្តិ ទាឌាទេហំ, ឃលិកាក្កត្តិ ឃលិកាក្កហលដ្ឋាត”ត្តិអាឌឹឃុ អញ្ញាតេត្តឃុបិ បចត្តភរេតា កត្តឃ្សូ អក្កិ កត្តក្កិ, កត្តបរិចិឃភដ្ឋាភំ, កត្តកេក្កុ
ចត្តិតត្ថា ចត្តិ កត្តក្កចត្តត្តិ ចិក្កុហោ៍ តត្ត អាទាឃ ការលិ អារទាឆិរេតា ហោតីតិ “ការលិ ករេត្ត, ភិដ្ឋិតំ កត្ត”ត្តិ អារទាឆិរេតា ហោតិ៍
តិយល្ហុលំ បដិន្ធារឆរេត្តភាតិ ឌេ្វ ឌាលុយល្ហុលិតិ ភាកិយល្ហុលញ្ជ បដិន្ធារឆរេត្តត៍ បរិយល្ហុលំ តិចារឃត្តាតិ ឃយត្តរេតា យល្ហុលំ តិចារឃត្តា៍
ហ្គុន្ទិ ភាកិយល្ហុលំ, អរេឆា ឌាលុយល្ហុលំ បដិន្ធារឆរេត្តត ឌាលុយល្ហុលឃ្ស ហេដ្ឋា ឌញ្ញូដ្ឋិរេតា បដ្ឋាឃ អដ្ឋក្កុលយត្តិ តិចារឃតំ ឱ្ហតាទេត្តា
តិចារឃតត្ថំ, តរេតា បទំ ឱ្ហតាទេត្តឃ្ស ចុក្កដត្តិ ចុត្តិ, ឃឆាតិឃិត្តុឃ្ស ឌាលុយល្ហុលរេតា ហេដ្ឋា ចត្សុក្កុលយត្តិ បដិន្ធត្តិ ហោតីតិ
យហាបចុរិឃំ ចុត្តិ៍ កាឃពាត្តុតំ ពាត្តិត្តាតិ តឃ្ស តិចារឃតឃ្ស ហ្គុបរិ កាឃពាត្តុតំ ពាត្តិត្តា “ត, កិក្លុរច, អកាឃពាត្តុរេតត ការយា បចិឃិតរេត្ថា,
ឃោ បចិរេឃឃ្យ, អាបត្តិ ចុក្កដឃ្សា”តិ (ត្នុឰអច៍ ១លិប័) ចុត្តត្តា៍ ឃក្យលំ កាត្តាតិ ព្ពុឆំ ហ្គុបញ្ញាឃចរេត្ត ចុត្តរឃច៍ “កាល្ហិកំ បដិយុត្ថិត្តាតិ
បិឃកេ កាល្ហិកំ បរេចរេឃត្តា អរេត្តាការយា ចា ហោត្យ ចិហារេទា ចា, យត្ថុឃ្សាតំ បរិចិឃភដ្ឋាតំ កាន្ធរេត្តត ឌឹចេទំ បិទ្វុបិត្តា កាឃពាត្តុតំ
ពាត្តិត្តា កាយតរឃច ចដ្ឋតី”តិ យហាអដ្ឋកាឆាឃុ ចុត្តិ៍ ឲត្ត ច យត្ថុឃ្សាតំ បរិចិឃភដ្ឋាតត្តិ ឃត្ត អរេត្តាចិហារេបិ យត្ថុឃ្សា ឃបុត្តភារា
អាចឃិត្តា កិក្លុ រេតត្តា រេភារេឌត្តិ៍

ឃុប្យដិន្ធរេត្តភាតិ ភ ឃឃឹឃំ បិទ្វរេតត, អឆ រេលា កាល្ហិកំ បដិយុត្ថិត្តា អត្ថុចាតរេត្តត កឹចំ បដិន្ធារឆត្តា ហ្គុរេកា ការល្ហ ឃយំ កាត្តា បដិឃំហរិត្តា
ឃាច យលិពាត្តា បដិន្ធារឆរេត្តត៍ ឃុឃំចុរេតភាតិ ហត្តំ ចា បិឆំ ចា អកឹឲ្យអារេបរេត្តត, ឃុចិតឹរេតភាតិ អរេត្តា៍ ឱ្ហក្លិត្តចក្ខុភាតិ
រេហដ្ឋាលិត្តចក្ខុភា៍ ឃោ អភាឌរិឃំ បដិន្ធុ តហំ តហំ ឱ្ហរេលិកោរេត្តា កិរេឃ្យា តំ តំ ឌិឃាភាកាំ បិឃាឆំ ក្ខុដិកាទំ ឌឹឆិ ឱ្ហរេលិកោរេត្តា កាន្ធតិ,
អាបត្តិ ចុក្កដឃ្ស៍ ឲកាស្ទិ៍ បត ផារេត ផត្តា ហត្តិអឃ្សាឌិបរិឃ្សយាភាចំ ឱ្ហរេលិកាត្យំ ចដ្ឋតិ៍ អប្យឃរេទ្ធុភាតិ ឲត្ត កិត្តាចតា អប្យឃរេទ្ធុា
ហោតិ? ត្តាឌឃហរេត្ត រកាហេ អាឌិប្យាឃញ្ញូរេត្តរេទា យញ្ញុត្យតិឃរេត្តរេទា អត្តេ តតិឃរេត្តរេទាតិ ឲចំ តិឃិត្តុឃុ ឃញ្ញូរេត្តរេទា ត្យតិឃត ឃន្ទិ

មន្តេតិ, ទុតិយត្ថេរោ តស្ស សទ្ទញ្ចេវ សុណាតិ, កថញ្ច វវត្ថបេតិ, តតិយត្ថេរោ បន សទ្ទមេវ សុណាតិ, កថំ ន វវត្ថបេតិ, ឯត្តាវតា អប្បសទ្ទោ ហោតិ។ សចេ បន តតិយត្ថេរោ កថំ វវត្ថបេតិ, មហាសទ្ទោ នាម ហោតិ។

ឧក្ខិត្តកាយាតិ ន ឧក្ខេបេន, ឯកតោ វា ឧភតោ វា ឧក្ខិត្តចីវរោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។ អន្តោឥន្ទខីលតោ បដ្ឋាយ ន ឯវំ គន្តព្វំ។ និសិន្នកាលេ បន ធមករណំ នីហរន្តេនាបិ ចីវរំ អនុក្ខិបិត្វាវ នីហរិតព្វំ។ ន ឧជ្ជគ្ឃិកាយាតិ ន មហាហសិតំ ហសន្តោ, វុត្តនយេនេវេត្ថ ករណវចនំ។ ន កាយប្បចាលកន្តិ កាយំ អចាលេត្វា កាយំ បគ្គហេត្វា និច្ចលំ កត្វា ឧជុកេន កាយេន សមេន ឥរិយាបថេន។ ន ពាហុប្បចាលកន្តិ ពាហុំ អចាលេត្វា ពាហុំ បគ្គហេត្វា និច្ចលំ កត្វា។ ន សីសប្បចាលកន្តិ សីសំ អចាលេត្វា សីសំ បគ្គហេត្វា និច្ចលំ ឧជុំ ឋបេត្វា។ ន ខម្ភកតោតិ ខម្ភកតោ នាម កដិយំ ហត្ថំ ឋបេត្វា កតខម្ភោ។ ន ឧក្កុដិកាយាតិ ឯត្ថ ឧក្កុដិកា វុច្ចតិ បណ្ហិយោ ឧក្ខិបិត្វា អគ្គបាទេហិ វា អគ្គបាទេ ឧក្ខិបិត្វា បណ្ហីហេវ វា ភូមិំ ផុសន្តស្ស គមនំ។ ករណវចនំ បនេត្ថ វុត្តលក្ខណមេវ។ ន ឱគុណ្ឋិតោតិ សសីសំ បារុតោ។ ន បល្លត្ថិកាយាតិ ន ទុស្សបល្លត្ថិកាយ។ ឯត្ថ អាយោគបល្លត្ថិកាបិ ទុស្សបល្លត្ថិកា ឯវ។ ន ថេរេ ភិក្ខូ អនុបខជ្ជាតិ ថេរេ ភិក្ខូ អតិអល្លីយិត្វា ន និសីទិតព្វំ។ ន សង្ឃាដិំ ឱត្ថរិត្វាតិ ន សង្ឃាដិំ អត្ថរិត្វា និសីទិតព្វំ។

សក្កច្ចន្តិ សតិំ ឧបដ្ឋាបេត្វា។ បត្តសញ្ញីតិ បត្តេ សញ្ញំ កត្វា។ សមសូបកោ នាម យត្ថ ភត្តស្ស ចតុត្ថភាគប្បមាណោ សូបោ ហោតិ។ សមតិត្តិកន្តិ សមបុណ្ណំ សមភរិតំ។ ថូបីកតំ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ ឯត្ថ ថូបីកតោ នាម បត្តស្ស អន្តោមុខវដ្ដិលេខំ អតិក្កមិត្វា កតោ, បត្តេ បក្ខិត្តោ ភរិតោ បូរិតោតិ អត្ថោ។ ឯវំ កតំ អគ្គហេត្វា អន្តោមុខវដ្ដិលេខាសមប្បមាណោ គហេតព្វោ។ “យំ កិញ្ចិ យាគុំ វា ភត្តំ វា ផលាផលំ វា អាមិសជាតិកំ សមតិត្តិកមេវ គហេតព្វំ, តញ្ច ខោ អធិដ្ឋានុបគេន បត្តេន, ឥតរេន បន ថូបីកតម្បិ វដ្ដតិ។ យាមកាលិកសត្តាហកាលិកយាវជីវិកានិ បន អធិដ្ឋានុបគបត្តេ ថូបីកតានិបិ វដ្ដន្តិ។ យំ បន ទ្វីសុ បត្តេសុ ភត្តំ គហេត្វា ឯកស្មិំ បូរេត្វា វិហារំ បេសេតុំ វដ្ដតី”តិ មហាបច្ចរិយំ វុត្តំ។ យំ បន បត្តេ បក្ខិបិយមានំ បូវុច្ឆុខណ្ឌផលាផលាទិ ហេដ្ឋា ឱរោហតិ, តំ ថូបីកតំ នាម ន ហោតិ។ បូវវដំសកំ ឋបេត្វា បិណ្ឌបាតំ ទេន្តិ, ថូបីកតមេវ ហោតិ។
បុប្ផវដំសកតក្កោលកដុកផលាទិវដំសកេ បន ឋបេត្វា ទិន្នំ ថូបីកតំ ន ហោតិ។ ភត្តស្ស ឧបរិ ថាលកំ វា បត្តំ វា ឋបេត្វា បូរេត្វា គណ្ហាតិ, ថូបីកតំ នាម ន ហោតិ។ កុរុន្ទិយម្បិ វុត្តំ “ថាលកេ វា បត្តេ វា បក្ខិបិត្វា តំ បត្តមត្ថកេ ឋបេត្វា ទេន្តិ, បាដេក្កភាជនំ វដ្ដតិ។ ឥធ អនាបត្តិយំ គិលានោ ន អាគតោ, តស្មា គិលានស្សាបិ ថូបីកតំ ន វដ្ដតិ, សព្ពត្ថ បន បដិគ្គហេតុមេវ ន វដ្ដតិ, បដិគ្គហិតំ បន ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី”តិ។

“សក្កច្ច”ន្តិ ច “បត្តសញ្ញី”តិ ច ឧភយំ វុត្តនយេន។ សបទានន្តិ តត្ថ តត្ថ ឱធិំ អកត្វា អនុបដិបាដិយា។ សមសូបកេ វត្តព្វំ វុត្តមេវ។ ថូបកតោតិ មត្ថកតោ, វេមជ្ឈតោតិ អត្ថោ។ ន សូបំ វា ព្យញ្ជនំ វាតិអាទិ បាកដមេវ។ វិញ្ញត្តិយំ វត្តព្វំ នត្ថិ។ ឧជ្ឈានសញ្ញីសិក្ខាបទេបិ គិលានោ ន មុច្ចតិ។ នាតិមហន្តោ កពឡោតិ មយូរណ្ឌំ អតិមហន្តំ, កុក្កុដណ្ឌំ អតិខុទ្ទកំ, តេសំ វេមជ្ឈប្បមាណោ។ បរិមណ្ឌលំ អាលោបិតិ នាតិទីឃោ អាលោបោ។ អនាហដេតិ អនាហរិតេ, មុខទ្វារំ អសម្បាបិតេតិ អត្ថោ។ សព្ពោ ហត្ថោតិ ឯត្ថ ហត្ថសទ្ទោ តទេកទេសេសុ អង្គុលីសុ វត្តតោ “ហត្ថមុទ្ទា”តិអាទីសុ វិយ សមុទាយេ បវត្តវោហារស្ស អវយវេ បវត្តនតោ។ ឯកង្គុលិម្បិ មុខេ បក្ខិបិតុំ ន វដ្ដតិ។

ត សកោជាឞៃឲតាតិ ឲត្ត ឩយុំ កាេឆេត្តា ហទឹតក៌ ចា លដ្ឋិយឆុក៌ ចា ឰុេខ បក្លិបិត្វា កាេឆតិ, ឃត្តកោត ចចត៌ បទិបុណ្ណុំ េហាតិ, តត្តកោ ឰុខមិេ្យា សេត្តា កាេឆតុំ ចដ្ដតិ៕

បិណ្ឌកេ្លបកត្តិ បិណ្ឌុំ ស្ថក្លិបិត្វា ស្ថក្លិបិត្វា៕ កពាឞៃអាចេឆ្ឆកត្តិ កពាឞៃអុំ អចលិត្តិត្វា អចលិត្តិត្វា៕ អចកណ្ឌការកត្តិ ឰក្កេដា ចិយ កេណ្ឌ កត្វា កត្វា៕ ហត្តនិន្ធុតកត្តិ ហត្ថុំ និន្ធុតិត្វា និន្ធុតិត្វា៕ សិត្ថាចការកត្តិ សិត្ថានិ អចកិរិត្វា អចកិរិត្វា៕ ជិេ្យានិច្ឆារកត្តិ ជិេ្យានិច្ឆាេទត្វា និច្ឆាេទត្វា៕ ចបុចបុការកត្តិ “ចបុចបុ”តិ ឲចំ ឞទ្ទុំ កត្វា កត្វា៕ ឞុរុឞុរុការកត្តិ “ឞុរុឞុរុ”តិ ឲចំ ឞទ្ទុំ កត្វា កត្វា៕ ហត្តនិេល្លហកត្តិ ហត្ថុំ និេល្លហិត្វា និេល្លហិត្វា៕ កុឌ្ឌេត្តត ហិ អង្គុលិយត្តមិ្យ និេល្លហិតុំ ត ចដ្ដតិ, ឈតឃាក្ុចាហិតបាឃាឞាឌិេក បត អង្គុលីហិ កេហត្វា អង្គុលិេឃា ឰុេខ បេចេឞត្វា កុឌ្ឌិតុំ ចដ្ដតិ៕ បត្តនិេល្លហកឌ្ឌនិេល្លហេកឞុបិ ឲេឞច តេឃា, តេ្មា អង្គុលិយាបិ បេត្វា ត និេល្លហិតេព្វា, ឲកឌ្ឌេដ្ឋាបិ ជិេ្យាយ ត និេល្លហិតេព្វា, ឌ្ឌដ្ឋុំ ម៉េឞហិ ឲច បត កេហត្វា អេត្វា បេចេឞតុំ ចដ្ដតិ៕

ត ឞាមិេឞត ហេត្វត បាតីឃចាលេកាតិ ឲតំ បដិក្ឃលេចេឞត បដិក្លិត្តុំ, តេ្មា ឞឃ្ឆិកមិ្យ បុក្កលិកមិ្យ កិហិឞត្តកមិ្យ អត្តេតា ឞត្តកមិ្យ ឞង្ខមិ្យ ឞេរាចមិ្យ អាមិឞមក្លិតុំ ត កេហតព្វេមច, កណ្ហត្តុឞ្ឞ ស្កក្កដ៌៕ ឞេច បត ហត្តុឞ្ឞ ឲកេឆេឞា អាមិឞមក្លិេតា ត េហាតិ, េតត បេឆេឞត កេហតុំ ចដ្ដតិ៕ ត ឞមិត្តក៌ បត្តេឆាចកត៌ អត្តរឈេទ លេឆ្ឆតព្វត្តិ ឲត្ត ស្ថឆ្ឆិត្វា ចាតិ មិត្វានិ ឲកេតា ស្ថឆ្ឆិត្វា ឲកម្ហុិ ជាេត ទាឞិំ កត្វា ស្ថឆក៌ លេឆ្ឆតិ៕ កិត្តិត្វា ចា ស្ថឆកាកតិកាតិ កត្វា លេឆ្ឆតិ, បដិក្កេហត ឞមេ្យជិច្ឆេត្វា តំ បដិក្កេហ លេឆ្ឆតិ, ជាហិ នីហរិត្វា ចា លេឆ្ឆតិ, ឲចំ លេឆ្ឆត្តុឞ្ឞ អតាបត្តិ៕ ត តាច េឆេទត ស្ថឆកត្តិ ឌ្ឋាឌំ ហត្តេឆាចត៌តាឌក៌ ឞត្ថាយ ចុត្តុំ៕ អត្តុទា បិបាឞិេតត , បត កេល ចិលក្កាមិេឞត ចា បាតីឃំ បិចិត្វា ត េឆាចិតព្វាតិ៕

ភត្តក្កចត្តកឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៕

អតុេយាគតចត្តកឆាចណ្ណតា

អតុេយាគតចេត្ត អតុ បុតប្បុតំ េយាជិយេត បេយាជិយេតតិ អតុេយាគតា៕ កា ឞា? ឩេ្យកចា៕ អតុេយាគតាយ កត្តព្វំ ចត្តុំ អតុេយាគតចត្តុំ៕ បត្ថាេយ តិឞិេត្តតិ អតុេយាគតត្វាយ តិឞិេត្ត៕ ស្ថបតិឞិត្តកចា តាយ ជាហុឞុ ឞត្តិបតិេតឞុ បទិកចាកចត៌៕ េឞឞំ ឞុចិេញ្ញាឃ្យេមច៕

អតុេយាគតចត្តកឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៕

បិណ្ឌចារិកចត្តកឆាចណ្ណតា

១៨៩. បិណ្ឌចារិកវត្តេ បិណ្ឌិតព្ពោ សង្ឃរិតព្ពោតិ បិណ្ឌោ, បិណ្ឌបាតោ. បិណ្ឌាយ ចរណំ សីលមស្សាតិ បិណ្ឌចារី, សោ ឯវ បិណ្ឌចារិកោ សកត្ថេ កបច្ចយវសេន. បិណ្ឌចារិកេន វត្តិតព្ពំ វត្តំ បិណ្ឌចារិកវត្តំ. តត្រាយមត្ថានុបុព្វវណ្ណនា – និវេសនំ នាម ឥត្ថិកុមារិកាទីនំ វសនដ្ឋានំ. យស្មា បវិសននិក្ខមនទ្វារំ អសល្លក្ខេត្វា សហសា បវិសន្តោ វិសភាគារម្មណំ វា បស្សេយ្យ, បរិស្សយោ វា ភវេយ្យ, តស្មា “និវេសនំ...បេ... បវិសិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ. អតិទូរេ តិដ្ឋន្តោ អបស្សន្តោ វា ភវេយ្យ, “អញ្ញស្ស គេហេ តិដ្ឋតី”តិ វា មញ្ញេយ្យុំ. អច្ចាសន្នេ តិដ្ឋន្តោ អបស្សិតព្ពំ វា បស្សេយ្យ, អសុណិតព្ពំ វា សុណេយ្យ, តេន មនុស្សានំ អគារវោ វា អប្បសាទោ វា ភវេយ្យ, តស្មា “នាតិទូរេ នាច្ចាសន្នេ ឋាតព្ព”ន្តិ វុត្តំ. អតិចិរំ តិដ្ឋន្តោ អទាតុកាមានំ មនោបទោសោ ភវេយ្យ, អញ្ញត្ថ ភិក្ខា ច បរិក្ខយេយ្យ, អតិលហុំ និវត្តន្តោ ទាតុកាមានំ បុញ្ញហានិ ច ភវេយ្យ, ភិក្ខុនោ ច ភិក្ខាយ អសម្បត្តិ, តស្មា “នាតិចិរំ ឋាតព្ពំ, នាតិលហុំ និវត្តិតព្ពំ, ឋិតេន សល្លក្ខេតព្ព”ន្តិ វុត្តំ. សល្លក្ខណាការំ ទស្សេតិ “សចេ កម្មំ វា និក្ខិបតី”តិអាទិនា. តត្ថ កម្មំ វា និក្ខិបតីតិ កប្បាសំ វា សុប្បំ វា មុសលំ វា យញ្ច គហេត្វា កម្មំ ករោន្តិ, ឋិតា វា និសិន្នា វា ហោន្តិ, តំ និក្ខិបតិ. បរាមសតីតិ គណ្ហាតិ. ឋបេតិ វាតិ “តិដ្ឋថ ភន្តេ”តិ វទន្តី ឋបេតិ នាម. អវក្ការបាតីតិ អតិរេកបិណ្ឌបាតំ អបនេត្វា ឋបនត្ថាយ ឯកា សមុគ្គបាតិ. ឯត្ថ ច សមុគ្គបាតីតិ នាម សមុគ្គបុដសទិសា បាតិ. សេសំ វុត្តនយមេវ.

បិណ្ឌចារិកវត្តកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

អារញ្ញិកវត្តកថាវណ្ណនា

១៩០. អារញ្ញិកវត្តេ ន រមន្តិ ជនា ឯត្ថាតិ អរញ្ញំ. វុត្តញ្ហិ –

“រមណីយានិ អរញ្ញានិ, យត្ថ ន រមតី ជនោ;

វីតរាគា រមិស្សន្តិ, ន តេ កាមគវេសិនោ”តិ. (ធ. ប. ៩៩);

អរញ្ញេ វសតីតិ អារញ្ញិកោ, តេន វត្តិតព្ពំ វត្តំ អារញ្ញិកវត្តំ. តត្រាយំ វិនិច្ឆយនយោ – កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយាតិ អរញ្ញសេនាសនស្ស គាមតោ ទូរត្តា វុត្តំ, តេនេវ ការណេន “បត្តំ គហេត្វា ចីវរំ បារុបិត្វា គច្ឆន្តោ បរិស្សយោ ហោតី”តិ វុត្តំ. បត្តំ ថវិកាយ បក្ខិបិត្វា អំសេ លគ្គេត្វា ចីវរំ ខន្ធេ ករិត្វា អរញ្ញមគ្គោ ន ទុស្សញ្ចរោ ហោតិ, តស្មា កណ្ដកសរីសបាទិបរិស្សយវិមោចនត្ថំ ឧបាហនា អារោហិត្វា. អរញ្ញំ នាម យស្មា ចោរាទីនំ វិចរណដ្ឋានំ ហោតិ, តស្មា “ទារុភណ្ឌំ មត្តិកាភណ្ឌំ បដិសាមេត្វា ទ្វារវាតបានំ ថកេត្វា សេនាសនតោ និក្ខមិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ. ឥតោ បរានិ ភត្តគ្គវត្តបិណ្ឌចារិកវត្តេសុ វុត្តសទិសានេវ. គាមតោ និក្ខមិត្វា សចេ ពហិគាមេ ឧទកំ នត្ថិ, អន្តោគាមេយេវ ភត្តកិច្ចំ កត្វា, អថ ពហិគាមេ អត្ថិ, ភត្តកិច្ចំ កត្វា បត្តំ ធោវិត្វា វោទកំ កត្វា ថវិកាយ បក្ខិបិត្វា ចីវរំ សង្ឃរិត្វា អំសេ ករិត្វា ឧបាហនា អារោហិត្វា គន្តព្ពំ.

កាឌត៌ អលកត្តេតាតិអាឌិ អរទ្ធាតេសតាសតស្ស ក្លលកឌ្ឋាសម្ពារត្តា ចុត្តំ, អក្កិ ក្លុបដ្ឋារេបតទ្ធាតិអាឌិ

ចាឡអយិកសរឹសបិឌិតិហិរបរិស្សយការេល ឯ ចាតបិត្តាឌិអដ្ឋញ្ញាបអស្សយការេល ឯ ឍ្លុដ្ឋិតទ្ធាត្តា៉ ជាហ្វត់ បត ចសតដ្ឋារេត តាឌិសាតិ

ស្វុលកាតិ ហោត្តីតិ អាហ "កហចាសិតោ បត តេត ចិតាបិ ចដ្ឋតី"តិ៉ កត្តរឌេណ្ឌា តាយ បរិស្សយចិតោឌតោ ហោតិ, តស្មា អរទ្ធោ

ចិហរត្តេត អចស្សំ ឍ្លុដ្ឋិតទ្ធាតិ ចុត្តំ "កត្តរឌេណ្ឌា ក្លុបដ្ឋារេបតទ្ធា"តិ៉ តក្លត្តាតេច តក្លត្តបឌាតិ៉ ចោរាឌីស្វុ អាកត្តា "អដ្ឋ, កត្តេ, កោត

តក្លត្តេត ចត្ត្តា យុត្តោ"តិ បុដ្ឋិតេស្វុ "ត ឌាតាយា"តិ ចុត្តេ កដ្ឋញ្ញត្តិ, តស្មា ចុត្តំ "តក្លត្តបឌាតិ ក្លុកហេតទ្ធាតិ សកលិតិ ចា ឲុកឌេសាតិ

ចា"តិ, តចា ឌីសាមួឡហេស្វុ "កតយាឃំ, កត្តេ, ឌីសា"តិ បុដ្ឋិតេស្វុ, តស្មា "ឌីសាកុសលេត កចិតទ្ធា"ត្តិ៉

អារទ្ធាកចត្តកពាចល្លកា និដ្ឋិតា៉

សេតាសតចត្តកពាចល្លកា

១៤៤១៉ សេតាសតចត្តេ សឃត្តិ ឲុត្តាតិ សេត់, សឃត្តិ អត្តោ៉ អាចសត្តិ ឲុត្តាតិ អាសត៌៉ សេតត្ថា អាសតត្ថា សេតាសត៌៉ សេតាសតេស្វុ

កត្តត្តា ចត្តំ សេតាសតចត្តំ៉ ឍ្លុឆ បត ឃំ ចត្តត្តា, តំ ក្លុបញ្ញាឃចត្តកពាឃំ (ចិ៉ សក្ក៉ អដ្ឋ៉ ១ប័ក្ម) ចុត្តេយច៉ តត្ត បត ក្លុបញ្ញាយេត

ចុត្តិចិហារោ ចុត្តោ, ឍ្លុឆ បត អត្តតា ចុត្តិចិហារោតិ អឃយេច ចិសេសោ៉ ត ចុដ្ឋិ អតាបុឌ្ឋាតិ ឲុត្ត តស្ស ឍ្លុចរេក តក្សបចារេ ច

អាបុដ្ឋិតត្តាត្តិ ចឌត្តិ៉ កោឌតសាលិឌីស្វុបិ ឲុចេយច បដិបជ្ជិតត្តាត្តិ កោឌតសាលិឌីស្វុបិ ក្លុចេ្លសឌាតាឌិ អាបុដ្ឋិតាច កាតត្តាត្តិ អត្តោ៉

សេតាសតចត្តកពាចល្លកា និដ្ឋិតា៉

ឌត្តាឈរចត្តកពាចល្លកា

១៤៤២៉ ឌត្តាឈរចត្តេ ឌាឃតីតិ ឌំ, កិំ តំ? សរីរំ៉ ឌំ តាឃតិ រក្លតីតិ ឌត្តា, កា សា? តិកិច្ឆា៉ កឃ្យុរតតិ ឈរំ, កិំ តំ? តិរេចសត់, ឌត្តាឃ

សរីរតិកិច្ឆាឃ កតំ ឈរំ ឌត្តាឈរំ, ឌត្តាឈរេ កត្តត្តំ ចត្តំ ឌត្តាឈរចត្តំ៉ តត្ត បរិកឈ្មត្តិ ជាហិឌកតិ៉ សេសំ ក្លុបញ្ញាឃចត្តេ ចុត្តតឃត្តា

ស្វុចិញ្ញោឃ្យេយច៉

ឌត្តាឈរចត្តកពាចល្លកា និដ្ឋិតា៉

ចក្ខុកុឌិចត្តកពាចល្លកា

១៦៩។ វច្ចកុដិវត្តេ វច្ចយតោ ឩហទយតោតិ វច្ចំ, ករីសំ។ កុដីយតិ ឆិន្ទីយតិ អាតបោ ឯតាយាតិ កុដិ, វច្ចត្ថាយ កតា កុដិ វច្ចកុដិ, វច្ចកុដិយា វត្តិតព្ពំ វត្តំ វច្ចកុដិវត្តំ, ឥធ ច វត្តក្ខន្ធកេ អាចមនវត្តំ បឋមំ អាគតំ, បច្ឆា វច្ចកុដិវត្តំ។ ឥមស្មិំ បន បករណេ បឋមំ វច្ចំ កត្វា បច្ឆា អាចមតីតិ អធិប្បាយេន វច្ចកុដិវត្តំ បឋមំ អាគតំ, តស្មា តទនុក្កមេន កថយិស្សាម។ ទន្តកដ្ឋំ ខាទន្តេនាតិ អយំ វច្ចកុដិយាបិ សព្ពត្ថេវ បដិក្ខេបោ។ និពទ្ធគមនត្ថាយាតិ អត្តនា និពទ្ធគមនត្ថាយ។ បុគ្គលិកដ្ឋានំ វាតិ អត្ថោ។ វិហារំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវាតិ។

វច្ចកុដិវត្តកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឥតិ វិនយសង្គហវណ្ណនាភូតេ វិនយាលង្ការេ

ឧបជ្ឈាយវត្តាទិវត្តវិនិច្ឆយកថាលង្ការោ នាម

សត្តវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៥. ចតុបច្ចយភាជនីយវិនិច្ឆយកថា

ចីវរភាជនកថាវណ្ណនា

១៦៣. ឯវំ ឧបជ្ឈាយាទិវត្តសង្ខាតានិ ចុទ្ទស មហាខន្ធកវត្តានិ កថេត្វា ឥទានិ ចតុន្នំ បច្ចយានំ ភាជនំ កថេតុំ "ចតុបច្ចយភាជន"ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ ចតូតិ សង្ខ្យាសទ្ទនាមបទំ។ បដិច្ច ឯតិ សីតបដិឃាតាទិកំ ផលំ ឯតស្មាតិ បច្ចយោ, ចីវរាទិ, បច្ចយោ ច បច្ចយោ ច បច្ចយា, ចត្តារោ បច្ចយា ចតុបច្ចយំ, ភាជីយតេ វិភាជីយតេ ភាជនំ។ ចតុបច្ចយស្ស ភាជនំ ចតុបច្ចយភាជនំ។ តេនាហ "ចីវរាទីនំ ចតុន្នំ បច្ចយានំ ភាជន"ន្តិ។ តត្ថ តស្មិំ ចតុបច្ចយភាជនេ [illegible] ចីវរភាជនេ តាវ បឋមំ ចីវរបដិគ្គាហកោ...បេ... វេទិតព្វោ។ កស្មា? សង្ឃិកចីវរស្ស ឧប្បន្នការណត្តាតិ សម្ពន្ធោ។ តត្ថ អាគតាគតំ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហាតិ, បដិគ្គហណមត្តមេវស្ស ការោតីតិ ចីវរបដិគ្គាហកោ។ ចីវរបដិគ្គាហកេន បដិគ្គហិតំ ចីវរំ និទហតិ, និទហនមត្តមេវស្ស ការោតីតិ ចីវរនិទហកោ។ ភណ្ឌាគារេ និយុត្តោ ភណ្ឌាគារិកោ។ ចីវរាទិកស្ស ភណ្ឌស្ស ឋបនដ្ឋានភូតំ អគារំ ភណ្ឌាគារំ។ ចីវរំ ភាជេតិ ភាគំ ករោតីតិ ចីវរភាជកោ។ ចីវរស្ស ភាជនំ វិភាគករណំ ចីវរភាជនំ, វិភជនកិរិយា។

តត្ថ "ចីវរបដិគ្គាហកោ វេទិតព្វោ"តិ វុត្តោ, សោ កុតោ លព្ភតីតិ អាហ "បញ្ចហង្គេហិ...បេ... សម្មន្និតព្វោ"តិ។ កថំ វិញ្ញាយតីតិ អាហ "អនុជានាមិ...បេ... វវនេតោ"តិ។ ឆន្ទំ ឆន្ទោ, ទោសំ ទោសោ, មោហំ មោហោ, ភយំ ភយោ, អគមនំ គមនំ គតិ, កិរិយា។ ការេយ្យា គតិ អគតិ, ឆន្ទេន អគតិ ឆន្ទាគតិ។ សេសេសុបិ ឯសេវ នយោ។ កថំ ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតីតិ អាហ "តត្ថ ឯកច្ចោ អាគតាគតានំ"តិអាទិ។ ឯវមិតរេសុបិ។ បច្ចុប្បន្នំ ភត សតិសម្បជញ្ញយុត្តាកាលំ ជានេយ្យាតិ។ យុត្តាយុត្តំ ញាតោ បដិបជ្ជនេន វេទិតព្វោ។ តេនាហ "តស្សា"តិអាទិ។

តាយ កម្មវាចាយ វា អបលោកនេន វាតិ តំ តស្ស សម្មុតិកម្មស្ស លហុកកម្មត្តា វុត្តំ។ យថា ហិ វុត្តំ បរិវារដ្ឋកថាយំ (បរិ. អដ្ឋ. ៣៥១) "អវសេសា តេរស សម្មុតិយោ សេនាសនគ្គាហកមតកចីវរទានាទិសម្មុតិយោ ចាតិ ឯតានិ លហុកកម្មានិ អបលោកេត្វាបិ កាតុំ វដ្តន្តី"តិ។ អន្តោវិហារេន សព្វសង្ឃមជ្ឈេបិ ខណ្ឌសីមាយម្បិ សម្មន្និតុំ វដ្តតីតិ ឯត្ថ អន្តោវិហារេតិ ពទ្ធសីមវិហារំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ន ហិ អពទ្ធសីមវិហារេ អបលោកនាទិចតុព្ពិធកម្មំ កាតុំ វដ្តតិ ទុព្វិសោធនត្តា។ សកលវិហារេតិ វិហារូបចារស្ស សមុបចារេ។

១៦៤. ភណ្ឌាគារសម្មុតិយំ វិហារបច្ចន្តិមេ វាតិ អវិប្បវាសសីមាសង្ខាតាយ មហាសីមាយ វិហារស្ស បច្ចន្តេ សម្មន្និតព្វា។ តស្មិំ បន ទានេ តំ ភណ្ឌាគារំ ឧទកសីមា វិយ សម្មតា, ន ហិ សម្មុតិកាលេ ភណ្ឌាគារស្ស វិហារបច្ចន្តិមោ ច ហោតិ, វិហារភណ្ឌាគារសម្មុតិយា "សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ វិហារំ ភណ្ឌាគារំ សម្មន្នេយ្យា"តិអាទិនា នយេន "ចតុព្ពិធាយ ច អបលោកនេន ច សម្មន្និតព្វា"តិ វចនតោ និស្សាយ ឋាតព្វំ ឥតិ អាកាសីមាយ? ឧបចារសីមាយំ កាតុំ វដ្តតីតិ គហេត្វា គាមិតបាសាទេបិ អពទ្ធសីមាយ វិហារេ ឧបចារសីមាយំ កាតុំ វដ្តតិ, ឯកច្ចេ ឧបចារសីមាយ ឋិតេន គហេត្វា អពទ្ធសីមាវិហារេ ឧបចារសីមាយ វិសុំ ឧបចារសីមាវិសុំ សីមាបចារេន គហេត្វា, តស្មា ឧបចារេ បនេត្ថ

ពម៌តបិតិន្នឃពធាយំ (ចិ· ឋក្ក· អដ្ឋ· ១១៩) អាចិ កចិស្សតិ·

១៥៥· ញុលិក្ខុតោតិ ញុលិឋជិនេឋា· ព្ទងត្តិ ឋាយលោទាត់ ភ្ជបន្ធបជិចិឋងាត់· ព្ទុយំ កិរ បរិធំ អយតឋិកទោត្តា ព្ទងាតិ កាលឌីចទយ្យិ ឋាយលោទាត់ ភ្ជបន្ធបជិចិឋំ ចេត្តិ· ឲាតិកយ្ទុត្តិ បទេហាតកកយ្ទុំ, ឃត្តុកេត ចិតឃាកទេតត ឋយ្ទុឡាតិជាត្ថតាជិហត្តុកយ្ទុត ចិហារឋ្ឋ ភ្លាតតា ត ហោតិ, តត្តក់ កត្វាតិ អទេត្វា· ឋទេ្ទាឋត្តិ តញុប្បាងចស្សាចាឋិក់ ពណ្ឌត្តាត់ ឋទេ្ទាឋំ កិក្លុត់ ឋាយលោទាតច្ឋា· កណ្ឌាការឌីចទេបឹតិ អកាលឌីចទំ ឋត្ឋាឃ ចុត្តិ· ភ្លក្ដិ កទោត្តីតិ យហាឋត្តិ កទោត្តិ· ឲតត្តិ ភ្លក្ដិឃា កតាឃ ឋយកាកងាត់· ចិទព្ទិញ្ញា កទោត្តីតិ កត្តុព្ទាការលេឋ្យុ អកត្វា ឃធារុចិតក្លុលេ កទោត្តិ· ឋយបជិចិឋោ ងាតទេ្ទាតិ កទិស្សាយាតិ ឃាចត្តាត់ បជិព្ទាយទេត្តុតបិ ឋយកោ កោដ្ឋាទេឋា ងាតទេ្ទា·

អតិទេកកាទេកតាតិ ងឋ កិក្លុ ហោត្តិ, ឋាដកាបិ ងឋេច, តោឋុ ឲកោ ក្វាងឋ អល្ឈុតិ, ឋេឋា ងឋល្ឈុត្តកា· ឋទេ្ទាឋុ ងឋល្ឈុត្តកចឋេត ក្យុឋេ បរិតិតោ ឃស្ស កិក្លុតោ ក្វាងឋល្ឈុត្តកោ ក្យុឋោ បរិតិតោ, ឋេឋា “ឲត្តុកេត យយ ឌីចទំ បហោតីតិ” តោត អតិទេកកាទេកត កត្តុការយោ ហោតិ· ឲត្តុ ច ឲត្តុកេត យយ ឌីចទំ បហោតីតិ ក្វាងឋល្ឈុត្តកេត យយ ឌីចទំ បរិប្ទុណ្ណ ហោតិ, ត តទោតា ភ្លាទតតាតិ ឋទ្ទា កទេហញុការយាតិ អទេត្វា· កិក្លុ “អតិទេក់ អាចុទេឋា ឋឈ្ឈស្ស ឋត្តុក”ត្តិ ចងត្តិ, តំ ឋុត្វា កកចា “ឋឈ្ឈុទេក ច កណឋត្តុកេ ច អប្បក់ តាយ តត្តុ, ឋទ្ទាត្តុ ឋំឃយោ កាតទេ្ទា, កណ្ឌត្តុតបិ ក្យុក្ខុធាឃិតទ្ទា”ត្តិ ងស្សោតុំ “អតុឌាតាយិ, កិក្លុទេច, អតុទេក្លុបេ ជិទេត្ត”តិ អាហ· តត្តុ អតុទេក្លុបេបិ តាយ ឃំ កិត្តុឹ អតុក្លុបិតទ្ទា អតុប្បងាតទ្ទា កបរិឃកល្អំ, ឃត្តុក់ តស្ស បជិចិឋេ អឆិក់, តត្តុកេ អល្ឈុត្តកេ ឃស្ស៊ុ កិស្ស៊ុត្តុ កបរិឃកល្អេ ជិទេត្តុតិ អទេត្វាតិ ព្ទុយបត្តុ ឋទេ្ទបេត ងស្សោតុំ “ឋទេច ងឋ កិក្លុ ហោត្តិ”ញ្ញាជិ ចុត្តិ·

ចិកលទេក តោទេឋត្វាតិ ឲត្តុ ឌីចទចិកលក់ ប្ទុក្កលចិកលកត្តិ ទេ្វ ចិកលកា· តត្តុ ឌីចទចិកលក់ តាយ ឋទេ្ទាឋំ បញ្ញា បញ្ញា ចត្វាតិ បត្តាតិ, ឋេឋាតិបិ អត្តុ, ឲទេកក់ បត ត បរិប្ទុណាតិ, ឈិត្តុត្វា ងាតទ្ទាតិ· ឈិត្តុទេត្តុហិ ច អត្ថយណ្ឌលិជិត់ ចា ភ្លបិហតឆចិកាជិត់ ចា បទេហាតកាតិ ពណ្ឌាតិ កត្វា ងាតទ្ទាតិ, ហេដ្ឋិយបរិទេឆ្ឆេទេត ចតុទេក្ខុលចិត្តុទេយ្យិ អតុចាតប្បទេហាតកាឃាយំ ពណ្ឌ កត្វា ងាតុំ ចដ្ឋតិ· អបរិទេកាក់ បត ត កាតទ្ទាត្តិ ឲចទេយត្តុ ឌីចទស្ស អប្បទេហាតកការទេចា ឌីចទចិកលក់· ឈិត្តុត្វា ជិទេត្ត បទេតតំ តោឋិតំ ហោតិ· អឆ ក្យុឋបិទេតា កាតទ្ទា, ឋទេចបិ ឲកស្ស កិក្លុតោ កោដ្ឋាទេឋ ឲក់ ចា ទេ្វ ចា ចត្វាតិ តប្បទេហាត្តិ, តត្តុ អឈ្ឈា ឋាយណាក់ បរិក្លុទំ ងេបត្វា ឃោ តោត ញុស្សតិ, តស្ស តំ កាក់ ងត្វា បដ្ឋា ក្យុឋបិទេតា កាតទេ្ទា· ព្ទុងយ្យិ ឌីចទចិកលកត្តិ អត្ថដ្ឋកធាយំ ចុត្តិ·

ប្ទុក្កលចិកលក់ តាយ ងឋ ងឋ កិក្លុ កទេលត្វា ចក្កុ កទោត្តាត់ ឲកោ ចទេក្កា ត ប្ទុទតិ, អដ្ឋ ចា តច ចា ហោត្តិ, តោឋំ អដ្ឋ ចា តច ចា កោដ្ឋាឋា “ញុទេយត្តុទេយ កទេហត្វា ចិឋុំ កាទេឌធា”តិ ងាតទេ្ទា· ឲចយឃំ ប្ទុក្កលិត់ អប្បទេហាតកការទេចា ប្ទុក្កលចិកលក់ តាយ· ចិឋុំ ជិទេត្ត បត តំ តោឋិតំ ហោតិ, ឲចំ តោទេឋត្វា ក្យុឋបិទេតា កាតទេ្ទាតិ· អឆ ចា ចិកលទេក តោទេឋត្វាតិ ឃោ ឌីចទចិកាទេកា ភ្លាតទេកា, តំ អទេ្ទាត បរិក្លុទេត ឋយំ កត្វា ក្យុឋបិទេតា កាតទេ្ទាតិ ព្ទុយបត្តុ ងស្សោតិ “ឋទេច ឋទេ្ទាឋំ បញ្ញា បញ្ញា ចត្វាតី”តិអាជិតា·

១៥៥· ព្ទុទេតា បទំ តោឋុ តោឋុ ចត្តុឋុ អាកតចឋេត អដ្ឋកធាយំ ចុទេត្តុឋុ ចិតិន្នឃេឋុ ឋទេត្តុឋុបិ តោឋំ ចិតិន្នឃាត់

အဋ္ဌမာတိကာဝိနိစ္ဆယတော အဝိမုတ္တတာ အဋ္ဌမာတိကာဝိနိစ္ဆယေသွေဝ ပက္ခိပိတွာ ဒဿေတုံ “ဌာနာနိ အဋ္ဌမာ, ကိဉ္စာပိ”တိအာဒိမာဟ။ ယာ တာ အဋ္ဌမာတိကာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာ, တာသံ အဋ္ဌန္နံ မာတိကာနံ ဗဟိသီမာ ဌာနာနိ ဒေဿတဗ္ဗာနိ ယောဇနာ။ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဌာယိနာ အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ဣန္ဒခီလဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ လေဍ္ဍုပါတဿ အန္တော ဥပစာရသီမာတိ ဒဿေတိ။ ဌာနာနိ ဒုတိယလေဍ္ဍုပါတဿ အန္တောပိ ဥပစာရသီမာယေဝါတိ ဒဿေတုံ “အပိစ”တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဣန္ဒခီလဋ္ဌာနမ္ပိ ပရိယန္တကတေန ကထေတဗ္ဗံ။ “ဝုတ္တံ ဟေတံ တိယောဇနေ ဌိတာ လဘန္တိ ကပ္ပိယဘူမိ”တိအာဒိနာ ဌာနေ လဗ္ဘမာနေ ဥပစာရသီမာဝေသေန ဟောတိ, န အဝိပ္ပဝာသသီမာဝေသေနာတိ ဒဿေတိ, တေန စ ဌာနာနိ လဗ္ဘမာနာနိပိ ဥပစာရသီမံ ဂစ္ဆန္တိ, န အပလောကနကမ္မာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ, တာနိ ပန အဝိပ္ပဝာသသီမာနိယေဝ ဂစ္ဆန္တီတိ ပကာသေတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ။ ဋီ။ မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၀၆) “ကိဉ္စာပိ အာဝါသပရိစ္ဆေဒေန ဝိနာ ဥပစာရသီမာ ပရိစ္ဆိန္နာ ဟောတိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တထာပိ ဌာနံ ဝတ္တံ ဌာနိဿာရေသု ဥပစာရသီမာယ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ။

လောကဝောဟာရ ဝေဒိတာ သီမာ လောကသီမာ။ ဂေါစရ ဂါမသီမာဒယော ဝိယ လောကသီမာ နာမ ဝိသုံ ပသိဒ္ဓါ နတ္ထိ, ဂေါနာမံ အနုညာတာတိ အာဟ “ဒေဝ သမုဒ္ဒေသု”တိအာဒိ။ ဝုတ္တေန နာမံ သာဓာရဏဝေါဟာရသိဒ္ဓါ, လောကဝေါဟာရသိဒ္ဓါ ဝုစ္စတီတိ ဒဿေတိ။ ဥဒကုက္ခေပေါတိ ဌာနံ လောကပသိဒ္ဓသီမာသဒ္ဒတ္ထဝသေန ဝုတ္တံ, ပရိစ္ဆေဒကတ္တာပိ ဝတ္တံ ဥဒကုက္ခေပသီမာတိ ကထေတဗ္ဗံ။ ဥဒကုက္ခေပေါ ဝိယ ဥဒကုက္ခေပသီမာ, ဝုတ္တံ ဟေဋ္ဌာ သီမာဒီသုပိ။

တေနာဟ “အာဏာပေတဗ္ဗဋ္ဌာန”န္တိအာဒိ။ ပဋိစ္စေ ဝေဒနာတဗ္ဗာတိ ယာဝ ဥဂ္ဂဟပရိယန္တာ ဓမ္မသီမတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဥပစာရသီမာဒီသု ပန အဗဒ္ဓသီမာသု ဟေဋ္ဌာပိ ဝိသုံ သဗ္ဗတ္ထ ဌာနာနိ န ပါပုဏာတိ, ကမ္မဝိပတ္တိ ဝါ ဟေဋ္ဌာ ဌာနေ ဌိတာနံ ပါပုဏာတီတိ ဟေဋ္ဌာ သီမဂတာနံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဝိသီမဋ္ဌကာဝေ ဒေဿတဗ္ဗာ။ ဓမ္မဝါဒအသီမာယ ဌိတာ ပဋိဝိဿဇ္ဇနာကမ္မဋ္ဌာနေပိ ဌိတာနံ ပါပုဏာတိ သဗ္ဗတ္ထ ဓမ္မဝါဒအဝေဟာရတ္တာတိ။ သမာနသံဝါသအဝိပ္ပဝာသသီမာသု ဌိတဿ ဌာနံ နာနတ္တံ – “အဝိပ္ပဝာသသီမာယ ဒဿိ”တိ ဌိတံ ကာယင်္ဂံ န ပါပုဏာတိ။ ကသ္မာ? “ဒေဝါ ကာယဗ္ဗာ ကာယူပဓာနဗ္ဗာ”တိ (မဟာဝ။ ၁၃၃) ဝုတ္တတ္တာ။ “သမာနသံဝါသကသီမာယ ဒဿိ”တိ ဌိတံ ပန ကာယေ ဌိတာနမ္ပိ ပါပုဏာတီတိ။

၁၀၀-၁။ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေဟိ ဗုဒ္ဓေန ဝိနဓာတ အနုဗုဒ္ဓေ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဝုတ္တမ္ပိ ဝိဟာရေ။ ပါဠိယတ္တိ နိပဒ္ဒနံ။ ဗတ္တိတိ ပဝတ္တိ။ ဗောဓိ ဗတ္တန္တိ ဓမ္မံ ဝဒေ ဝုတ္တံ ဝတိ, ဗောဓိ ကိစ္စဗောဓိ ဗတ္တတိ။

၁၀၁။ ဒုတိယကာရေ ပန ဒေဝါသိနံ အာဒုဿတိ ယာဝ ဝဍ္ဎတိ ဝုတ္တ၀ိ ဝိဟာရဿ ကာလံ ဒတွာ ဗိဗေဒ အပရိက္ခိတ္တေ ပုန ဝဍ္ဎတိ ဒဿိ ဒုတိယကာရေ ဒေဝဿ ဗိနန္တိ အဝဘွာ။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေဝါတိ “ဂုဏေဟိ ကိဉ္စ တာနိ ဗိဒရာနီ”တိ (မဟာဝ။ ၁၉၁) ကာဝတာ ဝုတ္တနယေန ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ “ဂုဏာဒေယာ”တိ အဝတွာ, ‘ကိဉ္စိ ဒေယ, ဒေဝါ ဒေယာ’တိ ဝုတ္တတ္တာ “ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ။ ဋီ။ မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၀၆) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ။ ဝိ။ ဋီ။ မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၀၆) ပန ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ “ဂုဏာ ဒေယာ”တိ အဝုတ္တတ္တာတိ ကာရဏံ ဝတ္ထိ။ ယဒိ ဝုတ္တံ “ဘိက္ခူ ဒေယာ”တိ ဝုတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋေယျ, “ကိဉ္စိ ဒေယ, ဒေဝါ ဒေယ, ဘိက္ခူ ဒေယာ”တိ ဝဒန္တော ဒေဝါ န ဒိဿတိ, ဗိဗံ ဗိတဗ္ဗံ ဝုတ္တ ကာရဏတ္ထိ ဝိဒ္ဓံဝိတံ ဝဋ္ဋတီတိ ပံသုကူလိကာနံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝါဒိမေဟိ ဝိဓာဒိဝေယျာတိ ဥပါဟနတ္တဝိကာနီတဝတွာ ဝိဓာဒိဝေယျ။

១០១។ ឧបឌ្ឍ ដាតព្ពន្តិ យំ ឧភតោវាសន្តស្ស ជិន្នំ, តតោ ឧបឌ្ឍ កិល្លត់ ឧបឌ្ឍ កិល្លតីតំ ដាតព្ពំ។ សចេបិ ឯកោ កិល្ល ហោតិ, ឯកា ចា កិល្លតី, អត្តយោនា អត្តបរមត្ថស្សបិ ឧបឌ្ឍមេវ ដាតព្ពំ។ "កិល្លសន្តស្ស ច កិល្លតីតស្ស ឥមិ"តិ ចុត្តេ បន ត មន្ត្រេកិត្តិត្វា ដាតព្ពន្តិ ឯត្ថ យស្មា កិល្លតិបត្តេ សន្តស្ស បច្ចេកំ អបរាមដ្ឋត្វា កិល្លតីតំ កលតាយ ការកោ ដាតព្ពោតិ ដាយកស្ស អធិប្បាយោតិ សិទ្ធិ, តថា ដាតស្ស កិល្លបិ កលេត្វា ជិន្នេ ឯច យុជ្ជតិ។ ធ្លាតទថា ហិ "កិត្តកំ កិល្លត់ ដាតព្ពំ, កិត្តកំ កិល្លតីត"ន្តិ ត ជិន្នាយតិ, តស្មា "កិល្លសន្តស្សា"តិ ចុត្តចចតមេវ "កិល្លត"ន្តិ ចុត្តចចតសជិសមេវាតិ អាហ "កិល្ល ច កិល្លតិយោ ច កលេត្វា ដាតព្ពា"ន្តិ។ តេតាហ "បុក្កលោ…បេ… កិល្លសន្តក្កហលោត កហិតព្វា"តិ។ "កិល្លសន្តស្ស ច កិល្លតីតស្ស តុយុស្សា"តិ ចុត្តេ បន បុក្កលោ ជិសុំ ត លកតីតិ ធ្លាងំ អដ្ឋកថាបមាណេតច កហេតព្ពំ, ត ហេត្វ ជិសេសការណំ ឧបលព្ភតិ។ តថា ហិ "ឧភតោសន្តស្ស ច តុយុស្សា ឥមិ"តិ ចុត្តេ សាមញ្ញជិសេសចចតេហិ សង្កហិតត្តា យថា បុក្កលោ ជិសុំ លកតិ, ឯចមិធាបិ "កិល្លសន្តស្ស ច តុយុស្សា"តិ សាមញ្ញជិសេសចចតសង្គាចតោ កជិតត្តមេច ជិសុំ បុក្កលបជីជិសេតាតិ ជិន្នាយតិ, តស្មា អដ្ឋកថាចចតមេចេត្វ បមាណំ។ បិបុលតដ្ឋាតតោ ឯកមេច លកតីតិ អត្ថតោ ចស្សេក្កត បត្តដ្ឋាតតោ ឯកមេច គោដ្ឋាសំ លកតិ។ តត្វ ការណមាហ "កស្មា? កិល្លសន្តក្កហលោត កហិតត្តា"តិ, កិល្លសន្តក្កហលោតេច បុក្កលស្សបិ កហិតត្តាតិ អធិប្បាយោតិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ៑ ជី៑ មហាចក្ក ១៑១លិដ៍) ចុត្តំ។

ជិមតិជិនោទនិយំ (ជិ៑ ជិ៑ ជី៑ មហាចក្ក ១៑១លិដ៍) បន កិល្លសន្តសន្តេន កិល្លតន្តេច កហិតត្តា, បុក្កលស្ស បន "តុយុស្សា"តិ ជិសុំ កហិតត្តា ច តត្វស្ស អក្កហិតត្តា ឥដ្ឋព្ពា, "កិល្លតស្ស កិល្លតីតស្ស តុយុស្សា"តិ ចុត្តដ្ឋាតសជិសត្តាតិ អធិប្បាយោ។ បុក្កលប្បធានោ ហេត្វ សន្ត-សន្តោ ឥដ្ឋព្ពោ។ កោចិ បន "កិល្លសន្តក្កហលោត កហិតត្តា"តិ បាឋំ លិខន្តិ, តំ ត សុន្ទរំ តស្ស ជិសុំ លាភក្កហលេ ការណចចតត្តា។ តថា ហិ "ជិសុំ សន្តក្កហលោត កហិតត្តា"តិ ជិសុំ បុក្កលស្សបិ ភាកក្កហលេ ការណំ ចុត្តំ។ យថា ចេត្វ បុក្កលស្ស អក្កហណំ, ឯចំ ឧបរិ "កិល្លសន្តស្ស ច តុយុស្សា"តិអាទីសុបិ ជិសុំ សន្តាជិសេតេហិ បុក្កលស្ស អក្កហណំ ឥដ្ឋព្ពំ។ យជិ ហិ កហណំ សិយា, សន្តទ្វាបិ ជិសុម្បីតិ ភាកទ្វយំ លភេយ្យ ឧភយត្ថ កហិតត្តាតិ ចុត្តំ។ បុរេខតព្ពត្តិអាជិ កិហិកម្មំ ត ហោតីតិ ឥស្សតត្ថំ ចុត្តំ។ កិល្លសន្តស្ស ហរាតិ ធ្លាងំ បិណ្ឌបាតហរណំ សន្ធាយ ចុត្តំ។ តេតាហ "ភុញ្ជិតុំ ចដ្ដតី"តិ។ "កិល្លសន្តស្ស ហរា"តិ ចុត្តេបិ ហរិតព្ពន្តិ ព្រាជិសំ កិហិចេយ្យាចច្ចំ ត ហោតីតិ កត្វា ចុត្តំ។

១០៣។ អន្តោហេមន្តេតិ ធ្លាមិកា អតត្វេត កថិនេ ចស្សាតំ បច្ឆិមេ មាសេ ជិន្នំ បុរិមចស្សំចុត្វាតន្តេច បាបុណាតិ, តតោ បរំ ហេមន្តេ ជិន្នំ បច្ឆិមចស្សំចុត្វាតម្បិ ចុត្តចស្សត្តា បាបុណាតិ, ហេមន្តតោ បន បរំ បិដ្ឋិសមយេ "ចស្សំចុត្វសន្តស្សា"តិ ឯចំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ជិន្នំ អតន្តរេ ចស្សេ ចា តតោ បរេសុ ចា យត្វ កត្វចិ តស្មិំ កិល្លភាវេ ចុត្វចស្សាតំ សព្ពេសំ បាបុណាតិ។ ថេរ បន សព្ពថា អចុត្វចស្សា, តេសំ ត បាបុណាតីតិ ឥស្សតិ។ លក្ខលញ្ញ ចកត្តីតិ ជិតយលក្ខលញ្ញតោ អាចរិយា ចកត្តិ។ លក្ខលញ្ញ ចកត្តីតិ ធ្លាងំ សត្តិដ្ឋាតចចតំ, អដ្ឋកថាសុ អតាកតត្តា បន ឯចំ ចុត្តំ។ ពាហិរឧបចារសីមាយំ…បេ… សព្ពេសំ បាបុណាតីតិ យត្វ កត្វចិ ចុត្វចស្សាតំ សព្ពេសំ បាបុណាតីតិ អធិប្បាយោ។ តេតេច មាតិកាដ្ឋកថាយម្បិ (កង្ខា៑ អដ្ឋ៑ អកាលចីចរសិក្ខាបទចណ្ណតា) "សចេ បន ពាហិរឧបចារសីមាយំ ឋិតោ 'ចស្សំចុត្វសន្តស្ស ឥមិ'តិ ចទតិ, យត្វ កត្វចិ ចុត្វចស្សាតំ សព្ពេសំ សម្បត្តាតំ បាបុណាតី"តិ ចុត្តំ។ កណ្ឋិបទេសុ បន "ចស្សាចាសស្ស អតតុរូប បទេសេ ឋត្វា ចុត្តត្តា ចស្សំចុត្វាតស្សេវ អចុត្វាតស្ស សព្ពេសំ បាបុណាតី"តិ ចុត្តំ, តំ ត កហេតព្ពំ។ ត ហិ "ចស្សំចុត្វសន្តស្ស ឥមិ"តិ ចុត្តេ អចុត្វចស្សាតំ បាបុណាតិ។

សន្តោសយ្យីតិ តស្មិ កិក្លុការេច ទុត្តចស្សាត់ សន្តោសយ្យីតិ អន្តេ្វា ឥដ្ឋេត្តា “ចស្សុំទុត្តសដ្ឋស្សា”តិ ទុត្តត្តា៍ សយ្យុលិក្ខតាត់ សន្តោសយ្យីតិ ឲុត្តាបិ ឲុសេច តេឃា៍ ឲចំ ចឥតីតិ ចស្សុំទុត្តសដ្ឋស្ស ឥយ្យីតិ ចឥតិ៍ អតីតចស្សត្តិ អតត្តទាតីតចស្សុំ៍

១០៨៍ ព្ពុកាតិ “អាគិស្ស ឥឥតី”តិ បទំ ចិកឌត្តោ “អាគិស្ស ឥឥតីតិ ឲុត្តា”តិអាគិយាហ៍ តត្ត ឃាក្យា ចា...ឥប... ឥកសន្តេ ចា អាគិសិត្តា បរិដ្ឋិតិត្តា ឥឥត្តោ ឥាឃកោ អាគិស្ស ឥឥតិ ភាយាតិ ឥឃាឌតា៍ ឥសនំ បិកោឥឥយេច៍

១០៩៍ ព្ពុកាតិ “បុក្កលស្ស ឥឥតី”តិ បទំ ចិកឌត្តោ អាហ “បុក្កលស្ស ឥឥតិ ឲុត្តា”តិអាគិ៍ សដ្ឋទុតា ច កលះតា ច ចិតិយុត្តស្ស អត្តតោ ក្យុល្ទបកាគិបុក្កលស្ស ឥឥត្តោ ឥាឃកោ បុក្កលស្ស ឥឥតិ ភាយ៍ តំ បត បុក្កលិកឥាត់ បឥយុលា ចា ឥហាតិ សយុលា ចា៍ តត្ត បឥយុលា ឥឥត្តោ “ព្ពុកំ ឌីចទំ ព្ពុត្តក្តាយស្ស ឥយ្យី”តិ ភាយំ ក្ខដ្ឋិត្តា ឥឥតិ, សយុលា ឥឥត្តោ ច កិក្លុតោ បិឥយុឥល ឌីចទំ ឥឥបត្តា “ព្ពុកំ, កឥត្តោ, តុយ្យាកំ ឥយ្យី”តិ ចត្តា ឥឥតិ, តក្ខកឃឆាបិ ឥឥត្តោ បុក្កលស្ស ឥឥតិ ភាយាតិ អន្តេ្វា៍ ត ឥកចល៌ ឲកឥស្សេច ឥឥត្តោ បុក្កលស្ស ឥឥតិ ភាយ, អច ឥលា អឥត្តចាសិកាឌីហិ សទ្ធិ ឥឥត្តោបិ បុក្កលស្ស ឥឥតិ ភាយាតិ ឥឥស្សតុំ “សឥច បតា”តិអាគិយាហ៍ តត្ត ក្ខឥឌ្ឍំ កឥហតុំ អាកឥតាតិ តស្ស សត្តិកោ ក្ខឥឌ្ឍំ អក្កហិតបុគ្គស្សបិ ក្ខឥឌ្ឍំ កលិស្សាយីតិ អាកតកាលឥតា បដ្ឋាយ អឥត្តចាសិកកាទ្ធបកយភឥតា ទុត្តិ៍ កឥហត្តា កន្ធត្តាតិ បរិតិដ្ឋិទិតាឥឌ្ឍឥសា ហុត្តា កន្ធត្តោ៍ ចត្តិ កត្តា ក្ខឥឌ្ឍសបរិបុន្ធាឌីតិ កឥហត្តា ចិចឥត្តាតត្តិ ព្ពុកំ “ក្ខឥឌ្ឍសឥត្តចាសិកាត”ត្តិ ព្ពុយឥស្សេច ចិឥសសត៍ ឥពត ក្ខឥឌ្ឍសកាឥល អាកត្តា ក្ខឥឌ្ឍំ កឥហត្តា កត្តា អញ្ញាត្ត តិចសឥត្ត អតិពាឌ្ឍចាទិឥកា តិចឥត្តតិ៍

ឲចំ ឌីចទក្លួត្តឥកា (យហាច៍ ៦លិង) អាកតអដ្ឋយាតិកាចឥសត ឌីចទចិកឌត់ ឥឥស្សត្តា ព្ពុកាតិ តស្មិឥឃច ឌីចទក្លួត្តឥកា យន្តេ្យអាកឥតាសុ ចត្តុសុ អាកតភឃំ តិចឥត្តត្តា ឥឥស្សឥត្តោ “សឥច ឥកាចិ កិក្លុ”តិអាគិយាហ៍ តត្ត កាំ កាតត្តាត្តិ បុន្ធាឃ តឥស្សេច តាតិ ឌីចទាតីតិ ចិស្សន្តេតា, ឥសសាតិ ពាបកាគិចឥសត ទុត្តាតិ៍ បញ្ញា យាឥសតិ អន្តត្តសំឥឃាឥក ក្ខបឥឃាកចចត់៍ ចដ្ឋិ បឥឃាឌត្តា ឥបិទិតាបតិឥក្លបឥតាតិ ចស្សាចាសិកត្តាឃ ឥចឃ្យាចទ្ធកឥទហិ ចដ្ឋិ បឥឃាឌត្តា ឥបិទិតាបតិឥក្លបឥតា៍ តត្រុបយ្យាឥឥតាតិ ភាឡព្ពុឥកទាទាយាគិតត្រុបយ្យាឥឥតា៍ អដ្ឋកឆាឃំ បត “ព្ពុកំ ព្ពុឆ ចស្សុំទុត្តសដ្ឋស្ស ឥឥយាតិ ចា ចស្សាចាសិកំ ឥឥយាតិ ចា ចត្តា ឌីត្តុំ តំ អតត្តតាកឆិតស្សបិ បញ្ញា យាឥស បិបុណាតី”តិ ទុត្តិ, តំ ចស្សាចាសិកលិកចឥសត ក្ខបយ្យឥត្ត លព្ពុយាតចិឥសនំ ឥឥស្សតុំ ទុត្តិ៍ តត្ត ព្ពុឆាតិ អកិលិបយត្តឥយឥចតំ, ព្ពុឆ-សត្ថំ ចិតា “ចស្សុំទុត្តសដ្ឋស្ស ឥឥយា”តិ ទុឥត្តបិ ឥសា ឲច តេឃា៍ អតត្តតាកឆិតស្សបិ បញ្ញា យាឥស បិបុណាតីតិ ចស្សាចាសិកលិកចឥសត ក្ខបយ្យត្តត្តា អតត្តតាកឆិតស្សបិ ទុត្តចស្សស្ស បញ្ញា យាឥស បិបុណាតិ, តឥតា បទំ បត ក្ខបយ្យត្តចស្សាចាសិកំ បុន្ធិតត្តា “កិំ អតីតចឥស្ស ព្ពុកំ ចស្សាចាសិកំ, ក្ខកាហុ អភាកតចឥស្ស”តិ៍ តត្ត តឥតា បឥត្តិ បញ្ញាយាសឥតា បទំ, កិយ្យាតស្ស បឥយគិចសឥតា បដ្ឋាឃាតិ អន្តេ្វា៍

ឌិតិកា បត ត តិដ្ឋតីតិ ឲុត្ត អដ្ឋិតាឃ ឌិតិកាឃ បុត អញ្ញាស្មិ ឌីចឥឥ ក្ខបយ្យឥត្ត សឥច ឲុឥកា កិក្លុ អាកន្ធតិ, យន្តេ្យលិត្តិត្តា ឌ្ឋិហិបិ កឥហតត្តា៍ ឌិតាឃ បត ឌិតិកាឃ បុត អញ្ញាស្មិ ឌីចឥឥ ក្ខបយ្យឥត្ត សឥច ភចកតឥទា អាកន្ធតិ, ឌិតិកា ឥហដ្ឋា កន្ធតិ៍ សឥច ទុឌ្ឍតឥទា អាកន្ធតិ, ឌិតិកា ក្ខដ្ឋិ អាឥទាហតិ៍ អច អឥន្តោ្យា តត្តិ, បុត អត្តតោ បិឥបត្តា កឥហតត្តា៍ ទុក្កហិតាតីតិ អក្កហិតាតិ, សឈ្មិកាឥតច ឥហាត្តីតិ អន្តេ្វា៍ “បិតិឥត ក្យុឥស”តិ ឲកឥកាដ្ឋាឥស ក្យុសឥល្ឌឥកា បិតិតយឥត្ត សឥចបិ កិក្លុសហស្សុំ ឥហាតិ, កហិតឥយេច ភាយ ឌីចទំ៍ “ភាកាយា ការកោ ឥាតឥន្តោ”តិ

អដ្ឋកថាវចនំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១៩១), តត្ថ គហិតមេវ នាយាតិ “ទាយស្ស ទានំ បត្ត”ន្តិ កិញ្ចាបិ ន វិទិតំ, តេ បន ការកា អត្ថតោ តេសំ បត្តាយេវាតិ អធិប្បាយោ។

សត្តាហវារេន អរុណមេវ ឧដ្ឋាបេតីតិ ឯតំ នានាសីមវិហារេសុ គន្ត្វានេមេន ឯកស្មិំ វិហារេ ទ្វីសុ សេនាសនេសុ និវុត្ថការណស្សត្ថំ វុត្តំ, អរុណុដ្ឋាបនេនេវ តត្ថ វុត្ថោ ហោតិ, ន បន វស្សច្ឆេទបរិហារាយ។ អន្តោឧបចារសីមាយ ហិ យត្ថ កត្ថចិ អរុណំ ឧដ្ឋាបេន្តោ អត្តនា គហិតសេនាសនំ អប្បវិសិត្វាបិ វុត្ថវស្សោ ឯវ ហោតិ។ គហិតសេនាសនេ បន និវុត្ថោ នាម ន ហោតិ, តត្ថ អរុណុដ្ឋាបនេ សតិ ហោតិ។ តេនាហ “បុរិមស្មិំ ជាគរិតេ និវសតិ នាមា”តិ។ ឯតេន ច ទុតិយស្មិំ សត្តាហវារេនបិ អរុណុដ្ឋាបនេ សតិ ឯវ អប្បកេ និវសតិ នាម ហោតិ, នាមមត្តំ ទីបិតំ ហោតិ។ ទុតិយត្ថិ ឯកាធិប្បាយភាវំ នានាលាភេហិ នានូបចារេហិ នានាសីមវិហារេសុ នានា វិសុំ វិសុំ លាភា ឯតេសន្តិ នានាលាភា, វិសុំ វិហារា, តេហិ នានាលាភេហិ។ នានា វិសុំ វិសុំ បាការាទីហិ បរិច្ឆិន្នា ឧបចារា ឯតេសន្តិ នានូបចារា, តេហិ នានូបចារេហិ។ ឯកសីមវិហារេហីតិ ឯកសីមាយំ ទ្វីហិ វិហារេហីតិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ។ ដី។ មហាវគ្គ ៣.១៩៣) វុត្តំ។ នានាលាភេហីតិ វិសុំ វិសុំ និពទ្ធវស្សាវាសិកលាភេហិ។ នានូបចារេហីតិ នានាបរិក្ខេបនានាទ្វារេហិ។ ឯកសីមវិហារេហីតិ ទ្វិន្នំ វិហារានំ ឯកតោ បាការេន បរិក្ខិត្តត្តា ឯកាយ ឧបចារសីមាយ អន្តោគតេហិ ទ្វីហិ វិហារេហីតិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ មហាវគ្គ ២.១៩៣)។ សេនាសនគ្គាហោ បដិប្បស្សម្ភតីតិ បឋមំ គហិតោ បដិប្បស្សម្ភតិ។ តត្ថាតិ យត្ថ សេនាសនគ្គាហោ បដិប្បស្សម្ភតិ, តត្ថ។

១០៧។ កិន្នុ ខោ កាលកតោតិ ឯត្ថ កាលកត-សទ្ទោ ភាវសាធនោតិ អាហ “កាលកិរិយាយា”តិ។ បច្ចត្ថិកំ កិលិដ្ឋុបដ្ឋាកានំ ទីឃរត្តានំ សាមណេរានំ ពិទីឃរាធិដ្ឋានការិតា “ទីឃរត្តំ បត្តព្ពា”តិអាទិ វុត្តត្ថ វុត្តំ។

១០៨។ សចេបិ សមស្ស អញ្ញតិ, កិលិដ្ឋុបដ្ឋាកានញ្ញេវ ទាតព្ពន្តិ សម្ពន្ធោ។ អញ្ញន្តិ តិទីឃរត្តតោ អញ្ញំ។ អប្បញ្ញត្តិ អតិខីណាខីការេន តិហិតំ។ តតោតិ អវសេសបរិក្ខារតោ។ សព្ពន្តិ បត្តំ ទីឃរត្តំ។ តត្ថ តត្ថ សង្ឃស្សេវាតិ តស្មិំ តស្មិំ វិហារេ សង្ឃស្សេវ។ កិន្នុ ខោ កាលកតដ្ឋានំ សន្ធាយ “ទូរា”តិ វត្តព្ពេ “តត្ថា”តិ វុត្តត្តា វិន្ធាវេនត្តា ច បរិក្ខារស្ស ឋបិតដ្ឋានំ វុត្តន្តិ វិញ្ញាយតិ។ បច្ចត្ថិកំ អវិស្សជ្ជិកំ អវេភង្គិកន្តិ អាគតាគតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស សន្តកំ ហុត្វា កស្សចិ អវិស្សជ្ជិកំ អវេភង្គិកញ្ច កត្វា អនុញាតាមីតិ អត្ថោ។ “សន្តេ បតិរូបេ គាហកេ”តិ វុត្តត្តា គាហកេ អសតិ អទត្វា ការេតបិ សុការិតមេវាតិ វទន្តិ។ ឃណ្ឌិកោណាទិកំ បយាលត្តី ឯត្ថ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ។ ដី។ មហាវគ្គ ៣.១៤៩) តាវ “យត្ថ បន ឃណ្ឌិកោណាទិកំ បយាលត្តី កិន្នុ យស្មិំ ទេសេ ឃណ្ឌិកោណាកបដិគ្គហណាមត្តកបិ ទេយ្យធម្មស្ស សាមិកោ ហោន្តីតិ អធិប្បាយោ”តិ វុត្តំ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ មហាវគ្គ ២.១៤៩) បន “ឃណ្ឌិកោណាទិកំ បយាលត្តី ឧត្តរាតិ ទីឃរាតិ ទស្សាមីតិ បទេ ខ្ទកំ បិទេត្វា បច្ឆា ទេន្តិ, តំ យេហិ គហិតំ, តេ ការិកោវ ហោន្តីតិ អធិប្បាយោ”តិ វុត្តំ។ បរសមុទ្ទេតិ ជម្ពុទីបេ។ តម្ពបណ្ណិទីបញ្ហិ ឧបាទាយេស ឯវំ វុត្តោ។

“មតកទីឃរំ អធិដ្ឋាតី”តិ ឯត្ថ មគ្គំ គច្ឆន្តោ តស្ស កាលកិរិយំ សុត្វា អវិហារដ្ឋានេ ចេ ទ្វាទសហត្ថព្ភន្តរេ អញ្ញាសំ កិន្នុ អភាវំ ញាត្វា “ឥទំ ទីឃរំ មយ្ហំបាបុណាតី”តិ អធិដ្ឋាតិ, ស្វាធិដ្ឋិតំ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ កិន្នុ ពហុភណ្ឌោ ពហុបរិក្ខារោ កាលកតោ

ហោតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ, “ភិក្ខុស្ស, ភិក្ខវេ, កាលកតេ សង្ឃោ សាមី បត្តចីវរេ។ អបិច គិលានុបដ្ឋាកា ពហុបការា, អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តិចីវរញ្ច បត្តញ្ច គិលានុបដ្ឋាកានំ ទាតុំ។ យំ តត្ថ លហុភណ្ឌំ លហុបរិក្ខារំ, តំ សម្មុខីភូតេន សង្ឃេន ភាជេតុំ។ យំ តត្ថ គរុភណ្ឌំ គរុបរិក្ខារំ, តំ អាគតានាគតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស អវិស្សជ្ជិកំ អវេភង្គិក”ន្តិ (មហាវ។ ៣៦៩) ឥមិនា បទេន ភគវា ស្ពាញ្ញា ភិក្ខូនំ អាមិសទាយជ្ជំ វិចារេសិ។

តត្ថ តិចីវរបត្តអវសេសលហុភណ្ឌគរុភណ្ឌវសេន អាមិសទាយជ្ជំ តិវិធំ ហោតិ។ តេសុ តិចីវរបត្តំ គិលានុបដ្ឋាកស្ស ភាគោ ហោតិ, អវសេសលហុភណ្ឌំ សម្មុខីភូតសង្ឃស្ស, បច្ឆិមតិវិធ គរុភណ្ឌំ ចាតុទ្ទិសសង្ឃស្ស។ ឥមិនា ឥតោ តិវិធភណ្ឌតោ អញ្ញំ ភិក្ខុភណ្ឌំ នាម នត្ថិ, ឥមេហិ តិវិធេហិ បុគ្គលេហិ អញ្ញោ ទាយាទោ នាម នត្ថីតិ ទស្សេតិ។ ឥទានិ បន វិនយធរា “ភិក្ខុនំ អកប្បិយភណ្ឌំ គិហិភូតា ញាតកា លភន្តី”តិ វទន្តិ, តំ កស្មាតិ ចេ? “យេ តស្ស ធនេ ឥស្សរា គហដ្ឋា វា បព្ពជិតា វា, តេសំ ទាតព្ព”ន្តិ អដ្ឋកថាយំ អាគតត្តាតិ។ សច្ចំ អាគតោ, សោ បន បាឋោ វិស្សាសគ្គាហវសេន អាគតោ, ន ទាយជ្ជគហណវសេន។ “គហដ្ឋា វា បព្ពជិតា វា”ឥច្ចេវ អាគតោ, ន “ញាតកា អញ្ញាតកា វា”តិ, តស្មា ញាតកា វា ហោន្តុ អញ្ញាតកា វា, យេ តំ គិលានំ ឧបដ្ឋហន្តិ, តេ គិលានុបដ្ឋាកភាគភូតស្ស ធនស្ស ឥស្សរា គហដ្ឋបព្ពជិតា, អន្តមសោ មាតុគាមាបិ។ តេ សន្ធាយ “តេសំ ទាតព្ព”ន្តិ វុត្តំ, ន បន យេ គិលានំ នុបដ្ឋហន្តិ, តេ សន្ធាយ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ៣៦៩) “គិលានុបដ្ឋាកា នាម គិហី វា ហោន្តុ បព្ពជិតា វា, អន្តមសោ មាតុគាមាបិ, សព្ពេ ភាគំ លភន្តី”តិ។

អថ វា យោ ភិក្ខុ អត្តនោ ជីវមានកាលេយេវ សព្ពំ អត្តនោ បរិក្ខារំ និស្សជ្ជិត្វា កស្សចិ ញាតកស្ស វា អញ្ញាតកស្ស វា គហដ្ឋស្ស វា បព្ពជិតស្ស វា អទាសិ, កោចិ ន ញាតកោ វា អញ្ញាតកោ វា គហដ្ឋោ វា បព្ពជិតោ វា វិស្សាសំ អគ្គហេសិ, តាទិសេ សន្ធាយ “យេ តស្ស ធនស្ស ឥស្សរា គហដ្ឋា វា បព្ពជិតា វា, តេសំ ទាតព្ព”ន្តិ វុត្តំ, ន បន អតាទិសេ ញាតកេ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ៣៦៩) “សចេ បន សោ ជីវមានោយេវ សព្ពំ អត្តនោ បរិក្ខារំ និស្សជ្ជិត្វា កស្សចិ អទាសិ, កោចិ វា វិស្សាសំ អគ្គហេសិ, យស្ស ទិន្នំ, យេន ច គហិតំ, តស្សេវ ហោតិ, តស្ស រុចិយា ឯវ គិលានុបដ្ឋាកា លភន្តី”តិ។ ឯវំ ហោតុ, អកប្បិយភណ្ឌេ បន កថន្តិ? តម្បិ “គិហិញាតកានំ ទាតព្ព”ន្តិ បាឡិយំ វា អដ្ឋកថាយំ វា ដីកាសុ វា នត្ថិ, តស្មា វិចារេតព្ពមេតំ។

ចីវរភាជនកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បិណ្ឌបាតភាជនកថាវណ្ណនា

១០៨។ ឥទានិ បិណ្ឌបាតភាជនវិនិច្ឆយំ កថេតុំ “បិណ្ឌបាតភាជនេ បនា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ សេនាសនគ្គាហេ សេនាសនភាជនេយេវ បឋមំ អាគតេបិ ចតុប្បច្ចយភាជនវិនិច្ឆយត្តា បច្ចយានុក្កមេន បិណ្ឌបាតភាជនំ បឋមំ ទស្សេតិ។ បិណ្ឌបាតភាជនេ បន សង្ឃភត្តាទីសុ អយំ វិនិច្ឆយោតិ សម្ពន្ធោ។ កានិ ឯតានិ សង្ឃភត្តាទីនីតិ ភគវតា អនុញ្ញាតានីតិ អាហ “អនុជានាមិ...បេ... អនុញ្ញាតេសូ”តិ។ សង្ឃស្ស អត្ថាយ

ອາຄຕໍ ກຕ຺ວາ ສງ຺ຆຠຕ຺ຕໍ ຍຖາ “ອາຄນ຺ຕຸກສ຺ສ ອາຄຕໍ ກຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕຸກຠຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ. ສງ຺ຆໂຕ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ອຸທ຺ທິສິຕ຺ວາ ທາຕພ຺ພໍ ຠຕ຺ຕໍ ອຸທ຺ເທສຠຕ຺ຕໍ. ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ທາຕພ຺ພໍ ຠຕ຺ຕໍ ນິມນ຺ຕນຠຕ຺ຕໍ. ສລາກໍ ປາເຕຕ຺ວາ ຄາເຫຕພ຺ພໍ ຠຕ຺ຕໍ ສລາກຠຕ຺ຕໍ. ປເກ຺ຂ ປກ຺ຂທິວເສ ທາຕພ຺ພໍ ຠຕ຺ຕໍ ປກ຺ຂຠຕ຺ຕໍ. ອຸໂປສເຖ ອຸໂປສຖທິວເສ ທາຕພ຺ພໍ ຠຕ຺ຕໍ ອຸໂປສຖຠຕ຺ຕໍ. ປາຏິປເທ ອຸໂປສຖທິວສໂຕ ທຸຕິຍທິວເສ ທາຕພ຺ພໍ ຠຕ຺ຕໍ ປາຏິປທຠຕ຺ຕນ຺ຕິ ວິຠາໂຄ. ຐິຕິກາ ນາມ ຕຕ຺ຖີຕິ ສງ຺ຆຕ຺ເຖຣໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ວສ຺ສຄ຺ເຄນ ຄາຫນໍ ຐິຕິກາ ນາມ.

ອຕ຺ຕໂນ ວິຫາຣທ຺ວາເຣຕິ ວິຫາຣສ຺ສ ທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐກສມີປໍ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍ. ໂຠຊນສາລາຍາຕິ ຠຕ຺ຕຸທ຺ເທສຏ຺ຐານຠູຕາຍ ໂຠຊນສາລາຍ. ວສ຺ສຄ຺ເຄນາຕິ ວສ຺ສໂກຏ຺ຐາເສນ. ທິນ຺ນໍ ປນາຕິ ວຕ຺ວາ ຍຖາ ໂສ ທາຍໂກ ວທຕິ, ຕໍ ວິຘິໍ ທສ຺ເສຕຸໍ “ສງ຺ຆໂຕ ຠນ຺ເຕ”ຕິອາທິມາຫ. ອນ຺ຕຣເຆເຣຕິ ອນ຺ໂຕເຄເຫ. ອນ຺ໂຕອຸປຈາຣຄຕານນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ຄາມທ຺ວາຣວີຖິຈຕຸກ຺ເກສຸ ທ຺ວາທສຫຕ຺ຖຠ຺ຠນ຺ຕຣໍ ອຸປຈາໂຣ ນາມ.

ອນ຺ຕຣເຆຣສ຺ສ ອຸປຈາເຣ ປນ ລພ຺ຠມານວິເສສໍ ທສ຺ເສຕຸໍ “ເຆຣູປຈາໂຣ ເຈຕ຺ຖ”ຕິອາທິມາຫ. ເອກວຊ຺ຊຏ຺ຐານນ຺ຕິ ເອເກນ ທ຺ວາເຣນ ວຊ຺ຊິຕພ຺ພໍ ນານານິເວສເນສູຕິ ນານາກຸລສ຺ສ ນານູປຈາເຣສຸ ນິເວສເນສຸ. ລທ຺ຘີ ເປສເລ ອຄຕິຄມນໍ ວເຊ຺ຊຕ຺ວາ ເມທາວີ ຈ ອຸປປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫິສ຺ສຕີຕິ ອາຫ “ເປສເລ ລທ຺ຘີ ເມທາວີ ຄຸຕ຺ຕິເຕ຺ຕ”ຕິ. ນິມິຕ຺ຕສ຺ສປິ ນິມ຺ມາຍຕ຺ຕສ຺ສປີຕິ ອຠາເວ ສາມິເກ, ອຸທ຺ທຕ຺ເວ ນິມ຺ມາຍເຕ຺ຕ ຕເຈກສ຺ສ ຄາຫິຕໍ ສຸກ຺ກາຫິຕນ຺ຕິ ອເຕ຺ຖ. ທິຘີວປຣິວາເຣ ວາຕິ ອຸຕ຺ຕ “ສຸເຄາຍຕ຺ຕລິກີ ວິຍ ອເນ຺ຍາປິ ສງ຺ຆຠຕ຺ຕໍ ອລຠິຕ຺ວາ ວຕ຺ວາທິອເນກປ຺ປກາເຣຓ ລຠຕິ ເວ, ຕເສ຺ສວ ຕ”ນ຺ຕິ ຄຓ຺ຫິປເຣສຸ ວຸຕ຺ຕໍ. ອຕ຺ຕໂນ ຣຸຈິເວເສນ ຍໍ ກິຍ຺ຣາ ວຕ຺ວາ ອາຫຣິຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊິຕຕ຺ວາ ວິສ຺ສຸທ຺ຘນ຺ເຕາ ນາມ. ຍໍ ປຄ຺ຖີຕິ “ສງ຺ຆຠຕ຺ຕ ເທຖາ”ຕິອາທີນິ ວທເນ຺ຕາ ຍໍ ປຄ຺ຖີຕິ. ປຏ຺ຖານກາເຣໂກາຕິ ປຏ຺ຖານເທິເສນ.

“ອຸກາກຸງຕິ ຐິຕິກາ ນາມ ເຫາຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕເມເວ ຐິຕິໍ ວິຄາເວເນ຺ຕາ “ຣເຄ຺ຍາ ວາ ຫີ”ຕິອາທິມາຫ. ອເຄ຺ຍາຫິ ສງ຺ຆຠຕ຺ຕາທີຫິ ອມິເສ຺ສຕ຺ວາ ວິສຸໍເມວ ຐິຕິກາຍ ຄເຫຕພ຺ພຕ຺ຕາ “ອຸກວາຣິກຠຕ຺ຕານີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ເວຍ຺ຍາຍ ຫຣນ຺ຕີຕິ ປຕ຺ຕຫາຣກາ ຫຣນ຺ຕິ. ກິວາ ເຫາຕີຕິ ອາຫາປກສ຺ສ ກິວາ ເຫາຕິ. ສຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຕສ຺ສາມິກສ຺ສ ເຫາຕີຕິ ວີວຣາທີກສ຺ສປິ ສຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຕສ຺ສາມິກເສ຺ສວ ເຫາຕິ, “ມຍາ ກຕ຺ຕເມເວ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ນ ວີວຣາທີ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຄເຫຕຸໍ ວຏ຺ຏີຕິ ອເຕ຺ຖາ ມຕຸສ຺ສານໍ ວວນໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏີຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຄຓ຺ຫີຕິ ມຕຸສ຺ສານໍ ວວນໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏີຕິ ເຕນ ກິຍ຺ຣາ ວຸຕ຺ຕາ ຄຓ຺ຫິ ອຄຕກາເຣກາ ນາມາຕິ ອາຄນ຺ຕຸກກາເຣກາ ນາມ, ອທິນ຺ນປຸພ຺ພກາເຣກາຕິ ອເຕ຺ຖາ ສເພ຺ພາ ສເພ຺ພາ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາຕິ ວຸເຕ຺ຕາຕິ ອຸຕ຺ຕ “ປເວເມວ

‘ສພ຺ພສງ຺ຆິກຠຕ຺ຕໍ ເທຖາ’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຏ຺ຖາ ‘ສເພ຺ພາ ສເພ຺ພາ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາ’ຕິ ອວຸເຕ຺ຕປິ ກາເຣຕ຺ວາ ປຣິກ຺ຂິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ຄຓ຺ຫິປເຣສຸ ວຸຕ຺ຕໍ ກິໍ ອາຫຣີຍຕີຕິ ອວຕ຺ວາຕິ “ກຕຣຠຕ຺ຕໍ ຕຍາ ອາຫຣີຍຕີ”ຕິ ທາຍກໍ ອປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ປກຕິຐິຕິກາຍາຕິ ອຸກວາຣິກຠຕ຺ຕຐິຕິກາຍ.

ປິຓ຺ຑປາຕຠາຊນກຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ນິມນ຺ຕນຠຕ຺ຕກຖາວຓ຺ຓນາ

໑໑໐. “ອຸຕ຺ຕເຣ ກິຍ຺ຣາ ສງ຺ຆຕ຺ເຖຣສ຺ສ ເທຖາ”ຕິອາທີສຸ ອວຕ຺ວາ “ອຸຕ຺ຕການໍ ກິຍ຺ຣໍ ກຕ຺ວາ ເທຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ທິນ຺ນໍ ສງ຺ຆິກໍ ນິມນ຺ຕໍ ນາມ.

ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩥᨠᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩦᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ᪨ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨽᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩃᩮᩣᨸᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮᨠᨸᩥᨱ᩠ᨯᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᨿᩮᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩮᨿᩮᩅ, ᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨽᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᨲᩈ᩠ᩈ ᩉᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᩈ ᨸᩉᩮᩣᨲᨠᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᨶᩮᩅ ᨽᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨽᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩃᩮᩣᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᨿᩣᨲᩥᨠᩴ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨲᩥ ᩑᨠᩮ ᩈᩮᨿ ᨿᩣᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩣ, ᨲᩮ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨲᩥ ᩈᨿᩴ ᨽᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨
ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨽᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᨦ᩠ᨥᨽᨲ᩠ᨲᨿᩣᨲᩥᨠᩣᩈᩩ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨽᨲ᩠ᨲᨿᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩮᩉ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ
ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩁᩩᨧᩥᨲᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨿᩣᨲᩥᨠᩴ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ
ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨿᩣᨲᩥᨠᩣᨶᨿᩴ ᨽᩣᩅᨠᩈ᩠ᩈ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ “ᩑᨠᩅᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ , ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨿᩴ
ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ – ᩑᨠᩅᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩥᩅᩈᩮ
ᨣᩉᩥᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᩑᨠᩅᩣᩁᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᩅ, ᨿᩮ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ᪨
ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ᪨

ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨽᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪐᪨ ᩏᨸᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨣᩣᨾᩅᩈᩮᨶᨸᩦᨲᩥ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩈᩃᩣᨠᨣᩣᨾᩅᩈᩮᨶᨸᩥ᪨ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨
ᩈᨧᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨸᨾᩣᨱᩅᩈᩮᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᨴᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨴᩪᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ
ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨸᩩᨶ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨧᩥᩁᩪᨸᩥ
ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨣᩮᩉᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩦᨳᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨠᨸᩔᩮ ᨥᩁᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩦᨲᩥ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩤᨸᩮᨲᩩ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ
ᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨

᪑᪑᪑᪨ ᩅᩤᩁᨣᩣᨾᩮᨲᩥ ᩋᨲᩥᨴᩪᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩤᩁᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨣᩤᨾᩮ᪨ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᨲᩮᩣ ᩅᩤᨲᩥ ᨡᨱ᩠ᨯᨣᩩᩊᩣᨶᩴ ᨸᩥᨬ᩠ᨨᨣᩩᩊᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨
ᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩤᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨣᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩣᩁᩁᨠ᩠ᨡᨱᩅᩤᩁᩮᩣ᪨ ᨶᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩤᩁᩥᨠᩣᨶᩴ᪨ ᨹᩣᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩁᨠ᩠ᨡᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ
ᨸᩉᩮᩣᨲᨠᨸᨭᩥᨸᩣᨴᨶᩮᨶ᪨ ᨴᩪᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩅᩤᩁᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩤ ᨣᩤᨾᩣ ᩅᩤᩁᨣᩤᨾᩤ᪨ ᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩤᩁᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩤ ᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩤᩁᩥᨠᩤ, ᩅᩤᩁᩮᨶ
ᩅᩥᩉᩣᩁᩁᨠ᩠ᨡᨠᩤ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩈᩤᨴᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨹᩤᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩤᨿ ᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᨽᩤᨲᨻ᩠ᨻᩤ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩃᩤᨽᩤ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨
ᩑᨠᩔᩮᩅ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩑᨠᩮᨠᩔᩮᩅ ᨸᩣᨸᩥᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩮᨲᩥ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᨸᩣᨸᩥᨲᩣᨶᩥ
ᩁᩮᩣᨣᩦᨲᩥ ᩑᨠᩅᩤᩁᩥᨠᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᨿᩤᨾᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩣᨸᩩᨱᨭ᩠ᨮᩤᨶᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨠᩤᩃᩮ᪨

ឃស្សកស្សចិ នបុ្ឋវីក្សណស្ស បរិបេបត្វាតិ ឲត្ត "ឃេក្ខេឃ្យក េច កិល្ល ខាហិសិយកាតា ហោត្តិ, នបុ្ឋវីក្សណស្ស ឃស្ស កស្សចិ បរិបេបតត្តិ នភាកត្វា ឲេកាត លទ្ធិ នទេ្ឋនំ ហោតិ, តស្មិម្បិ អនតិ អត្ថនោ បរិបេបត្វា ខាតត្ថា"ត្តិ កល្មិបទេស្ស ចុត្តិ៍ រសនលិកត្តិ ត្ថេនរសនលិកំ៍ នលិកចេនេត បត កាហិតត្តា ត សាខិតត្ថាតិ ឲ្យាតំ អសាទ្ទុប្បចនេត ចុត្តិ, ត តុតក្ខេកេខចនេត៍ "នឈ្ឃទូតា តិទាឃិននលិកា...បេ... ចិទ្ធតិឃេចា"តិ ហិ ចិន្តិ្ឋយក្កេ (ចិន្តិ្ឋ៍ ១៍១៩) ចុត្តិ៍ នាទេត្តិខីបតិឃម្បិ (នាទេត្ត៍ ខី៍ ត្នូអចក្ក ១៍១១៥) – នឈ្ឃទូតា តិទាឃិននលិកាបិ ចិហារេ បក្កកត្តម្បិ ចិទ្ធតិឃេចាតិ សាធារណំ កត្វា ចិន្តិ្ឋយក្កេ (ចិន្តិ្ឋ៍ ១៍១៩) ចុត្តត្តា, "ឲចំ កាហិតេ សាខិតត្តំ, ឲចំ ត សាខិតត្ថា"ត្តិ ចិនេនេត្វា អចុត្តត្តា ច "កេនទ្ឋាខិនលិកាឃោ ចេត្ត កិច្ចាបិ បិណ្ឌបាតិកាតម្បិ ចិទ្ធត្តិ, នលិកចេនេត បត កាហិតត្តា ត សាខិតត្ថា"តិ ឲត្ត អធិប្បាឃោ ចិយំនិតទ្ឋា៍ ឃខិ ហិ កេនទ្ឋាខិនលិកា នលិកចេនេត កាហិតា ត សាខិតត្ថា និឃា, "នឈ្ឃទូតា តិទាឃិននលិកា ចិទ្ធតិឃេចា"តិ ត ចចេឃ្យ, "អតិរេកលិកេកា នឈ្ឃកត្តំ ទុទ្ទេនកត្ត"ត្តិអាខិចតេតា (យហាច៍ ១១ប៍) ច "អតិរេកលិកំ បខិក្កិបិឃិ"តិ នលិកចេនេត កាទេហតត្តំ កត្តយេច បខិក្កិត្តំ, ត កេនទ្ឋ៍ នឈ្ឃកត្តាខីតិ ហិ ចុទ្ទេន កត្តាតិឃេច តេត ត សាខិតត្ថាតីតិ ចុត្តាតិ៍ លទ្ធកកាលាកាតំ ចា យតេត ឲ្យាឆ ឲចំ ចុត្តត្តិ កទេហតត្តាតិ ចុត្តិ៍ អក្កេតា ខាតត្ថា កិល្លា អក្កកិល្លា៍ អក្កកិល្លាយត្តត្តិ ឲកាកេធ្ធកិល្លាយត្តិ៍ លទ្ធា ចា អលទ្ធា ចា ទេ្វបិ កលេ្យាឃ្យាសីតិ លទេ្ធបិ អប្បយត្តតាឃ ចុត្តិ៍ តេតាហ "ឃាចខត្តំ លកតិ...បេ... អលកិត្វា ទេ្វ កលេ្យាឃ្យាសីតិ ចត្តទ្ឋា"តិ៍ អក្កកិល្លាយត្តត្តិ ហិ ឲត្ត យត្ត-នទេ្ទា ខាហ្យកាចំ តិចេត្តតិ៍

នលិកកត្តំ តាយ ចិហារេឃេច ទ្ទិសិឃតិ ចិហារេយេច នទ្ធាឃ ខីឃយាតត្តាតិ អាហ "ចិហារេ អបិបិតំ បតា"តិអាខិ៍ ៣៧ អាឃតសាលិឃាតិ តស្មិ៍ កាទេយ អាឃតសាលិឃ៍ ចិហារំ អាតេត្វា កាទេហតត្តិ តធា ចត្វា តស្មិ៍ ខិចេន ខិត្តកត្តំ ចិហារេយេច អាតេត្វា ខិតិកាឃ កាទេហតត្តំ៍ តត្តាតិ តស្មិ៍ ខិសាកាទេក៍ តំ កទេហត្វាតិ តំ ចាទកាឃនលិកំ អត្តតា កទេហត្វា៍ តេតាតិ ឃោ អត្តតោ បត្តចាទកាទេយ នលិកំ ខិសាកយិកស្ស អខាសិ, តេត៍ អតតិក្កយទេ្តឃេច តស្មិ៍ តស្ស នលិកា កាទេហតត្តាតិ ឃស្មា ទុបចាទសិយទ្ធឃេ្យច នលិកា បិបុណាតិ, តស្មា តស្មិ៍ ខិសំកយិកេ ទុបចាទសិយំ អតតិក្កទេ្តឃេច តស្ស ខិសំកយិកស្ស បត្តនលិកា អត្តនោ បរិបេបត្វា កាទេហតត្ថា៍

ខេចនិកំបរិបេបតត្ថាតិ ទុបចាទសិយាឃំ ខិតស្ស ឃស្ស កស្សចិ ចស្សេក្កេត បរិបេបតត្ថា៍ ឲចំ ឲេតេស្ស អតាកេតស្ស អាឃត្តចិហារេ កិល្លតំ ក្សខ្ចាតំ្យ ចិទ្ធតិ, ឲ្យាតទេធា នឈ្ឃិកំ ហោតិ៍ អតាកតខិចេនេតិ ឲត្ត កចំ តេសំ កិល្លតំ អាកតាតាកតកាទេចា ចិខ្ចាឃតិតិ េច? ឃស្មា តទេតា តទេតា អាកតា កិល្លា តស្មិ៍ កាទេយ អាឃតសាលិឃ នត្តិបតត្តិ, តស្មា តេសំ អាកតាតាកតកាទេចា នក្កា ចិខ្ចាតំ្យ៍ អឃ្យាកំ កោចទកាទេយតិ នលិកកត្តខាឃកាតំ កាទេយ៍ ក្សខ្ចាតំ្យ អាកន្ធត្តិតិ "យហាទេធទេរា ឲកកោច ចិហារេ ខ្ចហីតោ អចស្សំ នទ្ឋនលិកា អត្តនោ បរិបេបត្វា ខិតេតា"តិ យខ្ចាយាតា អាកន្ធត្តិ៍

នលិកកត្តកធាចណ្ណតា តិខ្ទិតា៍

បក្ខិកកត្តាខិកធាចណ្ណតា

១៦១៑ អភិលក្ខិតេសុ ចតូសុ បក្ខទិវសេសុ ឆាតត្ថំ កត្តំ បក្ខិកំ៑ អភិលក្ខិតេសុតិ ឲត្ត អភីតិ ន្ទបនារយត្តំ, លក្ខហិយេសុត្ថាន្តេចេត្វា,

ន្ទុបៀវឆសយាឆាគឈមុស្សចតប្ចុងារសក្កាទាទីកាលាត្តំ លក្ខិតន្តោសុ សល្លក្ខតន្តោសុ ន្ទបលក្ខតន្តោសុតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ វេសុ បក្ខោតិ អឌ្ឍបក្ខិកំ

ត ការេហតព្ពត្តិ អដ្ឋយិយា កុញ្ញិតព្ពំ, សតូយិយា កុញ្ញូតត្វាយ ត ការេហតព្ពំ, ឆាយកោហិ តិយយិតទិចសេតេច ការេហតព្ពត្តិ អតេត្វា៑

តេតាហ “សចេ បតា”តិអាទិ៑ វេសុ លុពត្តិ អដ្ឋ អាចាហយក្កលិទីកាលាតោ អតិបលឹតំ កោដត់ ពរីយតិ, វេសុ ពឆា ត កចិស្សតិ, អនេឌ្ឍច

កិក្ខុ កោដេស្សាយាតិ អធិប្បាយោ៑ សារត្តឌីបតិយំ (សារត្ត៑ ឌី៑ ធ្វូអចក្ក ១៑១១៥) បត អញ្ញាឆា ចុត្តំ៑ បក្ខិកកត្តតោ ន្ទុបៀវឆិកកត្តស្ស

កេជំ ឆស្សេត្តោ អាហ “ន្ទុបៀវឆក្កាតិ សយាទិយិត្វា”តិអាទិ៑ ន្ទុបៀវេឆ ឆាតត្ថំ កត្តំ ន្ទុបៀវឆិកំ៑

បក្ខិកកត្តាទិកឆាចល្លកា តិដ្ឋិតា៑

អាកត្តុកកត្តាទិកឆាចល្លកា

១៦៥៑តិឝត្ថបិតត្តិ “អសុកចិហារេ អាកត្តុកា កុញ្ញត្តុ”តិ តិយយិតំ៑ កយិកោ អាកត្តុកកត្តយ្យិតិ កាយត្តរតោ អាកត្តុ អច្ចុបសន្តេត

កយិកទិន្តេត ចសិត្វា បុត អញ្ញាត្ត កន្តត្តិ សត្ថាយ ចុត្តំ, អាចាសិកស្ស បត កត្តុកាយស្ស កយិកកត្តយេច លឝ្កតិ៑ “លេសំ ឌូន្ទេត្វា”តិ ចុត្តត្តា

លេសាការេចត យាច កយតបរិឝន្តេ ចិកន្តតិ, ពាច កុញ្ញិតំ ចដ្ឋតីតិ ខាបិតត្តិ ឥដ្ឋត្តំ៑

ឆុរកត្តាទិកឆាចល្លកា

១៦៥៑តល្អលិទីតិ បេសេត្តិ...បេ... ចដ្ឋតីតិ អភិហដកិក្ខត្តា ចដ្ឋតិ៑

១៦៩៑ពឆា បដិក្កហិតត្តាតិ កិក្ខាតាយេត បដិក្កហិតត្តា៑ បត្តំ បុទេត្វា ឆកោត្វា ទិត្តត្តិ “ក្យូអកកត្តំ ឆេយា”តិ ទិត្តំ៑ សេសំ

សុចិញ្ញេយ្យមេច៑

បិណ្ឌបាតកាដតកឆាចល្លកា តិដ្ឋិតា៑

កិលាតបច្ចយកាដតកឆាចល្លកា

១៦សិ៑ ច្ចុតោ បទំ បច្ចយាត្តក្កេយត សេតាសតកាដតកឆាយ ចត្តុត្តាយបិ ពស្សា យហាចិសយត្តា, កិលាតបច្ចយកាដតិយកឆាយ បត

អប្បចិសយត្តា, បិណ្ឌបាតកាដតិយកឆាយ អតុលេយត្តា ច ពឆតត្តទំ ថំ ឆស្សេត្យាហ “កិលាតបច្ចយកាដតិយំ បតា”តិអាទិ៑ ពត្តុ

ទាដទាដយហាយត្តាតិ ន្ទបលក្ខលាយត្តយេចេតំ៑ ឲ្យាហូលាយហាសាលកាហបតិយហាសាលិតេយាបិ ឲចំ កទេទាត្តិ យេច៑ ឈល្អិ បហទិត្វាតិអាទិ

ហេដ្ឋា ចុទ្ទសយត្តា ច បិណេត្វា ច ឫបចិន្នេញ្ញាឃ្យេយេច៎ ឬបចានេឝិយំ...បេ... កានេឌតព្ពាត្តិ ព្ពាគំ ឝញ្ញិឬត្តិឝ្ស ឝិគ្ផត្វា ចុត្តិ៎ ពុម្ពុំ បត

អាចេឌ្ឍត្វាតិ ពុម្ពុំ ឝិឝាយុលំ ពត្វា៎ ឝេច ឆិត់ ឝប្បិ ហោតីតិ ពក្ខព្យអំ ឝប្បិ ហោតិ៎ ឆោពំ ឆោពយ្បិ បិឝេបតុំ ចដ្ឋីតិ ឲចំ ពតេព

ឝិតិពាបិ តិដ្ឋតិ៎ ឝិក្កិឝេចឝេយនិចាឝិគេឝឌ្ឍយ្បិ អចឝេឝឝបត្តឆាលពាឝិឝយលាបនិក្ខនេរាប៊ីតិ ព្ពាយិតា ត ពេចលំ គេឝឌ្ឍេយេច កិលិតបច្ចឃោ

ហោតិ, អឆ ឝោ អចឝេឝឝបរិក្ខនេរាបិ កិលិតបច្ចយេ អឝត្តាកឆោឃេចាតិ ឝឝ្សតិ៎

កិលិតបច្ចយកាឌតពឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៎

ឝេឝតាឝតក្កាហពឆាចណ្ណតា

១៧ប៍៎ ឝេឝតាឝតកាឌតពឆាឃំ ឝេឝតាឝតក្កាហេ ចិតិច្ឆឃោតិ ឝេឝតាឝតកាឌតេយចាហ៎ តត្ត ឬត្យពាលេ ឝេឝតាឝតក្កាហា ច

ចឝ្សាចានេឝ ឝេឝតាឝតក្កាហា ចាតិ ពាលចឝេត ឝេឝតាឝតក្កាហា តាយ ឝុចិឆោ ហោតីតិ ឃោឌតា៎ តត្ត ឬត្យពាលេតិ

ហេយត្តពិយាក៏តាត្យពាលេ៎ ចឝ្សាចានេឝតិ ចឝ្សាតពាលេ៎ កិក្ខុ ឬដ្ឋានេបត្វា ឝេឝតាឝត់ ឝាតព្ពាំ, អពាលេលិ តាយ តត្តិ ឝាឃពេហិ

“អាកតាតាកតស្ស ចាត្ឋិឝស្ស ឝញ្ញូស្ស ឝយ៉ិ”តិ ឝិគ្ឃឝញ្ញិពេឝតាឝតត្វា៎ ឲពេពំ បនិចេលាត្តិ ឲពេពស្ស កិក្ខុស្ស ឲពេពំ បនិចេលាំ៎ តត្វាតិ

តស៊ិ លដ្ឋបនិចេឝោ៎ ឝីឈឝាលិតិ ចក្កយតឝាលិ៎ យណ្ឌលយាឡុឌ្ឍតិ ឬបដ្ឋាតឝាលិ៎ អតុឝហតីតិ ប៊ីព្យឲតិ៎ អឝាតុំ ត លកតីតិ ព្ពាយិតា

ឝញ្ញិច្ចុ អឝេគត្តស្ស បដិឆាហេត បចិឝតេតា ឝុក្កដត្តិ ឝីឝេបតិ៎ ឌព្យុឝីឝេប បតាតិ អឝិឃេឆេឝ កិក្ខុ ឝគ្គាឃ ចុត្តិ៎ ឝេត ពិន តឆា បញ្ញាឝេបត្តិ៎

១៧ឆ៍៎តពោចពោឃោ ឈេដ្ឋតឝព្ពាតិ ចុត្តេយចត្តុំ ចិកាឝេចតិ “ត តត្ត យតុស្សា ចត្តព្ពា”តិអាឝិតា៎ ចិតក្កិ លិគ្គិត្វាតិ “ព្ពាយិតា តឹហាឝេត

ពឆ្ឆិត្តិ ឝិស្វា តិចាឝេត្វា បច្ចឃេ ឝស្សត្តិ៎”តិ ឲចឝ្សំ ចិតក្កិ អតុប្បាឝេត្វា៎ ឝេតុ ឝេ ឲពេពាតិ ឝេតុ យតុឝេស្សុ ឲពេពា បណ្ឌិតបុនិឝោ៎

កណ្ឌបដិច្ឆាឝតត្តិ បដិច្ឆាឝតកណ្ឌុំ, ឝនីឝបដិច្ឆាឝត់ ឝីចឝត្តិ អឝេត្វា៎ ឝុឌ្ឍចិត្តតាច អតចឌ្ឍត្តិ ព្ពាគំ បុច្ឆិតក្ខឝោ ពាឝេលាចិក្ខលំ ឝគ្គាឃ ចុត្តិ

ត ហោតិ អឝុឌ្ឍចិត្តស្សបិ បុច្ឆិតបញ្ញិចិស្សឌ្ឍេត ឆោឝាកាចា៎ ឲចំ បត ពេត យំ បុច្ឆិស្សត្តីតិ ឝញ្ញាឃ អពយត់ ឝគ្គាឃ ចុត្តត្តិ ឝដ្ឋព្ពា៎

បដិឌក្កិតព្ពាតីតិ ពណ្ឌបុល្លាកិឝក្ខនេលាឝឃុឌ្ឍតាឝីហិ បដិឌក្កិតព្ពាតិ៎ យុណ្ឌចេឝិពាឃាតិ ឆេតិឃស្ស ហម៉ិឃចេឝិពាឃ ឈដៀពានេស្ស ឬបនិ

ចត្យនេស្សចេឝិពាឃ៎ ពត្ត បុច្ឆិតព្ពាត្តិ បុច្ឆាឃ ឃេតា បពតិឃា លក្ខតិ, តត្ត បុច្ឆិតព្ពាត្តិ ចិស្សឌ្ឍតា៎ ពស្វា បុច្ឆិតព្ពាត្តិអាឝិ ឃេតា បពតិឃា

លក្ខតិ, តត្វាបិ បុច្ឆតស្ស ពាឝេលាឝគ្គស្សតត្តុំ ចុត្តិ៎ បដិក្កឃុាតិ ចិហានេតា អបឝក្កិត្វា៎ តយត្តុំ ឝឝ្សេត្តា “ឃោឌតក្ខិឃោឌតត្តនេ

ហោតី”តិ អាហ៎ ឬបតិពេក្ខបត្តិ ពេត្តិ ចា តាឡព្ពាពេនាឝិអានាយំ ចា ពហាបលាឝីតិ ចា អានាយិពាត់ តិឃ្យាឝេតត្វា “ព្ពាឝេតា ឬប្បត្តា ចណ្ឌិ

ចឝ្សាចាឝិពត្វាឃ ហោត្យ”តិ ឝិគ្គុ៎ ចត្តិ ពត្វាតិ តស៊ិ ឝេឝតាឝេត ពត្តព្ពាចត្តិ ពត្វា៎ ព្ពាតិ ឝគ្គានេឝឃ្យតិ ឲចំ ហេដ្ឋា ចុត្តតឃេត ឝគ្គាឃ

ឝាតឝេព្ពា ចឝ្សាចាឝិពលិកចិឝឃេតិ អឝេត្វា៎

ចត្តុ បតាតិ តព្យុប្បាឝេ ឬប្បត្តន្នបិឃំ, តត្ថា “តឝេតា ចត្យបច្ចឃំ បនិក្ខុញ្ញាឆា”តិ ឝិគ្គុពេឝត្វាឝិឝេតា ឬប្បត្តត្វា ពប្បិឃពានេពាត់ ហឝេត្តុ

“កាឃាមកត្ថំ ឋរិក្ខាឌា”តិ ឥាឃរេកហិ ឌិត្ថចត្វុឍឌិឆំ រេហាតីតិ អាហ “កាឃាមការេកាតឌាឺ”តិអាឌិ៍ ឍជ្ឈុដ្ឋតាឃាតិ ឍជ្ឈស្សុ ហិតាឃ៍

ឋុក្កលចរេឍរេតច កាតព្ភត្តិ ឋររេតា ចក្កូមាតតរេឃត កិក្លូ ឌឹចរេរេត កិលមត្តិ, ឲត្តកំ តាម តល្ហុលកាកំ កិក្លូតំ ឌឹចរ៉េ កាតុំ រុទ្ធតីតិអាឌិតា

ឋុក្កលឋរាមាឍចរេឍរេតច កាតត្ថំ, “ឍរេជ្ឈា ឌឹចរេរេត កិលមតី”តិអាឌិតា ឋត ឍជ្ឈឋរាមាឍចរេឍត ត កាតត្ថ៍ កាឃាមកល្ហចរេឍតាតិ

ឍាមញ្ញរេតា ចុត្តរេមចត្វុំ ឌិការេចតុំ “ឌឹចរេតល្ហុលិឌិចរេឍរេតច ឆា”តិ ចុត្តំ៍ ច-ការេរា រេចត្វុ ឋតឍដ្ឋរេត្វុ ចត្តតិ, ត ឍមុទ្ធឃរេត្វុតិ ឥដ្ឋត្ថ៍

ឋុក្កលចរេឍរេតច កាឃាមកល្ហចរេឍត ច អឋរេលិកតប្បការ៉េ ឌរេស្សតុំ “តំ ឋត ឲចំ កាត្តុត្ថ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៍

ឌឹចរេឋទ្ធមំ ឍលូរេក្ខតាតិ ឍន្ធារេឌឃ្យតក្រុប្បាឌចរេឍត តស្មិំ ចស្សាចារេឍ លត្ថមាតឌឹចរេឍក្លាតំ ឋទ្ធមំ “ឲត្តក”ត្តិ ឋរិច្ឆិត្តិត្វា៍

រេឍតាឍតស្សាតិ រេឍតាឍតក្កាហាឋលាស្ស៍ ចុត្តត្តិ មហាអដ្ឋកថាមំ ចុត្តំ៍ កស្មា ឲចំ ចុត្តត្តិ អាហ “ឲចឌាឺ”តិអាឌិ, រេឍតាឍតក្កាហាឋកាស្ស

អត្តតាច អត្តរេតា កហលំ អឍារុប្បំ, តស្មា ដ្ឋរេកា អញ្ញមញ្ញា ការេហស្សត្តីតិ អធិប្បារេឃា៍ ឍមុតរេឍតាឍតក្កាហាឋកាស្ស អាលត្តិឃា

អរេញ្ញាត កហិរេតាឋិ ការេហា រុហតិរេឃចាតិ រេចឌិតត្ថ៍ អដ្ឋឋិ រេឍាឡ្យអឍឋិ ឌរេត ឍមុត្តិតុំ ចដ្ឋតីតិ ចិឍុំ ចិឍុំ ឍមុត្តិតុំ ចដ្ឋតិ, ដ្ឋកាហ្

ឲការេតាតិ? ឲការេតាឋិ ចដ្ឋតិ៍ ឲកាកមុចាឆាឃ ឍរេត្ថឋិ ឲការេតា ឍមុត្តិតុំ ចដ្ឋតិ៍ តិក្កហកមុរេមច ហិ ឍរេជ្ឈា ឍជ្ឈស្ស ត ការេរាតិ៍

ឍមុតិឥាតំ ឋត ឥាហុតម្បិ ឲការេតា កាតុំ ចដ្ឋតិ៍ រេតរេតច ឍត្តឍតិកក្កូតរេក ដ្ឋត្ថាហិកាឍមុតិមំ អដ្ឋឋិ ឌតា ឲការេតា ឍមុតាតិ៍

អាឍតឈរេត្តិ ឋដិមាឈរ៉េ៍ មរេក្កាតិ ដ្ឋឋចារេឍឹមព្ភត្តរការេត ការមាកិមុលមរេក្ក កាតឍាលិ ចុទ្ធតិ, ឲចំ រេឋិក្កូរលិរុក្កូមុលិឌឹឍុឋិ៍

រុក្កូមុលិឌរេឃា លត្ថា កចាដតាន្ធាច រេឍតាឍតំ៍ ព្ភរេតា ឋរាតិ ឍុចិរេញ្ញាឃ្យាតិ៍

១១០៍ មហាលិកឋរិរេចណកាឆាមំ លកត្តីតិ តក្រា ចាឍិរេតា កិក្លូ លកត្តិ៍ ចិឌរេដត្វាតិ ឲរេកាកាស្ស ឋរេហាតកាប្បមារេណត ចិរេឃារេឌត្វា៍

អាចារេឍឍុតិ រេឍតាឍរេតឍុ៍ ឋក្កិឋិត្វាតិ ឲត្វុ ឋក្កិឋតំ តាម រេតឍុ ចឍត្តាតំ ព្ភរេតា ដ្ឋប្បត្តចស្សាចាឍិកឥាតំ៍ ឋចិឍិតព្ភត្តិ អរេញ្ញាហិ កិក្លូហិ

តស្មិំ មហាលិរេក ឋរិរេចរេណ ចឍិត្វា រេចតិរេឃ ចត្តុំ កត្វាច លិរេកា ការេហតរេញ្ញាតិ អធិប្បារេឃា៍

១១៧៍ឋទ្ធមំ ចិស្សរេជ្ជតីតិ ឌឹចរេឋទ្ធមំ តាធិចារេឍតិ៍ អឃម្បីតិ រេតត ចិស្សជ្ជិតឋទ្ធរេឃាឋិ៍ ឋិឌមុរេល ឌរេឋត្វា ឍាដកំ រេឌត្តីតិ

ឋទ្ធមឥាឃកា រេឌត្តិ៍ ឲរេតត កហរេដ្ឋហិ ឋិឌមុរេល ឌរេឋត្វា ឌិត្ថម្បិ ឋំឍុក្កូលិកាតម្បិ ចដ្ឋតីតិ ឌរេស្សតិ៍ អឆ ចស្សាចាឍិកំ រេឌមាតិ ចឌត្តីតិ

ឲត្វុ “ឋំឍុក្កូលិកាតំ ត ចដ្ឋតី”តិ អញ្ញាហរិត្វា រេឃារេឌតព្ភំ៍ ចស្សំ ចុត្វុកិក្លូតត្តិ ឋំឍុក្កូលិការេតា អរេញ្ញាឍំ កិក្លូតំ៍ ដ្ឋឋតិឥាត្តិត្វា ការេហតព្ភត្តិ

“ព្ភមស្មិំ រុរេក្កូ ចា មល្ហរេឋ ចា ចឍិត្វា រេចតិរេឃ ចត្តុំ កត្វា កល្ហុឆា”តិ ឲចំ ដ្ឋឋតិឥាត្តិត្វា ការេហតត្ថ៍

ឋិឌឹឋឌអរុលរេតាតិអាឌិ ចស្សុឋតាឃិកឌិចឆំ ឍន្ធាឃ ចុត្តំ៍ អត្ថរាមុត្តកំ ឋត ឋិឌឹឋឌំ អតិក្កមិត្វាឋិ ការេហតុំ ចដ្ឋតិ៍ “កាត្វុ តុ រេលា

ចឍិស្សាមិ, កាត្វុ ចឍត្តស្ស ឋាឍុ កចិស្សតិ, កាត្វុ ចា ឋទ្ធរេឃ លកិស្សាមី”តិ ឲចំ ដ្ឋប្បរេត្តត ចិតរេក្កត ឆរតីតិ ចិតក្កចារិរេកា៍ ព្ភឥាតិ មំ

ឥាឃកា ឋត្ថិមចស្សំចុត្វុតំ ចស្សាចាឍិកំ រេឌតិ, តត្វុ ឋដិឋជ្ជតចិធិ ឌរេស្សតុំ “ឋត្ថិមចស្សុឋតាឃិកឌិចរេឍ ឋតា”តិអាឌិ អារទ្ធំ៍

អាកត្តុរេកា រេច កិក្លូតិ ឌឹចរេរេ កាហិរេត ឋត្ថា អាករេតា អាកត្តុរេកា កិក្លូ៍ ឋត្ថដ្ឋារេតតិ ចស្សរេក្កត អាកត្តុកកិក្លូរេតា ឋត្ថដ្ឋារេត៍

ឋឆមចស្សុឋកតាតិ អាកត្តុកាស្ស អាកាមតរេតា ឋុររេតររេមច ឋត្ថិមិកាឃ ចស្សុឋតាឃិកាឃ ចស្សុឋកតា៍ លទ្ធំ លឆ្ឆត្តិ ឋុតប្បុតំ ឥាឃកាតំ

សាឪឃត្តាបិ ហិ ទេតេច ចយ្សាចាសិកយ្ស សាយិតេាតិ លិត្គចយ្សត្តា ចុត្តំ៉ បឍយខេច កតិកាឃ កតត្តា “ខេច អងាតុំ លកត្តិ”តិ ចុត្តំ, ងាតត្តំ ចាទេត្តាត់ កឹចា ទេហាតឹតិ អឆិប្បាទេឃា៉ ទេសខេច ងាតត្តត្តិ ចយ្សុបកទេតសុ អលគ្គចយ្សាចាសិកាត់ ឲកច្ចាតខេច ងាតត្តំ៉ កតិតិចិដ្ឋត្តិ កតិ កត្តា ចិឃ តិចិដ្ឋំ បរិឃិដ្ឋំ៉ កតិតិចិដ្ឋត្តិ ចា បាតឹឃុបដ្ឋាតាឪកតិ កត្តា លដ្ឋំ៉ សដ្ឋិកំ បតាតិអាឪ ទេកសច្ចិ ចាឥងយ្សត់៉ តត្តូ សដ្ឋិកំ បត អបទេលិកតកយុំ កត្តា កាហិតត្តិ តត្រុប្បាឥ សត្តាឃ ចុត្តំ៉ តត្តូ អបទេលិកតកយុំ កត្តា កាហិតត្តិ “លិត្គចយ្សាចាសិកញ្ចា ញ្ញងាតិ ក្ខប្បជ្ជតកចយ្សាចាសិកញ្ចា ញ្ញទេយសំ ងាតុំ ទុច្ចតឹ”តិ អតត្តទេ ចុត្តតទេឃត អបទេលិកាត់ កត្តា កាហិតំ សទេឈ្ឈត ឌិត្តត្តា ចិត្តទេត្តាបិ លកទេតច, បទេកច លិត្គចទេយ្សា៉ បច្ចឃចទេសត កាហិតំ បត ទេតយាសំ ចសិត្តា កទេហតុំ អត្តតា ងាឃទេកហិ ច អតុយតត្តា កតិតិចិដ្ឋយិ លិត្គចយ្សាបិ ចិត្តទេត្តាបិ ត លកតឹតិ ទេកឆិ អាចទិឃា ចឥត្តិ៉ ញ្ញងញ្ចា បឆ្ចា ចុត្តត្តា បយាលំ, ទេតេច ចយ្សុបតាឃិកឪចទេស ឲចំ ងាឃទេកហិ ឌិត្តំ ចយ្សាចាសិកំ កហិតកិក្លទេតា ចយ្សទេឆ្ឆឥ អកត្តា ចាទេសាច ទេហដ្ឋា ចិហិទេតា, ត បាតឹឃុបដ្ឋាតាឪកតិកទេលាយត្តំ៉ ឃឪ ហិ តំ កតិតិចិដ្ឋទេយច សិឃា, កតិកទេលាទេយច ចិឆាតត្តំ, តស្វា ចយ្សទេក្កត កាហិតំ លិត្គចយ្សាឥទេឃា ត លកត្តិតិ ទេចឪតត្តំ៉

“ញ្ញឆ, កិក្លទេច, ចយ្សំចុទេត្តា កិក្ល ចិត្តយតិ, សឈ្ឈទុយ្សច ត”ត្តិ (យហាច៉ ៦លិ៍៣-៦លិ៍៥) ចចតទេតា “ចតដ្ឋាទេត...ទេប... សដ្ឋិកំ ទេហាតឹ”តិ ចុត្តំ ៉ សដ្ឋិកំ ទេហាតឹតិ ឲទេតត ចុត្តចយ្សាតយិ ចយ្សាចាសិកកាទេកា សដ្ឋិកទេតា អទេយាឌិទេតា ទេតសំ ចិត្តទេយត សដ្ឋិទេកា ទេហាតឹតិ ឥទេយ្សតិ៉ យតុទេយ្សតិ ងាឃកយតុទេយ្ស៉ លកតឹតិ “យយ បត្តកាចំ ឲតយ្ស ទេឥឆា”តិ ងាឃទេក សយ្យឌិឆ្ឆាទេបទេត្តតេច សដ្ឋិកទេតា ចិទេឃាឪតំ ទេហាតឹតិ ចុត្តំ៉ ចទកាកំ សាយទេលាទេយ្សាតិ តយ្ស បឍយកាហត្តា, ទេឆទេត បុទេត្តា បឍយកាកយ្ស កហិតត្តា, ញ្ញងាតិ កឃ្សាតយ្ស ឌុតិឃកាកត្តា ច ចុត្តំ៉

១១១៉ ញ្ញងាតិ អត្តទាយុត្តទេសតាសតក្កាហំ ឥទេយ្សតុំ “អឃយបទេទាបឹ”ត្យាឪយាហ៉ តត្តូ អបទេទាបឹតិ បុទេត្តា ចុត្តទេសតាសតក្កាហច្ឆឃទេតា អទេត្តាបឹតិ អទេត្តា៉ តតុ ច “អឃំ ទេសតាសតក្កទេហា តាយ ឌុចិទេឆា ទេហាតិ ក្ខតុកាទេល ច ចយ្សាចាទេស ចា”តិ ចុទេត្តា, អឆ កស្វា “អឃយបទេទាបឹ”ត្យាឪ ចុទេត្តាតិ ទេចាឥត់ សត្តាឃាហ “ឪចសចទេសត ហឹ”តិអាឪ៉ អបទេត្តកតាឃ អាសាត្យហិឃាតិ បឍយចយ្សុបតាឃិកឪចសក្ខតំ អាសាត្យហិបុណ្ណយិឃា បាឪបឥ សត្តាឃ ចុត្តំ, យាសកតាឃ អាសាត្យហិឃាតិ ឌុតិឃចយ្សុបតាឃិកឪចសក្ខតសាចលាបុណ្ណយិឃា បាឪបឥ៉ អបទេត្តកតាឃ បចាទលាតិ អយ្សឃុឌបុណ្ណយិឃា បាឪបឥ៉

១១១២៉ ក្ខតុកាទេល បឪឆាហិតុំ ត លកតឹតិ ទេហយត្តកិទេយ្សា អទេត្តា សយ្យត្តកិក្ល បឪឆាហិតុំ ត លកតិ៉ តចកយុត្តិ តចកយុសយុតិ៉ អកតត្តិ អបទិសត្តតំ៉ ចិប្បកតត្តិ អតិដ្ឋិតំ៉ ឲកំ យញ្ចដ្ឋាត់ ឥត្តាតិ ឲកំ យញ្ចដ្ឋាត់ បុក្កលិកំ ឥត្តា៉ តិកាកត្តិ តតិឃកាកំ៉ ឲចំ ចិយ្សជ្ជតយិ ឆាចទេត ឆាចទំ បទិចត្តតដ្ឋាទេតទេយច បចិសតិ, ត ញ្ញតទេឆា សត្តទេសតាសតចិយ្សជ្ជតទេតា ៉ សទេច សដ្ឋិចិហាទិកាឌឹត់ ងាតុកាទេយា ទេហាតឹតិ សទេច ទេសា សឈ្ឈយ្ស កលដ្ឋបតដ្ឋាត់ ចា អទេត្តាសំ កិក្លត់ ចសតដ្ឋាត់ ចា ងាតុំ ត ញ្ញច្ឆតិ, អត្តទេតា សដ្ឋិចិហាទិកាឌឹតទេត្តាច ងាតុកាទេយា ទេហាតិ, តាឪសយ្ស “តុឃំ្យាបុក្កលិកទេយច កត្តា ឌក្កាហឹ”តិ ត សត្តំ ងាតត្តត្តិ អឆិប្បាទេឃា៉ តត្តូយ្ស កត្តត្តចិឆិ ឥទេយ្សទេត្តា អាហ “កយុ”ត្តិអាឪ៉ ឲចតឹ្យតិអាឪយិ្យ ចឃាតុទ្ទបំ តតិឃកាទេក ចា ក្ខបដ្ឋកាទេក ចា កហិទេត តំ កាកំ ងាតុំ លកតឹតិ អទេត្តា៉ ទេឃតាតិ ទេតសុ ឌ្ចិសុ តឹសុ កិក្លសុ

យេន សោ សាបីតិ តស្សា ក្រិយា វិហារករណេ សោ ច សាបី, តំ បដិពាហិត្វា ឧត្តរេន ន កាតព្វន្តិ អធិប្បាយោ។

១១៣។ អកតដ្ឋានេតិ សេនាសនតោ ពាហិ ចយាឌីតំ អកតដ្ឋានេ ចយំ ចា បយុត្តំ ចាតិ សង្ឃិកសេនាសនំ និស្សាយ តតោ ពាហិ ពន្ធិត្វា ឲកំ សេនាសនំ ចា ពាហិក្រុឌេតិ ក្រុឌេតោ ពាហិ, អត្តនោ កតដ្ឋានេតិ អត្ថោ។ សេសំ សុចិញ្ញេយ្យមេវ។

សេនាសនគ្គាហកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចតុប្បច្ចយសាធារណកថាវណ្ណនា

១១៤។ ចតុប្បច្ចយសាធារណកថាយំ សម្មតេន អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកេនាតិ ពាត្តិទុតិយកម្មវាចាយ ចា អបលោកនកម្មេន ចា សម្មតេន អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកសម្មុតិលទ្ធេន។ អវិនដ្ឋំ សង្ឃិកបណ្ណត្តិ បុច្ឆិតព្ពកិច្ចំ នត្ថីតិ ឲត្ថ អវិនដ្ឋំ សង្ឃិកបណ្ណត្តិ ក្រុក្ខុប្បត្តិអាការទស្សនំ, ឲចំ ក្រុក្ខំ កត្វា បុច្ឆិតព្ពកិច្ចំ នត្ថិ, អបុច្ឆិត្វាវ ទាតព្វន្តិ អធិប្បាយោ។ កស្មាតិ ចេ? ឲត្តកស្ស សង្ឃិកណ្ណស្ស វិស្សជ្ជនត្ថាយេវ សម្មតស្ស សម្មុតិ អត្ថិតា កតសម្មុតិកម្មត្តា។ ក្រុអបិទេ...បេ... ទាតព្វាតិ ឲត្ថ ក្រុអបិណ្ឌំ តាលបក្កប្បមាណន្តិ ចេជិតព្វំ។ បិណ្ឌាយ បចិដ្ឋស្សបីតិ ឰានំ ដូបលក្ខណមត្តំ។ អញ្ញេន ការណេន ពាហិគឹមកតស្សបិ ឲសេវ នយោ។ ឧទកបដិច្ឆាទេតិ សណ្ហុត្តាទិសង្ឃិកឧទកបដិច្ឆាទោ។

អន្តោដូបចារសីមាយំ ឋិតស្សាតិ អតាទរេ សាមិវចនំ, អន្តោដូបចារសីមាយំ ឋិតស្សេវ ការេហតុំ ចដ្ដតិ, ន ពាហិដូបចារសីមំ បត្តស្សាតិ អត្ថោ។ ចុត្តញ្ហេតំ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ៌ អដ្ឋ៌ ១១៤) "ពាហិដូបចារសីមាយ ឋិតានំ ការេហថាតិ ចទន្តិ, ន ការេហតព្វ"ន្តិ។ អន្តោកាមដ្ឋានស្សីតិ ឲត្ថ បិ-សទ្ទោ អចុត្តសម្បិណ្ឌនត្ថោ, អន្តោកាមដ្ឋានស្សបិ ពាហិកាមដ្ឋានស្សបិ ការេហតុំ ចដ្ដតីតិ អត្ថោ។ សម្មាចនត្ថោ ចា, តេន អន្តោកាមដ្ឋានស្សបិ ការេហតុំ ចដ្ដតិ, បគេវ ពាហិកាមដ្ឋានន្តិ។

ចតុប្បច្ចយសាធារណកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឥតិ វិនយសង្គហសំវណ្ណនាភូតេ វិនយាលង្ការេ

ចតុប្បច្ចយភាជនីយវិនិច្ឆយកថាលង្ការោ នាម

អដ្ឋវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

វិហារវិនិច្ឆយកថាវណ្ណនា

ឰូតាតិ ចតុបច្ចយេត្វាកេឌត្វា ចិហារស្ស ចតុបច្ចយកាឌតកេឆាតត្តុំ ចិហារចិតិច្ឆយកេឆា អារកឹយតោ៑ ពព្រឹគំ ចុច្ចតិ –

“កោ ចិហារោ កោតវុដ្ឋោ;

ចិហារោ កេ៉ា កតិចិឆោ;

កោត កេ៉ា កស្ស ឌាតពេ្ពា;

កឆំ កោ តស្ស ឰស្សតោ៑

“កោត កេ៉ា កាហិតោ កស្ស;

អត្តុដ្ឋាបតិយា កតិ;

កតិហត្ថោហិ យុត្តស្ស;

ឝុចចារាឃ ឌឹយតោ”តិ៑

តត្ថ កោ ចិហារោតិ ចតុសុ បច្ចយេសុ សេតាសតសង្ខាតោ ចតុសុ សេតាសតេសុ ចិហារសេតាសតសង្ខាតោ កិច្ចុតំ តិចាសក្ខតោ បតិស្សយចិសេសោ៑ កោតវុដ្ឋោ ចិហារោតិ ចិហរត្តិ ឲត្ថាតិ ចិហារោ, ឰុទិយាបឆឌិត្ថព្រហ្មអរិយសង្ខាតេហិ ចតុហិ ចិហារេហិ អរិយា ឲត្ថ ចិហរត្តិច្បតោ្ត៑ សោ កតិចិឆោតិ សង្ឃិកចិហារកាលសត្តកចិហារបុក្កលិកចិហារចសេន តិច្ចិឆោ៑ ចុត្តញ្ចេតំ សយត្តបរិវារដ្ឋកាយំ “ចាតុទ្ទិសំ សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស កិច្ចុតំ ឌិត្តុំ ចិហារំ ចា បរិវេណំ ចា អាចាសំ ចា យហត្តយ្បិ លុទ្ទកយ្បិ អភិយុញ្ញតោ អភិយោគោ ត ទុហតិ, អច្ចិតិត្វា កល្បិតុយ្បិ ត សកោ្កាតិ៑ កស្មា? សព្ពេសំ ឝុទតិកោ្កបិភាចតោ៑ ត ហេត្ថ សព្ពេ ចាតុទ្ទិសា កិច្ចុ ឝុទតិកោ្កបំ កកោត្តីតិ៑ ឌឹឈកាលកាឌិភេឌស្ស បត កាលស្ស, ឲកបុក្កលស្ស ចា សត្តកំ អភិយុញ្ជិត្វា កល្បត្តា សកោ្កាតិ តេ ឝុទំ តិក្កិបិតេបតុំ, តស្មា តត្ថ អារាយេ ចុត្តតយេតេច ចិតិច្ឆយោ ចេឌិតពោ្ពា”តិ៑ ឰយិតា ឌាយកសត្តកោ ចិហារោ តាយ តត្តិតិ ឌឹបេតិ៑

កោត កេ៉ា ឌាតពេ្ពាតិ លត្តិយេត ចា ព្រាហ្មណេត ចា យេត កោតចិ កេ៉ា ចិហារោ ឌាតពេ្ពា៑ កស្ស ឌាតពេ្ពាតិ សង្ឃស្ស ចា កាលស្ស ចា បុក្កលស្ស ចា ឌាតពេ្ពា៑ កឆំ ឌាតពេ្ពាតិ យឌិ សង្ឃស្ស ឌេតិ, “ឰុមំ ចិហារំ អាកតាតាកតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស ឌម្មី”តិ, យឌិ កាលស្ស, “ឰុមំ ចិហារំ អាយស្មត្តាតំ ឌម្មី”តិ, យឌិ បុក្កលស្ស, “ឰុមំ ចិហារំ អាយស្មតោ ឌម្មី”តិ ឌាតពេ្ពា៑ កោ តស្ស ឰស្សតោតិ យឌិ សង្ឃស្ស ឌេតិ,

สงฺโฆ ตสฺส วิหารสฺส อิสฺสโร. ยทิ คณสฺส เทติ, คโณ ตสฺส อิสฺสโร. ยทิ ปุคฺคลสฺส เทติ, ปุคฺคโล ตสฺส อิสฺสโรติ. ตถา หิ วุตฺตํ อฏฺฐกถายํ “ทีฆภาณกาทิกสฺส ปน คณสฺส เอกปุคฺคลสฺส วา สนฺตก”นฺติ.

เกน โส คาหิโตติ เสนาสนคฺคาหาปเกน โส วิหาโร คาหิโต. วุตฺตญฺเหตํ ภควตา “อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคตํ เสนาสนคฺคาหาปกํ สมฺมนฺนิตุํ, โย น ฉนฺทาคตึ คจฺเฉยฺย, น โทสาคตึ คจฺเฉยฺย, น โมหาคตึ คจฺเฉยฺย, น ภยาคตึ คจฺเฉยฺย, คหิตาคหิตญฺจ ชาเนยฺย. เอวญฺจ, ภิกฺขเว, สมฺมนฺนิตพฺโพ, ปฐมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ, ยาจิตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สงฺโฆ ญาเปตพฺโพ –

“สุณาตุ เม, ภนฺเต, สงฺโฆ, ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ เสนาสนคฺคาหาปกํ สมฺมนฺเนยฺย, เอสา ญตฺติ.

“สุณาตุ เม, ภนฺเต, สงฺโฆ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ เสนาสนคฺคาหาปกํ สมฺมนฺนติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เสนาสนคฺคาหาปกสฺส สมฺมุติ, โส ตุณฺหสฺส. ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย.

“สมฺมโต สงฺเฆน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เสนาสนคฺคาหาปโก, ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี”ติ (จูฬว. ๓๑๗).

กสฺส โส คาหิโตติ ภิกฺขูนํ โส วิหาโร คาหิโต. วุตฺตญฺเหตํ ภควตา “อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ปฐมํ ภิกฺขู คเณตุํ, ภิกฺขู คเณตฺวา เสยฺยา คเณตุํ, เสยฺยา คเณตฺวา เสยฺยคฺเคน คาเหตุ”นฺติ (จูฬว. ๓๑๘). อนุฏฺฐาปนียา กตีติ จตฺตาโร อนุฏฺฐาปนียา วุฑฺฒตโร คิลาโน ภณฺฑาคาริโก สงฺฆโต ลทฺธเสนาสโนติ. วุตฺตญฺเหตํ กงฺขาวิตรณิยํ (กงฺขา. อฏฺฐ. อนุปขชฺชสิกฺขาปทวณฺณนา) “วุฑฺโฒ หิ อตฺตโน วุฑฺฒตาย อนุฏฺฐาปนีโย , คิลาโน คิลานตาย, สงฺโฆ ปน ภณฺฑาคาริกสฺส วา ธมฺมกถิกวินยธรคณวาจกาจริยานํ วา พหูปการตํ คุณวิสิฏฺฐตญฺจ สลฺลกฺเขตฺวา ธุววาสตฺถาย วิหารํ สลฺลกฺเขตฺวา สมฺมนฺนิตฺวา เทติ, ตสฺมา ยสฺส สงฺเฆน ทินฺโน, โสปิ อนุฏฺฐาปนีโย”ติ.

กติหงฺเคหิ ยุตฺตสฺส ธุววาสาย ทียเตติ อุกฺกฏฺฐปริจฺเฉเทน ทฺวีหิ องฺเคหิ ยุตฺตสฺส ธุววาสตฺถาย วิหาโร ทียเต. กตเมหิ ทฺวีหิ? พหูปการตาย คุณวิสิฏฺฐตาย เจติ. กถํ วิญฺญายตีติ เจ? “พหูปการตนฺติ ภณฺฑาคาริกตาทิพหูปการภาวํ, น เกวลํ เอตเทวาติ อาห ‘คุณวิสิฏฺฐตญฺจา’ติ. เตน พหูปการตฺเตปิ คุณวิสิฏฺฐตฺตาภาเว คุณวิสิฏฺฐตฺเตปิ พหูปการตฺตาภาเว ทาตุํ น วฏฺฏตีติ ทสฺเสตี”ติ วินยตฺถมญฺชูสายํ (กงฺขา. อภิ. ฏี. อนุปขชฺชสิกฺขาปทวณฺณนา) วจนโต. โอมกปริจฺเฉเทน เอเกน องฺเคน ยุตฺตสฺสปิ. กตเมน เอเกน องฺเคน? พหูปการตาย วา คุณวิสิฏฺฐตาย วา. กถํ วิญฺญายตีติ เจ? “พหูปการตํ คุณวิสิฏฺฐตญฺจ สลฺลกฺเขนฺโตติ ภณฺฑาคาริกสฺส พหูปการตํ, ธมฺมกถิกาทีนํ คุณวิสิฏฺฐตญฺจ สลฺลกฺเขนฺโต”ติ สารตฺถทีปนิยํ (สารตฺถ. ฏี. ปาจิตฺติย ๓. ๑๑๙-๑๒๑) วจนโต.

សេនាសនគ្គាហោ បន ទុវិធោ ឧតុកាលេ ច វស្សាវាសេ ចាតិ កាលវសេន។ អថ វា តយោ សេនាសនគ្គាហា បុរិមកោ បច្ឆិមកោ អន្តរាមុត្តកោតិ។ តេសំ វិសេសោ ហេដ្ឋា វុត្តោវ។ “ឧតុកាលេ សេនាសនគ្គាហោ អន្តរាមុត្តកោ ច តង្ខណបដិវិស្សាសោ ចាតិ ទុវិធោ។ វស្សាវាសេ សេនាសនគ្គាហោ បុរិមកោ ច បច្ឆិមកោ ចាតិ ទុវិធោតិ ចត្តារោ សេនាសនគ្គាហា”តិ អាចរិយា វទន្តិ, តំ វទន្តំ បាឡិយម្បិ អដ្ឋកថាយម្បិ ន អាគតំ។ បាឡិយំ (ចូឡវ. ៣១៨) បន “តយោមេ, ភិក្ខវេ, សេនាសនគ្គាហា បុរិមកោ បច្ឆិមកោ អន្តរាមុត្តកោ”តិ តីណេវ អាគតា, អដ្ឋកថាយម្បិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ៣១៨) “តីសុ សេនាសនគ្គាហេសុ បុរិមកោ ច បច្ឆិមកោ ចាតិ ឥមេ ទ្វេ គាហា ថាវរា, អន្តរាមុត្តកេ អយំ វិនិច្ឆយោ”តិ អាគតោ។

ឥទានិ បន ឯកច្ចេ អាចរិយា “ឥមស្មិំ កាលេ សព្ពេ វិហារា សង្ឃិកាវ, បុគ្គលិកវិហារោ នាម នត្ថិ។ កស្មា? វិហារទាយកានំ វិហារទានកាលេ កុលូបកា ‘ឥមំ វិហារំ អាគតានាគតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស ទេមា’តិ វចីភេទំ ការាបេន្តិ, តស្មា នវវិហារាបិ សង្ឃិកា ឯវ។ ឯវំ សន្តេបិ ‘តស្មិំ ជីវន្តេ បុគ្គលិកា ហោតិ, មតេ សង្ឃិកា ហោតូ’តិ វុត្តត្តា បោរាណកវិហារាបិ សង្ឃិកាវ ហោន្តី”តិ វទន្តិ។ តត្រិទំ វិចារេតព្ពំ – វចីភេទំ ការាបេត្វា ទិន្នវិហារេសុបិ ទាយកា សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស ករោន្តា នាម អប្បកា, “ឥមំ នាម ភិក្ខុំ ឥមំ នាម ថេរំ វសាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បុត្តទារមិត្តាមច្ចាទីហិ សម្មន្តេត្វា បតិដ្ឋាបេន្តិ, បតិដ្ឋានកាលេ អវទន្តាបិ ទានកាលេ យេភុយ្យេន វទន្តិ។ អថ បន កុលូបកា ទានកាលេ សិក្ខាបេត្វា វទាបេន្តិ, ឯវំ វទន្តាបិ ទាយកា អប្បកា សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស ទេន្តិ, ពហុតរា អត្តនោ កុលូបកមេវ ឧទ្ទិស្ស ទេន្តិ។ ឯវំ សន្តេ កុលូបកានំ វចនំ នវសុ អធម្មិកទានេសុ “បុគ្គលស្ស បរិណតំ សង្ឃស្ស បរិណាមេតី”តិ (បរិវា. ៤៩០; បាចិ. ៣៥៧) វុត្តំ ឯកំ អធម្មិកទានំ អាបជ្ជតិ។ “តស្មិំ ជីវន្តេ បុគ្គលិកា, មតេ សង្ឃិកា”តិ អយំ បាឡិ មូលបុគ្គលិកវិសយេ ន អាគតោ, មូលសង្ឃិកវិហារំ ជគ្គាបេតុំ បុគ្គលិកការាបនដ្ឋានេ អាគតោ, តស្មា នវវិហារាបិ បុគ្គលំ ឧទ្ទិស្ស ទិន្នា សន្តិយេវ។ បោរាណកវិហារាបិ មូលេ បុគ្គលិកវសេន ទិន្នា សង្ឃិកវិហារាដ្ឋិតំ បុគ្គលិកវសេនេវ ជីយមានាបិ តស្មិំ ជីវន្តេយេវ វិស្សាសវសេន គយ្ហមានាបិ បុគ្គលិកា ហោន្តិយេវ, តស្មា សព្ពសោ បុគ្គលិកវិហារស្ស អភាវវាទោ វិចារេតព្ពោវ។

អញ្ញេ បន អាចរិយា “ឥមស្មិំ កាលេ សង្ឃិកវិហារា នាម ន សន្តិ, សព្ពេ បុគ្គលិកាវ។ កស្មា? នវវិហារាបិ បតិដ្ឋាបនកាលេ ទានកាលេ ច កុលូបកភិក្ខូនំយេវ ឧទ្ទិស្ស កតត្តា បុគ្គលិកាវ, បោរាណកវិហារាបិ សិស្សានុសិស្សេហិ វា អញ្ញេហិ វា បុគ្គលេហិ ឯវ បរិគ្គហិតត្តា, ន កទាចិ សង្ឃេន បរិគ្គហិតត្តា បុគ្គលិកាវ ហោន្តិ, ន សង្ឃិកា”តិ វទន្តិ។ តត្រាបេវំ វិចារេតព្ពំ – នវវិហារេបិ បតិដ្ឋានកាលេបិ ទានកាលេបិ ឯកច្ចេ សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស ករោន្តិ, ឯកច្ចេ បុគ្គលំ។ បុគ្គលំ ឧទ្ទិស្ស ករោន្តាបិ អត្តកាមានំ បណ្ឌិតានំ វចនំ សុត្វា បុគ្គលិកទានតោ សង្ឃិកទានមេវ មហប្ផលតរន្តិ សល្លក្ខេត្វា សង្ឃិកំ ករោន្តាបិ ទាយកា សន្តិ, បុគ្គលិកវសេន បរិគ្គហិតេ បោរាណកវិហារេបិ កេចិ ភិក្ខូ មរណកាលេ សង្ឃស្ស និយ្យាទេន្តិ។ កេចិ កស្សចិ អទត្វា មរន្តិ, តទា តេ វិហារា សង្ឃិកា ហោន្តិ។ សត្តកមហាវិហារេ បន ករោន្តា រាជរាជមហាមត្តាទយោ “បញ្ចវស្សសហស្សបរិយន្តំ សាសនំ យាវ តិដ្ឋតិ, តាវ មម វិហារេ វសិត្វា សង្ឃា ចត្តារោ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តូ”តិ បការេន ចិរកាលំ សង្ឃស្ស បច្ចយុប្បាទករំ កាយភេទនិកំ “អយ្យានំ វិហារស្ស ទេមា”តិ វទន្តិ, វិហារស្សាតិ ច វិហារេ វសនកសង្ឃស្ស ឧទ្ទិស្ស ទេន្តិ, ន កុលូបកស្ស ឯកបុគ្គលស្ស ឯវ, តស្មា យេភុយ្យេន សង្ឃិកា ភវន្តិ,

ປາສາເທສຸ ອກຸສລໍ ລິຂິຕ຺ວາປິ ເທເປນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ສພ຺ເພສາ ສງ຺ຄວິຫາຣາກາຣກາເທາປິ ວິນາເສຕພ຺ພາ·

ອປເຣ ປນ ອາຈຣິຍາ “ຍສ຺ມິໍ ກາເລ ວິຫາຣທາຍກສ຺ສ ກາເລ, ຕສ຺ມາ ທາຍກາເທນ ວິນາເສຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ນ ສກ຺ກາ, ນ ປຸພ຺ພເລ·

ວິຫາຣທາຍເກ ອສເນ຺ຕປິ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ຕນັດ຺ຕປນັດ຺ຕາທເຍາ ຍາວ ກຸລປເຣຍ຺ຍາ ຕສ຺ສ ວິຫາຣສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕາເຣາ ເຫານ຺ຕິ· ກສ຺ມາຕິ ເຈ? ‘ເຍນ ວິຫາເຣາ ກາຣິເຕາ, ເສາ ວິຫາຣສາມິເກາ’ຕິ (ປາຈິ· ອຏ຺· ໑໑໙) ອາຄຕຕ຺ຕາ ຈ ‘ຕສ຺ສ ວາ ກຸເລ ເຍາ ໂກຈິ ອາປຸຈ຺ຉິຕເພ຺ພາ’ຕິ (ປາຈິ· ອຏ຺· ໑໑໙) ຈ ວຈນເຕາ ວິຫາຣສ຺ສາມິກພູເຕາ ທາຍເກາ ວາ ຕສ຺ສ ວໍເສ ອຸປ຺ປເນ຺ນາ ວາ ວິນາເສຕຸໍ ຄຸຕ຺ຕເຣາ· ‘ປຏິເນ຺ຕ ກຸລວໍເສ ເຍາ ຕສ຺ສ ຊນປທສ຺ສ ສາມິເກາ, ເສາ ອຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປຸນ ເທຕິ ວິຕ຺ຕລປຏ຺ຏເຕ ກິຕ຺ຕາ ນີຫຏໍ ອຸຄຄຈາຫເກ ອຍ຺ຍອນາຄາຣາທຍເທຫີ ວິຍ, ເອວມ຺ປິ ວຏ຺ຏຕີ’ຕິ ອຏ຺ຏກຖາຍໍ (ປາຣາ· ອຏ຺· ໒·໓໕໘-໓໕໙) ວຈນເຕາ ວິຫາຣທາຍກສ຺ສ ກຸລວໍເສ ປຏິເນ຺ຕປິ ຕສ຺ສ ຊນປທສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕເຣາ ຣາຊາ ວາ ຣາຊມຫາມເຕ຺ຕາ ວາ ເຍາ ໂກຈິ ຄຸຕ຺ຕເຣາ ວາ ວິຫາຣໍ ວິນາເສຕຸໍ ຍຖາສນ຺ນິຍມຍໍ ທາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ວທນ຺ຕິ, ຕທ຺ປິ ອເນ຺ຕ ປຏ຺ຫິຕາ ນາຕິປຊາທນ຺ຕິ·

ກສ຺ມາ? “ເຍນ ວິຫາເຣາ ກາຣິເຕາ, ເສາ ວິຫາຣສາມິເກາ”ຕິ ວຈນໍ ປຸພ຺ພເຈາທາຣວເສນ ວຸຕ຺ຕໍ, ນ ຄຸຕ຺ຕາທີ ຄຸຕ຺ຕເຣວເສນ ຍຖາ ເຊຕວນໍ, ປຈ຺ຈສ຺ສາມິເກາຕ຺ຍາທີ· ຍຖາ ຫິ ເຊຕສ຺ສ ຣາຊກຸມາຣສ຺ສ ວນໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ເຊຕວນນ຺ຕິ ວິກ຺ຄເຫ ກເຕ ຍທິປິ ອນາຖປິຕ຺ຖິເກນ ກິຣິຕ຺ວາ ວິຫາຣປຕິຏ຺ຏາປນກາລເຕາ ປຏ຺ຏາຍ ຣາຊກຸມາເຣາ ຕສ຺ສ ອຸຍ຺ຍານສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕເຣາ ນ ເຫາຕິ, ຕຖາປິ ອນາຖປິຕ຺ຖິເກນ ກິຣິຕກາລເຕາ ປຸເພ຺ພ ຄຸຕ຺ຕເຣວປຸພ຺ພຕ຺ຕາ ປຸພ຺ພເຈາທາຣວເສນ ສພ຺ພທາປິ ເຊຕວນເນ຺ຕວ ເວາຫາຣີຍຕິ· ຍຖາ ຈ ປຈ຺ຈສ຺ສ ສາມິເກາ ປຈ຺ຈສ຺ສາມິເກາຕິ ວິກ຺ຄເຫ ກເຕ ຍທິປິ ທາຍເກຫິ ກິຣິຕ຺ວາ ກິຕ຺ຕສ຺ສ ທິນ຺ນກາລເຕາ ປຏ຺ຏາຍ ກຍ຺ເຍາ ປຈ຺ຈສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕເຣາ ນ ເຫາຕິ, ຕຖາປິ ທາຍເກນ ກິຣິຕກາລເຕາ ປຸເພ຺ພ ຄຸຕ຺ຕເຣວປຸພ຺ພຕ຺ຕາ ປຸພ຺ພເຈາທາຣວເສນ ປຈ຺ຈສ຺ສາມິເກາເຕ຺ວວ ເວາຫາຣີຍຕິ, ເອວໍ ຍທິປິ ກິຕ຺ຕສ຺ສ ທິນ຺ນກາລເຕາ ປຏ຺ຏາຍ ທາຍເກາ ວິຫາຣສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕເຣາ ນ ເຫາຕິ ວຕ຺ຖຸປຣິຈ຺ຈາຄລກ຺ຂຫຕ຺ຕາ ທານສ຺ສ, ຕຖາປິ ທານກາລເຕາ ປຸເພ຺ພ ຄຸຕ຺ຕເຣວປຸພ຺ພຕ຺ຕາ ປຸພ຺ພເຈາທາຣວເສນ ວິຫາຣສ຺ສາມິເກາເຕ຺ວວ ເວາຫາຣີຍຕິ, ນ ຍຸຕ຺ເຕາ ຄຸຕ຺ຕເຣກາເຣາຕິ ວິນ຺ນາຍຕິ, ຕສ຺ມາ ສງ຺ຄສ຺ສ ວາ ຄຓສ຺ສ ວາ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ວາ ທິນ຺ນກາລເຕາ ປຏ຺ຏາຍ ສງ຺ຄາທເຍາ ປຏິຄ຺ຄາຫກາ ເອວ ວິຫາຣສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕເຣາ, ນ ທາຍເກາ·

ກສ຺ມາ ວິນ຺ນາຍຕີຕິ ເຈ? ສເນ຺ຕສຸປິ ອນາຖປິຕ຺ຖິກາທີສຸ ວິຫາຣທາຍເກສຸ “ອນຸຊານາມິ, ພິກ຺ຂເວ, ປຍ຺ຈ ມເຫ ສໍຄ຺ຄາຫິການິ ພິກ຺ຂ ເສນາສນຄ຺ຄາຫາປກໍ ສມ຺ມນ຺ນິຕຸໍ”ຕ຺ຕິອາທິນາ (ຈູຬວ· ໓໑໗) ສມ຺ມຸຕ຺ຕ ສມ຺ມຸເຕນ ເສນາສນຄ຺ຄາຫາປເກນ ອນຸຊານິຕ຺ວາ, “ອນຸຊານາມິ, ພິກ຺ຂເວ...ເປ... ເສຍ຺ຍຄ຺ຄໍ ທາເປຕຸໍ”ຕ຺ຕິອາທິນາ (ຈູຬວ· ໓໑໘) ເສນາສນຄ຺ຄາຫາປກສ຺ເສວ ວິຫາຣສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕເຣກສ຺ສ ວຈນເຕາ ຈ “ເທ຺ວ ພິກ຺ຂຸ ສງ຺ຄິກໍ ພູມິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເສາເພຕ຺ວາ ສງ຺ຄິກໍ ເສນາສນໍ ກເຣານ຺ຕິ, ເຍນ ສາ ພູມິ ປເຍາຍິ ຄຫິຕາ, ເສາ ສາມີ”ຕິ ຈ “ພູເຕາປິ ປຸຄ຺ຄລິກໍ ກເຣານ຺ຕິ, ເສາເຍວ ສາມີ”ຕິ ຈ “ເຍາ ປນ ສງ຺ຄິກໍ ວລ຺ລິມຕ຺ຕມ຺ປິ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອາຫຣິເມວ ອຸປກຣເຓຫິ ສງ຺ຄິກາຍ ພູມິຍາ ປຸຄ຺ຄລິກວິຫາຣໍ ກາເຣຕິ, ອຸປຑ຺ຒໍ ສງ຺ຄິກໍ ອຸປຑ຺ຒໍ ປຸຄ຺ຄລິກ”ນ຺ຕິ ຈ ສງ຺ຄປຸຄ຺ຄລິກໍເຍວ ສາມິກາເຣາ ອຏ຺ຏກຖາຍໍ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຈ ວິນ຺ນາຍຕິ·

“ຕສ຺ສ ວາ ກຸເລ ເຍາ ໂກຈິ ອາປຸຈ຺ຉິຕພ຺ເພາ”ຕິ ອຏ຺ຏກຖາວຈນມ຺ປິ ເຕນໍ ວິຫາຣສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕເຣກາວີປນໍ ນ ເຫາຕິ, ອຖ ເຂາ ກາຍິເກາ ກິຕ຺ຕ

“ឥមំ បន ទសវិធំ សេយ្យំ សង្ឃិកេ វិហារេ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា បក្កមន្តេន អាបុច្ឆិត្វា បក្កមិតព្វំ, អាបុច្ឆន្តេន ច ភិក្ខុម្ហិ សតិ ភិក្ខុ អាបុច្ឆិតព្ពោ...បេ... តស្មិំ អសតិ អារាមិកោ, តស្មិម្បិ អសតិ យេន វិហារោ ការិតោ, សោ វិហារស្សាមិកោ, តស្ស វា កុលេ យោ កោចិ អាបុច្ឆិតព្ពោ”តិ។ ឯវំ អារាមិកស្សបិ អាបុច្ឆិតព្ពតោ ឆ្ពេលិកត្តាយ វត្ថុសីមេនេវ អាបុច្ឆិតព្ពោ, ន ចេតំ សង្ឃិកសេនាសនស្ស ភារស្សហារកតោតិ ទដ្ឋព្វំ។

“បដ្ឋិតេ កុលវំសេ”ត្យាទិវចនតោ អកប្បិយវសេន គហិតានំ អកប្បិយវោហារេន បដិគ្គហិតានំ វេត្តវត្ថុតណ្ឌុលាទីនំ អកប្បិយត្តា កិញ្ចិ បរិភុញ្ជិតុំ កប្បិយការកត្តាយ ទាយកាទីហិ ឧគ្គហេត្វា បុន ទេមិន្តេន កិញ្ចិ ទាតព្វន្តិ ពោធេតិ, ន តេនំ ទាយកានំ តេហិ កិញ្ចិ អញ្ញានំ សង្ឃាទិបុគ្គលចេតិយានំ ទានំ យទិ ឥទំ ឧស្សជ្ជ, អញ្ញាតកអញ្ញាតកបតិគ្គហអញ្ញាតកបរិភោគា និយំ។ វុត្តញ្ហិ បរិវារេ (បរិ។ អដ្ឋ។ ១១៥) “តច អញ្ញាតកានិ ទាតានិ សង្ឃស្ស បរិណតំ អញ្ញសង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បុគ្គលស្ស វា បរិណាមេតិ, ចេតិយស្ស បរិណតំ អញ្ញចេតិយស្ស វា សង្ឃស្ស វា បុគ្គលស្ស វា បរិណាមេតិ, បុគ្គលស្ស បរិណតំ អញ្ញបុគ្គលស្ស វា សង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បរិណាមេតី”តិ។ អដ្ឋកថាយញ្ច (បរិ។ អដ្ឋ។ ១១៥) “តច អញ្ញាតកានិ ទាតានីតិ...បេ... ឯវំ វុត្តានិ។ តច បដិគ្គហបរិភោគាតិ ឯតេនេវ ទាតានំ បដិគ្គហា ច បរិភោគា ចា”តិ វុត្តំ។ តស្មា យទិ ទាយកានំ ភារស្សរាតិ ឧគ្គហេត្វា អញ្ញស្ស ទេមិ, តម្បិ ទានំ អញ្ញាតកទានំ ហោតិ, តំ ទានំ បដិគ្គហា ច អញ្ញាតកបដិគ្គហា ហោន្តិ, តំ ទានំ បរិភុញ្ជន្តា ច អញ្ញាតកបរិភោគា ហោន្តីតិ ទដ្ឋព្វំ។

អថាបិ ឯវំ វទេយ្យ “វិហារទានំ សង្ឃស្ស, អគ្គំ ពុទ្ធេន វណ្ណិតន្តិអាទីសុ (ចូឡវ។ ២៩៥, ៣១៥) ‘សង្ឃស្សា’តិ អយំ សទ្ទោ ‘ទាន’ន្តិ ឯត្ថ សាមិសម្ពន្ធោ ន ហោតិ, អថ ខោ សម្បទានមេវ, ‘ទាយកស្សា’តិ បន សាមិសម្ពន្ធោ អជ្ឈាហរិតព្ពោ, តស្មា សាមិភូតោ ទាយកោ វ ភារស្សរោ, ន សម្បទានភូតោ សង្ឃោ”តិ។ តេ ឯវំ វត្តព្វា – “វិហារទានំ សង្ឃស្សា”តិ ឯត្ថ ទានសទ្ទោ បវត្តិវសេន វុត្តោ, ន និដ្ឋានវសេន បវត្តិវសេន។ ទានការេ ហិ ទាយកោ អត្តនោ វត្ថុភូតំ វិហារំ សង្ឃស្ស បរិច្ចជិត្វា ទេតិ, តស្មា តស្មិំ សមយេ ទាយកោ សាមី ហោតិ, សង្ឃោ សម្បទានំ, និដ្ឋានការេ បន សង្ឃោវ សាមី ហោតិ វិហារស្ស បដិគ្គហិតត្តា, ន ទាយកោ បរិច្ចត្តត្តា, តស្មា សង្ឃោ វិនាសេតុំ ភារស្សរោ។ តេនាហ ភគវា “បរិច្ចត្តំ តំ, ភិក្ខវេ, ទាយកេហី”តិ (ចូឡវ។ ២៧៣)។ ទានំ បន សទ្ទលក្ខណាការកា សទ្ទហិស្សន្តីតិ វុត្តំ, អត្ថតោ បន ជីវរាទីនំ វត្ថូនំ បច្ចយានំ ទានការេ ទាយកសន្តកភាវោ និដ្ឋានការោ បន បដិគ្គាហកសន្តកភាវោ សព្ពេសំ បាកដោ, តស្មា ទានម្បិ វចនំ ទាយកសន្តកភាវសាធកំ ន ហោតីតិ ទដ្ឋព្វំ។

ឯវំ ហោតុ, តថាបិ “សចេ ភិក្ខូហិ បរិច្ចត្តភាវំ ញត្វា សាមិកោ វា តស្ស បុត្តធីតរោ វា អញ្ញោ វា កោចិ វំសេ ឧប្បន្នោ បុន កប្បិយវោហារេន ទេតិ, វដ្ដតី”តិ អដ្ឋកថាយំ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.៣៨៣-៣៨៥) វុត្តត្តា វិហារស្សាមិកភូតទាយកស្ស វា តស្ស បុត្តធីតាទីនំ វំសេ ឧប្បន្នានំ វា ទាតុំ ភារស្សរភាវោ វិញ្ញាយតីតិ។ ន វិញ្ញាយតិ។ កស្មាតិ ចេ? តត្ថ វុត្តំ “ភិក្ខូហិ បរិច្ចត្តភាវំ ញត្វា”តិ, តស្មា អកប្បិយត្តា ភិក្ខូហិ បរិច្ចត្តមេវ កប្បិយការកត្តាយ ទាយកាទីហិ បុន កប្បិយវោហារេន ទេតិ, វដ្ដតិ។ យថា អបដិគ្គហិតត្តា ភិក្ខូហិ អបរិភុត្តមេវ តាវកាលិកយាវជីវិកំ ភិក្ខុសន្តកំ មេវ អាបត្តិមោចនត្ថំ ទាយកាទយោ បដិគ្គាហាបេតិ, ន បរិភុត្តំ, យថា ច នីឧកាយបរិយាបន្នំ មេវ ភិក្ខុសន្តកំ នីឧកាយភូតការកោ បរិវោចនត្ថំ កប្បិយការកាទយោ កប្បិយំ ករោន្តិ, ន អបរិយាបន្នំ,

ᩑᩅᩴ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴᨿᩮᩅ ᨲᨬ᩠ᨧᩋᩣᨠᩣᩁᩥᨠᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩣᨿᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩴᨿᩮᩅ ᩈᩣᨵᩮᨲᩥ, ᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨

ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ “ᨬᩣᨲᩥᨠᩩᩃᩥᨿᩴ ᨬᩣᨲᩥᨠᩩᩃᩥᨠᩣ ᩏᨷᩣᩈᩥᨠᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨬᩣᨲᩥᨠᩩᩃᩥᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩔᨲᩥ ᩅᨴᨲᩮᩣ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩮ ᨲᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨶᩮᩣ ᩋᨲᩥᩔᩁᩣ”ᨲᩥ, ᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? “ᨬᩣᨲᩥᨠᩩᩃᩥᨠᩣ ᩏᨷᩣᩈᩥᨠᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ “ᩅᩥᩉᩣᩁᨴᩣᨿᩥᨠᩣ”ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔᩥᩴ ᩅᩮᨲᩅᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨷᩣᩈᩥᨠᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩃᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩔᩩ, ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᨴᩣᨿᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔᩁᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩏᨴᩣᩉᩁᨱᩴ ᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔᨽᩣᩅᨴᩦᨷᨠᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᨷᩁᩣᨵᩣᨶᩩᩁᩪᨷᨠᩣᩁᨠᨽᩣᩅᨴᩦᨷᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᨴᩣ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨴᩮᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩮᩣ ᨧ ᨲᩔ ᩅᩴᩈᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᨧ ᨬᩣᨲᨠᩈᩣᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᩩᩴ ᨧ ᩅᩥᨵᩣᨶᩮᨲᩩᩴ ᨧ ᨶ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨷᨠᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᨶ ᨧ ᨣᨱᩮᨶ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᨧ ᩈᩮᩣᨿᩮᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᩩᩴ ᨧ ᩅᩥᨵᩣᨶᩮᨲᩩᩴ ᨧ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᨿᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᩩᩴ ᩋᩃᨽᨶᨽᩣᩅᩮᩣ ᨠᨳᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? “ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩣᨶᩔ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨵᩥᨠᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᨷᩩᨶ ᨣᩉᨱᩔ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ ᩅᨴᨲᩮᩣ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩴ ᨴᩦᨿᨾᩣᨶᩴ ᨷᨲᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ, ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩣᨿᨠᩮᩉᩦ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪒᪗᪒) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ “ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩣᨿᨠᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩈᨶ᩠ᨲᨠᩣᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᩦᨷᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩦᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩃᨽᨶᨽᩣᩅᩮᩣ ᨠᨳᩴ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮᩣ, “ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩮ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩮ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨷᩣᩊᩥᨿᩴ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪘᪑, ᪑᪙᪑) ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ “ᩋᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᩣᨴᨠᩴ ᨠᩣᨿᨴᩣᩁᨠᩮᩉᩥ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᨠᩮᩈᩩ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᩁᩩᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪑᪑) ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ ᩅᨴᨲᩮᩣ ᨧ “ᩋᨽᩥᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨷᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩅᩮᨱᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩅᩣᩈᩴ ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨽᩥᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨶ ᩁᩩᩉᨲᩥ, ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨵᩩᩁᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᩩᩁᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨴᩦᨥᨽᩣᨱᨠᩣᨽᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨷᨶ ᨣᨱᩔ ᩑᨠᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᨽᩥᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩣᨷᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑·᪑᪐᪒) ᩅᨴᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨

ᨠᨳᩴ ᨴᩣᨿᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨵᩣᨶᩮᨲᩩᩴ ᩋᩃᨽᨶᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨷᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨴᩥᨴᩣᨿᨠᩔ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᩋᨶᨶᩩᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨬ᩠ᨧᩉᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨷᨠᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨶᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴᨿᩮᩅ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨷᨠᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩋᨶᩩᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᨽᨱ᩠ᨯᨶᨠᩣᩁᨠᩮᩈᩩ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩈᩩ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩈᩩ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᨶ ᨧ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣᨿ ᨾᩉᩣᩏᨷᩣᩈᩥᨠᩣᨿ ᨧ “ᨠᨳᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩮᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩈᩩ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩣᨾᩦ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪓᪙᪐) ᩑᩅᩴ ᨩᩮᨲᩅᨶᩅᩥᩉᩣᩁᨴᩣᨿᨠᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᩁᩣᨾᩅᩥᩉᩣᩁᨴᩣᨿᩥᨠᩣᩉᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩮᩈᩩᨷᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ “ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩮᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩈᩩ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩮ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᨷᨶ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᨳᩴ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ

ເຕ຺ວວາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ເກນຈິ ປຣິຢາເຢນ ວຸຑ຺ຒຕຣສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸເນາ ເສນາສນໍ ປຏິພາຫິຕພ຺ພນ຺ຕິ ວທາມິ, ເຢາ ປຏິພາເຫຢ຺ຢ, ອາປຕ຺ຕິ ທຸກ຺ກຏສ຺ສາ”ຕິ (ມຫາວ. ໓໙໒) ເຖຣເສ຺ສວ ເສນາສນສ຺ສ ວິຈາຣຓສ຺ສ ອນຸຍ຺ຍາຕຕ຺ຕາ ຈ ວິຍ຺ຍາຢຕິ.

ກຖໍ ປນ ສງ຺ຆິກໍ ເສນາສນໍ ວິຈາເຣຕຸໍ ລຠນຠາເວາ ວິຍ຺ຍາຢຕີຕິ? “ເອວຍ຺ຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມ຺ມນ຺ນິຕເພ຺ພາ – ປຐມໍ ຠິກ຺ຂຸ ຢາຈິຕເພ຺ພາ, ຢາຈິຕ຺ວາ ພ຺ຢເຕ຺ຕນ ຠິກ຺ຂຸນາ ປຏິພເລນ ສເງ຺ຆາ ຍາເປຕເພ຺ພາ –

ສຸຓາຕຸ ເມ, ຠເນ຺ຕ, ສເງ຺ຆາ...ເປ... ສມ຺ມເຕາ ສເງ຺ຆນ ອິຕ຺ຖນ຺ນາເມາ ຠິກ຺ຂຸ ເສນາສນຄ຺ຄາຫາປເກາ, ຂມຕິ ສງ຺ຆສ຺ສ, ຕສ຺ມາ ຕຸຓ຺ຫີ, ເອວເມຕໍ ຘາຣຢາມີຕິ (ຈູຬວ. ໒໑໙).

ເອວໍ ສເງ຺ຆນ ເສນາສນຄ຺ຄາຫາປກໍ ສມ຺ມນ຺ນາເປຕ຺ວາ ປຸນ ເຕນ ສງ຺ຆສມ຺ມເຕນ ເສນາສນຄ຺ຄາຫາປເກນ ເສນາສນຄ຺ຄາຫກວິຘານໍ ອນຸຊານິຕໍ ອນຸຊານາມິ, ຠິກ຺ຂເວ, ປຐມໍ ຠິກ຺ຂູ ຄເຓຕຸໍ, ຠິກ຺ຂູ ຄເຓຕ຺ວາ ເສຢ຺ຢາ ຄເຓຕຸໍ, ເສຢ຺ຢາ ຄເຓຕ຺ວາ ເສຢ຺ຢຄ຺ເຄນ ຄາເຫຕຸ”ນ຺ຕິ ວຈນເຕາ ສງ຺ຆິກເສນາສນສ຺ສ ສເງ຺ຆນ ວິຈາເຣຕຸໍ ລຠນຠາເວາ ວິຍ຺ຍາຢຕິ.

“ທີຆຠາຓກາທິເພທສ຺ສ ປນ ຄຓສ຺ສ ເອກປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ວາ ທິນ຺ນວິຫາຣາທິໍ ອຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫນ຺ຕສ຺ສ ຘຸຣນິກ຺ເຂປວເສນ ປາຣາຊິກ”ນ຺ຕິ ອຏ຺ຐກຖາຢໍ (ປຣິວາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑໐໑) ອາຄຕຕ຺ຕາ ຈ “ອຕ຺ຕເນາ ປຸຄ຺ຄລິເກ ອນາປຕ຺ຕີ”ຕິ ປາຈິຕ຺ຕິຢໍ (ປາຈິ. ໑໑໙) ອາຄຕຕ຺ຕາ ຈ “ຢສ຺ມິໍ ປນ ວິສ຺ສາເສາ ຣູຫຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕກໍ ອຕ຺ຕເນາ ປຸຄ຺ຄລິກມິວ ເຫາຕີຕິ ມຫາປຈ຺ຈຣິອາທີສຸ ວຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ອຏ຺ຐກຖາຢໍ (ປາຈິ. ອຏ຺ຐ. ໑໑໒) ວຈນເຕາ ຈ ຄຓສ຺ສ ທິເນ຺ນາ ຄຓສນ຺ຕກວິຫາເຣາ ຄເຓເນວ ວິຈາຣີຢເຕ, ເນາ ທາຢກາທີຫິ. ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ທິເນ຺ນາ ປຸຄ຺ຄລິກວິຫາເຣາປິ ປຏິຄ຺ຄາຫກປຸຄ຺ຄເລເນວ ວິຈາຣີຢເຕ, ເນາ ທາຢກາທີຫີຕິ ວິຍ຺ຍາຢຕິ. ເອວໍ ວິນຢປິຏເກ ອຏ຺ຐກຖາຏີກາສຸ ຈ ວິຫາຣສ຺ສ ສງ຺ຆິກຄຓສນ຺ຕກປຸຄ຺ຄລິກວເສນ ຕິວິເຘສ຺ສວ ວຈນເຕາ ຈ ເຕສໍເຢວ ສງ຺ຆຄຓປຸຄ຺ຄລານໍ ວິຫາຣວິຈາຣຓສ຺ສ ອນຸຍ຺ຍາຕຕ຺ຕາ ຈ ທາຢກສນ຺ຕກສ຺ສ ວິຫາຣສ຺ສ ວິສຸໍ ອວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຈ ທາຢການໍ ວິຫາຣວິຈາຣຓສ຺ສ ອນນຸຍ຺ຍາຕຕ຺ຕາ ຈ ສງ຺ຆາທເຢາ ເອວ ວິຫາຣສ຺ສ ອິສ຺ສຣາ ເຫານ຺ຕິ, ເຕເຢວ ຈ ວິຈາເຣຕຸໍ ລຠນ຺ຕີຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ.

ເອວໍ ເຫາຕຸ, ເຕສຸ ປຏິຄ຺ຄາຫກຠູເຕສຸ ສງ຺ຆຄຓປຸຄ຺ຄເລສຸ ເກາ ວິຫາເຣາ ກສ຺ສ ສນ຺ຕເກາ ເຫາຕິ, ເກນ ຈ ວິຈາເຣຕເພ຺ພາຕິ? ວຸເຈ຺ຈຕ – ສງ຺ຆິກວິຫາເຣ ຕາວ “ອາຄຕານາຄຕສ຺ສ ຈາຕຸທ຺ທິສສ຺ສ ສງ຺ຆສ຺ສ ເທມີ”ຕິ ທິນ຺ນຕ຺ຕາ ປຏິຄ຺ຄາຫເກສຸ ກາລກເຕສຸປິ ຕທເຍ຺ຍາ ຈາຕຸທ຺ທິສສເງ຺ຆາ ຈ ອນາຄຕສເງ຺ຆາ ຈ ອິສ຺ສເຣາ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕເກາ, ເຕນ ວິຈາເຣຕເພ຺ພາ. ຄຓສນ຺ຕເກ ປນ ຕສ຺ມິໍ ຄເຓ ຢາວ ເອເກາປິ ອຕ຺ຖິ, ຕາວ ຄຓສນ຺ຕເກາວ, ເຕນ ອວສິເຏ຺ຐນ ຠິກ຺ຂຸນາ ວິຈາເຣຕເພ຺ພາ. ສເພ຺ພສຸ ກາລກເຕສຸ ຢທິ ສກລຄເຓາ ວາ ຕໍຄຓປຣິຢາປນ຺ນອວສິຏ຺ຐປຸຄ຺ຄເລາ ວາ ຊີວມານກາເລເຢວ ຢສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ທິເນ຺ນາ, ເຢນ ຈ ວິສ຺ສາສຄ຺ຄາຫວເສນ ຄຫິເຕາ, ເສາ ອິສ຺ສເຣາ. ສເຈປິ ສກລຄເຓາ ຊີວມານກາເລເຢວ ອເຍ຺ຍຄຓສ຺ສ ວາ ສງ຺ຆສ຺ສ ວາ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ວາ ເທຕິ, ເຕ ອເຍ຺ຍຄຓສງ຺ຆປຸຄ຺ຄລາ ອິສ຺ສຣາ ເຫານ຺ຕິ. ປຸຄ຺ຄລິກວິຫາເຣ ປນ ເສາ ວິຫາຣສ຺ສາມິເກາ ອຕ຺ຕເນາ ຊີວມານກາເລເຢວ ສງ຺ຆສ຺ສ ວາ ຄຓສ຺ສ ວາ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ວາ ເທຕິ, ເຕ ອິສ຺ສຣາ ເຫານ຺ຕິ. ເຢາ ວາ ປນ ຕສ຺ສ ຊີວມານເສ຺ສວ ວິສ຺ສາສຄ຺ຄາຫວເສນ ຄຓ຺ຫາຕິ, ເສາວ ອິສ຺ສເຣາ ເຫາຕີຕິ ທເຏ຺ຐພາ.

កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? សង្ឃិកេ វិហារស្ស គរុភណ្ឌត្តា អវិស្សជ្ជិយំ អវេភង្គិកំ ហោតិ, ន កស្សចិ ទាតព្វំ។ គណសន្តកបុគ្គលិកេសុ បន តេសំ សាមិកត្តា ទានវិស្សាសគ្គាហា រុហន្តិ, “តស្មា សោ ជីវមានោយេវ សព្វំ អត្តនោ បរិក្ខារំ និស្សជ្ជិត្វា កស្សចិ អទាសិ, កោចិ វា វិស្សាសំ អគ្គហេសិ, យស្ស ទិន្នំ, យេន ច គហិតំ, តស្សេវ ហោតី”តិ ច “ទ្វិន្នំ សន្តកំ ហោតិ អវិភត្តំ, ឯកស្មិំ កាលកតេ ឥតរោ សាមី, ពហូនម្បិ សន្តកេ ឯសេវ នយោ”តិ (មហាវ. អដ្ឋ. ៣៦៩) ច អដ្ឋកថាយំ វុត្តត្តា វិញ្ញាយតិ។

ឯវំ បន វិស្សជ្ជេត្វា អទិន្នំ “មមច្ចយេន អសុកស្ស ហោតូ”តិ ទានំ អច្ចយទានត្តា ន រុហតិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ២១៩) “សចេ ហិ បញ្ចសុ សហធម្មិកេសុ យោ កោចិ កាលំ ករោន្តោ ‘មមច្ចយេន មយ្ហំ បរិក្ខារោ ឧបជ្ឈាយស្ស ហោតុ, អាចរិយស្ស ហោតុ, សទ្ធិវិហារិកស្ស ហោតុ, អន្តេវាសិកស្ស ហោតុ, មាតុ ហោតុ, បិតុ ហោតុ, អញ្ញស្ស វា កស្សចិ ហោតូ’តិ វទតិ, តេសំ ន ហោតិ, សង្ឃស្សេវ ហោតិ។ ន ហិ បញ្ចន្នំ សហធម្មិកានំ អច្ចយទានំ រុហតិ, គិហីនំ បន រុហតី”តិ។ ឯត្ថ ច ឯកច្ចេ បន វិនយធរា “គិហីនន្តិ បទំ សម្បទានន្តិ គហេត្វា ភិក្ខូនំ សន្តកំ អច្ចយទានវសេន គិហីនំ ទទន្តេ រុហតិ, បញ្ចន្នំ បន សហធម្មិកានំ ទទន្តោ ន រុហតី”តិ វទន្តិ។ ឯវំ សន្តេ មាតាបិតូនំ ទទន្តោបិ រុហេយ្យ តេសំ គិហិភូតត្តា។ “អថ ច បន ‘មាតុ ហោតុ, បិតុ ហោតុ, អញ្ញស្ស វា កស្សចិ ហោតូ’តិ វទតិ, តេសំ ន ហោតី”តិ វចនតោ ន រុហតីតិ វិញ្ញាយតិ, តស្មា “គិហីនំ បនា”តិ ឥទំ ន សម្បទានវចនំ, អថ ខោ សាមិវចនមេវាតិ ទដ្ឋព្វំ។ តេន គិហីនំ បន សន្តកំ អច្ចយទានំ រុហតីតិ សម្ពន្ធោ កាតព្វោ។

កិញ្ចា ភិយ្យោ – “សចេ ហិ បញ្ចសុ សហធម្មិកេសុ យោ កោចិ កាលំ ករោន្តោ មមច្ចយេន មយ្ហំ បរិក្ខារោ”តិ អាទិំ វត្វា “ន ហិ បញ្ចន្នំ សហធម្មិកានំ អច្ចយទានំ រុហតិ, គិហីនំ បន រុហតី”តិ វុត្តត្តា សាមញ្ញេន ឆដ្ឋីពហុវចនំ សមត្ថិតំ ភវតិ។ យទិ ឯវំ “គិហីន”ន្តិ បទស្ស អសម្បទានត្តេ សតិ កតមំ សម្បទានំ ហោតីតិ? “យស្ស កស្សចី”តិ បទំ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ២១៩) “មាតុ ហោតុ, បិតុ ហោតុ, អញ្ញស្ស វា កស្សចិ ហោតូ”តិ។ អយមេត្ថ អនុបុព្វកថា (បរិ. ១២៧) ទីបេតព្វា។ ឯវំ ជីវមានកាលេយេវ ទត្វា មតេសុ វិនិច្ឆយោ អម្ហេហិ ញាតោ, កស្សចិ អទត្វា មតេសុ វិនិច្ឆយោ កថំ ញាតព្វោតិ? តត្ថាបិ សង្ឃិកេ តាវ ហេដ្ឋា វុត្តនយេន សង្ឃោវ ឥស្សរោ, គណសន្តកេ បន ឯកច្ចេសុ អវសេសា ឥស្សរា, សព្វេសុ មតេសុ សង្ឃោវ ឥស្សរោ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ. អដ្ឋ. ៣៦៩) “សព្វេសុ មតេសុ សង្ឃិកំ ហោតី”តិ។ បុគ្គលិកេ បន វិហារស្ស គរុភណ្ឌត្តា អវិស្សជ្ជិយំ អវេភង្គិកំ សង្ឃិកមេវ ហោតិ។

កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? “ភិក្ខុស្ស, ភិក្ខវេ, កាលកតេ សង្ឃោ សាមី បត្តចីវរេ, អបិច គិលានុបដ្ឋាកា ពហុបការា, អនុជានាមិ , ភិក្ខវេ, សង្ឃេន តិចីវរញ្ច បត្តញ្ច គិលានុបដ្ឋាកានំ ទាតុំ។ យំ តត្ថ លហុភណ្ឌំ លហុបរិក្ខារំ, តំ សម្មុខីភូតេន សង្ឃេន ភាជេតុំ, យំ តត្ថ គរុភណ្ឌំ គរុបរិក្ខារំ, តំ អាគតានាគតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស អវិស្សជ្ជិយំ អវេភង្គិក”ន្តិ (មហាវ. ៣៦៩) តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន វុត្តត្តា វិញ្ញាយតិ។ ឯវម្បិ “គរុភណ្ឌំ គរុបរិក្ខារ”ន្តិ ឯត្តកមេវ វុត្តំ, ន “វិហារោ”តិ, តស្មា កថំ វិហារស្ស គរុភណ្ឌភាវោតិ វិញ្ញាយតីតិ? “វិហារោ វិហារវត្ថុ, ឥទំ ទុតិយំ អវេភង្គិក”ន្តិ បាឡិយំ,

“ᨴ᩠ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨣᩉᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨧᨲᩩᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ;

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩅᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨽᩮᨴᨶᩮᩣ᪨

“ᩍᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩁᩣᩈᩦᩉᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᨶᩥᨾ᩠ᨾᩃᩃᩮᩣᨧᨶᩮᩣ;

ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩦᩈᩅᩥᨵᩴ ᨶᩣᨳᩮᩣ, ᨣᩁᩩᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨸᨠᩣᩈᨿᩦ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪓᪒᪑) –

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩪᨸᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᨴᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨧᩮᨲᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩮ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩍᩔᩁᩮᩣ, ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨧᩮᨲᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩍᩔᩁᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᨾᩣᨶᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨲᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩅᩣ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩍᩔᩁᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᨸᨶ ᨠᩔᨧᩥ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣᩅ ᨲᩔ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩅᩣ, ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨶᩩᨾᨲᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩍᩔᩁᩅᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩪᩃᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᨽᩪᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣ ᨾᩪᩃᩮ ᨣᨱᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨱᩈᨶ᩠ᨲᨠᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᨽᩪᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨣᨱᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᨶ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᨶᨸᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨾᨲᩥᨿᩣ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨸᨠᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪑᪗) “ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ ‘ᨠᩮᨶ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨣᩣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ‘ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨸᨬ᩠ᨧᩉᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨸᨠᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨶᩥᨲᩩ’ᨶ᩠ᨲᩥ”ᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ “ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩅᩔᨠᩣᩃᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ, ᩏᨲᩩᨠᩣᩃᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ, ᨵᩩᩅᩅᩣᩈᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩔᨠᩣᩃᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩅᩔᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩅᩔᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ᪨ ᩏᨲᩩᨠᩣᩃᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣᨸᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ, ᨲᨻ᩠ᨻᩉᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨸᩣᩊᩥᨿᩣ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨧ ᩋᩈᨾᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨸᩣᩊᩥᨿᨬ᩠ᩉᩥ(ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪑᪘) “ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ ‘ᨠᨲᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ’ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᨲᨿᩮᩣᨾᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨸᩁᨩ᩠ᨩᩩᨣᨲᩣᨿ ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᩥᨿᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨠᩮᩣ ᨣᩣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨾᩣᩈᨣᨲᩣᨿ ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᩮᩣ ᨣᩣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩋᨸᩁᨩ᩠ᨩᩩᨣᨲᩣᨿ ᨸᩅᩣᩁᨱᩣᨿ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨣᩣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩍᨾᩮ

មោ, ភិក្ខវេ, តយោ សេនាសនគ្គាហា"តិ ឯវំ អាគតោ, អដ្ឋកថាយម្បិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ២១៤) "តីសុ សេនាសនគ្គាហេសុ បុរិមកោ ច បច្ឆិមកោ ចាតិ ទ្វយេ ទ្វេ គាហា ថាវរា. អន្តរាមុត្តកេ អយំ វិនិច្ឆយោ...បេ... អយំ តាវ អន្តោវស្សេ វស្សូបនាយិកាទិវសេន បរិច្ឆិន្នំ អាគតសេនាសនគ្គាហកថា, អយំ បន សេនាសនគ្គាហោ នាម ទុវិធោ ហោតិ ឧតុកាលេ ច វស្សាវាសេ ចា"តិ ឯវំ អាគតោ, តស្មា សង្ខេបតោ សេនាសនគ្គាហប្បភេទោ វិចារេតព្វោ.

សេនាសនគ្គាហោ នាម ឧតុកាលេ សេនាសនគ្គាហោ, វស្សាវាសេ សេនាសនគ្គាហោតិ ទុវិធោ. តត្ថ ឧតុកាលោ នាម ហេមន្តគិម្ហិកឧតុវសេន អដ្ឋ មាសា, តស្មិំ កាលេ ភិក្ខូ អនិយតាវាសា ហោន្តិ, តស្មា យោ យទា អាគច្ឆតិ, តេសំ តទា ភិក្ខូ វុដ្ឋាបេត្វា សេនាសនំ ទាតព្វំ, អកាលោ នាម នត្ថិ. អយំ ឧតុកាលេ សេនាសនគ្គាហោ នាម. វស្សាវាសេ សេនាសនគ្គាហោ បន "បុរិមកោ បច្ឆិមកោ អន្តរាមុត្តកោ"តិ តិវិធោ ហោតិ. អន្តរាមុត្តកោបិ ហិ អាយតិំ វស្សាវាសត្ថាយ គហិតត្តា វស្សាវាសេ សេនាសនគ្គាហេន បវិសតិ, ន ឧតុកាលេ សេនាសនគ្គាហោ. វុត្តញ្ហិ ភគវតា "អបរជ្ជុគតាយ បវារណាយ អាយតិំ វស្សាវាសត្ថាយ អន្តរាមុត្តកោ គាហេតព្វោ"តិ. តក្កាលបដិពទ្ធវសេន សេនាសនគ្គាហោតិ ច នេវ បញ្ញត្តំ ន អដ្ឋកថាយំ វិសុំ អាគតោ, ឧតុកាលេ សេនាសនគ្គាហោយេវ តទង្គសេនាសនគ្គាហោតិបិ តក្កាលបដិពទ្ធវសេន សេនាសនគ្គាហោតិបិ វទន្តិ, តស្មា ឧតុកាលវសេន សេនាសនគ្គាហោបិ "អន្តរាមុត្តកវសេន សេនាសនគ្គាហោ តក្កាលបដិពទ្ធវសេន សេនាសនគ្គាហោតិ វត្តិសោ"តិ ន វត្តព្វោ.

អថាបិ វទន្តិ "យថាវុត្តេសុ បញ្ចសុ សេនាសនគ្គាហេសុ ចត្តារោ សេនាសនគ្គាហា បញ្ចូបនាយិកតោ សេនាសនគ្គាហាបកាសម្មុតិលទ្ធេន ភិក្ខុនា អន្តោឧបចារសីមាយំ ហុត្វា អន្តោសីមដ្ឋានំ ភិក្ខូនំ យថាវិធិំ វិចារេតព្វា ហោន្តិ, ឯកោ បន វិចារណោ យាវជ្ជកាលំ ថាវរោ ហុត្វា ន តិដ្ឋតិ, តក្កាលបដិពទ្ធវសេន វិចារណោយេវ យាវជ្ជកាលំ ថាវរំ ហុត្វា តិដ្ឋតី"តិ, តម្បិ តថា ន សក្កា វត្តុំ. កស្មា? សេនាសនគ្គាហាបកេន "តក្កាលបដិពទ្ធវសេន សេនាសនគ្គាហោ"តិ បញ្ញត្តំ អដ្ឋកថាយញ្ច នត្ថិ. តក្កាលបដិពទ្ធវសេន វិចារណញ្ច សម្មុតិលទ្ធេន សេនាសនគ្គាហាបកេន វិចារេតព្វំ ន ហោតិ, អថ ខោ សមយេន សង្ឃេន អបលោកនកម្មវសេន តក្កាលបដិពទ្ធវសេន សម្មុតិលទ្ធកាលតស្ស ភិក្ខុស្ស អនុដ្ឋាបនីយំ កត្វា ទាតព្វំ, តស្មា សមយេន សង្ឃោ ពហុបការតាគុណវិសិដ្ឋតាទីនិ សល្លក្ខេត្វា តន្តិំ អនុដ្ឋាបនីយំ កត្វា អបលោកនកម្មវសេន សម្មន្និត្វា តស្ស ធាតុកំ អាវាសំ តក្កាលបដិពទ្ធវសេន អនុដ្ឋាបនីយំ កត្វា ទេតិ, តំ យាវជ្ជកាលំ ថាវរំ ហុត្វា តិដ្ឋតីតិ វត្តព្វំ.

សមយេន សង្ឃោវ តក្កាលបដិពទ្ធវសេន ទេតិ, ន សេនាសនគ្គាហាបកោតិ អយមេត្ថ គតិ ជានិតព្វាតិ ចេ? "សង្ឃោ បន ភណ្ឌាគារិកស្ស វា ធម្មកថិកវិនយធរាទីនំ វា គណវាចកអាចរិយស្ស វា ពហុបការតំ គុណវិសិដ្ឋតញ្ច សល្លក្ខេត្វា តក្កាលបដិពទ្ធវសេន ធុវវាសត្ថាយ វិហារំ សម្មន្និត្វា ទេតី"តិ (បាចិ. អដ្ឋ. ១២០; កង្ខា. អដ្ឋ. អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា) "សង្ឃោ បន ពហុស្សុតស្ស ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាទីហិ ពហុបការស្ស ភារនិត្ថារកស្ស ធាតុកំ អាវាសំ អនុដ្ឋាបនីយំ កត្វា ទេតី"តិ ច "សង្ឃោ បន ភណ្ឌាគារិកស្ស វា ធម្មកថិកវិនយធរគណវាចកាចរិយានំ វា ពហុបការតំ គុណវិសិដ្ឋតញ្ច សល្លក្ខេត្វា តក្កាលបដិពទ្ធវសេន វិហារំ សល្លក្ខេត្វា សម្មន្និត្វា

ទេតី”តិ ច “ពហុស្សុតស្ស សង្ឃភារនិត្ថារកស្ស ភិក្ខុនោ អនុដ្ឋាបនីយសេនាសនម្បិ”តិ (បរិ។ អដ្ឋ។ ៣៥៨-៣៥៩) ច “អបលោកនកម្មំ នាម សីមដ្ឋកំ សង្ឃំ សោធេត្វា ឆន្ទារហានំ ឆន្ទំ អាហរិត្វា សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា តិក្ខត្តុំ សាវេត្វា កត្តព្វំ កម្ម”ន្តិ ច អដ្ឋកថាយំ (បរិ។ អដ្ឋ។ ៣៥១) វចនតោ សាធកំ និស្សយេន ញាតព្វាតិ។

កថំ បន អបលោកនកម្មេន ទាតព្វាការេន វិញ្ញាយតីតិ? “ពហុស្សុតស្ស សង្ឃភារនិត្ថារកស្ស ភិក្ខុនោ អនុដ្ឋាបនីយសេនាសនម្បិ សង្ឃិកំ ករោន្តានំ កប្បិយការកាទីនំ ភត្តវេតនម្បិ អបលោកនកម្មេន ទាតុំ វដ្ដតី”តិ បរិវារដ្ឋកថាយំ (បរិ។ អដ្ឋ។ ៣៥៨-៣៥៩) កយុចេក អាគតត្តា វិញ្ញាយតិ។ កថំ បន វុឌ្ឍសម្មានកតស្ស ភិក្ខុនោ ទាតព្វាការេន វិញ្ញាយតីតិ? “ពហូបការតន្តិ ភណ្ឌាគារិកតាទិពហូបការភាវំ។ ន កេវលំ ឯតមេវាតិ អាហ ‘គុណវិសិដ្ឋតញ្ចា’តិអាទិ។ តេន ពហូបការត្តេបិ គុណវិសិដ្ឋត្តាការេន, គុណវិសិដ្ឋត្តេបិ ពហូបការត្តាការេន ទាតុំ ន វដ្ដតីតិ ទស្សេតី”តិ វិនយត្ថមញ្ជូសាយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ ដី។ អនុដ្ឋាបនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា) វុត្តត្តា វិញ្ញាយតិ។

កស្មា បន សេនាសនគ្គាហាបកេន វិចារេតព្វោ សេនាសនគ្គាហោ យាវជ្ជកាលំ ន តិដ្ឋតីតិ? បញ្ចង្គសមន្នាគតស្ស សេនាសនគ្គាហាបកស្ស ភិក្ខុនោ ទុល្លភត្តា, នានាទេសវាសីនំ នានាវិធគុណសម្បន្នានំ ភិក្ខូនំ ឯកសម្ភោគបរិភោគស្ស ទុក្ករត្តា ច ឯតេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ ន តិដ្ឋតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតំ ភិក្ខុំ សេនាសនគ្គាហាបកំ សម្មន្និតុំ, យោ ន ឆន្ទាគតិំ គច្ឆេយ្យ, ន ទោសាគតិំ គច្ឆេយ្យ, ន មោហាគតិំ គច្ឆេយ្យ, ន ភយាគតិំ គច្ឆេយ្យ, គហិតាគហិតញ្ច ជានេយ្យា”តិ (ចូឡវ។ ១២៨)។ អដ្ឋកថាយម្បិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១២១) “ឯវម្បន ហិ សភាគបុគ្គលេន ឯកវិហារេ វា ឯកបរិវេណេ វា វសន្តេន អទ្ធា តត្តី”តិ វុត្តំ។ កស្មា បន វុត្តវាសតាយ ទានវិហារោ យាវជ្ជកាលំ តិដ្ឋតីតិ? បញ្ចង្គសមន្នាគតាការេនបិ សីមដ្ឋកស្ស សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា កត្តព្វត្តា។ វុត្តញ្ហិ “អបលោកនកម្មំ នាម សីមដ្ឋកំ សង្ឃំ សោធេត្វា ឆន្ទារហានំ ឆន្ទំ អាហរិត្វា សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា តិក្ខត្តុំ សាវេត្វា កត្តព្វំ កម្ម”ន្តិ (បរិ។ អដ្ឋ។ ៣៥១)។

វុឌ្ឍតរេន សង្ឃិកសេនាសនេ វសន្តេន អាគតោ ភិក្ខុ ន បដិពាហេតព្វោ អញ្ញត្រ អនុដ្ឋាបនីយា។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វស្សានំ តេមាសំ បដិពាហិតុំ, ឧតុកាលំ បន ន បដិពាហិតុ”ន្តិ (ចូឡវ។ ១២៥)។ “អញ្ញត្រ អនុដ្ឋាបនីយា”តិ វុត្តំ, កតមេ អនុដ្ឋាបនីយាតិ? ចត្តារោ អនុដ្ឋាបនីយា វុឌ្ឍតរោ, ភណ្ឌាគារិកោ, គិលានោ, សង្ឃតោ លទ្ធសេនាសនោ ច។ តត្ថ វុឌ្ឍតរោ ភិក្ខុ តស្មិំ វិហារេ អនន្តរសីមដ្ឋកភិក្ខូសុ អត្តនោ វុឌ្ឍតរស្ស អញ្ញស្ស អភាវា យថាវុឌ្ឍំ ហោតិ អនុដ្ឋាបនីយោ។ ភណ្ឌាគារិកោ សង្ឃេន សម្មតត្តា ភណ្ឌាគារស្ស និយុត្តតាយ សង្ឃស្ស ភណ្ឌំ រក្ខន្តោ គោបេន្តោ វសតិ, តស្មា សោ ភណ្ឌាគារិកោ ហោតិ អនុដ្ឋាបនីយោ។ គិលានោ គេលញ្ញាភិភូតោ អត្តនោ លទ្ធសេនាសនេ វសន្តោ ហោតិ អនុដ្ឋាបនីយោ។ សង្ឃតោ លទ្ធសេនាសនោ សមគ្គេន សង្ឃេន ទិន្នសេនាសនត្តា ហោតិ អនុដ្ឋាបនីយោ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១៣១) “ចត្តារោ ហិ ន វុដ្ឋាបេតព្វា វុឌ្ឍតរោ, ភណ្ឌាគារិកោ, គិលានោ, សង្ឃតោ លទ្ធសេនាសនោតិ។ តត្ថ វុឌ្ឍតរោ អត្តនោ វុឌ្ឍតាយ នវកេន ន វុដ្ឋាបេតព្វោ, ភណ្ឌាគារិកោ សង្ឃេន សម្មន្និត្វា ភណ្ឌាគារស្ស ទិន្នតាយ, គិលានោ អត្តនោ គិលានតាយ, សង្ឃោ បន ពហុស្សុតស្ស ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាទីហិ ពហូបការស្ស

ការតិត្ថារកស្ស ឋាន្តំ អាចារំ អត្ថាបតីយំ កត្វា ទេតិ, តស្មា នេសា ឋបការកតាយ ច សញ្ញតា លទ្ធតាយ ច ត ចុដ្ឋាបេតព្វា”តិ។ ធនេបត្វា ឥមេ ចត្តារោ អចសេយសា ចុដ្ឋាបតីយាច ហោន្តិ។

អបរស្មិំ កិញ្ចិ អាកេត ចុដ្ឋាបេត្វា សេនាសតំ ទាបេតព្វំ។ ចុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ៉ អដ្ឋ៉ ១៨០) “ចុត្តកាលេ តាច កេចិ អាកត្តុកា ភិក្ខូ បុរេភត្តំ អាកច្ឆន្តិ, កេចិ បច្ឆាភត្តំ បឋមយាមំ ចា មជ្ឈិមយាមំ ចា បច្ឆិមយាមំ ចា, យេ យទា អាកច្ឆន្តិ, តេសំ តទាច ភិក្ខូ ចុដ្ឋាបេត្វា សេនាសតំ ទាតព្វំ, អកាលោ តាម តត្ថិ”តិ។ ឯតេហិ បត សទ្ធា បសត្ថា មត្តស្សា ចិហារំ កត្វា អបេក្ខេ បល្លិតាតំ ចចតំ ស្វត្វា “សង្ឃេ ទិន្នំ មហប្ផល”ន្តិ ញាត្វា ចាតុទ្ទិសំ សង្ឃំ អារព្ភ “ឥមំ ចិហារំ អាកតាតាកតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស ទេមា”តិ ចត្វា ទេន្តិ, អបេក្ខេ អត្តតា បសត្ថំ ភិក្ខុំ អារព្ភ ចិហារំ កត្វាបិ ទាតកាលេ តេត ឧទេស្សាខិតា ហុត្វា ចាតុទ្ទិសំ សង្ឃំ អារព្ភ ចុត្តតយេត ទេន្តិ, អបេក្ខេ ករណកាលេបិ ទាតកាលេបិ អត្តតោ កុលូបកភិក្ខុមេច អារព្ភ បរិច្ចជន្តិ, តទាបិ ទក្ខិណោទកបាតតកាលេ តេត បិក្ខាបិតា យថាចុត្តបាឋំ ចតីភេជំ ករោន្តិ, ទិន្នេត បត កុលូបកស្សេច ទេន្តិ, ត សព្ពសង្ឃារាមណំ ឋាច្ឆន្តិ។

ឋាមេសុ តីសុ ទាតេសុ បឋមំ បុព្វកាលេបិ ទាតកាលេបិ សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស បចត្តត្តា សព្វសង្ឃិកំ ហោតិ។ ទុតិយំ បុព្វកាលេ បុគ្គលំ ឧទ្ទិស្ស បចត្តយាតម្បិ ទាតកាលេ សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស បចត្តត្តា សង្ឃិកមេច។ តតិយំ បត បុព្វកាលេបិ ទាតកាលេបិ កុលូបកបុគ្គលមេច ឧទ្ទិស្ស បចត្តតិ, ត សង្ឃំ, កេចលំ ភិក្ខុតា ចុត្តាតុសារេត ចតីភេជំ ករោន្តិ។ ឯចំ សន្តេ “កិំ អយំ ចិហារោ ចិត្តចសេត បុគ្គលិកោ ហោតិ, ចតីភេជចសេត សង្ឃិកោ”តិ ចិត្តាយំ ឯកច្ចេ ឯចំ ចទេយ្យុំ –

“មតោបុព្ពង្គមា ធម្មា, មតោសេដ្ឋា មតោមយា;

មតសា ចេ បសន្តេត, ភាសតិ ចា ករោតិ ចា;

តតោ តំ សុខមន្ចេតិ, ឆាយាច អតបាយិតីតិ (ធ៉ ប៉ ១) –

ចចតតោ ចិត្តចសេត បុគ្គលិកោ ហោតី”តិ។ អបេរ្ណ “យថា ទាយកា ចទន្តិ, តថា បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ (ចូឡវ៉ អដ្ឋ៉ ១៩៥) ចចតតោ ចតីភេជចសេត សង្ឃិកោ ហោតី”តិ។

តត្រាយំ ចិចារណា – ឋាតំ ទាតំ បុព្វេ បុគ្គលស្ស បរិណតំ បច្ឆា សង្ឃស្ស បរិណាមិតំ, តស្មា “សង្ឃិកោ”តិ ចុត្តេ ភចសុ អធម្មិកទាតេសុ “បុគ្គលស្ស បរិណតំ សង្ឃស្ស បរិណាមេតី”តិ (បារា៉ ៩៩០) ចុត្តំ អដ្ឋមំ អធម្មិកទាតំ ហោតិ, តស្ស ទាតស្ស បដិគ្គហាបិ បរិភោគាបិ អធម្មិកបដិគ្គហា អធម្មិកបរិភោគា ហោន្តិ។ “បុគ្គលិកោ”តិ ចុត្តេ តីសុ ធម្មិកទាតេសុ “បុគ្គលស្ស ទិន្នំ បុគ្គលស្សេច ទេតី”តិ ចុត្តំ តតិយធម្មិកទាតំ ហោតិ, តស្ស បដិគ្គហាបិ បរិភោគាបិ ធម្មិកបដិគ្គហា ធម្មិកបរិភោគា ហោន្តិ, តស្មា បុគ្គលិកបក្ខំ ភជតិ។ អបេក្ខេ

សុត្តន្តិកាទិគណេ បសីទិត្វា វិហារំ ការេត្វា គណស្ស ទេន្តិ “ឥមំ វិហារំ អាយស្មន្តានំ ទេមី”តិ។ អប្បេកច្ចេ បុគ្គលេ បសីទិត្វា វិហារំ កត្វា បុគ្គលស្ស ទេន្តិ “ឥមំ វិហារំ អាយស្មតោ ទេមី”តិ។ ឯតេ បន គណសន្តកបុគ្គលិកា វិហារា ទានកាលតោ បដ្ឋាយ បដិគ្គាហកសន្តកាវ ហោន្តិ, ន ទាយកសន្តកា។ តេសុ គណសន្តកេ តាវ ឯកច្ចេសុ មតេសុ អវសេសានំ សន្តកោ, តេសុ ជីវមានេសុយេវ កស្សចិ ទេន្តិ, តស្ស សន្តកោ។ កស្សចិ អទត្វា សព្វេសុ មតេសុ សង្ឃិកោ ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ. អដ្ឋ. ១៩៨) “ទ្វិន្នំ សន្តកំ ហោតិ អវិភត្តំ, ឯកស្មិំ កាលកតេ ឥតរោ សាមី, ពហូនំ សន្តកេបិ ឯសេវ នយោ។ សព្វេសុ មតេសុ សង្ឃិកំវ ហោតី”តិ។

បុគ្គលិកវិហារោបិ យទិ សោ បដិគ្គាហកបុគ្គលោ អត្តនោ ជីវមានកាលេយេវ សទ្ធិវិហារិកាទីនំ ទេតិ, កោចិ វា តស្ស វិស្សាសេន តំ វិហារំ អគ្គហេសិ, តស្ស សន្តកោ ហោតិ។ កស្សចិ អទត្វា កាលកតេ សង្ឃិកោ ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ “សោ ជីវមានោយេវ សព្វំ អត្តនោ បរិក្ខារំ និស្សជ្ជិត្វា កស្សចិ អទាសិ, កោចិ វា វិស្សាសំ អគ្គហេសិ។ យស្ស ទិន្នំ, យេន ច គហិតំ, តស្សេវ ហោតី”តិ។ បាឡិយញ្ច (មហាវ. ១៩៨) “ភិក្ខុស្ស, ភិក្ខវេ, កាលកតេ សង្ឃោ សាមី បត្តចីវរេ, អបិច គិលានុបដ្ឋាកា ពហូបការា។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃេន តិចីវរញ្ច បត្តញ្ច គិលានុបដ្ឋាកានំ ទាតុំ, យំ តត្ថ លហុភណ្ឌំ លហុបរិក្ខារំ, តំ សម្មុខីភូតេន សង្ឃេន ភាជេតុំ, យំ តត្ថ គរុភណ្ឌំ គរុបរិក្ខារំ, តំ អាគតានាគតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស អវិស្សជ្ជិកំ អវេភង្គិក”ន្តិ (មហាវ. ១៩៨) វុត្តំ, តស្មា ឥមិនា នយេន វិនិច្ឆយោ កាតព្វោ។

សង្ឃិកេ បន បាឡិយំ អាគតានំ “បុរិមកោ បច្ឆិមកោ អន្តរាមុត្តកោ វា”តិ (ចូឡវ. ១២៥) វុត្តានំ តិណ្ណំ សេនាសនគ្គាហានំ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១២៥) អាគតានំ “ឧតុកាលេ ច វស្សាវាសេ ចា”តិ វុត្តានំ ទ្វិន្នំ សេនាសនគ្គាហានំ ឯតេហិ អសម្បជ្ជនតោ អនុដ្ឋាបនីយបាឡិយំ អាគតស្ស អត្តនោ សភាវេន អនុដ្ឋាបនីយស្ស ធុវវាសត្ថាយ សង្ឃេន ទិន្នតាយ អនុដ្ឋាបនីយស្ស វសេនេវ វិនិច្ឆយោ ហោតិ។ វុឌ្ឍតរគិលានា ហិ អត្តនោ សភាវេន អនុដ្ឋាបនីយា ហោន្តិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ. អដ្ឋ. ៣១៣) “វុឌ្ឍតរោ អត្តនោ វុឌ្ឍតាយ នវកេន ន វុដ្ឋាបេតព្វោ, គិលានោ អត្តនោ គិលានតាយា”តិ។ ភណ្ឌាគារិកធម្មកថិកាទយោ ធុវវាសត្ថាយ សង្ឃេន ទិន្នតាយ អនុដ្ឋាបនីយា ហោន្តិ។ វុត្តញ្ហិ “សង្ឃោ បន ភណ្ឌាគារិកស្ស វា ធម្មកថិកវិនយធរាទីនំ វា…បេ… ធុវវាសត្ថាយ វិហារំ សម្មន្និត្វា ទេតិ, តស្មា យស្ស សង្ឃេន ទិន្នោ, សោបិ អនុដ្ឋាបនីយោ”តិ (បាចិ. អដ្ឋ. ២១០; កង្ខា. អដ្ឋ. អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា)។ សោ ឯវំ វេទិតព្វោ – ឯតេហិ សង្ឃិកវិហារេសុ សង្ឃទ្វេរេសុ យថាគហិតេសុ តស្មិំ វិហារេ យោ ភិក្ខុ វុឌ្ឍតរោ, សោបិ “អយំ វិហារោ មយា វសិតព្វោ”តិ វទតិ។ យោ តត្ថ ញត្វា បដិពលោ, សោបិ តថេវ វទតិ។ យេន សោ វិហារោ ការិតោ, សោបិ “មយា បសីទិតបុគ្គលោ អាវាសេតព្វោ”តិ វទតិ។ សង្ឃោបិ “មយមេវ ឥស្សរា, តស្មា អម្ហេហិ ឥច្ឆិតបុគ្គលោ អាវាសេតព្វោ”តិ វទតិ។ ឯវំ ទ្វិធា វា តិធា វា ពហុធា វា ភិន្នេសុ មហន្តំ អធិករណំ ហោតិ។

តេសុ វុឌ្ឍតរោ “ន ត្វេវាហំ, ភិក្ខវេ, កេនចិ បរិយាយេន វុឌ្ឍតរស្ស អាសនំ បដិពាហិតព្ពន្តិ វទាមិ, យោ បដិពាហេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ បាឡិបាឋេ (មហាវ. ៣៧១; ចូឡវ. ១២៩), “វុឌ្ឍតរោ អត្តនោ វុឌ្ឍតាយ នវកេន ន វុដ្ឋាបេតព្វោ”តិ អដ្ឋកថាវចនញ្ច (បាចិ. អដ្ឋ. ១២៨ អាទយោ; កង្ខា. អដ្ឋ. អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា) គហេត្វា “អហមេវ ឯត្ថ វុឌ្ឍតរោ, មយា

ចុទ្ទិតទោ អញ្ញោ តត្ថិ, តស្មា អហទេច ព្ទយម៉្ហិ ចិហារេ ចសិតុយត្ត្ថចិកោ”តិ សញ្ញិ ហោតិ៍ ញ្យទ្ធតាបិ “ពាហុស្ស្សាតស្ស សង្ឃភារតិទ្វារកស្ស កិញ្ចុតោ អត្ថុរបតិយទេសតាសតយ្យិ”តិ បរិចារដ្ឋកថាចចតដ្ឋា (បរិ៍ អដ្ឋ៍ ៣៥៦-៣៥៩), “អត្ថុជាតាយិ, កិញ្ចទច, ញ្យទ្ធតត កិញ្ចុតា បដិពទលត ឥសចទស្សុត ចា អតិទេកឥសចទស្សុត ចា ្ងបសយ្យាទត់ុ, តិស្សុយំ ឥាតុ”ត្តិអាឌិបិញ្ញព្ទចចតដ្ឋា (យហាច៍ លិ៩, ប៉៦) កេហត្វា “អហទេច ៩ត្ត ញ្យទ្ធតា បដិពទលិ, ត យឃា អញ្ញោ ញ្យត្តតទោ អត្ថិ, តស្មា អហទេច ព្ទយស្ស ចិហារស្ស អត្ថុចិកោ”តិ សញ្ញិ៍ ចិហារការទកាបិ “ទឃត ចិហារទោ ការិទតា, ទសា ចិហារសាយិទកាតិ ចិតឃបិទថា (បរិចិ៍ អដ្ឋ៍ ១១៩) អត្ថិ, យឃា ច ពាហុំ ឥតិ ចឌិត្វា អយំ ចិហារទោ ការិទតា, តស្មា យឃា បសត្តបុក្កទលិ អារទោទបតទព្ទា, ត អញ្ញោ”តិ សញ្ញិ៍ សញ្ញោបិ “សង្ឃិទកា តាយ ចិហារទោ សង្ឃស្ស ឌិទត្តា ហោតិ បរិច្ចុទត្តា”តិអាឌិបិញ្ញព្ទចចតដ្ឋា (បរិចិ៍ ១១៩, ១៦១, ១៦៩, ១៦១), អត្តយទសា ចតុទក្កុលបិឥកំ កាយឥារទកហិ បំស្វាការទកសុ កិញ្ញអទត្តហិ កតយ្យិ សង្ឃស្ស ឌិត្តកាលទតា បដ្ឋាយ កាទុកល្ហំ ហោតិ”តិអាឌិអដ្ឋកថាចចតដ្ឋា (ត្វាញ្ញអច៍ អដ្ឋ៍ ៦១១) កេហត្វា “អយំ ចិហារទោ សង្ឃិទកា សង្ឃសត្តកោ, តស្មា អទយត្ថិ អកិទុចិតបុក្កទលិច អារទោទបតទព្ទា, ត អញ្ញោ”តិ សញ្ញិ៍

តត្ថ ចុទ្ទតរស្ស ចទទតបិ “ត ទត្វចាហំ, កិញ្ចទច”តុ្យាឌិចចតិ (ត្វាញ្ញអច៍ ៦១៩) ទតសុ ទតសុ អាសតសាលិឌិសុ អក្កាសតស្ស ចុទ្ទតរារហត្តា កត្តំ កុឌ្ឌិត្វា តិសិទត្តាបិ កិញ្ច ចុទ្ទតទេ អាកទត ចុដ្ឋាយ អាសតំ ឥាតព្ទ សត្តាយ កកចតា ចុត្តំ, ត ឥុចចារំ សត្តាយ៍ “ចុទ្ទតទោ អត្តទតា ចុទ្ទតាយ”តុ្យាឌិចចតដ្ឋា (បរិចិ៍ អដ្ឋ៍ ១៦០; កញ្ចា៍ អដ្ឋ៍ អត្ថុបពឌ្ឈិញ្ចាបឥចណ្ណតា) យថាចុទ្ទំ ទសតាសទត ឌិយាទត ចុទ្ទតទេ អាកទត តចកតទោ ចុដ្ឋារទបតទព្ទា, ចុដ្ឋារបត្វា ចុទ្ទតរស្ស ទសតាសតំ ឥាតព្ទ, ចុទ្ទតទោ បត តចកតទេត ត ចុដ្ឋារទបតទព្ទា៍ កស្មា? “អត្តទតា ចុទ្ទតទតាយា”តិ ្ងតុការល យថាចុទ្ទំ ទសតាសតឥាតំ សត្តាយ ចុត្តំ, ត ឥុចចារសត្វាយ ឥាតំ សត្តាយ , តស្មា ព្ទឥយ្យិ ចចតំ ្ងបបរិញ្ចិតព្ទំ, ត សិឈំ អត្ថុជាតិតព្ទា៍

ញ្យត្តចចទតបិ “ពាហុស្ស្សាតស្ស សង្ឃភារតិទ្វារកស្ស”តុ្យាឌិចចតដ្ឋា (បរិ៍ អដ្ឋ៍ ៣៣៦-៣៥៩) ត ពាហុស្ស្សាតយទទ្ធត សង្ឃិកចិហារស្ស ព្ទស្សរកាចំ សត្តាយ ចុត្តំ, អថ ទតា តស្ស កិញ្ចុស្ស ពាហុបការតំ កុលចិសិដ្ឋតដ្ឋា សល្លទញ្ចត្វា សញ្ញោត ឋាសុកំ អាចារំ អត្ថុរបតិយំ កត្វា ឌិទត្ត ទសា កិញ្ច ទកតចិ តយ្យាចិហារា អត្ថុរបតិទឃា ហោតិ, ព្ទយយត្តំ សត្តាយ ចុត្តា៍ “អត្ថុជាតាយិ, កិញ្ចទច”តុ្យាឌិចចតដ្ឋា (យហាច៍ ប៉៦) តិស្សុយាចរិយាតំ លញ្ចលំ បការសត់ុ កកចតា ចុត្តំ, ត សង្ឃិកចិហារស្ស ព្ទស្សរត្តំ, តស្មា ព្ទឥយ្យិ ចចតំ ្ងបបរិញ្ចិតព្ទំ, ត សិឈំ អត្ថុជាតិតព្ទា៍

ឥាយកចចតំ បត តាត្ថុជាតិតព្ទំ បដិពាហិតព្ទា៍ កស្មា? “ទឃត ចិហារទោ ការិទតា”តុ្យាឌិបិទថស្ស អយុត្យទចាហារត្តា៍ យថា ហិ បុច្ចុឌ្ឈតការល ទុបិឌិសុ សញ្ញាតស្ស ត្វាតបុត្តតត្តា ត្វាតបុត្តាកតិយា អទហាបិ “សទត្វា”តិ, ៩ចំ ឥាតកាលទតា បុទព្ទ តស្ស ចិហារស្ស សាយិត្វាតបុត្តតត្តា ឥាយទកា “ចិហារសាយិទកា”តិ ចុច្ចតិ, ត ព្ទស្សុទត្វា៍ ត ហិ សកទល ចិតឃបិដទក អដ្ឋកថាឌីកាសុ ច “ចិស្សុទឌ្ឈត្វា ឌិត្តស្ស ចិហារស្ស ឥាយទកា ព្ទស្សុទោ”តិ ចា “ឥាយទកត ចិចារទតទព្ទា”តិ ចា “ឥាយកសត្តកចិហារទោ”តិ ចា បិទថា អត្ថិ, “សង្ឃិទកា, កលាសត្តកោ, បុក្កលិទកា”ព្ទទច្ចុច អត្ថិ, តស្មា តស្ស ចចតំ តាត្ថុជាតិតព្ទា៍

សង្ឃស្ស វចនេបិ “សង្ឃិកោ នាម វិហារោ”ត្យាទិវចនំ (បរិ។ ១១៩, ១២១, ១២៩, ១៣១) សង្ឃសន្តកភាវំ សង្ឃេន វិចារេតព្វភាវំ ឋបេតិ, សង្ឃេ បន វិចារេន្តេ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ភិក្ខុំ សេនាសនគ្គាហាបកំ សម្មន្និត្វា តេន យថាវុឌ្ឍំ វិចារេតព្វោ ច ហោតិ, សមគ្គេន សង្ឃេន ទុវង្គសមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ អបលោកនកម្មេន ធុវវាសត្ថាយ ទាតព្វោ ច។ តេសុ បញ្ចង្គសមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ទុល្លភត្តា សេនាសនគ្គាហាបកសម្មុតិយា អភាវេ ច សតិ ទុវង្គសមន្នាគតោ ភិក្ខុ បរិយេសិតព្វោ។ ឯវំ បន អបរិយេសិត្វា ភណ្ឌាគារិកតាទិពហូបការតាយុត្តស្ស ពហុស្សុតតាទិគុណវិសិដ្ឋតាវិរហស្ស ភិក្ខុនោ អាមិសគរុកតាទិវសេន សង្ឃេន វិហារោ ទាតព្វោ ន ហោតិ, តស្មា សង្ឃោ វទេយ្យ ឧបបរិក្ខិតព្វំ, ន តាវ អនុញ្ញាតត្តា។

អថ តីហិបិ វចនាតិ សំសន្ទិតព្វាតិ។ តត្ថ សង្ឃស្ស ទស្សេត្វា សង្ឃោ បុច្ឆិតព្វោ “កោ បុគ្គលោ តុម្ហេហិ អធិប្បេតោ”តិ, បុច្ឆិតា “ឯសោ”តិ វុត្តេ “កស្មា អធិប្បេតោ”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯសោ បុគ្គលោ អម្ហេ ចីវរាទិបច្ចយេហិ អនុគ្គហេតា, អម្ហាកំ ញាតិសាលោហិតោ, ឧបជ្ឈាយោ, អាចរិយោ, សទ្ធិវិហារិកោ, អន្តេវាសិកោ, សមានុបជ្ឈាយកោ, សមានាចរិយកោ, បិយសហាយោ, លជ្ជី, បេសលោ, តស្មា អម្ហេហិ អធិប្បេតោ”តិ វុត្តេ “ន ឯត្តាវតា ធុវវាសត្ថាយ វិហារោ ទាតព្វោ”តិ បដិក្ខិបិតព្វោ។ អថ “ឯសោ បុគ្គលោ សព្វេហិ អម្ហេហិ វុឌ្ឍតរោ អគ្គាសនំ អគ្គោទកំ អគ្គបិណ្ឌំ អរហតិ, ធុវវាសត្ថាយ វិហារោ បន តស្ស ទាតព្វោតិ អដ្ឋកថាចរិយេហិ ន វុត្តោ”តិ វត្វា បដិក្ខិបិតព្វោ។ អថ “ធម្មកថិកោ, វិនយធរោ, គណវាចកអាចរិយោ”តិ វុត្តេ “ឯសោ ធុវវាសត្ថាយ ទិន្នវិហារស្ស អនុច្ឆវិកោ, ឯតស្ស ទាតព្វោ”តិ អនុមោទិតព្វោ។ កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? “សង្ឃោ បន ភណ្ឌាគារិកស្ស ច ធម្មកថិកវិនយធរាទីនំ ច គណវាចកអាចរិយស្ស ច ពហូបការតំ គុណវិសិដ្ឋតញ្ច សល្លក្ខេត្វា ធុវវាសត្ថាយ វិហារំ សម្មន្និត្វា ទេតី”តិ វចនតោ វិញ្ញាយតិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១២៨; កង្ខា។ អដ្ឋ។ អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា)។

ឯត្ថ បន សាធកបទេ “ភណ្ឌាគារិកស្ស ចា”តិ វិជ្ជមានេ កស្មា សាធកវចនេ ភណ្ឌាគារិកោ ន វុត្តោតិ? ឯតរហិ ភណ្ឌាគារស្ស អភាវា។ យទិ កេសុចិ វិហារេសុ ភណ្ឌាគារំ សម្មន្នេយ្យ, សោ ភណ្ឌាគារវិហារេ និសិន្នោ សង្ឃស្ស បត្តចីវររក្ខណាទិកំ ឧបការំ ករេយ្យ, តស្ស ពហូបការតំ សល្លក្ខេត្វា សង្ឃោ ភណ្ឌាគារិកស្ស ផាសុកំ អាវាសំ ឯតរហិបិ ធុវវាសត្ថាយ ទទេយ្យ, សោ តស្ស វិសុំ ធុវវាសវិហារោតិ។ ឯត្ថ សាធកបទេ “ធម្មកថិកវិនយធរាទីនំ ចា”តិអាទិសទ្ទេន ពហុស្សុតោ អាគតាគមោ ធម្មធរោ វិនយធរោ មាតិកាធរោ បណ្ឌិតោ វ្យត្តោ មេធាវី លជ្ជី កុក្កុច្ចកោ សិក្ខាកាមោតិ វុត្តគុណវន្តេ សង្គណ្ហាតិ។ អថាបិ “ឯសោ បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាទីហិ ភិក្ខូនំ ពហូបការោ សង្ឃភារនិត្ថារកោ”តិ វទតិ, “សាធុ ឯសោបិ ផាសុកាវាសស្ស អរហោ, អនុដ្ឋាបនីយំ កត្វា ធុវវាសត្ថាយ វិហារោ ឯតស្សបិ ទាតព្វោ”តិ វត្វា អនុមោទិតព្វោ។ កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? “សង្ឃោ បន ពហុស្សុតស្ស ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាទីហិ ពហូបការស្ស ភារនិត្ថារកស្ស ផាសុកំ អាវាសំ អនុដ្ឋាបនីយំ កត្វា ទេតី”តិ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ២៣២) វចនតោ វិញ្ញាយតិ។

អថាបិ “អយំ បុគ្គលោ ធម្មកថិកោ វិនយធរោ គណវាចកាចរិយោ សង្ឃស្ស ពហូបការោ វិសិដ្ឋគុណយុត្តោ”តិ វទតិ, “សាធុ ឯតស្សបិ បុគ្គលស្ស ធុវវាសត្ថាយ វិហារំ សល្លក្ខេត្វា សម្មន្និត្វាន ទាតព្វោ”តិ វត្វា អនុមោទិតព្វោ។ កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? “សង្ឃោ

ᨷᨶ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩔ ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩥᨠᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᨣᨱᩅᩣᨧᨠᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩅᩣ ᨻᩉᩪᨷᨠᩣᩁᨲᩴ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩩᩅᩅᩣᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪓᪐; ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᩋᨶᩩᨷᨡᨩ᩠ᨩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩣᨷᩥ “ᩑᩈᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᨽᩣᩁᨶᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, “ᩈᩣᨵᩩ ᩑᨲᩔᨷᩥ ᩋᨶᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᨶᩦᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? “ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩔ ᩈᨦ᩠ᨥᨽᩣᩁᨶᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᨶᩦᨿᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨷᩁᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪓᪕᪓-᪓᪕᪔) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ “ᩑᩅᩴ ᨴᩩᩅᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩅᩣ ᨻᩣᩉᩥᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨲᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨻᩣᩉᩥᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨧᩮ? “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩔᩦᨾᩮ ᨮᩥᨲᩔ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨣᩣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᨣᩣᩉᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪑᪐) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨳ “ᨴᩩᩅᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᩈᨲᩥ ᩑᨠᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩑᨲᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? “ᨻᩉᩪᨷᨠᩣᩁᨲᩴ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩔ ᨻᩉᩪᨷᨠᩣᩁᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᨲᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓᪨᪑᪑᪘-᪑᪓᪑) ᩑᨠᩮᨠᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ “ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩮ ᩑᨠᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣᨷᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨻᩣᩉᩥᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᩮ ᨮᩥᨲᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨧᩮ? “ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩏᨷᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪓᪔᪘) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨

ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩑᨠᨦ᩠ᨣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩣ ᨴᩩᩅᨦ᩠ᨣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨶᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨠᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ? ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩔᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? “ᨶ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨯ᩠ᨰᩴ ᨷᨭᩥᨻᩣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᨷᨭᩥᨻᩣᩉᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪑᪑) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᩑᨠᨦ᩠ᨣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨴᩩᩅᨦ᩠ᨣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩣ ᨻᩣᩃᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᨲᩥ ᨠᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ? ᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩈᩮᩣ ᨧᩮ ᩃᨩ᩠ᨩᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩮᩈᩃᩮᩣ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᨾᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩋᨣᨾᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩴ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨧᩮ? “ᩍᨵ ᨷᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩣᩃᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᩅᩣ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩣ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨾᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨵᩁᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩮᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨵᩁᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦ ᩃᨩ᩠ᨩᩦ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨠᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᨾᩮᩣ, ᨲᩮᩉᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩏᨷᩃᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨾᩩᨡᩮᩣᨴᨠᩮᨶ᪨ ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩏᨷᩃᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨾᩩᨡᩮᩣᨴᨠᩮᨶ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪖᪓) ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᨧ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪖᪓) “ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ‘ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨳ, ᩍᨵ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩩᩃᨽᩣ ᩈᩪᨷᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩅᩈᨳ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᨾᩣᨶᩣ’ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᩥᨿᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨲᨳᩣᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ‘ᩋᩣᨾ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᨷᨭᩥᩅᨧᨶᨴᩣᨷᨶᩮᨶ

ឧបឡាបេតព្វោ។ អថ វា ចតូហិ បច្ចយេហិ សង្គហេតព្វោ ចេវ អនុគ្គហេតព្វោ ច, បិយវចនេន ឧបឡាបេតព្វោ, កណ្ណសុខំ អាលបិតព្វោតិ អត្ថោ, ទុណ្ណាមីហិ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ។ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ សចេ សកលេបិ សង្ឃេ ន ករោតិ, សព្វេសំ ទុក្កដំ។ ឥធ នេវ ថេរា, ន ទហរា យុញ្ជន្តិ, សព្វេហិ វារេន ឧបដ្ឋាតព្វោ, អត្តនោ វារេ អនុបដ្ឋហន្តស្ស អាបត្តិ។ តេន បន មហាថេរានំ បរិវេណសម្មជ្ជនទន្តកដ្ឋទានាទីនិ ន សាទិតព្វានិ។ ឯវម្បិ សតិ មហាថេរេហិ សាយំបាតំ ឧបដ្ឋានំ អាគន្តព្វំ។ តេន បន តេសំ អាគមនំ ញត្វា បឋមតរំ មហាថេរានំ ឧបដ្ឋានំ គន្តព្វំ។ សចស្ស សទ្ធិំចរា ភិក្ខូ ឧបដ្ឋាកា អត្ថិ, ‘មយ្ហំ ឧបដ្ឋាកា អត្ថិ, តុម្ហេ អប្បោស្សុក្កា វិហរថា’តិ វត្តព្វំ។ អថាបិស្ស សទ្ធិំ ចរា នត្ថិ, តស្មិំ យេវ បន វិហារេ ឯកោ វា ទ្វេ វា វត្តសម្បន្នា វទន្តិ ‘មយ្ហំ ថេរស្ស កត្តព្វំ ករិស្សាម, អវសេសា ផាសុ វិហរន្តូ’តិ, សព្វេសំ អនាបត្តី”តិ វុត្តត្តា។ ឯវំ តាវ ពហិសីមតោ អន្តោសីមាយាគតំ លជ្ជិបេសលពហុស្សុតសិក្ខាកាមភូតំ ភិក្ខុំ អន្តោសីមាយ វសិតុកាមតាយ ផាសុកំ អាវាសំ អនុដ្ឋាបនីយំ កត្វា ទាតព្វោតិ វិញ្ញាយតិ។

តត្ថ ច “ន, ភិក្ខវេ, និស្សីមេ ឋិតស្ស សេនាសនំ គាហេតព្វំ, យោ គាហេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (ចូឡវ. ៣១៥) ភគវតា វុត្តំ, អថ កស្មា និស្សីមតោ អាគតស្ស ធុវវាសត្ថាយ វិហារោ ទាតព្វោតិ? វុច្ចតេ – “និស្សីមេ ឋិតស្សា”តិ ឥទំ អនាទរេ សាមិវចនំ, តស្មា និស្សីមេ ឋិតំយេវ សេនាសនំ ន គាហេតព្វន្តិ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ, ន និស្សីមេ ឋិតស្ស តស្ស ភិក្ខុស្ស អន្តោសីមំ បវិដ្ឋស្សាបិ សេនាសនំ ន គាហេតព្វន្តិ អត្ថោ, តស្មា បុរេ ពហិសីមាយំ ឋិតោបិ ឥទានិ អន្តោសីមំ បវិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ ចតុបច្ចយភាគោ លព្ភតិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ. អដ្ឋ. ៣៦៨) “អសុកវិហារេ កិរ ពហុំ ចីវរំ ឧប្បជ្ជតីតិ សុត្វា យោជនន្តរិកវិហារតោបិ ភិក្ខូ អាគច្ឆន្តិ, សម្បត្តសម្បត្តានំ ឋិតដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ ទាតព្វ”ន្តិ។ អន្តោសីមគតេសុ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតុំ អសក្កោន្តេសុ យត្ថ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកោ អត្ថិ, សោ អាវាសោ គន្តព្វោ ហោតិ។ អន្តោវស្សេបិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកេន វិនា វស្សំ វសិតុំ ន លភតិ។ យត្ថ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកោ អត្ថិ, តត្ថ គន្ត្វា វស្សំ វសិតព្វំ, តស្មា ពហិសីមតោ អាគតោបិ លជ្ជិបេសលពហុស្សុតសិក្ខាកាមភិក្ខុ សង្គហេតព្វោ ហោតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“ឥធ បន, ភិក្ខវេ, អញ្ញតរស្មិំ អាវាសេ តទហុបោសថេ សម្ពហុលា ភិក្ខូ វិហរន្តិ ពាលា អព្យត្តា, តេ ន ជានន្តិ ឧបោសថំ វា ឧបោសថកម្មំ វា បាតិមោក្ខំ វា បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ វា។ តេហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូហិ ឯកោ ភិក្ខុ សាមន្តា អាវាសា សជ្ជុកំ បាហេតព្វោ ‘គច្ឆាវុសោ សំខិត្តេន វា វិត្ថារេន វា បាតិមោក្ខំ បរិយាបុណិត្វា អាគច្ឆា’តិ។ ឯវញ្ចេតំ លភេថ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ លភេថ, តេហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូហិ សព្វេហេវ យត្ថ ជានន្តិ ឧបោសថំ វា ឧបោសថកម្មំ វា បាតិមោក្ខំ វា បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ វា, សោ អាវាសោ គន្តព្វោ។ នោ ចេ គច្ឆេយ្យុំ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឥធ បន, ភិក្ខវេ, អញ្ញតរស្មិំ អាវាសេ សម្ពហុលា ភិក្ខូ វស្សំ វសន្តិ ពាលា អព្យត្តា, តេ ន ជានន្តិ ឧបោសថំ វា ឧបោសថកម្មំ វា បាតិមោក្ខំ វា បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ វា។ តេហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូហិ ឯកោ ភិក្ខុ សាមន្តា អាវាសា សជ្ជុកំ បាហេតព្វោ ‘គច្ឆាវុសោ សំខិត្តេន វា វិត្ថារេន វា បាតិមោក្ខំ បរិយាបុណិត្វា អាគច្ឆា’តិ។ ឯវញ្ចេតំ លភេថ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ លភេថ, ឯកោ ភិក្ខុ សត្តាហកាលិកំ បាហេតព្វោ ‘គច្ឆាវុសោ សំខិត្តេន វា វិត្ថារេន វា បាតិមោក្ខំ បរិយាបុណិត្វា អាគច្ឆា’តិ។ ឯវញ្ចេតំ លភេថ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ លភេថ, ន, ភិក្ខវេ, តេហិ ភិក្ខូហិ តស្មិំ អាវាសេ វស្សំ វសិតព្វំ។ វសេយ្យុំ ចេ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ. ១៦៣)។

ឯវំ ពហិសីមតោ អាគតស្សបិ សង្ឃស្ស ឧបការំ កាតុំ សក្កោន្តស្ស វិសិដ្ឋគុណយុត្តស្ស ទាតព្ពភាវោ វិញ្ញាយតិ, តស្មា “អយ្យានំ គណោ ន ហោតិ, អយ្យានំ វំសោ បវេណី ន ហោតិ, អយ្យានំ សន្ទិដ្ឋសម្ភត្តោ ន ហោតី”តិអាទីនិ វត្វា ន បដិក្ខិបិតព្ពា។ គណាទិភាវោ ហិ អប្បមាណំ, យថាវុត្តពហុបការតាទិភាវោយេវ បមាណំ។ សាមគ្គិករណតោ បដ្ឋាយ ហិ សមានគណោ ហោតិ។ តថា ហិ ឧក្ខិត្តានុវត្តកានំ លទ្ធិនានាសំវាសកានម្បិ លទ្ធិវិស្សជ្ជនេន តិវិធុក្ខេបនីយកម្មកតានំ កម្មនានាសំវាសកានម្បិ ឱសារណំ កត្វា សាមគ្គិករណេន សំវាសោ ភគវតា អនុញ្ញាតោ។ អលជ្ជី បន ពហុស្សុតោបិ សង្គហំ កាតុំ ន វដ្ដតិ។ សោ ហិ អលជ្ជីបរិសំ វឌ្ឍាបេតិ, លជ្ជីបរិសំ ហាបេតិ។ ភណ្ឌនការកំ បន វិហារតោបិ និក្កឌ្ឍិតព្ពំ។ តថា ហិ “ភណ្ឌនការកកលហការកមេវ សកលសង្ឃារាមតោ និក្កឌ្ឍិតុំ លភតិ។ សោ ហិ បក្ខំ លភិត្វា សង្ឃម្បិ ភិន្ទេយ្យ។ អលជ្ជីអាទយោ បន អត្តនោ វសនដ្ឋានតោយេវ និក្កឌ្ឍិតព្ពា, សកលសង្ឃារាមតោ និក្កឌ្ឍិតុំ ន វដ្ដតី”តិ អដ្ឋកថាយំ (បរិ។ អដ្ឋ។ ១១៥) វុត្តំ។

វុឌ្ឍាបចាយនាទិសាមគ្គិរសរហិតំ វិសភាគបុគ្គលម្បិ សង្គហំ កាតុំ ន លភតិ។ វុត្តញ្ហិ “ឧបទ្ទវេន ហិ វិសភាគបុគ្គលេន ឯកវិហារេ វា ឯកបរិវេណេ វា វសន្តេន អត្ថោ នត្ថិ, តស្មា សព្ពតោវស្ស និវាសោ វារិតោ”តិ (បរិ។ អដ្ឋ។ ១១១), តស្មា អាវាសិកោ វា ហោតុ អាគន្តុកោ វា, សគណោ វា ហោតុ អញ្ញគណោ វា, ពហុស្សុតសីលវន្តត្តតោ ភិក្ខុ សង្គហេតព្ពោ។ វុត្តញ្ហិ ភគវតា –

“ពហុស្សុតំ ធម្មធរំ, សប្បញ្ញំ ពុទ្ធសាវកំ;

នេក្ខំ ជម្ពោនទស្សេវ, កោ តំ និន្ទិតុមរហតិ;

ទេវាបិ នំ បសំសន្តិ, ព្រហ្មុនាបិ បសំសិតោ”តិ។ (អ។ និ។ ៤។៦) –

អយំ អត្ថោ សីមដ្ឋេន សង្ឃេន ពហុបការតាគុណវិសិដ្ឋតាសង្ខាតេហិ គុណេហិ យុត្តស្ស សង្ឃភារនិត្ថារកស្ស ភិក្ខុនោ ផាសុកំ អាវាសំ អនុដ្ឋាបនីយំ កត្វា ទានេ វិនិច្ឆយោ។

យទា បន សង្ឃត្ថេរោ ជរាទុព្ពលតាយ វា រោគបីឡិតតាយ វា វិវេកជ្ឈាសយតាយ វា គណំ អបរិហរិតុកាមោ អញ្ញស្ស ទាតុកាមោ, អត្តនោ អច្ចយេន វា កលហវិវាទាភាវមិច្ឆន្តោ សទ្ធិវិហារិកាទីនំ និយ្យាតេតុកាមោ ហោតិ, តទា ន អត្តនោ ឥស្សរវតាយ ទាតព្ពំ, អយំ វិហារោ សង្ឃិកោ, តស្មា សង្ឃំ សន្និបាតេត្វា តំ ការណំ អាចិក្ខិត្វា ពហុបការតាគុណវិសិដ្ឋតាយុត្តបុគ្គលោ វិចិនាបេតព្ពោ។ តតោ សង្ឃោ ឆន្ទាទិ អគតិគមនានិ អនុបគន្ត្វា ភគវតោ អជ្ឈាសយានុរូបំ លជ្ជីបេសលពហុស្សុតសិក្ខាកាមភូតំ បុគ្គលំ វិចិនិត្វា “អយំ ភិក្ខុ ឥមស្ស វិហារស្ស អនុច្ឆវិកោ”តិ អារោចេតិ។ មហាថេរស្សបិ តមេវ រុច្ចតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ រុច្ចតិ, អត្តនោ ភារភូតំ វុត្តប្បការអង្គវិយុត្តំ បុគ្គលំ ទាតុកាមោ ហោតិ។ ឯវំ សន្តេ សង្ឃោ ឆន្ទាទិអគតិំ ន គច្ឆតិ, បុគ្គលោវ គច្ឆតិ, តស្មា សង្ឃស្សេវ អនុមតិយា វិហារោ ទាតព្ពោ។

សចេ បន សញ្ញា យំ កិញ្ចិ អារម្មណំ គហេត្វា យថាឧបដ្ឋិតាការវិភាវនវសេន កិលេសា ខាទកាទយោ ហោតិ, ឱក្កមតិ បន គោចរតោ

អញ្ញាយ យាថាវតោ ឧបដ្ឋិតាការអយោនិសោមនសិការស្ស កិលេសស្ស ខាទកាទយោ, តទា ឱក្កមតិបិ សញ្ញាបរិយាបន្នោ យថាតិ កត្វា ឥទុកយុកការកស្ស

ឱក្កមនស្ស អនុបតិយា ចិហារោ ខាទតន្តា, ន សញ្ញានុបតិយា ឧត្តរេញ្ចា អដ្ឋកថាយំ (បារា. អដ្ឋ. ១.៣៦០-៣៦៨) “សចេ សញ្ញា កិញ្ចិ

គហេត្វា អារម្មណតោ ន និច្ឆរតិ, ខេមោ កិញ្ចិ និច្ឆរតិ, សោច កិញ្ចិ ទុស្សតោ សញ្ញាកោ ហិ កមេន្តា យោ ឥទុកយុំ កតោតិ, សោច ទុស្សតោ”តិ ឧត្តរញ្ចា–

“លទ្ធា ខេមោ នយា យោហា;

យោ ឥទុំ អតិចត្តតិ;

និហីយតិ តស្ស យសោ;

កាឡបក្ខេច ចន្ទិមា.

“លទ្ធា ខេមោ នយា យោហា;

យោ ឥទុំ នាតិចត្តតិ;

អាបូរតិ តស្ស យសោ;

សុក្កបក្ខេច ចន្ទិមា”តិ. (ទី. និ. ៣.២៤៩; អ. និ. ៤.១៧-១៨; បារិ. ៣៣៤, ៣៣៩);

យទា បន ខេទោបិ កិញ្ចិ អចត្វា យថាកតុក្កោតោ, សញ្ញាបិ ន កស្សចិ ចិចារេតិ, ឯវំ សញ្ញិកចិហារេ អកិលេសោ ឱក្កោ ចត្តយានេ តស្មិំ

ខេមេ យេន ពោគខិ សាវកស្ស ឧទ្ធិមិច្ឆន្តេន អាចរិយេន អនន្តាសីមន្ទកា កិញ្ចិ ឯវំ សមុស្សារេតព្ពា “យា ត្វយា អាយុយុត្តា ឯវំ អកត្វា,

អនន្តាសីមន្ទកោសុ កិលេសុ ឧត្តបការតាឌិយុត្តំ ឱក្កមំ ចិចិនច, ចិចិនិត្វា លកន្តា តស្ស ឱក្កមស្ស សមរេក្កន សញ្ញន ខុចចារសត្វាយ ចិហារំ

អនុដ្ឋាបតិយំ កត្វា ខេទ, តោ ខេ អនន្តាសីមន្ទកោសុ កិលេសុ អលទ្ធ, អថ ឧតិសីមន្ទកោសុ កិលេសុ ចិចិនថ. ឧតិសីមន្ទកោសុ កិលេសុ ចិចិនិត្វា

យថាឧត្តអនុយុត្តឱក្កមេល លទ្ធយានេ តំ ឱក្កមំ អនន្តាសីមំ បវេសេត្វា អនន្តាសីមន្ទកស្ស សញ្ញស្ស អនុបតិយា ខុចចារសត្វាយ ចិហារំ

សម្មន្និត្វា អនុដ្ឋាបតិយំ កត្វា ខេទ. ឯវំ កតោន្តា ហិ ត្វយា អាយុយុត្តា អប្បិច្ឆកថា-សន្តោសកថា-សល្លេខកថា-

បចិចិត្តកថាឌីរិយារម្ភកថា-សីលកថា-ឃយាឌិកថា-បញ្ញាកថា-ចិមុត្តិកថា-ចិមុត្តិញាណឌស្សតកថាឃង្ខាតឌឃកថាចតុ្ទឃមុត្តំ បុក្កលំ ង្គបតិស្សាឃ អស្សុតបុត្តំ ឌម្មំ សុលិស្សច, សុតបុត្តំ ឌម្មំ បរិយោឌាបិស្សច, កង្ខំ ចិនោឌិស្សច, ឌិដ្ឋិំ ង្គុំ ករិស្សច, ចិត្តំ បឃាឌេស្សច៉ ឃស្ស លទ្ធិនោ យេបឃលស្ស ពាហុស្សុតស្ស សិក្ខាកាមស្ស កិច្ចនោ កិច្ច អត្ថសិក្ខយាតា ឃទ្ធាឃ ចឌ្ឌិស្សត្តិ, សីលេត ចឌ្ឌិស្សត្តិ, សុតោត ចឌ្ឌិស្សត្តិ, ចាគេត ចឌ្ឌិស្សត្តិ, បញ្ញាឃ ចឌ្ឌិស្សត្តី”តិ៉ ចុត្តនោញ្ញំ ចិសុទ្ធិមគ្គ (ចិសុទ្ធិ៉ ១៉១៣) “កតមោ ង្គបតិស្សមកោឆនោ ឌឃកថាចតុ្ទក្ខលឃមត្ថាគតោ កល្យាលមិត្តា, ឃំ តិស្សាឃ អស្សុតំ សុលាតិ, សុតំ បរិយោឌបេតិ, កង្ខំ ចិតរតិ, ឌិដ្ឋិំ ង្គុំ ករោតិ, ចិត្តំ បឃាឌេតិ៉ ឃស្ស ចា អត្ថសិក្ខយានោ ឃទ្ធាឃ ចឌ្ឌតិ, សីលេត ចឌ្ឌតិ, សុតោត ចឌ្ឌតិ , ចាគេត ចឌ្ឌតិ, បញ្ញាឃ ចឌ្ឌតិ, អឃំ ចុច្ចតិ ង្គបតិស្សមកោឆនោ”តិ៉ ៤ចំ ឃមុស្សាហេត្វា ឌម្មកចំ កត្វា អន្តោសីមដ្ឋកឃឈ្ឈេតច ឆុចចាឃចិហារោ ឌាបេតន្តោតិ៉

៤ចំ ឌិតឃាឃតស្ស, ចឌ្ឌិការោ សុបេឃលិ;

អកាឃិ បញ្ញាចា កិច្ច, សុដ្ឋ អាចាឃតិន្តឃត្តិ៉

ធ្លាតិ ចិតឃឃក្ខហឃំចណ្ហតាក្ខុត ចិតឃាលក្ខារេ

ចិហារចិតិន្តឃកថាលក្ខារោ៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

[illegible] (… ᪑᪐᪙) [illegible]

[illegible]

“[illegible];

[illegible]”

[illegible] (… ᪑.᪑᪐᪙; … ᪑.᪑᪐᪙; … ᪑᪐᪙; …) [illegible] (… ᪑᪐᪙) [illegible]

[illegible]

បដ្ឋិយគោឌិយា ចត្តារោ ហោន្តិ, ឲគោ បដិក្កាហគោតិ។ “ឋ(ឋ, ហិក្ខូច, ឃ្លាយំ ចតុចក្កោ ហិក្ខុសឡ្ឈោ ឩបេត្វា តីហិ កយុ៎ាតិ ក្ខូបសយ្យេង៌ បចារលំ អក្ខាត”ន្តិ ចយ្យេឃ្យក្ខត្ត៌គោ (យហាច។ ១ប៉ប៉) ចុត្តត្តា ត បឌ្ឍចក្កកលិឃន្តិ កហេតត្ថា។ បឌយប្យចារណាឃ បចារិតាតិ ឮគង់ ចឃ្យេឆ្លង់ អកត្វា ចឃ្យំចុត្តកាចសត្ថឃ្យតត្ថ ចុត្តិ អត្តរាយេត អបចារិតាតយ្បិ ចុត្តចឃ្យាត់ កមិតត្វារសម្ពុចតោ។ តេតេច “អប្យចារិតា ចា”តិ អចត្វា “លិត្តចឃ្យា ចា បដ្ឋិយិកាឃ ក្ខូបកតា ចា ត លកត្តី”តិ ឲត្តកយេច ចុត្តិ។ អញ្ញាស្សិ ចិហារេ ចុត្តចឃ្យាបិ តលកត្តិតិ តាតាឃិយាឃ អញ្ញាស្សិ ចិហារេ ចុត្តចឃ្យា ឮយស្សិ ចិហារេ កមិតត្វារ៉េ ត លកត្តិតិ អត្តេ។ សេត្ថាតិ លិត្តចឃ្យាគេយា, អត្តបកតាបិ តតេច្ច សក្កហិតា។ អាតិសំសត្តិ កមិតាតិសំសទឹចរ៉េ។ ឲក៌ អត្តតទឹចរ៉េយេច ហិ កមិតទឹចរ៉េ តាយ ហោតិ, អចសេសាតិ ទឹចរាតិ ចា សាដកា ចា កមិតាតិសំសាយេច តាយ។ ចក្ខូតិ ហិ “អចសេសកមិតាតិសំសេ ពលចចត្វាតិ ចឃ្យាចាសិកដ៌តិកាឃ ឌាតត្ថាតី”តិ។ (ចិ។ សក្ក។ អដ្ឋ។ ១១៩) ឮតរេសត្តិ បុរិយិកាឃ ក្ខូបកតាត់។

សោ គេ បដ្ឋិយិកាឃ ក្ខូបសយ្យេ្តតិ, កណប្ចុគោ គេច ហោតិ, អាតិសំសត្ថា លកតីតិ ឮយិតា សាយណោរាត់ ចឃ្យ្បកយត់ អត្យញ្ញាត់ ហោតិ។ សោ ហិ បុរិយិកាឃ ចឃ្យ្បកតត្តា អាតិសំសំ លកតិ, បដ្ឋិយិកាឃ បត ក្ខូបសយ្យេ្តិតត្តា កណប្ចុគោ ហោតីតិ។ សគេ បុរិយិកាឃ ក្ខូបកតា កមិតត្វារក្យុសលិ ត ហោន្តិតិអាឌិតា “អដ្ឋឆយ្ចុគោចិគោ ហិក្ខុ, កមិតត្វារយរហតី”តិ ចិតយចិតិច្ឆរយ (ចិ។ ចិ។ ១លិ០៣) អាកតត្តា សឃំ គេ អដ្ឋឆយ្ចុក្យុសលិ, សឃយេច អត្តរិតត្ថា។ គេតា គេ, អត្តេញ្ញា អដ្ឋឆយ្ចុក្យុសល បរិយេឃសិត្វា គេតត្ថា, ឲចំ អកត្វា កមិត់ អត្តរិត្យំ ត ចដ្ឋតីតិ ឌឃ្យេតិ។ កមិត់ អត្តរាបេត្វាតិ សកាទិតចចតេត តេហិ ឌាហិរគោ អាកតតេច្ចរហិ សឃំ កមិត់ ត អត្តរិតត្ថំ, សត្ថាបុត្ថាកិច្ចាឌិក៌ សំចិឌហិត្វា គេ បុរិយិកាឃ ចឃ្យ្បកតា អតេត្តាឃឹយដ្ឋហិក្ខុយេច អត្តរាបេតត្ថាតិ ឌឃ្យេតិ, អញ្ញាថា អតេញ្ញា កមិត់ អត្តរតិ, អតេញ្ញា អាតិសំសំ លកតីតិ អាបជ្ជតិ, ត បតេច់ ឃុជ្ជតិ។ ចក្ខូតិ ហិ “អាតិសំសោ បត ឮតរេសំសេយេច ហោតី”តិ។ ឌាតត្ថា ក្យុជ្ជិតត្វាតិ ណាគតិយគោឌតិយក្ទត់ អត្តបិតាឌិឌាត់ ក្យុជ្ជិតត្វា។ ត ហិ គេ ចត្ថឌាត់ លកត្តិ។

កមិតទឹចរ៉េគេយាតិ ឌាត្យំ ចដ្ឋតីតិ ឲត្ត “សឃ្ឈស្ស កមិតទឹចរ៉េ គេយា”តិ ចត្តត្ថា។ ឲចត្យាសតិ “ឮគង់ សឃ្ឈស្ស កមិតគុស្សំ ក្ខូបត្ត”ន្តិ (យហាច។ ១០លិ) កយុចាចាឃ សេយតិ។ អឆ ឆ បត បុត្តេ កតបរិចយត្តា “សឃ្ឈស្សា”តិ អចុតេត្តបិ សយ្យឌាត់ បិកេដត្តិ កត្វា អចុត្តិ សិឃាតិ។ ឲតេច្ចគោ អាចរិយា ចគត្តិ “សឃ្ឈស្សាតិ អចុតេត្តបិ កាលេ ឌិត្តំ សឃ្ឈិក៌ ហោតី”តិ, តត្រេចំ ចត្តត្ថំ “ត កាលេ ឌិត្តំ សត្ថំ សឃ្ឈិក៌ ហោតី”តិ។ កចំ ចិត្តាឃតីតិ គេ? “ឃថ្ឋា កាលេបិ សឃ្ឈស្ស ចា ឮគង់ អកាលទឹចរត្តិ, បុក្កលស្ស ចា ឮគង់ តុឃ្យំឆយ្ចីតិអាឌិតា តយេត ឌិត្តំ, ឲតំ អកាលទឹចរ៉េ តាយា”តិ កត្ថាចិតរលិឃំ (កត្ថា។ អដ្ឋ។ អកាលចិចរសិក្ខាបឌចណ្ណនា) អាកតត្តា បុក្កលិកយ្បិ ហោតីតិ ចិត្តាឃតិ, តស្មា បរេយ្ចាបិ តាយំ ចត្វា សយ្ចុតាបិ បិឌយ្ចុលេ ឩបេត្វា ឌិត្តំ បុក្កលិកយេច ហោតិ, ត សឃ្ឈិក៌។ ចុត្តគោព្យំ អដ្ឋកចាឃំ (យហាច។ អដ្ឋ។ ១លិ៥) “បុក្កលស្ស ឌេតីតិ ‘ឮយំ ទឹចរ៉េ ឮតេ្តាយស្ស ឌយ្ចី’តិ ឲចំ បរេយ្ចុតា ចា, បិឌយ្ចុលេ ឩបេត្វា ‘ឮយំ, កតេ្ត, តុយ្យាក៌ ឌយ្ចី’តិ ឲចំ សយ្ចុតា ចា ឌេតី”តិ។ ឲចំ បុក្កលិគោ សតិ ត៌ ទឹចរ៉េ សឃ្ឈស្ស ការេដតត្ថំ ហោតិ ចា ត ហោតិ ចាតិ? សោ បុក្កលេ អត្តគោ សន្តិចិហារិកអតេ្តចាសិកក្យុតស្ស សឃ្ឈស្ស ចា អញ្ញាស្ស សហឆយ្ចិកសឃ្ឈស្ស ចា ការេដតុការេយា ការេឌឃ្យ, អការេដតុការេយា “ការេដតុ”តិ ត គោតចិ ចចតីយោ។ កចំ ចិត្តាឃតីតិ គេ? “ត ហិ បុក្កលស្ស អាឌិស្ស ឌិត្តំ គោតចិ ការេឌតឹឃំ ហោតី”តិ ឌីកាសុ អាកយតតោ ចិត្តាឃតិ។ អត្តេគោ អាចរិយា ឲចំ ចគត្តិ “កមិតស្ស ឲក៌ យុលំ សត្ថេ្ឈាតិ (បរិ។ ៣០ប៉) ចុត្តត្តា បុក្កលំ ក្ខុ្តិស្ស ឌិត្តេបិ សឃ្ឈាឃត្តំ សឃ្ឈិក៌ ហោតិ។ ឃឆា កិ ‘សិយាឃ ឌយ្ចិ, សេតាសតស្ស ឌយ្ចី’តិ ចុតេត្តបិ ត៌ ឌាត់

សង្ឃិកា ហោតិ, យថា ច ‘កថិនចីវរំ ទម្មី’តិ វុត្តេ សង្ឃិកា ហោតី”តិ។

តត្រេវំ វិចារេតព្វំ – “កថិនស្ស ឯកំ មូលំ សង្ឃោ”តិ វចនំ (បរិ. ៣០៨) កថិនស្ស មូលំ កថិនស្ស ការណំ ទស្សេតិ។ យថា ហិ មូលេ វិជ្ជមានេ រុក្ខោ តិដ្ឋតិ, អវិជ្ជមានេ ន តិដ្ឋតិ, តស្មា មូលំ រុក្ខស្ស ការណំ ហោតិ, បតិដ្ឋំ ហោតិ, ឯវំ សង្ឃេ វិជ្ជមានេ កថិនំ ហោតិ, នោ អវិជ្ជមានេ, តស្មា សង្ឃោ កថិនស្ស មូលំ កថិនស្ស ការណំ នាម ហោតិ។ កថំ សង្ឃេ វិជ្ជមានេ កថិនំ ហោតិ? សព្វន្តិមេន បរិច្ឆេទេន ចតុវគ្គភូតេន សង្ឃេន អត្ថារកស្ស ភិក្ខុនោ ញត្តិទុតិយកម្មវាចាយ កថិនចីវរេ ទិន្នេយេវ តេន ចីវរេន អត្ថតំ កថិនំ នាម ហោតិ, នោ អទិន្នេ, តស្មា ចតុវគ្គសង្ឃេ អលព្ភមានេ សហស្សក្ខត្តុំ “កថិនំ ទម្មី”តិ វុត្តេបិ កថិនំ នាម ន ហោតិ, តស្មា ឧបចារសីមាយ បរិច្ឆិន្នេ វិហារេ ឯកោ វា ទ្វេ វា តយោ វា ចត្តារោ វា ភិក្ខូ វិហរន្តិ, តត្ថ កថិនចីវរេ ឧប្បន្នេ អញ្ញតោ បរិយេសិត្វា ចតុវគ្គសង្ឃោ ឯកោ បដិគ្គាហកោតិ បញ្ចន្នំ ភិក្ខូនំ បូរណេ សតិ កថិនំ អត្ថរិតុំ លភតិ, នាសតិ, ឯវំ សង្ឃេ វិជ្ជមានេយេវ កថិនំ នាម ហោតិ, នោ អវិជ្ជមានេ, តស្មា សង្ឃស្ស កថិនស្ស មូលភូតតំ ការណភូតតំ សន្ធាយ “កថិនស្ស ឯកំ មូលំ សង្ឃោ”តិ វុត្តំ។ “កថិន”ន្តិ វុត្តេ សង្ឃិកំយេវ ហោតិ, នោ បុគ្គលិកន្តិ អធិប្បាយោ ឯតស្មិំ បាឋេ ន លព្ភតិ។ យថា កិំ? “កិច្ចាធិករណស្ស ឯកំ មូលំ សង្ឃោ”តិ (ចូឡវ. ២១៥) ឯត្ថ អបលោកនកម្មញត្តិកម្មញត្តិទុតិយកម្មញត្តិចតុត្ថកម្មសង្ខាតំ កិច្ចាធិករណំ ចតុវគ្គាទិកោ សង្ឃេ វិជ្ជមានេយេវ ហោតិ, នោ អវិជ្ជមានេ, តស្មា សង្ឃស្ស កិច្ចាធិករណស្ស មូលភូតតំ ការណភូតតំ សន្ធាយ “កិច្ចាធិករណស្ស ឯកំ មូលំ សង្ឃោ”តិ វុច្ចតិ, ឯវំសម្បទមិទំ ទដ្ឋព្វំ។

យទិបិ វុត្តំ “យថា ‘សីមាយ ទម្មិ, សេនាសនស្ស ទម្មី’តិអាទីសុ តំ ទានំ សង្ឃាយត្តមេវ ហោតិ, តថា ‘កថិន ទម្មី’តិ វុត្តេ បុគ្គលំ ឧទ្ទិស្ស ទិន្នេបិ សង្ឃាយត្តមេវ សង្ឃិកមេវ ហោតី”តិ, តថាបិ ឯវំ វិចារណា កាតព្វា – “សីមាយ ទម្មិ, សេនាសនស្ស ទម្មី”តិអាទីសុ សីមា ច សេនាសនញ្ច ទានបដិគ្គាហកា ន ហោន្តិ, តស្មា សីមដ្ឋស្ស ច សេនាសនដ្ឋស្ស ច សង្ឃស្ស អាយត្តំ ហោតិ, បុគ្គលោ បន ទានបដិគ្គាហកោវ, តស្មា “ឥមំ កថិនចីវរំ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ ទម្មី”តិ បរម្មុខា វា តស្ស ភិក្ខុនោ បាទមូលេ ឋបេត្វា សម្មុខា វា ទិន្នំ កថំ សង្ឃាយត្តំ សង្ឃសន្តកំ ភវេយ្យ, ឯវំ សង្ឃស្ស អបរិណតំ បុគ្គលិកចីវរំ សង្ឃស្ស បរិណាមេយ្យ, នវសុ អធម្មិកទានេសុ ឯកំ ភវេយ្យ, តស្ស ចីវរស្ស បដិគ្គហោបិ នវសុ អធម្មិកបដិគ្គហេសុ ឯកោ ភវេយ្យ, តស្ស ចីវរស្ស បរិភោគោបិ នវសុ អធម្មិកបរិភោគេសុ ឯកោ ភវេយ្យ។ កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? នវ អធម្មិកានិ ទានានីតិ សង្ឃស្ស បរិណតំ អញ្ញសង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បុគ្គលស្ស វា បរិណាមេតិ, ចេតិយស្ស បរិណតំ អញ្ញចេតិយស្ស វា សង្ឃស្ស វា បុគ្គលស្ស វា បរិណាមេតិ, បុគ្គលស្ស បរិណតំ អញ្ញបុគ្គលស្ស វា សង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បរិណាមេតិ, “នវ អធម្មិកា បរិភោគា”តិ អាគតំ បរិវារបាឡិញ្ច (បរិ. ២២៥) “នវ បដិគ្គហបរិភោគាតិ ឯតេសំយេវ ទានានំ បដិគ្គហា ច បរិភោគា ច”តិ អាគតំ អដ្ឋកថញ្ច (បរិ. អដ្ឋ. ២២៥) ទស្សេត្វា វិញ្ញាយតីតិ។

អថាបិ ឯវំ វទន្តិ – ទាយកោ សង្ឃត្ថេរស្ស វា គន្ថធុតង្គវសេន អភិញ្ញាតស្ស វា ភត្តុទ្ទេសកស្ស វា បហិណតិ “អយ្យា ភត្តគ្គហណត្ថាយ អដ្ឋ ភិក្ខូ គហេត្វា អាគច្ឆថា”តិ, សចេបិ ញាតិឧបដ្ឋាកេហិ បេសិតំ ហោតិ, ឥមេ តយោ ជនា បុច្ឆិតុំ ន លភន្តិ។ អារុឡ្ហាយេវ មាតិកំ, សង្ឃតោ អដ្ឋ ភិក្ខូ ឧទ្ទិសាបេត្វា អត្តនវមេហិ គន្តព្វំ។ កស្មា? ភិក្ខុសង្ឃស្ស ហិ ឯតេ ភិក្ខូ និស្សាយ លាភោ ឧប្បជ្ជតីតិ។ គន្ថធុតង្គាទីហិ បន

អនភិញ្ញាតតោ អាវាសិកកិច្ច បុច្ឆិត្វា លភតិ, តស្មា តេន “កិំ សង្ឃតោ គណ្ហាមិ, ឧទាហុ យេ ជានាមិ, តេហិ សទ្ធិំ អាគច្ឆាមី”តិ យាចិតំ អារោបេត្វា យថា ទាយកា វទន្តិ, តថា បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១១៣), [illegible] “សង្ឃស្ស លាភោ បុគ្គលំ ឧបនិស្សាយ ឧប្បជ្ជតី”តិ វចនំ ឧបនិធាយ “សង្ឃស្ស លាភោ បុគ្គលំ និស្សាយ ឧប្បជ្ជតិ, បុគ្គលស្ស បត្តលាភោ សង្ឃំ អាមសិត្វា ទេន្តោ សង្ឃាយត្តោ ហោតី”តិ វិញ្ញាយតីតិ។

ឥមស្មិម្បិ វចនេ អយំ វិចារណា កាតព្ពា – តស្មិំ ហិ និយមេន្តេ ន បុគ្គលំយេវ និយមេតិ, អថ ខោ សសង្ឃំ បុគ្គលំ និយមេតិ។ តត្ថ ហិ “សង្ឃ”ន្តិ អវត្វា “អដ្ឋ កិច្ច”ន្តិ វុត្តត្តា “កិំ សង្ឃតោ គណ្ហាមិ, ឧទាហុ យេ ជានាមិ, តេហិ សទ្ធិំ អាគច្ឆាមី”តិ អនភិញ្ញាតតោ បុគ្គលោ បុច្ឆិត្វា លភតិ។ សង្ឃទត្តស្ស បន សង្ឃំ បរិហរិត្វា វសិតត្តា “អដ្ឋ កិច្ច”ន្តិ វុត្តេ សង្ឃំ ឧបេត្វា អញ្ញេសំ គហណាការោ នត្ថិ, [illegible] អភិញ្ញាតបុគ្គលោបិ សង្ឃស្ស បុញ្ញានិស្សិតត្តា “អដ្ឋ កិច្ច”ន្តិ វុត្តេ សង្ឃតោយេវ គណ្ហាតិ, ភត្តុទ្ទេសកស្សបិ ទេវសិកំ សង្ឃស្សេវ ភត្តវិចារណត្តា “អដ្ឋ កិច្ច”ន្តិ វុត្តេ សង្ឃំ ឧបេត្វា អញ្ញេសំ គហណាការោ នត្ថិ។ ឯវំ “អដ្ឋ កិច្ច គហេត្វា អាគច្ឆា”តិ សហ សង្ឃេន និយមិតត្តា “ឥមេ មយា ញាតា បុច្ឆិត្វា ន លភន្តី”តិ វុត្តំ, ន “ត្វំ អាគច្ឆាហី”តិ បុគ្គលស្សេវ និយមេន្តេន សតិបិ សង្ឃំ គហេត្វា អាគន្តព្ពតោតិ។ ឯវំ “អដ្ឋ កិច្ច គហេត្វា អាគច្ឆា”តិ សសង្ឃស្សេវ បុគ្គលស្ស និយមិតត្តា សង្ឃោ គហេតព្ពោ ហោតិ, ន “តុម្ហេ អាគច្ឆា”តិ បុគ្គលស្សេវ និយមិតត្តា, តស្មា “បុគ្គលស្ស លាភោ សង្ឃាយត្តោ”តិ ន សក្កា វត្តុំ, អដ្ឋកថាសុ បករណេសុបិ “បុគ្គលំ និស្សាយ សង្ឃស្ស លាភោ ឧប្បជ្ជតិ” ឥច្ចេវ វុត្តំ, ន “បុគ្គលស្ស លាភោ សង្ឃាយត្តោ”តិ។ ចីវរលាភខេត្តកថាសុ អដ្ឋសុ មាតិកាសុ ច “សង្ឃស្ស ទេតី”តិ ច វុត្តំ, “បុគ្គលស្ស ទេតី”តិ ច វុត្តំ អាគតំ។ បុគ្គលស្ស ទេតីតិ “ឥមំ ចីវរំ ឥត្ថន្នាមស្ស ទេមី”តិ ឯវំ បរម្មុខា វា, បាទមូលេ ឋបេត្វា “ឥមំ ភន្តេ តុម្ហាកំ ទេមី”តិ ឯវំ សម្មុខា វា ទេតីតិ។

ឥទានិ បន ចីវរំ ទាតុកាមា ឧបាសកា វា ឧបាសិកាយោ វា សយំ អនាគន្ត្វា បុត្តទាសាទយោ អាណាបេន្តាបិ “ឥមំ ចីវរំ ឥត្ថន្នាមស្ស ថេរស្ស ទេថា”តិ វត្វា បុគ្គលស្សេវ ទាបេន្តិ, សយំ គន្ត្វា ទេន្តាបិ បាទមូលេ ឋបេត្វា វា ហត្ថេ ឋបេត្វា វា ហត្ថេន ផុសាបេត្វា វា ទេន្តិ “ឥមំ, ភន្តេ, ចីវរំ តុម្ហេ ឧទ្ទិស្ស ឧត្តមំ ឆិន្នំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា កតំ, ឧចិតំ ឧចិតំ ហត្ថគតំ កត្វា សម្បាទិតំ, តស្មា តុម្ហេ ឥច្ឆិតាយេវ បរិភុញ្ជថ បរិភុញ្ជថា”តិអាទីនិ វទន្តិ, តស្ស បុគ្គលស្ស បរិភោគករណមេវ ឥច្ឆន្តិ, ន សង្ឃស្ស ទាតុំ។ កោចិ អត្ថកថាយបិ ន ទេន្តិ។ ឯវំ បុគ្គលមេវ ឧទ្ទិស្ស ទិន្នចីវរស្ស សង្ឃេន អាយត្តការណំ នត្ថិ។ “យេន បន ‘ឥទំ តុម្ហាកញ្ច តុម្ហាកំ អន្តេវាសិកានញ្ច ទេមី’តិ ឯវំ វុត្តំ, ថេរស្ស ច អន្តេវាសិកានញ្ច បាបុណាតី”តិ (មហាវ. អដ្ឋ. ៣៧៩) អាគតត្តា ឯវំ វត្វា ទេន្តេ បន អាចរិយន្តេវាសិកានំ បាបុណាតិ, អនន្តេវាសិកស្ស បន ន បាបុណាតិ។ “ឧទ្ទេសំ គហេតុំ អាគតោ គហេត្វា គច្ឆន្តោ ច អត្ថិ, តស្សាបិ បាបុណាតី”តិ អាគតត្តា ពាហិរកស្ស ធម្មន្តេវាសិកស្សាបិ បាបុណាតិ។ “តុម្ហេហិ សទ្ធិំ និពទ្ធចារិកភិក្ខូនំ ទេមី”តិ វុត្តេ ឧទ្ទេសន្តេវាសិកានំ វត្តំ កត្វា ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាទីនិ គហេត្វា វិចរន្តានំ សព្ពេសំ បាបុណាតី”តិ (មហាវ. អដ្ឋ. ៣៧៩) អាគតត្តា ឯវំ វត្វា ទេន្តេ ធម្មន្តេវាសិកានំ វត្តបដិបត្តិការកានំ អន្តេវាសិកានំ បាបុណាតិ។ ឯវំ ទាយកានំ វចនានុរូបេន ទានស្ស បវត្តនតោ “យថា ទាយកា វទន្តិ, តថា បដិបជ្ជិតព្ព”ន្តិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១១៣) អដ្ឋកថាចរិយា វទន្តិ។

ឲចំ ព្ហតាតិ តាយកា ឃេក្ខេឃ្យត បុក្កលេស្សច ខេត្តិ, សេពាសុ សហេស្សសុ ឲេកោឃេច បល្ហិតោ ពាហុស្សុតោ តាយកោ សុឈ្ឈស្ស ឥខេឃ្យ, បុក្កលិកឌឹចេទ្បា សុឈ្ឈិកកចតព្វាឃ អកទិឃយាត់ ត ខាត្តិឃា កយុចាចាឃ ច អទេហំ ហោតិ៍ កឆំ ចិន្ណោាឃតីតិ ខេ?

ខាត្តិកយុចាចាចិទេទាឆេតា៍ កឆំ ចិទេទាឆោតិ ខេ? ខាត្តិឃា កយុចាចាឃ ច "ព្ហគំ សុឈ្ឈស្ស កឆិតគុស្សំ ក្ខបប្បត្តុ"ត្តិ កឆិតឌឹចទស្ស សុឈ្ឈិកការេចា ចុទ្វេត្តា, ព្ហតាតិ បត ចំ ឌឹចទំ "បុក្កលស្ស ឌិត្តុំ បុក្កលិក"ត្តិ ចចតព្វាត្ទុបេតា បុក្កលិកំ ហោតិ, ឲចយ្យិ ចិទេទាឆោ៍ "សុឈ្ឈោ ព្ហបំ កឆិតគុស្សំ ព្ហុតព្វុត្តាឃស្ស កិក្ខុតោ ឥខេឃ្យ កឆិតំ អតុទិត្យ"ត្តិ ឲត្ត ច សុឈ្ឈោតិ ឆាតុឃា កត្តា ហោតិ, កិក្ខុតោតិ សេយ្យគាត់, ព្ហឆ បត សុឈ្ឈស្ស ចស្មិំ កឆិតឌឹចេទ អតិស្សុទកាចេតា សុឈ្ឈោ កត្តា ត ហោតិ, កិក្ខុ បដិក្កាហលក្ខណាកាចេតា សេយ្យគាត់ ត ហោតិ, ឲចយ្យិ ចិទេទាឆោ៍ តាយកោត បត សុឈ្ឈស្ស បទិច្ចត្តត្តា សុឈ្ឈិកកុចំ កឆិតឌឹចទំ ឃស្មិំ កាលេ សុឈ្ឈោ កឆិតំ អតុទិត្យំ អដ្ឋុកសេយត្តាកតស្ស កិក្ខុតោ ខេតិ, ចស្មិំ កាលេ ខាត្តិក្ខុតិឃកយុចាឆំ ព្ហតាតិ យត្ថស្សា "ខាត្តិ"តិ ចេហាទត្តិ, ចឡ្ហា ឌឹចទំ "ខាត្តិលក្ខឌឹចទ"ត្តិ, ចំ ឌឹចទតាយកឡ្ហា "ខាត្តិលក្ខតាយកោ"តិ , ចស្មា សុឈ្ឈិកឌឹចទេយេច ខាត្តិលក្ខំ ហោតិ, តោ បុក្កលិកឌឹចទំ៍ ខាត្តិលក្ខកាលេតា បត បដ្ឋាឃ ចំ ឌឹចទំ បុក្កលិកំ ហោតិ៍ កស្មា? អតុ្ទោទកបុក្កលស្ស ឌឹចទកាចេតាតិ៍

អចាបិ ចតត្តិ "ឌិត្តត្តិ បិឥេឡា 'សោគេត្តិ'តិ បិឥេឡា 'អាតិសំសំ លកត្តិ'តិ បិឥេឡា ក្ខបតិឆាឃ អឃយេត្វា ចិន្ណោាឃតី"តិ, ចត្វាឃយាចទិឃាតយឆិប្បាឃោ – "ឌិត្តុំ ព្ហគំ សុឈ្ឈត្តា"តិ ឲត្ត គា-ឆាតុឃា សុឈ្ឈត្តាតិ កត្តា, ព្ហគត្តិ កយុំ, ព្ហយស្ស កឆិតឌឹចទស្ស សុឈ្ឈិកត្តា សុឈ្ឈត ឌិត្តុំ ហោតិ, តេត ចិន្ណោាឃតិ "កឆិត"ត្តិ ចុទ្វេត្ត សុឈ្ឈិកំ ហោតីតិ៍ "កឆិតព្វាទំ កោ លកត្តីតិ ឲត្ត កោ លកត្តីតិ កោ សោគេត្តីតិ អតេ្វា៍ បឡ្ហា ឌតា សោគេត្តិ"តិ ចឌិទេចុក្ខិដីកាឃំ (ចឌិទ៍ ឌី៍ យហាចក្ក ១៦០៩) ចុត្តំ៍ ចត្វ បឡ្ហា ឌតាតិ សុឈ្ឈោ ចុទ្វេត្តា, ព្ហយិតាបិ ចិន្ណោាឃតិ "កឆិតត្តិ ចុទ្វេត្ត សុឈ្ឈិកំ ហោតី"តិ៍ អាតិសំសំ លកត្តីតិ ឲត្ត ច សុឈ្ឈិកត្តា សេព្ហា ឝឹយដ្ឋកកិក្ខុ អាតិសំសំ លកត្តិ, ព្ហយិតាបិ ចិន្ណោាឃតិ "កឆិតត្តិ ចុទ្វេត្ត សុឈ្ឈិកំ ហោតី"តិ៍

ចញាទោយ្យចំ ចិចាទណា កាចត្តោ – បុទ្វេតាយកា ចត្វាទោបិ បច្ចេឃ ឃេក្ខេឃ្យត សុឈ្ឈទ្ទស្សច ខេត្តិ, ចស្មា សុឈ្ឈស្ស ចត្យបច្ចឃកាឌតកចា អតិចិត្វាទា ហោតិ៍ អប្បកេតា បត បុក្កលស្ស ខេត្តិ, ចស្មា សុឈ្ឈស្ស ឌិត្តុំ កឆិតឌឹចទំ សុឈ្ឈត អតុ្ទោទកស្ស បុក្កលស្ស ឌិត្តុំ សត្តាឃ ចុត្តំ៍ សោគេត្តីតិ ច កឆិតគុស្សស្ស តាយកា ចត្វាទោ, បដិក្កាហកោ ឲេកោតិ បឡ្ហា ឌតា កឆិតគាតកយុំ សោគេត្តីតិ ចុត្តំ៍ អាតិសំសំ លកត្តីតិ ព្ហគឡ្ហា អតុ្ទោទកស្ស ច អតុយោឌតាតឡ្ហា កិក្ខុតំ អាតិសំសលាកេយេច ចុត្តំ, ត ឲេពហិ បិឥេឃហិ "កឆិត"ត្តិ ចុទ្វេត្ត សុឈ្ឈិកំ ហោតីតិ អតេ្វា ចិន្ណោាចព្ហោ ហោតីតិ ឥដ្ឋព្ហោ៍ សុឈ្ឈស្ស ក្ខប្បត្តុឌឹចទំ សុឈ្ឈត អតុ្ទោទកស្ស ឌិត្តុការេចា កឆំ ចិន្ណោាឃតីតិ? "ព្ហគំ សុឈ្ឈស្ស កឆិតគុស្សំ ក្ខប្បត្តុំ, សុឈ្ឈោ ព្ហបំ កឆិតគុស្សំ ព្ហុតព្វុត្តាឃស្ស កិក្ខុតោ ខេតិ កឆិតំ អតុទិត្យ"ត្តិ ចុត្តំ បិឡ្យព្ហបិឥេឡា (យហាច៍ ១០លិ) "សុឈ្ឈោ អឌ្ឈ កឆិតគុស្សំ លកិត្វា បុតឌិចេស ខេតិ, អឃំ តិចឃសត្តុំឌី"តិ ចុត្តំ អដ្ឋុកចាបិឥេឡា ឌិស្វា ចិន្ណោាឃតីតិ៍ សុឈ្ឈុត្តកកុចំ ឌឹចទេយេច គាតកិទិឃាឃ កយុំ, សុឈ្ឈោ កត្តា, បុក្កលេ សេយ្យគាត់ កចិតំ អទេហការេចា ច ឃចាចុត្តបិឡ្យព្ហបិឥេយេច ក្ខបតិឆាឃ ចិន្ណោាឃតីតិ៍

ឲចំ សេត្តេ បុក្កលស្ស ឌិត្តុំ បុក្កលិកឌឹចទំ សុឈ្ឈិកំ កាតុំ កឆំ បដិបជ្ជិតព្វត្តិ? សេខ សោ បដិក្កាហកបុក្កលេ តាយកាត់ ឲចំ ចតតិ "ក្ខបិសេក តាត់ តាឃ បុក្កលស្ស ឌិត្តេតា សុឈ្ឈស្ស ឌិត្តុំ យហប្បលតាទំ ហោតិ, ចស្មា សុឈ្ឈស្ស ខេហិ, សុឈ្ឈស្ស ឥត្វា បុត សុឈ្ឈត អតុ្ទោទាហស្ស កិក្ខុតោ

ກມ຺ມວາຈາຍ ທຕ຺ວາ ເຕນ ປຸຄ຺ຄເລນ ຍຖາວິນຍໍ ອຕ຺ຕໂນເຍວ ກຖິນໍ ນາມ ໂຫຕິ, ນ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ທຕ຺ວາ ປຸຄ຺ຄເລນ ສາມໍເຍວ ອຕ຺ຕໂນ, ຕສ຺ມາ ສງ຺ຆສ຺ສ ເທຫີ”ຕິ ສຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ສງ຺ຆສ຺ສ ທາປິເຕປິ ຕໍ ຈີວຣໍ ສງ຺ຆິກໍ ໂຫຕິ ກຖິນຕ຺ຖາຣາຣຫໍ. ຍທິ ປນ ທາຍໂກ ອປ຺ປສ຺ສຸຕຕາຍ “ນາຫໍ, ຠເນ຺ຕ, ກິຎ຺ຈິ ຊານາມິ, ອິມໍ ຈີວຣໍ ຕຸມ຺ຫາກເມວ ເທມີ”ຕິ ວທນ຺ຕິ, ເອວໍ ສຕິ ປຸຄ຺ຄລິກວເສເນວ ສມ຺ປຏິຉ຺ຉິຕ຺ວາ ເຕນ ປຸຄ຺ຄເລນ ຕໍ ຈີວຣໍ ສງ຺ຆສ຺ສ ທິນ຺ນມ຺ປິ ສງ຺ຆິກໍ ໂຫຕິ.

ຍທິ ເອວໍ ສມເຓເນວ ສມຓສ຺ສ ທິນ຺ນໍ ຈີວຣໍ ກຖໍ ກຖິນຕ຺ຖາຣາຣຫໍ ຠເວຍ຺ຍາຕິ? ໂນ ນ ຠເວຍ຺ຍ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ເຫຕໍ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ (ມຫາວ. ອຏ຺ຐ. ໓໐໖) “ກຖິນໍ ເກນ ທິນ຺ນໍ ວຏ຺ຏຕິ? ເຍນ ເກນຈິ ເທເວນ ວາ ມນຸເສ຺ສນ ວາ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ວາ ສຫຘມ຺ມິການໍ ອຎ຺ຎຕເຣນ ທິນ຺ນໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ. ອຖ ກສ຺ມາ ປຣມ຺ປຣາຄເຕຫິ ອາຈຣິເຍຫິ ພາຫຸລ຺ລຈີວຣໂຕ ອວເສສານິ ຈີວຣານິ ສງ຺ຆສ຺ສ ທາເປຕ຺ວາ ເອວ ປຣິຠຸຎ຺ຊິຕພ຺ພານີຕິ? ວຸຈ຺ຈເຕ – ເອກເຈ຺ຈ ຠິກ຺ຂູ ອາຈຣິຍປຣມ຺ປຣາຄຕອວິນາສກາເຣເນວ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ເກຈິ ພຫູນໍ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ທິຏ຺ຐານຸຄຕິວເສນ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ພຫຸສ຺ສຸຕາປິ ເກຈິ ເຖຣາ ອຕ຺ຖຎ຺ຎູປິ ປເວຓິເກນນເຍນ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ອປເຣ ພຸທ຺ທິວເສນ ອຕ຺ຖຎ຺ຈ ອຘິປ຺ປາຍຎ຺ຈ ປຣິຓາເມຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫນ຺ຕິ, ປກຣເຓ ຍຖາວຸຕ຺ຕຠິກ຺ຂູ ປນ ຍຖາປກຣຓາຄຕເຍວ ອຕ຺ຖໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສງ຺ຆິກຎ຺ຈ ປຸຄ຺ຄລິກຎ຺ຈ ອພິນ຺ນໍ ກຕ຺ວາ, ກາລຈີວຣຎ຺ຈ ອກາລຈີວຣຎ຺ຈ ອພິນ຺ນໍ ກຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫນ຺ຕິ. ຠິກ຺ຂຸນີວິຠເງ຺ຄ (ປາຈິ. ໗໓໔) “ຖຸລ຺ລນນ຺ທາ ຠິກ຺ຂຸນີ ອກາລຈີວຣໍ ‘ກາລຈີວຣ’ນ຺ຕິ ອຘິຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ຠາຊາເປສ຺ສຕິ, ອຖ ຠຄວາ ນິສ຺ສຄ຺ຄິຍປາຈິຕ຺ຕິຍາປຕ຺ຕິໍ ປຎ຺ຎາເປສີ”ຕິ ອາຄຕໍ, ຕສ຺ມາ ລຊ຺ຊີເປສລພຫຸສ຺ສຸຕສິກ຺ຂາກາມຠູເຕນ ຠິກ຺ຂຸນາ ອເນກ-ປິຏກອຏ຺ຐກຖາທໂຍ ປກຣເຓ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ສໍສນ຺ທິຕ຺ວາ ປກຣເຓ ຍຖາຄຕຕ຺ຕາ, ນ ອເຎ຺ຎສໍ ກິຣິຍໍ ສທ຺ທຫິຕພ຺ພໍ, ນ ຈ ອຕ຺ຕາຄຕຕ຺ຕາ. ກວໂຕ ຫິ ໂປຣາຓກາເລ ວາ ຕໂຕ ປຈ຺ຉາ ວາ ປຸເພ຺ພ ທາຍກາ ເຍພຸເຍ຺ຍນ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຈ຺ຈເຍ ສງ຺ຆເສ຺ສວ ເທນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ສງ຺ຆິກເສນາສນສ຺ສ ສງ຺ຆິກຈີວຣສ຺ສ ຈ ພາຫຸລ຺ລໂຕ ປຸພ຺ພາຈຣິຍາ ສງ຺ຆສ຺ສ ທາເປຕ຺ວາ ເອວ ປຣິຠຸຎ຺ຊິສຸ.

ຎາຕີ ປນ ທາຍກາ ເຍພຸເຍ຺ຍນ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຈ຺ຈເຍ ປຸຄ຺ຄລເສ຺ສວ ເທນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ເສນາສນມ຺ປິ ອຠິຓ຺ຫໍ ປຸຄ຺ຄລິກເມວ ພາຫຸລໍ ໂຫຕິ, ຈີວຣມ຺ປິ ປຸຄ຺ຄລິກເມວ ພາຫຸລໍ. ທລິທ຺ທາປິ ສຸຕ຺ຕກນ຺ຕກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ “ອິມໍ ຈີວຣໍ ກຖິນກາເລ ວຸຕ຺ຖວສ຺ສສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ ທສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິເນ຺ຕຕ຺ວາ ຈ ຕເຖວ ວຕ຺ວາ ຈ ສພ຺ພກິຈ຺ຈານິ ກໂຣນ຺ຕິ, ມຫນ຺ຕາ ຈ ສາຏກສ຺ສ ກີຓິຕກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຕເຖວ ຈິເນ຺ຕຕ຺ວາ ກເຣຕ຺ວາ ກໂຣນ຺ຕິ, ທານກາເລ ຈ “ອິມໍ ຈີວຣໍ ວຸຕ຺ຖວສ຺ສສ຺ສ ເທຫີ”ຕິ ປຸຕ຺ຕທາສາທໂຍ ວາ ເປເສນ຺ຕິ, ສາມໍ ວາ ຄຕ຺ວາ ຈີວຣໍ ຕສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸສ຺ສ ປາທມູເລ ວາ ຫເຕ຺ຖ ວາ ຐເປຕ຺ວາ “ອິມໍ ຈີວຣໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ເທມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ວາ ຈິເນ຺ຕຕ຺ວາ ວາ ເທນ຺ຕິ, ສເຕສຸ ຈ ສຫເສ຺ສສຸ ຈ ເອເກ ປຓ຺ຑິຕປຸຣິສາ “ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ທິນ຺ນທານໂຕ ສງ຺ຆສ຺ສ ທິນ຺ນໍ ມຫປ຺ຜລ”ນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ “ອິມໍ ກຖິນຈີວຣໍ ສງ຺ຆສ຺ສ ເທມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ວາ ຈິເນ຺ຕຕ຺ວາ ວາ ເທຕິ, ຕສ຺ສ ສາ ທກ຺ຂິຓາ ສງ຺ຆຄຕາ ໂຫຕິ. ສເຈ ປນ ທາຍໂກ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ທາຕຸກາໂມ ໂຫຕິ, ປຸຄ຺ຄໂລ ປນ ຕສ຺ສ ມຫປ຺ຜລຠາວມິຉ຺ຉໂນ຺ຕ ທກ຺ຂິຓາ-ວິຠງ຺ຄສຸຕ຺ຕາທິນຍເທສນາຍ (ມ. ນິ. ໓. ໓໗໖ ອາທໂຍ) ປຸຄ຺ຄລິກທານໂຕ ສງ຺ຆິກທານສ຺ສ ມຫປ຺ຜລຠາວໍ ຊານາເປຕ຺ວາ “ອິມໍ ຕວ ຈີວຣໍ ສງ຺ຆສ຺ສ ເທຫີ”ຕິ ອຸໂຍ຺ຍເຊຕິ, ທາຍໂກປິ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສມ຺ປຏິຉ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມໍ ກຖິນຈີວຣໍ ສງ຺ຆສ຺ສ ເທມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ວາ ຈິເນ຺ຕຕ຺ວາ ວາ ເທຕິ, ເອວມ຺ປິ ສາ ທກ຺ຂິຓາ ສງ຺ຆຄຕາ ໂຫຕິ.

ຍທິ ປນ ຠິກ຺ຂຸນາ ອຸໂຍ຺ຍຊິໂຕປິ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ທາຍໂກ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ອນາທິຍິຕ຺ວາ ປຸຄ຺ຄລເສ຺ສວ ເທຕິ, ຕສ຺ສ ສາ ທກ຺ຂິຓາ ປຸຄ຺ຄລຄຕາ ໂຫຕິ. ອຖ ປນ ໂສ ປຸຄ຺ຄໂລ ສຍໍ ສມ຺ປຏິຉ຺ຉິຕ຺ວາ ປຸນ ສງ຺ຆສ຺ສ ປຣິຈ຺ຈຊຕິ, ເອວມ຺ປິ ຕໍ ຈີວຣໍ ສງ຺ຆິກໍ ໂຫຕິ, ຕໍ ສງ຺ຆິກວເສນ ກາເຣຕພ຺ພໍ.

ឃឆិ បត ភាឃកោបិ បុគ្គលស្សេច ឆេតិ, បុគ្គលោបិ សប្បជ្ជិត្វា ត បរិច្ឆេទតិ, ឲង សន្តេ តំ ចិចទំ បុគ្គលិកំ ហោតិ, ត ពនិតកាលយន្តេត ចា ពនិតចចតយទ្វេត ចា សញ្ញិកំ ហោតិ៊ ត្តភាតិ បត ត្តយិតា តឃេត បុគ្គលិកចិចទំឃេច ពាហុលំ ហោតិ៊ ឲង សន្តេបិ អាចរិឃបរយ្យរា បចេហិ អភិត្តិតុកាយា សញ្ញិកំ ចិឃ ពត្វា ភារេដត្វា បរិក្សិត្តិសុ ៊ ឃឆិ យុត្យេតា សញ្ញិកំ សិឃា, សញ្ញេត ឆិត្តតា បទំ ឲកាស្វឆិយត្តយ្យិ បុគ្គលោ អតិតំ ពហិត្យំ ត លភេយ្យ៊

ឲកាច្ឆេ ឆេទា សញ្ញិកត្តិ បត ចតត្តិ, ភាដតកាលេ បត ត្តស្សរចតាឃ ឃចាក្ខុទិ ចិចាទេត្តិ, ឲកាច្ឆេ ភិក្ខុ យុត្យសញ្ញិកត្តិ យត្តាយាតា អភារេដតុកាយយ្យិ បុគ្គលំ អភិភចិត្វា ភាដារេបត្តិ, តស្ស បុគ្គលស្ស យាតា បិតា ញាតកា រូបិសកាឆយោ “អយ្យាតំ បុត្តស្ស ទេយ, អយ្យាតំ ញាតកភិក្ខុស្ស ទេយ, អយ្យាតំ ក្យុបភស្ស ទេយា”តិ, អទេត្តាបិ សត្ថា បសត្ថា ភាឃកា “ត្តត្តត្ថាយស្ស បុគ្គលស្ស ទេយា”តិ ចិចាទេត្វា បទេយុតាបិ “ត្តយំ ចិចទំ ត្តត្តត្ថាយស្ស ទយ្យី”តិ ចត្វា សយុតាបិ បិនេយ្យល ចា ហទេត្វ ចា ឆបេត្វា ទេត្តិ, ឲចទ្សុំ ចិចទំ បុគ្គលិកំ ហោតិ, សញ្ញិ អាឃសិត្វា អចុត្តត្តា សញ្ញាយត្តំ ត ហោតិ, “ពនិតំ ទស្សាយី”តិ ចា “ពនិតំ ភាតុំ ពេតា”តិ ចា “ពនិតចិចទ”ត្តិ ចា បុគ្គាបរភាលេសុ ចទតំ បត យុត្យពនិតក្សតស្ស សញ្ញិកចិចទស្ស ភាលេ ឆិត្តត្តា តទុបចារេតា ទោហារយត្តំ ហោតិ៊ ឃចា ភិំ? “រូបបិសចិក”ត្តិ ចុត្តំ កត្តំ ចុត្តំ សុ សញ្ញិកទេត្តុស អទេត្តាពនំ យុត្យសញ្ញិកំ ហោតិ, សយាឆិត្តាទេបិសចា ភាឃកា សាឃំ ក្សុត្តិតត្តកត្តភាកំ សញ្ញស្ស ទេត្តិ, តំ សញ្ញោ សលិភកត្តំ ចិឃ ឆិតិកំ ពត្វា ក្សត្តិតិ, ត្តតិ សញ្ញស្ស ឆិត្តត្តា សញ្ញិកំ ហោតិ៊ ត្តភាតិ បត ភាឃកា អត្តនោ អត្តនោ ក្យុបភស្ស ចា ញាតិភិក្ខុស្ស ចា រូបិសចឆិចេសស ភត្តំ ទេត្តិ, តំ សញ្ញស្ស អឆិត្តត្តា សញ្ញិកំ ត ហោតិ៊ ឲង សន្តេបិ រូបិសចឆិចេស ឆិត្តត្តា យុត្យចេសត បចិទ្វេត្តាបិសចកត្តំ ចិឃ តទុបចារេត “រូបបិសចកត្ត”ត្តិ ទោហរីយតិ, ឲងសយ្យេយិឆំ ឆដ្ឋព្វំ៊

ឲង ត្តយស្មិ ភាលេ ឃេក្សឃេត បុគ្គលស្សេច ឆិត្តត្តា បុគ្គលិកក្សតំ ចិចទំ ញាត្តិកយុចាចារហំ ត ហោតិ, សញ្ញិកយេច ញាត្តិកយុចាចារហំ ហោតិ, តទេច ឆ បញ្ញាតិសំសភារហំ ហោតិ, តស្មា បហ្សិតេត បុគ្គលេត “រូបិសកា សញ្ញេទេច, សញ្ញេ ឆិត្តុំ យហបុលំ ហោតី”តិអាឆិតា តិឃោរេត្វា ភារបេតត្តំ, សយំ ចា សម្បជ្ជិត្វា សញ្ញស្ស បរិច្ឆិតត្តំ៊ ឲង បរិច្ឆិតត្តា សញ្ញិកក្សតំ ចិចទំ ញាត្តិកយុចាចារហត្តំ ហោតិ បញ្ញាតិសំសតិប្យាឆពត្តំ៊ ឲង តិឃោរតត្តំ “សញ្ញេ កោតយិ ទេហិ, សញ្ញេ តេ ឆិទេត្ត អហទេត្តច បុទិតោ កចិស្សាយិ សញ្ញោ ចា”តិ (យ៊ តិ៊ ៣៊៣៤៩) ភកចតា ចុត្តចចតំ អត្យាតំ ហោតីតិ ឆដ្ឋព្វំ៊

បរិភេរុំកទោទ្ធានំ ភិក្ខុនំ ឃាក្យុកត្តព្វា ភាតុំ ចដ្ឋតីតិ ត្តឆំ បុត្តិតត្តា ទោរេសា តត្តីតិ ពត្វា ចុត្តំ, អបុត្តិតេ បត ឲង ពទេតុំ ត ចដ្ឋតិ៊ ពលិបត្តិតសាដ ពោតិ អហតចត្តំ សត្ថាឃ ចុត្តំ៊ សុដ្ឋ ទេសាចិត្វាតិអាឆិតា សបុត្តាករហំ អត្តាទំ ឆស្សេតិ៊ ទេសចតសិត្តតរេដភបេ្យករលោត ហិ ចិចាកាហលេសតត្ថតាតិបិ ឆស្សិតាតិឃេច ហោត្តិ, អត្តារឆស្សទេតត បច្ឆទ្វារអឆិដ្ឋាតាតិបិ ឆស្សេតិ៊ សុចិអាចីតិ ចិចរភយុបភាហាតិ សទ្ទេត្វា ពាហុហិ ភិក្ខុហិ សញ្ញិត្តិ ត្តឆំ បត សិត្តតស្ស រូបភាហតិឆស្សតំ៊ តទេហចាតិ ត្តឆំ បត ភារហាសត្តិតិយោចតត្តំ ចុត្តំ៊ ភាឃកស្ស ហត្តេតា សាដកំ លត្តតិចេសេយេច សញ្ញេត អត្តារភស្ស ភិក្ខុនោ ភាតត្តំ, ឲង អទេតត្តេ តិចយសត្តិ ហោតិ៊ អត្តារកោតបិ សញ្ញេតា លត្តតិចេសេយេច ពនិតំ អត្តទិតត្តំ, ឲង អកទោរាទេត្ត ភារហាសត្តិ ហោតិ៊

ອຎ຺ຎານິ ຈ ພຫູນິ ອາກິຓ຺ຓສຈ຺ຉານິ ໂຫນ຺ຕີຕິ ວຸຍິກາ ອຕ຺ຕິຕຎ຺ຎສາງໂກາເຍວ ກມ຺ມສາງໂກ ກາຍ, ຕໂຕ ອໂຎ຺ຎ ສາງກາ ພຫໂວປິ

ກມ຺ມກາກິສາເຍວ ກາຍາຕິ ຄເສ຺ຍຕິ. ເອຕ຺ຕ ຈ "ກມ຺ມກາກິເສາ"ຕິ ວຕ຺ຕາກິເຍວ ວຸຕ຺ຕານິ ກ ອໂຎ຺ຎຕິ ທີເປຕິ. ຍທິ ອໂຎ຺ຎ ວຸຕ຺ຕາ ສິຍາ,

ເອວັ ສຕິ "ພຫ຺ວາກິສາກິ ກມ຺ມວຕ຺ຕາກິ ໂຫນ຺ຕີ"ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ພັ, ເອວັ ປນ ອວຕ຺ວາ "ພຫູນິ ກມ຺ມກາກິສວຕ຺ຕາກິ ໂຫນ຺ຕີ"ຕິ ວຸຕ຺ຕັ, ເຕນ ຎາຍຕິ "ກ

ອໂຎ຺ຎ ວຸຕ຺ຕາ"ຕິ, ຕສ຺ມາ ພຫ຺ວາກິສກາເວາ ອຎ຺ຎເສ ກ ຄເຫຕພ຺ພາ, ອຖ ໂຂ ວຕ຺ຕເສເຕວ ຄເຫຕພ຺ພາຕິ. ວຸຕເຕາຕິ ອໂຎ຺ຎາ

ຄາຍໂກ. ຕຖາຕຖາ ຢູປຣິຕ຺ວາ ສຎ຺ຎາເປຕພ຺ພາຕິ "ໂປສກ ຄາຕັ ກາຍ ສຸຂ຺ຸມສ຺ສ ທິກ຺ຄກາລໂຕ ປວ຺ຕາຍ ຍຫປ຺ຜລັ ໂຫຕິ ຍທາກິສັສັ,

ອຕ຺ຕໂຣ ປນ ກິລ຺ລິຕັ ໂປກາເຣຕ຺ວາຍ ກກຈຕາ ອກຸຎ຺ຎາໂຕ, ຕສ຺ມາ ທາຕ຺ຕິລທ຺ທຍິ ອລທ຺ທຍິ ຍຫປ຺ຜລເຍວາ"ຕິ ວາ "ໂປສກ ອພຍິ ຄາຍໂກ

ສຸຂ຺ຸມສ຺ສຈ ເຄຕິ, ຕຸຍິ ສຸຂ຺ຸມສ຺ສຈ ເຄສິ, ກກຈຕາ ຈ –

'ໂຍ ນີລວາ ນີລວເຕຕ຺ຕສຸ ຄຄາຕິ ຄາຕັ;

ຊເປຕ຺ຕ ລທ຺ທ ສຸປສຕ຺ຕສິເຕ຺ຕາ;

ອກິສທ຺ທຫັ ກປຕ຺ຜລັ ໂປຍອາເນ;

ຕັ ເວ ຄາຕັ ວິປຸລຜລຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕິຍັ'ຕິ. (ຍ. ກິ. ໑.໑ປ໑) –

ວຸຕ຺ຕັ, ຕສ຺ມາ ສຸຂ຺ຸມສ຺ສ ທິກ຺ຄກາລໂຕ ປວ຺ຕາຍ ຍຫປ຺ຜລເຍວາ"ຕິ ວາ ວຸຕິອາຄິກິ ວຕ຺ວາ ສຎ຺ຎາເປຕພ຺ພາ.

ຍສ຺ສ ສເຍ຺ຍາ ກມ຺ມກີວິຕັ ເຄຕິ, ໂຕຕ ກິລ຺ລຕາ ກມ຺ມກັ ອຕ຺ຕິຕຎ຺ຎຕ຺ຕິ ໂຍາຊຕາ. ໂຍ ຂິລ຺ລກີວໂຣ ໂຫຕິ ກິລ຺ລ, ຕສ຺ສ ຄາຕຎ຺ຎຕ຺ຕິ ສຍູໂຕ຺ຕາ.

ວຸຍສ຺ມິ ຊາເຕ ວຸຄາກິ ກິລ຺ລ –

"ປຕິກ຺ຄຫຓຎ຺ຈ ສປ຺ປາຍັ, ທາຕ຺ຕິ ຈ ອກຸສາຈກັ;

ກປ຺ປາຕິກ຺ຂ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂໂຣ, ອຊິຕ຺ວາກຕ຺ຕໂຣກິ ຈ;

ກິໂຍາຊກາຕຸໂຍາຄາ ຈ, ວຸຈ຺ຈຍັ ກມ຺ມເກ ວິຊີ"ຕິ. –

ວຸຍັ ກາຊ ອາຫຣິຕ຺ວາ ກມ຺ມຄາກກປຍຈາຈາຍ ປຊຍັ ກມ຺ມກີວສ຺ສ ປຕິກ຺ຄຫຓຎ຺ຈ ສປ຺ປາຍປຸຈ຺ຈກຎ຺ຈ ກໂຣກ຺ຕິ, ຕຄຍຸຕ຺ຕັ ວິຍ ກິສ຺ສຕິ.

ກສ຺ມາຕິ ເຈ? "ອຊ຺ຫໂຄ຺ຄຫິ ສຍຕ຺ກາໂຕ ປຸກ຺ຄເລາ ກໂຕ຺ຕາ ກມ຺ມກັ ອຕ຺ຕິຕັ...ເປ... ປຸຕ຺ຕກໂລັ ຊາກາຕິ, ປຈ຺ຈເວກ຺ຂັ ຊາກາຕິ, ອຊິຕ຺ວາກັ ຊາກາຕິ,

ອຕ຺ຕານໍ ຂາຕາຕິ, ຍາຕິກໍ ຂາຕາຕິ, ປລິເຕາໃສໍ ຂາຕາຕິ, ປຸຄ຺ຄລໍ ຂາຕາຕິ, ອານິສໍສໍ ຂາຕາຕີ”ຕິ ປຣິວາຣປາຬິຍໍ ວຸຕ຺ຕໍ (ປຣິ· ໓໐໕),

“ອຕ຺ຕະຍູບິເຕາ ກິຕ຺ຕ, ກາລໍ ຕ຺ຕາຣຍຣທຕິ;

ປຸຄ຺ຄລປ຺ປຄ຺ຄາຣານິ-ຕ຺ຕາເຣາ ຍາຕິກາຕິ ຈ;

ປລິເຕາໃສາ ຈ ປຸຄ຺ຄາເຣາ, ອານິສໍສາ ປຕ຺ຕິເຍ”ຕິ· (ບິ· ບິ· ໑ສ໐໓, ໑ສ໐໙) –

ບິຕຍບິຕິຈ຺ຊຍປ຺ປກຣເລ ຈ ອາກາເຣສຸ ອຕ຺ຕສຸ ອເຕ຺ຕສຸ ອຕາຄຕຕ຺ຕາ ຈ “ປຸຄ຺ຄລໍ ສຕ຺ຕຫິ ຄະເຍຫິ ສຕ຺ຕຫິຕໍ ເສາຈເຕຕ ບິຈາຣເລາຕ ເລາເຕຕ ຕາຕ຺ຕເຕຕ ນິຕ຺ຕເຕຕ ຣະເຕຕ ກປ຺ປກຣເລາຕາ”ຕິ ປຣິວາຣປາຬິຍໍ ວຸຕ຺ຕໍ (ປຣິ· ໓໐ປ),

“ເສາຈຕຸຕໍ ບິຈາເຣາ ຈ, ເລາຕໍ ຕາຕ຺ຕຕຍິ ຈ;

ນິຕ຺ຕຕໍ ຣະຕໍ ກປ຺ປໍ, ປຸຄ຺ຄລກິຈ຺ຈຕ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ· (ບິ· ບິ· ໑ສ໐ສ) –

ບິຕຍບິຕິຈ຺ຊຍປ຺ປກຣເລ ຈ ວຸເຕ຺ຕສຸ ສຕ຺ຕສຸ ປຸຄ຺ຄລເລາສຸ ອຕາຄຕຕ຺ຕາ ຈ·

ຕ ເກຈລຕຸຕໍ ປກຣເລາສຸ ອຕາຄຕເຍຈ, ອຈ ເລາ ຍຸຕ຺ຕິປິ ຕ ບິສ຺ສຕິ· ກຈໍ? ປຕິຄ຺ຄຫລໍ ຕາຍ “ເຍາ ປຕ ກິຕ຺ຕ ອນິຕ຺ຕໍ ຍຸລຄ຺ຄາຣໍ ອາຫາຣໍ ອາຫາເຣຍ຺ຍ ອຕ຺ຕຕ຺ຕ ປຸຄ຺ຄລຕ຺ຕເປາຕາ, ປາຈິຕ຺ຕິຍ”ຕ຺ຕິ (ປາຈິ· ໑໙໓) ຍາຈກາລິການີສຸ ອເຕ຺ຕາຫຣິຕເຕ຺ຕສຸ ຈຕ຺ຕສຸ ກາລິກຈຕ຺ຕສຸ ກກຈຕາ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕ ນີຈເຣ, ຕໍ ປຕ ປາລຍຸເລ ຍເປຕ຺ຕາ ນິຕ຺ຕຍິ ປຣຍຸຕາ ນິຕ຺ຕຍິ ລຕ຺ຕເຕຈ· ວຸຕ຺ຕຕິກາອຕ຺ຕກຖາຍໍ (ຍຫາຈ· ອຕ຺ຕ· ໑ສ໕) “ຕ຺ຕຍໍ ນີຈຣໍ ຕ຺ຕຕ຺ຕຕາຍສ຺ສ ຄຍີຕິ ໜຈໍ ປຣຍຸຕາ ຈາ ປາລຍຸເລ ຍເປຕ຺ຕາ ‘ຕ຺ຕຍໍ ຕຸຍ຺ຍາ’ຕ຺ຕິ ໜຈໍ ສຍຸຕາ ຈາ ເຄຕີ”ຕິ, ຕສ຺ມາ ປຕິຄ຺ຄຫລກິຈ຺ຈໍ ຕຕ຺ຕິ, ຄາຍເກຕ ນີຈເຣ ນິເຕ຺ຕ ສຕ຺ຕສ຺ສ ບິເຕ຺ຕຕ ສຍ຺ຍຕິຈ຺ຈຕຍຕ຺ຕເຍຈ ປຍາລໍ ເຫາຕິ·

ສປ຺ປາຍປຸຈ຺ຈຕຸຕໍ ໜຈໍ ກເຣາຕ຺ຕິ – ໜເກຕ ກິຕ຺ຕຕາ “ເກາເຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕສ຺ສ ກາລເຕ ສຍ຺ເຕ຺ຕ ກສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ສປ຺ປາຍາຣໍ ເຫາຕີ”ຕິ ປຸຈ຺ຈິເຕ ໜເກາ ກິຕ຺ຕ ຕາຍໍ ຈຕ຺ຕາ “ຕ຺ຕຕ຺ຕຕາຍສ຺ສ ເຈຣສ຺ສ ສປ຺ປາຍາຣໍ ເຫາຕີ”ຕິ ຈຄຕິ, ສປ຺ປາໂຍຕິ ຈ ຕິຈາສຕປິຣຸປຕຕໍ ກເຫຕ຺ຕາ ຈຄຕ຺ຕິ· ໜຕສ຺ມິ ຈຈເຕ ສຕ຺ຕເຕາ ຈ ອຕ຺ຕເຕາ ຈ ອພິປ຺ປາຍເຕາ ຈ ຍຸຕ຺ຕິ ກເຈນິຕຕ຺ຕາ ເຫາຕິ· ກຈໍ? ສຕ຺ຕເຕາ ຈຄ຺ຄເກເຄ ສຕິເຍຈ ຕາຫຸຈຈຕໍ ກຕ຺ຕຕ຺ຕໍ, ຕ ອເກເຄ, ໜຈໍ ສຕ຺ຕເຕາ· ສປ຺ປາໂຍຕິຈຈຕຸຕໍ ອຕຸຣຸປເຕ຺ຕເຍຈ ຈຕ຺ຕຕ຺ຕໍ, ຕ ຕິຈາສຕປິຣຸປເຕ຺ຕ, ໜຈໍ ອຕ຺ຕເຕາ· ຕ຺ຕຄຕຸຕໍ ນີຈຣໍ ສຕ຺ຕາ ກາລິຕໍ ອຕ຺ຕຣິຕໍ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ເຄຕິ, ຕ ຕິຈາສຕປິຣຸປຕຕໍ· ວຸຕ຺ຕຕິກາປາຬິຍໍ (ຍຫາຈ· ໑໐ສ) “ສຕ຺ຕາ ຕ຺ຕຍໍ ກາລິຕຄຸສ຺ສໍ ຕ຺ຕຕ຺ຕຕາຍສ຺ສ ກິຕ຺ຕເຕາ ເຄຕິ ກາລິຕໍ ອຕ຺ຕຣິຕຸ”ຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຍຸຕ຺ຕິ ກເຈນິຕຕ຺ຕາ ເຫາຕິ· “ປຕິຄ຺ຄຫລຕຸຕໍ ສປ຺ປາຍ”ຕ຺ຕິອານິກາຈາປິ ກຕ຺ຕຈິ ປາຬິຍໍ

អដ្ឋកថាដីកាទីសុ ច ន ទិស្សតិ, តស្មា ឯត្ថ វុត្តនយេនេវ បដិបជ្ជិតព្ពំ។

សចេ ពហូ ជិណ្ណចីវរា, វុឌ្ឍស្ស ទាតព្ពន្តិ ឥទំ កឋិនចីវរស្ស សង្ឃិកត្តា “ន ច, ភិក្ខវេ, សង្ឃិកំ យថាវុឌ្ឍំ បដិពាហិតព្ពំ, យោ បដិពាហេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ឥមិនា បាឡិនយេន (ចូឡវ. ៣១១) វុត្តំ។ ឧភតោ នយេន សព្ពេសុ ជិណ្ណចីវរេសុ សព្ពេសុបិ វុឌ្ឍស្សេវ ទាតព្ពន្តិ សិទ្ធំ។ វុឌ្ឍស្ស...បេ... ទាតព្ពន្តិ ករណសត្តិនិយោជនត្ថំ វុត្តំ។ ឯតេនេវ “សចេ វុឌ្ឍោ”តិអាទិ។ ឯវកាតេនាបិ ហិ ករណសត្តិនិយោជនេន ភិក្ខុនា អត្តនោ អត្ថាយេវ ករោន្តស្ស សង្ឃស្ស បរិច្ចាគំ វិសុំ កោ ហោតីតិ។ អធិប្បាយោ។ សង្ឃស្ស ភត្តច្ឆេទំ ជានិត្វា ... វុត្តំ ... វុឌ្ឍោ ... ភិក្ខុស្ស ... “ភន្តេ, សង្ឃស្ស ឯតំ ភិក្ខុស្ស ជិណ្ណចីវរំ, សង្ឃោ ឥមំ ភិក្ខុស្ស ទេតុ ...”តិ វុត្តំ ... “យោ ជិណ្ណចីវរោ, តស្សា”តិ វត្តព្ពំ, ឯតេន ឥទំ “ពហូ ជិណ្ណចីវរា”តិ ច “ឯកំ ... ជិណ្ណចីវរា”តិ ច វុត្តំ ... “សចេ វុឌ្ឍោ”តិ វត្តព្ពំ, ... “យោ ... ”តិ វុត្តំ ... “យោ ... ”តិ ច “សង្ឃោ ... ”តិ ច វត្តព្ពំ, ... “យោ ... អដ្ឋហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ”តិ វុត្តំ ... “អដ្ឋ សមន្នាគតោ”តិ វត្តព្ពំ, ឯតេន “សាធុ ... ទាតព្ពំ”ន្តិ វុត្តំ ... កម្មំ ...

សង្ឃោ ទាតព្ពំ។

ឥទំ ច “ភន្តេ, សង្ឃស្សា”តិអាទិវចនំ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, ឥទំ សង្ឃស្ស កឋិនទុស្សំ ឧប្បន្នំ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥមំ កឋិនទុស្សំ ... ភិក្ខុនោ ទទេយ្យ កឋិនំ អត្ថរិតុ”ន្តិ ឥមាយ កម្មវាចាយ សមេតិ។ “យោ ជិណ្ណចីវរោ, តស្សា”តិអាទិ “សង្ឃេន កស្សា”តិអាទិ “សង្ឃេន កស្ស ទាតព្ពំ, យោ ជិណ្ណចីវរោ ហោតី”តិអាទិកា អដ្ឋកថាវចនេន (មហាវ. អដ្ឋ. ៣០៩) សមេតិ។ “យោ សមត្ថោ អដ្ឋហង្គេហិ សមន្នាគតោ”តិអាទិ “អដ្ឋហង្គេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ ភព្ពោ កឋិនំ អត្ថរិតុ”ន្តិអាទិកាយ បរិវារបាឡិយា (បរិ. ៤០៨) សមេតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។ យស្ស បន ទីយតិ, តស្ស ឥមាយ ... ទាតព្ពន្តិ សម្ពន្ធោ។ ឥមិនា ឥមស្ស កឋិនទាយកស្ស ... ន អបលោកនកម្មេន ទាតព្ពន្តិ ឥទំ បកាសេតិ។ ... កម្មវាចាយ អាទិ ...

ឧបេន្តិ បន កឋិនេ បច្ចុទ្ធរិតព្ពា អធិដ្ឋាតព្ពា វាចា ភិន្ទិតព្ពាតិ សម្ពន្ធោ។ យេន កឋិនំ អត្ថរិតព្ពំ ហោតីតិ ឥមិនា កឋិនស្ស ... ហោតិ, អថ ខោ បរិក្ខិត្តចីវរកិច្ចករណោវ ហោតីតិ ទស្សេតិ, តស្មា បរិក្ខិត្តចីវរំ ... ឧបេន្តិ វត្ថចីវរកិច្ចករណេន ... បច្ចុទ្ធារាទីនិ ... កាតព្ពានិ។ យេន បន កិញ្ចិ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ, ... ចីវរំ ... អធិដ្ឋានេន បច្ចុទ្ធារាទីនិ កាតព្ពានិ។ ... បច្ចុទ្ធរណាទីនិ ... កាតព្ពានិ។ អធិដ្ឋានេន អបរិក្ខិត្តចីវរកិច្ចករណេន ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (បរិវា. អដ្ឋ. ១.៣៩១-៣៩២) “តត្ថ កតន្តិ ... បរិក្ខាររបរិយោសានេន ... , ... បរិក្ខារបរិយោសានំ នាម ... កិញ្ចិ ... ធារា ... បរិក្ខាររបរិយោសានំ ... ”ន្តិ។ ឯវញ្ហិ ... នាម ... “អត្ថតកឋិនានំ វោ ភិក្ខវេ បញ្ច កប្បិស្សន្តី”តិអាទិកា បាឡិ។

កតបរិយោសិតំ បន កឋិនំ គហេត្វាតិ –

“ធោវនញ្ច វិចារោ ច, ឆេទនំ ពន្ធនម្បិ ច;

សិព្ពនំ រជនំ កប្បំ, បុព្ពកិច្ចន្តិ វុច្ចតី”តិ. (វិ. វិ. ២៧០៧) –

វុត្តានិ សត្តវិធបុព្ពករណានិ កត្វា បរិយោសាបិតំ កឋិនចីវរំ គហេត្វា. អត្ថារកេន ភិក្ខុនា បច្ចុទ្ធរិតព្ពា អធិដ្ឋាតព្ពា វាចា ភិន្ទិតព្ពាតិ សម្ពន្ធោ. សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរិតុកាមោ ភិក្ខុ បុព្ពេ ចីវរាធិដ្ឋានេន អធិដ្ឋិតំ បោរាណិកំ សង្ឃាដិំ “ឥមំ សង្ឃាដិំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិ វត្វា បច្ចុទ្ធរិតព្ពា, តតោ អនធិដ្ឋិតំ នវំ សង្ឃាដិំ “ឥមំ សង្ឃាដិំ អធិដ្ឋាមី”តិ វត្វា អធិដ្ឋាតព្ពា, តតោ អត្ថរណកាលេ តមេវ អធិដ្ឋិតសង្ឃាដិំ “ឥមាយ សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរាមី”តិ វាចា ភិន្ទិតព្ពាតិ អត្ថោ. ឯស នយោ ឥតរេសុ. ឯតេន កឋិនត្ថារោ នាម វចីភេទករណេនេវ ហោតិ, ន កិញ្ចិ កាយវិការករណន្តិ ឥមមត្ថំ ទីបេតិ. តថា ហិ វុត្តំ វិនយត្ថមញ្ជូសាយំ (កង្ខា. អភិ. ដី. កឋិនសិក្ខាបទវណ្ណនា) “អត្ថរិតព្ពន្តិ អត្ថរណំ កាតព្ពំ, តញ្ច ខោ តថាវចីភេទករណេនេវាតិ ទដ្ឋព្ព”ន្តិ.

តត្ថ បច្ចុទ្ធារោ តិវិធោ “ឥមំ សង្ឃាដិំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិ សង្ឃាដិយា បច្ចុទ្ធារោ, “ឥមំ ឧត្តរាសង្គំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិ ឧត្តរាសង្គស្ស បច្ចុទ្ធារោ, “ឥមំ អន្តរវាសកំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិ អន្តរវាសកស្ស បច្ចុទ្ធារោតិ. វុត្តញ្ហេតំ បរិវារេ (បរិ. ៤០៨) “បច្ចុទ្ធារោ តីហិ ធម្មេហិ សង្គហិតោ សង្ឃាដិយា ឧត្តរាសង្គេន អន្តរវាសកេនា”តិ. អធិដ្ឋានំ តិវិធំ “ឥមំ សង្ឃាដិំ អធិដ្ឋាមី”តិ សង្ឃាដិយា អធិដ្ឋានំ, “ឥមំ ឧត្តរាសង្គំ អធិដ្ឋាមី”តិ ឧត្តរាសង្គស្ស អធិដ្ឋានំ, “ឥមំ អន្តរវាសកំ អធិដ្ឋាមី”តិ អន្តរវាសកស្ស អធិដ្ឋានន្តិ. វុត្តញ្ហេតំ បរិវារេ (បរិ. ៤០៨) “អធិដ្ឋានំ តីហិ ធម្មេហិ សង្គហិតំ សង្ឃាដិយា ឧត្តរាសង្គេន អន្តរវាសកេនា”តិ.

អថ វា អធិដ្ឋានំ ទុវិធំ កាយេន អធិដ្ឋានំ, វាចាយ អធិដ្ឋានន្តិ. តត្ថ បោរាណិកំ សង្ឃាដិំ “ឥមំ សង្ឃាដិំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិ បច្ចុទ្ធរិត្វា នវំ សង្ឃាដិំ ហត្ថេន គហេត្វា “ឥមំ សង្ឃាដិំ អធិដ្ឋាមី”តិ ចិត្តេន អាភោគំ កត្វា កាយវិការករណេន កាយេន វា អធិដ្ឋាតព្ពំ, វចីភេទំ កត្វា វាចាយ វា អធិដ្ឋាតព្ពំ. វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (បារា. អដ្ឋ. ២.៤៦៩; កង្ខា. អដ្ឋ. កឋិនសិក្ខាបទវណ្ណនា) “តត្ថ យស្មា ទ្វេ ចីវរស្ស អធិដ្ឋានានិ កាយេន វា អធិដ្ឋេតិ, វាចាយ វា អធិដ្ឋេតីតិ វុត្តំ, តស្មា…បេ… អធិដ្ឋាតព្ពា”តិ. អថ វា អធិដ្ឋានំ ទុវិធំ សម្មុខាធិដ្ឋានបរម្មុខាធិដ្ឋានវសេន. តត្ថ យទិ ចីវរំ ហត្ថបាសេ ឋិតំ ហោតិ, “ឥមំ សង្ឃាដិំ អធិដ្ឋាមី”តិ វចីភេទំ កត្វា អធិដ្ឋាតព្ពំ, អថ អន្តោគព្ភេ វា សាមន្តវិហារេ វា ហោតិ, ឋបិតដ្ឋានំ សល្លក្ខេត្វា “ឯតំ សង្ឃាដិំ អធិដ្ឋាមី”តិ វចីភេទំ កត្វា អធិដ្ឋាតព្ពំ. វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (បារា. អដ្ឋ. ២.៤៦៩; កង្ខា. អដ្ឋ. កឋិនសិក្ខាបទវណ្ណនា) “តត្រ ទុវិធំ អធិដ្ឋានំ សចេ ហត្ថបាសេ ហោតី”តិអាទិ, វិនយត្ថមញ្ជូសាយញ្ច (កង្ខា. អភិ. ដី. កឋិនសិក្ខាបទវណ្ណនា) “ទុវិធន្តិ សម្មុខាបរម្មុខាភេទេន ទុវិធ”ន្តិ.

អត្ថារោ កតិវិធោ? អត្ថារោ ឯកវិធោ. វចីភេទករណេនេវ ហិ អត្ថារោ សម្បជ្ជតិ, ន កាយវិការករណេន. អយមេត្ថ យថាវុត្ត-

បរិចារបរិច្ឆេទយា ច “អត្ថិតត្ថិ អត្ថរសា ការតត្ថិ, តទ្ធា រេតា តនាចនឹរកេកករណេយចាតិ ងដ្ឋា”ត្តិ ចិតឃត្ថយញ្ញានាចចរេតត ច ចិន្តាយតិ៑ អឆ ចា អត្ថារេរា តិចិរេឆា ចត្ថុប្បរេករេកត៑ តត្ថ ឃតិ ឞញ្ញាវិឃា ពធិតំ អត្ថិត្យការេយា រេហាតិ, រេបិរាលិកា ឞញ្ញាវិ បច្ចក្ខិតត្ថា, តចា ឞញ្ញាវិ អធិដ្ឋាតត្ថា, “ត្ថាយាឃ ឞញ្ញាវិឃា ពធិតំ អត្ថរាយិ”តិ ចាចា កិត្តិតត្ថា៑ អឆ វត្ថុរាឞរេក្ខត ពធិតំ អត្ថិត្យការេយា រេហាតិ, រេបិរាលរេកា វត្ថុរាឞរេក្ខា បច្ចក្ខិតរេត្ថា, តរេចា វត្ថុរាឞរេក្ខា អធិដ្ឋាតរេត្ថា, “ត្ថាយិតា វត្ថុរាឞរេក្ខត ពធិតំ អត្ថរាយិ”តិ ចាចា កិត្តិតត្ថា៑ អឆ អត្ថុរចាឞរេពាត ពធិតំ អត្ថិត្យការេយា រេហាតិ, រេបិរាលរេកា អត្ថុរចាឞរេកា បច្ចក្ខិតរេត្ថា, តរេចា អត្ថុរចាឞរេកា អធិដ្ឋាតរេត្ថា, “ត្ថាយិតា អត្ថុរចាឞរេពាត ពធិតំ អត្ថរាយិ”តិ ចាចា កិត្តិតត្ថា៑ ចុត្តរេញ្ញាំ បរិចារេ (បរិ៑ ៣១៣) “ឞរេច ឞញ្ញាវិឃា”តិអាទិ៑

៤៣ សិយា – កិំ បត “ត្ថយំ ឞញ្ញាវិ បច្ចក្ខរាមី”តិ ចិរេឞឞំ ពត្វាច បច្ចក្ខិតត្ថា, វុតាហុ “ត្ថយំ បច្ចក្ខរាមី”តិ ឞាយញ្ញរេតាបិ បច្ចក្ខិតត្ថាតិ? បរិក្ខារេចាញ្ញអាធិដ្ឋារេតត អធិដ្ឋិតំ ចីចរំ “ត្ថយំ បច្ចក្ខរាមី”តិ ឞាយញ្ញរេតា បច្ចក្ខិតត្ថំ, ត “ត្ថយំ ឞញ្ញាវិ បច្ចក្ខរាមី”តិ ចិរេឞឞរេតា បច្ចក្ខិតត្ថំ៑ ពស្មា? បុរេត្ថា អលទ្ធតាយត្ថា៑ តិចីចរាធិដ្ឋារេតត អធិដ្ឋិតំ បត ចីចរំ ចិរេឞឞរេតារេឃច បច្ចក្ខិតត្ថំ, ត ឞាយញ្ញរេតា៑ ពស្មា? បដិលទ្ធចិរេឞឞតាយត្ថា៑ ត្ថាឆ បត ពធិតាធិការេ បុរេត្ថាច តិចីចរាធិដ្ឋារេតត អធិដ្ឋិតត្ថា ចិរេឞឞរេតារេឃច បច្ចក្ខិតត្ថាត្តិ ងដ្ឋំ៑ ចុត្តរេញ្ញាំ បរិចារេ (បរិ៑ ៣០ប៉) ពធិតាធិការេ “បច្ចក្ខរេរា តីហិ ឆរេយ្ហិ ឞក្ខិរេតា ឞញ្ញាវិឃា វត្ថុរាឞរេក្ខត អត្ថុរចាឞរេពតា”តិ៑ កិំ បត តិក្ខរេតចីចរិរេការេឃច ពធិតំ អត្ថិត្យំ លកតិ, វុតាហុ អចត្ថារេតចីចរិរេកាបីតិ? រេតចីចរិរេកា ទុចិរេឆា ឆុតក្ខរេតចីចរិពចិតឃរេតចីចរិពចរេឞត៑ តត្ថ ឆុតក្ខរេតចីចរិរេកា “អតិរេរពចីចរំ បដិក្ខិបាមិ, រេតចីចរិពក្ខំ ឞយាឌិឃាមី”តិ អធិដ្ឋហិត្វា ឆារលរេតា ឞត្ថកាលរេយច ឆាររេតិ៑ ចិតឃរេតចីចរិរេកា បត ឃធា តិចីចរាធិដ្ឋារេតត អធិដ្ឋហិត្វា ឆាររេត្យការេយា រេហាតិ, តធា តធា អធិដ្ឋហិត្វា ឆាររេតិ៑ ឃធា បត បរិក្ខារេចាញ្ញអាធិដ្ឋារេតត អធិដ្ឋហិត្វា ឆាររេត្យការេយា រេហាតិ, តធា តធា អធិដ្ឋហិត្វា ឆាររេតិ, តស្មា តិចីចរាធិដ្ឋាតឞ្ស ទុប្បរិហារត្ថា ឞត្ថធា ឆាររេត្យំ អឞរេក្ការរេត្ថា ហុត្វា បរិក្ខារេចាញ្ញអចរេឞត ឆាររេត្តាបិ តំ បច្ចក្ខិត្វា អាឞរេត្ត ការេល តិចីចរាធិដ្ឋារេតត អធិដ្ឋហរេត្តាបិ ពធិតំ អត្ថិត្យំ លកតិរេឃចាតិ ងដ្ឋំ៑

ពក្ខិ ត្យ រេកា ពធិតឥាតពយុចាចាកលាតឞីយាឃរេយច ពធិតំ អត្ថិតត្ថំ, វុតាហុ អញ្ញឞីយាឃាតិ? ឃតិ ពធិតឥាតពយុចាចាកលាតពទ្ធឞីយា ចឞ្សុបតាឃិពរេលត្តក្ខុតាបចារឞីយាឃ អរេត្តា ឋិតា, ឧចំ ឞតិ តស្មិំរេឃច ឞីយបល្លរេល អត្ថរលំ ការតត្ថំ៑ ពធំ ចិន្តាយតីតិ រេច? “បរិតិដ្ឋិតបុត្តពរេណេយច រេច ឥាឃរេកា ឞញ្ញឞ្ស រេឥតិ, ឞយ្យដិន្និត្វា ពយុចាចាឃ ឥាតត្ថំ៑ រេតត ច តស្មិំរេឃច ឞីយបល្លរេល អធិដ្ឋហិត្វា អត្ថិត្វា ឞរេញ្ញា អតុរេយាឥារេបតរេត្ថា”តិ ចឌីរេត្យដ្ឋិដីពាឃំ (ចឌីរ៑ ដី៑ យហាចក្ក ៦០ប៉) អាពតត្ថា ចិន្តាយតីតិ៑ ឃតិ ឧចំ “តស្មិំរេឃច ឞីយបល្លរេល”ត្ថារេច្ចច ដីពាឃំ ចុត្តត្ថា “ឃស្មិំ ពិស្មិំ ឞីយបល្លរេល ពយុចាចំ កលិត្វា តស្មិំរេឃច ឞីយបល្លរេល អត្ថិតត្ថា”ត្តិ ចត្តត្ថំ, ត “ពធិតឥាតពយុចាចាកលាតពទ្ធឞីយា ចឞ្សុបតាឃិពរេលត្តក្ខុតាបចារឞីយាឃ អរេត្តា ឋិតា”តិ ចិរេឞឞំ ពត្វា ចត្តត្ថាត្តិ? ត ត ចត្តត្ថំ៑ ពយុចាចាកលាតឞីយា ហិ ពទ្ធឞីយាក្សតា, ពធិតត្ថារឞីយា បត វុបចារឞីយាក្សតា, វុបចារឞីយា ច តាយ ពទ្ធឞីយំ អចត្ថិត្វាបិ ពន្តិ, តស្មា ឞា ឞីយា ពទ្ធឞីយា ច រេហាតិ វុបចារឞីយា ចាតិ តស្មិំរេឃច ឞីយបល្លរេល ពធិតឥាតពយុចាចំ កលិត្វា តរេត្ថច អត្ថរលំ ការតត្ថំ, ត ឃស្មិំ ពិស្មិំ ឞីយបល្លរេល ពយុចាចំ កលិត្វា តរេត្ថច អត្ថរលំ ពត្តត្ថាត្តិ ងដ្ឋំ៑ ឧចយ្បិ “វុបចារឞីយាឃ”ត្ថារេច្ចច ចត្តត្ថំ, ត

“ចស្សូបនាយិកខេលត្តក្ខទ៍តាបធារសីមាយា”តិ, តយ្យិ ចត្តត្ថេយច` េតរំ កិក្លុត់ ចស្សូបនាយិកខេលត្តក្ខតាយ ឧច ខ្លបធារសីមាយ កចិតត្តាទំ កាតុំ លកតិ, ត អទ៍ញ្ញាបធារសីមាយ` ចុត្តត្ថិញ្ញអដ្ឋកថាយំ (យហាច` អដ្ឋ` ១០៩) “អញ្ញាទ្ធិ ចិហារេទ ចុត្តចស្សាបិ ត លកត្តីតិ យហាបច្ចុរិយំ ចុត្ត”ត្តិ`

ឃចិន្ទូសិ, តថា កចត្ថុ, អបិ តុ តលុ “កប្ចាធាកលាតសីមា ពទ្ធសីមាក្ខតា, កចិតត្តាទសីមា ខ្លបធារសីមាក្ខតា”តិ តុខេឃ្យិ ចុត្តំ, តថាក្ខតការេថា កចំ ឌាតិតព្វោតិ? ចុច្ចតេ – កចិតត្តាទសីមាយំ តាច ខ្លបធារសីមាក្ខតការេថា “សេច បត ឧកសីមាយ ពត្ថុ ចិហារា ហោត្តិ, សង្ឃោ កិក្ខុ សត្តិបាតេតព្វា ឧកត្ថ កចិតំ អត្ថុទិតព្វ”ត្តិ ត្តយិស្សា អដ្ឋកថាយ (យហាច` អដ្ឋ` ១០៩) អត្ថុំ សំចណ្ណតុំ “ឧកសីមាយាតិ ឧទ៍កាបធារសីមាយាតិ អត្ថោ យុជ្ជតី”តិ ចជិរពុទ្ធិដីកាយំ (ចជិរ` ដី` យហាចគ្គ ១០៩) អាកតត្តា ចិញ្ញាយតិ` កប្ចាធាកលាតសីមាយ ពទ្ធសីមាក្ខតការេថា បត “តេ ច តេសា ហត្ថបាសំ អចិជហិត្វា ឧកសីមាយំ ឋិតា` សីមា ច តាទេយសា ពទ្ធសីមា អពទ្ធសីមាតិ ត្តុចិធា ហោតី”តិ កង្ខាចិតទេណិយំ (កង្ខា` អដ្ឋ` តិធាតចណ្ណតា) អាកតត្តា ច “សីមា ច តាទេយសា កតយា, ឃត្ថ ហត្ថបាសំ អចិជហិត្វា ឋិតា កប្បុត្តា តាយ ហោត្តីតិ អត្ថោឃាក់ សត្តាយ សីមំ ជស្សេត្តា ចិកាកចត្តាតំ សកាចចិកាចតំ ចិកាកដស្សតប្ធលេតច ហោតីតិ ‘សីមា ច តាទេយសា’តិអាទិយាហា”តិ ចិតឃត្ថយព្វាសាយំ (កង្ខា` អកិ` ដី` តិធាតចណ្ណតា) អាកតត្តា ច ចិញ្ញាយតិ`

តត្ថ កតិចិធា ពទ្ធសីមា, កតិចិធា អពទ្ធសីមាតិ? តិចិធា ពទ្ធសីមា ខណ្ឌសីមាសយាតសំចាសសីមាអចិប្បចាសសីមាចសេត` តិចិធា អពទ្ធសីមា កាយសីមាខ្លកក្ខេល្លបសីមាសត្តព្ភន្តរសីមាចសេតាតិ ជដ្ឋព្វា` កចំ ចិញ្ញាយតីតិ ចេ? “ឧចំ ឧកាដស ចិបត្តិសីមាយោ អតិក្កមិត្វា តិចិធសម្បត្តិយុត្តា តិមិត្តេត តិមិត្តំ សម្ពត្ថិត្វា សម្មតា សីមា ពទ្ធសីមាតិ ចេទិតព្វា` ខណ្ឌសីមា សយាតសំចាសសីមា អចិប្បចាសសីមាតិ តស្សាយេច ភេទោ` អពទ្ធសីមា បត កាយសីមា សត្តព្ភន្តរសីមា ខ្លកក្ខេល្លបសីមាតិ តិចិធា”តិ កង្ខាចិតទេណិយំ (កង្ខា` អដ្ឋ` តិធាតចណ្ណតា) អាកតត្តា ចិញ្ញាយតិ` ឧចំ តីសុ ពទ្ធសីមាសុ , តីសុ អពទ្ធសីមាសូតិ ឆស្វេច សីមាសុ កប្បុត្តសង្ឃស្ស ចតុចក្កកទេណិយាឌិកប្បស្ស កត្តព្វាការចចតតោ សុទ្ធាយ ខ្លបធារសីមាយ កប្ចាធាយ អកលិតត្ថការេថា ចិញ្ញាយតិ` អទេត្តាខ្លបធារសីមាយ ពទ្ធសីមាយ សតិ តំ ពទ្ធសីមំ អចត្តទិត្វាបិ ខ្លបធារសីមាយ កយតតោ ឃា ពទ្ធសីមា កប្ចាធាកលាតាទហា ច ហោតិ កចិតត្តាទទហា ធាតិ ចេទិតព្វា`

តត្ថ ច បត្តទេសចិធា សីមា អដ្ឋកថាសុ (យហាច` អដ្ឋ` ១៤៨; កង្ខា` អដ្ឋ` អកាលចីចរសិក្ខាបទចណ្ណតា) អាកតា, អច កប្ខា លព្ឋឧច ចុត្តាតិ? សច្ចំ, តាសុ បត បត្តទេសសុ សីមាសុ ខ្លបធារសីមា សយ្យលិកចិកជតាទិដ្ឋាតខេច ហោតិ, លិកសីមា តព្ឋប្បាធកាហលដ្ឋាតខេច ហោតីតិ ត្តយា ចេច្ចសីមាយោ សយ្យក្កប្ចកទលដ្ឋាតំ ត ហោត្តិ, តិកាយសីមា តកទសីមា ជតបទសីមា ទដ្ឋសីមា ទជ្ជសីមា ឌីបសីមា ចក្កចាឡសីមាតិ ត្តយា បត សីមាយោ កាយសីមាយ សយាតកតិកា កាយសីមាយខេច អត្តោកធាតិ ត ចិសុំ ចុត្តាតិ ជដ្ឋព្វំ` ឧចត្ថ ច ខ្លបធារសីមាយ ពទ្ធសីមំ អចត្តទិត្វា កតការេថា កចំ ឌាតិតព្វោតិ? “ខ្លបធារសីមា បទិក្ខិត្តស្ស ចិហារស្ស បទិក្ខេបេត, អបទិក្ខិត្តស្ស បទិក្ខេបារហដ្ឋាតេត បទិច្ឆិន្នា”តិ អដ្ឋកថាយំ (យហាច` អដ្ឋ` ១៤៨) ចុត្តត្តា បទិក្ខេបបទិក្ខេបារហដ្ឋាតាតំ អទេត្តា ពទ្ធសីមាយ ចិជ្ជយាតាយ តំ អចត្តទិត្វា ខ្លបធារសីមា កតា` តថា ហិ “ត្តយិស្សា ខ្លបធារសីមាយ ‘សង្ឃស្ស ជយ្យុ’តិ ជិត្តំ បត លព្ធសីយសីយត្តិកាសុ ឋិតាតយ្យិ ចិបុណាតី”តិ (យហាច` អដ្ឋ` ១៤៨) ចុត្តំ` តេត ញាយតិ “ខ្លបធារសីមាយ អទេត្តា ឋិតា ពទ្ធសីមា ខ្លបធារសីមាបិ តាយ ហោតី”តិ`

ហោតុ, ឯវំ សតិ អនន្តរូបចារនិយាមំ ពន្ធនិយាម សតិ តនេត្វច កមិតតាតកម្ចាតិ ចាចារេបត្វា តនេត្វច កមិតំ អត្វទិតន្តា កនេចយ្យ, អនន្តរូបចារនិយាមំ ពន្ធនិយាម អចិន្តយាតាយ កចំ កទិយ្យត្តិតិ? អនន្តរូបចារនិយាមំ ពន្ធនិយាម អចិន្តយាតាយ ពាហិរូបចារនិយាមំ ចិន្តយាតពន្ធនិយំ ចា រូកក្យរេក្លបលកតដ្ឋាតំ ចា កត្តា កម្ចាតិ ចាចារេបត្វា បុត ចិហារំ អាកត្តា ចយ្យុបតាឃិកកេលត្តក្វតាយ រូបចារនិយាមំ ធត្វា កមិតំ អត្វទិតន្តត្តិ ឥដ្ឋន្តា។

តត្ថ ច កោ ឯវំ សនេត្ត អន្តិាយ្យា និយាម ឆាត្តិ, អន្តិាយ្យា អត្វារេរា ហោតិ, ឯវំ សនេត្ត "បទិតិដ្ឋិតបុត្តាកទលេយច ចេ ឆាឃកោ សញ្ឈយ្យ ចេតិ, សយ្យដិដ្ឋិត្វា កម្ចាចាយ ឆាតន្តា។ តេត ច តស្មិំយេច និយយល្ហលេ អឆិដ្ឋហិត្វា អត្វទិត្វា សញ្ឈា អត្យោនាការបតន្តា"តិ ចុរេត្វត ចឌិទេត្វដ្ឋិដិកាចចេតត (ចឌិទ។ ដិ។ យហាចក្កុ ១១០ប័) ចិទ្ធញ្ញតិតិ? តត្ថ អចោក្យ៉កម្ចាចាកលាតនិយា ពន្ធនិយាក្វតា, កមិតត្វារនិយា រូបចារនិយាក្វតា"តិ។ តស្មា ចឌិទេត្វដ្ឋិដិកាចចេតត ត ចិទ្ធញ្ញតិ។ តត្វ បុន្តេ ឈេក្យឈ្យេត ពន្ធនិយចិហារត្វា សយក្កុ សញ្ឈ សត្តិបិនេតត្វា កម្ចាតិ ចាចារេបត្វា រូបចារនិយពន្ធនិយក្វតេ តស្មិំយេច ចិហារេ អត្វទលំ សន្តាយ ចុត្តំ។ ពន្ធនិយចិហារេ អហោរន្តុបិ អនន្តរូបចារនិយាមំ ពន្ធនិយាម ចិន្តយាតាយ តនេត្វច និយយល្ហលេ កម្ចាតិ ចាចារេបត្វា តនេត្វច អត្វទិតន្តាការេចា អយេត្វិបិ ចុរេត្វាឃេច។ ឃឌិ បត ត ចេច ពន្ធនិយចិហារេរា ហោតិ, ត ច អនន្តរូបចារនិយាមំ ពន្ធនិយា អត្វិ, ឯចទ្វេប ចិហារេ កម្ចាតិ ចាចារេបតុំ ត លកតិ, អន្តា ពន្ធនិយំ ចា រូកក្យរេក្លបំ ចា កត្តា កម្ចាតិ ចាចារេបត្វា អត្តនោ ចិហារំ អាកត្តា ចយ្យុបតាឃិកកេលត្តក្វតាយ រូបចារនិយាម ធត្វា កមិតំ អត្វទិតន្តា។ ឯចេយេច បរេយ្យក្វតា ពាហេចា អាចទិឃចេរា កេរាត្តិតិ ឥដ្ឋន្តា។

អបរេ បត អាចទិយា "ពន្ធនិយចិទហាយ សុទ្ធ្វាបចារនិយាម សតិ តស្សិំយេច រូបចារនិយាមំ ឆាត្តិកម្ចាចាបិ ចារេចតន្តា, កមិតំ អត្វទិតន្តា, ត អន្តិាយ្យា និយាម ឆាត្តិ, អន្តិាយ្យា អត្វទលំ កាតន្តា"ត្តិ ចេត្តិ។ អយំ បត តេសយឆិប្បាយោ – "កមិតត្វតនិយាមត្តិ រូបចារនិយំ សន្តាយ ចុត្ត"ត្តិ ចឌិទេត្វដ្ឋិដិកាយំ (ចឌិទ។ ដិ។ យហាចក្កុ ១០៩) កមិតត្វារដ្ឋាតក្វតាយ និយាម រូបចារនិយាការេចា ចុរេត្វា, តស្សិំយេច ដិកាយំ (ចឌិទ។ ដិ។ យហាចក្កុ ១១០ប័) បុន្តេ តិដ្ឋិដ្ឋបិនេធ "តស្មិំយេច និយយល្ហលេ អឆិដ្ឋហិត្វា អត្វទិត្វា សញ្ឈា អត្យោនាការបតន្តា"តិ កម្ចាចាកលាតនិយាមយេច អត្វទិតន្តាការេចា ច ចុរេត្វា, តស្មា អន្តិាយ្យា និយាម ឆាត្តិ, អន្តិាយ្យា អត្វទលំ ត កាតន្តា, តស្សិំយេច រូបចារនិយាមំ កម្ចាតិ សារេចត្វា តស្មិំយេច អត្វារេរា កាតន្តា, រូបចារនិយតោ ពាហិ ថិតំ ពន្ធនិយំ កត្តា អត្វទលាកិច្ចំ តត្ថិតិ។

តេព្រាចំ ចិចារណា កាតន្តា – ត្ថាឌំ ការសត្តុទេសុ "ឆាត្តិ"តិ កមិតំ កមិតតាតកម្មំ ចត្វុសុ សញ្ឈកម្មេសុ ឆាត្តិក្យតិឃកម្មំ ហោតិ, ឆាត្តិក្យតិឃកម្មស្ស តចសុ ធារេតសុ កមិតតាតំ, កក្យលហុកេសុ កក្យកំ, ឃឌិ "រូបចារនិយាមំ ចត្តារិ សញ្ឈកម្មានិ កាតន្តានិ"តិ បកទេលាសុ អាកតំ អកចិយ្យា, ឯវំ សនេត្ត តេសំ អាចទិយានំ ចចតាត្វុទ្ធបតោ រូបចារនិយាមំ កមិតតាតឆាត្តិកម្ចាតិ ចារេចតន្តា អកចិយ្យា, ត បត បកទេលាសុ "រូបចារនិយាមំ ចត្តារិ សញ្ឈកម្មានិ កាតន្តានិ"តិ អាកតំ, អថ តោ "សញ្ឈលិកចិកដតំ, អាកត្តុកចត្តំ កត្វា អារាយប្បចិសតំ, កយិកយ្យ កិក្ខុតោ សេតាសតអាបុច្ឆតំ, តិស្សយបអប្បយ្យយុត្តំ, បិទិចាសិកយាតត្វចាទិកកិក្ខុតំ អទ្យល្ហដ្ឋាបតំ, កិក្ខុតិតំ អារាយប្បចិសតអាបុច្ឆតំ ត្ថារេច្ចចយាឌិតិ ឯច រូបចារនិយាម កត្តន្តានិ"តិ អាកតំ, តស្មា កមិតតាតឆាត្តិក្យតិឃកម្ចាចា រេកចលិយំ

ឧបធារនីយាយំ ន វារេតព្ពាតិ សិទ្ធា. កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? “អវិប្បវាសនីយា នាម តិយោគនាបិ ហោតិ, ឯវំ សន្តេ តិយោគេន ឋិតា លិកំ កល្យិស្សន្តិ, តិយោគេន ឋត្វា អាគន្តុកវត្តំ បូរេត្វា អារាមំ បវិសិតព្ពំ ភវិស្សតិ, កម្មកោ តិយោគំ កត្វា សេនាសនំ អាបុច្ឆិស្សតិ, និស្សយបដិបន្នស្ស កិច្ចតោ តិយោគនាតិក្កមេ និស្សយោ បដិប្បស្សម្ភិស្សតិ, បរិវាសិកោន តិយោគំ អតិក្កមិត្វា អនុញ្ញា ឋដ្ឋេបតព្ពំ ភវិស្សតិ, កិច្ចកិយា តិយោគេន ឋត្វា អារាមប្បវិសនំ អាបុច្ឆិតព្ពំ ភវិស្សតិ, សព្ពមេវំ ឧបធារនីយាយ បរិច្ឆេទនេនេវ កាតព្ពំ វដ្ដតិ, តស្មា ឧបធារនីយាយមេវ ភាវេតព្ពា”តិ ឯវមាទិអដ្ឋកថាបទេសតោ (យហាច. អដ្ឋ. ៦៤៥) វិញ្ញាយតីតិ.

អថេវំ វទេយ្យុំ – “ឧបធារនីយា ជាតរូបរជតកយូវាធាយ ឋានំ ន ហោតី”តិ ពុទ្ធេហិ វុត្តំ, អថ ច បន កតបុញ្ញំ អត្ថិ. តថា ហិ ចីវរបដិគ្គាហកសម្មុតិចីវរនិទហកសម្មុតិចីវរភាជកសម្មុតីនំ “បុណ្ណាបេ…បេ… ឆារយាមីតិ ព្យាយ កយូវាធាយ វា អបលោកេតេន វា អន្តោវិហារេ សព្ពសង្ឃមជ្ឈេបិ ភណ្ឌនីយាយបិ សម្មន្និតុំ វដ្ដតិយេវា”តិ ឧបធារនីយាយំ ជាតរូបរជតកយូវាធាយ និប្បាទេតព្ពការេវា អដ្ឋកថាយំ (វិ. សង្គ. អដ្ឋ. ១៤៣) អាគតោ. ភណ្ឌាគារស្ស បន “ព្យាយំ បន ភណ្ឌាគារំ ភណ្ឌនីយំ កត្វា ភណ្ឌនីយាយ និសិន្នេហិ សម្មន្និតុំ ន វដ្ដតិ, វិហារមជ្ឈេយេវ ‘សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ វិហារំ ភណ្ឌាគារំ សម្មន្នេយ្យា’តិអាទិនា នយេន កយូវាធាយ វា អបលោកេតេន វា សម្មន្និតព្ពា”តិ អដ្ឋកថាយំ (វិ. សង្គ. អដ្ឋ. ១៤៥) ឧបធារនីយាយមេវ ជាតរូបរជតកយូវាធាយ សម្មន្និតព្ពការេវា អាគតោតិ.

តេ ឯវំ វត្តព្ពា – សចេបិ អដ្ឋកថាយំ អាគតំ “អន្តោវិហារេ”តិ បទេន “វិហារមជ្ឈេ”តិ បទេន ច ឧបធារនីមំ សន្ធាយ វុត្តាតិ មញ្ញមានា តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ឯវំ អវទុត្ថ, តេ បន បទា ឧបធារនីមំ សន្ធាយ អដ្ឋកថាចរិយេហិ ន វុត្តា, អថ ខោ អវិប្បវាសនីយាសង្ខាតំ មហានីមំ សន្ធាយ វុត្តា. កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? ភណ្ឌនីយាយ វក្ខមានត្តា. ភណ្ឌនីយាយ ហិ មហានីយា ឯវ បដិយោគី ហោតិ. ឧបធារនីយាតិ អយមេត្ថ កថំ ជានិតព្ពាតិ ចេ? “ព្យាយំ បន សមានសំវាសកនីមំ សម្មន្នន្តេហិ បព្ពជ្ជូបសម្បទាទីនំ សង្ឃកម្មានំ សុខករណត្ថំ បឋមំ ភណ្ឌនីយា សម្មន្និតព្ពា…បេ… ឯវំ ពទ្ធាសុ បន នីយាសុ ភណ្ឌនីយាយ ឋិតា កិច្ចំ មហានីយាយ កម្មំ កោបេន្តា ន កោបេន្តិ, មហានីយាយ ច ឋិតា ភណ្ឌនីយាយ កម្មំ កោបេន្តា. នីយន្តរិកាយ បន ឋិតា ឧភិន្នម្បិ ន កោបេន្តី”តិ វុត្តអដ្ឋកថាបទេសេន (យហាច. អដ្ឋ. ១៦៧) ជានិតព្ពាតិ. អថ វា តេហិ អាយស្មន្តេហិ អាគតភណ្ឌាគារសម្មុតិបទេសេនបិ អយមេត្ថ វិញ្ញាយតិ. កថំ? ចីវរបដិគ្គាហកាទិបុគ្គលសម្មុតិយោ បន អន្តោវិហារេ សព្ពសង្ឃមជ្ឈេបិ ភណ្ឌនីយាយម្បិ សម្មន្និតុំ វដ្ដតិ, ភណ្ឌាគារសង្ខាតវិហារសម្មុតិ បន វិហារមជ្ឈេយេវាតិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ, តត្ថ វិសេសការណំ បរិយេសិតព្ពំ.

តត្រិទំ វិសេសការណំ បញ្ញាយតិ – “អញ្ញាស្សា នីយាយ ឋត្វា អញ្ញាស្សា កយូវាធា”តិ វត្តព្ពទោសបរិហារត្ថំ វុត្តំ. បុគ្គលសម្មុតិយោ ហិ បុគ្គលស្ស វត្តត្តា យទិ មហានីមព្ភន្តេ អន្តោវិហារេ កត្តុកាមា ហោន្តិ, សព្ពសង្ឃមជ្ឈេ វត្តព្ពំ បុគ្គលំ ហត្ថបាសេ កត្វា ករេយ្យុំ. យទិ ភណ្ឌនីយាយ កត្តុកាមា, តំ វត្តព្ពំ បុគ្គលំ ភណ្ឌនីយំ អានេត្វា តត្ថ សន្និបតិតកម្មប្បត្តសង្ឃស្ស ហត្ថបាសេ កត្វា ករេយ្យុំ. ឯកយថាបិ យថាវុត្តទោសោ នត្ថិ, ភណ្ឌាគារសម្មុតិ បន ភណ្ឌាគារស្ស វិហារត្តា ភណ្ឌនីយំ អានេតុំ ន សក្កា, តស្មា យទិ តំ សម្មុតិំ ភណ្ឌនីយាយំ ឋត្វា ករេយ្យុំ, ឋត្វា មហានីយាយំ ហោតិ, កយូវាធា ភណ្ឌនីយាយន្តិ យថាវុត្តទោសោ ហោតិ, តស្មិំ ទោសេ សតិ វត្ថុវិបន្នត្តា កម្មំ វិបជ្ជតិ,

តស្មា យហាសឹយក្ខតចិហារយញ្ញ្ញេយេច នា នយ្មុតិ ពាតព្ទាតិ អដ្ឋពឆាធទិយាតំ យតិ, ត ក្ខបធារសឹយាយ ញាត្តិក្ខុតិយពយ្មំ ពាតព្ទាត្តិ៑

អឆាបិ ឲចំ ចទេយ្យ "ចិហារសទ្ធេត អចិប្បចាសសឹយក្ខុតា យហាសឹយាច ចុត្តា, ត ក្ខបធារសឹយា"តិ ឥទំ ចចតំ ពថំ បទេ្ចតព្ទត្តិ?
ឥយិតាយេច អដ្ឋពឆាធចតេត៑ យទិ ហិ ក្ខបធារសឹយា ចុត្តា ភចេយ្យ, ក្ខបធារសឹយា តាយ ពទ្ធសឹយំ អចត្ថរិត្វាបិ បចត្តា អាចាសេស្ហុ ធា
ភិក្ខុស្ហុ ធា ចទ្ធតេ្តស្ហុ អតិយេចសេត ចទ្ធតិ, តស្មា ពណ្ឌសឹយំ អចត្ថរិត្វា បចត្តតេតា ចិហារេត សហ ពណ្ឌសឹយា ឲពសឹយាយេច ហោតិ, ឲចំ
សតិ ចិហារេ ឋិតំ ភណ្ឌាពារំ ពណ្ឌសឹយាយ ដត្វា សយ្មុត្តិតំ សក្កា ភចេយ្យ, ត បត សក្កា "ពណ្ឌសឹយាយ តិសិត្នេហិ សយ្មុត្តិតំ ត ចដ្ដតី"តិ
អដ្ឋពឆាយំ (យហាច៑ អដ្ឋ៑ ១៣១) បដិសិទ្ធត្តា៑ តេត ញាយតិ "ឥមស្មិំ ដាតេ ចិហារសទ្ធេត អចិប្បចាសសឹយក្ខុតា យហាសឹយា ចុត្តា, ត
ក្ខបធារសឹយា"តិ៑ ក្ខបធារសឹយាយ អតិយេចសេត ចទ្ធតភាវេចា ពថំ ញាតិតព្ទោតិ? "ក្ខបធារសឹយា បរិក្ខិត្តស្ស ចិហារស្ស បរិក្ខេបេត,
អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបារហដ្ឋាតេត បរិច្ឆិត្នា ហោតិ៑ អបិច ភិក្ខុតំ ធុចសត្តិបាតដ្ឋាតតោ ធា បរិយត្តេ ឋិតភោជតសាលតោ ធា
តិពទ្ធចសតពអាចាសតោ ធា ឆាយបញ្ញ្ញុសស្ស បុរិសស្ស ទ្វិន្នំ លេឌ្ឌុបាតាតំ អត្តោ ក្ខបធារសឹយា ចេទិតព្ទា, សា បត អាចាសេស្ហុ ចទ្ធតេ្តស្ហុ
ចទ្ធតិ, បរិហាយតេ្តស្ហុ បរិហាយតិ៑ យហាបច្ចរិយំ បត 'ភិក្ខុស្ហុបិ ចទ្ធតេ្តស្ហុ ចទ្ធតី'តិ ចុត្តំ, តស្មា សចេ ចិហារេ សត្តិបតិតភិក្ខូហិ សទ្ធិំ
ឲពាពទ្ធ ហុត្វា យោជតសតម្បិ បូរេត្វា តិសឹទត្តិ, យោជតសតម្បិ ក្ខបធារសឹយាច ហោតិ, សព្ទេសំ លាភោ បាបុណាតី"តិ អដ្ឋពឆាយំ
(យហាច៑ អដ្ឋ៑ ១៣៥) ចចតតោតិ៑

យទិ ឲចំ ក្ខបធារសឹយាយ ពមិតត្ថតភាវេចា ពស្មា ចុតោ្តាតិ? ពមិតត្ថារោ តាយ ត សណ្ឋាយំ, បុគ្គលយេច ហោតិ, តស្មា
ចស្សបតាយិពេលត្តភុតាយ ក្ខបធារសឹយាយ ពាតព្ទា ហោតិ៑ ញាត្តិពយ្មចាធា បត សណ្ឋាយក្ខុតា, តស្មា ក្ខបធារសឹយាយ ពាតុំ ត ចដ្ដតិ,
ស្ហុចិសោធិតបរិសាយ ពទ្ធាពទ្ធសឹយាយេច ចដ្ដតីតិ ដដ្ឋព្ទំ៑ តត្ថ ធ ភោ "ពមិតំ អត្ថរិតុំ ភោ លភត្តិ, ភោ ត លភត្តិ? ពណាភចសេត តាច
បញ្ចិយភោដិយា បញ្ចា ជតា លភត្តិ, ក្ខទ្ធំ សតសហស្សម្បិ, បញ្ចត្ត្ហំ ហេដ្ឋា ត លភត្តី"តិ អដ្ឋពឆាយំ ចុត្តំ, អឆ ពស្មា "ពមិតត្ថារោ តាយ ត
សណ្ឋាយំ, បុគ្គលយេច ហោតី"តិ ចុត្តត្តិ? "ត សណ្ឋោ ពមិតំ អត្ថរតិ, ត ពណោ ពមិតំ អត្ថរតិ, បុគ្គលោ ពមិតំ អត្ថរតី"តិ បរិចារេ (បរិ៑
៣០៣) ចុត្តត្តា ធ អបលោពតពយ្មាទីតំ ចតុន្នំ សណ្ឋយ្មាតំ ដាតេស្ហុ អបចិដ្ឋត្តា ធ៑ អដ្ឋពឆាយំ បត ពមិតត្ថារស្ស ក្ខបធារក្ខុតំ
ពមិតទាតពយ្មចាធាភណាតពាលំ សត្ធាយ ចុត្តំ៑ តស្មិំ ហិពាលេ ពមិតទាយពា ធត្តារោ, បដិគ្គាហពោ ឲពោតិ បញ្ចិយភោដិយា បញ្ចា
ហោត្តិ, តតោ ហេដ្ឋា ត លភតីតិ៑ ញាត្តិពយ្មចាធាយ សណ្ឋយ្មភាវេចា ពថំ ញាតិតព្ទោតិ? "ចតុន្នំ សណ្ឋយ្មាតំ ញាត្តិក្ខុតិយពយ្មស្ស តចស្ហុ
ដាតេស្ហុ ពមិតទាត"ត្តិ អាគតត្តា, "សុណាតុ មេ, ភត្តេ, សណ្ឋោ, ឥទំ សណ្ឋស្ស ពមិតក្ខុស្សំ ក្ខប្បត្តំ"ត្តិអាទិតា ចុត្តត្តា ធាតិ៑

អបរេ បត អាចរិយា "ភាសត្តរេស្ហុ ញាត្តីតិ ចុត្តា ពមិតទាតពយ្មចាធា អត្ថារពិរិយាយ បចិសតិ, អត្ថារពិរិយា ធ ក្ខបធារសឹយាយំ
ពាតព្ទា, តស្មា ពមិតទាតពយ្មចាធាបិ ក្ខបធារសឹយាយំ ពាតព្ទាយេចា"តិ ចទត្តិ, តេសំ អយយធិប្បាយោ – យហាចគ្គបាឡិយំ (យហាច៑
១០៩) "ឲចញ្ហ បត, ភិក្ខចេ, ពមិតំ អត្ថរិតព្ទ"ត្តិ អាទភិត្វា "ញត្តេត ភិក្ខុតា បដិពលេត សណ្ឋោ ញាបេតព្ទោ...បេ... ឲចំ ខោ, ភិក្ខចេ,
អត្ថតំ ហោតិ ពមិត"ត្តិ ពមិតទាតញាត្តិពយ្មចាចាតតោ បដ្ឋាយ យាច អតុយោទតា បាឡិ អាគតោ, បរិចារបាឡិយញ្ហ (បរិ៑ ៣០៣)
"ពមិតត្ថារោ ញាតិតព្ទោ"តិ ក្ខទ្ទេសស្ស តិទ្ទេសេ "សចេ សណ្ឋស្ស ពមិតក្ខុស្សំ ក្ខប្បត្តំ ហោតិ, សណ្ឋេត ពថំ បដិបជ្ជិតព្ទំ, អត្ថារពេត ពថំ

បដិបជ្ជិតព្ពំ, អនុមោទកេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពា”ន្តិ បុច្ឆំ នីហរិត្វា “សង្ឃេន ញត្តិទុតិយេន កម្មេន កឋិនត្ថារកស្ស ភិក្ខុនោ ទាតព្ពំ…បេ… អនុមោទនាយា”តិ ញត្តិតោ បដ្ឋាយ យាវ អនុមោទនា បាឋោ អាគតោ, តស្មា ញត្តិតោ បដ្ឋាយ យាវ អនុមោទនា សព្ពោ វិធិ កឋិនត្ថារកិរិយាយំ បវិសតិ, តតោ កឋិនត្ថារកិរិយាយ ឧបចារសីមាយំ កត្តព្ពាយ សតិ ញត្តិសង្ខាតកឋិនទានកម្មវាចាបិ ឧបចារសីមាយំ កត្តព្ពាយេវាតិ។

តត្រិទំ វិចារណា កាតព្ពា – អត្ថារកិរិយាយ វិសុំ អនាគតាយ សតិ “សព្ពោ វិធិ អត្ថារកិរិយាយំ បវិសតី”តិ វត្តព្ពំ ភវេយ្យ, អថ ច បន មហាវគ្គបាឡិយញ្ច បរិវារបាឡិយញ្ច អត្ថារកិរិយា វិសុំ អាគតាយេវ, តស្មា ញត្តិសង្ខាតា កឋិនទានកម្មវាចា អត្ថារកិរិយាយំ ន បវិសតិ, កេវលំ អត្ថារកិរិយាយ ឧបចារភូតត្តា បន តតោ បដ្ឋាយ អនុក្កមេន វុត្តា។ យថា “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សីមំ សម្មន្និតុ”ន្តិ សីមាសម្មុតិំ អនុជានិត្វា “ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សម្មន្និតព្ពា”តិ សីមាសម្មុតិវិធិំ ទេសេន្តោ “បឋមំ និមិត្តា កិត្តេតព្ពា…បេ… ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ និមិត្តកិត្តនេន សហ សីមាសម្មុតិកម្មវាចា ទេសិតា, តត្ថ និមិត្តកិត្តនំ សីមាសម្មុតិកម្មំ ន ហោតិ, កម្មវាចាយេវ សីមាសម្មុតិកម្មំ ហោតិ, តថាបិ សីមាសម្មុតិកម្មវាចាយ ឧបចារភាវតោ សហ និមិត្តកិត្តនេន សីមាសម្មុតិកម្មវាចា ទេសិតា។ យថា ច ឧបសម្បទាកម្មវិធិំ ទេសេន្តោ “បឋមំ ឧបជ្ឈំ គាហាបេតព្ពោ…បេ… ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ ឧបជ្ឈាយគាហាបនាទិនា សហ ឧបសម្បទាកម្មំ ទេសិតំ, តត្ថ ឧបជ្ឈាយគាហាបនាទិ ឧបសម្បទាកម្មំ ន ហោតិ, ញត្តិចតុត្ថកម្មវាចាយេវ ឧបសម្បទាកម្មំ ហោតិ, តថាបិ ឧបសម្បទាកម្មស្ស សមីបេ ភូតត្តា ឧបជ្ឈាយគាហាបនាទិនា សហ ញត្តិចតុត្ថកម្មវាចា ទេសិតា, ឯវមេវ កឋិនទានកម្មវាចា អត្ថារកិរិយា ន ហោតិ, តថាបិ អត្ថារកិរិយាយ ឧបចារភូតត្តា កឋិនទានញត្តិទុតិយកម្មវាចាយ សហ កឋិនត្ថារកិរិយា ទេសិតា, តស្មា កឋិនទានកម្មវាចា អត្ថារកិរិយាយំ ន បវិសតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

អថ វា ញត្តិទុតិយកម្មវាចា ច អត្ថារោ ចាតិ ឥមេ ទ្វេ ធម្មា អញ្ញកិរិយា អញ្ញកត្តារោ អញ្ញកម្មា អញ្ញកាលា ច ហោន្តិ, តេន វិញ្ញាយតិ “នានត្តេសុ ញត្តីតិ វុត្តា ញត្តិទុតិយកម្មវាចា អត្ថារកិរិយាយំ ន បវិសតី”តិ។ តត្ថ កថំ អញ្ញកិរិយា ហោន្តិ? កម្មវាចា ទានកិរិយា ហោតិ, អត្ថារោ បន្នរសធម្មានំ ការណភូតា អត្ថារកិរិយា, ឯវំ អញ្ញកិរិយា។ កថំ អញ្ញកត្តារោតិ? កម្មវាចាយ កត្តា សង្ឃោ ហោតិ, អត្ថារស្ស កត្តា បុគ្គលោ, ឯវំ អញ្ញកត្តារោ ហោន្តិ។ កថំ អញ្ញកម្មា ហោន្តិ? កម្មវាចាយ កម្មំ កឋិនទុស្សំ ហោតិ, អត្ថារស្ស កម្មំ កឋិនសង្ខាតា សមូហបណ្ណត្តិ, ឯវំ អញ្ញកម្មា ហោន្តិ។ កថំ អញ្ញកាលា ហោន្តិ? កឋិនទានកម្មវាចា បុព្ពករណបច្ចុទ្ធារអធិដ្ឋានានំ បុព្ពេ ហោតិ, អត្ថារោ តេសំ បច្ឆា, ឯវំ អញ្ញកាលា ហោន្តីតិ។ អថ វា អត្ថារោ “ឥមាយ សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរាមី”តិអាទិនា វចីភេទសង្ខាតេន ឯកេន កម្មេន សង្គហិតោ, ន ញត្តិអនុស្សាវនាទិនា អនេកេហិ កម្មេហិ សង្គហិតោ។ វុត្តញ្ហេតំ បរិវារេ (បរិ· ៤០៣) “អត្ថារោ ឯកេន កម្មេន សង្គហិតោ វចីភេទេនា”តិ។ ឥមិនាបិ ការណេន ជានិតព្ពំ “ន ញត្តិ អត្ថារេ បវិដ្ឋា”តិ។

អញ្ញេ បន អាចរិយា ឯវំ វទន្តិ – “កឋិនត្ថារំ កេ លភន្តិ, កេ ន លភន្តីតិ? គណនវសេន តាវ បច្ឆិមកោដិយា បញ្ច ជនា លភន្តិ, ឧទ្ធំ សតសហស្សម្បិ, បញ្ចន្នំ ហេដ្ឋា ន លភន្តី”តិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ· អដ្ឋ· ៣០៦) អាគតត្តា “ហេដ្ឋិមន្តតោ បញ្ច ភិក្ខូ កឋិនត្ថារំ លភន្តិ,

តតោ អប្បកតរា ន លភន្តី”តិ វិញ្ញាយតិ។ “បញ្ចន្នំ ជនានំ វដ្ដតីតិ បច្ឆិមកោដិយា ចត្តារោ កឋិនទុស្សស្ស ទាយកា, ឯកោ បដិគ្គាហកោតិ បញ្ចន្នំ ជនានំ វដ្ដតី”តិ កង្ខាវិតរណីដីកាយំ (កង្ខា។ អភិ។ ដី។ កឋិនសិក្ខាបទវណ្ណនា) អាគតត្តា តស្មិំ វាក្យេ “វដ្ដតី”តិ កិរិយាយ កត្តា “ឯសោ កឋិនត្ថារោ”តិ វុច្ចតិ, តស្មា អត្ថារោតិ ឥមិនា “ឥមាយ សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរាមី”តិ វុត្តអត្ថរណកិរិយា ន អធិប្បេតា, ចតូហិ ភិក្ខូហិ អត្ថារកស្ស ភិក្ខុនោ ញត្តិយា ទានំ អធិប្បេតន្តិ វិញ្ញាយតិ។ “កឋិនត្ថារំ កេ លភន្តិ...បេ... ឧទ្ធំ សតសហស្សន្តិ ឥទំ អត្ថារកស្ស ភិក្ខុនោ សង្ឃស្ស កឋិនទុស្សទានកម្មំ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិ វិនយវិនិច្ឆយដីកាយំ វុត្តំ។ តស្មិម្បិ បនេវ ញត្តិយា ទិន្នំយេវ សន្ធាយ “បញ្ច ជនា អត្ថារំ លភន្តី”តិ ឥទំ វចនំ អដ្ឋកថាចរិយេហិ វុត្តំ, “ឥមាយ សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរាមី”តិអាទិ បុគ្គលស្ស អត្ថរណំ សន្ធាយ ន វុត្តន្តិ ដីកាចរិយស្ស អធិប្បាយោ។ ឯវំ កង្ខាវិតរណីដីកា-វិនយវិនិច្ឆយដីកាការកេហិ អាចរិយេហិ “ញត្តិទុតិយកម្មំ អត្ថារោ នាមា”តិ វិនិច្ឆិតត្តា ឧបចារសីមាយំ កឋិនទានញត្តិកម្មវាចាករណំ យុត្តន្តិ វិញ្ញាយតីតិ វទន្តិ។

តត្រាយំ វិចារណា កាតព្ពា – “ញត្តិទុតិយកម្មេន អត្ថារោ នាមា”តិ ដីកាចរិយា ន វទេយ្យុំ វទេយ្យុំ ចេ, អដ្ឋកថាយ វិរុទ្ធា សិយា។ កថំ វិរុទ្ធាតិ ចេ? “ឆិន្នវស្សា វា បច្ឆិមិកាយ ឧបគតា វា ន លភន្តិ, អញ្ញស្មិំ វិហារេ វុត្ថវស្សាបិ ន លភន្តីតិ មហាបច្ចរិយំ វុត្ត”ន្តិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ៣០៦) អាគតត្តា “តេ ឆិន្នវស្សាទយោ កឋិនត្ថារំ ន លភន្តី”តិ វិញ្ញាយតិ។ យទិ ញត្តិទុតិយកម្មំ អត្ថារោ នាម សិយា, ឯវំ សតិ តេ ភិក្ខូ ញត្តិទុតិយកម្មេបិ គណបូរកភាវេន អប្បវិដ្ឋា សិយុំ។ អថ ច បន “បុរិមិកាយ ឧបគតានំ បន សព្ពេ គណបូរកា ហោន្តី”តិ អដ្ឋកថាយ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ៣០៦) វុត្តត្តា តេ ញត្តិទុតិយកម្មេ បវិដ្ឋាវ ហោន្តិ, តស្មា អដ្ឋកថាចរិយោ បញ្ចានិសំសហេតុភូតំ “ឥមាយ សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរាមី”តិអាទិកំ វចីភេទំយេវ “អត្ថារោ”តិ វទតិ, ន ញត្តិទុតិយកម្មំ, តស្មា តេ ឆិន្នវស្សាទយោ បញ្ចានិសំសហេតុភូតំ កឋិនត្ថារំ ន លភន្តិ, ញត្តិទុតិយកម្មេ បន ចតុវគ្គសង្ឃបូរកភាវំ លភន្តីតិ វិញ្ញាយតិ។ បុនបិ វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “សចេ បុរិមិកាយ ឧបគតា ចត្តារោ វា ហោន្តិ តយោ វា ទ្វេ វា ឯកោ វា, ឥតរេ គណបូរកេ កត្វា កឋិនំ អត្ថរិតព្ព”ន្តិ។ ឯវំ អលព្ភមានកឋិនត្ថារេហេវ ឆិន្នវស្សាទយោ គណបូរកេ កត្វា ញត្តិទុតិយកម្មវាចាយ កឋិនទុស្សំ ទាបេត្វា បុរិមិកាយ ឧបគតេហិ កឋិនស្ស អត្ថរិតព្ពភាវតោ “ញត្តិទុតិយកម្មេន អត្ថារោ នាមាតិ ដីកាចរិយា ន វទេយ្យុ”ន្តិ អធិប្បាយោ។

តត្ថ ច កោ ឥមស្មិម្បិ អដ្ឋកថាវចនេ “ឥតរេ គណបូរកេ កត្វា កឋិនំ អត្ថរិតព្ព”ន្តិ វចនេន ចតុវគ្គសង្ឃេន កត្តព្ពំ ញត្តិទុតិយកម្មមេវ “អត្ថារោ”តិ វុត្តន្តិ? ន, បុព្ពាបរវិរោធតោ។ បុព្ពេ ហិ ឆិន្នវស្សាទីនំ កឋិនំ អត្ថរិតុំ អលព្ភមានភាវោ វុត្តោ, ឥធ “ញត្តិទុតិយកម្មេន អត្ថារោ”តិ វុត្តេ តេសម្បិ លព្ភមានភាវោ វុត្តោ ភវេយ្យ, ន អដ្ឋកថាចរិយា បុព្ពាបរវិរុទ្ធំ វទេយ្យុំ, តស្មា “កត្វា”តិ បទំ “អត្ថរិតព្ព”ន្តិ បទេន សម្ពន្ធេត្វា សមានកាលវិសេសនំ អកត្វា បុព្ពកាលវិសេសនមេវ កត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ, ឯវំ សតិ បុព្ពវចនេនាបរវចនំ គង្គោទកេន យមុនោទកំ វិយ សំសន្ទតិ, បច្ឆាបិ ច “គណបូរកេ កត្វា កឋិនំ អត្ថរាបេត្វា ទានញ្ច ភុញ្ជិត្វា គមិស្សន្តី”តិ វិសុំ គណបូរកវាចកំ វិសុំ កឋិនត្ថរណំ បុព្ពាបរានុក្កមតោ វុត្តំ, តស្មា ញត្តិទុតិយកម្មំ អត្ថារោ នាម ន ហោតិ, កេវលំ អត្ថារស្ស ការណមេវ ឧបចារមេវ ហោតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។ កិញ្ច ភិយ្យោ – “ន សង្ឃោ កឋិនំ អត្ថរតិ, ន គណោ កឋិនំ អត្ថរតិ, បុគ្គលោ កឋិនំ អត្ថរតី”តិ បរិវារវចនេន (បរិ។ ៤១៣) អយមត្ថោ ញាបិតោ ជានិតព្ពោតិ។

ឃឆិ ឲ្យចំ កង្ខាចិតរលីដីកា-ចិតយចិតិន្ទយដីកាសុ អាកតបាដិឆាត់ អធិប្បាយោ កិំ ការិតព្ពោ ភវេយ្យ។ តត្ថ កង្ខាចិតរលីដីកាយំ “ចដ្ដតី”តិ ព្ហុវិវ្ស្សា កិរិយាយ កហិតា “សោ កមិតព្វានរា”តិ ចុនត្វា, ចិតយចិតិន្ទយដីកាយញ្ច “កមិតគ្យុស្សគាតកប្ពុំ”ត្តិ បត់ “សន្តាយា”តិ កិរិយាយ កប្ពុំ, កមិតព្វានរា...របេ... ព្ហត់ “ចុត្ត”ត្តិ កិរិយាយ កប្ពុំ ហោតិ។ ឲ្យចំ ដីកាសុ គិតព្វតោ អាកតបាលិធេសុ សន្តេសុ “ខាត្តិក្ខតិយកប្ពុំយេច អត្ថានរា តាយាតិ ដីកាចរិយា ត ចនេយ្យ”ត្តិ ត ចត្តព្ពាត្តិ? យេតាកានេត អដ្ឋកថាចរេតេត ដីកាចរតញ្ច បុព្វាបរអដ្ឋកថាចរតញ្ច អចិន្តេត្វា កនេយ្យ, តេតាកានេត ដីកាបិឆាត់ អធិប្បាយោ កហេតព្ពោ។ កិំ? កង្ខាចិតរលីអដ្ឋកថាយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ កមិតសិក្ខាបទវណ្ណតា) “សោ សព្ពត្តិយេត បរិច្ឆេទេត បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតី”តិ អាកតោ, តស្មិំ អដ្ឋកថាចរេត ចោទេកោត ចោនាទេតព្ពស្ស អត្ថិតាយ តំ បរិហរិតុំ “បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតីតិ បន្ទិយកោដិយា ចត្តារោ កមិតគ្យុស្សស្ស គាយកា, ឲុកោ បដិក្កាហកោតិ បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតី”តិ បរេចា ដីកាចរិយេត ចុនត្វា, កិំ ចោទេតព្ពំ អត្ថីតិ? កេ អដ្ឋកថាចរិយ “សោ សព្ពត្តិយេត បរិច្ឆេទេត បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតី”តិ ចុនត្វា, ឲ្យចំ សតិ បញ្ញត្តំ កមិតព្វានកាតំ ឲ្យច សោ កមិតព្វានរា ចដ្ដតិ, ត ឲុកក្ខិតិចត្យុបុក្កលិកត្តិ អចេត្វា អាបជ្ជតិ, ឲ្យចំ សតិ “ត សញ្ញោ កមិតំ អត្ថេតិ, ត កេណោ កមិតំ អត្ថេតិ, បុក្កលោ កមិតំ អត្ថេតី”តិ អាកតបាឡិយា ចិរុទ្ធតោ អាកយចិរោធោ អាបជ្ជតិ, តំ ចោទេតំ បរិហរន្តោ “បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតីតិ បន្ទិយកោដិយា ចត្តារោ កមិតគ្យុស្សស្ស គាយកា, ឲុកោ បដិក្កាហកោតិ បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតី”តិ បរេចា ដីកាចរិយេត ចុនត្វា។ តត្ថាយមធិប្បាយោ – កេ ចោទេកាចរិយ អដ្ឋកថាចរិយេត កមិតព្វានការេល បញ្ញត្តំ អត្ថានកាតំ កិច្ចំ ចរេសត “សោ សព្ពត្តិយេត បរិច្ឆេទេត បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតី”តិ បរេចា ត ចុនត្វា, អថ ខោ សញ្ញេត អត្ថានកស្ស កមិតគ្យុស្សគាតការេល បន្ទិយកោដិយា ចត្តារោ កមិតគ្យុស្សស្ស គាយកា, ឲុកោ បដិក្កាហកោតិ បញ្ញត្តំ គាយកបដិក្កាហកបុក្កលិតំ អត្ថិតាយ សោ បន្ទា កត្តព្ពោ អត្ថានរា ចដ្ដតិ, ការលសម្បត្តិយា ផលសម្បត្តិ ហោតិ, តស្មា តស្មិំ អដ្ឋកថាចរេត អាកយចិរោធោ តាបជ្ជតីតិ។

ចិតយចិតិន្ទយដីកាយម្បិ “កមិតព្វានំ កេ លភត្តិ, កេ ត លភត្តីតិ? កណេតចរេសត តាច បន្ទិយកោដិយា បញ្ញា ឌតា លភត្តិ, ក្ខន្ទំ សតសហស្សម្បិ, បញ្ញត្តំ ហេដ្ឋា ត លភត្តី”តិ អដ្ឋកថាចរេត បរេហិ បុន្ទិតព្ពស្ស អត្ថិតាយ តំ បុន្ទំ ចិស្សជ្ជេតុំ “ព្ហត់ អត្ថានកស្ស កិច្ចតោ សញ្ញស្ស កមិតគ្យុស្សគាតកប្ពុំ សន្តាយ ចុត្ត”ត្តិ បរេចា ដីកាចរិយេត ចុនត្វា។ កិំ បុន្ទិតព្ពត្តិ ចេ? កេ អដ្ឋកថាចរិយ “ហេដ្ឋិយកោដិយា បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតី”តិ ព្ហត់ ចចតំ កិំ បញ្ញាតិសំសស្ស ការលាភូតំ “ព្ហយាយ សញ្ញោដិយា កមិតំ អត្ថរាយី”តិអាឌិអត្ថានកិរិយំ សន្តាយ ចុត្តំ, ក្ខាហុ អត្ថានស្ស ការលាភូតំ កមិតគ្យុស្សគាតកប្ពុត្តិ។ កិំ ចិស្សជ្ជេតាតិ? កេ ក(ចេ)យុច “ហេដ្ឋិយកោដិយា បញ្ញត្តំ ឌតាតំ ចដ្ដតី”តិ ព្ហត់ បញ្ញាតិសំសស្ស ការលាភូតំ “ព្ហយាយ សញ្ញោដិយា កមិតំ អត្ថរាយី”តិអាឌិកំ អត្ថានកិរិយំ សន្តាយ អដ្ឋកថាចរិយេត ត ចុត្តំ, អថ ខោ អត្ថានស្ស ការលាភូតំ កមិតគាតកប្ពុំ សន្តាយ ចុត្តត្តិ។ ត(ត្រា)យមធិប្បាយោ – សញ្ញេត អត្ថានកស្ស ជិត្តគ្យុស្សេត ឲ្យច កមិតព្វានរា សម្ភចតិ, ត ជិតិកាយ លទ្ធចិចរេត ចា បុក្កលិកចិចរេត ចា សម្ភចតិ, តញ្ច កមិតគ្យុស្សគាតកប្ពុំ ចត្តារោ កមិតគ្យុស្សគាយកា, ឲុកោ បដិក្កាហកោតិ បញ្ញាសុ កិច្ចសុ ចិជ្ជមាតេសុយេច សម្បជ្ជតិ, ត តតោ ក្ខាតេសូតិ បន្ទិយកោដិយា បញ្ញត្តំ ចដ្ដតិ, ការលសិទ្ធិយា ផលសិទ្ធិ ហោតិ, តេតេច ច ការលេត “កមិតគ្យុស្សគាតកប្ពុំ ចុត្ត”ត្តិ ឃុច្ចចរេសត អចត្វា “សន្តាយ ចុត្ត”ត្តិ ក្ខបចារចរេសតាហ។ ឲ្យចំ ចុនត្តេយេច អដ្ឋកថាចរតស្ស បុព្វាបរចិរោធោ តត្ថិ, អដ្ឋកថាចរេតេត ច ដីកាចរតំ ចិរុទ្ធំ ត ហោតីតិ ទដ្ឋព្វំ, “អបលោកតាឌិសញ្ញាកប្ពុំការលាតុំ ពន្ធសីយា ភកចតា អតុញ្ញាតា”តិ ព្ហយិតា ចិតយលក្ខលោត ច សមេតិ។

“ឥមាយ សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរាមី”តិអាទិកា បន អត្ថារកិរិយា អបលោកនាទីសុ ចតូសុ សង្ឃកម្មេសុ អប្បវិដ្ឋា, អធិដ្ឋានាទយោ វិយ បច្ចត្តិកសំសលិកការណភូតា បុគ្គលកិរិយាវ ហោតីតិ វស្សូបនាយិកខេត្តភូតាយ អន្តោឧបចារសីមាយ កាតព្វា, តស្មា អន្តោឧបចារសីមាយំ ពទ្ធសីមាយ អវិជ្ជមានាយ ពហិឧបចារសីមាយំ ពទ្ធសីមំ វា ឧទកុក្ខេបសត្តព្ភន្តរលក្ខណាដ្ឋានំ វា គន្ត្វា ញត្តិទុតិយកម្មេន កឋិនទុស្សំ ទាបេត្វា បុន វិហារំ អាគន្ត្វា អន្តោឧបចារសីមាយមេវ កឋិនត្ថរណំ បុព្វាចរិយេហិ កតំ, តំ សុកតមេវ ហោតីតិ ទដ្ឋព្វំ។ ឯវំ អគ្គហេត្វា ឧបចារសីមាយមេវ ញត្តិទុតិយកម្មំ កាតព្វន្តិ គយ្ហមានេ សតិ តេសំ អាយស្មន្តានំ ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជមានា សិស្សានុសិស្សា ទូបចារសីមាយ វិហារសីមាទិអបលោកនកម្មំ ច ឧបោសថបវារណាទិញត្តិកម្មំ ច សីមាសម្មុតាទិញត្តិទុតិយកម្មំ ច ឧបសម្បទាទិញត្តិចតុត្ថកម្មំ ច ឧបចារសីមាយមេវ ករេយ្យុំ, ឯវំ ករោន្តា ភគវតោ សាសនេ មហន្តំ ឥទំ មហន្តំ ទុក្ខំ មហន្តំ វិនាសំ ករេយ្យុំ, តស្មា តំការណំ យុត្តិតោ ច អាគមតោ ច អនេកានិ ការណានិ អាហរិត្វា កថយិស្សាមិ។

សាសនេ គារវំ កត្វា, សទ្ធម្មស្សានុលោមតោ;

យថា កថំ វិចិន្តយំ, សម្មា វិនេន្តុ សាធវោ។

បុនប្បុនំ វិវេចេត្វា, យុត្តំ ចេ ហោតិ គណ្ហន្តុ;

នោ ចេ យុត្តំ មា គណ្ហន្តុ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកាតិ។

ឥតោ បរម្បិ ការណសាធកានិ អាហរន្តិ អាចរិយា, តេសំ បដិវចនេន អតិវិត្ថារតោ កថិស្សតិ, ឧបចារសីមាយ ចតុន្នំ សង្ឃកម្មានំ កាតព្វាការោ ច បុព្វេ វុត្តោ ច, តស្មា តំ វចនំ មនសិ កត្វា សំសយំ អកត្វា សារតោ ទដ្ឋព្វាតិ។

“ឥមាយ សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរាមី”តិ វាចា និច្ឆារេតព្វាតិ កិំ ឧត្តរេន វចីភេទេន កឋិនំ អត្ថតំ ហោតិ, ឧទាហុ អញ្ញោ កោចិ កាយវិការោ កាតព្វោ? ន កាតព្វោ។ ឧត្តរេនេវ ហិ វចីភេទេន អត្ថតំ ហោតិ, កឋិនំ។ វុត្តញ្ហេតំ បរិវារេ (បរិ. ៤០៨) “អត្ថតោ ឧត្តរេន ឯវ វចីភេទេន កឋិនំ”តិ។

ឯវំ កឋិនត្ថរណំ ទស្សេត្វា អនុមោទាបនំ ទស្សេន្តោ “តេន កឋិនត្ថារកេនា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ យេន កិច្ចេន “ឥមាយ សង្ឃាដិយា កឋិនំ អត្ថរាមី”តិអាទិនា វចីភេទេន កឋិនំ អត្ថតំ, តេន “កឋិនស្ស អត្ថារា បន្នរស ធម្មា ជាយន្តី”តិ បរិវារេ (បរិ. ៤០៩) អាគតត្តា កឋិនត្ថារកេន ឯវ បញ្ច អានិសំសា អាគតា, អថ កស្មា សង្ឃោ អនុមោទាបេតីតិ? កិញ្ចាបិ អត្ថារកស្ស ភិក្ខុនោ បញ្ច អានិសំសា អាគតា, សង្ឃស្ស បន អនាគតា, តស្មា សង្ឃស្ស ច អាគមនត្ថំ សង្ឃំ អនុមោទាបេតិ, សង្ឃោ ច អនុមោទនំ ករោតិ, ឯវំ ករោ

ងកិត្តយ្បិ អាតិលំសា អាពតា ហោន្តិ។ ចុត្តទោញ្ចាំ បរិចារេ (បរិ។ ៣០១) “ខ្ចិត្ថំ បុគ្គលំតំ អត្ថំ ហោតិ ពធិតំ អត្ថារកស្ស ច អតុយោគកស្ស ចា”តិ។ ឲត្ថ ច ពធិតត្ថារពកិច្ចតោ ចុដ្ឋតរោ កិច្ច តស្មិំ សច្ឈ អត្ថិ, ឰច ចុត្តតយេត អត្ថារពេត “កន្តេ”តិ ចត្តព្វំ, អតុយោគពេត “អាចុរសា”តិ។ យឌិ បត ពធិតត្ថារពោ កិច្ច សព្វោលំ ចុដ្ឋតរោ ហោតិ, តេត “អាចុរសា”តិ ចត្តព្វំ, ឰតរេហិ “កន្តេ”តិ, ឲចំ សេសតយច្ចយេបិ។ ឲចំ សព្វោលំ អត្ថំ ហោតិ ពធិតត្តិ។ ឰយេបុ បត សច្ឈប្បុគ្គលេបុ យេ តស្មិំ ចិហារេ បុរិមិកាយ ចស្សំ ឧបកត្វា បចយបចារលាយ បចារិតា, តេយេច អតុយោគិតុំ លកត្តិ, លិត្តចស្សា ចា បច្ឆិមិកាយ ឧបកតា ចា អញ្ញស្មិំ ចិហារេ ចុត្ថចស្សា ចា ត លកត្តិ, អតតុយោគត្តាបិ អាតិលំលំ ត លកត្តិ។

ឲចំ ពធិតត្ថារំ គរស្បត្វា ឰគាតិ ចិចរចិកាពំ គរស្បតុំ “ឲចំ អត្ថតេ បត ពធិតេ”តិអាឌិយាហ។ តត្ថ សចេ ពធិតចិចរេត សទ្ធិំ អាកតំ អាតិលំសត្តិ ឰមិតា ឲពំ អត្ថតចិចរយេច ពធិតចិចរំ តាយ, តតោ អញ្ញំ តេត សទ្ធិំ អាកតំ សព្វំ ចិចរំ ពធិតាតិលំសចិចរំ តាយាតិ គរស្បតិ។ ចត្តតិ ហិ “អចសេសកពធិតាតិលំសេ ពលចចត្ថាតិ”តិអាឌិ។ តេត ពាយតិ “ចត្ថយេច ឰច អាតិលំសោ តាយ, ត អញ្ញោ, ពធិតសាដពេត សទ្ធិំ អាកតាតំ អញ្ញសាដកាតំ ពាហុលចសេត អត្ថទិតព្វំ, ត ពធិតសាដកស្ស យហព្ឈុចសេតា”តិ។ កិច្ចសព្វោ អតិស្សរោ, អត្ថតពធិតោ កិច្ចយេច ឰស្សរោ។ ពស្មា? គាយពេហិ ចិចារិតត្តា។ កិច្ចសព្វោ ឰស្សរោ, ពស្មា? គាយពេហិ អចិចារិតត្តា, មូលពធិតស្ស ច សច្ឈ ឌិត្តត្តា។ អចសេសកពធិតាតិលំសេតិ តស្ស ឌិត្តចទេត្វហិ អចសេសកពធិតាតិលំសចទេត្វ។ ពលចចត្ថាតិតិ អត្ថទិតព្វពធិតសាដកំយេច អហតំ ចា អហតកប្បំ ចា គាតុំ ចដ្ដតិ, អាតិលំសចិចរំ បត យថាសត្តិ យថាពលំ បុរាណំ ចា អកិតចំ ចា ទុព្ពលំ ចា ពលចំ ចា គាតុំ ចដ្ដតិ, តស្មា តេសុ ទុព្ពលចទេត្វ ឌិតិកាយ ឌិតេ្ថ លទ្ធកិច្ចស្ស ឧបការំ ត ហោតិ, តស្មា ឧបការលាយោគ្គាតិ ពលចចត្ថាតិ គាតព្វាតិតិ អធិប្បាយោ។ ចស្សាចាសិកឌិតិកាយ គាតព្វាតិតិ យត្តកា កិច្ច ចស្សាចាសិកចិចរំ លកិសុ, តេ ឍបេត្វា តេសំ ហេដ្ឋតោ បដ្ឋាយ យថាក្កមំ គាតព្វាតិ។ ឆេទាសតតោ បដ្ឋាយាតិ យត្តកា កិច្ច តិស្សំ ពធិតត្ថតសីមាយំ សត្តិ, តេសុ ឌេដ្ឋពកិច្ចតោ បដ្ឋាយ គាតព្វាតិ។ អាសតគ្គហណំ បត យថាចុឌ្ឍ តិសិទេ្ថ សត្ថាយ ពតំ។ ឲតេត ចស្សាចាសិកពធិតាតិលំសាតំ សយាតកាតិពតំ ឌិសេតិ។ ពុកល្ហំ ត ការេឌតព្វត្តិ ពធិតសាដពេត សទ្ធិំ អាកតេសុ យត្វាឞិធាឌិពំ ពុកល្ហំ ត ការេឌតព្វំ, សព្ឈិពចសេតេច បរិក្ខិតព្វត្តិ អតេ្ថា។ តត្ថ ពុកល្ហចិតិច្ឆយោ អតត្តរពធាយំ អាចិកចិស្សតិ។

ឰមស្មិំ បត ឋាតេ ចត្តព្វំ អត្ថិ។ ពធំ? ឰគាតិ កិច្ច ពធិតាតិលំសចិចរំ ពុសបាតំ ពត្វា ចិកឌត្តិ, តំ យុត្តំ ចិយ ត ឌិស្សតីតិ។ ពស្មាតិ ចេ? “អចសេសកពធិតាតិលំសេ ពលចចត្ថាតិ ចស្សាចាសិកឌិតិកាយ គាតព្វាតិ, ឌិតិកាយ អភាវេច ឆេទាសតតោ បដ្ឋាយ គាតព្វាតី”តិ ចចតតោតិ។ ឲចំ សន្តេ ពត្ថ ពុសបាទោ កាតព្វោតិ? កល្ហាការេ ឍបិតចិចរេតិ។ ពធំ ចិញ្ញាយតីតិ ចេ? “ងស្សត្តំ ហោតីតិ ពាហុ រាសិកតំ ហោតិ, កល្ហាការំ ត ពល្យាតិ។ សមុលិក្ខតោតាតិ អតេ្តាឧបចារសីមាយំ ឌិតេតា ការេឌព្វត្តិ កាលំ ឈោសាបេត្វា បដិបាដិយា ការេឌតុំ... បេ... ឲចំ ឍបិតេសុ ចិចរបដិចិសេសុ ពុសោ បាតេតព្វោ”តិ អដ្ឋពធាយំ (មហាច។ អដ្ឋ។ ៦៣៦) ចុត្តត្តា, តស្មា ឰមិស្សំ អដ្ឋពធាយំ ចុត្តតយេតេច ការេឌតព្វត្តិ អយុត្តំ ពត្តិ។

ឲពចេ្ចុ បត កិច្ច ឲពេពពស្ស ឲពេពស្មិំ ចិចរេ អប្បហោត្តេ ចិចរំ បរិចត្តត្វា អពប្បិយចត្ថុំ ពហេត្វា ការេឌត្តិ, តំ អតិឆ្ចត្យអាទិកយេច។

អញ្ញាបិ ឧក្កដ្ឋានំ ចីវរានំ មហគ្ឃតាយ ឧក្កដ្ឋានំ អប្បគ្ឃតាយ សមគ្ឃិកាតុំ ន សក្កាតិ តថេវ ករោន្តិ, តម្បិ ធញ្ញាទិកមេវ។ តត្ថ ហិ អកប្បិយវត្ថុតោ បរិវត្តិតេបិ តស្ស វិចារណេបិ ភាគគ្គហណេបិ អាបត្តិយេវ ហោតិ។ ឯកេ “កឋិនំ នាម ទុក្ខីចារសីមាយ”ន្តិ វត្វា អត្តនោ ន ករោន្តិ, បុគ្គលិកវសេនេវ យថាជ្ឈាសយំ វិចារេន្តិ, តំ បន យទិ ទាយកេហិ បុគ្គលស្សេវ ទិន្នំ, បុគ្គលេន ច សង្ឃស្ស អបរិច្ចត្តំ, ឯវំ សតិ អត្តនោ សន្តកត្តា យុត្តំ វិយ ទិស្សតិ។ យទិ បន សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ទិន្នំ, បុគ្គលស្ស ទិន្នេបិ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បរិច្ចត្តំ, ឯវំ សន្តេ សង្ឃគណានំ សន្តកត្តា អយុត្តំ ហោតិ។ អបរេ បន កឋិនវសេន បដិគ្គហិតេ វិចារេតុំ ទុក្ករន្តិ មញ្ញមានា “ន មយំ កឋិនវសេន បដិគ្គណ្ហាម, វស្សាវាសិកភាវេនេវ បដិគ្គណ្ហាមា”តិ វត្វា យថារុចិ វិចារេន្តិ, តម្បិ អយុត្តំ។ វស្សាវាសិកម្បិ ហិ សង្ឃស្ស ទិន្នំ សង្ឃិកំ ហោតិយេវ, បុគ្គលស្ស ទិន្នំ បុគ្គលិកំ។ កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? “យទិ បន តេសំ សេនាសនេ បាដិបុគ្គលិកោ វសតិ, អាគន្ត្វា តំ ទិស្វា ‘តុម្ហាកំ វស្សាវាសិកំ ទេមា’តិ វទន្តិ, តេន សង្ឃស្ស អាចិក្ខិតព្វំ។ យទិ តានិ កុលានិ សង្ឃស្ស ទាតុំ ន ឥច្ឆន្តិ, ‘តុម្ហាកំយេវ ទេមា’តិ វទន្តិ, សភាគោ ភិក្ខុ ‘វត្តំ កត្វា គណ្ហាហី’តិ វត្តព្វោ, បាដិបុគ្គលិកស្ស បនេតំ ន វដ្ដតី”តិ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ॰ អដ្ឋ॰ ៣១៥; វិ॰ សង្គ॰ អដ្ឋ॰ ៣១៨) វុត្តត្តា។

វស្សាវាសិកំ ទុវិធំ សទ្ធាទេយ្យតត្រុប្បាទវសេន។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ॰ អដ្ឋ॰ ៣១៥) “ឥទានិ សទ្ធាទេយ្យេ ទាយកមនុស្សា បុច្ឆិតព្វា, តត្រុប្បាទេ បន កប្បិយការកា បុច្ឆិតព្វា”តិ។ សទ្ធាទេយ្យវស្សាវាសិកម្បិ សភាគាសភាគវសេន ទុវិធំ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ॰ អដ្ឋ॰ ៣១៥) “មហាបទុមត្ថេរោ បនាហ ន ឯវំ កាតព្វំ។ មនុស្សា ហិ អត្តនោ អាវាសបដិជគ្គនត្ថាយ បច្ចយំ ទេន្តិ, តស្មា អញ្ញេហិ ភិក្ខូហិ តត្ថ បវិសិតព្វ”ន្តិ, “យេសំ បន សេនាសនំ នត្ថិ, កេវលំ បច្ចយមេវ ទេន្តិ, តេសំ បច្ចយំ អវស្សាវាសិកេ សេនាសនេ គាហេតុំ វដ្ដតី”តិ ច។ តត្រុប្បាទវស្សាវាសិកំ នាម កប្បិយការកានំ ហត្ថេ កប្បិយវត្ថុអនុញ្ញាតត្តា និក្ខិត្តវត្ថុតោ និព្វត្តំ។ វុត្តម្បិ ចេតំ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ॰ អដ្ឋ॰ ៣១៥) “កប្បិយការកានញ្ហិ ហត្ថេ ‘កប្បិយភណ្ឌំ បរិភុញ្ជថា’តិ និក្ខិត្តវត្ថុតោ យំ យំ កប្បិយំ, តំ សព្វំ បរិភុញ្ជិតុំ អនុញ្ញាត”ន្តិ។ ឯវំ វស្សាវាសិកចីវរម្បិ បុគ្គលិកសង្ឃិកវសេន ទុវិធំ ហោតិយេវ, តស្មា “កឋិនចីវរំ ទេមា”តិ វុត្តេ កឋិនចីវរភាវេន បដិគ្គហេតព្វំ, “វស្សាវាសិកំ ទេមា”តិ វុត្តេ វស្សាវាសិកចីវរភាវេនេវ បដិគ្គហេតព្វំ។ កស្មា? “យថា ទាយកា វទន្តិ, តថា បដិបជ្ជិតព្វ”ន្តិ (ចូឡវ॰ អដ្ឋ॰ ៣១៧) វចនតោ។

កិញ្ចិ អវត្វា ហត្ថេ វា បាទមូលេ វា ឋបេត្វា គតេ កិំ កាតព្វន្តិ? តត្ថ យទិ “ឥទំ វត្ថុ ចេតិយស្ស វា សង្ឃស្ស វា បរបុគ្គលស្ស វា អត្ថាយ បរិណត”ន្តិ ជានេយ្យ, តេសំ អត្ថាយ បដិបាទេតព្វំ។ អថ “មមត្ថាយ បរិណត”ន្តិ ជានេយ្យ, អត្តនោ អត្ថាយ បដិបាទេតព្វំ។ វុត្តញ្ហិ បរិវារេ (បរិ॰ ៣១៨) “ន ច អច្ឆិន្នគតានី”តិអាទិ។ អថ ន កិញ្ចិ ជានេយ្យ, អត្តនោ ហត្ថេ វា បាទមូលេ វា កិញ្ចិ អវត្វា ឋបិតំ តស្សេវ បុគ្គលិកំ ហោតិ។ ន ហិ ចេតិយាទីនំ អត្ថាយ បរិណតំ កិញ្ចិ អវត្វា កស្សចិ ហត្ថេ វា បាទមូលេ វា ឋបេតីតិ។ វុត្តញ្ហិ មហាវគ្គបាឡិអដ្ឋកថាយំ (មហាវ॰ អដ្ឋ॰ ៣៧៨) “បុគ្គលស្ស ទេតីតិ ‘ឥមំ ចីវរំ ឥត្ថន្នាមស្ស ទេមី’តិ ឯវំ បរម្មុខា វា បាទមូលេ ឋបេត្វា ‘ឥមំ, ភន្តេ, តុម្ហាកំ ទេមី’តិ ឯវំ សម្មុខា វា ទេតី”តិអាទិ។

“ឥមិស្សំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេនេវ ការេតព្វ”ន្តិ វុត្តំ, កិំ ការេតព្វន្តិ? “អវសេសកថិនានិសំសេ ពលវវត្ថានិ វស្សាវាសិកឋិតិកាយ

ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩔᩮ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨶ ᩃᨽᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᩈᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩅᩣ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨳ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᩈᩣᨭᨠᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨸᩩᨶ ᨳᩮᩁᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩩᨲᩥᨿᨽᩣᨣᩮᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᩈᩣᨭᨠᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨡᩦᨱᩮᩈᩩ ᨿᩮ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩩ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩔ ᩅᩔᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᨲᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩑᩅ ᨠᨳᩥᨶᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨠᨳᩥᨶᩔ ᩏᨻ᩠ᨽᩣᩁᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩮᨶ ᨲᨲᩕᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᩋᩣᨽᨲᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥᨸᩥ ᨠᨳᩥᨶᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣᨶᩥᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩩ ᨧᩦᩅᩁᩮᩈᩩ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᩅᩔᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨲᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨣᩣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᩮ ᨳᩮᩁᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩠ ᩋᨭ᩠ᨮ᩠ ᪓᪐᪙) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩔᩮ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩈᩩᨸᩥ ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨿ ᩋᨣᩣᩉᩣᨸᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᩮ ᩈᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨠᨳᩥᨶᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨮᩥᨲᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩅᩣ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨴᩣᨶᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩔᩣᨶᩥ ᨴᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨮᩥᨲᩥᨠᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨮᩥᨲᩥᨠᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨿ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨽᩣᨣᩮ ᨸᨶ ᨳᩮᩁᩣᩈᨶᩴ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᨸᨮᨾᨽᩣᨣᩮᩣ ᨶ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨴᩩᨲᩥᨿᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩔᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᩅᩥᨵᩣᨶᩮᩣ ᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᨡᨶ᩠ᨵᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨲᩮᩣ (ᩅᩥ᩠ ᩈᩘ᩠ ᩋᨭ᩠ᨮ᩠ ᪓᪐᪓) ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨠᩮᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᨳᩥᨶᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩣᨶᩥ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨣ᩠ᨥᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨳᩴ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᩑᨠᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨣ᩠ᨥᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩤᩁᨧᩦᩅᩁᨽᩣᨩᨶᩮ ᩋᨣ᩠ᨥᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩦᩅᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ (ᨾᩉᩣᩅ᩠ ᪓᪔᪓) “ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩤᩁᩮ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩏᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩪᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᨶ ᨽᩣᨩᩮᨲᩩᩴ...ᨸᩮ... ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᨽᩣᨩᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ ‘ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨽᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨸᨮᨾᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩃᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᨸᨭᩥᩅᩦᩈᩴ ᨮᨸᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩠ ᩋᨭ᩠ᨮ᩠ ᪓᪔᪓) “ᩏᨧ᩠ᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ‘ᩍᨴᩴ ᨳᩪᩃᩴ, ᩍᨴᩴ ᩈᨱ᩠ᩉᩴ, ᩍᨴᩴ ᨥᨶᩴ, ᩍᨴᩴ ᨲᨶᩩᨠᩴ, ᩍᨴᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᩴ ᩋᨸᩁᩥᨽᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᩴ ᨴᩦᨥᨲᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ, ᨸᩩᨳᩩᩃᨲᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩩᩃᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ‘ᩍᨴᩴ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᩑᨲ᩠ᨲᨠ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩑᨠᩮᨠᨾᩮᩅ ᨴᩈᨴᩈᩋᨣ᩠ᨥᨶᨠᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ, ᩍᨧ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ᪨ ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨿᩴ ᨶᩅ ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩑᨠᩋᨣ᩠ᨥᨶᨠᩮᨶ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩥᩋᨣ᩠ᨥᨶᨠᩮᨶ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᩮᨶ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᩈᨾᩮ ᨸᨭᩥᩅᩦᩈᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᨴᩦᨿᨾᩣᨶᩮ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᨶ ᨸᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩈ ᨴᩈ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈ ᨴᩈ ᨧᩦᩅᩁᨸᨭᩥᩅᩦᩈᩮ ᩑᨠᩅᨣ᩠ᨣᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨧᩦᩅᩁᨸᨭᩥᩅᩦᩈᩴ ᨮᨸᩮᨲᩩᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨮᨸᩥᨲᩮᩈᩩ ᨧᩦᩅᩁᨸᨭᩥᩅᩦᩈᩮᩈᩩ ᨠᩩᩈᩮᩣ ᨸᩣᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨬᩣᨿᨲᩥ “ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩤᩁᨧᩦᩅᩁᨽᩣᨩᨶᩮ ᩋᨣ᩠ᨥᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᩩᩈᨸᩣᨲᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨠᨳᩥᨶᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨧᩦᩅᩁᨽᩣᨩᨶᩮ ᩋᨣ᩠ᨥᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨮᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᩩᩈᨸᩣᨲᩮᩣ ᨧ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩥᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᩠ ᩋᨭ᩠ᨮ᩠ ᪓᪐᪙) “ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨸᨶ ᨠᨳᩥᨶᩮ ᩈᨧᩮ ᨠᨳᩥᨶᨧᩦᩅᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨽᨲᩴ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ ᨴᩣᨿᨠᩣ ‘ᨿᩮᨶ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᨳᩥᨶᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨲᩔᩮᩅ ᨴᩮᨾᩣ’ᨲᩥ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩴᨥᩮᩣ ᩋᨶᩥᩔᩁᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩋᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩴᨥᩮᩣ ᩍᩔᩁᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨧᩮ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩔ ᩈᩮᩈᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥᨸᩥ

ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩣ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪩ ᩋᩅᩔᩥᨠᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩣᨶᩥᨸᩥ ᨧᩦᩅᩁᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨿ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪩ ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᩮ ᨳᩮᩁᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨬ᩠ᨬᨴᩥᩈᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ᪩ ᨲᩮᨶ ᨬᩣᨿᨲᩥ “ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᩈᩣᨭᨠᩣᨶᩥ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨶᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨸᩥᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ᪩

ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨸᨶ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨧᩦᩅᩁᨲᩮᩣ ᨶ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩔ ᩋᩅᩔᩥᨠᨧᩦᩅᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩋᩅᩔᩥᨠᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᨧᩦᩅᩁᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᨠᨳᩥᨶᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᩅᩥᩅᩣᨴᩮ ᩅᩥᩅᩣᨴᩮ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪩ ᨠᩥᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? “ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨾᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᨴᩥᩅᩈᩮ ᨸᨶ ᩈᨧᩮ ᨠᩣᩃᩴ ᨥᩮᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨴᩈᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨴᩮᨲᩥ, ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ ᩈᨧᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪩ ᨶᩅᨠᩮᩣ ᨧᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ‘ᩈᨧᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨧ᩠ᨨᨳ, ᨸᨮᨾᨽᩣᨣᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ’ᨲᩥ᪩ ᩋᨾᩩᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩔ ᨶ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪩ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨣᩣᩉᩥᨲᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪩ ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪩ ᩈᨧᩮ ᨸᨮᨾᩅᩔᩪᨸᨣᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩩᩴ, ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩔ ᩈᨾᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪩ ᨲᩮᨶ ᨸᨶ ᩈᨾᨠᩮ ᩃᨴ᩠ᨵᩮ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩣᨿᩮ ᨳᩮᩁᩣᩈᨶᩮ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ”ᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪓᪑᪕) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨽᩪᨲᩣᨿᩴ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ. ᩅᩥ. ᨭᩦ. ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪒.᪓᪑᪕) “ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ ᩈᨧᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨲᩥ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ᪩ ᨸᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨲᩥ ᩅᩔᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ᪩ ᨸᨮᨾᩅᩔᩪᨸᨣᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩮᨲᩁᨾᩮᩅ ᨸᨭ᩠ᨮᨾᩥᨠᩣᨿ ᩅᩔᩪᨸᨣᨲᩣᨿ ᩅᩔᩪᨸᨣᨲᩣ᪩ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩴ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᨬ᩠ᨧ (ᩅᨩᩥᩁ. ᨭᩦ. ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪓᪑᪕) “ᨸᨮᨾᨽᩣᨣᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨧᩮ ᨸᨮᨾᨣᩣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩔ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪩ ᩑᩅᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨭᩦᨠᩣᩈᩩ ᨧ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨴᩣᨶᩮ ᨸᨮᨾ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨲᩥ ᩋᨲᩥᨴᩦᨥᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠ ᨸᨶ ᨸᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩅᩣᨴᩮ ᩅᩥᩅᩣᨴᩮ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪩

“ᩈᨧᩮ ᨸᨮᨾᩅᩔᩪᨸᨣᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᨣᨱᨶᩣᨿ ᩑᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᨣᨱᨶᩣᨿ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨧᩦᩅᩁᩔ ᨧ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨣᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᨣᨱᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨽᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨽᩣᨣᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨧ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ “ᩑᨠᩣ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨴᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪓᪐᪖) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪩ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᩉᩥ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩅᩥᨽᨩᨶᨠᩣᩃᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨸᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪩

ᨸᩣᩊᩥᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨴᩦᩉᩥ, ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ;

ᨠᨳᩥᨲᩮ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩣ᪩

ចិត្តយិត្វា បុតប្បុត់, យុត្តំ ចេ ឆារេយត្វុ ត់;

អយុត្តទេ្តា ខ្ពុទេតា អញ្ញា, បរិទេយសត្វុ ការលត្តិ៉

“ទេយា ច តត្ថ ឌីចទុប្បារទេកា, ទេសា ទេតសំ កចិស្សតី”តិ ឌីចទេស្សច អត្ថតាកធិតាត់ កិល្លុត់ សត្ថកកាចស្ស កកចតា ចុត្តត្តា ឌីចទេតា អញ្ញាតិ សញ្ញ្ជុខ្ញុស្ស ឌិត្តាតិ បិណ្ឌបិតាឌីតិ ចត្ថុតិ ក្លុបចារសឹមំ បចិដ្ឋស្ស អាកតាកតស្ស សញ្ញស្ស សត្ថកំ ទេហាត្តិ៉ តថា ហិ ចុត្តំ អដ្ឋកថាយំ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១០៩) “កធិតំ អត្ថទារទេបត្វា ឌាតទ្យោ កុញ្ចីត្វា កមិស្សត្តិ , អាតិសំទេសា បត ខ្ពុតទេទសំទេយច ទេហាតី”តិ៉ “អតុខាតាយិ, កិល្លទេច, សាយទេលទាត់ ក្លុបណ្ឌបជីចឹសំ ឌាត្យុ”ត្តិ (យហាច៉ ១៣១) បិធំ ក្លុបតិស្សាយ កធិតាតិសំសឌីចទេយិ សាយទេលទាត់ ក្លុបណ្ឌបជីចឹសំទេយច ទេឌត្តិ, ត បទេតចំ កាតត្តា៉ កណ្ឌាកាទេទ ឍបិតទ្យាអកាលឌីចទេទេយច សាយទេលទាត់ ក្លុបណ្ឌបជីចឹសំ កត្វា ឌាតត្តា៉
ចស្សាចាសិកកធិតាតិសំសាឌិកាលឌីចទំ បត សយកទេយច ឌាតត្តា៉ ចុត្តទេញ្យាំ ឌីចទេល្លត្ថកដ្ឋកថាយំ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១៣១) “សាយទេលទាត់ ក្លុបណ្ឌបជីចឹសត្តិ ឯត្ថ ទេយ សាយទេលទា អត្តិស្សទា កិល្លុសញ្ញស្ស កត្តត្តាកមុំ ត កទេទាត្តិ, ក្លុទេឌ្ឍសបរិបុត្ថាសុ យុត្តា អាចទិយុបញ្ញាយាត់ទេយច ចត្តបជីបត្តិ កទេទាត្តិ, អទេញ្ញាសំ ត កទេទាត្តិ, ឯទេតសំទេយច ក្លុបណ្ឌភាទេកា ឌាតទេញ្ញា៉ ទេយ បត បុទេទកត្តទ្យា បច្ឆាកត្តទ្យា កិល្លុសញ្ញទេស្សច កត្តត្តាកិច្ចំ កទេទាត្តិ, ទេតសំ សយទេកា ឌាតទេញ្ញា៉ ខ្ពុទេទ្យា បិជ្ជិសយទេយ ក្លុប្បទេត្តត កណ្ឌាកាទេទ ឍបិទេតត អកាលឌីចទេទេតច កធិតំ, កាលឌីចទំ បត សយកទេយច ឌាតត្តា”ត្តិ៉

កទ្ធិ តុ ទេលា សាយទេលទា ចស្សំ ក្លុបកតា, ទេយត អាតិសំសំ លទេកយ្យុត្តិ? អាយ ក្លុបកតាតិ៉ កធំ ចិញ្ញាយតីតិ? “អឆ ចត្តារទេទា កិល្លុ ក្លុបកតា, ឯទេកា បរិបុណ្ណចទេស្សា សាយទេលទេទា, ទេសា ទេច បច្ឆិមិកាយ ក្លុបសយ្យុឌ្ឌតិ, កលប្បុទេកា ទេចច ទេហាតិ, អាតិសំសទ្យា លកតី”តិ អដ្ឋកថាយំ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១០៩) ចឆតទេតា ចឌិទត្យុឌ្ឌិឌីកាយទ្យា (ចឌិទ៉ ឌី៉ យហាចក្ក ១០៩) “បច្ឆិមិកាយ ក្លុបសយ្យុទេត្តា បឍមបចារលាយ បចារទេត្យយិ លកតិ, ចស្សិទេកា ច ទេហាតិ, អាតិសំសទ្យា លកតីតិ សាយទេលទាត់ ចស្ស្នុបកមត់ អតុញ្ញាតំ ទេហាតិ៉ សាយទេលទា កធិតាតិសំសំ លកត្តីតិ ចឌត្តី”តិ ចឆតទេតាតិ៉

តព្យុប្បារទេឌសុ កធិតាតិសំទេសសុ យឌិ អារាយិកា តណ្ហុលិឌីហិ ចត្វាតិ ទេចតាទេបត្តិ, ចទេត្វហិបិ តណ្ហុលិឌីតិ ទេចតាទេបត្តិ, តត្ថ កធំ បជិបជ្ជិតត្ពាត្តិ? ចិកឌតកាទេល ចិឌ្ឌយាតចត្វុចទេសត កាតត្តា៉ តថា ហិ ចុត្តំ ចឌិទត្យុឌ្ឌិឌីកាយំ (ចឌិទ៉ ឌី៉ យហាចក្ក ១០៩) “តព្យុប្បារទេឌត តណ្ហុលិឌិតា ចត្វុសុ ទេចតាបិទេតសុ អត្ថតាកធិតាតទេយច តាតិ ចត្វាតិ បិបុលាត្តិ៉ ចទេត្វហិ បត តណ្ហុលិឌីសុ ទេចតាបិទេតសុ សទេញ្ញាសំ តាតិ បិបុលាត្តីតិ ចុត្តា”ត្តិ៉ “សទេច បត ឯកសីយាយំ ពាហុ ចិហារា ទេហាត្តី”តិ ឯត្ថ កតទេសីយា អធិទេប្បតាតិ? ក្លុបចារសីយា៉ ក្លុបចារសីយាយំទេយច ហិ សញ្ញលាកចិកឌតាឌិកំ សិញ្ញាតិ៉ ចុត្តទេញ្យាំ ចឌិទត្យុឌ្ឌិឌីកាយំ (ចឌិទ៉ ឌី៉ យហាចក្ក ១០៩) “កធិតត្វតសីយាយត្តិ ក្លុបចារសីមំ សត្ថាយ ចុត្តំ, ក្លុបចារសីមដ្ឋស្ស យតកឌីចទាឌិកាកិយតាយ ពត្ថសីយាយ តព្យុប្បាឌាកាចទេតា ចិទេញ្ញយ្យទេយតំ ‘ក្លុបចារសីយាច អធិទេប្បតា’តិ”៉

ឯចំ កធិតត្វាទំ ឌទេស្សត្វា សញ្ញ្ជុទ្ចិតាយ យាតិកាបលិទេពាទ៌ឆាត្វាទេទ អឌទេស្សត្វាច អទេត្ត អាតិសំសំ ឌទេស្សត្វំ “អត្ថតាកធិតាត់ ទេចា

កិល្លេច”តិអាកិយាហ៑ តត្ថ អដ្ឋ ចិន្តា យាតិកា បក្កយភត្តិកា, តិដ្ឋាភត្តិកា, សត្តិដ្ឋាភត្តិកា, ភាសភត្តិកា, សចភត្តិកា, អាសាចនេប្តិកា, សឹយាតិក្កត្តិកា, សហុត្ថ្ការាតិ៑ តត្ថ អត្ថតកធិនេភា កិល្លុ កតបរិនេឃាសិតំ ឌឹចរំ អាគាឃ “ត្ថាយំ ចិហារំ ភ បនេច្ចស្សាមី”តិ បក្កយតិ, តស្ស កិល្លនេភា ង្កបធារសឹយាតិក្កនេយនេភច កធិត្យត្ថ្កានេរា កចតិ, បត្ថ្ថាតិសំសាតិ អលកនេភនេឃ្យា នេហាតិ៑ អយំ កធិត្យត្ថ្កានេរា បក្កយភនេយចស្ស អត្ថក្វតត្តា បក្កយភត្តិនេកា ភាយ នេហាតិ៑

អត្ថតកធិនេភា កិល្លុ អតិដ្ឋិតនេយច អត្តនេភា ភាកក្វតំ ឌឹចរំ អាគាឃ អត្ថ្ថា ចិហារំ កនេតា, តស្ស ពាហិង្កបធារសឹយកតស្ស ឲចំ នេហាតិ “ត្ថាយស្មិំនេឃច ចិហារេរ ត្ថាយំ ឌឹចរំ កានេរស្សាយិ, ភ បុរាណចិហារំ បនេច្ចស្សាយី”តិ, នេសា ពាហិសឹយាឃនេយច តំ ឌឹចរំ កានេរតិ, តស្ស កិល្លនេភា តស្មិំ ឌឹចនេរ តិដ្ឋិនេត កធិត្យត្ថ្កានេរា នេហាតិ៑ អយំ កធិត្យត្ថ្កានេរា ឌឹចរតិដ្ឋាភនេយចស្ស អនេត្តាតិ តិដ្ឋាភត្តិនេកា ភាយ៑

កិល្លុ អត្ថតកធិនេភា អកតឌឹចរយាគាឃ បក្កយតិ, តស្ស ពាហិង្កបធារសឹយកតស្ស ឲចំ នេហាតិ “ត្ថាយំ ឌឹចរំ នេភច កានេរស្សាយិ, នេបរាណចិហារេត្ថា ភ បនេច្ចស្សាយី”តិ, តស្ស កិល្លនេភា នេតភ សត្តិដ្ឋានេភភ កធិត្យត្ថ្កានេរា នេហាតិ៑ អយំ កធិត្យត្ថ្កានេរា សត្តិដ្ឋាភនេយចស្ស អនេត្តាតិ សត្តិដ្ឋាភត្តិនេកា ភាយ៑

អត្ថតកធិនេភា កិល្លុ អកតនេយច ឌឹចរំ អាគាឃ បក្កយតិ, ពាហិសឹយកតស្ស តស្ស ឲចំ នេហាតិ “ត្ថានេឆចិយំ ឌឹចរំ កានេរស្សាយិ, ភ ច នេបរាណចិហារំ បនេច្ចស្សាយី”តិ, តស្ស ឌឹចរំ ក្សុយាភំ នេចារាឌីហិ ភស្សតិ, អគ្យាឌីហិ ចិភស្សតិ, កធិត្យត្ថ្កានេរា នេហាតិ៑ អយំ កធិត្យត្ថ្កានេរា ភាសភនេយចស្ស អនេត្តាតិ ភាសភត្តិនេកា ភាយ៑

អត្ថតកធិនេភា កិល្លុ អកតឌឹចរយាគាឃ “ត្ថាយំ ចិហារំ បនេច្ចស្សាយី”តិ ចិនេត្តត្វា បក្កយតិ , តស្ស ពាហិសឹយកតស្ស ឲចំ នេហាតិ “ត្ថានេឆចិយំ ឌឹចរំ កានេរស្សាយី”តិ, នេសា កតឌឹចនេរា សុណាតិ “ចិហារេរ កិរ សនេល្លភ កធិភំ ង្កត្ថ្កត”ត្តិ, នេតភ សចភយនេត្តភស្ស កធិភំ ង្កត្ថ្កតំ នេហាតិ៑ អយំ កធិភត្ថ្កានេរា សចភនេយចស្ស អនេត្តាតិ សចភត្តិនេកា ភាយ៑

អត្ថតកធិនេភា កិល្លុ អត្ថាតត្ថ បត្ថាសាឌឹចរការណា បក្កយតិ, តស្ស ពាហិសឹយកតស្ស ឲចំ នេហាតិ “ត្ថាឆ ពាហិសឹយាឃនេយច ឌឹចរបត្ថាសំ បឃិទ្យបិសាយិ, ភ ចិហារំ បនេច្ចស្សាយី”តិ, នេសា តនេត្ថច តំ ឌឹចរបត្ថាសំ បឃិទ្យបិសតិ, នេសា តំ ឌឹចរបត្ថាសំ អលកយានេភា ឌឹចរាសា បច្ឆិជ្ជតិ, នេតនេភច តស្ស កិល្លនេភា កធិត្យត្ថ្កានេរា កចតិ៑ អយំ កធិត្យត្ថ្កានេរា អាសាចនេប្តិឌសហិតត្តា អាសាចនេប្តិនេកា ភាយ៑

អត្ថតកធិនេភា កិល្លុ អកតឌឹចរំ អាគាឃ “ត្ថាយំ ចិហារំ បនេច្ចស្សាយី”តិ ចិនេត្តត្វា បក្កយតិ, នេសា ពាហិសឹយកនេតា តំ ឌឹចរំ កានេរតិ, នេសា កតឌឹចនេរា “ចិហារំ បនេច្ចស្សាយី”តិ ចិនេត្តនេត្តា ពាហិង្កបធារសឹយាឃនេយច កធិត្យត្ថ្ការកាលំ ឌីតិភានេយតិ, តស្ស កធិត្យត្ថ្កានេរា កចតិ៑ អយំ កធិត្យត្ថ្កានេរា ឌឹចរកាលស្ស អត្តិយឌិចសស្ថាតាឃ សឹយាឃ អតិក្កត្តត្តា សឹយាតិក្កត្តិនេកា ភាយ៑

អត្ថតកថិនោ ភិក្ខុ ចីវរំ អាទាយ “ឥមំ វិហារំ បច្ចេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បក្កមតិ, សោ កតចីវរោ “វិហារំ បច្ចេស្សាមី”តិ ចិន្តេន្តោ បច្ឆា គន្ត្វា វិហារេ កថិនុព្ភារំ បស្សតិ, តស្ស ភិក្ខុនោ វិហារេ ភិក្ខូហិ សហ កថិនុព្ភារោ ភវតិ។ អយំ កថិនុព្ភារោ វិហារេ ភិក្ខូហិ សហ គន្ត្វា សហុព្ភារោ នាម។ អយំ អដ្ឋវិធោ កថិនុព្ភារោ អដ្ឋ មាតិកា នាម។ វុត្តញ្ហេតំ កថិនក្ខន្ធកបាឡិយំ (មហាវ។ ៣១០) “អដ្ឋិមា, ភិក្ខវេ, មាតិកា កថិនស្ស ឧព្ភារាយ បក្កមនន្តិកា និដ្ឋានន្តិកា សន្និដ្ឋានន្តិកា នាសនន្តិកា សវនន្តិកា អាសាវច្ឆេទិកា សីមាតិក្កន្តិកា សហុព្ភារាតិ។ ភិក្ខុ អត្ថតកថិនោ កតចីវរមាទាយ បក្កមតិ ‘ន បច្ចេស្ស’ន្តិ, តស្ស ភិក្ខុនោ បក្កមនន្តិកោ កថិនុព្ភារោ”តិអាទិ, វិនយវិនិច្ឆយប្បករណេ ច –

“បក្កមនញ្ច និដ្ឋានំ, សន្និដ្ឋានញ្ច នាសនំ;

សវនមាសា ច សីមា ច, សហុព្ភារោតិ អដ្ឋិមា”តិ។ (វិ។ វិ។ ២៧០៨);

បលិពោធោ ទុវិធោ អាវាសបលិពោធោ, ចីវរបលិពោធោតិ។ តត្ថ “យស្មិំ វិហារេ កថិនំ អត្ថតំ ហោតិ, តស្មិំ វសិស្សាមី”តិ អញ្ញត្ថ គច្ឆន្តោបិ “បុន តំ វិហារំ អាគច្ឆិស្សាមី”តិ សាបេក្ខោ ហោតិ។ អយំ អាវាសបលិពោធោ នាម។ តស្ស ភិក្ខុនោ ចីវរំ អកតំ វា ហោតិ អបរិយោសិតំ វា, “អញ្ញតោ ចីវរំ លច្ឆាមី”តិ អាសា វា អនុបច្ឆិន្នា ហោតិ។ អយំ ចីវរបលិពោធោ នាម។ វុត្តញ្ហេតំ កថិនក្ខន្ធកេ (មហាវ។ ៣២៥) “កតមេ ច, ភិក្ខវេ, ទ្វេ កថិនស្ស បលិពោធា? អាវាសបលិពោធោ ច ចីវរបលិពោធោ ច។ កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អាវាសបលិពោធោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វសតិ វា តស្មិំ អាវាសេ, សាបេក្ខោ វា បក្កមតិ ‘បច្ចេស្ស’ន្តិ, ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អាវាសបលិពោធោ ហោតិ។ កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ចីវរបលិពោធោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ ចីវរំ អកតំ វា ហោតិ វិប្បកតំ វា, ចីវរាសា វា អនុបច្ឆិន្នា, ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ចីវរបលិពោធោ ហោតី”តិ។

ឧព្ភារោ ទុវិធោ អដ្ឋមាតិកាឧព្ភារអន្តរុព្ភារវសេន។ តត្ថ ពហិឧបចារសីមគតានំ ភិក្ខូនំ វសេន វុត្តា សត្ត កថិនុព្ភារា ច ពហិឧបចារសីមំ គន្ត្វា និវត្តេត្វា កថិនត្ថតវិហារេ អន្តរុព្ភារំ បត្វា ភិក្ខូហិ សហ អន្តរុព្ភារស្ស គតត្តា សហុព្ភារសង្ខាតោ ឯកោ កថិនុព្ភារោ ចាតិ ឥមេ អដ្ឋ កថិនុព្ភារា អដ្ឋមាតិកាយ បវិដ្ឋត្តា អដ្ឋមាតិកាឧព្ភារា នាម។ ពហិសីមំ អគន្ត្វា តស្មិំយេវ វិហារេ និសីទិត្វា កថិនុព្ភារំ ញត្តិទុតិយកម្មវាចាយ កថិនុព្ភារោ អដ្ឋមាតិកាយ អប្បវិដ្ឋោ ហុត្វា កាលបរិច្ឆេទំ អប្បត្វា អន្តរាយេវ កតត្តា អន្តរុព្ភារោ នាម។

អន្តរុព្ភារសហុព្ភារា ញត្តិទុតិយកម្មវាចាយេវ កតា, ឯវំ សន្តេ កោ តេសំ វិសេសោតិ? អន្តរុព្ភារោ ពហិសីមំ អគន្ត្វា អន្តោសីមាយមេវ ឋិតេហិ ភិក្ខូហិ កតោ។ សហុព្ភារោ ពហិសីមំ គតេន ភិក្ខុនា បច្ឆា គន្ត្វា តំ អន្តរុព្ភារំ បត្វា តេហិ អន្តោសីមដ្ឋេហិ ភិក្ខូហិ សហ កតោតិ អយមេតេសំ វិសេសោ។ បក្កមនន្តិកាទយោ សត្ត កថិនុព្ភារា ន កម្មវាចាយ កតា, កេវលំ ទ្វិន្នំ បលិពោធានំ ឧបច្ឆេទេន បត្តេហិ អានិសំសេហិ វិគតត្តា កថិនុព្ភារា នាម ហោន្តីតិ។ វុត្តញ្ហេតំ អាចរិយពុទ្ធទត្តត្ថេរេន វិនយវិនិច្ឆយេ –

“អដ្ឋន្នំ មាតិកានំ វា, អន្តរុព្ភារតោបិ វា;

ឧព្ភារាបិ ទុវេ វុត្តា, កឋិនស្ស យថោទិតា”តិ។

ដីកាយម្បិ “អដ្ឋន្នំ មាតិកានន្តិ ពហិសីមគតានំ វសេន វុត្តា។ បក្កមនន្តិកាទយោ សត្ត មាតិកា ពហិសីមំ គន្ត្វា អន្តរុព្ភារំ សម្បត្តស្ស វសេន វុត្តា, សហុព្ភារោ ឥមាសំ អដ្ឋន្នំ មាតិកានំ វសេន វ។ អន្តរុព្ភារតោបិ វាតិ ពហិសីមំ អគន្ត្វា តត្ថេវ វសិត្វា កឋិនុព្ភារកម្មេន ឧព្ភតកឋិនានំ វសេន លព្ភតោ អន្តរុព្ភារោតិ យថោទិតា កឋិនស្ស ឧព្ភារា ទុវេ វុត្តាតិ យោជនា។ ពហិសីមំ គន្ត្វា អាគតស្ស វសេន វិសាព្ភារោ, ពហិសីមំ អគតានំ វសេន អន្តរុព្ភារោតិ ឯកោយេវ ឧព្ភារោ ទ្វិធា វុត្តោ”តិ វុត្តំ។

កស្មា បន អន្តរុព្ភារវសេន កម្មវាចាយ កឋិនំ ឧព្ភតន្តិ? មហាទានំ ទាតុកាមេហិ ឧបាសកេហិ អាគតស្ស សង្ឃស្ស អកាលចីវរំ ទាតុកាមេហិ យាចិតត្តា។ វុត្តញ្ហិ ភិក្ខុនីវិភង្គបាឡិយំ (បាចិ។ ៩២៥) “តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរេន ឧបាសកេន សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស វិហារោ ការាបិតោ ហោតិ, សោ តស្ស វិហារស្ស មហេ ឧភតោសង្ឃស្ស អកាលចីវរំ ទាតុកាមោ ហោតិ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧភតោសង្ឃស្ស កឋិនំ អត្ថតំ ហោតិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា កឋិនុព្ភារំ យាចី”តិអាទិ។ កថំ បន កម្មវាចា កាតព្ពាតិ? “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ កឋិនំ ឧទ្ធរេយ្យ, ឯសា ញត្តិ។ សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, សង្ឃោ កឋិនំ ឧទ្ធរតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ កឋិនស្ស ឧទ្ធារោ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។ ឧព្ភតំ សង្ឃេន កឋិនំ, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ ឯវំ កាតព្ពាតិ។ វុត្តញ្ហិ ភិក្ខុនីវិភង្គេ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កឋិនំ ឧទ្ធរិតុំ, ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, កឋិនំ ឧទ្ធរិតព្ពំ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ – សុណាតុ មេ…បេ… ធារយាមី”តិ។

ឯតេន ច កឋិនុព្ភារេន បុព្ពេ កតំ កឋិនទុស្សទានញត្តិទុតិយកម្មវាចំ ឧព្ភតន្តិ វទន្តិ, ន បន កឋិនទុស្សទានញត្តិទុតិយកម្មំ ឧព្ភតំ, អថ ខោ អត្ថារកម្មមេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ យទិ ហិ កឋិនទុស្សទានញត្តិទុតិយកម្មំ ឧព្ភតំ ភវេយ្យ, តាយ កម្មវាចាយ កឋិនទុស្សទានស្ស សិជ្ឈនតោ ឥមាយ កឋិនុព្ភារកម្មវាចាយ តំ បុព្ពេ ទិន្នទុស្សំ បុន អាហរាបេតព្ពំ សិយា, ន បញ្ចានិសំសវិគមនំ។ យស្មា បន ឥមាយ កឋិនុព្ភារកម្មវាចាយ បញ្ចានិសំសវិគមនមេវ ហោតិ, ន បុព្ពេ ទិន្នកឋិនទុស្សស្ស បុន អាហរាបនំ។ តេន វិញ្ញាយតិ “បញ្ចានិសំសលាភការណំ អត្ថរណកម្មមេវ ឥមាយ កឋិនុព្ភារកម្មវាចាយ ឧទ្ធរីយតិ, ន កឋិនទុស្សទានញត្តិទុតិយកម្មវាចាតិ, តស្មា កឋិនុព្ភារកម្មវាចាករណតោ បច្ឆា សង្ឃស្ស ឧប្បន្នំ ចីវរំ អកាលចីវរំ ហោតិ, សង្ឃោ បញ្ចានិសំសេ ន លភតិ, ចីវរំ សព្ពសង្ឃិកំ ហុត្វា អាគតាគតស្ស សង្ឃស្ស ភាជនីយំ ហោតី”តិ ទដ្ឋព្ពំ។ អយមេត្ថ កឋិនទុស្សទានញត្តិទុតិយកម្មវាចាយ ច កឋិនុព្ភារកម្មវាចាយ ច អត្ថោ អធិប្បាយោ ច សុដ្ឋុ វិនិច្ឆិនិត្វា បុព្ពាបរំ សំសន្ទិត្វា បច្ចេតព្ពោតិ។

ឯត្ថ សិយា – កឋិនុព្ភារំ យាចន្តានំ សព្ពេសំ កឋិនុព្ភារោ ទាតព្ពោ, ឧទាហុ ឯកច្ចានន្តិ, កិញ្ចេត្ថ – យទិ តាវ សព្ពេសំ ទាតព្ពោ,

កឋិនត្ថារកេន បច្ចានិសំសចីវរតោ សង្ឃស្ស លាភគ្គាហោ ភវេយ្យ, អថ ឧក្កដ្ឋំ មហល្លកំ ចីវរំ និយាតិ? យទិ កឋិនត្ថារមូលកលាភតោ កឋិនត្ថារមូលកលាភោ មហន្តោ ភវេយ្យ, តេនំ យាចន្តានំ កឋិនត្ថារោ ទាតព្ពោ។ យទិ អប្បកោ, ន ទាតព្ពោ។ យទិ សមោ, កុលប្បសាទនត្ថាយ ទាតព្ពោតិ។ តថា ហិ វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ (បរិ॰ អដ្ឋ॰ ៤១៦) “កីទិសោ កឋិនត្ថារោ ទាតព្ពោ, កីទិសោ ន ទាតព្ពោតិ? យស្ស អត្ថារមូលកោ អានិសំសោ មហា, វត្ថារមូលកោ អប្បោ, ឯវរូបេបិ ន ទាតព្ពោ។ យស្ស បន អត្ថារមូលកោ អានិសំសោ អប្បោ, វត្ថារមូលកោ មហា, ឯវរូបេបិ ទាតព្ពោ។ សមានិសំសោបិ សទ្ធាបរិបាលនត្ថំ ទាតព្ពោយេវា”តិ។ ឥមិនាបិ ចិត្តព្ពាមតិ “បច្ចានិសំសានំ លាភលាភំ អត្ថារកេហិ បច្ចាសីសតិ, ន កឋិនស្សត្ថារកំ នាត្ថិវុត្តិយកម្ម”ន្តិ។

អានិសំសកថាយំ បច្ចាតិ ឥមានិ វុច្ចមានា អនាមន្តចារាទយោ បញ្ច កិរិយា។ កប្បិស្សន្តីតិ កប្បា ភវិស្សន្តិ, អនាបត្តិការណា ភវិស្សន្តីតិ អត្ថោ។ អនាមន្តចារោតិ អនាមន្តេត្វា ចរណំ។ យោ ហិ ទាយកេហិ ភត្តេន និមន្តិតោ ហុត្វា សភត្តោ សមានោ វិហារេ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាមន្តេត្វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជតិ, តស្ស ភិក្ខុនោ ចារិត្តសិក្ខាបទេន បាចិត្តិយាបត្តិ ហោតិ, សា អាបត្តិ អត្ថតកឋិនស្ស ន ហោតីតិ អត្ថោ។ តត្ថ ចារិត្តសិក្ខាបទំ នាម “យោ បន ភិក្ខុ និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ ចីវរទានសមយោ ចីវរការសមយោ, អយំ តត្ថ សមយោ”តិ អចេលកវគ្គេ បញ្ចមសិក្ខាបទំ (បាចិ॰ ២៩៨-៣០០)។ ចីវរវិប្បវាសោតិ តិណ្ណំ ចីវរានំ អញ្ញតរេន វា សង្ឃាដិ វា ចីវរា ហត្ថបាសេ អកត្វា អរុណុដ្ឋាបនំ, ឯវំ ករោតោបិ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយាបត្តិ ន ហោតីតិ អធិប្បាយោ។ តត្ថ ច និស្សគ្គិយសិក្ខាបទំ នាម “និដ្ឋិតចីវរស្មិំ ភិក្ខុនា ឧព្ភតស្មិំ កឋិនេ ឯករត្តម្បិ ចេ ភិក្ខុ តិចីវរេន វិប្បវសេយ្យ អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មុតិយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ អាគតំ និស្សគ្គិយេសុ និស្សគ្គិយសិក្ខាបទំ (បារា॰ ៤៧១)។

គណភោជនន្តិ ឯវមេត គណភោជនសិក្ខាបទេន អនាបត្តិ វុត្តាតិ សម្ពន្ធោ។ តត្ថ គណភោជនំ នាម “អយ្យានំ ភត្តំ ទេថា”តិ ភិក្ខូនំ ចិន្តាត្តិយា វា “អយ្យានំ ភត្តំ គណ្ហថា”តិ ទាយកានំ និមន្តនេន វា អកប្បិយវោហារេន ចត្តារោ វា អតិរេកា វា ភិក្ខូ ឯកតោ បដិគ្គហេត្វា ឯកតោ ភុញ្ជនំ។ គណភោជនសិក្ខាបទំ នាម “គណភោជនេ អញ្ញត្រ សមយា បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ គិលានសមយោ ចីវរទានសមយោ ចីវរការសមយោ អទ្ធានគមនសមយោ នាវាភិរុហនសមយោ មហាសមយោ សមណភត្តសមយោ, អយំ តត្ថ សមយោ”តិ អាគតំ ភោជនវគ្គេ ទុតិយសិក្ខាបទំ (បាចិ॰ ២១៧)។ អនធិដ្ឋិតំ អវិកប្បិតំ វដ្ដតីតិ បឋមកឋិនសិក្ខាបទេន អាបត្តិ ន ហោតីតិ អធិប្បាយោ។ តត្ថ បឋមកឋិនសិក្ខាបទំ នាម “និដ្ឋិតចីវរស្មិំ ភិក្ខុនា ឧព្ភតស្មិំ កឋិនេ ទសាហបរមំ អតិរេកចីវរំ ធារេតព្ពំ, តំ អតិក្កាមយតោ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ អាគតំ និស្សគ្គិយេសុ បឋមសិក្ខាបទំ (បារា॰ ៤៦១)។ កឋិនត្ថតសីមាយាតិ ឧបចារសីមំ សន្ធាយ វុត្តំ។ មតកចីវរន្តិ មតស្ស ចីវរំ។ តត្រុប្បាទេនាតិ សង្ឃសន្តកេន អារាមុយ្យានខេត្តវត្ថុអាទិនា។ យំ សង្ឃិកំ ចីវរំ ឧប្បជ្ជតិ, តំ តេសំ ភវិស្សតីតិ ឥមិនា ចីវរមេវ កឋិនត្ថារកានំ ភិក្ខូនំ សន្តកំ ហោតិ, តតោ អញ្ញំ បិណ្ឌបាតភេសជ្ជាទិកំ អាគតាគតស្ស សង្ឃស្ស សន្តកំ ហោតីតិ ទស្សេតិ។

ឯវំ អដ្ឋកថាយ វុត្តោ, លទ្ធិ ភិក្ខុ សុខេន សោ;

ពនេរឃ្យ ពឆិតព្វានំ, ក្ខ្លានញ្ចាបិ សាទុពត្តិ៍

ព្ពតិ ចិតឃសក្ខហសំចញ្ហភាក្ខេព ចិតឃាលក្ខានេរ

ពឆិតព្វានចិតិច្ឆយពឆាលក្ខានេរា ភាយ

ឲក្ខុតតិំសតិរេយា បរិរេច្ឆរេគា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០។ នភ្លចិតិស្សយកថា

១១៤។ ឯចំ កចិតចិតិស្សយំ កតេត្វា ឥទានិ នភ្លានិចិតិស្សយំ ទស្សេតុំ “នភ្លានីតិ ឯត្ថ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ នវុតិ –

“បុរេ អាចរិយានិយំ,ក្រ យាតាបិត្វស្សបិ;

ន តិស្ស យហេត្ត ច, ទុក្ខរាលហុកេស្ស ចា”តិ។ –

ចុទេត្តស្ស អទេតកេត្តស្ស អលហុកចាចកោ។ ភល្ល-សទ្ទោ “ភាឧតានិបរិក្ខារេ, ភល្លំ យុលឆតេបិ ចា”តិ ឯត្ថ ភាឧតានិបរិក្ខារេត្វា ហោតិ។ ចចតេត្វា បត កត្តិ ភក្កត្តិ ភក្កតា បិកបិ ហោត្តីតិ នវុតិ, ភសិតល្លាតិ ឱ្យ?តល្លាតីតិ ភល្លាតិ, នវុតិ ច តាតិ ភល្លាតិ ចាតិ នវុភល្លាតិ, អារាយានីតិ ចត្វតិ។ ឱ្យតិ អានិតា តទេយត សេតាសតក្កត្តេក ភកចតា ទស្សិតាតិ ឱ្យយាតិ បញ្ញា ចត្វតិ នវុភល្លាតិ តាយាតិ ឃោរេឧតត្តិ។

យទេញាស្ស យសារកោតិ យញាបិទេ ចិន្តិត្វា តត្ថ អឧតិសេយា បទេចសេត្វា កតោ។ ឱ្យត្តិកាឧាទេត្តិ អឧតីហិ យញាបិទេ ឆិសារេបត្វា បលិក្កសទ្ទេសេត កតោ។ កុឱ្យព្រារបិទកោតិ អស្សេយល្លកានីតំ បិទសនិសេហិ បិទេហិ កតោ។ ឃោ ចា បត កោចិ ចក្កបិទកោ, អយំ ចុន្តតិ “កុឱ្យព្រារបិទកោ”តិ។ អាហច្ចបិទកោតិ អយំ បត “អាហច្ចបិទកោ តាយ យទេញា អទេក ចិន្តិត្វា កតោ ហោតី”តិ ឯចំ បទេតា បិឱ្យឱ្យយំសេច (បារា។ ១១១) ចុទេត្តា, តស្សា អឧតិសេយា ចិន្តិត្វា តត្ថ បិទសិកំ បទេចសេត្វា ភបរិ អាកឹ ទត្វា កតយទេញា អាហច្ចបិទកោតិ ទេទិតព្វោ។ បឹទេបិ ឯសេច តយោ។

ភល្លានិសិអានីតំ បញ្ញាត្ត អញ្ញាតរាតិ ភល្លានិសិ ទោឱ្យអនិសិ ចាកនិសិ តិលានិសិ បល្លានិសីតិ ឱ្យសេសំ បញ្ញាត្ត និសីតំ អញ្ញាតរា។ បញ្ញា និសិសេយាតិ បញ្ញាហិ ភល្លានីហិ ប្វុរិតនិសិសេយា។ ត្វលកលាតាយ ហិ ឯតាសំ កលតា។ តត្ថ ភល្លកហលោត ត ទោចលំ ឯឱ្យអកលេយសេច កហិតំ, ទសេបត្វា បត យត្តស្សលេយំ យំ កិញ្ចិ កបិយាកបិយសំសឧាតីតំ បក្កិចត្វប្បទាតំ លេយំ, សត្តិ ឱ្យឆ ភល្លកហលោតច កហិតំ, តស្សា លត្តិ ឌីចរាតំ, លត្តិ អត្តលេយឌីចរាតញ្ញា អញ្ញាតទេត និសិន្ទិ កត្វា តំ សត្តិ បក្កិបិត្វា និសិ កាតុំ ចដ្តតិ។ ឯឱ្យអកលេយាតិ បត អបក្កិបិត្វា កម្ពលសេច ចត្វកុលំ ចា បញ្ញាកុលំ ចា បក្កិបិត្វា កតាបិ ភល្លានិសិសញ្ញសេច កន្តិ។ ទោឱ្យអនិសិអានីស្ស យំ កិញ្ចិ តចទោឱ្យអំ ចា បុរាណទោឱ្យអំ ចា សំហរិត្វា ចា អទេត្វា បក្កិបិត្វា ចា កតា ទោឱ្យអនិសិ, យំ កិញ្ចិ ចាកំ បក្កិបិត្វា កតា ចាកនិសិ, យំ កិញ្ចិ តិលំ បក្កិបិត្វា កតា តិលានិសិ, អញ្ញាត្រ សុទ្ធតយាលបត្តំ យំ កិញ្ចិ បល្លំ បក្កិបិត្វា កតា បល្លានិសីតិ ទេទិតព្វា។ តយាលបត្តំ បត អទេញ្ញាត យិស្សេយច ចដ្តតិ, សុទ្ធំ ត ចដ្តតិ។ និសិយា បយាលតិយសេយា តត្តិ, យញាតិសិ បឹទេនិសិ ក្វយត្វទលនិសិ ចក្កយតនិសិ បិទបុឱ្យាតនិសីតិ ឯតាសំ អត្តុបទេតា សល្លទេល្លត្វា អត្តាទេតា ទ្វឌិចទេសេត បយាលំ កាតត្តិ។ យំ បទេតំ ភល្លានិបញ្ញាចិឆត្វលយិ និសិយំ ចដ្តតិ, តំ យស្សទេកបិ ចដ្តតីតិ កុវត្តិយំ ចុត្តំ។ តត្ថ យស្សទេកាតិ ចយ្យយកនិសិយំ។ ឯទេតត យស្សទកំ បរិក្ខិត្តំ ចដ្តតីតិ សិទ្ធំ ហោតិ។

ពិឥប្តាហនេត តីហិ ត្វលិតិ ទ្វក្លត្វល៌ លតាត្វល៌ ឧបិដកីត្វលត្តិ៍ ពត្ថ ទ្វក្លត្វលត្តិ សិប្តលិទ្វក្លាឌីត់ ឧឃសំ ខាសឡិ ទ្វក្លាត់ ត្វល៌៍ លតាត្វលត្តិ លិទចល្លិអាឌីត់ ឃាស៌ កាសឡិ លតាត់ ត្វល៌៍ ឧបិដកីត្វលត្តិ ឧបិដកីតិលាឌីត់ ឧឃសំ ខាសឡិ តិលាឌាតិកាត់ អត្ថយឧយា ដ្ឋូតត្វអាឌីតយិ ត្វល៌៍ សារត្ថឌីបតិឃំ (សារត្ថ៍ ឌី៍ ធ្វត្វអចក្ក ៦៍៦៨លិ) បត "ឧបិដកីត្វលត្តិ ៤ទកតិលត្វល"ត្តិ ទុត្តំ, ៤ទពហិ តីហិ សត្ថក្វតកាយា សក្កហិតា ឧហាត្តិ៍ ទ្វក្លចល្លិតិលាឌាតិឧឃា ហិ យុឡិត្វា អឧត្តា ក្វតកាឧយា តាយ តត្វិ, តស្វា ឃស្ស កស្សធិ ក្វតកាយស្ស ត្វល៌ ពិឥប្តាហនេត ចដ្ថតិ, កិសិ បត បិបុលិត្វា សត្ថឧយ្យតំ "អកបិឃត្វល"ត្តិ ទុច្ចតិ ត ខាចលឡា ពិឥប្តាហនេត ៤តំ ត្វលឧយច, ហំសឧយាទាឌីត់ សត្ថសក្យលាត់, សិហាឌីត់ សត្ថចត្យបុខាតឡា ខលិយយិ ចដ្ថតិ៍ បិឃក្កបុបុតាក្វអបុបុធី បត ឃំ កិឡា បុបៀ ត ចដ្ថតិ៍ តយាលបត្តិ ស្តុឧយច ត ចដ្ថតិ, យិស្សក៌ បត ចដ្ថតិ, កិសិត់ អត្ថុត្តាតំ បឡាចិដំ ដ្ឋត្តាឌីត្វលយិ ចដ្ថតិ៍ អត្ថកាឃិកាតិ បត ពិឥប្តាហតាតិ ត ចដ្ថត្តិ៍ អត្ថកាឃិកាតីតិ ដ្ឋបត្តកាឃបុយាលាតិ, ឧឃល កឌីឧតា បត្តាឃ ឃាច សិសំ ដ្ឋបឥហត្តិ ឥឧបត្តិ៍ សិសបុយាល៌ បត ចដ្ថតិ, សិសបុយាល៌ តាយ ឃស្ស ចិត្តាទឧតា តីលុ កឥលុល្ហ ខ្ចិត្ត កល្លាត់ អត្ថទ់ យិតិឃយាត់ ចិឥត្ថិ ឧចច ចត្វទក្កលឡា ឧហាតិ, យត្តដ្ឋាត់ យដ្ឋិទតត់ ឧហាតិ, ឌីឈឧតា បត ឌីឃត្តទតត់ ចា ខ្ចិទតត់ ចាតិ ក្យុត្តិឃំ ទុត្តំ, អឃំ សិសបុយាលស្ស ដ្ឋក្កដ្ឋបរិឧច្ឆឥា, ត្តឧតា ដ្ឋត្តិ ត ចដ្ថតិ, ឧហដ្ឋា បត ចដ្ថតីតិ អដ្ឋកចាឃំ (ធ្វត្វអច៍ អដ្ឋ៍ ៦៨លិ) ទុត្តំ៍ តត្ថ "តីលុ កឥលុល្ហ ខ្ចិត្ត កល្លាត"ត្តិ បិចិ ដ្ឋបតិដាឃ ពិឥប្តាហតស្ស ដ្ឋឥកាលុ អឥត្ថលុ ឥឧបតត្ថឧចាត្វអកំ តិឧកាលឧយច កឧទាត្តិ ៤កឧច្ឆ៍ "ត្តឥឡា ឥាត់ កល្លិដ្ឋាត"ត្តិ ចឥត្តិ៍

ចិយតិចិឧតាឥតិឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ ធ្វត្វអចក្ក ៦៍៦៨លិ) បត "សិសបុយាល៌ តាយ ឃត្ថ កិចាឃ សហ សកល៌ សិសំ ឥឧបតំ សក្លា, តស្ស ច យដ្ឋិទតត់ ចិត្តាទបុយាលាត្តិ ឥឧស្សឧត្ថា 'ចិត្តាទឧតា'តិអាឌីយាហ៍ ត្តឥឡា ពិឥប្តាហតស្ស ដ្ឋឥកាលុ អឥត្ថលុ ឥឧបតត្ថឧចាត្វអបុយាលឥស្សត់, តស្ស ចឧសត ពិឥប្តាហតស្ស ចិត្តាទបុយាល៌ បរិច្ឆិន្តតិ, តំ ចដ្ថំ ចា ចត្វទស្សំ ចា កត្វា សិត្តិតំ ឃចា ខាចិឧតា ខាចិ ចិត្តាទឧតា បុធ្វលដ្ឋាត់ យដ្ឋិទតបុយាល៌ ឧហាតិ, ៤ចំ សិត្តិតត្តំ, ត្តឧតា អឥត៌ ត ចដ្ថតិ៍ តំ បត អឥត្ថលុ ឥបិតឧចាត្វអំ ខាចិឃា ខាចិ៍ អាហច្ឆ ឌីក្យល៌ កតំ តិកល្ហ ឧហាតិ, ឧតលុ តីលុ កឥលុល្ហ ខ្ចិត្ត កល្លាត់ អត្ថទ់ ចិឥត្ថិចត្វទក្កល៌ ឧហាតិ, យត្តដ្ឋាត់ ខាចិឧតា ខាចិ៍ អាហច្ឆ យដ្ឋិទតត់ ឧហាតិ, ត្តឥយស្ស ដ្ឋក្កដ្ឋបុយាល"ត្តិ ទុត្តត្វា ពិឥប្តាហតស្ស ដ្ឋឥកាលុ អឥត្ថលុ ឥឧបតត្ថឧចាត្វអកំ បកតិឃាឧយច តិកល្ហ ត ឧហាតិ, អច ឧលា ខាចិឃា ខាចិ៍ អាហច្ឆ ឌីក្យលាកតតកាឧលឧយច ឧហាតិ, តស្វា តំ ឧចាត្វអកំ ចដ្ថំ ចា ឧហាត្វ ចត្វទស្សំ ចា, ឌីក្យល៌ កត្វា យិតិឃយាត់ តិកល្ហឧយច ឧហាតិ, ខ្ចិត្តឡា កល្លាត់ អត្ថទ់ ចត្វទក្កលិឌីកចិឥត្ថិយត្តំ ឧហាតិ, តស្ស ច ឧចាត្វអកស្ស យត្តដ្ឋាត់ យដ្ឋិទតត់ ឧហាតិ, តឧស្សច ឧចាត្វអកស្ស បយាឧលាត ពិឥប្តាហតស្ស យត្តដ្ឋាតយិ យដ្ឋិទតត់ ឧហាតីតិ ចិត្តាឃតីតិ៍

"កឃ្តលឧយច...ឧប... ដ្ឋត្តកិសិសត្ថឧយច កច្ឆតីតិ សាយត្តាឧតា ទុត្តត្វា ខាកតាឌីអកបិឃយិ ដ្ឋត្តឃត្វទល៌ កិសិឃំ បក្លិបិត្វា សឃិតំ ចដ្ថតីតិ ឥដ្ឋត្វា៍ យត្វទកតិ ចឃុយឃកិសិឃំ, ចឃុយឃំ បត ពិឥប្តាហតំ ត្វលបុត្តយិ ត ចដ្ថតី"តិ ច ចិយតិចិឧតាឥតិឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ ធ្វត្វអចក្ក ៦៍៦៨លិ) ទុត្តំ៍ សារត្ថឌីបតិឃំ (សារត្ថ៍ ឌី៍ ធ្វត្វអចក្ក ៦៍៦៨លិ) បត "សិសបុយាលត្តិ ឃត្ថ កលចាដកឧតា បត្តាឃ សត្ថសិសំ ដ្ឋបឥហត្តិ, តំ សិសបុយាល៌ ឧហាតិ, តត្ថា ដ្ឋក្កដ្ឋបរិឧច្ឆឥឧតា តីទិឃំ យដ្ឋិទតត់ ឧហាតីតិ ឥឧស្សតំ 'ឃត្ថ ចិត្តាទឧតា តីលុ កឥលុល្ហ'តិអាឌីយាហ៍ យត្តដ្ឋាត់ យដ្ឋិទតត់ ឧហាតីតិ ពិឥប្តាហតស្ស យត្តដ្ឋាត់ តីទិឃឧតា យដ្ឋិទតបុយាល៌ ឧហាតី"តិ ទុត្តំ៍ អឧខ្ចឧទាតិ ខាហុដ្ឋឥកកលុតកា យហាធាឌី៍ ឌល៌

ពហិរ៉ំ អលត្ថិ អវន្ទោនោ, ចដ្ឋចារិ ចិយ ហុត្វា ខោភំ ឌីឃយុនោ យន្ទោបវិន្ទេំ ឥនស្សុត្វា ពនោតាតិ ពហិបនេស្ស ចុត្តំ៍ ចុត្តនោហាំ អដ្ឋពឆាយត្ថិ អន្ទាហារនប្ដន្តោ៍

ទ្វិនដ្ឋហាតិន្ទ្វេ ហោត្តីតិ ន្ទ្វេ បឆយក្ខតិយអចិស្សុន្ទិយាតិ “អារានយា អារាយចត្វ”តិ ឥ “ចិហារោ ចិហារចត្វ”តិ ឥ ចុត្តន្ទ្វេន្ទ្វេចត្វនដ្ឋហាតិ ហោត្តិ៍ ពតិយំ អចិស្សុន្ទិយំ “យនេ្ទា បឹធំ កិនិ ពិនេ្ទាហត”ត្តិ ចុត្តចត្ថចត្វនដ្ឋហំ ហោតិ៍ ចត្ថត្ថំ អចិស្សុន្ទិយំ “លោហក្ខុម្ភី លោហកាណាំ លោហចារនេកា លោហពដាហំ ចានិ ឋេរស្ស ក្ខធារី ក្ខរារលោ តិលាឥត”ត្តិ ចុត្តគចនេកាដ្ឋារនចត្តំ ហោតិ៍ បញ្ចមំ អចិស្សុន្ទិយំ “ចល្លិ នេចញ្ជ យុញ្ជ បន្តខំ តិលំ យត្តិកា ឥរាទុកល្ដំ យត្តិកាកល្ដ”ត្តិ ចុត្តអដ្ឋនេកឥតំ អដ្ឋបនេកឥចត្តំ ហោតីតិ ឈោឌតា៍ បញ្ចតិយុលលោឆនេតាតិ យំនចក្ខឌិន្តាចក្ខឆយុចក្ខតុក្ខចក្ខនបត្តចក្ខតំ ចនេត តិយុលបញ្ចលោឆនេតា៍

នេសតានតក្ខន្ទកេ អចិស្សុន្ទិយំ កិដាកិរិចត្វស្មិំ អនេចកក្ខិយត្តិ ឲត្ត “នេសតានតក្ខន្ទកេ កាយកាចានចត្វស្មិំ អចិស្សុន្ទិយំ កិដាកិរិចត្វស្មិំ អនេចកក្ខិយ”ត្តិ ចត្តត្ថំ៍ ពស្មា? ទ្វិន្នម្បិ ចត្វតំ នេសតានតក្ខន្ទកេ អាគតត្តា៍ នេសតានតក្ខន្ទកេតិ អយំ នាយញ្ញាឆានោ៍ កាយកាចានចត្វស្មិំ កិដាកិរិចត្វស្មិន្តិ ចិនេសនាឆានោ៍ អឈយនេត្វា បិឡត្ថំ ឱ្ជលោកេត្វា បនេ្ទតនេ្ទា៍ នេតនេច ហិ នយត្តបិនាឌិកាយំ (ន្ទួអច៍ អដ្ឋ៍ ១១១) “នេសតានតក្ខន្ទកេ”តិ អចត្វា “ខ្ទឆ”ខ្ទនេ្ទច ចុត្តំ, ខ្ទឆាតិ ខ្ទយិតា កាយកាចានចត្តំ ឥនស្សតិ, កិដាកិរិចត្វ បត នទ្វបនោ ឥស្មិតនេយច៍ នាយញ្ញាឆានោ បត តំនំចណ្ណតាកាចនេតា អចុនេត្វាបិ និដ្ឋុតីតិ ត ចុនេត្វាតិ ចិញ្ញាយតិ៍

១១២៍ឆាចនេត ឥ ឆាចនំ, កទុកនេល្ដត ឥ កទុកល្ដត្តិ ឲត្ត បញ្ចស្ស កោដ្ឋានេស្ស បុរិមទ្វយំ ឆាចនំ, បច្ឆិមត្តយំ កទុកល្ដត្តិ នេចឌិតន្តា៍ នយកនេយច ឥតីតិ ឲត្ត ខ្លាតក់ ឥនេត្តម្បិ ចិហារចត្វនាយត្តំ ពនេហត្វា ទ្វនតនំ ទ្វក្ខនកាបំ ចិស្សនេជ្ជំ ចដ្ឋតីតិ ឥដ្ឋន្តា៍ ចក្ខតិ ហិ “កិក្ខនេ្ទា យហល្លតនំ...នេប... នយ្យដ្ឋិត្តំ ចដ្ឋតី”តិ៍ ឌាតានេបត្វាតិ កិក្ខនល្ហស្ស ឌាតានេបត្វា, អបលោកេត្វាតិ អនេត្វា៍ តត្ត តុយត្តំ ពាហុតនំ ទ្វក្ខាតិ ចត្តត្តាតិ ខ្ទដំ នាយិពេស្ស អត្តនោ កល្ដស្ស យហល្លត្តំ អឌាតិត្វា នេឥត្តស្ស តំ ពាត្វា នេឆឈ្យចិនេត្តត ពណ្តតា អចហារោ ហោតីតិ ចុត្តំ៍ ចិហារនេត ចិហារោ បរិចនេត្តតនេត្តាតិ នចត្វកោត អនេញ្ញានំ ក្ខយិយំ ពតបិនាឥាឌិតា, អចត្វកោត ចា នចត្វកំ បរិចនេត្តតន្តំ, អចត្វកំ បត អចត្វកោតេច បរិចនេត្តតន្តំ កោចលំ បិនាឥស្ស ក្ខយិនោតា អឆាចនត្តា៍ ឲចំ ឆាចនេស្សបិ ឆាចនចិកាកំ ពាត្វាច បរិចនេត្តតន្តំ៍

“ពបិ្បយយញ្ចា នយ្យដ្ឋិតន្តាតិ ខ្ទយិតា ស្វចណ្ណាឌិចិចិត្តំ អពបិ្បយយញ្ចំ ‘នដ្ឋស្ស’តិ ចុនេត្វបិ នយ្យដ្ឋិត្តំ ត ចដ្ឋតីតិ ឥនស្សតិ៍ ‘ចិហារស្ស នេឥយា’តិ ចុនេត្វ នដ្ឋស្ស ចដ្ឋតិ, ត បុគ្គលស្ស នេពត្វាឌិ ចិយាតិ ឥដ្ឋន្ត”ត្តិ ចិមតិចិនោឥតិយំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ ន្ទួអចក្ក ១៍១១១) ចុត្តំ៍ សារត្ថទីបតិយំ (សារត្ថ៍ ឌី៍ ន្ទួចក្ក ១៍១១១) បត “ពបិ្បយយញ្ចា នយ្យដ្ឋិតន្តាតិ ‘នដ្ឋស្ស នេឥយា’តិ ឌិត្វា នន្តាយ ចុត្តំ៍ នឥ បត ‘ចិហារស្ស នេឥយា’តិ ចឥត្តិ, ស្វចណ្ណាឌតយឆាឌិអពបិ្បយយនេ្ទាបិ នយ្យដ្ឋិត្តំ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ៍ ត កោចលំ...នេប... បរិចនេត្តតំ ចដ្ឋត្តីតិ ខ្ទយិតា អឆាចនេត ឆាចនយ្បិ អឆាចនយ្បិ បរិចនេត្តតំ ចដ្ឋតីតិ ឥនស្សតិ៍ ឆាចនេត អឆាចននេយច ហិ បរិចនេត្តតំ ត ចដ្ឋតិ៍ “អពបិ្បយំ ចា យហល្លិ ពបិ្បយំ ចាតិ ឲត្ត អពបិ្បយំ តាយ ស្វចណ្ណយឆយញ្ចាឌិ អពបិ្បយកិនិពិនេ្ទាហតាតិ ឥ៍ យហល្លិពបិ្បយំ តាយ ឥត្តយឆយញ្ចាឌិ, បិចារាឌិពបិ្បយអត្វលោហាឌីតិ ចា”តិ សារត្ថទីបតិយំ ចុត្តំ, ចិមតិចិនោឥតិយំ បត “អពបិ្បយំ ចាតិ អានត្តិអាឌិ, បយាណាតិក្កត្តំ

និវេដ្ឋាហតានិ ច។ មហគ្ឃកប្បិយំ វាតិ សុវណ្ណាទិវិចិត្តំ កប្បិយវោហារេន ទិន្ន”ន្តិ វុត្តំ។

១១៨។ “កាយអលោហ...បេ... ការេតព្ពា”តិ វុត្តត្តា វដ្ដកំសលោហមយម្បិ ការេតុំ បុគ្គលិកម្បិ សង្ឃិកម្បិ បរិហរិតុម្បិ វដ្ដតិ បុគ្គលិកំ បរិហរិតព្ពស្សេវ ការេតព្ពត្តាតិ វទន្តិ, តំ ឧបរិ “កំសលោហវដ្ដលោហការកូដតិកាតិ សង្ឃិកបរិភោគេន វា គិហិវិកដំ វា វដ្ដតី”តិអាទិនោ មហាបច្ចរិយវចនេន វិរុជ្ឈតិ។ តស្ស ហិ “វដ្ដលោហកំសលោហានំ យេន កេនចិ កតោ សីហឡអទិបេ បាទកឋលិកា ការេតព្ពា”តិ វុត្តស្ស មហាអដ្ឋកថាវចនស្ស បដិក្ខេបាយ តំ មហាបច្ចរិយវចនំ បច្ឆា ទស្សិតំ, តស្មា វដ្ដលោហកំសលោហមយំ យំ កិញ្ចិ បាទកឋលិកាទិភាជនម្បិ ឧបរិភាជនំ អការេត្វាវ យេន, គិហិវិកដំ និយាមេត្វា បុគ្គលស្ស សង្ឃិកម្បិ ន វដ្ដតិ។ បរិហរិតុំ ន វដ្ដតីតិ

បត្តាទិបរិក្ខារំ វិយ សយមេវ បដិសាមេត្វា បរិភុញ្ជិតុំ ន វដ្ដតិ។ គិហិសន្តកំ វិយ អារាមិកាទយោ ចេ សយមេវ គោបេត្វា វិនិយោគកាលេ អានេត្វា បដិទេន្តិ, បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ, “បដិសាមេត្វា គិហីនំ ទេថា”តិ វត្តុម្បិ វដ្ដតីតិ។

បណ្ណសូចិ នាម លេខនីតិ វទន្តិ។ អត្តនា លទ្ធានិបិ តិអាទិនា បដិគ្គហណេ ទោសោ នត្ថិ, បរិហរិត្វា បរិភោគោ វ អាបត្តិករោតិ

ទស្សេតិ។ យថា ចេត្ថ, ឯវំ ឧបរិ កាជតិវយវាសិអាទីសុ អត្តនោ សន្តកេសុបិ។

អតាយាសម្បីតិ សុវណ្ណាទិមយម្បិ, សព្ពំ តំ អាមសិត្វា បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។

ឧបក្ខរេតិ ឧបករណេ។ សិខរំ នាម យេន បរិវត្តេន្តា ឆិន្ទន្តិ។ បត្តពន្ធកោ នាម បត្តស្ស គណ្ឋិអាទិការកោ។ “បដិមានំ

សុវណ្ណាទិបត្តការកោ”តិបិ វទន្តិ។

“អដ្ឋាហេតិ កប្បរេនា បដ្ឋាយ យាវ អំសកូដ”ន្តិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ។ “អដ្ឋាហុ នាម វិទត្ថិចតុរង្គុលន្តិបិ វទន្តី”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ទុតិយភាគ ២.១១១) វុត្តំ។ វជិរពុទ្ធិដីកាយម្បិ (វជិរ. ដី. ទុតិយភាគ ១១១) “អដ្ឋាហេតិ កប្បរេនា បដ្ឋាយ យាវ អំសកូដន្តិ លិខិត”ន្តិ វុត្តំ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ទុតិយភាគ ២.១១១) បន “អដ្ឋាហុប្បមាណា នាម អដ្ឋាហុមត្តា, អដ្ឋរតនមត្តាតិបិ វទន្តី”តិ វុត្តំ។ ខេវាត្តានីតិ វល្លរជ្ជុកា។ តត្ថាយាតកាតិ សង្ឃិកភូមិយំ ជាតា។

“អដ្ឋង្គុលសូចិទណ្ឌមត្តោតិ ទីឃតោ អដ្ឋង្គុលមត្តោ បរិណាហតោ បណ្ណសូចិទណ្ឌមត្តោ”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ទុតិយភាគ ២.១១១) វិមតិវិនោទនិយំ បន (វិ. វិ. ដី. ទុតិយភាគ ២.១១១) “អដ្ឋង្គុលសូចិទណ្ឌមត្តោតិ សរទណ្ឌាទិសូចិអាការតនុទណ្ឌកមត្តោបី”តិ វុត្តំ។ អដ្ឋង្គុលប្បមាណោតិ ទីឃតោ អដ្ឋង្គុលប្បមាណោ។ រិត្តបោត្ថកោបីតិ អលិខិតបោត្ថកោបិ, ឥទញ្ច បណ្ណប្បវេសន វុត្តំ។

អាសន្ទិកោតិ ចតុរស្សបីឋំ វុច្ចតិ “ឧច្ចកម្បិ អាសន្ទិក”ន្តិ (ចូឡវ. ១៨៩) វចនតោ។ ឯកតោភាគេន ទីឃបីឋមេវ ហិ អដ្ឋង្គុលបាទកំ វដ្ដតិ, ចតុរស្សាសន្ទិកោ បន បមាណាតិក្កន្តោបិ វដ្ដតីតិ វេទិតព្ពោ។ សត្តង្គោ នាម តីសុ ទិសាសុ អបស្សយំ កត្វា កតមញ្ចោ, អយម្បិ

ᨸᨾᩣᨱᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨽᨴ᩠ᨴᨸᩦᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨲ᩠ᨲᨾᨿᩴ ᨸᩦᨮᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨸᩦᨮᩥᨠᩣᨲᩥ ᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᨻᨴ᩠ᨵ ᨸᩦᨮᨾᩮᩅ᪨ ᩑᩊᨠᨸᩣᨴᨸᩦᨮᩴ ᨶᩣᨾ ᨴᩣᩁᩩᨸᨭᩥᨠᩣᨿ ᩏᨸᩁᩥᨸᩣᨴᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᨹᩃᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᨲᨸᩦᨮᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨾᩃᨠᩅᨭ᩠ᨭᨠᨸᩦᨮᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᩣᨾᩃᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨿᩮᩣᨩᩥᨲᨻᩉᩩᨸᩣᨴᨸᩦᨮᩴ᪨ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨲᩣᩅ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᨸᩦᨮᩣᨶᩥ᪨ ᨴᩣᩁᩩᨾᨿᩴ ᨸᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩦᨮᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

“ᨥᨭ᩠ᨭᨶᨹᩃᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨥᨭ᩠ᨭᨶᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᩩᩅᩣᨲᩣᨴᩥᨥᨭ᩠ᨭᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣ ᪓᪨᪑᪑᪑) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣ ᪒᪨᪑᪑᪑) “ᨥᨭ᩠ᨭᨶᨹᩃᨠᩴ ᨥᨭ᩠ᨭᨶᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮᩅ ᩁᨩᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨭ᩠ᨮᩮ ᨴᨱ᩠ᨯᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩮ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩔ ᨾᨭ᩠ᨮᨹᩃᨠᩔ ᩏᨸᩁᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᩋᨸᩁᩮᨶ ᨾᨭ᩠ᨮᨹᩃᨠᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨩᨶᩣ ᩏᨸᩁᩥᨹᩃᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨠᩮᩣᨭᩦᩈᩩ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨶᩅᩥᨠᨯ᩠ᨰᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨸᩥᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨸᩉᩁᨱᩴ ᨸᨶ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩁᨩᨶᩔ ᨧᩦᩅᩁᩔ ᩋᩃ᩠ᩃᨠᩣᩃᩮ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨶ ᨹᩃᨠᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩮᩉᩥ ᨥᨭ᩠ᨭᩥᨲᩴ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨠᩣᩃᩮ ᨨᨯ᩠ᨰᨠᩣᩅᨩᩥᨿᩮᩣᨩᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩋᨻ᩠ᨻᩩᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩃᨠᩮᩉᩥ ᨸᩥᨠ᩠ᨠᩮᩣᩁᩉᩥᩈᨾᩴ ᨠᨲᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᨠᩣᩁᨯᩴ᪨ ᩁᨩᨶᨴᩮᩣᨱᩦᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨠ᩠ᨠᩁᨩᩴ ᩋᩣᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ ᨸᨶ “ᩋᨻ᩠ᨻᩩᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨴᩮᩣᨱᩥᨠᩣᨶᩣᩅᩣᨹᩃᨠᩮᩉᩥ ᨸᩥᨠ᩠ᨠᩮᩣᩁᩉᩥᩈᨾᩴ ᨠᨲᩴ᪨ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᨠᩣᩁᨯᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩁᨩᨶᨴᩮᩣᨱᩦᨲᩥ ᩑᨠᨴᩣᩁᩩᨶᩣᩅ ᨠᨲᩴ ᩁᨩᨶᨽᩣᨩᨶᩴ᪨ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩣᨱᩦᨲᩥ ᩑᨠᨴᩣᩁᩩᨶᩣᩅ ᨠᨲᩴ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨽᩣᨩᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᨽᩪᨾᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᨣᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᨸᩦᨮᩮᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨸᩣᩅᩣᩁᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᩁᩩᨽᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨸᩁᩮ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣ ᪓᪨᪑᪑᪑) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣ ᪑᪑᪑) ᨸᨶ “ᨴᨱ᩠ᨯᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ‘ᨿᩮᨶ ᩁᨩᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᩮᩣᨳᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᩁᩩᨽᨱ᩠ᨯᨾᩮᩅᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ‘ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᨣᨲᩥᨠ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩋᨸᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᩣᩅᩣᩁᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨣᩁᩩᨽᨱ᩠ᨯᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩅᩣᩁᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᨶ ᨣᩁᩩᨽᨱ᩠ᨯᩴ, ᨽᩣᨩᩥᨿᨾᩮᩅ, ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᨾᩮᩅ ᨣᩁᩩᨽᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣ ᪒᪨᪑᪑᪑) ᨸᨶ “ᨽᩪᨾᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩪᨾᨲ᩠ᨳᩁᨱᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᨶ ᩈᨿᩥᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᨣᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᨸᩦᨮᩮᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᩉᩣᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩑᩊᨠᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᩃᨸᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᨭᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᨸᨧᨶᨠᨭᩣᩉᩴ᪨ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨲᩥ ᨴᩦᨥᨠᩩᨭᩥᨠᩣ᪨ ᩅᩥᩈᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩅᩥᩈᩮᩣ᪨

ᨸᩦᨮᩣᨴᩥ ᩅᩥᨶᨿᨲ᩠ᨳᨾᨬ᩠ᨩᩪᩈᩣᨿᩴ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨽᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨠᩩᩃᨴᩪᩈᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩋᩣᨣᨲᨶᨿᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᩁᩣᨾᩮᩣ ᩅᩣ ᨹᩃᩣᩁᩣᨾᩮᩣ ᩅᩣ᪨ ᩋᩣᩁᩣᨾᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩣᨾ ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᩋᩣᩁᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᩈᩩ ᩅᩥᨶᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨽᩪᨾᩥᨽᩣᨣᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩣᩈᩣᨴᩣᨴᩥᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ᪨ ᩅᩥᩉᩣᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩣᨾ ᨲᩔ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣ᪨ ᨾᨬ᩠ᨧᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩈᩣᩁᨠᩮᩣ ᨻᩩᨶ᩠ᨴᩥᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩩᩊᩦᩁᨸᩣᨴᨠᩮᩣ ᩋᩣᩉᨧ᩠ᨧᨸᩣᨴᨠᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ᪨ ᨸᩦᨮᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᩈᩣᩁᨠᩣᨴᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩦᨮᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ᪨ ᨽᩥᩈᩥ ᨶᩣᨾ ᩏᨱ᩠ᨱᨽᩥᩈᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩥᩈᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ᪨ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩮᩣᩉᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨲᩪᩃᩃᨲᩣᨲᩪᩃᨸᩮᩣᨭᨠᩥᨲᩪᩃᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ᩃᩮᩣᩉᨠᩩᨾ᩠ᨽᩦ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᩊᩃᩮᩣᩉᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩮᨶ ᩅᩣ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨠᨲᨠᩩᨾ᩠ᨽᩦ᪨ ᩃᩮᩣᩉᨽᩣᨱᨠᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨽᩣᨱᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨩᩁᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᨥᨭᩮᩣ᪨ ᨠᨭᩣᩉᩴ ᨠᨭᩣᩉᨾᩮᩅ᪨ ᩅᩣᩈᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ

ចល្លិអាឌីបុ ច ទុចិវេណ្ណាឃ្យ តាយ តត្ថិ...បេ...៍

តត្ថ ឆាចទេត ឆាចទត្ថិ ចិហារចិហារចត្ថុតា អារាយអារាយចត្ថុំ ចិហារចិហារចត្ថុំ៍ ព្ពតទេតាតិ អឆាចទេត, បន្ថិយរាសិត្តទេឃតាតិ ទុត្តំ ហោតិ៍ អកប្បិយេតាតិ សុចណ្ណយឃយញ្ចាឌិតា ចេច អកប្បិយកិសិតិវេប្លាហនេតហិ ច៍ យហណ្ណុកប្បិយេតាតិ ឥត្តយឃយញ្ចាឌិតា ចេច បិចារាឌិតា ច៍ ព្ពតទត្ថិ អឆាចទំ៍ កប្បិយបរិចត្តទេតត បរិចទេត្តតុត្ថិ ឃឆា អកប្បិយំ ត ហោតិ, ឲុចំ បរិចទេត្តតុំ...បេ... ឲុចំ តាច ឆាចទេត ឆាចទបរិចត្តតំ ចេឌិតព្ពំ៍ ព្ពតទេត ព្ពតទបរិចត្តទេត បត យញ្ចាបីជំ យហត្តិ ចា ហោតុ, ល្ងុក្កំ ចា, អត្តយសោ ចតុទក្កុលបិឥកំ កាយឥារទេកហិ បំសុាការទេកសុ កិច្ចអទេត្តហិ កតយ្បិ សឈ្ឈុ្យ ឌិត្តកាលទេតា បដ្ឋាយ កទុកល្ហំ ហោតិ...បេ... សតណ្ណុតទេកត ចា សហស្សណ្ណុតទេកត ចា យទេញ្ចាត អញ្ញា យញ្ចាសតយ្បិ លកតិ, បរិចទេត្តតូា កទេហតព្ពំ៍ ត ទេកចលំ យទេញ្ចាត យទេញ្ចាទេឃច, អារាយអារាយចត្ថុចិហារចិហារចត្ថុបីជកិសិតិវេប្លាហតាតិបិ បរិចទេត្តតុំ ចដ្តត្ថិ៍ ឲុស តទេឃា បីជកិសិតិវេប្លាហទេតសុបិ៍

កាត្យអទេលិហតព្ពទេលិហកំសទេលិហចដ្ឋទេលិហាតត្ថិ ឲុត្ថ កំសទេលិហំ ចដ្ឋទេលិហញ្ចា កិត្តិយទេលិហំ៍ តីហំ ហិ កិត្តិយទេលិហាតិ កំសទេលិហំ ចដ្ឋទេលិហំ ហារក្ខដត្ថិ៍ តត្ថ តិបុតទេព្ព បិទេស្សត្វា កតំ កំសទេលិហំ៍ សីសតទេព្ព បិទេស្សត្វា កតំ ចដ្ឋទេលិហំ៍ រសតទេព្ព បិទេស្សត្វា កតំ ហារក្ខដំ៍ ទេតត ទុត្តំ "កំសទេលិហំ ចដ្ឋទេលិហញ្ចា កិត្តិយទេលិហ"ត្ថិ៍ តទេតា អតិទេរកត្ថិ តទេតា អតិទេរកាលយុតទេកា៍ សារទេកាតិ យទេព្ព្យកុត្យអំ ឥទេស្សត្វា យុលចដ្ឋិចិត្តតំ កត្វា បិដ្ឋិទេតា តាទេយត្វា កាតព្ពំ ឲុកំ កាឌតំ៍ សទាចត្ថិបិ ចឥត្ថិ៍ អាឌិ-សទេ្ឋត កញ្ចាតកាឌីតំ កិហិឋុបកទេលាតំ កហលំ៍ តាតិ ហិ លុដ្ឋកាតិបិ កទុកល្ហាទេតច កិហិឋុបកទេលត្តា៍ បិ-សទេ្ឋត បទេកច យហត្តាតីតិ ឥទេស្សតិ, ព្ពយាតិ បត កាឌតីឃាតិ កិក្កុបកទេលត្តាតិ អធិប្បាទេឃា៍ ឃឆា ច ឲុតាតិ, ឲុចំ កុល្ហិកាបិ កាឌតីឃា៍ ចក្កុតិ ហិ "ឃឆា ច យត្តិកាកទេល្ហ, ឲុចំ ទេលិហកទេល្ហបិ កុល្ហិកា កាឌតីឃទេកាដ្ឋាសទេយច កឌតី"តិ៍ សឈ្ឈិកបរិទេភារទេកតាតិ អាកត្តុកាតំ ចុឌ្ឍតរាតំ ឥត្វា បរិទេភារទេក៍ កិហិចិកដិតិ កិហីហិ ចិកតា បញ្ញាត្តា, អត្តទេតា ចា សត្តកកទេលាត ចិទ្ទុបំ កតា៍ បុក្កលិកបរិទេភារទេកត ត ចដ្តតីតិ អាកត្តុកាតំ អឥត្វា អត្តទេតា សត្តកំ ចិឃ កទេហត្វា បរិក្ខុញ្ចិតុំ ត ចដ្តតិ៍ បិបក្សលិទេកាតិ កត្តទិ៍ អារកលុកំ ស្ទុចិទេចឆកំ៍ តាត្យអំ ឃត្តិ៍ កត្តុទឃដ្ឋិទេចឆទេកា កត្តុទឃដ្ឋិចលឃំ៍ ឃឆា តឆា ឈតកតំ ទេលិហត្ថិ ទេលិហចដ្ឋិ ទេលិហក្យុញ្ចិ ទេលិហបិល្ហិ ទេលិហចក្កលិកត្ថិ ឲុចំ ឈតកតំ ទេលិហំ៍ សីរបិសាលាយឃាតីតិ យុក្កុកសីរចណ្ណុបិសាលាយឃាតិ៍

កិហិចិកដិតិបិ ត ចដ្តត្ថិ អតាយាសត្វា៍ បិ-សទេ្ឋត បទេកច សឈ្ឈិកបរិទេភារទេកត ចា បុក្កលិកបរិទេភារទេកត ចាតិ ឥទេស្សតិ៍ ទេសតាសតបរិទេភារទេកា បត សព្ពកប្បិទេឃា, តស្វា ឌាតទ្ទុបិឌិយឃា សព្ពាបិ ទេសតាសតបរិក្កុរា អាយាសា៍ ទេតតាហ "ទេសតាសតបរិទេភារទេក បតា"តិអាឌិ៍

ទេសសាតិ តទេតា យហត្តទី ចាសិ៍ ឃា បតាតិ ឃា កុផាទី បត៍ កុឥារទេលិ អត្តយទេសា ចតុទក្កុលយទេត្តាបិ កទុកល្ហទេយច៍ តិលាឥតំ ចតុទស្សយុលំ ចា ហោតុ ទេភាលិយុលំ ចា ចដ្ឋិ ចា ស្ហុទុកំ ចា, អត្តយទេសា សយុញ្ញាតីឥល្ហទេចឆតយ្បិ, ឥល្ហឌាត្ឋទេញ្ចា, កទុកល្ហទេយច៍ ទេតតាហ "កុឥារទេលិ ឥល្ហឌាត្ឋតិលាឥតំ ចា អកទុកល្ហំ តាយ តត្តឹ"តិ៍ សិបិដិកា តាយ លុរទេការទេសា, សិលទំ បត ឥល្ហឌាត្ឋតិលាឥតំ អតុទេលិទេយតីតិ អាហ "សិលទេយ្បិ

និលាភេនេនវ សង្គហិត”ន្តិ។ សចេ បន វាសិ អណ្ឌកំ ផលយន្តំ, ភាជនីយំ ឧបក្ខរេតិ វាសិអាទិករណ្ឌំ។

បត្តាធារកោ នាម បត្តស្ស កុញ្ចិកាទិការកោ។ “បដិមាតំ សុវណ្ណាទិបត្តការកោ”តិបិ វទន្តិ។ តិបុច្ឆេទកាយសត្ថំ សុវណ្ណច្ឆេទកាយសត្ថំ កនបរិកម្មវម្មជ្ឈិតកាលុង្គាយន្តន្តិ ឥមាតិ វេត្ថ តីណិ បិប្ផលិកំ អនុលោមន្តីតិ អាហ “អយំ បន វិសេសោ”តិអាទិ។ ឥនទាតីតិ មហាកត្តរិអាទីតិ។

អឌ្ឍរុប្បមាណាតិ កម្ពុរេនា បង្គាយ យាវ អំសកូដប្បមាណា, វិនត្តិវន្ទុពលប្បមាណាតិ ទុត្តំ ហោតិ។ តត្តដាតកាតិ សង្ឃិកទ្វិមំ ដាតា, អារក្ខសំវិធានេន រក្ខិតគុត្តា រក្ខិតា វ សា មញ្ជុសាទីសុ បក្ខិត្តំ វិយ យថា តំ ន នស្សតិ, ឧបំ គោបនេនា គោបិតា វាតិ រក្ខិតគោបិតា។ តត្តដាតកាបិ បន អរក្ខិតា កុម្ភណ្ឌមេវ ន ហោតិ។ សង្ឃិកមេវ វ វេតិយកមេវ វ កនតិ ឥមិនា សង្ឃសន្តកេន វេតិយសន្តកំ រក្ខិតុំ បរិវត្តិតុញ្ញា វដ្ដតីតិ ទីបេតិ។ សុត្តំ បនាតិ វដ្ដតិនេញ្ញាវ អវដ្ដិតញ្ញា សុត្តំ។

អដ្ឋង្គុលសូចិទណ្ឌមត្តោតិ អន្តិមេន ទីឃេន អដ្ឋង្គុលមត្តោ បរិណាហតោ ឱិហត្ថអ-បណ្ណសូចិទណ្ឌមត្តោ។ ឧត្តាតិ វេឡុគណ្ឌ ទណ្ឌ គោហំ មេយំ នេតិ ទណ្ឌគោហា។ ន វារេតព្ពាតិ “យា កាចិ ព្យា កត្ថវា”តិ ន និសេធេតព្ពា។ ទេសន្តរគតេន សម្បត្តវិហារេ សង្ឃិកាវាសេ ទបេតព្ពា។

អវសេសព្យា លាភតិលាន្តិ មុញ្ជបព្ពជេហិ អវសេសំ ឃំ កិញ្ចិ លាភតិណំ។ អដ្ឋង្គុលប្បមាណោបីតិ វិត្ថារតោ អដ្ឋង្គុលប្បមាណោ។ លិខិតបោត្ថកោ បន កុម្ភណ្ឌំ ន ហោតិ។ កប្បិយចម្មានីតិ មិគាទីនំ ចម្មានិ។ សត្ថំ ចក្កយុត្តយានន្តិ រថសកដាទិកំ សត្ថំ ចក្កយុត្តយានំ។ វិសង្ខតចក្កំ បន យានំ ភាជនីយំ អនុញ្ញាតវាសិ នាម យា សិបាដិកាយ បក្ខិបិត្វា បរិហរិតុំ សក្កាតិ ទុត្តំ។ យដ្ឋិបណ្ណំ តាលបត្តំ។ ពន្ធិត្វា

យដ្ឋិនា គហេត្វា បរិហរន្តីតិ “យដ្ឋិបណ្ណ”ន្តិ វុច្ចតិ។ “យដ្ឋិបណ្ណន្តិ លត្ថច្ឆទបណ្ណមេវា”តិ កេចិ។ អនលិសហិតន្តិ អនលិយុគឡំ, វត្ថនាលិ អធរនាលីតិ អនលិទ្វយន្តិ អត្ថោ។ ថាលកម្បិ គច្ឆាតិ អត្ថមេសា តំអញ្ញកគាលិកាយបិ ឆាទនំ វដ្ដកម្បិ គច្ឆ។ កុញ្ចិកាតិ អយកុញ្ចិកា វេវ

តម្ពលោហកុញ្ចិកា វ។ ភាជនីយកោដ្ឋាសមេវ ភជតីតិ ភាជនីយបក្ខមេវ សេវតិ , ន តុ កុម្ភណ្ឌន្តិ អត្ថោ។ កញ្ចនកោ បន កុម្ភណ្ឌមេវាតិ អធិប្បាយោ។

ឥតិ វិនយសង្គហសំវណ្ណនាភូតេ វិនយាលង្ការេ

កុម្ភណ្ឌវិនិច្ឆយកថាលង្ការោ នាម

តិំសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២១. ចោទនាវិនិច្ឆយកថា

២២០. ឯវំ គរុកលហុកវិនិច្ឆយំ កត្វា ឥទានិ ចោទនាវិនិច្ឆយំ កថេតុំ “ចោទនាវិនិច្ឆយោតិ ឯត្ថ បនា”តិអាទិមាហ. តត្ថ ចោទីយតេ ចោទនា, ចោទសារោបត្តិ អត្ថោ. អាទិ-សទ្ទេន សារណាទយោ សង្គយ្ហន្តិ. វុត្តញ្ហេតំ កម្មក្ខន្ធកេ (ចូឡវ. ៣, ៥) “ចោទេត្វា កិំ ហោតិ, សារេត្វា កិំ ហោតិ, អាបត្តិំ រោបេត្វា កិំ ហោតី”តិ. “ចោទេតុំ បន កោ លភតិ, កោ ន លភតី”តិ ឥទំ អត្ថុទ្ធរណាធិប្បាយំ វិនាបិ ចោទនាលក្ខណំ ទស្សេតុំ វុត្តំ. សីលវិបន្នោតិ ឥទំ ទុស្សីលស្ស វចនំ អប្បមាណន្តិ អធិប្បាយេន វុត្តំ. កិញ្ចីតិ បន កិញ្ចិ ចោទេតុំ អភិសារេត្វា ‘កិញ្ចិ វទេហី’តិ វុត្តំ. សតិបិ កិញ្ចីតិ កិញ្ចុ អភិសារកាលេ តាហិ កតចោទនាបិ ចោទនារោហត្វា ចោទនាយេវាតិ អធិប្បាយេន “បញ្ចបិ សហធម្មិកា លភន្តី”តិ វុត្តំ. កិស្ស សុត្វា ចោទេតីតិអាទិនា ចោទកោ យេន សុត្វា ចោទេតិ, តេសម្បិ វចនំ បមាណមេវាតិ សម្បដិច្ឆិតព្វា តេសំ ចោទនាបិ រូហតេវាតិ ទស្សេតុំ “ទេវតា សុត្វា តិទស្សី”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ២.២៨៥-២៨៩) វុត្តំ. វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ១.២៨៩) បន “អមូលកចោទនាបសង្គេន អមូលកចោទនាលក្ខណាទិ ទស្សេតុំ ‘ចោទេតុំ បន កោ លភតិ, កោ ន លភតី’តិអាទិ អារទ្ធំ. ‘កិស្ស សុត្វា ចោទេតី’តិអាទិវុត្តំ យស្មា ឥធ ចោទកស្ស អញ្ញាណំ វិបត្តិំ បកាសេន្តិ, តេបិ តស្មិំ ខណេ ចោទកាការេន ឋត្វាវ បកាសេន្តិ, តេសញ្ច វចនំ គហេត្វា ឥតរោបិ យស្មា ចោទេត្វា អសម្បដិច្ឆន្តំ តេហិ តិត្ថិយសាវកបរិយោសានេហិ បញ្ចចោទកេហិ សម្បដិច្ឆាបេតុំ លភតិ, តស្មា ឥធ សាធកាការេន រូហតីតិ វេទិតព្វ”ន្តិ វុត្តំ.

គរុកានំ ទ្វិន្នន្តិ បារាជិកសង្ឃាទិសេសានំ. អវសេសានន្តិ ថុល្លច្ចយាទីនំ បញ្ចន្នំ អាបត្តីនំ. មិច្ឆាទិដ្ឋិ នាម “នត្ថិ ទិន្ន”ន្តិអាទិនយប្បវត្តា ទសវត្ថុកា ទិដ្ឋិ. “អន្តវា លោកោ អនន្តវា លោកោ”តិអាទិកា អន្តគ្គាហិកា នាម. អាជីវហេតុ បញ្ញត្តានំ ឆន្នន្តិ អាជីវហេតុបិ អាបជ្ជិតព្វត្តា ឧត្តរិមនុស្សធម្មុល្លបនេ បារាជិកំ, សញ្ចរិត្តេ សង្ឃាទិសេសោ, “យោ តេ វិហារេ វសតិ, សោ អរហា”តិ បរិយាយេន ថុល្លច្ចយំ, ភិក្ខុស្ស បណីតភោជនវិញ្ញត្តិយា បាចិត្តិយំ, ភិក្ខុនិយា បណីតភោជនវិញ្ញត្តិយា បាដិទេសនីយំ, សូបោទនវិញ្ញត្តិយា ទុក្កដន្តិ ឥមេសំ បរិវារេ (បរិ. ២៨៧) វុត្តានំ ឆន្នំ. ន ហេតា អាបត្តិយោ អាជីវហេតុ ឯវ បញ្ញត្តា បញ្ញត្តានីតិ អញ្ញថាបិ អាបជ្ជិតព្វតោ. អាជីវហេតុបិ ឯតាសំ អាបជ្ជនំ សព្ភាវា ឯវំ វុត្តំ, អាជីវហេតុបិ បញ្ញត្តានន្តិ អត្ថោ. ទិដ្ឋិវិបត្តិអាជីវវិបត្តីហិ ចោទេន្តោបិ មូលិកាយ អាបត្តិយា ឯវ ចោទេតិ.

“កស្មា មំ ន វទសី”តិ បុដ្ឋេ “អស្សមណោសិ, អសក្យបុត្តិយោសី”តិ អក្កោសការណស្ស វុត្តត្តា អត្តិយមត្តំ អញ្ញាបេន្តោ ន ចិត្តីកតោតិ វទន្តិ. ចោទេតុកាមតាយ ឯវ អវត្វា អត្តនោ វត្តញ្ញុតាយ វុត្តមត្តេ អចិត្តីការេន ន ការណំ ន ហោតីតិ ចូឡគណ្ឋិបទេ មជ្ឈិមគណ្ឋិបទេ ច វុត្តំ. អត្តិយមត្តអញ្ញាបនស្ស អចោទកេន អវុត្តត្តា តេន សង្ឃោ សមានស្ស សហសេយ្យាបត្តិយា អការកោ, តស្ស ច បដិគ្គហណស្ស រូហនតោ តទេវ យុត្តតរន្តិ វិញ្ញាយតិ. កិញ្ចាបិ យាវ សោ ភិក្ខុ កិញ្ចិ បដិជានាតិ, តាវ ចិត្តីកតោ, យទា បន “អស្សមណោមី”តិ បដិជានាតិ, តទា ន ចិត្តីកតោតិ អយមេត្ថ វិសេសោ វេទិតព្វោ. អត្តិយមត្តអញ្ញាបនស្ស ហិ កិញ្ចាបិ

បដិញ្ញាតត្តស្សេវ ភិក្ខុការេនា, ន តេនា បទំ ភិក្ខុការំ អប្បដិញ្ញាតេន្តោ ហិ អនុបសម្បន្នបក្ខំ ភជតិ។ យស្មា អាយិសំ ទេន្តោ អត្តនោ ញដ្ឋិតទ្វារេនេវ ទេតិ, តស្មា បដិបាដិយា និសិន្នានំ យាគុភត្តាទីនិ ទេន្តេន ឯកស្ស ចោទេត្យាយតាយ អធិន្នេបិ ចោទកា នាម ន ហោតីតិ អាហ “ន តាវ តា ចោទកា ហោតី”តិ។

១២០។ ចោទេតព្ពោតិ ចុទិតោ, ចុទិតោ ឯវ ចុទិតកោ, អបរាធចោទិតោ បុគ្គលោ។ ចោទេតីតិ ចោទកោ, អបរាធបកាសកោ។ ចុទិតកោ ច ចោទកោ ច ចុទិតកចោទកា។ ឧព្ពាហិកាយាតិ ឧព្ពាហន្តិ វិយោជេន្តិ ឯតាយ អលជ្ជិនំ តជ្ជិតំ វា កលហំ វាតិ ឧព្ពាហិកា, សង្ឃសម្មុតិ, តាយ។ វិនិច្ឆិននំ នាម តាយ សម្មតភិក្ខូហិ វិនិច្ឆិននយេវ។ អលជ្ជុស្សន្នាយ ហិ បរិសាយ សមថក្ខន្ធកេ អាគតេហិ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតា ទ្វេ តយោ ភិក្ខូ តត្ថេវ ញត្តិទុតិយកម្មវាចាយ សម្មន្និតព្ពា។ វុត្តញ្ហេតំ សមថក្ខន្ធកេ (ចូឡវ. ១២០-១២១) –

“តេហិ ចេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូហិ តស្មិំ អធិករណេ វិនិច្ឆិយមានេ អនន្តានិ ចេវ ភស្សានិ ជាយន្តិ, ន ចេកស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ វិញ្ញាយតិ, អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឯវរូបំ អធិករណំ ឧព្ពាហិកាយ វូបសមេតុំ។ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧព្ពាហិកាយ សម្មន្និតព្ពោ, សីលវា ហោតិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ, ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ, យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ, តថារូបាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធាតា វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា, ឧភយានិ ខោ បនស្ស បាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ, វិនយេ ខោ បន ឆេកោ ហោតិ អសំហីរោ, បដិពលោ ហោតិ ឧភោ អត្ថបច្ចត្ថិកេ អស្សាសេតុំ សញ្ញាបេតុំ និជ្ឈាបេតុំ បេក្ខេតុំ បសាទេតុំ, អធិករណសមុប្បាទវូបសមនកុសលោ ហោតិ, អធិករណំ ជានាតិ, អធិករណសមុទយំ ជានាតិ, អធិករណនិរោធំ ជានាតិ, អធិករណនិរោធគាមិនិបដិបទំ ជានាតិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឥមេហិ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតំ ភិក្ខុំ ឧព្ពាហិកាយ សម្មន្និតុំ។

“ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សម្មន្និតព្ពោ។ បឋមំ ភិក្ខុ យាចិតព្ពោ, យាចិត្វា ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អម្ហាកំ ឥមស្មិំ អធិករណេ វិនិច្ឆិយមានេ អនន្តានិ ចេវ ភស្សានិ ជាយន្តិ, ន ចេកស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ វិញ្ញាយតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមញ្ច ឥត្ថន្នាមញ្ច ភិក្ខុំ សម្មន្នេយ្យ ឧព្ពាហិកាយ ឥមំ អធិករណំ វូបសមេតុំ, ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អម្ហាកំ ឥមស្មិំ អធិករណេ វិនិច្ឆិយមានេ អនន្តានិ ចេវ ភស្សានិ ជាយន្តិ, ន ចេកស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ វិញ្ញាយតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមញ្ច ឥត្ថន្នាមញ្ច ភិក្ខុំ សម្មន្នតិ ឧព្ពាហិកាយ ឥមំ អធិករណំ វូបសមេតុំ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស ច ឥត្ថន្នាមស្ស ច ភិក្ខុនោ សម្មុតិ ឧព្ពាហិកាយ ឥមំ អធិករណំ វូបសមេតុំ, សោ តុណ្ហស្ស។ យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សម្មតោ សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមោ ច ឥត្ថន្នាមោ ច ភិក្ខូ ឧព្ពាហិកាយ ឥមំ អធិករណំ វូបសមេតុំ, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

តេហិ ច សម្មតេហិ វិសុំ វា និសីទិត្វា តស្សា ឯវ វា បរិសាយ “អញ្ញេហិ ន កិញ្ចិ កថេតព្ព”ន្តិ សាវេត្វា តំ អធិករណំ វិនិច្ឆិតព្ពំ។ តុម្ហាកន្តិ ចុទិតកចោទកេ សន្ធាយ វុត្តំ។

“កិម្ហីតិ កិម្ហិ វត្ថុស្មិំ។ កិម្ហិនំ ន ជានាសីតិ កិម្ហិនន្តិ វចនម្បិ ន ជានាសិ។ នាស្ស អនុយោគោ ទាតព្ពោតិ នាស្ស បុច្ឆា បដិបុច្ឆា ទាតព្ពា”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ១.១៥៣-១៥៩) វុត្តំ, វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ២.១៥៩) បន – កិម្ហីតិ កិម្ហិ វត្ថុស្មិំ, កតរវិបត្តិយន្តិ អត្ថោ។ កិម្ហិនំ នាមាតិ ឥទំ “កតរាយ វិបត្តិយា នំ ចោទេសី”តិ យាយ កាយចិ វិញ្ញាយមានាយ កថាយ វុត្តេបិ ចោទកស្ស វចនេ អបកតញ្ញុតាយ “សីលាចារទិដ្ឋិអាជីវវិបត្តីសុ កតរាយាតិ យំ បុច្ឆតី”តិ វិញ្ញាតំ អសង្កេតស្ស បុច្ឆា, ន បន “កិម្ហី”តិអាទិបទត្តយស្ស អជានន្តស្ស។ ន ហិ អនុវិជ្ជកោ ចោទកំ ពាលំ អបរិចិតការណាយ “កិម្ហិ”ន្តិ បុច្ឆតិ។ កិម្ហិនំ ន ជានាសីតិ ឥទម្បិ វចនត្តយំ សន្ធាយ វុត្តំ ន ហោតិ។ “កតរវិបត្តិយា”តិ វុត្តេ “អមុកាយ វិបត្តិយា”តិ វត្តុម្បិ “ន ជានាសី”តិ វចនស្ស អធិប្បាយមេវ សន្ធាយ វុត្តន្តិ គហេតព្ពំ។ តេនេវ វក្ខតិ “នាស្ស អនុយោគោ ទាតព្ពោ”តិ។

“តស្ស នយោ ទាតព្ពោ”តិ តស្សាតិ ពាលស្ស លជ្ជិស្ស។ “តស្ស នយោ ទាតព្ពោ”តិ វត្វា ច “កិម្ហិនំ ចោទេសីតិ សីលវិបត្តិយា”តិអាទិ អធិប្បាយប្បកាសនមេវ នយទានំ វុត្តំ, ន បន កិម្ហិនំ-បទានំ បរិយាយវចនទស្សនំ។ ន ហិ ពាលោ “កតរវិបត្តិយំ នំ ចោទេសី”តិ វុត្តស្ស វចនស្ស អត្ថំ ជានាតិ វិបត្តិប្បភេទំ, អត្តនា ចោទិយមានំ វិបត្តិសរូបញ្ច ជានិតុំ សក្កោតិ, តស្មា តេនេវ អជាននេន អលជ្ជី អបសាទេតព្ពោ។ កិម្ហិនន្តិ ឥទម្បិ ឧបលក្ខណមត្តំ។ អញ្ញេន វា យេន កេនចិ អាការេន អវិញ្ញុតំ បកាសេត្វា វិស្សជ្ជេតព្ពោវ។ “ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ និគ្គហាយា”តិអាទិវចនតោ “អលជ្ជីនិគ្គហត្ថាយ…បេ… បញ្ញត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ ឯហិតីតិ ឯតិ, ហិ-ការោ ឯត្ថ អាគមោ ទដ្ឋព្ពោ, អាគមិស្សតីតិ អត្ថោ។ ទិដ្ឋសន្តានេនាតិ ទិដ្ឋនិយាមេន។ អលជ្ជិស្ស បដិញ្ញាយ ឯវ កាតព្ពន្តិ វចនបដិវចនក្កមេនេវ ទោសេ អាចិក្ខតោបិ អលជ្ជិស្ស “អសុទ្ធោ អហ”ន្តិ ទោសសម្បដិច្ឆនបដិញ្ញាយ ឯវ អាបត្តិយា កាតព្ពន្តិ អត្ថោ។ តេន បន “អលជ្ជិស្ស ឯតំ នត្ថីតិ សុទ្ធបដិញ្ញាយ ឯវ អនាបត្តិយា កាតព្ពន្តិ អយមេត្ថ អត្ថោ សង្គហិតោ”តិ វទន្តិ, តំ ន យុត្តំ អនុវិជ្ជកស្សេវ និរត្ថកត្តាបត្តិតោ, ចោទកេនេវ អលជ្ជីបដិញ្ញាយ ឋាតព្ពតោ។ ទោសារោបនបដិញ្ញា ឯវ ហិ ឥធ បដិញ្ញាតិ អធិប្បេតា, តេនេវ វក្ខតិ “ឯតម្បិ នត្ថិ, ឯតម្បិ នត្ថីតិ បដិញ្ញំ ន ទេតី”តិអាទិ។

តទត្ថទីបនត្ថំ អលជ្ជិស្ស ទោសេ អាចិក្ខតោបិ តស្ស ទោសារោបនបដិញ្ញាយ ឯវ កាតព្ពតាទីបនត្ថំ។ វិចារណត្ថសង្គហេ អត្ថ បច្ចត្ថិកា អត្តបច្ចត្ថិកា។ សញ្ញំ ទត្វាតិ តេសំ កថាបច្ឆេទត្ថំ អភិមុខករណត្ថញ្ច សង្កេតំ កត្វា។ វិនិច្ឆិតំ អនុច្ឆវិកោតិ អសុទ្ធោតិ សញ្ញាយ ចោទកបក្ខេ បវិដ្ឋត្តា អនុវិជ្ជកភាវតោ ពាហិរត្តា អនុវិជ្ជិតុំ អសក្កុណេយ្យត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សន្ទេហេ ឯវ ហិ សតិ អនុវិជ្ជិតុំ សក្កា, អសុទ្ធលទ្ធិយា បន សតិ វុត្តនយេន សព្ពំ អសន្តតោបិ បដិការតិ, កថំ តត្ថ អនុវិជ្ជនា សិយាតិ។

តថា នាសិតកោវ ភវិស្សតីតិ ឥមិនា វិនិច្ឆយម្បិ អទត្វា សង្ឃតោ វិយោជនំ នាម លិង្គនាសនា វិយ អយម្បិ ឯកោ នាសនប្បការោតិ ទស្សេតិ។ ឯកសម្ភោគបរិភោគាតិ ឥទំ អត្តនោ សន្តិកា តេសំ វិមោចនត្ថំ វុត្តំ, ន បន តេសំ អញ្ញមញ្ញសម្ភោគេ យោជនត្ថំ។

វិរទ្ធេ ហោតីតិ សញ្ចិច្ច អាបត្តិំ អាបន្នោ ហោតិ។ អាទិតោ បដ្ឋាយ អលជ្ជី នាម នត្ថីតិ ឥទំ “បក្ខានំ អនុរក្ខណត្ថាយ បដិញ្ញំ ន ទេតី”តិ ឥមស្ស អលជ្ជីលក្ខណសម្ភវស្ស ការណវចនំ។ បដិច្ឆាទិតកាលតោ បដ្ឋាយ អលជ្ជី នាម ឯវ, បុរិមោ លជ្ជីភាវោ ន រក្ខតីតិ អត្ថោ។ បដិញ្ញំ ន ទេតីតិ “សចេ មយា កតទោសំ វក្ខាមិ, មយ្ហំ អនុវត្តកា ភិជ្ជិស្សន្តី”តិ បដិញ្ញំ ន ទេតិ។ ឋានេ ន តិដ្ឋតីតិ លជ្ជិដ្ឋានេ ន តិដ្ឋតិ, កាយវាចាសុ វីតិក្កមោ ហោតិ ឯវាតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ “វិនិច្ឆយោ ន ទាតព្ពោ”តិ, បុព្ពេ បក្ខិកានំ បដិញ្ញាយ វូបសមិតស្សបិ អធិករណស្ស ទុវូបសន្តតាយ អយម្បិ តថា នាសិតកោវ ភវិស្សតីតិ អធិប្បាយោ។

១១១. អទិន្នាទានវត្ថុំ វិនិច្ឆិនន្តេន បញ្ចវីសតិ អវហារា សាធុកំ សល្លក្ខេតព្ពាតិ ឯត្ថ បញ្ចវីសតិ អវហារា នាម បញ្ច បញ្ចកានិ, តត្ថ បញ្ច បញ្ចកានិ នាម នានាភណ្ឌបញ្ចកំ ឯកភណ្ឌបញ្ចកំ សាហត្ថិកបញ្ចកំ បុព្ពបយោគបញ្ចកំ ថេយ្យាវហារបញ្ចកន្តិ។ តថា ហិ វុត្តំ កង្ខាវិតរណិយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ ទុតិយបារាជិកវណ្ណនា) “តេ បន អវហារា បញ្ច បញ្ចកានិ សមោធានេត្វា សាធុកំ សល្លក្ខេតព្ពា”តិអាទិ។ តត្ថ នានាភណ្ឌបញ្ចកឯកភណ្ឌបញ្ចកានិ បទភាជនេ (បារា។ ៩១) វុត្តានំ “អាទិយេយ្យ, ហរេយ្យ, អវហរេយ្យ, ឥរិយាបថំ វិកោបេយ្យ, ឋានា ចាវេយ្យា”តិ ឥមេសំ បទានំ វសេន លព្ភន្តិ។ តថា ហិ វុត្តំ បរិវារេបិ –

“អាទិយន្តោ ហរន្តោច;

ហរន្តោ ឥរិយាបថំ;

វិកោបេន្តោ តថា ឋានា;

ចាវេន្តោបិ បរាជិកោ”តិ។

តត្ថ នានាភណ្ឌបញ្ចកំ សវិញ្ញាណកអវិញ្ញាណកវសេន ទដ្ឋព្ពំ, ឥតរំ សវិញ្ញាណកវសេនេវ។ កថំ? អាទិយេយ្យាតិ អារាមំ អភិយុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សាមិកស្ស វិមតិំ ឧប្បាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ សាមិកោ “ន មយ្ហំ ភវិស្សតី”តិ ធុរំ និក្ខិបតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ហរេយ្យាតិ អញ្ញស្ស ភណ្ឌំ ហរន្តោ សីសេ ភារំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, ទុក្កដំ។ ផន្ទាបេតិ, ថុល្លច្ចយំ។ ខន្ធំ ឱរោបេតិ, បារាជិកំ។ អវហរេយ្យាតិ ឧបនិក្ខិត្តំ ភណ្ឌំ “ទេហិ មេ ភណ្ឌ”ន្តិ វុច្ចមានោ “នាហំ គណ្ហាមី”តិ ភណតិ, ទុក្កដំ។ សាមិកស្ស វិមតិំ ឧប្បាទេតិ, ថុល្លច្ចយំ។ សាមិកោ “ន មយ្ហំ ភវិស្សតី”តិ ធុរំ និក្ខិបតិ, បារាជិកំ។ ឥរិយាបថំ វិកោបេយ្យាតិ “សហភណ្ឌហារកំ នេស្សាមី”តិ បឋមំ បាទំ

អតិក្កាមេតិ, ថុល្លច្ចយំ។ ទុតិយំ បាទំ អតិក្កាមេតិ, បារាជិកំ។ ឋានា ចាវេយ្យាតិ ថលដ្ឋំ ភណ្ឌំ ថេយ្យចិត្តោ អាមសតិ, ទុក្កដំ។ ផន្ទាបេតិ, ថុល្លច្ចយំ។ ឋានា ចាវេតិ, បារាជិកំ។ ឥទំ តាវ នានាភណ្ឌបញ្ចកំ វេទិតព្ពំ។ សស្សាមិកស្ស បន ទាសស្ស វា តិរច្ឆានគតស្ស វា យថាវុត្តេន អភិយោគាទិនា នយេន អាទិយនហរណអវហរណឥរិយាបថវិកោបនឋានាចាវនវសេន ឯកភណ្ឌបញ្ចកំ វេទិតព្ពំ។ តេនាហុ បោរាណា –

“តត្ថ នានេកភណ្ឌានំ, បញ្ចកានំ វសា បន;

អាទិយនាទិបញ្ចកា, ទុវិធាតិ ឧទីរិតា”តិ។

កតមំ សាហត្ថិកបញ្ចកំ? សាហត្ថិកោ អាណត្តិកោ និស្សគ្គិយោ អត្ថសាធកោ ធុរនិក្ខេបោតិ។ តថា ហិ វុត្តំ –

“សាហត្ថាណត្តិកោ ចេវ, និស្សគ្គិយោត្ថសាធកោ;

ធុរនិក្ខេបកោ ចាតិ, ឥទំ សាហត្ថបញ្ចក”ន្តិ។

តត្ថ សាហត្ថិកោ នាម បរស្ស ភណ្ឌំ សហត្ថា អវហរតិ។ អាណត្តិកោ នាម “អសុកស្ស ភណ្ឌំ អវហរា”តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ។ និស្សគ្គិយោ នាម សុង្កឃាតបរិកប្បិតោកាសានំ អន្តោ ឋត្វា ពហិ បាតនំ។ អត្ថសាធកោ នាម “អសុកស្ស ភណ្ឌំ យទា សក្កោសិ, តទា តំ អវហរា”តិ អាណាបេតិ។ តត្ថ សចេ បរោ អនន្តរាយិកោ ហុត្វា តំ អវហរតិ, អាណាបកស្ស អាណត្តិក្ខណេយេវ បារាជិកំ។ បរស្ស វា បន តេលកុម្ភិយា បាទគ្ឃនកំ តេលំ អវស្សំ បិវនកានិ ឧបាហនាទីនិ បក្ខិបតិ , ហត្ថតោ មុត្តមត្តេយេវ បារាជិកំ។ ធុរនិក្ខេបោ បន អារាមាភិយោគឧបនិក្ខិត្តភណ្ឌវសេន វេទិតព្ពោ។ តាវកាលិកភណ្ឌទេយ្យានិ អទេន្តស្សាបិ ឯសេវ នយោតិ ឥទំ សាហត្ថិកបញ្ចកំ។

កតមំ បុព្ពបយោគបញ្ចកំ? បុព្ពបយោគោ សហបយោគោ សំវិទាវហារោ សង្កេតកម្មំ និមិត្តកម្មន្តិ។ តេន វុត្តំ –

“បុព្ពសហបយោគោ ច, សំវិទាហរណំ តថា;

សង្កេតកម្មំ និមិត្តំ, ឥទំ សាហត្ថបញ្ចក”ន្តិ។

តត្ថ អាណត្តិវសេន បុព្ពបយោគោ វេទិតព្ពោ។ ឋានាចាវនវសេន, ខីលាទីនិ សង្កាមេត្វា ខេត្តាទិគ្គហណវសេន ច សហបយោគោ វេទិតព្ពោ។ សំវិទាវហារោ នាម “អសុកំ នាម ភណ្ឌំ អវហរិស្សាមា”តិ សំវិទហិត្វា សម្មន្តយិត្វា អវហរណំ។ ឯវំ សំវិទហិត្វា គតេសុ ហិ

ឲកោតបិ តស្មិំ កណ្ឌេ ផាតា ធាចិតេ សន្តេរំ អចហារទោ ហោតិ៍ សន្តេតកយុំ តាយ សន្ជាកតកយុំ៍ សទេ ហិ បុទេកត្តាឌឹសុ ឃំ កិច្ចិ កាលំ បរិច្ឆិត្វា “អស្មកស្មិំ កាលេ ព្ទត្តាយំ កណ្ឌំ អចហទោ”តិ ចុតេ្តា សេន្តតេតា អបច្ឆា អបុទេ តំ អចហទតិ, សេន្តតកាទកស្ស សេន្តតកទោលក្លលោយេច អចហារទោ៍ តិយិត្តកយុំ តាយ សន្ញាបុ្យាឆតត្ថំ អក្លិតិលលាតាឌិតិយិត្តកទលំ៍ សទេ ហិ ឲចំ កាតតិយិត្តតោ អបច្ឆា អបុទេ “ឃំ អចហទោ”តិ ចុតេ្តា, តំ អចហទតិ, តិយិត្តកាទកស្ស តិយិត្តក្លលោយេច អចហារទោតិ ព្ទគំ បុត្តាបយោកបញ្ចកំ៍

កាតយំ ទេឃ្យាចហារបញ្ចកំ? ទេឃ្យាចហារទោ បរឃ្យាចហារទោ បរិកប្យាចហារទោ បដិវ្ហត្តាចហារទោ ក្យរាចហារទោតិ៍ តេតត ចុត្តំ –

“ទេឃ្យា បរឃ្យា បរិកប្យា, បដិវ្ហត្តា ក្យរា តថា;

អចហារា ព្ទយេ បញ្ចា, ទេឃ្យាចហារបញ្ចក”ន្តិ៍

តត្ថ យោ សត្ថិទេ្ឆតាឌីតិ កត្វា អឌិស្សយាតោ អចហទតិ, ក្យុងត្យលិក្យុងយាតក្យុងកហាបលាឌីហិ ធា ចទេញ្ចត្វា កល្យាតិ, តស្សេចំ កល្យាតា អចហារទោ ទេឃ្យាចហារទោតិ ទេចឌិតេព្វោ៍ យោ បត បរឃ្យាឆាលក្តាទេត បទេសំ សត្តកំ កល្យាតិ កាយឈាតកាឌយោ ចិយ, អត្តតោ បត្តាលិតោ ធា ចុត្តតយោតេច អឌិកំ កល្យាតិ រាឌកដ្ឋឌយោ ចិយ, តស្សេចំ កល្យាតា អចហារទោ បរឃ្យាចហារទោតិ ទេចឌិតេព្វោ៍ បរិកប្យេត្វា កហលំ បត បរិកប្យាចហារទោ តាយ៍

សោ កណ្ឌាកាសស្ស ចទេសត ចុចិឆោ៍ តត្រាយំ កណ្ឌបរិកប្យា – សាងកត្ថិកោ អត្តោកត្តំ បចិសិត្វា “សទេ សាងកោ កចិស្សតិ, កល្សិស្សាមិ៍ សទេ សុត្តំ, ត កល្សិស្សាមី”តិ បរិកប្យេត្វា អត្ថកាទេ បសិត្តកំ កល្យាតិ៍ តត្រ ទេ សាងកោ ហោតិ, ឞ្ឆតាទេយេច បិទាឌិកំ៍ សុត្តត្ញោ ហោតិ, ទក្លតិ៍ ពាហិ តឹហរិត្វា យុញ្ចិត្វា “សុត្ត”ន្តិ ញាត្វា បុត អាហរិត្វា ឋបេតិ, ទក្លតិយេច៍ “សុត្ត”ន្តិ ញាត្វាបិ ឃំ លឆ្តិ, តំ កហេតព្ទត្តិ កច្ឆតិ, បឆចាទេត កាទេតព្វោ៍ ក្សយិឃំ ឋបេត្វា កល្យាតិ, ឞ្ឆតាទេ បិទាឌិកំ៍ “ចោរោ ចោរោ”តិ អត្ថាតេត្តា លឆេ្តត្វា បលិឃតិ, ទក្លតិ៍ សាយិកា ឌិស្វា កល្សតិ, ទក្លតិយេច៍ អញ្ញោ ទេ កល្យាតិ, កណ្ឌឆឃ្យំ៍ សាយិកោសុ តិចត្តតោសុ សឃំ ឌិស្វា បំសុក្ឫលសញ្ញាយ “បកោចេតំ យឃា កហិតំ, យយ ឆាតិ សត្តក”ន្តិ កល្សតស្សបិ កណ្ឌឆឃ្យយេច៍ តត្ថ ឃ្វាឃំ “សទេ សាងកោ កចិស្សតិ, កល្សិស្សាមី”តិអាឌិតា តយេត បចទេត្វា បរិកប្យា, អឃំ កណ្ឌបរិកប្យា តាយ៍ ឲ្យកាសបរិកប្យា បត ឲចំ ទេចឌិតព្វា – ឲកទេ្ឆា បត បរបរិចេលាឌីតិ បចិដ្ឋោ កិច្ចិ លោកតេឃ្យកណ្ឌំ ឌិស្វា កញ្ចក្ខារបយុលហេដ្ឋា បិសាឆក្ខារកោដ្ឋកទុក្លយុលិឌិចទេសត បរិឆ្លេឆំ កត្វា “សទេ ឃំ ឲត្តត្តទេ បស្សិស្សតិ, ឆដ្ឋកាយតាឃ កហេត្វា ចិចទេត្តា ចិឃ ឆស្សាមិ៍ តោ ទេ បស្សិស្សតិ , ហរិស្សាមី”តិ បរិកប្យេតិ, តស្ស តំ អាឆាឃ បរិកប្បិតបរិឆ្លេឆំ អតិក្កត្តយត្តេ អចហារទោ ហោតិ៍ ព្ទតិ ឃ្វាឃំ ចុត្តតយោតេច បចទេត្វា បរិកប្យា, អឃំ ឲ្យកាសបរិកប្យា តាយ៍ ឲចយិយេសំ ឌ្វិន្នំ បរិកប្យាតំ ចទេសត បរិកប្យេត្វា កល្យាតា អចហារទោ បរិកប្យាចហារទោតិ ទេចឌិតព្វោ៍

បដិច្ឆាទេត្វា បត អចហទលំ បដិវ្ហត្តាចហារទោ៍ សោ ឲចំ ទេចឌិតព្វោ – យោ តិក្ក្ឞឃ្យាតាឌីសុ បទេសំ ឲ្យលុញ្ចិត្វា ឋបិតំ អក្ក្យលិយុឌ្ឋិកាឌិ

ឋិត្វា “បច្ឆា ករិស្សាមី”តិ បំសុនា វា បណ្ណេន វា បដិច្ឆាទេតិ, តស្ស ឯត្តាវតា ឧទ្ធារោ នត្ថីតិ ន តាវ អវហារោ ហោតិ។ យទា បន សាមិកា វិចិនន្តា អបស្សិត្វា “ស្វេ ជានិស្សាមា”តិ សាលយាវ គតា ហោន្តិ, អថស្ស តំ ឧទ្ធរតោ ឧទ្ធារេ អវហារោ។ “បដិច្ឆន្នកាលេយេវ ឯតំ មម សន្តក”ន្តិ សកសញ្ញាយ វា “គតា ទានិ តេ, ឆឌ្ឌិតភណ្ឌំ ឥទ”ន្តិ បំសុកូលសញ្ញាយ វា គណ្ហន្តស្ស បន ភណ្ឌទេយ្យំ។ តេសុ ទុតិយតតិយទិវសេ អាគន្ត្វា វិចិនិត្វា អទិស្វា ធុរនិក្ខេបំ កត្វា គតេសុបិ គហិតំ ភណ្ឌទេយ្យមេវ។ បច្ឆា ញត្វា ចោទិយមានស្ស អទទតោ សាមិកានំ ធុរនិក្ខេបេ អវហារោ ហោតិ។ កស្មា? យស្មា តស្ស បយោគេន តេហិ ន ទិដ្ឋំ។ យោ បន តថារូបំ ភណ្ឌំ យថាឋានេ ឋិតំយេវ អប្បដិច្ឆាទេត្វា ថេយ្យចិត្តោ បាទេន អក្កមិត្វា កទ្ទមេ វា វាលិកាយ វា បវេសេតិ, តស្ស បវេសិតមត្តេយេវ អវហារោ។

កុសំ សង្កាមេត្វា បន អវហរណំ កុសាវហារោ នាម។ សោបិ ឯវំ វេទិតព្វោ – យោ ភិក្ខុ វិលីវមយំ វា តាលបណ្ណមយំ វា កតសញ្ញាណំ យំ កិញ្ចិ កុសំ បាតេត្វា ចីវរេ ភាជិយមានេ អត្តនោ កោដ្ឋាសស្ស សមីបេ ឋិតំ សមគ្ឃតរំ វា មហគ្ឃតរំ វា សមសមំ វា អគ្ឃេន បរស្ស កោដ្ឋាសំ ហរិតុកាមោ អត្តនោ កោដ្ឋាសេ បតិតំ កុសំ បរស្ស កោដ្ឋាសេ បាតេតុកាមោ ឧទ្ធរតិ, រក្ខតិ តាវ។ បរស្ស កោដ្ឋាសេ បាតិតេ រក្ខតេវ។ យទា បន តស្មិំ បតិតេ បរស្ស កោដ្ឋាសតោ បរស្ស កុសំ ឧទ្ធរតិ, ឧទ្ធដមត្តេ អវហារោ។ សចេ បឋមតរំ បរស្ស កោដ្ឋាសតោ កុសំ ឧទ្ធរតិ, អត្តនោ កោដ្ឋាសេ បាតេតុកាមោ ឧទ្ធារេ រក្ខតិ, បាតនេបិ រក្ខតិ។ អត្តនោ កោដ្ឋាសតោ បន អត្តនោ កុសំ ឧទ្ធរតោ ឧទ្ធារេយេវ រក្ខតិ, តំ ឧទ្ធរិត្វា បរកោដ្ឋាសេ បាតិតមត្តេ ហត្ថតោ មុត្តមត្តេ អវហារោ ហោតិ, អយំ កុសាវហារោ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន សមន្តបាសាទិកតោ (បារា॰ អដ្ឋ॰ ១.៥៩) គហេតព្វោ។

តុលយិត្វាតិ ឧបបរិក្ខិត្វា។

សាមីចីតិ វត្តំ, អាបត្តិ បន នត្ថីតិ អធិប្បាយោ។

យថាទនសមុទ្ធាតិ យថាទនសល្លោកោ។ ករដ្ឋ ទនកាលេយតិ អបរេន ទនកាលេន “ឋានដ្ឋា កាសាវំ អត្តនោ សន្តកំ កត្វា ឧតស្សេវ កិច្ចនោ ទេហី”តិ កិំ ការណា ឧបយាហ? ធនស្សាមិកេន ធុរនិក្ខេបេបិ កតេ, តស្មា តស្ស អទិន្នំ គហេតុំ ន វដ្ដតិ។ អវហារកោបិ វិប្បដិសារស្ស ឧប្បន្នកាលតោ បដ្ឋាយ ធនស្សាមិកំ បរិយេសន្តោ វិចរតិ “ទស្សាមី”តិ, ធនស្សាមិកោ ច “មមេត”ន្តិ ទុវត្ត ឧទេតេបិ អវហារកេន អាលយោ បរិច្ចត្តោ, តស្មា ឧបយាហ។ យទិ ឯវំ ធនស្សាមិកោបិ “អត្តនោ សន្តកំ គណ្ហាហី”តិ កស្មា ន វុត្តោតិ? ឧភិន្នំ ធុរនិក្ខេបភាវតោ។ កិំ? អវហារកស្ស “យថា សហត្ថេន ន ទិន្នំ, ភណ្ឌទេយ្យមេវា”តិ ធុរនិក្ខេបំ ឧប្បជ្ជេយ្យ, ធនស្សាមិកស្ស “យថា បទិំ ធុរនិក្ខេបំ កត្វា បច្ឆា អទិន្នំ គហិត”ន្តិ ធុរនិក្ខេបំ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ។

សមណ្ឌន្តិ អប្បណ្ណំ។

គារុអត្ថំ ធរតីតិ គារុហិ កត្តព្ពាកិញ្ចិ សារេតិ។ យសិ សន្តតិអាទិ សត្ថុ រញ្ញោ បសាទេន វុត្តំ, ឆេទេន បន “អតត្ថច្ឆិកំ កត”ន្តិ ន យញ្ញិតព្ពំ។

ឯកមិចសំ ធត្តកដ្ឋេឆ្នទភាទិភា យា អយំ អញ្ញហាតិ វុត្តា, សា ភណ្ឌស្សាយិភា កិលិត្វា គហិតយេច សត្តាយ វុត្តា។ សត្ថុ បនេតំ
អដ្ឋកថាចរិយប្បមាណេន គហេតព្ពំ។ បិសាលាព្ពុ សក្កព្ពុ បិសាលាសក្កបំ។

“ឆាទេយ្យ អត្ថំ ចិចក្កលោ”តិ ពុទ្ធយស្សេច ចិចរណំ “អាបត្តិ ចា អភាបត្តិ ចា”តិអាទិ។ “សិក្ខាបទំ សយំ តេភា”តិ ពុទ្ធេតា បុទ្ធេ ឯកា កាថា

–

“ឧត្តិយំ អគ្គិយេន, យំ ជិនេន បកាសិតំ;

បរាជិតកិលេសេន, បារាជិកបទំ ពុទ្ធា”តិ។

តាយ សទ្ធិំ ឈេទេត្វា អគ្គិយេន បរាជិតកិលេសេន ជិនេន ឧត្តិយំ យំ ពុទ្ធំ បារាជិកបទំ បកាសិតំ, ពុទ្ធ តេន សយំ អនេកាកយថោកិល្លំ
កម្មីរត្តចិកិច្ឆយំ អញ្ញា កិញ្ចិ សិក្ខាបទំ ន ចិដ្ឋតីតិ យោជនា។ តត្ថ បរាជិតកិលេសេនាតិ សក្កានេ បុន អនុប្បត្តិធម្មតាបាទនេ ចត្តុហិ
មគ្គញាណេហិ សហ ចាសនាយ សមុច្ឆិន្នសព្ពកិលេសេន។ ចិមតិចិនោទនិយំ (ចិ· ចិ· ដី· ១·១៩៥) បន “បរាជិតកិលេសេនាតិ
ចិជិតកិលេសេន, និកិលេសេនាតិ អត្ថោ”តិ វុត្តំ។ ពុទ្ធាតិ ពុទ្ធស្មិំ សាសនេ។

តេនាតិ តេន ឧត្តិយបារាជិកសិក្ខាបទេន។ អត្ថោ នាម បិញ្ញត្តអត្ថោ។ ចិកិច្ឆយោ នាម បិញ្ញត្តបុត្តចិកិច្ឆយោ។ អត្ថោ ច ចិកិច្ឆយោ ច
អត្ថចិកិច្ឆយា, តេ កម្មីរា យស្មិន្តិ កម្មីរត្តចិកិច្ឆយំ។ ចត្តុព្ពិធមូតិល្លោតិ ចោទនាចសេន ចា អត្តនាច អត្តនោ ចិតិក្កមានុរោធចសេន ចា
សញ្ញុយន្តេអធិគ្គាធានចត្តុព្ពិធ មូតិល្លេ។ ឯត្តាតិ មូតិល្លេ ចត្តុព្ពិធ។ ចិកិច្ឆយាតិ អាបត្តានាបត្តិនិយមនំ។ អចត្វាចាតិ “ត្វំ បារាជិកំ
អាបន្នោ”តិ អចត្វាច។ កប្បិយេបិ ច ចត្តុព្ពិធន្តិ អត្ថតា គហេតុំ កប្បិយេ យាចុបិចុអាទិសត្តកោបិ ចត្តុព្ពិធ។ លហុចត្តិនោតិ
ឆេយ្យចិត្តុប្បាទេន លហុបរិចត្តិនោ។ អាសីចិសន្តិ សីឃយេច សកលសរីរេ ឋរណាសមត្ថចិសំ។

១១១។ បកតិយត្ថុស្សហិ ដ្ឋត្តទិតរាគំ ឧុទ្ធានិដ្ឋត្តយបុរិសាគំ អធិកាយធម្មោតិ ដ្ឋត្តទិយត្ថុស្សធម្មោ, តស្ស បទេសំ អារោចនំ
ដ្ឋត្តទិយត្ថុស្សធម្មារោចនំ។ តំ ចិកិច្ឆិតន្តេន ល ផាភាតិ សោរេធតព្ពាតីតិ យោជនា។ តត្ថ កិ តេ អធិកតត្តិ អធិកាយបុច្ឆា។ កិត្តិ តេ អធិកតត្តិ
ដ្ឋបិយបុច្ឆា។ កទា តេ អធិកតត្តិ កាលបុច្ឆា។ កត្ថ តេ អធិកតត្តិ ឱកាសបុច្ឆា។ កតមេ តេ កិលេសា បហីនាតិ បហីនកិលេសបុច្ឆា។
កតមេសំ ត្វំ ធម្មានំ លាភីតិ បដិលទ្ធធម្មបុច្ឆា។ ពុទ្ធានិ តយេច លដ្ឋានចិសោធនំ ចិត្វារេត្វាហ “សចេ ហី”តិអាទិ។ តត្ថ ឯត្តាចតាតិ
ឯត្តកោន ព្យាករណាចចនមត្តេន ន សក្កាតេវ កាតវត្តោ។ ព្យាករណាញ្ញាឯកស្ស អយាចាចតោបិ ហោតីតិ។ ពុទ្ធយេស្វ លទ្ធ ផានេសុ
សោធនត្ថំ ឯចំ ចត្តព្ពោតិ យថា គាយ ខាតទ្ទុបបតិទ្ទុបកាយ្បិ ខាតទ្ទុបំ ចិយ លាយតីតិ ខាតទ្ទុបំ និលំសតាបនលេធនេហិ សោធេតព្ពំ,

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨸᨴᩤᨶᩮᩅ ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩃᩈᩩ ᨮᩤᨶᩮᩈᩩ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩮᩣᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩈᩩᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᩉᩮᩔᨶᨿᨠ᩠ᨠᩣᨧᨶᩣᨹᩃᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨴᩥᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩤᨠᨭᩮᩤ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᩈᩮᩈᩔ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩣᨠᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩈᩩᨸᩥ “ᨸᩤᨠᨭᩮᩤ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨴᩮ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩋᨵᩥᨣᨲᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨸᩉᩦᨶᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨸᩤᨠᨭᩤ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩔᨧᩥ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩋᨵᩥᨣᨲᨾᨣ᩠ᨣᩅᨩ᩠ᨫᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩈᩩ ᩈᨶ᩠ᨴᩮᩉᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥᨿᩮᩅ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩅᩥᨿ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨠᨴᩣᨣᩣᨾᩦ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ “ᨲᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨠᩮᩣ ᩈᩩ ᨶᩣᨾ ᨾᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩮᩣ, ᨿᩮᨶ ᨾᩮ ᩑᨠᨴᩣ ᩃᩮᩣᨽᨵᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨿᩤᨴᩤᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩮᩣᩈᨵᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨿᩤᨴᩤᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩮᩣᩉᨵᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨿᩤᨴᩤᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁.᪁᪗᪕) ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨠᨴᩣᨣᩣᨾᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩃᩮᩣᨽᨴᩮᩣᩈᨾᩮᩣᩉᩣ ᨲᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᨿᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨿ ᨿᩔ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩈᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨾᨶᨸᨭᩥᨸᨴᩣ᪨ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨶ ᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨾᩣᨴᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨻ᩠ᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪂.᪁᪒᪔-᪁᪒᪕)᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪁.᪁᪒᪔) ᨸᨶ “ᨶ ᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᩏᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨥᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᨧᩥ᪨ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨣᨾᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨩ᩠ᨫᨶᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨳᩮᩁᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ “ᨿᨴᩦ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨴᩥ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩈᩩ ᩋᩃᨣ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᩣ “ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨸᩣᨱᩥᩈᨾᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ ᨻ᩠ᨿᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨴᩥᩈᩴ, ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶᩥᩃᩣᨽᩈᨧ᩠ᨧᩔ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨴᩥᩈᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᨠᩥᩃᩮᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᨽᩣᨣ᩠ᨣᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶᩥᩃᩣᨽᩈᨧ᩠ᨧᩔ ᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨶᩥᩃᩣᨽᩈᨧ᩠ᨧᩔ ᨲᩣᨿ... ᨸᩮ... ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᩉᩦᨶᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨧ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔ ᨸᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᩈᨻ᩠ᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩩᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᨠᩥᩃᩮᩈᩔ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ, ᩋᨸ᩠ᨸᩥᩃᩥᨴᩥᨧ᩠ᨨᩔᩮᨲᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨴᩥᨠᩣ ᨧ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨾᩴᩈᩥᨲᩩᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩮᨶᩮᩅ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩋᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨠᩣᨿᨶᨠᩮᨶᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩔᩮᩅ ᩈᩩᨡᩣᨲᩥᨠᩔ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔᨸᩥ ᩋᨠᩣᨿᨶᨲᩮᩣ, ᩁᨩ᩠ᨩᨶᩦᨿᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨽᩣᨧᩣᩁᩮᨶ ᩋᨧᩣᨴᩥᩋᨸ᩠ᨸᩥᩃᨸᨴ᩠ᨴᩈᩣᩁᩦᨶᩴ ᩏᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨸᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣᩁᩥᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᩉᩥᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩩᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩥᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪁᪁᪃᪨“ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪂.᪃᪃) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪁.᪃᪃) ᨸᨶ “ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᩥᨭᨠᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ “ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩩᨸᩣᩃᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᨶᩣᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᨲᨾᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩮᩉᩥ? ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨸᩥᨭᨠᨲᩮᩣ (ᨸᩁᩥ᪨ ᪃᪃᪁) ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨬ᩠ᨧ ᨶᩦᩉᩁᩥᩴᩈᩩ, “ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ

ក្កេហា បរិបុច្ឆាតិ កលតី”តិ ឧចយាឌិតា អាចរិយចាឆំ, “អាយស្មា ក្ខបិលិ ឧចយាហ ‘អតាបត្តិ អាចុរេសា សុបិតត្តេតា”តិ (បារា៑ លិប៑)

ឧចយាឌិតា អត្តនោតាយតិ តឹហរិសុ៑ សា ច ឆេរស្ស អត្តនោតាយតិ សុរេត្តត សក្កហិតត្តា សុត្តំ ឌាតំ, ឧចយញ្ញាបិ សុត្តាឌឹហិ សក្កហិតាច

កេហតញ្ញា, តេតរាតិ ចេឌិតញ្ញា៑ អឆ ចា តឹហរិត្វាតិ ចិកឌិត្វា, សាក្ខ្កាឆំ សកល់ ចិតយបិឌក់ សុត្តាឌឹសុ ចត្វសុ បឆេសេសុ បក្ខិបិត្វា

ចត្វសា ចិកឌិត្វា ចិតយំ បកាសេសុំ តត្តិតិយុត្តស្ស អកាចាតិ អធិប្បាយោ៑ ចឌិរត្តិឌ្ឌីកាយប្បិ (ចឌិរ៑ ឌី៑ បារាឌិក ៣៥) “តឹហរិត្វាតិ ឧត្ត

សាសតេតា តឹហរិត្វាតិ អត្ថោ...បេ... តាយ ហិ អត្តនោតាយតិយា ឆេរា ឧតតក្កត្ថបតិ លកតិ៑ អបិច ចុត្តនោញ្ចំ កកចតា ‘អត្ថុបសយ្យត្តេត

បញ្ញាតត្តេត ចា អបញ្ញាតត្តេត ចា ចុច្ចយាតេតា...បេ... អតាឌរិយំ កេរាតិ, អាបត្តិ ត្កក្កេស្សា’តិ៑ តត្ថ ហិ បញ្ញាត្តំ តាយ សុត្តំ, សេសត្តយំ

អបញ្ញាត្តំ តាយ៑ តេតាយំ ‘ចត្តិត្តិឆត្តិចិតយំ, យហារេឆរា’តិ កាឆា សុចុត្តា”តិ ចុត្តំ៑

ចុត្តត្តិ យិលិក្ខបញ្ចោតាកេសតត្តេត ចុត្តំ៑ បឌ្ឌេត អតេត អត្ថោតិ បឆំ, កកចតា កណ្ហាឌិចណ្ហុប្បត្តិក្ខាតំ អាហច្ច ចិសេសេត្វា កាសិតំ

បឆំ អាហច្ចបឆំ, កកចតោយេច ចចតំ៑ តេតាហ “អាហច្ចបឆត្តិ សុត្តំ អធិប្បេត”ត្តិ សារត្ថឌីបតិយំ (សារត្ថ៑ ឌី៑ ១៑៣៥) ចុត្តំ៑

ចិយតិចិតោឌតិយំ (ចិ៑ ចិ៑ ឌី៑ ១៑៣៥) បត “កណ្ហាឌិចណ្ហុប្បត្តិក្ខាតករណាឌឹហិ តឹហរិត្វា អត្តតោ ចឌិចិញ្ញាត្តិយាច កាសិតំ ចចតំ

អាហច្ចបឆ”ត្តិ ចុត្តំ៑ ចឌិរត្តិឌ្ឌីកាយំ (ចឌិរ៑ ឌី៑ បារាឌិក ៣៥) បត “អក្ខ ចណ្ហក្ខាតាតិ អាហច្ច ចុរេត្តត បឆតិកាយេតាតិ អត្ថោ,

ក្ខឆាហេឌេត កេណ្ហាក្កេត្តេត បឆសម្ពុហេតាតិ អធិប្បាយោ”តិ ចុត្តំ៑ “ត្តាឆំ កប្បតិ, ត្តាឆំ ត កប្បតី”តិ ឧចំ អចិសេសេត្វា “យំ កិក្ខេច យយា

‘ត្តាឆំ ត កប្បតី’តិ អប្បដិក្ខិត្តំ , តញ្ចេ អកប្បិយំ អតុលោមេតិ, កប្បិយំ បដិពាហតិ, តំ ចេា ត កប្បតី”តិអាឌិតា (យហាច៑ ១០៥)

ចុត្តសាយញ្ញាលក្ខណំ ត្តាឆ រេសាតិ អធិប្បេតត្តិ អាហ “រេសាតិ សុត្តាតុលោម”ត្តិ៑ រេសាតិ សារេរា “បត្តរេសា”តិអាឌឹសុ (ឆ៑ ស៑

៤១៥-៤១០) ចិយ, បដិក្ខិត្តាតុញ្ញាតសុត្តសារេរាតិ អត្ថោ៑ រេសាតិ ចា លក្ខណំ បដិចត្តុក់ អតុក្ខរិត្វា លក្ខណាតុលោមេត ចុត្តត្តា៑

រេសេតាតិ តស្ស អាហច្ចកាសិតស្ស រេសេត, តេតា ក្ខឌ្ឍេត ចិតិច្ឆយេតាតិ អត្ថោ៑ សុត្តលាយា ចិយ ហិ សុត្តាតុលោមត្តិ៑

ឆម្ពសក្កាហកបកុតិអាចរិយបរម្បរេតា អាតឹតា អក្ខកឆាតត្តិ ត្តាឆ “អាចរិយចំរេសា”តិ អធិប្បេតាតិ អាហ “អាចរិយចំរេសាតិ

អាចរិយចាទេឆា”តិ, អាចរិយចាទេឆា “អាចរិយចំរេសា”តិ ចុរេត្តា បាឡិត្តាយំ ចុត្តាតំ អាចរិយាតំ បរម្បរាយ អាកតោច បយាណត្តិ

ឌស្សតត្ថំ៑ អធិប្បាយោតិ ការណោបបត្តិសិឌ្ឍោ ក្ខហារបិហតយបចត្តោ បច្ចក្ខាឌិបយាណបតិរូបកោ៑ អធិប្បាយោតិ ឧត្ត

“អត្តនោតាយតី”តិ កេចិ អត្ថំ ចឆត្តិ៑

ចិតយបិដកេ បាឡិច្រ្វាតិ ត្តាឆ អធិការចសេត ចុត្តំ, សេសបិដកេសុបិ សុត្តាឌិចត្វតយា យថាតុរូបំ លព្ភន្តេច៑

“យហាបឆេសាតិ យហាច្ឆកាសា៑ យហត្តាតិ ចិតយស្ស បតិក្ខាបតក្ខាតាតិ, យេសុ បតិក្ខាបិតោ ចិតយោ ចិតិច្ឆិតឹយតិ អសតេត្ថហេតា,

យហត្តាតិ ចា ការណាតិ យហាបឆេសា, យហត្តាតិ ចិតយចិតិច្ឆយការណាតីតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ អត្ថេតា បត ‘យំ កិក្ខេច’តិអាឌិតា

ចុត្តាសាធិប្បាយោ បាឡិត្តយេច យហាបឆេសាតិ ចឆត្តិ៑ តេតេតចាហ ‘យេ កកចតា ឧចំ ចុត្តា’តិអាឌិ៑ ត្តេយ ច យហាបឆេសា ឈត្តេក

អាកតា, តស្មា តេតសំ ចិតិច្ឆយកឆា តត្ថេច អាចិ កចិស្សតីតិ ត្តាឆ ត ចុច្ចតី”តិ សារត្ថឌីបតិយំ (សារត្ថ៑ ឌី៑ ១៑៣៥) ចុត្តំ៑

ចិយតិចិតោឌតិយំ (ចិ៑ ចិ៑ ឌី៑ ១៑៣៥) បត “យហាបឆេសាតិ យហាច្ឆកាសា យហាចិសយា, តេ អត្ថេតា ‘យំ កិក្ខេចតិអាឌិបាឡិត្តាចសេត

អកប្បិយានុលោមតោ កប្បិយានុលោមតោ ច បុគ្គលេហិ នយតោ តថា តថា គយ្ហមានា អត្ថនយា ឆ. តេ ហិ នកេចតា សង្ខេបតោ អនុវត្តបិ បដិក្ខិត្តានុលោមេសុ អនុញ្ញាតានុលោមេសុ ច សេសេសុ កិច្ចេសុ និបត្តិបចត្តិហេតុតាយ មហាបទេសាតិ ‘មហាបទេសា’តិ វុត្តា, ន បន ‘យំ ភិក្ខវេ មយា ឥទំ ន កប្បតី’តិអាទិកា វុត្តា សាធិប្បាយា បាឡិយេវ តស្សា សុត្តេ បវិដ្ឋត្តា. ‘សុត្តានុលោមម្បិ សុត្តេ ឱតារេតព្ពំ…បេ… សុត្តមេវ ពលវតរ’ន្តិ (បារា. អដ្ឋ. ១.៤៥) ហិ វុត្តំ. ន ហេសា សាធិប្បាយា បាឡិ សុត្តេ ឱតារេតព្ពា, ន គហេតព្ពា វា ហោតិ. ឥមិនាយំ សុត្តានុលោមំ សិយា, តស្មា ឥមំ បាឡិអធិប្បាយំ និស្សាយ បុគ្គលេហិ គហិតា មហាបទេសអត្ថាច សុត្តានុលោមំ, តំបកាសកត្តា បន អយំ បាឡិបិ សុត្តានុលោមន្តិ គហេតព្ពំ. តេនាហ ‘ឥមេ នកេចតា ឆបិ វុត្តា’តិអាទិ. ‘យំ ភិក្ខវេ’តិអាទិបាឡិនយេន ហិ បុគ្គលេហិ គហិតព្ពា ឥមេ អកប្បិយានុលោមាទយោ អត្ថា វុត្តា, តេ មហាបទេសាតិ អធិប្បេតា”តិ វុត្តំ.

ចតុវិចារីតិកាយម្បិ (ចតុ. ដី. បារាជិក ៤៥) “បរិវារដ្ឋកថាយំ ឥធ ច កិញ្ចាបិ ‘សុត្តានុលោមំ នាម ចត្តារោ មហាបទេសា’តិ វុត្តំ, អថ ខោ មហាបទេសនយសិទ្ធំ បដិក្ខិត្តាបដិក្ខិត្តំ អនុញ្ញាតានុញ្ញាតំ កប្បិយាកប្បិយន្តិ អត្ថតោ វុត្តំ ហោតិ. តត្ថ យស្មា ‘ឋានំ ឱកាសោ បទេសោតិ ការណវេវចនានិ ‘អដ្ឋានមេតំ, អនវកាសោ’តិអាទិ សាសនតោ, ‘និគ្គហដ្ឋាន’ន្តិ ច ‘អសន្ទិដ្ឋិដ្ឋាន’ន្តិ ច ‘អសន្ទិដ្ឋិ ច បន បទេសោ’តិ ច លោកតោ, តស្មា មហាបទេសាតិ មហាការណានីតិ អត្ថោ. ការណំ នាម ញាបកោ ហេតុ ឥធាធិប្បេតំ, មហន្តភាវោ បន តេសំ មហាវិសយត្តា មហាភូតានំ វិយ. តេ ទុវិធា វិនយមហាបទេសា សុត្តន្តិកមហាបទេសា ចាតិ. តត្ថ វិនយមហាបទេសា វិនយេ យោគំ គច្ឆន្តិ, ឥតរេ ឧភយត្ថាបិ, តេនេវ បរិវារេ (បរិ. ៤៤២) អនុយោគវត្តេ ‘ធម្មំ ន ជានាតិ, ធម្មានុលោមំ ន ជានាតី’តិ” វុត្តំ. តត្ថ ធម្មន្តិ ឋបេត្វា វិនយបិដកំ អវសេសំ បិដកទ្វយំ, ធម្មានុលោមន្តិ សុត្តន្តិកេ ចត្តារោ មហាបទេសេតិអាទិ.

យទិ សាបិ តត្ថ តត្ថ នកេចតា បចត្តិតា បកិណ្ណកទេសនាច អដ្ឋកថា, សា បន ធម្មសង្គាហកេហិ បឋមំ តីហិ បិដកានិ សង្គាយិត្វា តស្ស អត្ថវណ្ណនានុរូបេនេវ វាចនាមគ្គំ អារោបិតត្តា “អាចរិយវាទោ”តិ វុច្ចតិ “អាចរិយា វទន្តិ សំវណ្ណេន្តិ បាឡិំ ឯតេនា”តិ កត្វា. តេនាហ “អាចរិយវាទោ នាម…បេ… អដ្ឋកថាតន្តី”តិ. តិស្សោ ហិ សង្គីតិយោ អារុឡ្ហោយេវ ពុទ្ធវចនស្ស អត្ថសំវណ្ណនានុរូបេន មហាមហិន្ទត្ថេរេន តម្ពបណ្ណិទីបំ អាភតា, បច្ឆា តម្ពបណ្ណិយេហិ មហាថេរេហិ សីហឡភាសាយ ឋបិតោ និកាយន្តរលទ្ធិសង្ករបរិហរណត្ថំ. នកេចតា បកិណ្ណកទេសនាភូតា ច សុត្តានុលោមភូតា ច អដ្ឋកថា យស្មា ធម្មសង្គាហកត្ថេរេហិ បាឡិវណ្ណនាក្កមេន សង្គហេត្វា វុត្តា, តស្មា អាចរិយវាទោតិ វុត្តោ. ឯតេន ច អដ្ឋកថា សុត្តសុត្តានុលោមេសុ អត្ថតោ សង្គយ្ហតីតិ ទេទិតព្ពំ. យថា ច ឯសា, ឯវំ អត្តនោមតិបិ បមាណភូតា. ន ហិ នកេចតា ធម្មំ ធម្មានុលោមញ្ច អតិស្សាយ អក្ខរានុការេនាបិ អត្តនោ ញាណពលេន សុត្តាភិធម្មវិនយេសុ កិញ្ចិ សម្មុតិបរមត្ថានំ អត្ថំ វត្តុំ សក្កោន្តិ, តស្មា សព្ពម្បិ ធម្មំ សុត្តេ សុត្តានុលោមេ ច សង្គយ្ហតិ. វិសុំ បន អដ្ឋកថាទីនំ សង្គហិតត្តា តទនុរូបំ សុត្តសុត្តានុលោមតោ គហេត្វា ធម្មតា វិនយោ និទ្ទិដ្ឋោ.

កិញ្ចាបិ អត្តនោមតិ សុត្តាទីហិ សំសន្ទិត្វាវ បរិកប្បីយតិ, តថាបិ សា ន សុត្តាទីសុ វិសេសតោ និទ្ទិដ្ឋាតិ អាហ “សុត្តសុត្តានុលោមអាចរិយវាទេ មុញ្ចិត្វា”តិ. អនុពុទ្ធិយាតិ សុត្តាទីនិ យេវ អនុគតពុទ្ធិយា. នយគ្គាហេនាតិ សុត្តាទិតោ

លក្ខយាគតយក្កុហលោក៎ អត្ថនោយតិ៍ សាយញ្ញាតោ បដយំ ដស្សេត្វា ព្ភុជាតិ តយេច ចិសេសេត្វា ដស្សេន្តោ “អបិចា”តិអាជិយាហ៎ តត្ថ “សុត្តគ្គាកិដយូចិតយដ្ឋកធាសុ”តិ ចដតោ បិដកត្តយស្សបិ សាដារលា ឲសា កធាតិ ទេជិតន្តា៎ ទធរចារធាតិ យហាសុយត្វទាជីតំ ការហោ៎ ព្ភុជាតិ តត្ថ បដិបន្ថិតន្តាការំ ដស្សេន្តោ អាហ “តំ បតា”តិអាជិ៎ តត្ថ អតេត្ថតាតិ អត្ថតា តយតោ កហិតេត អតេត្ថត៎ បិឡព្ភត្តិ អត្ថនោ កាហស្ស តិស្សយក្ខតំ សាដ្ឋកធំ បិឡព្ភំ៎ បិឡព្ភយាតិ តប្បដិគ្គលបត្វំ បទេតាកតាយ សាដ្ឋកធាយ បិឡព្ភយា, អត្ថតា កហិតំ អត្វំ តិស្សាយ, បិឡព្ភុ្ថា សំសត្ថិត្វាតិ អតេត្វា៎ អាចទិយចារដេតិ អត្ថតា បទេត ច សយុទ្ធដអដ្ឋកធាយ៎ ឆ្លុតាទេតន្តាតិ ជាតលោត អត្ថប្បទេចសេតន្តា៎ ឆ្លុតាទតិ ទេច សេយតិ ធាតិ អត្ថតា ប្លុដ្ឋេដហិ សំសត្ថតចសេត ឆ្លុតាទតិ, បទេត ប្លុដ្ឋេដត សេយតិ៎ សព្ពុទ្ធាលិតិ អសព្ពាញាបុក្កលស្ស ទោរសចារសតាយ យាធាចតោ អត្វសយប្បដិបត្តិអកាចតោ ធុត្តំ៎

បយាឌបិដចសេត អាចទិយចាឌស្ស សុត្តាតុលោមេយត អសំសត្ថតាបិ សិយាតិ អាហ “ព្ភុតទោ ត កហេតន្តា”តិ៎ សយេត្តុយេច កហេតព្ពត្តិ ទេយ សុទេត្តត សំសត្ថត្តិ, ឲចទ្វបិច អត្វា យហាបដេសតោ ប្លុដ្ឋិតន្តាតិ ដស្សេតិ តធា តធា ប្លុដ្ឋដអត្វាតំយេច សុត្តាតុលោមត្វា៎ តេតាហ “សុត្តាតុលោមតោ ហិ សុត្តយេច ពលចតរ”ន្តិ៎ អច ចា សុត្តាតុលោមស្ស សុទេត្តកដេសត្តុបិ សុទេត្ត ចិយ “ព្ភុជំ កប្បតិ, ព្ភុជំ ត កប្បតី”តិ បទិច្ឆិត្វា អាហច្ចការិតំ កិច្ចិ តត្ថិតិ អាហ “សុត្តា...បេ... ពលចតរ”ន្តិ៎ អប្បដិចត្តិយត្តិ អប្បដិឆាហិយំ៎ ការកសដ្ឍសដិសត្តិ បយាឌត្វា សក្កិតិការកសដ្ឍសដិសំ៎ “ព្ពុទ្ធាតំ ជិតកាលសជិស”ន្តិ ព្ភុយិតា ព្ពុទ្ធាតំយេច កធិតដយូកាធំ ដស្សេតិ, ដរយាគព្ពុទ្ធសដិសត្តិ ធុត្តំ ហោតិ៎ សុទេត្ត ហិ បដិឆាហិតេ ព្ពុទ្ធេច បដិឆាហិតោ ហោតិ៎ “សកធាជី សុត្តំ កហេត្វា កធេតីតិ សកធាជី អត្ថនោ សុត្តំ កហេត្វា ទោហទតិ៎ បទចាជី សុត្តាតុលោមត្តិ អញ្ញតិកាយចាជី អត្ថនោ តិកាយេ សុត្តាតុលោមំ កហេត្វា កធេតី”តិ សារត្ថជីបតិយំ (សារត្ថ៎ ជី៎ ១៎៣៥) ធុត្តំ៎

ចិយតិចិទោតជតិយំ (ចិ៎ ចិ៎ ជី៎ ០៎៣៥) បត “សកធាជី សុត្តំ កហេត្វា កធេតីតិអាជីសុ យោ យធាក្ខតយត្វំ កហេត្វា កធតសិលេ, សោ សកធាជី៎ សុត្តត្តិ សក្កិតិត្តយាទុឡហំ បិឡព្ភចតំ៎ បទចាជីតិ យហាចិហារចាសិ ចា ហោតុ អញ្ញតិកាយចាសិ ចា, យោ ចិបទិតតោ អត្វំ កហេត្វា កធតសិលេ, សោច ព្ភុជ ‘បទចាជី’តិ ធុទេត្វា៎ សុត្តាតុលោមត្តិ សក្កិតិត្តយាទុឡហំ ចា អតាទុឡហំ ចា យំ កិច្ចិ ចិបល្លាសតោ ចា ចច្ចាតាយ ចា ‘សក្កិតិត្តយាកតយិជ’ន្តិ ដស្សិយយាតំ សុត្តាតុលោមំ៎ ពេជិ ‘អញ្ញតិកាយេ សុត្តាតុលោម’ន្តិ ចដត្តិ, តំ ត យុត្តំ សកធាជីបទចាជីតំ ប្លុកិត្តប្បិ សក្កិតិត្តយាទុឡហសុត្តាជីតយេច កហេតព្ពតោ៎ តធា ហិ ចក្កុលិ ‘តិសេស្សា សក្កិតិយោ អាទុឡហំ បិឡព្ភអាកតំ បព្ពាយតិ, កហេតព្ពា’ត្តិអាជិ (បិទា៎ អដ្ឋ៎ ០៎៣៥)៎ ត ហិ សកធាជី អញ្ញតិកាយសុត្តាជិ៎ បយាឌតោ កណ្ហាតិ៎ យេត តោសុ សុត្តាជីសុ ដស្សិតោសុ តត្វ ជាតព្ពំ ករចេយ្យ, ចក្កុលិ ច ‘បទោ តស្ស អកប្បិយកាចសាឌកំ សុត្តតោ ពាហុំ ការលាច្ចុ ចិតិច្ឆយច្ចុ ដស្សេតិ...បេ... សាធ្វុតិ សយ្យដិច្ឆិត្វា អកប្បិយេយេច ជាតព្ព’ន្តិ (បិទា៎ អដ្ឋ៎ ០៎៣៥), តស្មា បទចាជិតាបិ សក្កិតិត្តយេ អតាទុឡហម្បិ អតាទុឡហយិតេច្ចុច ដស្សិយតិ, ពេចសំ តស្ស តស្ស សុត្តាជិតោ សក្កិតិត្តយេ អតាកតស្ស ក្បុដតា, អាកតស្ស ច ព្យញ្ជតច្ឆាយាយ អញ្ញធា អជិប្បាយយោឌតា ច ចិសេសា, តត្ថ ច យំ ក្បុដំ, តំ អបតីយតិ៎ យំ អញ្ញធា យោឌិតំ, តំ តស្ស ចិបទិតតាដស្សតត្វំ តដេព្ភាត សុត្តាជិតា សំសត្ថតា ពេរិយតិ៎ យោ បត បទចាជិតា កហិតោ អជិប្បាយោ សុត្តត្តាជិតា សំសត្ថតិ, សោ សកធាជិតាបិ អត្ថនោ កាហំ ចិស្សជ្ជេត្វា កហេតព្ពោតិ ប្លុកិត្តប្បិ សក្កិតិត្តយាកតយេច សុត្តំ បយាឌត្តិ ទេជិតព្ពំ៎ តេតេច កធាចត្ថុបករលេ ‘សកធាជេ បព្ពុ សុត្តសតាតិ បទចាជេ បព្ពា’តិ, សុត្តសហស្សម្បិ អជិប្បាយក្កុហលាតាតទេត្តត សក្កិតិត្តយាកតយេច កហិតំ, ត តិកាយត្តូទេ”តិ ធុត្តំ៎

ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪓᪓) ᨷᨶ “ᨷᩁᩅᩣᨴᩦᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᨾᨿᩅᩥᨩᩣᨶᨶᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨶᩥᨠᩣᨿᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩁᩅᩣᨴᩦ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴ? ‘ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩏᨴᨠᨴᨶ᩠ᨲᨷᩮᩣᨶᩣ’ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨠᩅᩣᨴᩥᩔ, ᨲᨴᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᨹᩃᩔ ᩏᨴᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩏᨴᨠᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᩁᩅᩣᨴᩦ ᨧ᪨

‘ᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᩔ ᨿᩴ ᨲᩮᩣᨿᩴ, ᨷᩩᩁᩣᨱᩴ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩅᨯ᩠ᨰᨶᩴ;

ᨲᨾᩮᩅ ᨲᩁᩩᨱᩴ ᨲᩮᩣᨿᩴ, ᨷᩥᨲ᩠ᨲᨥᩴ ᨻᩃᩅᨯ᩠ᨰᨶ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ –

ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ ᨵᨬ᩠ᨬᨹᩃᩔ ᨣᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᩣᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩔ ᨧ ᨹᩁᨱᨲᩮᩣ ‘ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨾᩮᩅ ᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩴ ᩅᩣ ᨠᩁᩉᩴ ᩅᩣ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᨠᩥᩴ ᨡᨾᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩣ “ᨠᩥᨾᩮᩈ ᨻᩣᩃᩮᩣ ᩅᨴᨲᩥ, ᨠᩥᨾᩮᩈ ᨻᩣᩃᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᩁᩉᩴ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩣ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨶᩥᨠᩣᨿᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ᪨ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒᪨᪓᪓)᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪓᪓) ᨷᨶ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨷᩮ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨶᩅᩈᩮᨶ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ‘ᨡᨾᩥᨲᩣ ᨧ ᨡᨾᩥᨲᩣ ᨧ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨡᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨲᩦ’ᨲᩥ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾᩮᩅ ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ᪨ ᨷᩁᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩅᩣᨴᩦ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩣᨴᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩋᨿᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩣᨴᩮᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩁᩋᨲ᩠ᨳᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨶᩅᩈᩮᨶ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨣᩣᩁᨿ᩠ᩉᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᨷᨾᩣᨴᩃᩥᨡᩥᨲᩮᩣ, ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩃᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᨮᨷᩥᨲᩮᩣ, ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ᪨

ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪓᪓) ᨷᨶ – ᨷᩁᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩩᨦ᩠ᨠᩴ ᨷᩁᩥᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩏᨷᨧᩣᩁᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩋᩅᩉᩣᩁᩮᩣ ᩑᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᨲᩮᩣ “ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ “ᩈᩩᨦ᩠ᨠᩴ ᨷᩁᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩋᩣᨣᨲᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᨾᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᩅᩉᩁᩣᨲᩥ ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᩣᨿᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣᩅ ᩈᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨶ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨳᩮᩁᩅᩣᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ “ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᩴ ᨷᩩᩁᩮ ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᩅᩉᩁᨲᩥ, ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ᪨

ᨷᩁᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᨶᩥᨿᨲᩉᩮᨲᩩᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᨲᩉᩮᨲᩩᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᩮᩅᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᩒᨲᩁᨲᩦᨲᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮ ᩒᨲᩁᨶ᩠ᨲᩴᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ, ᨶᩮᨲᩁᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩋᩣᨠᩣᩁᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶᩣᨷᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮ “ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩁᩩᩊ᩠ᩉᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩋᩣᨠᩣᩁᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᨷᨾᩣᨴᩃᩮᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ “ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩮᩣ ᩋᨾᨲᨷᨴᩴ, ᨷᨾᩣᨴᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᨷᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪒᪑) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ

ទិន្នេការេន ពុជ្ឈិត្វា បរិស្សយានិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា សតិំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វា វិហរេន្តា និច្ចា ហោតីតិ។ ឯវរូបស្ស អត្ថស្ស អារុឡ្ហម្បិ សុត្តំ ន គហេតព្ពំ។ តេន វុត្តំ “សោ ចេ តថា បញ្ញាយតី”តិ សិទ្ធេបិ “សោ ចេ តថា បញ្ញាយតិ, ន ឱតរតិ ន សមេតីតិ។ ពាហិរកសុត្តំ វា”តិ វុត្តត្តា អត្ថោ សុត្តម្បិ អត្ថេន អសមេន្តំ ន គហេតព្ពំ។ បរោ អាចរិយវាទន្តិអាទីសុ ទ្វីសុ នយេសុ បមាណលេសវសេន តត្ថ តត្ថ អាគតដ្ឋកថាវចនំ ថេរវាទេហិ សទ្ធិំ យោជេត្វា វេទិតព្ពំ។

អថាយំ អាចរិយវាទំ គហេត្វា កថេតិ, បរោ សុត្តន្តិ បរវាទិនា “មូលពីជំ នាម ហលិទ្ទិ សិង្គិវេរំ វចា...បេ... ពីជេ ពីជសញ្ញី ឆិន្ទតិ វា ឆេទាបេតិ វា ភិន្ទតិ វា...បេ... អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ (បាចិ° ៩១) តុម្ហាកំ បឋិត្វា “ហលិទ្ទិគណ្ឋិំ ឆិន្ទន្តស្ស បាចិត្តិយ”ន្តិ វុត្តេ សកវាទី “យានិ វា បនញ្ញានិ អត្ថិ មូលេ ជាយន្តិ, មូលេ សញ្ជាយន្តី”តិអាទិំ ទស្សេត្វា តស្ស អដ្ឋកថាសង្ខាតេន អាចរិយវាទេន បដិក្ខិបតិ។ ន ហិ គណ្ឋិម្ហិ គណ្ឋិ ជាយតីតិ។ បរោ សុត្តានុលោមន្តិ បរវាទិនា “អនាបត្តិ ឯវំ អម្ហាកំ អាចរិយានំ ឧគ្គហោ”តិ វចនស្សានុលោមតោ “អម្ហាកំ បោរាណកិច្ចំ ឯកបរិវារេន គព្ភំ ថកេត្វា អនុបសម្បន្នេន សយិតុំ វដ្ដតីតិ តថា កត្វា អាគតា, តស្មា អម្ហាកំ វដ្ដតីតិ តុម្ហេ ឯវ ឯកច្ចេសុ វទន្តេសុ “តុម្ហាកំ ន កិច្ចំ វត្តុំ សក្កា”តិ វុត្តេ សកវាទី “សុត្តំ សុត្តានុលោមញ្ច ឧគ្គហិតកានំយេវ អាចរិយានំ ឧគ្គហោ បមាណ”ន្តិអាទិអដ្ឋកថាវចនំ ទស្សេត្វា បដិសេធេតិ។ បរោ អត្តនោមតិន្តិ “ទ្វារំ វិវរិត្វា អនាបុច្ឆា សយិតេសុ កេ មុច្ចន្តី”តិ ឯត្ថ បន ទ្វេបិ ជនា មុច្ចន្តិ – យោ ច យក្ខគហិតកោ, យោ ច ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោតិ តុម្ហាកំ ថេរវាទតោ អញ្ញេ សព្ពេបិ យថា តថា វា និបន្នាទយោបិ មុច្ចន្តីតិ បដិសេធេតិ។

អថ បនាយំ អត្តនោមតិំ គហេត្វា កថេតិ, បរោ សុត្តន្តិ “អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តី”តិ បរវាទិនា វុត្តេ សកវាទី “ទិវា កិលន្តរូបោបិ មញ្ចេ និសិន្នោ បាទេ ភូមិតោ អមោចេត្វាវ និទ្ទាវសេន និបជ្ជតិ, តស្ស អនាបត្តី”តិអាទិអដ្ឋកថាវចនំ ទស្សេត្វា ឯកភង្គេន និបន្នាទយោបិ មុច្ចន្តីតិ បដិសេធេតិ។

អថាយំ អត្តនោមតិំ គហេត្វា កថេតិ, បរោ សុត្តានុលោមន្តិ “ទោមនស្សម្បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្ពម្បិ អសេវិតព្ពម្បី”តិអាទិវចនតោ (ទី° និ° ២·៣៦០) សំសន្ទតោ សមានេបិ ទោសោ តុម្ហាកំ នត្ថិ, តេន វុត្តំ ‘បុត្តទារស្ស សង្គហោ’”តិ (ខុ° បា° ៥·៦; សុ° និ° ២៦៥) បរវាទិនា វុត្តេ “កិញ្ចាបិ សកវាទី ពាហុស្សុតោ ន ហោតិ, អថ ខោ រាគសហិតេនេវ អកុសលេន ភវិតព្ព”ន្តិ បដិក្ខិបតិ។ សេសេសុបិ ឥមិនា នយេន អញ្ញថាបិ អនុរូបតោ យោជេតព្ពំ, ឥទំ សព្ពំ ឧបតិស្សត្ថេរាទយោ អាហុ។ ធម្មសិរិត្ថេរោ បន “ឯត្ថ បរោតិ វុត្តោ អញ្ញនិកាយិកោ, សោ បន អត្តនោ សុត្តាទីនិយេវ អាហរតិ, តានិ សកវាទី អត្តនោ សុត្តាទីហិ ឱតារេត្វា សចេ សមេតិ, គណ្ហាតិ។ នោ ចេ, បដិក្ខិបតី”តិ វទតីតិ អាហ។

តត្ថ ច “សុត្តានុលោមតោ សុត្តមេវ ពលវតរ”ន្តិ ហេដ្ឋា វុត្តំ, ឥធ បន “សុត្តំ សុត្តានុលោមេ ឱតារេតព្ព”ន្តិអាទិ កស្មា វុត្តន្តិ? នាយំ វិរោធោ, “សុត្តានុលោមតោ សុត្តមេវ ពលវតរ”ន្តិ ឥទញ្ហិ សកមតេយេវ សុត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ តត្ថ ហិ សកមតិបរិយាបន្នមេវ សុត្តាទិំ សន្ធាយ “អត្តនោមតិ សព្ពទុព្ពលា, អត្តនោមតិតោ អាចរិយវាទោ ពលវតរោ, អាចរិយវាទតោ សុត្តានុលោមំ ពលវតរំ,

ឞុត្តាតុរលៃយរតា ឞុត្តរយច ពលចតរ”ត្តិ ច ចុត្តំ ឰឆ បត បរចាឌិតា អាតីតំ អញ្ញាតិកាវយ ឞុត្តំ ឞគ្គាយ “ឞុត្តាតុរលៃរយ ឞុត្តំ ឰតាររតព្ពា”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ, តឞ្មា បរចាឌិតា អាតីតំ ឞុត្តាឌិ អត្តរតា ឞុត្តាតុរលៃយអាចរិយចាឌអត្តរតាយតីឞុ ឰតាររតព្វា ឞរយត្តរយច ករហតព្ពំ, ឰតរំ ត ករហតព្ពត្តិ អយំ តរយា ឰឆ ចុច្ចតីតិ ត រកាឌិ បុព្ពាបរចិររាររឆាតិ អយំ ឞារត្ថឌីបតិយាករតា (ឞារត្ថ៑ ឌី៑ ៣៑ ៣៥) តរយា៑ ចិយតិចិរតាឌតិយំ (ចិ៑ ចិ៑ ឌី៑ ៧៑៣៥) បត “យំ កិញ្ចិ ក្ខុឞុត្តំ ពាហិរកឞុត្តាឌិចចតំ ត ករហតព្ពត្តិ ឌរឞ្សតំ ឞុត្តំ ឞុត្តាតុរលៃរយ ឰតាររតព្ពត្តិអាឌិ ចុត្ត”ត្តិ ចុត្តំ៑

ពាហិរកឞុត្តត្តិ តិរឞ្សា ឞក្កីតិរយា អតារុត្យហក្ញហរចឞ្សត្តរាឌីតិ ច យហាឞរ្ជិកតិកាយចារឹតំ ឞុត្តាតិ៑ រចឌល្លាឌីតត្តិ អាឌិ-ឞង្គ្រុត ក្ញរ៏ហាយក្កាឌិក្កហលំ រចឌិតព្ពំ ៑ ឰតរំ ការឞ្យឞុត្តំ ត ករហតព្ពំ៑ “អត្តរតាយតិយរយច ឆាតព្ពា”ត្តិ ឰយិតា អញ្ញាតិកាយរតា អាតីតឞុត្តរតាបិ ឞកតិការយ អត្តរតាយតិរយច ពលចតរាតិ ឌរឞ្សតិ៑ “ឞកចាឌី ឞុត្តំ ករហត្វា កចឆតិ, បរចាឌី ឞុត្តរយចា”តិ ឲចយាឌិតា ឞយាតឌាតិកាតំ ចរឞត ចារៃរា ត ចុរត្តា៑ ឞុត្តឞ្ស ឞុរត្តរយច ឰតារលំ កិត្តំ ចិយ ហុត្វា ត បញ្ញាយតិ, ចុត្តតរយតតច ច ឞក្កា រយារឌតុត្តិ៑

ឰឌាតិ ឞកចាឌីបរចាឌីតំ កប្បិយាកប្បិយាឌិកាចំ ឞគ្គាយ ចិចារឌ ក្ខប្បរត្ត តត្ថ បឌិបត្តិតព្ពចិធិំ ឌរឞ្សរត្តា អាហ “អច បតាយំ កប្បិយត្តិ ករហត្វា កចឆតី”តិអាឌិ៑ អច ចា ឲចំ ឞុត្តឞុត្តាតុរលៃយាឌិបុរពតតត ឞាយញ្ញរតា ចិចាឌំ ឌរឞ្សត្វា ឰឌាតិ ចិរឞឞរតា ចិចារចត្វំ តព្ពីតិច្ឆយបុរពត ឞុត្តាឌិត្វា ឌរឞ្សតំ “អច បតាយំ កប្បិយ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ ឞុរត្ត ច ឞុត្តាតុរលៃរយ ច ឰតាររតព្ពត្តិ ឞកចាឌិតា អត្តរតាតរយច ឞុរត្ត ច ឞុត្តាតុរលៃរយ ច ឰតាររតព្ពំ៑ បររា ការលំ ត ចិត្តីតិ បរចាឌី ការលំ ត លកតិ៑ ឞុត្តរតា ពាហុំ ការលត្វា ចិតិច្ឆយត្វា ឌរឞ្សតីតិ បរចាឌី អត្តរតា ឞុត្តរតា ពាហុំ ការលត្វា ចិតិច្ឆយត្វា អាហរិត្វា ឌរឞ្សតិ, “ឞាឆុតិ ឞប្បឌិច្ចិត្វា អកប្បិរយរយច ឆាតព្ពា”ត្តិ ឰយិតា អត្តរតា តិការយ ឞុត្តាឌីតិ អលតរត្តត ឞកចាឌិតា បរចាឌិចចរតរយច ឆាតព្ពត្តិ ចឌតិ៑ ឞុរត្ត ច ឞុត្តាតុរលៃរយ ចាតិ ឲត្វ ច-ការរា ចិកប្បតរត្វា, រតត អាចរិយចាឌាឌិតយ្បិ ឞក្កហរា៑ រតតាហ “ការលត្វា ចិតិច្ឆយត្វា ឌរឞ្សតី”តិ៑ តត្វ ការលត្តិ ឞុត្តាឌិតយំ តិឞ្សាយ អត្តរតាយតិយា ឃ្គឌ្ឌំ រហតុំ៑ ចិតិច្ឆយត្តិ អដ្ឋកចាចិតិច្ឆយំ៑

ឌ្វិត្តប្បិ ការលច្ឆាយា ឌិឞ្សតីតិ ឞកចាឌីបរចាឌីតំ ក្ខតិត្តប្បិ កប្បិយាកប្បិយកាចឞាឆកំ ការលបតិរូបកច្ឆាយា ឌិឞ្សតិ៑ តត្វ ការលច្ឆាយាតិ ឞុត្តាឌីឞុ “កប្បិយ”ត្តិ កាហឞ្ស, “អកប្បិយ”ត្តិ កាហឞ្ស ច តិយិត្តក្ខុតត កិរច្ឆត បឌិបាឌតិយំ អចិក្ខុតការលំ ការលច្ឆាយា, ការលបតិរូបកត្តិ អរត្វា៑ យឌិ ឌ្វិត្តប្បិ ការលច្ឆាយា ឌិឞ្សតិ, កឞ្មា អកប្បិរយរយច ឆាតព្ពត្តិ អាហ “ចិតយពិត្យា បត្វា”តិអាឌិ៑ “ចិតយំ បត្វា”តិ ចុត្តរយចត្វំ បិកាឌតរំ កត្វា ឌរឞ្សរត្តា អាហ “កប្បិយាកប្បិយចិចារលំ អាកម្មា”តិ៑ រុត្តិតព្ពត្តិអាឌីឞុ ចុត្តិរញ្ញាឃ្យចិតិច្ឆរយ កប្បិយាកប្បិយកាចរ ឞតិ “កប្បិយ”ត្តិ កហលំ រុត្តិតព្ពំ, “អកប្បិយ”ត្តិ កហលំ កាត្យហំ កាតព្ពំ, អបរាបរប្បចត្តិ កប្បិយក្ខហលំ រឞាតំ បដ្ឋិត្តិតព្ពំ, ករុកកាចឞក្ករត អកប្បិរយរយច ឆាតព្ពត្តិ អរត្វា៑ អច ចា រុត្តិតព្ពត្តិ កប្បិយឞញ្ញាយ ឌីតិក្ខយការលំ រុត្តិតព្ពំ, តំតិចារលចិត្តំ ឌត្យហតរំ កាតព្ពំ៑ រឞាតំ បដ្ឋិត្តិតព្ពត្តិ តត្វ ឌីតិក្ខយប្បចត្តិ បដ្ឋិត្តិតព្ពា៑ ករុកការចតិ អកប្បិយការចតិ អរត្វា៑

ពហូហិ សុត្តវិនិច្ឆយការណេហីតិ ពហូហិ សុត្តេហិ ចេវ តតោ អានីតវិនិច្ឆយការណេហិ ច។ អថ វា សុត្តេន អដ្ឋកថាវិនិច្ឆយេន ច លទ្ធការណេហិ។ អត្តនោ គហណំ ន វិស្សជ្ជេតព្ពន្តិ សកវាទិនា អត្តនោ "អកប្បិយ"ន្តិ គហណំ ន វិស្សជ្ជេតព្ពន្តិ អត្ថោ។

ញាណាតិ វុត្តមេវត្ថំ និគមេន្តោ "ឯវ"ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ យោតិ សកវាទីបរវាទីសុ យោ កោចិ។ កេចិ បន "សកវាទីសុយេវ យោ កោចិ ញាណាធិប្បាយោ"តិ វទន្តិ, ឯវំ សន្តេ "អថ បនាយំ កប្បិយន្តិ គហេត្វា គច្ឆតី"តិអាទីសុ សព្ពត្ថ ឧភោបិ សកវាទិនោយេវ សិយុំ ហេដ្ឋា វុត្តស្សេវ និគមនវសេន "ឯវ"ន្តិអាទិនា វុត្តត្តា, តស្មា តំ ន គហេតព្ពំ។ អតិរេកការណំ លភតីតិ ឯត្ថ សុត្តាទីសុ បុរិមំ បុរិមំ អតិរេកការណំ នាម, យោ វា សុត្តាទីសុ ចតូសុ ពហុតរំ ការណំ លភតិ, សោ អតិរេកការណំ លភតិ នាម។

សុដ្ឋុ បវត្តិ ឯតស្សាតិ, សុដ្ឋុ បវត្តតិ សីលេនាតិ វា សុប្បវត្តិ។ តេនាហ "សុប្បវត្តីតិ សុដ្ឋុ បវត្ត"ន្តិ។ វាចាយ ឧគ្គតំ វាចុគ្គតំ, វចសា ឧគ្គហិតន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ អថ វា វាចុគ្គតន្តិ វាចាយ ឧគ្គតំ, តត្ថ និរន្តរំ ឋិតន្តិ អត្ថោ។ សុត្តតោតិ ឥមស្ស វិវរណំ "បាឡិតោ"តិ។ ឯត្ថ ច "សុត្តំ នាម សកលំ វិនយបិដក"ន្តិ វុត្តត្តា បុន សុត្តតោតិ តទត្ថបដិបាទកំ សុត្តាភិធម្មបាឡិវចនំ អធិប្បេតំ។ អនុព្យញ្ជនសោតិ ឥមស្ស វិវរណំ "បរិបុច្ឆតោ ច អដ្ឋកថាតោ ចា"តិ។ បាឡិំ អនុគន្ត្វា អត្ថស្ស ព្យញ្ជនតោ បកាសនតោ "អនុព្យញ្ជន"ន្តិ ហិ បរិបុច្ឆា អដ្ឋកថា ច វុច្ចតិ។ ឯត្ថ ច អដ្ឋកថាយ វិសុំ គហិតត្តា "បរិបុច្ឆា"តិ ថេរវាទោ វុត្តោ។ អថ វា បរិបុច្ឆាតិ អាចរិយស្ស សន្តិកា បាឡិយា អត្ថសវនំ។ អដ្ឋកថាតិ បាឡិមុត្តកវិនិច្ឆយោ។ តទុភយម្បិ បាឡិំ អនុគន្ត្វា អត្ថស្ស ព្យញ្ជនតោ "អនុព្យញ្ជន"ន្តិ វុត្តំ។

វិនយេតិ វិនយាចារេ។ តេនេវ វក្ខតិ "វិនយំ អជហន្តោ អវោក្កមន្តោ"តិអាទិ។ តត្ថ បតិដ្ឋានំ នាម សញ្ចិច្ច អាបត្តិយា អនាបជ្ជនាទិនា ហោតីតិ អាហ "លជ្ជិភាវេន បតិដ្ឋិតោ"តិ, តេន លជ្ជី ហោតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ វិនយធរស្ស លក្ខណេ វត្តព្ពេ កិំ ឥមិនា លជ្ជិភាវេនាតិ អាហ "អលជ្ជី ហិ"តិអាទិ។ តត្ថ ពហុស្សុតោបីតិ ឥមិនា ឧភយលក្ខណសមន្នាគមំ ទស្សេតិ។ លាភគរុកតាយាតិ ឥមិនា វិនយេ ឋិតតាយ អភាវេ ឧភយលក្ខណយោគោ កិច្ចករោ ន ហោតិ, អថ ខោ អកិច្ចករោ អនត្ថករោ ឯវាតិ ទស្សេតិ។ សង្ឃភេទស្ស បុព្ពការកោ បវត្តកលហស្ស អធិប្បេតំ សង្ឃរាជីតិ។ កុក្កុច្ចកោតិ អណុមត្តេសុបិ វជ្ជេសុ ភយទស្សនវសេន កុក្កុច្ចំ ឧប្បាទេន្តោ។ តន្តិំ អវិសំវាទេត្វាតិ បាឡិំ អញ្ញថា អកត្វា។ អវោក្កមន្តោតិ អនតិក្កមន្តោ។

វិត្ថាយតីតិ អត្ថំ អទិស្វា និត្ថុនតិ, វិត្ថាយតិ វា។ វិប្ផន្ទតីតិ កម្បតិ។ សន្តិដ្ឋាតុំ ន សក្កោតីតិ ឯកស្មិំយេវ អត្ថេ បតិដ្ឋាតុំ ន សក្កោតិ។ តេនាហ "យំ យំ បរេន វុច្ចតិ, តំ តំ អនុជានាតី"តិ។ សកវាទំ ឆឌ្ឌេត្វា បរវាទំ គណ្ហាតីតិ "ឧច្ឆុម្ហិ កសដំ យាវជីវិកំ, រសោ សត្តាហកាលិកោ, តទុភយវិនិមុត្តោ ច ឧច្ឆុ នាម នត្ថិ, តស្មា ឧច្ឆុបិ វិកាលេ វដ្ដតី"តិ បរវាទិនា វុត្តេ តម្បិ គណ្ហាតិ។ ឯកេកកេលាយន្តិ បលិតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ យម្ហិ យស្មិំ បុគ្គលេ។ បរិក្ខយំ បរិយាទានន្តិ អត្ថោ ឯកំ។

អាចរិយបរម្បរាតិ អាចរិយានំ វិនិច្ឆយបរម្បរា។ តេនេវ វក្ខតិ "អត្តនោមតិំ បហាយ...បេ... យថា អាចរិយា ច អាចរិយាចរិយា ច បាឡិញ្ច បរិបុច្ឆញ្ច វទន្តិ, តថា ញាតុំ វដ្ដតី"តិ។ ន ហិ អាចរិយានំ នាមមត្តតោ បរម្បរជាននេ បយោជនំ

អត្ថិ។ បុព្ពាបរានុសន្ធិតោតិ បុព្ពវចនស្ស អបរវចនេន សហ អត្ថសម្ពន្ធជាននតោ។ អត្ថតោតិ សទ្ទត្ថបិណ្ឌត្ថអធិប្បាយត្ថាទិតោ។ ការណតោតិ តទុប្បត្តិតោ។ អាចរិយបរម្បរន្តិ វាទស្សេវ វេវចនំ “ថេរវាទ”ន្តិ, ថេរបដិបាដិន្តិ អត្ថោ។ ទ្វេ តយោ បរិវដ្ដាតិ ទ្វេ តយោ បរម្បរា។

ញាយេហិ ច បន តីហិ លក្ខណេហីតិ ឯត្ថ បឋមេន លក្ខណេន វិនយស្ស សុទ្ធំ ឧក្កដ្ឋិតការេវា វុត្តា, ទុតិយេន តត្ថ លទ្ធិការេន វេវ អវលតាយ ច សុប្បតិដ្ឋិតតា, តតិយេន បរិញ្ញាអដ្ឋកថាសុ សន្ទេន អនាគតានម្បិ តទនុរូបតោ អាចរិយេហិ និន្នយតោ វិនិច្ឆិតំ សមត្ថតា។ ឧទាហរណំ ចេត្ថ ពហុវិធំ ឱតារណេន វិនិច្ឆយមត្ថំ សណ្ឋបេត្វា ឧទាហរណំ ចេត្ថ ទុតិយេន ច ទុទ្ធេ ចត្តារេតិ ឯវំ ឧទាហរណំ ចេត្ថ និស្សាយ ឱតារណេន “ឋិតំ សុត”ន្តិអាទិនា, ទុតិយេន “អត្ថិ”តិអាទិនា ច យំ វត្តព្ពំ, តម្បិ ចត្តារោ ទុទ្ធេតិ អត្ថោ។ ចត្តារ ឧទាហរណត្ថន្តិ តស្ស តស្ស សិក្ខាបទស្ស ចត្តារ ឧទាហរណត្ថំ “តិណេន វា បណ្ណេន វា...បេ... យោ អាគច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ហិទំ និស្សគ្គិយេ អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទស្ស (បារា` ៥១៧) ចត្តារិ បញ្ញត្តំ។

ទុល្លភយទុព្ភាសិតាបត្តីនំ បាតិកាយ អនាគតត្តា “បញ្ចន្នំ អាបត្តីនំ អញ្ញតរ”ន្តិ វុត្តំ។ តិកទុក្កដន្តិ “អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី ឧជ្ឈាយតិ ខីយតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិអាទិនា (បាចិ` ១០៩) អាគតំ តិកទុក្កដំ។ អញ្ញតរំ វា អាបត្តិន្តិ “កាលេ វិកាលសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស, កាលេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិអាទិកំ (បាចិ` ២៥០) ទុកទុក្កដំ សន្ធាយ វុត្តំ។

អន្តរាបត្តិន្តិ ឯត្ថ តស្មិំ តស្មិំ សិក្ខាបទេ អាគតវត្ថុវីតិក្កមំ វិនា អញ្ញស្មិំ វត្ថុវីតិក្កមេ និទានតោ បភុតិ វិនីតវត្ថុបរិយោសានា អន្តរន្តរា វុត្តា អាបត្តិ។ ញាណ បន “វត្ថុ ឧទ្ទេសកោតី”តិ វិសុំ គហិតត្តា តទវសេសា អន្តរាបត្តីតិ គហិតា។ បដិលាតំ ខណ្ឌបតីតិ ញាណម្បិ វិសិព្ពនសិក្ខាបទេ (បាចិ` ២៥០) អាគតំ, តត្ថ ទយ្ហមានំ អលាតំ អក្កមបាលិខិតោ ឆាហិ បតិតំ អវិជ្ឈាតមេវ បដិក្ខិបតិ, បុន យថាឋានេ ឋបេតីតិ អត្ថោ។ វិជ្ឈាតំ បន បដិក្ខិបន្តស្ស បាចិត្តិយមេវ។

អនាបត្តីតិ ឯត្ថ អន្តរន្តរា វុត្តា អនាបត្តិបិ អត្ថិ, “អនាបត្តិ, ភិក្ខវេ, ញាតិយស្ស ញាតិវិសយេ”តិអាទិ វិយ សាបិ សង្គហិតា។ សិក្ខាបទន្តរេសូតិ វិនីតវត្ថុ អន្តរាកថា ឧភោកម្បិ សិក្ខាបទន្តរេ។

បារាជិកាបត្តីតិ ន វត្តព្ពន្តិ ញាណំ អាបន្នបុគ្គលេន លជ្ជិធម្មេ ឋត្វា យថាភូតំ អាវិករោន្តេបិ ទុដ្ឋុល្លត្តំ អជ្ឈាចារាទិំ សន្ធាយ វុត្តំ។ យំ បន យេភុយ្យានំ វិជានន្តំ, តំ វត្តព្ពមេវ។ តេនាហ “យេភុយ្យេនបិ វីតិក្កមោ ហិ”តិអាទិ។ យោ បន អលជ្ជិតាយ បដិញ្ញំ អទត្វា វិក្ខេបំ ករោតិ, តស្ស អាបត្តិ ន សក្កា ឧត្តរិអាទិកាបិ វិនិច្ឆិតុំ។ យាវ សោ យថាភូតំ នាវិករោតិ, សង្ឃស្ស ច អាបត្តិសន្ទេហោ ន វិគច្ឆតិ, តាវ នាសិតកោវ ភវិស្សតិ។ សុខុមាតិ អត្ថតោបិ ទុវិញ្ញេយ្យសភាវស្ស លហុបរិវត្តិនោ ចិត្តស្ស សីឃបរិវត្តិតាយ វុត្តំ។ សុខុមាតិ វា ចិត្តបរិវត្តិយា សុខុមតាយ សុខុមា។ តេនាហ “ចិត្តលហុកា”តិ, ចិត្តំ វិយ លហុកាតិ អត្ថោ។ អថ វា ចិត្តំ លហុ សីឃបរិវត្តិ ឯតាសន្តិ ចិត្តលហុកា។ តេតិ តេ វីតិក្កមេ។ តំវត្ថុកន្តិ តេ អទិន្នាទានមនុស្សវិគ្គហវីតិក្កមា វត្ថុ អធិដ្ឋានំ ការណមេតស្សាតិ តំវត្ថុកំ។

ឃំ អាចរិយោ កលាតិ, តំ ពករោហីតិអាទិ សព្ពំ លជ្ជីបេសលេ កុក្កុច្ចកេយេច សន្ធាយ ចុត្តំ ទេឃា ឃាឆាចទោតា បពារេសត្វា ឃុត្ថិយេច ពនេចសតិ, ទោតបិ បិរាឌិទោពាឃីតិ ត ចត្តទេត្ថាតិ អតាបត្តិពោងិឃាបិ សក្កិយយាតត្វា ចុត្តំ ទោតតេច “បិរាឌិពដ្ឋាឃា”តិ ចុត្តំ “ឃីលិតិ ទេសាទេឆត្វាតិ ឃំចត្តុក់ កុក្កុច្ចំ ក្ខបុត្តំ, តំ អយតឃិពទិត្វា អចទេយឃីលិតិ ទេសាទេឆត្វា”តិ ឃារត្តឌីបតិឃំ (ឃារត្ត ឌី ២.៩៨) ចុត្តំ, ចិយតិចិទោតាឌតិឃំ (ចិ ចិ ឌី ១.៩៨) បត “ឃីលិតិ ទេសាទេឆត្វាតិ ឃស្មិ ឌីតិក្កទេយ បិរាឌិពាឃក្កា ចត្តតិ, តត្ត បិរាឌិពាកាចបក្ខំ ពទេហត្វា ទេឆឃតាចុដ្ឋាតកាយិតិតំ អាបត្តិតំ ទេសាឆតចទេឃត ឃីលិតិ ទេសាឆត្វា”តិ បិពងកាចទោតា ឃុលចលឌ្ឍាតាឃ ច “ត្តត្តិឃាពារំ តាច យតឃិ ពទេរាហី”តិ ចុត្តំ, ក្ខបលក្ខលាចទេឃត ចា អញ្ញស្មិំ ពយុដ្ឋាទេត ពតបរិចទេឃត តទេយច យតឃិ ពាតត្ថា យំ កិច្ចិ ចា អកិទុចិតំ យតឃិ ពាតុំ ចងទោច ពយុដ្ឋាតំ ឈងឃតីតិ អត្តទត្តទា ពល្ដិ អឆទេឃ្យត្វា ចិទេត្តត ឃត្តិ អាទយ្ញលាកាទេចត ចិទពាលំ ឈងឃតិ ឃក្ខាទា បិពងិ ហុត្វា ក្ខបដ្ឋហត្តីតិ ចិបឃ្យតាពយុដ្ឋាតិទោពា ទេច, តឃ្យ ឃក្ខាទា បិពងិ ហុត្វា ក្ខបដ្ឋហត្តិ

ឃទេច ពតបិរាឌិពឌីតិក្កទេយា កទេចឃ្យ, តឃ្យ ឃតិបិ អឃរិតុពាយតាឃ ចិប្បដិឃារចត្តុចទេឃត បុតប្បុតំ តំ ក្ខបដ្ឋហតីតិ ចិទេត្តពក្កុតំ ត ចិត្តតិ ទោត ចុត្តំ “ពយុដ្ឋាតំ ត ឈងឃតី”តិអាទិ ពយុដ្ឋាតំ ត ឈងឃតីតិ ចិត្តទេក្ខាកាឌិពាហុលឃ្យ ឃុត្តឃីលឃ្យបិ ចិត្តំ ត ឃយាឆិឃតិ, តំ ព្ពាឆ បិរាឌិពយុលត្តិ ត ពទេហតត្ថា ពតបិបយុលទេពាត ចិប្បដិឃារទេទតទេចត្ត ចិត្តឃ្យ អឃយាឆិឃតំ ឃន្ធាយ “ពយុដ្ឋាតំ ត ឈងឃតី”តិអាទិ ចុត្តំ ទោតាហ “ចិប្បដិឃារក្កិតា”តិអាទិ អត្តតាតិ ចិទេត្តត ពទលាក្ខទោត បុក្កទេលិ ពត្វា ឌាតាតិ, បច្ចទេត្ត ចា ពទលាចចតំ, អត្តា ឃយំ ឌាតាតីតិ អទេត្តា អញ្ញា ច ទេឆចតា ឌាតត្តីតិ អារក្ខទេឆចតាហិ អញ្ញា បទចិត្តចិត្តុតិទេឃា ទេឆចតា ឌាតត្តិ

ព្ពយស្មិំ ឆាទេត បណ្ឌិទេតហិ ចិចាទេទតព្ពំ ពារណំ អត្តិ ពចំ? ព្ពឆាតិ ឲពទេច្ច ចិតឃឆទា បឆយបិរាឌិពចិឃទេឃ ចត្តុយិព្ភាតិណ្ណេ ព្ពត្តិឃា ចា បុរិទេឃត ចា ពហទេង្គត ចា បព្ពាឌិទោត ចា ទេចាឆិឃយាទេត ចុឌិតពំ កិក្ខុ បុច្ឆិត្វា បដិញ្ញាយ អឌិឃយាតាឃ តំ កិក្ខុ ឃុឃាទេត ឲពពទេយច ឃឃាទេបត្តិ, ឲចំ ឃឃាបិឃយាទេតា ទេឃា កិក្ខុ ឃទេច កឃឃត្តាឃចិទហិទោតា ឃព្ពាទត្តិ តស្មិំ ឃុឃាទេត ឃឃិតុំ ចា តិឃីឌិតុំ ចា ឃទេក្កាតិ, តំ “បរិឃុទ្ធោ ឲទេឃា”តិ ចិតិច្ឆិតត្តិ ឃទេច បត កឃឃត្តាឃប្បទេត្តា ឃព្ពាទត្តិ ឃឃិតុំ ចា តិឃីឌិតុំ ចា ត ឃទេក្កាតិ, តំ “អឃុទ្ធោ”តិ ចិតិច្ឆិតត្តិ, តំ អយុត្តំ ចិយ ឌិឃ្យតិ ពស្មាតិ ទេច? អដ្ឋពថាឃ ចិទុទ្ធោតិ, អដ្ឋពថាយំ ចុតិឃតតិឃបិរាឌិពចិឃទេឃ ឲច តថាទ្ធុទេបិ ចិចាទោទា ចុទេត្តា, ត បឆយចទិតាត្តុបិរាឌិពចិឃទេឃ ចុត្តត្យាតត្ត “ទេយចុតឆយុឌីតិក្កទេយា ហិ ក្ខត្តរិយតុឃ្យឆយុឌីតិក្កទេយា ច ព្ពព្យអាទិទោពា, អឌិត្តាឌាតយតុឃ្យចិក្កហឌីតិក្កយា បត ឃុឃុយា ចិត្តលហុពា, ទោត ឃុឃុទេយទោច អាបជ្ជតិ, ឃុឃុទេយត ទក្ខតិ, តស្មា ចិទេឃទេឃត តំចត្តុពំ កុក្កុច្ចំ បុច្ឆិឃយាទេតា”តិ ឌីពាយព្ពា (ឃារត្ត ឌី ២.៩៨) ចុត្តំ “តំចត្តុពត្តិ ទោត អឌិត្តាឌាតយតុឃ្យចិក្កហឌីតិក្កយា ចត្ថុ អឆិដ្ឋាតំ ពារលាទេយតឃ្យាតិ តំចត្តុព”ត្តិ, ព្ពឆយ្យិ ឲពំ ពារលំ

តត្ថាបិ អទេញ្ញា បណ្ឌិទេតបិ ចិតិច្ឆិតាទេបត្វា ទោតឃ្យិ បិរាឌិពដ្ឋាឃាឌិឃ្យទេតទេយច តថា ចិតិច្ឆទេឃា ពាតទេព្ពា, ត ឃុទ្ធពាចឌិឃ្យទេតា ចុត្តញ្ញ្យិ អដ្ឋពថាយំ “អាបត្តីតិ អចត្វា ‘ឃចឃ្យ អាចរិទេឃា ឆទតិ...ទេប... អឆ ឆហទឃ្យបិ បិរាឌិពដ្ឋាឃាច ក្ខបដ្ឋាតិ, ទោតបិ ‘បិរាឌិទោពាឃី’តិ ត ចត្តទេព្ពា ទុល្លទេកា ហិ ព្ពុទ្ធប្បាទេឆា, តទោតា ទុល្លកតទា បព្ពជ្ជា ច ក្ខបឃឃម្បទា ច, ឲចំ បត ចត្តព្ពា”ត្តិ, ព្ពឆទេយពំ តិឃីឆាបិឃយាទេតាបិ

ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨣᩣᩁᩮᩈᩮᨶᩅ ᨶᩥᩈᩦᨣᩣᨸᩮᨲᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲ ᩈ᩠ᩅᩣᨲᩮ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ “ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨡ᩠ᨿᨣᩣᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨭᩥᨧᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩈᩦᨭᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ, ᨭᩦᨠᩣᨿᩴ᩺
ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨣᩣᩁᩮᩈ ᨶᩥᩈᩦᨭᩣᨸᩥᨿᨿᩣᨲᩮᩣᨸᩥ ᨭᩥᨧᩣᩮᨶᩅ ᨶᩥᩈᩦᨣᩣᨸᩮᨲᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲ ᩁᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨭᩥᨧᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ
ᨭᩥᨧᩈᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ, ᨭᩦᨠᩣᨿᩴ᩺

ᩋᩣᨴᩥᨶᩴ ᩅᩥᨩᩣᨲᩴ ᩈᨾᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨵᩥᨲᩮ ᩑᩅ ᩅᩥᨩᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᨧᩮᩣᨴᩥᨿᨿᩣᨲᩮᩣ᩺ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩑᩅᩴ ᨠᨲᨻᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣ ᩈᨾᨿᩮᩅ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ
ᩋᩣᩁᩮᩣᨵᩥᨲᩮ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨭᩦᨠᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ? ᨠᩥᩴᩉᩥᨲᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩏᨷᨠᩮ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ ᩑᩅᩴ
ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩣᨶᩣᨠᩩᩈᩃᩥ ᨸᨲᩩᩔᩣ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩏᨸᩥᨶᩮᩉᩥ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩈᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨧ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ
ᨸᩉᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩏᨷᨠᩮ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩣ ᨲ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨠᩥᨭ᩠ᨮ ᩅᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩴ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨧᨶᩴ
ᨣᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨶᩣᨲ᩠ᩅᩣᨧ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨸᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨲᩥᨠᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩈᩩᩈᩣᨲᩴ ᨲᩣᨿ
ᨸᨣᨲᩥᨸᨲᩩᩔᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨿᩈᨶ᩠ᨲᩣᩈᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᩮ ᨸᨶ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨠᨿᩣᨲᨠᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴᩁᩪᨸᩮ ᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩑᨠᩮᩣ
ᩋᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᨸᩥᨿᨿᩣᨲᩮᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩮᩣᨸᩥ ᩈᨿᩣᨲᩮᩣ ᨣᩥᩴ ᨲ ᨠᩣᨲᨿ᩠ᨿ, ᨠᨳᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨿᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ
ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ “ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮᩣ ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᩺

ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩦ ᨸᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩮᩣᩅ ᩅᩥᨣᩣᩁᩴ ᨯᩮᩔᩩᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨲᩩᩃᩴ ᨾᩮ
ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨲᩩᩃᨠᩁᨱᩮᨶ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨭᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ “ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ
ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩦᨲᩥ᩺ ᨭᩦᨠᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ᩺

ᩋᨳᩣᨸᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ – ᨿᨳᩣ ᩏᨷᨠᩮ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨲᨸᨲᩩᩔᩣᨶᩴ ᩋᩈᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨳᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᨿ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨲᩥ,
ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩈᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᨶᩮᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨶ ᨲ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨭᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩣᨶᩴ
ᩅᩮᨴᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩈᩦᩉᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨿᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨭᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨲ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩣᨶᩴ ᨸᨶ
ᨲᨳᩣ ᨲ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᩣᩉᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨿᩈᨶ᩠ᨲᩣᩈᩁᩉᩥᨲᩣ ᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᩈᨿᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨭᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ
ᩅᩮᨴᩥᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨡᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨳᩣ ᨲ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ᩺ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨭᩦᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᨳᩣ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᩺
ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᩉᩥ“ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨡ᩠ᨿᨣᩣᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨭᩥᨧᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩈᩦᨭᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᩴ ᨲᩣᩅ ᨿᨲᩥᩈᩥᨠᩁᩮᩣᩉᩦ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩺ ᩈᨧᩮ
ᨲᩔ ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩈᩦᩃᩴ ᨠᨻ᩠ᨽᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩴ ᨩᨿᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨷᩣᩁᩣ ᨸᩥᨠᩉᨲᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨲᩥ, ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨲᩣᨸᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨭᩥᨧᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ
ᨲ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ...ᨸᩮ... ᨿᩔ ᨸᨶ ᩈᩦᩃᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨠᨻ᩠ᨽᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩴ ᨲ ᨩᨿᨲᩥ, ᨸᨲᩮᩣᨴᩣᨽᩥᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨸᨲᩥ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᨣ᩠ᨣᩥᨠᩣ ᨯᨿ᩠ᩉᨲᩥ,
ᨲᨲ᩠ᨲᨸᩣᩈᩣᨱᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩮᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᨭᩦᨠᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᩺ ᨭᩦ᩺ ᪑᪓᪔) “ᨠᨻ᩠ᨽᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩴ ᨩᨿᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲ ᩈᨴ᩠ᨵᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶ ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩃᩴ ᨩᨿᨲᩥ᩺
ᩈᨾ᩠ᨷᩣᩁᩣ ᨸᩥᨠᩉᨲᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨠᨻ᩠ᨽᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ ᩅᩮ, ᨲᩔ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᩁᩣ ᨸᩥᨠᩉᨲᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨲᩥ᩺ ᩈᨧᩮ ᨠᨲᨸᩥᩁᩣᨶᩥᨠᨻᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᨠᩅᩮᨿ᩠ᨿ,

តស្ស សតិបិ អសរិតុកាមតាយ វិប្បដិសារវត្ថុវសេន បុនប្បុនំ តំ ឧបដ្ឋហតីតិ ចិត្តេកគ្គតំ ន វិន្ទតី”តិ ឯត្តកមេវ វុត្តំ។

វិមតិវិនោទនិយម្បិ (វិ។ វិ។ ដី។ ១.៣៥) “កម្មដ្ឋានំ ឃដយតីតិ វិប្បដិសារមូលកេន វិក្ខេបេន អន្តរន្តរា ពល្ហំ អនុស្សរិត្វា បវត្តវសេន ចិត្តេន សង្ឃដយតិ។ សង្ខារាតិ វិបស្សនាកម្មដ្ឋានវសេន វុត្តំ។ សាបត្តិកស្ស ហិ បគុណម្បិ កម្មដ្ឋានំ ន សុដ្ឋុ ឧបដ្ឋាតិ។ បគេវ បារាជិកស្ស។ តស្ស ហិ វិប្បដិសារនិន្នតាយ ចិត្តំ ឯកគ្គំ ន ហោតិ។ ឯកស្ស បន វិតក្កវិក្ខេបពហុលស្ស សុទ្ធសីលស្សបិ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ, តំ ឥធ បារាជិកមូលត្តា ន គហេតព្វំ។ កតាបិ មូលកេន វិប្បដិសារេនេវ ចិត្តស្ស អសមាធិយនំ សន្ធាយ ‘កម្មដ្ឋានំ ន ឃដយតី’តិអាទិ វុត្ត”ន្តិ ឯត្តកមេវ វុត្តំ, ន វុត្តំ “ទេវតានុភាវេនា”តិអាទិ, តស្មា យទិ ពុទ្ធសាសនេ សការេវ និគ្គហការេយា ភិក្ខុ ទុតិយតតិយបារាជិកវិសយេ អត្តនោ កត្វា វីតិក្កមំ ទិស្វា “បារាជិកំ អាបន្នោ នុ ខោ អហំ, ន នុ ខោ”តិ សំសយបក្ខន្ទោ វិនយធរំ ឧបសង្កមិត្វា តំ វីតិក្កមំ យថាភូតំ អារោចេត្វា បុច្ឆេយ្យ, តទា វិនយធរេន អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេនេវ “សព្វំ បុព្វកិច្ចំ កត្វា វិវិត្តំ ឱកាសំ សម្មជ្ជិត្វា ទិវាវិហារំ និសីទិត្វា សីលានិ សោធេត្វា ទ្វត្តិំសាការេ តាវ មនសិករោហី”តិ ឯត្តកមេវ វត្តព្វោ, ន វត្តព្វោ “សុសានេ សេយ្យំ កប្បេហី”តិអាទិ។ អាគតកាលេបិ អដ្ឋកថាយំ អាគតនយេនេវ បុច្ឆិត្វា អដ្ឋកថាយំ អាគតនយេនេវស្ស សុទ្ធាសុទ្ធភាវោ វត្តព្វោតិ ទដ្ឋព្វំ។

ឯវំ ហោតុ, ឯវំ សន្តេ ញាតិ បឋមបារាជិកវិសយេ ចោទេន្តានំ កថំ វិនិច្ឆយោ កាតព្វោតិ? ចោទកេន វត្ថុម្ហិ អារោចិតេ ចុទិតកោ បុច្ឆិតព្វោ “សន្តមេតំ, នោ”តិ ឯវំ វត្ថុំ ឧបបរិក្ខិត្វា ភូតេន វត្ថុនា ចោទេត្វា សារេត្វា ញត្តិសម្បទាយ អនុស្សាវនសម្បទាយ តំ អធិករណំ វូបសមេតព្វំ។ ឯវម្បិ អលជ្ជី នាម “ឯតម្បិ នត្ថិ, ឯតម្បិ នត្ថី”តិ វទេយ្យ, បដិញ្ញំ ន ទទេយ្យ, អថ កិំ កាតព្វន្តិ? ឯវម្បិ អលជ្ជិស្ស បដិញ្ញាយ ឯវ អាបត្តិយា កាតព្វំ យថា តំ តិបិដកចូឡាភយត្ថេរេនាតិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (បារា។ អដ្ឋ។ ២.២៤៥-២៤៩) “ឯវំ លជ្ជិតា ចោទិយមានោ អលជ្ជី ពហូសុបិ វត្ថូសុ ឧប្បន្នេសុ បដិញ្ញំ ន ទេតិ, សោ ‘នេវ សុទ្ធោ’តិ វត្តព្វោ, ន ‘អសុទ្ធោ’តិ, ជីវមតកោ នាម អាមកបូតិកោ នាម ចេស។ សចេ បនស្ស អញ្ញម្បិ តាទិសំ វត្ថុំ ឧប្បជ្ជតិ, ន វិនិច្ឆិតព្វំ, តថា នាសិតកោវ ភវិស្សតី”តិអាទិ។

២៦៥។ ឯវំ វិនយធរលក្ខណញ្ច ឧដ្ឋានវិលោកនញ្ច ញត្វា ញាតិ...បេ... វិនិច្ឆយោ វេទិតព្វោតិ យោជនា។ កិមត្ថន្តិ អាហ “យា សា...បេ... ជាននត្ថ”ន្តិ។ យា សា បុព្វេ វុត្តប្បភេទា ចោទនា អត្ថិ, តស្សា ចេវ សម្បត្តិវិបត្តិជាននត្ថំ អាទិមជ្ឈបរិយោសានាទីនំ វសេន វិនិច្ឆយោ វេទិតព្វោ, ន អវុត្តចោទនាបភេទជាននត្ថន្តិ អធិប្បាយោ។ សេយ្យថិទន្តិ បុច្ឆានិទ្ទេសោ និបាតោ, សោ វិនិច្ឆយោ កតមោតិ អត្ថោ។

ចោទនាយ កតិ មូលានិ, កតិ វត្ថូនិ, កតិ ភូមិយោតិ ឯត្ថ “កតិហាការេហី”តិបិ វត្តព្វំ។ វុត្តញ្ហិ បរិវារេ (បរិ។ ២៩២) ចោទនាកណ្ឌេ “ចោទនាយ កតិ មូលានិ, កតិ វត្ថូនិ, កតិ ភូមិយោ, កតិហាការេហិ ចោទេតី”តិ។ មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ, នោ ទោសន្តរោតិ ឯតស្សបិ បរតោ “ចោទនាយ ឥមា បញ្ច ភូមិយោ។ កតមេហិ ទ្វីហាការេហិ ចោទេតិ, កាយេន វា ចោទេតិ, វាចាយ វា ចោទេតិ, ឥមេហិ ទ្វីហាការេហិ ចោទេតី”តិ វត្តព្វំ។ កស្មា? ចោទនាកណ្ឌេ (បរិ។ ២៩២) តថា វិជ្ជមានតោតិ។ បញ្ចសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាតព្វន្តិ

បរិសុទ្ធកាយសមាចារតា, បរិសុទ្ធវចីសមាចារតា, មេត្តចិត្តេ បច្ចុបដ្ឋិតតា, ពាហុស្សុតតា, ឧភយបាតិមោក្ខស្វាគតតា, កាលេន វចនតា, ភូតេន វចនតា, សណ្ហេន វចនតា, អត្ថសំហិតេន វចនតា, មេត្តចិត្តោ ហុត្វា វចនតា, ការុញ្ញតា, ហិតេសិតា, អនុកម្បតា, អាបត្តិវុដ្ឋានតា, វិនយបុរេក្ខារតាតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ឧបាលិបញ្ចកេ (បរិ។ ៣១៩) “ចោទកេនុបាលិ ភិក្ខុនា បរំ ចោទេតុកាមេន ឯវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ – បរិសុទ្ធកាយសមាចារោ នុ ខោម្ហិ...បេ... បរិសុទ្ធវចីសមាចារោ នុ ខោម្ហិ...បេ... មេត្តំ នុ ខោ មេ ចិត្តំ បច្ចុបដ្ឋិតំ សព្រហ្មចារីសុ...បេ... ពាហុស្សុតោ នុ ខោម្ហិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ...បេ... ឧភយានិ ខោ មេ បាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ...បេ... កាលេន វក្ខាមិ, នោ អកាលេន, ភូតេន វក្ខាមិ, នោ អភូតេន, សណ្ហេន វក្ខាមិ, នោ ផរុសេន, អត្ថសំហិតេន វក្ខាមិ, នោ អនត្ថសំហិតេន, មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ, នោ ទោសន្តរោ...បេ... ការុញ្ញតា, ហិតេសិតា, អនុកម្បតា, អាបត្តិវុដ្ឋានតា, វិនយបុរេក្ខារតា”តិ។

តត្ថ ការុញ្ញតាតិ ការុណិកភាវោ។ ផរិតា ករុណា ច ករុណាបុព្ពភាគោ ច ទស្សិតោ។ ហិតេសិតាតិ ហិតគវេសនតា។ អនុកម្បតាតិ តេន ហិតេន សំយោជនតា។ អាបត្តិវុដ្ឋានតាតិ អាបត្តិតោ វុដ្ឋាបេត្វា សុទ្ធន្តេ បតិដ្ឋាបនតា។ វត្ថុំ ចោទេត្វា សារេត្វា បដិញ្ញា អារោបេត្វា យថាបដិញ្ញាយ កម្មករណំ វិនយបុរេក្ខារតា នាម។ អមូលកម្បិ សមូលកម្បិ “មូល”ន្តិ គហេត្វា វទន្តីតិ អាហ “ទ្វេ មូលានី”តិ។ កាលេន វក្ខាមីតិអាទីសុ ឯកោ ឯកំ ឱកាសំ ការេត្វា ចោទេន្តោ កាលេន វទតិ នាម។ សង្ឃមជ្ឈេគណមជ្ឈេ សលាកគ្គយាគុអគ្គវិតក្កមាឡកភិក្ខាចារមគ្គអាសនសាលាទីសុ, ឧបដ្ឋាកេហិ បរិវារិតក្ខណេ វា ចោទេន្តោ អកាលេន វទតិ នាម។ តច្ឆេន វត្ថុនា ចោទេន្តោ ភូតេន វទតិ នាម។ តុច្ឆេន ចោទេន្តោ អភូតេន វទតិ នាម។ “អម្ភោ មហល្លក បរិសាវចរ បំសុកូលិក ធម្មកថិក បតិរូបំ តវ ឥទ”ន្តិ វទន្តោ ផរុសេន វទតិ នាម។ “ភន្តេ, មហល្លកា បរិសាវចរា បំសុកូលិកា ធម្មកថិកា បតិរូបំ តុម្ហាកំ ឥទ”ន្តិ វទន្តោ សណ្ហេន វទតិ នាម។ ការណនិស្សិតំ កត្វា វទន្តោ អត្ថសំហិតេន វទតិ នាម។ មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ, នោ ទោសន្តរោតិ មេត្តចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា វក្ខាមិ, ន ទុដ្ឋចិត្តោ ហុត្វា។ សច្ចេ ច អកុប្បេ ចាតិ វចីសច្ចេ ច អកុប្បតាយ ច។ ចុទិតកេន ហិ សច្ចញ្ច វត្តព្ពំ, កោបោ ច ន កាតព្ពោ, អត្តនា ច ន កុជ្ឈិតព្ពំ, បរោ ច ន ឃដ្ដេតព្ពោតិ អត្ថោ។

យម្បិ ឋានេន “សង្ឃេន ឱតិណ្ណានោតិណ្ណំ ជានិតព្ពំ – អនុវិជ្ជកេន យេន ធម្មេន យេន វិនយេន យេន សត្ថុសាសនេន តំ អធិករណំ វូបសម្មតិ, តថា តំ អធិករណំ វូបសមេតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ វុត្តញ្ហេតំ ចោទនាកណ្ឌេ (បរិ។ ១៩១) “ចោទកេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ? ចុទិតកេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ? សង្ឃេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ? អនុវិជ្ជកេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ? ចោទកេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ? ចោទកេន បញ្ចសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ បរោ ចោទេតព្ពោ។ កាលេន វក្ខាមិ នោ អកាលេន, ភូតេន វក្ខាមិ នោ អភូតេន, សណ្ហេន វក្ខាមិ នោ ផរុសេន, អត្ថសំហិតេន វក្ខាមិ នោ អនត្ថសំហិតេន, មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ នោ ទោសន្តរោតិ។ ចោទកេន ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ពំ។ ចុទិតកេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ? ចុទិតកេន ទ្វីសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាតព្ពំ សច្ចេ ច អកុប្បេ ច។ ចុទិតកេន ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ពំ។ សង្ឃេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ? សង្ឃេន ឱតិណ្ណានោតិណ្ណំ ជានិតព្ពំ។ សង្ឃេន ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ពំ។ អនុវិជ្ជកេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ? អនុវិជ្ជកេន យេន ធម្មេន យេន វិនយេន យេន សត្ថុសាសនេន តំ អធិករណំ វូបសម្មតិ, តថា តំ អធិករណំ វូបសមេតព្ពំ។ អនុវិជ្ជកេន ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ព”ន្តិ។

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ (ᨸᩁᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪙᪑-᪑᪙᪒) “ᨧᩮᩣᨴᨶᩣᨿ ᨠᩮᩣ ᩋᩣᨴᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᨠᩩᨸ᩠ᨸᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨠᩩᨸ᩠ᨸᩮ ᨧ, ᨿᩴ ᨠᨲᩴ ᩅᩤ ᩋᨠᨲᩴ ᩅᩤ, ᨲᨴᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨧᩮᩣᨴᨠᩮᨶ ᩅᩤ ᩋᨶᩩᩅᩥᨩ᩠ᨩᨠᩮᨶ ᩅᩤ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᨶ ᩅᩤ ᨠᩮᩣᨸᩥ ᨸᩕᨿᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨲᩥᩃᨬ᩠ᨩᩣᨶᩮᨲᩣᨲᩥᩃᨬ᩠ᨩᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨲᩥᩃᨬ᩠ᨩᩣ ᩋᨶᩮᨠᩣᨲᩥᩃᨬ᩠ᨩᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᩁᩣᨿᩴ ᨩᩣᨶᨶᩅᩥᨵᩥ – ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨧᩮᩣᨴᨠᩔ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᨳᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᨳᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨧᩩᨴᩥᨲᨠᩔ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᨳᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᨳᩣᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨧᩮᩣᨴᨠᩔ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨧᩩᨴᩥᨲᨠᩔ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨶᩩᩅᩥᨩ᩠ᨩᨠᩔ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨶᩩᩅᩥᨩ᩠ᨩᨠᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩉᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ‘ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨩᩩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩮᨶ ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩅᩪᨸᩈᨾ᩠ᨾᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨽᩪᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ᪨ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ ᨧᩮᩅ ᩈᩣᩁᨱᩣ ᨧ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ ᨧᩮᩅ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ ᨧ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨧ ᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩮᨶ ᨧ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩅᩪᨸᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᩅᩥᨩ᩠ᨩᨠᩮᨶ ᨽᩪᨲᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣ ᨧᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᨧ ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨶᩩᩅᩥᨩ᩠ᨩᨠᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣᨠᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶᩮᩅ ᨾᩉᩣᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨶᩩᩅᩥᨩ᩠ᨩᨠᩮᨶ ᨧᩮᩣᨴᨠᩮᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨡᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩍᨾᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨧᩮᩣᨴᩮᩈᩥ, ᨠᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩴ ᨧᩮᩣᨴᩮᩈᩦᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪑᪕) ᨸᨶ ᨸᩅᩤᩁᨱᨭ᩠ᨮᨸᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨿᩴ ᨡᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩍᨾᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᩅᩤᩁᨱᩴ ᨮᨸᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

ᩑᩅᩴ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᨾᩉᩣᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶᩮᩅ ᨧᩪᩊᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨥᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨧᩮᩅ ᩈᩣᩈᨶᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨧ ᩏᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩏᨻ᩠ᨻᩥᨶᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩴ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᩮᩣᩈᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᨠᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩅᩤᨴᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᨧᩁᨲᩥ, ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨣᩣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᩦᨧᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨶᩦᨧᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩣᨶᨴ᩠ᨵᨩᩴ ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩉᨲᨾᩣᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᩁᨩᩮᩣᩉᩁᨱᩈᨾᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩣᨴᨸᩩᨬ᩠ᨨᨶᩈᨾᩮᨶ, ᨿᨳᩣ ᩁᨩᩮᩣᩉᩁᨱᩔ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩤ ᩋᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩤ ᨸᩣᨴᩮ ᨸᩩᨬ᩠ᨨᩥᨿᨾᩣᨶᩮ ᨶᩮᩅ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩍᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᩋᩁᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨴᩩᩔᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩮ ᩋᩣᩈᨶᩮᨲᩥ ᨿᨳᩣᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩣᨸᩩᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨳᩮᩁᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩋᨶᩣᨶᩣᨠᨳᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩴ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨠᨳᩴ ᩋᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨠᨳᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᩩᨲᨾᩩᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩣᨩᨠᨳᩣᨴᩥᨠᩴ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨠᨳᩴ ᩋᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨾᩴ ᩅᩤ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨶᩥᩔᩥᨲᩣ ᩅᩤ ᩁᩪᨸᩣᩁᩪᨸᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩈᨾᨳᩣᨧᩣᩁᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨧᩣᩁᨮᩣᨶᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩅᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨶᩥᩔᩥᨲᩣ ᩅᩤ ᨠᨳᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩣᨾᩴ ᩅᩤ ᨽᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨸᩁᩮ ᩅᩤ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩥᩴ ᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᨸᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᨦ᩠ᨥᨾᨩ᩠ᨫᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩤ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩣᩅᩮᩣ ᨶᩣᨲᩥᨾᨬ᩠ᨬᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩪᨲᩣ ᨶ ᨻᩣᩃᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ឍ្គតិ ពយដ្ឋាតយតសិការចេសេត ឲ្យហ៊ិក្រាចេចា អទិសេឃា ឲ្យហ៊ិក្រាចេចា តាយ, សេសា តាតិយញ្ញ៊ិតត្ថេ្ល, “កិ ពយដ្ឋាតាតុសេឃារោតា”តិ តាចឌាតិតត្ថេ្ល, អត្ថតេតា បតិទ្ធ៉ុបំ ពយដ្ឋាតំ ពេហត្វាច តិសិឌិតត្ថត្តិ អេត្វា៑

ត ក្ខបញ្ញាសេឃា បុន្តិតត្ថេ្លាតិ “សេកា តាយ ឲ្យឃិក្ខបញ្ញាសេឃា”តិ ត បុន្តិតត្ថេ្លា៑ ឲុស តសេឃា សត្ថត្វ៑ ត ឌាតីតិ “ឈត្តិឃឌាតិសេឃា ត្វំ ថ្រាហ្វឈាឌាតិសេឃា”តិ ឲុចំ ឌាតិ ត បុន្តិតត្ថ្លា៑ ត អាកេរយាតិ “ឌីឈកាលេកា ត្វំ យត្ថ៊ិមកាលេកា”តិ ឲុចំ អាកេរយា ត បុន្តិតត្ថេ្លា៑ ក្យុលបតេសេសាបិ ឈត្តិឃក្យុលិឌិចសេតេច ចេឌិតត្ថេ្លា៑ អញ្ញស្ស សេបយំ ចា តេកាសេសា ចាតិ ឥញ្ញ បុក្កុល ឲុសេយំ ការលាតំ អញ្ញាតទេចសេត សេបយំ ចា កតេចឃ្យុ តេកាសេសា ចា៑

តេតាបទិសពប្បិពេតាតិ បទិសពប្បពេត បទិសាតុចិតាឃពេត ត កចិតត្ថំ, ឃំ បទិសាឃ ទុន្តិ, តតេច តេតេត្វា ពសេប្បត្វា ត ពេឆតត្ថត្តិ អេត្វា៑ ត ហត្វូបត្ថ ឌសេស្សតត្ថាតិ ពេឆតេត្ថ ច អពេឆតេត្ថ ច សត្ថាឌតតត្វ ហត្វចិការទេរា ត កាតត្ថេ្លា៑

អត្វំ អតុចិតិឃេត្តតាតិ ចិតិន្តឃបឌិចេចសេច សល្លក្ខេត្តត, “ត្លាតំ ឃុត្វំ ក្ខបលក្ខតិ, ត្លាយប្បិ ចិតិន្តសេឃ ត្លាតំ ចក្ខាយី”តិ ឲុចំ បទិត្យលឃេត្តត តិសិឌិតត្ថត្តិ អេត្វា៑ ត ច អាសតាចុដ្ឋាតត្ថត្តិ ត អាសតា ចុដ្ឋាឃ សត្តិបិតយណ្ឌលេ ចិចទិតត្ថំ៑ ចិតឃតេទ ហិ ក្ខដ្ឋិតេ សត្ថា បទិសា ចុដ្ឋហត្តិ, តស្មា ត ចុដ្ឋាតត្ថំ៑ ត ឌីតិហាតត្ថត្តិ ត ចិតិន្តសេឃា ហាសេបតត្ថេ្លា៑ ត ក្យុមេក្កា សេចិតត្ថេ្លាតិ ត អាបត្តិ ឌីសេបតត្ថេ្លា៑ អសាហសិពេត កចិតត្ថត្តិ ត សហសា ការិតា កចិតត្ថំ, ត សហសា ត្សុត្តចេចតំ ពេឆតត្ថត្តិ អេត្វា៑ ចចតក្ខសេយតាតិ ត្សុត្តចាចំ ឈយតសីលេត៑ ហិតបទិសក្កិតាតិ ហិសេតសិតា ហិតាពេចសិតា ពក្យុលា ច ពក្យុលាបុត្តាការេកា ច ក្ខបដ្ឋាសេបតត្ថេ្លាតិ អឃំ បឌក្ខសេឃបិ អឌិប្យាសេឃា៑ អតសុទ្ធតេត្តតាតិ ត អសុទ្ធេត្តត, អសុទ្ធំ ចុន្តិ ចិក្កាហិពពចាឃសត្លាតំ អសុត្តចេចតំ, តំ ត ពេឆតត្ថត្តិ អេត្វា៑ អត្តា បទិក្កសេហតត្ថេ្លាតិ “ចិតិន្តិតិត្យំ ចុបសេយត្យំ សក្កិស្សាមិ តុ សេលា, សេតា”តិ ឲុចំ អត្តា បទិក្កសេហតត្ថេ្លា, អត្តតេតា បយាលំ ឌាតិតត្ថត្តិ អេត្វា៑ បសេរា បទិក្កសេហតត្ថេ្លាតិ “លត្ថិឃា តុ សេលា អឃំ បទិសា សក្កា សត្ថាសេបត្យំ, ក្ខតាហុ សេតា”តិ ឲុចំ បសេរា បទិក្កសេហតត្ថេ្លា៑ សេចាតេកា បទិក្កសេហតត្ថេ្លាតិ “តយ្យុសេចាតេកា តុ សេលា, សេតា”តិ ឲុចំ បទិក្កសេហតត្ថេ្លា៑ ចុឌិតេកា បទិក្កសេហតត្ថេ្លាតិ “តយ្យុចុឌិតេកា តុ សេលា, សេតា”តិ ឲុចំ បទិក្កសេហតត្ថេ្លា៑ អតយ្យុសេចាតេកា បទិក្កសេហតត្ថេ្លាតិ តស្ស បយាលំ ឌាតិតត្ថំ៑ សេសេសុបិ ឲុសេច តសេឃា៑

ចុត្តំអហាសេបេត្តតាតិ សេចាតពចុឌិតេពហិ ចុត្តចេចតំ អហាសេបេត្តត៑ អចុត្តំ អបការសេត្តតាតិ អតេតាសឌំ ចត្វំ អបការសេត្តត៑ យេត្ថា ហាសេសតត្ថេ្លាតិ យេត្ថា សេយាឲ្យសេហា បក្កហ៊ិក្រាតត្ថេ្លា, “តតុ ត្វំ ក្យុលបុត្តេ្លា”តិ ក្ខេត្តេឌត្វា អតុសេឃាកចត្តិ ពចាបេត្វា តស្ស អតុសេឃាសេកា ពហ៊ិក្រាតត្ថេ្លា៑ គីទុ អស្សាសេសតត្ថេ្លាតិ ឃស្ស សញ្ញឃត្វិចា ពលឃត្វិចា អតេតាសឌបុត្តត្តា សាទត្ថិ ក្ខបជ្ជតិ, តាឌិសេសា “ឃា កាឃិ, ចិស្សេត្វា ពឆឃាហិ, យឃំ សេត ក្ខបត្ថម្ភ កចិស្សាមា”តិ ចត្វាបិ អតុសេឃាកចត្តិ ពចាបេតត្ថេ្លា៑ ចណ្ឌា តិសេចតត្ថេ្លាតិ អបសាទេទតត្ថេ្លា តត្ថេតត្ថេ្លា៑ អសុចិ ចិការចេតត្ថេ្លាតិ អលត្ថិ បកាសេត្វា អាបត្តិ ទេសាសេបតត្ថេ្លា៑ ក្ខសុយត្ថចេតាតិ សេឃា គិក្ខក្ខសុ សីលចា កាឃចត្ថាឌិទហិតេតា, សេសា យត្ថចេតេច ក្ខបចទិតត្ថេ្លា៑ តសេយុសុ ច បុក្កុលេសុ ចាតិ ឲុត្វ សេឃា តយ្យុពទុសេកា សេហាតិ, ត បុក្កុលពទុសេកា, អឃសេយច តសេយុសុ ច បុក្កុលេសុ ច យត្ថសុត្តាតិ ចេឌិតត្ថេ្លា៑ សេសំ សុចិត្ថេញ្ញឃ្យសេយច៑

ឮតិ ចិតឃឃក្កហសំចល្លភាក្ខុេព ចិតឃាលក្ការេរ

េចាឥភាឌិចិភិស្ឋឃកឆាលក្ការេរា ភាយ

ឲកតិរសតិេយា បទិេឆ្ឋេគា៉

១១. គរុកាបត្តិវុដ្ឋានវិនិច្ឆយកថា

បដិច្ឆន្នបរិវាសកថា

១១៦. ឯវំ ទេសនាទិវិនិច្ឆយំ កថេត្វា ឥទានិ គរុកាបត្តិវុដ្ឋានវិនិច្ឆយំ កថេតុំ "គរុកាបត្តិវុដ្ឋាន"ន្តិអាទិមាហ. តត្ថ គរុ អលហុកំ បដិករណំ ឯតិស្សា អាបត្តិយាតិ គរុកា, អាបជ្ជិតព្ពាតិ អាបត្តិ, គរុកា ច សា អាបត្តិ ចាតិ គរុកាបត្តិ, វុដ្ឋហនំ វុដ្ឋានំ, គរុកាបត្តិយា វុដ្ឋានំ គរុកាបត្តិវុដ្ឋានំ. កិំ តំ? សង្ឃាទិសេសាបត្តិតោ បរិសុទ្ធភាវោ. តេនាហ "បរិវាសមានត្តាទីហិ វិនយកម្មេហិ គរុកាបត្តិតោ វុដ្ឋាន"ន្តិ. កិញ្ចាបិ ចតុព្ពិធោ បរិវាសោ, អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ បន ឥធ នាធិប្បេតោតិ អាហ "តិវិធោ បរិវាសោ"តិ. តថា ហិ វុត្តំ សមន្តបាសាទិកាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ៧៣) "តត្ថ ចតុព្ពិធោ បរិវាសោ – អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ បដិច្ឆន្នបរិវាសោ សុទ្ធន្តបរិវាសោ សមោធានបរិវាសោតិ. តេសុ 'យោ សោ, ភិក្ខវេ, អញ្ញោបិ អញ្ញតិត្ថិយបុព្ពោ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ អាកង្ខតិ បព្ពជ្ជំ, អាកង្ខតិ ឧបសម្បទំ, តស្ស ចត្តារោ មាសេ បរិវាសោ ទាតព្ពោ'តិ ឯវំ មហាខន្ធកេ (មហាវ. ៨៦) វុត្តោ តិត្ថិយបរិវាសោ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ នាម. តត្ថ យំ វត្តព្ពំ, តំ វុត្តមេវ. អយំ បន ឥធ អនធិប្បេតោ"តិ. ឥតោ បរំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេន សុវិញ្ញេយ្យាតិ តស្មា ទុវិញ្ញេយ្យដ្ឋានមេវ វណ្ណយិស្សាម.

១១៧. ឯវំ យោ យោ អាបន្នោ ហោតិ, តស្ស តស្ស នាមំ គហេត្វា កម្មវាចា កាតព្ពាតិ ឯតេន បាឡិយំ សព្ពសាធារណវសេន "សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អយំ ឧទាយី ភិក្ខុ"តិ ច "យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឧទាយិស្ស ភិក្ខុនោ"តិ ច អាគតេបិ កម្មវាចាករណកាលេ តថា អករិត្វា "អយំ ធម្មរក្ខិតោ ភិក្ខុ"តិ ច "ធម្មរក្ខិតស្ស ភិក្ខុនោ"តិ ច ឯវំ សកសកនាមំ ឧទ្ធរិត្វាវ កម្មវាចា កាតព្ពាតិ ទស្សេតិ.

មាឡកសីមាយមេវ វត្តំ សមាទាតព្ពំ, ន តតោ ពហិ. កស្មា? "អញ្ញត្រ កម្មវាចា អញ្ញត្រ សមាទាន"ន្តិ វត្តព្ពតាប្បសង្គតោ. អសមាទិន្នវត្តស្ស អារោចនាភាវប្បសង្គតោ, មាឡកសីមាយ សន្និបតិតានំ ភិក្ខូនំ ឯកស្សាបិ អនារោចនេ សតិ រត្តិច្ឆេទប្បសង្គតោ ច. បរិវាសំ សមាទិយាមិ, វត្តំ សមាទិយាមីតិ ឥមេសុ ទ្វីសុ បទេសុ ឯកេកេន វា ឧភោហិ បទេហិ វា សមាទាតព្ពំ. កថំ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? "ឯកបទេនបិ ចេត្ថ និក្ខិត្តោ ហោតិ បរិវាសោ, ទ្វីហិ បន សុនិក្ខិត្តោយេវ, សមាទានេបិ ឯសេវ នយោ"តិ វុត្តត្តា. សមាទិយិត្វា តត្ថេវ សង្ឃស្ស អារោចេតព្ពំ, ន តត្ថ អនារោចេត្វា អញ្ញត្ថ គន្តព្ពំ. កស្មា? វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ បុន សន្និបាតេតុំ ទុក្ករត្តា, ឯកស្សាបិ ភិក្ខុនោ អនារោចេត្វា អរុណុដ្ឋាបនេ សតិ រត្តិច្ឆេទករត្តា.

អារោចនក្កមេ ឯវំ អារោចេតព្ពន្តិ សម្ពន្ធោ. "អហំ ភន្តេ…បេ… សង្ឃោ ធារេតូ"តិ ឯត្តកមេវ វត្វា យាចនេ វិយ "ទុតិយម្បិ តតិយម្បី"តិ អវុត្តត្តា អត្ថាធិកការណេ សតិ ឯកវារំ អារោចិតេបិ ឧបបន្នមេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ. វេទិយាមហំ ភន្តេ, វេទិយតីតិ មំ សង្ឃោ

ឆារេទា្ខតិ ៩ត្ថ “ចេឌិយាមីតិ ចិរេត្តត នយ្យេជិន្ហ្លិតា្វា ឃុណ៑ អត្ថុកចាយិ, ត ពយ្យច្ចយា អហំ ទ្យក្លិពោតិ អឆិប្បាយេយា”តិ ឃារេត្តឌីបតិឃំ (ឃារេត្ត៑ ឌី៑ ឆ្នាំអចក្ក ៦៑ឯ៍សិ) ទុត្តំ៑ ៩ត្ថ ឆ “ឃុណ៑ ចេចេឌេយិ ចេចេត”ត្តិអាឌីឃុ ចិឃ បិ-ឃេឌ្កា អត្ថុកចតេត្ថា ទេហាតិ៑ ចឌិទេត្យដ្ឋីដឹកាឃំ (ចឌិរ៑ ឌី៑ ឆ្នាំអចក្ក ៦៍សិ) បត “ចេចឌិយាមីតិ ឌារេតយិ, ចិរេត្តត នយ្យេជិន្ហ្លិតា្វា ឃុណ៑ អត្ថុកចាយិ, ត ពយ្យច្ចយា អហំ ទ្យក្លិពោតិ អឆិប្បាយេយាតិ លិលិព”ត្តិ ទុត្តំ៑ ៩ត្ថ បត “ឌីបក្កេរា លេលិកចិន្ទ”តិអាឌីឃុ ចិឃ ពាណោតេត្ថា អត្ថុកចតេត្ថា ឆ៑ ចិយតិចិតោឌតិឃំ (ចិ៑ ចិ៑ ឌី៑ ឆ្នាំអចក្ក ៦៑ឯ៍សិ) បត “ចេចឌិយាយហត្តិ ឌាភាបេយហំ, អារេរាចេយីតិ អតេត្ថា, អត្ថុកចាយីតិបិឃ្ស អត្ថំ ចឌត្តិ៑ បុរិឞំ បត បឞំឃត្តិ អារេរាចតចចតត្តា”តិ៑ ៩ត្ថ ព្យ –

“នយ្យត្ថិ ឃាលិកោឌារំ, ឃុចា ពាឌត្តិ ច្រាហូណ;

បជិចេចេឌេយិ ពេព ច្រាហូ, ត តំ ចារេទាយុឃ្ស្យេហ”តិ៑ –

អាឌីឃុ ចិឃ អារេរាចតេត្ថាតិ ឌដ្ឋេត្តា៑

អារេរាចេត្តា...បេ... តិក្លិបិពត្តត្តិ ទ្យក្កដបរិយោចតត្តំ ទុត្តំ៑ កោចិ បត “ពឌេហច បុត ចត្តំ នយាឌិឃិត្វា អទ្យណ៑ ដ្ឋារេបព្យកាយឃ្ស រត្តិចេដ្ឋឌបរិហារេត្តយ្បី”តិ ចឌត្តិ៑ ឃឃ្ស យាឆ្នាំអកេ ភារេរាចិតំ, ពឃ្ស អារេរាចេត្តា តិក្លិបិពត្តា៑ ឃឃ្ស អារេរាចិតំ, ពឃ្ស បុត អារេរាចតកិច្ចំ តត្តំ, កោចលំ តិក្លិបិពត្តាយេច៑ “នកាកា កិក្លា ចនត្តី”តិ ទុត្តត្តា ចិនកាកាតំ ចនតដ្ឋារេត ចត្តំ អនយាឌិឃិត្វា ពាហិ ៩ច កាព្យយ្បិ ចដ្ឋីតិ ឌដ្ឋត្តា៑ ចេត្ត លេឆ្ងបិតេពអតិក្កយិត្វាតិ ត្ថាឆំ ចិហារេរ កិក្លាតំ នញ្ញាយាឌិឃក្ខឃចត្តបចារចិឌហតត្តំ ទុត្តំ, យហាយក្កេពា ឌ្យក្កយូតិ ត្ថាឆំ យក្កបជិបត្តាតំ កិក្លាតំ នចត្តបចារាតិក្កយតត្តំ, ក្យេម្លត ចាតិអាឌិ ឌឃ្សត្តបចារចិឌហតត្តំ៑ ចេឃាបិ កោតចិ កេយ្យូត បុចេអទ្យេលា ៩ច កច្ចីតិ ត្ថាយិភា អារេរាចតាយ កពាយ នេត្តាឃុ កិក្លាឃុ ពាហិចិហារំ កេពាឃុបិ ដ្ឋារេតកោណចរណេឌារេឃា ចា ចិប្បចាឃេឌារេឃា ចា ត ទេហាតិ អារេរាចតត្តត្តា នហចាឃឃ្សាតិ ឌេឃ្សតិ៑ ពេតាហ “អឃច្ចកា”តិអាឌិ៑ អតិក្លិត្តចេត្តត អតេត្ថាឆ្លបចារកពាតំ នេត្តានយ្បិ អារេរាចេពត្តា៑ “អឃំ តិក្លិត្តចត្តឃ្ស បរិហារេរា”តិ ទុត្តំ, ពត្ថ តិក្លិត្តចត្តឃ្សាតិ ចត្តំ តិក្លិបិត្វា បរិចឃត្តឃ្សាតិ អតេត្ថា៑ អឃំ បតេត្ថ ចេឆរឃ្ស អឆិប្បាយេយា – ចត្តំ តិក្លិបិត្វា បរិចឃត្តឃ្ស ឆ្លបចារកពាតំ នេត្តានំ អារេរាចតកិច្ចំ តត្តំ, ឌិដ្ឋទ្យបិតំ ឃុពនឌ្កាតំ អារេរាចេពត្តំ, អឌិដ្ឋអឃុពាតយ្បិ អតេត្ថាទ្វាឌនហត្តកពាតំ អារេរាចេពត្តំ៑ ត្ថាឆំ ចត្តំ តិក្លិបិត្វា បរិចឃត្តឃ្ស លក្លលត្តិ៑ ចេឆរឃ្សាតិ យហាបទ្យេត្តេរឃ្ស៑

១៦ប័៑ក្យក្កច្ចចិតោឌតត្តាយាតិ ត្ថាយេឃុ បជិច្ឆត្តឌិចនយ្យាយេលាត បរិចឃិពឌិចេឃុ “ឃិឃំ ត្យ ពោ ពិចិឆេត្តិចេដ្ឋឌការលាយុត្តាតិ កាតិចិ ឌិចឃាតិ, ៩ចំ ឃតិ អបរិបុណ្ណបរិចាឃឌិចឃត្តា ត យាតត្តារេហា កចេឃ្យ, អឃតិ ឆ យាតត្តារហកាចេ យាតត្តំ ឌិត្តយ្បិ អឌិត្តំយេច កចេឃ្យ, ៩ចត្តា ឃតិ អាបត្តាបត្តិពោ ទុដ្ឋាតំ ត កចេឃ្យា”តិ ត្ថាយឃ្ស ចិតយក្យក្កច្ចឃ្ស ចិតោឌតត្តាយ៑ ៩កោត ចា ឌ្វីហិ ចា ពីហិ ចា ឌិចេឃហិ អឆិកពរាតិ ឌិចឃាតិ បរិចឃិត្វា តត្យ ចាឃំ បរិចុត្តបរិចាឃា, ពឃ្មារេតត យាតត្តយេច ឃាចិពត្តា, អឆ កឃ្មា ចត្តំ នយាឌិឃិត្វា យាតត្តំ ឃាចិពត្តត្តិ អាហាតិ ចោឌតំ យតឃិ កេរាត្តត ទុត្តំ “អឃញ្ញាចេត្ត នយាឌិត្តេ”តិអាឌិ៑ ហិ ឃឃ្មា អឃំ កិក្លា ចេត្ត នយាឌិត្តេ ៩ច

យាគត្តារេហា ហោតិ, ត អសយាឌិេន្ត, ឮតិ តស្មា ចត្តំ សយាឌិឃិត្វា យាគត្តំ ឃាទិតត្តាតិ សប្បេន្តា· តត្ថ ច កយុចាចាឃំ “េសា បរិចុត្តបរិចារេសា សញ្ញំ យាគត្តំ ឃាចតិ”ឮេច្ចច ចុត្តំ, ត ចុត្តំ “សយាឌិត្តចេត្តា”តិ, អឆ កស្មា “ចេត្ត សយាឌិេន្ត ឲច យាគត្តារេហា ហោតី”តិ ចុត្តត្តិ ចោេគតំ សន្តាឃាហ “តិក្លិត្តចេត្តត បរិចុត្តត្តា”តិ· ឃស្មា អឃំ ភិក្ខុ តិក្លិត្តចេត្តត ហុត្វា បរិចុេត្តា ហោតិ, េតា អតិក្លិត្តចេត្តត, តស្មា តិក្លិត្តចេត្តត ហុត្វា បរិចុត្តត្តា អឃំ ភិក្ខុ ចេត្ត សយាឌិេន្ត ឲច យាគត្តារេហា ហោតិ, េតា អសយាឌិេន្តតិ េឃាឌតា· តឆា ហិ ចុត្តំ “អតិក្លិត្តចត្តស្ស បត បុត សយាឌាតកិច្ចំ តត្ថិ· េសា ហិ បជិន្ឋត្តឌិចសាតិក្កេយេតច យាគត្តារេហា ហោតិ, តស្មា តស្ស យាគត្តំ ឌាតត្តេយចា”តិ·

ចត្ទុហិបញ្ចាហិ ចា ភិក្ខុហិ សដ្ឋិត្តិ ខ្លាេតកេលាចេលាេឌាសា ចិយុច្ចតត្តំ· បរិក្លិត្តស្ស ចិហារស្ស បរិេក្លបេតាតិអាឌិ កិច្ចាបិ បាឡិឮឃំ តត្ថិ, អឆ េលា អដ្ឋកឆាចរិឃាតំ ចចេតត តឆា ឲច បជិបជ្ជិតត្តាតិ ច ចុត្តំ· “អត្ថិកាចំ សល្លេក្លត្វាតិ ក្លាគសហេត្ថ ខ្លុបចារេ សល្លេក្លត្វា, អតិក្លិត្តចត្តាតំ ខ្លុបចារសិឃាឃ អាកតកាចំ សល្លេក្លត្វា សហចាសាឌិកំ េចឌិតត្តាតិ ច ចុត្តំ· ‘តិក្លិបេត្តត អារេទាចេត្វា តិក្លិបិតត្តំ បេឃាឌតំ អត្ថី’តិ ច ចុត្តំ, ត បត តំ បេឃាឌតំ ឌស្សិត”ត្តិ ចឌិរេត្ទុក្ខិឌីកាឃំ (ចឌិរ· ឌី· ទ្វេអចក្ក ៥៧) ចុត្តំ, ចត្តកេឌក្ខេជា យុច្ចតបេឃាឌតំ ហោតីតិ េចឌិតត្តា·

១៦៩· អក្ខាតំ កាតុំ ត ចដ្ដតីតិ កតយុិ អកតេយច ហោតីតិ អេត្វា· “េតតាបិ ចត្តំ សយាឌិឃិត្វា អារេទាចេត្វា អក្ខាតំ ឃាទិតត្តា”ត្តិ ចុត្តត្តា អក្ខាតឃាចតត្តំ យាគត្តស្ស សយាឌិឃតកាលេបិ អារេទាចេតត្តេយច· បុេន្ត្តា យាគត្តចារិតកាលេ អារេទាចិតេយចាតិ អតារេទាចេត្វា អក្ខាតំ ត ឃាទិតត្តាត្តិ ចិញ្ញាឃតិ· ឲចំ យាគត្តឃាចតកាលេបិ បរិចាសំ សយាឌិឃិត្វា អារេទាចេតត្តេយចាតិ ឌដ្ឋត្តំ·

១៧០· ចិណ្ណយាគេត្វា ភិក្ខុ អក្ខេតេត្តាតិ ចិណ្ណយាគត្តស្ស ច អក្ខាតារហស្ស ច តិត្ថាតាកេលាត្តា ចុត្តំ· អញ្ញាឆា “អក្ខាតារេហា អក្ខេតេត្តា”តិ ចត្តត្តំ សិឃា· ខ្លេក្លបតិឃកយុកេតាបិ អត្តេតា លឌ្ធិក្កហលាចេសត សកាកភិក្ខុយុំ្បតិ តស្ស អតារេទាចារេបតុំ ត លកតិ·

“អតត្តរាឃិកស្ស បត អត្តរាឃិកសញ្ញាឃ លាេឃេតា អច្ឆត្តាចា”តិ បាេឋា· អេចទិកាេចត សកាេកា អេចទិសកាេកា· “សកាកសឈ្លាឌិេសសំ អាបត្តស្ស បត សត្តិេក អាចិ កាតុំ ត ចដ្ដតី”តិ បសក្កេតា ឮេឆច បកាសិតំ· លហុកេសុ បជិេក្លេបា តត្ថិ· តត្ថ ឌាត្តិឃា អាចិ កត្វា ខ្លុបិសចំ កាតុំ អត្តញ្ញាតត្តា លហុកសកាកំ អាចិ កាតុំ ចដ្ដតីតិ· សកាកសឈ្លាឌិេសសំ បត ឌាត្តិឃា អារេទាចតំ ត ចដ្ដតីតិ កិរ· “តស្ស សត្តិេក តំ អាបត្តិំ បជិករិស្សតីតិ (យហាច· ១៤១) ចុត្តត្តា លហុកេស្សចាឃំ សយត្តញ្ញាតា· ត ហិ សក្កា ឃុទ្ធស្ស ឲកស្ស សត្តិេក សឈ្លាឌិេសសស្ស បជិករណំ កាតុ”ត្តិ លិខិតំ· លហុកេសុបិ សកាកំ អាចិ កាតុំ ត ចដ្ដតីតិ· តស្មា ឲច ហិ ឌាត្តិឃា អាចិករណំ អត្តញ្ញាតំ, ឮតរេឆា តំ តិរត្ថកំ សិឃា· អញ្ញាយញ្ញារេទាចតស្ស ចដ្ដតិ, តេតា ត ចដ្ដតីតិ ឌីបតត្ថេយច ឌាត្តិឃា អាចិករណយត្តញ្ញាតំ , េតេតច ឮឆ “សកាកសឈ្លាឌិេសសំ អាបត្តស្សា”តិអាឌិ ចុត្តំ, អឃយេត្វា “ឲត្តាចតា េត េទ្វ តិរាបត្តិកា ហោត្តិ, េតសំ សត្តិេក េសេសហិ សកាកាបត្តិេឃា េឌេសតត្តា”តិ ចចេតត កន្លាចិតរណិឃយុិ (កន្លា· អដ្ឋ· តិឌាតចណ្ណតា) បកាសិេតាច· សឈ្លាឌិេសសំ បត ឌាត្តិឃា អារេទាចេត្វា ខ្លុបិសចំ កាតុំ ចដ្ដតិ· តស្សា ឌាត្តិឃា អឃយេត្វា – ឃឌា ឃុទ្ធំ ភិក្ខុ បស្សិស្សតិ, តស្ស សត្តិេក

អញ្ញមញ្ញារោចនវសេន បដិករិស្សតិ, ឯវំ បដិកតេ “ន ច, ភិក្ខវេ, សាបត្តិកេន បាតិមោក្ខំ សោតព្ពំ, យោ សុណេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (ចូឡវ· ៣៨៦) វុត្តាបត្តិតោ មោចេត្វា ហោតិ, តស្មា “គរុកំ វា ហោតុ លហុកំ វា, ញត្តិយា អាទិ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ ឧភយេសុ ទ្វយេសុ យុត្តតរំ គហេតព្ពំ។ “នាមគោត្តំ អាបត្តិ ជាតិ តេន តេន វីតិក្កមេន អាបន្នាបត្តិ អាបត្តិ។ នាមន្តិ តស្សា អាបត្តិយា នាម”ន្តិ លិខិតំ។ អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្ពន្តិ ឯត្ថ អារោចនំ វត្តភេទទុក្កដបរិហរណប្បយោជនន្តិ វេទិតព្ពំ។

“សតិមេវ អន្តរាយេ អន្តរាយិកសញ្ញី លោបេតិ, អច្ឆន្នា ហោតិ។ អន្តរាយិកស្ស បន អន្តរាយិកសញ្ញាយ វា អនន្តរាយិកសញ្ញាយ វា លោបយតោ អច្ឆន្នាវា”តិបិ បាឋោ។ អចេតីតិ ហិតកាមោ។ ឧទ្ធំ អរុណាតិ ឧដ្ឋិតេ អរុណេ។ សុទ្ធស្ស សន្តិកេតិ សភាគសង្ឃាទិសេសំ អនាបន្នស្ស សន្តិកេ។ វត្តំ អសមាទិយិត្វាតិ ឯតិក្កមំ។ សុក្កវិស្សដ្ឋីតិ វត្វា ទេវ គោត្តព្ពាតិ “សុក្កវិស្សដ្ឋី”តិ ឯវំ អសមាទិយិត្វាតិ ឯតិក្កមស្ស វីតិក្កមស្ស បកាសកតោ វត្វា ទេវ ហោតិ, សជាតិយាសាធារណវិជាតិយវិនិវត្តកសភាវា សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯវ បកាសកតោ គោត្តព្ពា ហោតីតិ អត្ថោ។ តំ ជហតីតិ ហិ គោត្តំ។ សញ្ចេតនិកាតិ នាមគោត្តំ អាបត្តិ ជាតិ សញ្ចេតនិកាតិ តេន តេន វីតិក្កមេន អាបន្នស្ស អាបត្តិនិកាយស្ស នាមបកាសកតោ នាមគោត្តំ ហោតិ, អាបត្តិសភាវតោ អាបត្តិ ច។

សុទ្ធស្សាតិ សភាគសង្ឃាទិសេសំ អនាបន្នស្ស, តតោ វុដ្ឋិតស្ស វា។ អញ្ញាសិន្តិ សុទ្ធន្តបរិវាសវសេន អាបត្តិវុដ្ឋានតោ អញ្ញាសិ អាបត្តិវុដ្ឋានេន។ បដិច្ឆាទិយិត្វាតិ បដិច្ឆន្នា។ កា សា? អាបត្តិ។ ទិវសាទីហិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា វសតិ បរិវាសោ។ កោ សោ? ទិនយកម្មករណំ។ បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវាសោ បដិច្ឆន្នបរិវាសោ។

បដិច្ឆន្នបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

សុទ្ធន្តបរិវាសកថា

១៣១។ សុទ្ធន្តំ សុទ្ធន្តោ, កោ សោ? អាបត្តិចិកេយោ អយតិ ឧបសម្បទកាលំ គច្ឆតីតិ អន្តោ, សុទ្ធោ អន្តោ យស្ស បរិវាសស្សាតិ សុទ្ធន្តោ, សុទ្ធន្តោ ច សោ បរិវាសោ ចាតិ សុទ្ធន្តបរិវាសោ, សុទ្ធកាលំ បរិយន្តំ កត្វា អសុទ្ធកាលប្បមាណេន បរិច្ឆិន្ទិត្វា កតបរិវាសោ។

សុទ្ធន្តបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

សមោធានបរិវាសកថា

១៣២។ សមោធីយតេ សមោធានំ, នានាកាលិកា នានាវត្ថុកា អាបត្តិយោ អភិសមោធានេន សមោធានំ ឱហិតករណំ, សមោធានេត្វា កតោ បរិវាសោ សមោធានបរិវាសោតិ និក្កហោ។ កម្មវាចាយំ “បដិកស្សិតោ សង្ឃេន ឧត្តរិតរោ ភិក្ខុ អន្តរា សម្ពហុលានំ អាបត្តីនំ

អប្បដិច្ឆន្នានំ មូលាយបដិកស្សនា, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ ឯត្ថ គត្យត្ថធាតុយា កម្មនិ ច នយនត្ថធាតុយា កម្មនិ ច តទត្ថសម្បទានេ ច វិភត្តិបរិណាមេ ចាតិ ឥមេសុ ចតូសុ ឋានេសុ អាយាទេសស្ស វុត្តត្តា, បដិបុព្ពកសធាតុយា ច នយនត្ថត្តា “មូលាយា”តិ បទំ “បដិកស្សិតោ”តិ ឯត្ថ កម្មំ, តស្មា “បដិកស្សិតោ...បេ... មូលាយ” ឥតិ ឯត្តកមេវ កថិតត្តា, ន “មូលាយបដិកស្សនា”តិ ឯវំ មញ្ញមានា សទ្ទវិទុនោ “បដិកស្សនា”តិ បទំ អធិកន្តិ វា វទេយ្យុំ មញ្ញេយ្យុំ វា, ន បនេតំ វត្តព្វំ. ន ច បរិយេសេន អយំ បាឋោ សទ្ទលក្ខណយុត្តោ វា អយុត្តោ វាតិ ចិន្តេតព្វោ, ន បន បាឡិយដ្ឋកថាទីសុ អាគតេសុ បោរាណបាឋេសុ. តេសុ បន កថំ យោជិយមានោ អយំ បាឋោ សទ្ទយុត្តិយា ច អត្ថយុត្តិយា ច សមន្នាគតោ ភវេយ្យាតិ យោជនាការោយេវ ចិន្តេតព្វោ. អយញ្ហិ បាឋោ បោរាណបាឋោ ច, តស្មា “មូលាយបដិកស្សនា”តិ បទំ ករណវសេន វិបរិណាមេត្វា “មូលាយបដិកស្សនាយ បដិកស្សិតោ”តិ យោជេតព្វោ.

កថំ បនេតស្ស បោរាណបាឋភាវោ ជានិតព្វោតិ? បករណេ អាគតត្តា. វុត្តញ្ហិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ចូឡវគ្គ ២.១០២) “បាឡិយំ បដិកស្សិតោ សង្ឃេន ឧទាយី ភិក្ខុ អន្តរា ឯកិស្សា អាបត្តិយា...បេ... មូលាយបដិកស្សនាតិ បទំ ករណវសេន វិបរិណាមេត្វា មូលាយបដិកស្សនាយ បដិកស្សិតោតិ យោជេតព្វ”ន្តិ. អថ វា “មូលាយ បដិកស្សនា មូលាយបដិកស្សនា”តិ អលុត្តសមាសវសេន ឧត្តរបទេន សមាសំ កត្វា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ អន្តរា សម្ពហុលានំ អាបត្តីនំ អប្បដិច្ឆន្នានំ ហេតុ បដិកស្សិតោ. សា មូលាយបដិកស្សនា ខមតិ សង្ឃស្សាតិ យោជេតព្វំ. តថា ហិ វុត្តំ តត្ថេវ (វិ. វិ. ដី. ចូឡវគ្គ ២.១០២) “អថ វា មូលាយបដិកស្សនា ខមតិ សង្ឃស្សាតិ ឧត្តរបទេន សហ បច្ចត្តវសេន យោជេតព្វម្បិ វដ្ដតី”តិ.

តំ ទេន្តេន បឋមំ មូលាយ បដិកស្សិត្វា បច្ឆា បរិវាសោ ទាតព្វោតិ ឯត្ថ តំ ឱធានសមោធានបរិវាសំ ទេន្តេន បឋមំ តំ ភិក្ខុំ មូលាយ បដិកស្សិត្វា មូលទិវសេ អាកឌ្ឍិត្វា តស្ស អន្តរាបត្តិយា សមោធានបរិវាសោ ទាតព្វោតិ អត្ថោ. យថា ហិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ចូឡវគ្គ ២.១០២) “ឧទាយិំ ភិក្ខុំ អន្តរា ឯកិស្សា អាបត្តិយា...បេ... មូលាយ បដិកស្សិត្វាតិ ឯត្ថ អន្តរា ឯកិស្សា អាបត្តិយា ហេតុភូតាយ ឧទាយិំ ភិក្ខុំ មូលាយ បដិកស្សិត្វា មូលទិវសេ អាកឌ្ឍិត្វា តស្សា អន្តរាបត្តិយា សមោធានបរិវាសំ ទេតូតិ យោជនា”តិ វុត្តំ. មហាសុមត្ថេរវាទេ អាវិការាបេត្វា វិស្សជ្ជេតព្វោតិ តស្ស អតេកិច្ឆភាវំ តតោ ច សង្ឃស្ស បាកដំ ការេត្វា លជ្ជីគណតោ វិយោជនវសេន វិស្សជ្ជេតព្វោតិ អត្ថោ.

ឱធានសមោធានបរិវាសកថា និដ្ឋិតា.

អគ្ឃសមោធានបរិវាសកថា

១៣៣. អគ្ឃេន អគ្ឃវសេន អរហវសេន សមោធានំ អគ្ឃសមោធានំ, អាបន្នាសុ សម្ពហុលាសុ អាបត្តីសុ យា អាបត្តិយោ ចិរតរបដិច្ឆន្នាយោ, តាសំ អគ្ឃេន សមោធាយ តាសំ រត្តិបរិច្ឆេទវសេន អវសេសានំ ឩនតរបដិច្ឆន្នានំ អាបត្តីនំ បរិវាសោ ទីយតិ,

ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨥᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩈᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩈᩈᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩉᩔᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩴ ᨨᩣᨴᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩋᨣ᩠ᨥᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨽᩣᨣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨻᩉᩩᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨡᨶ᩠ᨵᨠ ᪁᪀᪁) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᨣ᩠ᨥᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᨸᩁᩥᩅᩣᩈᨠᨳᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪃᪉᪨ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨠᨠᨳᩣᨿᩴ ᨿᨴᩥ ᨠᩔᨧᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᨸᩣᨲᩩ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮᨶ ᨸᩩᨶ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨸᩩᨶ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨠᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩅᩔᨣᨱᨶᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩈᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲᩩᨾᩣᩉ “ᩈᨧᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨿᩮᩅ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩁᩪᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩪᨲᨠᩣᩃᩮ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᨿᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨶᩥᨿᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᩉᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩅᩈᩮᨶ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨸᩩᨶ ᨸᨠᨲᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨸᩩᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲᩩᩴ “ᨸᩩᨶ ᨸᨠᨲᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩣᩊᩥᨿᩣ ᩈᩣᨵᩮᨲᩩᩴ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨮᨾᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᨭᩦᨠᩣᩈᩩ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪁᪨᪉᪅; ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪉᪅) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨣᩁᩩᨠᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᨳᩣᨸᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᨿᩮᩅ ᨠᨳᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ᪨

᪁᪄᪀᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᩉᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨿ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᩉᩮᨲ᩠ᩅᨲ᩠ᨳᩮ ᨧᩮᨲᩴ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨸᩁᩥᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨸᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨸᩩᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩮᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨠᩣᩃᩮ ᩋᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩣᩁᩉᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᨿᩮᩅ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩴ, ᨨᩣᩁᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᨿᩮᩅ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨸᩩᨶ ᨸᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩥ “ᩈᨧᩮ ᨧᩥᨱ᩠ᨱᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᨠᩩᩈᩃᩅᩥᨸᩣᨠᩮ ᨸᩁᩥᨱᨲᩮᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᨠᩩᩈᩃᩅᩥᨸᩣᨠᩮᨶᩮᩅ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᨸᨭᩥᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨨᩣᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩮᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨶ ᨧ ᨸᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

“ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᨾᩣᩉ “ᩈᨧᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨸᩁᩥᩅᩣᩈᨴᩣᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨨᩣᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨠᩣᩃᩮ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨠᩣᩃᩮ ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩣᩁᩉᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨠᩣᩃᩮᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲᩣᩈᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨸᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩴ, ᨸᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩥ “ᨧᩥᨱ᩠ᨱᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨨᩣᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ᪨

ᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣ

ឥនាតិ សង្ឃាទិសេសាបត្តិ យស្មា សាវសេសគរុកាបត្តិ ហោតិ សតេកិច្ឆា, តស្មា យថា នាម រោគាតុរោ បុគ្គលោ កិញ្ចិ អត្តនោ ហិតសុខការណំ កាតុំ ន សក្កោតិ, តមេនំ ការុណិកោ តិកិច្ឆកោ ការុណាយ សញ្ចោទិតោ តិកិច្ឆំ កត្វា គេលញ្ញតោ វុដ្ឋាបេត្វា ហិតសុខំ ឧបនេតិ, ឯវំ សង្ឃាទិសេសាបត្តិសមង្គី បុគ្គលោ អាណាវីតិក្កមន្តរាយិកភាវតោ សគ្គមោក្ខមគ្គំ សោធេតុំ ន សក្កោតិ, តមេនំ មហាការុណិកោ ភគវា មហាករុណាយ សញ្ចោទិតមានសោ អនេកេហិ នយេហិ អាបត្តិតោ វុដ្ឋានំ កត្វា សគ្គមោក្ខសុខេ បតិដ្ឋាបេតិ, ភគវតោ អធិប្បាយញ្ញុនោ អដ្ឋកថាចរិយាបិ អនេកេហិ ការណេហិ ភគវតោ វចនស្ស អត្ថំ បកាសេត្វា វិសុទ្ធកាយានំ នយំ នេន្តិ, តថា ដីកាចរិយាទយោបិ។ ឯវំ ជិនេន បន នយេ យោនិសោ មនសិ កាតុំ សក្កោន្តា បណ្ឌិតា យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជន្តិ, អសក្កោន្តា អញ្ញថា អត្ថំ គហេត្វា ន យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជន្តិ, តេសំ ទិដ្ឋានុគតិំ អនុគច្ឆន្តា សិស្សាទយោបិ តថេវ ករោន្តិ, តស្មា ភគវតោ វចនញ្ច បុព្ពេនាបរំ សំសន្ទិត្វា អដ្ឋកថាដីកាវចនញ្ច សម្មា តុលយិត្វា តថតោ ភគវតោ អធិប្បាយំ ញាត្វា យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជន្តេហិ គរុកាបត្តិតោ វុដ្ឋហន្តេន យោគោ ករណីយោ។

តស្មា យទា ភិក្ខុ អាគច្ឆតិ វិនយធរស្ស សន្តិកំ “គរុកាបត្តិវុដ្ឋានំ ករិស្សាមា”តិ, តទា វិនយធរេន “ត្វំ កតរាបត្តិំ អាបន្នោ”តិ បុច្ឆិតព្វោ។ “សង្ឃាទិសេសំ អាបន្នោ”តិ វុត្តេ “កតរសង្ឃាទិសេស”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមំ នាមា”តិ វុត្តេ សុក្កវិស្សដ្ឋិយំ មោចេតុកាមចេតនា, ឧបក្កមោ, មុច្ចនន្តិ តីណិ អង្គានិ។ កាយសំសគ្គេ មនុស្សិត្ថី, ឥត្ថិសញ្ញិតា, កាយសំសគ្គរាគោ, តេន រាគេន វាយាមោ, ហត្ថគ្គាហាទិសមាបជ្ជនន្តិ បញ្ច អង្គានិ។ ទុដ្ឋុល្លវាចាយ មនុស្សិត្ថី, ឥត្ថិសញ្ញិតា, ទុដ្ឋុល្លវាចស្សាទរាគោ, តេន រាគេន ឱភាសនំ, តង្ខណវិជានននន្តិ បញ្ច អង្គានិ។ អត្តកាមេ មនុស្សិត្ថី, ឥត្ថិសញ្ញិតា, អត្តកាមបារិចរិយាយ រាគោ, តេន រាគេន វណ្ណភណនំ, តង្ខណវិជានននន្តិ បញ្ច អង្គានិ។ សញ្ចរិត្តេ យេសុ សញ្ចរិត្តំ សមាបជ្ជតិ, តេសំ មនុស្សជាតិកតា , នាលំវចនីយតា, បដិគ្គណ្ហនវីមំសនបច្ចាហរណានីតិ បញ្ច អង្គានិ។ កុដិការេ ឧល្លិត្តាទីនំ អញ្ញតរតា, ហេដ្ឋិមបមាណសម្ភវោ, អទេសិតវត្ថុកតា, បមាណាតិក្កន្តតា, អត្តុទ្ទេសិកតា, វាសាគារតា, លេបឃដនាតិ សត្ត បមាណយុត្តាទីសុ ឆធា អង្គានិ។ វិហារការេ តានិយេវ ឆ អង្គានិ។ ទុដ្ឋទោសេ យំ ចោទេតិ, តស្ស ឧបសម្បន្នោតិ សង្ខ្យូបគមនំ, តស្មិំ សុទ្ធសញ្ញិតា, យេន បារាជិកេន ចោទេតិ , តស្ស ទិដ្ឋាទិវសេន អមូលកតា, ចាវនាធិប្បាយេន សម្មុខាចោទនា, តស្ស តង្ខណវិជានននន្តិ បញ្ច អង្គានិ។ អញ្ញភាគិយេ អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្ស កិញ្ចិទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទិយនតា, បុរិមានិ បញ្ចាតិ ឆ អង្គានិ។ សង្ឃភេទេ ភេទាយ បរក្កមនំ, ធម្មកម្មេន សមនុភាសនំ, កម្មវាចាបរិយោសានំ, អប្បដិនិស្សជ្ជនន្តិ ចត្តារិ អង្គានិ។ ភេទានុវត្តកេ អង្គេសុ យថា តត្ថ បរក្កមនំ, ឯវំ ឥធ អនុវត្តនន្តិ ចត្តារិ អង្គានិ។ ទុព្ពចេ អង្គេសុ យថា តត្ថ បរក្កមនំ, ឯវំ ឥធ អវចនីយករណតាតិ ចត្តារិ អង្គានិ។ កុលទូសកេ អង្គេសុ យថា តត្ថ បរក្កមនំ, ឯវំ ឥធ ឆន្ទាទីហិ បាបនន្តិ ចត្តារិ អង្គានិ។ ឥតិ ឥមានិ អង្គានិ សោធេត្វា សចេ អង្គបារិបូរី ហោតិ, “សង្ឃាទិសេសោ”តិ វត្តព្វោ។ នោ ចេ, “នាយំ សង្ឃាទិសេសោ, ថុល្លច្ចយាទីសុ អញ្ញតរាបត្តី”តិ វត្វា “នាយំ វុដ្ឋានគាមិនី, ទេសនាគាមិនី អយំ អាបត្តិ, តស្មា បតិរូបស្ស ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ ទេសេហី”តិ វត្វា ទេសាបេតព្វោ។

អថ បន អនាបត្តិច្ឆាយា បញ្ញាយតិ, “អនាបត្តី”តិ វត្វា ឧយ្យោជេតព្វោ។ សចេ បន សង្ឃាទិសេសច្ឆាយា បញ្ញាយតិ, “ត្វំ ឥមំ អាបត្តិំ

អាបជ្ជិត្វា ឆាទេសិ, ន ឆាទេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ន ឆាទេសី”តិ វុត្តេ “តេន ហិ ត្វំ ន បរិវាសារហោ, មានត្តារហោវ ហោតី”តិ វត្តព្ពោ។ “ឆាទេសី”តិ បន វុត្តេ “ទសសុ អាការេសុ អញ្ញតរាការេន ឆាទេសិ, ឧទាហុ អញ្ញាការេនា”តិ បុច្ឆិត្វា “ទសសុ អញ្ញតរាការេនា”តិ វុត្តេ “ឯវម្បិ មានត្តារហោ ហោតិ, ន បរិវាសារហោ”តិ វត្តព្ពោ។ អថ “អញ្ញាការេនា”តិ វទតិ, ឯវំ សន្តេបិ “ត្វំ អាបត្តិអាបន្នភាវំ ជានន្តោ បដិច្ឆាទេសិ, ឧទាហុ អជានន្តោ”តិ បុច្ឆិត្វា “អជានន្តោ បដិច្ឆាទេសី”តិ វុត្តេ ច “អាបត្តិអាបន្នភាវំ សរន្តោ បដិច្ឆាទេសិ, ឧទាហុ វិសរិត្វា បដិច្ឆាទេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “វិសរិត្វា បដិច្ឆាទេសី”តិ វុត្តេ ច “អាបត្តិអាបន្នភាវេ វេមតិកោ ហុត្វា បដិច្ឆាទេសិ, ឧទាហុ និព្ពេមតិកោ ហុត្វា”តិ បុច្ឆិត្វា “វេមតិកោ ហុត្វា”តិ វុត្តេ ច “ន ត្វំ បរិវាសារហោ, មានត្តារហោវ ហោតី”តិ វត្តព្ពោ។

អថ “ជានន្តោ បដិច្ឆាទេសី”តិ វុត្តេ ច “សរន្តោ បដិច្ឆាទេសី”តិ វុត្តេ ច “និព្ពេមតិកោ ហុត្វា បដិច្ឆាទេសី”តិ វុត្តេ ច “ត្វំ បរិវាសារហោ”តិ វត្តព្ពោ។ វុត្តញ្ហេតំ សមុច្ចយក្ខន្ធកេ (ចូឡវ. ១៣៣) “សោ ឯវំ វទតិ ‘យាហំ, អាវុសោ, អាបត្តិ ជានបដិច្ឆន្នា, ធម្មិកំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសទានំ, ធម្មត្តា រុហតិ។ យា ច ខ្វាហំ, អាវុសោ, អាបត្តិ អជានប្បដិច្ឆន្នា, អធម្មិកំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសទានំ, អធម្មត្តា ន រុហតិ។ ឯកិស្សា, អាវុសោ, អាបត្តិយា ភិក្ខុ មានត្តារហោ’”តិ ច, “សោ ឯវំ វទតិ ‘យាហំ អាបត្តិ សរមានបដិច្ឆន្នា, ធម្មិកំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសទានំ, ធម្មត្តា រុហតិ។ យា ច ខ្វាហំ អាបត្តិ អសរមានបដិច្ឆន្នា, អធម្មិកំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសទានំ, អធម្មត្តា ន រុហតិ។ ឯកិស្សា, អាវុសោ, អាបត្តិយា ភិក្ខុ មានត្តារហោ’”តិ ច, “សោ ឯវំ វទតិ ‘យាហំ, អាវុសោ, អាបត្តិ និព្ពេមតិកបដិច្ឆន្នា, ធម្មិកំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសទានំ, ធម្មត្តា រុហតិ។ យា ច ខ្វាហំ, អាវុសោ, អាបត្តិ វេមតិកបដិច្ឆន្នា, អធម្មិកំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសទានំ, អធម្មត្តា ន រុហតិ។ ឯកិស្សា, អាវុសោ, អាបត្តិយា ភិក្ខុមានត្តារហោ’”តិ ច។

ឯវំ បរិវាសារហភាវំ បកាសេត្វា “អយំ ភិក្ខុ បរិវាសារហោ, តីសុ បរិវាសេសុ កតរបរិវាសារហោ”តិ ចិន្តេត្វា “ភិក្ខុ ត្វំ កតិ អាបត្តិយោ ឆាទេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯកំ អាបត្តិ”ន្តិ វា “ទ្វេ តិស្សោ តតុត្តរិ វា អាបត្តិយោ ឆាទេសី”តិ វា វុត្តេ “កតីហំ ត្វំ អាបត្តិំ បដិច្ឆាទេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯកាហមេវាហំ បដិច្ឆាទេសី”តិ វា “ទ្វីហំ តីហំ តតុត្តរិ វា បដិច្ឆាទេសី”តិ វា វុត្តេ “យាវតីហំ បដិច្ឆាទេសិ, តាវតីហំ ត្វំ បដិវសិស្សសី”តិ វត្តព្ពោ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា “យាវតីហំ ជានំ បដិច្ឆាទេតិ, តាវតីហំ តេន ភិក្ខុនា អកាមា បរិវត្ថព្ព”ន្តិ។ តតោ “អយំ ភិក្ខុ អាបត្តិបរិយន្តំ ជានាតិ, តស្មា បដិច្ឆន្នបរិវាសារហោ”តិ (បរិវា. ៣៣១) ញត្វា តទនុរូបំ កម្មវាចា កាតព្ពា។

ឯត្ថ ច អាបត្តិបរិយន្តបុច្ឆនំ កម្មវាចាករណត្ថមេវ ហោតិ, រត្តិបរិយន្តបុច្ឆនំ បន តទត្ថញ្ចេវ សុទ្ធន្តបរិវាសស្ស អននុរូបភាវទស្សនត្ថញ្ច ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១០១) “សោ ទុវិធោ ចូឡសុទ្ធន្តោ មហាសុទ្ធន្តោតិ, ទុវិធោបិ ចេស រត្តិបរិច្ឆេទំ សកលំ វា ឯកច្ចំ វា អជានន្តស្ស ច អសរន្តស្ស ច តត្ថ វេមតិកស្ស ច ទាតព្ពោ។ អាបត្តិបរិយន្តំ បន ‘អហំ ឯត្តកា អាបត្តិយោ អាបន្នោ’តិ ជានាតុ វា, មា វា, អការណមេត”ន្តិ។ តតោ តស្ស ភិក្ខុនោ និសីទនដ្ឋានំ ជានិតព្ពំ។ ទុវិធញ្ហិ និសីទនដ្ឋានំ អនិក្ខិត្តវត្តេន និសីទិតព្ពដ្ឋានំ, និក្ខិត្តវត្តេន និសីទិតព្ពដ្ឋានន្តិ។

តត្ថ អប្បកិច្ចេក ចិហារេ សភាកកិច្ចំ ចសត្ថានេត ក្ខបធារសឹយាបរិច្ឆិន្នេ អត្តោចិហារេរា អតិក្កិត្តចចេត្តក តិសឹចិតត្ថានំ ហោតិ៎ ក្ខបធារសឹយំ អតិក្កយ្ យហាយក្កុតោ ឌក្កយ្ ក្យួចតិបដិច្ឆត្តានំ តិក្កិត្តចចេត្តក តិសឹចិតត្ថានំ ហោតិ៎ ធុត្តញ៉ាអដ្ឋកថាយំ (ធ្មអច៎ អដ្ឋ៎ ១០១) “សចេ អប្បកិច្ចកោ ចិហារេរា ហោតិ, សភាកា កិច្ច ចសត្តិ, ចត្តំ អតិក្កិបិត្វា ចិហារេរយេច ទត្តិបរិក្កហោ កាតព្វោ៎ អឆ ត សក្កា េសាឆេត្ញំ, ធុត្តតេឃេតេច ចត្តំ តិក្កិបិត្វា បឆ្នុសសយេឃ ឲេកោត កិច្ចតា សទ្ធិំ យាតត្តចឈ្ហតាយំ ធុត្តតេឃេតេច ក្ខបធារសឹយំ អតិក្កយិត្វា យហាយក្កា ឌក្កយ្ បដិច្ឆត្តានេត តិសឹចិត្វា អត្តោអន្រេលោយេច ធុត្តតេឃេតេច ចត្តំ សយាឌិយិត្វា តស្ស កិច្ចតោ បរិចារេសា អារេរាចេតព្វោ”តិ៎ “យាតត្តចឈ្ហតាយំ ធុត្តតេឃេតេចា”តិ ច “សចេ អប្បកិច្ចកោ ចិហារេរា ហោតិ, សភាកា កិច្ច ចសត្តិ, ចត្តំ អតិក្កិបិត្វា អត្តោចិហារេរយេច ទត្តិយោ កលោតព្វោ៎ អឆ ត សក្កា េសាឆេត្ញំ, ធុត្តតេឃេតេច ចត្តំ តិក្កិបិត្វា បឆ្នុសសយេឃ ចត្វហិ បញ្ចហិ ចា កិច្ចហិ សទ្ធិំ បរិក្កិត្តស្ស ចិហារេស្ស បរិក្ខេបតោ, អបរិក្កិត្តស្ស បរិក្ខេបារហដ្ឋានតោ លេ្ទ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កយិត្វា យហាយក្កុតោ ឌក្កយ្ ក្យូត ចា ចតិយា ចា បដិច្ឆត្តានេត តិសឹចិតត្ថា”ត្តិ (ចិ៎ សង្គ៎ អដ្ឋ៎ ១១៣ប័) ឮគំ ចេតំ សត្តាឃ ធុត្តំ៎

តត្ថ អប្បកិច្ចកោ ចិហារេរា ហោតីតិ ឮគំ ពហុកិច្ចេក ចិហារេ អញ្ញោ កិច្ច កច្ឆត្តិ, អញ្ញោ កិច្ច អាកច្ឆត្តិ, តស្មា ទត្តិឆ្វេចត្តកេឆការលាតិ េសាឆេត្ញំ ឥក្កទេត្វា ធុត្តំ៎ ចក្ខុតិ ហិ “អឆ ត សក្កា េសាឆេត្ញ”ត្តិ៎ សភាកា កិច្ច ចសត្តីតិ ឮគំ ចិសភាកានំ ចេទីកិច្ចំ សត្ថិេក ចត្តំ អារេរាចេត្តោ បការេសត្យការេយា ហោតិ , តស្មា ធុត្តំ៎ ធុត្តញ៉ាអដ្ឋកថាយំ (ធ្មអច៎ អដ្ឋ៎ ១០១; ចិ៎ សង្គ៎ អដ្ឋ៎ ១១៩) “តស្មា អចេទិសភាកស្ស សត្ថិេក អារេរាចេតព្វោ៎ េយា បត ចិសភាេកា ហោតិ ស្វត្វា បការេសត្យការេយា, ឲចន្នុបស្ស ក្ខបញ្ញាឃស្សបិ សត្ថិេក តារេរាចេតព្វោ”តិ, តស្មា ចិសភាកានំ ចសត្ថានេត ចត្តំ អសយាឌិយិត្វា ពហិេយច កាត្យព្វំ ចដ្ឋីតិ ឥដ្ឋត្ថំ៎ ចិហារេរយេចាតិ អត្តោក្ខបធារសឹយាឃេយច៎ ចក្ខុតិ ហិ “អឆ ត សក្កា...េប... ក្ខបធារសឹយំ អតិក្កយិត្វា”តិ៎ ទត្តិបរិក្កហោ កាតព្វោតិ ទត្តិកលោតា កាតព្វោ៎ ធុត្តញ៉ាយាតត្តចឈ្ហតាយំ “ទត្តិយោ កលោតព្វោ”តិ៎ អឆ ត សក្កា េសាឆេត្ញត្តិ ពហុកិច្ចកត្តា ចា ចិហារេស្ស ចិសភាកានំ ចសត្ថានត្តា ចា ទត្តិឆ្វេចត្តាកេឆការលាតិបិ េសាឆេត្ញំ ត សក្កា៎ ចត្តំ តិក្កិបិត្វាតិ បរិចារេសចត្តំ តិក្កិបិត្វា៎ បឆ្នុសសយេឃតិ បច្ឆិមឃាមការេល អន្រេលាឆេឃេតា បុរេទេតរេយេច៎ តថា ហិ ចក្ខុតិ “អត្តោអន្រេលោយេច ធុត្តតេឃេត ចត្តំ សយាឌិយិត្វា តស្ស កិច្ចតោ បរិចារេសា អារេរាចេតព្វោ”តិ៎ ឲេកោត កិច្ចតា សទ្ធិន្តិ ចិប្បចាសទត្តិឆ្វេចិយុទ្ធត្ថំ ចិតា បកាតេត្តត សកិច្ចកអាចារសអកិច្ចកអតាចារសកាយតសទ្ធាតចត្តកេឆចិយុទ្ធត្ថញ្ញា ធុត្តំ៎ តថា ហិ ធុត្តំ “ត, កិច្ចេច, បរិចារសិេកាត កិច្ចតា សកិច្ចកា អាចារសា អកិច្ចកោ អតាចារេសា កត្តព្វោ អញ្ញត្រ បកាតេត្តត អញ្ញត្រ អត្តរាយា”តិ (ធ្មអច៎ ល៏៩)៎

យាតត្តចឈ្ហតាយំ ធុត្តតេឃតាតិ “បរិក្កិត្តស្ស ចិហារេស្ស បរិក្ខេបតោ, អបរិក្កិត្តស្ស បរិក្ខេបារហដ្ឋានតោ លេ្ទ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កយិត្វា”តិ ធុត្តតេឃត៎ ឃគិ ឲចំ ចិសយយិជំ តឃឥស្សត់, បរិក្ខេបបរិក្ខេបារហដ្ឋានេត ឲច ហិ ក្ខបធារសឹយា ហោតិ, កស្មា តត្ថ ក្ខបធារសឹយតោ លេ្ទលេឌ្ឌុបាតាតិក្កយេយា ធុត្តោ, ឮឆ បត ក្ខបធារសឹយាតិក្កយេយា ឲចាតិ ? សច្ចំ, តថាបិ ចិហារេ កិច្ចំ សញ្ញាឃាឌិសច្ចុបចតសទ្ធាចតោ ស្វចិត្មុទាតិក្កយេយា ធុត្តោ, ឮឆ បត ក្ខបធារសឹយតោ អតិក្កយយត្តោបិ អតិក្កយោយេចាតិ កត្វា ធុត្តោ៎ ព្យុទ្ធយតព្វោតោ ហិ អដ្ឋកថាចរិយា៎ តថា ហិ ធុត្តំ ចឌិទត្យុទ្ធិដីកាយំ (ចឌិទ៎ ដី៎ ធ្មអចក្ក ៥៤៏) “បរិក្កិត្តស្ស ចិហារេស្ស បរិក្ខេបតោតិអាឌិ កិច្ចាបិ បាឡិយំ តត្ថិ, អឆ េតា

អដ្ឋកថាចរិយានំ ចចនេន តថា ឧច បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ ច ចុត្តន្តិ។

យាតព្ពចណ្ណនាយំ ចត្ថុហិ បច្ចាហិ ចា កិច្ចេហិ បរិក្ខិត្តំ ព្ពាចំ បត ឋ្ភានតោនេលាចនលានត្តិនេច្ឆចិយុច្ចត្តំ ចុត្តំ។ ឧទ្ទេ លេដ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វាតិអាទិ អនេឡាសំ កិច្ចន់ បចត្វបចារគស្សត្វបចារចិនហតព្ពំ ចុត្តំ។ តេនេចាហ ឌីកាចរិយោ “ឧទ្ទេ លេដ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វាតិ ព្ពាចំ ចិហារេន កិច្ចន់ បញ្ញាយានិបន្ត្នបចត្វបចារចិនហតព្ពំ ចុត្តំ, ‘យហាយក្កតោ ឌ្វេក្កុមាតិ ព្ពាចំ យក្កបដិបត្តាតំ កិច្ចន់ បចត្វបចារចិនហតព្ពំ, ក្ខេត្ត ចាតិអាទិ គស្សត្វបចារចិនហតព្ពន្តិ។ តស្មា យថាចុត្តំ ត្វចិធំ ជានំ បរិចរន្តព្ពាតព្ពចារិកកិច្ចេហិ តិសិធិតព្ពាន្តំ ហោតិ។ តេសុ ច យទិ អនេត្តាចិហារនេយច តិសិធិត្វា បរិចរតិ, ឋ្ភបចារសិយកតាតំ បនេឡាសំ កិច្ចន់ អារនេចតព្ពំ ហោតិ។ អថ ពាហិឋ្ភបចារសិយាយំ, ធិដ្ឋត្វបាតំ ឃុតបន្ត្នាតំ អារនេចតព្ពំ។ អធិដ្ឋអឃុតាតយិ អនេត្តាច្ចាគបហតព្ពកតាតំ អារនេចតព្ពនេយច។ ចុត្តញ្ហិចឌិនេត្វចិដ្ឋឌីកាយំ “ចត្តំ តិក្ខិបិត្វា ចរន្តស្ស ឋ្ភបចារសិយកតាតំ បនេឡាសំ អារនេចតកិច្ចំ តត្តំ, ធិដ្ឋត្វបាតំ ឃុតបន្ត្នាតំ អារនេចតព្ពំ។ អធិដ្ឋអឃ្សុតាតយិ អនេត្តាច្ចាគបហតព្ពកតាតំ អារនេចតព្ពំ។ ព្ពាចំ ចត្តំ តិក្ខិបិត្វា ចរន្តស្ស លក្ខលាត្តិ ចុត្តន្តិ។ ព្ពាគច្ចា ចត្តំ អតិក្ខិបិត្វា ចរន្តស្ស អនេត្តាចិហារនេយច នត្តិបរិក្កហស្ស ច តិក្ខិបិត្វា ចរន្តស្ស ឋ្ភបចារសិមំ អតិក្កមិត្វា ចត្តបរយាគាតស្ស ច អដ្ឋកថាយំ ចុត្តត្តា ចុត្តំ។ ឋ្ភបចារនេរា បត អនេត្តាសិយាឃ ធិតាតំ បរកេរិលិបចារសិយា ហោតិ, ពាហិឋ្ភបចារសិយាឃ ធិតាតំ ត្វាគបហតព្ពយត្តំ។ តេនេច ហិ ឋ្ភនេន្ត្នកត្តានិបឈ្នលិកោ យទិ អនេត្តាសិយាឃ ឋ្ភប្បជ្ជតិ, សិមដ្ឋកបឈ្នស្ស ហោតិ។ យទិ ពាហិសិយាយំ, ត្វាគបហតព្ពាគ្គតនេ បត្តកិច្ចន់, តស្មា ឋ្ភបចារចរនេតបិ ឧប អនេត្វា ចិញ្ញាយតិ។ តថា ហិ ចុត្តំ ចឌិនេត្វចិដ្ឋឌីកាយំ (ចឌិនេ។ ឌី។ ត្វឡអចក្ក ៤៥) “អត្ថិកាចំ បល្លនេក្ខត្វាតិ ត្វាគបហនេត្វ ឋ្ភបចារេន បល្លនេក្ខត្វា អតិក្ខិត្តចត្តាតំ ឋ្ភបចារសិយាឃ អាកតកាចំ បល្លនេក្ខត្វា បហចារបាតិកំ នេចតិតព្ពន្តិ ច ចុត្តន្តិ។

ឧចំ អតិក្ខិត្តចត្តាតំ ហុត្វា បរិចរន្តាតំ អនេត្តាចិហារនេយច ចរតស្ស, តិក្ខិត្តចត្តាតំ ហុត្វា បរិចរន្តាតំ ចិហារតោ ពាហិ ឧទ្ទេ លេដ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វា ចរតស្ស ច អដ្ឋកថាគិសុ បកនេលាសុ អាកតត្តា តថាកតនេយា បកនេលាកតនេយា ហោតិ។ ព្ពាគាតិ បត អាចរិយា អតិក្ខិត្តចត្តស្ស ច នត្តិនេច្ឆចត្តនេកគនេគានេ បរិហរិត្វា អតិក្កន្តនេត្តា, តិក្ខិត្តចត្តស្ស ច នេចបិកំ បត្វុបរយនេយ ពាហិសិយាយតស្ស ក្វក្ខត្តា, ចាឡអបរិបាធិបរិបយស្ស ច អាបក្កិតព្ពាកាចតោ នត្តិនេច្ឆចត្តនេកគបរិហនេលាចនេត លក្ខលាបរិប្ញុរិនេយច យតសិ កនេរាត្តា តិក្ខិត្តចត្តាបិ បយាតា អនេត្តាចិហារនេយច បរិចារចរតព្ចា យាតព្ពចនេលាព្ចា កនេរាត្តិ។

ឧកនេច្ច អាចរិយា ពាហិឋ្ភបចារសិយាយំ បតិត្វបដ្ឋានេត បកតព្ពាតំ កិច្ចន់ ចរតយាលំ កានារនេបត្វា បារិចាសិកកិច្ចន់ តិបជ្ជតយត្ថា បន្ពានេតា លត្ថុបរិច្ឆិត្តំ បក្ខានពាត្តំ ឃុក្កត្តំ កានារនេបត្វា តំ បនេគសំ ចតិយា បរិក្ខិបិនេបត្វា យាឃត្យូបនេយ តត្វ កត្តា ឋ្ភបដ្ឋាកយាយនេលាគនេយា តិចត្តានេបត្វា បុរិមយានេម ចា បច្ឆិមយានេម ចា បយត្តនេតា បត្ថលិជ្ជតកានេល បកតព្ពកិច្ចន់ យាលិមំ តិបជ្ជានេបត្វា បារិចាសិកកិច្ចន់ ចត្តំ បយាគានេបត្វា អារនេចានេបត្វា អត្តនេភា អត្តនេភា យត្ថានេកសុ តិបជ្ជានេបត្វា បឆ្ចិមយាមកានេល ឋ្ភដ្ឋានេបត្វា អរុណោ ឋ្ភដ្ឋិតេ អារនេចានេបត្វា ចត្តំ តិក្ខិបិនេបត្តិ។ ឧប តនេយា បកនេលាសុ អតាកតត្តា អាចរិយាតំ យនេតត កតត្តា អាចរិយតនេយា តាម។ ឧប តនេយាបិ យថាវុតនេតា បកនេលាសុ អតាកនេតាបិ បកនេលាត្ងលិយចនេរត នត្តិនេច្ឆចត្តនេកគនេគានេ បរិហរិត្វា លជ្ជិនេបរនេលហិ ពាហុស្សនេតហិ សិក្ខាកាមេហិ ចិតនេយ បកតព្ពាហិ ចិចារិនេតា បយានេតា ឃុត្តនេរា បរនេត្វាច ហោតិ, តស្មា “អត្ថលិយតនេយា”តិបិ ចត្តុំ ចដ្ដតិ។

តត្ថ ច អនិក្ខិត្តវត្តានំយេវ អន្តោវិហារេ វសនំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ, អថ កស្មា និក្ខិត្តវត្តាបិ សមានា វសន្តីតិ? សច្ចំ, តត្ថ បន អប្បភិក្ខុកត្តា សភាគភិក្ខូនំ វសនដ្ឋានត្តា ច រត្តិច្ឆេទវត្តភេទទោសេ ច បរិហរិតុំ សក្កុណេយ្យភាវតោ សកលរត្តិម្បិ វត្តំ អនិក្ខិបិត្វា វសតិ វុត្តំ, ឥធ បន តថា អសក្កុណេយ្យភាវតោ ទិវា វត្តំ និក្ខិបិត្វា រត្តិយំ សមាទិយន្តោ អាគន្តុកានំ អនាគមនកាលភាវតោ, សង្កិលិដ្ឋកាលភាវតោ ច រត្តិច្ឆេទាទិទោសេ បរិហរិតុំ សក្កុណេយ្យត្តា តទនុលោមមេវ ហោតីតិ យុត្តា អាចរិយា ឯវំ ករោន្តីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

ឯវំ ហោតុ, ពហិឧបចារសីមាយ វសន្តានំ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ និសីទនមេវ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ, ន បកតត្តសាលិករណយញ្ញាករណាទីនិ, អថ កស្មា ឯតានិ ករោន្តីតិ? សច្ចំ, តថាបិ បកតត្តសាលិករណំ បារិវាសិកានំ ភិក្ខូនំ បកតត្តេហិ ភិក្ខូហិ វិប្បវាសរត្តិច្ឆេទវត្តភេទទោសបរិហរណត្ថំ, តំ "តយោ ខោ, ឧបាលិ, បារិវាសិកស្ស ភិក្ខុនោ រត្តិច្ឆេទា សហវាសោ, វិប្បវាសោ, អនារោចនា"តិ វុត្តបាឡិំ (ចូឡវ. ៨២) អនុលោមេតិ។ យញ្ញាករណំ សហវាសរត្តិច្ឆេទវត្តភេទទោសបរិហរណត្ថំ, តំ "ន, ភិក្ខវេ, បារិវាសិកេន ភិក្ខុនា បកតត្តេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ ឯកច្ឆន្នេ អាវាសេ វត្ថព្ពំ, ន ឯកច្ឆន្នេ អនាវាសេ វត្ថព្ពំ, ន ឯកច្ឆន្នេ អាវាសេ វា អនាវាសេ វា វត្ថព្ព"ន្តិ វុត្តបាឡិញ្ច (ចូឡវ. ៨១) យថាវុត្តបាឡិញ្ច អនុលោមេតិ។ អាទិ-សទ្ទេន សាយន្ហសមយេ គមនាទីនិ សង្គហិតានិ។ តេសុ អដ្ឋកថាយំ បច្ចូសសមយេ គមនេ ឯវ វុត្តេបិ សាយន្ហសមយេ គមនំ រត្តិភាគស្ស ពហុបរិស្សយត្តា បរិស្សយវិនោទនត្ថំ, តំ "អន្តរាយតោ បរិមុច្ចនត្ថាយ គន្តព្ពមេវា"តិ វុត្តំ អដ្ឋកថាបាឡិំ (ចូឡវ.អដ្ឋ. ៧៩) អនុលោមេតិ។ ឧបដ្ឋាកសាមណេរាទីនំ និវត្តាបនំ អនុបសម្បន្នេន សហសេយ្យសង្កានិវត្តនត្ថំ, តំ "យោ បន ភិក្ខុ អនុបសម្បន្នេន សហសេយ្យំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ"ន្តិ វុត្តំ មាតិកាបាឡិំ (បាចិ. ៣៥) អនុលោមេតិ។ បុរិមយាមេ វា បច្ឆិមយាមេ វា សមន្តតោ សង្កិលិដ្ឋកាលេ បកតត្តភិក្ខូ សាលាយំ និបជ្ជាបេត្វា បារិវាសិកភិក្ខូនំ វត្តសមាទាបនំ អញ្ញាភិក្ខូនំ សង្កមនិបជ្ជនត្ថំ, តំ អនារោចនរត្តិច្ឆេទទោសបរិហរណត្ថំ, តំ យថាវុត្តរត្តិច្ឆេទបាឡិំ អនុលោមេតិ។

តត្ថ ច អដ្ឋកថាយំ អន្តោអរុណេយេវ វត្តសមាទានំ វុត្តំ, អថ កស្មា "បុរិមយាមបច្ឆិមយាមេសុ"តិ វុត្តន្តិ? នាយំ ទោសោ, ហិយ្យោអរុណុគ្គមនតោ បដ្ឋាយ ហិ យាវ អជ្ជអរុណុគ្គមនា ឯកា រត្តីតិ អជ្ជអរុណស្ស អន្តោ នាម, អជ្ជអរុណតោ បដ្ឋាយ បច្ឆាភាគេ អរុណស្ស ពហិ នាម, តស្មា បុរិមបច្ឆិមយាមេសុ គតវត្តសមាទានម្បិ អរុណោទយតោ បុព្វេ គតត្តា អន្តោអរុណេ គតំយេវ ហោតិ។ វត្តំ អសមាទិយិត្វា និបជ្ជេ ច សតិ និទ្ទាវសេន អរុណុគ្គមនកាលំ អជានិត្វា វត្តសមាទានំ អតិក្កន្តំ ភវេយ្យ, តស្មា បុរេតរមេវ សមាទានំ កត្វា និបជ្ជនំ ញាយាគតំ ហោតិ, "អន្តោអរុណេយេវ វុត្តនយេនេវ វត្តំ សមាទិយិត្វា"តិ វុត្តអដ្ឋកថាបាឡិញ្ច (ចូឡវ.អដ្ឋ. ១០២) អនុលោមេតិ។

ឯវំ ហោតុ, ឯវំ សន្តេបិ កស្មា "អារោចាបេត្វា"តិ វុត្តំ, តត្ថ មាឡកសីមាយំ សមាទិន្នកាលេយេវ វត្តមារោចិតន្តិ? សច្ចំ អារោចិតំ, អយំ បន ភិក្ខុ ទិវា វត្តំ និក្ខិបិត្វា និសិន្នោ, ឥទានិ សមាទិន្នោ, តស្មា មាឡកសីមាយ អារោចិតម្បិ បុន អារោចេតព្ពំ ហោតិ។ ឥទម្បិ

“អនន្តរានុលោមេន វុត្តនយេនេវ ចិត្តំ សមាធិយិត្វា តស្ស កិលេសោ បរិវារេសា អារាធេតព្ពា”តិ បាឋំ (ធម្មស. អដ្ឋ. ១០១) អនុសាសេយេតិ។ អថ “អព្ពោភោ អព្ពោភោ យថ្នាកេសុ និបជ្ជាបេត្វា”តិ កស្មា វុត្តំ, តត្ថ អញ្ញមញ្ញស្ស យថ្នាសុ និបជ្ជាតាបិ បកតត្តសាលតោ និទ្ធាតកបតដ្ឋានតោ ពហិ និបជ្ជាភា សហវាសទត្តិទោសទោសតោ មុត្តាយេវាតិ? ន បនេតំ ទដ្ឋព្ពំ។ ន ហិ បារិវាសិកោ បកតត្តកិក្ខុហេវ ឯកច្ឆន្នេ និបន្នោ សហវាសទត្តិទោសបយុត្តោ ហោតិ, អថ ខោ អញ្ញមញ្ញម្បិ ហោតិយេវ។ វុត្តញ្ហេតំ សមន្តបាសាទិកាយំ (ធម្មស. អដ្ឋ. ៤១) “សចេ ហិ ទ្វេ បារិវាសិកា ឯកតោ វសេយ្យុំ, តេ អញ្ញមញ្ញស្ស អជ្ឈាចារំ ញត្វា អគារវា វា និប្បរិសារិនោ វា ហុត្វា បាបិដ្ឋតរំ វា អាបត្តិំ អាបជ្ជេយ្យុំ និក្ខិបេយ្យុំ វា, តស្មា តេសំ សហសេយ្យា សព្ពប្បការេន បដិក្ខិត្តា”តិ។

“បច្ឆិមយាមកាលេ ឧដ្ឋាបេត្វា អរុណេ ឧដ្ឋិតេ អារោធាបេត្វា ចិត្តំ និក្ខិបាបេតព្ពំ”តិ ឯត្ថ អរុណេ អនុដ្ឋិតេយេវ វត្តនិក្ខិបនេ ករិយមានេ រត្តិច្ឆេទោ ហោតិ, សា រត្តិ គណនូបគា ន ហោតិ, តស្មា បច្ចូសសមយេ វុត្តំ អរុណុគ្គមនតិច្ឆំ ឧបលិខេត្វា អរុណុគ្គមនការេវា មុដ្ឋ ញាតិតព្ពំ។

“អារោធាបេត្វា ចិត្តំ និក្ខិបាបេតព្ពន្តិ វុត្តំ។ កស្មា អារោធាបេតិ, តត្ថ សមាធិក្ខណកាលេយេវ អារោធិតន្តិ? សច្ចំ, តថាបិ បារិវាសិកវត្តសមាទានកាលេ អារោធិតស្ស កិលេសុ ឯកច្ចេ និក្ខិបនកាលេ គច្ឆន្តិ, អញ្ញេ អាគច្ឆន្តិ, ឯវំ បរិសសព្ពេសុ សិយា, តថា ច សតិ អភិនវាគតានំ សន្តោវា អារោធេតព្ពំ ហោតិ, អសតិ បន អភិនវាគតភិក្ខុម្ហិ អារោធនកិច្ចំ នត្ថិ។ ឯវំ សន្តេបិ អារោធនេ ទោសាភាវតោ បុន អារោធនំ ញាយាគតំ ហោតិ, មានត្តចរណកាលេ បន សមាទានេ អារោធិតេបិ និក្ខិបនេ អវស្សំ អារោធេតព្ពមេវ។ កស្មា? និវេសន្តរភាវតោ។ “ទេវសិកំ អារោធេតព្ព”ន្តិ (ធម្មស. អដ្ឋ. ៥០) ហិ វុត្តំ។ ឯវំ សន្តេបិ សាយំ សមាទានកាលេ អារោធេស្សតិ, តស្មា និក្ខិបនេ អារោធនកិច្ចំ នត្ថីតិ ចេ? ន, សាយំ សមាទានកាលេ ឯកតោ ភិក្ខូ អាគច្ឆិស្សន្តិបិ, ន អាគច្ឆិស្សន្តិបិ, អនាគតានំ កថំ អារោធនំ លភិស្សតិ, អនារោធនេ ច សតិ រត្តិច្ឆេទោ សិយា, តស្មា តស្មិំ និវេសេ អរុណេ ឧដ្ឋិតេ វត្តនិក្ខិបនតោ បុរេយេវ អារោធេតព្ពន្តិ នោ មតិ, មុដ្ឋតរំ ឧបធារេត្វា គហេតព្ពំ។ ឯវំ បករណាគតនយេន វា បករណានុលោមអាចរិយនយេន វា សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អាណំ បតិដ្ឋាបេន្តេន និនយកោវិទេន ពហុស្សុតេន លជ្ជីបេសលភូតេន វិនយធរេន វិសុទ្ធិកាមានំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ សីលវិសុទ្ធត្ថាយ មុដ្ឋ វិចារេត្វា បរិវាសវត្តាទិកម្មានិ អាចិក្ខិតព្ពានីតិ។

ឦទិសំ ឋានេ លជ្ជីភិក្ខូនំ បរិវាសាទិកថាយ កុសលានំ នានាចរិយានំ វាទោ – កេចិ ភិក្ខូ “បកតត្តសាលំ ករិយាទេន តស្សា សាលាយ បន្តេវាសិកំ និសិន្នំ កត្វា តតោ ទ្វាទសហត្ថមត្តំ បទេសំ សល្លក្ខេត្វា យថា បន្តោត្ថ បារិវាសិកានំ យន្តោ និបន្នស្ស ភិក្ខុស្ស កិញ្ចា តស្ស បទេសស្ស ឧបរិ ហោតិ, តថា បន្តារាបេតព្ពា។ ឯវំ កតេ សុកតំ ហោតី”តិ វទន្តិ ករោន្តិ ច។ ឯកច្ចេ “យន្តោ និបន្នស្ស ភិក្ខុស្ស កេចិ តស្ស បទេសស្ស ឧបរិ ហោតិ, យថា បន្តារាបេតព្ពា, ឯវំ កតេ សុកតំ ហោតី”តិ វទន្តិ ករោន្តិ ច, តំ វចនំ នេវ បាឡិយំ, ន អដ្ឋកថាដីកាទីសុ ទិដ្ឋតិ, កេវលំ តេសំ បរិកប្បមេវ។ អយំ បន តេសំ អធិប្បាយោ សិយា – “ទ្វាទសហត្ថំ បន ឧបចារំ មុញ្ចិត្វា និសីទិតព្វំ វទតី”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តវចនតោ “អថ ទ្វាទសហត្ថំ ឧបចារំ មុញ្ចិត្វា អជាតនន្ទស្សេវ គច្ឆតិ, រត្តិច្ឆេទោ ហោតិ ឯវ, វត្តភេទោ បន នត្ថី”តិ អដ្ឋកថាវចនតោ (ធម្មស. អដ្ឋ. ៥៤) “អវិដ្ឋអស្សុតាតម្បិ អនន្តាទ្វាទសហត្ថគតានំ អារោធេតព្ព”ន្តិ វុត្តដីកាវចនតោ (សារត្ថ. ដី. ធម្មសង្គ ១.៥៤) “អវិដ្ឋអស្សុតាតម្បិ អនន្តាទ្វាទសហត្ថគតានំ អារោធេតព្ពំ, ‘ឋានំ ចិត្តំ និក្ខិបិត្វា វសន្តស្ស លក្ខណ’ន្តិ

វុត្ត”ន្តិ វុត្តចនិរញ្ជិដីកាចចតុត្ថ (ចនិរ៰ ដី៰ ធ្យអចក្ក ៥៧) “អត្ថិកាចិ សល្លក្ខេត្វាតិ ឈានសមាធេន ឧបចារេន សល្លក្ខេត្វា, អភិក្កន្តចត្តានំ ឧបចារនិយាម អាគតកាចិ សល្លក្ខេត្វា សមចារសាធិកំ ចេជិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ ចនិរញ្ជិដីកាចចតុត្ថ បស្សិត្វា អយោតិយោ អត្ថំ គហេត្វា សព្ពត្ថ ឈានសមាធិយេច បយាណំ, តតោ ឧបរិបិ អធិកបិ ន ចដ្ដតិ, តស្មា យថាវុត្តនយេន យទេវ្យ ចយ្ហោ ឈានសមាធិយទេវ បនេន និបត្តស្ស កិច្ចស្ស កិចា ចា ពលំ ចា ហោតុ, ឯចំ សន្តេ ឈានសមាធិប្បនេន បរិកម្មនិមិត្តំ ហោតិ, តតោ សមចារតោ ចា ចិប្បចារតោ ចា ទត្តិទេដ្ឋចត្តទេកទោសា ន ហោន្តីតិ។

តត្រាយំ យុត្តាយុត្តវិចារណា ពាគតព្វា។ យថាវុត្តបក្ខេសុ បឋមបក្ខស្ស អយមធិប្បាយោ – បកតចក្ខុនា ឱលោកិយមានំ និមិត្តំ យថា បរិកម្មនិមិត្តំ អាសេវនំ និមីលិតុកាមោ, បកតចក្ខុស្ស កិច្ចតោ និមិត្តដ្ឋានតោ ឈានសមាធិ ឧបចារំ បត្វាន និមីលិតំ ចដ្ដតិ, ន ឈានសមាធិប្បត្តទេវតិ។ ឯវំ ន ខ្វិស្សបិ ឱយាម និមិត្តេសុ ឈានសមាធិប្បត្តទេវបិ ចដ្ដតិ, ឈានសមាធិប្បនេនតោ ពាហិ និមីលេត្វា អាសេវនបិ និមីលិតុំ ចដ្ដតីតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ “ន ឱយាម និមិត្តន្តិ បកតចក្ខុ គហិយំ និមិត្តំ ឋានទេន អត្តយោ តិណាសន្តទេវបិ ឧច្ចតេន ចាលិកាតលេបិ ចា ន និមីលិតព្ពំ, ឈានសមាធិំ បន ឧបចារំ បត្វា និមីលិតំ ចដ្ដតី”តិ (ធ្យអច៰ អដ្ឋ៰ ប៉១)។ ឯតិ បកតចក្ខុ ឱយាម និមិត្តំ បរិកម្មនិមិត្តំ និមីលិតព្ពដ្ឋានជីបនោ អយំ បនេដា, ន យថាបញ្ញាបនដ្ឋានសមដ្ឋានជីបនោ, តំ បុព្ពាបរបរិបុណ្ណំ សកលំ បនេធំ អនោលោកេត្វា ឯកទេសមត្តទេយេច បស្សិត្វា បរិកប្បេនេន អយោតិយោ អធិប្បាយំ គណ្ហន្តិ។

ទុតិយបក្ខស្ស បន អយមធិប្បាយោ – ពាហិ ឧបចារនិយាម បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ ចត្តំ សមាជិយិត្វា និមិត្តំ កិច្ចម្បិ តស្ស និមិត្តដ្ឋានតោ ឈានសមាធិំ ឧបចារំ ជ្ញគ្គយិត្វា តស្ស អនាគតត្តមេស្សេច អនេញ្ញា កិច្ច គច្ឆតិ, តស្ស បរិកម្មនិមិត្តស្ស កិច្ចតោ ទត្តិទេដ្ឋទោ ហោតិ, ចត្តទេកទោ បន នត្ថិ។ កស្មា ទត្តិទេដ្ឋទោ ហោតិ? ឧបចារំ ជ្ញគ្គយិតត្តា។ កស្មា ន ចត្តទេកទោ? អនាគតត្តត្តាតិ។ ឯវំ ពាហិឧបចារនិយាម ឧបចារទោ ឈានសមាធិប្បយាណោ ហោតិ អាទេទាចនទេល្លត្តក្ខុតាតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ “គុទេដ្ឋន ចា ចតិយា ចា បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ និមីលិតព្ពំ, អនេត្តាអទុលោយេច វុត្តនយេន ចត្តំ សមាជិយិត្វា អាទេទាចតព្ពំ។ សចេ អនេញ្ញា កោចិ កិច្ច កោតជិទេច គទេលីយេន តំ ចាតំ អាគច្ឆតិ, សចេ ឯស តំ បស្សតិ, សន្តិ ចាស្ស សុណាតិ, អាទេទាចតព្ពំ។ អនាទេទាចន្តស្ស ទត្តិទេដ្ឋទោ ទេច ចត្តទេកទោ ច។ អច ឈានសមាធិំ ឧបចារំ ជ្ញគ្គយិត្វា អនាគតត្តមេស្សេច គច្ឆតិ, ទត្តិទេដ្ឋទោ ហោតិ ឯច, ចត្តទេកទោ បន នត្ថី”តិ (ធ្យអច៰ អដ្ឋ៰ ៥៧)។ ឯតិ អយម្បិ បនេដា អាទេទាចនទេល្លត្តជីបនោ ហោតិ, ន យថាបញ្ញាបនាជិជីបនោតិ ទដ្ឋព្ពំ។

តតិយបក្ខស្ស បន អយមធិប្បាយោ – កិំ ពាហិឧបចារនិយាម ចត្តសមាធានដ្ឋានំ អាគតកិច្ចានំ ជិដ្ឋទុបិតំ សុតសទ្ទានំយេច អាទេទាចតព្ពត្តិ បុច្ឆាយ សតិ អជិដ្ឋអស្សុតានម្បិ អន្តោឈានសមាធិគតានំ អាទេទាចតព្ពត្តិ ចិស្សេជ្ជតព្ពត្តិ។ ឯវំ អជិដ្ឋអស្សុតានំ បន អន្តោឈានសមាធិគតានំយេច អាទេទាចតព្ពំ, ន ពាហិឈានសមាធិគតានំ, ជិដ្ឋសុតានំ បន អន្តោឈានសមាធិគតានម្បិ ពាហិឈានសមាធិគតានម្បិ អាកាសាជិកតានម្បិ អាទេទាចតព្ពទេយចាតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ “អយំ បនេត្ថ ទេធស្ស អធិប្បាយោ – ចត្តំ និក្ខិបិត្វា បរិចេន្តស្ស ឧបចារគតានំ សទ្ធានំ អាទេទាចនកិច្ចំ នត្ថិ, ជិដ្ឋទុបិតំ សុតសទ្ទានំ អាទេទាចតព្ពំ, អជិដ្ឋអស្សុតានម្បិ អន្តោឈានសមាធិគតានំ អាទេទាចតព្ពំ។ ឯធំ ចត្តំ និក្ខិបិត្វា បរិចេន្តស្ស លក្ខណ”ន្តិ (សារត្ថ៰ ដី៰ ធ្យអចក្ក ១៥៧)។ ឯតិ អយម្បិ បនេដា

អារោចេតព្ពលក្ខណទីបកោ ហោតិ, ន យថាបញ្ញាបនាទិទីបកោតិ។ ចតុត្ថបទស្ស អធិប្បាយោបិ តតិយបទស្ស អធិប្បាយបទីបនោ។

បឋមបទស្ស បន អយមធិប្បាយោ – អត្តិកាចំ សល្លក្ខេត្វាតិ ឯត្ថ ឯតម្បិ អដ្ឋកថាចរិយេន និក្ខិត្តចក្ខុនា កិច្ចំ អត្តនោ និសិន្នដ្ឋានតោ ទ្វាទសហត្ថេ ឧបចារេ អញ្ញាសំ កិច្ចំ អត្តិកាចំ សល្លក្ខេត្វា អនិក្ខិត្តចក្ខុនា ឧបចារសីមាយ អញ្ញាសំ កិច្ចំ អាគតកាចំ សល្លក្ខេត្វា សហជាតាទិកំ ចេតិយង្គំ អាទិ-សទ្ទេន បិណ្ឌចារអនារោចនស្សារោគោចរលាភិ សង្គណ្ហាតិ។ អយញ្ហិ យស្មា កាលស្ស អារោចេត្វា កិច្ចស្ស អត្តិកាចំ សល្លក្ខេត្វា នសិ, តស្មា និក្ខិត្តចក្ខុនា ពហិឧបចារសីមាយ សយាទិន្នត្វា អត្តនោ និសិន្នដ្ឋានតោ ទ្វាទសហត្ថេ ឧបចារេ អញ្ញាសំ កិច្ចំ អត្តិកាចំ សល្លក្ខេត្វា អនិក្ខិត្តចក្ខុនា អន្តោចិហារេ សយាទិន្នត្វា ឧបចារសីមាយ អញ្ញាសំ កិច្ចំ អាគតកាចំ សល្លក្ខេត្វា សហជាតបិណ្ឌចារអនារោចនស្សារោគោចរលាភសង្គហាតិ ចក្ខុនិក្ខេបនាតិ ចេតិយង្គាតិតិ។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (ធម្មស. អដ្ឋ. ៥៧) “អយញ្ហិ យស្មា កាលស្ស អារោចេត្វា កិច្ចស្ស អត្តិកាចំ សល្លក្ខេត្វាន នសិ, តេនស្ស ឧស្សារោគោចរលាភោ សោ ច បិណ្ឌចារោ ច ន ហោតី”តិ។ វុត្តំ អយញ្ហិ បរិតោ បកតត្តកិច្ចស្ស ករោតុបិ ចត្តំ អារោចេត្វា កិច្ចំ អត្តិកាចំ សល្លក្ខេត្វា នសិតត្វា ទោសាភាវេន ទីបេតិ, ន យថាបញ្ញាបនាទីតិ។ វុត្តំ វុត្តេសំ បិដានំ អនោមតិសោ អធិប្បាយំ ករោត្វា “សត្តត្ថ ទ្វាទសហត្ថេសុ បយាណ”ន្តិ យញ្ញាយានា ចិនាទិសុ, តេសំ និដ្ឋានុកាតិ អាបន្នយានា សិស្សានុសិស្សាទយោបិ តទេវ ករោន្តិ, តទេតំ អប្បមាណំ។

កចំ? យំ តត្ថ បកតត្តសាលិយ យទេត្ថាភេវុ និយិត្តំ កត្វា ទ្វាទសហត្ថំ មីនិំសុ, តទប្បមាណំ។ ន ហិ ឆន្ទេន ច សាលិយ ច សហជាតេន ច បិណ្ឌចារេន ច វុត្តា, អថ ខោ បកតត្តកិច្ចនាច។ វុត្តញ្ហិ សមន្តបាសាទិកាយំ (ធម្មស. អដ្ឋ. ប៍១) “តត្ថ សហជាតេនាតិ ទ្វាយំ បកតត្តេន កិច្ចនា សទ្ធិំ ឯកក្ខេត្តតិអាទិនា នយេន វុត្តា ឯកតោ ចារេន។ បិណ្ឌចារេនាតិ ឯកកម្មេន ចារេនា”តិ។ យញ្ហិ តតោ ទ្វាទសហត្ថមត្តដ្ឋានេន កិច្ចស្ស គីចាដ្ឋបនំ ច កដ្ឋដ្ឋបនំ ច ចរន្តិ, តទបិ អប្បមាណំ។ ពហិឧបចារសីមាយ ហិ បរិចសត្តស្ស កិច្ចស្ស សកលសីមំ បកតត្តកិច្ចំ អន្តោទ្វាទសហត្ថេ ឧបចារេ ឆរបត្តំ ហោតិ, ន ឯកទេសមត្តំ។

តេសំ បន អយមធិប្បាយោ សិយា – ទ្វាទសហត្ថប្បទេសតោ សកលសីមស្ស អន្តោករណេ សតិ សហជាតេនា នទេយ្យ, ពហិករណេ សតិ បិណ្ឌចារេនា, តេន ឧបដ្ឋំ អន្តោ ឧបដ្ឋំ ពហិ ហោតុតិ, តំ មិច្ឆាភាណចរេន ហោតិ។ ន ហិ សហជាតទោសោ ទ្វាទសហត្ថេន កនិតោ, អថ ខោ ឯកក្ខេត្តេ សយនេន។ វុត្តញ្ហិ ភគវតា បរិវាសិកក្ខន្ធកេ (ធម្មស. ប៍១) “ន, ភិក្ខវេ, បរិវាសិកេន ភិក្ខុនា បកតត្តេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ ឯកក្ខេត្តេ អាវាសេ វត្ថព្ពំ, ន ឯកក្ខេត្តេ អនាវាសេ វត្ថព្ពំ, ន ឯកក្ខេត្តេ អាវាសេ វា អនាវាសេ វា វត្ថព្ព”ន្តិ។ អដ្ឋកថាយម្បិ (ធម្មស. អដ្ឋ. ប៍១) វុត្តំ “ឯកក្ខេត្តេ អាវាសេ”តិអាទីសុ អាវាសោ នាម វសនត្ថាយ កតសេនាសនំ។ អនាវាសោ នាម ចេតិយឃរំ ពោធិឃរំ សម្មុញ្ជនិអដ្ដកោ ទារុអដ្ដកោ បានីយមាឡោ វច្ចកុដិ ទ្វារកោដ្ឋកោតិ ឯវមាទិ។ តតិយបទេន តទុភយម្បិ គហិតំ, ‘ឯកតោ យត្ថ កត្ថចិ ឯកក្ខេត្តេ ឆន្នតោ ឧទកបតនដ្ឋានបរិច្ឆិន្នេ ឱកាសេ និក្ខិត្តកោ នសិតុំ ន លភតិ, បរិវាសិកោ បន អន្តោអាវាសេយេវ ន លភតី’តិ យថាបច្ចរិយំ វុត្តំ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន ‘អចិរវតេ ឧទកបាតេន វារិតា’ន្តិ វុត្តំ។ កុរុន្ទិយំ ‘ឯកតោ ឯត្តកោសុ បឋមលោមន្តានដ្ឋានេសុ បរិវាសិកស្ស ច និក្ខិត្តកស្ស ច បកតត្តេន សទ្ធិំ ឧទកបាតេន វារិតា’ន្តិ វុត្តំ, តស្មា នានូបចារេបិ ឯកក្ខេត្តេ ន វដ្ដតិ។ សចេ បនេត្ថ តទហុបសម្បន្នេបិ បកតត្តេ បឋមំ បវិសិត្វា និបន្នេ សង្ឃដេយ្យាបិ បរិវាសិកោ បច្ឆា បវិសិត្វា

ជានន្តោ និបជ្ជតិ, រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច, អជានន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោវ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។ សចេ បន តស្មិំ បឋមំ និបន្នេ បច្ឆា បកតត្តោ បវិសិត្វា និបជ្ជតិ, បារិវាសិកោ ច ជានាតិ, រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច។ នោ ចេ ជានាតិ , រត្តិច្ឆេទោវ, ន វត្តភេទទុក្កដន្តិ, តស្មា សាលាយបិ វិហារេបិ ឆទនតោ ឧទកបាតដ្ឋានតោ យុត្តបទេសេយេវ សហវាសទោសោ ន វិជ្ជតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

ឯកច្ចេ បន យដ្ឋិមុទ្ធនោ ឆាទនសហសេយ្យាបាទេន ឆន្នំ កត្វា សយន្តោ ញាតិហេរុ វេលំ វទន្តិ, ឯកំ វទេ វា ញាតិហេរុវេលំ អាវដ្ឋេត្វា ឆាទនបរិហរិត្វា ហោតិ, តទា តំ បទេសំ ឆាទនហេតុន ឆាទនេន បិទហិត្វា នានាសេយ្យាតំ ឧបាគមេន ហោតិ, តទា តេសំ ឧបាគតំ ឋិតាយ ឯកេកស្មិំ មញ្ចេ បញ្ញាបិតាសេន ឧបវិសន មញ្ចដ្ឋានានិ ហោន្តិ, តស្មា ឯកស្មិំ វដ្ដមណ្ឌលេ ឧ ភិក្ខូនំ អបុព្ពំ អចរិមំ វសិតុំ ឧបន្តិ, ន តទា ឧក្ខិត្តំ វទន្តិ។ កស្មា បន ឯវំ វទន្តីតិ? បុព្ពេ វុត្តនយេន “សព្ពត្ថ ឆាទនបរិច្ឆេទេន បមាណ”ន្តិ គហិតត្តា។ ឯវំ កិរ នេសមធិប្បាយោ – បារិវាសិកោ បកតត្តស្ស ភិក្ខុនោ ឆាទនបរិច្ឆេទេ វសមានោ សហវាសោ សិយា, ញាតិហេរ វសមានោ វិប្បវាសោ, យថា អញ្ញមញ្ញស្សបីតិ។ ឯវំ វទន្តានំ បន នេសំ វចនអធិប្បាយោបិ ន សិជ្ឈតិ, កុតោ ភគវតោ អធិប្បាយោ។

កថំ? បារិវាសិកោ ភិក្ខុ បកតត្តភិក្ខុនា អញ្ញមញ្ញស្ស ច ឆាទនបរិច្ឆេទេ បវេសេ ហោតូតិ នេសមធិប្បាយោ។ អថ បន យដ្ឋិមុទ្ធេ ទិដ្ឋិំ គន្ត្វា បិទហិតានំ សយន្តោ ញាតិហេរុវេលំ ឆទ្ទនានេន ឆាទនបរិច្ឆេទេ ហោតិ, ន បកតត្តភិក្ខុហិ។ តេ ហិ ឆទ្ទនា ញាតិ ឧក្ខិត្តំ វទន្តានេ ឋិតា, ញាតិហេរុតោបិ វេលានេន ឆទ្ទនា ឆាទនបរិច្ឆេទេ ហោតិ, ន តស្មាបិ និបន្នភិក្ខុ។ សោ ហិ ឆទ្ទនបរិច្ឆេទេនបិ ទិវនបរិច្ឆេទេនបិ វេលាយ អញ្ញាបិ ហោតិ ញាតិបិ។ អញ្ញមញ្ញស្សបិ ឧភយាសិនេន អញ្ញមញ្ញស្ស ឆាទនបរិច្ឆេទេ ហោតិ , ន តស្មាបិ បញ្ញត្តមញ្ចោ វា តត្ថ និបន្នភិក្ខុ វា។ មញ្ចោ ហិ ឧក្ខិត្តមញ្ចេ វា ទិវនមញ្ចេ វា សីសំ អតិក្កមិត្វា ឋិតោ, ភិក្ខុបិ សយតោ ន សីសេន ឧបរិសេន សយន្តិ, វិទដ្ឋិមញ្ចេ វា ទិវនមញ្ចេ វា សីសំ អតិក្កមិត្វា វា អបត្វា វា សយន្តិ, តស្មា តេ បារិវាសិកា ភិក្ខុ បកតត្តភិក្ខុនម្បិ អញ្ញមញ្ញស្សបិ ឆាទនបរិច្ឆេទដ្ឋានេ ន ហោន្តិ, តទា ឧបាគត ហោន្តិ, តស្មា សនអធិប្បាយោបិ ន សិជ្ឈតិ។

ភគវតោ បន អធិប្បាយោ – យទិ អប្បភិក្ខុកាទិអង្គសម្បន្នត្តា វិហារស្ស វត្តំ អតិក្កមិត្វា អន្តោវិហារេយេវ បរិវសតិ, ឯវំ សតិ បកតត្តេន ភិក្ខុនា ន ឯកច្ឆន្នេ អាវាសេ វសិតព្ពំ។ យទិ វាសិអាវាសេ វា អនាវាសេ វា ឆាទនបរិច្ឆេទស្ស អន្តោ សសេយ្យ, សហវាសោ នាម, រត្តិច្ឆេទោ ហោតីតិ អយំ វត្តា យថាវុត្ត-បាឡិយា ច អដ្ឋកថាយ ច បកាសិតត្តា។ ន ឯកច្ឆន្នេ អាវាសេ ទ្វីហិ វត្តព្ពំ។ យទិ វសេយ្យ, វុឌ្ឍស្ស រត្តិច្ឆេទោ ចេវ, នវកស្ស រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច ហោតិ។ សមវស្សា ចេ, អជានន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោវ , ជានន្តស្ស ឧភយម្បីតិ អយំ វត្វា “តយោ ខោ, ឧបាលិ, បារិវាសិកស្ស ភិក្ខុនោ រត្តិច្ឆេទា សហវាសោ វិប្បវាសោ អនារោចនា”តិ ច “ន, ភិក្ខវេ, បារិវាសិកេន ភិក្ខុនា បារិវាសិកេន វុឌ្ឍតរេន សទ្ធិំ ន ឯកច្ឆន្នេ អាវាសេ វត្ថព្ព”ន្តិ (ចូឡវ. ៨៦) ច “វុឌ្ឍតរេនាតិ ឯត្ថ...បេ... សចេ ហិ ទ្វេ បារិវាសិកា ឯកតោ វសេយ្យុំ, តេ អញ្ញមញ្ញស្ស អជ្ឈាចារំ ញត្វា អគារវា វា វិប្បដិសារិនោ វា ហុត្វា បាបិដ្ឋតាយ វា អាបត្តិំ អាបជ្ជេយ្យុំ វិព្ភមេយ្យុំ វា, តស្មា នេសំ សហសេយ្យា សព្ពប្បការេន បដិក្ខិត្តា”តិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ៨១) ច វុត្តេហិ បាឡិអដ្ឋកថាបាឋេហិ បកាសិតត្តា។ វិប្បវាសេបិ បារិវាសិកេន អភិក្ខុកេ អាវាសេ ន វត្តព្ពំ,

បកតត្តេន វិនា អភិក្ខុកោ អាវាសោ ន គន្តព្វោ, ពហិសីមាយំ ភិក្ខុំ វសន្តានេន ទ្វាទសហត្ថប្បមាណស្ស ឧបចារស្ស អន្តោ និសីទិតព្វន្តិ ភគវតោ អធិប្បាយោ។

អយមេត្ថ “ន, ភិក្ខវេ, បារិវាសិកេន ភិក្ខុនា សភិក្ខុកា អាវាសា អភិក្ខុកោ អាវាសោ គន្តព្វោ អញ្ញត្រ បកតត្តេន អញ្ញត្រ អន្តរាយា”តិអាទិ (ចូឡវ. ៧៩) ច “តយោ ខោ, ឧបាលិ...បេ... អនារោចនា”តិ ច “ចត្តារោ ខោ, ឧបាលិ, បារិវាសិកស្ស ភិក្ខុនោ រត្តិច្ឆេទា សហវាសោ, វិប្បវាសោ, អនារោចនា, ឩនេ គណេ ចរណ”ន្តិ (ចូឡវ. ៨១) ច “វិប្បវាសោតិ ឯកកស្សេវ វាសោ”តិ ច “អយញ្ហិ យស្មា គណស្ស អារោចេត្វា ភិក្ខូនញ្ច អត្ថិភាវំ សល្លក្ខេត្វាវ វសិ, តេនស្ស ឩនេគណេចរណទោសោ វា វិប្បវាសោ វា ន ហោតី”តិ ច “អត្ថិភាវំ សល្លក្ខេត្វាតិ ទ្វាទសហត្ថេ ឧបចារេ សល្លក្ខេត្វា, អនិក្ខិត្តវត្តានំ ឧបចារសីមាយ អាគតភាវំ សល្លក្ខេត្វា សហវាសាទិកំ វេទិតព្វ”ន្តិ ច អាគតេហិ បាឡិអដ្ឋកថា-វជិរពុទ្ធិដីកាបាឋេហិ បកាសេត្វា, តស្មា វិហារេ បរិវសន្តស្ស ឧបចារសីមាយ អព្ភន្តរេ យត្ថ កត្ថចិ វសន្តស្ស នត្ថិ វិប្បវាសោ, ពហិឧបចារសីមាយំ បរិវសន្តស្ស ភិក្ខុំ និសិន្នបរិយន្តតោ ទ្វាទសហត្ថព្ភន្តរេ វសន្តស្ស ច នត្ថិ វិប្បវាសោតិ, តញ្ច បរិវាសកាលេ “ឯកេន ភិក្ខុនា សទ្ធិ”ន្តិ វចនតោ ឯកស្សបិ ភិក្ខុនោ, មានត្តចរណកាលេ “ចតូហិ បញ្ចហិ វា ភិក្ខូហិ សទ្ធិ”ន្តិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១០១) វចនតោ ច ចតុន្នំ បញ្ចន្នម្បិ ភិក្ខូនំ ហត្ថបាសតោ ទ្វាទសហត្ថព្ភន្តរេបិ វសិតុំ លភតិ, នត្ថិ វិប្បវាសោតិ ទដ្ឋព្វំ។

វត្តំ សមាទិយិត្វា តេសំ ភិក្ខូនំ អារោចិតកាលតោ បន បដ្ឋាយ កេនចិ ករណីយេន តេសុ ភិក្ខូសុ គតេសុបិ យថាវុត្តអដ្ឋកថាបាឋនយេន វិប្បវាសោ ន ហោតិ។ តថា ហិ វុត្តំ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ចូឡវគ្គ ២.៨៧) “សោបិ កេនចិ ករណីយេន បុរេអរុណេ ឯវ គច្ឆតីតិ ឥមិនា អារោចនាយ កតាយ សព្ពេសុបិ ភិក្ខូសុ ពហិវិហារំ គតេសុ ឩនេគណេចរណទោសោ វា វិប្បវាសទោសោ វា ន ហោតិ អារោចិតត្តា សហវាសស្សាតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ ‘អយញ្ហិ’តិអាទី”តិ។ អបរេ បន អាចរិយា “ពហិសីមាយ វត្តសមាទានដ្ឋានេ វតិបរិក្ខេបោបិ បកតត្តភិក្ខូហេវ កាតព្វោ, ន កម្មារហភិក្ខូហិ។ យថា លោកេ ពន្ធនាគារាទិ ទណ្ឌការកេហិ ឯវ កត្តព្វំ, ន ទណ្ឌារហេហិ, ឯវមិធាបី”តិ វទន្តិ, តម្បិ អដ្ឋកថាទីសុ ន ទិស្សតិ។ ន ហិ វតិបរិក្ខេបោបិ ទណ្ឌកម្មត្ថាយ ការិតោ, អថ ខោ ទស្សនូបចារវិជហនត្ថមេវ។ តថា ហិ វុត្តំ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ចូឡវគ្គ ២.៨៧) “គុម្ពេន វា វតិយា វា បដិច្ឆន្នដ្ឋានេតិ ទស្សនូបចារវិជហនត្ថ”ន្តិ។ តថា វិមតិវិនោទនិយម្បិ (វិ. វិ. ដី. ចូឡវគ្គ ២.៨៧) “គុម្ពេន វាតិអាទិ ទស្សនូបចារវិជហនត្ថ”ន្តិ។ ឥតោ បរំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេន បរិវាសទានញ្ច មានត្តទានញ្ច វេទិតព្វំ។ យត្ថ បន សំសយិតព្វំ អត្ថិ, តត្ថ សំសយវិនោទនត្ថាយ កថេតព្វំ កថយាម។

ឯកច្ចេ ភិក្ខូ ឯវំ វទន្តិ – បារិវាសិកោ ភិក្ខុ វុឌ្ឍតរោបិ សមានោ វត្តំ សមាទិន្នោ នវកដ្ឋានេ ឋិតោ។ តថា ហិ វុត្តំ “យត្ថ បន និសីទាបេត្វា បរិវិសន្តិ, តត្ថ សាមណេរានំ ជេដ្ឋកេន, ភិក្ខូនំ សង្ឃនវកេន ហុត្វា និសីទិតព្វ”ន្តិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ៧៥) តស្មា អារោចិតកាលាទីសុ “អហំ ភន្តេ”តិ វត្តព្វំ, ន “អហំ អាវុសោ”តិ។ តត្រិទំ វិចារណា កាតព្វា – បារិវាសិកាទយោ ភិក្ខូ សេយ្យាបរិយន្តអាសនបរិយន្តភាគិតាយ នវកដ្ឋានេ ឋិតា, ន ឯកន្តេន នវកភូតត្តា។ តថា ហិ វុត្តំ ភគវតា “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ,

ᨸᩣᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨿᨳᩣᩅᩩᨯ᩠ᨰᩴ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩴ ᨸᩅᩣᩁᨱᩴ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩴ ᩒᨱᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ. ᪇᪓). ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᨧ (ᨧᩪᩊᩅ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪅᪑) “ᨸᨠᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨸᨠᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩣᩈᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨸᩣᩊᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ “ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨲᨴᩩᨽᨿᨸᨴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧ ‘ᩋᩉᩴ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᨿᩩᨣᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨲᩮᩣ’ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩮᨶ ᨶ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ‘ᩍᨴᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ ᩋᩣᩈᨶᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩦᨴᨳᩣ’ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩃᨸᨶᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ. ᨿᨴᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩮᨸᩥ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᩍᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ, ᩍᨵᩣᨸᩥ “ᩍᨴᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨲᩮᨶᩮᩅᩴ ᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᩍᨵᩣᨸᩥ ᨸᨶ ᩅᩥᨶᨿᩈᨦ᩠ᨣᩉᨸ᩠ᨸᨠᩁᨱᩮ (ᩅᩥ. ᩈᨦ᩠ᨣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪑᪒᪇) “ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᨶ ᩈᨧᩮ ᨶᩅᨠᨲᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ‘ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩈᨧᩮ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩮᩣ, ‘ᨽᨶ᩠ᨲᩮ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᨬ᩠ᨧ “ᩑᨠᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᨽᩪᨲᩴ ᨸᨠᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ.

ᨿᨴᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨸᩣᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩣᨧᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᨾᩣᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩈᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨸᩮᨲᩥ, ᩍᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨲᩮᨶᩣᨿᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ – ᩋᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨲᩥᨿᩮᩣᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩣᨧᨶᨠᩣᩃᩮ ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᩈᩅᨶᨠᩣᩃᩮ ᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᩈᨾᩣᨴᩣᨶᨠᩣᩃᩮ ᨧ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩣᩁᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨶᩅᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩣᩁᩉᩮᩣ, ᩋᩣᩈᨶᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨽᩣᨣᩥᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩣᩁᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ᩋᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩣᩁᩉᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨯ᩠ᨰᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᩁᩉᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᨾ᩠ᨾᩣᩁᩉᩮᩣ ᨧ ᨶᩣᨾ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩮᨶᩮᩅ ᨮᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩉᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩣᩁᩉᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨸᩥᨲᩮ ᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᩉᨧ᩠ᨧ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩃᩣᨸᩥᨴᩩᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨻᩣᨵᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨣᩣᩁᩅᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨠᩥᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᨬ᩠ᨧ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩮᨶᩮᩅ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨧᩪᩊᩅ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪈᪇) “ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ…ᨸᩮ… ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨻᩣᨿᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ.

ᨲᨳᩣ ᩈᩣᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨠᩣᩃᩮ ᨻᩉᩪᩈᩩ ᨸᩣᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩈᩩ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩴ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᨾᩣᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨶᩅᨠᨲᩁᩴ ᩈᨾᩣᨴᩣᨸᩮᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨸᩣᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨶ ᨶᩅᨠᨲᩁᩴ ᨸᨮᨾᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨸᩮᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ – ᨿᨴᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨸᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨸᩣᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩮᨶ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩮ ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩴ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩉᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨠᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᨸᨠᨲᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨲᩮᩣ. ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᨠᩣᩃᩮ ᨶᩅᨠᨲᩁᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩑᨠᩣᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ

ទ្វានសត្តិ អកុសលេន វិជ្ជិតា សព្ទេទេនេ អត្តនា បុព្វេ អាសេវិតានំ ឧក្កដ្ឋវីសតិកុសលានំ អាសេវនតោ និក្ខិបតិ, ឯវំ យថាកុសលេន និក្ខិបនំ ហោតិ។ សព្ទេទេន បន បច្ចយំ និក្ខិបេត្វា សតិ បុព្វេ អត្តនា អាសេវិតានំ នវន្នំ កុសលានំ តទា អបរាបរត្តភាវតោ អាសេវិតានំ សត្តិយោ និក្ខិបនំ ន ហោតិ, តថា សេសានំ តេសំ បន ឧក្កដ្ឋានំ ឋានំ ហោតិ, ឧក្កដ្ឋានំ អភាវា, តស្មា យថាវុត្តនយេន សព្ទនវកតោ

បដ្ឋាយ អកុសលេន និក្ខិបិតព្ពាតិ។

ឯវំវាទីនំ បន តេសំយេវ សព្ពានំ វារេ បរាបរត្តានំយេវ កុសលា អាសេវនតព្ពា ហោន្តិ, តេ អបរាបរត្តា បុព្វេ អាសេវិតានំយេវ សត្តិយោ វត្តុំ និក្ខិបិតព្ពា ហោតិ, តេ អនាសេវិតានំ ឯវំ បន បរាបរត្តានំយេវ កុសលា អាសេវនតព្ពា ន ហោន្តិ, អថ ខោ អបរាបរត្តាបិ “សេយ្យថាបិ ទ្វេ បរិចារិកា រាជានំ អញ្ញមញ្ញំ បស្សន្តិ, ឯកោបិ អញ្ញមញ្ញស្ស អាសេវនតព្ពា”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តត្តា បុព្វេ អាសេវិតានម្បិ អនាសេវិតានម្បិ សត្តិយោ អាសេវនតា និក្ខិបិតព្ពាមេវ “សេយ្យ ខោ កុសល ធម្មា អាសេវនាទិនា ករណេន បគ្គហិតា ហោតិ, យំ អញ្ញំ សព្ពបច្ចយំ បស្សតិ, តស្ស អាសេវនតា និក្ខិបិតព្ពា”តិ (ធម្មស៑ អដ្ឋ៑ ១០១) វុត្តត្តា, តស្មា តថា អកុសលត្តាបិ សព្ទានំ អាសេវិតត្តា នត្ថិ ទោសោ។ អបរោ បនេត្ថ កុសលា “បរាបរត្តស្ស វាយំ អាសេវនតា”តិ មញ្ញមានា វាយំ វុឌ្ឍិបវិវាយា វត្តំ សមាធិយិត្វា អាសេវនត្វា អត្តនោ សមនំ បវិសិត្វា ទ្វារេ ឧក្កដ្ឋសមនសោភនាទីនិ ករោន្តា អញ្ញេសំ អាសេវិតំ ន បាលេន្តិ។ អបរោ បនេ បរិតោ សមំ អាសេវនត្វា និក្ខិបិត្វា អញ្ញេសំ អាសេវនំ វា និក្ខិបនំ វា អនាករេយ្យា កុសលាវាទីនំ អត្ថាយ ករន្តិ, ឯវំ ករោន្តានំ តេសំ អាសេវនំ ឧក្កដ្ឋានំ អស្សុតកាវសមុទ្ទនោ សាមញ្ញំ ហោតិ បរិចារិកានំ អញ្ញមញ្ញាសេវនស្ស បករណេសុ អាគតត្តា ន ករោតិ សារត្ថទីបនិយំយេវ, អថ ខោ វជិរពុទ្ធិដីកាយម្បិ (វជិរ៑ ដី៑ ធម្មសង្គ ៤៩) “សេយ្យថា ទ្វេ បរិចារិកា រាជានំ អញ្ញមញ្ញំ បស្សន្តិ, ឯកោហិបិ អញ្ញមញ្ញស្ស អាសេវនតព្ពា អធិប្បេតេន ‘អាគន្តុកេន អាសេវនតព្ពា, អាគន្តុកស្ស អាសេវនតព្ពា’តិ វុត្តត្តា”តិ វុត្តំ។

តថា អបរោ បនេ បរាបរត្តា កុសលា បរិចារិកេសុ កុសលេសុ វាយំ វត្តសមាធានត្តំ បរាបរត្តសារតោ និក្ខិបិត្វា អត្តនោ អត្តនោ សមនសមីបំ

ករោន្តេសុ អត្តនោ សមនបញ្ញាបនបកិណ្ណកបនអញ្ញមញ្ញាអាលិម្បនសល្លាបករណាទិវសេន អាមិសលោភត្តា បរិចារិកានំ វត្តាសេវនំ ន សុណន្តិ, ន មនសិ ករោន្តិ។ អបរោ បនេ បរិតោ វត្តនិក្ខិបនកាលេ បរិចារិកកុសលេសុ វត្តាសេវនវត្តនិក្ខិបនាតិ ករោន្តេសុបិ និក្ខាបសុតា

ហុត្វា ន សុណន្តិ។ ឯវំ ករោន្តានម្បិ តេសំ ឧក្កដ្ឋានំ អស្សុតសមុទ្ទនោ វត្តាសេវនំ សាមញ្ញំ ហោតីតិ។ ហោតុ សាមញ្ញំ, សុណន្តានំ អស្សុតសមុទ្ទេបិ អាសេវនកានំ សម្មាអាសេវនេន វត្តស្ស បរិបុណ្ណត្តា កោ ទោសោតិ ចេ? អាសេវនកានំ សម្មា អាសេវិតត្តា វត្តេ បរិបុណ្ណេបិ វត្តភេទទុក្កដតោ វិមុត្តោ សិយា, ន វត្តិភេទតោ។ វុត្តញ្ហិ សមន្តបាសាទិកាយំ (ធម្មស៑ អដ្ឋ៑ ៤៩) “សេវ

វាមេត្វាបិ សម្មាបុណ្ណិតំ វា សារេវិតំ វា ន សក្កោតិ, វត្តិភេទោ វ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដ”ន្តិ។

អថញ្ញោ កុសលា វត្តំ សមាធិយិត្វា វត្តិ និបន្នា និទ្ទាការេន មន្តស្សសទ្ទម្បិ សុណន្តិ, ភេរិអាទិសទ្ទម្បិ សុណន្តិ, សកដនាវាទិយានសទ្ទម្បិ សុណន្តិ, តេ តេន សទ្ទេន អាសង្កន្តិ “កុសលំ នុ ខោ អយ”ន្តិ, តេ តេន ការណេន វត្តិភេទំ មញ្ញន្តិ។ កស្មា? “អយញ្ហិ តេសំ ឆន្ទសទ្ទំ វា ញាណាសិតសទ្ទំ វា លិបិតសទ្ទំ វា សុត្វា អាគន្តុកកាចំ ជានាតិ, កត្វា អាសេវនតព្ពំ ករណកាលេ ជានន្តេនបិ អនុជានិត្វា អាសេវនតព្ពមេវ

សម្មាបុណ្ណិតំ អសក្កោន្តស្ស វត្តិភេទោ វ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដ”ន្តិ (ធម្មស៑ អដ្ឋ៑ ៤៩) វុត្តត្តាតិ។ តេ ឯវំ សញ្ញាបេតព្ពា –

យាយសុត្តា ឧទំ យញ្ញិត្ត, តាយំ បរិសា ពហិសីមដ្ឋវសេន វុត្តា, អថ វា ឧបចារសីមដ្ឋវសេន វុត្តា។ វុត្តញ្ហេតំ ច “យេបិ អន្តោវិហារំ អប្បវិសិត្វា ឧបចារសីមំ ឱក្កមិត្វា គច្ឆន្តី”តិ។ តត្ថាបិ អាគន្តុកភាវស្ស ជានិតត្តា រត្តិច្ឆេទោ ហោតិ, តស្មា ទូរេសទ្ទសវនមត្តេន រត្តិច្ឆេទោ នត្ថិ, “អយំ ភិក្ខូនំ សទ្ទោ, អយំ ភិក្ខូហិ វាទិតភេរិឃណ្ដាទិសទ្ទោ, អយំ ភិក្ខូហិ បរិចិតសជ្ឈាយាទិសទ្ទោ”តិ និសិន្នដ្ឋានតោ ជានន្តោយេវ រត្តិច្ឆេទការោ ហោតិ។ តេនាហ “អាយស្មា ករវីកតិស្សត្ថេរោ ‘សមណោ អយ’ន្តិ វវត្ថានមេវ បមាណ”ន្តិ។

ទិវា ទូរេ គច្ឆន្តំ ជនកាយំ ទិស្វាបិ “យទិ ភិក្ខុ នុ ខោ”តិ បរិកប្បេត្វា រត្តិច្ឆេទំ មញ្ញតិ, តម្បិ អការណំ។ កស្មា? “ភិក្ខូ”តិ វវត្ថានស្ស អភាវា។ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ “នទីអាទីសុ នាវាយ គច្ឆន្តម្បិ បរតីរេ ឋិតម្បិ អាកាសេន គច្ឆន្តម្បិ បព្វតថលអរញ្ញាទីសុ ទូរេ ឋិតម្បិ ភិក្ខុំ ទិស្វា សចេ ‘ភិក្ខូ’តិ វវត្ថានំ អត្ថិ, នាវាទីហិ វា គន្ត្វា មហាសទ្ទំ កត្វា វា វេគេន អនុពន្ធិត្វា វា អារោចេតព្ព”ន្តិ។ ឥតិ ភិក្ខុំ ទិស្វាបិ “ភិក្ខូ”តិ វវត្ថានមេវ បមាណំ។ អភិក្ខុំ បន “ភិក្ខូ”តិ វវត្ថានេ សន្តេបិ វា អសន្តេបិ វា កិំ វត្តព្វំ អត្ថិ, ពហវោ បន ភិក្ខូ ឥទំ ទុប្បជានន្តំ សទ្ទវសេនត្វា អាវជ្ជិត្វា “បការេន សតិ តំ ទ្វយំ ភវេយ្យ, តស្មា យត្ថស្សាតំ កម្មកាលសទ្ទករណកាលតោ បុព្ពេយេវ វត្តំ និក្ខិបិតព្វ”ន្តិ បញ្ញាយាតា អនុក្កមេនេវ អនុលោម វត្តំ និក្ខិបន្តិ, តេនយុត្តំ រត្តិច្ឆេទត្តាតិ។

អថ បន វិនយធរេន “កិត្តកា តេ អាបត្តិយោ, ឆាទេសិ, កីវតីហំ បដិច្ឆាទេសី”តិ បុដ្ឋោ សមានោ “អហំ, ភន្តេ, អាបត្តិបរិយន្តំ ន ជានាមិ, រត្តិបរិយន្តំ ន ជានាមិ, អាបត្តិបរិយន្តំ នស្សរាមិ, រត្តិបរិយន្តំ នស្សរាមិ, អាបត្តិបរិយន្តេ វេមតិកោ, រត្តិបរិយន្តេ វេមតិកោ”តិ វុត្តេ “អយំ ភិក្ខុ សុទ្ធន្តបរិវាសារហោ”តិ ញត្វា តស្សបិ ទុវិធត្តា ចូឡសុទ្ធន្តមហាសុទ្ធន្តវសេន “តេសុ អយំ ភិក្ខុ កតមស្ស អរហោ”តិ ញាបនត្ថំ ឧបសម្បទតោ បដ្ឋាយ អនុលោមក្កមេន វា អារោចិតទិវសតោ បដ្ឋាយ បដិលោមក្កមេន វា “កិត្តកំ កាលំ ត្វំ អារោចនអាវិករណាទិវសេន សុទ្ធោ”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម ភន្តេ, ឯត្តកំ កាលំ អហំ សុទ្ធោម្ហី”តិ វុត្តេ “អយំ ភិក្ខុ ឯកច្ចំ រត្តិបរិយន្តំ ជានាតិ, តស្មា ចូឡសុទ្ធន្តារហោ”តិ ញត្វា តស្ស សុទ្ធកាលំ អបនេត្វា អសុទ្ធកាលវសេន បរិយន្តំ កត្វា ចូឡសុទ្ធន្តបរិវាសោ ទាតព្វោ។ អយំ ឧទ្ធម្បិ អារោហតិ, អធោបិ ឱរោហតិ។ យោ បន អនុលោមវសេន វា បដិលោមវសេន វា បុច្ឆិយមានោ “សកលម្បិ រត្តិបរិយន្តំ អហំ ន ជានាមិ នស្សរាមិ, វេមតិកោ ហោមី”តិ វុត្តេ “អយំ ភិក្ខុ សកលម្បិ រត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតិ, តស្មា មហាសុទ្ធន្តារហោ”តិ ញត្វា តស្ស ឧបសម្បទតោ បដ្ឋាយ យាវ វត្តសមាទានា ឯត្តកំ កាលំ បរិយន្តំ កត្វា មហាសុទ្ធន្តបរិវាសោ ទាតព្វោ។ ឧទ្ធំអារោហនអធោឱរោហនការោ បនេសំ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ។ អដ្ឋ។ ១០២) វុត្តោយេវ។ ឯតោ បរម្បិ វិធានំ អដ្ឋកថាយំ អាគតនយេនេវ ទដ្ឋព្ពំ។

ឥទានិ បន ពហវោ ភិក្ខូ “អយំ ចូឡសុទ្ធន្តារហោ, អយំ មហាសុទ្ធន្តារហោ”តិ អវិចិនិត្វា អន្តោកម្មវាចាយំ “អាបត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតិ, រត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតិ, អាបត្តិបរិយន្តំ នស្សរតិ, រត្តិបរិយន្តំ នស្សរតិ, អាបត្តិបរិយន្តេ វេមតិកោ, រត្តិបរិយន្តេ វេមតិកោ”តិ អវិសេសវចនមេវ មនសិ ករោន្តា “ឥមាយ កម្មវាចាយ ទិន្នំ សុទ្ធន្តបរិវាសំ គហេត្វា បញ្ចាហមត្តំ វា ទសាហមត្តំ វា បរិវសិត្វា អបរិយន្តរត្តិបដិច្ឆាទិតាហិ អបរិយន្តាហិ អាបត្តីហិ មោក្ខោ ហោតី”តិ មញ្ញន្តា បញ្ចាហមត្តំ វា ទសាហមត្តំ វា បរិវសិត្វា

មានត្តំ យាចន្តិ, ឥទំ ករោន្តា តេ ភិក្ខូ សហស្សក្ខត្តុំ បរិវសន្តាបិ អាបត្តិតោ ន មុច្ចេយ្យុំ។ កស្មាតិ ចេ? បាឡិយា ច អដ្ឋកថាយ ច វិរុទ្ធត្តា។ វុត្តញ្ហិ បាឡិយំ (បារា. ៣៣២) “យាវតីហំ ជានំ បដិច្ឆាទេតិ, តាវតីហំ តេន ភិក្ខុនា អកាមា បរិវត្ថព្ពំ។ បរិវុត្ថបរិវាសេន ភិក្ខុនា ឧត្តរិ ឆារត្តំ ភិក្ខុមានត្តាយ បដិបជ្ជិតព្ពំ។ ចិណ្ណមានត្តោ ភិក្ខុ យត្ថ សិយា វីសតិគណោ ភិក្ខុសង្ឃោ, តត្ថ សោ ភិក្ខុ អព្ភេតព្ពោ”តិ, តស្មា បដិច្ឆន្នទិវសមត្តំ អបរិវសិត្វា មានត្តារហោ នាម ន ហោតិ, អមានត្តារហស្ស មានត្តទានំ ន រុហតិ, អចិណ្ណមានត្តោ អព្ភានារហោ ន ហោតិ, អនព្ភានារហស្ស អព្ភានំ ន រុហតិ, អនព្ភិតោ ភិក្ខុ អាបត្តិមុត្តោ បកតត្តោ ន ហោតីតិ អយមេត្ថ ភគវតោ អធិប្បាយោ។

អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១០២) បន ចូឡសុទ្ធន្តេ “តំ គហេត្វា បរិវសន្តេន យត្តកំ កាលំ អត្តនោ សុទ្ធិំ ជានាតិ, តត្តកំ អបនេត្វា អវសេសំ មាសំ វា ទ្វេមាសំ វា បរិវសិតព្ព”ន្តិ, មហាសុទ្ធន្តេ “តំ គហេត្វា គហិតទិវសតោ យាវ ឧបសម្បទទិវសោ, តាវ រត្តិយោ គណេត្វា បរិវសិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ, តស្មា បដិច្ឆន្នរត្តិប្បមាណំ បរិវសន្តោយេវ មានត្តារហោ ហោតិ, ន បញ្ចាហទសាហរត្តិប្បមាណមត្តំ បរិវសន្តោតិ អយំ អដ្ឋកថាចរិយានំ អធិប្បាយោ។ តេនេវ ច ការណេន ទេសនាអារោចនាទីហិ សព្ពកាលំ អាបត្តិំ សោធេត្វា វសន្តានំ លជ្ជិបេសលានំ សិក្ខាកាមានំ ភិក្ខូនំ សុទ្ធន្តបរិវាសំ ទាតុំ អយុត្តរូបំ, ទេសនាអារោចនាទីហិ អាបត្តិំ អសោធេត្វា បមាទវសេន ចិរកាលំ វសន្តានំ ជនបទវាសិកានំ ទាតុំ យុត្តរូបន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឥច្ចាបិ អវសេសវិនិច្ឆយោ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។

អថ បន វិនយធរេន “ត្វំ, អាវុសោ, កតរអាបត្តិំ អាបន្នោ, កតិ រត្តិយោ តេ ឆាទិតា”តិ បុដ្ឋេ “អហំ, ភន្តេ, សង្ឃាទិសេសំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា បក្ខមត្តំ បដិច្ឆាទិតា, តេនាហំ សង្ឃំ បក្ខបរិវាសំ យាចិត្វា សង្ឃេន ទិន្នេ បក្ខបរិវាសេ បរិវសិត្វា អនិក្ខិត្តវត្តោវ ហុត្វា អន្តរា សង្ឃាទិសេសាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា បញ្ចាហមត្តំ ឆាទិតា”តិ វុត្តេ “អយំ ភិក្ខុ សមោធានបរិវាសារហោ, តស្ស ច សមោធានបរិវាសេសុ ឱធានសមោធានារហោ”តិ ញត្វា “តេន ហិ ភិក្ខុ ត្វំ មូលាយបដិកស្សនារហោ”តិ វត្វា តំ មូលាយ បដិកស្សិត្វា បរិវុត្ថទិវសេ អទិវសេ កត្វា អន្តរា បដិច្ឆន្នេ បញ្ច ទិវសេ មូលាបត្តិយា បដិច្ឆន្នទិវសេសុ សមោធានេត្វា ឱធានសមោធានោ ទាតព្ពោ។ ឥតោ បរានិ ឱធានសមោធានេ វត្តព្ពវចនានិ បាឡិយំ អដ្ឋកថាយញ្ច វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពានិ។

អថ បន វិនយធរេន បុដ្ឋេ “អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ, សម្ពហុលា អាបត្តិយោ ឯកាហប្បដិច្ឆន្នាយោ…បេ… សម្ពហុលា អាបត្តិយោ ទសាហប្បដិច្ឆន្នាយោ”តិ វុត្តេ “អយំ ភិក្ខុ អគ្ឃសមោធានារហោ”តិ ញត្វា តាសំ អាបត្តីនំ យា អាបត្តិយោ ចិរតរប្បដិច្ឆន្នាយោ, តាសំ អគ្ឃេន សមោធានបរិវាសោ ទាតព្ពោ។ កេចិ វទន្តិ – “យា អាបត្តិយោ ចិរតរប្បដិច្ឆន្នាយោ, តាសំ អគ្ឃេន សមោធានបរិវាសោ ទាតព្ពោ”តិ វុត្តត្តា, ឥទំ សន្តេ បក្ខប្បដិច្ឆន្នមាសប្បដិច្ឆន្នាទីសុ កថន្តិ? តត្រាបិ “យា អាបត្តិយោ បក្ខប្បដិច្ឆន្នាយោ, យា អាបត្តិយោ មាសប្បដិច្ឆន្នាយោ”តិ វត្តព្ពាតិ។ យទិ ឥទំ បាឡិវិរោធា អាបជ្ជតិ។ បាឡិយញ្ហិ ទសាហប្បដិច្ឆន្នបរិយោសានា ឯវ អាបត្តិ ទស្សិតា, ន បក្ខប្បដិច្ឆន្នមាសប្បដិច្ឆន្នាទយោតិ? សច្ចំ, បាឡិយំ តថាទស្សនំ បន នយទស្សនមត្តំ។ តថា ហិ វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១០២) “បញ្ចទស ទិវសានិ បដិច្ឆន្នាយ ‘បក្ខប្បដិច្ឆន្នា’តិ វត្វា យោជនា

កាតព្ពា...បេ... ឯវំ យាវ សដ្ឋិសំវច្ឆរំ, អតិរេកសដ្ឋិសំវច្ឆរប្បដិច្ឆន្នន្តិ វា តតោ វា ភិយ្យោបិ វត្វា យោជេតា កាតព្ពា”តិ។ មហាបច្ចរិយម្បិ វុត្តំ “អយំ សមុច្ចយក្ខន្ធកោ នាម ពុទ្ធានំ ឋិតកាលសទិសោ, អាបត្តិ នាម បដិច្ឆន្នា វា ហោតុ អប្បដិច្ឆន្នា វា សមកូនតរអតិរេកប្បដិច្ឆន្នា វា, វិនយធរស្ស កម្មវាចំ យោជេតុំ សមត្ថភាវោយេវេត្ថ បមាណ”ន្តិ, តស្មា បក្ខប្បដិច្ឆន្នាទីនំ កម្មវាចាករណេ កុក្កុច្ចំ ន កាតព្ពន្តិ។

ហោតុ, ឯវម្បិ បក្ខប្បដិច្ឆន្នំ បរិវាសំ ទត្វា កតាយ កម្មវាចាយ តតោ ឧទ្ធំ អាបត្តិ នត្ថីតិ កថំ ជានេយ្យាតិ? វុច្ចតិ សិក្ខាកាមា ភិក្ខូ ទេវសិកម្បិ ទេសនារោចនាទិករណានិ ករោន្តិ ឯកាហិកទ្វីហិកាទិវសេនបិ, កិញ្ចាបិ ហុត្វា តថា អសក្កោន្តាបិ ចេបិសទិសំ នាតិក្កមន្តិ, កិលិនាទិវសេន តទតិក្កន្តាបិ អតិក្កន្តភាវំ ជានន្តិ, តស្មា តទតិក្កន្តភាវេ សតិ អតិរេកបក្ខប្បដិច្ឆន្នាយ សប្បដិច្ឆន្នាទិវសេន វត្វា កម្មវាចំ ករេយ្យ, តទតិក្កន្តភាវេ បន អសតិ បក្ខប្បដិច្ឆន្នបរិវាសត្តា ហោតិ, តស្មា បក្ខបរិវាសកម្មវាចាករណំ ញាយាគតំ ហោតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

ឯវំ ហោតុ, តថាបិ យទេតំ “សម្ពហុលា អាបត្តិយោ ឯកាហប្បដិច្ឆន្នាយោ...បេ... សម្ពហុលា អាបត្តិយោ បក្ខប្បដិច្ឆន្នាយោ”តិ វុត្តំ, តត្ថ ពុទ្ធិនាយេវ អត្តនោយេន យថា បដិច្ឆាទិតា អាបត្តិយោ ហោន្តីតិ កថំ ជានេយ្យ, អជានតោ ច សតិ “យា ច ខ្វាហំ, អាវុសោ, អាបត្តិ អជានប្បដិច្ឆន្នា, អធម្មិកំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសទានំ, អធម្មត្តា ន រុហតី”តិ ឥទំ អាបជ្ជតីតិ? នាបជ្ជតិ។ តត្ថ ហិ អាបត្តិយា អាបន្នភាវំ អជានន្តោ ហុត្វា បដិច្ឆាទេតិ, តស្មា “អាបត្តិ ច ហោតិ អាបត្តិសញ្ញី ច”តិ វុត្តអាបត្តិសញ្ញិតាភាវា អប្បដិច្ឆន្នាយេវ ហោតិ, តស្មា អប្បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវាសទានំ អធម្មិកំ ហោតិ។ ឥធ បន “ឯត្តកា រត្តិយោ យថា ឆាទិតា”តិ ឆន្នកាលមេវ ន ជានាតិ, តទជាននភាវេ សតិបិ បរិវាសទានំ រុហតិ។ តេនេវ ច ការណេន សុទ្ធន្តបរិវាសេ (ចូឡវ. ១៥៦-១៥៧) “អាបត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតិ, រត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតិ, អាបត្តិបរិយន្តំ នស្សរតិ, រត្តិបរិយន្តំ នស្សរតិ, អាបត្តិបរិយន្តេ វេមតិកោ, រត្តិបរិយន្តេ វេមតិកោ”តិ រត្តិបរិយន្តស្ស អជាននអស្សរណវេមតិកភាវេ សតិបិ បរិវាសទានំ វុត្តំ, តស្មា ឆាទិតកាលំ តថតោ អជានន្តោបិ “សម្ពហុលា អាបត្តិយោ ឯកាហប្បដិច្ឆន្នាយោ...បេ... សម្ពហុលា អាបត្តិយោ បក្ខប្បដិច្ឆន្នាយោ”តិ ឯត្ថ អប្បវិដ្ឋស្ស អភាវា សម្បជ្ជតិយេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។

អថាបិ ឯវំ វទេយ្យ – “សម្ពហុលា អាបត្តិយោ ឯកាហប្បដិច្ឆន្នាយោ...បេ... សម្ពហុលា អាបត្តិយោ បក្ខប្បដិច្ឆន្នាយោ”តិ វុត្តត្តា តាសុ ទិវសេសុ អាបត្តិយោ អត្ថិ បដិច្ឆន្នាយោបិ, អត្ថិ អប្បដិច្ឆន្នាយោបិ, អត្ថិ ចិរប្បដិច្ឆន្នាយោបិ, អត្ថិ អចិរប្បដិច្ឆន្នាយោបិ, អត្ថិ ឯកាបិ, អត្ថិ សម្ពហុលាបិ, សព្ពា តា អាបត្តិយោ ឯតេនេវ បទេន សង្គហិតា សិយុន្តិ? សង្គហិតា ឯវ។ ន ហេត្ថ សំសយោ កាតព្ពោ។ វុត្តញ្ហេតំ អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១០២) “អញ្ញស្មិំ បន អាបត្តិវុដ្ឋានេ ឥទំ លក្ខណំ – យោ អប្បដិច្ឆន្នំ អាបត្តិំ ‘បដិច្ឆន្នា’តិ វិនយកម្មំ ករោតិ, តស្ស អាបត្តិ វុដ្ឋាតិ។ យោ បដិច្ឆន្នំ ‘អប្បដិច្ឆន្នា’តិ វិនយកម្មំ ករោតិ, តស្ស ន វុដ្ឋាតិ។ អចិរប្បដិច្ឆន្នំ ‘ចិរប្បដិច្ឆន្នា’តិ ករោន្តស្សាបិ វុដ្ឋាតិ, ចិរប្បដិច្ឆន្នំ ‘អចិរប្បដិច្ឆន្នា’តិ ករោន្តស្ស ន វុដ្ឋាតិ។ ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា ‘សម្ពហុលា’តិ ករោន្តស្សាបិ វុដ្ឋាតិ ឯកំ ឋបេត្វា សម្ពហុលានំ អភាវតោ។ សម្ពហុលា បន អាបជ្ជិត្វា ‘ឯកំ អាបជ្ជិ’ន្តិ ករោន្តស្ស ន វុដ្ឋាតី”តិ, តស្មា ឯតេហិ បទេហិ សព្ពាសំ

បដិច្ឆន្នាបត្តីនំ សង្គហិតត្តា តាហិ អាបត្តីហិ វុដ្ឋានំ សម្ភវតីតិ ទដ្ឋព្វំ។

អថ បន វិនយធរេន បុដ្ឋោ “អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ ឯកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ, ឯកំ កាយសំសគ្គំ, ឯកំ ទុដ្ឋុល្លវាចំ, ឯកំ អត្តកាមំ, ឯកំ សញ្ចរិត្តំ, ឯកំ កុដិការំ, ឯកំ វិហារការំ, ឯកំ ទុដ្ឋទោសំ, ឯកំ អញ្ញភាគិយំ, ឯកំ សង្ឃភេទំ, ឯកំ ភេទានុវត្តកំ, ឯកំ ទុព្វចំ, ឯកំ កុលទូសក”ន្តិ វុត្តេ “អយំ កិញ្ចិ មិស្សកសមោធានបរិវាសារហោ”តិ ញត្វា អដ្ឋកថាយំ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១០២) អាគតនយេន បរិវាសោ ទាតព្វោ។ ឯត្ថាហ – អគ្ឃសមោធានមិស្សកសមោធានានំ កោ វិសេសោ, កិំ នានាករណន្តិ? វុច្ចតេ – អគ្ឃសមោធានបរិវាសោ អចិរបដិច្ឆន្នា អាបត្តិយោ ចិរបដិច្ឆន្នាយំ អាបត្តិយំ សមោធានេត្វា តស្សា ចិរបដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា អគ្ឃវសេន ទីយតិ, មិស្សកសមោធានបរិវាសោ នានាវត្ថុកា អាបត្តិយោ សមោធានេត្វា តាសំ មិស្សកវសេន ទីយតិ, អយមេតេសំ វិសេសោ។ អថ វា អគ្ឃសមោធានោ សភាគវត្ថូនំ អាបត្តីនំ សមោធានវសេន ហោតិ, ឥតរោ វិសភាគវត្ថូនន្តិ អាចរិយា។ តេនេវាហ អាចរិយវជិរពុទ្ធិត្ថេរោ (វជិរ. ដី. ចូឡវគ្គ ១០២) “អគ្ឃសមោធានោ នាម សភាគវត្ថុកាយោ សម្ពហុលា អាបត្តិយោ អាបន្នស្ស ពហុរត្តិំ បដិច្ឆាទិតាបត្តិយំ និក្ខិបិត្វា ទាតព្វោ, ឥតរោ នានាវត្ថុកានំ វសេនាតិ អយមេតេសំ វិសេសោ”តិ។

អថ សិយា “ឯវំ ចិរបដិច្ឆន្នាយោ ច អចិរបដិច្ឆន្នាយោ ច នានាវត្ថុកាយោ អាបត្តិយោ អាបន្នស្ស កោ បរិវាសោ ទាតព្វោ អគ្ឃសមោធានោ វា មិស្សកសមោធានោ វា, អថ តទុភយា វា”តិ។ កិមេត្ថ – យទិ អគ្ឃសមោធានំ ទទេយ្យ, ចិរបដិច្ឆន្នាហិ ច អចិរបដិច្ឆន្នាហិ ច សភាគវត្ថុកាហិ អាបត្តីហិ វុដ្ឋិតោ ភវេយ្យ, ចិរបដិច្ឆន្នាហិ ច អចិរបដិច្ឆន្នាហិ ច នោ វិសភាគវត្ថុកាហិ។ យទិ ច មិស្សកសមោធានំ ទទេយ្យ, សមានកាលបដិច្ឆន្នាហិ វិសភាគវត្ថុកាហិ អាបត្តីហិ វុដ្ឋិតោ ភវេយ្យ, នោ អសមានកាលបដិច្ឆន្នាហិ សភាគវត្ថុកាហិ ច, អថ តទុភយម្បិ ទទេយ្យ, “ឯកស្មិំ កម្មេ ទ្វេ បរិវាសា ទាតព្វា”តិ នេវ បាឡិយំ, ន អដ្ឋកថាយំ វុត្តន្តិ? វុច្ចតេ – ឧភិន្នម្បិ បរិវាសាទិកំ វិនយកម្មំ វត្ថុវសេន វា គោត្តវសេន វា នាមវសេន វា អាបត្តិវសេន វា កាតុំ វដ្ដតិយេវ។

តត្ថ សុក្កវិស្សដ្ឋីតិ វត្ថុ ចេវ គោត្តញ្ច។ សង្ឃាទិសេសោតិ នាមញ្ចេវ អាបត្តិ ច។ តត្ថ “សុក្កវិស្សដ្ឋិំ កាយសំសគ្គ”ន្តិអាទិវចនេនាបិ “នានាវត្ថុកាយោ”តិ វចនេនបិ វត្ថុ ចេវ គោត្តញ្ច គហិតំ ហោតិ, “សង្ឃាទិសេសាយោ”តិ វចនេនបិ “អាបត្តិយោ”តិ វចនេនបិ នាមញ្ចេវ អាបត្តិ ច គហិតា ហោតិ, តស្មា អគ្ឃសមោធានវសេន បរិវាសេ ទិន្នេ “អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិ”ន្តិអាទិវចនេនេវ វត្ថុស្ស ច គោត្តស្ស ច នាមស្ស ច អាបត្តិយា ច គហិតត្តា ចិរបដិច្ឆន្នាហិ អចិរបដិច្ឆន្នាហិ ច សភាគវត្ថុកាហិ ច វិសភាគវត្ថុកាហិ ច សព្វាហិ អាបត្តីហិ វុដ្ឋាតីតិ ទដ្ឋព្វំ។ វុត្តញ្ហិ សមន្តបាសាទិកាយំ “ឯត្ថ ច ‘សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ នានាវត្ថុកាយោ’តិបិ ‘សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិ’ន្តិបិ ឯវំ បុព្វេ វុត្តនយេន វត្ថុវសេនបិ គោត្តវសេនបិ នាមវសេនបិ អាបត្តិវសេនបិ យោជេត្វា កម្មវាចំ កាតុំ វដ្ដតិយេវាតិ អយំ មិស្សកសមោធានោ”តិ, ឥមស្មិញ្ច វិនយសង្គហប្បករណេ (វិ. សង្គ. អដ្ឋ. ២៣៥) តថេវ វត្វា “តស្មា ន ទានិ វិសុំ កម្មវាចំ យោជេត្វា ទស្សយិស្សាម, បុព្វេ សព្វាបត្តិសាធារណំ កត្វា យោជេត្វា ទស្សិតាយ ឯវ កម្មវាចាយ នានាវត្ថុកាហិបិ អាបត្តីហិ វុដ្ឋានសម្ភវតោ សាយេវេត្ថ កម្មវាចា អល”ន្តិ។

ឃដិ ខុចំ អាចទិឃចឌិទញ្ជិ្ឌទេត្ត្ឲទេត ខ្ចិត្តុំ ចិទេសទេសា ត ចត្តូទេដ្ឋា, អឆ កយ្ថា ចុទេត្តាតិ? តឹសុ សទេយាឆាតបទិចាទេសុ ឰឆាតសទេយាឆាទេតាឃ្ញលិឃបដិកឃ្សតាឃ ឰឆ្ទុតិតកាទេលទេឃច ឌាតទេដ្ឋា, អញ្ញសុទេយាឆាតយិឃ្សកសទេយាឆាតបទិចាឃសា បត ចិឃុំទេឃច ឌាតដ្ឋា៝ “ខុចំ ឌិទេត្ត ខុទេតសំ ទេកា ចិទេសទេសា”តិ ចិត្តាឃំ ចិទេសសសឃ្ថុចឃត្តឌឃ្សតត្តំ ចុទេត្តា៝ អដ្ឋកឆាឃំ បត បទិចាឃាឌិកឃ្ញឃ្ស លក្ខណំ ឌឃ្សត្តំ “ចត្តុចទេសត ចា”តិអាឌិយាហ, តយ្ថា លក្ខណចទេសទេតច សកាកចត្តុកាហិបិ អាបត្តឹហិ ចុដ្ឋាត៌ សឃ្ថុចតិ៝ ទេតទេតច ឆ កាទេណត សាទេត្តុឌឹបតិតាយិកាឃំ ចិតឃឌឹកាឃត្ថា ចិឃតិចិទេតាឌតិតាយិកាឃំ ចិតឃឌឹកាឃត្ថា ត ទេកាឌិ ចិទេសទេសា ចុទេត្តាតិ ឌដ្ឋទេដ្ឋា៝

ឃដិ ខុចំ យិឃ្សកសទេយាឆាតកឃ្ញចាចាឃបិ ឌិទេបដ្ឋិខ្លត្តាហិ អឆិទេបដ្ឋិខ្លត្តាហិបិ អាបត្តឹហិ ចុដ្ឋាត៌ សឃ្ថុទេចឃ្យ៝ តត្តុបិ ហិ “អហំ, កទេត្ត, សម្ពហុលា សញ្ញាឌិទេសសា អាបត្តិទេឃា អាបជ្ជិំ តាតាចត្តុកាទេឃា”តិបិ “ខុកា ឃុក្កចិឃ្សដ្ឋិ...ទេប... ខុកា ក្ញលឆ្វុសកា”តិបិ ចត្តុដ្ឋំ៝ ខុចំ សតិ “សម្ពហុលា”តិបិ “សញ្ញាឌិទេសសា អាបត្តិទេឃា”តិបិ ចត្តុកាត្តតាយាបត្តឹហិ កិត្តតសឃ្ថុចទេតា ឌិទេបដ្ឋិខ្លត្តាហិបិ អឆិទេបដ្ឋិខ្លត្តាហិបិ អាបត្តឹហិ ចុដ្ឋាត៌ សឃ្ថុទេចឃ្យាតិ? ត បទេតច ឌដ្ឋព្វំ៝ ចត្តុឌិកិត្តតតិញ្ជាសដ្ឋាបត្តឹត៌ កហ្សាតត្តំ ទេហាតិ៝ ខុចំ កហ្សាតត្តុបិ បដិខ្លត្តកាលឃ្ស អកចិតត្តា “ខុត្តកំ តាឃ កាលំ បទិចសិតដ្ឋា”ត្តិ ត បដ្ឋាឃតិ, តឃ្ថិ អបដ្ឋាឃយាទេត ទេតត បយាទេណត បទិចាទេសា ត ទេហាតិ, តឃ្ថិ អសតិ អាបត្តិទេតា ចុដ្ឋាត៌ ត សឃ្ថុចតិ, តយ្ថា យិឃ្សកសទេយាឆាតកឃ្ញចាចាឃ ឌិទេបដ្ឋិខ្លត្តាហិបិ អឆិទេបដ្ឋិខ្លត្តាហិបិ អាបត្តឹហិ ចុដ្ឋាត៌ ត សឃ្ថុចតីតិ ឌដ្ឋព្វំ៝

បទិចាសចិតិខ្លឃកឆា តិដ្ឋិតា៝

យាតត្តចិតិខ្លឃកឆា

យាតត្តកឆាឃឃ្ញំ យាតត្តំ តាឃ អបដ្ឋិខ្លត្តយាតត្តំ បដិខ្លត្តយាតត្តំ បក្ខយាតត្តំ សទេយាឆាតយាតត្តត្តិ ចតុព្វិធំ ទេហាតិ៝ តត្ថ ទេឃា កិក្ខុ សញ្ញាឌិទេសសំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា តំ ឌិចសទេឃច អាទេទាទេចតិ, ខុកទេត្តិយត្តឃ្ញំ ត បដិខ្លាទេឌតិ, តឃ្ស បទិចាសំ អឌត្វាច ឌិត្តំ យាតត្តំ អបដ្ឋិខ្លត្តយាតត្តំ តាឃ៝ ទេឃា អាបជ្ជិត្វា ឌសហិ អាកាទេហិ ចិតា តំ ឌិចសំ តាទេទាទេចតិ, ខុកទេត្តាឌិចទេសត បដិខ្លាទេឌតិ, តត្ថ ឃឆាបដិខ្លត្តឌិចសំ បទិចាសំ ឌត្វា បទិចុត្ថបទិចាសឃ្ស ឌិត្តំ យាតត្តំ បដិខ្លត្តយាតត្តំ តាឃ៝ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា បដិខ្លត្តាឃ ចា អបដិខ្លត្តាឃ ចា កិក្ខុតិឃា បក្ខយត្តទេឃច ឌិត្តំ យាតត្តំ បក្ខយាតត្តំ តាឃ៝ កិក្ខុ បត បដិខ្លត្តាឃ អាបត្តិឃា បទិចសិត្វា អតិក្ខិត្តចត្តុកាទេលទេឃច ឃ្ញត អាបជ្ជិត្វា ត បដិខ្លាទេឌតិ, តឃ្ស ឃ្ញលិឃ បដិកឃ្សិត្វា បទិចុត្តឌិចទេស អឌិចទេស កត្វា អបដ្ឋិខ្លាឌិតត្តា សទេយាឆាតបទិចាសំ អឌត្វា ឌិត្តំ យាតត្តំ សទេយាឆាតយាតត្តំ តាឃ៝ យាតត្តាទេហកាលបិ យាតត្តឆទេណកាលបិ អត្ថាតាទេហកាលបិ ខុទេសច តទេឃា៝ ទេតសុ តឹលំ យាតត្តាតិ អដ្ឋកឆាឃំ ចុត្តតទេយត ឃុចិទេញ្ញាឃ្យត្តា ត ចុត្តាតិ៝ បក្ខយាតត្តំ បដ្ឋា អាកាយិឃ្សតិ៝

ឃាតិ បត បទិចាសយាតត្តាតិ អតចដ្ឋិតត្តា បុទុជ្ជតឃ្ស កិហិអាឌិចទេសត បទិចត្តទេត សតិ បុត ឌាតដ្ឋាឌាតដ្ឋកាទេច សដ្ឋិតដ្ឋាតិ, តាតិ ឌឃ្សត្តំ បាឡិឲ្ញព្ទំ អតេទេកហិ បកាទេហិ ចិត្តាទេតា ចុត្តាតិ៝ ទេតសុ កិក្ខុតិ សំសឃចិទេតាឌតត្តាឃ ខុកទេឌសំ ឌឃ្សត្តំ “សទេច

កោដី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ វិព្ភមតីតិ វិរូបោ ហុត្វា ភមតិ, ហីនាយាវត្តតីតិ គិហី ហោតីតិ អត្ថោ។ សាមណេរោ ហោតីតិ ឧបសម្បន្នភាវំ ជហិត្វា សាមណេរភាវំ ឧបគច្ឆតិ។ តត្ថ បារាជិកាបត្តិការេន វា “គិហីតិ មំ ធារេថា”តិអាទិនា សិក្ខាបច្ចក្ខានេន វា គិហី ហោតិ។ តេសុ បឋមេន បុន ឧបសម្បទាយ អភព្វត្តា បុន បរិវាសោ ន រុហតិយេវ, ទុតិយេន បន បុន ឧបសម្បទាយ ភព្វត្តា “សោ ចេ បុន ឧបសម្បជ្ជតី”តិ វុត្តំ។ បឋមេន បន បារាជិកាបត្តិការេន សាមណេរោ ន ហោតិ។ កស្មា? សរណគមនាទីនំ វិនស្សនតោ។ វុត្តញ្ហិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ មហាវគ្គ ២.១០៥) “ឧបសម្បន្នានម្បិ បារាជិកសមាបត្តិយា សរណគមនាទិសាមណេរភាវស្សាបិ វិនស្សនតោ សេនាសនគ្គាហោ ច បដិប្បស្សម្ភតិ, សង្ឃលាភម្បិ តេន លភតីតិ វទន្តី”តិ, គិហី បន ហុត្វា បុន សាមណេរភាវមត្តំ លទ្ធា ហោតិ។ “សាមណេរោតិ មំ ធារេថា”តិអាទិនា បន សិក្ខាបច្ចក្ខានេ កតេ សិយា សាមណេរភាវោ, តទាបិ បុន ឧបសម្បជ្ជិតព្វតាយ សតិ សិយា សាមណេរភាវោ។ “គិហីតិ មំ ធារេថា”តិអាទិនា សិក្ខាបច្ចក្ខានំ កត្វា គិហិភាវំ ឧបគតោបិ បុន សាមណេរបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា សាមណេរោ ហោតិ។ តទា បុន ឧបសម្បជ្ជិតុំ លទ្ធព្វត្តា “បុន ឧបសម្បជ្ជតី”តិ វុត្តំ។ តេសំ ភិក្ខុភាវេ បរិវាសេ អតិក្កន្តេបិ គិហិសាមណេរភាវំ បត្តត្តា បរិវាសោ ន រុហតិ ឧបសម្បន្នានមេវ បរិវាសស្ស ភគវតា បញ្ញត្តត្តាតិ អត្ថោ។

ឯវំ សន្តេ បុន ឧបសម្បជ្ជន្តស្ស កិំ បរិវាសោ បុន ទាតព្វោតិ អាហ “សោ ចេ បុន ឧបសម្បជ្ជតី”តិអាទិ។ តស្សត្ថោ – សោ វិព្ភន្តកោ សោ វា សាមណេរោ បុន ឧបសម្បន្នភាវំ ឧបគច្ឆតិ, បុរិមំ បុព្ពេ ភិក្ខុភាវកាលេ ទិន្នំ បរិវាសទានំ ឯវ សុទានំ បរិវាសទានំ ហោតិ។ យោ បរិវាសោ បុព្ពេ ភិក្ខុភាវកាលេ ទិន្នោ, សោ បរិវាសោ សុទិន្នោ, ទុទ្ទិន្នោ ន ហោតិ។ យោ យត្តកោ កាលោ បរិវុត្ថោ, សោ តត្តកោ កាលោ សុបរិវុត្ថោយេវ ហោតិ, ន ទុប្បរិវុត្ថោ, តស្មា អវសេសោ កាលោ បរិវសិតព្វោតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – បុព្វេ ភិក្ខុកាលេ បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវាសំ គហេត្វា ទសទិវសមត្តំ បរិវសិត្វា អនិក្ខិត្តេយេវ បរិវាសេ វិព្ភមិត្វា សាមណេរោ វា ហុត្វា បុន ឧបសម្បន្នេន អវសេសបញ្ចទិវសេ បរិវសិត្វា បរិវាសោ និដ្ឋាបេតព្វោតិ។ មានត្តារហាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឧម្មត្តកាទីសុបិ តស្មិំ កាលេ អជានន្តត្តា “បរិវាសោ ន រុហតី”តិ វុត្តំ។ តិណ្ណម្បិ ឧម្មត្តកានំ កម្មនានាសំវាសកត្តា តេហិ សហសំវាសាភាវេន នត្ថីតិ ឧក្ខិត្តកានំ បរិវាសោ ន រុហតីតិ វុត្តំ។

សចេ បុន ឱសារីយតីតិ ឧក្ខេបនីយកម្មំ បដិប្បស្សម្ភនវសេន សមានសំវាសកភាវំ បវេសីយតិ។ “សចេ កស្សចិ ភិក្ខុនោ ឥត្ថិលិង្គំ បាតុភវតី”តិអាទីសុ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេនេវ អត្ថោ សុវិញ្ញេយ្យោ ហោតិ។ យំ បន វុត្តំ “បក្ខមានត្តំ បន អាចរិស្សតី”តិ, តត្រេវំ ជានិតព្វំ – បក្ខមានត្តន្តិ ភិក្ខុនិយា ទាតព្វមានត្តំ។ តំ បន បដិច្ឆន្នាយបិ អប្បដិច្ឆន្នាយបិ អាបត្តិយា អឌ្ឍមាសមត្តមេវ ទាតព្វំ។ វុត្តញ្ហេតំ “គរុធម្មំ អជ្ឈាបន្នាយ ភិក្ខុនិយា ឧភតោសង្ឃេ បក្ខមានត្តំ ចរិតព្វ”ន្តិ (បាចិ។ ១៤៨; ចូឡវ។ ៤០៣; អ។ និ។ ៨.៥១)។ តំ បន ភិក្ខុនីហិ អត្តនោ សីមំ សោធេត្វា វិហារសីមាយ វា វិហារសីមំ សោធេត្វា អសង្កន្តិកាហិ ខណ្ឌសីមាយ វា សព្វន្តិមេន បរិច្ឆេទេន ចតុវគ្គគណំ សន្និបាតាបេត្វា ទាតព្វំ។ សចេ ឯកា អាបត្តិ ហោតិ, ឯកិស្សា វសេន, សចេ ទ្វេ វា តិស្សោ វា សម្ពហុលា វា ឯកវត្ថុកា វា នានាវត្ថុកា វា, តាសំ តាសំ វសេន វត្ថុគោត្តនាមអាបត្តីសុ យំ យំ លព្ភតិ, តំ តំ អាទាយ យោជនា កាតព្វា។

តត្រិទំ ឯកាបត្តិវសេន មុខមត្តនិទស្សនំ – តាយ អាបន្នាយ ភិក្ខុនិយា ភិក្ខុនិសង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនីនំ

បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ “អហំ , អយ្យេ, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ គាមន្តរំ, សាហំ, អយ្យេ,ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ យាចាមី”តិ។ ឯវំ តិក្ខត្តុំ យាចាបេត្វា ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្វោ “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ, អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិ គាមន្តរំ, សា សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ ទទេយ្យ, ឯសា ញត្តិ។ សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ...បេ... ទុតិយម្បិ។ តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ។ សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ...បេ... ភាសេយ្យ។ ទិន្នំ សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

កម្មវាចាបរិយោសានេ វត្តំ សមាទិយិត្វា ភិក្ខុមានត្តកថាយំ វុត្តនយេន សង្ឃស្ស អារោចេត្វា និក្ខិត្តវត្តំ វសិតុកាមាយ តថេវ សង្ឃស្ស មជ្ឈេ វា បកតត្តាសុ ភិក្ខុនីសុ ឯកភិក្ខុនិយា វា ទុតិយិកាយ វា សន្តិកេ វុត្តនយេន និក្ខិបិតព្វំ។ អញ្ញិស្សា បន អាគន្តុកាយ សន្តិកេ អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្វំ, និក្ខិត្តកាលតោ បដ្ឋាយ បកតត្តដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ។

បុន សមាទិយិត្វា អរុណំ ឧដ្ឋបេន្តិយា បន ភិក្ខុនីនំយេវ សន្តិកេ វសិតុំ ន លព្ភតិ។ “ឧភតោសង្ឃេ បក្ខមានត្តំ ចរិតព្វ”ន្តិ ហិ វុត្តំ, តស្មា អស្សា អាចរិយុបជ្ឈាយាហិ វិហារំ គន្ត្វា សង្គាហកបក្ខេ ឋិតោ ឯកោ មហាថេរោ វា ធម្មកថិកោ វា ភិក្ខុ វត្តព្វោ “ឯកិស្សា ភិក្ខុនិយា វិនយកម្មំ កត្តព្វមត្ថិ, តត្រ នោ អយ្យា ចត្តារោ ភិក្ខូ បេសេថា”តិ។ សង្គហំ អកាតុំ ន លព្ភតិ, “បេសេស្សាមា”តិ វត្តព្វំ។ ចតូហិ បកតត្តភិក្ខូហិ មានត្តចារិនិំ ភិក្ខុនិំ គហេត្វា អន្តោអរុណេយេវ និក្ខមិត្វា គាមូបចារតោ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វា មគ្គា ឱក្កម្ម គុម្ពវតិអាទីហិ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ និសីទិតព្វំ, វិហារូបចារតោបិ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតា អតិក្កមិតព្វា។ ចតូហិ បកតត្តភិក្ខូហិបិ តត្ថ គន្តព្វំ, គន្ត្វា បន ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ន ឯកដ្ឋានេ និសីទិតព្វំ, បដិក្កមិត្វា អវិទូរេ ឋានេ និសីទិតព្វំ។ កុរុន្ទិមហាបច្ចរីសុ បន “ភិក្ខូហិ ញាតិ ឯកំ វា ទ្វេ វា ឧបាសិកាយោ ភិក្ខូហិបិ ឯកំ វា ទ្វេ វា ឧបាសកេ អត្តរក្ខណត្ថាយ គហេត្វា គន្តព្វ”ន្តិ វុត្តំ។ កុរុន្ទិយំយេវ ច “ភិក្ខុនុបស្សយស្ស ច វិហារស្ស ច ឧបចារំ មុញ្ចិតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ, “គាមស្សា”តិ ន វុត្តំ។

ឯវំ និសិន្នេសុ បន ភិក្ខុនីសុ ច ភិក្ខូសុ ច តាយ ភិក្ខុនិយា “មានត្តំ សមាទិយាមិ, វត្តំ សមាទិយាមី”តិ វត្តំ សមាទិយិត្វា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស តាវ ឯវំ អារោចេតព្វំ “អហំ, អយ្យេ, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ គាមន្តរំ, សាហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ យាចិំ, តស្សា មេ សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ អទាសិ, សាហំ មានត្តំ ចរាមិ, វេទិយាមហំ អយ្យេ, វេទិយតីតិ មំ សង្ឃោ ធារេតូ”តិ។

តតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឯវំ អារោចេតព្វំ “អហំ, អយ្យា, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ...បេ... វេទិយាមហំ អយ្យា, វេទិយតីតិ មំ សង្ឃោ ធារេតូ”តិ។ ឥធាបិ យាយ កាយចិ ភាសាយ អារោចេតុំ វដ្ដតិ។ អារោចេត្វា ច ភិក្ខុនិសង្ឃស្សេវ សន្តិកេ និសីទិតព្វំ, អារោចិតកាលតោ បដ្ឋាយ ភិក្ខូ គន្តុំ វដ្ដតិ។ សចេ សាសង្កា ហោតិ, ភិក្ខុនិយោ តថេវ ឋានំ បច្ចាសីសន្តិ, ឋាតព្វំ។ សចេ អញ្ញោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា តំ ឋានំ ឯតិ, បស្សន្តិយា អារោចេតព្វំ។ នោ ចេ អារោចេតិ, រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច។ សចេ អជានន្តិយា ឯវ ឧបចារំ ឱក្កមិត្វា គច្ឆតិ, រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។ សចេ ភិក្ខុនិយោ ឧបជ្ឈាយាទីនំ វត្តករណត្ថំ បគេវ គន្តុកាមា

ហោត្តិ, ទត្តិចិប្បចាសកាលច្ឆេហិំយតកាយត្តទាបត្តិទល្លាត្វំ ឲត៌ កិក្ខុតិ ផេបត្វា កត្តព្វំ, តាយ អទុលោ ស្តុះិតេ តស្សា សត្តិកេ ចត្តំ តិក្កិបិតព្វំ ឲទេតត្ថបិរយេត អលព្ភា បញ្ចេឯស ទត្តិយោ យាតត្តំ ចទិតព្វំ

អតិក្កិត្តចត្តាយ បត បរិចាសិកក្ខន្ធកេ ចុត្តតយេតេច សយ្ទា ចត្តិតព្វំ អយំ បត ចិសេសោ – “អាកត្តកាយ្យ អានេទានេចតព្វា”ត្តិ ឲត្វ យត្តកា បុទេកត្តំ ចា បច្ឆាកត្តំ ចា តំ កាយំ កិក្ខុ ចា កិក្ខុតិយោ ចា អាកច្ឆត្តិ, សព្វេសំ អានេទានេចតព្វំ អតានេទានេចត្តិយា ទត្តិច្ឆេទោ ចេច ចត្តកេឌទុក្កដញ្ច សចេបិ ទត្តិំ កោចិ កិក្ខុ តំ កាយ្យុបចារំ ឱក្កមិត្វា កច្ឆតិ, ទត្តិច្ឆេទោ ហោតិយេច, អជាតតបច្ចយា បត ចត្តកេឌតា យុច្ចតិ ក្យុទុត្តិអាឌីសុ បត “អតិក្កិត្តចត្តកិក្ខុតំ ចុត្តតយេតេច កនេចតព្វា”ត្តិ ចុត្តំ, តំ បរិចាសិកចត្តាឌិតំ ស្តូបចារសីយាយ បរិច្ឆិត្តត្តា យុត្តតាទំ ឌិស្សតិ ស្តូបិសេឆ អានេទានេចតព្វំ, បចារលាយ អានេទានេចតព្វំ, ចត្យុត្តំ កិក្ខុតញ្ច កិក្ខុតីតញ្ច ឆេចសិកំ អានេទានេចតព្វំ សចេ កិក្ខុតំ តស្មិំ កាលេ កិក្ខាចារេទា សយ្យន្តិ, តទេត្វច កត្តព្វំ នោ ចេ សយ្យន្តិ, អញ្ញត្រ ចទិត្វាបិ តត្រ អាកត្វា អត្តាតំ ឌេស្សេត្វា កត្តព្វំ, ពហិកាលេ ចា សត្តុតដ្ឋាតំ កាតព្វំ “អស្ទុកស្មិំ តាយ ផាតេ អសេយ្យសស្សិស្សតី”តិ តាយ សត្តុតដ្ឋាតំ កត្វា អានេទានេចតព្វំ, សត្តុតដ្ឋាតេ អឌិស្វា ចិហារំ កត្វា អានេទានេចតព្វំ ចិហារេទ សត្តាកិក្ខុតំ អានេទានេចតព្វំ សចេ សព្វេសំ សត្តា ត ហោតិ អានេទានេចត្យំ, ពហិ ស្តូបចារសីយាយ ផត្វា កិក្ខុតិយោ បេសេតព្វា, តាហិ អាតីតាតំ ចត្យុត្តំ កិក្ខុតំ អានេទានេចតព្វំ សចេ ចិហារេទា ឌុទេទា ហោតិ សាសត្តោ, ស្តូបិសេកេ ច ស្តូបិសិការេយា ច កេហត្វា កត្តព្វំ សចេ បត អយំ ឲកា ចសតិ, ទត្តិចិប្បចាសំ អាបជ្ជតិ, តស្មាស្សា ឲកា បកតត្តា កិក្ខុតី សយ្ទុត្តិត្វា ឌាតព្វា ឲកច្ឆេត្តំ ចសតត្វាយ

ឲចំ អលព្ភំ យាតត្តំ ចទិត្វា ចិសតិកេលោ កិក្ខុតិសង្ឃេ ចុត្តតយេតេច អព្ភាតំ កាតព្វំ “សចេ យាតត្តំ ចទេយាតា អត្តទាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, មូលាយ បដិកស្សិត្វា តស្សា អាបត្តិយា យាតត្តំ ឌាតព្វា”ត្តិ ក្យុទុត្តិយំ ចុត្តំ, ឰតំ បក្ខយាតត្តំ តាមំ ឰតំ បត បក្ខយាតត្តំ សយត្តបិសាឌិកាយំ (ចូឡអច អដ្ឋ ១០១) បិឡឰយុត្តចិតយចិតិច្ឆយកាទេត អាកតយ្យិ ឰយស្មិំ ចិតយសត្ថហប្យកទេលោ អាចទិយេត អត្ទុច្ឆដំ អយំ បតាចទិយស្ស អធិប្បាយោ សិយា – ឰតំ បក្ខយាតត្តំ កិក្ខុតិយោយេច សត្តាយ កកចតា ចិសុំ បញ្ញាត្តំ, កិក្ខុហិ អសាធារណំ, ឰយស្មិញ្ច កាលេ កិក្ខុតិសង្ឃោ តត្តិ, តស្មា កត្តស្ស លហុកាចត្វំ ឰតយ្យិ អញ្ញាយ្យិ ច្ឆាឌិសំ អត្ថុបក្ខិតព្វាតិ អសេយ្យំ បត កិក្ខុតិសង្ឃេ អចិជ្ជយាតេបិ “កិក្ខុសង្ឃោ កិក្ខុតីហិ សយាឌាតព្វចត្តំ ជាតិស្សតិ ‘ចុទ្ធលជាតិកា ហិ កីទុកជាតិកា កិក្ខុតិយោ កកចតោ អាណំ បតិដ្ឋាបេត្តិយោ ឲចទូបំ ចុក្កទំ ចុទកិសយុត្តំ ចត្តំ សយាឌិយិសុ, កិយក្កំ បត យយ’ត្តិ យតសិ កទោត្វា កកចតោ អាណំ បតិដ្ឋាបេត្វា បរិចាសាឌិចត្តំ សយាឌិយិស្សត្តី”តិ យត្វា អាចទិយេត អត្ទុច្ឆដយ្យិ ឰយស្មិំ ចិតយាលក្ការប្យកទេលោ ស្តុដំ, តស្មា សយ្ទាសព្វេទ្ធ សញ្ញាតសទ្ធាបេយការចាឌិយុទេត្តហិ សត្ថុសាសតកទេហិ កិក្ខុហិ សយ្ទា សិក្ខិតព្វំ ឰទេតា បទាតិ អដ្ឋកថាយំ អាកតតយេតេច ចេឌិតព្វាតិ

យាតត្តចិតិច្ឆយកថា តិដ្ឋិតា

១១៥ បរិចាសិកចត្តកថាយំ តចកតទំ បរិចាសិកត្តិ អត្ថតា តចកតទំ បរិចាសិកំ បរិចាសិកស្ស ហិ អត្ថតា តចកតទំ បរិចាសិកំ ផេបត្វា អញ្ញោ មូលាយបដិកស្សតារហ យាតត្តារហ យាតត្តចារិក អព្ភាតារហាបិ បកតត្តដ្ឋាតេយេច តិដ្ឋត្តិ តេតាហ “អត្តយសោ

ມູລາຍປຕິກສ຺ສນາຣຫາທີນມ຺ປີ”ຕິ ອຕ຺ຖໂຍໂຍ ມູລາຍປຕິກສ຺ສນາຣຫາທີນມ຺ປີຕິ ອາທີ-ສເທ຺ນ ມານຕ຺ຕາຣຫມານຕ຺ຕຈາຣິກອພ຺ພານາຣເຫ ສງ຺ຄຳຫາຕິ. ເຕ ຫິ ປາຣິວາສິການໍ, ປາຣິວາສິກາ ຈ ເຕສໍ ປກຕຕ຺ຕຖ຺ຖາເນ ຖິຕາ ຕິຖ຺ຖນ຺ຕິ. ອເນາຕປເຂ຺ຌປກຕກ຺ຕີ ຍຕ຺ວ ຈຕ຺ວາ ປເຈ ເຈາຈຕ຺ຕີ, ຕາທິສໍ ຄາຣຸຜລກເຕຄ຺ຄາທີ. ປເຈຍ຺ຍນ຺ຕິ ນກ຺ຂຣກເຖລິທີ. ປເຈ ຍ຺ຍນ຺ຕິ ວເຕຕາຕິ ປເຈຍ຺ຍນ຺ຕໍ, ນກ຺ຂຣກເຖລິທີ. ວຸຕ຺ຕທິຍ຺ຍາກກຈຕາ “ອນຸຊານາມິ, ພິກ຺ຂເວ, ຕິເສ຺ສາ ປເຈຍ຺ຍນ຺ຕິເຍາ ນກ຺ຂໍ ກເຖລໍ ນມຸທ຺ທເຫລ”ນ຺ຕິ (ກຸນອຸ ໑໙໕). ນທ຺ທິຈິທາຣິກາຕຍິ ນາທິຍຕ຺ຕສ຺ສາຕິ ນທ຺ທິຈິທາຣິກາຕຍິ ອພິຈາຄຕາທີ ນາທິຍຕ຺ຕສ຺ສ. ຈຕ຺ຕໍ ກເຣາຕ຺ຕີຕິ ວຸຕ຺ຕກຍຕ຺ຕເສ຺ສຈ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ນທ຺ທິຈິທາຣິກາທີທິປິ ອພິຈາຄຕາທີ ການໍ ນ ຈຕ຺ຕິ. “ຍາ ຍໍ ກາຍປຍເຈນຕໍ ອາປຸຈ຺ຉາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ອນາປຸຈ຺ຉາປິ ກາຍໍ ປຈິສິຕໍ ຈຕ຺ຕິ.

ເຍາ ເຍາ ວຸເທ຺ຒາຕິ ປາຣິວາສິເກສຸ ພິກ຺ຂູສຸ ເຍາ ເຍາ ວຸເທ຺ຒາ. ນວກຕເຣາ ນາທິຕ຺ຕີ ປາຣິວາສິກນວກຕເຣາ ອພິຈາຄຕາທີ ນາທິຕໍ. “ປາຣິວຸທ຺ທິເປາຍເຈ ກາຣິຍມາເນ”ຕິ ຖາເນ ປຈາຣເຫທິເຈເນສຸ ນເທ຺ສຸປຈາຣເຣຕ຺ຕ ອນຸປກຕເລິກ຺ຂຈສ຺ສາທີທິ ກາຣິຍມານໍ ປາຣິວຸທ຺ທິເປາຍເຈຍິ ນກ຺ຂາຍ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕເຕ຺ວຈາຕິ ນທ຺ຍຕ຺ຕຈກຄ຺ຄາເນເຍຈ. ອຕ຺ຕເນາ ປິຍຖ຺ຖຍາ ປຈາເຣຕຖ຺ຖໍ ອຕ຺ຕເນາ ຈສ຺ສເກ຺ຕ ປຕ຺ຕປິຍຖ຺ຖຍາ ປຈາເຣຕຖ຺ຖໍ, ນ ປຕ ນເທ຺ຖາສຸ ປຈາຣິເຕສ຺ຍຕິ ອເຕ຺ວາ.

ຂຸເຫາຂນ຺ຕໍ ຄາຍ ຈິສ຺ສຊ຺ຊນ຺ຕໍ, ຕໍ ປຕ ປາຣິວາສິເກນ ປິປິຕສ຺ສ ອຕ຺ຕຕາ ນຍຍຸຊິຖ຺ຖິຕເສ຺ສຈ ປຸກຂິຈນາທິອຕ຺ຕາຍ ຈິສ຺ສຊ຺ຊນ຺ຕໍ ກາຕພ຺ພໍ. ອນຍຍຸຊິຖ຺ຖິຕ຺ວາ ເຈ ຈິສ຺ສເຊ຺ຊຕິ, ນ ລກຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຍທິ ປຕ ນ ກເຫ຺ຕິ ນ ຈິສ຺ສເຊ຺ຊຕີຕິ ຍທິ ປຸຣິຍທິເຈເນ ອຕ຺ຕເນາ ນ ກເຫ຺ຕິ, ກເຫຕ຺ວາ ຈ ນ ຈິສ຺ສເຊ຺ຊຕິ.

ຈຕຸສ຺ສາລກຕ຺ຕີ ເຄາຂຕນາລິຍ ປຍິປິຍຍາ ຄືຍມານໍ ກຕ຺ຕໍ ທຕ຺ວປິເນ ຍິເຕຕາຕິ ຄາຍກສ຺ສ ທຕ຺ວປິເນ ຍິເຕຕ, ປຍິກ຺ຂຫຕາຣຸທຕຖ຺ຖາເນຕິ ອຈິປ຺ປາເຍາ. ຍທາຣປຍອກເຕ຺ວປີຕິ ຍທເຕ຺ຕສຸ ກຕ຺ຕປຕ຺ຖິອາທີກາຂເຕສຸ ຈເປຕ຺ວາ ຄືຍມາກເຕ຺ວສຸປິ. ຖາເຕາ ປເຍຍິ ປາຣິວາສິເກຈຕ຺ຕໍ ປິຍຖ຺ຖຍໍ (ກຸນອຸ ໒໑໙) ອາກຕເຍເຍເຕຈ ເຈທິຕຖ຺ຖໍ. ຕຕ຺ວ ປຕ ອທ຺ທກຈາຍໍ ອາກຕເຍເຍເຕຈ ອເຕ຺ວາ ສຸຈິເຖ຺ຍາເຍຍ຺ຍາ ເຫາຕິ, ຕສ຺ມາ ຍຸທິເຖ຺ຍາຍຍ຺ຍຖາເນເຍຈ ກຈພິສ຺ສາມ.

“ນ ສາຍເຫາເຣາ ຂຸປທ຺ທາເຣປຕເຖ຺ຖາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ ຍຸທິຕ຺ຕໍ ສາຍເຫາເຣ ຍເຍສ຺ສຕ຺ຕໍ “ອເຖ຺ຖາ”ຕິອາທີຍາຫ. “ນ ກິກ຺ຂຸຕິເຍາ ຂຸຈທິຕເຖ຺ຖາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ ລທ຺ທສຍຸຕິເກນ ອາຫເຣຕ຺ວາປິ ກຣຸຍເຍຸຫີ ອເຖ຺ຖາຫີ ຈາ ຂຸຈທິຕໍ ນ ລກຕີຕິ ອາຫ “ປຍິຕລສ຺ສ ຈາ ກິກ຺ຂຸສ຺ສ ກາເຣາ ກາຕເຍ຺ຍາ”ຕິ. ອາກຕາ ກິກ຺ຂຸຕິເຍາ ຈຕ຺ຕທ຺ຖາຕິ ນທ຺ຖເຖ຺ຍາ ນຈຈຕີຍຕ຺ຕີ ນເຈາຍໍ ເຊທ຺ຍກຖ຺ຍາຕໍ ນ ກາຕພ຺ພຕ຺ຕີ ປຍາຕຖ຺ຍາຕໍ ນ ກາຕພ຺ພໍ ກໍ ຕຕ຺ຕີ ອາຫ “ປາຕິເຍາກ຺ຂເຖ຺ຍນເກາຕາ”ຕິອາທີ.

ຣເຊທິ ທຕາ ຖຸປທຕາ ຄຸຍິ ວຸຕິສ຺ສາຕິ ຣເຊາທຕຄຸຍິ, ຣເຊາກິລ຺ລຄຸຍີຕິ ອເຕ຺ວາ. ປຖຍຕ຺ຕີ ຈສ຺ສາຈາສິກລິກໍ ນທ຺ທາຍ ວຸຕ຺ຕໍ. ວຸກປຍ຺ຍ ຈຕ຺ວາຕິ ປິຍຖ຺ຖໍ ຈິທາຍ ກິລ຺ລຕໍ ປຖ຺ຖເຕາ ຈຕ຺ວາ. ເນຕາຍຕໍ ນ ລກຕີຕິ ເນຍຸປຣິຍຕ຺ຕກາກິຕາຍ ຈສ຺ສເກ຺ຕ ກທິຍ຺ຍໍ ນ ລກຕິ. ອສ຺ສາຕິ ກເຈຍຸ “ອາກຕ຺ຕເກນ ອາເຣາເຈຕຖ຺ຖໍ, ອາກຕ຺ຕກສ຺ສ ອາເຣາເຈຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ອຈິເນເຍນ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ນເຈ ເຕ ປາຣິວາສິກາ ກຕຖ຺ຖາເນ ອຖ຺ຖາຍຖ຺ຖາ

បញ្សត្តិ, ន្ត្រកាហិបិ អញ្ញាមញ្ញាស្ស អារេរាធេចត្តា៌ ឃចា ចាហិ ជិន្តា អារេរាធិចស្ស កិល្លេតា ចិហារ៉េ អាពេចត ប្ញុត អារេរាធតកិច្ចំ តត្តិ, ៩ចំ អញ្ញាចិហារ៉េ ពេចតបិ ចត្ត បុេត្ត អារេរាធិចស្ស ប្ញុត អារេរាធតកិច្ចំ តត្តិតិ ចេត្តិ៌ អចិរេសរេសតាតិ បារិចាសិកស្ស ឧ ន្ត្រក្កិត្តកស្ស ឧ អចិរេសរេសត៌

ខ្ចាចន្តិ បលិចាន្ទ៌ សហចារេសាតិ ទុត្តប្បការេវ លេន្តេ កិល្លតា សន្តិ សឃតេមេច អធិតេប្បតំ, ត រេសរិសរិឃាបចកប្បត៌ រេសរេមេចុ ស្វចិេញ្ញាឃ្យមេច៌

បាបិន្ទ្រចរាតិបិរាឌិកាបត្តិតិ ន្ត្រក្លិសចរេសត ទុត្ត៌ សញ្ញាទិត្តាធិបណ្ណត្តិចន្ទេរេចា បត ស្វក្កចិស្សន្ទ្រាធិកា លេកិចន្ទាច៌ ចត្តបិ សន្ទ្រក្ខនាធិកា បាបិន្ទ្រចរា ៩ច៌ ពមុត្តិ បារិចាសិកពមុចាចាតិ ៩េចត “ពមុក្ខតា ចាចា ពមុចាចា”តិ ពមុចាចារសទ្ទស្ស អេត្ថាបិ សិេន្ទ្រាតិ េចនិតេព្វោ៌ សចចតិឃត្តិ ៩ត្ត ស-សេទ្ទា “សត្តិ”អត្ថ ចេតិ, អត្តរេតា ចេរេគត អត្តរេតា បចត្តតពមុត្តិ ៩េចមេច អេត្ថ នេន្ទ្រេត្តា, “ឃា បក្កឃាហិ”តិ ចា “៩ហិ ចិតឃធេរាត់ សមុលិកាច”ត្តិ ចា ៩ចំ អត្តរេតា អាលាឃ បចត្តតពពមុំ ត ពាចត្តាត្តិ អធិប្បាយេយា៌ ៩ចនិព្វាពេតចិ សចចតិេឃ ពេច អតាធេរេត អតិក្កមិតុំ ត ចេន្ទ្រតិ, ចុទ្ធស្ស សន្ទ្រស្ស អាលាា អតិក្កត្តា តាឃ ហេហាតិ៌ វេខាហចតក្ខុឹតិ បណ្ណសាលិចិរេសរត៌ បច្ចុឃត្តិ ចស្សាចាសិកឌិចរ៉េ រេសតារត់ ត លកតីតិ ចស្សេក្កត ត លកតិ៌ អបណ្ណកបជិបេតាតិ អចិទទ្ធបជិបេតា៌ សេច ចាឃមេត្តាបឹតិ ៩ត្ត អចិសឃកាចំ ចាត្វា អចាឃមេត្តាបិ សក្ខឃាតិ៌ អចិរេសរេសតាតិ បារិចាសិកក្កិត្តកាត់ សាឃេញ្ញាត៌ បញ្ចាចណ្ណលេតេចត្ថន្ទ្រាតេស្វតិ បញ្ចាប្បការេលេតេហិ លេត្តន្ទ្រាតេស្ស៌ ខ្ចាចន្តិ ន្ត្រាតាធិច្ឆាបិរេបជិចាន្ទ៌, បឹច្ឆាចត្តិ អេត្ថា៌ មេញ្ចា ចា បឹេធ ចាតិ ៩ត្ត ចាសទ្ទា សមុច្ចឃេត្ថា៌ េចត ចន្ទ្រិពាចមុលណ្ណឌិស្វ ជិឃាសេតស្វបិ តិសិជិចុំ ត ចេន្ទ្រតីតិ ជិបិចំ េហាតិ៌ ត ចត្តេកេធក្កេត្តិ ទុទ្ធចេស្ស ខាតត្តស្សបិ ចត្តេកេធ ធក្កេចំ តត្តិតិ ធេស្សតិ៌ ចត្ត តិក្កិបិេបចត្តាតិ ខ្ចធេស្សិ បរិចាសាធិមេច សន្ទាឃ ទុត្តំ, ត រេសសកមុខាតិ៌

“រេសតារត់ ត លកតិ រេសឃ្យបរិឃត្តកាពិតាឃ៌ ន្ត្រេទ្ធសាធិតិ ធាចុមុិ ត លកតីតិ ចេត្តិ៌ ‘ចេហុបសមុេត្តបិ បកាចេត្ត’តិ ចេចតេចា អតុបសមុេត្តហិ ចសិតុំ ចេន្ទ្រតិ៌ សមេចស្សាតិ ៩េចត អបេន្នា អបុរិមំ តិបន្ទេតេ ន្ទ្រិត្តមុិ ចត្តេកធាបត្តិកាច់ ធិេបតិ៌ អត្តរេតា អត្តរេតា តចពាចន្តិ បារិចាសិកាធិតចកាចរ៉េ៌ បេធមំ សន្ទ្រមេញ្ញាបរិចាសំ ពេហត្វា តិក្កិត្តចេត្តត ប្ញុត ៩កស្សបិ សត្តិេពា សឃាធិឃិតុំ តិក្កិបិតុញ្ញា ចេន្ទ្រតិ, ឃាតេត្ត បត តិក្កិបិតុំ ចេន្ទ្រតិ៌ ន្ត្រាតេពេលាចរលាេនាសត្តា ត ពេហតុត្តិ ៩េពា៌ បេធមំ អាធិត្តចត្តំ ៩កស្ស សត្តិេពា ឃចា តិក្កិបិតុំ ចេន្ទ្រតិ, ចចា សឃាធិឃិតុមុិ ចេន្ទ្រតីតិ េបរិរាលាពក្ខុិបេធ”តិ ចនិេទុទ្ធីធិកាឃំ (ចនិេ៌ ធិ៌ ទុឡអចក្ក លិ៩) ទុត្តត្តិ៌

ព្ចតំ ៩ត្ត ឃំ ចត្ត “ចតុតទុតិបារិចាសិកចត្ត”ត្តិ បារិចាសិកក្កត្តកាបាឡិឡុឃំ (ទុឡអច៌ លិវ៍) អាគត់, សមត្តបិសាធិកាឃមុិ ៩ត្តកាឃ បាឡិឡុឃា (ទុឡអច៌ អដ្ឋ៌ លិវ៍-ប៍វ) ចណ្ណត់ ចត្វា “បារិចាសិកចត្តកចា តិន្ទ្រិចា”តិ អាហ៌ ព្ចមុន្តិ ចិតឃសក្ខហបការេលា (ចិ៌ សក្ខ៌ អដ្ឋ៌ ១វប៍) បត “ត លឃាឃំ ចត្តេមេត្ត ចត្តេម ចត្តេមិចត្តា”ត្តិ ព្ចមុស្សាតត្តរ៉េ “បារិចាសិកចតុេត្វា េធ, កិល្លេច”តិអាធិតិ អក្កេហត្វា “ត, កិល្លេច, បារិចាសិកេកត កិល្លតា សាធិតត្តា”ត្តិអាធិតិ បេធមំ បញ្ញាត្តបេតាតិ ពេហត្វា េចាសំ បេតាត់ សំចណ្ណត់ ពត្វា “ព្ចតំ បារិចាសិកចត្ត”ត្តិ អញ្ញាចា អត្ថក្កេឃា ទុេត្តា, េសា បាឡិឡុឃា ធ អដ្ឋពចាឃ ធ ត សមេតិ៌ អាចរិឃស្ស បត អឃមធិប្បាយេយា សិឃា – “បារិចាសិកចតុេត្វា េធ,

កិលេសេ”តិអាទីហិ បរិឡាហិកកិលេសំ សយាទិយិតព្ពានិ ន ហោន្តិ , អថ ខោ កាយិកាទរានំ កិលេសំ កត្តព្ពាកត្តព្ពាកាយិកស្សតេយតំ, តស្មា

បរិឡាហិកចេតន្តា ន បចេសេតព្ពំ “ន, កិលេសេ, បរិឡាហិកេន កិលេសា សាទិតព្ពា”ន្តិអាទីហិ បន បរិឡាហិកកិលេសំ សយាចន្តិតព្ពចន្តានិឃេច

ហោន្តិ, តស្មា ព្ពាយាតិឃេច បរិឡាហិកចេតន្តា បចេសេតព្ពានីតិ អយេត្ថ បន បរិញ្ញាអដ្ឋកថាទីកាសុ អាកតាតុក្កយេន បធំ

បញ្ញត្តចត្តានំ អត្ថំ បធំ ធស្សេត្វា បដ្ឋា បញ្ញត្តបទានំ អត្ថំ បដ្ឋា ចុតេត្តាតិ ធដ្ឋព្ពំ

ព្ពតិ ចិតឃស្កហសំចណ្ណតាកុមា ចិតឃាលព្ពាទេ

កុកាបត្តិចុដ្ឋានចិតិដ្ឋឃកថាលព្ពាទោ តាយ

ដ្ឋត្តិឯតិយោ បរិច្ឆេទោ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១។ កម្មាកម្មវិនិច្ឆយកថា

១៤៥។ ឯវំ គរុកាបត្តិវុដ្ឋានវិនិច្ឆយកថំ កថេត្វា ឥទានិ កម្មាកម្មវិនិច្ឆយកថំ កថេតុំ “កម្មាកម្មន្តិ ឯត្ថ បនា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ សមគ្គេន សង្ឃេន ករីយតេ តន្តិ កម្មំ, អបលោកនាទិចតុព្ពិធវិនយកម្មំ។ ឥតរស្មិម្បិ ឯសេវ នយោ។ អ-ការោ វុឌ្ឍិអត្ថោ, ន វុឌ្ឍិប្បត្តំ កម្មំ អកម្មំ។ កម្មញ្ច អកម្មញ្ច កម្មាកម្មំ វណ្ណាវណ្ណំ វិយ, ផលិផលំ វិយ ច។ តត្ថ ច កម្មន្តិ អបលោកនកម្មញត្តិកម្មទ្វយំ។ អកម្មន្តិ ញត្តិទុតិយកម្មញត្តិចតុត្ថកម្មទ្វយំ។ អថ វា កម្មន្តិ ចតូសុបិ ឯតេសុ លហុកកម្មំ។ អកម្មន្តិ គរុកកម្មំ។ កម្មាកម្មន្តិ ឯត្ថ បន វិនិច្ឆយោ ឯវំ វេទិតព្វោតិ យោជនា។ តត្ថ បនាតិ បក្ខន្តរត្ថេ និបាតោ , គរុកាបត្តិវុដ្ឋានវិនិច្ឆយកថាបក្ខតោ អញ្ញោ កម្មាកម្មវិនិច្ឆយកថាបក្ខោ វេទិតព្វោតិ វា មយា វុច្ចតេតិ វា អត្ថោ។

ចត្តារិកម្មានីតិ ឯត្ថ ចត្តារីតិ បរិច្ឆេទនិទស្សនំ។ តេន វិនយកម្មានិ នាម ចត្តារិ ឯវ ហោន្តិ, ន ឥតោ ឩនាធិកានីតិ ទស្សេតិ។ កម្មានីតិ បរិច្ឆិន្នកម្មនិទស្សនំ។ អបលោកនកម្មន្តិអាទីនិ បរិច្ឆិន្នកម្មានំ សរូបកថនំ។ តត្ថ អបលោកីយតេ អាយាចីយតេ អបលោកនំ, អបបុព្ពលោកធាតុ អាយាចនត្ថេ, យុបច្ចយោ ភាវត្ថវាចកោ។ អបលោកនវសេន កត្តព្វំ កម្មំ អបលោកនកម្មំ, ភិក្ខុសង្ឃំ អបលោកេត្វា សង្ឃានុមតិយា កត្តព្វំ កម្មំ។ ញាបនា ញត្តិ, សង្ឃស្ស ញាបនាតិ អត្ថោ។ ញត្តិយា កត្តព្វំ កម្មំ ញត្តិកម្មំ, អនុស្សាវនំ អកត្វា សុទ្ធញត្តិយាយេវ កត្តព្វកម្មំ។ ទ្វិន្នំ បូរណី ទុតិយា, ញត្តិ ទុតិយា ឯតស្ស កម្មស្សាតិ ញត្តិទុតិយំ, ញត្តិទុតិយញ្ច តំ កម្មញ្ចាតិ ញត្តិទុតិយកម្មំ, ឯកាយ ញត្តិយា ឯកាយ អនុស្សាវនាយ កត្តព្វកម្មំ។ ចតុន្នំ បូរណី ចតុត្ថី, ញត្តិ ចតុត្ថី ឯតស្ស កម្មស្សាតិ ញត្តិចតុត្ថំ, ញត្តិចតុត្ថញ្ច តំ កម្មញ្ចាតិ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ, ឯកាយ ញត្តិយា តីហិ អនុស្សាវនាហិ កត្តព្វកម្មំ។ តេន វុត្តំ “អបលោកនកម្មំ នាម សីមដ្ឋកសង្ឃំ សោធេត្វា”តិអាទិ។

ឯវំ ចត្តារិ កម្មានិ ឧទ្ទិសិត្វា បរិវារេ (បរិ។ ៤២១ អាទយោ) កម្មវគ្គេ អាគតនយេនេវ តេសំ ចតុន្នំ កម្មានំ វិបត្តិការណានិ បុច្ឆិត្វា វិស្សជ្ជេតុំ “ឥមានិ ចត្តារិ កម្មានិ កតិហាការេហិ វិបជ្ជន្តិ? បញ្ចហាការេហិ វិបជ្ជន្តី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ វត្ថុតោតិ វិនយកម្មស្ស ការណភូតវត្ថុតោ។ ញត្តិតោ អនុស្សាវនតោតិ ទ្វេបិ កម្មវាចាយេវ។ សីមតោតិ កម្មការណដ្ឋានភូតពទ្ធសីមតោ។ បរិសតោតិ កម្មប្បត្តឆន្ទារហភូតការកសង្ឃតោ។ តានិយេវ ហិ បញ្ច សន្ធាយ វិនយកម្មានំ វិបត្តិការណានិ ហោន្តិ។

តតោ តំ កម្មវិបត្តិការណភូតំ វត្ថុំ បាឡិនយេន វិត្ថារេតុំ “សម្មុខាករណីយំ កម្មំ អសម្មុខា ករោតិ, វត្ថុវិបន្នំ អធម្មកម្ម”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ សម្មុខាករណីយំ បដិបុច្ឆាករណីយំ បដិញ្ញាយករណីយន្តិ ឥមេសំ តិណ្ណំ អតថាករណេន, សតិវិនយោ អមូឡ្ហវិនយោ តស្សបាបិយសិកា តជ្ជនីយកម្មំ និយសកម្មំ បព្ពាជនីយកម្មំ បដិសារណីយកម្មំ ឧក្ខេបនីយកម្មំ បរិវាសោ មូលាយបដិកស្សនា មានត្តំ អព្ភានំ ឧបសម្បទន្តិ ឥមេសំ តេរសកម្មានំ អញ្ញកម្មារហស្ស អញ្ញកម្មករណេន, ឧបោសថោ បវារណាតិ ឥមេសំ ទ្វិន្នំ អទិវសេ ករណេន, បណ្ឌកោ ថេយ្យសំវាសកោ តិត្ថិយបក្កន្តកោ តិរច្ឆានគតោ មាតុឃាតកោ បិតុឃាតកោ អរហន្តឃាតកោ លោហិតុប្បាទកោ

ᩈᨬ᩠ᨬᩪᩁᨠᨦᩮᨠᩣ ᨠᩥᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨳᩈᩮᨠᩣ ᨦᨠᩮᨲᩣᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᨠᩣ ᨦᩣᨲᨧᩦᩈᨲᩥᨧᩮᩈ᩠ᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᨧᨲ᩠ᩅᩋᨬ᩠ᨬᩣᨷᨲ᩠ᨲᨷᩩᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᨻᩮᨿᩴ ᨲᩮᩁᩈᨲ᩠ᨲ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ
ᨦᨷᩈᨿ᩠ᨿᨦᩣᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩮᨱᨲ ᨻ᩠ᨻᨲᩥ ᨻ᩠ᨻᨿᩣᨲᩥ ᩅᨠᨲᩥᩴ ᨠᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᩅᨧᩥᨷᨲ᩠ᨲ ᩋᨦᨾ᩠ᨾᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨴᩣᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥᩈ᩠ᩈᩣᨧᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᨻᨿᩣᨲᩥ ᨦᩈ
ᨠᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨠᨾ᩠ᨾᨧᩣᨧᩣᨿᩮᨿᨧ ᩃᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᩈᩦᨿᨲᩮᩣ ᩅᨠᩣᨦᩈ ᨠᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᩈᩦᨿᩣᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥᨧᩮᩈᨲ ᩃᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᨷᩁᩥᩈᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨦᩈ ᨠᩣᩁᨱᩣᨲᩥ
ᨧᨲ᩠ᩅᨧᨠ᩠ᨠᨷᨬ᩠ᨬᩣᨧᨠ᩠ᨠᨦᩈᨧᨠ᩠ᨠᨧᩦᩈᨲᩥᨧᨠ᩠ᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᨷ᩠ᨷ ᨧᨲ᩠ᩅᨷ᩠ᨷ ᩈᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᩈ ᩅᨠᩮᨠᩈ᩠ᩈᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨷᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᩣᩁᩉᩈᨾ᩠ᨾᨲᩦᨠ᩠ᨡᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨲᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨧᩮᩈᨲ
ᩃᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩅᨧᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨧᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᨦᩮᩈ᩠ᩈᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ ᨧᨲ᩠ᩅᨧᨠ᩠ᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣᨦᩦᩈ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩴ ᨠᩥᩃ᩠ᩃᨲᩴ ᨧᩥᩈᩮᩈᨲᩣᨿᩴ ᨦᩮᩈ᩠ᩈᨲ᩠ᩅᩴ "ᨧᨲ᩠ᩅᨧᨠ᩠ᨠᨠᩁᨱᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩴ
ᩈᩩᨧᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

᪑᪓᪐᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩣᨲᩴ ᨹᩣᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨦᩮᩈ᩠ᩈᨲ᩠ᩅᩴ "ᩋᨷᩁᩃᩮᩣᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲᩥ ᨹᩣᨲᩣᨲᩥ ᨠᨧ᩠ᨨᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨧᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

᪑᪓᪑᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨶ ᨠᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈ ᨹᩣᨲᩈ ᨷᨧᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᨲᩮᩣ ᨷᨠᩣᩈᨲ᩠ᩅᨠᩣᩁᩮᨿᩣ "ᩋᩉᩴ ᨲᩣᨧ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩁᩮᨿᩣ᪨ ᩋᩉᩴ ᨷᨲᨲ᩠ᨲ
ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨷᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᨧᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᨿᨠᨧᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᨿᨠᨧᩣᨿᩴ ᨧᨲ᩠ᩅᩈ ᨠᨾ᩠ᨾᩈ ᨠᨲᨿᩴ ᩋᨷᩁᩃᩮᩣᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿᩴ ᨲᩴ
ᨦᩮᩈ᩠ᩈᨲ᩠ᩅᨿᩣᩉ "ᩋᨷᩁᩃᩮᩣᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᩣᨿᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᨿᨴ᩠ᨴᨠᩈᨬ᩠ᨬᩮᩈᩣᩁᨨᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨧᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᨿᩉᩣᩈᩦᨿᨴ᩠ᨴᨠᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩮᩈᩣᩁᨨᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲ ᩉᩥ
ᩃᩃ᩠ᩃᩈᩦᨿᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨷᨲᩥᨲᩮ ᩈᨬ᩠ᨬᩮᩈᩣᩁᨨᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨧᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩈᩦᨿᩣᨿᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨿ ᨿᩉᩣᩈᩦᨿᩣᨿ ᨷᨲ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩉ᩠ᩅᨲᩴ ᨠᩥᩃ᩠ᩃᨲᩴ ᨧᩈᨲᨴ᩠ᨴᩣᨲᨲ᩠ᩅᩣ
ᩈᨿᨠ᩠ᨠᩣᨧᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᩣᩁᨨᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᩣᩁᩉᩣᨲᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩥᩈ᩠ᩈᩴ ᩈᩦᨿᩣᨿᩴ ᨧᨲ᩠ᩅᨧᨠ᩠ᨠᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ ᨷᩩᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩴ ᩋᨧᩥᨬ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨲᩮᨲᩥ
ᨠᩥᩃ᩠ᩃᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣᨲᩴ ᨷᨠᨲᨲ᩠ᨲᨠᩥᩃ᩠ᩃᨲᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᩉᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ"ᨧᨲ᩠ᩅᨧᨠ᩠ᨠᨠᩁᨱᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩥᩃ᩠ᩃ ᨷᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ,
ᩋᨧᩁᩈᩣ ᨷᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᩣᩁᩉᩣ"ᨲᩥ (ᨷᩁᩥ᪨ ᪓᪕᪙)᪨ ᩈᨿᨠ᩠ᨠᩈ᩠ᩈ ᩈᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᩈ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᩈ᩠ᩈ ᩋᩣᩉᨴᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣᨷᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣᨷᩥ
ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᨠᩥᩃ᩠ᩃ ᩈᨿᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮᨧ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨿᨠ᩠ᨠᩈ᩠ᩈ ᩈᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᩈ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨲᩥᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩣᩁᨧᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ "ᩈᩩᨱᩣᨲᩩ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩴ
ᩋᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᩈᩣ᪨ ᨲᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ...ᨷᩮ... ᨲᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᩈᩣ"ᨲᩥ ᨲᩥᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩣᩁᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᨴᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨷᩁᩃᩮᩣᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨
ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᨧᩣᨲᩥ ᩋᨷᩁᩃᩮᩣᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᨧ᪨ ᨻ᩠ᨻᨿᩥᨠᩣ "ᩈᩦᨿᨴ᩠ᨴᨠᩈᨬ᩠ᨬᩮᩈᩣᩁᨨᨲ᩠ᩅᩣ, ᩃᨠ᩠ᨡᩣᩁᩉᩣᨲᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᩉᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ ᨻ᩠ᨻᨴᩴ ᨴ᩠ᩅᨿᩴ
ᩋᨲᩥᨴᩥᩈᨲᩥ᪨ ᨻ᩠ᨻᨲᨴᩮᩈ᩠ᩈᨷᩥ ᩅᨯᩮᨧ ᨲᨿᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᩈ ᨧᨲ᩠ᩅᨷ᩠ᨷ ᨠᨾ᩠ᨾᩈ᩠ᩈ ᨠᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨻ᩠ᨻᨲᩮᨠᨾ᩠ᨾᨧᩮᩈᨲ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᩉ "ᨲᨲ"ᨻ᩠ᨻᨴ᩠ᨴᩣᨴᩥ᪨ ᩅᨧᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩅᨧᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨧᩥᩈᩮᩈᩮᨲ
ᩈᨻ᩠ᨻᨿᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨧᩮᩈᨲ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨴᩣᨲ᩠ᨲᩥᨴ᩠ᨲᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨲᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨧᩥᩈᩮᩈᨲ᩠ᩅᨴᩮᩣᨲᨠᩮᩣ, ᨴᩣᨲ᩠ᨲᩥᨴ᩠ᨲᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨲ
ᨧᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨷᩁᩣᨲᩥ ᩈᩩᨧᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮᩅ᪨ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩉᩣᩁᩈᨻ᩠ᨻᨴ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩅᨧᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᨷᩁᩥᩉᩦᨶᩣᨴᩦᩈᩩ
ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩮᩣᨷᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᨿᨲᩈᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ "ᩈᨧᩮ ᨷᨲᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᨷᩁᩥᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩥ "ᩈᩩᨱᩣᨲᩩ ᨾᩮ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩩ-ᨠᩣᩁ ᨱᩣ-
ᨠᩣᩁ ᨲᩩ-ᨠᩣᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᨠᩈ᩠ᩈᨧᩥ᪨ ᨷᨴᨷᩁᩥᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨱᩣᨲᩩᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨧᩥᨠᨲ᩠ᨲᨷᨴᩣᨶᩴ ᨠᩈ᩠ᩈᨧᩥ᪨ ᨴᩩᩁᩩᨲ᩠ᨲᨷᨴᩴ ᨷᨲ ᨦᨷᩁᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨

ឋ្លានាតិ បុតប្បុតចចនេត បនេយាឌតំ ឥនេស្សនេត្តា “ឋ្លាឥំ អក្យប្បកនេយ្ង ឥឡ្យហិកយុំ នេហាតិ, ក្យប្បកនេយ្ង កយុំ ហុត្វា តិដ្ឋតី”តិ អាហ៑ តត្ថ ឋ្លាឥត្តិ ឋ្លាឥំ បុតប្បុតំ ចុត្តកយុំ៑ អក្យប្បកនេយុតិ អក្យនេប្យ ឍាតានេហ បុនេទកតាកនេយុ៑ ឥឡ្យហិកយុំ នេហាតីតិ ឌិទតទកយុំ នេហាតិ ឲកាឃ ទន្ត្វុឃា ឌាត្តិតត្តាការេទ ក្ទុតិឃតតិឃាឌិទន្ត្វហិ ឌាត្តតំ ឋិឃ៑ ក្យប្បកនេយុតិ អក្លូទបទិហិតាឌិចនេយត ក្យនេប្យ អដ្ឋាតានេហ បុនេទកតាកនេយុ៑ កយុំ ហុត្វា តិដ្ឋតីតិ បុតប្បុតំ ចុនេត្វា ឃតិ នេតឃំ អក្លូទបទិហិតាឌីតំ នេឃាឌិតត្វា បទិឃុទ្ធកយុំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ៑ អក្យប្បកនេយ្ង ក្យប្បកនេយុតិ ចា ការចេតកាចលក្លូលានេត្ថ កុយុចចតំ៑ បុនេទតទំ កតាកយុស្មិំ អក្យប្បកនេយ្ង ឃតិ បឋ្នា ឋ្លាឥំ បុតប្បុតំ ចុត្តកយុំ ឥឡ្យហិកយុំ នេហាតិ, បុនេទកតាកយុស្មិំ ក្យប្បកនេយ្ង ឃតិ ឋ្លាឥំ បុតប្បុតំ ចុត្តកយុំ អក្យប្បំ ឍាតានេហំ បទិឃុទ្ធកយុំ ហុត្វា តិដ្ឋតីតិ៑ ឋ្លាយំ បាឋំ តិឃ្សាឃ អាចទិឃចទា ឲកបុក្កុលយ្យិ អនេតកល្លតុំ ឪបឃយ្យឥកយុំ កនេទាត្តិ៑ កឃ្វា បត នេត តិក្លុ លឌ្ឌីបេឃលឌាហុស្សុតឃិក្លាកាយក្ខុតាតំ អត្ថនេតា អាចទិឃុបឈ្លាឃាតំ ឃត្តិនេកា ឃិក្លុ កលុត្តិតិ? ត នេត អត្ថនេតា អាចទិឃុបឈ្លាឃាតំ ឃត្តិកា លឌ្ឌឃិក្លុ បឌ្ឋក្លាឃ អឌ្ឋ្លា កលុត្តិ, អឆ នេលា តាឃ ឲច ឃឌ្តិ ឌិក្យលាតិក្យលំ កនេទាត្តិ៑ ឲចំ ឃនេត្តុបិ បុទិយឃិក្លាឃ អឃទ្ទហត្តានេឃច កនេទយ្យុ, នេតា ឃទ្ទហត្តាតិ? នេតា អឃទ្ទហត្តា , ឃទ្ទហត្តាបិ នេត តិក្លុ បុតប្បុតកានេលា ឃុត្តិនេតាបិ អាកាយនេតាបិ អាឌីតចំ អបឃ្សុត្តា អាតិឃំឃនេយច បឃ្សុត្តា កនេទាត្តីតិ៑

កចំ ឃុត្តិនេតា អាតិឃំឃំ បឃ្សុត្តិ? ឃឆា ហិ នេលាិនេក អកិឃិត្តូយ្យិ ទាឌាតំ បុតប្បុតាកិឃិទ្ទ្រានេត អាឌីតចំ ត បឃ្សុត្តិ, អឆ នេលា អកិនេឃកាត្ចកានេចត ទាឌិឌ្តិប្យត្តុតាឌីហិ កានេលាហិ អាតិឃំឃនេយច បឃ្សុត្តិ, ឃឆា ច ឃាឃនេត ទេចតិឃំ ចា បឌិយំ ចា តិឌ្ឋិតឃត្តាកិន្ទ្រ “អនេតកឌាតិឃំឃាទ”ត្តិអាឌីហិ កកចនេតា ចចនេតហិ អកិនេឃកយក្កុលំ កនេទាត្តាបិ បុតប្បុតកានេលា អាឌីតចំ អបឃ្សុត្តា អតិនេទកតទំ យហិឌ្តិកតាយហាត្ចកាចតាឌិអាតិឃំឃនេយច បឃ្សុត្តា បុតប្បុតំ កនេទាត្តិនេឃច, ឲចនេយច កទ៍តាបឃយ្យឥកយុំ កិក្លុ បុតនេឥច កយុចាធាកលានេត អាឌីតចំ អបឃ្សុត្តា បុនេត្តា កតាកយុស្មិំ ចត្វុអាឌីឃុ បឌ្ធាឃុ អឌ្កុឃុ ឲកឃ្ចិយ្យិ អឌ្កុ អបទិបុណ្ណោ ឃតិ កយុនេកាបឃយុត្ចនេតា ឋ្លាឥាតិ កតាកនេយុត បទិបុណ្ណអឌ្កុ ឃតិ កយុឃយ្យត្តិឃយុត្ចឌ្ធា បុនេត្តាច កយុឃយ្យត្តិឃយុត្ចនេចបិ ឥឡ្យហិកយុឌិទតទឃយុត្ចឌ្ធា អាតិឃំឃំ បឃ្សុត្តា កនេទាត្តិ៑ កចំ អាកាយនេតា អាតិឃំឃំ បឃ្សុត្តិ? ឃឆាចុត្តបទិចាទឌ្ឋកធាបិឌិចិតឃឃក្កុហបិនេឌឃុ ក្ទុត្តបឥស្ស នេឃាឈតុំ បុតប្បុតំ ចត្តុត្តាកាចស្ស ឪបលក្លុលាតនេឃត ចចតនេតា៑ នេឃឃឌាត្តិនេងាឃអតុស្សុាចតនេងាឃាតឌ្ធា ចត្វុឌិបត្តិឃីឃចិបត្តិបទិឃចិបត្តិនេងាឃាតឌ្ធា នេឃាឈតំ ឥឃ្សិតំ នេហាតិ៑ នេតនេតច ច កានេលាត អឃយ្យិ បឌ្ឋិយបិនេជា អាចទិនេឃត ចុនេត្វា៑ តឃ្សនេត្វ នេហដ្ឋា ចុនេត្វាច៑ ឋ្លាតិ បុនេត្តា កតាកយុឃ្ស នេកាបឃយុត្ចនេចបិ ឋ្លាឥាតិ កតាកនេយុត ឃយ្យឌ្ឍតឃត្លាតំ អាតិឃំឃំ អាកាយនេតា បឃ្សុត្តីតិ ឥដ្ឋត្វា៑

នេកចិ បត អាចទិឃា ឋ្លាយំ “បុតប្បុតំ ចត្វុ ចដ្ឋតីតិ បាឋំ តឃ្ហឹនេឃច បឍយកយុកទលាកានេល ក្ទុត្តបឥស្ស នេឃាឈតុំ ចត្តុត្តាតំ ឃត្លាឃ ចុត្វុ, ត ឌិទការេល”តិ ចឥត្តិ, តនេឥតំ ចចតំ នេតច អដ្ឋកធាឃំ អាកតំ, ត ឌីកាឌីឃុ ឌិតិទ្ធិតំ, នេតឃំ យតិយត្តុនេយច, តឃ្វា ត កនេហតត្វ៑ អបិច តឃ្ហិំ ពនេលា បុតប្បុតំ ចចតនេតាបិ អបទការេក ចចតំ យហាប្យលំ នេហាតិ យហាតិឃំឃំ៑ តឃ្ហិំត្យាកានេល បុតប្បុតំ កលានេត ឌាត្តិនេងាឃអតុស្សុាចតនេងាឃាតិ បឌ្ឋិយកលានេត ឃុទ្ធ កលានេត្តា នេឃាឈតុំ ឃក្កុលាយ្យុ, ត ចត្វុឌិបត្តិឃីឃចិបត្តិបទិឃចិបត្តិនេងាឃាតិ៑ តឃ្ហិំត្យា ពនេលា តនេយច ចត្វុ, ឃា ឲច ឃីយា, ឃា ឲច បទិឃា, តឃ្វា តាតិ បុតប្បុតចចនេតត នេឃាឈតុយឃក្កុលាយ្យាតិ នេហាត្តិ៑ អបទការេក កនេទាត្តា បត បុនេត្តា អបទិបុណ្ណឌិឃតិចស្សការេចត ចត្វុឌិបត្តិក្ខុតាបិ ឋ្លាឥាតិ បទិបុណ្ណឌិឃតិចស្សត្តា ចត្វុឃយ្យត្តិ នេហាតិ, បុនេត្តា ឃីយឃក្កុទាឌិការេចត ឃីយចិបត្តិឃយុត្ចនេចបិ ឋ្លាឥាតិ តឥកាចត្វាឃ ឃុទ្ធ នេឃាឌិតត្វា ឃីយឃយ្យត្តិ នេហាតិ, បុនេត្តា ចក្កុកយុាឌិចនេយត

បរិវេចិបត្តិវេម្ភុចេបិ ព្ថាគតិ ពងកាចព្វាយ វុដ្ឋ សេយាឆិតត្វា បរិវេវេយ្យត្តិ ហោតិ, ឧចំ បដ្ឋា ចិបត្តិយោ វេយាឆត្វា បដ្ឋា វេយ្យត្តិយោ វេយ្យាឆេត្វា កាតុំ វេក្កុលាឃ្យេតា បឋយកាលេ បុគប្បត់ កណតេតាបិ អបរកាគេ កណត់ យហប្បល់ ហោតិ យហាតិសំវេត្តិ ចេឌិតត្ថាំ។

យឌិ ឧចំ ដ្ឋបវេយ្យឆនិក្ខាយ ឆហេទា កទេចឃ្យាតិ? ត កទេចឃ្យំ។ កវ្វា? ចេបិទាណាសិក្លិ អប្បឆ្កុក្លិត្វា តាយ ឧច បតិដ្ឋិតត្វាតិ។ ឧចំ វេត្តបិ បុនេកាតាកប្ញុស្ស វេយ្យច្ឆភការចេត ពិដ្ឋេត្ត វេតិ តាយ ឌិតត្វា អឆហេទា សិយា។ បុរិយកប្ញុស្ស អវេយ្យច្ឆភការចេត ព្ថាគតិ កាតាកប្ញុឃេច ដ្ឋបវេយ្យឆការចេត ពិដ្ឋេត្ត វេតិ កវ្វា ឆហេទា ត កទេចឃ្យាតិ? ឧចំ វេត្ត ឆហេទា កទេចឃ្យំ។ ឧចំ ឆហេទា វេយាតោ បុរិយនិក្ខាយ ចវ្សំ កោណត្វា យឆាចុដ្ឋិ ចត្ថគាឌឹតិ វេយ្យជិឆ្នេត្តា យហាវេយាចច្ឆា កទេចឃ្យាតិ? ឧចំ បុរិយនិក្ខាយ អដ្ឋិតកាចំ បឆ្ជិយនិក្ខាយ ឧច លឆ្ឃបវេយ្យឆកាចំ ពឆេតា ឌាគេត្តា ឧចំ ពកេទោត្តា វេយាចច្ឆា ហោតិ, ឧចំ បគ អឌាគេត្តា “បុរិយនិក្ខាយឃេច ឌិតោ”តិ យញ្ញិត្វា ឧចំ ពកេទោត្តា អគចច្ឆាតិ ចេឌិតេត្ថា។ កធំ ចិញ្ញាយតីតិ ចេ? “អគាបត្តិ ដ្ឋាគចិវេតិចវ្សំ បរិបុណ្ណវេញ្ញិតិ ឧត្ត កិញ្ជាបិ ដ្ឋបវេយ្យាឆេត្តស្ស អគាបត្តិ, បុក្កលេ បគ អនុបវេយ្យេត្តាច ហោតិ។ វេចេ បគ វេយា ឆវេចវ្សឆ្នេឃេត អញ្ញា ដ្ឋបវេយ្យាឆតិ, តំ ចេ យុញ្ញិត្វា កោណា ឃ្វុទតិ, វ្វុបវេយ្យេត្តា។ វេយាបិ ច ឃាច ត ឌាគាតិ, តាចវ្ស គេច វេក្កត្តុរាឃា, ត យោក្កត្តុរាឃា។ ឆាត្វា បគ បុគ ដ្ឋបវេយ្យឌ្ឋិតត្ថា”ត្តិ វេយត្តបិវេយាឌិកាយំ (បរិ៑ អដ្ឋ៑ ៣០៩) អាកតត្វា ចិញ្ញាយតិ។ ឧចំ ចត្តុចិបត្តត្វា កប្ញុកោបតោ អនុបវេយ្យត្តស្ស បុក្កលស្ស ដ្ឋបញ្ញាយោ កចិតុំ ឃុត្តកាលេ បុគ ដ្ឋបវេយ្យច្ឆគេត ដ្ឋបវេយ្យត្តក្នុតកាចវ្ស អដ្ឋកឆាយំ អាកតត្វា ព្ថាយិគា គឃេត វិឺយចិបត្តុបអវេចិបត្តុឆាត្តិចិបត្តុអនុវ្យ្សាចគចិបត្តុក្នុតត្វា កប្ញុកោបតោ បុទ្ធោ អនុបវេយ្យត្តក្នុតំ បុក្កលម្បិ អបរកាគេ ចុឌ្ឋិប្បត្តិកាលេបិ បដ្ឋា ចិបត្តិចោវេយាតិ វេយាឆត្វា បុគ ដ្ឋបវេយ្យឆកប្ញុចាចាកទេណគ ដ្ឋបវេយ្យាឆេតុំ ចដ្ឋតិ។ វេយាបិ បុក្កលេ បុទ្ធាកប្ញុកាលេ អនុបវេយ្យេត្តា ហុត្វាបិ អបរកប្ញុកាលេ ដ្ឋបវេយ្យេត្តា ហោតីតិ ឆដ្ឋេត្ថា។

ឧកេច្ឆ បគ កិក្លុ ចេបិទាណាសិក្លិ បច្ឆក្លាយ គចសិក្លឃេច កហ៊ិប្បុ, ពេ បគ កិក្លុ គចសិក្លាចវេគ ឆហេទាច កចត្តិ, ឧចំ កទេណាឆ្ញា អតិចិយ ក្យុណចិសិដ្ឋំ អត្តគោ គចកតទំ កិក្លុំ ឌិវ្វា តវ្វិំ បុក្កលេ បឃិទុបិវិតុកាយោ តំ បុក្កលំ អត្តគា ចុឌ្ឋតទំ កាតុកាយោ អត្តានំ ឆហទំ កាតុកាយោ ហុត្វា ឆប្ញុការេចេត កេទោត្តា ឃុទេត្តា កទេចឃ្យំ។ អឆ បគ សិក្លាវេយ្យត្តំ កត្តុកាយោ ឧចំ កេទេឃ្យ, សិក្លា គាយ បដ្ឋាក្កុវេយត្តាកេត វេតិ វេយ្យច្ឆតិ, វិឺលចិវុទ្ធិឃេច កាទេណំ ហោតិ, តវ្វា យឌិ បុរិយនិក្លា អដ្ឋិតា កទេចឃ្យ, បច្ឆក្លាគកិច្ឆំ គត្ថិ, វេឃឃេច បតិតា ហោតិ។ បុរិយនិក្លាយ ឌិតាយ វេតិ ចិត្តុយិតុកាយាឃេច បច្ឆក្លាត់ កេទឃ្យ, ត កិក្លុកចិតុកាយា, វេយា បគ ចតុបរិទុវុទ្ធិវិឺលឃេច បរិវុទ្ធិ កេទឃ្យ, តវ្វា ចេបិទាណាសិក្លាយ បច្ឆក្លាត់ អឃុត្តំ ចិយ ឌិវ្សតិ។ តទោតា ចេបិទាណាសិក្លិ បច្ឆក្លាយ គចសិក្លាកហណតា បុគប្បត់ កទេណំឃេច ឃុត្តតទំ ឌិវ្សតិ។ កវ្វា? ចេបិទាណាសិក្លិ បច្ឆក្លាយ គចសិក្លាកហណេ បុរិយកប្ញុំ អវេយ្យច្ឆិត្វា បឆ្ជិយកប្ញុវេយ្យច្ឆគេ វេតិ កិញ្ជាបិ បុរិយនិក្លា គត្ថិ, ឃា បច្ឆក្លាតត្ថា, តឆាបិ គចសិក្លាយ វេយ្យច្ឆិតត្វា ឆោវេយា គត្ថិ, ឆហទកាចំ បទេត្តាបិ ឃុត្តុរូបិឃេច។

យឌិ បុរិយកប្ញុម្បិ បឆ្ជិយកប្ញុម្បិ វេយ្យច្ឆតិឃេច, ឧចំ វេតិ បុរិយនិក្លាយ បច្ឆក្លាត់ គិទត្តុកំ។ បឆ្ជិយនិក្លាយ ឌិតោបិ ឆហទកាចំ បត្តត្វា អឃុត្តរូបិ។ យឌិ បគ បុរិយកប្ញុឃេច វេយ្យច្ឆតិ, ត បឆ្ជិយកប្ញុំ, ឧចំ វេតិ បុទ្ធោ ឌិតចេបិទាណាសិក្លាបិ បច្ឆក្លាគេគ បតិតា។ បឆ្ជិយនិក្លាបិ បឆ្ជិយកប្ញុស្ស បដ្ឋាត្តំ ចិបត្តិត់ អញ្ញាតទេគ យោកេតា ត វេយ្យច្ឆតិ, តវ្វា បុរិយនិក្លាយ ច បតិតត្វា បឆ្ជិយនិក្លាយ ច អលច្ឆត្វា ដ្ឋកតោ

ឋត្វា អយុត្តោ ច ហោតិ។ បោរាណសិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ នវសិក្ខាគហណេ បន សតិ បុរិមកំ សម្បត្តំ ហុត្វា បច្ឆិមកំ អសម្បត្តំ ហោន្តម្បិ បុរិមសិក្ខាយ បតិដ្ឋិតោយេវ, បុរិមំ អសម្បត្តំ ហុត្វា បច្ឆិមំ សម្បត្តម្បិ បច្ឆិមសិក្ខាយ ឋិតោ ច។ បុរិមបច្ឆិមកទ្វយម្បិ បញ្ចាហេក្កិ សម្បត្តម្បិ ទ្វីហិ កម្មឆិទេតរក្ខណាយ បុរិមសិក្ខាយ ឋិតោយេវ សោ ភិក្ខុ ហោតិ, តស្មា បុរិមសិក្ខំ បច្ចក្ខាយ នវសិក្ខាគហណតោ បុរិមសិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ បុថុជ្ជនំ នវសិក្ខាគហណំ យុត្តតរំ ហោតីតិ ទដ្ឋព្វំ។

ឥមំ បន បុថុជ្ជនំ ករោន្តានំ អាចរិយានំ វាទំ អមនសិករោន្តា អញ្ញេ អាចរិយា អនេកប្បការំ អតិធាវិតកថំ ករោន្តិ។ កថំ? ឯកច្ចេ ថេរា ឯវំ វទន្តិ "កិំ ឥមេ ភិក្ខូ ឯវំ ករោន្តា បារាជិកប្បត្តំ ភិក្ខុំ បុន សិក្ខាយ បតិដ្ឋាបេស្សាមាតិ មញ្ញន្តី"តិ។ តេ ថេរា បុថុជ្ជនំ កម្មវាចំ ករោន្តេ ភិក្ខូ ទិស្វា "ឥមេ ភិក្ខូ ឥមិនា ការណេន ឥមំ ករោន្តី"តិ ចិន្តេត្វា ឯវមាហំសុ។ ឯកច្ចេ បន ថេរា "កស្មា ឥមេ ភិក្ខូ បុថុជ្ជនំ ករោន្តិ, យថា នាម អសតិ ឯកចារេន បតន្តិ សន្តេ ឌីបិតក្កុឃំ បរេបតិ, ឯវមេវ ករេបតោ អាលាក្ខតា កម្មវាចា ឯកចារំ ករិយាភា កម្មំ សិញ្ចាបេតិ, ន អនេកចារេ"ន្តិ, តេបិ "កម្មសិញ្ចនតាយ បុថុជ្ជនំ ករោន្តី"តិ ចិន្តេត្វា ឯវមាហំសុ។ ជាហេវា បន ភិក្ខូ បុថុជ្ជនំ ករោន្តេ ទិស្វា ឯវំ វទន្តិ "ឥមេ ភិក្ខូ អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ ទិន្នសិក្ខំ អសទ្ទហន្តា ឯវំ ករោន្តិ, អាចរិយុបជ្ឈាយគុណាបរាធកា ឯតេ សមណា"តិ។ តេ "បុព្ពសិក្ខំ អសទ្ទហិត្វា បុថុជ្ជនំ ករោន្តី"តិ មញ្ញន្តា ឯវមាហំសុ។

អបរេ បន ថេរា "បឋមំ ឧបសម្បទកម្មវាចាករណកាលេយេវ បុថុជ្ជនំ វត្តព្ពំ, ន អបរការកោ"តិ, តត្ថ ការណំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ អញ្ញេ ឯវមាហំសុ "ជាតិវុឌ្ឍិយកម្មវាចាយមេវ បុថុជ្ជនំ វត្តព្ពន្តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ, ន ជាតិវុឌ្ឍិកម្មេ, អថ ច បតិមេ ភិក្ខូ ជាតិវុឌ្ឍិកម្មក្ខតាយ ឧបសម្បទកម្មវាចាយ បុថុជ្ជនំ ករោន្តិ, ឯតំ អដ្ឋកថាយ ន សមេតី"តិ, តំ នីតត្ថមេវ គហេត្វា វទន្តិ។ នេយ្យត្ថោ បន ភិក្ខុនា វិនយេន ទព្វស្សបិ កម្មស្ស បុថុជ្ជនំ ការាបេតព្វន្តិ ទស្សេតិ។ កម្មសន្និវេសេន ហិ ជាតិវុឌ្ឍិកម្មំ ចិរសម្មតោ ទនតិ, បុថុជ្ជនំ ចត្តព្ពាការេន បន សន្ទស្សិតំ ទដ្ឋព្វំ។ តេនេវ ហិ ជាតិវុឌ្ឍិកម្មវាចាយ ឧបសម្បត្តដ្ឋានេនេវ បុគ្គលំ អនុបសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បច្ឆា ឧបសម្បទ្ទិកត្តាការេន អដ្ឋកថាយំ វុត្តោតិ។

បដិបុច្ឆាករណីយាទីសុបីតិ ឯត្ថ អាទិសទ្ទេន បដិញ្ញាយ ករណីយាទយោ សង្គយ្ហន្តិ។ តត្ថ បដិបុច្ឆាយ ករណីយំ អប្បដិបុច្ឆា ករោតីតិ បុច្ឆិត្វា ចោទេត្វា សារេត្វា កាតព្វំ អបុច្ឆិត្វា អចោទេត្វា អសារេត្វា ករោតិ។ បដិញ្ញាយ ករណីយំ អប្បដិញ្ញាយ ករោតីតិ បដិញ្ញំ អារោបេត្វា យថាបដិញ្ញាយ បដិញ្ញាយ កាតព្វំ អប្បដិញ្ញាយ បដិញ្ញំ អករោន្តស្ស វិលបន្តស្ស ពលក្ការេន ករោតិ។ សតិវិនយារហស្សាតិ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរសទិសស្ស ខីណាសវស្ស។ អមូឡ្ហវិនយារហស្សាតិ គគ្គភិក្ខុសទិសស្ស ឧម្មត្តកស្ស។ តស្សបាបិយសិកកម្មារហស្សាតិ ឧបវាឡភិក្ខុសទិសស្ស ឧស្សន្នបាបស្ស។ តជ្ជនីយកម្មារហស្សាតិ បណ្ឌុកលោហិតកភិក្ខុសទិសស្ស ភណ្ឌនការកស្ស។ និយស្សកម្មារហស្សាតិ សេយ្យសកភិក្ខុសទិសស្ស អភិណ្ហាបត្តិកស្ស។ បព្ពាជនីយកម្មារហស្សាតិ អស្សជិបុនព្ពសុកភិក្ខុសទិសស្ស កុលទូសកស្ស។ បដិសារណីយកម្មារហស្សាតិ សុធម្មភិក្ខុសទិសស្ស ឧបាសកេ ជាតិអាទីហិ ទូសេន្តស្ស។ ឧក្ខេបនីយកម្មារហស្សាតិ ឆន្នភិក្ខុសទិសស្ស អាបត្តិំ អបស្សន្តស្ស អាបត្តិំ អប្បដិករោន្តស្ស អរិដ្ឋភិក្ខុសទិសស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិំ អប្បដិនិស្សជ្ជន្តស្ស។ បរិវាសារហស្សាតិ បដិច្ឆន្នាបត្តិកស្ស។ មូលាយបដិកស្សនារហស្សាតិ អន្តរាបត្តិំ អាបន្នស្ស។ មានត្តារហស្សាតិ អប្បដិច្ឆន្នសង្ឃាទិសេសាបត្តិកស្ស។

អដ្ឋានារហត្តំ វិជ្ជមានត្តា ភិក្ខុ។ ឧបសម្បាទេតីតិ ឧបសម្បទកម្មំ ករោតិ។

អនុបោសថេ ឧបោសថំ ករោតីតិ អនុបោសថទិវសេ ឧបោសថំ ករោតិ។ ឧបោសថទិវសោ នាម ឋបេត្វា កត្តិកមាសំ អវសេសេសុ ឯកាទសសុ មាសេសុ ភិន្នស្ស សង្ឃស្ស សាមគ្គីទិវសោ ច យថាវុត្តា ចាតុទ្ទសបន្នរសា ច, ឯតំ តិប្បការម្បិ ឧបោសថទិវសំ ឋបេត្វា អញ្ញស្មិំ ទិវសេ ឧបោសថំ ករោន្តោ អនុបោសថេ ឧបោសថំ ករោតិ នាម។ យត្រ ហិ បត្តចីវរាទិអត្ថាយ អប្បមត្តកេន ការណេន វិវទន្តា ឧបោសថំ វា បវារណំ វា ឋបេន្តិ, តត្ថ តស្មិំ អធិករណេ វិនិច្ឆិតេ "សមគ្គា ជាតម្ហា"តិ អន្តរា សាមគ្គីឧបោសថំ កាតុំ ន លភន្តិ, ករោន្តេហិ អនុបោសថេ ឧបោសថោ កតោ នាម ហោតិ។

អប្បវារណាយ បវារេតីតិ អប្បវារណទិវសេ បវារេតិ។ បវារណទិវសោ នាម ឯកស្មិំ កត្តិកមាសេ ភិន្នស្ស សង្ឃស្ស សាមគ្គីទិវសោ ច បច្ចុក្កឌ្ឍិត្វា ឋបិតទិវសោ ច ទ្វេ ច បុណ្ណមាសិយោ, ឯតំ ចតុព្ពិធំ បវារណទិវសំ ឋបេត្វា អញ្ញស្មិំ ទិវសេ បវារេន្តោ អប្បវារណាយ បវារេតិ នាម។ ឥធាបិ អប្បមត្តកស្ស វិវាទស្ស វូបសមេ សាមគ្គីបវារណំ កាតុំ ន លភន្តិ។ ករោន្តេហិ អប្បវារណាយ បវារណា កតា ហោតីតិ អយំ អដ្ឋកថាបាឋោ (បរិ॰ អដ្ឋ॰ ២៤៣)។

"ឧម្មត្តកស្ស ភិក្ខុនោ ឧម្មត្តកសម្មុតិ ឧម្មត្តកេន យាចិត្វា កតេ អសម្មុខាបិ កាតុំ វដ្ដតិ, តត្ថ និសិន្នេបិ ន កុប្បតិ និយមាភាវតោ។ អសម្មុខា កតេ បន ទោសាភាវំ ទស្សេតុំ 'អសម្មុខា កតំ សុកតំ ហោតី'តិ វុត្តំ។ ទូតេន ឧបសម្បទា បន សម្មុខា កាតុំ ន សក្កា កម្មវាចានានត្តសម្ភវតោ។ បត្តនិក្កុជ្ជនាទយោ ហត្ថបាសតោ អបនីតមត្តេបិ កាតុំ វដ្ដន្តិ។ សម្មុខាតិអាទីសុ យាវតិកា ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា, តេ អាគតា ហោន្តិ, ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហដោ ហោតិ, សម្មុខីភូតា ន បដិក្កោសន្តិ, អយំ សង្ឃសម្មុខតា។ យេន ធម្មេន យេន វិនយេន យេន សត្ថុសាសនេន សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ, អយំ ធម្មសម្មុខតា វិនយសម្មុខតា។ តត្ថ ធម្មោតិ ភូតំ វត្ថុ។ វិនយោតិ ចោទនា ចេវ សារណា ច។ សត្ថុសាសនំ នាម ញត្តិសម្បទា ចេវ អនុស្សាវនសម្បទា ច។ យស្ស សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ, តស្ស សម្មុខាភាវោ បុគ្គលសម្មុខតា។ កត្តិកមាសស្ស បវារណមាសត្តា 'ឋបេត្វា កត្តិកមាស'ន្តិ វុត្តំ។ បច្ចុក្កឌ្ឍិត្វា ឋបិតទិវសោ ចាតិ កាឡបក្ខេ ចាតុទ្ទសិំ បន្នរសិំ វា សន្ធាយ វុត្តំ។ ទ្វេ បុណ្ណមាសិយោតិ បឋមបច្ឆិមវស្សូបគតានំ វសេន វុត្ត"ន្តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ॰ ដី॰ បរិវារ ៣.២៤៣) អាគតំ។

"ឋបិតុបោសថបវារណានំ កត្តិកមាសេ សាមគ្គិយា កតាយ សាមគ្គីបវារណំ មុញ្ចិត្វា ឧបោសថំ កាតុំ ន វដ្ដតីតិ អាហ 'ឋបេត្វា កត្តិកមាស'ន្តិ។ សចេ បន តេសំ នានាសីមាសុ មហាបវារណាយ វិសុំ បវារិតានំ កត្តិកមាសព្ភន្តរេ សាមគ្គី ហោតិ, សាមគ្គីឧបោសថោ ឯវ តេហិ កាតព្ពោ, ន បវារណា ឯកស្មិំ វស្សេ កតបវារណានំ បុន បវារណាយ អវិហិតត្តា។ សាមគ្គីទិវសោ ហោតីតិ អនុបោសថទិវសេ សាមគ្គីករណំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សចេ បន ចាតុទ្ទសិយំ បន្នរសិយំ វា សង្ឃោ សាមគ្គិ ករោតិ, តទា សាមគ្គីឧបោសថទិវសោ ន ហោតិ, ចាតុទ្ទសីបន្នរសីឧបោសថោវ ហោតិ។ ឧបរិ បវារណាយបិ ឯសេវ នយោ។ បច្ចុក្កឌ្ឍិត្វា ឋបិតទិវសោ ចាតិ ភណ្ឌនការកេហិ ឧបទ្ទុតា វា កេនចិទេវ ករណីយេន បវារណសង្គហំ វា កត្វា ឋបិតោ

កាឡអបក្ខចាតុគ្គឹឌិចសោ ច៉ ឥទ្ធ ច បុណ្ណយានិយោតិ បុគ្គកត្តិកបុណ្ណយា បត្ថិយកត្តិកបុណ្ណយា ចាតិ ឥទ្ធ បុណ្ណយានិយោ៉ ៩ត់ចតុគ្គិឆត្តិ បុណ្ណយានិច្ចយេត សង្គិ សាយក្តិបចារលំ ចាតុគ្គឹបចារលាត្តា សយិស្លេត្តា, ឌ្កតា បកតិចារិត្តចសេត ចុត្តិ៉ តឆាទ្នបបច្ចយេ បត សតិ ក្តកិត្តិ បុណ្ណយាឝិតំ បុរិយា ឥទ្ធ ចាតុគ្គិយោ, កាឡអបក្ខចាតុគ្គិយា អតត្តរា បត្តរសឹបឹតិ ឌ្កយេបិ តយោ ឌិចសា បចារលាឌិចសា ៩ចាតិ ឌ្កយំ សត្តចិឆយិ បចារលាឌិចសំ ផេបត្វា អញ្ញស្មឹ ឌិចសេ បចារេទ្វំ ត ចដ្ដតី”តិ ចិយតិចិតោឆតិយំ (ចិ៉ ចិ៉ ឌី៉ បរិចារ ៦៉३ប័ៗ) អាកតំ៉

៩ចំ ចតុចិបត្តិចិតិច្ឆយំ ឆេស្សត្វា ឌ្កឆាតិ ឆាត្តិចិបត្តិចិតិច្ឆយំ អត្តស្សាចតចិបត្តិចិតិច្ឆយត្វា ឆេស្សេត្តា “ឆាត្តិតោ ចិបត្តិយំ បតា”តិអាឌិយាហ៉ តត្ត បត្វាយឆាត្តិចិបត្តិយំ “បត្ថា ចា ឆាត្តិ ផេបតី”តិ ៩តស្ស សំចណ្ណតាយំ អត្តស្សាចតកឡំ កត្វាតិ បផយំ អត្តស្សាចតំ សារចត្វា “៩សា ឆាត្តិ”តិ អត្តស្សាចតាតត្តរយេច សកលំ ឆាត្តិ ចត្វា, បរិយោសារេត “៩សា ឆាត្តិ”តិ ចត្វាតិ អធិប្បាយោ៉

៦៥ៗ៉ ចតុត្តអត្តស្សាចតចិបត្តិសំចណ្ណតាយំ “ឃាយត្តិ ញញ្ជាតប្បេកេឆោ អធិប្បេតោ៉ ឆសឆា ញញ្ជាតតុគ្គិយា បកេឆោតិ ៩ត្ត ឆសឆា ឆសចិឆេត ញញ្ជាតាតំ បកេឆោតិ យោឌេតត្តំ៉ ពោតាយំ បកេឆោតិ អាហ ‘ញញ្ជាតតុគ្គិយា’តិ៉ យឆាធិប្បេតញញ្ជាតតោ ញញ្ជាតសក្ខតាតំ អក្ខរាតំ ឌតិកា តុគ្គិ ញញ្ជាតតុគ្គិ, តាយ ញញ្ជាតតុគ្គិយា, អក្ខរសម្ពុបកចិត្តកេឆេតចាតិ អត្ថោ៉ យំ ចា សំយោកបទំ កត្វា ចុច្ចតិ, ឌ្កយិ កទុកត្តិ យោឌតា”តិ ចិយតិចិតោឆតិយំ ចុត្តំ៉

សារតុឌីបតិយំ (សារតុ៉ ឌី៉ បរិចារ ៦៉३ប័ំ) បត “ធាតករលាតិ សិចិលាតិ កត្វា ក្តចារតេតុឌ្ឋាយក្ខុរំ សិចិលំ, តាតិយេច ធតិតាតិ អសិចិលាតិ កត្វា ក្តចារតេតុឌ្ឋាយក្ខុរំ ធតិតំ៉ គ្គិយត្តកាលំ ឌីឈំ, ៩កាយត្តកាលំ រស្សំ៉ ឆសឆា ញញ្ជាតតុគ្គិយា បកេឆោតិ ៩ចំ សិចិលាឌិចសេត ញញ្ជាតតុគ្គិយា អក្ខរុប្បាឆកចិត្តស្ស ឆសប្បការេត បកេឆោ៉ សត្តាតិ ហិ អក្ខរាតិ ចិត្តសម្ពុដ្ឋាតាតិ យឆាធិប្បេតតុញញ្ជាតតោ ញញ្ជាតាតិ ច៉ សំយោកោ បរោ ៩តស្សាតិ សំយោកបរោ៉ ត សំយោកបរោ អសំយោកបរោ ‘អាយស្មតោ តុទ្ធរក្ខិតថេរស្ស យស្ស ត ខមតី’តិ ៩ត្ត ត-ការ ត-ការសហិតារោ អសំយោកបរោ៉ ករលាតីតិ កណ្ឌាឌីតិ” ឌ្កតិ ៩ត្តកំ ចុត្តំ៉

បុត ចិយតិចិតោឆតិយំ (ចិ៉ ចិ៉ ឌី៉ បរិចារ ៦៉३ប័ំ) “តត្ត អាយស្មតោតិអាឌីសុ សរាតត្តរិតាតិ ស-ការ យ-ការាឌិញញ្ជាតាតិ ‘សំយោកោ’តិ ចុច្ចត្តិ៉ យោ សំយោកោ បរោ យស្ស អ-ការាឌិតោ, សោ សំយោកបរោ តាយ៉ រស្សត្តិ អ-ការាឌិញញ្ជាតរហិតំ បឌំ៉ អសំយោកបរត្តិ ‘យស្ស ត ខមតី’តិអាឌីសុ ស-ការ ត-ការាឌិញញ្ជាតសហិតំ បឌំ សត្ថាយ ចុត្តំ៉ ត-ការស្ស ឆ-ការំ អកត្វា ‘សុលាតុ មេ’តិអាឌិ អចត្វា ចក្កត្តរេ សិចិលមេច កត្វា ‘សុលាតុ មេ’តិអាឌិ ចឆេត្តាបិ ក្នុត្តំ កេរាតិមេច ផេបត្វា អត្តន្ទបំ អាឌេសំ៉ យត្បា ‘សង្ឃិកត្តបរយេត្តតា’តិ ចត្តេឌ្ឋ ‘សង្ឃិកដ្ឋបរយេដ្ឋតា’តិ ច ‘អត្តកឆា’តិ ច ចត្តេឌ្ឋ ‘អដ្ឋកឆា’តិ ច តត្ត តត្ត ចុច្ចតិ, តាឌិសំ បិញ្ចត្តអដ្ឋកឆាឌីសុ ឌិដ្ឋបយោកំ តឆត្ត្នបត្វា ចត្តំ ចដ្ដតិ, តតោ អញ្ញា ត ចដ្ដតិ៉ តេតាហ ‘អត្តក្កយាកតំ បចេលិ អចិតាសេត្តតា’តិអាឌិ៉ ‘ឌីឃេ ចត្តេឌ្ឋ រស្ស’ត្តិអាឌីសុ ‘ភិក្ខុត’ត្តិ ចត្តេឌ្ឋ ‘ភិក្ខុត’ត្តិ ចា ‘ពាហុស្ស’តិ ចត្តេឌ្ឋ ‘ពាហុស្ស’តិ ចា ‘តក្ខមតី’តិ ចត្តេឌ្ឋ ‘ត ខមតី’តិ ចា ‘ក្តបសម្បាឆាបេក្ខោ’តិ ចត្តេឌ្ឋ ‘ក្តបសម្បាឆាបេខោ’តិ ចា ៩ចំ អត្តន្ទបដ្ឋាតេសុ ៩ច ឌីឃរស្សាឌិរស្សឌីឃាឌិចសេត

ປຣິວເຕ຺ຕ຺ວາ ວຕ຺ຕິ, ນ ປນ ‘ຕາຣກາ’ຕິ ວຕ຺ຕເພ຺ພ ‘ຕຣກາ’ຕິ ວາ ‘ສເຎ຺ຎາ’ຕິ ວຕ຺ຕເພ຺ພ ‘ສເຎາ’ຕິ ວາ ‘ທິສ຺ສາ’ຕິ ວຕ຺ຕເພ຺ພ ‘ທິສາ’ຕິ ວາ ‘ຍາຈຕີ’ຕິ ວຕ຺ຕເພ຺ພ ‘ຍາຈນ຺ຕີ’ຕິ ວາ ເອວໍ ອຕ຺ຖຸທ຺ທາເຣສຸ ວຕ຺ຕໍ ສພ຺ພນ຺ຕໍ ປນ ວຈນຕ຺ຕຍໍ ສພ຺ພາປິ ວຕ຺ຕີຕິ ຄເຫຕພ຺ພນ຺”ຕິ ອາຈາຣິຍາ ວທນ຺ຕິ. ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ວຸຕ຺ຕເມເວ ສຸຏ຺ຐຸ ສລ຺ລເກ຺ຂຕພ຺ພານິ.

໑໗໓. ສີມວິປຕ຺ຕິວິນິຈ຺ຉເຍາ ປນ ເຫຏ຺ຐາ ສີມກຖາຍໍ ວເຏ຺ຑນ ກຖິເຕາ, ຕສ຺ມາ ຕຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ຄເຫຕເພ຺ພາ.

ປຣິສວິປຕ຺ຕິກຖາຍ ຈຕຸວຄ຺ຄກຣເຓາຕິ ຈຕຸວເຄ຺ຄນ ສເຄ຺ຄນ ກຕ຺ຕເພ຺ພ. ອຕິຣິຕ຺ຕາທີຕິ ອູປສມ຺ປທາເນາ ຈາ ປສ຺ສາກາຍໍ ວາ ອຣຫນ຺ຕາ ກາເຣນ ວາ ນ ອາຈິກຕາ. ອຏ຺ຐກຖາຍໍ “ອປກຕຕ຺ຕສ຺ສາຕິ ອຸກ຺ຂິຕ຺ຕກສ຺ສ ວາ ຍສ຺ສ ວາ ອູປສມ຺ປທາເນາ ຖປິຕາ ເຫາຕີ”ຕິ (ປຣິ. ອຏ຺ຐ. ໓໑໗) ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຖປິຕູປສມ຺ປທາເນາ ກິຎ຺ຈາປິ ອປກຕຕ຺ຕາ ເອວາຕິ ຄເຫຕພ຺ພໍ. ປຣິສຸທ຺ທສີລາຕິ ປາຣາຊິກໍ ອນາປນ຺ນາ ອທິເປ຺ປຕາ. ປຣິວາສາທິກມ຺ເມສຸ ປນ ກຣຸກຏ຺ຐາປິ ອປກຕຕ຺ຕາ ເອວາຕິ ຄເຫຕພ຺ພໍ. ອວເສສາ...ເປ... ຉນ຺ທາຣຫາວ ເຫານ຺ຕີຕິ ຫຕ຺ຖປາສໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ຖິເຕາ ສຄ຺ຄາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ອວິຊຫິຕ຺ວາ ຖິຕາ ປນ ຉນ຺ທາຣຫາ ນ ເຫານ຺ຕິ, ເຕປິ ຈຕຸວຄ຺ຄາທິເຕາ ອທິກາ ຫຕ຺ຖປາສໍ ວິຊຫິຕ຺ວາວ ຉນ຺ທາຣຫາ ເຫານ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ສເຎ຺ຎຕາ ຫຕ຺ຖປາສໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ຖິເຕເຫວ ຉເນ຺ທາ ວາ ປາຣິສຸທ຺ທິ ວາ ທາຕພ຺ພາ.

ສາຣຕ຺ຖທີປນິຍໍ (ສາຣຕ຺ຖ. ຏີ. ປຣິວາຣ ໑໗໕໕) ປນ “ອນຸກ຺ຂິຕ຺ຕາ ປາຣາຊິກໍ ອນາປນ຺ນາ ຈ ປກຕຕ຺ຕາຕິ ອາຫ ‘ປກຕຕ຺ຕາ ອນຸກ຺ຂິຕ຺ຕາ’ຕິອາທີ. ຕຕ຺ຖ ອຕິຣິຕ຺ຕາທີຕິ ປຣິປູຣເຎ຺ຎວ ເວທິຕໍ. ປຣິສຸທ຺ທສີລາຕິ ປາຣາຊິກໍ ອນາປນ຺ນາ. ນ ເຕສໍ ຉເນ຺ທາ ວາ ປາຣິສຸທ຺ທິ ວາ ເອຕີຕິ ເຍສຸ ຖິເຕສຸ ວາ ຄເຓາ ກຕິປູເຣ຺ປາ ເຫາຕິ ວາ ຉນ຺ທປາຣິສຸທ຺ທີ ອາຫຏາປິ ອນາຫຏາວ ເຫານ຺ຕີຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ”ຕິ ອາເຈາຕາ. ເອວໍ ປີຕາຄຽຍທ຺ວຍາ ອຏ຺ຐກຖາຍ ຈ ວຸຕ຺ຕສ຺ສປິ ກເຕາຕິ ສເນ຺ທາຕິ ຈ ວິປຕ຺ຕິ ຈ ອາເຕາ, ຏີກາຈາຣິເຍຫິ ຈ ວິນິຈ຺ຉິຕາ, ຕສ຺ມາ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ວຕ຺ຕາທິ ກເຕາຕິ ກຕ຺ຕພ຺ພານິ, ນ ອວຸຕ຺ຕເຍນ. ວຸຕ຺ຕເຎ຺ຎຕໍ ປຣິວາຣຏ຺ຐກຖາຍໍ (ປຣິ. ອຏ຺ຐ. ໑. ຄນ຺ຖາຣມ຺ພກຖາ; ໑໓໑໑) –

“ພຸທ຺ເທນ ທເມ຺ມາ ວິນເຍາ ຈ ວຸຕ຺ໂຕ;

ເຍາ ຕສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕຫິ ຕເຖວ ຎາເຕາ;

ເສາ ເຍຫິ ເຕສໍ ມຕິມຈ຺ຈຊນ຺ຕາ;

ຍສ຺ມາ ປຸເຣ ອຏ຺ຐກຖາ ອກໍສຸ.

“ຕສ຺ມາ ຫິ ຍໍ ອຏ຺ຐກຖາສຸ ວຸຕ຺ຕໍ;

ឥំ ចជ្ជយិត្វាន បយាឥលេឥំ;

សព្ពាយ្បិ សិក្ខាសុ សការចាត;

ឃស្មា បយាឃាំ ព្ពូឆ បល្ហិតាត”ត្តិ៍

ព្ពាយស្មិំញ្ញាកយ្ហុចក្កេ អបលោកតាឌិតំ ចត្វត្ថុ កយ្ហាតំ ករលដ្ឋាតំ ឲកាឆសចិបត្តិសឹយចិយុត្តិ ពាឆ្ឋសឹយក្ខុតំឃេច ចុត្តិ, “ឲកាឆសហិ អាការេហិ សឹយតោ កយ្ហាតិ ចិបជ្ជត្តិ”តិ (បរិ៍ ៣ប័៩) ចចតតោ ត អពាឌ្ឋាបចារសឹយក្ខុតំ៍ ត ហិ តត្ថ ឲកាឆសចិបត្តិ អត្ថិ៍ អដ្ឋកថាឃយ្បិ (បរិ៍ អដ្ឋ៍ ៣ប័៧) “អបលោកតកយ្ហំ តាយ សឹយដ្ឋកសជ្ឈូឃេសាឆេត្វា លត្ថារហាតំ លត្ថិ អាហរិត្វា សយក្កស្ស សជ្ឈស្ស អត្ថុយតិឃា តិក្ខត្តុំ សាវេត្វា កត្តព្ពំ កយ្ហ”ត្តិ អបលោកតកយ្ហស្សាបិ ពាឆ្ឋសឹយាឃេយេច កត្តព្ពតាចា ចុត្តត្តា, ត ដ្ឋបចារសឹយាឃំ៍ ត ហិ តត្ថ សឹយដ្ឋកសជ្ឈូសាឆតព្ពា លត្ថារហាតព្ពា អត្ថិ, អត្តោឃសឹយំ បចិដ្ឋបចិដ្ឋាតំ សជ្ឈលិកោ ឪាតត្តោឃេច ហោតិ, តស្មា “ឌាត្តិកយ្ហក្ខុតំ ដ្ឋបិសឆបចារលាកយ្ហំ អពាឆ្ឋសឹយចិហារេបិ កត្តព្ពា”ត្តិ កាលុត្តាតំ អាចរិឃាតំ ចាឪាបិ “ឌាត្តិក្ខុតិឃកយ្ហក្ខុតំ កចិតឪាតកយ្ហំ ដ្ឋបចារសឹយាឃេយេច កត្តព្ពា”ត្តិ កាលុត្តាតំ អាចរិឃាតំ ចាឪាបិ បាឡិព្ពាចិរោឆា អដ្ឋកថាចិរោឆា ច ហោតីតិ ចេឌិតត្តោ៍ ឃយេត្ថ ចត្តត្តុំ, ឥំ ដ្ឋបិសឆបចារលាកចាចល្ហុតាឃត្ថា កចិតកចាចល្ហុតាឃត្ថា ចុត្តុំ, អត្ថិកោហិ តត្ថ ស្តុដ្ឋ ព្ពលិកោត្វា សំសឃោ ចិតោឆតត្តោ៍

ព្ពាឌាតិ សត្តោ កិក្ខុ លេលកាបហិ បរិចឃចសេត សព្ពាកត្ថាតំ អាឌិយ្យិលិលិតំ យហាតយក្កាបរិឆេ សលាកយតស្ស, កយ្ហចាចាឃ ច អាលុក្កាលេ យហតា ដ្ឋស្សាហេត កលាត្តិ, សោ បត បិឃា តេច សលាកយតបរិឃាបត្តោ, ត កយ្ហចាចាបរិឃាបត្តោ, តាបិ កយ្ហចាចាឃ បុព្ពាកលាបរិឃាបត្តោ, តស្មិំ អកលិតោបិ ត សលាកយតស្ស ចា កយ្ហចាចាឃ ចា ហាតិ អត្ថិ, ត កលិតោ ចឆ្ឋិ, តស្មា បកលាចរិឃា សលាកយតាលុក្កេបិ កយ្ហចាចាលុក្កេបិ តស្ស យហាតយក្កាបរិឆស្ស ចល្ហុតំ ត ចឥត្តិ, ចឥត្តោ បត “កកចតោ អរហតោ សយ្ហាសព្ពុឆ្ឋស្ស” ព្ពាតិ បឥាតំ អត្តោ ចិស្សុឆ្ឋិយក្កសយត្តបិសាឌិកាសារត្តឌឹបតឹអាឌិប្បការេលាសុ “កកចា អរហំ សយ្ហាសព្ពុត្ត្ឋោ” ព្ពាតិបឥាតំ អត្តោ ចិឃ ចិត្តោតេត ចត្តត្តោ សិឃា, ឲចំ សត្តោបិ កកចតោ ឃចាក្ខុតក្យុលាឌឹបតចេសេត បចត្តត្តា សត្តោបិ អាចរិឃា សត្តោសុ កត្តាលុក្កេសុ តិក្ខត្តុំ យក្កលត្តោ កលាត្តិ៍ កលាត្តោហិ ច បត ត-ការ យោ-ការាឌិតំ ចាតកលាឌិសយ្យំ អហាបត្តោត សិចិលឆតិតឌិឈស្សាឌិចិសេសំ យតសិ កោរាត្តោត សយលាសាក្កាល្បេត បរិយល្ឋលេត បឥញ្ញជ្ជតេត កលិតត្តោ ហោតិ, ត អតិអាឃតកោត កិតសត្ថសឌិសេត សត្តោ៍ ចុត្តត្តេញ្ញុំ កកចតា “ត, កិក្ខចេ, អាឃតកោត កិតស្សេត ឆយ្ហោ កាឃិតត្តោ, ឃោ កាឃេយ្យ, អាបត្តិ ចុក្កដស្សា”តិ (ចុឡ្អច៍ ១៣៨)៍

“ឲកាយត្តោ កេច រស្សា, ខ្ពិយត្តោ ឌិឈយុត្តុតោ;

តិយត្តោ ត ស្លុតោ តោឃ្យា, ញ្ជាតព្ពាឆ្ឋយត្តិក”ត្តិ៍ –

ນຊ໌ປຸກຣຓາຣຣີເຍຫີ ຽດຳ ນຊ໌ລກຶດັ ຄີຨຸຢາຍ ຄ-ກາຣາຂີນ໌ ຣຫຸກ໌ເຕ ອນເຣ ໂຍກຍຕຳ, ຄ-ຍຸຊ໌ຍເຄ ອຊ໌ຍຕຳ ນປຸີເອລຸຕຸ໋າ ຂີຍຊ໌ຍຕຸກາລໍ ປຍາທໍ ກຕ໋າ ຽຕຸາຣີຍເຕ໌ ເຍາ-ກາຣາຂີນ໌ ຂີຍກ໌ເຕ ຍຸ-ກາຣາຂີນເຣ ຊີ໋ຍຕຳ, ຍ-ກາຣາຂີຍຸຊ໌ຍເຄ ອຊ໌ຍຕຳ ນປຸີເອລຸຕຸ໋າ ອຊ໌ເຕຍຸຍຕຸາກາລໍ ປຍາທໍ ກຕ໋າ ຽຕຸາຣີຍເຕ, ຄ ຕເຕາ ຽຕຸຕີ໌ ຄຕ໌ "ປ໌ເຕາ ຕີຍເຕຸາ ເຂາເຍ໌າ"ຕີ ຽຕຸຕີ? ນຕໍ່, ນາ ປຄ ຄ໌ເຕາ ອຕຸາຍຄາຂີນ໌ເຍຣ ລຕ໌ຕີ, ຄາຕຸາຕ໌໌ ຽຕຸຕີກາຣີກາຍໍ –

"ຄ໌ເຕາ ອຕຸເຄ ກີເຕ, ຕເຕຣ ເຣາເຄປີ ຣ;

ປ໌ຕາ ຕີຍຕຸີກາ ຽຕຸາ, ນເຕຸເຕ ເຄຕ໌ ກເຍ໌ເຣ"ຕີ໌ –

ກີຕຸເກຄ ປຄ ກາເລຄ ໂຍກຍຕຸາ ຂີເຕຸຍ໌າຕີ? ອກຸຄີຍີຣີນາປຸີນຍຕຸກາເລຄາຕີ ອາຣຣີຍາ໌ ໂຍເກ ປຄ ອາຣຣີຍາ "ອກຸລີເຍາຊຄກາລປຸຍາເຫຄາ"ຕີ ຣຄຕີ໌ ຽຕຸຕີກາອາຣຣີຍຣປຸເນຄາປຕີເຕຸເຣຄ –

"ປຍາທໍ ໂຍກຍຕຸນ໌, ຄີປີນ໌ປຸີນເຕາຕາຕໍ;

ອກຸລີເຍາຊກາລນ໌, ປຍາເຫຄາປີ ອຕາຕ໌"ຕີ໌

ໂຍຕໍ ນຊ໌ນຕຸາຣີເຍຫີ ຣຣເຕາ ນ໌ຊ໌ເຣນ໌ນເຣຊ໌ເຄ ໂຍກຍຕຸາປຍາທໍ, ນຍຸຊ໌ຍຄເຣນ໌ນເຣຊ໌ເຄ ຂີຍຊ໌ຍຕຸາປຍາທໍ, ນ໌ຊ໌ຂີຍນເຣຊ໌ເຄ ຊີ໋ຍຕຸາປຍາທໍ, ນຍຸຊ໌ຍຄຂີຍນເຣຊ໌ເຄ ອຊ໌ເຕຍຸຍຕຸາປຍາທໍ ກາລໍ ນລູເກຕຸ໋າ ຽຕຸາຣີຍເຕ໌

ຕູຣາຄີ ປຄ ກີຕຸ ຍຫາຄຍກຸາຣກຫາເຄ ຄາລຣີຣານ໌າທໍ ກຕ໋າ ກຫຕຸາ ຣຫຸຊ໌ເຣຄນ໌ ຊີ໋ຕີຍຕຸາກາລໍ ຂີຍຊ໌ເຣຄນ໌ ຣຕຸປຕຸາຍຕຸາກາລໍ ນເຣ ປເຣເປຕຸາ ກຫຕີ໌, ຕເຍຕຳ ຂີຍ ຂີຫຸຕີ໌ ອປເຣ ປເຍຍຣາເຣ ກຫີຕຸ໋າ "ນຍູານຍູຊ໌ນ໌າ"ຕີ ປຣີເຍານາຄປຕີ ປຕຸາປີ ຕຕ໌ ອຊ໌ເປຕຸາ ປຸຄ "ຄເຍາ ຕນ໌າ"ຕີ ກຫີຕຸ໋າ ນ-ກາເຣ ເຍປຕຸາ ເຂາກໍ ຂີຫຸຍີຕຸ໋າ ຄ໌ຕີຍຣາເຣ "ກກຣເຕາ"ຕີ ຕູຂໍ ອາຂີ໌ ກຕ໋າ ຍາຣ ປຣີເຍານາຄໍ ກຫີຕຸ໋າ ເຍປຕີ໌ ຕຕີຍຣາເຣ ປຄ ອາຂີເຕາ ປຊ໌າຍ ປຣີເຍານາເຄ ເຍປຕີ໌ ໂຍຕໍ ກຫຕຸຕຸາ ຄາຫ໌ ປນໍນຕີ໌, ໂຍຕໍ ປຄ ກາຕຕຸາຕີ ເຄຕຣ ປີຍູຕູຍໍ, ຄ ອຊ໌ກຣາຍໍ ຂີຊ໌ຕີ໌ ຍຣາ ຄາຕຸີຣຕຸຕຸກເຍຸ ກຣີຍຍາເຄ ຕີຫີ ອຕຸນ໌າຣຄາຄີ ນຊ໌ເຕາ ຣ ອຕຸເຕາ ຣ ອກີເຕຸາຄີ ອຊ໌າຍຊ໌າ ນຊ໌ເຣຂີເຣຫີຕາຄີ ກຕ໋າ ກຫີຕຕຸາຄີ, ໂຍຕໍ ຍຫາຄຍກຸາຣປີເຣ ຕີກຸຕຳ ກຊ໌າຍາເຄ ຕເຍາ ຣາເຣາ ນຊ໌ເຕາ ຣ ອຕຸເຕາ ຣ ອກີເຕຸ ກຕ໋າ ນຊ໌ເຣຂີເຣຫີເຕ ກຕ໋າ ອາຂີເຕາ ອາຣກີຕຸ໋າ ປຣີເຍານາເຄ ເຍປຕຸາ ເຫາຕີ້ຕີ໌

ຕຕຸາຍເຍເກໂຍຕໍ ຣຄຕີ – ຍຣາ ຄາຍ ຂເຣຄ ກຊ໌ຕຸນ໌ ເຍາຕຸຊ໌າຄໍ ປຕຸາປີ ນຫນາ ເຍາຕຳ ຄ ນເກຸາຕີ, ໂຍກປີເຍຍຕຳ ກຕຸາ ຕີຊ໌ຕີ, ໂຍຕໍ ອາຂີເຕາ ກຫຕຸນ໌ ຄາລຣີຣານ໌າຫຕຸາ ປຣີເຍານາເຄ ປເຕຸປີ ເຍປຕຳ ຄ ນເກຸາຕີ, "ຄເຍາ ຕນ໌າ"ຕີ ຊີ໋ປເຍຍຕຳ ກຫີຕຸ໋າ ນເກຸາຕີຕີ໌ ໂຍຕໍ

ភន្តេ ទុតិយតតិយវារេសុ កស្មា ភណតីតិ? តទា បន ទុតិយវារេ ទោសំ ចិន្តយិត្វា លទ្ធស្សាទោ ហុត្វា ភណតីតិ។ ឯវំ តេ អាយស្មន្តោ ភយមេវ អត្តានំ ចិន្តេត្វា បវេទេន្តិ។ ន ហិ “យថាភូតញ្ញាណំ ភាវេន្តេន បឋមវារេ ឧបសម្បទាវសេន ភណិតព្ពោ”តិ ភគវតា បញ្ញត្តំ, ឆព្ពស្សាធិការេត្ថ ហិ ចា ទុតិយោ អត្ថិ។ ឯវំ ភន្តេ យថា បាតិមោក្ខុទ្ទេសកេន បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តេន យត្តកា កិញ្ចិ បាតិមោក្ខំ សុណន្តិ, តេសំ ភវតព្ពយោគេន យាវ បរិយោសានា វុឌ្ឍិសិតំ អត្តនោ សទ្ធាយ ករិត្វា បាតិមោក្ខំ វុឌ្ឍិតព្ពំ, ឯវំ កម្មវាចំ ភណន្តេនបិ និយមេន តិសិក្ខាកិច្ចំ ភវតព្ពយោគេន យាវ បរិយោសានា អត្តនោ សទ្ធាយ ករិត្វា ភណិតព្ពាតិ។

អបរេ បន អាចរិយា យ-ការាទីសុ ជ-ការត្តភេទេសុ អញ្ញេសំ បទានំ អតិរេកេន សទ្ទេន ឧច្ចារិតំ អនុករណសទ្ទំ អនុពន្ធាបយាតា ភណន្តិ, តេសំ អាចរិយានំ តាទិសំ ភណនំ សុត្វា បរិចយប្បត្តា អញ្ញេ កិញ្ចិ ច គហេត្វា ច អញ្ញេសំ អាចរិយានំ កម្មវាចំ ន គរុំ ករោន្តិ, តាយ កម្មវាចាយ ឧបសម្បទា អសិទ្ធាតិ ចិយ មញ្ញន្តិ, តាទិសំ បន ភណនំ តេសំ អាចរិយានំ សិស្សានុសិស្សា ឯវ តថា ភណន្តិ, ន អញ្ញេ អាចរិយា។ តេ បន បោរាណាចរិយានំ សទ្ទសម្បត្តិំ អនុករណសទ្ទហិតម្បិ សហិតំ ចិយ ញាយមានំ សុណន្តានំ អតិមធុរំ សទ្ទំ សុត្វា ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជន្តា ឯវំ ករោន្តិ មញ្ញេ។ ន ហិ វិនយេ ច សទ្ទសត្ថេសុ ច តថា ភណិតព្ពន្តិ អត្ថិ, តស្មា វិចារេតព្ពមេតន្តិ។

ពហូ បន កេចិ “សិថិលំ ធនិតញ្ច ទីឃរស្សំ”ន្តិអាទិនា វិនយេ កថិតវិនិច្ឆយញ្ច “ឧត្តំ បញ្ចសុ ចក្កេសុ”តិអាទិនា សទ្ទសត្ថេសុ កថិតវិនិច្ឆយញ្ច អជានន្តា បិដកត្តយពោធិកានំ វិនយធរពហុស្សុតត្ថេរានំ សន្តិកា អលទ្ធោបទេសា ហុត្វា តត្ថ តត្ថ ឧបសម្បទំ ករោន្តានំ កិច្ចំ ចរន្តេន ករិត្វា ទេសេយ្យាបិទេយ្យំ អជានន្តា បុព្ពេ បវេទេសតោ អាគតានំ បុញ្ញវន្តានំ សរសម្បន្នានំ មហាថេរានំ អភាសន្តេន ភណាបនានំ សរំ សុត្វា តេសំ ថេរានំ យតិ អប្បវិត្តាន យថាទិដ្ឋំ យថាសុតំ លិខិត្វា ឋបេត្វា អនុក្កមេន បណ្ឌិតេហិ ហសិតព្ពំ អយុត្តំ កម្មំ ទីបេន្តា “ធាយស្មិំ ឋានេ ច្យុតិយា សទ្ទសទិសំ សទ្ទំ ករោន្តិ, ធាយស្មិំ ឋានេ សត្យហិយា សទ្ទសទិសំ សទ្ទំ ករោន្តិ, ធាយស្មិំ ឋានេ តម្ពុលកសដបាតំ ករោន្តិ, ធាយស្មិំ ឋានេ ឧក្កាសេតា នមន្តា ភណន្តិ, ធាយស្មិំ ឋានេ ចាមេតា នមន្តា ភណន្តិ, ធាយស្មិំ ឋានេ ចិលិយំ ក្រុមាតា ភណន្តី”តិអាទីនិ ចត្វា តមេវ សទ្ទហន្តា ទ្រព្យន័លិមិដ្ឋលោកាទីសុ តិសិទិត្វា តមេវ ចនំ អនុសិក្ខន្តា តទនុរូបំ កម្មវាចំ ភណន្តា “អហំ កម្មវាចាចរិយោ”តិ ចត្វា ធិលជនេ សញ្ញាបេត្វា តេសំ តេសំ ឧបសម្បទាបេក្ខានំ កម្មវាចំ ភណន្តិ, ធារេ កិញ្ចិ ភគវតោ អាណំ អតិក្កាមេន្តិ, សាសនំ ឧបក្កាមេន្តីតិ ទដ្ឋព្ពា។

អថាបរេបិ កិញ្ចិ កាយការាទីសុ ចរន្តា បណ្ឌិតានំ សន្តិកេ អបធិរូបិសយាតា ចតុសម្បត្តិម្បិ ចតុវិបត្តិម្បិ ធាតុអនុស្សាចតសីមបរិសសម្បត្តិម្បិ វិបត្តិម្បិ តថេវ អជានន្តា ធាហវោ និស្សាយ ឋបេត្វា បព្ពជ្ជំ ឧបសម្បទំ ករោន្តា បរិសំ ចឌ្ឍាបេន្តិ, តេបិ ភគវតោ អាណំ អតិក្កាមេន្តិ, សាសនំ ឧបក្កាមេន្តិ, តស្មា ភគវតោ អាណំ ករោន្តេហិ លជ្ជីបេសលេហិ ពហុស្សុតេហិ សិក្ខាកាមេហិ សប្បុរិសភិក្ខូហិ ឯវរូបានំ កិច្ចានំ សហាយកេហិ ឧបត្ថម្ភកេហិ ឯកសម្ភោគបរិភោគេហិ ន ភវិតព្ពំ។ វុត្តញ្ហិ កិញ្ចិ –

“ត-ការន្តំ ប-ការន្តំ, ត-ការន្តមបិ ចេទ;

ញ-ការន្តំ ល-ការន្តំ, ន-ការន្តមិទំ វទេ”តិ –

ឥមំ សិលោកំ ឧបនិស្សាយ សរណគមនេបិ “ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ បទំ “ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ បឋន្តិ។ កម្មវាចាយម្បិ “បឋមំ ឧបជ្ឈំ គាហាបេតព្ពោ”តិអាទិបទំ “បឋមំ ឧបជ្ឈង្គាហាបេតព្ពោ”តិអាទិនា បឋន្តិ។ ឯត្ថ យុត្តិតោបិ អាគមតោបិ ការណំ ចិន្តេតព្ពំ។

តត្រាយំ យុត្តិចិន្តា – “ច-ការន្តំ ស-ការន្តំ, ត-ការន្តមិទំ វទេ”តិ ឯត្ថ ច-ការោ តាលុជោ, ត-ការោ ទន្តជោ, ឯវមេតេ អក្ខរា ឋានតោបិ អសមានា។ ច-ការោ ជិវ្ហាមជ្ឈករណោ, ត-ការោ ជិវ្ហគ្គករណោ, ឯវំ ករណតោបិ អសមានា។ ច-ការោ ទុតិយវគ្គបរិយាបន្នោ, ត-ការោ ចតុត្ថវគ្គបរិយាបន្នោ, ឯវំ វគ្គតោបិ អសមានា។ សំយោគក្ខរវសេន ន បុព្ពក្ខរា ហុត្វា លភន្តា សរូបេន បាបុណន្តិ, តេនេវ ច-ការេន សទ្ទសត្ថការាចរិយា “សំយោគេ បរេ រស្សត្ត”ន្តិ ច “សំយោគបុព្ពា ឯ-ការោ-ការា រស្សាឥវ វត្តព្ពា”តិ ច វទន្តិ។ ឯវំ សន្តេ កថំ អសមានដ្ឋានិកេន អសមានករណេន អសមានវគ្គេន សំយោគក្ខរេន លទ្ធសុតិកា អក្ខរា តតោ អញ្ញេន អសមានដ្ឋានិកេន អសមានករណេន អសមានវគ្គេន សំយោគក្ខរេន លទ្ធសមានសុតិកា ភវេយ្យុំ។ ន គោចលទ្ធា ឯតេ អក្ខរា អសមានដ្ឋានិកា អសមានករណា អសមានវគ្គា ច ហោន្តិ, អថ ខោ អនាសន្នដ្ឋានិកា អនាសន្នករណា អនាសន្នវគ្គា ច ហោន្តិ។ យថា ច វីណំ វាទេន្តានំ ទូរេ តន្តិស្សរេន តតោ ទូរេ តន្តិស្សរោ អសមានតោ ហោតិ, ឯវំ ទូរដ្ឋានិកេន អក្ខរេន ទូរករណេន តតោ ទូរដ្ឋានិកោ ទូរករណោ សមានសុតិកោ កថំ ភវេយ្យ, វគ្គក្ខរានញ្ហិ អញ្ញមញ្ញំ អសង្ករវសេន អសមានសុតិវសេន បវត្តនតោ “វគ្គន្តំ វា វគ្គេ”តិ សុត្តេ និគ្គហីតស្ស វគ្គន្តករណេ សតិ អញ្ញវគ្គម្ហិ បរេ អញ្ញវគ្គន្តំ ន បាបុណាតិ, “វគ្គេ ឃោសាឃោសានំ តតិយបឋមា”តិ សុត្តេន ច អសទិសទ្វេភាវករណេ អញ្ញវគ្គេ អញ្ញវគ្គទ្វេភាវោ ន ហោតិ។

យទិ ច ច-ការន្តក្ខរោ ត-ការន្តក្ខរេន សមានសុតិកោ សិយា, ឯវំ សតិ កឹ ច-ការន្តក្ខរលេខនេន សព្ពត្ថ ត-ការន្តមេវ លិខេយ្យ, តថា បន អលិខិត្វា បយោគានុរូបំ បឋមក្ខរស្ស សទិសទ្វេភាវដ្ឋានេ “កច្ចោ កច្ចាយនោ”តិ, អសទិសទ្វេភាវដ្ឋានេ “វច្ឆោ វច្ឆាយនោ”តិ តតិយក្ខរស្ស សទិសទ្វេភាវដ្ឋានេ “មជ្ជំ សមជ្ជំ”ន្តិ, អសទិសទ្វេភាវដ្ឋានេ “ឧបជ្ឈា ឧបជ្ឈាយោ”តិ សមានដ្ឋានសមានករណសមានវគ្គក្ខរានមេវ ទ្វេភាវោ លិខីយតិ, នោ ឥតរេសំ, តស្មា បយោគានុរូបំ ច-ការន្ត ជ-ការន្តដ្ឋានេសុ សកវគ្គសុតិវសេនេវ វត្តព្ពំ, ន អញ្ញវគ្គសុតិវសេន។ ស-ការន្តេ បន ស-ការស្ស ត-ការេន សមានដ្ឋានិកត្តា សមានករណត្តា ច វគ្គអវគ្គវសេន កិញ្ចាបិ អវគ្គក្ខរានិ វគ្គក្ខរេហិ សាធារណត្តា ច អវគ្គក្ខរានិ វគ្គក្ខរានិ វិយ វិសុំ សុតិយា អភាវតោ ច ស-ការន្តស្ស ត-ការន្តករណំ យុត្តំ សិយា។ ស-ការោបិ ហិ ទន្តជោ, ត-ការោបិ, ស-ការោបិ ជិវ្ហគ្គករណោ, ត-ការោបិ, តស្មា សមានដ្ឋានិកានិ សមានករណានិ អក្ខរានិ សមានសុតិភាវោ យុត្តោ។ ញ-ការន្ត ល-ការន្តានិ ន-ការន្តករណេនបិ ឥមិនា នយេន ញ-ការន្ត ន-ការន្តានិ អសមានសុតិភាវោ ល-ការន្ត ន-ការន្តានិ សមានសុតិភាវោ ទដ្ឋព្ពោតិ។ អយមេត្ថ យុត្តិចិន្តា។

អាគមចិន្តា បន ឯវំ កាតព្ពា –

“ង-ការន្តា ឃ-ការន្តា, ណ-ការន្តាមេវ ចេរ;

ញា-ការន្តា ល-ការន្តា, ភ-ការន្តាមេវ ចេរ”តិ –

អយំ និគ្គហីតោ កុតោ បភវោ, កត្ថ អាគតោ, កេន ការិតោតិ? តត្ថ កុតោ បភវោតិ ភវង្គតោ ច ឆព្វណ្ណរំសិតោ ច អដ្ឋកថាចរិយេហិ ច បភវោ។ កត្ថ អាគតោតិ ចិត្តេ ច ហទយេ ច អភិធម្មេ ច បិដកត្តយំ ច អដ្ឋកថាយ ច ពីជាក្ខរំ ច អាគតោ។ កេន ការិតោតិ តេត្តិកិរត្តិពេបេក្កោនវិសេសនក្ខយកាលយាការេណក្កោនកេន អាឃស្មតា បណាកក្ខយកវត្តេកេន ច មុចបត្តខីបតិការកេន ចង្កីរតុមោចាចរិយេន ច បញ្ចរបរិច្ឆិក្ខារកេន តុក្ខបិយាចរិយេន ច ឃដ្ឋីតិបលាការណការកេន អក្កុចរាចរិយេន ច តញ្ញនត្តការកេហិ បហាចេរេហិ ច ការិតោតិ ឯវំ អាគមចិត្តាយំ វុត្តិ អយំ និគ្គហីតោ ភវង្គតោ បភវោ ឆព្វណ្ណរំសិតោ ច អដ្ឋកថាចរិយេហិ ចាតិ ន បញ្ញាយតិ។ “ចិត្តេ ច ហទយេ ច អភិធម្មេ ច បិដកត្តយំ ច អដ្ឋកថាយ ច ពីជាក្ខរំ ច អាគតោ”តិ ហិ ន វត្តព្វា ចត្តុ។ កច្ចាយនាចរិយាទីហិ នវុត្តការកេហិ អាចរិយេហិ ករណាតិបិ ន ទិស្សតិ។ ឯវំ វុត្តេ អបេក្ខីហិរកថំ ភូតំ ចេតំ អាបជ្ជតិ។

ឯវំ បន យយំ ចិត្តយិតព្វា– វាយេញ្ញនេវ កិរ វុត្តការកាយំ ង-ការន្តា ញា-ការន្តា ន វត្តិ, តេនេវ វាយេញ្ញនេមិយា កិច្ច “វង្ង”ន្តិ ភូតំ បិធំ ចេត្វា “វត្ត”ន្តិ ចេត្វិ, “បង្កក”ន្តិ បិធំ ចេត្វា “បត្តក”ន្តិ ចេត្វិ, តស្មា អត្តេនា ចិវេយ អបិជ្ជយាតំ ង-ការន្តា ញា-ការន្តា ឃមាបិធំ ចត្វាយវក្កោន្តេហិ តេហិ កិច្ចហិ វុត្តការកាយន្ទ្បេតោ អយំ និគ្គហិតោ ការិតោ ភវិស្សតីតិ។ ឯវំ វន្តេបិ យវព្វការកាយ ង-ការន្តា ញា-ការន្តាបដាតំ ឃុតិចិរេយវចេរេភ ចិស្វ បញ្ញាយតេតោ យវព្វេមិយា កិច្ច ថំ និគ្គហិតំ អត្ថចត្តិត្វា “តុង្គំ វរលំ កដ្ឋាយី”តិ ច “បធយំ រូបត្តិកាហារបតន្តោ”តិ ច “តេហត្ថបក្ខេឃា អារម្មណបក្ខេឃា”តិ ច ចត្តុ ន អវហត្តិ។ វាយេញ្ញនេមិយាបិ វុត្តការកាយ ចិស្វ អបិជ្ជយាតប្បិ ង-ការន្តា ញា-ការន្តាបធំ វុត្តការកាកមតការលវេយច ការកាន្ទ្បំ ណ-ការន្តា ភ-ការន្តការេចត ករមតត្ថំ, យាកធការកាកមតការល បភ យាកធការកាយ ង-ការន្តា ញា-ការន្តាបដាតំ ចិស្វ បវេយាកធស្សតេតោ យាកធការកាន្ទ្បំ ង-ការន្តា ញា-ការន្តាបដាតំ ចិស្វ ឃុតិចេរេភ ឃមាបិធវេយច ករមតន្តាតីតិ គោ យតិ។ អឃវេយត្ថ អាគមចិត្តា។

ឌិតវាវតយារន្ធុ, កមាយំ កចិតា យឃា;

ឃុត្តាឃុត្តំ ចិត្តឃត្តុ, បណ្ឌិតា ឌិតវាចកា។

ឃុត្តាឃុត្តំ ចិត្តយិត្វា, ឃុត្តវេត្ថា ឆារឃត្តុ ថំ;

អឃុត្តវេត្ថា បជហត្តុ, យាគតេារវចិចជ្ជិតាតិ។

៧៣៦៖ ឲចំ ចតុក្កំ កម្មាតំ សព្វត្តិឱបត្តិ ឥស្សេត្វា ប្ដឥានិ តេសំ កម្មាតំ ផាតប្បភេឥំ ឥស្សេន្តោ “អបរលោកតកម្មំ កតយាតិ បន្ចា ផាតាតិ កន្នតិ”តិអាឌិយាហ៖ តត្ថ ខិតិច្ឆយោ អដ្ឋកថាយំ ចុត្តតយេតេច ចេដិតន្តោ៖ អតុត្តាតបឥត្ថេយេច ឥស្សយិស្សាយ៖ “ឲតារហិ សរេចបិ សាយលោរោ”តិអាឌីសុ ព្យដ្ឋនឹតំ អចណ្ណុការសតម្បិ អកប្បិយាតិ កប្បិយាឌិការេចត ឌឹបតម្បិ ឌិដ្ឋិខិបត្តិយំយេច បខិសតិ, តេតេច ចក្ខុតិ “តំ លឌ្ឋិ ខិស្សជ្ជាតេបតន្តោ”តិ៖ កិក្ខុតម្បិ ឲរសេច តយោ៖ មិច្ឆាឌិដ្ឋិកោតិ ព្យដ្ឋចតាឌិប្បាយំ ខិបរឹតតោ កណ្ហុត្តា, រសា ឲច “អត្តក្កាហិកាយ ឌិដ្ឋិយា សយត្តាកតោ”តិ ចុតេត្តា៖ រេកចំ បត “សស្សតុច្ឆេឌាតំ អញ្ញាតរឌិដ្ឋិយា សយត្តាកតោ”តិ ចឥត្តិ, តំ ត យុត្តំ៖ សស្សតុច្ឆេឥកាហស្ស សាយលោរាតំ លិក្កតាសតាយ ការលេត្តត ហេដ្ឋា អដ្ឋកថាយរេច ចុត្តត្តា ប្ដឆ ច ឥណ្ឌកម្មតាសតាយ ឲច អឌិប្បេតត្តា៖ កាយសម្ពោកសាយក្កុតិ សហសេយ្យបដិក្កហណាឌិ៖ រសារតោតិ សុភេ រតោ, សុដ្ឋុ ឱ្សរតោតិ ចា រសារតោ៖ តិចាតចុត្តិតិ តិចចុត្តិ៖

តស្សាបិ ឥាតន្តោតិ ខិជ្ជយាតំ យុលនាឌិកាចំ តិស្សាយ អប្បដិបុច្ឆិត្វាបិ បដិញ្ញា អក្កហេត្វាបិ អាបត្តិ អតាររោបត្វាបិ រេសិតាយបិ អាបត្តិយា ល៉ុសតាឌិតោ អតាររយត្តស្ស ឥាតន្តោច៖ ឱ្សរយត្តស្ស បត លយារបត្តស្ស ត ឥាតន្តោ៖ ព្រហ្មឥណ្ឌស្ស ឥាតត្តិ លរឥណ្ឌស្ស ក្កក្កដ្ឋឥណ្ឌស្ស ឥាតំ៖ តជ្ជតឹយាឌិកម្មំ ហិ កតេ ឱ្សចាឥាតុសាសតិប្បឥាតបដិក្ខេបេ តត្ថ, ឌិត្តព្រហ្មឥណ្ឌេ បត តស្មិំ សង្ឃ តជ្ជតឹយកម្មាឌិកតេតហិ បដិក្ខិត្តម្បិ កាតុំ ត ចដ្ដតិ “តេច ចត្តន្តោ”តិអាឌិតា អាលិបសល្លាបយត្តស្សបិ ត-ការេត បដិក្ខិតត្តា៖ តជ្ជាឌិស្វា កិក្ខុ កឹចំ បរិចេត្តត្វា ឱ្សលោកតយត្តម្បិ ត កេរោត្តិ, ឲចំ ខិចជ្ជេតព្វំ តិម្មឥតការលត្ថេយេច តស្ស ឥណ្ឌស្ស អតុញ្ញាតត្តា៖ តេតេច លត្តត្ថេរោបិ ក្តេក្ខបតឹយាឌិកម្មកតោបិ អកាយិត្វា ព្រហ្មឥណ្ឌ ឌិត្ត “សឌ្ឈតាហំ សព្វថា ខិចជ្ជិតោ”តិ មុច្ឆិតោ បបតិ៖ រយា បត ព្រហ្មឥណ្ឌកតេត សង្ឃំ ឌាត្វា សំសេដ្ឋា អខិចជ្ជត្វា ខិហរតិ, តស្ស ក្ខក្កដរេចាតិ កេហតព្វំ៖ អញ្ញថា ព្រហ្មឥណ្ឌខិធាតស្ស តិរត្ថកតាបសក្កតោ៖ តេតាតិ ព្រហ្មឥណ្ឌកតេត៖ យថា តជ្ជតឹយាឌិកម្មកតេតហិ, ឲចរេច តតោ អឌិកម្បិ សង្ឈឱារាឆេត្តត សម្មា ចត្តិតព្វំ, តញ្ចា “រសារតោ តិចាតចុត្តិ”តិអាឌិតា សន្ទុបតោ ឥស្សិតរេច៖ តេតាហ “សម្មា ចត្តិត្វា លយារបត្តស្ស ព្រហ្មឥណ្ឌោ បដិប្បស្សម្ភេតន្តោ”តិ៖ បដិសង្ខាតិ បដិសង្ខាយ, ឥាតលោត ក្តបបរិក្ខិត្វា៖

យំ តំ ភកចតា អចត្តិយកម្មំ អតុញ្ញាតត្តិ សម្ពន្ធោ៖ “តស្ស កិក្ខុតោ ឥណ្ឌកម្មំ កាតុ”ត្តិ សាយញ្ញតោ អតុញ្ញាតប្បការំ ឥស្សេត្វា បុត ខិសេសតោ អតុញ្ញាតប្បការំ ឥស្សេតុំ “អថ ខោ”តិអាឌិ បាឡិព្ពុដ្ឋដាតិ ចេដិតន្តំ៖ ប្ដយស្ស អបរលោកតកម្មស្ស ផាតំ ហោតីតិ អបរលោកតកម្មសាយញ្ញស្ស បចត្តិដ្ឋាតំ ហោតិ៖ ខិសេសបញ្ញតិររកោត អខិជ្ជយាតម្បិ តឥញ្ញាត្ថ អប្បចត្តិ ឥស្សេតុំ ខិសេសតិស្សិតំ ខិយ ខោហរឹយតិ៖ “កម្មន្តោច លក្ខុណ”ត្តិ ប្ដយិតា ឱ្សសារណាឌិចសេត កហិតាចសេសាតំ សន្តោសំ អបរលោកតកម្មសាយញ្ញលក្ខណចសេត កហិតត្វា “កម្មន្តោច លក្ខណយស្សាតិ កម្មលក្ខណ”ត្តិ តិព្ពចតំ ឥស្សេតិ, ប្ដឥញ្ចា ចុត្តាចសេសាតំ កម្មាតំ តិដ្ឋាតដ្ឋាតំ សង្ខារក្ខុគ្គឆម្មាយតតាឌីតិ ខិយ ចុត្តាចសេសលត្ថាយតតាតត្តិ ឥដ្ឋព្វំ៖ តេតេច ចក្ខុតិ “អយំ បតេត្ថ បាឡិព្ពមុត្តកោបិ កម្មលក្ខណខិតិច្ឆយោ”តិអាឌិ៖ យថា ចេត្ថ, ឲចំ ក្តបរិ ឥាតិត្តិកម្មាឌីសុបិ កម្មលក្ខណំ ចុត្តត្តិ ចេដិតន្តំ៖ សារត្ថឌីបតិយំ (សារត្ថ៖ ឌី៖ បរិចារ ៣.៣៩៥-៣៩៧) បត “កម្មរេយច លក្ខណត្តិ កម្មលក្ខណំ៖ ឱ្សសារណាតិស្សារណាភណ្ឌុកម្មាឌយោ ខិយ កម្មញ្ញា ហុត្វា អញ្ញញ្ញា តាមំ ត លភតិ,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

តេសន្តិ រុក្ខានំ, សញ្ញា សាមីតិ សម្ពន្ធោ។ បុរិមវិហារេតិ បុរិមេ យថាវុត្តេ បរិភោគត្ថាយ កតកតិកេ វិហារេ។ បរិវេណានិ កត្វា ជគ្គន្តីតិ យត្ថ អរក្ខិយមានេ ផលិផលិនិ រុក្ខា ច វិនស្សន្តិ, តាទិសំ ឋានំ សន្ធាយ វុត្តំ, តត្ថ សង្ឃស្ស កតិកា ន បវត្តតីតិ អធិប្បាយោ។ យេហិ បន រុក្ខពីជានិ រោបេត្វា អាទិតោ បដ្ឋាយ បដិជគ្គិតា, តេបិ ទសមភាគំ ទត្វា រោបកេហេវ បរិភុញ្ជិតព្ពានិ។ តេហីតិ ជគ្គិតេហិ។

តត្ថាតិ តស្មិំ វិហារេ យុគេតិអាទិកាលេ, បុព្ពេតិ អតីតេ។ ទីឃា កតិកាតិ អបរិច្ឆិន្នកាលា យថាវុត្តបរិភោគត្ថាយ កតិកា។ និក្កុក្កុច្ចតាតិ “អការិតមិទ”ន្តិ កុក្កុច្ចំ អកត្វាតិ អត្ថោ។ ហឹយតយត្តេហិ តន្តិ តេន ហឹយតេន ឋានំ លាភគ្គានំ គោណេសា តត្ថ អត្ថោ បរិភោគមយាលយេស្ស គហិតត្តា, ហឹយតេត្តបិ អត្ថោ បរេហាតកំ ករេត្វា លាទិតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ។

គណ្ហាតិ ន វត្តព្ពាតិ តថា វុត្តេ តេនេវ ភិក្ខា ទិន្នំ វិយ មេត្តាយំ តំ និស្សាយ មិច្ឆាជីវសម្ពន្ធោ ហោតីតិ វុត្តំ។ តេនាហ “អនុវិចរិត្វា”តិអាទិ។ ឧបដ្ឋាកោតិ វេកស្ស ភិក្ខា បដិពិសតោ ឧបដ្ឋាកោ, តេនេត្ថ ច “វុត្តំ ទាតុំ សញ្ញា អនុញ្ញាតំ”តិ វុត្តំ អត្ថានំ បរិវារេត្វា យថា តេ សញ្ញា វុត្ត បសីទន្តិ, វុត្តំ ចត្វា ទាតព្ពំ។ អបច្ចាសីសន្តេនាតិ គិលានាទីនំ ភិក្ខូនំ អនុញ្ញាតបុគ្គលានំ អត្ថោ សន្តកំ ទេន្តេន អបច្ចាសីសន្តេនេវ ទាតព្ពំ។ អននុញ្ញាតបុគ្គលានំ បន អបច្ចាសីសន្តេនាបិ ទាតុំ ន វដ្ដតីតិ។ សង្ឃិកេបិ យថាកតិកាយ ទាតព្ពំ អត្ថោ សន្តកម្បិ បច្ចយទាយកានំ យោ បយោគេន វិស្សាសេន គណ្ហន្តិ, ន ទាបេតព្ពា, “លទ្ធកប្បិយ”ន្តិ ទាតព្ពំ ភិក្ខុ? បុព្ពេ វុត្តនយេនាតិ “គុន្ធោ ហិ សោ រុក្ខោបិ លិខិតព្ពា”តិអាទិនា ទាតព្ពាការេន ការតោ បុព្ពេ វុត្តនយេន, តេហិ កតអត្ថាការេនបិ ការាបេត្វា ទាតព្ពំ ហោតិ, “គណ្ហា”តិអាទិ បន វត្តុំ ន ហោតិ។

គរុភណ្ឌត្ថា…បេ… ន ទាតព្ពន្តិ ជីវរុក្ខានំ អារាមដ្ឋានិយត្តា ការុភណ្ឌា រោហសម្ភារុបគត្តា “សព្ពំ ទាតព្ពំ គណ្ហាតិ ទាតព្ពំ ន ហោតី”តិ វុត្តំ។ អកតាវាសំ វា កត្វាតិ បុព្ពេ អវិជ្ជមានំ សេនាសនំ កត្វា។ ជគ្គិតកាលេតិ ផលវារេ សម្បត្តេ ជគ្គនកាលេតិ ជគ្គិតំ អារព្ភកាលេ។

១៣៩។ ចាតុទ្ទិសបដ្ឋានកេកេតិ ចាតុទ្ទិសស្ស ធាតកេកេ។

ឋាតិ ចិតយសង្គហសំចណ្ណតាភូតេ ចិតយាលង្ការេ

កម្មាកម្មចិតិច្ឆយកថាលង្ការេ នាម

តេត្តឹសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ឌឹឃរោសា អាគារាទិ, តច្ឆាជ្ឈក្ខរេស្ហាទិ ច;

បរេត្វា រន្ត្វាប់រុក្ខល់, បរិឃ្សចត តក្កិឃំ៍

កន្តុប្បឿ អាឃិត្តក់, បញ្ជុរិរោកកាឌត់;

រេចលបតិ បិទឈំឃឹ, ពឹឌតឹ លត្តូរេបច ច៍

តលារេលិយា កាឃចាត្ត, តិចារតបិរុបតា;

កាឌ ចត្តកក្ក រេញ្ចច, រុក្ខារោហតកយ្បិ ច៍

លក្ខារោបិ រេលិកាឃតា, លិបិត់ លរុហ៍ តតា;

ត អក្កុយិតន្តាឌឹតិ, អចត្តិឃា ច ចត្តិឃា៍

ចត្តាកាករកតា ច, អារត្តាទិកតាបិ ច;

ក្ខច្ឆារតយហារត់, បិរាគបរិរេភាកក់៍

ក្ខបិហត់ ឃាតរេញ្ចច, ឌិចរ់ លិត្តឌិចរ់;

អកប្បិឃឌិចរេញ្ចា, ឌិចរឃ្ស ចិចារេលា៍

គល្លាកមិតករេញ្ចច, កហបតិឌិចរ់ តតា;

លឌិចរ់ រឌតាទិ, អតិរេកញ្ចា ឌិចរ់៍

អក្ខចរ់ តិឃិគត់, អឈយុកយុរេបច ច;

ខ្ពកាវោ សទ្ធោដេឃ្យោ ច, សត្តទ្ធតទេកាបិ ច៍

ចិចវតិកេ្លបោ ចេច, សត្តចត្តិកយ្យុំ តថា;

ភហាបិតោ ឌរការកោ, បិទេឆយ្យុំ បទេឌសោបិ ច៍

និសដ្ឋំ បញ្ចាកេសន្ដ្ឋំ, ក្យតិឃំ ចសា យ្វលក៌;

បិដ្ឋំ កសាច បណ្ណ្ណញ្ចា, ចលញ្ចា ឌត្យ ទេលិហាក៌៍

ក្យណ្ណំ អយត្យស្យ្សាឥរិឆំ, អញ្ញាតំ ភត្ត្យទេចច ច;

ឆ្វយទេភត្តំ ទេពលបិក៌, ទេសធំ ទេលិហិតទេយាចតំ៍

បិឥក្ខញ្ញំ កល្ឌាឥរិទេឆា, ចិសញ្ចា ឈទជិត្កទេកា;

ក្ដុកហហិទេកា បណ្ហុ-ទេទាទេកា លចិទេភាទេសាបិ ច៍

អកិសត្កទេភាសកាទេឃា, ទេលិហាស្យចិទេកា តថា;

អទេត្តាច្យត្តាឥកថា ច, ក្កហិតបដិក្កទេហា៍

តទេតា តិហតកថា ច, ប្យទេទកត្តបដិក្កទេហា;

ចភដ្ឋំ ទេបិល្លទដ្ឋញ្ចា, តថា អកតកប្យតំ៍

ឃាត្យកថា ក្យឭអកថា, យហាបទេឌសទេយច ច;

អាតិរំរសកថា ខេចតិ, បកិណ្ណកបិដ្ឋអាកថា៍

ពលកោដភកថា

១៍ តត្ថ ពលិតវត្ថា វត្ថ្យាតវត្ថាតិ ពលោ, ឃោ កោឆិ វម្ភហោ, ត្លឆ បត ចត្បចក្កាឌិកលោ អឆិប្បតោ៍ ក្ប្ចតោ កោដត់, ញ្ញចហរលកាចវក្លាតា កោដតកិរិឃា, ពលស្ស កោដត់ ពលកោដត់, តស្មិ៍ ពលកោដតេ បរិចិត្តិឃំ ហោតីតិ ឲត្ថ ឌតពហោត្បយិ្យា ក្បុចចត់៍ អញ្ញ្រា វយឃាតិ ពិលិតាឌិវត្តុចិឆំ វយឃំ ឥបេត្វា៍ ត្លយស្ស វិក្លាបឥស្ស ចិញ្ញាត្តិំ ពត្វា ក្ប្ចាតចត្បុសិ បញ្ញាតត្តា ចិញ្ញាត្តិតោ ពលកោដត់ ចត្បុចវេតច បរិពដត្តិ ចំ អចត្វា "ពលកោដត់ តាយ ឃត្ថ...បេ... តិយត្តិតា ក្ប្ចាត្តី"តិ តិយត្តតចវេតចស្ស បឥកោដតេ ពលកោដត់ ច្បត្តំ៍ ពិញ្ចិ បត វិក្លាបឥំ ចត្បុអត្បុរ្ធបយិ វិឃាតិ "បឥកោដតេ ច្បត្តតឃេតច ពលកោដត់ ហោតី"តិ កោវញ្ចិ អាវក្ក កចេឃ្យាតិ តត្ថិចត្តតត្ថ "ពលកោដត់ ត្តិហិ អាពារេហិ បវចតី"តិ ច្បត្តំ៍ ឲពតោ ពលត្តីតិ ឲត្ថ អញ្ញាយញ្ញាស្ស ត្វាឥវហត្ថំ អយុត្តិត្វា ឌិតា ឲពតោ ពលត្តិ តាយាតិ ពហេតត្តំ៍ "អយត្រំ ចត្បុត្ថយិ កត្តំ ឥហី'តិ ចា ចិញ្ញាបេឃ្យ"ត្តិ ចឥតោ, ហេដ្ឋា "ត្វំ ឲពស្ស ភិក្ខុតោ កត្តំ ឥហិ, ត្វំ ត្តិត្តិ ឲចំ ចិញ្ញាបេត្វា"តិ ចឥតោ ច អត្តតោ អត្ថាឃ អញ្ញាត ចិញ្ញាត្តយិ វាឌិឃត្តស្ស ពលកោដត់ ហោតិឃេចាតិ ឥដ្ឋត្តំ៍ ឲចំ ចិញ្ញាត្តិតោ បវចតីតិ ឲត្ថ ចិញ្ញាត្តិឃា វតិ ពលត្តស្ស ឲពតោ ហត្វា ពហលោ ត្លយិតា វិក្លាបឥត អាបត្តិ, ចិស្ស ពហលោ បឍិតកោដតស្បុបរិឥតចិញ្ញាត្តិហិ អាបត្តិ ចេឌិតត្តា៍

បញ្ចាត្តិ កោដតាត់ តាយំ ពហេតត្វាតិ ឲត្ថ "កោដត់ ពល្យចាតិ ច្បតេត្តបិ ពលកោដត់ ហោតិឃេចា"តិ ចឥត្តិ៍ "ហេដ្ឋា អឌ្ឍាតកាយតចត្បុសិ, តាចាភិរ្បហតចត្បុសិញ្ចា 'ត្លឆេច, កត្តេ, ក្ប្ចាថា'តិ ច្បតេត្ត ឃស្មា ព្បក្កុត្ថាឃត្តា ត បដិក្កុហិត្បុ, តស្មា 'ក្ប្ចាថា'តិ ច្បតេត្តបិ ពលកោដត់ ហោតិឃេចា"តិ តឹស្បុបិ ពណ្ឌិបឥេស្បុ ច្បត្តំ៍ "បញ្ចាត្តិ កោដតាត់ តាយំ ពហេតត្វា តិយត្តតី"តិ ច្បត្តត្តា បត "ឌ្លឥត់ ក្ប្ចាថា"តិ ចា "កត្តំ ក្ប្ចាថា"តិ ចា កោដតតាយំ ពហេតត្វាច ច្បតេត្ត ពលកោដត់ ហោតិ, ត អញ្ញាថា៍ "ត្លឆេច, កត្តេ, ក្ប្ចាថា"តិ ឲត្វាបិ "ឌ្លឥត"ត្តិ ចា "កត្ត"ត្តិ ចា ចត្វាច តេ ឲចំ តិយត្តស្បុត្តិ ពហេតត្តំ៍ ពលចវេត ចា តិយត្តិតត្តា តេ ភិក្ខុ អបពតញ្ញាតាឃ ព្បក្កុត្ថាឃត្តា ត បដិក្កុហិត្បុតិ អឃំ អយត្រំ លត្តិ, ចឹយំវិត្វា ឃុត្តតារំ ពហេតត្តំ៍ ចិយតិចិតោឥតិឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ បរិចិត្តិឃ ៣៍១០លិ-១០បំ) បត "ឃេត កោតចិ ចេចចេតតាតិ ច្បត្តត្តា 'កោដត់ ពល្យចា'តិអាឌិវាឃញ្ញាតាឃេតបិ ពលកោដត់ ហោតិ៍ ឃំ បត បរិច្បត្លឃំ អឌ្ឍាតកាយតាឌិចត្បុស្បុ 'ត្លឆេច ក្ប្ចាថា'តិ ច្បត្តចឥតស្ស ព្បក្កុត្ថាឃត់, តយិ ឌ្លឥតាឌិតាយំ ពហេតត្វា ច្បត្តត្តា ឲច ពតត្តិ ចេឌិតត្តា"ត្តិ ច្បត្តំ៍

ព្យុត្តិចឥេត ចិចារេតីតិ បញ្ចាលណ្ឌាឌិចវេត វំចិឥហតិ៍ ឈេដ្ឋតីតិ អត្បុចាតំ លិត្តិត្វា ហតេត្ត, ឥណ្ឌកោត ចា ឈេដ្ឋតិ៍ ស្បុត្តំ ពរេតីតិ ស្បុត្តំ ចេដ្ឋតិ៍ ចលេតីតិ ឥណ្ឌកោ ចា ហតេត្ថ ចា អាចេដ្ឋតិ៍ "អភិតចេឃ្យចេ ចិចរស្ស ពរលំ ត្លឆ ចិចរពយុំ តាយ, បុរាណចិចរេ ស្វិតយុំ ចិចរពយុំ តាយ ត ហោតី"តិ ចឥត្តិ៍ ចិយតិចិតោឥតិឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ បរិចិត្តិឃ ៣៍១០លិ-១០បំ) បត "អាពត្តុបដ្ឋត្តិ អដ្ឋិត្តិត្វា អត្វាឆិ អារេរាបេត្វា ពរលចិចរំ វត្ថាឃ ច្បត្តំ៍ ឥបេតីតិ ឲពំ អត្តំ ចិចរេ តាត្ថតចវេត ឥបេតិ៍ បដ្ឋាពត់ វិត្តាតីតិ តេស្សេច ច្បតិឃអត្តំ បរិចត្តិត្វា អាហតំ វិត្តាតិ៍ អាពត្តុបដ្ឋំ តាត្ថតីតិ ចិចរេត លក្កំ ពរេរាតត្តា បុតបុតំ តត្ថ តត្ថ ស្បុតេត្តត តាត្ថតិ៍ ឈេដ្ឋតីតិ បយាលោត

ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᩣᨴᩦᩉᩥ ᨩᨭᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩥᨣᩩᨱᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩮᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩃᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨣᩩᨱᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩮᨲᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᨴᨱ᩠ᨯᨿᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨣᩩᩊᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩊᩩᨶᩣᩊᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨽᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪑᪐᪕-᪑᪐᪖) ᨶ "ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨠᨸᨭ᩠ᨭᩥ ᩁᩮᨿᩣᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ ᨿᨳᩣ ᩑᨠᨲᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨩᨭᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩃᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩩᩊᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨣᩩᩊᩉᩊᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨸᨭ᩠ᨭᩥᩴ ᩅᩥᨶᩣᨲᩩᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶᩣᨿᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨭ᩠ᨭᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᨬ᩠ᨧ, ᨲᨧ᩠ᨨᩮᨴᩁᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅᩮᨱᩩᩈᩮᩣᨱᩣ, ᨶ ᩅᩮᨲᩁᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮᩣ ᨿᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩔ, ᨲᩴ ᩋᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨸᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ, "ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᨶ ᨿᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨴᩣᩁᩮ ᨸᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ, ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᩊᩮᩣᨧᩣᨭᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨭᩣᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᩅᨲᩮᩣ "ᩋᨶᩥᨿᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪑᪨᪑᪑᪐) ᨸᨶ "ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

"ᨿᨲ᩠ᨳ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧ...ᨸᩮ... ᨠᩩᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨮᩣᨿ ᨸᩣᩊᩥᨸᩣᨮᩮ ᨶᩥᩈᩮᨵᨲᩮᩣ "ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᨣᩊᩣᩁᩮᩣᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶᩣᨲᩥ "ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨸᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩅᨧᨶᩮᨶ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩔᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᨲᩣᨵᩥᩅᩣᩈᨶᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨿᩮᩣᨣᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨸᩅᩮᩈᨶᩮ ᨸᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨮᩣᨶᩅᩥᨠ᩠ᨡᨸᨶᩮᩉᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨲᩔᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨲᩔᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣᨧᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᨶᩥᨯ᩠ᨯᩮᨲ ᨣᩩᩊᩥᨠᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩮᩉᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩉᩥ ᩈᩮᩣᨧᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ, ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩮᩣᨧᨲᩣᨶᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩥᨿᨲᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨲᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩣᩈᩣᨴᩥᨶᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ ᩑᨠᨠᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨠᩮᨶ ᨸᨭ᩠ᨮᩮᨲᨶ ᨠᨧ᩠ᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ...ᨸᩮ... ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨠᩮᨶ ᩋᨶᩥᨿᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩮ ᩈᩣᨴᩥᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣᨸᩥ ᩈᩣᨴᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨠᩮᩣᨭᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨿᩔ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ "ᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩥᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨠᩮᨶ "ᨠᩣᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩅᩥᨵᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧᩮᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮᨸᩥ ᩑᩅᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ "ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ "ᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩥᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨠᨳᩣ

᪑᪨ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ ᨸᩁᩔ ᨸᩁᩔ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᩴ? ᨸᨮᨾᩴ ᩋᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨲᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪨

បរយ្យេសកោដតំ ពលកោដតំ ចិយ ចិន្នាត្តិតោ ច តិយត្តតោ ច ត បរចតីតិ អាហ “បរយ្យេសកោដតំ បតា”តិអាទិ៎ បត-រទេ្ដា

ចិរេរតុ្តខោតកោ៎ ចិពប្យតាចរេរតច ចំ កត្តំ អរត្តំ តាយ ហោតីតិ អតុបន្នាត្តិចរេរត ចិពប្យតំ អដ្ឋេបត្វា យចាបន្នាត្តរិក្លាបករេច

ធេបិចំ៎ បរិចាខេ (បរិ៎ ប័៩) បត ចិពប្យតាយំ អតុខាតតយ្បិ អតុបន្នាត្តិរខិរត្តិ ពត្វា “ចតេយ្យា អតុបន្នាត្តិយោ”តិ ចុត្តំ,

យហាបច្ចរិយាទឹសុ ចុត្តតយំ បដ្ឋា ចកត្តោ បិញ្ចព្ទយា រំរត្តតោ បរយ្ទុលាចិពប្យតយេច បតិដ្ឋាបេតិ៎ ពោចិ បត “តកា អត្តតោ រត្តិពោ

ធេបត្វា កពចត្តំ អញ្ញាយ្ស អកាចតោ ទធេរា រយ្ទុលាចិពប្យតំ តាពាសិ, កពចតា ច ចិរំ រយ្ទុលាចិពប្យតា ត ចុត្វា, តចាបិ

រយ្ទុលាចិពប្យតាបិ ចដ្ឋតី”តិ ចកត្តិ៎ តោតច យាតិពាដ្ឋពចាយប្បិ (ពន្លា៎ អដ្ឋ៎ បរយ្យេសកោដតរិក្លាបកចល្លិតា) “យោ កិព្ទ បញ្ចាសុ

រហតធ្ងិពោសុ អញ្ញាតរយ្ស ‘យម្ហាកត្តបច្ចាយំ តុយ្ហាខ្ងី’តិ ចា ‘ចិពេប្យី’តិ ចា ឲចំ រយ្ទុលា ចា ‘ព្អត្តត្ថាយស្ស ខ្ងី’តិ ចា ‘ចិពេប្យី’តិ ចា

ឲចំ បរយ្ទុលា ចា បធេតិយត្តំ អចិពេប្យត្វា បដ្ឋា តិយត្តិតក្យេល លទ្ធកិក្លតោ ឲពរិត្តយ្បិ អទ្ធោហតោតិ, បាចិត្តិយ”ត្តិ ចុត្តំ៎

បច្ចាហិ កោដេតហិ តិយត្តិតយ្ស យោត យោត បធេយំ តិយត្តិតោ, តយ្ស តយ្ស កោដតោ ដ្ឋប្បខិបិខិយា អចិពេប្យត្វា ចា បរយ្ស បរយ្ស

កោដតំ បរយ្យេសកោដតត្តិ អាហ “រតេច បត យុលតិយត្តតំ ហេដ្ឋា ហោតិ, បត្ថិយំ បត្ថិយំ ដ្ឋបរិ, ចំ ដ្ឋបរិតោ បដ្ឋាយ កុន្ទត្តយ្ស អាបត្តិ”តិ៎

ហត្វំ អតេ្ហា បតចរេត្វា រទ្ធាហេដ្ឋិយំ ពលត្ថាយ្ស យខ្ទោចិតយ្បិ អតេ្ហាហត្វាពចំ ហោតីតិ អាហ “ហត្វំបត...បេ... យចា យចា ចា កុន្ទត្តយ្ស

អតាបត្តិ”តិ៎ លីរយ្ស រយ្ស ច កតេ្ហាត អយិយ្សំ ហុត្វា ដ្ឋបរិ ធិតត្វា “លីរំ ចា រសំ ចា បិចតោ អតាបត្តិ”តិ ចុត្តំ៎

“យហាដ្ឋបិរពោតិ ពោហយ្សាយិពោ៎ យហាអដ្ឋពចាយំ ‘អាបត្តិ’តិ ចចតេត ក្យុត្តិយំ ‘ចដ្ឋតី’តិ ចចតំ ចិសុទ្ធំ ចិយ ខិយ្សតិ៎ ខ្វិត្ថយ្បិ

អធិប្បាយោ យហាបច្ចរិយំ ចិកាចិតោ”តិ យហាពល្ហិបេទ ចុត្តំ៎

រទ្ធោ តិយត្តេត្តីតិ អពប្បិយតិយត្តតចរេត តិយត្តេត្តិ៎ “បរយ្យេសកោដតំ តាយ បច្ចាត្តំ កោដតាតំ អញ្ញាតរេត កោដតេត តិយត្តិតោ, ចំ

ធេបត្វា អញ្ញា បច្ចាត្តំ កោដតាតំ អញ្ញាតរំ កោដតំ កុន្ទាតិ, ឲចំ បរយ្យេសកោដតំ តាយា”តិ ចុត្តត្វា រតិបិ កិក្លាចរិយាយ បធេយំ លទ្ធកាតេច

“បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធំ កត្តំ កុន្ទាតិ, អាបត្តិ”តិ ចុត្តំ៎

ចិយតិចិតោតតិយំ (ចិ៎ ចិ៎ ខិ៎ បាចិត្តិយ ១៎១១៥) បត “លីរំ ចា រសំ ចាតិ បច្ចាកោដតាយិយ្សំ កត្តតោ ដ្ឋបរិ ធិតំ រត្ថាយ ចុត្តំ៎ តតិ្យា

អកោដតត្វា ដ្ឋប្បខិបិខិយា បិចតោបិ អតាបត្តិ៎ តោតាហ ‘កុន្ទាតេ្តតា’តិអាទិ”តិ ចុត្តំ៎ ចខិទេព្ទិទិពាយំ (ចខិ៎ ខិ៎ បាចិត្តិយ ១១៥)

បត “ឲត្វំ ‘យហាដ្ឋបិរពោ កិព្ទ តិយេត្តតិ...បេ... បដ្ឋា លទ្ធំ កត្តំ កុន្ទត្តយ្ស អាបត្តិ៎ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធកត្តំ កុន្ទាតិ, អាបត្តី’តិ

អដ្ឋពចាយំ ចចតតោ, ‘ពាលយ្សេច បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កុន្ទិយ្យា’តិ បិញ្ចព្ទតោ, លទ្ធពោ ‘ត ច, កិព្ទចេ, អញ្ញាញ តិយត្តចេត អញ្ញាយ្ស

កោដ្ឋយាក្យ បរិកុន្ទិតន្តា, យោ កុខោយ្យ, យចាធម្មោ ពារេតព្វោ’តិ ចចតតោ ច តិយត្តេត្វា ចា បរចតេត្យ អតិយត្តេត្វា ចា,

បធេយាហិតតិយត្តិតយ្ស កិព្ទតោ បធេយតិយត្តតកោដតតោ អញ្ញា យំ កិញ្ចិ បរេរត្តកំ កោដតំ បរយ្យេសកោដតាបត្តិ ពតោតិ៎ អត្តតោ រត្តកំ,

រល្អាលតោ លទ្ធំ ចា អពហដ្ឋ រត្តកំ ចដ្ឋតិ, តិយត្តតោ បធេយំ តិពាទ្ធត្វា បត តិច្ចកត្តាខិបរេរត្តកយ្បិ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ៎

អនាបុច្ឆាកថា

១. អនាបុច្ឆាកថាយំ “បកតិវចនេនេតាតិ ឯត្ថ យំ ទ្វាទសហត្ថព្ភន្តរេ ឋិតេន សោតុំ សក្កា ភវេយ្យ, តំ បកតិវចនំ នាម. អាបុច្ឆិតព្ពោតិ ‘អហំ ឥត្ថន្នាមស្ស ឃរំ គច្ឆាមី’តិ វា ‘ចារិត្តំ អាបជ្ជាមី’តិ វា ឯវរូបេន វចនេន អាបុច្ឆិតព្ពោ. សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវ. បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន និមន្តនសាទិយនំ, សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា, ភត្តិយឃរតោ អញ្ញឃរប្បវេសនំ, មជ្ឈន្ហិកានតិក្កមោ, សមយស្ស ច អាបទានំ វា អភាវោតិ ឥមានិ បនេត្ថ បញ្ច អង្គានី”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ១.១៥៩) ឯត្តកមេវ វុត្តំ, វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. បាចិត្តិយ ១.១៥៩) បន “បរិវេសិត្វា អារោចនកិច្ចំ នត្ថីតិ វុត្តត្តា យោ អបរិវេសិតព្ពោ ឧបសង្កមិតុំ យុត្តដ្ឋានេ ទិស្សតិ, សោ សចេបិ បកតិវចនស្ស សវនូបចារំ អតិក្កម្ម ឋិតោ, ឧបសង្កមិត្វា អាបុច្ឆិតព្ពោ. តេនាហ ‘អបិច...បេ... យំ បស្សតិ, សោ អាបុច្ឆិតព្ពោ’តិអាទិ. អនាបត្តិវារេ ចេត្ថ អន្តរារាមាទិគមនេ វុត្តត្តា វិហារតោ គាមវីថិំ អនុញ្ញាតការណំ វិនា អតិក្កមន្តស្សាបិ អាបត្តិ ហោតិ, ន បន ឃរូបចារំ អតិក្កមន្តស្សេវ. យំ បន បាឡិយំ ‘អញ្ញស្ស ឃរូបចារំ ឱក្កមន្តស្ស...បេ... បឋមបាទំ ឧម្មារំ អតិក្កាមេតី’តិអាទិ វុត្តំ, តំ គាមេ បវិដ្ឋំ សន្ធាយ វុត្តំ, តថាបិ អញ្ញស្ស ឃរូបចារំ អនោក្កមិត្វា វីថិមជ្ឈេនេវ គន្ត្វា ឥច្ឆិតិច្ឆិតឃរទ្វារាភិមុខេ ឋត្វា មនុស្សេ ឱលោកេត្វា គច្ឆន្តស្សាបិ បាចិត្តិយមេវ. តត្ថ កេចិ ‘វីថិយំ អតិក្កមន្តស្ស ឃរូបចារគណនាយ អាបត្តិយោ’តិ វទន្តិ. អញ្ញេ បន ‘យាតិ កុលានិ ឧទ្ទិស្ស គតោ, តេសំ គណនាយា’តិ. បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន និមន្តនសាទិយនំ, សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆនតា, ភត្តិយឃរតោ អញ្ញឃរូបសង្កមនំ, មជ្ឈន្ហិកានតិក្កមោ, សមយាបទានំ អភាវោតិ ឥមានេត្ថ បញ្ច អង្គានី”តិ. វិកាលគាមប្បវេសនេបិ “អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឧបចារោ អទិន្នាទានេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ”តិ ឥមិនា ទុតិយលេឌ្ឌុបាតោ ឥធ ឧបចារោតិ ទស្សេតិ. សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវ. សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆនតា, អនុញ្ញាតការណាភាវោ, វិកាលេ គាមប្បវេសនន្តិ ឥមានិ បនេត្ថ តីណិ អង្គានិ.

បំសុកូលកថា

៣. បំសុកូលកថាយំ អភិន្នេ សរីរេតិ អក្ខុណ្ណេ អល្លសរីរេ. “អក្ខុណ្ណេ”តិ ឥមិនាបិ វុត្តមេវ បរិយាយភេទមត្តេន វិភាវេតុំ “អល្លសរីរេ”តិ វុត្តំ.

វិសភាគសរីរេតិ ឥត្ថិសរីរេ. វិសភាគសរីរត្តា អច្ចាសន្នេន ន ភវិតព្ពន្តិ អាហ “សីសេ វា”តិអាទិ. វដ្ដតីតិ វិសភាគសរីរេបិ អត្តនោ វុត្តវិធិំ គាតុំ សាដកញ្ច គហេតុំ វដ្ដតិ. កេចិ បន “ភិក្ខុនីបិ ឥមិនា សិក្ខាបទេន អនាបត្តិ, ឥត្ថិរូបំ បន អាមសន្តស្ស ទុក្កដ”ន្តិ វទន្តិ. “យថាកម្មំ គតោតិ នេតោ បេតត្តភាវតោ យមកាយំ ទស្សេតិ. អក្ខុណ្ណំ អាសន្នមរណស្ស សរីរស្ស ឧព្ពិលាវិតំ ទស្សេតិ, តេនេវាហ ‘អល្លសរីរេ’តិ. កុណបសភាវំ ឧបគតម្បិ ភិន្នមេវ អល្លភាវតោ ភិន្នត្តា. វិសភាគសរីរេតិ ឥត្ថិសរីរេ. ‘សីសេ វា’តិអាទិ អច្ចាសន្នេ ឧព្ពាឡ្ហមានេ បរិភោគេន វិកោបនំ សន្ធាយ វុត្តំ, យត្ថ កត្ថចិ អនាមសន្តេន ភណ្ឌំ ហរិតព្ពំ. យតោ សរីរតោ ហិ ចេតោ គហិតំ ហោតិ, អាមាសេន ន សព្ពត្ថ ចុណ្ណស្សាយមាសនំ ទុក្កដំ ហោតីតិ វទន្តិ, តំ យុត្តមេវ. ន ហិ អបរិភោគេហិ ចិត្តាភិត្ថិរូបេ ភវន្តិ ទុក្កដំ

បារាជិកវត្ថុភូតេ មតិត្ថិសរីរេ និវត្តតី”តិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ ១។១៩៦) វុត្តំ។

ឥមស្មិំ ឋានេ អាចរិយេន អវុត្តាបិ បំសុកូលកថា បំសុកូលសាមញ្ញេន វេទិតព្វា។ សា ហិ ចីវរក្ខន្ធកេ (មហាវ។ ៣៤០) ឯវំ អាគតា “តេន ខោ បន សមយេន យេ តេ ភិក្ខូ គហបតិចីវរំ សាទិយន្តិ, តេ កុក្កុច្ចាយន្តា បំសុកូលំ ន សាទិយន្តិ ‘ឯកំយេវ ភគវតា ចីវរំ អនុញ្ញាតំ, ន ទ្វេ’តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គហបតិចីវរំ សាទិយន្តេន បំសុកូលម្បិ សាទិយិតុំ, តទុភយេនបាហំ, ភិក្ខវេ, សន្តុដ្ឋឹ វណ្ណេមី”តិ។ តត្ថ “ឯកំយេវ ភគវតា ចីវរំ អនុញ្ញាតំ, ន ទ្វេតិ តេ ‘កិរ ទុតិយេន ចីវរេនា’តិ ឯតស្ស ‘គហបតិកេន ច បំសុកូលេន ចា’តិ ឯវំ អត្ថំ សល្លក្ខេសុំ។ តត្ថ បន ទុតិយេនបីតិ អប្បគ្ឃេនបិ មហគ្ឃេនបិ យេន កេនចីតិ អត្ថោ”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តោ, តស្មា ធុតង្គំ អសាទិយិត្វា វិនយបំសុកូលមត្តសាទិយនកេន ភិក្ខុនា គហបតិចីវរម្បិ សាទិតព្វំ ហោតិ, បំសុកូលធុតង្គធរស្ស បន គហបតិចីវរំ ន វដ្ដតិ “គហបតិចីវរំ បដិក្ខិបាមិ, បំសុកូលិកង្គំ សមាទិយាមី”តិ សមាទានតោតិ ទដ្ឋព្វំ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ កោសលេសុ ជនបទេសុ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ ឯកច្ចេ ភិក្ខូ សុសានំ ឱក្កមិំសុ បំសុកូលាយ, ឯកច្ចេ ភិក្ខូ នាគមេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខូ សុសានំ ឱក្កមិំសុ បំសុកូលាយ, តេ បំសុកូលានិ លភិំសុ។ យេ តេ ភិក្ខូ នាគមេសុំ, តេ ឯវមាហំសុ “អម្ហាកម្បិ, អាវុសោ, ភាគំ ទេថា”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ “ន មយំ, អាវុសោ, តុម្ហាកំ ភាគំ ទស្សាម, កិស្ស តុម្ហេនាគមិត្ថា”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, នាគមេន្តានំ នាកាមា ភាគំ ទាតុន្តិ។ តត្ថ នាគមេសុន្តិ យាវ តេ សុសានតោ អាគច្ឆន្តិ, តាវ តេ ន អដ្ឋិំសុ, បក្កមិំសុយេវ។ នាកាមា ភាគំ ទាតុន្តិ ន អនិច្ឆាយ ទាតុំ។ យទិ បន ឥច្ឆន្តិ, ទាតព្វោ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ កោសលេសុ ជនបទេសុ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ ឯកច្ចេ ភិក្ខូ សុសានំ ឱក្កមិំសុ បំសុកូលាយ, ឯកច្ចេ ភិក្ខូ អាគមេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខូ សុសានំ ឱក្កមិំសុ បំសុកូលាយ, តេ បំសុកូលានិ លភិំសុ។ យេ តេ ភិក្ខូ អាគមេសុំ, តេ ឯវមាហំសុ “អម្ហាកម្បិ, អាវុសោ,ឯ ភាគំ ទេថា”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ “ន មយំ, អាវុសោ, តុម្ហាកំ ភាគំ ទស្សាម, កិស្ស តុម្ហេឱក្កមិត្ថា”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អាគមេន្តានំ អកាមា ភាគំ ទាតុន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ កោសលេសុ ជនបទេសុ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ ឯកច្ចេ ភិក្ខូ បឋមំ សុសានំ ឱក្កមិំសុ បំសុកូលាយ, ឯកច្ចេ ភិក្ខូ បច្ឆា ឱក្កមិំសុ។ យេ តេ ភិក្ខូ បឋមំ សុសានំ ឱក្កមិំសុ បំសុកូលាយ, តេ បំសុកូលានិ លភិំសុ។ យេ តេ ភិក្ខូ បច្ឆា ឱក្កមិំសុ, តេ ន លភិំសុ។ តេ ឯវមាហំសុ “អម្ហាកម្បិ, អាវុសោ, ភាគំ ទេថា”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ “ន មយំ, អាវុសោ, តុម្ហាកំ ភាគំ ទស្សាម, កិស្ស តុម្ហេបច្ឆា ឱក្កមិត្ថា”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បច្ឆា ឱក្កន្តានំ នាកាមា ភាគំ ទាតុន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ កោសលេសុ ជនបទេសុ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ តេ សទិសា សុសានំ ឱក្កមិំសុ បំសុកូលាយ។ ឯកច្ចេ ភិក្ខូ បំសុកូលានិ លភិំសុ, ឯកច្ចេ ភិក្ខូ ន លភិំសុ។ យេ តេ ភិក្ខូ ន លភិំសុ, តេ ឯវមាហំសុ “អម្ហាកម្បិ, អាវុសោ, ភាគំ ទេថា”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ “ន មយំ, អាវុសោ, តុម្ហាកំ ភាគំ ទស្សាម, កិស្ស តុម្ហេ ន លភិត្ថា”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ,

សឌិសាតំ ថ្ឌក្កត្តាតំ អកាយា កាកំ ដាតុត្តិ៍

តត្ថ អាកយេសុត្តិ ៥បចារេ អដ្ឋិសុ៍ តេតាហ កកចា “អតុខាតាយិ, ភិក្ខុវេច, អាកយេត្តាតំ អកាយា កាកំ ដាតុ”ត្តិ៍ ៥បចារេតិ សុសាតស្ស អាសត្ថប្បេតេស៍ ឃដិ បត យតុស្សា “ត្តឆាកតា ៦ច កណ្ហា”តិ តេត្តិ, សញ្ញាណំ ចា កត្វា កន្ធត្តិ “សយ្យត្តា កណ្ហា”តិ ៍ សយ្យត្តាតំ សត្ថេសយ្យិ បិបុណាតិ៍ សតេច លេដ្ឋត្វា កតា, តេឃត កហិតំ, តេសា ៦ច សាយឹ៍ សឌិសា សុសាតំ ថ្ឌក្កយិស្មតិ សត្ថេ សយំ ថ្ឌក្កយិសុ, ៦កាឌិសាឃ ចា ថ្ឌក្កយិស្មតិបិ អតេត្វា៍

តេតត តេលា បត សយតេឃត សព្វហុលិ ភិក្ខុ តោកាសលេសុ ឌតបតេសុ អដ្ឋាតយក្កប្បឌិបត្តា តេហាត្តិ៍ តេត កតិកំ កត្វា សុសាតំ ថ្ឌក្កយិសុ បំសុក្កលិឃ៍ ៦កាតេច្ឆ ភិក្ខុ បំសុក្កលិតិ លភិសុ, ៦កាតេច្ឆ ភិក្ខុ ត លភិសុ៍ តេឃ តេត ភិក្ខុ ត លភិសុ, តេត ៦ចយាហំសុ “អយ្យាកាយិ, អាចុសោ, កាកំ តេឆា”តិ៍ តេត ៦ចយាហំសុ “ត យឃំ, អាចុសោ, តុយ្យាកំ កាកំ ឌស្សាយ, កិស្ស តុសេយ្យត លភិត្វា”តិ៍ កកចតេតា ៦តយត្ថ អាតេទាតេចសុំ – អតុខាតាយិ, ភិក្ខុវេច, កតិកំ កត្វា ថ្ឌក្កត្តាតំ អកាយា កាកំ ដាតុត្តិ៍ តត្ថ តេត កតិកំ កត្វាតិ “លទ្ធំ បំសុក្កលំ សត្ថេ ភាតេឌត្វា កណ្ហិស្សាយា”តិ ឌាហិតេយច កតិកំ កត្វា៍ លេដ្ឋត្វា កតាតិ កិច្ចំ អចត្វាតេឃច លេដ្ឋត្វា កតា៍ ៦តេតត “ភិក្ខុ កណ្ហា”តិ លេដ្ឋិតេត ៦ច អកាយា កាកឌាតំ ចិហិតំ, តោចលំ លេដ្ឋិតេត បត កតិកាឃ អសតិ ៦កាតេតា ឌាហ្វសុ បចិតេដ្ឋសុ តេឃត កហិតំ, តេតត អកាយា កាតេកា ត ដាតតេព្វាតិ ឌតេស្សតិ៍ សយាតា ឌិសា បុទត្ថិយាឌិតេភឌា ៦តេតសត្តិ សឌិសាតិ អាហ “៦កាឌិសាឃ ចា ថ្ឌក្កយិស្ម”តិ៍

អដ្ឋិតុខឹចទកឆា

៍ អដ្ឋិតុខឹចទកឆាឃំ អតុប្បុព្វាកឆាតិ អតុប្បុតេព្វាត ចិតិច្ឆឃកឆា៍ តេសបតិក្ខាទាតំ សទ្ធិចិហារិតេកហិ កហិតព្វា តិចាសតបិទុបតតេយច អចសិដ្ឋត្តិ អាហ “តិចាសតបិទុបតយត្តតេឃច ហរិត្វា”តិ៍ សទ្ធិចិហារិកាតំ តាច អាកយតស្ស ចា អតាកយតស្ស ចា អឌាតតតាឃ ចុត្ត “តេឆតេទហិ តេតច តាច...តេប... កុឌ្ឍិតព្វា”ត្តិ៍ បតេទសយ្យិ អត្វាឃ លកត្តឹតិ អត្តតោ ឌឹចទំ ឌេឌយាតា សឃំ សាលាកតេក្កត បឌិដ្ឋាតេឌត្តឹតិ តេតាសំ អត្វាឃបិ កឌ្ឍិតុំ លកត្តិ៍ “តិតេណាត ចា បតេណ្ណាត ចា បឌិដ្ឋាតេឌត្វា អាកត្តព្វា”ត្តិ ចចតតេតា ព្រាឌិតេសសុ ក្វតកាយបិតញ្ញតាបិ អតុញ្ញាតាតេឃច តេហាតឹតិ អាហ “តេតច ក្វតកាយបិតញ្ញតាឃ បិឌិត្តឃំ តេហាតី”តិ៍ ត តេតាសំ ឆាទតេណា ទុក្កដត្តិ តេតាសំ តិត្តិឃឆឌាតំ ឆាទតេណាបិ ទុក្កដំ តត្តិ៍

ឃាតិ ច តេតសំ ចត្វាតិ តេឌត្តឹតិ សព្វតេទ្ឋា៍ តេឆទាតំ សឃតេយច ឌិត្វាតា ចុត្ត “អដ្ឋិតុខឹចទេដ្ឋាតេឌិតព្វា”តិ៍ ឃឌិ លទ្ធិ កណ្ហាតិ, តិត្តិឃបក្កត្តតោកាតាយ តេហាតិ៍ តស្មា ចុត្ត “លទ្ធិ អក្កតេហត្វា”តិ៍ “តេតា តេច តេហាតិ, សឃ្ឃស្ស ចិហារឹចទំ ចា...តេប... អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ត្តយិតា អត្តទាយតេក្ក បចិដ្ឋចិហារតេតា តិក្ខយិត្វា អញ្ញាត្ថ អត្តតោ អភិទុចិតដ្ឋាតំ កន្ធត្តស្ស ទុក្កដំ ចុត្តំ, ត្តយិតា ច “ឃំ អាចាសំ បចឃំ ៥បកន្ធតី”តិ ចុត្ត អត្តទាយតេក្ក ឌិតចិហារយ្យិ សតេច តតេក្កា ហុត្វា កន្ធតិ, ទុក្កដតេយចាតិ តេចឌិតព្វា៍ ឃឌិ ៦ចំ តត្ថ កស្មា ត ចុត្តត្តិ តេច? អតេតាកាសត្វា៍ តត្ថ ហិ “អតុខាតាយិ, ភិក្ខុវេច, អដ្ឋិតុខឹចទស្ស ចា...តេប... ឌឹចទំ ចិញ្ញាតេបតុ”ត្តិ ត្តយិតា សព្វតេទ្ឋត សឃ្ឃិកយ្យិ ឌឹចទំ តិចាសតំ បិទុបិតុព្វា

ອນຸຊານເນ຺ຕາ “ຍໍ ອາວາສໍ ປຐມໍ...ເປ... ຄເຫຕ຺ວາ ປິຣຸປິຕຸ”ນ຺ຕິ ອາຫ, ຕສ຺ມາ ຕຕ຺ຖ ອເນກາກາຣຕ຺ຕາ ທຸກ຺ກຏໍ ນ ວຸຕ຺ຕໍ.

ວິຫາຣຈີວຣນ຺ຕິ ເສນາສນຈີວຣໍ. ຈິມິລິກາຫີຕິ ປຏປິເລາຕິກາຫິ. ຕສ຺ສ ອຸປຣີຕິ ຠູມຕ຺ຖຣຓສ຺ສ ອຸປຣິ. ວິເທສກເຕນາຕິ ອຎ຺ຎໍ ຈີວຣໍ ອລຠິຕ຺ວາ ວິເທສກເຕນ. ເອກສ຺ມິໍ...ເປ... ຐເປຕພ຺ພນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ເສເສນ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄຕຕ຺ຕາ ຐເປເນ຺ຕນ ຈ ສງ຺ຆິກປຣິເພາເຄເນວ ຐປິຕຕ຺ຕາ ອຎ຺ຎສ຺ມິໍ ເສນາສເນ ນິຍມິຕພ຺ພໍ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ຐເປຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີຕິ ວທນ຺ຕິ. ປຣິເພາເຄເນວາຕິ ອຎ຺ຎໍ ຈີວຣໍ ອລຠິຕ຺ວາ ປຣິກ຺ຂາເຣນ.

ປຣິເພາຄຊິຓ຺ຓນ຺ຕິ ຍຖາ ເຕນ ຈີວເຣນ ສຣີຣໍ ປຏິຈ຺ຉາເທຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ເອວໍ ຊິຓ຺ຓໍ. ກປ຺ປິຍເວາຫາເຣນາຕິ ກຍວິກ຺ກຍາປຕ຺ຕິເຕາ ເມາຈນຕ຺ຖໍ ວຸຕ຺ຕໍ. “ວິຎ຺ຎາເປຕພ຺ພສ຺ສາ”ຕິ ພ຺ຍຎ຺ຊນໍ ອຕ຺ຖໍ ວິກາເສຕິ “ເຈຕາເປຕພ຺ພສ຺ສ ປຣິຈຕ຺ຕາເປຕພ຺ພສ຺ສາ”ຕິ. ອຕ຺ຕເນາ ຘເນນ ຫິ ວິຎ຺ຎາປນໍ ນາມ ປຣິຈຕ຺ຕເກວາຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ. ສຈ຺ຈກາເຣນ ປວາຣິຕານໍ ວິຎ຺ຎາປເນ ວຕ຺ຕໍ ທສ຺ສຕິ “ປເຍາເຄນ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ. ສຈ຺ຈກາເຣນ ຫິ ປວາຣິເຕ ສເທ຺ວສໍ ສາຘາຣຓຕ຺ຕາ ອທິກໍ ວິຎ຺ຎາເປຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕິ. ຍໍ ຍໍ ປວາເຣຕີຕິ ຍໍ ຍໍ ຈີວຣາທິໍ ທສ຺ສາມີຕິ ປວາເຣຕິ. ວິຎ຺ຎາປນກິຈ຺ຈໍ ນຕ຺ຖີຕິ ວິນາ ວິຎ຺ຎຕ຺ຕິຍາ ທີຍມານຕ຺ຕາ ວິຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ກິໍ ກຣິສ຺ສຕີຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ. ອຎ຺ຎສ຺ສຕ຺ຖາຍາຕິ ເອຕ຺ຖາປິ “ຎາຕການໍ ປວາຣິຕານ”ນ຺ຕິ ປທໍ ອນຸວຕ຺ຕເຕຕີຕິ ອາຫ “ອຕ຺ຕເນາ ຎາຕກປວາຣິເຕ”ຕິອາທິ. ວິກປ຺ປນຸປຄປຈ຺ຉິມຕາ, ສມຍາພາເວາ, ອຎ຺ຎາຕກວິຎ຺ຎຕ຺ຕິ, ຕາຍ ຈ ປຏິລາເພາຕິ ອິມາເນຕ຺ຖ ຈຕ຺ຕາຣິ ອງ຺ຄານິ.

ວິມຕິວິເນາທນິຍໍ (ວິ. ວິ. ຏີ. ໑.໓໑໓) ປນ ປິຎ຺ຎຸຍໍ ຉຬຸຕິຍຕ຺ຕຕາຕິ ສມເຍາສຸ ວຕ຺ຖາວາສຉຬຸຍຕ຺ຕເວເສນ ນິຍຕຕ຺ຕາ, ທາຕຸກາມຕາຍ ກຕນິຍຕຕ຺ຕາ ນ ເຫາຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ເຕເນວ “ວິຎ຺ຎາເປຍ຺ຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ອຎ຺ຎາຕກອປ຺ປວາຣິເຕເຕາ ຫິ ວິຎ຺ຎຕ຺ຕິ ນາມ ເຫາຕິ.

“ອິເຕາ ຈ ປເນາ ຈ ປຏິຐາເປຕ຺ວາ ອາຄຕຕ຺ຕາ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ກ຺ວາຍປຈ຺ເຈາປນ ອນຸຎ຺ຎາຕນ຺ຕິ ອາຫ “ເຕນ ກ຺ວາຍປິຕຍ຺ຍຕາຍາ”ຕິອາທິ. ປຐມໍ ນຸພ຺ພສິເຕ຺ວນ ລິງ຺ຄໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ລທ຺ທໍ ຄນຸປກ຺ກາປິ ຕິຕ຺ຕຍປກ຺ຄເຕາ ເອວາຕິ ອາຫ “ນິວາເສຕ຺ວາປິ ລທ຺ທໍ ນ ຄເຫຕພ຺ພາ”ຕິ.

ຍໍ ອາວາສໍ ປຐມໍ ອຸປຄຈ຺ຉຕີຕິ ເອຕ຺ວາປິ ວິຫາຣຈີວຣາທິອຕ຺ຖາຍ ປຈິສເນ຺ຕນາປິ ຕິຘາທີຫິ ປຏິຐາເປຕ຺ວາວ ຄນ຺ຕພ຺ພໍ, “ນ ເຕ຺ວວ ນເຄ຺ຄນ ອາຄນ຺ຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ສາມຎ຺ຎເຕາ ທຸກ຺ກຏສ຺ສ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ. ຈິມິລິກາຫີຕິ ປຏປິເລາຕິກາຫິ. ປຣິເພາເຄເນວາຕິ ອຎ຺ຎໍ ຈີວຣໍ ອລຠິຕ຺ວາ ປຣິກ຺ຂາເຣນ. ປຣິເພາຄຊິຓ຺ຓນ຺ຕິ ຍຖາ ຕໍ ຈີວຣໍ ປຣິກ຺ຂາຣຍາມິ ຂຸກ຺ກຈິກ຺ກຕາຍ ອສາຣຸປ຺ປໍ ເຫາຕິ, ເອວໍ ຊິຓ຺ຓໍ.

ອຎ຺ຎສ຺ສຕ຺ຖາຍາຕິ ເອຕ຺ຖາປິ “ຎາຕການໍ ປວາຣິຕານ”ນ຺ຕິ ປທໍ ອນຸວຕ຺ຕເຕຕີຕິ ອາຫ “ອຕ຺ຕເນາ ຎາຕກປວາຣິເຕ”ຕິອາທິ. ປທ ປນ ອຎ຺ຎສ຺ສ ອຕ຺ຖາຍ ຈີວຣສ຺ສ ອຕ຺ຖາຍ ອຎ຺ຎາຕກອປ຺ປວາຣິເຕ ວິຎ຺ຎາເປຕພ຺ພສ຺ສ ນິສ຺ສຄ຺ຄິເຍນ ອນາປຕ຺ຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ ຄເຫຕພ຺ພາ, ປຣເທາ “ຎາຕການໍ ປວາຣິຕານ”ນ຺ຕິ ປທໍ ວິເສເສາ ນ ກເຣາຍ຺ຍ, ເຕເນວ ອຕ຺ຕກຣິຄ຺ຄາປເທ ວຄ຺ຄຕິ “ອທ຺ທຄາເຍາ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໒.໓໑໙) ປນ ຎາຕກປວາຣິຕຏ຺ຐາເນ...ເປ... ປເຍາເຄນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ປິຎ຺ຎຸຍາ ນ ສເມຕີ”ຕິ ຈ “ຍສ຺ມາ ປເນຕໍ ລິກ຺ຄປທໍ ອຎ຺ຎສ຺ສຕ຺ຖາຍ ວິຎ຺ຎາປນເວຕ຺ຖສ຺ມິໍ ເມວ ປຎ຺ຎຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ປທ ‘ອຎ຺ຎສ຺ສຕ຺ຖາຍາ’ຕິ ນ ວຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ຈ. ວິກປ຺ປນຸປຄປຈ຺ຉິມຕາ, ສມຍາພາເວາ, ອຎ຺ຎາຕກວິຎ຺ຎຕ຺ຕິ,

តាយ ច បដិលាភោតិ ឥមានេត្ថ ចត្តារិ អង្គានិ។

“តញ្ចេ អញ្ញាតកោ គហបតិ វា គហបតានី វា ពហូហិ ចីវរេហិ អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យ, សន្តរុត្តរបរមំ តេន ភិក្ខុនា តតោ ចីវរំ សាទិតព្ពំ, តតោ ចេ ឧត្តរិំ សាទិយេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ វុត្តស្ស តទុត្តរិសិក្ខាបទស្ស (បារា. ៥២៣) អភិហដ្ឋុន្តិ ឯត្ថ អភីតិ ឧបសគ្គោ, ហរិតុន្តិ អត្ថោ, គហិតុន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ បវារេយ្យាតិ ឥច្ឆាបេយ្យ, ឥច្ឆំ រុចិំ ឧប្បាទេយ្យ វទេយ្យ និមន្តេយ្យាតិ អត្ថោ។ អភិហដ្ឋុំ បវារេន្តេន បន យថា វត្តព្ពំ, តំ អាការំ ទស្សេតុំ “យាវត្តកំ ឥច្ឆសិ, តាវត្តកំ គណ្ហាហី”តិ ឯវមស្ស បទភាជនំ វុត្តំ។ អថ វា យថា “នេក្ខម្មំ ទដ្ឋុ ខេមតោ”តិ ឯត្ថ ទិស្វាតិ អត្ថោ, ឯវមិធាបិ អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យាតិ អភិហរិត្វា បវារេយ្យាតិ អត្ថោ។ តត្ថ កាយាភិហារោ វាចាភិហារោតិ ទុវិធោ អភិហារោ។ កាយេន វា ហិ ចីវរានិ អភិហរិត្វា បាទមូលេ ឋបេត្វា “យត្តកំ ឥច្ឆសិ, តត្តកំ គណ្ហាហី”តិ វទន្តោ បវារេយ្យ, វាចាយ វា “អម្ហាកំ ទុស្សកោដ្ឋាគារំ បរិបុណ្ណំ, យត្តកំ ឥច្ឆសិ, តត្តកំ គណ្ហាហី”តិ វទន្តោ បវារេយ្យ, តទុភយម្បិ ឯកជ្ឈំ កត្វា “អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យា”តិ វុត្តំ។

សន្តរុត្តរបរមន្តិ សអន្តរំ ឧត្តរំ បរមំ អស្ស ចីវរស្សាតិ សន្តរុត្តរបរមំ, និវាសនេន សទ្ធិំ បារុបនំ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោ អស្សាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តតោ ចីវរំ សាទិតព្ពន្តិ តតោ អភិហដចីវរតោ ឯត្តកំ ចីវរំ គហេតព្ពំ, ន ឥតោ បរន្តិ អត្ថោ។ យស្មា បន អច្ឆិន្នសព្ពចីវរេន តេចីវរិកេនេវ ភិក្ខុនា ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ពំ, អញ្ញេន អញ្ញថាបិ, តស្មា តំ វិភាគំ ទស្សេតុំ “សចេ តីណិ នដ្ឋានិ ហោន្តី”តិអាទិនា នយេនស្ស បទភាជនំ វុត្តំ។

តត្រាយំ វិនិច្ឆយោ – យស្ស តីណិ នដ្ឋានិ, តេន ទ្វេ សាទិតព្ពានិ, ឯកំ និវាសេត្វា ឯកំ បារុបិត្វា អញ្ញំ សភាគដ្ឋានតោ បរិយេសិស្សតិ។ យស្ស ទ្វេ នដ្ឋានិ, តេន ឯកំ សាទិតព្ពំ។ សចេ បកតិយាវ សន្តរុត្តរេន ចរតិ, ទ្វេ សាទិតព្ពានិ, ឯវំ ឯកំ សាទិយន្តេនេវ សមោ ភវិស្សតិ។ យស្ស តីសុ ឯកំ នដ្ឋំ, ន សាទិតព្ពំ។ យស្ស បន ទ្វីសុ ឯកំ នដ្ឋំ, ឯកំ សាទិតព្ពំ។ យស្ស ឯកំយេវ ហោតិ, តញ្ច នដ្ឋំ, ទ្វេ សាទិតព្ពានិ។ ភិក្ខុនិយា បន បញ្ចសុបិ នដ្ឋេសុ ទ្វេ សាទិតព្ពានិ, ចតូសុ នដ្ឋេសុ ឯកំ សាទិតព្ពំ, តីសុ នដ្ឋេសុ កិញ្ចិ ន សាទិតព្ពំ, កោ បន វាទោ ទ្វីសុ វា ឯកស្មិំ វា។ យេន កេនចិ ហិ សន្តរុត្តរបរមតាយ ឋាតព្ពំ, តតោ ឧត្តរិ ន លព្ភតីតិ ឥទមេត្ថ លក្ខណំ។

សេសកំ អាហរិស្សាមីតិ ទ្វេ ចីវរានិ កត្វា សេសំ បុន អាហរិស្សាមីតិ អត្ថោ។ ន អច្ឆិន្នការណាតិ ពាហុសច្ចាទិគុណវសេន ទេន្តិ។ ញាតកានន្តិអាទីសុ ញាតកានំ ទេន្តានំ សាទិយន្តស្ស, បវារិតានំ ទេន្តានំ សាទិយន្តស្ស, អត្តនោ ធនេន សាទិយន្តស្ស អនាបត្តីតិ អត្ថោ។ អដ្ឋកថាសុ បន “ញាតកបវារិតដ្ឋានេ បកតិយា ពហុម្បិ វដ្ដតិ, អច្ឆិន្នការណា បមាណមេវ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ, តំ បាឡិយា ន សមេតិ។ យស្មា បនិទំ សិក្ខាបទំ អញ្ញស្សត្ថាយ វិញ្ញាបនវត្ថុស្មិំយេវ បញ្ញត្តំ, តស្មា ឥធ “អញ្ញស្សត្ថាយា”តិ ន វុត្តំ។ សេសំ ឧត្តានត្ថមេវ។ សមុដ្ឋានាទីសុ ឥទម្បិ ឆសមុដ្ឋានំ, កិរិយំ, នោសញ្ញាវិមោក្ខំ, អចិត្តកំ, បណ្ណត្តិវជ្ជំ, កាយកម្មវចីកម្មំ, តិចិត្តំ, តិវេទនន្តិ។

សត្តមេ បាឡិយំ បគ្គាហិកសាលន្តិ ទុស្សវាណិជកានំ អាបណំ, “បគ្គាហិតសាល”ន្តិបិ បឋន្តិ។ អភីតិ ឧបសគ្គោ, តស្ស វិសេសត្ថាភាវំ

ងេវ្យុតិ៍ តេតាហ "ហរិត្យុត្តិ អតេ្វា"តិ៍ ចរវង្គស្ស ព្ពន្នាយំ ចត្តយាតត្តា អាហ "ព្ពន្នារេបឃ្យា"តិ៍ ងង្ហ រេលយតោតិ ឲត្វ កាចាពត្តុចរេវត អត្យុតាវិការេលិរេបិ ងង្ហរេត្ថា៍ វអត្តុរត្តិ អត្តុរចាវកវហិតំ៍ ង្គត្តុរត្តិ ង្គត្តុរាវង្កា៍ អស្ស ឌិចរស្សាតិ វាឌិតត្ថាឌិចរស្ស៍ អង្ហិត្កុវត្ថាឌិចរេតាតិ អង្ហិត្កាតិ វត្ថាតិ តីលិ ឌិចរាតិ អស្សាតិ អង្ហិត្កុវត្ថាឌិចរេរា, តេតាតិ អតេ្វា៍ ឃស្ស ហិ អង្ហិត្កតវយរេឃ តីលិ ឌិចរាតិ វត្តិហិតាតិ រេហាត្តិ, តាតិ វត្ថាតិ អង្ហិត្កាតីតិ រេវា "អង្ហិត្កុវត្ថាឌិចរេរា"តិ ចុច្ចតិ៍ តេតេច "អង្ហិត្កុវត្ថាឌិចរេត តេឌិចរិរេកតា"តិ ចុត្តំ៍ តេឌិចរិរេកតាតិ ហិ អង្ហិត្កតវយរេឃ តិឌិចរស្ស វត្តិហិតកាចំ វត្តាឃ ចុត្តំ, ត បត ចិតរេឃ តេឌិចរិកាកាចំ, ឆុតក្កុតេឌិចរិកាកាចំ ចា វត្តាឃ៍ ឲចំ បឌិបត្ថិតត្ថាត្តិ "វត្តុរុត្តុរបរយំ តេត ភិក្ខុតា តរេតា ឌិចរំ វាឌិតត្ថា"ត្តិ ចុត្តចិឆិតា បឌិបត្ថិតត្ថំ៍ អរេត្ថាតាតិ អង្ហិត្កុអវត្ថាឌិចរេត៍ ឃស្ស តីស្ុ ឌិចរេស្ុ ឲក់ ចា រេក្ក ចា ឌិចរាតិ អង្ហិត្កាតិ រេហាត្តិ, តេតាតិ អតេ្វា៍ អត្ថាចាបីតិ "វត្តុរុត្តុរបរយ"ត្តិ ចុត្តចិឆាតរេតា អត្ថាចាបិ៍ ឃស្ស ហិ តីស្ុ រេក្ក ឌិចរាតិ អង្ហិត្កាតិ រេហាត្តិ, ឲក់ វាឌិតត្ថំ, ឲកាស៊ិ អង្ហិត្កេត្ត ត វាឌិតត្ថាត្តិ ត តស្ស វត្តុរុត្តុរបរយវាឌិឃត់ វយ្ហុចតិ៍ អឃរេយច ច អតេ្វា បឆកាឌរេតត ចិកាចិតោ៍ តេតាហ "តំ ចិកាក់ ងេវ្យុត្យុ"ត្តិ៍

រេកចិ បត "តេឌិចរិរេកតាតិ ចុត្តត្តា តិឌិចរំ បរិក្ខុរចោត្យអចរេវត អឆិង្ហហិតេ្វា បរិក្យុត្ថរេតា តស៊ិ តរេង្ហ ពាហុតិបិ ករេហតំ្យ លកតី"តិ ចឆត្តិ, តំ ត ករេហតត្ថំ៍ បឆកាឌតស្ស ហិ អឆិប្បាយំ ងេវ្យុរេត្តត ឃស៊ា បត "អង្ហិត្កុវត្ថាឌិចរេត...រេប... តំ ចិកាក់ ងេវ្យុត្យុ"ត្តិ ចុត្តំ, បឆកាឌរេត ច ត តាឌិរេវា អតេ្វា ង្គបលក្ខុតិ, តស៊ា តំ ត ករេហតត្ថុរេយច៍ ឃយ្យិ យាតិកាង្ហកចាយំ (កត្ថា៍ អង្ហ៍ តត្យុត្តុរិវិក្ខុបឆចណ្ណុតា) ចុត្តំ "ឃស្ស អឆិង្ហិតតិឌិចរស្ស តីលិ តង្ហាតី"តិ, តត្វបិ អឆិង្ហិតក្កហលំ វទ្ធុបកឆតយត្តត្តិ ករេហតត្ថំ, ត បត តិឌិចរាឆិង្ហារេតត អឆិង្ហិតឌិចររេវ្យុចាតិ ឲចយតេ្វា ករេហតរេត្ថា បិឡុព្ពុឃំ អង្ហកចាឃព្វា តចា អត្វស្សាវយ្ហុចរេតា៍ ត ហិ តិឌិចរាឆិង្ហារេតត អឆិង្ហិតឌិចររេវ្យុច ព្ពឆំ វិក្ខុបឆំ បត្ថាតត្តិ វក្កា ចិត្ថាតំ្យ៍ បុរិយវិក្ខុបឆេត ហិ អង្ហិត្កុឌិចរស្ស អត្ថាតកចិត្ថាតិឃា អត្យុត្ថាតត្តា បយាលំ អឌាតិតេ្វា ចិត្ថាបតចត្វុស៊ិ បយាលរេតា វាឌិឃត់ អត្យុឌាតរេត្តត ភកចតា ព្ពឆំ វិក្ខុបឆំ បត្ថាតំ, តស៊ា បរិក្ខុរចោត្យព្ពកស្ស ពាហុយ្យិ វាឌិតំ្យ ចង្ហតីតិ អឃយតេ្វា រេតច បិឡុព្ពុឃា វរេយតិ, ត ច ភកចរេតា អឆិប្បាយំ អត្យុរេលិរេយតិ៍

ឃស្ស តីលិ តង្ហាតិ, តេត រេក្ក វាឌិតត្ថាតីតិ ឲត្វ ឃស្ស តិឌិចររេតា អឆិកយ្យិ ឌិចរំ អត្ថាត្វ ជិតំ អត្វិ, តគា តស្ស ឌិចរស្ស អលព្ពុតីឃកាចរេតា តេតបិ វាឌិតំ្យ ចង្ហតីតិ រេចឌិតត្ថំ៍ បកតិឃាច វត្តុរុត្តុរេត ចរតីតិ វាវក្កុវិក្ខុបឆចរេវត ចា អចិប្បចាវវយ្ហុតិចរេវត ចា តតិឃស្ស អលិរេកត ចា ចរតិ៍ "រេក្ក តង្ហាតី"តិ អឆិការត្តា ចុត្តំ "រេក្ក វាឌិតត្ថាតី"តិ៍ ឲក់ វាឌិឃរេត្តុរេតច វរេយា កចិស្សុតីតិ តិណ្ណុ ឌិចរាតំ ឌ្វីស្ុ តរេង្ហស្ុ ឲក់ វាឌិឃរេត្តត វរេយា កចិស្សុតិ ង្គកិត្កុយ្យិ វត្តុរុត្តុរបរយតាឃ អចង្ហាតរេតា៍ ឃស្ស ឲក់រេឃច រេហាតីតិ អរេត្ថាត រេកតចិ ការរេលាត ចិតង្ហរេវវឌិចរំ វត្តាឃ ចុត្តំ៍

"រេវវក់ តុរេយត្ថ រេហាត្យុតិ ឆេត្តី"តិ ចុត្តត្តា "បយាលាឃុត្តំ កលិំ្យស្សាយ, រេវវក់ អាហរិស្សាយា"តិ ចតេ្វា ករេហតេ្វា កយតវយរេឃបិ "រេវវកយ្យិ តុយ្យាក់រេឃច រេហាត្យុ"តិ ចឆត្តិ, លទ្ធកប្បិឃរេយច៍ បចារិតាតត្តិ អង្ហិត្កកាលរេតា បុរេត្ថុរេឃច បចារិតាត់៍ បិឡុព្ពុឃា ត វរេយតីតិ វត្តុរុត្តុរបរយរេតា ង្គត្តុរិ វាឌិឃរេត អតាបត្តិឆស្សុតត្វំ "អតាបត្តិ ពាតាតកាត់ បចារិតាត"ត្តិ ចុត្តត្តា ត វរេយតិ៍ វត្តុរុត្តុរបរយំ វាឌិឃត្តស្ស ហិ អាបត្តិប្បវរេក្កុរេឃច តត្វិ, វតិ ច វិក្ខុបឆេត អាបត្តិប្បវរេក្ក អតាបត្តិ ឃុត្តា ងេវ្យុត្យុត្តិ អឆិប្បារេឃា៍ រេកចិ បត "បយាលរេយច

ចដ្ឋីតិ ឰគំ បលេ្លាលឥស្សតត្ថ៍ ចុត្ត”ត្តិ ចឥត្តិ៍

ឃស្មា បតិទំ...បេ... ត ចុត្តត្តិ ឲត្ថាឃយឆិប្បាឃោ – “អញ្ញាស្សត្ថាឃា”តិ ចុច្ចយាតេ អញ្ញោរំ អត្ថាឃ បយាលំ អតិក្កយិត្វាបិ ពលិត្វាំ ចដ្ឋីតិ អាបដ្ឋតិ, តប្ពា អញ្ញាស្សត្ថាឃ ចិញ្ញាបតចត្តិស្សំ បញ្ញាតត្តា ចត្វតា រំឃត្តិឃយាតំ ត ឃយតិ៍ ត ហិ ឃំ ចត្វំ តិស្សាឃ ឃិក្ខាបទំ បញ្ញាត្តំ, តស្មិំឃេច អតាបត្តិចចតំ ឃុត្តត្តិ៍ ពល្ហិបឥស្សុ បត តីស្សុបិ “ឰយស្ស ឃិក្ខាបឥស្ស អត្ថតោ ឃាឌិឃតបដិពទ្ធតាចឃេត បចត្តត្តា ‘អញ្ញាស្សត្ថាឃា’តិ ចត្តំ ឌ្ឋពារឃារឃេច តត្តិ៍, តស្មា ត ចុត្ត”ត្តិ ពឆិតំ៍ ឰឆ “អញ្ញាស្សត្ថាឃា”តិ អចុត្តត្តា អញ្ញោរំ អត្ថាឃ ទាតពបចារិតេស្ស អឆិតំ ចិញ្ញាបត្តស្ស អាបត្តីតិ ចេ? ត, តត្វ បុរិយឃិក្ខាបទេតេច អតាបត្តិឃិទ្ធតោ៍ តព្វត្តិរិតា, អដ្ឋិត្តាឌិពារលតា, អញ្ញាតពចិញ្ញាត្តិ, តាឃ ច បដិលិទេកាតិ ឰយាតេត្វ ចត្តាទិ អដ្ឋាតិ៍

ចិយតិចិតោឥតិឃំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ ១៍ ៥១១-៥១៣) បត “បិឡព្ពឃំ បក្កាហិពឃាលត្តិ ក្ខស្សាបលំ៍ តឃិត្វាចាលិឌេពហិ ក្ខស្សាតិ បក្កេហត្វា ឥស្សតដ្ឋាតតាឃ ‘បក្កាហិពឃាលិ’តិ ចុច្ចតិ៍ អស្ស ឌីចឃស្សាតិ ឃាឌិតព្ពឌីចឃស្ស៍ តេឌីចរិតពតាតិ ឰយិតា អដ្ឋិត្តិឌីចតោ អញ្ញាស្ស ចិហារាឌីស្ស តិហិតស្ស ឌីចឃស្ស អកាចំ ឥស្សតិ ៍ ឃឌិ កចេឃ្យ, ចិញ្ញាបតំ ត ចដ្ឋេឃ្យ, តាចកាលិតំ តិចារឃត្វា អត្តតោ ឌីចទំ ពហេតព្ពំ៍ តាចកាលិពឃ្យិ អលកត្តស្ស ក្ខាតាយចិពោបតំ ពត្វា តិលបណ្ណេហិ ឈេតំ ចិឃ ចិញ្ញាបតឃ្យិ ចដ្ឋីតិ ឲច៍ អញ្ញោតាតិ អដ្ឋិត្តអឃព្ពឌីចតេ៍ ‘ឌេ្វ តដ្ឋាតិ’តិ អឆិពារតោ ចុត្តំ ‘ឌេ្វ ឃាឌិតព្ពាតិ’តិ៍ បិឡព្ពឃា ត ឃយតីតិ ‘អតាបត្តិ ទាតពកាតំ បចារិតាត’ត្តិ (បិរា៍ ៥១៩) ឰយាឃ បិឡព្ពឃា ត ឃយតិ តព្វត្តរិ ចិញ្ញាបតអាបត្តិប្បឃង្គេ ឲច ចុត្តត្តា៍ អញ្ញាស្សត្ថាឃាតិ ត ចុត្តត្តិ ឰគំ អញ្ញាស្សត្ថាឃ តព្វត្តរិ ចិញ្ញាបតេ តិស្សក្កិឃំ បិឌិត្តិឃំ ហោតីតិ ឰយបត្វំ ឌីបេតិ៍ តប្ពា បិឌិត្តិឃំ ឃេរំ អត្ថាឃ ចិញ្ញាបតិ, តេរំ ចា ឃិឃា ចិញ្ញាបពស្សេច ចា, ត តាច តេរំ, តេហិ អចិញ្ញាបិតត្តា, តាបិ ចិញ្ញាបពស្ស, អត្តាតំ ឃ្ជិស្ស អចិញ្ញាតត្តា៍ តស្មា អញ្ញាស្សត្ថាឃ ចិញ្ញាបត្តស្សបិ តិស្សក្កិឃំ បិឌិត្តិឃំ ត ឌិស្សតិ៍ បិឡព្ពឃំ បត ឰយស្ស ឃិក្ខាបឥស្ស អត្ថតោ ឃាឌិឃតបដិពទ្ធតាចឃេត បចត្តត្តា ‘អញ្ញាស្សត្ថាឃា’តិ អតាបត្តិចារេ ត ចុត្តត្តិ ចឥត្តិ, តប្ពា ឃុត្តំ ចិឃ ឌិស្សតិ, ឌីបំឃិត្វា ពហេតព្ពំ៍ តព្វត្តរិឌីចតោ, អដ្ឋិត្តាឌិពារលតា, អញ្ញាតពចិញ្ញាត្តិ, តាឃ ច បដិលិទេកាតិ ឰយាតេត្វ ចត្តាទិ អដ្ឋាតី”តិ៍

ឰគំ តព្វត្តរិឃិក្ខាបឥចិតិច្ឆឃំ អាចរិឃេត អចុត្តឃ្យិ អដ្ឋិត្តឌីចរាឆិពារឃេច បចត្តត្តា អឃេត្វំ ពហិតំ, អញ្ញាតពចិញ្ញាត្តិឃិក្ខាបឥស្ស ឃយឃេស្ស អដ្ឋិត្តឌីចរពារល អញ្ញាតពកាតំ ចិញ្ញាបតព្ពារេចា កពចតា ចុត្តោ, តេហិ ឌិត្តឌីចឃស្ស យត្តឃោ ពហិតពារេចា តព្វត្តរិឃិក្ខាបទេត ចុត្តោ៍ តស្មា អដ្ឋិត្តឌីចរអឆិពារឃេច ហោតីតិ៍

ឌីចរអដ្ឋិត្តចិតិច្ឆឃពថា

ឰតោ បរំ អដ្ឋិត្តឃាយត្តោត ឌីចរអដ្ឋិត្តចិតិច្ឆឃំ ចក្ខាយ – តត្វ ឃឃ្យិ ឥ្យាហត្តិ ឃឃ្យិ តេ អហំ៍ ឃោ ពិរ “យយ បត្តឌីចទ៏រាបិហតបច្ចត្វរលាតិ ចហេត្តា យឃា ឃទ្ធិ ចារិតំ បក្កយិស្សតី”តិ អឌាឃិ៍ តេតេចយាហ “យឃា ឃទ្ធិ ឌតបឥចារិតំ

បក្កមិស្សតី”តិ។ អជ្ឈិត្តិតិ ទលក្ខណេន អក្ខោហសិ, សកសន្តកាយ កហិតត្វា បតស្ស បិទហនំ តត្វិ, កិលមេត្វា កហិតត្វា អាបត្តិ បញ្ញត្តា។

សយំ អជ្ឈត្តតិ, តិស្សក្កិយំ បិទិត្តិមត្តិ ឲកំ ឥទំ ឲកាទន្តិតិ ច ទហ្វតិ អជ្ឈត្តតោ ឲកា អាបត្តិ, ឲកតោ អទន្តិតិ ចិសុំ ចិសុំ ឱតាតិ ទហ្វតិ អជ្ឈត្តតោ, “សង្ឃាដិំ អាហរ, ឧត្តរាសង្គំ អាហរា”តិ ឲចំ អាហរាបមតោ ច ចត្តុកាលតាយ អាបត្តិយោ។ “មយា និក្ខិត្តានិ សង្ឃាតិ អាហរា”តិ ចនតោបិ ឲកចនតេតេច សង្ឃហុលិ អាបត្តិយោ។

អញ្ញា អាលាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ “ឥទំ កល្យា”តិ អាលាបេតិ, ឲកំ ទុក្កដំ។ អាលតេត្វា ទហ្វតិ កល្យាតិ, ឲកំ បិទិត្តិមំ។ “សង្ឃាដិំ កល្យាឧត្តរាសង្គំ កល្យា”តិ ចនតោ វាចាយ វាចាយ ទុក្កដំ។ “មយា និក្ខិត្តានិ សង្ឃាតិ កល្យា”តិ ចនតោ ឲកវាចាយ សង្ឃហុលិ អាបត្តិយោ។

អញ្ញា បរិក្ខារេន្តិ ចិកបត្តុបកបត្តិមំ ឥទំ ផេបត្វា មំ កិញ្ចិ អត្តមេសោ ស្វចិមិំ។ ចេផេត្វា ផមិតស្វឹសុបិ ចត្តុកាលតាយ ទុក្កដានិ។ សិខិលចេចឱតាសុ ឲចំ។ កាឡហំ កត្វា ទទ្ធាសុ បន ឲកមេច ទុក្កដត្តិ មហាបច្ចរិយំ វុត្តំ។ ស្វចិឈេរ បក្លិត្តាសុបិ ឲសេច តយោ។ ឆចិកាយ បក្លិបិត្វា សិខិលទទ្ធកាឡហទន្ធេសុ តិកទុកាឌឹសុ គេសន្ធេសុបិ ឲសេច តយោ។

សោ វា ទេតីតិ “ភន្តេ, តុមា្ហកំមេច ទ្ធដំ សារុប្ប”ន្តិ ឲចំ វា ទេតិ។ អថ វា បន “អាវុសោ, មយំ តុម្ហំ‘ចត្តបដិបត្តិ ករិស្សតិ, អយ្យាកំ សត្តិកេ ឧបជ្ឈាកល្យាស្សតិ, ផម្ពំ បរិយាបុណិស្សតី’តិ ឥទំ អផយា, សោផាតិ ត្វំ ត ចត្តំ ករោសិ, ត ឧបជ្ឈាកល្យាសិ, ត ផម្ពំ បរិយាបុណាសី”តិ ឲចមាឌីហិ វុត្តា “ភន្តេ, ឥទទេត្វាយ មញ្ញេ ភណឆ, ទ្ធដំ ចោ ឥទ”ន្តិ ទេតិ, ឲចមិ សោ វា ទេតិ។ ឱសាបក្កត្តំ វា បន ផហំ “តិចេត្វឆ ត”ន្តិ ភណតិ, សោ ត តិចត្តតិ។ “ឥទំ កហេត្វា ទុត្ធឆា”តិ ឲចំ ចេ តិចត្តតិ, សាធុ។ សចេ “បត្តឥទទេត្វាយ មញ្ញេ តុមេ្ហភណឆ, កល្យាឆ ត”ន្តិ ទេតិ, ឲចមិ សោមេច ទេតិ។ ចិញ្ញត្តំ វា ឱស្វា “មយំ តុម្ហំ‘ចត្តំ ករិស្សតី’តិ បត្តឥទំ អផយា, សោផាតិ ត្វំ ចិញ្ញមិត្វា ឆរសី”តិ ចទតិ, ទ្ធតេរា “កល្យាឆ តុមា្ហកំ បត្តឥទ”ន្តិ ទេតិ, ឲចមិ សោ វា ទេតិ។ “មម សត្តិកេ ឧបជ្ឈាកល្យាត្តសេ្សច តេ ទេមិ, អញ្ញាត្វេ កល្យាត្តស្ស ត ទេមិ។ ចត្តំ ករោត្តសេ្សច ទេមិ, អករោត្តស្ស ត ទេមិ។ ផម្ពំ បរិយាបុណត្តសេ្សច ទេមិ, អបរិយាបុណត្តស្ស ត ទេមិ។ អចិញ្ញមត្តសេ្សច ទេមិ, ចិញ្ញមត្តស្ស ត ទេមី”តិ ឲចំ បន ទាតុំ ត ចដ្ដតិ, ទនតោ ទុក្កដំ, អាហរាបេតុំ បន ចដ្ដតិ។ ឆឌ្ឌេត្វា និក្ខ អជ្ឈិត្តិត្វា កល្យាត្តា ភណ្ឌឈេត្ត ករោតេត្វា។ សេសមេត្ថ ឧត្តានមេច។ អយំ សមត្តបិសាឌិកតោ ឧទ្ធដចិតិន្ធិយោ។

មមិ ច្យាហត្តិ ឲត្ថ មត្តិ ការណចចតំ, តស្មា ឲចមេត្ថ សង្ខេត្តា ចេឌិតព្វា – “មយា សទ្ធិំ ឌតបឆចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ មំ ការណំ តិស្សាយ អហំ តេ, អាវុសោ, ឥទំ អផាសិំ, តំ ត ករោសី”តិ កុបិតោ អតត្តមនោ អជ្ឈិត្តិតិ។ មត្តិ វា ឥទំ បរាមសតិ។ តត្ថ “មយា សទ្ធិំ ឌតបឆចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ មមិ តេ អហំ ឥទំ អផាសិំ, តំ ឥទំ កល្យាស្សាមី”តិ កុបិតោ អតត្តមនោ អជ្ឈិត្តិតិ សង្ខត្តិតព្វំ។

អាលតេត្វាទហ្វតិ កល្យាតិ, ឲកំ បិទិត្តិមត្តិ “ឥទំ កល្យា”តិ អាលត្តិមា ឲកឥទំចិសមត្វា ឲកមេច បិទិត្តិមំ។ វាចាយ វាចាយ

ທຸກ຺ກຏນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ອນ຺ຕິມວຕ຺ຖຸສ຺ສ ວຕ຺ຕຸກາມຕາຍ ປາຈິຕ຺ຕິຍານິ ເອກວາຈາຍ ສມ຺ພຫຸລາ ອາປຕ຺ຕິໂຍຕິ ອິທໍ ອນ຺ຕິມວຕ຺ຖຸສ຺ສ ວຕ຺ຕຸກາມຕາຍ ອາປຊ຺ຊິຕພ຺ພໍ ປາຈິຕ຺ຕິຍາປຕ຺ຕິໍ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ອາຓຕ຺ຕິຍາ ອາປຊ຺ຊິຕພ຺ພໍ ປນ ທຸກ຺ກຏໍ ເອກເມວ.

ເອວນ຺ຕິ ອິມິນາ "ວຕ຺ຕຸກາມຕາຍ ທຸກ຺ກຏານີ"ຕິ ອິທໍ ປຣາມສຕິ. ເອເຕນ ນເຍນາຕິ ສິທິລໍ ກາຎຈຫພ຺ພາ ປກ຺ຂິຕ຺ຕາສຸ ອາປຕ຺ຕິຍາ ພາຫຸຕ຺ຕໍ ເອກຕ຺ຕຎ຺ຈ ອຕິທິສຕິ.

ອາວຸໂສ ຍມຕ຺ຕິອາທີສຸ ກລິຈ຺ຈກາຍຕາຍ ເອວໍ ທຸເວນ຺ຕິປິ ເນເຕວ ວິນ຺ຎາຕາ ອນາປຕ຺ຕິ. ອຍໍ ມຳສຕ຺ຕິເກ ຍູປຊ຺ຊຸກລິຈ຺ຈສ຺ສຸຕີຕິ ອິທໍ ສາມເນຣສ຺ສປິ ນາມໍ ວີເປຕິ, ຕສ຺ມາ ກິຎ຺ຈາປິ ປາຬິຍໍ "ພິກ຺ຂຸສ຺ສ ສາມໍ ວີເວທ ນວາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສາປິ ອນຸປສມ຺ປນ຺ນກາເລ ນວາປິ ຍູປສມ຺ປນ຺ນກາເລ ອຕ຺ຖິຕຕ຺ຖສ຺ສ ປາຈິຕ຺ຕິຍເມວາຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ອຕ຺ຖິຕນສເຍ ຍູປສມ຺ປນ຺ນກາເລເຍວ ເຫຕຸ ປຍາເຍາ ເນມີຕິ ອຸເປ຺ປາ ວາ ອຸປິເຕາ ວາ ເນຕິ. ຍຸທ຺ຘາຕິ ນິວາເຣວ ເອວໍ ປນ ນາຕໍ ນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ເອວໍ ທິນ຺ນ ນ ຕາວ "ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕກ"ນ຺ຕິ ອນເທ຺ທຫິຕ຺ວາວ ປຣິກ຺ຂິຕຕ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ອາຫຣາເປຕຸໍ ປນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ເອວໍ ທິນ຺ນ ນິສ຺ສຸມຕ຺ຕາ ອາຫຣາເປຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ. ວິທິຕ຺ວາ ທິນ຺ນຕ຺ຕີ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ອທຕ຺ວາ ອນເປກ຺ຂິຕ ຫຕ຺ວາ ຕເສ຺ສວ ທິນ຺ນໍ. ກມ຺ມເຌກ຺ຈ ການເຕນທ຺ທາຕິ ສການຓ຺ຓາຍ ວິຕາ ກມ຺ມຕ຺ຕາ ກມ຺ມໍ ອຎ຺ຎເປຕ຺ວາ ອາປຕ຺ຕິຍາ ການເຕນທ຺ທາ. ວິກປ຺ປນູປຄປັຊ຺ຈິມຈີວຣຕາ, ສາມໍ ທິນ຺ນຕາ, ສການຓ຺ຓິຕາ, ຍູປສມ຺ປນ຺ນຕາ, ໂກຣົວເສນ ອຕ຺ຖິຕໍ ວາ ອຕ຺ຖິຕາປນໍ ວາຕິ ອິມານິ ເອຕ຺ຖ ປຎ຺ຈ ອງ຺ຄານີ. ອຍໍ ສາຣຕ຺ຖທີປນີປາເຐາ (ສາຣຕ຺ຖ. ຏີ. ໒.໔໑໓).

ວິມຕິວິໂນທນີຍໍ (ວິ. ວິ. ຏີ. ໑.໔໙໑) ປນ "ມຍ຺ຫໍ...ເປ... ອຕ຺ຖີຕິ ເອຕ຺ຖ ຍໍ ເຕ ອມຸໍ ວີເວທ ອທາສິ, ຕໍ 'ມຍາ ສທ຺ຘິ ປກ຺ກມິສ຺ສຕີ'ຕິ ສຎ຺ຎາຍ ອທາສິ, ນ ອຎ຺ຎຖາຕິ ອຸປິເຕາ ອຕ຺ຖີຕິ ເອວໍ ອຎ຺ຎາຫິຕ຺ວາ ໂຍເຊຕພ຺ພໍ. ເອກໍ ທຸກ຺ກຏນ຺ຕິ ຍທິ ອາຓເຕ຺ຕາ ອທສ຺ສ ອຕ຺ຖີຕິ, ອາຓຕ຺ຕິກ຺ຂເຓ ເອວ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ. ຍທິ ນ ອຕ຺ຖີຕິ, ຕທາ ເອວ ທຸກ຺ກຏນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ເອກວາຈາຍ ສມ຺ພຫຸລາປຕ຺ຕິໂຍຕິ ຍທິ ອາຓເຕ຺ຕາ ອນຕ຺ຕເຣເຍນ ອຕ຺ຖີຕິ, ອາຓຕ຺ຕິກ຺ຂເຓເຍວ ວຕ຺ຕຸກາມຕາຍ ປາຈິຕ຺ຕິຍາປຕ຺ຕິໂຍ ປເຍາຄກເຣາກ຺ຂເຓເຍວ ອາປຕ຺ຕິຍາ ອາປຊ຺ຊິຕພ຺ພຕາ, ວີເວທ ປນ ອຸປເຕ຺ເຍນ ນິສ຺ສຄ຺ຄິຍໍ ໂຫຕີ. ຍທິ ເອວໍ ນ ອຕ຺ຖີຕິ, ອາຓຕ຺ຕິກ຺ຂເຓ ເອກເມວ ທຸກ຺ກຏນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ເອວເມຎ຺ຎຕ຺ຖາປິ ຈີວເຣສຸ ນເຍາ ປາວາເຕພ຺ພາ. ຍູປຊ຺ຊຸກລິຈ຺ຈສ຺ສຸຕີຕິ ອິທໍ ສາມເນຣສ຺ສ ນາມໍ ວີເປຕິ, ເຕນ ຈ ສາມເນຣກາເລ ນວາ ຍູປສມ຺ປນ຺ນກາເລ ອຕ຺ຖິເຕາປິ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ ວີເປຕິ. "ພິກ຺ຂຸສ຺ສ ສາມໍ ວີເວທ ນວາ"ຕິ ອິທໍ ຍູປຊ຺ຊຸກເວສນ ວຸຕ຺ຕໍ. ອາຫຣາເປຕຸໍ ປນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ກສ຺ມາ ອຸກເຕ ນິສ຺ສຸມຕ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕໍ. ວິກປ຺ປນູປຄປັຊ຺ຈິມຈີວຣຕາ, ສາມໍ ທິນ຺ນຕາ, ສການຓ຺ຓິຕາ, ຍູປສມ຺ປນ຺ນຕາ, ໂກຣົວເສນ ອຕ຺ຖິຕໍ ວາ ອຕ຺ຖິຕາປນໍ ວາຕິ ອິມານິ ເອຕ຺ຖ ປຎ຺ຈ ອງ຺ຄານີ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

ປຏິພາຓຈິຕ຺ຕກຖາ

໙. ປຏິພາຓຈິຕ຺ຕກຖາຍໍ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ສຸວິຎ຺ເຎຍ຺ຍຕ຺ຕາ ສາຣຕ຺ຖທີປນິຍໍ ນ ກິຎ຺ຈິ ວຸຕ຺ຕໍ, ວິມຕິວິໂນທນິຍໍ (ວິ. ວິ. ຏີ. ທຸຕິຍ ໒.໑໘໘) ປນ "ກໂຣຫີຕິ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ອາຓຕ຺ຕິຍາ ເອວ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປຣິຍາເຍນ 'ກິໍ ນ ກໂຣສີ'ຕິອາທິນາ ປຣິຍາເຍນ ວຕ຺ຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ.

ឌាតកបករលត្ថិ ឌាតកបជិនិឃុត្តំ ឡត្តិបុរិសាឌិ ឃំ កិញ្ចិ ទ្ធបំ អធិប្បេតំ. ‘បនេហិ កាទារេបត្យ’ត្តិ ចុត្តត្តា ត្យឌ្ឍទ្ធបយ្យិ សឃំ កាតំ្យ ត លភតី”តិ ចុត្តំ.

ចិប្បកតកោឌភកថា

៧. ចិប្បកតកោឌភកថាឃយ្យិ សារទូតិ្បតិ ចិយតិចិភោគតិ ចឌិទត្យន្តិ្ឌិកាស្យ ត កិញ្ចិ ចុត្តំ. បធយំ កតំ បកតំ, ចិ អតិក្ខិតំ បកតំ ចិប្បកតំ, ចិប្បកតំ កោឌតំ ឃេត ពសា ចិប្បកតកោឌពតា, បធយំ ក្យញ្ចូត្វា អតិក្ខិតកោឌភកិច្ចោ កិល្លុ. ចុទត្តត កិល្លុតា បចិសិតត្ថាត្តិ សប្បទន្ធា. ទិត្តហត្វយ្យិ ក្ខាបេតំ្យ ត ចក្ខីតិ ៧ត្វ ការណយាហ “ចិប្បកតកោឌពតាឃេច ហិ ពសា ពហាតី”តិ, ឃាក្យុពដ្ឋកាឌិស្សុបិ បឹពតស្យ ពាឌិពតស្យុបិ កត្តស្ស អក្យត្តត្តា អតិក្ខិតកោឌភកិច្ចោ ពហាតិ. បចាទិពតា ពហាតិ, ពតត ចត្តទន្តាតិ បចាទិពតត អាសភា ចុក្ខិពតត ក្យញ្ចូតំ្យ អលកយាភត្តា អត្តពតា សត្តិពក ក្ខពក អសពត្ត ចត្តទន្តាតិ អពត្វា. ពសសំ ស្យុចិពន្តាឃ្យយេច.

ក្ខិសទិត្តាក្ខិសាបភកថា

៨. ក្ខិសទិត្តាក្ខិសាបភកថាឃំ ក្ខិសពត្តភាតិ ក្ខពក្ខ សំ ពតពត្តភ, បិឡ្យត្តំ ចារចពត្តភាតិ អពត្វា. ក្ខិសារបពត្តភាតិ ក្ខពក្ខ សំ កល្យបត្តភ, បិឡ្យត្តំ ចាចារបពត្តភាតិ អពត្វា. ក្ខិតពទបឹតិ បិ-សដ្តេក សយាភាសភំ សយ្យិពណ្ឌតិ. តឹចតពទបឹតិ ៧ត្វាបិ ៧ពសច ភពឃា.

តិចស្សត្តិកកថា

៩. តិចស្សត្តិកកថាឃំ តឹលិ ចស្សាតិ តិចស្សំ, តឹលិ ចា ចស្សាតិ តិចស្សាតិ, តិចស្សាតំ អត្តទំ តិចស្សត្តទំ, តិចស្សត្តពទ ជិពតាតិ តិចស្សត្តពទា, ពតត តិចស្សត្តពទត, អត្តទ-សដ្តោ ឃញ្ញត្វាចាចពកា, ណ-បច្ចពយា ជិតពត្វ. ពតភាហ ចឌិទត្យន្តិ្ឌិកាឃំ (ចឌិ. ជី. ទ្ធម្មអចក្កុ ១១០) “តិចស្សត្តពទភាតិ តិណ្ណំ ចស្សាតំ អពត្តា ជិពតភា”តិ. អក្ខកថាឃំ (ទ្ធម្មអច. អក្ខ. ១១០) បត សទ្ធបពយច ពស្សពត្តា “តិចស្សត្តពទា ភាយា”តិអាឌិយាហ. ត្តពយ សពត្តាតិ សពត្តា តិចិសា ត្តពយ សយាភាសភិកា. ពសសំ ស្យុចិពន្តាឃ្យយេច.

ឌិឈាសភកថា

១០. ឌិឈាសភកថាឃំ សិហារិយំ ចាតិ សិហទិតំ្យ ឃុត្តំ កព សារកាឌិ. អសិហារិយំ ចាតិ សិហទិតំ្យ អសក្កុពណឃ្យំ បិសាណាឌិ អាសភំ. ពតភាហ សារទូតិ្បតិយំ (សារទូ. ជី. ទ្ធម្មអចក្កុ ១.១១០) “ឌិឈាសភំ ភាយ ឃញ្ចាបឹពចិតិយុត្តំ ឃំ កិញ្ចិ តិណ្ណត្តំ ៧កពតា ស្យុចំ តិសិឌិតំ្យ បពហាតី”តិ. កណ្ឌា បត “តិណ្ណត្តំ បពហាតី”តិ ចុត្តំ, តត្យ ក្ខិត្តំ បពហាភកាសភយ្យិ ឌិឈពយចាតិ ពចាឌតំ សត្តាឃាហ “អត្យាភាឃិ...ពប... ៧ត្តកំ បត្ថំ ឌិឈាសភត្តិ ហិ ចុត្ត”ត្តិ. ក្ខិត្តំ បពហាភពក ហិ អឌិឈាសពត សយាភាសភិពកពហច សហ តិសិឌិតំ្យ ចក្ខីតិ, តិណ្ណត្តំ បពហាភកពតា

បដ្ឋាយ គហិតេ ទីឃាសនេ បន អសមានាសនិកេហិបិ សហ និសីទិតុំ វដ្ដតិ។ យទិ ឯវំ បណ្ឌកាទីហិបិ សហ និសីទិតុំ វដ្ដេយ្យាតិ ចោទនំ មនសិ កត្វា អាហ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឋបេត្វា បណ្ឌក”ន្តិអាទិ។ តត្ថ អត្ថោ សុវិញ្ញេយ្យោវ។

គិលានុបដ្ឋានកថា

១៨។ គិលានុបដ្ឋានកថាយំ បលិបន្នោតិ និមុគ្គោ, មក្ខិតោតិ អត្ថោ។ ឧច្ចារេត្វាតិ ឧក្ខិបិត្វា។ សមានាចរិយកោតិ ឯត្ថ “សចេបិ ឯកស្ស អាចរិយស្ស ឯកោ អន្តេវាសិកោ ហោតិ, ឯកោ សទ្ធិវិហារិកោ, ឯតេបិ អញ្ញមញ្ញំ សមានាចរិយកា ឯវា”តិ វទន្តិ។ ភេសជ្ជំ យោជេតុំ អសមត្ថោ ហោតីតិ វេជ្ជេន “ឥទញ្ចិទញ្ច ភេសជ្ជំ គហេត្វា ឥមិនា យោជេត្វា ទាតព្ព”ន្តិ វុត្តេ តថា កាតុំ អសមត្ថោតិ អត្ថោ។ និហាតុន្តិ នីហរិតុំ, ឆឌ្ឌេតុន្តិ អត្ថោ។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ មហាវគ្គ ២។២៩៥-២៩៩) បន “ភូមិយំ បរិភណ្ឌំ អកាសីតិ គិលានេន និបន្នភូមិយំ កិលិដ្ឋដ្ឋានំ ធោវិត្វា ហរិតូបលិត្តំ ការេសីតិ អត្ថោ។ ភេសជ្ជំ យោជេតុំ អសមត្ថោតិ បរេហិ វុត្តវិធិម្បិ កាតុំ អសមត្ថោ”តិ វុត្តំ។

មរណវណ្ណកថា

១៩។ មរណវណ្ណកថាយំ មរណត្ថិកាវ ហុត្វាតិ ឥមស្ស កាយស្ស ភេទេន សគ្គបាបនាធិប្បាយត្តា អត្ថតោ មរណត្ថិកាវ ហុត្វា។ មរណត្ថិកភាវំ អជានន្តាតិ “ឯវំ អធិប្បាយិនោ មរណត្ថិកា នាម ហោន្តី”តិ អត្តនោ មរណត្ថិកភាវំ អជានន្តា។ ន ហិ តេ អត្តនោ ចិត្តប្បវត្តិំ ន ជានន្តិ។ វោហារវសេនាតិ បុព្ពភាគេ វោហារវសេន, មរណាធិប្បាយស្ស សន្និដ្ឋាបកចេតនាក្ខណេ ករុណាយ អភាវតោ ការុញ្ញេន បាសេ ពទ្ធសូករមោចនំ វិយ ន ហោតីតិ អធិប្បាយោ។ “យថាយុនា”តិ វុត្តមេវត្ថំ យថានុសន្ធិនាតិ បរិយាយន្តរេន វុត្តំ, យថានុសន្ធិនា យថាយុបរិច្ឆេទេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អថ វា យថានុសន្ធិនាតិ យថានុប្បពន្ធេន, យាវ តស្មិំ ភវេ សន្តានស្ស អនុប្បពន្ធោ អវិច្ឆិន្នប្បវត្តិ ហោតិ, តាវ ឋត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។

វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ ១។១៨០) “វោហារវសេនាតិ បុព្ពភាគេ វោហារវសេន មរណាធិប្បាយស្ស សន្និដ្ឋាបកចេតនាក្ខណេ ករុណាយ អភាវតោ, ការុញ្ញេន បាសេ ពទ្ធសូករមោចនំ វិយ ន ហោតីតិ អធិប្បាយោ។ ‘យថាយុនា’តិ វុត្តមេវត្ថំ យថានុសន្ធិនាតិ បរិយាយន្តរេន វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ។ ដី។ បារាជិក ១៨០) បន “មរណត្ថិកាវ ហុត្វាតិ ឥមស្ស កាយស្ស ភេទេន សគ្គបាបនាធិប្បាយត្តា អត្ថតោ មរណត្ថិកាវ ហុត្វា។ “ឯវំអធិប្បាយិនោ មរណត្ថិកា នាម ហោន្តី”តិ អត្តនោ មរណត្ថិកភាវំ អជានន្តា អាបន្នា បារាជិកំ។ ន ហិ តេ អត្តនោ ចិត្តប្បវត្តិំ ន ជានន្តីតិ វទន្តិ។ វោហារវសេនាតិ បុព្ពភាគេ វោហារវសេន, សន្និដ្ឋានេ បនេតំ នត្ថិ, បាសេ ពទ្ធសូករមោចនេ វិយ ន ហោតិ។ យថានុសន្ធិនាតិ អន្តរា អមរិត្វាតិ អត្ថោ”តិ វុត្តំ។

អត្តបាតកកថា

១៦. អត្តបាតកកថាយំ វិកត្តិញ្ញត្តរោមកាតិ វិកត្តិវិបរិណាមេន. វិនេយយាធិកោយាតិ មយាធិ វិបស្សិតា ច. អតិវិយ បាកដត្តា “ហត្ថប្បត្តោ វិយ ទិស្សតី”តិ វុត្តំ. ឧបច្ឆិន្ទតីតិ វិនេយយាធិកោយស្ស វិរោគបិ យា ហោតូតិ អាហារំ ឧបច្ឆិន្ទតិ. វិនេយយាធិកោយត្តិ លោកុត្តរធម្មបដិលាភំ ញាណក្ខិត្វាតិ អារោចេត្វា. ឧបច្ឆិន្ទតិ, ន ចវតីតិ យស្មា មកាកានំ លទ្ធិកិច្ចានំ អបេច អរិយា អត្តនា អធិគតវិសេសំ នាទិសេ ការណេ មតិ អារោចេន្តិ, តេ ច កិច្ចំ អប្បតិរូបាយ អនេសនាយ បច្ចយំ ន បរិយេសន្តិ, តស្មា តេហិ បរិយេសិតបច្ចយេ កុក្កុច្ចំ ឧប្បាទេត្វា អាហារំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា ន ចវតីតិ អធិប្បាយោ. មកាកានំ ញាណគតត្តា ឧបច្ឆិន្ទិត្វា ន លភតិ. តេ ហិ កប្បិយមេវ អារោចេន្តិ. តេនេវ “មកាកានំ លទ្ធិកិច្ចានំ ករោន្តិ ចវតីតិ វត្វា ‘ឧបច្ឆិន្ទតិ, ន ចវតី’តិ វុត្តស្ស ការណំ ទស្សេន្តេន វុត្ត”ន្តិ មីសុបិ កណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ. អថ វា វិនេយយាធិកោយំ ញាណក្ខិត្វាតិ វុត្តំ វិនេយយស្ស អធិគតភាវទស្សនត្ថំ វុត្តំ, អធិគតត្តនាយំ អាសន្នេត្វេនេវ ច អាហារុបច្ឆេទោ កាតព្វោតិ អនុញ្ញាតត្តា អធិគតេន ន កាតព្វោតិ ទស្សេតុំ “វិនេយយាធិកោយំ ញាណក្ខិត្វា អាហារំ ឧបច្ឆិន្ទតិ, ន ចវតី”តិ វុត្តំ. កិំ បន អរិយា អត្តនា អធិគតវិសេសំ អញ្ញេសំ អារោចេន្តីតិ ទាយិស្សា ចោទនាយ “មកាកានំ លទ្ធិកិច្ចានំ ករោន្តិ ចវតី”តិ វុត្តំ, អយមេត្ថ យុត្តតរោតិ អយំ ពន្ធិ, កណ្ឋិបទេបិ អយមេវ ទស្សិតោតិ វេទិតព្វោ.

វិមតិវិនោទនិយម្បិ (វិ. វិ. ដី. ១.១៥៧-១៥៩) “វិកត្តិញ្ញត្តរោមកាតិ វិកត្តិវិបរិណាមេន. វិនេយយាធិកោយាតិ មយាធិ វិបស្សិតា ច. វិនេយយាធិកោយត្តិ លោកុត្តរធម្មបដិលាភំ ញាណក្ខិត្វាតិ អារោចេត្វា, ពុទ្ធោ វិនេយយស្ស អធិគតភាវទស្សនត្ថំ វុត្តំ. អធិគតវិនេយា ហិ ទិដ្ឋានុគតិអាបជ្ជនត្ថំ លទ្ធិកិច្ចានំ អវស្សំ អធិកំ ញាណក្ខិត្វា, អធិគតវិនេយេន បន អញ្ញាណក្ខិត្វាបិ អាហារំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា ន ចវតិ, អធិគតត្តនាយវិនោទនត្ថមេវ អាហារុបច្ឆេទស្ស អនុញ្ញាតត្តា តទធិកមេវ មោ ន កាតព្វោ. កិំ បនាធិកំ អារោចេន្តិ ចវតីតិ អាហ មកាកានំ លទ្ធិកិច្ចានំ”តិ វុត្តំ. សារត្ថទីបនីយំ (សារត្ថ. ដី. បារាជិក ១៥៨-១៥៩) “ហត្ថប្បត្តោ វិយ ទិស្សតិ, ‘តស្ស វិរោគបិ យា ហោតូ’តិ ឧបច្ឆិន្ទតិ, វិនេយយាធិកោយំ ញាណក្ខិត្វា តប្បកថំ មក្ខារំ លទ្ធាយត្តោ អាហារំ ឧបច្ឆិន្ទតិ មកាកានំ ញាណគតត្តា. តេ ហិ កប្បិយមេវ អារោចេន្តី”តិ វុត្តំ.

អប្បច្ចវេក្ខិត្វានិសិន្នកថា

១៣. អប្បច្ចវេក្ខិត្វា និសិន្នកថាយំ អប្បដិវេក្ខិត្វាតិ អនុបបរិក្ខិត្វា. ឆន្នំ វា អឆន្នំ វា មញ្ចបីឋន្តិ បដ្ឋា អាគតានំ ទារកាមនានំ និសិន្នបច្ចត្ថរណា ឆន្នំ វា អឆន្នំ វា កណ្ឌិតំ បដិវេក្ខណលក្ខណំ នត្ថីតិ បដ្ឋា អាគតេហិ ឧបបរិក្ខណលក្ខណំ នត្ថិ. ហេដ្ឋា កិញ្ចិ ទិស្វា វិទ្ធយានេ មានកំ វលិ កញ្ចាតីតិ អាហ “យស្មិំ វលិ ន បញ្ញាយតី”តិ. បដិវេក្ខណាទេត្វា កិមីនំ មត្តកាយេវាតិ ទដ្ឋព្វំ. វិមតិវិនោទនីយម្បិ (វិ. វិ. ដី. ១.១៦០) “ហេដ្ឋា កិញ្ចិ ទិស្វា វិទ្ធយានេ មានកំ វលិ កញ្ចាតីតិ អាហ ‘យស្មិំ វលិ ន បញ្ញាយតី’តិ. បដិវេក្ខណាទេត្វា កិមីនំ មត្តកា ឧវាតិ ទដ្ឋព្វ”ន្តិ ឧត្តការេន វុត្តំ, សារត្ថទីបនីយម្បិ (សារត្ថ. ដី. បារាជិក ១៦០) “អប្បដិវេក្ខិត្វាតិ អវិចារេត្វា. ហេដ្ឋិមការេក ហិ កិញ្ចិ វិទ្ធយានេ វលិ បញ្ញាយតី”តិ ឧត្តការេន.

ឌចាយសិលិចិដ្ឋតកថា

១៣៎ ឌចាយសិលិចិដ្ឋតកថាយំ ឌចាយខ្ទោ ហឃាឆិប្បាយចាឆកោ៎ បដិបុដ្ឋចិឆ-ឆាត្យ បចដ្ថេតត្វាតិ អាហ “ហឃាឆិប្បាយេត បិឃាលោ ត បចដេ្ថតេដ្ឋា”តិ៎ សិលិឃទ្ធស្ស បិឃាលចាឆកត្តា សោ ឲច ត បដិចិដ្ឋិញ្ញាឌ្ឋាតិ ចោឌតំ ឃត្ថាយាហ “ត កោចលព្ភា”តិអាឌិ៎ យឌិ ឲចំ ឃដ្ឋឃប្បិ អត្វាយ ត ចដេ្ថ ឃ្យាតិ អាហ “ចេតិយាឌីតំ អត្វាយា”តិអាឌិ៎ ឆោចតឌល្ហកត្តិ កល្ហឆោចតឌល្ហ៎ ចិយតិចិតោឌតិយំ (ចិ៎ ចិ៎ ឌី៎ ១៎១ប៌៦-១ប៌៧) បត “កល្ហកំ ចា ឆោចត្តាតិ ឌីចរំ ចា ឆោចត្តា៎ ឆោចតឌល្ហកត្តិ ឌីចរឆោចតឌល្ហ”ត្តិ ចុត្តំ៎

ឌាយាលិយតកថា

១៤៎ ឌាយាលិយតកថាយំ អល្ល...បេ... បិចិត្តិយត្តិ ឃុក្កដ្ថាតបិ អក្កិ បិតេត្វា ព្ថយិតា អឆិប្បាយេត អាលិយេត្តស្ស បិចិត្តិយេចខ៎ ទុក្កដត្តិ ឃុក្កដ្ថាត ចា ឃុក្កំ “អឃុក្ក”ត្តិ អចចត្វេបត្វា ចា អក្កិ បិតេត្តស្ស ទុក្កដំ៎ កិញ្ចអាឆិប្បាយេបិ ឲឃេច តយា, កិញ្ចអាឆិប្បាយេយា ច បដបដិយយាតឃទ្ធស្សាឌចឃេតច ចេឌិតេដ្ឋា៎ បដិបក្កុតោ អក្កិ បដក្កិ៎ បរិត្តកាលត្តិ អាកក្កកាលំ៎ ឃយំ ចា ដ្ថដិ្ឋតត្តិ ចាតេរិតាតំ ចេញ្ចអាឌីតំ អញ្ញាយញ្ញាឃដ្ឋដ្ឋតេត ឃយដ្ថិតំ៎ តិរុបិឌាតេតាតិ ព្ថត្តតរហិតោ៎ ចិយតិចិតោឌតិយំ (ចិ៎ ចិ៎ ឌី៎ ១៎១៥០) បត “លិដ្ឋាឆិប្បាយេតបិ ទុក្កដត្តិ ឃុក្កតិលាឌីឃុ អក្កិកាលំ ឃត្ថាយ ចុត្តំ៎ អល្លេឃុ បត កិញ្ចអាឆិប្បាយេតបិ កទោត្តស្ស បិចិត្តិយេចខ៎ បដិបក្កុតោ, បដិយុលំ កដ្ឋេត្តា ចា អក្កិ បដក្កិ, តឃ្ស អល្លតិលាឌីឃុបិ ឌាតំ អត្យញ្ញាតំ៎ តំ ឆេត្តត ទុរតោច អាកដ្ឋត្តំ ឌាចក្កិ ឌិឃ្វា ចិហាលស្ស ឃយត្តតោ ឲកក្កលោ អកត្វា ឲកឌេឃតោ បដ្ថាយ ចិហាលស្ស ឃយត្តតោ ឃលិកំ ឈាតេបត្វា យឆា យហេត្តាបិ អក្កិ ចិហារំ បិបុលិតុំ ត ឃក្កោតិ, ឲចំ ចិហាលស្ស ឃយត្តា អត្ថុតោកាឃំ កត្វា បដក្កិ ឌាតេដ្ឋា៎ សោ ឌាចក្កិតោ បដិបចំ កត្វា ឲកតោ ហុត្វា តោត ឃហ តិដ្ឋាតិ៎ បរិត្តកាលត្តិ ឃយត្តា រុក្កតិលាឌិចេដ្ឋេតបរិតាឲលតាឌិអាកក្កកាលំ៎ តេតាហ ‘តិលក្យដិកាតំ ឃយត្តា ក្ញយិតដ្ឋត’ត្តិអាឌី”តិ, ចឌិរតុដ្ឋិឌីកាយំ (ចឌិរ៎ ឌី៎ បិរាឌិក ១៥០) បត “បរិត្តត្តិ រក្កលំ, តំ ឌេឃ្យតុំ ‘ឃយត្តា ក្ញយិតដ្ឋត’ត្តិអាឌិ ចុត្ត”ត្តិ ឲត្តកេយច ចុត្តំ៎

យិដ្ឋាឌិដ្ឋិក្យលិកតកថា

១៥៎ យិដ្ឋាឌិដ្ឋិក្យលិកតកថាយំ តត្វិ ឃទ្ធា ឲតោឃុតិ អឃ្សទ្ធា, យដ្ឋិរតោ, តោឃុ អឃ្សទ្ធេឃុ៎ យិដ្ឋាឌិដ្ឋិយា ឃុត្តាតិ ក្យលិតិ យិដ្ឋាឌិដ្ឋិក្យលិតិ, យដ្ឋេលិបតតិយាតប្បុរិឃឃយាសោ, “តត្វិ ឌិត្ត”ត្តិអាឌិតយប្បចត្តាយ ឌឃចត្វកាយ យិដ្ឋាឌិដ្ឋិយា ឃុត្តក្យលិតិ, តោឃុ៎ យិដ្ឋាឌិដ្ឋិក្យលឃុ លកិត្វាតិ ឃដ្ឋេត្ថា៎ អឃក្កដ្ឋកាទិតំ តោឃំ ឃក្កដ្ឋកលោត, អប្បលិតឌាឃិតំ តោឃំ បលិតឌាតេត កចិតដ្ឋេយត្វ កាលលោតាតិ កាលំ ដ្ថបបរិក្កិត្វាច ក្យដ្ឋិតុំ ឃុត្តត្តិ អាហ “អត្យបបរិក្កិត្វា តេច អត្តតា ក្យដ្ឋិតដ្ឋំ, ត បតេឃំ ឌាតដ្ឋ”ត្តិ៎ តេត កាលលោត កចិតដ្ឋំ, តំ ឌេឃ្យតុំ “ចិឃយិឃ្យប្បិ ហិ”តិអាឌិ ចុត្តំ៎ ត កោចលំ បិល្ហបិតេយចាតិ អាហ “យប្បិ”តិអាឌិ៎ តត្វ កាលលយាហ “អបិហិតចត្វុដ្ឋិយប្បិ ហិ”តិអាឌិ៎ តតោ អញ្ញាយប្បិ ឌេឃ្យតិ កត្ថហលិដ្ថាឌិយក្កតោតិអាឌិតា ៎ តត្វបិ កាលំ ឌេឃ្យតុយាហ “ឃរិតេ តោកដ្ថាតាតិ”តិអាឌិ៎

១ប៉˙ កោបកឌាភកថាយំ បទេរំ សត្តកំ កោរេបតិ ទក្ខតីតិ កោបកោ, តស្ស ឌាតំ កោបកឌាតំ, ក្ឃ្យាភបិលកាឌីហិ ភិក្ខុតំ ឌាតព្ពឌាតំ˙ តត្ថ បណ្ឌុ អាទេទាបេត្វាតិ “ឲត្តកោហេច ទុក្ខេហិ ឲត្តកេយច កហេតព្ពា”ត្តិ បណ្ឌុ អាទេទាបេត្វា, លិលិត្វាតិ ចុត្តំ ហោតិ˙ តិបិត្តុសណ្ណា កត្វាតិ សក្កេតំ កត្វា˙ ឌាទកាតិ តេសំ បុត្តភត្តាឌយោ ឌាទកា˙ អញ្ញោបិ យេ កេចិ កោបកា ហោន្តិ, តេ សព្ពេបិ ចុត្តា˙ សព្ពត្ថបិ កិហឹតំ កោបកឌាតេ យត្តកំ កោបកា ឌេន្តិ, តត្តកំ កហេតព្ពំ˙ សញ្ញិកេ បភ យថាបរិច្ឆេទេយច កហេតព្ពន្តិ ឌីបិតត្តា “អត្ថតោ ឲក”ត្តិ ចុត្តំ˙ ចិមតិចិភោទតិយឿ (ចិ˙ ចិ˙ ជី˙ ១˙១៥៩) “បណ្ឌុ អាទេទាបេត្វាតិ ‘ឲត្តកោ ទុក្ខេ ទក្ខិត្វា តតោ ឲត្តកំ កហេតព្ពា’ត្តិ បណ្ឌុ អាទេទាបេត្វា˙ តិបិត្តុសណ្ណា កត្វាតិ សក្កេតំ កត្វា˙ ឌាទកាតិ តេសំ បុត្តភត្តាឌយោ យេ កេចិ កោរេបត្តិ, តេ សព្ពេបិ ឮឆ ‘ឌាទកា’តិ ចុត្តា”តិ, ចឌិទត្ថិ្ឌីកាយំ (ចឌិទ˙ ឌី˙ បិទាឌិក ១៥៩) បភ “អាទាយទក្ខកាតិ ចិស្សត្ថចសេភ កហេតព្ពំ˙ អធិប្បាយំ ញាត្វាតិ ឲត្ថ យស្ស ឌាតំ បជិក្កហត្ថុ ភិក្ខុ, ភាកំ ចា សាមិកា ភ ទក្ខន្តិ ភ ឌេល្ហន្តិ, តស្ស ឌាតំ អបជិច្ឆទេត្វា កហេតុំ ចដ្ដតីតិ ឮឆ សត្តិដ្ឋាតំ, តយ្យឿ ‘ភ ចដ្ដតិ សញ្ញិកេ’តិ ចុត្ត”ត្តិ ចុត្តំ˙

យត្វាតិ យស្មិំ អាចាទេស˙ អញ្ញោសំ អភាចន្តិ អញ្ញោសំ អាកត្តុកភិក្ខុតំ អភាចំ˙ តត្វាតិ តាឌិសេ អាចាទេស˙ ភាទេត្វា ឈាឌត្តីតិ អាកត្តុកាភយ្យឿ សយ្យត្តាតំ ភាទេត្វា ឈាឌត្តីតិ អធិប្បាយោ˙ ចត្តុសុ បច្ចយេសុ សម្មា ក្ខបភេន្តីតិ អប្ពចលិឌីតំ ចិក្កលិត្វា ឌឹចទាឌីសុ ចត្តុសុ បច្ចយេសុ សម្មា ក្ខបភេន្តិ˙ ឌឹចទត្វាយ តិយមេត្វា ឌិត្តាតិ “ឮមេសំ ទុក្ខាតំ ចលិតិ ចិក្កលិត្វា ឌឹចទេសុយេច ក្ខបភេតព្ពាតិ, ភ ភាទេត្វា ឈាឌិតព្ពាតី”តិ ឲចំ តិយមេត្វា ឌិត្តា˙ តេសុបិ អាកត្តុកា អតិស្សទាតិ បច្ចយបរិភោកត្វាយ តិយមេត្វា ឌិត្តត្តា ភាទេត្វា ឈាឌិតុំ អតិស្សទា˙ ភ តេសុ...បេ... ឌាតព្ពន្តិ ឲត្ថ អាកត្តុកេហិ ហេដ្ឋា ចុត្តភយេភ ភាទេត្វា ឈាឌិតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ˙ តេសំ កតិកាយ ឌាតព្ពន្តិ “ភាទេត្វា ភ ឈាឌិតព្ព”ត្តិ ចា “ឲត្តកេសុ ទុក្ខេសុ ចលិតិ កហិស្សាយា”តិ ចា “ឲត្តកាតិ ចលិតិ កហិស្សាយា”តិ ចា “ឲត្តកាតំ ឌិចសាតំ អត្តភ្ជេទ កហិស្សាយា”តិ ចា “ភ កិញ្ចិ កហិស្សាយា”តិ ចា ឲចំ កតាយ អាចាសិកាតំ កតិកាយ អាកត្តុកេហិ ឌាតព្ពំ˙ យហាអដ្ឋកថាយំ “អតិស្សទា”តិ ចចេភភ ឌីបិតោយេច អត្ថោ យហាបច្ចរិយំ “ចត្តុន្តំ បច្ចយាភ”ត្តិអាឌិភា ចិត្ថាទេត្វា ឌស្សិតោ˙ បរិភោកចសេភចាតិ ឲត្ថ ឲច-សទ្ទោ អដ្ឋាភប្បយុត្តោ, បរិភោកចសេភ តេយេច ភាទេត្វាតិ យោជេតព្ពំ˙ ឲត្ថ ឲតស្មិំ ចិហាទេ, ទដ្ឋេចា˙

សេភាសភបច្ចយន្តិ សេភាសភត្ថា តឌត្វាយ តិយមេត្វា ឌបិតព្ពំ˙ លិយកកោដ្ឋិយាតិ លិយកំ អាឌិំ កត្វា, លិយកសេភាសភតោ បដ្ឋាយាតិ ចុត្តំ ហោតិ˙ សេភាសភេបិ តិលាឌីតិ លិយកកោដ្ឋិយាច ចិស្សជ្ជេតព្ពាតិ, សេភាសភបរិក្ខាទាបិ លិយកកោដ្ឋិយាច ចិស្សជ្ជេតព្ពា˙ ម្លចត្ថច្ឆេទំ បភ កត្វា ភ ក្ខបភេតព្ពន្តិ ឮមិភា កិំ ចុត្តំ ហោតិ? តឹសុបិ កណ្ឌិបទេសុ តាច ឮឆំ ចុត្តំ “សព្ពាតិ សេភាសភាតិ ភ ចិស្សជ្ជេតព្ពាតីតិ ចុត្តំ ហោតី”តិ˙ លិយកកោដ្ឋិយា ចិស្សជ្ជេន្តេហិបិ សេភាសភក្ខុមិយោ ភ ចិស្សជ្ជេតព្ពាតិ អយមេត្ថ ចុទេត្វា ហោតីតិ

ភោ លន្តិ˙ ឌឹម៉សិត្វា យំ ទុច្ចតិ, តំ កហេតព្ពំ˙

ឆព្ពសត្តកេន ញាណ្ឌប្ញដ៊ ពាតុំ, ញាណ្ឌសត្តកេន ចា ឆព្ពប្ញដ៊ ពាតុំ ចដ្ឋតិ ត ចដ្ឋតីតិ? “តឆាកតស្ស ខេលា ឲុតំ, ចាខេសដ្ឋ, អឝិចចត់ ឆព្ពការខេឃា ញ្ចតិបឹ”តិ ច “ខេឃា ខេលា, ចក្កលិ, ឆព្ពំ បស្សតិ, ខេសា យំ បស្សតី”តិ (សំ៉ តិ៉ ១៉ប័ល៏) ច ចចតខេតា ចដ្ឋតីតិ ចគត្តិ៉ ខេពធិ បត “ឲចំ សខេត្ត ‘ខេឃា, គិក្លខេច, យំ ដ្ឋបដ្ឋខេហឃ្យ, ខេសា ពិលិតំ ដ្ឋបដ្ឋខេហឃ្យា’តិ (យហាច៉ ១៩៥) ចចតខេតា ញាណ្ឌសត្តកេន ពិលិតស្សបិ ខេគសង្ខ ពាតុំ ឃុត្តត្តិ អាបខេឌ្ឈឃ្យ, តស្មា ត ចដ្ឋតី”តិ ចគត្តិ, តំ អការណំ៉ ត ហិ “ខេឃា, គិក្លខេច, យំ ដ្ឋបដ្ឋខេហឃ្យ, ខេសា ពិលិតំ ដ្ឋបដ្ឋខេហឃ្យា”តិ (យហាច៉ ១៩៥) ញ្ចយិតា អត្តខេតា ច ពិលិតស្ស ច ឲពសឌំសតា, តគុបដ្ឋាតស្ស ចា សយផលតា ចុត្តា៉ អឃខេញ្ចតុ អខេត្ថា – “ខេឃា យំ ឈ្ចចាគាតុសាសតីពខេលាត ដ្ឋបដ្ឋខេហឃ្យ, ខេសា ពិលិតំ ដ្ឋបដ្ឋខេហឃ្យ, យយ ឈ្ចចាគការខេពត ពិលិខេតា ដ្ឋបដ្ឋាតខេត្ថា”តិ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១៩៥)៉ គពចខេតា ច ពិលិតស្ស ច ដ្ឋបដ្ឋាតំ ឲពសឌំសត្តិ ឲចំ បខេតត្ថ អខេត្ថា ត ពខេហតខេត្ថា, តស្មា “ខេឃា ខេចា, អាតត្ត, យឃា ឆខេព្ពា ច ចិតខេឃា ច ខេគសិខេតា បញ្ញខេត្តា, ខេសា ខេចា យយច្ចខេឃត សត្ថា”តិ (ឌឹ៉ តិ៉ ១៉១១៩) ចចតខេតា “អហញ្ចា ខេលា បតិគាតិ ឲពខេពាច ឈ្ចចគាយិ អតុសាសាយិ, យឃិ បរិតិញ្ញខេត ញ្ចយាតិ ចតុរាសីតិ ញាណ្ឌសហស្សាតិ តុខេយញ្ចចឌិស្សត្តិ អតុសាសិស្សត្តី”តិ (ឌឹ៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉១១៩) ចុត្តត្តា ច ពាហុស្សុតំ គិក្លុ បសំសខេត្តត ច “ខេឃា ពាហុស្សុខេតា, ត ខេសា តុយញ្ញាតំ សាចខេពា តាយ, ញាខេណ្ឌ តាយ ឲស ចុត្តា”តិ ចុត្តត្តា ឆព្ពក្រុពត្តា ច តឆាកតស្ស បុញ្ញតខេឃា ឲច បសត្ថតខេរាតិ អយញ្ញាំ លត្តិ៉ ចិយតិចិខេតាគតិយយ្យិ “ឃត្ថាតិ ឃស្មិ អាចាខេស៉ អខេញ្ញាសត្តិ អខេញ្ញាសំ អាពត្តុពាត៉ ខេតស្មិ អាពត្តុពា អតិស្សរាតិ ខេសតាសខេត តិរត្តាទ៌ ចសត្តាត់ ឌឹចរខេត្ថាយ គាឃខេពហិ, គិក្លុហិ ចា តិឃខេយត្ថា ឌិត្តត្តា គាខេឌត្ថា លាឌិតុំ អតិស្សរា៉ អាពត្តុខេពហិបិ ញ្ចត្តខេត្តហិ តស្មិ ចិហាខេរ ចស្សាតាឌីសុ បចិសិត្ថា ឌឹចរខេត្ថាយ ពខេហតញ្ញា៉ ខេតសំ ពតិពាយ ផាតញ្ញត្តិ សញ្ញាតិ ផលិផលិតិ អគាខេឌត្ថា ‘ឲត្តខេពសុ រុខេក្ខសុ ផលិតិ គាខេឌត្ថា បរិភុញ្ជិស្សាយ, អខេញ្ញាសុ ផលិផខេលហិ ខេសតាសតាតិ បដិឌក្កិស្សាយា’តិ ចា ‘បិណ្ឌបាតាឌិបច្ចយំ សយ្យាខេគស្សាយា’តិ ចា ‘គិញ្ចិបិ អគាខេឌត្ថា ចតុបច្ចយត្ថាខេឃច ដ្ឋបខេតយា’តិ ចា ឲចំ សខេព្ពា ដ្ឋបខេតត្តាតំ អាចាសិពាតំ ពតិពាយ អាពត្តុខេពហិ ផាតញ្ញា៉ យហាអដ្ឋពឆាយំ ‘អតិស្សរា’តិ ចចខេតត ឌីបិខេតា ឲច អខេត្ថា, យហាបច្ចរិយំ ‘ចតុត្ថំ បច្ចយាត’ត្តិអាឌិតា ចិត្តាខេរត្ថា គស្សិខេតា៉ បរិខេភាពចខេសខេតចាតិ ឲត្ថ ឲច-សខេត្ត អដ្ឋាតបយុខេត្តា, បរិខេភាពចខេសត តខេយច គាខេឌត្ថាតិ ខេឃាខេឌតញ្ញា៉ ឲត្ថាតិ ឲតស្មិ ចិហាខេរ, ខេដ្ឋ ចា៉ ខេសតាសតបច្ចយត្តិ ខេសតាសតញ្ចា តគត្ថាយ តិឃខេយត្ថា ឌបិតញ្ចា៉ ‘ឲពំ ចា ខេទ្វ ចា ចខេខេសតាសតាតិ ឌខេបត្ថា’តិ ចុត្តខេយចត្ថំ បុត ញ្ញតិខេរពយុខេលត គស្សតុំ ‘ឬលចត្ថុខេច្ឆឌំ បត ពត្ថា ត ដ្ឋបខេតតញ្ញា’ត្តិ ចុត្តំ, ខេសតាសតសញ្ញាតចត្ថុខេតា ឬលខេច្ឆឌំ ពត្ថា សញ្ញាតិ ខេសតាសតាតិ ត ចិស្សខេជ្ជតញ្ញាតីតិ អខេត្ថា៉ ខេពធិ បខេតត្ថ ‘ឲពំ ចា ខេទ្វ ចា ចខេខេសតាសតាតិ ឌខេបត្ថា លិយពខេតា បដ្ឋាយ ចិស្សជ្ជខេត្តហិបិ ខេសតាសតក្សយិខេឃា ត ចិស្សខេជ្ជតញ្ញាតិ អឃយខេត្ថា ចុខេត្តា’តិ ចគត្តិ, តយ្យិ ឃុត្តខេយច ញ្ចយស្សបិ អត្ថស្ស អចស្សំ ចត្តញ្ញខេតា, ញ្ចតខេឆា ខេពធិ សហ ចត្ថុតាបិ ចិស្សខេជ្ជតញ្ញំ យខេញ្ញាឃ្យុ”ត្តិ៉

ចឌិរញ្ញឌឹពាយំ (ចឌិរ៉ ឌឹ៉ បិរាឌិព ៧៥១) “ឲត្ថ ឲតស្មិ ចិហាខេរ បរចក្កាឌិគយំ អាពតំ៉ ឬលចត្ថុខេច្ឆគត្តិ ‘សញ្ញខេសតាសតាតំ ឲខេត ញ្ចស្សរា’តិ ចចតខេតា ញ្ចតខេរ អតិស្សរាតិ ឌីបិតំ ខេហាតិ៉ អឃខេយច គិក្លុ ញ្ចស្សខេរាតិ ឃត្ថ ខេសា ញ្ចត្តតិ, តត្ថ អត្តតាតខេហតុំ លគតីតិ ពិរ អខេត្ថា, អបិ ច ‘គហខេរា’តិ ចគត្តិ៉ សចត្ថុពត្តិ សហ ក្សយិឃាតិ ចុត្តំ ខេហាតី”តិ៉

ឆព្ពិការក្លឃាចតពថា

᪑᪘᪨ ᨴᩥᨿ᩠ᨿᩥᨠᩣᩁᨠ᩠ᨡᨿᩣᨶᨭᨠᨳᩣᨿᩴ “ᨠᩥᨧᩣᩁᩮᨿᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᩃᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨠᩣᨶᩮᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᨽᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ‘ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨿ ᨶᨶᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᨶᩥ ᨶᩣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᨴᩦᨷᩥᨲᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣᨷᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨠᩁᩮᨿᨶ ᨧᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᩣ ᩈᩉᩈᩣ ‘ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩣᨾᩮᨲᨷᩥ ᨶ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ‘ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᩋᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨠᩥᨧ᪨ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᨷᨶ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᨧᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ ‘ᩋᨾᩩᨠᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᩅᨶᨿᨠᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨶᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩁᩣᨩᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩊᩮᨷᨲ᩠ᨲᩈᩩᨷᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨶ ᨠᩥᨧᩣ ᩁᩣᨩᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨿᨾᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨿᩴ ᨧᩮᩣᩁᩔ ᩋᨶᩣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩮᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ‘ᨲᩴ ᩅᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ’ᨲᩥ ᩋᩣᩃᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᩈᨶᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᩁᩮᨷᨲᩥ, ᩋᩣᩃᩣᨷᨠᩔ ᩋᨽᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨽᩣ ᨶᨶᨽᨠᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨶᩴ ᩈᩣᨾᩦᨧᩥᨶᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶᨶᩴ ᩋᨠᩮᩁᩣᨲ᩠ᨲᩣᨲᩴ ᩁᩣᨩᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ‘ᨷᩥᨿᩥᨽᩣ ᨠᩉᩥᨲᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣᨷᩮᨳ, ᨿᩣ ᨶᩔ ᨶᩊ᩠ᩉᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩦ’ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩔ ᨶᨶᨲ᩠ᨲᩔᨷᩥ ᨶᩊ᩠ᩉᩴ ᨠᩉᩥᨲᩮᨷᩥ ᨶ ᨠᩥᨧᩣ ᩅᨶ ᨶᩊ᩠ᩉᨣ᩠ᨣᩉᨱᩔ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ‘ᩋᨾᩩᨠᨠᩊ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩉᩁᩣ’ᨲᩥ ᩋᩣᩃᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩮ ᨶᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲ ᨷᩩᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᨷᩮᨶ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪒᪑) ᩅᩥᨿ᪨ ᨶᩣᨾᩣᨠᩦᨶᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨲᨶᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᩋᨯ᩠ᨰᨠᩁᩮᩃ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨽᩥᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ ‘ᨠᨷᩥᨿᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᨽᩣᨿ, ᨽ ᨶᨭᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨷᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᩃᩮᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰ ᨠᩁᩮᨲᨷᩥ ᨲᩴ ᩃᩮᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᩴ ᩋᨠᨷᩥᨿᩴ ᨽ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬ ᨴᩥᩅ ᩈᨬ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔᨷᨶ ᨷᨶᨿᩣᨣᨷᩮᩈᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨾᩣᨠᩦᨶᩴᨷᩥ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩁᨠ᩠ᨡ ᨿᩣᨧᩥᨲᩴ ᨧᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩮᨽ ᨷᩩᨷ᩠ᨷᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩔ ᩈᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨷᩥᨿᨠᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨶ ᩋᨯ᩠ᨰᩴ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲᩴ ᨶᨭᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ᪨ ᩅᩥᩉᩣᩁᨶᨲ᩠ᩅᩣᨴᩥᨠᨷᩥᨿᩋᨯ᩠ᨰᩴ ᨷᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᩈᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪒᪨᪙ᩃᩥ᪘) ᩋᩣᨠᨲᩣ᪨

ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪙᪔᪑) “ᨠᩥᨧᩣᨲᩥ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨠᩥᨧᩣ ᩅᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨽ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ᪨ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨶᩣᩁᩣ ᨽ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨽ ᨷᨶ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨽ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨨᩮᨴᨶᨠᨳᩣ

᪑᪙᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨨᩮᨴᨶᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩮᨿ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨨᩮᨴᨶᩮᨲ “ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮᨧᩣ, ᩋᨽᩥᩈᩮᩃᩥᨠᩴ, ᨧᨲᩩᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨦ᩠ᨣᩴ, ᨲᩥᩈᩮᩣᨠᩣᨦ᩠ᨣᨷᩥᨠᩣᩁᩮᨲᩣ, ᨨᩮᨴᨶᩴ ᨧᩣ ᨨᩮᨴᩣᨷᨶᩴ ᨧᩣᨲᩥ ᨻᩦᨩᩣᨶᩥ ᨷᩮᨲ᩠ᨲ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ, ᨽᨧᩮᨿ ᩉᩁᩥᨲᨷᩁᩥ ᨨᩮᨴᨶᩮ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩥᨿᩣ ᨧ᪨ ᨻᩦᨩ ᩃᩮᨲ᩠ᨲᨷᩥᩃᨠᩣ ᩋᩣᩁᩣᨿᩣᨴᩥᨠᩮᩣᨷᨠᩣ ᨧ ᩈᩣᨿᩥᨠᩣ ᩅᩮᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨿᨧ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓᪨᪔᪑᪐) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪒᪨᪔᪑᪐) ᨷᨶ “ᩋᨭ᩠ᨮᩮᨿ ᨧᨲᩩᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨿᩣᨲᨲᩥᩈᩮᩣᨠᩣᨦ᩠ᨣᩣᨴᩥᨲᩣ, ᩋᨽᩥᩈᩮᩃᩥᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᨶᩴ ᨨᩮᨴᨶᩣᨴᩦᨲᩥ ᨲᩮᩅ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ᪨ ᨽᨧᩮᨿ ‘ᨿᨲ᩠ᨳᨠᨭ᩠ᨮᨠᩣᨿᨷᩥᨶᨠᩣᩁᨿ᩠ᨿᩦ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩁᩥᨲᨷᩁᩥ ᨨᩮᨴᨶᩮᨿᨧ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨽᩣᩉ ‘ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩦᨶᩴᨴᩮᩣᩈ᩠ᨿ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨨᩮᨴᩮᩣᩅᩴ ᨶᨭᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩁᩥᨲᩮ ᨶᩣᩈᩣᨴᩥ ᨠᩣᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᨭᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ᪨ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩥᨧ᩠ᨧᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪔᪑᪑) ᨷᨶ “ᩈᩣᨿᩥᨠᩮᩣ ᩋᨷᩮᩈᩃᩥᨠᩮᩣᨲ᩠ᩅᩣᨧ ᩃᩮᨴᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨷᩮᩃᩥᩅᩮᨠᩮᩣ ᨽᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᩁᩮᨧᩣᨧ ᩈᩮᩈᨿ᩠ᨿᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᩔ᪨ ᨻᩦᨩ ᩃᩮᨲ᩠ᨲᨷᩥᩃᨠᩣ ᩋᩣᩁᩣᨿᩣᨴᩥᨠᩮᩣᨷᨠᩣ ᨧ ᩈᩣᨿᩥᨠᩣ ᩅᩮᨴᩣ᪨ ‘ᩈᨬ᩠ᨬᩔ ᩃᩮᨲ᩠ᨲ ᩋᩣᩁᩣᨾ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨧᨧᩮ ᨽ ᩃᩮᨴᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨲᩥᨠᩣ ᨶᩮ ᨽᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᩃᩮᨴᩮᨲᩩᩴ ᨶᨭᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᨷᩁᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ, ᨽ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩦᨶᩴ᪨ ᨲᩣᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩥᩈᨬ᩠ᨬᩈᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨽᨿᩮᨶ ᨶᨭᨲᩥ, ᨽ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ᪨ ᨴᩦᨷᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨷᩥ ᩈᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᨶᩮᩈᨽᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

កិច្ចិកក្ក បត សេពិយចណ្ណតាយំ (បារាជិ· អដ្ឋ· ៩៥៧) “អរញ្ញិក្ខាតិ បដិក្ខេកុដ្ឋានំ កន្ទត្តស្ស រហរា ក្ខ្ចារេទា ចា បរុស្សោចា ចា តិក្លបតិ, អរញ្ញិក្ខកេតា តាយ, អតាបត្តិ· ត ហរិពេតិ ខុត្ត យហ្សិ ឌីចទុក្លស្ស ម្ងល់ បចចិយំ ឌិស្សយាតំ កន្ទតិ, រាលា ចា ក្ខុយិលក្កា កន្ទតិ, រន្ទា ហរិតរន្ទាតរេបច, លេន្ត តិសិឌិត្វា អប្បហរិតដ្ឋានេត បរិពេតុំ ចដ្ខតិ· អប្បហរិតដ្ឋានំ ខ្លះលិកេត្តរេប្បច រហរា តិក្លបតិ, កិលិតដ្ឋានេត ឌិពេតា ហោតិ, ចដ្ខតិ· អប្បហរិពេ កេតាតិ អប្បហរិតំ អលកេត្តត ពិលាល្ហបកំ ចា បលិលាល្ហបកំ ចា ផេបត្វា កេតាបិ បទ្វា ហរិតំ ខ្លត្តរតិ, ចដ្ខតិពេយច· ‘ពេញខុត ទេចត្ត ឞិញ្ញាលិកាបិ រក្កហិតា’តិ យហាបច្ចរិយំ ចុត្តំ· ត ក្ខុគពេតិ ខុតំ បរិភោគេកាតកេយច រន្លាយ ចុត្តំ· ចច្ចក្ខុដ្ឋិរនិយាច្ចាដ្ឋិក្ខុគកេស្ បត អបរិភោគេស្ អតាបត្តិ· ដេខេច ចស្សុទេត្ត រយត្តពេតា ក្ខុគកោរេឈា ហោតិ, អតុគកដ្ឋានំ ខ្លះលិកេត្តរេប្បច តិក្លបតិ, ចដ្ខតិ· យហាបច្ចរិយំ ចុត្ត ខុតាឌិរេ កាលេ អតុគកដ្ឋានំ អលកេត្តត កាតុំ ចដ្ខតី”តិ ចុត្តំ· តស្សំ ចណ្ណតាយំ ចិយតិចិរកោគតិយដ្ឋា (ចិ· ចិ· ឌី· បារិចិត្តិយ ១·៩៥១) “ពេញខុត ទេចត្ត ឞិញ្ញាលិកាបិ រក្កហិតាតិ ខុត្ត ក្ខុគកោល្ហបកំ កត្វា ក្ខ្ចាកចចរាឌិត្វា មុពេតច ហរិតុំ ក្ខុគកេស្ លេខ្លតុំ ចដ្ខតីតិ ចដ្ខត្តា”ត្តិ ចុត្តំ·

ខ្លាយច្ចិ ដារេត បណ្ឌិតេហិ ចិចារេតត្វា អត្ថិ – “ចច្ចក្ខុដ្ឋិរយុច្ចាដ្ឋិក្ខុគកេស្ បត អបរិភោគេស្ អតាបត្តិ”តិ អដ្ឋកចាយំ ចុត្តំ, ខុចំ រទេត្ត តឌីខាតរុស្សរាឌីស្ អាបត្តិ ចា អតាបត្តិ ចាតិ· ពត្ត រយុច្ចាឌីតិ អាឌិ-រទេត្ត តឌីខាតរុស្សរាបិ រក្កហិតាច, តស្មា អតាបត្តីតិ ខេ? ត ខេចំ ចដ្ខត្តំ· យឌិ ហិ រយុច្ចាឌីតិ ខុត្ត អាឌិ-រទេត្ត តឌីខាតរុស្សរាបិ រក្កហិតា, ខុចំ រតិ ឌីកាចរិយា ចខេយ្យុំ, ត បត ចតត្តិ, អដ្ឋកចាយដ្ឋា “ចច្ចក្ខុដ្ឋិរយុច្ចាដ្ឋិក្ខុគកេស្”តិ ខុត្តកេយច ចខេយ្យុំ, ពថា បត អចត្វា “អបរិភោគេស្”តិ ហេតុយត្តចិរេបតបខ្សិ កហិតំ· ពេត ចាយតិ “អាឌិរទេត្ត អបរិភោគានិ ចត្តិកាឌិក្ខុគកានិ ខុច កហិតានិ, ត បរិភោគានិ តឌីខាតរុស្សរាឌិក្ខុគកានី”តិ· ពេត ច ចច្ចក្ខុដ្ឋិរយុច្ចាដ្ឋិក្ខុគកានិ អបរិភោគត្តា អតាបត្តិករានិ ហោត្តិ, តឌីខាតរុស្សរាឌិក្ខុគកានិ បត បរិភោគត្តា អាបត្តិករានីតិ· កថំ បត “អបរិភោគេស្”តិ ខ្លាយស្ស បឌស្ស ហេតុយត្តបឌភាវេចា ខាតិតព្វាតិ? យុត្តិពេតា អាគយពេតា ច· កថំ យុត្តិពេតា? “ចច្ចក្ខុដ្ឋិរយុច្ចាដ្ឋិក្ខុគកានិ បរិភោគានិបិ រត្តិ, អបរិភោគានិបី”តិ អញ្ញកិចារិយភាចពេតា· ញ្ញកិចារេ ហិ រយុក្ខេច ខុច រតិ ចិរេរេឍំ រាត្តកំ ឞិយា· កថំ អាគយពេតា? ចុត្តពេញាតំ អាចរិយញ្ញុត្តត្តពេត្តរេត ចិតយចិតិច្ឆរេយ (ចិ· ចិ· ១៨៥៤) “ពេរំ អបរិភោគត្តា”តិ· តស្មា អាឌិ-រទេត្ត អបរិភោគាតិពេយច ក្ខុគកាតិ កហិតាតិ, ត បរិភោគាតិ· ចុត្តពេញាតំ ចិតយចិតិច្ឆយឌីកាយំ “ចច្ចក្ខុដ្ឋិរយុច្ចាដ្ឋិក្ខុគកេស្តិ ខុត្ត អាឌិ-រទេត្ត រន្ធា អបរិភោគឌល់ រក្កយ្យតិ, ពេតេតច ពេរំ អបរិភោគត្តរេយច កាទេលយាហា”តិ, តស្មា យតុស្សានំ បរិភោគេស្ តឌីខាតរុស្សរេតញ្ញអាកេរបិក្លូទលិយាឌិក្ខុគកេស្ ក្ខ្ចារបស្សាចាឌិកេរលំ ត ចដ្ខតីតិ ខាតិតព្វរេយតំ· “ដេខេច ចស្សុទេត្ត រយត្តពេតា ក្ខុគកោរេឈា ហោតិ, អតុគកដ្ឋានំ ខ្លះលិកេត្តរេប្បច តិក្លបតិ, ចដ្ខតិ· យហាបច្ចរិយំ ចុត្ត ខុតាឌិរេ កាលេ អតុគកដ្ឋានំ អលកេត្តត កាតុំ ចដ្ខតីតិ ចុត្ត”ត្តិ អដ្ឋកចាយំ អាកតត្តា យហត្តេស្ តឌីខាតរុស្សរាឌីស្ តាចាឌីហិ កតកាលេ តាឌិរេ កាលេលា រតិ “ពីទំ ក្ខុបតេហី”តិ ចត្វា “ក្ខុបតេតុំ អរក្កលោឃដ្ឋានេត ក្ខុគពេបិ កាតុំ ចដ្ខតិ, អតាបត្តី”តិ អដ្ឋកចាតុលិយពេតា ចិញ្ញាយតិ, ក្ខុបបរិក្លិត្វា កហេតព្វំ·

តហារេតទុក្លាឌិល៍រតកចា

១៨· តហារេត ទុក្លាឌិលំរតត្តិ ខុត្ត អដ្ឋបដាកាទេតាតិ អដ្ឋបដចលកាការេត, ឌ្ខាតចលករដិរត្តិ ចុត្តំ ហោតិ·

មល្លកមូលកសណ្ឋានេនាតិ ខេឡមល្លកមូលសណ្ឋានេន។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ ចូឡវគ្គ ២.២៣១) បន “អដ្ឋបទាការេនាតិ ជូតផលកេ អដ្ឋកក្ខរាទិអាការេន។ មល្លកមូលសណ្ឋានេនាតិ ខេឡមល្លកមូលសណ្ឋានេន។ ឥទ្ធា វដ្ដាធារកំ សន្ធាយ វុត្តំ។ កណ្ដកេ ឋបេត្វា កតវដ្ដកបិលស្សំ អធិវចនំ។ បុថុបិណិកន្តិ មជ្ឈំ អកត្វា វិកសិតហត្ថតលេហិ បិដ្ឋិបរិកម្មំ វុច្ចតិ។ ឯតមេវ សន្ធាយ ហត្ថបរិកម្ម”ន្តិ វុត្តំ។ វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ។ ដី។ ចូឡវគ្គ ១៣៣) បន “បុថុបិណិកា កត្តព្ពំ កម្មំ បុថុបិណិកម្ម”ន្តិ វុត្តំ។

ឯវំ បាឡិអនុសារេនេវ នហានេ កត្តព្ពាកត្តព្ពំ ទស្សេត្វា ឥទានិ នហានតិត្ថេ នហាយន្តានំ កិច្ចំ នហានវិធិំ ទស្សេន្តោ “ឥទំ បនេត្ថ នហានវត្ត”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ បស្សន្តានំ អប្បសាទាវហនតោ, គិហិបុរិសានំ កម្មំ វិយាតិ គរហិតព្ពការណតោ ច វុត្តំ “យត្ថ វា តត្ថ វា...បេ... ន ឱតរិតព្ព”ន្តិ។ អញ្ញេសុ សម្មុខីភូតេសុ អនុកសាដកេន នហាយិតុំ ទុក្កដត្តា “សព្ពទិសា បន ឱលោកេត្វា វិវិត្តភាវំ ញត្វា”តិ វុត្តំ។ ឯវម្បិ គច្ឆគុម្ពលតាទីហិ បដិច្ឆន្នាបិ ហុត្វា តិដ្ឋេយ្យុន្តិ អាហ “គច្ឆ...បេ... ឧក្កាសិត្វា”តិ។ ឧទ្ធមុខេន ចីវរាបនយនំ ហរាយិតព្ពំ វិយាតិ វុត្តំ “អវកុជ្ជ...បេ... អបនេត្វា”តិ។ តតោ កាយពន្ធនដ្ឋបនវត្តមាហ “កាយពន្ធន”ន្ត្យាទិនា។ តតោ ឧទកសាដិកាយ សតិ តំ និវាសេត្វា ឱតរិតព្ពំ វិយា, តាយ អសតិយា កិំ កាតព្ពន្តិ ចោទនំ សន្ធាយាហ “សចេ”តិអាទិ។ តត្ថ បុព្ពេ “វិតកេនេវ ន ឱតរិតព្ព”ន្តិ អហិរិកាការស្ស បដិសិទ្ធត្តា ឥធ ហិរិយន្តាការំ ទស្សេតិ ឧទកន្តេ ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា និវាសនំ មោចេត្វាតិ ឧណ្ហានេ, សមន្តេ វា បសារិតេ សតិ វា តេន អញ្ញត្ថ ឱតរេយ្យាតិ អាហ “សចេ តិត្ថានេ”ន្តិអាទិ។

ឧត្តរន្តេន កិំ កាតព្ពន្តិ បុច្ឆំ សន្ធាយ “ឧត្តរន្តេន សណិក”ន្ត្យាទិ។ តត្ថ បុព្ពេ “វេគេន ន ឱតរិតព្ព”ន្តិ បដិសិទ្ធានុរូបមាហ “សណិក”ន្តិ។ អតិគម្ភីរំ គច្ឆន្តោ ឧទកោឃតរង្គវាតាទីហិ បហរន្តោ ចលិតការេន វិយា, អតិឧត្តានេ និសីទន្តោ អប្បដិច្ឆន្នការេន វិយាតិ វុត្តំ “នាភិប្បមាណមត្តំ ឧត្តរិត្វា”តិ។ អត្តនោ ហត្ថវិការាទីហិ វីចិំ ឧដ្ឋាបេន្តោ, សទ្ទំ ករោន្តោ ឧទ្ធចបលការេន វិយាតិ វុត្តំ “វីចិំ អនុដ្ឋាបេន្តេន សទ្ទំ អករោន្តេន និវត្តិត្វា”តិ។ និវត្តិត្វា កិំ កាតព្ពន្តិ អាហ អាគតទិសាភិមុខេន និមុជ្ជិតព្ព”ន្តិ, អភិមុខេន ហុត្វាតិ បិដ្ឋសេសា។ ឥទានិ តប្ផលំ ទស្សេន្តោ “ឯវ”ន្ត្យាទិមាហ។ តតោ ឧម្មុជ្ជន្តេន កិំ កាតព្ពន្តិ បុច្ឆាយមាហ “ឧម្មុជ្ជន្តេនាបី”តិអាទិ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។ ចីវរំ បារុបិត្វាវ ឋាតព្ពំ, កស្មាតិ ចេ? ន តាវ កាយតោ ឧទកំ ចវតិ, តស្មា ថោកំ កាលំ ឧត្តរាសង្គំ ឧភោហិ ហត្ថេហិ អន្តេ គហេត្វា បុរតោ កត្វា ឋាតព្ពំ។ តតោ កាយស្ស សុក្ខភាវំ ញត្វា ចីវរំ បារុបិត្វា យថារុចិ គន្តព្ពាតិ។

វលិកាទិកថា

១១។ វលិកាទិកថាយំ “មុត្តាលម្ពកាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន កុណ្ឌលាទិំ សង្គណ្ហាតិ។ បលម្ពកសុត្តន្តិ យញ្ញោបវីតាការេន ឱលម្ពកសុត្ត”ន្តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ។ ដី។ ចូឡវគ្គ ២.២៣៥)។ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ។ វិ។ ដី។ ចូឡវគ្គ ២.២៣៥) បន “មុត្តាលម្ពកាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន កុណ្ឌលាទិំ សង្គណ្ហាតិ។ បលម្ពកសុត្តន្តិ ព្រាហ្មណានំ យញ្ញោបវីតសុត្តាទិអាការំ វុច្ចតិ។ វលយន្តិ ហត្ថបិឡន្ធវលយ”ន្តិ វុត្តំ។ វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ។ ដី។ ចូឡវគ្គ ១៣៥) បន “កណ្ណតោ និក្ខន្តមុត្តាលម្ពកាទីនំ កុណ្ឌលាទីនន្តិ លិខិតំ។ ‘កាយុរ’ន្តិ បាឡិបាឋោ។ ‘កេយុរាទីនី’តិ អាចរិយេនុទ្ធដ”ន្តិ វុត្តំ។

ទីឃលោមកកថា

១២. ទីឃលោមកកថាយំ សារត្ថទីបនិយំ ន កិញ្ចិ វុត្តំ. វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ចូឡវគ្គ ២.២៣៩) បន “ទ្វង្គុលេតិ ឧបយោគពហុវចនំ, ទ្វង្គុលប្បមាណំ អតិក្កាមេតុំ ន វដ្ដតីតិ អត្ថោ. ឯត្ថ ច ទុមាសស្ស វា ទ្វង្គុលស្ស វា អតិក្កន្តភាវំ អនាគតស្សបិ កេសមស្សុគណនាយ អចិត្តកាបត្តិយោ ហោន្តីតិ វទន្តិ. កោច្ឆេនាតិ ឧសីរហីរាទីនិ ពន្ធិត្វា សមកំ ឆិន្ទិត្វា គហិតកោច្ឆេន. ចិក្កលេនាតិ សិលេសយុត្តតេលេន. ឧណ្ហាភិតត្តរជសិរានម្បីតិ ឧណ្ហាភិតត្តានំ រជោកិណ្ណសិរានំ. អទ្ទហត្ថេនាតិ អល្លហត្ថេនា”តិ វុត្តំ.

ឥធ បន បាឡិយំ (ចូឡវ. ២៧៥) “តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មស្សុំ កប្បាបេន្តិ, មស្សុំ វឌ្ឍាបេន្តិ, គោលោមិកំ ការាបេន្តិ, ចតុរស្សកំ ការាបេន្តិ, បរិមុខំ ការាបេន្តិ, អឌ្ឍរុកំ ការាបេន្តិ, ទាឋិកំ ឋបេន្តិ, សម្ពាធេ លោមំ សំហរាបេន្តិ. មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខីយន្តិ វិបាចេន្តិ ‘សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ’តិ. ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – ន, ភិក្ខវេ, មស្សុ កប្បាបេតព្ពំ, ន មស្សុ វឌ្ឍាបេតព្ពំ, ន គោលោមិកំ ការាបេតព្ពំ, ន ចតុរស្សកំ ការាបេតព្ពំ, ន បរិមុខំ ការាបេតព្ពំ, ន អឌ្ឍរុកំ ការាបេតព្ពំ, ន ទាឋិកា ឋបេតព្ពា, ន សម្ពាធេ លោមំ សំហរាបេតព្ពំ, យោ សំហរាបេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ អាគតំ. អដ្ឋកថាយម្បិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ២៧៥) “មស្សុំ កប្បាបេន្តីតិ កត្តរិយា មស្សុំ ឆេទាបេន្តិ. មស្សុំ វឌ្ឍាបេន្តីតិ មស្សុំ ទីឃំ ការេន្តិ. គោលោមិកន្តិ ហនុកម្ហិ ទីឃំ កត្វា ឋបិតំ ឯឡកមស្សុ វុច្ចតិ. ចតុរស្សកន្តិ ចតុកោណំ. បរិមុខន្តិ ឧរេ លោមសំហរណំ. អឌ្ឍរុកន្តិ ឧទរេ លោមរាជិឋបនំ. អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ មស្សុកប្បាបនាទីសុ សព្ពត្ថ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វុត្តំ.

បុន បាឡិយំ (ចូឡវ. ២៧៥) “តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ សក្ខរិកាយបិ មធុសិត្ថកេនបិ នាសិកាលោមំ គាហាបេន្តិ, នាសិកា ទុក្ខា ហោន្តិ. អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សណ្ឌាសន្តិ. តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បលិតំ គាហាបេន្តិ. មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខីយន្តិ វិបាចេន្តិ ‘សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ’តិ. ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – ន, ភិក្ខវេ, បលិតំ គាហាបេតព្ពំ, យោ គាហាបេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ អាគតំ. “សក្ខរាទីហិ នាសិកាលោមគ្គាហាបនេ អាបត្តិ នត្ថិ, អនុរក្ខណត្ថំ បន សណ្ឌាសោ អនុញ្ញាតោ”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ. “ន, ភិក្ខវេ, បលិតំ គាហាបេតព្ពន្តិ ឯត្ថ ភមុកាយ វា នលាដេ វា ទាឋិកាយ វា ឧគ្គន្ត្វា ពីភច្ឆំ ឋិតំ, តាទិសំ លោមំ បលិតំ វា អបលិតំ វា គាហាបេតុំ វដ្ដតី”តិ ច វុត្តំ.

អាទាសាទិកថា

១៣. អាទាសាទិកថាយំ អាទាសោ នាម មណ្ឌនបកតិកានំ មនុស្សានំ អត្តនោ មុខច្ឆាយាទស្សនត្ថំ កំសលោហាទីហិ កតោ ភណ្ឌវិសេសោ. ឧទកបត្តោ នាម ឧទកដ្ឋបនកោ បាតិសរាវាទិកោ ភាជនវិសេសោ. កំសបត្តាទីនីតិ អាទាសភាវេន អកតានិ បរិសុទ្ធភាវេន អាលោកករានិ វត្ថូនិ. អាទិ-សទ្ទេន សុវណ្ណរជតមណិផលិកាទយោ សង្គណ្ហាតិ, កញ្ជិយាទីនីតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន ទ្រវជាតិកានិ

តេលយភុ្យលិរាទីតិ អាធិបច្ចយាតិ អត្ថតោ យុទេ សម្បយុត្តឆន្ទាទិបច្ចយា តេនាហ “សទ្ធាចិ ត្វំ ខោ ខេ ចខោ”តិអាទិ អាយុំ សន្តទោតីតិ អាយុសន្តានោ កោ សោ? អត្ថការេចា, តំ អាយុសន្តានំ, តំ ឱសោលិកោរត្តា កោតាកាទេត ឱសោលិកោយ្យាតិ បុច្ឆាយយាហ “ឌិណ្ណោ ត្វំ ខោយិប្បតាតិ ឲច”ន្តិ តស្សេត្វា – យយ អត្ថការេចា ឌិណ្ណោ ត្វំ ខោ ចា, តោ ឌិណ្ណោ ត្វំ ខោ ចាតិ ឲចំ ព្ទយិតា យតសិកាទេត កប្បដ្ឋាតសីសេត ឱសោលិកោតំ ចដ្ឋតិ “សោកតិ ត្វំ ខោ ខេ អត្ថការេចា, តោ ចា”តិ ឲចំ បចេត្វត អត្ថសិតេហចសេត ឱសោលិកោតំ ត ចដ្ឋតីតិ

ត យុតំ អាលិយ្យិតព្ទន្តិ ឱយ្យមគ្គលឱចណ្ណកទេហិ យុតលេបតេហិ ត លិយ្យិតព្ទំ ត សុម្ភិតព្ទន្តិ តាតាសុម្ភតេហិ ត សុម្ភិតព្ទំ ត ទុណ្ណោតព្ទន្តិ យុតទុណ្ណកោត ត យកេល្លតព្ទំ ត យតោរសិលិកាយ យុតំ លខោតព្ទន្តិ យតោរសិលិយ តិលកាឌីលខោតាតិ ត កាតព្ទាតិ ៎ ត កោចលំ យតោរសិលិយខេច, ហទិតាលិឌីហិបិ តាតិ ត ចដ្ឋន្តិឃេច អក្ខរាកាឌយោ បកែកជនិឃេច

តគ្ខាឌិកថា

១៥៎ តគ្ខាឌិកថាយំ “សាភុកិតន្តិ អតិគ្ខតាឌីបជីសំឃុត្តកិតំ ចត្យុទេស្សត ចខេត្តតាតិ បរិបុណ្ណត សគ្ខាទលាចខេត្តត តទក្កចត្តាឌីតំ សគ្ខាទលាចឹសាតាតិ តដ្ឋបសយោកាតី”តិ សារត្ថទីបតិយំ (សារត្ថ ឌី ភ្ទុអចក្ក ១.១៩ប័-១៩ដ័) ទុត្តំ, ឱយតិឱតោឌតិឃេប្បិ (ឱ ឱ ឌី ភ្ទុអចក្ក ១.១៩ប័-១៩ដ័) “សាភុកិតន្តិ អតិគ្ខតាឌីបជីសន្តាត្ថំ កិតំ ចត្យុទេស្សត ចខេត្តតាតិ បរិបុណ្ណត សគ្ខាទលាចខេត្តត តទក្កចត្តាឌីតំ សខេត្តសំ សាយព្ទាលក្ខលំ ឌស្សេត្វា ‘សខេត្តសំ...បេ... លក្ខល’ន្តិ ទុត្តំ ឃត្តកាហិ យត្ថាហិ អក្ខទំ បរិបុណ្ណំ ហោតិ, តតោបិ អធិកយត្ថាឃុត្តំ កត្វា កចតំ ឱកាទកចតំ តាយ, តចា អកត្វា កចតខេច លក្ខលន្តិ អខេត្វា”តិ ទុត្តំ ចឌិទតុឌ្ឌីឌីកាយំ (ចឌិទ ឌី ភ្ទុអចក្ក ១៩ប័-១៩ដ័) បត “សាភុកិតំ តាយ បរិតិព្ទាតដ្ឋាទេត កិតន្តិ លិលិតំ ឌត្តកិតំ កាឃិត្យកាយាតំ ចាក្កទលឹយំ ឌត្តកិតស្ស ឱកាចតត្វំ ‘ឃំ កាឃិស្សាយា’តិអាឌីយាហ ចត្យុទេស្សចត្តំ តាយ ចត្យុបិឌកាចាចត្តំ ‘តទក្កចត្តាឌីតិ សគ្ខាទលាចឹសាតាតិ តដ្ឋបសយោកាតី’តិ លិលិត”ន្តិ ទុត្តំ

អក្ខទេគ្ខដាឌិកថា

១៩៎ អក្ខទេគ្ខដាឌិកថាយំ “អត្ថតោ អក្ខឌាតំ លិគ្គត្តស្សេច ទុល្លគ្ខយំ, តតោ អត្ថំ លិគ្គត្តស្ស ទុក្កដំ, អាធិបច្ចយា លិគ្គត្តស្ស អតាបត្តី”តិ អដ្ឋកចាយំ ទុត្តំ ឱយតិឱតោឌតិយំ (ឱ ឱ ឌី ភ្ទុអចក្ក ១.១៩៨) បត “អក្ខឌាតន្តិ ឌីឌឱទហិតំ បុទិសតិយិត្តំ ឌីទេ ហិ លិទេគ្គ ឱបក្កមិកបល្ហទោកា តាយ អកទេត្តា ហោតីតិ ចឌន្តិ ឲទោ បត ‘ឌីឌស្សបិ ឈេឌតក្កទោលោ ទុក្កដបត្តិ ឲច, កយេត បុទិសិន្ទ្រិយាឌីកោ អត្ថទហិតេ បល្ហទោកា តាយ អកទេត្តា ហោតិ, តដា លិក្ខតាសតាយ តាទេសតេត្តា’តិ ចឌន្តិ តាឌីសំ ចា ទុក្កំ សប្បាទឌត្តស្សាតិ យដ្ឋិប្បហាទាឌីហិ អត្ថតោ ទុក្កំ សប្បាទឌត្តស្សា”តិ ទុត្តំ

បត្តកថា

១ប៉ៈ បត្តកធាយំ “ក្វមិអាធារកោតិ ចលឃាធារកោៈ ឥារុអាធារកឥណ្ឌាធារកោឃ្វតិ ទុកឥារុតា ពតអាធារកោ, ឥាហ្វហិ ឥណ្ឌកោហិ ពតអាធារកោ ចាតិ អទេត្វា ៈ ឥីហិ ឥណ្ឌហិ ពទេតា បត ត ចដ្ឋតិៈ ក្វមិយំ បត តិក្កុដ្ឋិត្វា ទុកមេច ឥបេតព្វត្តិ ទុត្ត ‘ឥេត្វ ឥបេតត្វត ឋ្វបរិ ឥបិតបត្តំ ទុកោត បទេស្សត ក្វមិយំ ឞុឃាទេបត្វា ឥបេត្ឋុំ ចដ្ឋតី’តិ ចឥត្តិៈ អាលិន្ទកមិឌ្ឋិកាឥីតត្តិ បមុឍមិឌ្ឋិកាឥីតំៈ បរិចទេត្តត្វា តទេត្វច បតិដ្ឋាតីតិ ទុត្ត ‘បរិចទេត្តត្វា តតិឃចាទេទ តទេត្វច មិឌ្ឋិឃា បតិដ្ឋាតី’តិ កណ្ឌិបទេឥ្យុ ចុត្តំៈ បរិកណ្ឌទេត្តតិ ទុត្ត បរិកណ្ឌំ តាយ ទេកហស្ស ឥាហិក្សដ្ឋបិឥស្ស ឆិទកាចត្តំ ពតា តក្សកមិឌ្ឋិកា ចុដ្ឋតិៈ តក្សកមិឌ្ឋិកាឃាតិ ញុឌ្ឋកមិឌ្ឋិកាយៈ មិឌ្ឋទេត្តបិ អាធារកោ ឥបេត្ឋុំ ចដ្ឋតិៈ ‘អតុដ្ឋាតាមិ, កិក្ខទេច, អាធារក’ត្តិ ហិ ចចតទេតា មិឌ្ឋាឥីឃុ ឃត្ត ពត្តឌិ អាធារកំ ឥបេត្វា តត្ត បត្តំ ឥបេត្ឋុំ ចដ្ឋតិ អាធារកោ ឥបទេតាកាឃស្ស អតិឃមិតត្តាតិ ចឥត្តិៈ ‘បត្តមាឡុឌ្ឋ តាយ ចទេដ្ឋត្វា បត្តាតំ អកមតត្វំ ចដ្ឋំ ចា ចទុទស្សំ ចា ឌ្លដ្ឋកាឥីហិ បរិក្ខិបិត្វា ពទេតា’តិ កណ្ឌិបទេឥ្យុ ចុត្តំៈ ឈដិកត្តិ ឋ្វបរិ ទេឃាឌិតំ អក្កុឡអំៈ តាចកាលិកំ បរិក្សឌ្ឋិតំ ចដ្ឋតីតិ ឞកិទេឥច ពទេហត្វា ទេតត អាមិឞំ បរិក្សឌ្ឋិត្វា ឈទេឌ្ឋត្វំ ចដ្ឋតីតិ អឆិប្បាទេឃាៈ ឈដិកដិទេហតិ កាឌតកបិទេលៈ បិឡូព្ពាយំ អក្ស ទេមតិ ទុត្ត កចតីតិ ក្វ, ចឌ្ឋិៈ ត ក្វតិ អក្វ, អចឌ្ឋិៈ កឃចទេឞត បត ឞា ព្ទត្តិ ‘អក្ស’ត្តិ អាហ, ចិតាទេឞា មឃ្វត្តិ អទេត្វាៈ ឍចឞីឞស្ស បត្តត្តិ ឍចឞីឞមយំ បត្តំៈ បកតិចិការឞព្ពទេត្ឌ ទេចតំ ឞាមិចចតំៈ អទេកទេឥបិ ចា តក្សបចារចទេឞតេចាយំ ទេចាហាទេរា ‘ឞិលិបុត្តកស្ស ឞទីទ’ត្តិអាឥីឃុ ចិឃៈ ចទេព្ពត្វាតិ ឈាឌិត្វាៈ ទុកំ ឋ្វឥកកណ្ឌ្យំ ពទេហត្វាតិ ចាឃហទេត្វទេតច បត្តំ ឋ្វក្ខិបិត្វា មុទេឍត កណ្ឌ្យំ ពទេហត្វាៈ ឋ្វឌ្ឋិដ្ឋហទេត្វតាតិ ឞាមិទេឞត ហទេត្វតៈ ទុត្តាចតាតិ ទុកកណ្ឌ្យំ កហឍមទេត្តតៈ ល្សឌ្ឋិត្វាតិ តទេតា មំឞំ ឋ្វឌ្ឋទិត្វាៈ ទុទេតឃុ ឞទេព្ពឃុ បណ្ណត្តិ ឌាតាតុ ចា, មា ចា, អាបត្តិទេឃចា”តិ ឞារត្ថឥីបតិយំ (ឞារត្តៈ ឥីៈ ក្វឡអចក្ក ១ៈ១៤៦-១៤៧) ចុត្តំៈ

ចិមតិចិទេតាឥតិយំ (ចិៈ ចិៈ ឥីៈ ក្វឡអចក្ក ១ៈ១៤៦) បត “កិហិចិកដិតីតិ កិហិឞត្តកាតិៈ បិឡូព្ពាយំ ត អឌ្ឍបិឃត្តីតិ ត ឞុស្សិតាតិ ទេហាត្តិៈ ក្វបកាកិណ្ណាតិ ព្ទត្តិក្វបិឌិអាកិណ្ណាតិៈ ក្វមិអាធារកោតិ ឥត្តាឥីហិ ពទេត ចលឃាធារកោៈ ទុតស្ស ចលឃាធារកស្ស អតុឌ្ឋចិតាឃ ឥបិតា បត្តា ត បរិចត្តត្តីតិ ‘តទេឃា បទេត្ត ឥបេត្ឋុំ ចដ្ឋតី’តិ ចុត្តំៈ អតុដ្ឋតត្យារឞត្តាឃ អយំ ‘ក្វមិអាធារកោ’តិ ចុទេត្តាៈ ឥារុអាធារកឥណ្ឌាធារកោឃ្វតិ ទុកឥារុតា ពតអាធារកោ ច ឥាហ្វហិ ឥណ្ឌកោហិ ពតអាធារកោ ច, ទុទេត ច ឋ្វដ្ឋតទេរា ទេហាត្តិ បទេត្តហិ ឞហ បតតឞកាចា, ទេតត ‘ឞុឞឌ្ឋិទេតឃ្វ’តិ ចុត្តំៈ កមទេកាដិឞឌិទេឞតាតិ ឃត្ត ឥមករណាឌិ បទេចទេឞត្វា លិឍត្តិ, តស្ស កមកស្ស ទេកាដិឃា ឞឌិទេឞាៈ តាឌិឞស្ស ឥារុអាធារកស្ស អចិត្តិណ្ណតាឃ ឥបិទេតាបិ បទេត្តា បតតីតិ ‘អទេតាកាទេឞា’តិ ចុទេត្តាៈ អាលិន្ទកមិឌ្ឋិកាឥីតត្តិ បមុឍមិឌ្ឋិកាឥីតំ, ឋ្វដ្ឋចត្តុកាតត្តិ អទេត្វាៈ ពាហិរបទេស្សតិ បិឞាឥាឥីតំ ឥាហិក្សទេដ្ឋៈ តក្សកមិឌ្ឋិកាឃាតិ ទេចឌិកាយៈ ឞព្ពត្ត បត ហត្តប្បមាណទេតា អក្កត្តទេទ ឥបេត្ឋុំ ចដ្ឋតិ, អាធារកោ បត តទេតា ឥាហិបិ ចដ្ឋតិៈ អទេព្ពាត បត កណ្ឌកោតាតិ អទេព្ពាត ការកណ្ឌត កណ្ឌកោតៈ ‘ឥាត្តិត្វា ឌ្លលព្ពិតុ’ត្តិ ច ចុត្តត្វា បត្តត្តចិកាឃ អំឞឥាឌ្ឋកោ ឃថា លក្កិតដ្ឋាតទេតា ត បរិកឡអតិ, តថា ឞព្ពថាបិ ឥាត្តិត្វា ឥបេត្ឋុំ ចដ្ឋតិៈ ឥាត្តិត្វាបិ ឋ្វបរិ ឥបេត្ឋុំ ត ចដ្ឋតីតិ ‘ឋ្វបរិ តិឞីឥត្តា ឌ្លត្តិទិត្វា កិត្ឌត្តី’តិ ចុត្តំៈ តត្ត ឥបេត្ឋុំ ចដ្ឋតីតិ តិឞីឥតឞក្កាកាចទេតា ចុត្តំៈ ឥាត្តិត្វា ចាតិ ឥាត្តិត្វា ឥបិតឍទេត្ត ចាៈ ទេឃា ទេកាឌីតិ កត្តប្វទេរាបិ តុឌ្ឋបទេត្តាបិៈ បរិហរិតុត្តិ ឌិចទេឞ ឌិចទេឞ បិណ្ឌាឃ ចទេរាត្វាឃ ឥបេត្ឋុំៈ បត្តំ អលកទេត្តត បត ទុកឌិចឞំ បិណ្ឌាឃ ចរិត្វា ក្សឌ្ឋិត្វា ឈទេឌ្ឋត្វំ ចដ្ឋតិៈ បណ្ណបុដិឥីឃុបិ ទុទេឞច តទេឃាៈ ឍចឞីឞស្សបទេត្តាតិ ឍចឞីឞមទេឃា បទេត្តា, បកតិចិការឞព្ពទេត្ឌ ទេចតំ ឞាមិចចតំៈ ចទេព្ពត្វាតិ តិដ្ឋកិត្វាៈ ‘បដិក្កហំ ពត្វា’តិ ចុត្តត្វា ឋ្វឌ្ឋិដ្ឋហទេត្វត ឋ្វឥកំ

កេហត្វា បត្តំ បរិបេ្យាសិត្វា ឆោចតឈំសតចសេត ហត្ថំ ឆោចិត្វា ចដ្ឋតិ៑ ឧត្តកោត ហិ បត្តំ បដិក្កុហំ កត្វា ហត្វេ ឆោចិតោ តាយ ត េហាតិ៑ ឧត៌ ក្ខេពកល្ហុំសំ កេហត្វាតិ បត្តំ អថុសិត្វា ពត្វ ក្ខេពសេច ក្ខេដ្ឋិខហត្វេត ក្ខក្លិបិត្វា កល្ហុំសំ កត្វា, ចាយហត្វេតច ចា បត្តំ ក្ខក្លិបិត្វា យុតេលត កល្ហុំសំ កេហត្យ្យិ ចដ្ឋតិ៑ ឆាហិ ក្ខេតេកាត ចិក្លាលេត្វាតិ ខ្ទិស្ញុ អក្ខុលិស្ញុ អាយិសយត្តំ ចិក្លាលេត្វា ឆាហិ កេហត្យ្យិ ចដ្ឋតិ៑ បដិលាឌិត្យការេយាតិ ឧត្តំ សឃំ ត លាឌិត្យការេយាបិ អនេត្តាសំ លាខភារេហំ ខេបត្យំ លភតិ៑ ពនេត្តច កត្វាតិ បនេត្តសេច ឃឆាខបិតក្ខាតេតា អត្ថដ្ឋិត្វា៑ លុស្ថិត្វាតិ ពតោតា យំសេយច តិរចសេសំ ក្ខបុស្សេត្វា"តិ ចុត្តំ៑

ចខិរត្យដ្ឋិដីកាយំ (ចខិរ៑ ដី៑ ត្នូអចក្ក ១៥៥) បត "អាលិត្តកយិដ្ឋិកាឌិតត្តិ បយុលយិដ្ឋិកាឌិតំ៑ បរិចេត្តត្វា ពនេត្តចាតិ ឧត្តំ 'បរិចេត្តត្វា ពតិឃចាតេរ ពនេត្តច យិដ្ឋិកាឃ បតិដ្ឋាតី'តិ លិខិតំ៑ បរិកល្ហុំ តាយ តេកហស្ស ឆាហិក្ខុដ្ឋបិខស្ស ចិរកាចត្តំ កតា ពត្យកយិដ្ឋិកា ចុច្ចតិ, ឧត្តំ 'បរិចេត្តត្វា បនេត្តា កិន្ទ្នាតីតិ អឆិការលាខេខាយស្ការរអកាចេច ជាតេត ជនេបត្យំ ចដ្ឋតី'តិ លិខិតំ៑ បត្តយាត្យដ្ឋ ចេត្តត្វា បត្តាតំ អបពតត្តំ ចដ្ឋំ ចា ចត្យរស្ស ចា ឆ្លដ្ឋកាឌីហិ បរិក្លិបិត្វា យាត្យអកន្លុត្តត ពតោតា៑ 'បត្តយល្លុលិកា បត្តបន្លិកា កាលបណ្ណាឌីហិ កតា'តិ ច លិខិតំ៑ យិដ្ឋិនត្តិ អាឆាររកោ ជនេបត្យំ ចដ្ឋតិ បត្តសន្លាររាលត្តំ ចុត្តត្តា៑ យនេន្លា អាឆាររកាបិ ត ចដ្ឋតិ តិសីឌតបច្ចឃា ចារិតត្តា៑ អាយត្តក្កុយិកត្វា ឆ្លលេឆ្លុត្យំ ចដ្ឋតិ៑ 'អំសក្ខុតេដ លេក្កត្វាតិ (ត្នូអច៑ អដ្ឋ៑ ១៥៥) ចចតេតា អក្កហេត្វ លេក្កត្វា អន្លេ ជនេបត្យំ ត ចដ្ឋតី'តិ តេកចិ ចជត្តិ, ត ស្ញុត្នំ៑ ត តេកចលំ ឃស្ស បនេត្តាតិអាឌិ ឃឌិ ហនេត្តត កហិតបនេត្ត តេកខសន្លា, បតេកច អនេត្តាត សរិរាចឃេចតាតិ កត្វា ចុត្តំ៑ បិត្យឆ្លុយំ បត បត្យរេចាហារចេសេត ចុត្តំ៑ ឈដិកបិលយយំ ឈដិកដិហំ៑ លចសីសស្ស បត្តត្តិ 'សិលិបុត្តកស្ស សរិរំ, សិរស្ស ឆារា'តិអាឌិចាហារចេសេត ចុត្តំ, យនេន្លា តិសិឌិត្យំ អាកតោតាតិ អនេត្វា៑ បិសាចិល្លិកាតិ បិសាចឆាររកាតិបិ ចជត្តិ៑ ឌិត្តកសេច បដិក្កហិតសេច៑ ចនេន្ត្វាតិ លាឌិត្វា៑ អដ្ឋីតិ ច កល្ហុកាតិ ច អដ្ឋិកល្ហុកាតិ៑ ឧតេតស្ញុ សនេន្តាស្ញុ បណ្ណត្តិ ខាតាត្យ ចា, យា ចា, អាបត្តិសេយចាតិ លិខិត"ន្តិ ចុត្តំ៑

សព្ពបំសុកូលិកកថា

១៥៑ សព្ពបំសុកូលិកកថាយំ បំសុ ចិឃ កុន្ថិតភាវេន ក្ខលតិ បចត្តតីតិ បំសុកូលំ, សព្ពំ តំ ឧតស្សាតិ សព្ពបំសុកូលិកោ, បត្តចីចរាឌិកំ សព្ពំ សយលបរិក្លាររំ បំសុកូលំសេយច កត្វា ឆាររលាសីលេតិតិ អនេត្វា៑ សយលបរិក្លាររេស្ញុ កតយំ បំសុកូលំ កត្វា ឆាររេត្យំ ចដ្ឋតីតិ បុច្ឆំ សន្លាឃាហ "ឧត្តំ បត ចីចរេន្លា យន្លាបីឌន្លា បំសុកូលំ ចដ្ឋតី"តិ៑ តត្ថ ច ចីចរំ ចិតឃចេសេត ច ឝុតក្កសយាឌាតចេសេត ច ចដ្ឋតិ, យន្លាបីឌំ ចិតឃចេសេតច៑ កតយំ បំសុកូលំ ត ចដ្ឋតីតិ អាហ "អនេន្លាហរលិយំ បត ឌិត្តុសេច កេហតត្តា"ន្តិ, ត អឌិត្តំ, តស្មា បំសុកូលំ ត ចដ្ឋតីតិ អឆិប្បាយោ៑ ឧត្តំ ច "អនេន្លាហរលិយ"ន្តិ ចចតេត បិណ្ឌបាតកិលាតបច្ចឃេកសន្លុបអក្លាររចេសេត ក្ខេកាបិ បច្ចឃេ ជនស្សតិ៑

បរិស្សាចតកថា

១០៑ បរិស្សាចតកថាយំ អន្លាតយេក្កា តាយ សន្តត្តិយបរិនេឆ្លុខេត អន្លេឃាឌតប្បយាលោ, តត្តកំ យក្កំ បរិស្សាចតំ អក្កហេត្វា កន្លុត្តាបិ អនេត្តាត អបរិស្សាចតកេត ភិក្ខុតា ឃាចិឃមាតោ ហុត្វា អនេខត្តាបិ ត ចដ្ឋតិ, អាបត្តិសេយច៑ "អត្យខាតាយិ, ភិក្ខុចេ, បរិស្សាចត"ន្តិ

អត្យជាតិត្វា “ចោឡអកំ តប្យហោតិ៍ ករចតោ ឲ្យតយត្វំ អាទោទោចរ៉ុ – អត្យជាតាយិ , ភិក្ខុចេ, ពដន្ធុបរិស្សាចត”ត្តិ (ក្នុឡអច៍ ៦៣ប៍) ចុត្តត្តា បពតិបរិស្សាចតតោ ពដន្ធុបរិស្សាចតំ ឲ្យុពត្តិ ចិន្តាឃតិ៍ បពតិបរិស្សាចតស្ស ចិសាតំ អដ្ឋពឆាឃំ ត ចុត្តំ,

ពដន្ធុបរិស្សាចតស្ស បត ចិសាតំ “ពដន្ធុបរិស្សាចតំ តាយ តឹសុ ឥល្ហុកោសុ ចិតត្តិត្វា ពត”ត្តិ (ក្នុឡអច៍ អដ្ឋ៍ ៦៣ប៍) ចុត្តំ៍ ពដន្ធុបរិស្សាចតំ ចត្វា បុត “ចោឡអកំ តប្យហោតិ៍ ករចតោ ឲ្យតយត្វំ អាទោទោចរ៉ុ – អត្យជាតាយិ, ភិក្ខុចេ, ឩយពទល”ត្តិ (ក្នុឡអច៍ ៦៣ប៍) ចុត្តត្តា ពដន្ធុបរិស្សាចតតោបិ ឩយពទលោ ឲ្យុពតទោតិ ចិន្តាឃតិ៍ ឩយពទលស្ស ចិសាតំ ហេដ្ឋា បរិក្ខារពឆាឃំ ចុត្តមេច៍ “ភិក្ខុ តចពយ៉ុ ពទោត្តិ, បរិស្សាចតំ ត បយុតិ៍ ករចតោ ឲ្យតយត្វំ អាទោទោចរ៉ុ – អត្យជាតាយិ, ភិក្ខុចេ, ឥល្ហុបរិស្សាចត”ត្តិ (ក្នុឡអច ៦៣ដ៍) ចុត្តត្តា បពតិបរិស្សាចតតោបិ ឥល្ហុបរិស្សាចតំ យហត្តតទត្តិ ចិន្តាឃតិ៍ “ឥល្ហុបរិស្សាចតំ ត បយុតិ៍ ករចតោ ឲ្យតយត្វំ អាទោទោចរ៉ុ – អត្យជាតាយិ, ភិក្ខុចេ, ឌូត្តទក”ត្តិ (ក្នុឡអច៍ ៦៣ដ៍) ចចតតោ ឥល្ហុបរិស្សាចតតោបិ ឌូត្តទកំ យហត្តតទត្តិ ចិន្តាឃតិ៍ តោឃំ បត ន្ថិត្តយិ បរិស្សាចតាតំ ចិសាតំ អដ្ឋពឆាឃំ (ក្នុឡអច៍ អដ្ឋ៍ ៦៣ដ៍) អាពតមេច៍

តក្កពឆា

៦៧៍ តក្កពឆាឃំ ត តទក្កត តទក្កា អភិចាទេឥតទេក្ខាតិ តទក្កត តចពតទេត ភិក្ខុតា តទក្កា ចុឌ្ឍតទោ ភិក្ខុ ត អភិចាទេឥតទេក្ខា ត ចត្តិតទេក្ខា៍ ពស្វា? “ត, ភិក្ខុចេ, តទក្កត តទក្កា អភិចាទេឥតទេក្ខា, ឃោ អភិចាទេឃ្យ, អាបត្តិ ឌុក្កដស្សា”តិ (ក្នុឡអច៍ ១៩១) ករចតា ចចតតោ ត អភិចាទេឥតទេក្ខាតិ ឃោជតា ៍ ឲ្យត្វ បត ចឌិ អភិចាឥតឌុតឹស្មុតិ ឆាត្យស្ស ក្ទោឌិពលត្តា ហេ-បដ្ឋឃោ ហោតិ, ត ហេត្វត្តតា៍

“អពយុពហិ ឆាត្មហិ, ភាចេ ពិក្ខា ភចត្តិ តេ;

បពយុពហិ ពយុទត្វ, អទហបក្កត្វឌឹបពា”តិ៍ –

ចចតតោ ពយុទត្វ តក្កា-បដ្ឋឃោតិ ឌដ្ឋទេក្ខា៍ ត តទក្កត អភិចាទេឥតក្កាត្តិ ឲ្យត្វ ត្យ តទក្កត ភិក្ខុតា ត អភិចាទេឥតក្កាត្តិ ឲ្យត្តពមេច ឃោជតា៍ តត្យ ច ហេ –

“ពិក្ខា ឆាត្យហ្យពយុហិ, ភាចេឃេច តប៉ុបពេ;

តឌក្កា បិឃតោ ពទេយុ, បពទេយុហិ តិលិក្ខិពា”តិ៍ –

ចចតតោ, ក្តយិស្សា ច ឆាត្យឃា បពយុត្តា ពយ៉ុ អដ្ឋាហទិតក្កំ, ពយុាត្ទុបដ្ឋា លិក្ខ ឩបេតក្កំ, អច ពស្វា ឲ្យត្តពមេច ឃោជតា ពតាតិ? ពយុចតត្ថិភាចតោ៍ ចុត្តឌិញ្ញា–

“ពយុស្សាចចតិន្នាឃំ, សពយុាព្យាតបច្ចយា;

ករាេចបិ តំ យថា េពេហ, េឌចឌេត្តន បច្ចេត”តិ។

យថា អាព្យាតបច្ចយសន្លាតា ចិកត្តិេឃា សពយុពឆាត្យេតា កចត្តាបិ ពយុចចតិន្នាឃ អសតិ ពយុំ អចត្វា ករាចត្វេយច ចឌត្តិ, ឲចំ ពិច្ចបច្ចយាបិ សពយុពឆាត្យេតា កចត្តាបិ ពយុចចតិន្នាឃាករាចេតា ពយុំ អចត្វា ករាចត្វេយច ចឌត្តិ, តស្មា ពយុច្ចា អតន្លាហទិតំ, ពយុាត្សុបច្ចា លិង្គំ ត ឌបិតំ, ករាចត្វាត្សុបេយច ឌបិតត្តិ ឌដ្ឋព្វំ។ ឲត្ត ហិ “អឃំ តាយ ប្យុកេលិ អកិចាេឌតន្លោ”តិ អចិេត្តត្វា សាយន្លាេតា ពត្តារេយច កេហត្វា ឌបិេតាតិ េចឌិតេន្លា។

ត តេក្កត តេក្កា អកិចាឌារេបតន្លាតិ ឲត្ត បត តេក្កត ចុដ្ឋតេទត កិព្វុតា តេក្កា តចពតេទា កិព្វុ ត អកិចាឌារេបតន្លា, ត ចត្វារេបតន្លាតិ េឃាឌតា។ ឲត្ត ហិ សពារិតស្ស ពិច្ចបច្ចយស្ស ជិដ្ឋត្វា, ឆាត្យឃា ច សពយុពត្វា តចពតេទា កិព្វុ ឆាត្យពត្វា េហាតិ, ចុដ្ឋតេទា កិព្វុ ឆាត្យពយុំ, ប្យុត ពារិតសន្លេត្តុ ចុដ្ឋតេទា កិព្វុ ពារិតពត្វា េហាតិ, តចពតេទា កិព្វុ ពារិតពយុំ។ ចុត្តញ្ចុំ–

“េហត្យក្រិយាឃ សន្លត្តិ-ករាចា ពយុត្តិ យត្យេត;

េហត្យក្រិយាបឆាតត្វា, អន្លាឆាត្សុបត្តិេតា”តិ។

ត តេក្កត អកិចាឌារេបតន្លត្តិ ឲត្ត ត្យ តេក្កត ចុដ្ឋតេទត កិព្វុតា ត អកិចាឌារេបតន្លំ, ត ចត្វារេបតន្លត្តិ េឃាឌតា, ឲត្វាបិ ពយុចចតិន្នាឃាករាចេតា ចុត្តតេយត ករាចេឃច ពិច្ចបច្ចេឃា េហាតីតិ ឌដ្ឋេព្វា។ តត្យ ចត្វាបេព សតិ ចត្វារេបតន្លា លព្ភតិេឃច, អថ “ពស្មា ពយុចចតិន្នាឃាករាចេតា”តិ ចុត្តត្តិ? “ចត្តិន្នាត្យុប្យន្លិកា សទ្ធបដិបត្តិ”តិ ចចតេតា ចត្តិន្នាករាចេតា ត ចុត្តត្តិ។ ចុត្តេញ្ចុំ ប្យុន្លាចទិេយហិ –

“ចត្តិន្នា ត កេច សត្ត-យប្យសត្តយ្យិ សា កេច;

តំ យថាត្សុឌេទា ពន្លោ, សយុេទ្ធា ព្យុល្លិកាតិ ចា”តិ។

ន្លាតេទស្សុបិ ស្សុចិេន្លាឃ្យេយច។ បដិន្នាេឌត្តិ អក្កយក្កាតិ ឲតាហីតិ បដិន្នាឌិេឃា។

ᨣᨶ᩠ᨵᨷᩩᨷ᩠ᨹᨠᨳᩣ

᪁᪁᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᨷᩩᨷ᩠ᨹᨠᨳᩣᨿᩴ “ᨣᨶ᩠ᨵᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨷᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩅᩣᨭᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᩃᩥᨾ᩠ᨷᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᩍᨵᩣᨲᩥ ᨷᨶ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨵᩮᩣᩅᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩅᩣᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨷᨶᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨿᩮᩅ ᩃᩥᨾ᩠ᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨠᩣᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩩᨡᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩣᩃᩥᨾ᩠ᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, “ᩈᩩᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨭ᩠ᨮᨷᩉᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ? “ᨠᩅᩣᨭᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨠᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨠᩅᩣᨭᨳᩩᨷᨶᨿᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᨵᩪᨷᨶᩔ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, “ᨾᩣᩃᩣᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨷᨶᨵᩣᩁᨱᨾᨱ᩠ᨯᨶᩅᩥᨽᩪᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩔᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨧ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᨷᩥᩊᨶ᩠ᨵᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᩍᨵᩣᨲᩥ ᨷᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨣᨶ᩠ᨵᨷᩩᨷ᩠ᨹᩮᩈᩩ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩈᩩ “ᩈᩩᩁᨽᩥᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᨲᩥᨴᩴ ᨷᩩᨷ᩠ᨹ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩉᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ? ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᨷᨶᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᨶᩣᨴᩥᨠᩔ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨾᩣᩃᩣᨣᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᨷᩣᨮᩔ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨧ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩔ ᨷᨶ ᩈᩣᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᨲᩮᩣ ᨧᩮᨲᩥᨿᨷᨭᩥᨾᩣᨷᩪᨩᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨

ᩋᩣᩈᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨷᨵᩣᨶᨠᨳᩣ

᪁᪂᪨ ᩋᩣᩈᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨷᨵᩣᨶᨠᨳᩣᨿᩴ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨠᩁᨱᩈᩦᩃᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨲᨾ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩮᨶ ᩅᩣ ᩁᨩᨲᩮᨶ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩮᨶ ᨷᨶ ᩅᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨶᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨷᨶ ᩋᩣᩈᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨷᨵᩣᨶᩔ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᩈᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩁᨲᨶᨾᨿᩣ ᩑᩅ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨴᩣᩁᩩᨾᨿᩣᨷᩦᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ ᨶ ᩅᩥᩃᩦᩅᨾᨿᨲᩣᩃᨷᨱ᩠ᨱᨾᨿᩅᩮᨲ᩠ᨲᨾᨿᩣᨴᩥᨠᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲᩥ᪨

ᨾᩊᩮᩣᩁᩥᨠᨠᨳᩣ

᪁᪃᪨ ᨾᩊᩮᩣᩁᩥᨠᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩊᩮᩣᩁᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿᨲᩮᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨣᩮᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨵᩣᩁᨠᩮᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ, ᩍᨵᩣᨲᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨴᨱ᩠ᨯᩣᨵᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᨱ᩠ᨯᩣᨵᩣᩁᨠᩮᩣ ᨷᨵᩣᨶᨲᩮᩣ ᨾᩊᩮᩣᩁᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨭ᩠ᨮᩥ...ᨷᩮ... ᨷᩦᨮᩣᨴᩦᨶᩥᨷᩥ ᩋᩣᨵᩣᩁᨠᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᩣᨵᩣᩁᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩅᩥᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮᩈᩩ ᨠᨲᨾᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩣᨵᩣᩁᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨣᨾᨶᨲᩮᩣ ᩉᩥ...ᨷᩮ... ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᨠᨽᩣᨩᨶᩣᨴᩥᨠᨳᩣ

᪁᪄᪨ ᩑᨠᨽᩣᨩᨶᩣᨴᩥᨠᨳᩣᨿᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩑᨠᨽᩣᨩᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨠᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩈᩉ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᩴ, ᨶ ᨶᩣᨶᩣᨠᩣᩃᩮ᪨ ᩑᨠᨽᩣᨩᨶᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ

ភាភាក្ខលេតិ អាហ “សេច បភា”តិអាទិ៍ តស្មិំ អបកេត តស្ស អបកតត្តា ឋាតរស្ស សេសកំ ក្សិ្ខាតុំ ចដ្ដតិ៍ ឋាយិភា ឲកក្ខលេ អក្សិ្ខាភកាច៌ ឥសេ្សតិ៍ ឋាតរស្សបឹតិអាទិស្ ឋាតរស្សបឹតិ ឋាតរឹតរកឆត់, សេសក្សិ្ខាក៏កតរេតា ឋាតរស្សាតិ អតេ្ថា៍ តេតភ បធយំ កេហត្វា កតកិក្ខុយេចាហ៍ តស្មិំ លឹលេ តស្ស លលត្តា បធយំ កហិតចត្តុស្ស លឹលត្តា ប្ញភ កេហតុំ ចដ្ដតិ៍ ឋាយិភា សហអក្សិ្ខាភកាច៌ ឥសេ្សតិ៍

ត ឲកយេញ្ញ តិបដ្ឋិតត្តុំ សតិបិ ភាភាអត្ថរណេ “ត ឲកយេញ្ញ តុចដ្ឋិតត្តុំ, យោ តុចដេ្ឋយ្យ, អាបត្តិ ឥក្កដស្សា”តិ (ក្ខ្សអច៝ ១៩៣) ចចភេតា៍ ត ឲកត្ថរេលេ តិបដ្ឋិតត្តុំ សតិបិ ភាភាយេញ្ញ “ត ឲកត្ថរលា តុចដ្ឋិតត្តា”ត្តិ (ក្ខ្សអច៝ ១៩៣) ចចភេតា, បកេច ក្លកិត្តិ ឲកទេ្តតិ អតេ្ថា៍ ឃទិ ឲចំ ភាភាយញ្ញភាភាអត្ថរណេស្ អសតេ្តស្ កឆំ អភាបត្តិ ឬឃាតិ ឱត្តាឃយាហ “ចចត្ថាត់ បភា”តិអាទិ៍ ឲកត្ថរលបិចុរលេហឹតិ ឲត្ថ បភ អយំ ឲកត្ថរលបិចុរលសទ្ធោ ត ចត្ថសយាសេតា ហោតិ, អឆ តេវា ឆាហិរត្ថសយាសេតាតិ អាហ “ឲកំ អត្ថរលាញ្ញាច បិចុរលាញ្ញា ឲតេសត្តិ ឲកត្ថរលបិចុរលា”តិ, តិបឥតុល្យាឆិករលឆាហិរត្ថសយាសេតាយំ៍ កេសយេតយឆិចចភត្ថាហ “ឲកំ អត្ថិ អត្ថរិត្វា ឲកំ បិទ្សបិត្វា តិបជ្ជត្តាភយេតំ អឆិចចភ”ត្តិ, ឲចំ តិបជ្ជត្តាត់ កិក្លត់ ឲតំ ឲកត្ថរលបិចុរលបឥំ អឆិចចត់ ហោតីតិ អឆិប្បាយោ៍ កេសំ បភ អត្ថត្តិ អាហ “សំហារិយាភ”ត្តិអាទិ៍

ចេលបដិកកថា

១៩៝ ចេលបដិកកថាយំ ចេលបដិកត្តិ ចេលសត្ថតំ៍ កំ បភ ករចតេតា ឬក្ខាបឥបញ្ញាបេភ ការលត្តិ? “តេឆិទិរាជក្សយាសេរា កិរ ‘សចេ អហំ បុត្តំ លច្ឆាយិ, អក្កមិស្សតិ យេ ករចា ចេលបដិក’ត្តិ ឋាយិភា អញ្ញាសសេឃត សត្ថិ, អកតេ្ថា ចេស បុត្តលិកាឃ, តស្មា ករចា ត អក្កមិ៍ ឃទិ អក្កមេយ្យ, បច្ឆា បុត្តំ អលកតេ្តា ‘ភាយំ សព្ឋញ្ញា’តិ ទិដ្ឋិំ កេលហ្យយ្យ, ឋាឥំ តាច ករចតេតា អភក្កមេភ ការលំ៍ ឃស្មា បភ កិក្លុបិ យេឃ អជាភត្តា អក្កមេយ្យុំ, តេ កិហឹត់ បរិក្សតា ករចេយ្យុំ, តស្មា កិក្លុ បរិករចតេតា យោរេចតុំ ឬក្ខាបឥំ បញ្ញាបេសិ, ឋាឥំ ឬក្ខាបឥបញ្ញាបេភ ការល”ត្តិ អដ្ឋកថាយំ (ក្ខ្សអច៝ អដ្ឋ៝ ១៩៥) ចុត្តំ៍

សារត្ថទីបតិយំ (សារត្ថ៝ ទី៝ ក្ខ្សអចក្កុ ៣៝១៩៥) បភ “ករចា តុលឹអសេហាសីតិ ‘កិស្ស ត្ស តេវា អត្ថាឃ រាជក្សយាសេភ អយំ យហាសក្កាសេរា កតេតា’តិ អាចដ្ឋេតា្ត បុត្តបត្ថភាឃ កតកាច៌ អញ្ញាសិ៍ សេវា ហិ រាជបុតេ្តា អបុត្តកោ, ស្តតញ្ញាភេភ អសេហាសិ ‘តុទ្ធាត់ កិរ អឆិកាទេ កត្វា យភសា ឋាដ្ឋិតំ លភត្តី’តិ, សេវា ‘សចាហំ បុត្តំ លកិស្សាយិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឋាយំ ចេលបដិកំ អក្កមិស្សតិ៍ ភោ ចេ លកិស្សាយិ, ត អក្កមិស្សតី’តិ បត្ថត់ កត្វា សត្ថរាបេសិ៍ អឆ ករចា ‘តិដ្ឋត្តិស្សតិ ត្ស តេវា ឲតស្ស បុតេ្តា’តិ អាចដ្ឋេត្វា ‘ត តិដ្ឋត្តិស្សតី’តិ អទ្ទស៝ បុតេ្តា កិរ សេវា ឲកស្មិំ ទិសេ ចសយាភោ ករិឃាឃ សយាតច្ឆតេ្តា អសេភកសក្សលសេបិតេក លាទិ៍ ‘សចស្ស យាតុកាសេយា បុញ្ញាចា ករចេយ្យុំ, បុត្តំ លសេកយ្យ, ក្លសេកាហិ បភ សយាតច្ឆតេ្តហិ ហុត្វា បិបកមុំ កតំ , តេតស្ស បុតេ្តា ត តិដ្ឋត្តិស្សតីតិ អញ្ញាសិ៍ ក្សស្ស បភ អក្កតេ្ត ‘តុទ្ធាត់ អឆិកាទេ កត្វា បត្តិតំ លភត្តីតិ សេលិកេ អក្សស្សចេចា, យឃា ច យហាអឆិការេរា កតេតា, ត ច បុត្តំ លកាយិ, តុទ្ធិ ឋាឥំ ចចភ’ត្តិ យិច្ឆាកាហំ កេលហ្យយ្យុំ៍ តិតិ្តឃាបិ ‘តត្តិ សយលាត់ អកតត្តុំ ភាយ, ចេលបដិកម្បិ យទ្ធត្តា អាហិណ្ឌត្តី’តិ ក្លញ្ញាសេឃ្យុំ, ឲតរេហិ ច អក្កយត្តេស្ ឆាហុ កិក្លុ បរឹចិត្តចិត្តសេភា, តេ កញ្ញាតំ ជាតិត្វា អក្កមិស្សត្តិ៍ អកញ្ញាតំ ជាតិត្វា ត អក្កមិស្សត្តិ៍ អភាកតេត បភ ក្លបតិស្សសេឃា យទ្ធោ កថិស្សតិ, អភាកតំ

ᨶ ᨩᩣᨲᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨲᩮᩅᩔ ᩋᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩮᨧ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᩥᩔᨲᩥ, ᨬᩣᨱᨧ᩠ᨧᨲᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨲᩮᨶ ᨧᩮ ᨬᩣᨱᩮᩔᨲᩥ, ‘ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠ᩠ᨡᨿᩔ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨱᩮᩉᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ

ᩃᨽᨲ᩠ᨲᩥ, ᨬᩣᨱᩣᨲᩥ ᨶ ᩃᨽᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨸᨶ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨲᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲ᩠ᨲᩥ’ᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ

ᨽᩅᩥᩔᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨱᩮᨶᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨩᨶᨲᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨱᩴ ᨸᨶ ᨲᩮᨶᩮᩅ

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨱᩔ ᨲᨲᩥᨿᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ

ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ (ᨵ᩠ᨾ᩠ᨾᩈ᩠ᨦ᩠ᨣ ᪑᪙᪕) “ᨿᩣᨴᩥᩈᨾᩣᨶᩮᨶ ᨧᩮᨲᨸᨭᩥᨠᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨿᩣᨴᩥᩈᨾᩣᨶᩮᨶ ᩑᩅ ᩋᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶ

ᩋᨿᩣᨴᩥᩈᨾᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳᨸᩥ “ᨾᩪᩃᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᩠ᨾ᩠ᨾᩈ᩠ᨦ᩠ᨣ ᪑᪙᪕) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨾᩪᩃᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨿᩣᨴᩥᩈᨾᩣᨶᩮᨶ ᩋᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ

ᩈᩥᩁᩥᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨿᩣᨴᩥᩈᨾᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧ, ᨲᨲ᩠ᨳᨸᩥ “ᨣᩦᩉᩥᨶ”ᨲ᩠ᨲᩥ (ᨵ᩠ᨾ᩠ᨾᩈ᩠ᨦ᩠ᨣ ᪑᪙᪕) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨣᩦᩉᩥᨶᩴ ᩑᩅ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ

ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨵ᩠ᨾ᩠ᨾᩈ᩠ᨦ᩠ᨣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᪑᪙᪕) “ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᨬᩣᨱᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲᩥᨿᩅᩣᨴᩮᨠᨶ ᩅᩣ-

ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨬᩣᨿᩣ ᨧᩮᩅ ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ “ᨸᨭᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨣ᩠ᨣᩣ ᩅᩣ ᨧᩥᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ

ᨾᩪᩃᩥᨠᩣᨿᩣ ᨬᩣᨱᩥᨿᩣᨸᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨸᩥ ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ “ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᨵᩣᨶᩔ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔᩮᩅ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ

ᨲᩴᩈᨴᩥᩈᩔ ᨿᩔ ᨠᩮᩈᩩᨧᩥ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨿᩮᩈᩴ ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᩦᩉᩥᨶᩴ ᨾᩪᩃᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨿᩣᨴᩥᩈᨾᩣᨶᩴ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ,

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ (ᨵ᩠ᨾ᩠ᨾᩈ᩠ᨦ᩠ᨣ ᪑᪙᪕) “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ, ᩈᩮᩣᨲᨸᩥᨭᨠᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ,

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ (ᨵ᩠ᨾ᩠ᨾᩈ᩠ᨦ᩠ᨣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᪑᪙᪕) “ᨲᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩣᨲᨸᩥᨭᨠᩴ ᩋᨿᩣᨴᩥᩈᨾᩣᨶᩮᨶᨸᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ

ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, “ᩈᩮᩣᨲᩮᩉᩥ ᨸᩥᨭᨠᩮᩉᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩈᩮᩣᨲᩮᩉᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨧ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ

ᨸᩥᨭᨠᩈᨲᩥᨿᨠᨳᩣ

᪑᪙᪖ ᨸᩥᨭᨠᩈᨲᩥᨿᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨮᨾᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨸᩥᨭᨠᩈᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨠᨲᨠᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ ᨠᨲᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩈᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ

“ᨠᨲᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᨴᩩᨾᨠᨱ᩠ᨱᩥᨠᩣᨠᩣᩁ”ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨠᩩᩁᩩᨶ᩠ᨴᩦ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨴᩦᨥᩃᩮᩣᨾᨠᩣᨴᩥᨾᩮᩅᩣᨲᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥᩴ ᨲᩮᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨸᩥᨭᨠᩈᨲᩥᨿᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᨾᩣᩉ

“ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ, ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨸᩥᨭᨠᩈᨲᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩴ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ

ᨮᩦᨲᩥᨠᨳᩣ

᪑᪙᪗ ᨮᩦᨲᩥᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨮᨾᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨮᩦᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩅᨾ᩠ᨾᩥᩅᩣᩃᩮᩉᩥ ᨠᨲᨮᩦᨲᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ ᨲᩮᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩃᨮᩦᨲᩥᨿᩮᩣ

ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨾᨠᩈᨮᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩃᨮᩦᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᨠᩈᨮᩦᨲᩥ, ᩅᩣᨠᨾᨿᨮᩦᨲᩥ, ᩏᩈᩦᩁᨾᨿᨮᩦᨲᩥ,

ᨾᩮᩣᩁᨸᩥᨬ᩠ᨨᨾᨿᨮᩦᨲᩥ, ᨧᩥᨾ᩠ᨻᨭᩴ, ᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥᩴ ᨲᩣᩈᩴ ᨧᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨧᩥᨾ᩠ᨻᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨮᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ ᩏᩈᩦᩁᨾᨿᩴ

ᨾᩮᩣᩁᨸᩥᨬ᩠ᨨᨾᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨮᩦᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩩᩁᩔᨮᩦᨲᩥᩴ ᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᩃᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩥᨠᨮᩦᨲᩥ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ

(ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᨭᩦᩴ ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣ ᪓᪑᪙᪖) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ

លក្តកថា

២៩. លក្តកថាយំ លក្តំ ភាយ តីហិ លក្តាភិ សេវតន្តតំ, កិលញ្ញន្តតំ, បណ្ណន្តតត្តិ. តត្ត សេវតន្តតត្តិ ចត្តបលិក្ខុំតំ បណ្ណន្តតំ. កិលញ្ញន្តតត្តិ ចិលិចន្តតំ. បណ្ណន្តតត្តិ តាលបណ្ណាទីហិ ឃេហិ កោហិធិ កតំ. យណ្ណលពន្ធំ សលិកពន្តត្តិ ព្ទាធំ បភ តិណ្ណយ្យិ លក្តាភំ បញ្ញាទេស្សភត្តំ ចុត្តំ. តាតិហិ យណ្ណលពន្ទាតិ ចេច ហោន្តិ សលិកពន្ទាតិ ច. ឃយ្យិ តត្តញ្ញាតកទេណ្ណភ កតំ ឲកបណ្ណន្តតំ ហោតិ, តយ្យិ លក្តយេច. “ចិលិចន្តតត្តិ ចេល្យចិលិចេហិ កតំ លក្តំ. តត្តញ្ញាតកទណ្ណកេភ កតត្តិ តាលបណ្ណ សហ ទណ្ណកេភ លិត្តិត្វា តយេច លក្តទណ្ណំ កទេទាត្តិ កោបិលកាទេឃា ចិឃ, តំ សន្តាឃេតំ ចុត្ត”ត្តិ សារត្តឌីបតិយំ (សារត្ត. ឌី. បាចិត្តិយ ១.៤១៣) ចុត្តំ. ចិយតិចិគោទតិយំ (ចិ. ចិ. ឌី. បាចិត្តិយ ១.៤១៣) បភ “ចិលិចន្តតត្តិ ចេល្យបេបសិកាហិ កតំ. យណ្ណលពន្ទាតីតិ ឌីឃសលិកាស្យ តិទិយំ ចលឃាកាទេភ សលិកំ ធេបត្វា ស្យេត្តហិ ពន្ទាតិ ឌីឃញ្ញា តិទិយញ្ញា ជ្ញកយេច សលិកាឃា ធេបត្វា ទញ្ញហពន្ទាតិ ចេច តិទិយំ ធេបត្វា ឌីឃទណ្ណកេហេច សព្ពោធាទេហំ កត្វា ស្យេត្តហេច តិទិយំ ពន្ទាតិ. តត្តញ្ញាតកទណ្ណកេភ កតត្តិ សហ ទណ្ណកេភ លិត្តតាលបណ្ណាទីហិ កត”ត្តិ ចុត្តំ. ព្ទាធ បភ លក្តធាទកប្យក្ខុលចេសេភ ចុត្តំ, តស្មា អកិលិភស្ស ភិក្ខុនោ លក្តំ ធាទេត្យំ ភ ចដ្ដតិ. សេសំ ស្យចិទេញ្ញាយ្យេច.

ភលកថា

៣០. ភលកថាយំ ឌីឃភលធាទលាបច្ចយា ជ្ញប្យត្តេ ចត្តុំ “ភ, ភិក្ខុចេ, ឌីឃា ភលា ធាទេតព្ពា, ឃោ ធាទេឃ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (ច្មូឡអច. ១៤៩) ចចភេតា ធាទេត្តស្ស អាបត្តិ. “ភេលភបិ ភលំ លិត្តត្តិ, យុលេភបិ ភលំ លិត្តត្តិ, ក្យដ្ឋបិ ឈំសត្តិ, អង្គុលិឃោ ទុក្ខា ហោត្តិ. កាចេតា ឲតយត្តំ អាទោទេចម្បុ – អត្យញ្ញាភាយិ, ភិក្ខុចេ, ភលឆ្វេទភ”ត្តិ (ច្មូឡអច. ១៤៩) ចចភេតា ភលឆ្វេទភបត្តកំ ធាទេត្យំ ចដ្ដតិ. ហេដ្ឋា ច “ភលឆ្វេទភំ ចលិតកំយេច កទេត្តិ, តស្មា តំ ចដ្ដតី”តិ អដ្ឋកថាយំ (បាទា. អដ្ឋ. ១.ប័រ) ចុត្តំ. “ចលិតកត្តិ ភលឆ្វេទភកាលេទញ្ញហក្ខហលត្តំ ចលីហិ ឃុត្តយេច កទេត្តិ, តស្មា តំ ចដ្ដតី”តិ ចិយតិចិគោទតិយំ (ចិ. ចិ. ឌី. ១.ប័រ) ចុត្តំ. យំសប្យយាលោភាតិ អង្គុលក្ខយំសប្យយាលោភ. ចិសតិយដ្ឋត្តិ ចិសតិបិ ហត្តបិទភលេ លិលិតយដ្ឋេ កទេត្តិ. សេសំ ស្យចិទេញ្ញាយ្យេច.

លេបិយកថា

លេបិយកថាយំ “សព្ពាទេឆលេបិយំ សំហទាទេបត្តិ. យត្យស្សា ជ្ញញ្ញាឃត្តិ ចីឃត្តិ ចិបិចេត្តិ សេឃ្យថាបិ កិហី កាយភោកិនោ”តិ ចត្តុំ ជ្ញប្យត្តេ “ភ, ភិក្ខុចេ...បេ... ទុក្កដស្សា”តិ (ច្មូឡអច. ១៤៩) ចចភេតា សំហទាទេបត្តស្ស អាបត្តិ. អញ្ញាតទេស្ស ភិក្ខុនោ សព្ពាទេឆ ចណោ ហោតិ, ភេសជ្ជំភ តិដ្ឋតីតិ ព្ទាយិស្សា អដ្ឋប្យត្តិឃា “អត្យញ្ញាភាយិ, ភិក្ខុចេ, អាពាធបច្ចយា សព្ពាទេឆ លេបិយំ សំហទាទេបត្យ”ត្តិ (ច្មូឡអច. ១៤៩) ចចភេតា អាពាធបច្ចយា ភេសជ្ជបតិដ្ឋាបភត្ថាយ សព្ពាទេឆ លេបិយំ ហទាទេបត្តស្ស អភាបត្តិ. “សេឃ្យថាបិ បិសាចិល្លិកា”តិ យត្យស្សាភំ ជ្ញញ្ញាឃភបច្ចយា “ភ, ភិក្ខុចេ, ឌីឃំ ភាសិកាលេបិយំ ធាទេតព្ពំ, ឃោ ធាទេឃ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (ច្មូឡអច. ១៤៩) ចចភេតា

ᨵᩣᩁᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᩼ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨱ᩠ᨯᩣᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨱ᩠ᨯᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᩈᩥᨠᩣᩃᩮᩣᨾᩴ ᩈᨱ᩠ᨯᩣᩈᩮᨶ ᩉᩁᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩼ ᨸᩃᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩁᨠᩮᩈᩴ᩼ ᨣᩤᩉᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ “ᨾᩣ ᨾᩮ ᨩᩁᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᨻᩦᨽᨧ᩠ᨨᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᩪᨸᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᨸᩃᩥᨲᩴ ᩅᩤ ᩋᨸᩃᩥᨲᩴ ᩅᩤᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩩᩴ ᩅᩤ ᩋᨸᨱ᩠ᨯᩩᩴ ᩅᩤ᩼ ᨣᩤᩉᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᩣᩅᩉᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᩼

ᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᨠᨳᩣ

᪑᪘᩼ ᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ᩼ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣᨲᩥ ᩈᩮᩈᩮᩣ᩼ ᩋᨳ ᩅᩤ ᩋᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩪᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᩴ ᨿᨳᩣ “ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩈᩦᩈᩮᨶ ᨸᨣ᩠ᨥᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨸᨭᩥᩅᩥᩈᩮᨠᩮ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨸᩮᩈᩦ”ᨲᩥ᩼ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩁᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩼ ᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨨ ᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨶᩥ ᨠᩃᩣᨻᩩᨠᩴ, ᨯᩮᨯ᩠ᨯᩩᨽᨠᩴ, ᨾᩩᩁᨩᩴ, ᨾᨴ᩠ᨴᩅᩦᨱᩴ, ᨸᨭ᩠ᨭᩥᨠᩴ, ᩈᩪᨠᩁᨶ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩃᩣᨻᩩᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨻᩉᩩᩁᨩ᩠ᨩᩩᨠᩴ᩼ ᨯᩮᨯ᩠ᨯᩩᨽᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᩏᨴᨠᩈᨸ᩠ᨸᩈᩦᩈᩈᨴᩥᩈᩴ᩼ ᨾᩩᩁᨩᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᩩᩁᨩᩅᨭ᩠ᨭᩥᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩴ᩼ ᨾᨴ᩠ᨴᩅᩦᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᩤᨾᨦ᩠ᨣᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ᩼ ᩅᩮᨱᩥᩈᨲ᩠ᨳᩥᩅᨠᩣᨿᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨸᩁᩮᨧ ᨻᩉᩪᨲᩥ᩼ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨭ᩠ᨭᩥᨠᩴ, ᩈᩪᨠᩁᨶ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨾᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨶᩥ ᨠᨳᩥᨲᩤ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨶᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ, ᨲᩔ ᨸᨠᨲᩥᩅᩦᨲᩣ ᩅᩤ ᨾᨧ᩠ᨨᨠᨱ᩠ᨭᨠᩅᩣᨿᩥᨾᩤ ᩅᩤ ᨸᨭ᩠ᨭᩥᨠᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩣ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩼ ᩈᩪᨠᩁᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩩᨬ᩠ᨧᩥᨠᩣᨠᩮᩣᩈᨠᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨠᩁᨩ᩠ᨩᩩᨠᩴ, ᨸᨶ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩪᨠᩁᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨲᩥ᩼ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᩉᩥ ᨸᨶ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᩼ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩩᩁᨩᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᩅᩦᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩈᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨧ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᨠᩈᩣ ᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨸᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩼ ᩈᩮᩣᨽᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩅᨭ᩠ᨭᩥᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᩴ᩼ ᨣᩩᨱᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᩩᨴᩥᨦ᩠ᨣᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᩴ᩼ ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲᩣ ᩉᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩣ ᨳᩥᩁᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᨸᩅᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᩼ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᩼ ᨭᩦ᩼ ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣ ᪒᪗᪘-᪒᪗᪙) ᨸᨶ “ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨧᨲᩩᩁᩔᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᨸᨭ᩠ᨭᨠᩈᩣ ᨧᨲᩩᩁᩔᩣ᩼ ᨾᩩᨴᩥᨦ᩠ᨣᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᨦ᩠ᨠᩣᨭᩥᨿᩣ ᨾᩩᨴᩥᨦ᩠ᨣᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩣᨠᩤᩁᩮᨶ ᩅᩁᨠᩈᩦᩈᩣᨠᩤᩁᩮᨶ᩼ ᨸᩅᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ‘ᨸᩈᩣᨻᩩᩃ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᩼ ᩋᨠᩤᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩤ ᩋᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩤ ᨣᩤᨾᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᩼ ᩈᩁᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩤᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼

ᨶᩥᩅᩤᩈᨶᨸᩤᩁᩩᨸᨶᨠᨳᩣ

᪑᪙᩼ ᨶᩥᩅᩤᩈᨶᨸᩤᩁᩩᨸᨶᨠᨳᩣᨿᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩣᨴᩦᨶᩥ ᨣᩥᩉᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᨶᩥᩅᩤᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᨠᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᩼ ᩋᨭ᩠ᨮ᩼ ᪒᪘᪐; ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᩼ ᩋᨭ᩠ᨮ᩼ ᨸᩁᩥᨾᨱ᩠ᨯᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨽᩥᨾᩪᩃᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᩮᩣᩊᩥᨠᩥᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨶᩥᩅᩤᩈᨶᩴ ᩅᩥᨿ᩼ ᨾᨧ᩠ᨨᩅᩣᩊᨠᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨴᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨸᩣᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩴ᩼ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨱᨠᩴ ᩏᨸᩁᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ, ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩴ᩼ ᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᨠᩴ ᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩤᩈᨶᩴ᩼ ᩈᨲᩅᩃᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨴᩦᨥᩈᩣᨭᨠᩴ ᩋᨶᩮᨠᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩒᨽᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩅᨭ᩠ᨭᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩴ, ᩅᩣᨾᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨸᩔᩮᩈᩩ ᩅᩤ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩃᩥᨿᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩴ᩼ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨩᩣᨱᩩᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩑᨠᩣ ᩅᩤ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩤ ᩅᩃᩥᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩼ ᩈᩴᩅᩮᩃ᩠ᩃᩥᨿᩴ ᨶᩥᩅᩤᩈᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨾᩃ᩠ᩃᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩤᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨶᩥᩅᩤᩈᩮᨲᩩᩴ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔᨸᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔᨸᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩼ ᨣᩥᩉᩥᨸᩣᩁᩩᨲᩴ ᨸᩣᩁᩩᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩮᨲᨸᨭᨸᩣᩁᩩᨲᩴ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᨸᩣᩁᩩᨲᩴ

ᩑᨠᩈᩣᨭᨠᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨷᩩᩁᩥᨠᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᨾᩉᩣᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᨠᩩᨭᩥᨷᩅᩮᩈᨠᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᨷᩥᨬ᩠ᨨᨠᩣᩁᨠᨷᩁᩥᩅᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ ᨷᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩃᩃᨴ᩠ᨵᩉᩮᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩮᨿᩴ ᨣᩥᩉᩥᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᨶᩣᨾ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᩈᩮᨲᨷᨭᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᨷᩃᨠᩥᨶᩥᨠᨱ᩠ᨯᩣ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᩑᨠᩈᩣᨭᨠᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨠᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨲᩣᨶᩮ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᩑᨠᩈᩣᨭᨠᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩈᩣᨭᨠᩔ ᩑᨠᩮᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩮᨾᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨡᩮᨾᩣᩈᩩ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨲᩣᨶᩮᩈᩩ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᩈᩩᩁᩣᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩣ ᨴᩮᩣᩈᩣᨶᩣ ᩈᩣᨭᨠᩮᨶ ᨣᩦᩅᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩮᨾᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮ ᨡᩮᩁᩮ ᩅᩣ ᩃᨾ᩠ᨻᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨷᩩᩁᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᩁᨠᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨱ᩠ᨭᩥᨠᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᨾᩉᩣᨩᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨴᩦᨥᩈᩣᨭᨠᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩮᩅ ᩑᨠᩮᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᨠᩔᨠᩣ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨠᩩᨭᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᨷᩃᩥᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨠᨧ᩠ᨨᨠᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩮᩅ ᩑᨠᩮᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩏᨷᨠᨧ᩠ᨨᨠᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩴᩈᨠᩪᨭᩮᩈᩩ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᨷᩥᨬ᩠ᨨᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᩴᩈᨷᩣᩁᩩᨷᨶᩮᨶ ᨷᩁᩩᨲᩴ ᨧᩣᨿᨷᩦᨮᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩁᩴ ᩋᩴᩈᨠᩪᨭᩮ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᩑᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨧ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᨶᨴᩮᩣᩈᩮ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᨳᩣ ᩋᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩮ ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨴᩁᩮᨶ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᩶

ᨠᩣᨩᨠᨳᩣ

᪒᪗᪐᩶ ᨠᩣᨩᨠᨳᩣᨿᩴ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩅᩮᨵᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨣᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨽᨱ᩠ᨯᨣᩩᩉᨶᨾᨶᩩᩔᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᩶ ᩏᨽᨲᩮᩣᨠᩣᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩔᩮᩅ ᨠᩣᨩᩮ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨧ ᩏᨽᩮᩣᩈᩩ ᨽᩣᩁᩮᩈᩩ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩁᩴ᩶ ᩑᨠᨲᩮᩣᨠᩣᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩁᩴ᩶ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨠᩣᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩅᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩁᩴ᩶ ᩈᩦᩈᨽᩣᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩦᩈᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩑᩅ᩶ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩁᩴ᩶ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩏᨽᨲᩮᩣᨠᩣᨩᨾᩮᩅ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ᩶

ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ

᪒᪗᪑᩶ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩔ ᩋᨲᩥᨴᩦᨥᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩣᩈᩣ, ᩋᨲᩥᨴᩦᨥᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮ ᨧ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ᩶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩣᩈᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨧᨠ᩠ᨡᩩᩔᩴ, ᨾᩩᨡᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩴ, ᩁᩈᩉᩁᨱᩥᨿᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨾ᩠ᩉᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨴ᩠ᨵᨲᩥ, ᨽᨲ᩠ᨲᨾᩔ ᨶᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ᩶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨧᨠ᩠ᨡᩩᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩉᩥᨲᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩥᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ᩶ ᨶᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᩶ ᨷᨬ᩠ᨧᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩶ ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩦᨥᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩮᩣᨷᩣᨴᩮᨲᩥ ᨧ ᩋᨲᩥᨾᨴᩮᩣᩉᨠᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩮᩣᨷᩣᨴᩮᨲᩥ ᨧ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᩁᨾᩴ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ᩶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ ᨷᩁᨾᩴ ᩑᨲᩔ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩔᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᩁᨾᩴ᩶ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᩑᨲᩔ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩔᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ᩶ ᩋᨲᩥᨾᨴᩮᩣᩉᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲᩥᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩴ᩶ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ ᨾᩉᩣᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩣᨾ, ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩣᨾ, ᨷᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩣᨾ᩶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ “ᨴᩩᨷᩮᩣᩈᨳᩮ ᩅᩁᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ”ᨲᩥ᩶ “ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᨾᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨷᨾᩣᨱᨦ᩠ᨣᩩᩃᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᨾᩣᨱᩴ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨧᩪᩊᩅ᩶ ᩋᨭ᩠ᨮ᩶ ᪒᪕᪒) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩶

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨷᨾᩣᨱᨦ᩠ᨣᩩᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦ ᨷᨠᨲᩥᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨷᨠᨲᩥᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ

វទន្តិ។ តត្តកមេវ ច កត្វា ខាទន្តិ។ អដ្ឋកថាយំ បន “មនុស្សានំ បមាណង្គុលេន” ឥច្ចេវ វុត្តំ, ន “បកតិអង្គុលេនា”តិ។ តស្មា យំ វឌ្ឍកិហត្ថេន អង្គុលំ បមាណំ កត្វា មនុស្សា គេហាទីនិ មិនន្តិ, តេន មនុស្សានំ បមាណង្គុលភូតេន វឌ្ឍកិអង្គុលេន អដ្ឋង្គុលបរមន្តិ អត្ថោ គហេតព្ពោ។ វុត្តញ្ហិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ចូឡវគ្គ ១.១២០-១២១) “បមាណង្គុលេនាតិ វឌ្ឍកិអង្គុលំ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិ។ វិមតិវិនោទនិយម្បិ (វិ. វិ. ដី. ចូឡវគ្គ ១.១២១) “បមាណង្គុលេនាតិ វឌ្ឍកិអង្គុលេន, កេចិ បន ‘បកតិអង្គុលេនា’តិ វទន្តិ, តំ ចតុរង្គុលបច្ឆិមវចនេន សមេតិ។ ន ហិ បកតិអង្គុលេន ចតុរង្គុលប្បមាណំ ទន្តកដ្ឋំ កណ្ឋេ អវិលគ្គំ ខាទិតុំ សក្កា”តិ។

រុក្ខារោហនកថា

៣៨. រុក្ខារោហនកថាយំ បុរិសោ បមាណោ យស្ស រុក្ខស្សាតិ បោរិសោ, ឧទ្ធំ ឧក្ខិបិតហត្ថេន សទ្ធិំ មនុស្សកាយប្បមាណោ បញ្ចហត្ថមត្តាវច្ឆា រុក្ខបទេសា, តំ បោរិសំ រុក្ខំ, អវមេវ សមុទាយវោហារេន យថា “សមុទ្ទោ ទិដ្ឋោ”តិ, អាភុសោ បទន្តិ គច្ឆន្តិ បវត្តន្តីតិ អាបទា, បរិស្សយា។ យាវ អត្ថោ អត្ថិ ឯតស្មិំ រុក្ខេតិ យាវទត្ថោ, រុក្ខោ, អត្ថ-សទ្ទោ បយោជនវាចកោ។ យាវ តស្មិំ រុក្ខេ កិច្ចស្ស អត្ថោ បយោជនំ អត្ថិ, តាវ អភិរុហិតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

ឆន្ទារោបនកថា

៣៩. ឆន្ទារោបនកថាយំ ឆន្ទសោតិ សក្កដភាសាយ។ ន អារោបេតព្ពន្តិ វាចនាមគ្គំ ន អារោបេតព្ពំ។ សកាយ និរុត្តិយាតិ មាគធភាសាយ។ តត្ថ សន្តេហិ កតាតិ សក្កដា, អដ្ឋកវាមកាទីហិ សមិតបាបេហិ ឥសីហិ កតាតិ អត្ថោ។ អថ វា សក្ករិតត្តា បូជិតត្តាតិ សក្កដា មនុស្សានំ ហិតសុខាវហនតោ, តន្តិកេហិ មនុស្សេហិ បូជិតត្តាតិ អត្ថោ។ ភាសីយតេតិ ភាសា, សក្កដា ច សា ភាសា ចាតិ សក្កដភាសា។ វេទត្តយគតា និរុត្តិ, សស្ស ឯសាតិ សកា, ភគវតោ វវត្ថេត្វា មគធេ ជាតា មាគធិកា, អាទិកប្បកាលេ មាគធរដ្ឋេ ជាតាតិ អត្ថោ។ ឧច្ចតេតិ ឧត្តិ, នីហរិត្វា ឧត្តិ និរុត្តិ, បិដកត្តយតោ នីហរិត្វា កថីយតេត្យេត្វា។ វុត្តញ្ហិ បោរាណេហិ –

“សា មាគធី មូលភាសា;

នរា យាយាទិកប្បិកា;

ព្រហ្មានោ ចស្សុតាលាបា;

សម្ពុទ្ធា ចាបិ ភាសរេ”តិ។

ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

ᩃᩮᩣᨠᩣᨿᨲᨠᨳᩣ

᪓᪗᪨ ᩃᩮᩣᨠᩣᨿᨲᨠᨳᩣᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨷᩣᨠᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨠᩩᩈᩮᩣ ᨿᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᨲᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩋᩣᨿᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩣᨿᨲᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᩮ ᩅᩦᩁᩥᨿᨠᩁᨱᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᩴ? ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩏᨧ᩠ᨨᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᨠᩩᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩁᩥᨽᩩᨲ᩠ᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨻᩦᨩᩔ ᩋᨧᩮᨲᨶᨽᩪᨲᩔ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨷᩁᩥᨽᩩᨲ᩠ᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᩮᨲᩮᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᩈᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩣᩊᩮᩣ ᨻᨠᩮᩣ ᨷᩥᨬ᩠ᨨᩔ ᨠᩣᩊᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᩴ, ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᨾᩮᩅ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᨠᩣᩁᨱᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩴ, ᨷᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩴ, ᩃᨴ᩠ᨵᩥ, ᨲᩴ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ, ᩅᩥᨷᩁᩦᨲᨴᩔᨶᩣ᪨ ᩈᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩮ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨶ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩈᩴᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨶ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨶ ᩅᩣᨧᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᨶ ᩅᩣᨧᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨡᩥᨷᩥᨲᨠᨳᩣ

᪓᪘᪨ ᨡᩥᨷᩥᨲᨠᨳᩣᨿᩴ ᨡᩥᨷᩦᨿᩥᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨡᩥᨷᩥᨲᩴ᪨ ᨡᩥᨷᩥ ᩋᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩ᪨ ᨠᩣᩁᨠᩮ ᩅᨠᩣᩁᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩥᨷᩥᨲᩮᨲᩥ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨳᩮ᪨ “ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ”ᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᨶ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨩᩦᩅᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅ ᨷᩣᨱᨵᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᩃᩮᩣᨷᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᨡᩥᨷᩥᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ “ᨩᩦᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩥᨷᩥᨲᩮ ᨣᩥᩉᩦᨶᩴ “ᨩᩦᩅᨳ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨲᩥ “ᨧᩥᩁᩴ ᨩᩦᩅᩣ”ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨾᩣᨶᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈ᩠ᨾᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᨶ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩴ “ᨣᩮᩣᩈᩩ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩣᩈᩩ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩁᩮ ᨷᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ ᨷᩣᨧᩦᨶᩮᩈᩩ ᨵᩣᨲᩮᩈᩩ “ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ”ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨴᩮᨶᩮᩅ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨷᨴᩴ, “ᨣᩮᩣᩈᩩ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩣᩈᩩ”ᨲᩥ ᨷᨴᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᨷᨶ “ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨷᨠᨲᩥᩅᩥᨠᨲᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᨣᨲᩣ ᩍᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩃᩈᩩᨱᨠᨳᩣ

᪓᪙᪨ ᩃᩈᩩᨱᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩃᩈᩩᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨣᨵᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪗᪙᪓) ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪗᪙᪓) ᨷᨶ “ᨾᩣᨣᨵᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨣᨵᩮᩈᩩ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᨾᨣᨵᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨩᩣᨲᩃᩈᩩᨱᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᩍᨵ ᩃᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩃᩈᩩᨱᨾᩮᩅ, ᨶ ᩑᨠᨴ᩠ᩅᩥᨲᩥᨾᩥᨬ᩠ᨩᨠᩴ᪨ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨷᨶ ‘ᨩᩣᨲᩥᨴᩮᩈᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨾᩣᨣᨵᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩃᩈᩩᨱ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮ ᩑᨠᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨲᩥ, ᩑᨠᩴ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨾᩥᨬ᩠ᨩᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᨶ ᨷᨿᩮᩣᨣᨣᨱᨶᩣᨿ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩥ, ᨿᨳᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᨷᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨

បលណ្ហកាឌីត់ ចណ្ណេត ចា យិន្ញាយ ចា តាតត្តំ ចេឌីតន្ញាំ៉ ចណ្ណេត តាច បលណ្ហកោ តាយ បណ្ហចណ្ណោ ហោតិ៉ កន្ញាតកោ លោហិតចណ្ណោ, ហទិតកោ ហទិតចណ្ណោ, យិន្ញាយ បត បលណ្ហកស្ស ឲកា យិន្ញា ហោតិ, កន្ញាតកស្ស ខេ្ល, ហទិតកស្ស តិស្សា, ចាបលសុណោ អយិន្ញាកោ៉ អក្ខេយត្តយេច ហិ តស្ស ហោតិ៉ យហាបច្ចទិយាឌីសុ បត “បលណ្ហកស្ស តឹលិ យិន្ញាតិ, កន្ញាតកស្ស ខេ្ល, ហទិតកស្ស ឲក”ត្តិ ចុត្តំ៉ ឲតេ បលណ្ហកាឌយោ ឞការចេតច ចដ្ឋត្តិ, ឞ្ញបឞយ្យាកាឌីសុ បត យាកធកយ្យិ ចដ្ឋតិ៉ តញ្យិបច្ចយាតេសុ យុក្កស្មបិឌីសុ ចា យច្ឆយំឞចិកតិយា ចា ពេលិឌីសុ ចា ពាឌរឞាឡអចាឌីសុ ចា អប្តិលបិកាឌីសុ ចា ដ្តតូទិកខេក្ក ចា ឃត្ត កត្តចិ អត្តយេឞា ឃាក្យបឝ្តបិ បក្លិបិតំ្យ ចដ្ឋតីតិ ចុត្តំ៉ “ឞការចេតចាតិ ឞ្ញបឞយ្យាកាឌិ៍ ចិតាច៉ ពាឌរឞាឡអចំ តាយ ពាឌរចលិតិ សុក្លាបេត្វា ចុណ្ណេត្វា កត្តន្ញា ឈាឌតឹយចិកតី”តិ ឞារត្តឌីបតិយំ (ឞារត្ត៉ ឌី៉ បាចិត្តិយ ៣៉លិ៍ឝ៣-លិ៍ឝលិ៍) ចុត្តំ៉

តអក្កយិតន្ញាឌិកថា

៥០៉ តអក្កយិតន្ញាឌិកថាយំ “បទិកណ្ហកតក្កយិ តាយ ឞណ្យបត្តិកាហិ កតា កាឡអចណ្ណាឌិក្កយិ ៉ ឞេតាឞតំ យញ្ចបីឌាឌិកាឃេច៉ តចេឆច ចឡអឞ្ញាតំ្យ ចដ្ឋតីតិ អឞ្ញាហិ អាចារិកេហិ កិក្លហិ បទិក្សត្តតីហារេត បទិក្សឞ្ញាតំ្យ ចដ្ឋតិ៉ ‘តេចារិកា បកតិយា អតត្តតាយ ក្កយិយា ធេបត្តិ ចេ, ពេឞយ្យិ អតាបត្តិឃេចា’តិ កណ្ហិបឌេសុ ចុត្តំ៉ ‘ខ្លាយ្យឹ’តិអាឌិតា ចុត្តខ្លារចាតបិតាឌយោ អបទិកយុកតាបិ ត អបស្សយិតន្ញា៉ លោយេឞ្មតិ លោយេសុ ចុឞត្តេស្ម”តិ ឞារត្តឌីបតិយំ (ឞារត្ត៉ ឌី៉ ក្ខឡអចក្ក ៣៉១៧៣) ចុត្តំ៉ ចិយតិចិតោឌតិយយ្យិ (ចិ៉ ចិ៉ ឌី៉ ក្ខឡអចក្ក ៣៉១៧៣) “បទិកណ្ហកតក្កយិ ចាតិ កាឡអចណ្ណាឌិកតឞណ្យក្កយិ ចា៉ ឞេតាឞតំ ចាតិ យញ្ចបីឌាឌិ ចា៉ តចេឆច ចឡអឞ្ញាតំ្យ ចដ្ឋតីតិ ព្ទយិតា តេចារិកេហិ ឆោតបិតាឌីហិ ចឡអឞ្ញាតដ្ឋាតេ ឞញ្ចិច្ច អឆោតបិតាឌីហិ ចឡអឞ្ញាត្តស្សេច អាបត្តិ បញ្ញត្តាតិ ឌស្សេតិ , ‘ខ្លាយ្យឹ’តិអាឌិតា ឞាយញ្ញាតោ ចុត្តត្តា ខ្លារចាតបិតាឌយោ អបទិកយុកតាបិ ត អបស្សយិតន្ញា៉ អឌាតិត្វា អបស្សយត្តស្សបិ ព្ទធ លោយកណតាយ អាបត្តី”តិ ចុត្តំ៉ ចឌិទញ្ចិ្ឌិកាយំ (ចឌិទ៉ ឌី៉ ក្ខឡអចក្ក ១៧១-១៧៣) “តេចារិកា បកតិយា អតត្តតាយ ក្កយិយា ធេបត្តិ ចេ, ពេឞយ្យិ អតាបត្តិឃេចាតិ លិខិតំ, ខ្លារចាតបិតាឌយោ អបទិកយុកតាបិ ត អបស្សយិតន្ញាតិ លិខិត”ត្តិ ចុត្តំ៉

អចក្តិយចក្តិយកថា

៥១៉ អចក្តិយចក្តិយកថាយំ ព្ទធ បកេណាចទិឃេត ឞេតាឞតក្កត្តកបិឡព្ទចេឞត ឌឞ អចក្តិយា, តយោ ចក្តិយា ច ចុត្តា, អដ្ឋកថាឌីកាសុ ច ត កិញ្ចិ ចុត្តា, តស្មា ព្ទធ អាកតតឃេតច អត្តា ឌដ្ឋត្តា៉ បទិចារបិឡព្ទយំ (បទិ៉ ៣៩លិ៍ អាឌយោ) បត ដ្ឋបិលិបញ្ចាកេ បញ្ចាបញ្ចាកចឞេត បញ្ចាចីឞតិ អចក្តិយា, បញ្ចា ចក្តិយា ច ចុត្តា៉ កចំ? “កតិ តុ ខោ, កន្តេ, អចក្តិយាតិ? បញ្ចិមេ, ដ្ឋបិលិ, អចក្តិយា៉ កតមេ បញ្ចា? អត្តឈរ៍ បចិដ្ឋា អចក្តិយោ, ឆ្លាកោតា អចក្តិយោ, ឋ្ពតយសិកោ អចក្តិយោ, អឞយត្តាហតេត្តា អចក្តិយោ, សុត្តា អចក្តិយោ៉ ព្ទមេ ខោ, ដ្ឋបិលិ, បញ្ចា អចក្តិយា៉ អបរេបិ, ដ្ឋបិលិ, បញ្ចា អចក្តិយា៉ កតមេ បញ្ចា? ឃាក្យបិតេ អចក្តិយោ, កត្តកេក្ក អចក្តិយោ, ឲកាចត្តា អចក្តិយោ, អញ្ញាចិហិតោ អចក្តិយោ, តក្កោ អចក្តិយោ៉ ព្ទមេ ខោ, ដ្ឋបិលិ, បញ្ចា អចក្តិយា៉ អបរេបិ, ដ្ឋបិលិ, បញ្ចា អចក្តិយា៉ កតមេ បញ្ចា? ឈាឌត្តា អចក្តិយោ, ក្សញ្ញាត្តា អចក្តិយោ, ដ្ឋញ្ចាអ៍ កេរាត្តា អចក្តិយោ, បស្សាចំ កេរាត្តា អចក្តិយោ,

ឧក្ខិត្តកោ អចិត្តកា។ ឥមា ខោ, ឧបាលិ, បញ្ច អចិត្តកា។ អបរេបិ, ឧបាលិ, បញ្ច អចិត្តកា។ កតមេ បញ្ច? បុរេឧបសម្បន្នេន បច្ឆាឧបសម្បន្នេន អចិត្តកោ, អនុបសម្បន្នេន អចិត្តកោ, នានាសំវាសកោ ចុទ្ទិតេន អសម្មុខា អចិត្តកោ, យាវតតិយកេន អចិត្តកោ, បណ្ឌកេន អចិត្តកា។ ឥមា ខោ, ឧបាលិ, បញ្ច អចិត្តកា។ អបរេបិ, ឧបាលិ, បញ្ច អចិត្តកា។ កតមេ បញ្ច? បរិវាសិកោ អចិត្តកោ, មូលាយបដិកស្សនារហោ អចិត្តកោ, មានត្តារហោ អចិត្តកោ, មានត្តចារិកោ អចិត្តកោ, អព្ភានារហោ អចិត្តកា។ ឥមា ខោ, ឧបាលិ, បញ្ច អចិត្តកា”តិ។

“កតិ នុ ខោ, ភន្តេ, ចិត្តកាតិ? បញ្ចិមេ, ឧបាលិ, ចិត្តកា។ កតមេ បញ្ច? បច្ឆាឧបសម្បន្នេន បុរេឧបសម្បន្នោ ចិត្តកោ, នានាសំវាសកោ ចុទ្ទិតេន សម្មុខា ចិត្តកោ, អាចរិយោ ចិត្តកោ, ឧបជ្ឈាយោ ចិត្តកោ, សង្ឃេន សេលិកេ សមានកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ចិត្តកោ។ ឥមា ខោ, ឧបាលិ, បញ្ច ចិត្តកា”តិ។

អដ្ឋកថាយំ (បរិ។ អដ្ឋ។ ៣៩៧) “ឆត្តមសិតោតិ អត្ថការកេន។ តតិយចក្ខុស្ស យញ្ញាបិនាមស្សបិ នលិនំ បដិហន្ញាយ្យ។ អសមត្ថាហរន្តោតិ កិច្ចប្បសុតត្តា ចក្ខុំ អសមត្ថាហរន្តោ។ សុនត្តាតិ តិដ្ឋំ ឆក្កន្តោ។ ឧកាចន្តោតិ ឧកតោ អាចន្តោ សបត្តបន្តេ ជីនោ ចេចី ចិសការបុក្កលេ ចុច្ចតិ, អយំ អចិត្តកោ។ អយតិយាចក្ខុមយានោ បិនេនបិ បហរេយ្យ។ អញ្ញាចិហិតោតិ អញ្ញា ចិត្តមយានោ។ លាភន្តោតិ បិដ្ឋលជ្ឈកានីតិ លាភន្តោ។ ឧច្ចារញ្ញា បស្សាវញ្ញា កនោរន្តោ អនោកាសកតត្តា អចិត្តកោ។ ឧក្ខិត្តកោតិ តិចិនេឆនបិ ឧនេក្ខបតិយកមេត ឧក្ខិត្តកោ អចិត្តកោ, តជ្ជនីយាទិកម្មកតា បន ឆត្តារោ ចត្តិតព្ពា, ឧបេរិសឆបចារណាបិ តេហិ សទ្ធិំ លព្ភតិ។ អានីតោ បដ្ឋាយ ច ចុទិតស្ស អចិត្តកស្ស នក្កញ្ញា ឧក្ខិត្តកញ្ញា ចក្ខុត្តស្សច ហោតិ អាបត្តិ, ឆតេរសំ បន អសារុប្បដ្ឋេន ច អត្ថរា ចុត្តការលោន ច ចក្ខុនា បដិក្ខិត្តា។ ឆនោ បនំ បច្ឆាឧបសម្បន្នេនយា ឯសបិ អាបត្តិចតុក្កាទេនតេន អចិត្តកា។ ទោ ចក្ខុស្ស ហិ តិឃរេយតេន អាបត្តិ។ ឆតិ ឆនេយសុ បញ្ចសុ បញ្ចកេសុ ទោទេស ជននេ ចក្ខុស្ស អនាបត្តិ, ក្ខនេសន្តំ ចក្ខុនាយ អាបត្តិ។ អាចរិយោ ចិត្តកោតិ បព្ពជ្ជាចរិយោ ឧបសម្បទាចរិយោ និស្សយាចរិយោ ឧទ្ទេសាចរិយោ ឆចាឯាចរិយោតិ អយំ បញ្ចវិធោបិ អាចរិយោ ចិត្តកោ”តិ អាគតោ។

“អត្ថរាចុត្តការលោនាតិ តតិយចក្ខុស្ស យញ្ញាបិនាមស្ស នលិនំ បដិហន្ញាយ្យាតិអាទិនា ចុត្តការលោនា”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ។ ដី។ បរិវារ ៣។៣៩៧) ចុត្តំ។ ចិមតិវិនោទនិយំ (ចិ។ ចិ។ ដី។ បរិវារ ២។៣៩៧) បន “យញ្ញាបិនាមស្សបិ នលិនំ បដិហន្ញាយ្យាតិ អត្ថការេ ចម្មពន្ធំ បញ្ញាបេត្វា ចក្ខុំ ឆនយត្តស្ស នលិនំ ចា អក្ខិ ចា យញ្ញាមស្ស បដិហន្ញាតិ។ ឧទេន ចក្ខុនាបិ អាបត្តិអនាចំ ចត្វា ចក្ខុនាយ សព្ពថា បដិក្ខេបិកាចញ្ញា ឯរេបតិ។ ឧចំ សព្ពត្ថ សុត្តន្តេហិ អប្បដិក្ខិត្តស្ស នក្កាមស្ស បន ចក្ខុំ ន ចដ្ឋតីតិ។ ឧកតោ អាចន្តោតិ ឧកាស្មិំ ឆនោសាកាតិបន្តេ បរិចន្តោ, បចិដ្ឋោតិ អត្ថោ។ ពេតាហ ‘សបត្តបន្តេ ជីនោ’តិ។ ចក្ខុមយានោតិ ឆនយិត្វា ចក្ខុមយានោ។ ចក្ខុតព្ពាសុ ឧទ្ទេសាចរិយោ និស្សយាចរិយោ ច សម្មា ននិកាបិ ហោន្តិ, តស្មា ‘ទោ ចុទ្ធា ឧច ចក្ខុកា’តិ ចក្ខុតព្ពា”តិ អាគតំ។ ចជីរពុទ្ធិដីកាយំ (ចជីរ។ ដី។ បរិវារ ៣៩៧) “ឧកាចន្តោតិបិ បឋន្តិ, តស្ស កុទ្ធោ កោឆាកិច្ចតាតិ កិរ អត្ថោ។ ឧកាចន្តោតិបិ កោចិ, ឧត្តរាសង្គំ អបនេត្វា ជីនោតិ កិរ អត្ថោ។ តំ សព្ពំ អដ្ឋកថាយំ ឧទ្ទេសបិឡព្ពាយា ចិរុជ្ឈតិ។ ឧកាចន្តោតិ ហិ ឧទ្ទេសំ, តស្មា ន គហេតព្ពំ។ អត្ថរាចុត្តការលោនាតិ កិច្ចប្បសុតត្តា អសមត្ថាហរន្តោ ‘នលិនំ បដិហន្ញាយ្យា’តិអាទិចុត្តការលោនា”តិ អាគតំ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកដ្ឋកថាយំ (បរិ។ អដ្ឋ។ ៣៤៤) “ទស បុគ្គលា នាភិវាទេតព្ពាតិ សេនាសនក្ខន្ធកេ វុត្តា ទស ជនា។ អញ្ជលិសាមីចេន ចាតិ សាមីចិកម្មេន សទ្ធិំ អញ្ជលិ ច តេសំ ន កាតព្ពា។ តេន បានីយបុច្ឆនតាលវណ្ដគ្គហណាទិ វត្តកិច្ចំ តេសំ ទស្សេតព្ពំ, ន អញ្ជលិ បគ្គហេតព្ពោតិ អត្ថោ។ ទសន្នំ ទុក្កដន្តិ តេសំយេវ ទសន្នំ ឯវំ ករោន្តស្ស ទុក្កដំ ហោតី”តិ អាគតំ, តស្មា អញ្ជលិកម្មម្បិ តេសំ ន កាតព្ពន្តិ។

“នវកតរេន, ភន្តេ, ភិក្ខុនា វុឌ្ឍតរស្ស ភិក្ខុនោ បាទេ វន្ទន្តេន កតិ ធម្មេ អជ្ឈត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បាទា វន្ទិតព្ពាតិ? នវកតរេនុបាលិ, ភិក្ខុនា វុឌ្ឍតរស្ស ភិក្ខុនោ បាទេ វន្ទន្តេន បញ្ច ធម្មេ អជ្ឈត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បាទា វន្ទិតព្ពា។ កតមេ បញ្ច? នវកតរេនុបាលិ, ភិក្ខុនា វុឌ្ឍតរស្ស ភិក្ខុនោ បាទេ វន្ទន្តេន ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា អញ្ជលិ បគ្គហេត្វា ឧភោហិ បាណិតលេហិ បាទានិ បរិសម្ពាហន្តេន បេមញ្ច គារវញ្ច ឧបដ្ឋាបេត្វា បាទា វន្ទិតព្ពា។ នវកតរេនុបាលិ, ភិក្ខុនា វុឌ្ឍតរស្ស ភិក្ខុនោ បាទេ វន្ទន្តេន ឥមេ បញ្ច ធម្មេ អជ្ឈត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បាទា វន្ទិតព្ពា”តិ (បរិ។ ៣៩៨) ឥមស្មិំ ឋានេ សម្មាសម្ពុទ្ធេន អាយស្មតោ ឧបាលិស្ស វន្ទនាកថា អាចិក្ខិតា។

បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិតព្ពាតិ ឯត្ថ បញ្ចសុបញ្ហា កថិតំ។ កថំ? វុឌ្ឍតរស្ស បាទេ វន្ទន្តេន ឧភោ អំសេ វិវរិត្វា វន្ទិតព្ពា, ន ច ឧភោ អំសេ បារុបិត្វា វន្ទិតព្ពា, អថ ខោ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា វន្ទិតព្ពាតិ។ ឯតេន សញ្ញាណំ បន ឯកំសំ កតាបិ អកតាបិ នត្ថិ ទោសោតិ បកាសិតោ ហោតិ។ “ទសនខសមោធានសមុជ្ជលំ ករបុដសណ្ឋានំ អញ្ជលិ បគ្គហេត្វាវ វន្ទិតព្ពា, ន ហត្ថតលបកាសនមត្តេន វា ន ហត្ថមុដ្ឋិបកាសនាទិនា វា វន្ទិតព្ពា”តិ ច “ន ឯកេន ហត្ថេន ចីវរកណ្ណុបកាសិយត្តេន វន្ទិតព្ពា, អថ ខោ ឧភោហិ បាណិតលេហិ បាទានិ បរិសម្ពាហន្តេន វន្ទិតព្ពា”តិ ច “ឯវំ វន្ទន្តេហិ ន ទុដ្ឋចិត្តេន អនាទរេន ឧបដ្ឋាបេត្វា វន្ទិតព្ពា, អថ ខោ បេមញ្ច គារវញ្ច ឧបដ្ឋាបេត្វា បាទា វន្ទិតព្ពា”តិ ច ឯវំ វន្ទនាកថា អាចិក្ខិតា ហោតិ។

កថំ បញ្ចបតិដ្ឋិតវន្ទនំ កថិតំ? ឥធ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វាតិ ឯកំ, អញ្ជលិ បគ្គហេត្វាតិ ឯកំ, ឧភោហិ បាណិតលេហិ បាទានិ បរិសម្ពាហន្តេនាតិ ឯកំ, បេមញ្ច ឧបដ្ឋាបេត្វាតិ ឯកំ, គារវញ្ច ឧបដ្ឋាបេត្វាតិ ឯកំ, ឯវំ បញ្ចបតិដ្ឋិតវន្ទនំ កថិតំ ហោតិ។ តេនាហ “បញ្ច ធម្មេ អជ្ឈត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បាទា វន្ទិតព្ពា”តិ។ ឯវំ សកលលោកស្ស ហិតសុខការកេន ធម្មស្សាមិនា កាយបណាមវចោបណាមមនេន យុត្តោ ហិតសុខស្ស បវត្តនត្ថំ អាយស្មតោ ឧបាលិត្ថេរស្ស អាចិក្ខិតេន វន្ទនាកមេន វន្ទិតុំ វដ្ដតិ។

ឥទានិ បន អាចរិយា អភិនវអាគតានំ ទហរានំ សាមណេរានំ វន្ទនាកមំ សិក្ខន្តា ន ឯវំ អាហច្ចការិតំ បញ្ញត្តំ ករោន្តា សិក្ខន្តិ, អថ ខោ បរេហិ អាគតកមេនេវ ករោន្តា សិក្ខន្តិ។ កថំ? យទិ ឋត្វា វន្ទថ, ទ្វេ បាទតលានិ សមំ ភូមិយំ បតិដ្ឋាបេត្វា ទ្វេ ហត្ថតលានិ សមំ ផុសាបេត្វា នលាដេ បតិដ្ឋាបេត្វា វន្ទិតព្ពាកិរិយំ ធារយិត្វា វន្ទថាតិ, អយំ នយោ “ឯវំ បហាសេត្វា សុវណ្ណកទលិ វិយ ធីរាណហិតការាកិរិយំ ធារយិត្វា មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា”តិ ឥទំ ជាតកដ្ឋកថាវចនញ្ច “ទសនខសមោធានសមុជ្ជលំ អញ្ជលិ បគ្គយ្ហ សិរស្មិំ បតិដ្ឋាបេត្វា”តិអាទិអដ្ឋកថាវចនញ្ច អនុលោមេតិ។ ឥធ បន ទ្វេ បាទតលានិ, ទ្វេ ហត្ថតលានិ, នលាដញ្ចាតិ បញ្ចសុ បតិដ្ឋិតានីតិ វន្ទន

ចងក្តិ៉ ឃជិ តិឹសិជិត្វា ចត្កូឆ, បផយំ ឥក្ខ បិងតលិតិ ក្បុយិឃំ ឯយំ បតិដ្ឋារបត្វា ឥក្ខ ឌាលាុយល្ហលិតិ ឯយំ ក្ឋស្សារបត្វា ឥក្ខ កាប្បទាតិ ក្វិតិំ្ក ឌាល្ហុតំ ក្ឋបទិ ឯយំ ផរបត្វា ឥក្ខ ហត្តតលិតិ ឯយំ ឋុឃិតាតិ កាត្វា អញ្ញាលិឯញ្ញាតំ ការបុជំ ឃិរឯញ្ញារត តលិរដ បតិដ្ឋារបត្វា ចត្កូឆ៉ តរតា ឋ្លាតយិត្វា ឥក្ខ ឌាលាុយល្ហលិតិ ច ឥក្ខ កាប្បទាតិ ច ក្បុយិឃំ ឯយំ បតិដ្ឋារបត្វា ឥក្ខ ហត្តតលិតិ បឯារទត្វា ឯយំ ក្បុយិឃំ ផរបត្វា ឃឹឯំ ក្ឋកិតិំ្ក ហត្តបិដ្ឋិតំ ក្ឋបទិ កាត្វា ក្បុយិឃំ បតិដ្ឋារបត្វា ចត្កូឆាតិ៉ ឲត្ត ឮ ឥក្ខ បិងតលិតិ ឲក៌ កាត្វា, តឆា ឥក្ខ ឌាលាុយល្ហលិតិ ឲក៌, ឥក្ខ កាប្បទាតិ ឲក៌, ឥក្ខ ហត្តតលិតិ ឲក៌, ឃឹឯំ ឲក៌ កាត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតឯទ្វុំ ករឆក្តិ៉ ឲឯ តរឃា បិឮត្តអដ្ឋកឆាជិកាឃុ ត ជិរដ្ឋា៉

ឯយឹបំ កត្តា បិងាតំ ចត្កូតការល បត ឲករន្ទ បផយំ អត្តរតា ឃឹឯំ ហរត្តត បទាយឃិត្វា រតត ហត្តួរឃត ឆទាតំ ឌាលាុយល្ហលំ ជិចរស្ស ក្ឋបទិរឃច ឯត្តាហក្តិ៉ ឲករន្ទ បផយំ ឆទាតំ ឌាលាុយល្ហលំ ឯជិចរំឃច បទាយឃិត្វា រតរតច ហត្តួរឃត អត្តរតា ឃឹឯំ បទាយឯត្តិ៉ ឲករន្ទ លុបតយត្តរយច កររាត្តិ៉ ឲឯបិ តរឃា ត កិស្ថិញ្ចិ ជិរដ្ឋា៉ ទាយញ្ញារងឃិឃា បត កិក្ល ឲចំ ឯយឹបំ កត្តា ចត្កូតការល ឆទាតំ បិងក្តិ អបស្សត្តាបិ បទិរឃឃិត្វា ជិចររតា តិឹហទិត្វា បិងក្តរយច បុតប្បុតំ ហរត្តត ឯត្តាហិត្វា ឃិរឯត បចដ្ឋេត្វា ធុម្តិត្វា រលហិត្វា ជិរប្បចាឯាកាតបិឃយតាទិ៍បិបញ្ញាឃំ ចា អាចទិឃំ ចា បស្សត្តា ជិឃ កាត្វា ចត្កូត្តិ៉ តំ កិទិឃំ បទិចារបិឮត្តឃំ “ក្ឋរកាហិ បិល៌តរលហិ បិងាតិ បទិឯត្តាហរត្តត របយញ្ចុ ការចញ្ចុ ក្ឋបដ្ឋារបត្វា បិងា ចត្កិតត្តា”តិ អាកាតបិឮត្តឃា ឯំឯត្កូតិ ជិឃ ជិស្សតិ៉ រតបិ ត ឯរត្តា បិឮត្តំ បស្សត្តិ, បរចលឹចរឯរតច កររាត្តិ, តន្ត្ថា ឯរត្តាឯំ ហិតត្តំ បិឮត្តតរឃា អរយត្តិ ក្ឋដ្ឋរជា៉ បរចលឹអាកាតតឃរតា ហិ បិឮត្តតរឃា ឆាលចតររា, តន្ត្ថា កកាចរតា អាល៌ កទ្វំ កររាត្តហិ ឯប្បុទិរឯហិ បិឮត្តតរឃា ឯយារឯចិតរត្តាតិ អយ្យ៊ា លត្តិ, ជិយំឃិត្វា ករហតត្តា៉

អាឯត្កូាជិកឆា

៥៥៉ អាឯត្កូាជិកឆាឃំ ចត្យុទស្សឹផត្តិ ឯយចត្យុទស្សិ៉ អដ្ឋក្កុលបិងំ ចដ្ឋតឹតិ អដ្ឋក្កុលបិងករយច ចដ្ឋតិ៉ បយាលាតិក្កុរត្តាបិ ចដ្ឋតឹតិ ឯយចត្យុទស្សរយច ឯត្តាឃ ធុត្តំ៉ អាឃតចត្យុទស្សា បត ឯត្តក្កបញ្ចក្កាបិ ក្ឋន្ធបិងា ត ចដ្ឋត្តិ៉ រចរត្តរហច ចត្យុទស្សាជិអាការរត កតំ កត្កូឹផត្តិ អាហ “រចត្តឃឃឹផ”ត្តិ៉ ងាទ្យុបដ្ឋិកាឃ ក្ឋបទិតិ អជតិអាការរត ជិតងាទ្យុបជលស្ស រហដ្ឋា៉ ក្ឋន្ធំ បិងំ កាត្វា បរចឯតកាលញ៌ា ឯត្តាឃ “ក្ឋបទិ”តិ ធុត្តំ៉ ឲញអកាស្ស បន្ថិយបិងក្ខឃំ ជិឃ ចត្កាការរត ជិតត្តា បរតតំ “ឲញអកាបិងឹផ”ត្តិ (ចិ៉ ចិ៉ ជី៉ ធ្មញអចក្ក ១៉ ១៥ស៌) ធុត្តំ៉

ក្ឋន្ធាឯឃតយហាឯឃតកឆា

៥៩៉ ក្ឋន្ធាឯឃតយហាឯឃតកឆាឃំ “ចាញអទ្វុបិតឹតិ អាហទិយាតិ ចាញអទ្វុបិតិ, ‘អកាប្បិឃទ្វុបិក្យុរលិ អកាប្បិឃយរញ្ចុ បល្លរក្កា’តិ ឯារឯយារឯ ធុត្តំ៉ ជិឈរលិយរកា យហារកាឌរចាតិ ចត្យុទក្កុលិងិករលិរយា កាញអរកាឌរចា៉ ‘ចត្យុទក្កុលិងិកាតិ កិរ តស្ស រលិយាតិ’តិ ចចតរតា ចត្យុទក្កុលរតា រហដ្ឋា ចដ្ឋតឹតិ ចងត្តិ៉ ចាតចិរ(តា ក្ឋណ្ណាយឃត្តរណាតិ កិត្តិរន្ថាជិចរឯត ចិចិរ(តា ក្ឋណ្ណាយឃត្តរណា៉

ឈតបុប្បុរកា ក្ណ្ណាយឃត្ថុរណាតិ ក្ណ្ណាយឃលោហិតត្ថុរណា ។ បកតិគុលិកាតិ រុក្ខគុលលតាគុលបេរិដកិគុលសណ្ឋានានំ តិណ្ណំ គុលានំ អញ្ញតរបុណ្ណា គុលិកា ‘ឃ្គលេលិយីតិ ក្ករេតាទសំ ក្ណ្ណាយឃត្ថុរណំ ឯកត្តលេលិយីតិ ឯករេតាទសំ ក្ណ្ណាយឃត្ថុរណា’ត្តិ ទីឃនិកាយដ្ឋកថាយំ វុត្តំ សារសមាសេ បន ‘ឃ្គលេលិយីតិ ឯករេតាក្កុតបុប្ផំ ឯកត្តលេលិយីតិ ក្ករេតាក្កុតបុប្ផ’ន្តិ វុត្តំ ‘កោនសេឃ្យកដ្ឋិ ឃ្យុយយន្តិ កោនសេឃ្យកសដយយ’ន្តិ អាចរិយធម្មបាលត្ថេរេន វុត្តំ សុទ្ធកោនសេឃ្យន្តិ រតនបរិសិទ្ធានហិតំ ទីឃនិកាយដ្ឋកថាយំ បនេត្ថ ‘ផេបត្វា គុលិកំ សព្វានេវ កោនកាឌីនិ រតនបរិសិទ្ធានិ ន ចដ្ឋន្តី’តិ វុត្តំ តត្ថ ‘ផេបត្វា គុលិក’ន្តិ ឯតេន រតនបរិសិទ្ធានហិតាបិ គុលិកា ន ចដ្ឋតីតិ ទីបេតិ ‘រតនបរិសិទ្ធានិ ន ចដ្ឋន្តី’តិ ច្ហាយិតា បន យានិ រតនបរិសិទ្ធានិ, តានិ ក្សុយត្វរលចសេន យធាត្ថុរំ យត្ថាទីសុ ច ក្បនេតុំ ចដ្ឋតីតិ ទីបិតន្តិ ចេទិតព្ពំ ឯត្ថ ច ចិនយបរិយាយំ បត្វា ករុណា ធាតព្ពត្វា ច្ហាឆ វុត្តនយេនេវេត្ថ ចិនិច្ឆយោ ចេទិតព្ពោ សុត្តន្តិកនេសតាយ បន កហដ្ឋានយ្បិ ចសេន វុត្តត្តា ទោសំ សក្ខាត្វា ‘ផេបត្វា គុលិកំ…បេ… ចដ្ឋតី’តិ វុត្តន្តិ អបរេ ។

អទិតចស្យុហិតិ អទិតយិកចស្យុហិ តានិ កិរ ចស្យានិ សុគុយតរានិ, តស្មា ទ្សុបដ្ឋិបដ្ឋានិ កត្វា សិទ្ធន្តិ នេត វុត្តំ ‘អទិតប្បចេលី’តិ ក្កត្វរ ក្បរិការំ លោរេធីតិ ក្កត្វរេច្ឆរោ, ចិតានំ, តស្មា លោហិតចិតានំ ច្ហិធានិចប្បតន្តិ អាហ ‘ក្បរិតរេក្ខន រត្តចិតានេនតា’តិ, ‘រត្តចិតានេតសុ ច ការរាចំ ចដ្ឋតិ, គុសុម្ភាទិរត្តរយេច ន ចដ្ឋតី’តិ កណ្ហិបនេសុ វុត្តំ យហាក្បធានន្តិ បយាណាតិក្កន្តំ ក្បធានំ ឯត្ថ ច កិច្ចាបិ ទីឃនិកាយដ្ឋកថាយំ ‘អលោហិតកានិ ទ្វេបិ ចដ្ឋន្តិរេយច, តទោ ក្កត្វរ លកិត្វា អនេព្វាសំ ធាតព្វានំ ធាតុយសេក្កានេត្វា យនេច្បា តិទិយំ អត្ថរិត្វា ក្បរិបច្ចត្ថរណំ ធត្វា និបន្ទិតុម្បិ លភតី’តិ អចិសេសេន វុត្តំ, សេតាសតក្លត្ថកចណ្ណនាយំ (ទ្សុអច អដ្ឋ ១៥៤) បន ‘អកិលិតស្ស សិន្សុបធានត្សា បិទ្សុបធានត្សាតិ ទ្វយេច ចដ្ឋតិ កិលិតស្ស ចិនេព្វាហតានិ សត្តរិត្វា ក្បរិ ច បច្ចត្ថរណំ ធត្វា និបន្ទិតុម្បិ ចដ្ឋតី’តិ វុត្តត្តា កិលិនោនយេច យនេច្បា តិទិយំ អត្ថរិត្វា និបន្ទិតុំ ចដ្ឋតីតិ ចេទិតព្ពំ អកិតិស្សាយ និសិទិតុន្តិ អបស្សាយ និសិទិតុ”ន្តិ ឯត្តកោ ចិនិច្ឆយោ សារត្ថទីបនិយំ អាគតោ ។

ចិមតិចិនោទនិយំ (ចិ॰ ចិ॰ ដី॰ មហាចគ្គ ១.១៥៤) – បន ធាត្វអទ្សុបិនីតិ អាហរិមានិ ធាត្វអទ្សុបិនិ ធាតុរក្កុលិធិកានីតិ ឃ្គលេលិយីឯកត្តលេលិយីហិ ចិនេសេសស្សន្តំ ធាតុរក្កុលេតា ហិ ក្កានានិ កិរ ឃ្គលេលិយីអាទីសុ បចិសន្តិ ធានធិកេត្វា ក្ណ្ណាយឃត្ថុរណាតិ នានាធណ្ណេហិ ក្ណ្ណាយឃសុត្តេហិ កិត្តិច្ឆេទានិចសេន ធាយិត្វា កតចិត្តត្ថុរណា ឈតបុប្បុរកាតិ ឧហលសារកា បកតិគុលិកាតិ គុលបុណ្ណា កិសិ ចិកតិកាតិ សីហទ្សុបាទិចសេន ធានចិត្រាច កយ្ហាតិ “ឃ្គលេលិយីតិ ក្ករេតាទសំ ក្ណ្ណាយឃត្ថុរណំ ឯកត្តលេលិយីតិ ឯកត្តទសំ ក្ណ្ណាយឃត្ថុរណា”ន្តិ ទីឃនិកាយដ្ឋកថាយំ វុត្តំ កោនសេឃ្យកដ្ឋិ ឃ្យុយយន្តិ កោសិយសុត្តានំ អត្ថរា សុចណ្ណយយសុត្តានិ បចេសេត្វា ចិតំ, សុចណ្ណសុត្តំ កិរ កដ្ឋិស្សំ កសដន្តិ ច ចុច្ចតិ តេនេច “កោនសេឃ្យកសដយយ”ន្តិ អាចរិយធម្មបាលត្ថេរេន វុត្តន្តិ ចទន្តិ រតនបរិសិទ្ធិតន្តិ សុចណ្ណលិត្តំ សុទ្ធកោនសេឃ្យន្តិ រតនបរិសិទ្ធានហិតំ ។

អទិតយិកចស្យានំ អតិសុគុយត្តា ទ្សុបដ្ឋិបដ្ឋានិ កត្វា សិទ្ធន្តីតិ វុត្តំ “អទិតប្បចេលី”តិ រត្តចិតានេនតាតិ សព្វរត្តេន ចិតានេន ។ យំ បន នានាចណ្ណំ ធានចិត្តំ ចា លេបចិត្តំ ចា, តំ ចដ្ឋតិ ឯករេតារលោហិតក្បធានេនបិ ឯសេច នយោ ។ ចិត្រា ធាតិ ច្ហាធំ បន សន្ធាធ កប្បិយន្តា វុត្តំ, ន បន ឯករេតាក្បធានេនសុ អកប្បិយត្តា ន ហិ លោហិតកសន្ធោ ចិនេត្ត ចដ្ឋតិ បដលិក្កុហនោនេច ចិត្តកស្សបិ អត្ថរោណស្ស

ปิฐาฯปริเคทกถา

รูปิหตกถา

សព្ពបច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ ចម្មានិ អត្ថរណានី”តិ (មហាវ. ២៥៩) ឯត្ថ អនុមតិប្បទានវសេន វុត្តន្តិ វេទិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។

យានកថា

យានកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បុរិសយុត្តំ ហត្ថវដ្ដក”ន្តិ (មហាវ. ២៥៣) ឯត្ថ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បុរិសយុត្តំ, អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ហត្ថវដ្ដកន្តិ ឯវំ បច្ចេកំ វាក្យបរិសមាបនំ អធិប្បេតន្តិ អាហ “បុរិសយុត្តំ ឥត្ថិសារថិ វា…បេ… បុរិសា វា, វដ្ដតិយេវា”តិ។ “បីឋកសិវិកន្តិ បីឋកយានំ។ បាដង្កិន្តិ អន្ទោលិកាយេតំ អធិវចន”ន្តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.២៥៣) វុត្តំ, “បីឋកសិវិកន្តិ ផលកាទិនា កតំ បីឋកយានំ។ បដបោតលិកំ អន្ទោលិកា។ សព្ពម្បិ យានំ ឧបាហនេនាបិ គន្តុំ អសមត្ថស្ស គិលានស្ស អនុញ្ញាត”ន្តិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.២៥៣)។

ចីវរកថា

ឥលិ។ ចីវរកថាយំ “អហតកប្បានន្តិ ឯកវារធោតានំ។ ឧតុទ្ធដានន្តិ ឧតុតោ ទីឃកាលតោ ឧទ្ធដានំ ហតវត្ថកានំ, បិលោតិកានន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ បាបណិកេតិ អន្តរាបណតោ បតិតបិលោតិកចីវរេ។ ឧស្សាហោ ករណីយោតិ បរិយេសនា កាតព្ពា។ បរិច្ឆេទោ បនេត្ថ នត្ថិ, បដ្ដសតម្បិ វដ្ដតិ។ សព្ពមិទំ សាទិយន្តស្ស ភិក្ខុនោ វសេន វុត្តំ។ អគ្គឡំ តុន្នន្តិ ឯត្ថ ឧទ្ធរិត្វា អល្លីយាបនខណ្ឌំ អគ្គឡំ, សុត្តេន សំសិព្វិតំ តុន្នំ, វដ្ដេត្វា ករណំ ឱវដ្ដិកំ។ កណ្ឌុសកំ វុច្ចតិ មុទ្ទិកា។ ទឡ្ហីកម្មន្តិ អនុទ្ធរិត្វាវ ឧបស្សយំ កត្វា អល្លីយាបនកំ វត្ថខណ្ឌ”ន្តិ អដ្ឋកថាយំ អាគតំ។ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.៣៤៨) បន “អច្ឆុបេយ្យន្តិ បតិដ្ឋបេយ្យំ។ ហតវត្ថកានន្តិ កាលាតីតវត្ថានំ។ ឧទ្ធរិត្វា អល្លីយាបនខណ្ឌន្តិ ទុព្ពលដ្ឋានំ អបនេត្វា អល្លីយាបនវត្ថខណ្ឌ”ន្តិ វុត្តំ។ ទិគុណំ សង្ឃាដិន្តិ ទុបដំ សង្ឃាដឹ។ ឯកច្ចិយន្តិ ឯកបដំ។ អគ្គឡំ អច្ឆុបេយ្យន្តិ ជិណ្ណដ្ឋានេ បិលោតិកខណ្ឌំ លគ្គាបេយ្យំ។

ឆិន្នចីវរកថា

ឆិន្នចីវរកថាយំ តីសុ បន ចីវរេសុ ទ្វេ វា ឯកំ វា ឆិន្ទិត្វា កាតព្ពន្តិ ឯត្ថ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឆិន្នកំ សង្ឃាដឹ ឆិន្នកំ ឧត្តរាសង្គំ ឆិន្នកំ អន្តរវាសក”ន្តិ (មហាវ. ៣៤៥) វចនតោ បញ្ចខណ្ឌសត្តខណ្ឌាទិវសេន ឆិន្ទិត្វាវ កាតព្ពំ, ន អច្ឆិន្ទិត្វាតិ អត្ថោ។ សចេ នប្បហោតិ, អាគន្តុកបដំ ទាតព្ពន្តិ ឯត្ថ យទិ ឆិន្ទិត្វា កតេ តីណិបិ ចីវរានិ អត្ថាយ សាដកោ នប្បហោតិ, ទ្វេ ចីវរានិ ឆិន្នកានិ កាតព្ពានិ, ឯកំ ចីវរំ អច្ឆិន្នកំ កាតព្ពំ។ ទ្វីសុ ចីវរេសុ ឆិន្ទិត្វា កតេសុ សាដកោ នប្បហោតិ, ទ្វេ ចីវរានិ អច្ឆិន្នកានិ, ឯកំ ចីវរំ ឆិន្នកំ កាតព្ពំ។ ឯកម្បិ ចីវរំ ឆិន្ទិត្វា កតេ សាដកោ នប្បហោតិ, ឯវំ សតិ អច្ឆិន្ទិត្វា អាគន្តុកបដំ ទាតព្ពន្តិ អត្ថោ។ តមត្ថំ បាឡិយា សាធេតុំ “វុត្តញ្ហេតំ”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ អន្វាធិកម្បិ អារោបេតព្ពន្តិ ឯវំ អប្បហោន្តេ សតិ អាគន្តុកបដម្បិ អារោបេតព្ពំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។

អកប្បិយធិចរកធា

អកប្បិយធិចរកធាយំ “តក្កិយំ ក្យុសធិរំ ឞលកធិរំ ពោសកប្ពូលំ ចាឡអកប្ពូលំ ឱ្លក្ខបក្កិកំ អឌិតក្កិប”ត្តិ ពូយាតិ ពិត្តិយសយាគាតត្វា ទ្លុច្ឆយចត្ទ្ធីតិ ករចតា បដិក្កិត្វាតិ ៍ តត្ថ តក្កិយត្តិ តក្កការចេ អចេលកការចេ៍ ក្យុសធិរត្តិ ក្យុសេត កេត្តត្វា កតធិចរំ៍ ចាកធិរត្តិ តាបសាតំ ចក្កលំ៍ ឞលកធិរត្តិ ឞលកសណ្ឋាតាតិ ឞលកាតិ សិព្ពិត្វា កតធិចរំ៍ ពោសកប្ពូលត្តិ ពោសេហិ តេត្ត ចាឃិត្វា កតកប្ពូលំ៍ ចាលកប្ពូលត្តិ ចាយទីចាលេហិ ចាឃិត្វា កតកប្ពូលំ៍ ឱ្លក្ខបក្កិកត្តិ ឱ្លក្ខសក្យុលស្ស បក្ខេហិ កតតិចាសតំ ៍ អឌិតក្កិបត្តិ សលោមំ សទ្យុរំ អឌិតយិកចម្មំ៍ តាតិ ពិត្តិយទ្ធដក្ខតាតិ អធិចរការចេត បិកជាតីតិ អាចទិយេត ពូឆ ត ទ្យុត្វាតិ៍ បេពិត្វកោ បត អបិកពេជិតិ តំ ចត្វា សព្ពតិលកាឌីតិ ទ្យុក្កដចត្ទ្ធកាតិ ទ្យុត្វាតិ៍ “ពិបដ្ឋធិចរស្ស ចា យឡេគាតព្ពាតី”តិ ទ្យុត្តត្វា ពិបដ្ឋធិចរំ ឆាទេត្យុំ ចដ្ឋតីតិ សិទ្ធំ៍ ពិបដ្ឋាឌីតព្ពា ពាហ្យបដ្ឋធិចរាតំ អត្តទេ ថ្រាឌិសាតិ អសារ្យប្យចណ្ណាតិ បដបិលោតិកាតិ កាតព្ពាតីតិ គេស្សតិ៍ កញ្ចាកំ តាយ សីសេតា បដិយុញ្ជិត្វា កាឃារ្យឡហចត្វំ៍ ពេតាហ “ឞាលេត្វា ទឌិត្វា បទិក្យុញ្ជិតុំ ចដ្ឋតី”តិ៍ េចឞត្តិ សីសេចឞតំ៍ តិទីដត្តិ យក្យុដំ៍ តស្ស ចិសេសំ គេស្សតុំ “តិទីដកំ បតា”តិអាឌិយាហ៍

ធិចរចិធារណកធា

ធិចរចិធារណកធាយំ “បណ្ឌិតោ, កិក្ខវេ, អាតត្ថោ, យហាបញ្ញោ, កិក្ខវេ, អាតត្ថោ៍ ឃត្រ ហិ តាយ យឃា សំលិទេត្វត ការិតស្ស ចិត្វាទេត អត្តំ អាឌាតិស្សតិ, ក្យុសិយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, អឌ្ឍក្យុសិយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, យណ្ឌលយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, អឌ្ឍយណ្ឌលយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, ចិចដ្ឋយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, អត្យុចិចដ្ឋយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, គីចេយ្យកយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, ឌង្ឃេយ្យកយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, ពាហត្តយ្បិ តាយ ពរិស្សតិ, លិត្តកំ កចិស្សតិ, សត្វលូកំ សយណសារ្យប្បំ បច្ចត្តិកាតព្ពា អតកិច្ចិត”ត្តិ (យហាច៍ ៦៣៥) ចចតេតា “បស្សសិ តំ, អាតត្ថ, យកធេពត្តំ អច្ចិពាទ្ធំ បិឡព្ពាពទ្ធំ យទិឃាឌពទ្ធំ សិឃ្ឃាដកពទ្ធ”ត្តិ ករចេតា សំលិទេត្វត ទ្យុត្តចចតំ ស្យុត្វា អាឃម្ភា អាតត្ថោ ករចេតា អញ្ញាសឃាត្យុម្បំ សព្ពហ្យុលិតំ កិក្ខុតំ ធិចរំ សំចិឌហិ៍ តធា ពូគាតិបិ ឲចទ្បំ ធិចរំ សំចិឌហិតព្ពា៍

តត្ថ “អច្ចិពទ្ធត្តិ ចត្យុរស្សពេគារពទ្ធំ៍ បិឡព្ពាពទ្ធត្តិ អាឃាមតោ ច ចិត្វារតោ ច ឌីឃយទិឃាឌពទ្ធំ៍ យទិឃាឌពទ្ធត្តិ អត្តទត្តរា រស្សយទិឃាឌពទ្ធំ៍ សិឃ្ឃាដកពទ្ធត្តិ យទិឃាឌាយ យទិឃាឌំ ចិតិចិជ្ឈិត្វា កតដ្ឋានេ សិឃ្ឃាដកពទ្ធំ, ចត្យុក្កសណ្ឋាតត្តិ អត្វោ៍ ឃត្រ ហិ តាយាតិ យេឃា តាយ៍ ក្យុសិយ្បិ តាយាតិអាឌីស្យុ ក្យុសីតិ អាឃាមតោ ច ចិត្វារតោ ច អត្យុចាតាឌីតំ ឌីឃបដ្ឋាតយេតំ អធិចចតំ៍ អឌ្ឍក្យុសីតិ អត្តទត្តរារស្សបដ្ឋាតំ តាយំ៍ យណ្ឌលត្តិ បញ្ចខណ្ឌិកស្ស ធិចរស្ស ឲពេកស្មិំ ខណ្ឌេ យហាយណ្ឌលំ៍ អឌ្ឍយណ្ឌលត្តិ ក្យុទ្ទកយណ្ឌលំ៍ ចិចដ្ឋត្តិ យណ្ឌលញ្ច អឌ្ឍយណ្ឌលញ្ច ឲកតោ កត្វា សិព្ពិតំ យជ្ឈិយខណ្ឌំ៍ អត្យុចិចដ្ឋត្តិ តស្ស ឱ្ធេកាស្យុ បស្សេស្យុ ទ្វេ ខណ្ឌាតិ៍ គីចេយ្យកត្តិ គីចាវេចឞដ្ឋានេ ឌឡ្ហីករណត្ថំ អញ្ញាស្យុត្តសំសិព្ពិតំ អាកត្យុកបដ្ដំ៍ ឌង្ឃេយ្យកត្តិ ឌង្ឃបិប្យុណដ្ឋានេ តថេច សំសិព្ពិតំ បដ្ដំ៍ គីចាដ្ឋានេ ច ឌង្ឃដ្ឋានេ ច បដ្ឋាតយេតំ តាយត្តំ៍ ពាហត្តត្តិ អត្យុចិចដ្ឋាតំ ពហិ ឲពេកំ ខណ្ឌំ៍ ពូតិ បញ្ចខណ្ឌិកធិចរេទេតំ ចិចារិតត្តំ៍ អថ ចា អត្យុចិចដ្ឋត្តិ ចិចដ្ឋស្ស ឲកបស្សេតា ទ្វិត្តំ ឲកបស្សេតា ទ្វិត្តត្តិ ចត្យុត្តយ្បិ ខណ្ឌាតយេតំ តាយំ៍ ពាហត្តត្តិ ស្យុប្បយាណំ ធិចរំ បារ្យុបត្តេត សំហរិត្វា

ᨻᩣᩉᩣᨿ ᩏᨷᩁᩥ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᩏᨽᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᨲᩮᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩴ ᨣᨲᩴ ᨶᩣᨾᩴ᪨ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨶᨿᩮᩣ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪓᪕) ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ᪨

ᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᨠᨳᩣ

ᩈᩪᨧᩥᨠᨮᩥᨶᩮᨶᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᨠᨳᩣᨿᩴ – ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨡᩦᩃᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩅᩥᨠᨱ᩠ᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨠᨮᩥᨶᩁᨩ᩠ᨩᩩᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩒᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᨾᩮ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨷᩁᩥᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ...ᨷᩮ... ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩥᩈᨾᩮ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣᨲᩥ᪨

ᨨᨾᩣᨿ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨷᩴᩈᩩᨠᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᩥᨱᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᨠᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨮᩥᨶᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩁᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨶᩩᩅᩣᨲᩴ ᨷᩁᩥᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨶᨸ᩠ᨷᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᨱ᩠ᨯᨠᨮᩥᨶᩴ ᨻᩥᨴᩃᨠᩴ ᩈᩃᩣᨠᩴ ᩅᩥᨶᨶ᩠ᨵᨶᩁᨩ᩠ᨩᩩᩴ ᩅᩥᨶᨶ᩠ᨵᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩅᩥᨶᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᩈᨾᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩊᩥᨾ᩠ᨽᨠᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨦ᩠ᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩮᩣᨥᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨵᩮᩣᨲᩮᩉᩥ ᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨴᩩᩔᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨵᩮᩣᨲᩮᩉᩥ ᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩃ᩠ᩃᩮᩉᩥ ᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨴᩩᩔᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩃ᩠ᩃᩮᩉᩥ ᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩏᨷᩣᩉᨶᩣ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨮᩥᨶᩴ ᨴᩩᩔᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩏᨷᩣᩉᨶᩮᨶ ᨠᨮᩥᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨿᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨿᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨨᨻ᩠ᨻᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩮ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩴ ᩁᩪᨷᩥᨿᨾᨿᩴ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨷᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨣᩥᩉᩦ ᨠᩣᨾᨽᩮᩣᨣᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨿᩮᩣ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨾᨿᩴ...ᨷᩮ... ᩈᨦ᩠ᨡᨶᩣᨽᩥᨾᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨

តេន ខោ បន សមយេន សូចិយោបិ សត្ថកាបិ បដិគ្គហាបិ នស្សន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អាវេសនវិត្ថកន្តិ។ អាវេសនវិត្ថកេ សមាកុលា ហោន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហថវិកន្តិ។ អំសពទ្ធកោ ន ហោតិ...បេ... អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អំសពទ្ធកំ ពន្ធនសុត្តកន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ អព្ភោកាសេ ចីវរំ សិព្វន្តា សីតេនបិ ឧណ្ហេនបិ កិលមន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កឋិនសាលំ កឋិនមណ្ឌបន្តិ។ កឋិនសាលា នីចវត្ថុកា ហោតិ, ឧទកេន ឱត្ថរីយតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឧច្ចវត្ថុកំ កាតុន្តិ។ ចយោ បរិបតតិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ចិនិតុំ តយោ ចយេ ឥដ្ឋកចយំ, សិលាចយំ, ទារុចយន្តិ។ អារោហន្តា វិហញ្ញន្តិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តយោ សោបានេ ឥដ្ឋកសោបានំ, សិលាសោបានំ, ទារុសោបានន្តិ។ អារោហន្តា បរិបតន្តិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អាលម្ពនពាហន្តិ។ កឋិនសាលាយ តិណចុណ្ណំ បរិបតតិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឱគុម្ផេត្វា ឧល្លិត្តាវលិត្តំ កាតុំ សេតវណ្ណំ កាឡវណ្ណំ គេរុកបរិកម្មំ មាលាកម្មំ លតាកម្មំ មករទន្តកំ បញ្ចបដិកំ ចីវររជ្ជុន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ចីវរំ និដ្ឋាបេត្វា តត្ថេវ កឋិនំ ឧជ្ឈិត្វា បក្កមន្តិ, ឧន្ទូរេហិបិ ឧបចិកាហិបិ ខជ្ជតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កឋិនំ សង្ឃរិតុន្តិ។ កឋិនំ បរិភិជ្ជតិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គោឃំសិកាយ កឋិនំ សង្ឃរិតុន្តិ។ កឋិនំ វិនិវេឋិយតិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ពន្ធនរជ្ជុន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ កុដ្ដេបិ ថម្ភេបិ កឋិនំ ឧស្សាបេត្វា បក្កមន្តិ, បរិបតិត្វា កឋិនំ ភិជ្ជតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ភិត្តិខីលេ វា នាគទន្តេ វា លគ្គេតុន្តិ។ អយំ ខុទ្ទកវត្ថុខន្ធកេ អាគតោ បាឡិបាឋោ។

“កឋិនន្តិ និស្សេណិម្បិ, តត្ថ អត្ថរិតព្ពកដសារកកិលញ្ជានំ អញ្ញតរម្បិ។ កឋិនរជ្ជុន្តិ យាយ ទុបដ្ដចីវរំ សិព្វន្តា កឋិនេ ចីវរំ ពន្ធន្តិ។ កឋិនំ នប្បហោតីតិ ទីឃស្ស ភិក្ខុនោ បមាណេន កតំ កឋិនំ រស្សស្ស ភិក្ខុនោ ចីវរំ បត្ថរិយមានំ នប្បហោតិ, អន្តោយេវ ហោតិ, ទណ្ឌកេ ន បាបុណាតីតិ អត្ថោ។ ទណ្ឌកឋិនន្តិ តស្ស មជ្ឈេ រស្សស្ស ភិក្ខុនោ បមាណេន អញ្ញំ និស្សេណិំ ពន្ធិតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ ពិទលកន្តិ ទណ្ឌកឋិនប្បមាណេន កដសារកស្ស បរិយន្តេ បដិសំហរិត្វា ទុគុណករណំ។ សលាកន្តិ ទុបដ្ដចីវរស្ស អន្តរេ បវេសនសលាកំ។ វិនន្ធនរជ្ជុន្តិ មហានិស្សេណិយា សទ្ធិំ ខុទ្ទកនិស្សេណិំ វិនន្ធិតុំ រជ្ជុំ។ វិនន្ធនសុត្តកន្តិ ខុទ្ទកនិស្សេណិយា ចីវរំ វិនន្ធិតុំ សុត្តកំ។ វិនន្ធិត្វា ចីវរំ សិព្វេតុន្តិ តេន សុត្តកេន តត្ថ ចីវរំ វិនន្ធិត្វា សិព្វេតុំ។ វិសមា ហោន្តីតិ កាចិ ខុទ្ទកា ហោន្តិ, កាចិ មហន្តា។ កឡិម្ភកន្តិ បមាណសញ្ញាករណំ យំ កិញ្ចិ តាលបណ្ណាទិំ។ មោឃសុត្តកន្តិ វឌ្ឍកីនំ ទារូសុ កាឡសុត្តេន វិយ ហលិទ្ទិសុត្តេន សញ្ញាករណំ។ អង្គុលិយា បដិគ្គណ្ហន្តីតិ សូចិមុខំ អង្គុលិយា បដិច្ឆន្តិ។ បដិគ្គហន្តិ អង្គុលិកោសកំ។ អាវេសនវិត្ថកំ នាម យំ កិញ្ចិ បាតិចង្កោដកាទិ។ ឧច្ចវត្ថុកន្តិ បំសុំ អាកិរិត្វា ឧច្ចវត្ថុកំ កាតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ ឱគុម្ផេត្វា ឧល្លិត្តាវលិត្តំ កាតុន្តិ ឆទនំ ឱធុនិត្វា ឃនទណ្ឌកំ កត្វា អន្តោ ចេវ ពហិ ច មត្តិកាយ លិម្បិតុន្តិ អត្ថោ។ គោឃំសិកាយាតិ វេឡុំ វា រុក្ខទណ្ឌកំ វា អន្តោ កត្វា តេន សទ្ធិំ សំហរិតុន្តិ អត្ថោ។ ពន្ធនរជ្ជុន្តិ តថា

និហទិតស្ស ពាត្តកនដ្ឋ”ត្តិ អយំ អដ្ឋកថាបាឡិយា (ក្ខុអថ` អដ្ឋ` ១៣៩)`

“អតុចាតំ បរិកល្ឋត្តិ កិលញ្ញាឌីស្ុ កនេវាតីតិ កល្ឋិបនេស្ុ ចុត្តំ` ពិឌលកត្តិ ឌ្យក្យលាករលាសន្លាតស្ស កិរិយាចិសេសស្ស អឆិចឆតំ` កស្ស ឌ្យក្យលាករលំ? ឃេត កិលញ្ញាឌីតា ឃហត្តិ កឆិតំ អតូតំ, តស្ស` តទិញ្ញាឌល្ឋកឆិតប្បយារលោត បរិឃត្តោ និហទិត្វា ឌ្យក្យលំ កាតត្ពុំ` បដិក្កហត្តិ អង្គុលិកញ្ញាកំ` បិតិ គាយ បដិក្កហសណ្ឋាតេត កេតា គាឌតចិសេសា` ត សឲ្យតីតិ តប្បហោតិ` តិចចត្ឋុកំ ចិតិតត្តិ ពាហិកុដស្ស សឃត្តតោ តិចចត្ឋុកំ កត្វា ចិតិត”ត្តិ សារត្ឋឌីបតិយំ (សារត្ថ` ឌី` ក្ខុអចក្ក ១`១៩០-១៩១)`

“តិស្សហិឃ្យតិ ចត្វហិ ឌល្ឋហិ ខីចរប្បយារលោត អាឃតចត្ចរស្ស កត្វា ពាន្ឋបដលឃ្យិ` ៩ត្ត ហិ ខីចរកោដេយា សយកំ ពាត្ឋត្វា ខីចរំ ឃឆាស្ុលំ និត្ពាត្តិ` តត្ត អត្តទិតត្ពាត្តិ តស្សា តិស្សហិយា ក្ខបរិ ខីចរស្ស ក្ខបត្តុក្កតត្វាឃ អត្តទិតត្ពុំ` កឆិតសន្លាតាឃ តិស្សហិយា ខីចរស្ស ពាត្តកកនដ្ឋ កឆិតនដ្ឋតិ ឃត្តិយបឌលិបិ សយាសោតិ អាហ “ឃាឃា”តិអាឌិ` តត្ត ឃស្មា ខ្ចិត្តិ បដលិតំ ៩កល្ពិ អឆិកោ ឌាតេ តត្ត ចលិយោ ហោត្តិ, តស្មា ឌ្យបដខីចរស្ស បដលក្ខឃយ្យិ សយកំ កត្វា ពាត្តកកនដ្ឋ កឆិតនដ្ឋតិ ចេឌិតត្ពុំ` បាឡិព្ពាយំ (ក្ខុអថ` ១៣៩) កឆិតស្ស អត្តោ ឌីរតីតិ កឆិតេ ពាន្ឋស្ស ខីចរស្ស បរិឃត្តោ ឌីរតី”តិ ចិយតិចិតោឌតិយំ ចុត្តំ`

“ពិឌលកំ គាយ ឌិក្យលាករលាសន្លាតស្ស កិរិយាចិសេសស្ស អឆិចឆតំ` កស្ស ឌិក្យលាករលំ? ឃេត កិលញ្ញាឌីតា ឃហត្តិ កឆិតំ អតូតំ, តស្ស` តទិញ្ញាឌល្ឋកឆិតប្បយារលោត បរិឃត្តោ និហទិត្វា ឌិក្យលំ កាតត្ពុំ, អញ្ញាថា ព្យុគ្គកខីចរស្ស អត្តចាតបរិកល្ឋាឌិចិឆាគកកលោ ហត្តស្ស ខ្ពកាសោ ត ហោតិ` សលិកាឃ សតិ ខ្ចិត្តិ ខីចរាតំ អញ្ញាតរំ ពាត្វា និត្ពិតានិត្ពិតំ ស្ុលំ បញ្ញាឃតិ` ឌល្ឋកឆិតេ កេត ត ពាហ្ឋហិ សហាឃេហិ បឃោឌតំ` ‘អសិក្យដិត្វា ខីចរំ សឃំ ហោតិ, កោណាបិ សយា ហោត្តិ’តិ លិលិតំ, ‘ហលិន្និស្ុត្តត សញ្ញាកលោ’ត្តិ ចុត្តត្តា ‘ហលិន្និស្ុត្តត ខីចរំ និត្ពោត្យ្យិ ចដតី’តិ និឌ្ឋំ` តត្ត ហិ កេចិ អភប្បិយសញ្ញិនោ` បដិក្កហោ គាយ អង្គុលិកោសោ` បិតីតិ បដិក្កហសណ្ឋាតំ` បដិក្កហឆចិកត្តិ អង្គុលិកោសឆចិក”ត្តិ ចឌិរត្យុន្និឌីកាយំ (ចឌិរ` ឌី` ក្ខុអចក្ក ១៣៩) អាកតំ`

កហបតិខីចរាឌិកថា

កហបតិខីចរាឌិកថាយំ “អត្ថ្ងាតាយិ, ភិក្ខុចេ, កហបតិខីចរំ, ឃោ ខ្ពន្ធតិ, បំស្ុក្កុលិកោ ហោតុ, ឃោ ខ្ពន្ធតិ, កហបតិខីចរំ សាឌិឃតុ, ខ្ពតទិតនេតបិហំ, ភិក្ខុចេ, សត្តុដ្ឋិ ចណ្ណេមិ”តិ (យហាច` ១៦៣) ចចតតោ អសយាឌិត្តត្សុតក្កោ ឃោ ភិក្ខុ បំស្ុក្កុលំ ឆាតេតុំ ខ្ពន្ធតិ, តេត បំស្ុក្កុលិកោត កចិតត្ពុំ` ឃោ បត កិហីហិ ឌិត្នំ កហបតិខីចរំ សាឌិឃិតុំ ខ្ពន្ធតិ, តេត កហបតិខីចរសាឌិឃកោត កចិតត្ពុំ` សយាឌិត្តត្សុតក្កោ បត ភិក្ខុ “កហបតិខីចរំ បដិក្ខិបាមិ, បំស្ុក្កុលិកដ្គំ សយាឌិឃាមី”តិ អធិដ្ឋហតតោ កហបតិខីចរំ សាឌិឃិតុំ ត ចដតិ` កហបតិខីចរត្តិ កហបតីហិ ឌិត្នំ ខីចរំ` ខ្ពតទិតនេតបីតិ អប្បរេឃ្យត្តបិ យហន្ទេឃ្យត្តបិ ឃេត កេតចិតិ អត្ថោ`

“ខ្ពតទិតនេតាតិ ខ្ពតនេត ខ្ពតនេត` ខ្ពតរ-សន្តោ បត អតិឃយចចនោ ខ្ចិក្កត្យ ចុត្តយានោ ឃំកិត្ចិ-សន្ធហិ សយាតន្តោ ហោតីតិ ចុត្តំ

អប្បគ្ឃម្បិ មហគ្ឃម្បិ យេន កេនចី”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.៣៣៧), “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បាវារំ, អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កោសេយ្យបាវារំ, អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កោជវ”ន្តិ (មហាវ. ៣៣៧) វចនតោ បាវារាទីនិបិ សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ. តត្ថ បាវារោតិ សលោមកោ កប្បាសាទិភេទោ. អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កោជវន្តិ ឯត្ថ បកតិកោជវមេវ វដ្ដតិ, មហាបិដ្ឋិយកោជវំ ន វដ្ដតិ. កោជវន្តិ ឧណ្ណាមយោ បាវារសទិសោ. “មហាបិដ្ឋិ កោជវន្តិ ហត្ថិបិដ្ឋីសុ អត្ថរិតព្ពតាយ ‘មហាបិដ្ឋិយ’ន្តិ លទ្ធសមញ្ញា ចតុរង្គុលបុប្ផំ កោជវ”ន្តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.៣៣៧) វុត្តំ. វិមតិវិនោទនិយម្បិ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.៣៣៧) “មហាបិដ្ឋិយកោជវន្តិ ហត្ថិបិដ្ឋិយំ អត្ថរិតព្ពតាយ ‘មហាបិដ្ឋិយ’ន្តិ លទ្ធសមញ្ញា ឧណ្ណាមយត្ថរណ”ន្តិ វុត្តំ. វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ. ដី. មហាវគ្គ ៣៣៧) បន “មហាបិដ្ឋិយកោជវំ នាម អតិរេកចតុរង្គុលបុប្ផំ កិរា”តិ វុត្តំ. “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កម្ពល”ន្តិ (មហាវ. ៣៣៨) វចនតោ អឌ្ឍកាសិយាទីនិ មហគ្ឃានិបិ កម្ពលានិ វដ្ដន្តិ. អឌ្ឍកាសិយន្តិ ឯត្ថ កាសីតិ សហស្សំ វុច្ចតិ, តំអគ្ឃនកោ កាសិយោ. អយំ បន បញ្ច សតានិ អគ្ឃតិ, តស្មា អឌ្ឍកាសិយោតិ វុត្តោ.

ឆចីវរកថា

ឆចីវរកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឆ ចីវរានិ ខោមំ កប្បាសិកំ កោសេយ្យំ កម្ពលំ សាណំ ភង្គ”ន្តិ (មហាវ. ៣៣៩) វចនតោ ខោមាទីនិ ឆ ចីវរានិ ទុកូលាទីនិ ឆ អនុលោមចីវរានិ ច វដ្ដន្តិ. តត្ថ “ខោមន្តិ ខោមសុត្តេហិ វាយិតំ ខោមបដចីវរំ. កប្បាសិកន្តិ កប្បាសតោ និព្ពត្តសុត្តេហិ វាយិតំ. កោសេយ្យន្តិ កោសការកបាណកេហិ និព្ពត្តសុត្តេហិ វាយិតំ. កម្ពលន្តិ ឧណ្ណាមយចីវរំ. សាណន្តិ សាណសុត្តេហិ កតចីវរំ. ភង្គន្តិ ខោមសុត្តាទីនិ សព្ពានិ, ឯកច្ចានិ វា មិស្សេត្វា កតចីវរំ. ភង្គម្បិ វាកមយមេវាតិ កេចិ. ទុកូលំ បដ្ដុណ្ណំ សោមារបដំ ចីនបដំ ឥទ្ធិជំ ទេវទិន្នន្តិ ឥមានិ បន ឆ ចីវរានិ ឯតេសំយេវ អនុលោមានីតិ វិសុំ ន វុត្តានិ. ទុកូលញ្ហិ សាណស្ស អនុលោមំ វាកមយត្តា. បដ្ដុណ្ណទេសេ សញ្ជាតវត្ថំ បដ្ដុណ្ណំ. ‘បដ្ដុណ្ណកោសេយ្យវិសេសោ’តិ ហិ អភិធានកោសេ វុត្តំ. សោមារទេសេ ចីនទេសេ ច ជាតវត្ថានិ សោមារចីនបដានិ. បដ្ដុណ្ណាទីនិ តីណិ កោសេយ្យស្ស អនុលោមានិ បាណកេហិ កតសុត្តមយត្តា. ឥទ្ធិជំ ឯហិភិក្ខូនំ បុញ្ញិទ្ធិយា និព្ពត្តចីវរំ, តំ ខោមាទីនំ អញ្ញតរំ ហោតីតិ តេសំ ឯវ អនុលោមំ. ទេវតាហិ ទិន្នំ ចីវរំ ទេវទិន្នំ. កប្បរុក្ខេ និព្ពត្តំ ជាលិនិយា ទេវកញ្ញាយ អនុរុទ្ធត្ថេរស្ស ទិន្នវត្ថសទិសំ, តម្បិ ខោមាទីនំយេវ អនុលោមំ ហោតិ តេសុ អញ្ញតរសទិសតោ”តិ សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. ៣.៤៩៣-៤៩៣) វុត្តំ.

វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. ២.៤៩៣) បន “ខោមន្តិ ខោមសុត្តេហិ វាយិតំ ខោមបដចីវរំ, តំ វាកមយន្តិ វទន្តិ. កប្បាសសុត្តេហិ វាយិតំ កប្បាសិកំ. ឯវំ សេសានិបិ. កម្ពលន្តិ ឯឡកាទីនំ លោមមយសុត្តេន វាយិតំ បដំ. ភង្គន្តិ ខោមសុត្តាទីនិ សព្ពានិ, ឯកច្ចានិ វា មិស្សេត្វា វាយិតំ ចីវរំ, ភង្គម្បិ វាកមយមេវាតិ កេចិ. ទុកូលំ បដ្ដុណ្ណំ សោមារបដំ ចីនបដំ ឥទ្ធិជំ ទេវទិន្នន្តិ ឥមានិ ឆ ចីវរានិ ឯតេសញ្ញេវ អនុលោមានីតិ វិសុំ ន វុត្តានិ. ទុកូលញ្ហិ សាណស្ស អនុលោមំ វាកមយត្តា. ‘បដ្ដុណ្ណំ កោសេយ្យវិសេសោ’តិ អភិធានកោសេ វុត្តំ. សោមារទេសេ ចីនទេសេ ច ជាតវត្ថានិ សោមារចីនបដានិ. បដ្ដុណ្ណាទីនិ តីណិ កោសេយ្យស្ស អនុលោមានិ បាណកេហិ កតសុត្តមយត្តា. ឥទ្ធិជន្តិ ឯហិភិក្ខូនំ បុញ្ញិទ្ធិយា និព្ពត្តចីវរំ, កប្បរុក្ខេហិ និព្ពត្តំ, ទេវទិន្នញ្ច ខោមាទីនំ អញ្ញតរំ ហោតីតិ

เทนะ ฆฐานะ อนุรลิยาติ”ติ ธุตฺตํ

ระสาทิกถา

ระสาทิกถายํ “อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, ลจ ระสานิ ยุลระสํ ลตฺตระสํ ตถระสํ ปตฺตระสํ ปุปฺผระสํ ผลระส”นฺติ ธธตเตา ฐานยฺยุ ลยุ ระสะเตยุ อุกเกต ชีธร ระชิตฺตํ, ต ลกเลต ธา ปญฺญยตฺติกาย ธา ระชิตฺตํ ตาย ระชิตชีธร ทุชฺชาลฺลิ เหาติ ลระสาสํ ฆรุปํ เหฏฺฐา ปริกฺขารกถายํ ธุตฺตเยธ ตตฺถ ลกเลตาติ กายเยต ปญฺญยตฺติกายาติ ตยฺยตฺติกาย “อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, ระสํ ปธิตุํ ธุลฺลิ ระสกุยฺฤิ”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา ฆีตุคกาย ชีธร ต ระชิตฺตํ ตาย ทิ ระชิตชีธร ทุกฺกฏํ เหาติ ตตฺถ ฆีตุคกาติ อปกฺกระสํ ธุจฺจติ “อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, ฐตฺตราญฺฐยํ ธาสฺติตุ”นฺติ ธธตเตา ฐตฺตราญฺฐยํ ธาสฺติตุํ ธฏฺฐติ ตตฺถ ฐตฺตราญฺฐยตฺติ ธฏฺฐาฌารกํ, ระสกุยฺฤิยา ยเลฺลฌปตฺตํ ตํ อาฌารกํ ปริกฺลิปิตฺวา ระสํ ปกฺลิปิตุํ อนุฃาตาบีติ อตฺถํ อุธญฺญกเต ระสํ ต ฐตฺตรติ ตตฺถ “ระสกุยฺฤิยา ยเลฺลฌปตฺตาติ อตฺถาระสกุยฺฤิยา ยเลฺลฌปตฺตํ อุธํ ธฏฺฐาฌารเก อตฺถาระสกุยฺฤิยา ปกฺลิตฺตํ ยเลฺลฐคกํ ติฏฺฐติ, ธฏฺฐาฌารกเตา ฆทิ ฆยตฺตา อตฺถากุยฺฤิยํ ระสฐลิลฺลิ ปกฺลิปิตุนฺติ ระสฐลิลฺลิ ปกฺลิปิตุ”นฺติ ฆารตฺถทีปติยํ (ฆารตฺถ ๓ ยหาจกฺก ๑๓๓) ธุตฺตํ ชิยติชิเตาคติยํ (ชิ ชิ ๓ ยหาจกฺก ๑๓๓) ปต “อุธญฺญกเตติ ธฏฺฐาฌารฆฺฆ อตฺถา ระสเตาคํ, ฆทิ ลลิกฺกญฺจ กตฺวา ชิเยาระเต กเต ต ฐตฺตรติติ เกธลํ ฐคกเตา เผลฏฺฐาตาภาธา ต ฐตฺตรติ”ติ ธุตฺตํ ธชิรตุทฺธิฏีกายํ (ธชิร ๓ ยหาจกฺก ๑๓๓) ปต “กายเย อาปตฺติ ตตฺถิ, ชิรุปตฺตา ธาริตํ ภุญฺญยปุปฺผํ ต ธฏฺฐีติ ธตฺถิ”ติ ธุตฺตํ

“อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, ฐคเล ธา ตลปิฏฺฐิกาย ธา เธธกํ ธาตุ”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา ตธา กตฺวา ระสฆฺฆ ปกฺกาปกฺกภาเธา ฐาติตเฏฺฐา ตตฺถ ฐคเล ธา ตลปิฏฺฐิกาย ธาติ ฆเธ ปริปกฺก เหาติ, ฐคลปาติยา ชิเตฺถา เธเธา ฆหฆา ต ชิฆรติ, ตลปิฏฺฐิ ยยฺยิ อปิฆรเตฺถา ติฏฺฐติ “อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, ระสตุญฺฐญฺญํ ฅลฺลกธาลก”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา ระสฆฺฆ ฆุฆลิโกกกาเล กุยฺฤิยา รกฺลฅตฺวํ ฐญฺญญฺญฅลฺลกธาลิกาติ ฐาฐิตฐฺฐาติ ตตฺถ ระสตุญฺญญฺญนฺติ ระสริตาญฺญญฺญํ ฅลฺลกธาลกนฺติ ฅลฺลยเธ ฅลฺลกํ “อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, ระสกฺลาลยฺฏํ ระสฌฏ”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา ตาทิปิ ฐาฐิตฐฺฐาติ ตตฺถ ระสกฺลาลยฺฏนฺติ ระสกุญฺฅํ ตตฺถ ระสกุญฺฅนฺติ ปกฺกระสฏฺฐปตกํ ยหาฌฏํ “อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, ระสเฅาลิก”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา ปาติยยฺยิ ปเตฺต ชีธเร ยฏฺฐเตฺต ชีธรฆฺฆ ปริกิฏฺฐเตา ชีธรรกฺลฅตฺวํ ระสเฅาลิกา ฐาฐิตฐฺฐา “อนุฃาตาบิ, ทิลาฆตฺตรก”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา ลยาย ชีธเร ปตฺติยยาเต ชีธรฆฺฆ ปํฆุกิตตฺตา ตเตา รกฺลฅตฺวํ ทิลาฆตฺตรํ กาตฺตํ “อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, ชีธรธํฆํ ชีธรรชฺชุ”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา ทิลาฆตฺตารเก ฐปติกาฐีทิ ลฏฺฐยาเต ชีธรธํเฆ ธา ชีธรรชฺชุยา ธา ชีธรํ ปตฺติตตฺวํ ยเฏฺฐเต ชีธเร ลกฺกิเต ระสฆฺฆ ฐคเตา กญฺญตตฺตา

“อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, กเฐฺฐ ธาสฺติตุ”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา กเฐฺฐ ธาสฺติตฺวํ ชีธรฆฺฆ กเฐฺฐ ธาสฺติยยาเต กญฺญฆฺฆ ฃิญฺญตฺตา “อนุฃาตาบิ, ทิกฺขเจ, กญฺญฆุตฺตก”นฺติ (ยหาจ ๑๓๓) ธธตเตา กญฺญฆุตฺตเกต ธาสฺติตฺวํ อุธํ ธาสฺลเตฺต ระสฆฺฆ อุกเตา กญฺญตตฺตา

“អត្យុជាតាមិ, ភិក្ខវេច, បយ្យទិចត្តកំ បយ្យទិចត្តកំ ររេដតុំ, ត ច អដ្ឋិរេគ្គ រេឆរេច បក្កមិតុ”ត្តិ (មហាច៑ ៦៣៣) ចចតរេតា តឆា រខិតផ្តា៑ ឃាច រេដតពិត្ថ កញ្ចកំ ត លិខ្ចតិ, តាច ត អញ្ញ(ត កត្តផ្តា៑ “អត្យុជាតាមិ, ភិក្ខវេច, ក្ថខរេក ឰយារេទតុ”ត្តិ (មហាច៑ ៦៣៣) ចចតរេតា បត្តិត្ថិ ឌីចរំ ក្ថខរេក ឰយារេទតផ្តា៑ តត្ថ បត្តិត្តត្តិ អតិរខិតត្តា ឆដ្ឋិ៑ ក្ថខរេក ឰយារេទតុត្តិ ក្ថខរេក បក្កិបិត្វា ចរេបតុំ៑ រេដរេត បត ភិក្ខុរេត្ត តំ ក្ថខកំ លរេឆ្តត្វា ឌីចរំ មដ្តិតផ្តា៑ “អត្យុជាតាមិ, ភិក្ខវេច, បិលិភា អារេការេដតុ”ត្តិ (មហាច៑ ៦៣៣) ចចតរេតា ថទុរំ ឌីចរំ បិលិភា អារេការេដតផ្តា៑ “ត, ភិក្ខវេច, អដ្ឋិត្តកាតិ ឌីចរាតិ ឆារេទតព្ពាតិ, រេឃា ឆារេឃ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាច៑ ៦៣៣) ចចតរេតា អដ្ឋិត្តកាតិ ឌីចរាតិ ឆត្តកាយាចាតិ ត ឆារេទតព្ពាតិ៑ តត្ថ ឆត្តកាយាចាតីតិ ឲកំ ចា ឆេ្វ ចា ចារេរ រខិត្វា ឆត្តចណ្ណាតិ ឆារេទត្តិ៑

អតិរេកឌីចរកថា

អតិរេកឌីចរកថាយំ “ត, ភិក្ខវេច, អតិរេកឌីចរំ ឆារេទតផ្តា, រេឃា ឆារេឃ្យ, ឃថាឆរេមា្ម ការេទតព្វោ”តិ (មហាច៑ ៦៣៤) ចចតរេតា តិដ្ឋិតឌីចរស្មិំ ក្ថត្តតស្មិំ កឆិរេត ចរេយាហរេតា បរំ អតិរេកឌីចរំ ឆារេទត្តស្ស តិស្សក្កិយំ បរិខិត្តិយំ៑ “អត្យុជាតាមិ, ភិក្ខវេច, ចរេយាហបរមំ អតិរេកឌីចរំ ឆារេទតុ”ត្តិ (មហាច៑ ៦៣៤) ចចតរេតា ក្ថត្ថរេតបិ កឆិរេត ចរេយាហត្តត្តរេទ ឆារេទត្តស្ស អត្តតាកឆិតាតំ អត្យុត្ថរេតបិ កឆិរេត បច្ចាយាឃត្តត្តរេទ តរេតា បរមិ ចរេយាហត្តត្តរេទ អតត្តតាកឆិតាតមិ ចរេយាហត្តត្តរេទ អតិរេកឌីចរំ អតាបត្តិ៑ “អត្យុជាតាមិ, ភិក្ខវេច, អតិរេកឌីចរំ ខិករេបាតុ”ត្តិ (មហាច៑ ៦៣៤) ចចតរេតា ចរេយាហរេតា បរំ ខិករេបាត្វា អតិរេកឌីចរំ ឆារេទតុំ ចដ្ឋតិ៑ កិត្តកំ បត ឌីចរំ ខិករេបាតព្វត្តិ? “អត្យុជាតាមិ, ភិក្ខវេច, អាឃាមេត អដ្ឋក្កុលំ ឃុកតក្កុរេលត ចតុរក្កុលចិត្តតំ បឆ្ជិមំ ឌីចរំ ខិករេបាតុ”ត្តិ (មហាច៑ ៦៣៥) ចចតរេតា យត្តតិ្តមេត បទិរេឆ្ជខេត ឃុកតក្កុរេលត អដ្ឋក្កុលាឃាមំ ចតុរក្កុលចិត្តារំ ឌីចរំ ខិករេបាតុំ ចដ្ឋតិ៑ តត្ថ ឃុកតក្កុលំ ភាម មជ្ឈិមបុរិយក្កុលយក្លារេតត ចឌ្ឍកីអក្កុរេលត តិចក្កុលំ រេហាតិ, មត្យុស្សាតំ បកតិអក្កុរេលត អឌ្ឍបញ្ចាកក្កុលំ, តស្មា ឌីឃរេតា ចឌ្ឍកីហត្ថេត ឲកហត្ថំ បកតិហត្ថេត ឌិឃឌ្ឍហត្ថំ ចិត្តាររេតា ចឌ្ឍកីហត្ថេត ចិតត្ថិប្បមាណំ បកតិហត្ថេត លញ្ជអក្កុលាធិកចិតត្ថិប្បមាណំ បឆ្ជិមំ ឌីចរំ ខិករេបាតុំ ចដ្ឋតិ, តរេតា ក្ថាតប្បមាណំ ត ចដ្ឋតិ, អធិកប្បមាណំ បត ចដ្ឋតីតិ ចដ្ឋផ្តា៑

អដ្ឋចរកថា

អដ្ឋចរកថាយំ “អត្យុជាតាមិ, ភិក្ខវេច, ចស្សិកសាដិកំ អាកត្តុកភត្តំ កមិកភត្តំ កិលាតភត្តំ កិលាត្យុបដ្ឋាកភត្តំ កិលាតរេភសជ្ជំ ធុចយាកុំ ភិក្ខុតិសង្ឃស្ស ក្ថខកសាដិក”ត្តិ ចចតរេតា ច្ឆមាតិ អដ្ឋ ឆាតាតិ សមជិដ្ឋិតុំ ចដ្ឋតិ៑ តត្ថ តិក្កិត្តឌីចរា ហុត្វា កាយំ ឰចស្សត្តាតំ ភិក្ខុតំ តក្កិយំ អសុចិ ខេពុដ្ឋំ បដិក្កុលំ រេហាតិ, តស្មា ចស្សិកសាដិកា អត្យុញ្ញាតា៑ អាកត្តុកោ ភិក្ខុ ត ឌីថិក្យុសរេលា រេហាតិ, ត រេកាចរក្យុសរេលា, កិលត្តោ បិណ្ឌាយ ចរតិ, តស្មា អាកត្តុកភត្តំ អត្យុញ្ញាតំ, កមិកោ ភិក្ខុ អត្តតោ ភត្តំ បរិរេយសយាតោ សត្ថា ចា ខិហាយិស្សតិ , ឃត្ថ ចា ចារំ កត្តុការេយា ភចិស្សតិ, តត្ថ ខិការេលត ក្ថបកឆ្ជិស្សតិ, កិលត្តោ អឌ្ឍាតំ កមិស្សតិ, តស្មា កមិកភត្តំ៑ កិលាតស្ស ភិក្ខុតោ សប្បាយាតិ រេភាជតាតិ អលភត្តស្ស អាពាធោ ចា អភិចឌ្ឍិស្សតិ, កាលកិរិយា ចា ភចិស្សតិ, តស្មា កិលាតភត្តំ៑ កិលាត្យុបដ្ឋាកោ ភិក្ខុ អត្តតោ ភត្តំ បរិរេយសយាតោ កិលាតស្ស ក្ថស្សរេទ ភត្តំ តីហរិស្សតិ, តស្មា កិលាត្យុបដ្ឋាកភត្តំ៑ កិលាតស្ស ភិក្ខុតោ សប្បាយាតិ រេភសជ្ជាតិ អលភត្តស្ស

អាពាធោ វា អភិវឌ្ឍិស្សតិ, កាលកិរិយា វា ភវិស្សតិ, តស្មា គិលានភេសជ្ជំ។ យស្មា ភគវតា អន្ធកវិន្ទេ ទសានិសំសេ សម្បស្សមានេន យាគុ អនុញ្ញាតា, តស្មា ធុវយាគុំ។ យស្មា មាតុគាមស្ស នគ្គិយំ អសុចិ ជេគុច្ឆំ បដិកូលំ ហោតិ, តស្មា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ឧទកសាដិកា អនុញ្ញាតា។

និសីទនាទិកថា

និសីទនាទិកថាយំ "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កាយគុត្តិយា ចីវរគុត្តិយា សេនាសនគុត្តិយា និសីទន"ន្តិ (មហាវ។ ៣៥៣) វចនតោ កាយាទីនំ អសុចិមុច្ចនាទិតោ គោបនត្ថាយ និសីទនំ ធារេតុំ វដ្ដតិ។ តស្ស បមាណំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, យាវមហន្តំ បច្ចត្ថរណំ អាកង្ខតិ, តាវមហន្តំ បច្ចត្ថរណំ កាតុ"ន្តិ វចនតោ អតិខុទ្ទកេន និសីទនេន សេនាសនស្ស អគោបនតោ យថារុចិ បច្ចត្ថរណំ កាតុំ វដ្ដតិ។ "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, យស្ស កណ្ឌុ វា បិឡកា វា អស្សាវោ វា ថុល្លកច្ឆុ វា អាពាធោ, កណ្ឌុបដិច្ឆាទិ"ន្តិ វចនតោ វុត្តប្បការស្ស អាពាធស្ស សតិ ចីវរាទិគុត្តត្ថាយ កណ្ឌុបដិច្ឆាទិ វដ្ដតិ។ តត្ថ បមាណំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ , មុខបុញ្ឆនចោឡ"ន្តិ (មហាវ។ ៣៥៦) វចនតោ មុខសោធនត្ថាយ មុខបុញ្ឆនចោឡំ វដ្ដតិ។ តស្សបិ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បរិក្ខារចោឡក"ន្តិ វចនតោ តិចីវរេ បរិបុណ្ណេ បរិស្សាវនថវិកាទីហិ អត្ថេ សតិ បរិក្ខារចោឡំ វដ្ដតិ។ "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តិចីវរំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុំ, វស្សិកសាដិកំ វស្សានំ ចាតុមាសំ អធិដ្ឋាតុំ តតោ បរំ វិកប្បេតុំ, និសីទនំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុំ, បច្ចត្ថរណំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុំ, កណ្ឌុបដិច្ឆាទិំ យាវ អាពាធា អធិដ្ឋាតុំ តតោ បរំ វិកប្បេតុំ, មុខបុញ្ឆនចោឡំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុំ, បរិក្ខារចោឡំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុ"ន្តិ (មហាវ។ ៣៥៨) វចនតោ វុត្តនយេន អធិដ្ឋានញ្ច វិកប្បនា ច កាតព្វា។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន ហេដ្ឋា វុត្តោវ។

អឆប្ពុកប្ពុកថា

៥៨។ អឆប្ពុកប្ពុកថាយំ ន, ភិក្ខវេ…បេ… ទុក្កដស្សាតិ ឯត្ថ "តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សញ្ញមេន្តា អឆប្ពុកប្ពុំ ករោន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – ន, ភិក្ខវេ, អឆប្ពុកប្ពុំ កាតព្វំ, យោ ករេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា"តិ (មហាវ។ ១៥៥) វុត្តំ។ ឧបរិបាឡិយំ អាគតបទំ សព្វាយ ទុត្តំ អនុជានាមិ…បេ… បដិក្ខិត្តន្តិ តទេវ អាគតំ "ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អឆប្ពុកប្ពេ គហិតេ បដិក្ខិត្ត"ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ ករោន្តីវេយាតិ បញ្ញត្តម្បិ សិក្ខាបទំ មទ្ទិត្វា អឆប្ពុកប្ពុំ ករោន្តីវេយាតិ អត្ថោ។ "អនុជានាមិ…បេ… បដិក្ខិត្ត"ន្តិ ឥទំ អឆប្ពុកប្ពេ គហិតេ សតិ "បេសលេហិ ភិក្ខូហិ តំ អឆប្ពុកប្ពុំ អគតំ, គប្ពុំ ទុក្កដំ គប្ពុំ បុន កាតព្វ"ន្តិ ឥទំ បដិក្ខិត្តន្តិ, ន បុព្ពេ វុត្តន្តិ អត្ថោ។ វុត្តំ វចនតោតិ វុត្តំ បន បុព្វាបរំ ករេត្វា វុត្តំ វចនតោ។ អឆប្ពុកប្ពុំ ន កាតព្វន្តិ អបរាបរំ ករេត្វា វុត្តំ វចនតោ គហិតេន អឆប្ពុកប្ពុំ ភិក្ខូហិ និវាសេតព្វន្តិ ទីឃា សោភនា កាតព្វា។

គិចារទវត្ថុហិ ចាតិអាទិ បត “ទេតត ទេវា បត ឥយទេឃត ទេបឥលិ កិច្ច លព្ទាក្កិទេឃហិ កិច្ចហិ អឆយ្ទុកទេយ្ទុ កយិទេយាទេត បដិទេក្កាឥត្តិ, លព្ទាក្កិឃា កិច្ច លកត្តិ អាឈាតំ, លកត្តិ អប្បច្ចយំ, ចទេឆត តទេឌ្ឍត្តិ៍ កហចទេតា ឲតាយត្វំ អាទេទាទេចឥ្ស — អត្ថុឌាតាយិ, កិច្ចទេច, ឌិដ្ឋិយ្ហិ អាចិកាត្យ”ត្តិ (យហាច៍ ៣៥៦) ឞិផ្ចោ “ទេតឥំទេឃច ឥត្តិទេក ឌិដ្ឋិ អាចិកទេទាត្តិ, លព្ទាក្កិឃា កិច្ច លកត្តិ អាឈាតំ, លកត្តិ អប្បច្ចយំ, ចទេឆត តទេឌ្ឍត្តិ៍ កហចទេតា ឲតាយត្វំ អាទេទាទេចឥ្ស — អត្ថុឌាតាយិ, កិច្ចទេច, ចត្យហិ បច្ចាហិ បដិទេក្កាឥិត្យំ, ឌ្ហិហិ តីហិ ឌិដ្ឋិ អាចិកាត្យំ, ឲទេកត អឆិដ្ឋាត្យំ ត ទេយតំ ឞយតី”តិ ឞ្ហទេយ ឞិទេផ ឥត្តាឃ ចុត្តំ៍ ចចតទេតាតិ ឞ្ហជំ បត ឞិឲ្យឞ្ហយំ តីហិ ឥយ្យឌាតាតិ កទេហត្វា តីហិ កិរិឃាបទេឆហិ ចិឥ្ស ចិឥ្ស ទេឃាទេឌតត្តំ៍ ឥព្ទាទេច្ចាតំ អត្ថុបឌ្ឍចត្វាឃ ចុត្តំ, ត អាបត្តិឥឃ្កាចទេតាតិ ទេឃាឌតា៍ កចំ អត្ថុបឌ្ឍចឥឃ្កទេចាតិ? គិក្កហកយ្ហំ កាត្យំ អឥក្កូលោយ្យកាចទេតា, អព្ទាឃ្យ ឌ្ហបឌ្ឍចឥ្យ ច គិចារលាទេតា៍ ទេតត ចុត្តំ ចឌិទេត្យឌ្ឍិឌិកាឃំ (ចឌិទ៍ ឌិ៍ យហាចក្ក ៣៥៦) “ទេតឥំ អត្ថុបឌ្ឍចត្វាឃាតិ ឥទេព្ហា ឥព្ហ្យ កយ្ហំ ត កទេទាតិ, អទេព្ទាបិ ឌ្ហបឌ្ឍទេចា ឆាហ្យតំ ទេហាតិ, តឥ្ហា ចុត្ត”ត្តិ៍

ឆ្ពកាឥកតកចា

៥៥៍ ឆ្ពកាឥកតកចាឃំ ត, កិច្ចទេច, អទេតាកាឥកទេតាតិអាទិ “ទេតត ទេវា បត ឥយទេឃត លព្ទាក្កិឃា កិច្ច អទេតាកាឥកតំ កិច្ច អាបត្តិឃា ទេចាទេឌត្តិ៍ កហចទេតា ឲតាយត្វំ អាទេទាទេចឥ្ស — ត, កិច្ចទេច, អទេតាកាឥកទេតា កិច្ច អាបត្តិឃា ទេចាទេឌតព្ទា, ទេឃា ទេចាទេឌយ្យ, អាបត្តិ ឌុក្កដឥ្យ៍ អត្ថុឌាតាយិ, កិច្ចទេច, ឆ្ពកាឥំ ការាទេបត្វា អាបត្តិឃា ទេចាទេឌត្យំ, កទេទាត្យ អាឃឥ្ហា ឆ្ពកាឥំ, អហំ តំ ចត្តុកាទេយា”តិ (យហាច៍ ៣៥៧) ឞ្ហជំ ឞិផំ ឥត្តាឃ ចុត្តំ៍ អឆិប្បាទេឃឥុ ចាចតាឆិប្បាទេឃាតិ, ឥាឥតទេតា ចាទេចត្យកាទេយា៍ អទេក្កាឥាឆិប្បាទេឃាតិ បទិ អទេក្កាឥិត្យកាទេយា បទិកាឥិត្យកាទេយា៍ កយ្ហាឆិប្បាទេឃាតិ តឌ្ឍតិឃាឌិកយ្ហំ កត្តុកាទេយា៍ ចុដ្ឋាតាឆិប្បាទេឃាតិ អាបត្តិទេតា ចុដ្ឋាទេបត្យកាទេយា៍ ឌ្ហទេបិឥចប្បចាទេលាឌ្ហបតាឆិប្បាទេឃាតិ ឌ្ហទេបិឥចំ, បចារលំ ចា ឆទេបត្យកាទេយា៍ អត្ថុចិឌ្ឍតាឆិប្បាទេឃាតិ ឌ្ហបបទិក្កិត្យកាទេយា៍ ឆយ្ហកចាឆិប្បាទេឃាតិ ឆយ្ហំ ឆទេឥឥត្យកាទេយា៍ ឞ្ហតិ បទិ ទេចាទេឌត្ហាតំ កិច្ចតំ អឆិប្បាឃទេកទេឆា អទេតកចិទេឆា ទេហាតីតិ អទេត្វា៍ បុទិទេយឥុ ចត្យឥុ អឆិប្បាទេឃឥុតិ ចាចតាឆិប្បាឃអទេក្កាឥាឆិប្បាឃកយ្ហាឆិប្បាឃចុដ្ឋាតាឆិប្បាទេឃឥុ ឆ្ពកាឥំ អការាទេបត្តឥ្យ ឌុក្កដំ៍ ការាទេបត្វាបិ ឥយុត្វា ទេចាទេឌត្តឥ្យ ឃចាត្ថុរុបំ ឥព្ហាឌិទេឥឥបិឌិត្តិឃឌុក្កដាតិ, អឥយុត្វា បត ឌុក្កដទេយចាតិ អឃទេយត្វ ឞិឃ្ហទេត្វា៍ ទេឥឥំ ឞុចិទេព្ទាឃ្យទេយច៍

“ឆបតទេក្កត្តំ បត ឌាតិតព្ទា”ត្តិ ចត្វា តំ ឆឥ្យទេត្តា “ឥុលាត្យ ទេយ”តិអាឌិយាហ៍ អត្ថុចិឌ្ឍកឥ្យ អត្ថុចិឌ្ឍតាឆិប្បាទេឃត ចឆត្តឥ្យ ឆ្ពកាឥកយ្ហំ គត្ហិតិ ទេឃាឌតា៍ ឆយ្ហកចិកឥ្យ អទេតាឌិឥ្យ កយ្ហំ កទេចត្តឥ្យ ឆ្ពកាឥកយ្ហំ គត្ហិ៍ ឥទេច បត ឆ្ពឌិឥ្យ កទេចតិ, អាបត្តិ, តឥ្ហា តំ ឆឥ្យត្វា កត្តព្ទាតិ ទេឃាទេឌតត្តំ៍ ទេឥឥំ ឞុចិទេព្ទាឃ្យទេយច៍

ឥដ្ឋាទេឆយ្យចិគិឞិតតកចា

៩០៍ ឥដ្ឋាទេឆយ្យចិគិឞិតតកចាឃំ “យាតាបិតទេទាតិ ទេវា, កិច្ចទេច, ចឆយាទេត កិ ចទេឆយ្យាឃ៍ អត្ថុឌាតាយិ, កិច្ចទេច, យាតាបិត្យតំ ឌាត្យំ, ត

ຈ, ກິກ຺ລເຈ, ສງ຺ເຄຍ຺ຍ ປິຕິປາເທຕພ຺ພໍ, ເຍາ ປິຕິປາເທຍ຺ຍ, ອາປຕ຺ຕິ ທຸກ຺ກຏສ຺ສາ”ຕິ (ມຫາວ. ໑໙໑) ວຈຄເຕາ ຣາຍເຕທິ ສງ຺ຄາຍ ກິກ຺ລຸສ຺ສ ປິຕ຺ຕ ປິຕິປາເທຕ຺ວາ ກິທິຕັ ຣາຕັງ ຄ ວຊ຺ຕິ. “ຄ ຈ, ກິກ຺ລເຈ, ສງ຺ເຄຍ຺ຍຕ຺ຕິ ໜຕ຺ຕ ເສສເຕາຕີຕັ ເຣເຄ຺ຕາ ປິຕິປາເທຕິເຍຈ. ຍາຕາປິຕເຣາ ປຄ ສເຈ ຣເຊ຺ຊ ປິຕາປິ ປຕ຺ຕຍຕ຺ຕິ, ຣາຕຕ຺ຕາ”ຕ຺ຕິ ອຏ຺ຐກຣາຍັ (ມຫາວ. ອຏ຺. ໑໙໑) ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຄາຕຸຄິຕີອາຊີຕັ ຂາຕຕກາຄຍິ ຣາຕັງ ຄ ວຊ຺ຕິ. ວຸຕ຺ຕຍິງອາຈຣິຍຣຍຸສິຣິເຕ຺ຕເຣຄ ທຸຊ຺ຌສິກ຺ລາຍັ –

“ຄ ລຕ຺ຄ ປິຕິປາເທຕຸງ, ສງ຺ເຄຍ຺ຍຕ຺ຕາ ຊີວເຣ;

ລຕ຺ຄ ປິຕຸຄັ ເສສາຄັ, ຂາຕີຄຍິ ຄ ລຕ຺ຄຕີ”ຕິ.

ກາຍປິກ຺ກາຍສຍາປຕ຺ຕິສິກ຺ລາປຣຈຏ຺ຏຄາຍຍິ “ຍາຕເຣ ປຄ ປິຕເຣ ຈາ ‘ຕ຺ລຍັ ເຣຫີ’ຕິ ວເຣຕາ ປິຊ຺ຊາຕ຺ຕິ ຄ ເຫາຕິ, ‘ຕ຺ລຍັ ກທຍາຫີ’ຕິ ວເຣຕາ ສງ຺ເຄຍ຺ຍປິຕິປາຕຄັ ຄ ເຫາຕິ. ອຊ຺ຊາຕກັ ‘ຕ຺ລຍັ ເຣຫີ’ຕິ ວເຣຕາ ປິຊ຺ຊາຕ຺ຕິ ເຫາຕິ, ‘ຕ຺ລຍັ ກທຍາຫີ’ຕິ ວເຣຕາ ສງ຺ເຄຍ຺ຍປິຕິປາຕຄັ ເຫາຕິ. ‘ຕ຺ລຍິຄາ ຕ຺ລຍັ ເຣຫີ’ຕິ ກາຍປິກ຺ກຍັ ອາປຊ຺ເຕາ ຄິສ຺ສກ຺ກິຍັ ເຫາຕີ”ຕິ ອຏ຺ຐກຣາຍັ (ປາເຣາ. ອຏ຺. ໒.໓໕໓) ວຸຕ຺ຕັ. ຕຕ຺ຕ “ເສສເຕາຕເກສຸ ສງ຺ເຄຍ຺ຍປິຕິປາຕສຍ຺ຸຄເຕາ ຕຄກາຈຊ຺ຐາຄຍິ ຣເສ຺ສາຕັງ ‘ຍາຕເຣ ປຄ ປິຕເຣ ຈາ’ຕິ ວຸຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິ ປິຍຕິປິເຄາຣຄິຍັ (ປິ. ປິ. ຊີ. ໑.໓໕໑-໓໕໓) ວຸຕ຺ຕັ.

ສຕ຺ຕຸວຕ຺ຕຸກຣາ

໙໑. ສຕ຺ຕຸວຕ຺ຕຸກຣາຍັ ອຕ຺ຕຸ-ສເຕ຺ຄາ ຍຊ຺ຌາຈເກາ. ຈສຕິ ສີເລຄາຕິ ຈາສເກາ, “ອຕ຺ຕເຣ ຈາສເກາ ອຕ຺ຕຸຈາສເກາ”ຕິ ວຕ຺ຕເຕ຺ຕ “ວຸປຄເຈາ ວຸປ”ຕ຺ຕິອາຊີສຸ ປິຍ ວຕ຺ຕຸປຣເລປີສຍາສຈເສຄ “ອຕ຺ຕເຣາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕາ. ວຕ຺ຕຸສເຄ຺ຕາ ວຸປຣິຈາຈເກາ, ອາກຸເສາ ສຊ຺ຊຕີຕິ ອາສເຄ຺ກາ, “ວຕ຺ຕເຣ ອາສເຄ຺ກາ ວຕ຺ຕຸອາສເຄ຺ກາ”ຕິ ວຕ຺ຕເຕ຺ຕ ວຸຕ຺ຕຄເຍຄ “ວຕ຺ຕເຣາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕາ, ອຕ຺ຕເຣາ ຈ ວຕ຺ຕເຣາ ຈ ອຕ຺ຕຸວຕ຺ຕຸເຣາ, ສຫ ອຕ຺ຕຸວຕ຺ຕເຣຫິ ເຍາ ວຕ຺ຕຕີຕິ ສຕ຺ຕຸວຕ຺ຕເຣາ, ສຫປຸຕ຺ຕປຣກິຕ຺ຕາສິກເລາຍ຺ວປຣຄຫຸຕ຺ຕີຫິສຍາເສາ. ອຈ ຈາ ສຫ ອຕ຺ຕເຣຄ ຈ ວຕ຺ຕເຣຄ ຈ ເຍາ ວຕ຺ຕຕີຕິ ສຕ຺ຕຸວຕ຺ຕເຣາ, ຕິປຣຄຫຸຕ຺ຕີຫິສຍາເສາ. ສຌ຺ຌາຊີ ຜເສປ຺ວາ ອຕ຺ຕຸຈາສເກາຕ຺ຕຸອາສກ຺ກຍຕ຺ຕເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ກາເຍາ ຄ ປຈິສິຕເຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ວາ. “ປຣິຕ຺ຕາຂກຍຣກິ຺ລ ຕິຣລ຺ລເກຄາ”ຕິອາຊີສຸ ປິຍ ຕ຺ລຕ຺ວຍ຺ຕລກ຺ລເລ ເຣຕັ ກເລຈຈຄັ, ຕສ຺ສາ ອຕ຺ຕຸຈາສກັ ຕິຍລ຺ລັ ປຊ຺ຊາເຣເຕ຺ຕຄ ປຣິຍລ຺ລັ ຄິຈາເສ຺ວາ ກາຍຕາຕ຺ລັ ຕາຕ຺ລ຺ວາ ສຌ຺ຌາຊີຕ຺ວາ ວຕ຺ຕຸອາສກ຺ວາ ຊີກຸໍ ກຕ຺ວາ ປາວຸປິຕ຺ວາ ກາເຍາ ປຈິສິຕເຕ຺ຕາ.

ຊີຈເຣຄິເກ຺ລປກຣາ

໙໒. ຊີຈເຣຄິເກ຺ລປກຣາຍັ ສັຫຣີຍເຕຕິ ສຌ຺ຌາຊີ, ຕສ຺ສາ ສຌ຺ຌາຊີຍາ, ຄາຈເຍາເກ ກຍຸເຕ຺ຕ ໜຊ຺ຐີ. ຄິເກ຺ລປິຍາຕິ ຜປຄາຍ, ສຌ຺ຌາຊີ ອກ຺ກເຫ຺ວາ ປິຫາເຣ ຜເສປ຺ວາ ກຍຄາຍ ປຕ຺ວາ ກາເຣລາຄິ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ອເຕ຺ວາ. ກິລິເຄາ ຈາ ເຫາຕີຕິ ກເຫ຺ວາ ກຕ຺ວາ ອສຍເຕ຺ວາ ກິລິເຄາ ຈາ

ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩔᩥᨠᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᩴ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ "ᩅᩔᩥᨠᨠᩣᩃᩮ ᩋᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᩴ ᩅᩤ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨴᩦᨸᩤᩁᨣᨲᩴ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨶᨴᩥᨿᩣ ᨸᩤᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩤᨸᩥ ᨣᩮᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᨠᨳᩥᨶᩴ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨠᨳᩥᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩴ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩣᩁᨧᩤᩁᩥᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨ ᩌᩁᨬ᩠ᨬᨠᩔ ᨸᨶ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩈᩩᨣᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᩣᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᨾᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨧ᪨ ᨽᨱ᩠ᨯᩩᨠ᩠ᨡᩃᩥᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨴᩥᨽᨱ᩠ᨯᨽᨱ᩠ᨯᩩᨠ᩠ᨡᩃᩥᨠᩣᨿ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣ

᪙᪗᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩤ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩤᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᨶᩣ ᩃᩥᨡᨶᩣᨴᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨸᩦᩊᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ᪨ "ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮ ᨴᩉᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᨽᩣᩅᩤ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᩥᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪓᪨᪓᪒᪙)᪨ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪒᪨᪒᪒᪙) ᨸᨶ "ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨸᩦᩊᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨣᨲᨲᩮᩃᩣᨴᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩁᩦᩁᩮ ᩌᩁᩮᩣᩉᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨾᨴ᩠ᨴᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪓᪒᪙) ᨸᨶ "ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮᨲᩥ ᩅᨧ᩠ᨧᨾᨣ᩠ᨣᩮ, ᨽᨣᨶ᩠ᨴᩃᩔ ᨽᨣᨶ᩠ᨴᩃᩥᨿᩣ ᨶ ᨸᩔᩣᩅᨾᨣ᩠ᨣᩮᨸᩥ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨴᩉᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᨽᩣᩅᩤ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩥ, ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨸᩁᩦᨲᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ 'ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ…ᨸᩮ… ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔᩤ'ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩔ ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣ ᨠᩥᩔᨲᩣ – ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩔ ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔᩮᩅ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᨶᩮᨲᩁᩔᩣᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ 'ᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩉᩣᩁᨠᩴ ᩅᩤᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ'ᨲᩥᩌᨴᩦᩈᩩ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪗᪒) ᩅᩥᨿ ᨿᩮᨶ ᩃᩥᨡᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ 'ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᨱᩴ ᨧ'ᨲᩥᩌᨴᩥ᪨ ᨶᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᩮᨸᩈᩣᩁᩮᨶ ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ 'ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩤ'ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨠᩥᩴ? ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᨿ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ 'ᩈᨲ᩠ᨳᩉᩣᩁᨠᩴ ᩅᩤᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ'ᨲᩥ ᨸᨴᩔ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨱ᩠ᨯᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ ᩅᩤᨲᨱ᩠ᨯᨠᩣ, ᩌᨴᩤᨶᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩌᨶᩤᩉᩅᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᨳᩣ

᪙᪘᪨ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᨳᩣᨿᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨲᩥ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨡᩩᩁᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨡᩩᩁᩣᨴᩥᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨽᨱ᩠ᨯᩴ, "ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩣ"ᨲᩥᩌᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᩈᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᨿᩮᩣᨣᩮᩣ᪨ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᨶ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮ ᩈᨾᩣᨴᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᩈᨾᩣᨴᨸᩮᨿ᩠ᨿ, ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ᪨ ᨶ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨡᩩᩁᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩤ"ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪓᪐᪓) ᨧ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨧ ᩋᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨧ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩈᨾᩣᨴᨸᨶᩴ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨡᩩᩁᩮᨶ ᩋᨵᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩩᩁᨽᨱ᩠ᨯᩴ,

ធុរកណ្ឌធុរការសតិបិតបរិសាវនធុរឆវិការនយា ន បរិហរិតព្វា ឯវំ ឯវំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ. ដី. មហាវគ្គ ១០០) បន “ន, ភិក្ខវេ, បត្តនិវេន អកប្បិយេ សមាទបេតព្វន្តិ វុត្តត្តា អនុបសម្បន្នស្សបិ ន ភេវលំ ទសសុ ឯវ សិក្ខាបទេសុ, អថ ខោ យំ ភិក្ខុស្ស ន កប្បតិ, តស្មិម្បិ អធិប្បាយោ”តិ វុត្តំ

ទសភាគកថា

៩៨. ទសភាគកថាយំ សង្ឃិកានីតិ សង្ឃសន្តកានិ ពីជានិ. បុគ្គលិកាយាតិ បុគ្គលស្ស សន្តកាយ ភូមិយា. ភាគំ ទត្វាតិ មូលភាគសង្ខាតំ ទសមភាគំ ទត្វា. បរិភុញ្ជិតព្វានីតិ តេសំ ពីជានំ ផលានិ វោហរេហិ បរិភុញ្ជិតព្វានីតិ អត្ថោ. ឯវំ សុចិណ្ណញ្ញាណមេវ ព្ភូតំ កិរ ឧប្បជ្ជិត្វា បរិភោគហេតុន្តិ អាទិកប្បការេន បវេណីកប្បិកា មនុស្សា ទេវិដ្ឋិស្សត្ថំ មហាសមុទ្ទំ នាម រាជានំ កត្វា សន្តានម្បិ អត្តនោ អត្តនោ នក្ខលផលសាលិវេត្តតោ បវត្តនក្ខលផលានិ ទស កោដ្ឋាសេ កត្វា ឯកំ កោដ្ឋាសំ ភូមិសាមិកស្ស មហាសមុទ្ទរាជិនោ ទត្វា បរិភុញ្ជិំសុ. តតោ បដ្ឋាយ ឧប្បជ្ជិបិកានំ មនុស្សានំ ចារិត្តតា វុត្តំ. តេនេវ សារត្ថទីបនីនាមិកាយម្បិ វិនយដីកាយំ (វជិរ. ដី. មហាវគ្គ ១០៣) “ទសភាគំ ទត្វាតិ ទសមភាគំ ទត្វា. តេនេវាហ ‘ទស កោដ្ឋាសេ កត្វា ឯកោ កោដ្ឋាសោ ភូមិសាមិកានំ ទាតព្វោ’តិ” វុត្តំ

បាថេយ្យកថា

៩៩. បាថេយ្យកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ”តិអាទិ កន្តារេ អមិតបរិភោគត្ថេន មេណ្ឌកសេដ្ឋិនា អភិយាចិតោ ហុត្វា អនុញ្ញាតំ, ឥទំ បន បឋមំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បញ្ច គោរសេ ខីរំ ទធិំ តក្កំ នវនីតំ សប្បិ”ន្តិ (មហាវ. ២៩៩) បញ្ច គោរសា អនុញ្ញាតា. តតោ បរំ មេណ្ឌកេន អភិយាចិតោ ទានេនេវ វត្វា អនុជានាតិ “សន្តិ, ភិក្ខវេ, មគ្គា កន្តារា”តិអាទិនា. ឯវំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ តថា អលភន្តេន អញ្ញាតកអប្បវារិតដ្ឋានតោ យាចិត្វាបិ គហេតព្វន្តិ ឯតេន ឯវរូបេសុ កាលេសុ វិញ្ញត្តិបច្ចយា ទោសោ នត្ថីតិ ទស្សិតំ. “ឯកមេកស្ស កហាបណេ មញ្ញេ ឯកកហាបណាយ បរិភោគិតព្វ”ន្តិ វុត្តត្តា បន តតោ ឧបរិ យាចនំ ន វដ្ដតីតិ ទស្សិតំ. “ខីរេយ អជ្ឈានេ”តិអាទិនា សចេ មានុកមតិខេយ មគ្គេ សត្តាហកមតិខេយា ឯវ កន្តារា ហោតិ, តត្ថ សត្តាហយាបនីយមត្តមេវ បាថេយ្យំ បរិយេសិតព្វំ, តតោ បរំ បិណ្ឌចារិកានិវេសន សុភិក្ខសុលភបិណ្ឌមគ្គត្តា ន បរិយេសិតព្វន្តិ

មហាបទេសកថា

៩៧. មហាបទេសកថាយំ មហាបទេសា នាម អប្បដិក្ខិត្តា ចេវ, អននុញ្ញាតា ចេវាតិ វត្តារោតិ ទស្សេត្វា “យំ ភិក្ខវេ”តិអាទិមាហ. តេសុ អប្បដិក្ខិត្តម្បិ អកប្បិយានុលោមកប្បិយានុលោមវសេន ចេវ, តថា អននុញ្ញាតម្បីតិ

ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨷᩁᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣ᪨ ᨷᨭ᩠ᨭᩩᨱ᩠ᨱᨴᩮᩈᩮ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭ᩠ᨭᩩᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ‘ᨷᨭ᩠ᨭᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ ᩉᩥ ᩋᨽᩥᨵᩣᨶᨠᩮᩣᩈᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᩦᨶᨴᩮᩈᩮ ᩈᩮᩣᨾᩣᩁᨴᩮᩈᩮ ᨧ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨧᩦᨶᩈᩮᩣᨾᩣᩁᨷᨭ᩠ᨭᩣᨶᩥ᪨ ᨷᨭ᩠ᨭᩩᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩣᨶᩥ ᨷᩣᨱᨠᩮᩉᩥ ᨠᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨿᩥᨠᩴ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᩴ, ᨲᩴ ᨡᩮᩣᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ᪨ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨧᩦᩅᩁᩴ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨲᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩴ ᨩᩣᩃᩥᨶᩥᨿᩣ ᨴᩮᩅᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩈᨴᩥᩈᩴ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩮᩣᨾᩣᨴᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨭᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨾᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᨭᩔᨶᩣᨾᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨷᨴᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩔᩣᨷᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩩᩃ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨠᩣᨭᨶᩣᨶᩥ᪨ ᨹᩃᨠᨲᩩᩃ᩠ᨿᩣ ᩃᩥᨡᩥᨲᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩏᨴᨠᨲᩩᩃ᩠ᨿᩣ ᩏᨴᨠᨷ᩠ᨷᨶᨠᩩᨦ᩠ᨠᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩃᨬ᩠ᨩᨨᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᩊᩩᩅᩥᩃᩦᩅᩮᩉᩥ ᩅᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨨᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩦᨿᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪓᪨᪑᪐᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨷᨠ᩠ᨠᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨠ᩠ᨠᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩣᨾᩣᨶᩥ ᨷᨶ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩉᩥ ᩈᩦᨲᩩᨴᨠᩮ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩔᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨷᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᩑᩅ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩈᩁᩪᨷᨲᩮᩣ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ ‘ᨠᩩᩁᩩᨶ᩠ᨴᩥᨿᩴ ᨷᨶᩣ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᨭᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᩥᨲᨬ᩠ᨬᨲᩣᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨷᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨻᩮᨿ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩁᩈᩣᨲᩥ ᨹᩃᨷᨲ᩠ᨲᨷᩩᨷ᩠ᨹᨠᨶ᩠ᨴᩁᩈᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪒᪨᪑᪐᪐) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨭᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨾᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧᩦᨶᨷᨭᩈᩮᩣᨾᩣᩁᨷᨭ᩠ᨭᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩦᨱᩦᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨭᩩᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩈᩉ ᨲᩦᨱᩥ᪨ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨿᩥᨠᩴ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨩᩥᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪑᪐᪓)᪨

ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ

ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᨨᩃ᩠ᩃᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩃᩮᨶᩮᩅ ᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᨹᩃᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᩣᨶᨠᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᩴ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮᨷᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ᪨ ᩏᨷᩁᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨷᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᨲᩃᨷᩣᨿᩣᩈᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩴ ᨷᩣᨿᩣᩈᩮᨶ ᩋᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩥ, ᨲᩴ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨻᨴ᩠ᨵᨾᨵᩩᨹᩣᨱᩥᨲᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣᩃᨩᩣᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᨿᩣᨣᩩᨿᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩈᩥᨦ᩠ᨣᩥᩅᩮᩁᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ, ᨲᩮᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩃᨭ᩠ᨮᩥᨾᨵᩩᨠᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩴ ᨿᩴ ᩋᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨲᨧ᩠ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨲᩔ ᨲᩔ ᨠᩣᩃᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ, ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩁᩈᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥᨷᩥ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ᪨ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩮᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩮᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩦᩉᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨨᩣᩉᩴ…ᨷᩮ… ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨲᨴᩉᩮᩅ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨿᩮᩅ ᩉᩥ “ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨲᨴᩉᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

កាលឃាយសត្តាហាតិក្កេយស្ស ចេត្ត ចិកាលកោឌតសត្តិសិកេសជ្ជសិក្ខាបទាគំ ចសេត អាបត្តិយោ ចេឌិតព្ពា។ ក្តេយស្ស ច បត ចត្ថស្ស កាលិកេស្ស ឃាចកាលិកំ ឃាយកាលិកត្តិ ត្ថតេយច ក្ខយំ អតេក្តាចុត្តកេត្បាច សត្តិសិការកេត្បា ហោតិ, សត្តាហកាលិកត្បា ឃាចឌីចិកត្បា អកាបិឃកុឌិយំ តិក្ខិបិតុមិ ចដ្ដតិ, សត្តិសិមិ ត ឌតេតតិតិ។ សេសំ សព្ពត្ថ វុត្តាតត្តយេច។

បញ្ចុកេសជ្ជកថា

បញ្ចុកេសជ្ជកថាយំ “អតុជាតាមិ, កិក្ខវេ, តាតិ បញ្ច កេសជ្ជាតិ កាលេ បដិគ្គហេត្វា កាលេ បរិកុញ្ជិតុ”ន្តិ (យហាច។ ១៩១) ចចតេតា សារឌិកេត អាពាធេត ផុដ្ឋាតំ កិក្ខូតំ ឃាគុបិ បីតា វុគ្គច្ឆតិ, កត្តមិ កុត្តំ វុគ្គច្ឆតិ, តេ តេត កិសា ហោត្តិ លូខា ទុព្ពណ្ណា វុប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតា ធមតិសត្ថតគត្តា។ តេសំ ឃំ កេសជ្ជញ្ចេច អស្ស កេសជ្ជសម្មតញ្ច, លោកស្ស អាហារត្ថញ្ច ផរេយ្យ, ត ច ឱឡារិកោ អាហារោ បញ្ញាយេយ្យ។ តាតិមានិ បញ្ច កេសជ្ជាតិ។ សេយ្យថិទំ – សប្បិ តចតីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ, តាតិ កេសជ្ជាតិ កាលេ បដិគ្គហេត្វា កាលេ បរិកុញ្ជិតុំ ចដ្ដតិ។ តត្ថ “សារឌិកេត អាពាធេតាតិ សរទកាលេ វុប្បត្តេត បិត្តាពាធេត។ តស្មិំ ហិ កាលេ ចស្សោឌកេតបិ តេមេត្តិ, កទ្ទមម្បិ មទ្ទត្តិ, អត្តរត្តរា អាតាបោបិ ខរោ ហោតិ, តេត តេសំ បិត្តំ កោដ្ឋព្ភត្តរគតំ ហោតិ។ អាហារត្ថញ្ច ផរេយ្យាតិ អាហារត្ថំ សាធេយ្យា”តិ អដ្ឋកថាយំ (យហាច។ អដ្ឋ។ ១៩០) វុត្តំ។ ចិយតិចិតោឌតិយំ (ចិ។ ចិ។ ដី។ យហាចគ្គ ១.១៩០) “បិត្តំ កោដ្ឋព្ភត្តរគតំ ហោតីតិ ពហិសរីរេ ព្យាបេត្វា ឋិតំ អព្ភន្តរបិត្តំ កោដ្ឋព្ភត្តរគតំ ហោតិ, តេត បិត្តំ កុបិតំ ហោតីតិ អធិប្បាយោ”តិ វុត្តំ។

ចឌិរត្តទីឌិកាយំ (ចឌិរ។ ដី។ យហាចគ្គ ១៩០) “ឃំ កេសជ្ជញ្ចេច អស្សាតិ បរេតា ‘តេសុកេយត កិយ្យោសោយត្តាយ កិសា ហោត្តី’តិអាឌិតា ចិរោធមស្សតេតា តិធាតាតបេក្ខំ យធាលិកចសេត វុត្តត្តិ ចេឌិតព្ពំ។ យធាតិធាតំ កម្មា ត វុត្តត្តិ ចេ? តធញ្ញារបេក្ខាធិប្បាយតោ។ សព្ពត្ថកាលេបិ ហិ សប្បិអាឌីតំ សត្តាហកាលិកភាចាបេក្ខាតិ។ តថា ចចេតត ភកចតោ អធិប្បាយោ។ តេតេច ‘អាហារត្ថញ្ច ផរេយ្យ, ត ច ឱឡារិកោ អាហារោ បញ្ញាយេយ្យា’តិ វុត្តំ។ តថា ហិ កាលេ បដិគ្គហេត្វា កាលេ បរិកុញ្ជិតុត្តិ ឧត្ត ច កាលបរិច្ឆេទោ ត កតោ, កុតោ យេច បត លព្ភា តធញ្ញារបេក្ខាធិប្បាយោ ភកចតា មូលកេសជ្ជាតីតិ តាតិ បដិគ្គហេត្វា ឃាចជីចត្តិ កាលបរិច្ឆេទោ។ ឃំ បត ‘អតុជាតាមិ, កិក្ខវេ, តាតិ កេសជ្ជាតិ កាលេ បដិគ្គហេត្វា កាលេ បរិកុញ្ជិតុ’ន្តិ (យហាច។ ១៩០) ចចតំ, តំ ‘សត្តិធិំ កត្វា អបរាបរស្មិំ ឌិចសេ កាលេ ឧច បរិកុញ្ជិតុំ អតុជាតាមី’តិ អធិប្បាយតោ វុត្តត្តិ ចេឌិតព្ពំ។ អញ្ញថា អតិសយត្តា ភកចតោ ‘ឃំ កេសជ្ជញ្ចេច អស្សា’តិអាឌិចិតក្កុប្បាទោ ត សម្ភចតិ។ បណីតកោឌតាតុយតិយា បសិទ្ធត្តា អាពាធាតុរូបសប្បាយាបេក្ខាយ វុត្តាតីតិ ចេ? តត្បា ត, ‘កិយ្យោសោយត្តាយា’តិ កិសាឌិភាចាបត្តិធស្សតេតា។ យថា វុត្តរសំ វុបិធាយ ផាណិតត្តិ វុត្តំ, តថា តចតីតំ វុបិធាយ សប្បីតិ ចត្តព្ពតោ តចតីតំ ចិសុំ ត ចត្តព្ពត្តិ ចេ? ត ចិសេសធស្សតាធិប្បាយតោ។ យថា ផាណិតគ្គហណេត សិទ្ធេបិ បរេតា វុច្ឆុរសោ ចិសុំ អតុញ្ញាតោ វុច្ឆុសាយញ្ញាតោ គុឡព្ភកាខ្លាតេ ធបតាធិប្បាយតោ, តថា តចតីតេត ចិសេសចិធិធស្សតាធិប្បាយតោ តចតីតំ ចិសុំ អតុញ្ញាតត្តិ ចេឌិតព្ពំ។ ចិសេសចិធិ បតស្ស កេសជ្ជសិក្ខាបទដ្ឋកថាចសេត (បារា។ អដ្ឋ។ ១។ ៩១៨-៩១១) ចេឌិតព្ពោ។ វុត្តញ្ហិតត្ថ ‘បចិត្វា សប្បិ កត្វា បរិកុញ្ជិតុកាមេត អតធោតមិ បចិតុំ ចដ្ដតី’តិ។ តត្ថ សប្បិ បក្កាច ហោតិ, តាបក្កា, តថា ផាណិតមិ។ តចតីតំ អបក្កមេចា”តិអាឌិ។

ទុតិយភេសជ្ជកថា

ទុតិយភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តានិ បញ្ច ភេសជ្ជានិ បដិគ្គហេត្វា កាលេបិ វិកាលេបិ បរិភុញ្ជិតុ”ន្តិ (មហាវ· ២៦០) វចនតោ “តានិ បញ្ច ភេសជ្ជានិ កាលេ បដិគ្គហេត្វា កាលេ បរិភុញ្ជិត្វា តេសំ ភិក្ខូនំ យានិបិ តានិ បាកតិកានិ លូខានិ ភោជនានិ, តានិ នច្ឆាទេន្តិ, បគេវ សេនេសិតានិ· តេ តេន ចេវ សារទិកេន អាពាធេន ផុដ្ឋា ឥមិនា ច ភត្តាច្ឆាទកេន តទុភយេន ភិយ្យោសោមត្តាយ កិសា ហោន្តី”តិ ឥមស្មិំ វត្ថុស្មិំ កាលេបិ វិកាលេបីតិ អនុញ្ញាតត្តា វិកាលេបិ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ· តត្ថ “នច្ឆាទេន្តីតិ ន ជីរន្តិ, ន វាតរោគំ បដិប្បស្សម្ភេតុំ សក្កោន្តិ· សេនេសិតានីតិ សិនិទ្ធានិ· ភត្តាច្ឆាទកេនាតិ ភត្តំ អរោចកេនា”តិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ· អដ្ឋ· ២៦០) វុត្តំ, ដីកាសុ (សារត្ថ· ដី· មហាវគ្គ ៣·២៦០; វិ· វិ· ដី· មហាវគ្គ ២·២៦០-២៦២) បន “នច្ឆាទេន្តីតិ រុចិំ ន ឧប្បាទេន្តី”តិ ឯត្តកមេវ វុត្តំ, មហាវិភង្គេ (បារា· ៦២២) បន “យានិ ខោ បន តានិ គិលានានំ ភិក្ខូនំ បដិសាយនីយានិ ភេសជ្ជានិ· សេយ្យថិទំ – សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ, តានិ បដិគ្គហេត្វា សត្តាហបរមំ សន្និធិការកំ បរិភុញ្ជិតព្ពានិ, តំ អតិក្កាមយតោ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ វចនតោ ឥមេសំ បញ្ចភេសជ្ជានំ សត្តាហកាលិកភាវោ វេទិតព្ពោ, ឥធ បន អដ្ឋុប្បត្តិវសេន វុត្តាតិ·

វសាភេសជ្ជកថា

វសាភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វសានិ ភេសជ្ជានិ អច្ឆវសំ មច្ឆវសំ សុសុកាវសំ សូករវសំ គទ្រភវសំ កាលេ បដិគ្គហិតំ កាលេ និប្បក្កំ កាលេ សំសដ្ឋំ តេលបរិភោគេន បរិភុញ្ជិតុំ· វិកាលេ ចេ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហិតំ វិកាលេ និប្បក្កំ វិកាលេ សំសដ្ឋំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ តិណ្ណំ ទុក្កដានំ· កាលេ ចេ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហិតំ វិកាលេ និប្បក្កំ វិកាលេ សំសដ្ឋំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្កដានំ· កាលេ ចេ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហិតំ កាលេ និប្បក្កំ វិកាលេ សំសដ្ឋំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស· កាលេ ចេ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហិតំ កាលេ និប្បក្កំ កាលេ សំសដ្ឋំ, តញ្ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អនាបត្តី”តិ (មហាវ· ២៦២)· តត្ថ “កាលេ បដិគ្គហិតន្តិអាទីសុ មជ្ឈន្ហិកេ អវីតិវត្តេ បដិគ្គហេត្វា បចិត្វា បរិស្សាវេត្វា ចាតិ អត្ថោ· តេលបរិភោគេន បរិភុញ្ជិតុន្តិ សត្តាហកាលិកតេលបរិភោគេន បរិភុញ្ជិតុ”ន្តិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ· អដ្ឋ· ២៦២) វុត្តំ, ដីកាសុ (សារត្ថ· ដី· មហាវគ្គ ៣·២៦២; វិ· វិ· ដី· មហាវគ្គ ២·២៦០-២៦២) បន “សុសុកាតិ សមុទ្ទេ ជាតា ឯកា មច្ឆជាតិ, កុម្ភីលាតិបិ វទន្តិ· សំសដ្ឋន្តិ បរិស្សាវិតំ· តេលបរិភោគេនាតិ សត្តាហកាលិកបរិភោគំ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ· អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន ហេដ្ឋា ចតុកាលិកកថាយំ វុត្តោយេវ·

មូលភេសជ្ជកថា

មូលភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, មូលានិ ភេសជ្ជានិ, ហលិទ្ទិំ សិង្គិវេរំ វចំ វចត្ថំ អតិវិសំ កដុករោហិណិំ ឧសីរំ ភទ្ទមុត្តកំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ មូលានិ ភេសជ្ជានិ នេវ ខាទនីយេ ខាទនីយត្ថំ ផរន្តិ, ន ភោជនីយេ ភោជនីយត្ថំ ផរន្តិ, តានិ បដិគ្គហេត្វា

យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ។ អសតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ។ តត្ថ វចត្តន្តិ សេតវចំ។ សេសំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។

បិដ្ឋភេសជ្ជកថា

បិដ្ឋភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, និសទំ និសទបោតក”ន្តិ (មហាវ. ២៦៣) វចនតោ បិសិតេហិ ចុណ្ណកតេហិ មូលភេសជ្ជេហិ អត្ថេ សតិ និសទញ្ច និសទបោតកញ្ច បរិហរិតុំ វដ្ដតិ។ តត្ថ និសទំ និសទបោតកន្តិ បិសនសិលា ច បិសនបោតោ ច។ និសទន្តិ បិសន្តិ ចុណ្ណវិចុណ្ណំ ករោន្តិ មូលភេសជ្ជានេយា ឯត្ថាតិ និសទំ, បិសនសិលា។ និសទន្តិ បិសន្តិ ចុណ្ណវិចុណ្ណំ ករោន្តិ មូលភេសជ្ជានេយា ឯតេនាតិ និសទំ, បោសេតព្វោតិ បោតោ, ទារកោ។ ខុទ្ទកប្បមាណតាយ បោតោ វិយាតិ បោតោ, និសទញ្ច តំ បោតោ ចាតិ និសទបោតោ, តំ និសទបោតកំ។ និប្ពុសន ចុណ្ណករណោតិ អត្ថោ។

កសាវភេសជ្ជកថា

កសាវភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កសាវានិ ភេសជ្ជានិ និម្ពកសាវំ កុដជកសាវំ បដោលកសាវំ ផគ្គវកសាវំ នត្តមាលកសាវំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ កសាវានិ ភេសជ្ជានិ នេវ ខាទនីយេ ខាទនីយត្ថំ ផរន្តិ, ន ភោជនីយេ ភោជនីយត្ថំ ផរន្តិ, តានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ, អសតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ. ២៦៣) វចនតោ តានិបិ កសាវភេសជ្ជានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ តត្ថ ផគ្គវន្តិ លតាជាតិ។ នត្តមាលន្តិ ករញ្ជំ។ “កសាវេហីតិ តចាទីនិ ឧទកេ តាបេត្វា គហិតក្កសាវេហី”តិ វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.២៦៣) វុត្តំ។

បណ្ណភេសជ្ជកថា

បណ្ណភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បណ្ណានិ ភេសជ្ជានិ និម្ពបណ្ណំ កុដជបណ្ណំ បដោលបណ្ណំ នត្តមាលបណ្ណំ ផគ្គវបណ្ណំ សុលសិបណ្ណំ កប្បាសបណ្ណំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ បណ្ណានិ ភេសជ្ជានិ នេវ ខាទនីយេ ខាទនីយត្ថំ ផរន្តិ, ន ភោជនីយេ ភោជនីយត្ថំ ផរន្តិ, តានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ, អសតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ. ២៦៣) វចនតោ ខាទនីយភោជនីយត្ថំ អផរន្តានិ តានិបិ បណ្ណានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ អច្ចវសត្តិអាទីសុ និស្សគ្គិយវណ្ណនាយំ (បារា. អដ្ឋ. ២.៦១៣) វុត្តនយេនេវ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ មូលភេសជ្ជាទិវិនិច្ឆយោបិ ខុទ្ទកវណ្ណនាយំ វុត្តោយេវ, តស្មា ឥធ យំ យំ បុព្ពេ អវុត្តំ, តំ តទេវ វណ្ណយិស្សាម។

ផលភេសជ្ជកថា

ផលភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ផលានិ ភេសជ្ជានិ វិលង្គំ បិប្បលិំ មរិចំ ហរីតកំ វិភីតកំ អាមលកំ គោដ្ឋផលំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ ផលានិ ភេសជ្ជានិ នេវ ខាទនីយេ ខាទនីយត្ថំ ផរន្តិ, ន ភោជនីយេ ភោជនីយត្ថំ ផរន្តិ, តានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ, អសតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ។ ២៦៣) វចនតោ ខាទនីយភោជនីយត្ថំ អផរន្តានិ តានិ ផលានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុម្បិ វដ្ដតិ។

ជតុភេសជ្ជកថា

ជតុភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ជតូនិ ភេសជ្ជានិ ហិង្គុំ ហិង្គុជតុំ ហិង្គុសិបាដិកំ តកំ តកបត្តិំ តកបណ្ណិំ សជ្ជុលសំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ ជតូនិ ភេសជ្ជានិ នេវ ខាទនីយេ ខាទនីយត្ថំ ផរន្តិ, ន ភោជនីយេ ភោជនីយត្ថំ ផរន្តិ, តានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ, អសតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ។ ២៦៣) វចនតោ តានិ ជតូនិ ភេសជ្ជានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ តត្ថ ហិង្គុហិង្គុជតុហិង្គុសិបាដិកា ហិង្គុជាតិយោយេវ។ តកតកបត្តិតកបណ្ណិយោ លាខាជាតិយោ។

វជិរពុទ្ធិដីកាយំ (វជិរ។ ដី។ មហាវគ្គ ២៦៣) បន “ហិង្គុជតុ នាម ហិង្គុរុក្ខស្ស ទណ្ឌបល្លវបវាឡអបាកតិបក្កា។ ហិង្គុសិបាដិកា នាម តស្ស មូលសារបាកតិបក្កា។ តកំ នាម តស្ស រុក្ខស្ស តចបាកោទកំ។ តកបត្តីតិ តស្ស បត្តបាកោទកំ។ តកបណ្ណីតិ តស្ស ផលបាកោទកំ។ អថ វា ‘តកំ នាម លាខា។ តកបត្តីតិ កិត្តិមលោហសាខា ។ តកបណ្ណីតិ បក្កលាខា’តិ លិខិតំ។ សតិ បច្ចយេតិ ឯត្ថ សតិបច្ចយតា គិលានាគិលានវសេន ទ្វិធា វេទិតព្ពា។ វិកាលភោជនសិក្ខាបទស្ស ហិ អនាបត្តិវារេ យាមកាលិកាទីនំ តិណ្ណម្បិ អវិសេសេន សតិបច្ចយតា វុត្តា។ ឥមស្មិំ ខន្ធកេ ‘អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានស្ស គុឡំ អគិលានស្ស គុឡោទកំ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានស្ស លោណសោវីរកំ, អគិលានស្ស ឧទកសម្ភិន្ន’ន្តិ (មហាវ។ ២៨៤) វុត្តំ, តស្មា សិទ្ធំ ‘សតិបច្ចយតា គិលានាគិលានវសេន ទុវិធា’តិ, អញ្ញថា អសតិ បច្ចយេ គុឡោទកាទិ អាបជ្ជតិ, តតោ ច បញ្ញត្តិវិរោធោ។ អាហារត្ថន្តិ អាហារបយោជនំ, អាហារកិច្ចយាបនត្ថន្តិ អត្ថោតិ ច។ តេលបរិភោគេនាតិ សត្តាហកាលិកបរិភោគេន។ បិដ្ឋេហីតិ បិសិតតេលេហិ។ គោដ្ឋផលន្តិ គោដ្ឋរុក្ខស្ស ផលំ, មទនផលំ វាតិ ច លិខិត”ន្តិ វុត្តំ។

លោណភេសជ្ជកថា

លោណភេសជ្ជកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, លោណានិ ភេសជ្ជានិ សាមុទ្ទំ កាឡលោណំ សិន្ធវំ ឧព្ភិទំ ពិលំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ លោណានិ ភេសជ្ជានិ នេវ ខាទនីយេ ខាទនីយត្ថំ ផរន្តិ, ន ភោជនីយេ ភោជនីយត្ថំ ផរន្តិ, តានិ បដិគ្គហេត្វា យាវជីវំ បរិហរិតុំ, សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជិតុំ, អសតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ។ ២៦៣) វចនតោ តានិ លោណានិ បដិគ្គហេត្វា

ឃាចឌីចំ បទិហទិតុំ, ឞតិ បច្ចយេ បទិក្សាញ្ញិតុំ ចដ្ឋតិ៍ តត្ថ ឞាយុដ្ឋត្តិ ឞយុដ្ឋតីនេ ចាលុកំ ចិឃ ឞត្តិដ្ឋតិ៍ កាត្យអលោលាត្តិ បកតិលោលា៍

និត្ថចត្តិ ឞេតចណ្ណិ បឌ្ឋតេ ដ្ឋដ្ឋហតិ៍ ដ្ឋញ្ញិគត្តិ ក្សមិតោ អដ្ឋេ្យ ចិឃ ដ្ឋដ្ឋហតិ៍ ខិលត្តិ ឥឌ្ឋាឞម្ពាទេហិ ឞដ្ឋិ បចិតំ, តំ ទត្តចណ្ណិ៍ ឞារត្តឌីបតិយំ

(ឞារត្ត៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៍១៩១) បត “ដ្ឋញ្ញិគំ តាយ ដ្ឋាឞទបំឞុយឃ”ត្តិ ចុត្តំ៍ ចិយតិចិតោគតិយំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៍១៩១) បត

“ដ្ឋញ្ញិគត្តិ ដ្ឋាឞទបំឞុយយំ លោលា៍ ខិលត្តិ លោលាចិឞេឞោ”តិ ចុត្តំ៍ ចឌិទត្យុដ្ឋិឌីកាឃយ្យិ តេឆច ចុត្តំ៍

ចុណ្ណកឆា

ចុណ្ណកឆាយំ “អតុឌាតាយិ, ភិក្ខវេច, ឃឞ្ឞ កណ្ហ ចា បឹត្យអកា ចា អឞ្ឞារេចា ចា ចុល្លកន្ធ ចា អាឌាលេឆា កាេឃា ចា ឥក្កុឥន្ត្ថា ចុណ្ណាតិ

គេឞឌ្ឋាតិ, អកិលិតឞ្ឞ លកលា យត្តិកំ ទេឌតតិប្បក្កិ៍ អតុឌាតាយិ, ភិក្ខវេច, ដ្ឋគុក្ខលំ យុឞល”ត្តិ (យហាច៍ ១៩៣)៍ “កាេឃា ចា ឥក្កុឥន្ត្ថាតិ

កឞ្ឞចិ អឞ្ឞាឌីតំ ចិឃ កាឃកេន្ត្ថ ហោតិ, តឞ្ឞបិ និទឹឞេកាឞុឌ្ឋាឌិចុណ្ណាតិ ចា កន្ត្ថចុណ្ណាតិ ចា ឞឌ្ឋាតិ ចដ្ឋត្តិ៍ លកលាត្តិ កោយយំ៍

ទេឌតតិប្បក្កត្តិ ទេឌតកឞដំ, ឞិកតិកចុណ្ណយ្យិ កោចដ្ឋត្វា ដ្ឋគេកត តេយេត្វា ត្យាឃិតុំ ចដ្ឋតិ, ៩តយ្យិ ទេឌតតិប្បក្កឞដ្ឋយេច កន្ថតី”តិ

អដ្ឋកឆាយំ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ១៩៣) ចុត្តំ៍ ឞារត្តឌីបតិយំ (ឞារត្ត៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៍១៩៣) បត “លកលាត្តិ កោយយំ៍ ឞិកតិកចុណ្ណិ តាយ

អបក្កកឞាចចុណ្ណិ៍ តេត ឥឞបេត្វា កន្ត្ថចុណ្ណិ ឞឌ្ឋា ចដ្ឋតីតិ ចគត្តិ”តិ ចុត្តំ៍ ចិយតិចិតោគតិឃយ្យិ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៍១៩៣-១៩៤)

“លកលាត្តិ កោយយំ៍ ឞិកតិកចុណ្ណត្តិ អបក្កកឞាចចុណ្ណិ, កន្ត្ថចុណ្ណិ បត ត ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ៍ ចឌិទត្យុដ្ឋិឌីកាឃយ្យិ (ចឌិទ៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៩៣)

“លកលាត្តិ កោយយំ៍ ឞិកតិកចុណ្ណិ តាយ អបក្កកឞាចចុណ្ណិ៍ តេត ឥឞបេត្វា កន្ត្ថចុណ្ណិ ឞឌ្ឋា ចដ្ឋតីតិ ចគត្តិ”តិ ចុត្តំ៍ “អតុឌាតាយិ, ភិក្ខវេច,

ចុណ្ណចាលិតិ”ត្តិ (យហាច៍ ១៩៣) ចឥតេតា កិលិតាតំ ភិក្ខុតំ ចុណ្ណេហិ គេឞឌ្ឋេហិ ចាលិតេហិ អត្ថេ ឞតិ ចុណ្ណចាលិតី ចដ្ឋតិ៍ “អតុឌាតាយិ,

ភិក្ខវេច, ឥឞ្ឞចាលិតិ”ត្តិ (យហាច៍ ១៩៣) ចឥតេតា ឞលោហិ ចុណ្ណេហិ អត្ថេ ឞតិ ឥឞ្ឞចាលិតី ចដ្ឋតិ ៍ “ចុណ្ណចាលិតិត្តិ ដ្ឋគុក្ខល

កោចដ្ឋិតចុណ្ណបទិឞ្ឞាចតិ”ត្តិ ចិយតិចិតោគតិយំ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ យហាចក្កុ ១៍១៩៣-១៩៤) ចុត្តំ៍ ចឌិទត្យុដ្ឋិឌីកាឃយ្យិ (ចឌិទ៍ ឌី៍ យហាចក្កុ

១៩៣) “ចាលិតេហីតិ បទិឞ្ឞាចិតេហី”តិ ចុត្តំ៍

អយតុឞ្ឞិកាឌាលឆកឆា

អយតុឞ្ឞិកាឌាលឆកឆាយំ “អតុឌាតាយិ, ភិក្ខវេច, អយតុឞ្ឞិកាឌាលេឆ អាយកយំឞំ អាយកយំឞលោហិត”ត្តិ (យហាច៍ ១៩៣) ចឥតេតា ឃឞ្ឞ

ភិក្ខុតោ អាយកយំឞំ ខាឌិតឞ្ឞ អាយកលោហិតំ បិចិតឞ្ឞ ឞោ អយតុឞ្ឞាឌាលេឆា បដិប្បឞ្ឞម្ភតិ, តឞ្ឞ អតាបត្តិ៍ តត្ថ អាយកយំឞញ្ញា ខាឌិ,

អាយកលោហិតញ្ញា បិចីតិ ត តំ ភិក្ខុ ខាឌិ, ត បិចិ, អយតុឞ្ឞា ខាឌិត្វា ច បិចិត្វា ច បក្កេត្ថា៍ តេត ចុត្តំ “តឞ្ឞ ឞោ អយតុឞ្ឞិកាឌាលេឆា

បដិប្បឞ្ឞម្ភិ”តិ៍

អញ្ញាតកឆា

អជ្ឈត្តកថាយំ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, អជ្ឈត្តំ កាយអជ្ឈត្តំ វេទនាជ្ឈត្តំ សោតជ្ឈត្តំ ពេទុក់ កបល្ល”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា ភិក្ខុនំ ចក្ខុទេវាកេ សតិ អជ្ឈត្តានីតិ ចេត្តិ តត្ថ “អជ្ឈត្តន្តិ សព្ពសង្គាហិកចេតេយតំ កាយអជ្ឈត្តន្តិ ឲកា អជ្ឈត្តខាតិ វេទជ្ឈត្តន្តិ ភាភាសម្ពាទេហិ កតំ សោតជ្ឈត្តន្តិ តនីសោតានីសុ ឪបជ្ជត្តកអជ្ឈត្តំ ពេទុកោ ភាយ សុចណ្ណពេទុកោ កបល្លន្តិ និបសិតទោតា កហិតបសី”តិ អដ្ឋកថាយំ (យមាច អដ្ឋ ១៩៣) វុត្តំ សារត្ថនីបតិយំ (សារត្ថ នី យមាចក្ក ១ ១៩៤) “សុចណ្ណពេទុកោតិ សុចណ្ណាតុត្តានី”តិ វុត្តំ ចិយតិចិនេកាភតិឃប្បិ (ចិ ចិ នី យមាចក្ក ១ ១៩៣-១៩៤) តទេច វុត្តំ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, ចត្តំ តពកទំ កាយអាតុសាទិយំ តាលិសំ កដ្ឋបុត្តក”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា អជ្ឈត្តុបបិសតេហិ អទេត្ត សតិ ព្ចយាតិ ចត្តានីតិ ចេត្តិ តត្ថ “ចត្តន្តិ លោហិតចត្តានិកំ យំ កិញ្ចិ ចត្តំ តពទានីតិ បិពខឌិតិ អជ្ឈាតិបិ តិលុប្បលិនីតិ ចេត្តិទេយច អជ្ឈត្តុបបិសតេហីតិ អជ្ឈតេហិ បង្កិ ឲកទោតា បិសិតទ្ទេហិ ត ហិ កិញ្ចិ អជ្ឈត្តុបបិសតំ ត ចេតី”តិ អដ្ឋកថាយំ (យមាច អដ្ឋ ១៩៣) និកាយំ (សារត្ថ នី យមាចក្ក ១ ១៩៤) បត “អជ្ឈត្តុបបិសតន្តិ អជ្ឈតត្តាយ ឪបបិសិតទ្ទំ យំ កិញ្ចិ ទុណ្ណខាតី”តិ វុត្តំ ចិយតិចិនេកាភតិយំ (ចិ ចិ នី យមាចក្ក ១ ១៩៣-១៩៤) បត “បិទ្យទ្ទយំ អជ្ឈត្តុបបិសតន្តិ អជ្ឈតេ ឪបតេតុំ បិសិតទ្ទេកេបជ្ជ”ន្តិ វុត្តំ

“អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, អជ្ឈតី”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា អជ្ឈតឌបគដ្ឋាតំ ចេតិ “ត, ភិក្ខវេ, ឪក្ខាចចា អជ្ឈតី ឆាទេតន្ទ្ទា, ទេយា ឆាទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, អដ្ឋិយំ ឌត្តយំ ចិសាណយំ តឡអយំ វេឡុយំ កដ្ឋយំ ខតុយំ លោហយំ សង្ខតាភិយយ”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា ឲតាតិ កប្បិយាតិ តត្ថ អដ្ឋិយន្តិ យត្ថស្សដ្ឋិ ឌេបត្វា អចសេសអដ្ឋិយំ ឌត្តយន្តិ ហត្ថិឌត្តានីសត្តឌត្តយំ ចិសាណយេយបិ អកប្បិយំ ភាយ តត្ថិ តឡអយយាឌេយា ឲកត្តកប្បិយាទេយច

“អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, អបិធាត”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា អជ្ឈតីអបិធាតយ្បិ ចេតិ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, សុត្តកេត ពន្ធិតា អជ្ឈតិយា ពន្ធិតុ”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា អបិធាតំ សុត្តកេត ពន្ធិតា អជ្ឈតិយា ពន្ធិតព្ពំ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, សុត្តកេត សិព្ពេតុ”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា អបតតត្តាយ អជ្ឈតីសុត្តកេត សិព្ពេតុំ ចេតិ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, អជ្ឈតិសលាក”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា អជ្ឈតិសលាកយ្បិ ចេតិ “ត, ភិក្ខវេ, ឪក្ខាចចា អជ្ឈតិសលាកា ឆាទេតន្ទ្ទា, ទេយា ឆាទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, អដ្ឋិយំ...បេ... សង្ខតាភិយយ”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា ឲតាទេយច អជ្ឈតិសលាកា ចេត្តិ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, សលាកដ្ឋាតិយ”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា អជ្ឈតិសលាកដ្ឋាតិយយ្បិ ចេតិ តត្ថ សលាកដ្ឋាតិយន្តិ យត្ថ សលាកំ ឌ្តហត្តិ, តំ សុសិទេណ្ឌកំ ចា ឆចិកំ ចា អត្ថាភាយីតិ អទេត្ថោ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, អជ្ឈតិត្ថចិក”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា ឆចិកយ្បិ ចេតិ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, អំសពន្ធកំ ពន្ធតសុត្តក”ន្តិ (យមាច ១៩៤) ចេតេតា អជ្ឈតិត្ថចិកាយ អំសេ លក្កតត្តាយ អំសពន្ធកយ្បិ ពន្ធតសុត្តកយ្បិ ចេតិ

តត្តុកថា

តត្តុកថាយំ “អត្ថាភាយិ, ភិក្ខវេ, ឬន្ធិ ទោលក”ន្តិ (យមាច ១៩៩) ចេតេតា សីសាភិតាបស្ស ភិក្ខុនោ ឬន្ធិ ទោលំ ចេតិ

“อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, ภตฺถุกยฺ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ภกฺขยติเย ยติ ภตฺถุกยฺ ธฐฺติ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, ภตฺถุกรลิ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ภตฺถุฆา อกาญอภตฺ ภตฺถุกรลิ ธฐฺติ “ภ, หิกฺขเจ, ฐฺฐาธธา ภตฺถุกรลิ ฉาเรตฏฺฐา, เฆา ฉาเรฆฺย, อาปตฺติ ฐฺกฺกเฐยฺย อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, อฐฺยฆ์...เป... ยฐฺภาหิยฆ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ๑ตาเฆธ ภตฺถุกรลิเฆา ธฐฺตฺถิ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, ฆยกภตฺถุกรลิ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ภตฺถุ ชิยยิ อาสิฏฺฐายตฺถิ เธ, ฆยกภตฺถุกรลิ ฉาเรตฏฺฐา ตตฺถ ฆยกภตฺถุกรลิตฺถิ ยยเยา ตาหิ ฐีหิ ปภาญฏฺฐกาหิ ๑ก๋ ภตฺถุกรลิ

ฐฺยเภตฺตกธา

ฐฺยเภตฺตกธาฆ์ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, ฐฺยิ ปิตฺ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ฆยกภตฺถุกรลิฆา ภกฺขยติเย ยติ ฐฺยิ ปิตฺ ธฐฺติ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, ฐฺยเภตฺต”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ตเยธ ธฐฺ อาลิเยฏฺฐา ปิธภปฐฺฆา กเฌ ฉหเตฺต ฐฺยเภตฺตฐฺเยา ปิธิตเฏฺฐา “ภ, หิกฺขเจ, ฐฺฐาธธาติ ฐฺยเภตฺตาติ ฉาเรตฏฺฐาติ, เฆา ฉาเรฆฺย, อาปตฺติ ฐฺกฺกเฐยฺย อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, อฐฺยฆ์...เป... ยฐฺภาหิยฆ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ๑ตาติ ๑ธ ฐฺยเภตฺตาติ ฉาเรตฏฺฐาติ “อฤฆาภาย , หิกฺขเจ, อปิฉาภ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ปิฬกาฮิอปฺปธิยภตฺ ฐฺยเภตฺตตฺธิกยิ ธฐฺติ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, ฆยกตฺธิก”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ๑กเตา ฌิยิฆยาเภ ยติ ฆยกตฺธิก๋ ธฐฺติ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, อ์ยฉฐฺก๋ ฉฐฺภยฺตฺตก”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙๙) ธธภเตา ฐฺยเภตฺตตฺธิกยฺย อ์ยฉฐฺฉฐฺภยฺตฺ ธฐฺติ

เตลปิกกธา

เตลปิกกธาฆ์ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, เตลปิก”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙ลิ) ธธภเตา ธาตาอาเฉ ยติ เตลปิเกา ธฐฺติ ตตฺถ อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, เตลปิกตฺถิ ฆ์ กิฐฺฐิ เคยฐฺปกฺขตฺ ยฏฺฐ อฤฏฺฐาตเยธ เหาติ “ภ, หิกฺขเจ, อติปกฺขตฺยฐฺ เตลํ ปิตฏฺฐ, เฆา ปิเธฆฺย, ฆธาฉเยฺ กาเรตเฏฺฐา อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, ฆยฺ เตลปิเก ยฐฺยฺย ภ ธเณฺณ ภ กเฐฺฐ ภ รเยา ปฏฺฐาฆติ, ๑ธรฺยิ ยฐฺปกฺขตฺ เตลํ ปิตฺ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙ลิ) ธธภเตา ฆยฺ เตลปิเก ปกฺขตฺยฺย ยฐฺยฺย ธเณฺณ ธา กเฐฺฐ ธา รเยา ธา ภ ปฏฺฐาฆติ, ตาฮิยํ เตลํ ปิธิตฏฺฐ ตตฺถ อติปกฺขตฺยฐฺาติติ อติธิฆ ลิตฺยฐฺาติ, ฉตฺ ยฐฺ ปกฺขปิตฺตฺ เฆาฮิตาติติ อเตฺถ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, อฏฺฐฐฺาตํ อฉิฐฺาตฺ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙ลิ) ธธภเตา อติปกฺขตฺยฐฺตา อปิธิตเฏฺฐ เตเล ยติ อฏฺฐฐฺาตํ อฉิฐฺาตฺ ธฐฺติ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, ตีลิ ตุฏฺฐาติ เลิหตุฏฺฐิ กฐฺตุฏฺฐิ ผลตุฏฺฐ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙ลิ) ธธภเตา เตลปกฺกาฐภาติ ฏฺฐยาติ ตีลิ ตุฏฺฐาติ ธฐฺตฺถิ

เยฉกยฺกธา

เยฉกยฺกธาฆ์ “อฤฆาภาย, หิกฺขเจ, เยฉกยฺ”ตฺถิ (ยหาธ ๑๙ลิ) ธธภเตา อฐฺธาเต ยติ เยฉกยฺ กาตฺ ธฐฺติ ตตฺถ

អក្ខចារេតាតិ ហត្ថបាទេ ចារេតា˙ តក្លូបតិយោ ហោតិ, “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, នមក្ខារវេនេ”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា វេនេកវេមុត តក្លូបតិយេ នតិ នមក្ខារវេនេ កាត់ ចេដ្ឋតិ˙ តត្ថ នមក្ខារវេនេត្តិ តាតាចិឆបណ្ណនមក្ខារវេនេ˙ តក្លូបតិយោ ហោតិ, “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, យហាវេនេ”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា នមក្ខារវេនេតក្លូបតិយេ នតិ យហាវេនេ កាត់ ចេដ្ឋតិ˙ តត្ថ យហាវេនេត្តិ យហត្ថិ វេនេ, វេបរិទិនប្បយាលា អាចាជិ អក្ខារាតិ ប្វទេត្វា បរិប្ចាលិកាឌីហិ បិតហិត្វា តត្ថ តាតាចិឆាតិ ចាតហវេលាបណ្ណាតិ នត្ថុទិត្វា តេលយក្លូតេត កវេត្តត តត្ថ តិបត្ថិត្វា នប្បទិចត្តវេត្តត នទិរំ វេនេចត់ អត្ថុជាតាយិតិ អវេត្ថា˙ តក្លូបតិយោ ហោតិ, “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, កវេក្ខាតក”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា យហាវេនេចត តក្លូបតិយេ នតិ កវេក្ខាតក់ កាត់ ចេដ្ឋតិ˙ តត្ថ កវេក្ខាតកត្តិ តាតាបណ្ណកក្ខកុមិត់ ក្ខេត់, តេហិ បវេណ្ណហិ ច ក្ខេវេកត ច និក្ខិត្វា និក្ខិត្វា វេនេចតវេត្ថា˙ តក្លូបតិយោ ហោតិ, “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, ក្ខេកវេកាក្ខក”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា កវេក្ខាតវេកត តក្លូបតិយេ នតិ ក្ខេកវេកាក្ខក់ កាត់ ចេដ្ឋតិ˙ តត្ថ ក្ខេកវេកាក្ខកត្តិ ក្ខេកវេកាវេក្ខ ចាជិ ចា វេតាលំ ចា ក្ខេល្បាតកាប្ប ប្វទេត្វា តត្ថ បចិនិត្វា វេនេកមុករលា អត្ថុជាតាយិតិ អវេត្ថា˙

វេលិហិតវេយាចតកចា

វេលិហិតវេយាចតកចាយំ “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, វេលិហិត់ វេយាវេចត្យ”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា បត្ថចារេត នតិ វេលិហិត់ វេយាវេចត់ ចេដ្ឋតិ˙ តត្ថ បត្ថចារេតា ហោតីតិ បវេត្ថ បវេត្ថ ចារេតា ចិត្តាំ˙ វេលិហិត់ វេយាវេចត្យត្តិ នត្ថវេកត វេលិហិត់ វេយាវេចត់˙ តក្លូបតិយោ ហោតិ, អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, វេលិហិត់ វេយាវេចត្វា ចិនារេលាត កាវេហត្យត្តិ (យហាច˙ ១៩៤)˙

បិតក្ខត្ថាតកចា

បិតក្ខត្ថាតកចាយំ “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, បិតក្ខត្ថាត”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា បិតវេន្ទ ចលិវេតន្ទ បិតក្ខត្ថាត់ បចិតត្ថាំ˙ តក្លូបតិយោ ហោតិ, “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, បត្ថ អកិនក្លូទិត្យ”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា បិតក្ខត្ថាតវេតវេលត តក្លូបតិយេ នតិ បត្ថ អកិនក្លូទិតត្ថាំ˙ តត្ថ បត្ថ អកិនក្លូទិត្យត្តិ វេឃត ចលិតបិតា បិកាតិកា ហោត្តិ, តំ តាត្យត្ថកេរាឌីន្ទ តាតាវេកនត្ថាតិ បក្លិបិត្វា បត្ថ អកិនក្លូទិត់, បិតាតំ នប្បាឃវេកនត្ថ បចិត្យត្តិ អវេត្ថា˙

កណ្ឌាខាឆែកចា

កណ្ឌាខាឆែកចាយំ “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, នត្ថកមុ”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា កណ្ឌាខាឆែ នតិ នត្ថកមុំ កាតត្ថាំ˙ “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, កនារចាតក”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា កនារចាតវេកត អវេត្ថ នតិ កនារចាតក់ ខាតត្ថាំ˙ “អត្ថុជាតាយិ, ភិក្ខវេ, តិលកក្ក”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា តិលកវេក្កត អវេត្ថ នតិ តិលកក្ក ខាតត្ថាំ˙ តិលកវេក្កត អវេត្ថាតិ បិវេដ្ឋហិ តិវេលហិ អវេត្ថា˙ “អត្ថុជាតាយិ ភិក្ខវេ កចាត្យត្ថក”ត្តិ (យហាច˙ ១៩៤) ចចតវេតា កចាត្យត្ថកាឃ អវេត្ថ នតិ កចាត្យត្ថកា ខាតត្ថា˙ តត្ថ កចាត្យត្ថកត្តិ

ចលាបុនេល សត្តបិណ្ឌិ បក្លិបិតុំ “អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, ចលាតត្តភោជ្ជអ”ន្តិ (ឧទាន ១៩១) ចនតេតា ចលាតត្តភោជ្ជេត អត្ថោ សតិ ចលាតត្តភោជ្ជអំ ឪតត្ថាំ “អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, សាសបក្ខេដ្ឋត ខេសាសិតុ”ន្តិ (ឧទាន ១៩១) ចនតេតា សនេ ចលោ ក្ខបចតិ, សាសបក្ខេដ្ឋត ខេសាសិតត្ថាំ តត្ថ សាសបក្ខេដ្ឋតាតិ សាសបបិដ្ឋេត

“អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, ស្នុយំ កាតុ”ន្តិ (ឧទាន ១៩១) ចនតេតា ឃជី ចលោ កិលិខ្ជិតួ, ស្នុយំ កាតុំ ចដ្ឋតិ “អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, លេលិណាសក្លិទិកាឃ លិត្ថិតុ”ន្តិ (ឧទាន ១៩១) ចនតេតា ឃជី ចដ្ឋយំសំ ចុដ្ឋាតិ , លិត្ថិតត្ថាំ តត្ថ ចដ្ឋយំសន្តិ អធិកយំសំ អាលិ ឱឃ វុដ្ឋហតិ លេលិណាសក្លិទិកាឃ លិត្ថិតុន្តិ លារេត លិត្ថិតុំ “អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, ចលាតេល”ន្តិ (ឧទាន ១៩១) ចនតេតា ឃជី ចលោ ត ទុហតិ, ចលាទុហតេលំ បឪតត្ថាំ “អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, ឱកាសិកំ សត្ថាំ ចលាបដិកយុ”ន្តិ (ឧទាន ១៩១) ចនតេតា ឃជី តេលំ កព្វអតិ, ឱកាសិកំ ឪតត្ថាំ, សត្ថាំ ចលាបដិកយុំ កាតត្ថាំ តត្ថ ឱកាសិកន្តិ តេលទុត្តតបិលេលិតិកំ សត្ថាំ ចលាបដិកយុន្តិ ឃំ កិច្ចាំ ចលាបដិកយុំ ភាឃ អត្ថិ, សត្ថាំ អត្ថាភាវីតិ អត្ថោ ឧទាឱកជកធា បុនេត្តា ចុត្តាធ

សាយំ កេហត្តាតិ ខ្លាជំ ត ពេចលំ សបុជដ្ឋេស្សេច, អត្តោត្តិយុំ ជដ្ឋឱសេ សតិ សាយំ កេហត្តា បរិកុខ្ជិតត្ថាំ, អត្តោស្ស បត ការេលាស្ស បដិក្កហិតយេច ចដ្ឋតិ

ឱសបីតកធា

ឱសបីតកធាឃំ “អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, ក្កនំ បិលេឃតុ”ន្តិ (ឧទាន ១៩៤) ចនតេតា បីតឱសំ ភិក្ខុ ក្កនំ បិលេឃតុំ ចដ្ឋតិ “អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, ឃំ កេទារេត្តា បដិក្កណ្ហាតិ, ស្សេច បដិក្កហោ កតោ, ត បុត បដិក្កហេតព្វោ”តិ (ឧទាន ១៩៤) ចនតេតា តជេច ចដ្ឋតិ អដ្ឋកធាឃំ (ឧទាន អដ្ឋ ១៩៤) បត ត បុត បដិក្កហេតព្វោតិ សនេ ក្នុយិបុរេត្តា, បដិក្កហារេបតព្វោ, អបុត្ត បត កេហតុំ ចដ្ឋតិ

ឈេជិត្តកាឌាឱកធា

ឈេជិត្តកាឌាឱកធាឃំ “អត្ថាភាវិ, ភិក្ខវេ, សីតាលេលិច្ចក្កំ បិលេឃតុ”ន្តិ (ឧទាន ១៩៥) ចនតេតា ឈេជិត្តកាឌាឱស្ស ភិក្ខុនោ សីតាលេលិច្ចក្កំ បិលេឃតុំ ចដ្ឋតិ តត្ថ ឈេជិត្តកាឌាឱសាតិ ចសីកេលាបិលាកសបដ្ឋិតេទារកា ជីកាឃំ (សារត្ថ ជី ឧទានក្ក ១.១៩៥) បត “ឈេជិត្តកាឌាឱសា ភាឃ ចសីកេលាត្តាឃ ឈេលិឃា ជិត្តកេសខ្ជសបដ្ឋិតោ អាឌាឱសា តេភាហ ‘ចសីកេលាបិលាកសបដ្ឋិតេទារកា’តិ ឈេ-សដ្ឋោ ខេត្ត អកេជេត ឈេលិឃា ចត្តយាកោ អធិបេយ្យតោ”តិ ចុត្តាំ ឱយតិឱកោភតិឃយុំ (ឱ ឱ ជី ឧទានក្ក ១.១៩១-១៩៥) “ឈេជិត្តកាឌាឱសា ភាឃ ឈេលិឃា ជិត្តចសីកេលាកេសខ្ជសបដ្ឋិតោ អាឌាឱសា”តិ ចុត្តាំ សីតាលេលិច្ចក្កន្តិ តក្កលេត កសត្តស្ស ចាលេ លក្កុយត្តិកំ វុដេពេត អាលេលិច្ចត្តា បិលេឃតុំ អត្ថាភាវីតិ អត្ថោ

ទឌ្ឍគហណិកកថា

ទឌ្ឍគហណិកកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អាមិសខារំ បាយេតុ”ន្តិ (មហាវ. ១៩៤) វចនតោ ទឌ្ឍគហណិកស្ស ភិក្ខុនោ អាមិសខារំ បាយេតុំ វដ្ដតិ. តត្ថ ទឌ្ឍគហណិកោតិ វិបន្នគហណិកោ, កិច្ឆេន ឧច្ចារោ និក្ខមតីតិ អត្ថោ. អាមិសខារន្តិ សុក្ខោទនំ ឈាបេត្វា តាយ ឆារិកាយ បគ្ឃរិតំ ខារោទកំ. វិមតិវិនោទនិយំ (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៣-១៩៤) បន “តាយ ឆារិកាយ បគ្ឃរិតំ ខារោទកន្តិ បរិស្សាវនេ តំ ឆារិកំ បក្ខិបិត្វា ឧទកេ អភិសិញ្ចិតេ តតោ ឆារិកតោ ហេដ្ឋា បគ្ឃរិតំ ខារោទក”ន្តិ វុត្តំ.

បណ្ឌុរោគាពាធិកកថា

បណ្ឌុរោគាពាធិកកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, មុត្តហរីតកំ បាយេតុ”ន្តិ (មហាវ. ១៩៤) វចនតោ បណ្ឌុរោគាពាធិកស្ស ភិក្ខុនោ មុត្តហរីតកំ បាយេតុំ វដ្ដតិ. តត្ថ មុត្តហរីតកន្តិ គោមុត្តបរិភាវិតំ ហរីតកំ.

ឆវិទោសាពាធិកកថា

ឆវិទោសាពាធិកកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គន្ធាលេបំ កាតុ”ន្តិ (មហាវ. ១៩៤) វចនតោ ឆវិទោសាពាធិកស្ស ភិក្ខុនោ គន្ធាលេបំ កាតុំ វដ្ដតិ.

អភិសន្នកាយកថា

អភិសន្នកាយកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វិរេចនំ បាតុ”ន្តិ (មហាវ. ១៩៤) វចនតោ អភិសន្នកាយស្ស ភិក្ខុនោ វិរេចនំ បាតុំ វដ្ដតិ. តត្ថ អភិសន្នកាយោតិ ឧស្សន្នទោសកាយោ. អច្ឆកញ្ជិយា អត្ថោ ហោតិ, “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អច្ឆកញ្ជិយ”ន្តិ (មហាវ. ១៩៤) វចនតោ អច្ឆកញ្ជិយំ បាតុំ វដ្ដតិ. តត្ថ អច្ឆកញ្ជិយន្តិ តណ្ឌុលោទកមណ្ឌោ. អកដយូសេន អត្ថោ ហោតិ, “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អកដយូស”ន្តិ (មហាវ. ១៩៤) វចនតោ អកដយូសំ បាតុំ វដ្ដតិ. តត្ថ អកដយូសន្តិ អសិនិទ្ធោ មុគ្គបចិតបានីយោ. សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៤) បន វិមតិវិនោទនិយញ្ច (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៣-១៩៤) “អកដយូសេនាតិ អនភិសង្ខតេន មុគ្គយូសេនា”តិ វុត្តំ. កតាកដេន អត្ថោ ហោតិ, “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កតាកដ”ន្តិ (មហាវ. ១៩៤) វចនតោ កតាកដំ បាតុំ វដ្ដតិ. តត្ថ កតាកដន្តិ សោវ ធោតសិនិទ្ធោ. សារត្ថទីបនិយំ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៤) វិមតិវិនោទនិយញ្ច (វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៣-១៩៤) “កតាកដេនាតិ មុគ្គេ បចិត្វា អចាលេត្វាវ បរិស្សាវិតេន មុគ្គយូសេនា”តិ វុត្តំ. បដិច្ឆាទនីយេន អត្ថោ ហោតិ, “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បដិច្ឆាទនីយ”ន្តិ (មហាវ. ១៩៤) វចនតោ បដិច្ឆាទនីយំ បាតុំ វដ្ដតិ. តត្ថ បដិច្ឆាទនីយេនាតិ មំសរសេន.

លើហសោឌិរកកឆា

លើហសោឌិរកកឆាយំ “អត្យុជាតាយិ, ភិក្ខុចេ, កិលិតស្ស លើហសោឌិរក៌, អកិលិតស្ស ក្ខេកាសម្ភ៊ិត្ត ជិតបទិកោរកេក បទិក្សុដ្ឋិតា”ត្តិ (យហាច៌ ១លិ៍១) ចចតតោ កិលិតេត ភិក្ខុតា លើហសោឌិរក៌ ជិពត្តុំ, អកិលិតេត ក្ខេកាសម្ភ៊ិត្ត កត្វា បទិក្សុដ្ឋិពត្តុំ, តត្មា “ជិតបទិកោរកេតា”តិ ចចតតោ ឌិកាលេបិ ចដ្ឋតិ៍

តត្ថ លើហសោឌិរក៌ តាយ សត្ថរសាភិសត្លតំ ឲក៌ គេសដ្ឋំ, តំ កិរ កតេរាតេក្ខា ហទិ៍តកាយលកចិគិ៍តកកសាតេច សត្តឆត្តាតិ សត្តអបរណ្ហាតិ សត្តត្អូបិ ឆត្តាតំ ខ្លេតំ កេលិបលិងិ៍តិ សត្តបលិតិ ចេត្តកេតតកលត្ថិ៍រិកញ្ចទ្រាតេឃោ សត្តកញ្ចទ្រេរ យច្ឆំសលណ្ឌាតិ អតេកាតិ ច យត្យុបាលិ៍តសិត្តចលើហតិកក្យុកាគិ៍តិ គេសដ្ឋាតិ បក្លិបិត្វា ក្យុម្ភុរ៍ លិបិត្វា ឲក៌ ភេ្ល តិ៍លិ សំចច្ឆរាតិ ដេបេត្តិ, តំ បទិបច្ចិត្វា ឌព្បុរសចណ្ហិ េហាតិ, ចាតកាសក្ល្លុ បណ្ហ្មុកាល្ពលិគិ៍តំ សិតិត្តកោឌតក្យុត្តាតប្តា ក្ខេត្តរបិតំ កត្តិ៍រលាកគេសដ្ឋំ តាងិសំ តត្ថិ, តំ បតេតំ ភិក្ខុតំ បច្ឆាកត្តបិ ចដ្ឋតិ, កិលិតាតំ ជិកតិកេយច៌ អកិលិតាតំ បត ក្ខេកាសម្ភ៊ិត្ត ជិតបទិកោរកេតាតិ៍

សារត្ថិ៍បតិយំ (សារត្ថ៌ ឌិ៍ ១៌១៥១-១៥១) បត “ជិតបទិកោរកេតាតិ ចុត្តត្តា លើហសោឌិរក៌ ឃាយកាលិក”ត្តិ ចុត្តិ៍
ចិយតិចិតោឆតិយំ (ចិ៌ ចិ៌ ឌិ៍ ១៌១៥១) បត “ជិតបទិកោរកេត ចដ្ឋតិតិ សម្ពេន្ថ៌ ឲចំ បត ចុត្តត្តា លើហសោឌិរក៌ ឃាយកាលិកត្តិ កេចិ ចតត្តិ, កេចិ បត ‘កិលិតាតំ ជិកតិកេយច, អកិលិតាតំ បត ក្ខេកាសម្ភ៊ិត’ត្តិ ចុត្តត្តា ក្យុញអំ ចិឃ សត្តាហកាលិក”ត្តិ ចុត្តិ៍
ចឌិរត្យុត្តិ៍ឌិកាយំ (ចឌិរ៌ ឌិ៍ យហាចក្ក ១៥១) បត “អចិសេសេត សតិបច្ចឃតា ចុត្តា ៍ ព្ពយស្មិំ លត្តកេ ‘អត្យុជាតាយិ, ភិក្ខុចេ, កិលិតស្ស ក្យុញអំ, អកិលិតស្ស ក្យុញខ្លេក៌, កិលិតស្ស លើហសោឌិរក៌, អកិលិតស្ស ក្ខេកាសម្ភ៊ិត’ត្តិ (យហាច៌ ១ប៉ះ) ចុត្តិ, តត្មា សិទ្ធិ ‘សតិបច្ចឃតា កិលិតាកិលិតចសេត ក្យុចិឆា’តិ” ចុត្តិ៍

អនេត្តាចុត្តានិកថា

អនេត្តាចុត្តានិកថាយំ “តេត តេលា បត សយតេឃត ភកចតោ ក្ខេរចាតាតាតេឆា តេហាតិ, អឆ តេលា អាឃស្មា អាភតេទ្ធា ‘បុតេត្តបិ ភកចតោ ក្ខេរចាតាតាតេឆា តេពកក្យុលឃាក្យឃា ឋាស្យុ តេហាតិ’តិ សាយំ តិលយិ តណ្ហុលយិ យុក្កយិ ចិត្តាតេបត្វា អនេត្តា ចាតេសត្វា អនេត្តា សាយំ បចិត្វា ភកចតោ ក្ខបតាតេយសិ ‘បិចតុ ភកចា តេពកក្យុលឃាក្យ’ត្តិ៍ ឌាតត្តាបិ តឆាកតា បុច្ឆន្តិ, ឌាតត្តាបិ ត បុច្ឆន្តិ, កាលំ ចិឌិត្វា បុច្ឆន្តិ, កាលំ ចិឌិត្វា ត បុច្ឆន្តិ, អត្ថសញ្ហិតំ តឆាកតា បុច្ឆន្តិ, តោ អតត្ថសញ្ហិតំ, អតត្ថសញ្ហិតេត សេតុឃាតេតា តឆាកតាតំ៍ ទ្វីហិ អាកាតេហិ ពុទ្ធា ភកចតេក្ខា ភិក្ខុ បដិបុច្ឆន្តិ ‘ឆម្មំ ចា តេតេសស្សាយ, សាចកាតំ ចា សិក្ខាបតំ បត្តាតេបស្សាយា’តិ៍

អឆ តេលា ភកចា អាឃស្មត្តំ អាភតេទ្ធំ អាយតេត្តសិ ‘ក្យុតាយំ, អាភតេ្ទ, ឃាក្យ’តិ៍ អឆ តេលា អាឃស្មា អាភតេទ្ធា ភកចតោ ឲតយត្ថំ អារោចេសិ៍

ᩅᩥᨣᩁᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨶᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩋᨶᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩋᩔᩣᨾᨱᨠᩴ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᩋᨠᩁᨱᩦᨿᩴ, ᨠᨳᨬ᩠ᩉᩥ ᨶᩣᨾ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩣᨿ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᩣᨿ ᨧᩮᨲᩮᩔᩈᩥ, ᨿᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ᩺ ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ᩺ ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ᩺ ᨶᩮᨲᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩋᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᩈᩣᨴᩣᨿ...ᨸᩮ... ᩅᩥᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨳᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ᩺ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩴ᩺ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩴ᩺ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩴ᩺ ᨻᩉᩥ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩴ᩺ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ᩺ ᨻᩉᩥ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ᩺ ᨻᩉᩥ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ᩺ ᨻᩉᩥ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪗᪔) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶᨠᩮ ᨣᩮᩉᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᨲᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨠ᩠ᨠᨲᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᨲᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩈᨲᩥ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ, ᩑᨠᩔ ᩋᨦ᩠ᨣᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩑᨠᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺

ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ᩺ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᨾᩥᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᨧᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ ᩈᨧᩮᨸᩥᩔ ᩏᨱ᩠ᩉᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᩈᩩᩃᩈᩥᨸᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩥᩅᩮᩁᩴ ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨱᩴ ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩣᩃᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ “ᨿᩣᨣᩩᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᨶ ᨧᩣᩃᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ ᩏᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨸᩥᨴᩉᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨸᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ “ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨾᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨲᩪ”ᨲᩥ ᨸᩥᨴᩉᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨸᩩᨶ ᨸᩣᨠᩴ ᨸᨧᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪗᪔) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᩩᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᨸᩩᨶ ᨸᨧᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᩋᨭ᩠ᨮ᩺ ᪒᪗᪔) “ᨡᩦᩁᨲᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨶ ᩈᨠᩥᩴ ᨠᩩᨳᩥᨲᩮᩈᩩ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨸᩩᨶᨸᩣᨠᩔ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ᩺ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣᩈᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪗᪔) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩈᨾᨿᩮ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨧᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪗᪔) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩈᨾᨿᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨧᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨧᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪗᪔) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩈᨾᨿᩮ ᩈᩣᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨧᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪗᪔) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩈᨾᨿᩮ ᨲᩦᨱᩥᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᨳᩣ

ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨹᩃᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨸᩔᨲᩥ, ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨧ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩮ ᨸᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ, ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪗᪕) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᩺

ᨲᨲᩮᩣᨶᩦᩉᨭᨠᨳᩣ

ຕເຕາ ຄືຫຕກຄາຍໍ “ປຕິຄ្គណ្ហថ, ភិក្ខវេ, ປຣິភុញ្ជថ៍ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ຕເຕາ ຄືຫຕំ ភុត្វាវិតា ປចាຣິເຕន អនតិរិត្តំ ປຣິភុញ្ជិតុ”ន្តិ (មហាវ៍ ២៩៥) វចនតោ យំ គាមតោ នីហរិត្វា លទ្ធំ ភិក្ខូ ភុញ្ជន្តិ, ຕເຕາ គាមតោ ຄືຫຕំ សកលំ ປចាຣិເຕន ភិក្ខុនា ភុញ្ជិតព្វំ, ន ປចាຣិຕបត្តិយាបត្តិ អាបត្តិ ហោតិ៍ វុត្តញ្ហិ អដ្ឋកថាយំ (មហាវ៍ អដ្ឋ៍ ២៩៥) “ຕເຕາ ຄືຫຕន្តិ យតោ នីហរិត្វា ភុញ្ជន្តិ, ຕເຕາ ຄືຫຕ”ន្តិ៍

ບុរេភត្តបដិគ្គហិតកថា

ບុរេភត្តបដិគ្គហិតកថាយំ “ປຕິគ្គណ្ហថ, ភិក្ខវេ, ປຣິភុញ្ជថ, អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ບុរេភត្តំ ປຕິគ្គហិតំ ភុត្វាវិតា ປចាຣិເຕន អនតិរិត្តំ ປຣິភុញ្ជិតុ”ន្តិ (មហាវ៍ ២៩៦) វចនតោ ບុរេភត្តំ ປຕິគ្គហេត្វា និក្ខិត្តំ ປចាຣិເຕន ភិក្ខុនា អតិរិត្តំ អកត្វា ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ, ປចាຣិຕបត្តិយាបត្តិ អាបត្តិ ន ហោតិ៍

វនដ្ឋបោក្ខរដ្ឋកថា

វនដ្ឋបោក្ខរដ្ឋកថាយំ “តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស កាយឌាហាពាធោ ហោតិ៍ អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ យេនាយស្មា សារិបុត្តោ តេនុបសង្កមិ, ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ ឯតទវោច ‘បុព្ពេ តេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, កាយឌាហាពាធោ កេន ផាសុ ហោតី’តិ៍ ភិសេហិ ច មេ, អាវុសោ, មុឡាលិកាហិ ចាតិ…បេ… អថ ខោ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស ភិសេ ច មុឡាលិកាយោ ច ປຣິភុត្តស្ស កាយឌាហាពាធោ បដិប្បស្សម្ភិ…បេ… ປຕິគ្គណ្ហថ, ភិក្ខវេ, ປຣິភុញ្ជថ៍ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វនដ្ឋំ បោក្ខរដ្ឋំ ភុត្វាវិតា ປចាຣិເຕន អនតិរិត្តំ ປຣິភុញ្ជិតុ”ន្តិ (មហាវ៍ ២៩៧) វចនតោ វនដ្ឋំ បោក្ខរដ្ឋំ ປចាຣិເຕន ភិក្ខុនា ປຣິភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ, ປចាຣិຕបត្តិយាបត្តិ អាបត្តិ ន ហោតិ៍ តត្ថ វនដ្ឋំ បោក្ខរដ្ឋន្តិ វនេ ជាតំ បទុមិនិគច្ឆេ ច ជាតំ៍

អកតកប្បកថា

អកតកប្បកថាយំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អពីជំ និព្ពដ្ដពីជំ អកតកប្បំ ផលំ ປຣິភុញ្ជិតុ”ន្តិ (មហាវ៍ ២៩៧) វចនតោ អពីជញ្ច និព្ពដ្ដពីជញ្ច ផលំ អគ្គិសត្ថនខេហិ សមណកប្បំ អកត្វាបិ ປຣິភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ៍ តត្ថ អពីជន្តិ តរុណផលំ, យស្ស ពីជំ អង្កុរំ ន ជនេតិ៍ និព្ពដ្ដពីជន្តិ ពីជំ និព្ពដ្ដេត្វា អបនេត្វា ປຣິភុញ្ជិតព្ពកំ អម្ពបនសាទិ, តានិ ផលានិ កប្បិយការកេន អសតិ កប្បំ អកត្វាបិ ປຣິភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ៍

យាគុកថា

យាគុកថាយំ “ឯវមេតំ, ព្រាហ្មណ, អានិសំសា យាគុយា៍ កតមេ ទស, យាគុំ ទេន្តោ អាយុំ ទេតិ, វណ្ណំ ទេតិ, សុខំ ទេតិ, ពលំ ទេតិ,

បដិភានំ ទេតិ, យាគុបីតា ខុទំ បដិហនតិ, បិបាសំ វិនេតិ, វាតំ អនុលោមេតិ, វត្ថិំ សោធេតិ, អាមាវសេសំ បាចេតិ។ ឥមេ ខោ, ព្រាហ្មណ, ទសានិសំសា យាគុយាតិ។

'យោ សញ្ញតានំ បរទត្តភោជិនំ;

កាលេន សក្កច្ច ទទាតិ យាគុំ;

ទសស្ស ឋានានិ អនុប្បវេច្ឆតិ;

អាយុញ្ច វណ្ណញ្ច សុខំ ពលញ្ច។

'បដិភានមស្ស ឧបជាយតេ តតោ;

ខុទំ បិបាសញ្ច ព្យបនេតិ វាតំ;

សោធេតិ វត្ថិំ បរិណាមេតិ ភុត្តំ;

ភេសជ្ជមេតំ សុគតេន វណ្ណិតំ។

'តស្មា ហិ យាគុំ អលមេវ ទាតុំ;

និច្ចំ មនុស្សេន សុខត្ថិកេន;

ទិព្ពានិ វា បត្ថយតា សុខានិ;

មនុស្សសោភគ្យតមិច្ឆតា វា'តិ។

អថ ខោ ភគវា តំ ព្រាហ្មណំ ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, យាគុញ្ច មធុគោឡកញ្ចា"តិ (មហាវ។ ២៨២) វចនតោ យាគុញ្ច មធុគោឡកញ្ច

ᩈᨾ᩠ᨻᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩣᨣᩣᨳᩣᨿ “ᨸᨲ᩠ᨳᨿᨲᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩣᨶᩥ “ᩋᩃᨾᩮᩅ ᨴᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ “ᨸᨲ᩠ᨳᨿᨲᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩮᩣᨿᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨽᩮᩣᨩ᩠ᨩᨿᩣᨣᩩ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪂᪈᪃) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨽᩮᩣᨩ᩠ᨩᨿᩣᨣᩪᨲᩥ ᨿᩣ ᨸᩅᩣᩁᨱᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨶ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨣᩩᩊᨠᨳᩣ

ᨣᩩᩊᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨣᩩᩊᩴ, ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨣᩩᩊᩮᩣᨴᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪂᪈᪄) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨣᩩᩊᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᨸᨶ ᩏᨴᨠᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩩᩊᩮᩣᨴᨠᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨶ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ “ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨣᩩᩊᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨶᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩩᩊᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪂᪈᪄) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣᩁᩪᨸᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨶᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨣᩩᩊᩮᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩮᨶ ᩑᩅ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨶᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᩈᩩ ᨠᨳᩣᩈᩩ ᨿᩣ ᨿᩣ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩣ ᩈᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨸᩮᩈᩃᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩣᩊᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨲᩮᩣ ᨧ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨭᩦᨠᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᩮᩉᩥ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨦ᩠ᨡᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩏᨸᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩩ᪨

ᨧᨲᩩᨾᩉᩣᨸᨴᩮᩈᨠᨳᩣ

ᩑᩃᩥ᪨ ᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨾᩉᩣᨸᨴᩮᩈᨠᨳᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩏᨸᨴᩥᩔᨲᩥ ᩑᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᨾᩉᩣᨸᨴᩮᩈᩣ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨸᨴᩮᩈᩣ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨸᨴᩮᩈᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨴᩮᩈᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨸᨴᩮᩈᩣ᪨ ᨠᩮ ᨲᩮ? ᩍᨾᩮᩅ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᨴᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩍᨾᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᨸᨴᩮᩈᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨠᩔᨸᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨬ᩠ᨬᨹᩃᩁᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨵᨬ᩠ᨬᩣᨶᩦᨲᩥ –

“ᩈᩣᩃᩥ ᩅᩦᩉᩥ ᨧ ᨠᩩᨴᩕᩪᩈᩣ, ᨣᩮᩣᨵᩪᨾᩮᩣ ᩅᩁᨠᩮᩣ ᨿᩅᩮᩣ;

ᨠᨦ᩠ᨣᩩ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨵᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ, ᨶᩦᩅᩣᩁᩣᨴᩦ ᨧ ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨵᩣ”ᨲᩥ –᪨

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨵᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨸᩁᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᨾᩣᩈᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨸᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᨻᨸᩣᨶᩴ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨸᩣᨶᩴ ᨧᩮᩣᨧᨸᩣᨶᩴ ᨾᩮᩣᨧᨸᩣᨶᩴ ᩈᩣᩃᩪᨠᨸᩣᨶᩴ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᨸᩣᨶᩴ ᨾᨵᩩᨠᨸᩣᨶᩴ ᨹᩣᩁᩩᩈᨠᨸᩣᨶᨬ᩠ᨧ᪨

ឥមិនា នយេនាតិ សុត្តានុលោមនយេន. វុត្តញ្ហេតំ អដ្ឋកថាយំ “សុត្តានុលោមំ នាម ចត្តារោ មហាបទេសា”តិ. បាឡិញ្ច អដ្ឋកថញ្ច អនបេក្ខិត្វាតិ បាឡិយំ នីតត្ថតោ អាគតមេវ អគ្គហេត្វា, អញ្ញានិបីតិ តតោ អញ្ញានិបិ. ឯតេន មហាបទេសា នាម ន កេវលំ យថាវុត្តា ឯវ, អថ ខោ អនេកានិ នានប្បការានិ វិនយធរស្ស ញាណានុភាវប្បកាសិតានីតិ ទស្សេតិ.

អានិសំសកថា

៣៥. អានិសំសកថាយំ វិនយំ ធារេតីតិ វិនយធរោ, សិក្ខាបទនយនិការវិនិច្ឆយតទនុលោមការណាទិនា វិនយបរិយត្តិកុសលោ ភិក្ខុ. វិនយបរិយត្តិមូលំ ឯតេសន្តិ វិនយបរិយត្តិមូលកា. កេ តេ? បញ្ចានិសំសា. វិនយបរិយត្តិមេវ មូលំ ការណំ កត្វា លភិតព្វអានិសំសា, ន អញ្ញបរិយត្តិំ វា បដិបត្តិអាទយោ វា មូលំ កត្វាតិ អត្ថោ. អថ វា បរិយាបុណនំ បរិយត្តិ, វិនយស្ស បរិយត្តិ វិនយបរិយត្តិ, សា មូលំ ឯតេសន្តិ វិនយបរិយត្តិមូលកា, វិនយបរិយាបុណនហេតុកា អានិសំសាតិ អត្ថោ. “កតមេ”តិអាទិនា តេសំ បញ្ចានិសំសានំ សរូបំ បុច្ឆិត្វា “អត្តនោ”តិអាទិនា វិស្សជ្ជេត្វា តំ វចនំ បាឡិយា សមេត្វា “វុត្តញ្ហេត”ន្តិអាទិមាហ.

៣៦. បញ្ចានិសំសានំ សរូបំ ទស្សេត្វា ឥទានិ តមេវ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “កថមស្សា”តិអាទិនា បុច្ឆិត្វា “ឥធេកច្ចោ”តិអាទិនា វិស្សជ្ជេតិ. តត្ថ អត្តនោ សីលក្ខន្ធសុគុត្តការោ នាម អាបត្តិអនាបត្តិកោវិទោ ហោតិ, ឥតោ អញ្ញថាតិ អាបត្តិអាបជ្ជនការណំ ទស្សេត្វា តេនាការេន អនាបជ្ជន្តំ ទស្សេតុំ “អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ ឆហាការេហិ អាបជ្ជតី”តិអាទិមាហ. តត្ថ –

“សញ្ចិច្ច អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ;

អាបត្តិំ បរិគូហតិ;

អគតិគមនញ្ច គច្ឆតិ;

ឯទិសោ វុច្ចតិ អលជ្ជីបុគ្គលោ”តិ. (បរិ. ៣៥៩) –

វុត្តេន អលជ្ជីលក្ខណេន ន លជ្ជតិ ន ហិរីយតីតិ អលជ្ជី, តស្ស ភាវោ អលជ្ជិតា. នត្ថិ ញាណំ ឯតស្សាតិ អញ្ញាណោ, តស្ស ភាវោ អញ្ញាណតា. កុកតស្ស ភាវោ កុក្កុច្ចំ, តេន បកតោ កុក្កុច្ចបកតោ, តស្ស ភាវោ កុក្កុច្ចបកតតា. កប្បតីតិ កប្បិយំ, ន កប្បិយំ អកប្បិយំ, តស្មិំ អកប្បិយេ, កប្បិយំ ឥតិ សញ្ញា យស្ស សោ កប្បិយសញ្ញី, តស្ស ភាវោ កប្បិយសញ្ញិតា. ឥតរេសុ បញ្ចសុ បទេសុ យការលោបោ, តស្មា “អលជ្ជិតាយ អាបត្តិំ អាបជ្ជតី”តិអាទិនា យោជេតព្វានិ. ហេតុត្ថេ ចេតំ និស្សក្កវចនំ.

ᩈᩁᨲᩦᨲᩥ ᩈᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᩔᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩮᩤ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩮᩤ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩮᩤ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩣ ᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨧᩮᨲᩴ ᨠᩁᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ "ᨠᨧ"ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ

ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᨠᩃᩩᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᨿᩃᩮᩣᩁᩣ ᨠᩃᩩᨠᩈᩣᨿᩃᩮᩣᩁᩣ, ᨧᩮᨲᩈᩥᨿᩣ ᨩᩣᨲᩣ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ, ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣ ᨧ ᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨧ ᨠᩃᩩᨠᩈᩣᨿᩃᩮᩣᩁᩣ ᨧ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ ᨧ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩃᩩᨠᩈᩣᨿᩃᩮᩣᩁᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᩁᩣ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᩁᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩣ ᨠᩮ ᨲᩮ? ᨴᩣᨶᩣ ᨲᩮ ᩋᩣᨴᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨲᩮᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᩁᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩣᨶᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᩁᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴᩣᨶᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧ...ᨿ... ᨴᩣᨶᩣ ᨠᩮ ᨲᩮ? ᩅᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩣᨶᩮᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩ...ᨿ... ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᩁ... ᨿ... ᨴᩣᨶᩣ ᨧ ᨾᩉᩣᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨧ ᩈᩣᩈᨶᨸᨴᩦᨸᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨣᨶ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ

ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨠᨳᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ

ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨶᨿᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩣᨣᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨶᨿᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮ

ᨸᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᨲᩥᨾᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ

ᨶᩥᨣᨾᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨶᩥᨣᨾᨠᨳᩣᨿ ᨸᨮᨾᨣᩣᨳᩣᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨾᩮᨶ ᩈᩣᩈᨶᩩᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᨠᩣᩁᩥᨶᩣ ᨸᩁᨠ᩠ᨠᨾᨻᩣᩉᩩᨶᩣ ᨶᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩈᩥᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᩅᩥᨶᨿᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ

ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿᩴ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᩁᨠ᩠ᨠᨾᨻᩣᩉᩩᨶᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᨶᩮᩅ ᨠᩣᩁᩥᨲᩮ ᩁᨾ᩠ᨾᩮ ᩁᨾ᩠ᨾᩮ ᨸᩣᩈᩣᨴᩈᨲᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ ᨸᩣᩈᩣᨴᩣᨶᩴ ᩈᨲᩮᨶ ᨸᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ ᨶᩣᨶᩣᨴᩩᨾᨣᨱᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩮ ᨽᩣᩅᨶᩣᨽᩥᩁᨲᩣᩃᨿᩮ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩋᨽᩥᩁᨲᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᩣᩃᨿᨽᩪᨲᩮ ᩈᩦᨲᩃᩪᨴᨠᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᩈᨲᩮᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᩉᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨿᩮᩣᨣᩦᨶᩴ ᩉᩥᨲᩴ ᩉᩥᨲᨠᩁᩴ ᩈᩣᩁᩴ ᩈᩣᩁᨽᩪᨲᩴ ᩍᨾᩴ ᩍᨴᩴ ᩅᩥᨶᨿᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨣᩣᨳᩣᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨾᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨾᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᨳᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨲᩮᨶ

បុញ្ញកម្មេន ទុតិយេ អត្តសម្ភេច តាចតិំសេ បរេយាឆេវេត្តា សីលិធារកុលេ ទទេតា បញ្ចកាមេសុ អលគ្គោ ឆេចបុត្តោ ហុត្វា បឆមំ បឆមក្ខតំ ផលំ សោតាបត្តិផលំ បត្វាន អត្តិយេ អត្តកាចយិ្យសលិកក្កបុក្កលំ តាធំ តាឆក្ខតំ សត្ថុសត្តហិតេ ទតំ ទេសេត្វាយ្យំ ទេសេត្វាយ្យតាយកំ យុតិបុក្ខចំ យុតិសេដ្ឋំ ឌិវ្វាន តស្ស ឌឹទស្ស សន្ធុយុឆេសតំ សុត្វា អគ្គំ ផលំ អរហត្តផលំ អធិកត្តា លហិត្វា ឌិតសាសតំ សោទេកយ្យំ សោកាទេបយ្យត្តិ អយំ បិកាជ ទេយាឌតា។

ឲតិស្សាយ បត ទេយាឌតាយ សតិ អាចទិយចទស្ស ចចតំ ត សយ្យជិន្នត្តិ បណ្ឌិតា។ កធំ? ឲត្ត ហិ ធ្គទេតា ទុតិយកទេច តាចតិំសកចទេត ឆេចបុត្តោ ហុត្វា សោតាបត្តិផលំ បត្វា អត្តិយកទេច ទេសេត្វាយ្យស្ស កកចទេតា ឆយុឆេសតំ សុត្វា អរហត្តផលំ លទេកយ្យត្តិ អាចទិយស្ស បត្តតា, សា អយុត្តាទ្ធបិ ទេហាតិ។ សោតាបន្នស្ស ហិ សត្តកចទេតា ជ្ជដ្ឋំ បដិសន្ធិ តត្ថិ, តាចតិំសាតត្ថា ឆេចាតំ កចសទេតតបិ កចសហទេស្សតបិ កចសតាសហទេស្សតបិ ទេសេត្វាយ្យស្ស កកចទេតា ជ្ជប្បជ្ជតការទេលិ អបុត្តទេត្ថា ទេហាតិ។ អធាបិ ចទេយ្យ “អត្តទា ព្រហ្មទេលិកេ តិត្ថាតិត្វា ទេសេត្វាយ្យស្ស កកចទេតា កាទេល យតុទេស្សា កទេចយ្យា”តិ, ឲចយិ្យ ត យុជ្ជតិ។ ត ហិ ព្រហ្មទេលិកកតាតំ អរិយាតំ បុត កាយកទ្ធុបបត្តិ អត្ថិ។ ចុត្តតិព្យអតិឆទេមុ ឃយកប្បការទេណ (ឃយ។ ១។អតុសយឃយក។ ១១១) “ទ្ធុបឆាតុយា ទ្ធុតស្ស កាយឆាតុំ ជ្ជបបជ្ជត្តស្ស សទេត្តច អតុសយា អតុទេសត្តិ”តិ។ អធាបិ ចទេយ្យ “ព្រហ្មទេលិកេយេច ធត្វា អគ្គផលំ លទេកយ្យា”តិ, តធា ច អាចទិយស្ស ចចទេត ត ជិស្សតិ, “សោទេកយ្យំ ឌិតសាសត”ត្តិ ចុត្តត្តា កិច្ចក្ខតត្តទេយច ជិស្សតិ។ ត ហិ កិច្ចក្ខទេតា សាសតំ សោកាទេបតំ សទេក្កាតិ។ អតិឆយុត្តចិកាចតិយត្ថា –

“ទេដាតយត្តិ តតា តស្ស, សាសតំ សុទ្ធយាតសំ;

បទេស្សយ្យំ សក្កទេយ្យត្ថា, កទ្ធំ ទេយ សាទិសម្ភច”ត្តិ។ –

កិច្ចក្ខតទេយច ចុត្តំ។ អធាបិ ចទេយ្យ “អត្តទា ឌីឈាយុទេកា ក្ខុយុឆេទចា ហុត្វា តតា យតុទេស្សា កទេចយ្យា”តិ, ឲចយិ្យ ឲកស្ស ព្យុទ្ធស្ស សាចកក្ខទេតា អរិយបុក្កទេលិ បុត អញ្ញស្ស ព្យុទ្ធស្ស សាចទេកា ត កទេចយ្យាតិ, អាចទិទេយា បត សត្ថុបរិយត្តិឆទេរា អទេតកកត្តការទេកា អទេតកទេកសំ កត្តការកាតំ ទេឆទាតំ អាចទិយបិចទិយក្ខទេតា, ទេតត ត ទេកចលំ ធ្គទេឆច ធ្គយា កាធារទេយា ឆបិតា, អឆ ទេចា សារត្តឌីបតីតាយិកាយ ចិតយជីកាយ អចសាទេត ច ឆបិតា, តស្មា កចិតត្ថទេយត្ត ការទេណតាតិ ចិយំសិតត្ថទេយតំ។

អឆ ចា ធ្គយិតា…បេ… ឆេចបុត្តោ ហុត្វា បឆមំ តាច ផលំ យធាទុត្តំ តាចតិំសេ បរេយាឆតសីលិធារកុលេ ទតំ បញ្ចកាមេសុ អលគ្គកាចសន្តាតំ អាតិសំសំ បត្វាន អត្តិយេ អត្តកាចយិ្យ។ បេ… សោទេកយ្យត្តិ ទេយាឌតា។ អឆ ចា ធ្គយិតា…បេ… បញ្ចកាមេសុ អលទេក្កា ហុត្វា អត្តិយេ អត្តកាចយិ្យ។ បេ… សន្ធុយុឆេសតំ សុត្វា បឆមំ ផលំ សោតាបត្តិផលំ បត្វា តទេតា បទំ អគ្គផលំ អរហត្តផលំ អធិកត្តា ឌិតសាសតំ សោទេកយ្យត្តិ ទេយាឌតា។ យធា អយ្យាកំ កកចទេតា ឆយុចក្កប្បចត្តតសុត្តត្តឆយុឆេសតំ សុត្វា អញ្ញាតទេកាណ្ឌញ្ញាទេត្តទេរា សោតាបត្តិផលំ បត្វា បច្ឆា អរហត្តផលំ អធិកត្តា ឌិតសាសតំ សោទេកសិ, ឲចត្តិ អទេត្ថា។ ធ្គទេតា អញ្ញាតិបិ តយាតិ យធា ទេឆទស្ស ចចតាតុក្ខលិតិ, តាតិ បណ្ឌិទេតហិ ចិទេត្តតត្ថាតិ។

ភិកយភពឆាចញ្ញភា ភិប្ដិ៣ា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

តិកបតកថា

១៉

ឧញ្ញឹបតលេ រយ្យេ, យរយ្យេចិសឈេ ឃុតេ;

តញ្ញឹបរដ្ឋេ ជិតំ, ឃុរំ រតតតាយកំ៉

២៉

ឌិតសាសតបខ្លេាតំ , អតេកររតតាករំ;

សាស្ទ្ឋតាតយាចាសំ, សេាណ្ណបិសាឥលក្កតំ៉

៣៉

តស្ថិ៍ រតតបុរយិ៍ព្រាឌាតេករដ្ឋិ៍ ឃ្យុរេា;

សិទិឃុឈយ្យរាឌាតិ, យហាអឈិបតីតិ ច៉

៤៉

ឲច៌តារយោ យហារតឌោ, រដ្ឋិ៍ ការសិេ ឈយ្យេតា;

ការារបសិ រាឌា យហិ-ក្វញ្ញអំ យហត្តតេចតិឃំ៉

៥៉

តស្ស កាលេ ប្រហារញ្ញេ, តិរិយោ នាយ បញ្ញតោ;

បុញ្ញការញ្ញចាសិតំ, និចាសោ ភាចនារោហា។

៦។

អដ្ឋារសហិ ទោសេហិ, យុត្តោ បញ្ចុបិកតោ;

អរញ្ញាលក្ខណំ បត្តោ, ពាទ្ធសីយាយលក្ខតោ។

៧។

តស្មិំ បញ្ញតេ ចសត្តោ, យហាឆេទោ សុបិកជោ;

តិបេងកាលក្កាទោតិ, ខិក្ខត្តុំ លទ្ធលដ្ឋភោ។

៨។

តោភាតុកនទិក្ខាតំ, គរុក្ខតោ សុបេសលោ;

កុសលោ បរិយត្តិយិ្យបដិបត្តិយិ្យការកោ។

៩។

សោហំ លទ្ធីបេសលេហិ, ភិក្ខុហិ អភិយាចិតោ;

សាសនស្សោបការាយ, អកាសិ សីលចន្ទនំ។

១០។

ចិតឃាលង្កាទំ ភាយ, លឌ្ឌឹតំ ក្ខបកាទកំ;

ឃ្ជុ ចិតឃឃង្កហ-ចណ្ឌាតំ ឃាត្រុឃចិតាំ៍

១១៍

ទ្ធបលិក្ខភាឃកណ្ឌោ , ឃយ្យទត្ត ឌិភឃាឃទភ;

លិក្ខុស្តញាស្តញាទ្ធប, កលិឃ្យកយ្យិអាកទតា៍

១២៍

ភិទ្ធាបិតា អយំ ឌឹកា, យឃា ឃាឃភកាទលា;

ទ្ធឹស្តុ ឃោណ្ឌចិហាទទស្តុ, ទ្ធិល្អត្តុំ លទ្ឌកាត្យភា៍

១៦៍

ខ្ពុយិភា បុញ្ញាកទយ្ខភ, អទញ្ញាភ កុឃទលភ ច;

ខ្ពុទតា ក្យតាហំ ក្យតិទឃ, អត្ថុកាចយ្យិអាកទតា៍

១៣៍

ហិយចត្តុបទឝឃយ្យិាបខ្ពុទត កក្ខុយាឝទភ;

អាឃទត្ថុ យឈិក្យហាឃ, យញ្ញុឃកក្យឃ្សា ច៍

១៥។

តស្មិំ ហេស្ស កុម្មេគេជោ, អតិទីឃាយុកោ ជនោ;

បញ្ញាវីរិយសម្បន្នោ, ពុទ្ធសាសនគារវោ។

១៦។

យាវ តិដ្ឋតិ សាសនំ, តាវ ចេតិយវន្ទំ;

ពោធិបូជំ សង្ឃបូជំ, ករេយ្យំ តុដ្ឋមានសោ។

១៧។

កិច្ចំ បដិបត្តានំ, វេយ្យាវច្ចំ ករេយ្យហំ;

បរិយត្តាភិយុត្តានំ, ពក្ខាជិគោករេយ្យហំ។

១៨។

សាសនំ បគ្គណ្ហន្តានំ, រាជូនំ សហាយោ អស្សំ;

សាសនំ និគ្គណ្ហន្តានំ, វាទេតុំ សមត្ថោ អស្សំ។

១៩។

សាសនត្ថទានេន វា, យញ្ញាណំ ទុក្ខមុត្តមំ;

តត្ថុបលញ្ញា បញ្ញាទំ, តិន្តំ បូជំ ករេយ្យហំ។

១០៍

ឃដា ព្យ បទេក្ខកញ្ជន្ធា, ស្ដប្បន្ធត្តិ យហាឃឆា;

តដា ទេតរំ តិក្ខកប្បំ, ស្ដបដ្ឋាតំ កទេទឃ្យហំ៍

១១៍

ទេតទេតច អត្តការទេចត, ឃាច ព្យុក្ខប្បាដា អហំ;

ពិដ្ឋទេត្តា ព្យុក្ខប្បាដយិព្យេតុទេឃ្យុឃុ កចាយហំ៍

១១៍

ទេយទេត្តឃ្យុឃ្យ កកចទេតា, បព្ពុឌិត្វាត ឃាឃទេត;

ទេតាឃឃិត្វាត ឌិតំ ពំ, លទេក ឡ្យាកទល្យុត្តយំ៍

១២៍

ឡ្យាកទលំ លកិត្វាត, ប្លុទេទត្វា ឃព្ពុបិទេយឹ;

អតាកតយិព្យអន្ធាទេត, ព្យុទេន្ធា ទេហឃ្យុំ ឃទេដចទេកពិ៍

ចិតឃាលក្កាទេឌិកា ឃយត្តា៍